SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaca měsačnje we wudawarni 90 rź. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,30 rź. hr. Do wukraja 16 Kč. Kóžde so. płaći 10 zł. pj. Wudawa a čišći Smolerjec knihičišćernja, rsp. dr. ł w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2587.

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotesłać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobchódaje se nastace nawěstki a tabele so wyše wobilěcuja. Za reklamowy ł ze rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. ł ł

Čisło (Nr.) 255 — Budyšin — Wutoru, 1. novembra 1927 — Bautzen — Lětnik 56

Sakski financny minister Weber přeciwo přemysłowej swobodźe.

Na přenim sjězdu hospodarskeje strony, kotryž so 31. oktobra w Drježdźanach wotmě, je sakski financny minister **Weber** prajił, so pschemysłto pod bjeswustnej pschemysłowej swobodu cźerpi. We nowischim cźasu kartelle pschemysło cźěrnja. Pschemysłowa krěnja worschta tchodła satokoste schkitanje trjeba, kotrež roswiesce khmanych mozow njesadźerjuje. Sakisło je sa to, so žo wumělenja sa wukrajne požčonki poczeja, tola němišłostatnu kontrollowazu intstanzu, kajtuž dr. Schacht žada, dyrbi wón wotpokazać, dokelž bychu žo ł **njej financy krajow kontrollowale.** Runje tak so minister Weber pschećiwo pschepjatemu centralisowanju pjenjes w Barlinje wuprajł, kajšeš žebi Schacht pscheje.

Sakše statne hospodarstwo ma w lěcze 1927 **27 milijonow hriwnow wjacy wudawkow dyžli dochodow.** Tale suma žo hischcze wo 19 milijonow sa powjetschenu nusu sastojnikow a sa wobnowjenje w powodźenych Rudnych horach połopjetschi. Wjes reformny sarjadnistwa budże ledma mózno, runowahu mjes statnymi dochodami a wudawkami dopjcź. Safšła žebi tchodła žada, so by žo jej **łuźny pjenjes ł pschenjeżenja jejnych železnizow na němski stat sadanił.** To by lětnje 22 milijonow wunjesło a by financne wurunanje mjes němšim łatom a Sakšej pscheměniło.

Potłóczenje Němcow w połodnischej Tirolskej.

Prefektura w Bozenje je sekretariat němšćich wotpósłanzow w połodnischej Tirolskej sawrjeła, wudawajo, so je sekretariat antiitalskej agitazije złužił a so žu tam husto wopytarjo ł Němšteje pčkikhadźeli.

Rumunski parlament Karolowe wotmyslenja wotpokazał.

W komorje je ministerski president **Bratianu** pschicźiny rosškładł, kotrychž dla je prjedawscheho statneho sekretara Manojlesca sajeć dał. Manojlescu je jako Karolowy wotpósłanz ł Parisa pschijeł, so by w Rumunskej za jeho wotmyšlenja na trón džełał, kotrehož je žo psched dwěmaj lětomaj wotrjekł. Bratianu mjes druhim praji:

Narodna jenosć, njesranliwosć rumunskeho kraja a **króna ł** lěpschemu rumunskeho luda złuża, wo kotrychž pak lud njemóże poruczeć. Schtóž ł nětajšimi prědkami spyta, sakońšcenu knježerjej króntu ł hłowu wsacź, je statowy njepschećeł. Cźi, kotříž pytaju, ł ludowym wothłosowanjom, ł agitaziju mjes politiskimi stronami abo na druhe waschnje sakońše a dokońcnje sakožene knježerstwo powalicź, žu žebi cźin pschedewsali, kotryž dyrbi žo wo sastupjerjow knježerskeje mozy rosrałyć. Trónske wotrjekanje prjedawscheho kronprynza je žo porjadnje do lisćimow sapisało a sakarźay je žo pschipowědźiło, so je kral Michał na trón stupił. **Tehodła njeje sakońšny mózno, Karolowe wotrjekanje wróćo wsacź.** Teź może žo swěsćeje, so Karolowe wustupjenje w sjawnym měnjenju Rumunskeje njeje wothłoža namałało.

Po Bratianowej rěcźi žo wjednik narodneje ratarskeje strony **Juliuž Manu** złowa jimasche. Mjes druhim praji, so žu Karolowemu wotpósłanza Manojlesca njesakońšiły sajeli. Wón žebi žada, so bychu Manojlesca psched zwisły žud stajili. Liberalny parlament, kotryž je 4. januara prynzej Karolej trónjse prawo twjał, je to njesakońšiły cźinił.

Ministerski president Mamej wotmołwi, so je akt 4. januara dospołnje sakońšiły był. Prjedawscheho kronprynza Karol je žo na pschego tróna wjdał a tróna je na jeho žyna Michała pscheschła. Prynz Karol njemóże na trón stupicź. Kaž dołho regentstwo ša małoletneho kraja Michała traje, žo konstituzija njepscheměni.

Komora je runje kaž senat nanjety narodneje ratarskeje strony na ludowe wothłosowanje, ł kotrymž dyrbjesche žo prjedawschemu kronprynzej Karolej prawo na trón wróćicź, sacźišła a Bratianowemu knježerstwu ł wulkej wjetschinu dowěrjenje wuprajła.

Njemčy a zdźěli w Rumunskej.

Powołšeje, kotrež žu pschez Budapest do Londona doschle, praja, so žu wobstejnoseje w Rumunskej kaž prjedy teź hischcze nětkole thutne. Wojasłow w nětkotrych městach žu we kajarnach sauklí a wotbrenili. Na wjele městnach žu žo Karolowi pschiwiłowarjo wobronili a žu, so podpjerajo ł pschiwiłowarjemi generala Averesca pschecźiwo knježerstwu postanyli. Wołoschje w Temeswjerje a w bešarabskim měsće Kischenewje je pjeza ł cźežkim złódźam doschło. Knježerstwo je hacź dotal ł wulkej krutosći wjsche złóźi pokóčiło. Na woběmaj stronomaj je pschi tym pjeza wjele ljudi mortwych a ranjenych było. Někotre sta złóźarjow žu pjeza sajeli. Sajatych pschedwołebite ludy staja. Stejnschcza Bratianowcho knježerstwa złoa žo sałko wobtwjerdzene bycź.

Antisemitojo žu powschitkowny njeporjad ł tomu wuzili, so bychu we wjele stronach Rumunskeje **židow pschecźeżeli.** Tole židam njepschecźelske hibanje hischcze pschiběra. Židźi žu wschěm mózným pschecźežkanjam wudaczi a ł hromadami ł Rumunskeje cźekaju. Do Ssubotizy we Južnoslowjanskej žu tři letadła ł politiskimi cźekinjenjami ł Rumunskeje pschileczcźe, kotříž žu žo chzyli pschecźěhanja je strony knježerstwa zuinjeć. Bratianu je žo sapowědźił, po nanjecze katarskeje strony wo Karolowym trónskim nasłědnistwje wothłosowacź daeź, dokelž je trónske nałędnistwo sa wschě padły rosšěrjdzene.

W Rumunskej je pjeza wschо směrom.

Rumunske póstanstwo w Barlinje wosjewja, so žu powěsće wo njemčerach w Rumunskej pschěhnate. W kraju měr knježi. Kał dałoko žo tole wosjewjenje na wěrnosć sałožnje, žo nětkole njehodźi spósnacź. Tola žo sda, so je žo knježerstwu poradźiło, poworócerskim planam prjedawscheho kronprynza Karola a jeho pschiwiłowarjow sadźewacź.

Manojlescowe pschestłužischcze.

Manojlesca žu wotpjet pschestłužischeli. Pschedběžne pschepytanje je žo skónczilo. Statny podsekretaŕ na podstawu aktow a dokumentow ludej a nowinsłam sajtupjerjam rosłaženje poda. Prjedawscheho Jassyskeho prefekta žu sajeli, dokelž je ša Karola sbežkarske leitki rosschěrił.

Skřiwdźeny italski konsul.

W Skoplju w połodnischej Serbiji měješe njedźelu Pariźšti profesor Blondel je „Sswobodnoje schule politiskich wědomoscow" w šerbsko-franzowskej schuli pschednoschk wo hospodarskich wobstejnoscach powójnskich cźasow. Pschi tym diplomatiskemu krajenju dóńdże. Sdyž profesor Blondel praji, so dyrje žu žo hospodarske wobstejnosće pod Mussolinowym knježerstwom połépschile, so pak mohło bo tole połépschenje złubicź, hdy by Mussolinowe knježerstwo padło, dokelž je diktatoriske knježerstwo jenož na jemu wokołu stajene a hdyž na **potłóczenje južnosłowjanskeje mjenschiny we Italskej pokasa,** italski konsul so rozherjwschi stany a žadasche, so by žo **profesor Blondel abo schulinu pschedsydu huydom na italskim konsulatstwje samolwił,** dokelž dyrbjała žo hewak italskemu połstanjstwu w Beogradze wěš wosjewicź. Profesor Blondel je tomu žadanju wěło sapowědźi, cźemuž pschitomni wótsje pschihłosowachu. Na to **konsul demonstrowje se sale wundże.** Wulke rosherjenje w Skopli dła nasdatneho poczinjenja italskeho konsula knježi, kotryž běši swěri, žwobodne złowo ramo w zujych krajach sakasacź.

Millerand sažo do senata wuhwolony.

Prjedawscheho presidenta franzowskeje republiki Millerranda, žu w Orneškim departementeje ł 536 złosami do senata wuswolili. Jeho pschecźiwnik Labbe je 303 złosy dostał.

Krisa w jendźelskim wuhlowym hórnistwje.

Jendźelske hórnistwowe sarjadnistwo je rosprawu wo położenju jendźelskeje wuhlowoje industrije wosjewiło, je kotrejež je špójnacź, so je hórnišćowe napschećo wschěm optimistiskim hłosam w cźežkej krisy. We wschěch distriktach žo wuhło je sdźełało pschedawa. Mjes tym so je w prěnim schtwórcźetce zyła wuhłowa industrija tři milijony puntow sterlingow dobyła wunjesła, je wona w druhim schtwórcźetce ł tśomi milijonami schłody dźełała. Produkcija we zyłej industriji a wudźěłk jenotliwcho dźełacźerja stej na jenake waschnje wróćo schłej.

Khłostanska expedizija na Salomonskich kupach.

„Times" ł Melbourna powědźa: Po powěsćach je Salomonskich kupow je žo na kraj wuhadźenych 150 matrosow a běłych a domorodnych policistow dła špótowanja Europjanow na khłostansku expedizju najtajiło. Khschkał a dwě pomognej łódźi pschi brjohu leža, so bychu wuhadźenych wojakow podpjerałe.

Pschihoty ł sbežki w Schpanistej.

„Echo de Paris" je ł Perpignana pschi schpanistej njesły shonił: Tu je powěsć rosschěrjena, so je 1000 hacź 1500 pschiwiłowarjow ša sbežk w Katalanskej (w Schpanistej) w Camprodonje a wokolnosći shromadźenych, a so žu tam bróńe a munizju dostali. Rosłasowarstwo w ruzy adjutanta wyschka Macije, Blasca Ibaneza leži.

Nadpad na grichiskeho ministerskeho presidenta Konduriotisa.

Wdyž sańdźenu njedźelu grichiski ministerski president Konduriotis se jěžda grichiskich měšćenzanskow žo wróćejo, žo je žwojim adjutantom do automobila žydnu, **žo młody człowiek pschicźiskcza a pyches wokno do presidenta tśeli.** Wokno žo pschekrachy, tola kulzyna mózy žo ł narażenjom poślabi a žiwój sameh pscheměnu. **President žo lohko ne pravej stronje hłowy, pschi sjanju, nad wóczkom, sranl.** Presidentowy wojerski pschewodnik **hnydom nadpadnike sasa.** Statny president žo do blizko leżaseje kliniki dowjese, hdźež žo rana wobali. Lékarjo lohke ranjenje spójnachu. Konduriotis njeje žo nadpada stróził a žo cźity a cźerjiwy cźaje. Bórzy po tym ł wjesołej myślu wowoły ministrow, sapósłanzow a nowinarjow pschija. **„Njebych attentat na žwoju wozobu wocźakał",** statny president praji. **„To je hižo druhi attentat.** Prěni attentat pod Konstantinowym knježitwom wot monarchistow wuńdże. Tehdy žnadź bě to srosumliwe, tola dźensnischi ni,. Ale kaž žo ida, **njemóża mje wołojane kulki morićź.**" Jedyn sapósłanz praji: „Excellenza, nježcze **luź ł drjewa woprawdźiteho Jesušowcho łischja pschi žebi.**" „To žnadź schkita", Konduriotis šmjeju wotmołwi. Wschitcy zuby sapósłanzow złoso pschejo presidenta hnydom wopytachu. Bórzy po tym so na dróhach wjesołe demonstrazije wotměchu.

S pschestłužischenja so zhoni, so bě 25 **lětny nadpadnik Safiriss Kusios** psched dwěmaj njedźelomaj ł Larišu **do Athena pschischoł,** hdźež je w jenym hosćenzu jako złužownik pschihotajeny był. Pschi pschestłužischenju praji, so je dła wuschneho cźerpjenja do Athena pschischoł, to je prajył, so bychu jeho do kliniki pschijeli, so pak so jeho wotpokasali. Teź je špytał, pschistup ł statnemu presidentej namałacź, tola jeho njeješu ł njemu pušćeźili. **Tohodła je žo chzył na presidentu wjeźicź.** Pschi dalschim pschestłužischenju je pak so wukopało, so je nadpadnik hižo ł wotpołładowni, presidenta złórcźowacź, ł Parisa wotjěł. Wón je pjeza wo žwojim planje nětkotrym sratym, mjes nimi jenemu sviidentej powołał, tola njesłu jeho rěcze za thutne měli. Sdyž jeho sajachu, žu w jeho łakach 1500 drachmow namakali. We jeho koffru je policija teź **kommunistiske** pišma wuzběhła. Ministerska rada je žo hnydom sešła. Swonkowny minister Michalakopulos praji, so wo kommunistiski attentat dże.

Mafaldźina katastrofa.

Wobstejnosće, pod kotrymiž je žo katastrofa parneje łódźe „Mafaldy" stała a žo ł cźežkim wobstorźbam pschecźiwo łódźenemu towarstwu dotojeda, praschenje pschedkładuja, hacź je łódź ł zyła hischcze pschi wuježdże ša mórskim jělbu khmana była. Jendźelske sahwěcźenje towarstwa žu wobmyšlenja měte, Mafaldźine sahwěcźenje pschijeeź. Italske łódźne towarstwo je pjeza złubiło, so žo łódź lětża nasymna na pobłednju paházerśku złužbu puschcźi.

Puczowarjo, kotříž žu žo wukhowali, hróšne nadrobnosće wo katastrofje powědaju. Wjele ludźi je ł łódźe do morja skočiło. Po wschěm sdaeju žu zrawizy wjele ł tych, kotříž žu do morja padnyli, morile abo ł khapanjom cźekłe zranile. Jedyn muž powědasche, so je jenu zrawizu dźěcźo ł ruki storhła. Jena žona wo podobnym podawku powěda.

Nabožeńske zwady w Indiskej.

Indiscy a mohamedanscy wjednicy žu žo w Kalkuze sešli, so bychu wo srědkach k wostrowonjenju krwawnych swadow muradźeli. Dwě prašcheni žu mobli rosrisacź, kotrejž stej swjetscha ł pschejimu swadow. Hindam žu howjada špjate dwórjata. Tohodła žo njesmědźa rězacź a jich mjaso žo njeje. Hindoja žu nětko ł mohamedanami wuczinili, so nicźi njebudźa wjacy na sjawnych městnach a w blizkosći hinduistich templow howjada rězacź. Na druhej stronje žu hindoja złubili, so njebudźa pschichodnje jich herzy pschi nabożeńskich prozejšach bliźko mošcheeu pištacź.

Hromadne wotprawjenje w Pekingu.

Kaž „Chicago Tribune" powě, žu ł sańdźenym tydźeń we Pekingu **25 kommunistiskich studentow a druhich kommunistiskich agitatorow, mjes nimi dwě holzy, dale pschedsydu Pekingskeho a měšćanskeho Tientšinskeho dźełacźerskeho złowarstwa wotprawili.**

Koncert morawskich wučerkow w Budyšskej Kehelni.

W Budyšinje, 31. winowca 1927.

Zonske spěwne chóry su w našim hudźbnym žiwjenju něšto žadne, haj njewšědne, wurjadne. A tuž ma so wucho najprjódcy na jich zynki zwučić, chceli do hłubin muzikalnych pokładow a poskićenjow so ponurić. Zo ma runje tutón chór swoje prawo na wobstaće, to widźachmy a słyšachmy wčera w nowej krasnej žurli Kehelni, hdźež jemu sylne připoslučhaŕstwo po kóždym čisle elementarnje přihłosowaše. Wězo móžeše wopyt hišće lěpši być. Tola dyrbi so z dźakom wuznać, zo běchu Serbja hišće cyle derje zastupjeni, byrnjež nětko na wsach kermuše a druhe swjate dny khiwali. Mšćěnjo, kotrymž nětko dźeń wote dnja někajke zawjeselenje kiwa a runje w tutych dnjach so kopjachu, a tehodla we wočakowanej ličbje přikhwatali njeběchu, su wšsće něšto zakoncdźli, hdyž njejsu tutón swětaslawny chór Morawskich wučerkow, kotrymž je jich rjana krajina mjeno dawa, słyšeli. Jich mužscy towaršojo, kotrymž samsny nadobny wjednik k. prof. Vach předsteji, su pod jeho nawjedowanjom češku (słowjansku) sławu do wokoła wšeta njesli. Do wójny słyšach jich w Drježdźanach. Dirigentowe wlosy su mjez tym zblěднile, ale jeho wumjelska duša, z kotrejež přeco nowe ideje ćeča, mohł rjec wumłodźenje so w dźele z tak wubjernej młodźinu, kotraž spěw zestarić njeda.

Stóž chce swětaslawnosće w hudźbje, wosebje we spěwje, sej nadobyć, dyrbi lěta dołho pilnje a khutnje studować. To dźało znaja naši słowjansey hosćo ze rjaneje Morawy, z tamneho kraja, kiž sej hjeje spěwa, hudźby mysłić njemóžeš, scyła Češi, kotříž su rodźeni hudźbnicy. Kak mohłe hewak Janaŕečkowu balladu „O Kašporovi Ruckem“ tak bjezporočnje přednjesć, kiž sej spěwnu dokonjanosć w najwyššim skhodźenku žada. Z wosebitym wočakowanjom witaše připoslučhaŕstwo tutón kruch, kiž je w symfoniji a chromatičy drje sobu najćežši, štož nam spěwna hudźba hač dotal hdy wobradźiła. Hižo hdyž partituru widźiš, to mohł ći rozum po časach zastawać, w tak modernym *razu* je komponista tutu składbu zhotowił, po zdaću runje tutomu khorej přiměrjena. Njebudźe jich wjele na swěće, kotrež mohłe so na spěw zmužić. W balladže wustupi knježna El. Janečkova jako solistka a dźerżeše so mócnje napřećo cyłemu khorej.

Hdyž smy žno wjacy króć přileżnošce měli, słowjansku hudźbu w Budyšinje słyšeć — tak Balalajka orchester, Donskich Kozakow (hižo tři króć), Wukrajinski ludowy khór, kiž je so před 6 lětami w Pólskej założił —, tak su so nětko jim přidružili hosćo z juha, zo susodneje Češkeje. Tuž leži blizko, tutón wumjelski khór Morawskich wučerkow w swojich poskićenjach z Donskimi Kozakami přirunować. Wězo je kóždy khór swojorazny. Hdyž Kozakow wuznamnje hudźbny raffinement pěstuja a za njesłyšanymi efektami hońa, dha ŕěči z Morawskich spěwarkow tamna naturska wutrobitosć, kiž připoslučhaŕstwo jima hač do najhłubšich nutrin. Potajnstwo tuteho hudźbneho zjednoćenstwa ći tu, runje kaž pola Kozakow, w přikładomnej disciplinje, z kotrejež móża wšitcy spěwarjo wuknyć. Z njej združi so potom njewšědna technika, z njeje sćóhuja wosobinske dušine hibanja a začnća, kedźbuja na kóždy, samo najsnadniši pokiw swojeho dirigenty, kiž ma jich woprawdźe na perstach. Diriguje dźěn bjez kiješka, kak też spěwarjo bjez notow přednošuja, štož kedźbnosć a wuraznosć w mnohim spěchuje. Jenož při němskim spěwje wot Brahnesa „Puće lubosće“ wzachu noty do rukow, wězo němskeho tekstа dla, kiž pak runje tak derje wuprajachu kaž swoju ŕódnu ŕěć. Sami ći, kotříž ćěšćinu a serbšćinu njeznajachu, dyrbjachu spóznać, zo wšo preciznje wurjekowachu. Runje kaž na ton dźiwaja też na słowa. Tutej stej w spěwje njerozdźělnej.

Koncertny porjad přinjese poskićenki dalšich znamujenitych čeških autorow, tak Smetanu (Słónco so khowa, Łastojički a Moja hwězda), Foerstera (Knježna a Fijalka), Kaprala (Kolebawka, kiž so wosebje *spodobaše*), Dvořaka (Morawske zynki), Wowačka (Lěćna nóc a Nježny časnik) a Suka (nekotre składby z cyklusa za žónske khóry). Na wšě poskićenja słuchachu hosćo z tajkej nutrnosću a kedźbnosću a čišina knježeše kaž w cyrkwi, hdyž so njekašluje. Njech je spěw wumjelski abo ludowy, ze wšěch začuwaš, zo w žilach a krjewi spěwarkow ćeče hudźbne žiwjenje a dawa to impulzownje wot so, kiž potom připoslučhaŕstwo elektrizěruje a do njewšědneje ekstazy přinjese. Du do wot khorow skóežka dosćehnjenych wyšin, ale też do sonoroweje hłubiny, hdźež jim kóžda altistinka sćěchować njemóžeše. Naše spěwarki móża wot nich wjele nawuknyć. Tak widźimy we wšěm dosytnu wurunanjosć we hłosach. Cunjosć wotmenuje so z raznosću a wótrosću, zo njemysliš, zo su to jenož 32 spěwarkow. Khór přeńdże też do najcuniše piana, kaž by so melodija nihdźe w zdalnym lěsu zhubjowała. Wšo je wumjelstwo na najwyššim skhodźenku, su njedosćehnjeni interpretojo (posrědnicy) žónskeho spěwa. Při jich spěwanju zarżuja ći truny wutroby a dušc. Přikladonne je jich ŕěč, dychanje, tonow twórba, wobknježa wšu nowoásnu spěwnu methodiku a techniku, wšudże čista intonacija samo při najćežšich chromatiskich sćěchach. A při tom maš začuće, zo so wšo hjeze wulkeje prócy stawa. Při wšěm bě knjeni profesorka L. Tučkova woprawdźe kongenialna přewodźerka na rjanym Försterowym kŕidle, kiž nic jenož techniscy hjezporočnje přewodźeše, ale měješe też wulki podźěł na plastiskim wutworjenju poskočenych kruchow z přewodom. Na jeje hraće samo so rad słuchaše.

A naposledku přidźechu serbske a słowakske ludowe spěwy k swojemu prawu. Po Krawcowej składbje spěwachu „Skhilila so jědlenka“ a „Hanka, ty sy moja“. Runje tutej spěwaj buštaj wot připoslučharstwa z elementarnym enthusiasmom přiwzatej, štož płaceše tak derje spěwarkam kaž też autorej, kotrehož samo z jewišća — spěwarki a *dirigenta* — ze wulkim přikleskom počesćowachu. Wězo zawostajichu też słowakske narodne spěwy Krejča najhłubši zaćišć. Lud so njemóžeše na poskićenjach naposkać, byrnjež program ke kóncej był. A tuž sej z raznosću hišće jedyn přidawk žadaše a też dóstachu w Krejčowej rejcy: Wjeŕe so holčo wokoł mje. Tak skónći so wuznamny wopyt Morawskich hosći z wulkej sławu za spěwne wumjelstwo, za kulturu, za čož tute sotry spěwnoje muzy jenož dźěłaja a skutkuja. Wěnuja swoje mocy jenož wumjelstwu, so njestarajo wo politiku abo někajku narodnu hidu. Woprawdźite, wěrne wumjelstwo pozběhuje skutkowacych nad tute člowjeske słabosće. A skónčnje mamy to přeće: Na zasowidźenje we Łužicy!

Jurij Słodeńk.

Ze Serbow.

Pujownica.

Wutoru, 1. nowembra.

† 970 płóni mezyhróski biskop Boso, kiž je też Serbam předował.

Na Tebje spominam!

Na Tebje spominam,
Hdyž pućik nastajam;
Na Tebje pomyslu,
Hdyž z drémkow wotuču;
Mi kóžda sćežka kóźe,
Hdyž so Twój wobraz smźe
Će stajnje w myslach mam,
Při Tebi přebywam!

Korla Fiedler.

— **Wo wjedrje.** Schkleniża je dźenja rano jasno japoczała na rjane stupacy. W połnosy nimoczahaze nijiny pschinjechechu Jendźelskej a Połnóżnemu morjej jadławje fiyhne wětry. W Ruskej je so śnih jeschol a syma je na 810 stopjenkow stupika. W nozy wot njedźele k pónđźeli so na hewjeż (to rěka połnóż) błyskotasche. Wjedrańje praja, so nam dale mile a wobstajne dny kwaja. Wot lěta 1830 njejsmy tak rjaneho, cyołeho a wobstajneho wintra měli, kaž runje lětsa. Ssobotu cyołeta a pschiwinowza měli, kaž nam runje lětsa. Ssobotu cyołeta a pschiwinowza měli, kaž nam runje lětsa. Ssobotu cyołeta a wobstajneho wintra měli, kaž nam runje lětsa. Ssobotu cyołeta a wobstajneho wintra měli, kaž nam runje lětsa. Ssobotu cyołeta a pschiwinowza

mische domoj jěł a pola Ratarjez do pschipowjeschaka cjeńtcheho automobila sajěł. Hačzunjeż cjeńtkoranjeny, możeschе so tola hischcze hač do žiwjeho bydlenja na Krottenschmidtowej dróhy dowlez. Tola popoldnju dyrbjachu jeho do thorownje dowjesć, hdyž lěkař spóhna, so bě schе jehi Krawcz mnohy schkadź a skopny (Milz) rostorhnył, na cjož je pjatk popoldnju wumrěł.

— **Zelesnischi cjah so rostorhnył.** Pjatk wjeczor wokoło 7 hodź. rostorhny so pola Ssokolzy Shorjelsko-Drjezdżanski spěchny cjah, dokelž běschе na cjarje połaćacz dyrbjał. Lokomotiwa pschinjesche dźěl cjaha na Budysche diwórnischcžo, druha lokomotiwa jedźeschе do Pomorz wróćo a wot tam zjišchcjeschе wot Ssokolzy jadni cjahowy dźěl do Budyschina. Po zwjerjowedźenju mózesche cjah ſ 1¼ hodźinskim zapoždźenjom dale jěć.

— **Dalschi pad spinalneho wolkrownjenja we Luzizy.** Saničženy schnworik hu w Nowym Gersdorfje pola pożschiwórtalčitcheho hólza spinalne wolkrownjenje spóſnali. Położa hu do thorownje dowjesli.

S **Wjelećzina.** Srjedu 2. nov. wjeczor we 8 hodź. wotmječe wokrjesne wuczerske towaršstwo w sali „Herbstleje grychty" sjawne wuſtupjenje pschećziwo naczilskej a nimskokatnej schulsti sakoh. Wschitzy starschi, kotřiž maju sajim na tym, so bychu ſ powołanege strony dokładnje powuczeni byli, hu na tutu thromadźišnu wutrobnje pscheprošcheni.

S **Krakez.** Njedźelu tudźenja žiwjeczeschtaj tudomuraj Krawcz mandželskaj swój sloty twaſ. Jubilar stejí we 77. lěcze, jubilarka pak we 72. lěcze žiwjeho žiwjenja. Wobaj žnějschtaj ho hischcze dobreje ſtrowoty wjeſelicź. Ssokolska hudźba jubilarow dopołdnja ſ nékotrymi poſticzenjemi stwjeſeli. Popoldnju wołsadny knjes farař Hardrik ſ Porschija jubilarow w pschitomnosći žiwoſch dźěcži a dźećidźerji pożohnowa. Bóh ſpožcź jubilaromaj hischcze dale ſtrowe lěta.

S **Njeſwačzidła.** Djenja na ranje wokoło 4 hodź. ſo tu hrodźe knjeſa Skopy wotpalichu. Wobſtejdźeſt ſo nad wohnjonm tak wuſtróża, ſo jeho Boża ruczka faja, tola niz žmjertnje. Stót a maſchiny ſu móhli wulkowarać, ale žyno je ſo wſchitke ſpołupaliło. Naſtała ſchkoda wuczinja 20 000 hriwnow. Se ſtužednych ſtykowoju dołła Schejchowka pschi pschi myto. Sčžakowy běchu też pschijěłe ſ Bóſchiz, Sarečza a Luha. Woheń je najſterje ſe ſaſapuſtjenjom miliny naſtał.

S **Kotez.** Někotre mešazy ſa ſobu njeměſachuły w naſchej wſy ſanych dźeſkowjeſerjow, wot 22. oktobra pak tu ſaſo dwaj ſtaj.

S **Kotez.** Žadny žiwjedźeſt ſtoteho kwaſa žiwjeczeſche ſaſtajenu njedźelu pschi połnej cjeſnej ſtrowoſći a duchownej cjerſtwoſći tudomny thójež Heinrich Lehmann ſe ſwojej mandźelſtej Marju rodź. Engelmannez. Jubilar ſtejí w 75. a jubilarka w 73. lěcze žiwjenja. W pschitomnoſći dźěcži a blížſchich pschiwuſnych wotmě ſo jednora ſwjatoczna noſć. Popołdnju wołsadny duchowny, knjes farař Kanig, jubilarow pożohnowa. Jimaj dołſtałchtaj ſo też wjele ſhożpschećzow a darow. Bóh ſpožcź jubilaromaj ſtrowy a žłóſczny wjeczor žiwjenja.

S **Hodźija.** Pučź ſ Hodźija do Zicžeńa, pod cžo. 482 do ſahonſkeje knihi ſa Hodźij ſapiſany, je ſa wſchitkón wobkhad ſe ſamokhodami zakazany.

S **Kamjenje** pola Rakez. Cjeſki njebožе ſa ſo ſadźeny ſobotu w tudomnej kaolinowej jamje. Mjeńdźe 12 metrow wyſoka kaolinowa ſcžěna běſche ſo wotpukła a a hrožeſche ſo wotwalicź. Schtyrjo ačzelarjo chyschu ruczke konwiſowe kolije wotnjeſeſ, — ſo ſo njebohym laſapyła. Přjedy pak hač běchu kolije wotnjeſene, ſo hrimotajo ſcžěna wotwali. Saſapna dźěłarjeria Petrika ſ Rakez a Měta ſe Schcželcžan. Měſt njeběſche hiſchcze wo pomoz wołacź. Ruczе pschikſtwotanſ towaršchoju jeho wo najwinazym dźěle, dokelž wſchitcy we jamſkej pjeſcži hnydrje ſtrach hrožeſche, cjeſkoiranjeneho wuſwobodźeſć. Saunjny nakomik ſo dalſche hromadny kaolina dele waſachu. Petrik bě mórwy, ſatlačeny hnydy kaolina. Měta dowjeſe cžah ſ thorownym autom do Budyſchkeje thorowanje. Petrika paſoſtałcho morweho wjeczeſchu, mór ſe 27 lět ſtary a ſawoſtají ſonu a dwě dźěſći. Jana běſche na tutom měſtnje jenoż 5 metrow ſcžerota, tohoſla ſadujej dwaj dźěłaczerjej ſo dełewałajuc hromadnu kaolina wuczinjeſ njemóżeſchtaj. Tutón ſrudny pad ſaſo wuczi, ſo ma ſo dźěłaſtka methoda w tajkich błěčanych jamach wot dohladowaſkich organow potwarſkich ſjednoczenjow (Berufsgenoſſenſchaft) hušto kontrolowacź. Hač je też žiwjenſe a ſtrowjeſ pschi wuczinjeniſkim ſyſtemje na dóſtatne waſchnje ſchkitane. D.

S **Němcow.** Natalſka komora we Wrótſławju je ſtužobnej holcy Hanſi Wornarjez w Němcach ſa 10lětnu ſwěrnu ſłužbu bronzowu broſchu ſpožčiła. Sklawa knjeſnje Wornarjez!

S **Cžešineho.** Srjedu rano ſchuſſte dźěcži pschi Schprjowjanſkej ſchcžežży we wokolinje derje ſnateho žukelnika, nětcžiſchcžeho proſchcžeſkeho Auguſta Dorna ſ Grabina morweho namakachu. Dokelž na cjeſtu thoroſcj cjeſpjeſche, běſche pěſchi do Budyſchina puczowacź chcył, ſo by tam do thorownje ſchoł. Ale wołsad běſche hink połtajił a jeho žiwjenju pridy mjeſu ſtajił. Dokelž pschiwuſni jemrěcžeho ſo ſapowědźichu, jeho pohrjebacź, ſu wſchitkoježe połſajiſe, ſo ma ſo jeho cjeſko do Wrótſławſkeho anatomiſkeho wuſtawa pschepoſłacź. Pjatk ſu ſo tam dowjeſli.

Hospodarſki rozhlad.

wutorni 1. nowembra 1927:

Kurzy zańdźenu sobotu w Barlinje:

1 Dollar	4,181	100 pólsk. złotych	46,825
Jendźelski punt . .	20,363	100 ćeskosł. krónow	12,392
100 šwajc. frankow	80,61	100 franc. frankow	16,415

Barlinſka burſa ſapoczała nowy tydźeń ſaſo ſ kurſami ſo wotdrjebjowacych efektow. W Pruſkej Reformacjiſki ſwjedźeń na dnju 31. oktobra njeſwjedźeca, tohodla bě wjeſera po zyłej Pruſkej wſchědny dźeń. Na wikach ſ hotżinami a rentowymi liſtcžinami ſkoro žaneho wobroła njebě.

Produktowe wiki hu w tom naſtupanju wobrot pschiſpjeſchle, ſo by pschecjiża wcžera ſaſo drúžſcha rożki. Rożka na wikach wjazy tak žadna njeje. Wornjo ſobocže pschiſpadźi 10 pj. Wcžera pracžeſche zemjanſ

w Barlinje.

pschecjiży 12,20—12,35 hr., rożki 11,95 hr.
hač 12,10 hr., jeczmjenja naſkinjeſo 11
hač 13,30 hr., wowſa 10—10,60 hr.

W termiſowym wikowanju

ſa oktober: pschecjiży 13,50 hr., rożki 12,30—12,20 hr., wowſa 11,15—11,25 hrinowe,
ſa dezember: pschecjiży 13,57½ hr., rożki 12,32½—12,30 hr.,
ſa měrz: pschecjiży 13,71¼ hr., rożki pak 12,50 hr., wowſa 11,10—11 hr.

W Njeſwačzidle hu jutſje ſtótwe wiki.

Na pschedań:

Wós dźěłaczy a jſtwinſki w Biſkopizach, Grunwałda dr. 3. Dźěłaczy wós, ſtólcž, ſtańki, lóžko, hlida, lawka a ſtołaj, bjidło k ſchcžu, Weber w Biſkopizach, Biſkopiſke mjeńſto 4.

Pubłu. 62 kórzow, dalſche ſhonjcže we wudawarni Hoyerswerdaer Nachrichten, Hoyerswerda.

Kóń knježi dwór w Pržeczejach, telefon Pržeczej 12. — Sserenſkeinaj, Rychtaŕ w Scžijezach. — Sžywomłóca kobła a ſchtyrilětnu walach w Parschizach cžo. 17. — Sžywy kóń w Cžornem Hodźerju 94. — Mjes dwěmaj wu wuběrk w Rakojdach 25.

Sredźu 2-létnu, ſtichtu, w Trupinje 12

Wół 12-zentnarſki w Cortnizy 12.

Krowa ſywna wyſokaſnuceſina we Łahowje 21. — We Małeſchezach 21 a we Wyſokej 36 pola Kamjenza. — Tři krowy w Němſkich Pallizach 16.

Krožnja Hunkus w Jeſchicach a w Wělſchezach cžo. 6.

Młodźiežli 20, Schindler w Kólach pola Budeſez.

Kury w Biſkopizach, Biſmarkowa ſ. 17.

Pschihłađacy pytaja:

Dołzu do domu, Müllerka w Łubiju, Mołtkowa haſa 11.

Pohonca, knježi dwór w Boſchczach.

Sſudnizy na pschedźowanje

ſrjedu 2. nowembra 1927:

v **Małej Nyndzi** dop. w 10 hodź. w hoſcženzu „Město Drjezdżany": pijanſke błido, 7 cbm. dubowych ſtołzowych wohnjow;

v **Borghammorach:** knihiſki kamor (kupy ſeidu hu dop. w 11 hodź. pola gmejnſkeho pschedſtejiſerja);

w **Wojerezach** dop. w 11 hodź. w hoſcženzu „K ſłotemu ławej": Mebłe, mnjazy kožach, ſlěba, pjejſprawa ja radio

Na pschedźowanje.

ſrjedu 2. nowembra 1927 dop. w hodź.

v **Harnjej Hórzy** k Mäſtlingez konkurrowej maſy ſłuſchaze leżowniſke:

Khěža hač dotal ſtadźichu 885 hr.
Połu w Dźěſnicžanſkich honach, nětkle kórz, hač dotal ſtadźichu 360 hr.,
Rołu mjes ſtatnej a indurſtrijowej cjarnu, nětkle kórz, jacž dotal ſtadźichu 800 hr.

Skrowe depeše.

Produktowe wiki w Barlinje dźenja dop. 3/11 hodź.:

Wiki ſu hischcze mało nuwite, žito ſkerje tuniſche.

Dop. 3/12 hodź.: Wobrot wołtanje žnadny, menjenje njenjeſte a thabtaze.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wołijowe ſymjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg. Płaćizny po złotej hriwnje.

	31. 10.	29. 10.		31. 10.	29. 10.
Pšeńca	244-247	244-247	buny	22-24,00	22-24,00
rožka	239-243	241-245	woka	22-24,00	22-24,00
nal. jeńinjeń	220-266	220-266	módre łupiny	15-15,50	15-15,50
naz. jednjeń	—	—	žołte łupiny	—	—
wowſ	209-212	209-214	zeradella	—	—
kukurica	191-193	191-193	rapa. wosuſk	15-16,20	16-16,40
pšeńć muka	32-34,50	32-34,50	lany wosuſk	22-22,60	22-23,80
rżana muka	32-33,60	32-33,70	pcen. melaſa	—	—
pš. wotruby	14,75	14,75	běrnj. kruški	23 24,20	24-24,80
rżane „	15,00	14,75	ſyno, 50 kg	2,50-2,80	2,45-2,85
raſ.	335-340	335-340	rżana ſłoma	1,05-1,35	1,05-1,45
lane ſymjo	—	—	pšeńć. „	0,90-1,20	0,85-1,25
hróch	32-37,00	35-37,50	wowſa „	0,85-1,05	0,85-1,05
pjatuški	21-22,00	21-22,00	jeńa „	0,85-1,05	0,85-1,05

Drohnowikowanske płaćizny w Budyšinje.

29. oktobra 1927 po hamtskim postajenju.

Wšě płaćizny ſo po złotej hriwnje zrozymja.

Twora		najniž. płaćizny hr.	najwyš. płaćizny hr
Howjazo mjaſo z koſcžemi	1 kg	2,00	2,60
Cželace mjaſo	1 „	2,40	2,80
Skopjace mjaſo	1 „	2,40	2,80
Swinjace mjaſo	1 „	2,00	2,60
Tukrajny swinjſcy ſmalc	1 „	2,40	3,20
Pšeńčna muka	1 „	0,54	0,60
Rżana muka	1 „	0,44	0,46
Khlěb	1 „	0,38	0,40
Jódźne běrny	1 „	0,08	0,11
Rajs	1 „	0,48	1,20
Hróch	1 „	0,70	1,00
Soki	1 „	0,60	1,20
Amerik. swinjacy ſmalc	1 „	1,80	2,00
Sušeny połc	1 „	2,40	2,80
Dobre mloko	1 lt.	—	0,28
Jódźna butra	1 kg	4,20	4,80
„ „ wukrajna	1 „	—	—
Jeja	ſtuka	0,15	0,17
Jódźne buny	1 kg	0,40	0,50
Cokor, drobny	1 „	—	0,64
Petrolej	1 „	—	0,40
Kamjeńtne wuhlo (domj. tepj.)	1 ctr	—	2,10
Brunicowe briketty	1 „	—	1,30

Płaćizny rěznego ſkotu na Barlinskich ſkótnych wikach.

29. oktobra 1927. Płaćizny po centn. a zł. hriwnach.

Skótne druhiny a woznamjenjenje.

Woły: 435.

Połnomjaſne, wukormjene, najwjeſołeſe rěżneje hódnoſe hač do 6 lět	60—61
Młode mjaſne, njewukormjene, ſtarſe wukormjene	54—57
Mjenje wukormjene młode, derje picowane ſtarſe	49—51
Mjenja picowane wółcži ſtarobow	38—45

Byki 238.

Połnomjaſne, wuroſcene, najwjeſołeſe rěżneje hódnoſe	59—61
Połnomjaſne, młódše	54—57
Mjenje wukormjene młódše a derje picowane ſtarſe	50—52
Spatne	46—47

Jałojcy a kruwy: 850.

Połnomjaſne, wukormjene kruwy najwjeſołeſe rěżneje hódnoſe	47—50
Połnomjaſne, wukormjene jałojcy najwjeſołeſe rěżneje hódnoſe hač do 7 lět	37—43
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite młódše kruwy a jałojcy	26—33
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałojcy	20—23
Mjenja a ſpatnje picowane	—

Celata: 1273.

Najlepše wukormjene (2. druh.)	50—53
Mjenje wukormjene a tajka wot cyca (3.)	48—52
Spatne (4)	43—50

Wowcy: 3350.

Młódše a ſtarše wukormjene (1 druhina)	54—58
Starše wukormjene (2.)	52—60
Mjenje wukormjene (Mäſtchafle) (3.)	40—45

Swinje: 8754.

Połnomjaſne, wozbitych raſow a jich křiżenjow, hač do 1½ lět ſtare	—
Wukormjene	67—69
Mjaſne	64—67
Spatne	60—63
Ranzy a kundrozy	57—60

Wšěch Swjatych. — Wšěch khudych dušow.

Boże ſłónčko pyta ſwój domčk. Poſłednje pruty krońnja kuſkotajnje njebjeſki nosjor, ſtrukotaju we nokniežkach ſtatkow a ſo poſhubło w huſcžinje lěta. Nóžka pyta ſwoje prawo a wjeczork bła jej ſe ſłužobnikom. Budyſchkim pyta mnčzk w cžmiczym a khěžka po ſtežy, wčža po wěži ryhuje ſwój tajnotny ſcžin, tworjo wjeczorny, drjemčzki pschilnkaj wobraz. Sady wokujczkow ſabłyſchcži ſwěžko a trodnje ſo pschez nje na w połmeſnjaſy ſcžaſ ſcžaſe wutiły. Wſches Budyſchkim pyſtota Schprowia ſłóborník ſwoju cžaru kolowokolo Budyſchina a łoſchi ſkaſne łakłady Miłkawſcka. Rospadanki žahaju kaž ſtražerjo k njebju a ſamuja nam wobraz ſwjatoczneje doſtojnoſcže do wutrobh. Wſches tonke zwrkoinke wołna pada tſchepotata pruha barbnežo tajnoteho ſwěłła, ronjo do ſłubinu, wutaju wjeczeſ wſches cžmiczki we wobruſjazych domežkach Židowa. Miłkawſcki, pschebyſk ſpróżnych ſenſiſkich putnikow. Cjicho ſu ho hórki roſpodankam Miłkawſcka dowěrili hworjo tak pſchemožazy wuroſt ſchohowiſe wſcheho ſwěłneho. Hórki drěmazych hu dženj wjeſe wupyſchene a w cjeſtwej wobwdrožowazej, pschihrywajej ſelenińe tcžepota wſchelakorobarbne ſwěłło małych lampkow a ſwěčkow Wjčſch khudych dušhow. Kroſtwy to wobraſe ſe ſelenihy ſuwazeho módreho, ſelenego, žołteho abo cžerwjenego ſwěłła. Kaž wobeńcžk žiwjenja tſchepota ſ rowa, kaž ſyła ſrudźby ronk do wutrohy pschi rowach kleczazych ſawoſtałenych. Mór ſmjerčže wuſchcženka ſwoju kocžajowu rinku a ſ clemenmarnej wuraſnoſcžu nuczi naſ k łonjenih wjčeſ njej, k cžichemu wačzerej ſa jeje wopory, Bóh Knjeſ pak je jubił po ſmjerčže cžiłach kóždemu ſwój wjebieſki roj, jeſli je był žiwy po jeho ſmjałnych kaſnjach. Wobeńcžk khudych dušhow tſchepotaju do cžiny, ſo bychu dopominiwſe na žiwjeńſke hrjeſe a muriny pacžeſ je ſelenjej ſyłu ſtupał k njebju ſ Wschehomóžnym, proſcho ſwu hnadu ſa ſemrěcžych. Tu běrna poſledni ſpar ſwu a Stwórka, pschepraſowan wuſk a pschewiſche lubowanu mačzeſka a mjes nimi, tej moja. Stwórka Miłkawſcki roſpodaſkow pak cjeſcže žiwjenje dale, cžaſto pſchejrjo wſchu pomnjeſcže, a tola pſchiſtupuj jomu tej kóždemu ſ naſ ſmjerčž a Bóh Knjeſ ſabo ſmjerčže. Djenja a jutſje wjeczor tchepotaju na hórkach ſwježſi wſchech khudych dušhow. Njech naſ njehnuje wołmoſcž k wopytjeſ pohrjebnſtchcžow — ale ſpomnjeſcže na ſemrěcžych, ſa kotrychž ſhoże, pacžeſ, tſchepota ſwěčka. K.

Podlěšenje Kamjenſko-Khróſcanſkeje autowoje cary hač do Njeſwačidła.

Na próſtwu, kotraž bu na Kamjenſku póſtu dla podlěſchenja cžary póſtowebo auta ſ Khróſcžij do Njeſwačidła ſapodata, je ſo wonta na pschecželne waſdanje ſwótnowa wuprojiła, ſo doże ſchwowcžeſta na pruhu jědźicž, je-li wobdžělene gmejny trěbny rukowanſki pjenjeſ ſwjedu. Na to bu wo nałeſnoſcži mjes měſchcžanoſtanmi ſ **Zahenju, Horu, Luſcha a Boſchiz jednane.** Nowe powjeſchenje wobtwoda powjeſchtkowuje witaja, też może ſo ſ wěſtoſcžu na to ličzeż, jo gmejny rukowanje pschewoſmu. Też **Njeſwačidſka** gmejna nałeſnoſcži podpjera, dokelž je hižom rukowanje ſwěſcžiła. Tuta nowa cžara by Njeſwačidło zyłe pſchihódnje ſe Sſuſcžeſcžanſtimi kupjelemi a Kamjenzom ſpojiała. Też ſ Budyſchina by tuto hojaſanje ſe Sſuſcžeſcžanſki naſpſchihódnjiſche było.

Auto ma ſ wopredka łožu ſobotu jědźicž. Rano 1/26 hodź. pojedže póſtowy woz ſ Khróſcžij do Zahenju, Horu, Bóſkiſcy na Njeſwačidſke dwórniſchcžo, hdyž wobdže we 6 hodź. pſchiſtiedže, ſo ma pſchiſamknjenie k wječnemu cžahej.

6,05 hodź. pojedje wós jako wróćo do Khrósćiż. Druhi wós pojedje i Khrósćiż dop. 9,25 hodź. a budje w Njeswačidle něhdje w 10 hodź. Tu dochada wón na cłah, kiž 9,34 hodź i Budyšchina wotjedje a 10,12 do Njeswačidla pschijedje. So by pućowazych sobu wzał, wotjedje i Njeswačidla 10,25 hodź. **K prenjemu raźej pojedje wós jutše žrjedu** i pschileżnosću šotnych wikow w naspomnjenych czasach.

Swjedźeń 60 lětneho wobstaća towarstwa katolskich rjemjesłniskich pomocnikow

29., 30. a 31. winowza.

Rosprawja: P. Krjeczmar.

Dobra wěz požada cłaź a zwěru w skutku. Bjes dźiwa tuž, so hibachu so njespróznjiwje ruti hižo měsazy dołho k spomjenju skutka, k hódnemu woswjeczenju 60lětneho jubileja towarstwa katolskich rjemjesłniskich pomocnikow w Budyschinje.

Hdyž wobkedźbujemy instituziju Towarstwa katolskich rjemjesłniskich pomocnikow, džiwamy so nad wupschestrěčju skutka Adolsa Kolpinga, něhdyšcheho schewskeho pomocnika, posdźischeho duchownehо, samo pschesmjeny Europy. Srosumliwje była nam tute wupschestrěče, hdyž wopomnimy žiwjenje Adolsa Kolpinga. Bu w lěče 1813 w Kerpenje w Rheinskim kraju rodźeny, se wulkej próznu wudoby so he hubjeneho žiwjenja schewskeho pomocnika k měschnikemu wukublanju. 24 lět stary sapoča swoje měschnisće studije na Marzellaymnasiju w Kolnje a je jtónčił i měschniskej swjeczišnu. Wón sam bě na swojim cźele sacźuł cźežu žiwjenja rjemjesłniskeho pomocnika pschi puczowanju psches ze a tamne strony kraja. Hižo w lěče 1845 dźěsasche wón na reformje sozialnych pomerow. Pornjo Korlej Marxej, kiž skutkowasche k polepschenju w statnych pomerach, bě jeho jasłužba ta, posděhnyc lud na wyschi moralny zhodźeńk. Wón sam bě proletariat spóznał a wědźesche derje, schto by k jeho lepschemu tyło. Jako poča swojich rjemjesłniskich pomocnikow wokoło sebje hromadźić, jich wabjesche k swobodźiku k lepschemu jich cźełnych a duchownych pomerow, jemu tucźi i potrjebne mutrobny pschiwuschaću, derje wědźo, so k nim mutrobny pschecźeł rěcźi, kiž jich a jich žiwjenje, wschełe a bědy snaje, je sam saczuł na swojim cźele. Wón hromadźeše wschědy katolskich rjemjesłnikow a katolstwo towarstwje rjemjesłniskich pomocnikow. Tucźi rjemjesłnikoju pak cźahachu wot města k městej, pytajo słužbu, pak wobdźiwajo swět a tuž bjes dźiwa, so skutk wótza Kolpinga rosschěrjachu psches zyłu Němsku, haj samo psches jeje hranizy. Wschudźe sjednocźichu so puczowazy rjemjesłnikoju katolskeho wěrywuznaća do towarstwow po myšli Kolpingowej. Tak nadeńdźemy towarstwo że swojimi 1 700 wjesnymi skupinami w Němskej, Awstriskej, we Schwizy, Hollandskej, we Wuhorskej, w Czěskoslowakskej, w Pólskej, w Danzigu, Romje, Londonje, w Pokuśnej a zuzej Ameriźy w pschiwisłku 100 000 aktiwnych a 128 000 inaktiwnych a 9000 cźestnych sobustawow. Lěto 1849 bu k narodnemu lětej towarstwa z kolebku w Kólnje.

Saměr towarstwa katolskich rjemjesłniskich pomocnikow sjednocźimy najlěpje we słowach: Sjednocźenje do wulkeje swójby, po myšli wótza Kolpinga, kowanje do shromadneje myšle łubosce, k spomóznemu skutkej ke lepschemu cźłowjestwa, skrucźenje sebje samoho a posdźischeho swójbneho žiwjenja kaz też dalscheho žiwjeńskeho bnźa na sakładze kschescźijanskeje myšle.

Mały kruh rjemjesłnikow da też tu w Budyschinje nastork k sałoženju tajkeho towarstwa w lěče 1867 a to dnja 10. now. pisches prědarja pschi Pětrowskej zyrkwi Hermanna. Tjo sałoženje towarstwa fu hischcze pschi žiwjenju a to knjeza: kožłakšli mischtr Trulley w starobje 92 lět, tyschěrikaz mischtraj Hermann Schmidt a Paweł Kubiza w Budyschinje. Borzy so motnoschka do semje puschcźi pisches naslědnika wótza Kolpinga, generalneho prafesa Schäffera. Krute dźełko fo sapoča, 1869 kupi so domste na Garbarskej haju a so postaji jako towarschinja. 1871 kupi zebi towarstwo prěnju khorhoj, 1907 druhu. Jednacźo prafesojo nawjedowachu hacź dotal towarstwo a to mjes nimi knjeja: Franz Löbmann, (semrě 1920 jako biskop), Jurij Kummer (semrě jako dwórski predar w Morizburgu), Jakub Schewcźik (tulhwilu farar w Khrósćiźach), Jurij Delan, (nětko farar w Bacjonju), H. Kielmann a dr. Kurza. Nětko nawjeduje towarstwo wyschadostojny knjes ałeżor kapitula Franz Lehmann. Mnohe pomocnikoju stejachu we cźażu wjesela, srudoby a dźěła towarstwej z stronje. Zolmy cźaża pschinjesechu też kat. tow. rjemjesłniskich pomocnikow w běhu 60 lět mnohu krisu, tola towarstwo je wschě cźeże zbožownje pschewinnło a tuž swjeczesche i połnym prawom wjesele swoje 60. kiž dla tu pobrachowaneho ruma jutše dale rospominamy.

Z Łužicy.

* Se Sohjanow nad Schorjejum. Sjawne wustupjenje pischeczkow nacźiskej za nćmskokatolsku schulsku sakoń wotmeje wotkrjesnje wowczelske towarstwo pjatk 4. nowembra w Tśelerim. Wótcźi inamjenieji rěcźnizu fo k tutomu nacźiskej, pischeczkow kotremuz fo horzo wutnje, wupraja. Kózoh, kiž ma woczehmjenske prawo, kiž dyrbi so wo tutym tracźistu powuczicź daeź, njech zebi tutón pjatk za shromadźiznu swobodnu dźerźi.

Ze Sakskeje a dalšich krajow.

* Se **Seidenberga**. Schtwórtk wokoło 10 hodźin wotpali fo psched nałchim městom bróźeń, w kotrejź fo wumłócźene žně i 30 jutrow pola, młoczawa a wschelake wosy a rólny grat zobu spalichu. Woheń je wot wonkach do bróźnje sanjeźeny. Psched bróźnju běchu jara niekedźbliwje hromadu zlanja spalili. Najeńk ma jara nitko swędźene a ma wulku schkodu.

* S **Lipika**. (Woparšenje Lipika.) Saudźeny pjatk we njewobkedźbowanym wokomiku dwě łócze starý hólz w kuchni swojeje wotcźehnjenskeje macźerje i plunowemu warjaku horiu, se fo warjacej wodu dele storzu. Woda wuła ha wohenmu hólzej na khribiet. Hólz je we khorownji na swoje cźežke woparanje wumrěł.

* S **Lipika**. (Cźežke wjesoze i awtomobilom). Srjedu na rauje wokoło 2 hodź. sajedze na Lipezansko-Wurzenskej statwej dróhi krótko za wotschcźenjenom dróhi se Sommerfelda do Borsdorfa se schescźimi wołogani wobhadźeny Liwjezanski automobil i pełnej wótcźestoju do wischnje. Auto wotlecźa a fo se swojej sełerskej stronu wo fusodny schtom wrjeźny. Wós fo znje rosbi. Nutschcźe dźaze wosoby buchu i mjeho cźišnjene. Schofer a druhi schofer wostaschtaj njekranjenaj. Schtyri wosoby pak mjes nimi žónjsku, dyrbjachu do khorownje swj. Jakuba w Lipsku dowjesć. Dwě wososze staj wurjadnje cźežko kranjenej. Wjednika automobila fu sajeli.

* S **Plawna**. (Sćmjerć mjes storkaczownaj.) Schtwórtk rano wokoło 4 hodź. je na tworcowym dwórnischczu tudomneho Hornjeho dwórnischczeja 39 lětny ranźerk Reinharda Schuster mjes storkaczemi lokomotiwy a wosa, kiž měsesche k njej pschipowědźenyź, śmjerć namakał. Storkaczaj jemu prawu ruku a prawy bok rozmjezdżeschtej, so běsche wón hnydom morwy.

* S **Hlohowa**. (Cźorlach sathadża.) Saudźeny tydźeń je we Hlohowje (Glogau) 17 dalschich wosobow na cźorlach skhorilo. Khorosć pak je dotal we wschitkich padach bjesstrachnje fo wotměła.

* S **Waldenburga** w Schlesyskej. (Tyfus.) Posledznje dny je w žuśodnym Reimswaldawje wjele ludźi na tyfus sthoriło. Sydom wosobow fu dotal do hórnitzkeje khorownje we Waldenburgu dowjesli.

* S **Barlina**. (Woheń w fabrizy.) W prěnim poschodźe jenoho domu pschi Schönhausenskej alejі, w klobukowej fabrizy, schtwórtk pschipoldnju i hischcze njesnateje pschicźiny straschny woheń wudyri, kiž so za krótke mjeńschiny pisches wschitke městnosće wupschestrě. Schtyri wosoby, kiž běchu so bjes mała ładujsyle, wohnjowej wobornizy pod najcźežschimi wobstejnosćemi wuthowachu. Pschi wuthowanstich dźěłach bu jedyn wohnjowy wobornik cźežko sranjeny.

* S **Münstera**. (Pohrjeb bjes cźěła.) Njewschědna wěc je fo w Raesfeldze w połodnischim dźělu Münsterskeje krajiny we Westfalskej zofałe. Tam zhubnu dźěcźo jenoho ratarja pohrjebacź. Jako na ferchow pschijědźechu, pytnychu nescherjo, so je kaschcź prózdny. Morwe dźěcźo běchu i pschehladanjom doma w dźěcźazym wosu leżo wostajili. Wjecźor fu jo potom pohrjebali.

Dźiwny pad njewotmysłnicho morjenja.

23. julija t. l. jědźeschе ratarskі pomocnik Gustaw Paweł Sachje se Zaschendorfa, pschischodźeschi se dwórnischcza Schulkowitz, po dróhy do Pfaffendorfa se sobuschahom swojeho mana. 63 lět stary ratar Roch je Zaschendorfa schcźipaschе wischnje na schtomje pschi dróhy, pschi cźimž bě rěbl tak stajeny, so bě traschi hischcze 1.70 metrow dróhi za nimo jědźejeze hwobodne. Sachje postrowi nimojedźo hischcze na rěblu stojazeho Rocha, faschtschа pak potom bluke padnjenje a pjéna, so bě ho rěbl powalił a Roch cźežko snjeschoži. Roch je potom za krótki cźaj na swoje sranjenja wumrěł.

Sachje stejeschе dla njewotmysłnoho morjenja někto psched shromadnym pschiháżnym sudom. Jako jenicki zwědk nóżeschе so w blischkosći stojaza 13lětna pschihsata dźowka pschestrěchnyć, kiž je pjerza widźała, kak je wórcźił sa rěbl wiháżo wustak. Statny rěcźnik mějeschе winu za pohnje dopokasanu a nanjetowasche 1 lěto jastwa, sakitak pak wuswobodźenje. Po krótkim wuradowanju wosjewi sud sčehowanje wuhudźenje: Wobstorcźny sahudźuje so dla njewotmyslneho morjenja k 3 mězazam jastwa.

Najnowiše z cyłeho swěta.

— **Schtrowa powješć wo wjedrje za jutšischi žrjedu:** Mróźcźele so pschecźahuja, khódnu, schersjato. W Jendźelskej sajo mitischo.

Němski kanzler Marx je w Essenje w sjawnej hromadźiznje zentrumskeje strony njedźelu wojowanje za pschichodne wólby do němskeho žejma sapoczał. W swojej rěcźi praji, so fo i tym, schtoż so nětkole na politiskim jewischcźu stawa, hižo i wulkeho dźela wólby pschihotuja. Po zadanju němskeho presidenta i Hindenburga je Marx nětcźiskе němske knježerstwo hromadźe i němskimi nazionalnymi wutworiš, hdyž bě so i njerozumitkowym postupanjom sozialdemokratow mjenschinski kabinett žrjedźiny powalił. Němsko-nazionalnym wón jich monarchistiske prózowanja a pschecźiwjenje pschecźiwo němskej republikanskej khorhoji porokowasche. Jeli so němski žejm blische dny schuliši jakon njedowmrodźi, budźe so pschi pschichodnych wólbach wobsedło wo schulu wojowacź.

*

Hdyž w Hammje jene twarjenje sdźěchu, so murjerjo i cźěsłarmi do pukow dachu. Pschi tym jenoho muża łtóchu a nětorych sranichu.

*

Kommunistiski dźěl jendźelskich dźěłacźerjow je do Moskwy wotpósłanzow pósłał, so bychu so pschi dźeśaczełetnym jubileju bolschewikskeho knježerstwa wobdźělili.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Spadnjenje koncesije.

Koncesija instalatéra **Maxa Lorenz** w Drježdźanach-A. na Augsburgskej hasy 7 je spadnyła.

W Budyšinje, 26. okt. 1927.

Měšćanska rada
wotdźěl za milinarstwo

Towarstwowski powěstnik.

Budyšin. **Naša „Jednota Sokol“ ma swoje zwučowanja kóždu srjedu wječor we 8 hodź. w towaršownі (Christl. Vereinshaus) na Hornjerskej hasy.** Načolnik.

Bukecy. „Radosć“ změje srjedu, 2. nazymnika, wječor we 8 hodź. spěwanje. — Wutoru (1. XI.) je dźiwadłowa pruha pola Stangec. Dirigent.

Domowina. Předsydstwo a wuběrk „Domowiny“ zeńdźetej so pschich. pjatk, 4. nowembra, popołdnju w 5 hodź. w kofejowni Serbsk. Domu k važnemu posedźenju. Dujowny porjad je bohaty a važny. Wočakuje so połnoličbna přitomnosć.

Předsyda.

Domowina — Zupa Michał Hornik. Srjedu, 9. nowembra, pop. w 3 hodź. wotměwa so pola Wjeńkec w Khróšćicach važna zhromadźizna župy, na kotruž so předsydstwa wšěch serbskich towarstwow, też tych, kotrež hišće w župje njejsu, wutrobnje kaž naležnje přeprošuju. — Dźeńskі porjad: 1. Dalši wutwar župy. 2. Rozprawa wo nětčišich pomerach. 3. Rozmołwa wo wotmołwach knjeza biskopa na jenotliwe wosadne protestne zhromadźizny. 4. My a „Posoł“. 5. Namjet wo zjězdźe katolskich Serbow při přileżnosći Róženčanskeho cyrkwinskeho jubileja. J. Delan, farař, župan.

Drježdźany. Serb. tow. „Hromadnik“ změje štwórtk, 3. novembra, wječor swoju skazańku pola G. Zmija na Khrystianskej dróze 22. Přednošk „Moje pućowanje po Jugoslawiji“ je knjez Arnošt Piwarc přihotował. — „Moje prózdniny w Delnjej Łužicy“ budźe nam Móranka Lešawic přednošowaś. Hosćo su nam stajnje witani. Předsyda.

Hasłow. Kołojězdne tow. „Błysk“ ma dźensa wutoru w 7 hodź. zhromadźiznu.

Khróšćicy. „Jedn. Sokol“ změje wutoru (1. XI.) pola Wjeńkec w 3 hodź. zhromadźiznu.

Pančicy. „Lipa Serbska“ (měšany khór) spěwa pjatk (4. XI.) wječor we wosmich pola Natušec w Kukowje. — Pódla druhich nadawkow mamy so też na nasym zymskim koncert přihotowaś. Štóž sej w tom hišće trósku swědomjo čini, njech swoje winowatosće napřeco towarstwu dopjelni. Dirigent.

Radwoŕ. „Hu. Jedn.“ změje srjedu (2.) w 20 hodź. zhromadźiznu pola Kralec. Wšitcy přińdźe, musecy a knježny! Předsyda.

Zwjazk spěwanskich towarstwow. Njeźelu, 6. nowembra (Budyski hermank) budźe važna pruha w Maćičnym Domje. Započatk w 4 hodźinach. Přeprùhowaś budźetaj so spěwaj do. 179 a 180 w nowym „Towaršnym Spěwniku“ („Wjeńcorny spěw“ a „Na Božim“), a to z pomjatka. Wšitcy, kotřiž chcedźa so na jězbje do Prahi (jutry 1928) wobdźělić, maju přitomni być. Teź ma so mnoho rozpowědaś. Tuž přińdźe wšitcy! Khartki jako kontrola za wopytowarjow pruhow so wudawaja. — Kóždy dobry spěwar a spěwarka njech so cyły wěsće wobdźěli. Nowy „Spěwnik“ abo hektografowane noty sobuprinjeś! Hłowny dirigent.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smoler w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučman w Budyšinje. — Za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Bernjzyncy. — Za nawěstki: G. Janak w Budyšinje.

Nowocźasne
mantle a wošleki
za žony a dźěći
wulki wubjerk
tunje płaćizny
W. Häcker
w Budyšinje
na Žitnej hasy 7

Runklicu

předawa
Zimmermann w Khróšćicach

Serbske kŕćeńske lisćiki
Serbska kulhafnja
w Serbskim Domje w Budyšinje

Wšěm đesećnym čitarjam wozjewjamy,
zo so lětsa zaso
serb. wottorhanska protyka
wudawa. — Tak njekupujće cuze!
Serbska kulhafnja w Budyšinje

Saksa krajna loterija

Najwyšše dobyće snano 500000 hr.

1/10	1/5	1/2	1/1
3.—	6.—	15.—	30.—

Losy poskićeja běrkojo statneje loterije w Budyšinje

Friedrich Rother na Kěžorskej hasy 22 — **Ernst Lehmann** na Kamjentnej hasy 45

Z Božej ruču zalata **zemrě** 30. oktobra 1927 rano w 1 hodź. moja starosćiwa mandźelska, naša luba mać, přichodna mać, wowka, sotra, swakowa a śeta

Marja Warchowa rodź. Matečkec

62 lět stara.

We hłubokej zrudobje

August Warech w Hlinje z wšěmi přiwuznymi.

Khowanje je srjedu 2. novembra pop. 1/2 3 hodź. wot žarowanskeho domu.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaća měsačnje we wudawarni 80 zł. pj., na pósće a pola dowórnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 16 Kč. Rědła so. płaća 10 zł. pj. Wudawa a čišći Smolerjec knihičišćernja, nap. dr. a w. ruk. w Serbskim Pomje w Budyšinje. Telefon 2587.

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobčežnje so stajace nawěstki a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy z n rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. z n

Čisło (Nr.) 256 — Budyšin — Srjedu, 2. novembra 1927 — Bautzen — Lětnik 86

Sakski sejm wo naćisku šulskeho zakonja.

W sakskim sejmje je demokratiski sapósłanc dr. **Seyfferth** namjet swojeje strony pschećiwo naćišćej němšćostatneho schulskeho zakonja rostožił.

Tež sozialdemokrat **Arzt** a kommunist **Rötscher** so pschećiwo knježerstwowu sakonjowemu naćišćej wuprajischtaj. Němšćonazionalny **Grellmann** slejschcho sakskeho knježerstwa k schulskemu sakonjej wobzarowasche. Srosmunici njeje, so sakske schulske towarstwo, kotrež je ześi tola prjedy sakonjenje starschiskich radow pschako, nětko pschećiwo nim staja. Finanzne swudawki so žylnje pschehanjeja. Zhrjesi kaž němšćonazionalni nawrót duchownoho nabožeńskeho dohlada wotpokasuja. Jenož pschećiwniwy so boja, so so ludowa zhromadnosć rozkorhuje. Stara schula njeje žane Fleißnerowe kulturne wojowanje měła. Minister dr. **Kaiser** zdźeli, so je němske knježerstwo kraje namolwiło, so bychu wjetsche swudawki nowehu schulskeho zakonja zwěrjenje. Budże hischcze khwilu tracź, prjedy hač so wunoschk zhoni. We wuježdźich knihach so wjetsche swudawi za Saksku z 30 hač 40 miljonami hrimnow wobliceja.) Minister potom z rasnoscu zhromadźenišku schulu zakitowasche.

Sotra nědušćeho němskeho kěžora njesmě so wudać.

Dwudwojena 62 lětna Schaumburgsko-Lippeska prynzesna, sotra němskeho kěžora, bě so w Berlinje we wabjenej rejwarni z 23 lětnym rusim cźeknjenjom Soubkowom sńmała a so zlubiła. Soubkow chzysche so tež woprawdźe z njej we blizschim cźasu woženicź. Tola kěžor je teste zeritwje zadźewał. Jako hłowa Hohenzollernskeho wjerchowskeho doma wón njeje do zentwy swolił. Kěžorowa sotra a khudy rusi jenjan tehodła hač na dalsche njewoženjenaj wostanjetaj.

Pschirodny syn nědušćeho němskeho kěžora zmjerninje do njesboja pschischol.

Prynz Jurij Wilhelm Schönaich-Carolath, druhi syn kěžorowoje mandźelskeje, je blisko Saabora z motorskim kolom do wosa jeneho kubleraja sawadźił a padnywschi zebi nop rozbił. Wutorou rano je prynz w theorowni na swoje zranjenje wumrjeł.

Liczba dźełonjemějerjow dale woteběrała

Liczba dostawarjow hłownoje podpjery je 15. oktobra 1927 529 000 porno 355 000 1. oktobra 1927 wuličiła. Wona je po taftim wot 1. hač 15. oktobra wo 26 000 woteběrała. Tež liczba dostawarjow podpjery w krisynym podpjeranju je so hač do 15. oktobra wo 23 000 pomjeńschła.

Nowe wobronjenje Winsleje polizije.

Nowe wobronjenje Winsleje polizije, kotrež je so po poražanju kommunistiskich njemějerow 15. julija we Winje wobsamknło, je so sapoczało. Mjes druhim su so we wukraju někotre tanki stasałe, kotrež su so w druhich wulkoměstach pschi potłóczenju dróhowych njemějerow wožebje wuprukowałe.

Zaso powěsć wo slubu krala Borisa.

Sagrebske „Nowosti" pischu: S Beograđskich diplomatiskich kruhow so zhoni, so je pschećenje žiłubjenja bołharskeho krala Boriża z italiskej prynzesnu Giwannu hotowa woprawdźitosć. K lubej je na pósłedniu kralownu pucźowanju doschło. Bauź je pjeza dowolnosć k tomu dał, so by so wěrowanje po pravowźławnym wobrjedże stało, z cźimž je pósłedni sadźerk tehole mandźelstwa wotstronjeny. Beograđske diplomatiiske kruhi měnja, so je z tym dospołnje pražicnje pschichodneho stejischcza Bołharskeje k wulkomocnym rosćahdźene. We Beograđe njejsu so cźi myśli, kotrež su so stajnje sadźerjeli, so by Bołharam njeźiwe wěricź, kaž dołho na bołharskim tróńje wjerchowjo z Koburgskeho rodu žedźa. Politika njesprawnosće a woraławoje, kotraž je w Bołharskej znjesłowu dostała, hdyž běchu Koburgskeho prynza Ferdinanda z awstriskeho wójska na bołharski tróń powołali, njeje pschestała w Sofijskim hrodze a we wjednistwje bołharskeho wójska knježeć. Jenož po źiwełowej wójnje běchu so sprawni pschećelso sbliženja k Južnosłowjanskej na knježerstwowe cźoło stajili, haź po rostaku z Koburga njejabzy wjednika tejsele politiki, Stambolijskeho a druhich ministrow, skónzowachu a tyhnzy pschiwiźowarjow.

Wot teho cźasa so zwonkowna a znutskowna politika Bołharskeje jasno w kolijach sasadowy wotchilnateho krala Ferdinanda wodźi.

Wo klub bołharskeho krala z italskej prynzesnu je so najbóle bołharski minister finanzow Mołow pschedźiwał, bołharsko-italskeho kluba a direktor Sofijskeje banki Banca di Commercio, prózowal.

W južnosłowjanskim ministerstwje zwonkownych nalěžnosćow njeje móżno było, nětcźo bliższeho k tejle powěsći Sagrebskich „Nowosćow" zhonicź.

Zensura w Rumunskej so wróćo wsała.

Po žadanju ministra zwonkownych nalěžnosćow je so w Rumunskej zensura, kotraž bě so rumunskim nowinam napołoźika, wróćo wsała.

Karlowych pschiwiźowarjow w rumunskej jimaju.

Kaž Hawaska powěsćerńa z Bukaresta zhoni, su jeneho z najbohatschich pschiwiźowarjow pryncza Karola, generała Theodoresca, sajeli a jeho wobydlenje pschepytali.

Po dalschich powěsćach su pónđelnu popoldnju we wobydlenju wyschka Gionsana, schefa generalneho staba we lětatstwje, krute pschepytanje pschewjedło. Sa wyschkom Gionsanom, kotryż je so z Bukaresta zhubił, je so łójerski list wudał.

Nowe mordarstwo na Balkanje.

W Schtipu w połodnischej Serbiji, hdźež su psched někotrymi njedźelemi mazedonšcy komitaczojo brigadneho generala Kowaczewicza katźelili, je so pónđelu nowe mordarstwo stało. Na Bregalnitskim mosće su wjeczor wokoło 9 hodźin njeznaczi ludźo do **nana a bratra znateho wjednika mazedonskich autonomistow Michailowa Wanczewa, hdyž po mosće dźěschtaj, wjazy krócź z revolwra sćeli.** **Mužej staj so zmjerninje z ranikoj a sa někotre mjenschiny wumrjeli.** Nadpadnizy su po cźinje a pschi powschitkownym nastróżenju nimohłodźazych ludźi mohli njespóznaczi cźeknyć.

Michailow Wanczew, kotraj staj jako woporaj nadpada padnyłej, je mandźelki Monceje Carnicinej, kotraj je psched tśimi lětami we Winsłim hrodowskim dźiwadle wjednika mazedonskich federalistow Panizu sastrěliła. S pónđelnischim mordarstwom w Schtipu su so bjes dwěła federalistoju na Michailowje Wanczowje wjeczeli. Attentat je so znamjenjom k nowemu wojowanju mjes njepschećiwerjelskimaj mazedonskimaj organisaczijomaj federalistow a autonomistow.

Rusko-egiptowska swada wo łódźe.

W Alexandriji pschi egiptowskim brjohu su so bolschewiskeje parneje łódźe „Cźežerin" zmogowali. Moskowska „Pravda" k tomu praji, so njeje žaneje prawneje pschicźiny za tule konfiskaziju, dokelž móżesche so „Egiptowske namórske towarstwo" dla konfiskazije jejneje parneje łódźe „Kosti", kotraj je so jako něhdyšcha Wrangelska łódź spóznała, pola bolschewiskich łudow skorźiła.

Po italskej łódźnej demonstraciji w Tangeru.

Kaž bě so pschipowědźiło, je jedyn muj italskeho krala z jenym khižiźakom a dwěmaj torpedowskimaj cźołmomaj psched Tangerom pschijeł. Món dyrbjesche pschijěźiwicź, so dyrbi Italska pódła Francowskeje a Schpanskeje tehorunja do marokkowskich nalěžnosćow hyba rěcźeć. S tym je Marokkowskeje su so Italcźenjo do Tangera sjubnowali, so bychu italsche prynza powitali, a tón je potom italsku schulu a haptyku tam poswjećił.

Wustupowanu Italskeje w Marokkowskej Jendźelska połehuje, kotraj dźe je tež Mussolinowe wotpohłady na Albansku podpjerała. Pariźske nowiny „Quotidien" Jendźelskej w sawodnym naskalcku porokuje, so je za demonstraziju italscheho wójnskeho łódźstwa psched Tangerom była. Tale demonstrazija dyrbi ja nětcźischi cźas njeměr njesbóźnje. Francowska by, hdy by chyła k ruzy měła dosć dopokazowu sa to, so je tole wuźadanje zyle njewinschne. Tale demonstrazija, „Quotidien" pische, „dopokazuje, kajke plany ma Mussolini, kotryż bo niz najmjenje wotdźerjeć njeda, europiski měr wobrosnej, kotrehoż wutworjenje je zebi telko woporow zadało. Njedźi so, cźežke schmatanźy naczinicź, jenož so by zwoju wołoźinsku cźežeźelakommunescź spokojił. „Quotidien" je pschežiwdeżeny, so je Jendźelska Mussolina k tejle demonstraziji nadpjerała; pschetoż hewak zebi ju njeby dwěrił. „Quotidien" na to tuka, so je Mussolini też Schpanistu sa swoje plany w Marokkowskej dobyć spytał.

Druhe Pariźske nowiny měnja, so je zebi Mussolini nětdyschcheho němskeho kněźora za pschikład wsał. Kaž tutón też wón sa sjawnosć rad rěcźi a nětko je po jeho pschikładze wójnske łódźe do Tangera pósłał. Kaž tehdomnischa kněźorowa jěźba do Tangera njeje Němsku niczo wunjeseła, tak też italska demonstrazija wšim Italskeje w Marokkowskej njepodpyhli.

Chinejscy namórscy rubježnicy w Marokkowskej.

Chinejzy namórźny rubježnizy, kotrychž so w njedawnym cźasu w chinelskich wodach wikowawšse łódze bojachu, wuwuživaju njepschestawajcy wójnu a njepokoj w šmutskownej Chinje a jich samopaschnistwo w pósłednim cźasu njeźiwschanych rosmérow nabywasche. Hakle njedawno je so wo jich rubježnym nadpadze na jenu parnu łódź pisało. 30 chinelskich rubježnikow, kotśiž so na jenej łódźi bubu wjeschu, kotraž po rěcźy Cźenej horje jědźesche, muźiwo nadpadże, pucźowarjam a wobźadaju wšcho zebrachu, schtož bohuwsacza hódneho pschi nich namakachu a potom łódź wopuschczichu. Pschi tym z wojowanju dóńdże, w kotrymž bě 60 mornych a ranjenych.

Jara wulke škorcźe Francowsam Marokkowska cźini, hdyž drje tiftich Kabylow poraschchu, tola kotrychž hischcze njeju mohli franzowskemu knježerstwu podźěwnyć. Francowske knježerstwo tehodła pucźowarjam jenož w jara rědkich padach dowoleja, po Marokkowskej pucźowaćej; pschetoż pucźowanje je tam jara strašcne. Runje tele dny su rifiśy Kabylojo dwě holzy rubili a jej do swojeho lěhwa wotnjesli. Žadaju za njej 800 000 frankow a za schtyrjoch druhich Europjanow połdra miljona frankow wukupneho pjenjesa. Pschećerjowe rubježnikam je so khłostańska expedizija wupóśkała, tola nětcźischi nahonski cźaš wjetsche wojerske operazije znjemóżnja. Tež po boja, so bychu na posrjet, z wojerskej mozu sajatych wuźiwowadźićel, rubježnizy z jich skónzowanjom wotmolwili.

Mustafa Kemala znowa za turkowskeho presidenta wuzwoliti.

Turkowska narodna zhromadźizna, kotraž je so w Angorje wutoru k žejmskej dźěławosći seschła, je **Mustafu Kemala jenohłósnje za** republiznyneho presidenta znowa wuzwoliła.

Wójna w Chinje.

Cźangtsolinowe wójsko Kaifengju dobyło.

„Maily Mail" z Pekinga powě: Cźangtsolinowe Schantungske a Cźilisće wójsko je po krutym wojowanju město Kaifengju w Honanskej provinzy dobyło. Někotre panzerowane wozy, z kommunistiskimi Ruźami wobsadźene, su so sebrale.

Cźangtsolin wo Chinje.

W rozrěcźenju z K. A. Wiekom, presidentom „United Preß" a Kuhnsom, direktorom „United Preß" sa połnózne Chinu, je so marschall Cźangtsolin jara wótro pschećiwo myśli amerikanskeho senatora Binghaya wuprajił, so bychu zuse mogły knježerstwo kuomintangowe a jeho wjednik we kraju pschijpóśnane, w kotrymž woprawdźe knježerstwo wukonjeja. Cźangtsolin jara wuraźne praji, so bychtej so z tajkej politiku wobydlerśka wójna a bjeskrjesnjejwa hischcze zhorschiła, a sapsajwjedźenje porjada a wutworjenje jenotneje Chiny bychtej so do dalokeho pschicheda wotkumyłej. Cźangtsolin cźini rażny facźišchcej. Praji, so je zebi na to myślił, so by so Cźankajschek do Chiny wrócźił a sajo połodnische wójsko sjednoćił. „Cźajowa schkałka, kotraj je so ras rassiła", měni Cźangtsolin z pozmjerkom, „pak hodźi so znadź hromadu sklijicź, tola zenje krute a twjerde pschimnjenje njesnjese. Tej Cźankajschek a sbóźk w połodnischej Chinje staj so rozbiłoj, a njeje na to myślicź, so bychu so tele cźerjory jasno slepite. Cźankajschek je wójnsti bohaty a njeje ženje wótcźinz byl. Praji so two niw, so je do swojich pokładnjow 200 miljonow dollarow nahromadźił. To znadź je pschehnate, ale wóźte je, so ma hobrsše sunu we wukraju. Sšudy dyrbi wopschijeć, so Cankaischek njebě žadyn Abraham Lincoln. Nichtó njeje z wjetschim pschiwiźowarjom naradneje wuźe, dyźi ja. Wěrju do nazionalizma, do złużby naroda, niz pak do nazionalizma, z kotrehoż maju jenož sbohaczkoje wuźitk. Mi su so dopokazły dale, so lud we połodnischej Chinje za měrom žada, dokelž su pscheradnizy a falschni wjednizy wikowawšse žiwjenje podwjasali a pokrok

jnjemóžnili. Nascha prěnja winowatosć je, porjad we kraju wobnowić a kommunistiskich agitatorow a wadźakow wostronić.

Na zyłym zwěsće njemóže nichtó jasnischo kommunistiske plany poznać, dyžli je, dokelž tu Borodin, Karachan a Joffe najprjedy ke mni pischischeli, prjedy hač tu so na wjednitow polodnischeho wójska wobroćili. Prajili su mi, so po Chinje na zjad pischinbu. Sjednoćene staty, kotrež jako najstrašnischeho njepschećelca wobladaju. To dyrbjeli w Ameriźy dopóznać a wobźerć, so za potószenje bolschewiskim wojuju. S wulkim dorajom je Czangtsolin pschećelnu powěsćan wobroćił, japanske železnisne zajimy na kraj chinesiske ranischeje železnizy roschěrić. Na roschěrjenje japanskeje železnizy je Schantungo do Chorbina je runje tak malo pomyślić, kaž na druhe japanske projetty w Mandźurskej abo Mongolskej. „Prajt źnadź žo", Czangtsolin sčonči, „so Japanska Mandźursku wobknježi, ale woprawdźe žym ja tam ! knjesom.

Prěni domorodny biskop w Japanskej.

Samź je njedźelu japanskeho domorodneho měschnika za biskopa kwalificowćił.

Dwě miliardźe hriwnow pschesbytka.

Amerikanske rosliczenje statnych dołhodow a twdawkow na lěto 1928 pschesbyłe 455 milijonow dollarow a za nowe finanze lěto 1929 274 milijonow dollarow pschekbytka pokazuje. Dołhodny dawk je tehodla srězi, herbstwowny dawk je wostroni a bankowe akzepty amerikanskich bankow je wote wschěch amerikanskich bankow wuńsiwobožo.

Nochze je žonu psches ozean leczeć.

Knjeni Graysonowa, cźetka jenrjeteho amerikanskeho presidenta Wilkona, chyłyche prěnja žona hyć, kotraž by Atlantiski ozean pschelećiła. Wona je też někotre posprytny se žiwotnim lěkarkom cźinika, tola je žo dyrbjała łóždy trócź sawróćić. Nětko jej pjecza nicźo druhego njewunbudze, dyžli žo žiwotnu wotmuženja spunschcźi, swoju cźetu w Kopenhagenu z lěkarom wopytać. Pilot Schulz, kotryž mějesche jeje lěkadło wodźić, je žo doskónczinje žiwotneho dalscheho wobdźelenja na jejnym pschedewsaću wotrjekł. Praji, so je žo jenni lětanje z knjenju Graysowej pschinzrało. Pschi prěnim njeporadźenym lětu je jemu wona wodźenje lěkadła jara poczeźiła a tak kama ! wulkeho dźěła zawinowaka, so žo lět njeje poradźił. Pschi nawróczé je pjecza ! khožom pkakała.

Sako cźejše wojewanje w Nikaragu.

Kaž žo ! Managuy powě, žu amerikanszy namócźny wojazy ! amerikanskimi wojerskimi lětarjemi hromadźe dźěkajo pola Chiopy 200 spěšarjow zbili. Też na jenym druhim městnje je sako k krwawnemu wojowanju mjes Amerizanami a spěšarjemi dóschło.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Srjeda, 2. novembra.

† 1877 Handrij Brósk, farař w Budestecach.
† 1865 Davit Bohuwěr Głowa — Kopf — inspektor w Barlinje.

Khude duše.

Što to réka? Kajke zwuki
séelu zwony na wšě strony?
Rózow wija wokoło ruki
maćerčey. To smjertne zwony.

Njesu cźěło, njesu k wóteam.
Prewodźeja nan a dźěći,
črjódy luda. Tutón khód sam
nichtó njeźdźe na tom swěći.

„Wěčne swětło njech ji swěći",
zwony trošťuje wotmołwjeja.
„Za maćerku, nano, dźěći,
Waše puće wšitke dźeja."

Jakub Sewčik.

*

November abo nazymnik.

Nazymnik — hdyž tuto słowo cźitamy, napjelnje nam wušte zarownanje wo minjenu krasnjoscź lěta a wo pisanu pychu nazymnich lěsow, sacźuwamy hyšnje pschikhadzaty cźinowy cźah se žiwotnimi symnymi wětrami, kiž so wokoło twarjenjow honja a se skiwlazym khłopom kwidaja. Nutśkach w sjtwiczźy pak wjeselu wohenczk w khachlach prazkoze. Hišcźe běchu nam wobradźene nurjadnje rjane słónczne dny, ale kak dołho hišcźeze a pschijidu blinke dny polne wikatych mrócźelom, torhajcych wichorow abo sajo kurjawoste dny se žiwotnej smjertnej cźišcźinu, kotruž hdyž a hdys jenož wolanje rapaka pschetorhnje. Natak ma na posu hišcźeze wschelake dodźełacź. Zita brje žu wětko wschudźom do semje, ale woraczź je hišcźeze wjele a najmynka wiza ma žo domozyhowacź. A hórzy pschijidu dny, hdźež mórti wizaju na pasturow khodźicz njemóža. Mróży a snjezerli poczinaju khodźicz a snicźa poslednje žiwjenicźko rostiwnow. Nazymske wjeczory maju pak też žiwoje kusło. Wowka powěda dźeczom, kiž w cźmicźaju na konopeju žedžo matrenje na nju poślucham, na bliskim Božim dźěcźu a wo rumpodicku a druhich rjanych wężkach. Sa burla pak pschinźe wětko cźaš, hdźež šmě šedi sajo wjazy wotpocźinka popscźecź a wotpocźowacź wot prózy lětnych a žiwjownych dnjow.

*

— Wo njeorje. Schkleńza je dże dźensa rano troschku wróćo ichła, pokasuje pak pschezo hišcźeze wyšoko na rjane. S Azorskich kupow cźehnje žo wyschina hacź do hrjedźenje Europy a wyta žo sjedźwocźich wyschinu nad Rusicz. To by pokasowało na dalectrace botanicznho wobstajanjeho wjedra, žiwino hacź do pokne.o nje.ackla. S Atlantiki leho ozeana dże pschezo nowe nikiny pschikhadźeja, hdyž pak žo w polnozy ninu. — Jutrje schtwórk sthodźa słónczko 7,01 hodź. a khowa žo 4,26 hodź. Měsacź zkhadźa popołnoczi 2,35 hodź. a khowa žo w połnozy 11,46 hodź.

— **Wobkhad ! omnibusomaj w nasčim měrcze**, kiž Jerwenez firma se Starzeda w Pomorskej tu na pruhu nukonja, žo derje wuplaci. Wosaj, kotraž po dwěmaj cźaromaj w 20- abo 40 mjeńschiskich pschestawkach wot ranja ½8 hodź. hacź do ½11 hodź. wjeczor jśdźitaj, pschenowinstaj wschednje hromadze nježdże 825—875 wozkowow. Kóždy wós jśdźi swoju cźaru 24 hacź 26 krótź. W bliščim cźasu ma žo ischcźi wós pschitowarschicz a mowa cźara wotewrjeć, a schtwórty wós sa rezerwu abo towarstwowske jśdy. Derje šawjedło je ranische woženje dźěłacźerjow a pschistajenjow na dźěło a wjecźor domopwożenje wopytowarjow dźiwadła. Wobkhadny pschedewsaćel śmje w mešazu nježdże 2500 hacź 3000 hriwn. dokhodow, pschi kotrymž maje derje wobstacź.

— **Nadrěnjenje wotcisnjeneho jezika na Miklawschku.** W poslednich dnjach šaubženeho tudźenja wjesche dótka Miklawschka bliško sećenu, hdźež stejesche nježdy wołtaŕ, hdźež nadeńdźeny nětko poslednji wotpocźink horliwcow wótcźinka, njeboh schulskeho direktora a kanonika Nowaka, nowy row. Pschi tom storczi w zimeterlej blidnje na podsemitki wjeth. Teho sećeny 'atłócźinschi nadeńdże hischcźe derje šdźerżany kaschcź, w nim tłajace cźełco. Wjesh a poslednji wotpocźink pokrydża ! lěta 1817. Bohužel mjeje žo tute nadeńdźenje jara wobtedźiwowało, pschetož po pohrjebje mjewsho ihróżneho šemiskeho putnika bu wjeth sajo sajpwany. Kaž zhonimy jedna so tu na poslednji wotpocźink jenesho rucźelkubleria ! wokolinu, kiž je w sérzy 1817 semrěł.

— **Konjej žo spłoschiłoj.** Sšobotu pschipoldnju spłoschichtaj žo na Hornczeńskej hasy konjej fabrikiskeho wobsedźerja Reinharda, kotrajž běschtaj do kucźowcho wosa spschehnjenej, w kotrymž wobsedźerjowa mandźelka ! dwěmaj dźěśczomaj šedźesche. Konjej, kotrajž běschtaj žo auta nabojakoj, cźerjeschtaj sabrahnuc po Hornczeńskej hasy dele, psches Drjewowe wiki, pola Swonkowuych Bohatych wrotow trasy kucźa do druheho wosa, tola pak žo jara njewobschkodźi. Pohonczź hischcźe mtody cźłowjek, roshorjenej łkocźeczi krucźe dźerżeschе a jeju też pschi łrażenju twjerdze hedźo wosta. Hałe pola nowych kaźarnow na Lubjišej dróhi je hałe konjej sastajichu. Kaž pohonczź praji, je auto, kiž njemužachu šwěśeczź, žo wo hrošnika šmórkuli.

— **Widlischcza sajachu** njedźelu w nozy wokolo 2 hodź. w sali Krony jeneho wojaka nemórkostatneje wobory. Sšobuštawk šanitetneje kolony Cźerwjeneho Kischża dowjeschchu jeho do wojerskeje chorobnje jimy.

— **Rjeschoe.** Na Mužakowskej dróhy pschichidże wcźera popoldnju starscha žona ! cym do njeschoża, so wóz, cźesto nakładowny ! wuhłom, horu dele dodźerżeczi njemóżesche. Wós sajdże ji do nowow a ju ! sčotomej pschilitkny. Pschi tom hischcźe padny. Hacź ju kranjenja cźeźke bu, njeschodźeschе žo hacź dotal swěrcźicź. Njeschoże sta žo bliske Budyschina, na hórzy pschi tak nzenowanej „cźerwjenej khěži".

— **Kradnjene bu** we wokolinie we nozy ! 22. okt. 1927 *motorske kolo šnamki „Bugrch", motorowe rjadu 2585,* 2½ St. W. S., ! lěta 1912, 4 takt motor, wosluk, šuješk, schkitańske blachi a tank kaž trawa šelene barbjene, wobkhadło je žoltej wósskowanku wobwite, gratowa tachka N. S. U. je šesady pschijworschana pschicźinjena, šedło pokasuje na lewej stronje šmuhu kołaneje šapkaty, wobruczi: prědku šwětke pokrywy ! bnjkowanej bźinzi płónju, 26×2½, šady: cźorny pokrow je šmuhami, 26×3.

— **Sšo mtsedobywali.** W nozy ! 27. 10. 27 žu je we wokolinje mtsedobywali a 3 m módrn chewiolowu maschinu, por dobrych šchórownańskich cźrijow a njšcho motowych pjenjes pokradli. — Dale bu w cźaśu wot 28 hacź do 30. 10. 27 se šahrodnikowow 18 schnk šuj. janskich šchtomikow, 6 aprikosowych schtomikow, 6 wischnjowych łotkow a kruschwinych łekt pokradnjenych. Wo wótcźenju šołźenja prošy kriminalna policija w Budyschinje. — Telefon 2802.

S **Luha.** Saubženemu šobotu wotnuc žo na tudomnym a Khażowskich knjeźich a Khażowskich wjeśnych honach honiwa. Jeje winowich běsche 12 šajazow, 7 karnillow a 22 bażantow. K temu běsche hischcźe jedyn tśłš, po pschehladowańskich, hornika šatšełi. — Jemu nóž šadźenego tydźenja jena tudomna žiwnoscźerka ! bludom šajata ! łoža stankowischi ! woknom hornjeho poschoda wuścźaż a žo po winowych žerdkach deleswjesо, cźekżo šrani. Jej mandźelski to pschepośdże pytny a njemóżesche njeschožu šadźewacź. Smjeschożena hakle na swoje bolesće wotucźi.

S **Niechornja.** Tudomna dobrowólna wobnjorna wokora wotmeje wot 3. hacź do 5. t. m. swoje nózne šwjeczowanje. K wobnjej budże žo trubicź. So niedychżo žo žnjodne wobory šantylicź dale, žo ! tutym na to kedźbne cźini.

S **Kotez.** Sšawne pohrjebnje gmejnskeje rady wotmje žo šaubženy ńjatk w šchuli. W najutpanju schcźeźki ! Kotez do Łuška žo wobjawjachu, so ma pišmo na hamtske heitmanstwo ! 26. meje t. l. hischcźe swoju płacźiwoscź. Jenoshłóżnje žo wobšamknje, so ma žo knjesej Janej Pěschej tak kucźe hacź žo hodźi šintóźnicź, do jeho wot gmejnje kupjeneje khěže šacźahnjeć. Lirdigowej pschewostaja žo Bot knjeza ryczerskubleria Lorenza darmotne wobydlenje. Schtaj nastupa bórzy žo wutwobodźaze bydlenje na šarje, to ma žo Lubjišе zyrkwinje dohladnitwo wo pschewostajenje indyschim wobydlerjam prošyć. Prošiwa wobydlerjow še Delnich Kotez, so by žo dotalna šturdnja še zementowymi wobruczemi a krutym wětrom na gmejnše ekšóły pschipraswiła, ho pschija. Wo pjatem dypku ma žo na pschichodnym pohrjebenju muradźowacź.

S **Kotez.** Pondźelu wjeczor w 11 hodź. sta žo tudy na Budyšku dróhy njedaloko hoscźenza cźeźke njeschoże ! jśdźonym kołom. Sšedźał Hermann Wagner ! Budyschina, kiž bě je ! žiwotim pschećelom na dompucźu, padny je žiwotim kołom a wosta bjes wědomja leżo. Bjeskrědomeho pschijinjeschcu do bliščeho hoscźenza. Sawołany lěkar šwěrcźi, so bě žeł šnjeschożeny mužły šrschaśł. Budyška dobrowólna šanitetna

Za wysoku płaćizny.

Powedańcźo ! nałchich šnjow.

Napišała Kristina Nowowa.

108 (Pokračowanje.)

Podobny wuras treschi běsche na cźole a lizomaj, Sšyna Božeho był, hdyž Wón šawoła: „Wótśe, wšmi tutón kelich wotemnje!" Ale tam we Gethšemani kelich njebu wotewšaty, a žadyn njepschidźe, kaž pomhasche jón pić — a tudy dyrbjeschе drje žo wón też pić; pschetož nadobo pschetorhnu cźišcźinu bźiwne šłowo a mucźeschе žónšku, wocźi wotewrjeć a žo we tołu šmurnuć.

„Twoja wola njech ho stanje, Knjeże, ale budź mi hnadny a milošcźiwy!"

Potom wobroći nadobo mtody cźłowjek ! Gethšemanskim cźekżenjenym pokrute wobliczo ke khorej: „Mój Bóh žada wote mnje to žałostne, ja dyrbju wam pałmo łžow pschekročnyć. Sa mnje je to najcźeżscha krocźel, žiwjenja. Po twojej wutrobje dyrbju teptacź, hnadna knjeni, ſwojnjatkjeze šebi to; a hdyž też mi njewćrjeze, kiž dyrbu wam ! krwju šwojeho šamźeneje wutroby wérnosć podpiśacź, to cźežko šhrěschicźe."

Uršiny stany, šawrě durje, połkalny žo pódła łoža a powědasche ! khołem, po kotremž bě wumérkanje teptaneje wutroby cźuć, dlešchi cźaš njecźicho. Hdyž bě łłonczit, wošchěri žo po małej jtwiczźy cźišcźina kaž w rowje a potaji w šebi bološcź, kaž njemóże jón cźłowjek dwójzy šnjescź, njepschišhadźo šwoje žiwjenje.

Nadobo žo žónšta we łozu posźebny, jeje horza ruka wotpoczźowaschе na hustwych wołach mtodeho cźłowjeka.

„Knjes Urśiny."

„Schto wy pschikašujecźe?"

„Ja žo wam dźakuju. Bóh, wo kotrehoż lubowści šeże mje pschežwědźił, łapłacź wam tutón załožny wopor, kiž šcźe wobnej žónštej w tutej hodźinje pschinjeść. Ja widźu, so to wasche mozy pschešahowaschе, a nje jara beli, so žym waš njesjapzy ! tomu mucźiła."

„Knjes Jeńuš je pomhał, hnadna knjeni."

„Tola wy mi wěricźe?"

„Wam? Ow ! cźemu tole prajchenje?"

„Sceźe žo wy pschežwědźiła, so dyrbiesche też wy wodacź a so dyrbi žo też wam wodacź?"

„Knjes Urśiny! A šcźe wy wschitko wedał?"

„Dyrbnje a na wěcźne, tak kaž je Khrystuš mi wodał. Knjes da mi hnadu, žo mózu tola lubowacź a žohnowacź. Też wy budźeczźe žohnowacź a wodaiwacź, tak kaž ja, njewérnoj?"

„Ach, knjes Urśiny, tu je druhi, tiž ma jenicźki prawo, jemu a też mi wodacź, a kotremuž žym tak cźasto njewěrdźo ru myślach kschivdn cźinila. Hdyž na to pomyślu, to widźu, so nimam nicźo wodacź, ale też nicźo wotprošowacź; pschetož žo žym ! domu pod hrodom wotešchła, njebě žadyn tak wulki hrěch kaž tón, so žym hdy jeho proły pschešlupicha."

Sašo bu cźicho wo jtwiju ! tamnej bojajnej cźišcźinu, kotreż žo tak derje jako wobluk pschihodźi ! bołošcźi wutroby, kotruž mózе hatle ! pošlednim łakkapujenjom tam pschestaci, hdźež žo wschě łyšły šerdrwaju.

Nadobo pošlěhny mtody cźłowjek šwoju hłowu: „Modlmoj žo šhromadźe, hnadna knjeni, a potom pschestańmoj; ja nadu wobeju je to pschetwjele."

„Haj, modlmoj žo!"

Wona šłuknu ruzy na wutrobnje a łežeše we běłych łahłwkach jako wot mroza dótknjena kwětka. Wona žo trochu šatorhnu, hdyž žo wón ja toho modlicź poża, tiž běsche ! winikom tohele wokomika byt; ale potom hibałchtej žo też jeje tjanej hubje, a cźim nutrnischo žo wón modleschе, cźim nutrnischo bu też wuras jeje šnadobnjenych rypkow wobliczа, a hdyž bě pschestał, praješchtej też jeje hubje Amen.

Potom hladałschtej jeju wocźi ! dźiwnym, hłubokim pohladnjenjom na žo, a dwě dušchi žo rojumischtej. Žónška wupschestrě šwoju ruzu; a hdyž žo mtody cźłowjek nakłoni, wobja wona ! jenej ruku jeho schiju, ! druhej łhładźi jemu wložy ! cźoła a majkaschе jeho tak bohużelnoscźiwje a łubošnje, kaž to jenicźaj žónška cźiniecź šamóže. Dwě łyłły kulischtej žo jej pschi tom po lizomaj a namałkaschtej wothłóž we wložinem błyschcźu jeho potajneju wocźow. Wona chżyschе nětchto rjez, ale nješamó. Wón šeżeže łahodnje jeje ruku wot šwojeje schije, a tu, kotraž jeho wodźeschе, tłócźeschе wón ! šwojimaj hubomaj a wotendże. Pschi dwjach žo hischcźe ras wobroćźi; wona hładajcźe ša nim łaš ja šwětłom; wón žo hłuboko pokłoni a dźeschе won.

Anežka naídże barunku w cźišcźim, bołošćinem płakaniu, kiž pak dołho njetrajeschе; pschetož mucźnota pschihdże na nju a wunwabi šwar do wocźow, kotrejž běschtej žo tak šaidźelitej, jako byschtej mogły a wole njemětej, do tohole šwěta hładacź.

Nasajtra pschešłapi łhora šwoju mtodu wołhładaitu ! prółtwu wo papjeru a wokolnik. Hačzrunjeż jej ruka ischcźepotasche, napišja wona jašnje jdźěcź štron dołhi dopiš; tcź adreśu cźijcźe pschešce napišacź, tola to hižo wjazy njeišdźeschе. Wona diktowaschе tohodla mtodej hołczźy adrešu ! knjeza Mitkawscha Orłowišcha o njemšešche méra, donuž list njebě wotešłany. Tola to bě ju tak jara wošłabiło, so bu jej wjele hubješće; termometr pokasowaschе 39—40 štopnjow. Njedźiwajcy wschcho ani błowczka ! jeje exta njewundże.

* * *

Knjes priwšior njeyschindże. Anežka wědźeschе, so wotměwa nětko łhromadźiznu; wot tam njemóżeschе jeho tola won šawołacź. Do hodźiny běsche podźe pschišchet a njemóżeschе prjedy hischcźe ras mitš pschinicź.

Hdy by žónška takle wunwérła, šchto potom? Knjes baron pschežo hischcźe njeyschindże, a nichtó njewědźeschе, hdźe wón bě. Ach, byšli wona jenoš na šmjerć pschihotowana była.

Se łyłłojtymaj wocźomaj šwěri šebi mérnje tu ležacu žónšej praschenje pschedpołožicź, hacź wona do Knjesa Jezuša wěri.

„Haj, ja wěrju," rjekny žónška je cźicha, a hischcźe bóle cźišcźe pschišłaši: „Cźitajeze mi wo nim. A mi ju łda, ju błyšchu špěwanje?"

(Pokračowanje šeźehuje.)

łuoma pśichwjese franjeneho do mješćańskeje chorownje. Dokelž wobaj bjes žywšy jódjeschtaj, to je Wagner najskerje do schtoma sajeł.

S Krtitz. Saudjeńa wutoru žo na tudomnym pohrjebnišću wobžarujomne njesboże sta. Nimale dopołnje wotstejenemy korbat Mjeńwa ſ Korjez bješche so žiwotej pjeczatnjej dźiwoziczku na kerchowu pśichśchot, so by row žiwjeske kórschenu wopytał. Dołhoj nan pśichi rowje pśicheńwańcze, słuchny žo dźerco na rowowy pomnik, tón pak žo wuhlił a hołcźa tak njesbožownje padże, so ja niej pśichadźacy kamjeń ji wobu wušche kolena słoma. Cźekkopołeschemu žiwjenju, w kotrejž mješesche manželstwa njedawno njesbożnym tolom njesboże, ludźo wobžaruja a maju bohużel.

S „ Hrosny njeskutk žu wežera wjeczor pśicheśiwo bohdźinskej Kaczeje korcźmy, knjesej Bjenadźi knježili. Wón ma na žiwjej leżownosći mały hakt. Do teho bé karpy radsći wokolo 9 hodź. won wjacź. Jako žo hatkej pśichlětił, zawoła na njeho nichtón: „Ruzy horje“? Berada pokoczł, so by žo ſa wobobu, na njeho wokazu rozhladowak. Mjes nim tale wožoba wutiśeli. Schrótowe hróchatka sajedźechu Benadźi do wobeju nohow, jeho cźejko kanitwschi. Jeho žiwjenje rano do Budyšskeje khorownje dowjesli. Tu jemu lekarjo hrochatka ſ nohow cźahaja. Polizija ja njedoczinjom pśeźi. Kaž jhouimy, ma ja nim hižo wěsty źled.

S Khrósćiž. Župa „Michał Hórnik“ wotmjeła hyjedu 9. nowembra popołdnu w 3 hodź. pola Wjeńkez w Khrósćiźach wažnu zhromadźiznu župy. Pśichedźydstwa wschitkich serbskich towarschwow, kšž tych, kotrejž hischcze we župje njejsu, su wutrobnje a naležnje pśeproschnje. Dźeńśi porjad wopschija: 1. Dasschi knihwat župy. 2. Rozprawa wo nalezjischich pomerach, 3. Rosnoliwa wo wotmolwach kjusa biskopa na jenotliwe protestne zhromadźizny. 4. Mp a „Pokoł“. 5. Namjet wo sjedźbe katolskich Serbow pśichi pśichlěžnosći Rózeńcźańskeho zhykwinskeho jubileja.

S Kulowa. So pola maš rataśtwo wróćo dże, swójskjemy najšépje, hdyž wobmyšlimy, so bésche we wójnskim powdźinskim cźasu polo a luka pola najenkow jara žadna wéś. Mjeń w hotowych pjenjesach a naturalijach hnjesćiśko wjacy hadacym, hacź běchu žně wunoše. Dokelž su płacźiny wrócźo schle a wobeźe dla hubjenych zjnjow posledneju dwoju lět žu dźełacźerjo, kotśiž su śebi prjedy rataśtwo pschipołożili, abo rataśtwo, kotrež śebi pschego wjazy semje wotmjachu, žu ſ rataśtwom pak pschestali, pak jo jara wobmjerjowali. Haczrunjež žu najeńśi pjenjes khétro snižili, wobšędźerjo Lžownosćisko tola swoje leżownosćze njewotbudu. Wjele polow leži hischcze njewobdźełanych. Wjele mokrych polow pschewobroćischo do łukow. Też za trawjenjom je malo žadanja. Na Khśichtkrischi łukach, kiž běchu nędźy jara žadne, stejachu na 15 parzellach hischcze žywe ſ léta 1926.

S **Parzowa** pola Wojerez. Saudźeny tydźeń šobotu śa žo w naschej wśy wobšędźiło podawk. Tśi šotry šnupichu na tuttym dnju jako njerjowšiny pśiched wokład a šwjasachu šlub mandźelstwa. Su to śi dźowki žiwnosćerki swjad. Nadalobjeje ſ naschej wśy.

S **Wukrancźiz.** Dokelž žo wuhlowa jama „Otka“ we Suborneńczy pschego hischcze pali, njemóže žo ſ nim licźeć, so tam sajo ſ dźełom sapochnu. Sa to chyžicźo nétko na Turjanskich łukach wuhlo ryć saporzeć, dokelž su tam wuhlo mawjerzeli. Najšérje bu dźa tam też Wukrancźanšku wodu pschepołožicź dyrbjeć.

S **Turje.** (Wulki wopeń.) Sobotu wokolo ½10 hodź. wjeczor trubjeske žo pola naš mózne ſ wobnim. Hrózje khéżerja Pożdara Damunscha, kiž w Turnowje bydli, a je śiwoje tudomne wobšędźstwo wójnskej wudowje Luišy Kunzowej pschenajał, porjadnu žo paliez. Wopeń rospschestrěwsche žo po trwanjenju, dokelž mjesche wudowa wjele śtanja, drjewa a wuhla tam nakopjene. Dokelž trwanjenje njebé wjelbowane, njemóžachu prénje na pomoz pschichwatane wožoby ani stoł wulkowacź. Tohodła je w pjomjejach sahinyko śiwinjo, 3 koły, 9 karnikłow a 14 kokoschow. Tohorunja je žo žiwnej, kotrejž bé njedawno halke rjemjeślnikke pruhowanje słožił, jeho zyły tyjdźeńśki grat ſ wohnjom śnicźił. Macź a žiwn njebeschtaj doma, hdyž wopeń wudyri; wobaj běchtaj na žiwjedźenju wójnskich zawostajenych we Khocźebuzu a pschidźeschtaj halke domoj, hdyž bé wopeń śwjetschego dźła hižo zalaty. Wobora mješesche cźejke dźeło, dokelž wody blizko njebé a dokelž wulkeho kura a wětšika dla ſ dwora pschisłupa njenjeješche.

Njezboża na dróhach w Budyšskej wokolinje.

Dny wot šobroty hacź do pónjdźeše běchu sajo raz dny ſe žiwnym wobšędźom na dróhach. Cźim wjetšche žiwjenje pak na dróhach knježi, cźim wjetšchi je też strach knjesbožow, ženskow. Kaž shonimy, su tute dny žiwnego wobšędźa sa mnohich sajo ſ njesbožom byłe a nékotrymžkuli je dyrbjał žiwoje kromy stawy pschisnadźeć.

W Bělschezach na Reformanzišćim śwjedźenju popołdnu motorowy kołesaŕ ſ Bonjez je śiwojim motorišćim kolom njesbožo. Jako dźiwšče jo wón w naschej wśy ſ dróhi do Helnitz wikowańcze ſ jědźunym kolami winjeł, pschijźdże wulki „Wanderer“-auto po dróšy horje a sajédże do joho motorišćeho kola. Dźiwšeł běšche dalsko šiwschecź. Motorowy kołesaŕ może pak tu hischcze wo šwójze rěcźecź, dokelž jo jemoj ſ lohka franj. Jeho kolo, kiž běšche wešo jara wobšchkodźene, ſ Helmizom domjescheno. Auto běšche na šwoje hnydom sajat a tak hórsche njesbožo wotwobrocźił.

Hórsche jeśěnki mješesche njesboże, kiž žo njedźeli we nozy w wśelej hodźinje w Budeśtezach sta. Wornjo leżownoseći blidaŕskeho mišćiŕa Hohjelda dźiwšče motorowy kołesaŕ, kiž mješesche towaŕśtwa na jozlušćowne hędźe hędźo, někotrych młodych ludźi pschejeźdźowaše, fotiśi ſ Jiłoz ſ rejow domoj dźéchu. W pośledńim wokomiku śpyta 26-śetna Helena Pinkezez ſ Hajniz dróhu pschebéżeć a sabjéra runu śmuhu do motorišćeho kola. Motoriśti kołesaŕ, jeho šoźius a Pinkertez padźechu na dróhu. Holza běšche śebi šylnje kromjazej ranje na lěwej nohi a lěwej ruzy wudeŕła. 20-śetny motorowy kołesaŕ Krnwoše Krjenz ſ Korśimyja śebi mošny śtichańe a šo we mjeswoczu śrašchnje śrani; šoźius, 28-letny Gustaw Jirnel ſ Korśimyja šo tehorunja w mjeswoczu śrani. Knjez dr. Albert ſ Hajniz pośiłeźi śranjenym prénju pomoz.

Też we Wjeleśinje dóńśe na Reformanzišćim śwjedźenju popołdnu w 3 hodź. w khśišćańskeju Dwórnišćowoju a Sćejdźenje dróhi ſ njesbožu. Nakładowański rjadowaŕ Max Hensel je śiwojim jědźunym kolom na lěwej stronje dróhi na šlužbu jědźeśche. Jemu pschijšłoše motorowy kołesaŕ napschećeźo. We pośledńim wokomiku dźiwšče kołojédźomy na prawo šwjeśeł a pschi tom wobaj do jo sajédźeschtaj. Heusel ſ puśtkenym wokom leżo wośta. Jeho hnydom ſ cźasom do Khemberkkeje khorownje pośłachu, hdyž wutoru popołdnja hischcze wědomja nadźij njebéšche. Motorowy kołesaŕ běšche ſ śtrožemi woteschok.

Hižom šobotu wjeczor jo na hamtšnym mésnje njesboże sta. Psched jenej kłamańcu běšche hólź wośeźeł śwjo wostajił, mjes tym so dé mits kupowacź schoł. Sšiny wětr pak wośeźeł do puśa storcźi. Jedyn kołojédomy je Korśimyja, kiž šo pó cźinje na wośeźeł njebešlada, sajédże do mjeso a cźišny jo ſ kola a jo khétro wobodrě.

Wo jédźschimaj śwjedźenjomaj ſ motorišćim kolom pawě jo ſ Hodźija. Sobotu wjeczor wokolo ½7 hodź. wuczobnikaj na dróšy je Śyntej do Hodźija ruczny wóz kolowych hłójczkow wjesechtaj. Sa wótmaj pschišłoma motorśte kolo a sajédże do wośa ſ kolowymi hłójczkami. Wjednik motorśteho kola wocźerpi ranu na ruzy, šoźius pak šo wobodrě. Wuczobnikaj buschtaj jenož lohko franjenaj. Kolowy wóz běšche zyłe do kruchow schoł. —

Njedźelu pschipołdnju na mésnje hdźej w Hodźiju puć ſe Žleźenka do Bóschcźicź Katrin dróhu pschekrinje automobil motorśte kolo śrahowy a jo nétko 10 motorow šobuwlecźeśche. Motorowe kołesarja a šoźiuša, kotrajž śrašchnje franjenaj njebéschtaj, łajes dr. Wjazka šwobala, na cźoš jeju ſ wośom domoj dowjesechu.

Njedźela cźežkich njezbožow.

Privatny auto sajédże do sajschaha — 9 franjenych.

W Zehlendorfie pola Barlina sajédże w nozy wot njedźele k pónjdźeli na Potsdamskej dróšy privatny automobil, kiž ſ Potsdama pschijéźdże, na njewobšędźeleny sajschah. Srażenje běšche tak žylne, so bu automobil pschecźišny a rozbity lezo wośta. Pschi tym šo 9 wośobow śrani, kotrež dyrbjachu šo wschitke do khorownje dowjesć.

Njesboże ſ motorśtim kolom pola Spandawy — 1 mortwy.

W nozy k njedźeli sajédże w Spandawje motorowy kołesaŕ Willy Köppen še śwojim motorśtim kolom ſ potnej pschećiwnosću do sajschaha. Kołesaŕ a jeho towaŕśki na sojuśtkim šydle buschtaj na dróšy cźišnjenaj a wośtajschtaj je cźejkimi śmutkowanymi ranami bjes wědomja leżo. Wobnjowi wobornicźy dowjesechu śmjeśeńśenyh do Spandawskeje khorownje; Köppen běšche hižom mortwy, jako jeho pschewjesechu. — Pola Barlina njedźelu popołdnju autowa drózta a privatny automobil do šo sraśnychu. Schtyri wošobły buchu cźejko franjene.

Pola Paderborna sajédże w nozy k njedźeli pólowy omnibus ſ palnej śpěchnosću do schtoma. Dźewjeć wošobow wośtachu cźejkofranjene leżo. W auce wjesechu šo bohužel dźiwadźelnišćeho towaŕśtwa.

W Hamburgu sajédże njedźelu w nozy wošobowy automobil na Wulkej alleji na kłódnik a pschejédże dwě nimodujej wošobje, ſ kotrejuž bu jena morjena a jena cźejšy franjena.

Na dróšy mjes Oldenburšom a Golhadu pola Lüneburga jédźeśche njedźelu popołdnju Hamburšći pschekupc ſe śwojej mandźelskej a 13 letnym žiwnom ſ automobilom do Golhady. Pschi 90 kilometrikej śpěchnosći pocźa jo auto wjerhacź a sajédże do schtoma. Wóš so pschecźišny a porjeła pschekupza pod šobu, kiž běšche hnydom mortwy. Jeho mandźelska bu wo schtom cźišnjena a jara cźejko franjena. Sšym bu łóźicźo franjeny.

Cźežke njesboże nadrośnjeje żeleźnizy w Drježdźanach.

Cźežke njesboże sta so šobotu popołdnju wokolo 4 hodź. w pschednim dnjese Plawnje. Nowa podśeśicźena dróšowa żeleźniza do Koichiz wjedźe po šawinjenjach na horu horje a na pot horu ze wośebje šylne jawinjenje. Jako wón nadrośnjeje żeleźnizy ſ pschipowjeschatom dete pschijéźdże, wusłoži hnydom wobšędźeny pschiwowjeschak w šawinjenju ſ kolijow, jédźeśche po dróšy a powozitej schcźeju dale a sajédże je šylnym wotmachom do šylnje betonowejm schcźežkoram ſe elektriski napowod. Pschiwowjeschak je rozbi a powrócźi. 3 wošobły buchu cźejko a 15 lohko franjene.

Hospodarski rozhlad.

Štvrtok 2. novembra 1927:

Včerajšie kurzy v Berlíne.

1 Dolar	4,1835	100 poľsk. zlotých	46,85
100 čsl. bankoviek .	20,368	100 československých korún	12,399
100 švajč. frankov	80,67	100 franc. frankov	16,415

Berlínska burza je včera značne skrátila obchod a pri veľmi malých obchodoch mala pevnú náladu. Na trhu cenných papierov sa obchodovalo s nepatrnými sumami a pri nepatrných zmenách kurzov.

Produktové trhy v Berlíne boli pri veľmi malých obchodoch pevné. Pšenica stúpla o 1 mk. a raž o 1 mk. 50 pf. Ostatné druhy obilia sa obchodovali bez zmeny.

V Berlíne.

pšenica 12,10—12,25 hr., raž 11,80 hr., jačmeň 12 hr., jačmeň nákupný 11 hr., ovos 13,30 hr., repka 10—10,60 hr.

V Berlíne v stredu 2. novembra.

pšenica 12,75—13 hr. (12,95—13,20 hr.), raž 12,65—12,90 hr. (13,05—13,30 hr.), jačmeň nákupný 12,85—13,60 hr. (12,85—13,60 hr.), jačmeň nákupný 11,80—12,10 hr. (11,60—12,10 hr.), ovos 11,05—11,35 hr. (11,05—11,35 hr.)

V Berlíne v piatok 4. novembra.

pšenica 12,75—13 hr. (12,95—13,20 hr.), raž 12,65—12,90 hr. (13,05—13,30 hr.), jačmeň nákupný 12,85—13,60 hr. (12,85—13,60 hr.), jačmeň nákupný 11,80—12,10 hr. (11,60—12,10 hr.), ovos 11,05—11,35 hr. (11,05—11,35 hr.)

V Berlíne v stredu 9. novembra.

pšenica 12,75—13 hr. (12,95—13,20 hr.), raž 12,65—12,90 hr. (13,05—13,30 hr.), jačmeň nákupný 12,85—13,60 hr. (12,85—13,60 hr.), jačmeň nákupný 11,80—12,10 hr. (11,60—12,10 hr.), ovos 11,05—11,35 hr. (11,05—11,35 hr.)

V Berlíne v piatok 11. novembra.

pšenica 12,75—13 hr. (12,95—13,20 hr.), raž 12,65—12,90 hr. (13,05—13,30 hr.), jačmeň nákupný 12,85—13,60 hr. (12,85—13,60 hr.), jačmeň nákupný 11,80—12,10 hr. (11,60—12,10 hr.), ovos 11,05—11,35 hr. (11,05—11,35 hr.)

V Berlíne v stredu 16. novembra.

pšenica 12,75—13 hr. (12,95—13,20 hr.), raž 12,65—12,90 hr. (13,05—13,30 hr.), jačmeň nákupný 12,85—13,60 hr. (12,85—13,60 hr.), jačmeň nákupný 11,80—12,10 hr. (11,60—12,10 hr.), ovos 11,05—11,35 hr. (11,05—11,35 hr.)

V Berlíne v piatok 18. novembra.

pšenica 12,75—13 hr. (12,95—13,20 hr.), raž 12,65—12,90 hr. (13,05—13,30 hr.), jačmeň nákupný 12,85—13,60 hr. (12,85—13,60 hr.), jačmeň nákupný 11,80—12,10 hr. (11,60—12,10 hr.), ovos 11,05—11,35 hr. (11,05—11,35 hr.)

V Berlíne v stredu 23. novembra.

pšenica 12,75—13 hr. (12,95—13,20 hr.), raž 12,65—12,90 hr. (13,05—13,30 hr.), jačmeň nákupný 12,85—13,60 hr. (12,85—13,60 hr.), jačmeň nákupný 11,80—12,10 hr. (11,60—12,10 hr.), ovos 11,05—11,35 hr. (11,05—11,35 hr.)

V Berlíne v piatok 25. novembra.

pšenica 12,75—13 hr. (12,95—13,20 hr.), raž 12,65—12,90 hr. (13,05—13,30 hr.), jačmeň nákupný 12,85—13,60 hr. (12,85—13,60 hr.), jačmeň nákupný 11,80—12,10 hr. (11,60—12,10 hr.), ovos 11,05—11,35 hr. (11,05—11,35 hr.)

V Berlíne v stredu 30. novembra.

pšenica 12,75—13 hr. (12,95—13,20 hr.), raž 12,65—12,90 hr. (13,05—13,30 hr.), jačmeň nákupný 12,85—13,60 hr. (12,85—13,60 hr.), jačmeň nákupný 11,80—12,10 hr. (11,60—12,10 hr.), ovos 11,05—11,35 hr. (11,05—11,35 hr.)

V Berlíne v piatok 2. decembra.

pšenica 12,75—13 hr. (12,95—13,20 hr.), raž 12,65—12,90 hr. (13,05—13,30 hr.), jačmeň nákupný 12,85—13,60 hr. (12,85—13,60 hr.), jačmeň nákupný 11,80—12,10 hr. (11,60—12,10 hr.), ovos 11,05—11,35 hr. (11,05—11,35 hr.)

V Berlíne v stredu 7. decembra.

pšenica 12,75—13 hr. (12,95—13,20 hr.), raž 12,65—12,90 hr. (13,05—13,30 hr.), jačmeň nákupný 12,85—13,60 hr. (12,85—13,60 hr.), jačmeň nákupný 11,80—12,10 hr. (11,60—12,10 hr.), ovos 11,05—11,35 hr. (11,05—11,35 hr.)

V Berlíne v piatok 9. decembra.

pšenica 12,75—13 hr. (12,95—13,20 hr.), raž 12,65—12,90 hr. (13,05—13,30 hr.), jačmeň nákupný 12,85—13,60 hr. (12,85—13,60 hr.), jačmeň nákupný 11,80—12,10 hr. (11,60—12,10 hr.), ovos 11,05—11,35 hr. (11,05—11,35 hr.)

V Berlíne v stredu 14. decembra.

pšenica 12,75—13 hr. (12,95—13,20 hr.), raž 12,65—12,90 hr. (13,05—13,30 hr.), jačmeň nákupný 12,85—13,60 hr. (12,85—13,60 hr.), jačmeň nákupný 11,80—12,10 hr. (11,60—12,10 hr.), ovos 11,05—11,35 hr. (11,05—11,35 hr.)

V Berlíne v piatok 16. decembra.

pšenica 12,75—13 hr. (12,95—13,20 hr.), raž 12,65—12,90 hr. (13,05—13,30 hr.), jačmeň nákupný 12,85—13,60 hr. (12,85—13,60 hr.), jačmeň nákupný 11,80—12,10 hr. (11,60—12,10 hr.), ovos 11,05—11,35 hr. (11,05—11,35 hr.)

V Berlíne v stredu 21. decembra.

pšenica 12,75—13 hr. (12,95—13,20 hr.), raž 12,65—12,90 hr. (13,05—13,30 hr.), jačmeň nákupný 12,85—13,60 hr. (12,85—13,60 hr.), jačmeň nákupný 11,80—12,10 hr. (11,60—12,10 hr.), ovos 11,05—11,35 hr. (11,05—11,35 hr.)

V Berlíne v piatok 23. decembra.

pšenica 12,75—13 hr. (12,95—13,20 hr.), raž 12,65—12,90 hr. (13,05—13,30 hr.), jačmeň nákupný 12,85—13,60 hr. (12,85—13,60 hr.), jačmeň nákupný 11,80—12,10 hr. (11,60—12,10 hr.), ovos 11,05—11,35 hr. (11,05—11,35 hr.)

V Berlíne v stredu 28. decembra.

pšenica 12,75—13 hr. (12,95—13,20 hr.), raž 12,65—12,90 hr. (13,05—13,30 hr.), jačmeň nákupný 12,85—13,60 hr. (12,85—13,60 hr.), jačmeň nákupný 11,80—12,10 hr. (11,60—12,10 hr.), ovos 11,05—11,35 hr. (11,05—11,35 hr.)

V Berlíne v piatok 30. decembra.

pšenica 12,75—13 hr. (12,95—13,20 hr.), raž 12,65—12,90 hr. (13,05—13,30 hr.), jačmeň nákupný 12,85—13,60 hr. (12,85—13,60 hr.), jačmeň nákupný 11,80—12,10 hr. (11,60—12,10 hr.), ovos 11,05—11,35 hr. (11,05—11,35 hr.)

V Berlíne v stredu 4. januára.

pšenica 12,75—13 hr. (12,95—13,20 hr.), raž 12,65—12,90 hr. (13,05—13,30 hr.), jačmeň nákupný 12,85—13,60 hr. (12,85—13,60 hr.), jačmeň nákupný 11,80—12,10 hr. (11,60—12,10 hr.), ovos 11,05—11,35 hr. (11,05—11,35 hr.)

V Berlíne v piatok 6. januára.

pšenica 12,75—13 hr. (12,95—13,20 hr.), raž 12,65—12,90 hr. (13,05—13,30 hr.), jačmeň nákupný 12,85—13,60 hr. (12,85—13,60 hr.), jačmeň nákupný 11,80—12,10 hr. (11,60—12,10 hr.), ovos 11,05—11,35 hr. (11,05—11,35 hr.)

V Berlíne v stredu 11. januára.

pšenica 12,75—13 hr. (12,95—13,20 hr.), raž 12,65—12,90 hr. (13,05—13,30 hr.), jačmeň nákupný 12,85—13,60 hr. (12,85—13,60 hr.), jačmeň nákupný 11,80—12,10 hr. (11,60—12,10 hr.), ovos 11,05—11,35 hr. (11,05—11,35 hr.)

V Berlíne v piatok 13. januára.

pšenica 12,75—13 hr. (12,95—13,20 hr.), raž 12,65—12,90 hr. (13,05—13,30 hr.), jačmeň nákupný 12,85—13,60 hr. (12,85—13,60 hr.), jačmeň nákupný 11,80—12,10 hr. (11,60—12,10 hr.), ovos 11,05—11,35 hr. (11,05—11,35 hr.)

V Berlíne v stredu 18. januára.

pšenica 12,75—13 hr. (12,95—13,20 hr.), raž 12,65—12,90 hr. (13,05—13,30 hr.), jačmeň nákupný 12,85—13,60 hr. (12,85—13,60 hr.), jačmeň nákupný 11,80—12,10 hr. (11,60—12,10 hr.), ovos 11,05—11,35 hr. (11,05—11,35 hr.)

V Berlíne v piatok 20. januára.

pšenica 12,75—13 hr. (12,95—13,20 hr.), raž 12,65—12,90 hr. (13,05—13,30 hr.), jačmeň nákupný 12,85—13,60 hr. (12,85—13,60 hr.), jačmeň nákupný 11,80—12,10 hr. (11,60—12,10 hr.), ovos 11,05—11,35 hr. (11,05—11,35 hr.)

V Berlíne v stredu 25. januára.

pšenica 12,75—13 hr. (12,95—13,20 hr.), raž 12,65—12,90 hr. (13,05—13,30 hr.), jačmeň nákupný 12,85—13,60 hr. (12,85—13,60 hr.), jačmeň nákupný 11,80—12,10 hr. (11,60—12,10 hr.), ovos 11,05—11,35 hr. (11,05—11,35 hr.)

V Berlíne v piatok 27. januára.

pšenica 12,75—13 hr. (12,95—13,20 hr.), raž 12,65—12,90 hr. (13,05—13,30 hr.), jačmeň nákupný 12,85—13,60 hr. (12,85—13,60 hr.), jačmeň nákupný 11,80—12,10 hr. (11,60—12,10 hr.), ovos 11,05—11,35 hr. (11,05—11,35 hr.)

V Berlíne v stredu 1. februára.

pšenica 12,75—13 hr. (12,95—13,20 hr.), raž 12,65—12,90 hr. (13,05—13,30 hr.), jačmeň nákupný 12,85—13,60 hr. (12,85—13,60 hr.), jačmeň nákupný 11,80—12,10 hr. (11,60—12,10 hr.), ovos 11,05—11,35 hr. (11,05—11,35 hr.)

V Berlíne v piatok 3. februára.

pšenica 12,75—13 hr. (12,95—13,20 hr.), raž 12,65—12,90 hr. (13,05—13,30 hr.), jačmeň nákupný 12,85—13,60 hr. (12,85—13,60 hr.), jačmeň nákupný 11,80—12,10 hr. (11,60—12,10 hr.), ovos 11,05—11,35 hr. (11,05—11,35 hr.)

V Berlíne v stredu 8. februára.

pšenica 12,75—13 hr. (12,95—13,20 hr.), raž 12,65—12,90 hr. (13,05—13,30 hr.), jačmeň nákupný 12,85—13,60 hr. (12,85—13,60 hr.), jačmeň nákupný 11,80—12,10 hr. (11,60—12,10 hr.), ovos 11,05—11,35 hr. (11,05—11,35 hr.)

V Berlíne v piatok 10. februára.

pšenica 12,75—13 hr. (12,95—13,20 hr.), raž 12,65—12,90 hr. (13,05—13,30 hr.), jačmeň nákupný 12,85—13,60 hr. (12,85—13,60 hr.), jačmeň nákupný 11,80—12,10 hr. (11,60—12,10 hr.), ovos 11,05—11,35 hr. (11,05—11,35 hr.)

V Berlíne v stredu 15. februára.

pšenica 12,75—13 hr. (12,95—13,20 hr.), raž 12,65—12,90 hr. (13,05—13,30 hr.), jačmeň nákupný 12,85—13,60 hr. (12,85—13,60 hr.), jačmeň nákupný 11,80—12,10 hr. (11,60—12,10 hr.), ovos 11,05—11,35 hr. (11,05—11,35 hr.)

V Berlíne v piatok 17. februára.

pšenica 12,75—13 hr. (12,95—13,20 hr.), raž 12,65—12,90 hr. (13,05—13,30 hr.), jačmeň nákupný 12,85—13,60 hr. (12,85—13,60 hr.), jačmeň nákupný 11,80—12,10 hr. (11,60—12,10 hr.), ovos 11,05—11,35 hr. (11,05—11,35 hr.)

V Berlíne v stredu 22. februára.

pšenica 12,75—13 hr. (12,95—13,20 hr.), raž 12,65—12,90 hr. (13,05—13,30 hr.), jačmeň nákupný 12,85—13,60 hr. (12,85—13,60 hr.), jačmeň nákupný 11,80—12,10 hr. (11,60—12,10 hr.), ovos 11,05—11,35 hr. (11,05—11,35 hr.)

V Berlíne v piatok 24. februára.

pšenica 12,75—13 hr. (12,95—13,20 hr.), raž 12,65—12,90 hr. (13,05—13,30 hr.), jačmeň nákupný 12,85—13,60 hr. (12,85—13,60 hr.), jačmeň nákupný 11,80—12,10 hr. (11,60—12,10 hr.), ovos 11,05—11,35 hr. (11,05—11,35 hr.)

V Berlíne v stredu 29. februára.

pšenica 12,75—13 hr. (12,95—13,20 hr.), raž 12,65—12,90 hr. (13,05—13,30 hr.), jačmeň nákupný 12,85—13,60 hr. (12,85—13,60 hr.), jačmeň nákupný 11,80—12,10 hr. (11,60—12,10 hr.), ovos 11,05—11,35 hr. (11,05—11,35 hr.)

V Berlíne v piatok 2. marca.

pšenica 12,75—13 hr. (12,95—13,20 hr.), raž 12,65—12,90 hr. (13,05—13,30 hr.), jačmeň nákupný 12,85—13,60 hr. (12,85—13,60 hr.), jačmeň nákupný 11,80—12,10 hr. (11,60—12,10 hr.), ovos 11,05—11,35 hr. (11,05—11,35 hr.)

V Berlíne v stredu 7. marca.

pšenica 12,75—13 hr. (12,95—13,20 hr.), raž 12,65—12,90 hr. (13,05—13,30 hr.), jačmeň nákupný 12,85—13,60 hr. (12,85—13,60 hr.), jačmeň nákupný 11,80—12,10 hr. (11,60—12,10 hr.), ovos 11,05—11,35 hr. (11,05—11,35 hr.)

V Berlíne v piatok 9. marca.

pšenica 12,75—13 hr. (12,95—13,20 hr.), raž 12,65—12,90 hr. (13,05—13,30 hr.), jačmeň nákupný 12,85—13,60 hr. (12,85—13,60 hr.), jačmeň nákupný 11,80—12,10 hr. (11,60—12,10 hr.), ovos 11,05—11,35 hr. (11,05—11,35 hr.)

V Berlíne v stredu 14. marca.

pšenica 12,75—13 hr. (12,95—13,20 hr.), raž 12,65—12,90 hr. (13,05—13,30 hr.), jačmeň nákupný 12,85—13,60 hr. (12,85—13,60 hr.), jačmeň nákupný 11,80—12,10 hr. (11,60—12,10 hr.), ovos 11,05—11,35 hr. (11,05—11,35 hr.)

V Berlíne v piatok 16. marca.

pšenica 12,75—13 hr. (12,95—13,20 hr.), raž 12,65—12,90 hr. (13,05—13,30 hr.), jačmeň nákupný 12,85—13,60 hr. (12,85—13,60 hr.), jačmeň nákupný 11,80—12,10 hr. (11,60—12,10 hr.), ovos 11,05—11,35 hr. (11,05—11,35 hr.)

V Berlíne v stredu 21. marca.

pšenica 12,75—13 hr. (12,95—13,20 hr.), raž 12,65—12,90 hr. (13,05—13,30 hr.), jačmeň nákupný 12,85—13,60 hr. (12,85—13,60 hr.), jačmeň nákupný 11,80—12,10 hr. (11,60—12,10 hr.), ovos 11,05—11,35 hr. (11,05—11,35 hr.)

V Berlíne v piatok 23. marca.

pšenica 12,75—13 hr. (12,95—13,20 hr.), raž 12,65—12,90 hr. (13,05—13,30 hr.), jačmeň nákupný 12,85—13,60 hr. (12,85—13,60 hr.), jačmeň nákupný 11,80—12,10 hr. (11,60—12,10 hr.), ovos 11,05—11,35 hr. (11,05—11,35 hr.)

V Berlíne v stredu 28. marca.

pšenica 12,75—13 hr. (12,95—13,20 hr.), raž 12,65—12,90 hr. (13,05—13,30 hr.), jačmeň nákupný 12,85—13,60 hr. (12,85—13,60 hr.), jačmeň nákupný 11,80—12,10 hr. (11,60—12,10 hr.), ovos 11,05—11,35 hr. (11,05—11,35 hr.)

V Berlíne v piatok 30. marca.

pšenica 12,75—13 hr. (12,95—13,20 hr.), raž 12,65—12,90 hr. (13,05—13,30 hr.), jačmeň nákupný 12,85—13,60 hr. (12,85—13,60 hr.), jačmeň nákupný 11,80—12,10 hr. (11,60—12,10 hr.), ovos 11,05—11,35 hr. (11,05—11,35 hr.)

V Berlíne v stredu 4. apríla.

pšenica 12,75—13 hr. (12,95—13,20 hr.), raž 12,65—12,90 hr. (13,05—13,30 hr.), jačmeň nákupný 12,85—13,60 hr. (12,85—13,60 hr.), jačmeň nákupný 11,80—12,10 hr. (11,60—12,10 hr.), ovos 11,05—11,35 hr. (11,05—11,35 hr.)

V Berlíne v piatok 6. apríla.

pšenica 12,75—13 hr. (12,95—13,20 hr.), raž 12,65—12,90 hr. (13,05—13,30 hr.), jačmeň nákupný 12,85—13,60 hr. (12,85—13,60 hr.), jačmeň nákupný 11,80—12,10 hr. (11,60—12,10 hr.), ovos 11,05—11,35 hr. (11,05—11,35 hr.)

V Berlíne v stredu 11. apríla.

pšenica 12,75—13 hr. (12,95—13,20 hr.), raž 12,65—12,90 hr. (13,05—13,30 hr.), jačmeň nákupný 12,85—13,60 hr. (12,85—13,60 hr.), jačmeň nákupný 11,80—12,10 hr. (11,60—12,10 hr.), ovos 11,05—11,35 hr. (11,05—11,35 hr.)

V Berlíne v piatok 13. apríla.

pšenica 12,75—13 hr. (12,95—13,20 hr.), raž 12,65—12,90 hr. (13,05—13,30 hr.), jačmeň nákupný 12,85—13,60 hr. (12,85—13,60 hr.), jačmeň nákupný 11,80—12,10 hr. (11,60—12,10 hr.), ovos 11,05—11,35 hr. (11,05—11,35 hr.)

V Berlíne v stredu 18. apríla.

pšenica 12,75—13 hr. (12,95—13,20 hr.), raž 12,65—12,90 hr. (13,05—13,30 hr.), jačmeň nákupný 12,85—13,60 hr. (12,85—13,60 hr.), jačmeň nákupný 11,80—12,10 hr. (11,60—12,10 hr.), ovos 11,05—11,35 hr. (11,05—11,35 hr.)

V Berlíne v piatok 20. apríla.

pšenica 12,75—13 hr. (12,95—13,20 hr.), raž 12,65—12,90 hr. (13,05—13,30 hr.), jačmeň nákupný 12,85—13,60 hr. (12,85—13,60 hr.), jačmeň nákupný 11,80—12,10 hr. (11,60—12,10 hr.), ovos 11,05—11,35 hr. (11,05—11,35 hr.)

V Berlíne v stredu 25. apríla.

pšenica 12,75—13 hr. (12,95—13,20 hr.), raž 12,65—12,90 hr. (13,05—13,30 hr.), jačmeň nákupný 12,85—13,60 hr. (12,85—13,60 hr.), jačmeň nákupný 11,80—12,10 hr. (11,60—12,10 hr.), ovos 11,05—11,35 hr. (11,05—11,35 hr.)

V Berlíne v piatok 27. apríla.

pšenica 12,75—13 hr. (12,95—13,20 hr.), raž 12,65—12,90 hr. (13,05—13,30 hr.), jačmeň nákupný 12,85—13,60 hr. (12,85—13,60 hr.), jačmeň nákupný 11,80—12,10 hr. (11,60—12,10 hr.), ovos 11,05—11,35 hr. (11,05—11,35 hr.)

V Berlíne v stredu 2. mája.

pšenica 12,75—13 hr. (12,95—13,20 hr.), raž 12,65—12,90 hr. (13,05—13,30 hr.), jačmeň nákupný 12,85—13,60 hr. (12,85—13,60 hr.), jačmeň nákupný 11,80—12,10 hr. (11,60—12,10 hr.), ovos 11,05—11,35 hr. (11,05—11,35 hr.)

V Berlíne v piatok 4. mája.

pšenica 12,75—13 hr. (12,95—13,20 hr.), raž 12,65—12,90 hr. (13,05—13,30 hr.), jačmeň nákupný 12,85—13,60 hr. (12,85—13,60 hr.), jačmeň nákupný 11,80—12,10 hr. (11,60—12,10 hr.), ovos 11,05—11,35 hr. (11,05—11,35 hr.)

V Berlíne v stredu 9. mája.

pšenica 12,75—13 hr. (12,95—13,20 hr.), raž 12,65—12,90 hr. (13,05—13,30 hr.), jačmeň nákupný 12,85—13,60 hr. (12,85—13,60 hr.), jačmeň nákupný 11,80—12,10 hr. (11,60—12,10 hr.), ovos 11,05—11,35 hr. (11,05—11,35 hr.)

V Berlíne v piatok 11. mája.

pšenica 12,75—13 hr. (12,95—13,20 hr.), raž 12,65—12,90 hr. (13,05—13,30 hr.), jačmeň nákupný 12,85—13,60 hr. (12,85—13,60 hr.), jačmeň nákupný 11,80—12,10 hr. (11,60—12,10 hr.), ovos 11,05—11,35 hr. (11,05—11,35 hr.)

V Berlíne v stredu 16. mája.

pšenica 12,75—13 hr. (12,95—13,20 hr.), raž 12,65—12,90 hr. (13,05—13,30 hr.), jačmeň nákupný 12,85—13,60 hr. (12,85—13,60 hr.), jačmeň nákupný 11,80—12,10 hr. (11,60—12,10 hr.), ovos 11,05—11,35 hr. (11,05—11,35 hr.)

V Berlíne v piatok 18. mája.

pšenica 12,75—13 hr. (12,95—13,20 hr.), raž 12,65—12,90 hr. (13,05—13,30 hr.), jačmeň nákupný 12,85

Njejboze za železnizu w Italiji: 6 morwi — 80 franjeni.

Na cyanje mjes Bariom a Lokorotondom sajedze wozbity cyah do wozbowego cyaha. Wozbebity cyah wustoczi z kolijow a bu z dzela rozbity. Dotal su 6 morwych a 80 franjenych pod rozlicanmi smuczahali, 36 wozbowow mjes nimi je cyezko franjenych.

4 morwi pschi njesbozu z kleadlom.

Na Hadleyskim letanischczu pola New-Jerseeja we Amerizy padze jewotschczownik z hischcze njewuznjedzenje pschizimy dele a zo dozyscha rosbi. Wjednik kleadla a tyo pucowazwy, mjes nimi zonska, zo sarafuchu.

Swjedzeń 60 lětneho wobstaca towarstwa katolskich rjemjeslniskich pomocnikow

29., 30. a 31. winowza.

Rosprawja: P. Krjeczmar.

Swjedzeń powitanja sobotu, 29. winowza w Katolskej towarschni.

Na Budyschskim dwórnischczu witachu wot pschipoldnja 1 hodz. hacz do nozy 11 hodz. lubych pichcerotschenych hosczi se wschech stronow. Wjecor we 8 hodz. wotmě zo powitanszi wjeczork w Kat. towarschowni. S wutrobitymi zlowami witasche wschech pschitutwatanych wyzakodostojny knjes ajezor Lehmann, rosloze wazniosc zwjedzenja, pichejo dobre zpodobanje w Budyschskich muzjach. Sakozerjam towarstwa zpozczi zo zkoty wotsmam. Rjany dziwadlowy kruch: „Mytowana sprawnosc“ ryzowasche we zwojim jadriwym wobsahu hrejsche stladnosczje, kiz zo pschibliza po zwerze puczowazemu mlodzenzej, mozniosci skrucenja pschezitwo wschemu slemu w towarschnym zivjenju i pschecelelemi wuzle wotza Kolpinga. Wjeselka towarschnosci zo pschisamknu a trajesche hacz do 12. hodzinu.

Swjedzenjske kemschenje w Pětrowitej zyrkwi. Njedzelu, 30. winowza.

Dopoldnja ¾10 hodz. sestupachu zo towarstwa se zwojimi khorhojemi psched towarschnym domom na Garbarskej hazy, kiz be zwjedzenjszy pyschny. S dypkom ¼11 hodz. czahnychu do Bozeho domu zwj. Pětra ke zwjedzenjskej Bozej sluzbje. Sazyh horlinych mlodzenzow, sestarjenych czestnych zobustawow a hosczi z pielnjachu Bozi dom zkoro hacz do poslednjeho městaczka. Bygle saklincžachu k zawodnemu khěrluschej. Swjedzenjske predowanje mejesche wyzokodostojny knjes wyschschi stud. direktor Löbmann na podloziu: Jesuš Khrystuš jon wulki kral. We zwojich horlinych zlowach roskozi zkutk nana rjemjeslnikow Kolpinga, pschiczinu ke zkutkej a wazniosci towarstwa katolskich rjemjeslniskich pomocnikow sa pschichod czlowjeskeho bycza. Wera a lubosc, to njech staj sakladnej stolpaj w czasu nalecza zivjenja, we czasu zwojbneho zjednoczenja a zivjenja. Wjeselosc, pozciwiosc a pobosnosc puczpokasowarjo pisches czmu czasza. Hdyz jonu proch zivjenja Wam na duschu pada, potom budzcze skrucjeni, hdyz jonu khorhoj towarstwa z knjesom na wjeschku, z wobrasom zwjatcheho Josefa we pschestrusze Waš k poslednjemu wotpoczinku pschewodja, potom budzcze zbozowni w Bohu, hdyz sce schli puc wotza towarstwa. Mejcze dowery do zebje, mucznosc we wutrobje a njestocze ale zahajicze dale k wyschinam sa blyschczate ideale khcheszczanskeho zivjenja, to bechu dostocne zlowa zwjedzenskeho predarja. Swjatoczny Bozu sluzbu zwjeczesche wyzokodostojny knjes diozesanski prasej dr. Soppa z assistenzu tjoch knjezich duchownych. Zyrkwinski „Cazilany“ chor z podpjernu mnohich knjesow spewasche pod nawjednistwom wyzokodostojneho knjesa dr. Köhlera mju „Stella maris“ wot Griesbacha nanajwuzitojnischo. Se zhromadnym spewom „Pschi towje wotza Kolpinga“ stonczi zo z dypkom 12 hodz. zyrkwinska zwjatocznosc. Khorhoje, pched zwjedzenjszy wupschennym woktarjom stojaze, poklonichu zo pched Najzwjeczejschim, to bychu potom we zwjedzenskim czahu zmahowale zwernym towarschkam pschi puczu do towarschcheho domu. We towarschnym domje posrara zo sa czelne lepsche po wotschewjenju z duchownej zyrobu.

Swjedzenski czah po městje.

S dypkom 3 hodz. hibasche zo zwjedzenski czah z Tšelnika po Pokrotnej hazy, Sserbskich hrjebjach, Kězorskej, Holschij, Stwonkowej a Snutskownej lawsce, a Bohatej a Kanjenskej hazy do „Krony.“ Swjedzenski czah be jara pyschny, pschetoz jon debjesche 20 khorhojow, hudzba be dobra a sestupanje czaha pschikladomne. Jeho dokhosci spozmjetny najlepje z toho, hdyz wopomnimy, zo prent pisches Bohate wrota czahowych a pozledni hischcze hrjebj Snutskownje Lawsceje hazy krocžachu. We wosach, wobwite se czeržtwej seleninu wjesechu zo czelni hosczo a zalozerjo towarstwa. Nosherjo khorhojow sestupachu zo z hudzbu ke stronje serbskeje zyrkwje a zwjedzenjszy hosczo czahowych ninu do zwjedzenjszy wupyschenej „Krony,“ hdyz wotmě zo polednischi konzert.

Swjedzenski konzert w Krónje.

Zewnitschczo „Krony“ zwjedzenjszy pyschene se selenymi schkomami a kopjenatymi roslinami, krzedz njeho na powyschenym mjesnje je postawa wotza Kolpinga, nad jewischczom napis: „Boh zohmi czezne rjemjesko.“ Konzertne wuwjedzenje leschche w rukach Budyschcho konzertneho a dziwadlowcho orchestra pod wustojnym dirigentjowom knjesa konzertneho mischtra Bendera. Konzertne pschicenje wuczachi z operow Tannhäuser“, „Vitus“, „Lohengrin“ a „Freischütz“ bechu wjeschcki zamonosche hudzbnikow, ale njenamakachu pola pschiposkuchacrstwa dozahazcho zrosumjenja, schtoz zo jewische z czahami w njemerze, tola pschiklest be pschenozazy po kozdej posticzenzy, haj pola wuczaha z opery „Lohengrin“ sloro zrjedz posticzenja. Wole pschituli zo k wuchej nekotreho pschiposkuchacha potpourri z operety „netopér,“ walczik a jedyn pochod. Sa hudzbnutstojnych pak be konzert parla najdostojnischeje hodnoty. Towarzjwej katolskich rjemjeslnikow zlusicha za tutón krozny konzertny porjad nanajwutrobnischi dzak a mutne pschidopomnacze prenjetnejeho zlutka postajenja taikeho porjadu. Se dypkom ¼7 hodz. zapnu pschestalvka pched wotmerzom wjecorneho zwjedzenskeho aktusa.

Swjedzenski aktus w Krónje.

S jewischczeja zo zmahnja z stronom stara a nowa khorhoj Budyschczich kat. rjemjeslniskich pomocnikow. Jim pschitwarzicha zo lyorhoje wschedy pschihwatanych bratrowskich towarstwow, kiz postajichu zo pod zynkami hudzby zakuzostnym Budyskim zotram z stronam. Swjedzenski aktus-wotewrichu a jeho porjad wobwerzowachu spewy, pozlicjene wot muzjelho spewneho towarstwa „Wjeseka Mysl“ pod dirigentjowom knjesa Th. Bubla. W zwjedzenjszu porjada stejesche zwjedzenska rec wyzokodostojneho knjesa P. Sieberza z Barlina. Sdwjedzenski rec zink pak be na zaprajenje czahowo czezko sthorit a tuz jeho sastupowasche knjes farar Pichler z Maffersdorfa pola Reichenberga. Jadro zwojeje pomjenitleje rece be: „Khcheszczanska zwojba.“ S thutymi a zortnymi zlowami vyzowasche a schwihasche nasch czaz, mlodzinu a pschichod nětkjscheho na lohkosci slozeneho zwobodneho zivjenja. Tedniza njeze nasch k wyschinam ale sapomnicz zo njeznje na czinu pschi tom.

Sdwojba na byez zwjedzenskeho naschcho dzenznischeho khcheszczanskeho zivjenja, wona ma strowe korjenje puschczecz do maczerje semje a lud wustrowicz, jon wutorhnyez se nikdosce czeza. Bratrja a noschcerjo mysle wotza Kolpinga njeznedza zenoz byez zebi krejni bratrja, ale dyrbja byez kruty staw hradowneho zjednoczenjstwa. Lubosez ke starschimaj njech bzen a bole so sarzje do wutroby mlodzinu. Njehanbujze so maczerki, kiz zo tula pod czezu pschetrachych czahowu a chodzi w jednorym schatku, wu pak w komocze a zidze; njehanbujze so nana, kiz chodzi wokolo schije se rubischkom a w jednorym kabacze, wu pak w najelegantnischim wobleku: woni zu a wostanu waschi starschi, kiz drejachu po czaz zwojeho zivjenja za waz w mysli fschescizanskeho stutka a spomoznebo wutkulanja zwojich dzeci. Wotczehnjenje dzecza je najwjetschi a naj rosirjazy problem dzenznischeho czaza, je rozsudzaza krocel hacz pak tlacza czlowjestwa. Budycze pak tez wernl, zwernl, pozczivi a sprawni wy bratrja stutka Kolpinga. Waschi ideal budz Khrystuz. To bechu stonczne skowa wustojneho a horliwego recznika, kiz znejachu pschemozazy pschiwzyk, nadzijomnje tez we wutrobach. Sbozowschczeza wuprajichu po tym zwjedzenskem towarstwej w mjenje mesta knjes mescanskti rada dr. Bruger, w mjenje ordinariata a kapitula knjes tachant Hermann, jako diocezanski prasej knjes dr. Soppa a dale jedyn sastupy z mjenje kartella kschesz. dzelacerskeho zwjalza. W mjenje wobeju Budyskich farow recze knjes farar Sprentzel. Sastupzy kat. tow. rjemjeslniskich pomocnikow z Barlina, z Fuldy, z Drjezdzan, ze Shorjelza, ze Zitawy, z Bunzlawy, z Wojerez, z Hajniz, z Lubija, z Bischofza a mnohich druhich stronow wenowachu tehorunja zwjedzenskem towarstwej zwoje zbozopschecza. Towarstwo knjezinjow Marinny Swjask dari towarstwu khorhojny band. Knjes prazeh Budyskeho towarstwa kat. rjemjeslu. pomocnikow dzakowasche zo za wschk zlowu lubcze a prosbesche wo dalschu zbozopomoz zykeje wobzady pschi zhutku towarschneho zblizenja, zjednocenja do khcheszczanskeje zwojby. Po shromadnym spewje „wotz Kolping“ zapocza zo zwjedzenska reja, kiz trajesche do 1 hodz.

Pondzelu 31. winowza.

wotmě zo requiem za zemrjetych zakozerjow, prazesow a zobustawu Budyskeho towarstwa. Dop. w 10 hodz. wotmě zo konferenza pschedzwjdnow sakskich kat. rjemjeslniskich towarstwow a wobhladanje města. Popoldnju stonczi wulket na Mnischonz zwjedzenjske dny.

Towarstwu kat. rjemjeslnikow w Budyschjnje pschejemny dzjwazo na khcheszczanskeje, wazniosc jich skutka zboza do pschichoda. Nam Sserbam pak dreze zo pschezo wjetscha rana do wutroby, hdyz wopomnimy skutk poslednjeho leta, kiz maju k temu skuzez, naz wutupicz z pomozu zyrkwje, wu putanje naschich praw. Krjejerjel po krjejeli twe macza se nutrin wutroby naschu herbstu senju, senju wotzow a tola budzemy wojowarz a byli dyrbjalo byez hacz k wukrwawjenja sa nasche zwjate prawa. Njedzi jewi zo lubosez k blizschemu jatnje borzy se stronu duchowneje zyrkwinskeje wyschnosce w pravem zmyslu skutka khcheszczanskeje lubosce! My Sserbja czakamy — my Sserbja wojujemy!

Najnowiše z cyeloho swěta.

— **Schkrowa powěsć wo wjedrje sa jutschi schiwodz.** Milisko a trochu samroczene. W Jendzelskej jara mile wjedro, po zykej Europje wobstajne rjane wjedro.

W Elberfeldje je schesez thosstanskich jatnyh tatzij bychu zo lo Lüttringhausena dowjesez, i polizajsleho jatnya zjelli. Jastwowe wotnowe lezezy roscrelowschi zu pisches tiechi twochli. Sa nimi nimaju zaneho zleda.

Do Grevenbroichskeho dwórnischczeja pola Kölna jedza je jena lokomotiwa do pschijecžazeho spescheho czaha zrazyc. Wobej lokomotiwje i kolijow wustocžichjez. Pschi zrazenju je zo 17 wozbowom wobschkodzilo. Szydom z nich je zo be khorcwnje podalo, druhi su zo mohli domoz dowjesez.

Jedyn rybak w Marseillu (w Franzowskej) zo njemalo dzjwasche, hdyz je zwojim zakom z wody meter dotheho krokodila wuczeze. Myslal zebi, zo je krokodil z lodze padnyl, kotraz je krokodila-bo Nemskeje wujeta.

W Lissabonje su nekotrych dzelacerjow zajali, dotelz su pjeza dynamitowe bomby k politiskim nadpadam dzjelali.

Towarstwowski powěstnik.

Budyšin. „Jedn. Sokol“ zmeje pschi. pjatk (4. XI) wjecor we 8 hodz. w hoscencu „Zum Echten“ masacnu zhromadzinu z predwoskom a zabawu. Wsy zwucowace a njezwucowace sobustawy kaz tez pschi celow a znatych wutrobnje preporsuje starosta

Budyšin. Naša „Jednota Sokol“ ma swoje zwuwanja kóždu srjedu wjecor we 8 hodž. w towarschowni (Christl. Vereinshaus) na Hornjerske hasy. Nacelnik

Bukecy. „Radosć“ ma srjedu, 2. nazymnika wjecor we 8 hodž. spěwanje. Dirigent

Delni Wujezd. Serb. tow. „Zahrodka“ ma kóždu srjedu spěwanje pola Haškec. Wšitcy Serbja, wosebje naša młodžina, so k sobuskutkowanju prosbuje. Dirigent

Domowina. Předsydstwo a wuběrk „Domowiny“ zeńdžetej so pschi. pjatk, 4. novembra, popoldnju we 5 hodž. w kofejowni Serbsk. Domu k wažnemu posedženju. Dnjowy porjad je bohaty a wažny. Wočakuje so połnoličbna přitomnosć. Předsyda.

Drježdžany. Serb. tow. „Hromadnik“ zmeje stwórtk, 3. novembra, wjecor swoju skazańku pola G. Zeja na Khrystianskej drózy 22. Přednošk „Moje putowanje po Jugoslaviji“ je knjez Arnošt Piwarz pschihubił. — „Moje prózdniny w Delnjej Lužicy“ budu nam Měranka Lešawic přednošować. Hosćo su we wšej stajnje witani. J. Jeńc

Hrodźišćo. Spěwny wotrjad tow. „Zerjowanje dzensa wjecor w Symankec korčmje w Nowej Wsy. Prajče to wšitkim, zo bychu přišli. M. Kerk.

Njehjelčicy. „Sokol“ zwučuje kóždy pjatk wjecor we 8 hodž.

Pančicy. „Lipa Serbska“ (mješany khór) spěwa pjatk (4. XI.) wjecor we wosmich pola Natušec w Kukowje. — Pódla druhich nadawkow mamy so tež na nasmy zymski koncert přihotować. Štóž sej w tom lišće tróšku swědomjo čini, njech swoje winowatosće napřeco towarstwu dopjelni. Dirigent.

Spěwanskim towarstwam so wozjewi, zo so „Skowrončk“, hudźbna přiloha k časopisej „Lužican“ nětko wosebje rozpósćele na nałe spěwanske towarstwa a wšitkich jenotliwcow, kotřiž chcedźa wo spěwje a hudźbje nješto nazhonić. — Oktoberske čisło je so spěw. towarstwam rozpósałło. Pokładnicy so prošu, zo bychu je za **10 pf.** předawali a pjenjezy a zbytkne eksemplary hnydom kónc měsaca mi připósłali. — G. Wowčerk we Smolerjec knihićišćerni w Budyšinje na Lawskich hrjebjach 4.

Hłowny redaktor a zamolwity za politiku Marko Smoler w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučman w Budyšinje. — Za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Běrzyncy. — Za nawěšćki: G. Janak w Budyšinje.

Transmisije
kóždeje druziny
wolije, bencin atd.
podawa ze składa
Carl Gast
w Budyšinje
na Drjewowych wikach čo. 27.

W. Köhler
w Budyšinje, Hłowne torhošco čo. 9, pódla Kupicy zhotowja
moskowe a wolmjane plachty za hodown. blido
Mošk a wolmu móže tež kóždy sam k tomu podać. Najl. zhotowjenja. Sprawne płačizny.

plachty na sola dołhe 2,90
plachty na diwam ; 5 metr.
wóskowe ruby wulki wuberk, tunje płačizny.
Ida Erlerec zwoz. Würkerowa
w Budyšinje, Zw. Lawska hasa 10
róžk Kronprynzoweho mosta.

Jěchanske škórnje
dołhe škórnje
wuhórnjene škórnje
čopte podšite škórnje
nizke črije
buncle
tofle
črije z wjelbł. kosm.
Heinrich Mohr
w Budyšinje
na Žitnych wikach

Naturska hojerka H. Freund
Magnetopathiju, radźićelka za homöopathiju, biochemiju, Iris-wuspyty
na Jägerskej drózy 5I
3 mjeńšiny wot dwórniška
Rěčne hodziny: štwórtk, pjatk a sobotu

Jurij Hänsel w Budyšinje
na Bukelnskej hasy 34 :: Telefon čo. 2736
Hłowna předawarnja Rudolfa Sacka z Lipska
w Budyšskim hamtskim hejtmanstwje
Skład ratarsk. mašinow a gratu wšěch druzin

Weidlichec pjelsćinowy dom
w Halštrowje
poruča za serbske žonjace kožuchi wšěch druzin
pjelsćinowe wobsadki a podšićow
tunjo a dobre we wulkim wuběrku.
Prošu, wobhladajće sebi mój skład wobsadkow a podšićow
pola Hokoweje w Budyšinje
na Cyrkwinskem naměsće

SERBSKE NOWINY

DŽENIK ZA SERBSKI LUD

•S. N.« płaći měsačnje we wudawarni 80 zł. pf., na pósće a pola dowěrnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 16 Kč. Kóžde čo. płaći 10 zł. pf. Wudawa a dźěli Smolerjec knihiśišćerńja, rsp. dr. t. w. ruk. w Serbskim Domju w Budyšinju. Telefon 2687.

Za nawěšćki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedaś, płaći so za mały rjadk 20 złot. pf. Wobčežnje so stajnce nawěšćki a tabele so wyšše wobličeja. Za reklamowy tu rjadk płaći so 60 złotych pf. Rabat po tarifje. tu

Čisło (Nr.) 257 — Budyšin — Stwórtk, 3. novembra 1927 — Bautzen — Lětnik 86

Ludowe šule w němskich krajach.

W pśešłanskim wubjerku němšeho ześima je ministerialny radźićel **Löffler** nadrobny pśeglěd wot prawnym a wopravdźitym położenju pśicht sjawnych ludowych šulach wšelakich němšich krajow podał. Hdyž ju konfesionalny charakter ludowych šulow wobzamkujo, dyrbja ju wšelake stupiny krajow rozdźěliś, a to:

1. **kraje ś konfesionalnje žyriuje měšchanym wobydlerstwom**, w kótrychž ś najmjeńšicha 2/3 wuźěrowanych ludowu šulu wopytowarjow dźěśi wěrywuznaćim njepśichiłsha. Do tejele stupiny śłuscheja: Pruska, Bayerska, Württembergska, Badenska, Hessenska a Oldenburgska.

Do druheje stupiny śłuscheja **wšyće druhe kraje**, kótrež majm **konfesionalnje mało měšchane, po pśewažnje evangelske wobydlerstwo.** Do tychle krajow liča ju Saksa, Durinska, Hamburg, Anhaltska, Mecklenburgsko-Schwerinska, Braunschweigska, Bremen, Lippeska, Lübeck, Mecklenburgsko-Strehlitz, Waldeck a Schaumburg-Lippe.

Rěcnik potom na poměry w jenotliwych němšich krajach pśichodźe. We nastupanju **Saksleje** praji, so postajenja sakšeho schulskeho zakonja ze 26. haprileje 1873, kótryž hač do kórza 1919 płaćeśe, njejźu žanoho dwěla wo tym wotśišće, so ju **katske ludowe šule** pod tymle zakonjom **wusnawańše šule w khěžro kruthym zmyśle byke.** S dwěmaj wukazomaj ś dezembra 1918, kótrejž staj zakonišu móc dostałoj, ju ju postajenja pśicheměniše. **Pśichełdowny schulski zakoń** ś 22. julija 1919 a mjenowanje wukazaj po pravom **jownu šulu** sawjedźechu, hdyž bě ju postajiło, so ju nabožańsko wučba w powschitkownej ludowej schuli njeźmě wjazy podawaś. Dokelž pak ju ju tele postajenja ś rozsudom němskeho ɓuda se 4. novembra 1924 jako njeplaćeze spóznałe, je ju nabožańska wučba w ludowych schulach zaso sajźe sawjedła, tak so **někto zakonišći po wěrywuznaću njedźełona ludowa šula wobsteji**, w kótrejž ju nabožańska wučba po wěrywuznaću dźełona podawa. Póbła tychle powschitkownych šulow je hišće mała liča **katolšich wusnawańšćich šulow.**

Śiwoje rozłoženja we poměrach w němšich krajach wobjawjachu rěcnik praji, so njeje ani charakter wusnawańšleje šule, ani charakter shromadźeńšeje šule w jenotliwych němšich krajach jenotny. Póbła kruthych formow wusnawańšeje šule, kaž we Württembergsku, Bayersku, Oldenburgsku a Braunschweigsku jako porjadnu šulu namakamy, **ju mjenje kruta forma w Pruslej** namaka, hdyž je wusnawańska šula tehorunja porjadna šula, tola ju wuras evangelska a katolska šula njenałožuje.

Liča dźěśi w sjawnych ludowych schulach Němšleje je wot léta 1921 wo **25 prozentow wotběrała.** Na pśeśeco tomu pomjeńšenje liču schulow ɓěhma 1,5 prozenta wuźinja, mješ tym so je liča schulskich rjadowjonjow (klasow) nětko wo 10,5 prozenta wotběrała a liča wučerjow ju wo 7 prozentow ɓinjiła. Liča wučerjow, kótaž kśesćijańskemu naboženśtwu shromadźeńśtwu njepśichiłsheja abo ɓiła žanemu shromadźeńśtwu, je ju wo 20 prozentow powjetśiła. Liča wučerjow je ju tu ɓamo wo 92 prozentow rosmnožiła. Mješ 52 763 šulemi, kótrež ju 1921 wobstałe, je 42 952 **wusnawańśich schulow (81,4 prozenta)** a 9778 **shromadźeńśich schulow** (18,6 prozenta) ɓyło.

Ministerialny direktor dr. **Edward** jako zastupjeŕ **Hessenskeje** wosjewi, so Hessenska **jako wusnawje pśeśeciwny wotpokazuje.** Shromadźeńska schula dyrbi ju porjadna schula ɓinjiś. Hessenska ju zapowěduje, wšelsche pjenježne twdawki sa simultanšu šulu njeśeź a dyrbi na tym wobłaś, so je němski stat ponjeśe.

Nowy němski pósłanz we Washingtonje.

Sa naślednika němskeho pósłanza ś Maltzana we Washingtonje ɓe-němski pósłanzowny radźićel **Prittwitz a Gaffron** pomjenuje. Wón je hižo jako attaśejej we Washingtonje dźěłał, je ju potom do Pśetrograda pśeśeadźił a je sa cłaŋ wójny němskim kanzleram Michaelisej, Hertlingej a Badenjemu pryncej Maxej pśichdaty ɓył. Wot sejšćeś lět wón w Romje diplomatiśku ɓłužbu zastawa. Nowy pósłanz je ɓěhma 40 lět stary.

Wunošk Winskeho zjězda socialdemokratiskeje strony.

Minjli sjźeń awstriśkeje socialdemokratiśkeje strony je jenogłósnje **wobsamknjenje** pśijeł, w kótrymž ju praji, so je **socialna demokratija** w kóždym cłaśu ɓwólniwa, ɓhutnje wo wolbronjenju jednaćej. S mešćańskimi stronami njeje **ju** so socialdemokratija swjazaća, kaž bolbo te mjenja, so socialdemokratoju njeśmědźa pśichi knjeześiwje ju wobdźělejo sajimy dźěłaśeśeje worschty zastupowaś. Socialdemokratiśti sjźeń ratarjow warnuje, so ju njekhoru dali pśicheźiwo dźěłaśerjam sjujewuźiś. Socialdemokratoju njezadaju diktaturu dźěłaśerjow nad ratarjemi, ale swójaŕ dźěłaśerjow ś ratarśtwom pśheźiwo wulkokapitalizmej a wulkokolejownoześerśtwom. Stónčnje ju dźěłaśerju namolwinja, so njekhuju **žanu demonstraziju ɓeś wobsamknjenja ɓyła a žadyn śrajt w žiwjenja ważnym ɓźele ɓeś pśichilo-ɓowanja dźěłaśerśkich ɓwojaśkow pśichewjedli.**

Dale sjźeń socialdemokratiśkeje strony wobsamknu, 12. novembra demonstrazije pśheźiwo fašizminej wotměźe.

Měšćańoześe Seitzej ju na kónzu stwrśinoho sjźeła wulke pochwalenja wopokazachu.

Methody ruskeje Čeki.

W Revalu w Estonśej ju w tu khwili prozeŕ pśheźiwo prjedawšemu estonśkemu pósłanzej w Moskwje, Birkej, wotmětu, kótryž je, kaž je znate, k bolśewikam pśešeśoł. Pórdźelu ju wo prozeŕu list znateho statneho rěčnika cźitasche, kótryž sensazionalne wěsy wotkry. Po nich je semjeŕty **Dzerjinśi**, cźeznym założeŕ a dołholětny wodźeŕ, wopśeśe „wuźadaze (provokazijse) wotdźelenje) we cźezy założił. Sastojnikam tehole wotdźelenja ju poruči, ju ś estonśkim diplomatom pśichtowarśicej a cźi ś **njepśeśeiwnym cźinam sawjeśeć, so ɓy Rusla pśicheźinu namalała, pśheźiwo Estonśkej postupowaś.** K tomu ɓyrbjeśe ju Birk wuźiś. Wšelakе njewěrne powěśe rosśerjerjo ju pśheźiwu Birkej njedowěrjenje jeho zamóžnego knježeństwa ɓudźi. Wšyće dokumenty, kótrež ju podśišćo jako dopołnjena pśheźiwu Birkej wuźiśu, ɓěchu falšowane. Birk njeje pjeza dobrowólnje k bolśewikam pśeśeśoł, ale jedyn cźezymy sastojnik je **jeho** pjeza ś **pśiheddźerjanym revolwrom nuśował, so ɓy ɓwoje knježeństwo wopuśeźił.**

Běloruske śpichišahanstwo w Ruslej.

Kaž „Daily Telegraph“ ś Rigi śhoni, ju w Moskwje liču wušnamnych offizěrow sajeli, kótrychž winuja, so ju **komplott pśheźiwo bolśewikiskemu knježeństwu pśichotowali**, kótrež je ɓo ɓyrbjał ś pomocu wojeŕśkich mozow pśeśeśejeśe. Offizěrjo ju ɓebi wotmyślili, Stalina a druhe knježeŕstwowe ɓohustawy sajeć a **wojeŕsku diktaturu po pólśkim pśichkładze wuwołaś. Bucharin** je w Leningradze wojśewił, so je ɓo tajna cźišćeśerjna wotkryła, w kótrejž wobdźělerjo naśpomnjeneho komplotta jako dźěłaśerjo dźěłachu. Tuśi ludźo ju **pśjedy jako offizěrjo Kolčakowemu wójsku pśichišłuśicheli.** Sajatych ju dla śpichišahanstwa pśheźiwu bolśewikiskemu statej wobškorźili.

Italska dice swój wliw w Marokkowskej powjetšić.

Njedawny wopyt Udineskeho wójwody ś nětkotrymi italśkimi wójnśtinmi łódźemi w Tangeru je dyrbjał Francowskej wośewicej, so ɓebi Italska pśichimérjene sastupjeśeństwo w sarjadnišnje wešta Tangera a ś tym wjazy wliwa na wobsteju nośe w Marokkowskej ɓada. Pśeheźdźyła italśeho senata Tittoni je ś italśtej knježeśiwowej telegrafowej powěśeźerju „Agenzia Stefani“ rośśerjeć dał, so ju Italska njeje ɓanych prawow na Tanger wośkala. Jako pósłanz w Pariju je Tittoni w lěśe 1910 tam ś Briandom dojednanje wo Marokkowśej podpisał, kótrež, kaž dopołnjuje, nima nicźo ś Tangerom cźiśi. Italska njeje ɓadanja Francowśeje na Tanger pśichipójnała. Tanger do francowśeho paśma (zony) w Marokkowśej njeźłuścha.

Parišći „Matin“ ś Tittonowemu wośtejenju pśiche, so Francowska njeby mohła Tittonowemu wukonjenju nicźo pśichipomnjeć, hdy ju Francowska Tangerska krajina sa ɓebje ɓadała abo nanjetowała, so ɓy ju Tangerśi statut k jejnej lěpšajšnje pśicheměnił. Tola nic Francowska, ale Schpanjeska je ɓebi ɓadała, so ɓychu ju jej lěpšajšny dale. S tym je ju debatta wo Tangerskim sarjadnišnje ɓpudźiła. Jeli so ju njes Francowśej a Schpanišej dojednanje dospjje, ju wono Italśej a Jendźelśej na wědomje da. Francowśe knježeśiwo ɓwoje ɓebi nowych prawow dobyjeź. Francowśe knježeśiwo ɓpudźi nahlady wo tym, hač ju ɓadanja Schpanišeje spokojśej hodźa, na ɓdwórkliwe wašajnje druhim ɓrjedźnym mozam ɓośći.

Na lěwźy stejazy „Homme libre“ Tittonowy nahlad wotpokaźuje, dopomina na to, so je **Tittoni ɓam italsko-francowske dojednanje ś 28. oktobra 1912** podpiśał. S tejle deklarazišu ju Italska na to ɓośaźnje, so naprawam, kótrež ɓudźe Francowska w Marokkowśej cźiśi, **ujebudźe žanych sadźełkow napśeciwo stajeć,** mješ tym so je Francowska podobne ɓośajanje sa Tripolis pśeźewsała. Na Tanger njeje ju tehdy je žanym ɓłowješkom spomniło. Sarjadnišnje sa tole mješto je ju hakle měśaz pośdźišo je franzowsko-schpanišim dojednanjom se 27. novembra wupraviło.

Pśichilhad dweju jendźelśeju wójnśtinju łódźow ś Tangerej.

S Londona ju powě, so 11. novembra dwě jendźelśej wójnśtinj łódźi ś Tangerej pśijěźetej. S jendźelśeje strony ju praji, so ju wopytjej jendźelśeju wójnśtinju łódźow we Tangeru nima wobśebita ważnosć pśichipisaź, wón ju jenož stanje, so ɓy ju ɓwjedźenjam pśichi śkładnosći lětninow pśchimérowego dnja, ś kótrymž je ju ɓwótowa wójna ikonczila, wjetšchi doras dał.

Zdźk Albanskeje pśeciwo Italskej.

„Cźaśe Sślowa“ ś Tiranu powě: Njedźelu je tu ś wulkim demonstrazijam pśheźiwo Italśkej a pśheźiwo jejnemu dobywanju do Albanśeje dośło. Sto ś organizacijemi młodźiny nawjeduju wobydlerstwo pśheźiwo italśkej zalanjazijeńsku dźěła Italśeje w Albanśtej protestowaśe. Na-stawk k demonstrazijam je ju ś tym dał, so je ju je statneje banki na prawej stronje italska ɓhorhoj a na lěwej albanska wupowěźła. S tym je ju nazionalistiśka młodźina rosbarła a ɓnyhdom protestowańšku shromadźijnu organizowała, ke kótrejž je ju teź wobydlerśiwo pśichsamknu. Demonstrantow pśched twarjenje statneje banki pśichcźeźechu, hdyž k herjefanśtim wustupam sa njewotwisnjosć Albanśeje a wuźwobodźenje ś italśkeho protektorata dóńdźe. Policija bě pśheźiwo demonstrantam bjesmóźna. Wołasche ju: „Wjerej ś Mussolinom!“ a „Wjerej ś fašizmom!“ Cźrjóda manifestantow ju do banki dobu a direktora, kótryž je Italcan, namołwi, so by ɓhorhoj tak sawěnił, so by albanska ɓhorhoj ɓyła na prawej a italśa na lěwej stronje. Direktorej ju hač do 4 hodźin ɓhwila wostajł a ju jemu ɓrośeśe, so demonstrantoju italśtu ɓhorhoj ɓami wotstronja. Mješ tym so wotpósłanzy manifestantow ś direktorom jednachu, policija pałkylnjenje dośta a poča porjad cźiniś. Někotrych studentow saja, druhy ju rosp jerśichiśu. Hnydom na to ju ju sastupjeŕ policajskeje pśefekturu ś direktorej statneje banki poda a jeho namołwi, so by žadanje organizazije młodźiny dopjelnił. Direktor žadanje na to dopjelni a lud ju śmjerowa. Manifestantoju pak njedźiwajo na to banzynemu direktorej pišmo pósłachu, w kótrymž jeho napominachu, so by narodne sacźucźa Albanzow respektował, pśchetož Tirana njeje Rom. Mjes diplomatiśkim ɓorpsom tónle podatk wulke dźiwanje ɓłudźi; pśchetuž dotal njebě nichtó wědrik, so by ju antiitaliśke ɓibanje teź na ɓlowne mešto rosśerśiło.

Schpanišći kral w Italskej.

Schpanišći kral je ju 2. novembra ś pśchewadom Miranda śeho wójwody a jeneho adjutanta ś łichźakom na jśbu do Neapla nastajił, hdyž ju pśchi kwaju Apulśeho wójwody a Bourbonskeje pryncźny Hany wobdźěli. Kralowa je ś pśchewodom ɓwojeju dźowkow a schpanišćeho pósłanza do Parija a Londona wotjeła.

Wunošk gmejnskich wólbow w Jendźelskej.

W 330 městach a gmejnach ju je 1. novembra gmejnske wólby wotměte, ś kótrymiž ju kóžde léto tśeśina gmejnišćej sastupjeŕśtwow wobnowja. Pśchi wólbach njeje ju nihdźe porjad kśyk. **Dźěłaśeŕśka strona je pśchi nich wulke dobyźe na schodu konżerwatiwneje a liberalneje stronu śeźinita.** Dźěłaśeŕśka strona, kótraž bě pśchi poślednje lěte 146 ɓydłow pśchi gmejnskich wólbach dobyła, je tule liču hišće je wo 90 ɓydłow powjetšiśiś mohła, wošeźe na schodu konżerwatiwnych, kótrejž ju 63 ɓydłow ɓhubili. Teź liberalni ju 21 ɓydłow a njeśroniśej 9 ɓydłow ɓhubili. Spomnjenja ɓódne je, so ju ɓwóchjizy **kommunistiśy kandidatojo pśchepadnuli.**

Pśihoty k revoluciji w Indiskej.

Kalkuttiśka policija je dalеko rośśerjene śpichišahanstwo w bengalśkej provinzy pśheźiwo jendźelśemu knježeśiwu w Indiśkej wotkryła. Po dotal pśchedźełanych powdźełach **je ju wobronjenу ɓbźěł w południowej Indiśkej pśichipotował.** Pśchi pśchepytanju wobydlerjow je ju wuźiło, so nazionalistiśkemu śpichišahanstwu ɓwjetśka młodźi Indejo ɓeś wošebiteho politiśkeho ɓtejiścźeja pśichipłuścheja. Na hišće njeśnate wobśnje ju ju woni ś bronjeni a wulkimi pjenježnymi ɓredkami zastarali. W Londonje ju

žo bo wulkeho njemèra dali, tola wyschnoseže w Kalkutcže hischcze pokoženje wobhnježa.

Tale powěsć žo ſ listow burdwanskeho maharadža (wjerčka), redakziji „Times“ pósłankow, potwjerdża. Wjerch w liseže praji, žo maju žo w blížschim czaſu njemèry we Indiſſer wocžakać, jeli to by žo wustawna komnihija bjes žobustawanja Indiſtich postajila. Na tole maharadžowe warnowanje ma žo czim bole dźiwaczi, dokelž žo won świerce k jendželſkemu knježerſtwu dżerži. Zyle wěſte je, žo so wustawna komunihija, kotraž je sa jendželske knježſtwo we Indiſtej rosſudżeja, bjes indiſkeho wobdżelenja ſestaja. **Tehodla žo w pschichodnym lèże khutne wobceženjosnoże wocžakuja.** Powěda žo bjžo wo tym, ſo žo non-cooperationiske hibanje ſažo wożiwi. Spschihžahanſtwo w Kalkutcže dyrbi žo tehodla jako hrožaza mróczeł pschi horizoncže wobhladać, ſ kotrejež njemżedro wudhri.

Nowe wutworjenje knježerſtwa w Kantonje.

Nowe nazionalistiſke knježerſtwo je žo w Kantonje pod pschedsydſtwom Wangczingwenia wutworiło. Wojaſy Kwangtungskeje prowinzy a žobustawy Sunyatſenez ſwójby jo podjeraju. Czangkaiſchek, kotryž w tu chwilu we Japanſkej pschebywa, dyrbi wyſchiſche reskaſowarſtwo nad wójſkom pschewjacz. Nowe knježerſtwo chze žo wſchěch ſtatnych dohodow pokodniſcheje Chiny ſmjezowacz, kaſ so hy Nankingſke knježerſtwo bjes pjenježnych hrěchow bylo. Wangczingwei pjerza wobkhad ſ politiſtimi ſkupinami Yangtſowego doka ſaſtaji a žo ſ japanſkimi radżicželemi wobda abo, hdy bychu žo Japanzy japowěžili, ſ ruſſimi. Finanzny minister nowoho knježerſtwa, Sung, je bratr Sunyatſenowoje wudowy.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Stwórtk, 3. novembra.

† 1884 w Prazy P. Franc Doucha, jedyn z najwěrnišich přećelow Serbow.

Srjedź njebjes a zemje
Husk wětry so honja
A liśićeka dźernu
A zymu nutř zwonja.

Srjedź njebjes a zemje
Po wysokej drózy
Sněh mróčele wjezu
A kusate mrózy. Handrij Zejler.

*

— **Wo wjerje.** Wječera wjeczor w 7 hodź. barometer 750, hygrometer 0, thermometer wo dwjo +13. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 754, hygrometer +3, thermometer w wozy +8. Wuhladny na malo ſo pschemakujo wjedro. Sčo dale deschcżuje. Schtawiza pokazuje na wobſtajne wjedro. Nad połonſkej Europu wyſchina leži. Nad połnjožnej Europu nižiny ſ Atlantiſkim oceanu pschiſoka bźaze, mimo czahaja. Wuběrki tutych nižinow ſu nam naczatu kurjanu pschinjeſle. Tuſtpadki nicžo na dokładne pschemjenjenje dotalneho wjedra njepokazuje. Jutje pjaty ſtudźa ſtóżkko 7,03 hodź. a ſwjeſa ſo 4,24 hodź. Mjeſaczk ſkhudźa pop. w 3 hodź. a ſwjeſa ſo w połnocy.

— W měſcanſkej hłownej kenzlii na radnizy w prěnim poſchodże wuleża cżiſła 44—46, dźeł I, a 40 a 41, dźeł II němſkoſtatneho jakoſtkeho lopjena, kaſ cżiſła 26 ſakſkeho jakoſtkeho lopjena w běhu pschichodneju dweju njedźel ſa kóždeho k nutſpohladnjenju.

— **K cżežkemu wobkhadnemu njeſbožu** na Mužakowſkej dróhy jdźeluje žo ſ tjeſeje ſtrowy hiſchcze, ſo je wjednik woja w Wortowſkej korczmje jenuž 2 ſchkleńcży piwa wupił. W Wórku tež njeje ſacżiſchcż cżinił, jako by pjany był abo žo napił. Hoſcżo ſu jeho k tuſtej tak njeſbožownje ſkónczenej jěſdże poſpomagali.

— **Nan ſ djowcżiczku do ſmjerce ſchoł.** Wječera ſrjedu dopołdnja ſajedźeſi žo ſ pikkom 64 létny pſchekupz M. w ſwojim bydlenju na Fiedlerowej dróhy a wſa na ſamſne waſchnje tež ſwoju 3 léta ſtaru djowcżiczku žobu do ſmjerce. Pospyty k kiſlikowym aparatow na ſaſowożiwjenje, kiž psches hodźinu trajachu, njemóżachu pola wobeju wožobowo wuſpěcha. Hubjene hoſpodarſke wobſtejnoſce, ſa kotrež je był žam ſ pſchicżinu, ſu bydle wina luteje krocżele.

— **Nowa nutrowa cżara Budyſchin—Wjaſoſza** žo hižo w prěnich dnjach jěſdżenja žiwje wuſiwa, tak ſo ſu wopramjenje wuhladny na wudżerżenje intejc cżaru. Nowa cżara wotpowiha ſawſěcże wulkej wobkhadnej potrěbnoſci. Pſches nju žo Budyſchin—Wjaſoſza—Hohwald wſajomnje ſbliżuja. Wjaſoſza njeje dozwla tak wotležena kaž by žo to pſchi wokolnoſcu ſe żelesnim na Wjaſecżin ſtało. Zyla krajina ſ Hnaſchez—Běłych Noßliz—Hniſli do Kleebuſcha žo ſa wobkhad wotewrja. Dale wonj ſwjatuje cżara Wjaſoſzu a Nowoměſto ſ Hohwaldom. Dźiſlaczerjom a ſchulerjam je nowa cżara witane wołożenje, ale tež ſa wulětnikow pſchinjeſe nětkożkuli dobre pohonjenje.

— **Zaſta krajna lotterija. Schohnjenje 1. ſydowanje** 192. Zaſtkeje krajneje lotterije je na 14., 15. a 17. nowembra 1927 poſtajene. Dokelž ma lotterija tak wurjadnje wjele ſpieczelcow a wuhladow na dobyczu, njemóżachu žo pſchi poſledniej lotterji wſchitke napraſchowanja ſa lożami Zaſkeje krajneje lotterije wjazy ſpokojicz a tohodla bu liczba łožow wot 192. lotterije ſem wo 10 000 łožow powjeſchena. Potajkim wuda žo nětko 150 000 łožow a wuczahnjeż budże žo 67 500 dobyczow a premija, ſchtož na dozła 14 473 120 hriwnow wumnoſcha. Měra dobyczkow pornjo niczkam móże žo potajkim jara pſchihódna mjenowacz, dokelž wotſtonje tež nětko po ſtarej ſajadże dale tajka, ſo nimale kóżdy druhi łóſ dobudże. Placżiny łożow ſu woſtałe ſtajne. Sa kóżdu rjadowniu placži $^1/_{10}$ 3 hr., ¼ 6 hr., ½ 15 hr. a zyły łóſ 30 hr. Nadżomno je, ſo njeby nichtó ſ kupjenjom łoża hacż do poſlednich dnjew cżakał; dokelž je napraſchowanje ſa lotterijowymi łożami pola kuždeho pschedawarjow hižom nětko wulke a tak dże wonj łožy hacż hižo do cżehnjenja wſchitke wotbudu.

S **Lichanja.** Saſtdženu njedźelu wihotowa nam naſche ſerbſke towarſtwo „Serniczka“ rjany ſerbſki wjeczor. Zurla běſche hižo do cżaſa pſchepjelnjena, a nětkotrykſli je dże ſo ſaſo dauſnowſcżeż dyrbjał. S dyrkom we 8 hodź. powita pſchedsyda k. Schibak pſchitomnych. Na to ſhromadźi ſo rjana cżrjódka ſpiewarjow a ſpiewarkow ſ dźela w narodnych drastach na jewiſchczu. Pod nalwjedowanjom k. wucżerja Cżeſke ſanjeſchu nam rjane 4 hłósne ſpiewy, taſ: „Na widżu-li ptaczata cżahnyeż“, „Barżonje, ſchto je“ a „Lubka lilija“. Też nětkore duetty ſeſpiewachu. Dźiwadło wobſtejeſche ſ diweju truchow: 1. „We paſtach“ a 2. „We wudawarni Knfeczanſkich nowin“. Hrajerjo wſchitcżi ſich wěz dżerje cżinjachu. S kraſnym ſpiewom ſtónżi ſo bohaty porjad. Hrimotazy pſchiſłeſ běſche najlepſchi dźak wſchitkim ſobuſtkuwarjam. Wjeſoła reiſa trajeſche tak dołho, dónż korczmar poſledni karaucż piwa njepſcheda. (A paleiż picż, to ſo tola njeſłuſcha, a tuj dżěchmoj radſcho domoj.) — S drnheje ſtrony ſo nam wo ſwjedżenju hiſchcże ſeſchowana roſprawa poda: Saſtdženu njedźelu ſwjeczeſche ſerbſke towarſtwo Serniczka w Lichanju w Rudołſej hoſcżenju ſwój cżetuſki ſwjedżeń. Zurla běſche pſchepjelnjena ſ ludźimi, běchu tola wſchelake ſerbſke towarſtwa ſ wokolny pſchiſłhadżale. Webżarowacz běſche, ſo mjes pſchipoſłuchaſtwom doſcż cżichoſcże njetnjcżeſche, tak ſo wopytowarjo, kotſiż njeſedżachu w bliſkoſci jewiſchcża, njeſłu nóhli ſłowa pſchedtajerjow a ſpiewarjow rojumiéc; a to je ſchkoda teje wulkeje prózy, kotruż ſu hrajerjo a ſpiewarjo na ſo wſali. wołożeje w dżelaporuhnym naſtrowſkim cżaſu. Wjazy diſziplinu a dżakownoſcże ſo tola wot wopytowarjow wocżakuje. Abo njemóżachu wonj reje docżakacż? Spěwy khóra abo duetty běchu hódne, ſo je ſo na nje poſłuchacże. Spiwarſki widżachmy ſ dźela a w rjanej ſerbſtej drajcże, ſchtož ſtajnje napohład porjeſchi. Wołeſeje preni ſpěw „Na widżu-li ptaczata cżahnyeż“ wutrobu jimaſche, ale też tamne. Wobej hrě, kotrejž ſu ſ wuſtojnoſciu hrajeſchcżej, běſchcżej zortnej. „W paſtach“ a „We wudawarni Knfeczanſkich Nowin“. Poſłedni ras drje běſche Serniczka hižom khutne pſchedſtajenja wuſwoliła; tón tróczż pak k twórtkej. Nadżijomnje w pſchichodże pod cżichſchim ſadżerżenjom poſłuchaſtwa „Serniczka“ nam bórſy ſaſo nětżo powuczaje poſticzi.

Z **Khróścże.** Na Symana a Judy zeńdżechmy ſo k měſacnej zhromadźiznje „Serhoſlawa“, na kotrejž měješe k. wucżer Lipič rjany přednoſk wo ſwojim ſo tuſim pućowanju do Solnohrodowſkich horow, Wina a Prahi. Wſitcy joho ſłowam kedźbliwje ſcżehowachu, cżim bóle, dokelž ſwój přednoſk ze wſelakimi žortami měješe. Wosebje ma ſo wuzběhnyć, zo je jeho mandżelska wſerbſkej drasće z nim pućowała, ſtož je hewak při tajkich jězbach do horow jara wocżežne. Druhdy ſo njejſtaj ludźi wobroć mohłoj, tak jeju naprašowachu a też wobrazowachu. Z toho wſim dźimy, zo móże ſo ſerbſka drasta wonka w ſwěcże widżeć dać. A kelko wot naſich žónſkich ju njetrjebaſo zacpiwa! Dalſi wjeczor wupjelni žiwa rozmowa wo wſelakich cyrkwinſkich a ſulſkich prašenjach. Pjechodna zhromadźizna budże 27. novembra pop. wo ¼4 hodź. pola Wjenkec.

Z **Nuknicy.** Njejapcy wudyrjena wójna je mnoho wobkhody zničiła abo jich dźeławoſć přetorhła. Tak ſta ſo też z tudomnej ſkalu, kiž do wójny wulkej žędże dźełaczerjow dźeło a zaſłužbu dawaſe. Tola dyrbjeſe prjedawſi wjesny wotnajeř dla njedoſtatka na dźełaczerjach a woteběrarjow tu připrawjenych kamjeń (zwjetſa česane) zaſtać. W běhu 13 lět (1914 hač 1927) je ſo hižo hłuboka ſkała z wodu napjelniła a tak dalſemu dźełu zadźěwała. Po rozſudze wčerawuſtojnych je pak tu jara ſtrowy a dobry zornowe, zo by ſkoda było, by-li po čaſu rozpadnył. Tuž ſtaj ſo wobſedżerjej rozſudźiłoj, ſkalu wospjet přenajeſ a ſtaj w jenym Drježdżanſkim industrielnym też nanjeńka namakałoj z mjenom Große. Tutón je dał nětko wodu wuklumpać a wčera ſu z dźełom ſkónčili, kotrejž bě Kukowſki ſykawſki zwjazk ze ſwojej motorſkej ſykawu přewzał. Město zo doma ſtejo pjenjezy žerje — k wohenjam ſo bohudźakowano wołać njetrjebaſe, — je tuto dźeło na ſo wzała, za kotrež ma najeńk na 7—800 hriwnow zapłaćić. Połſtwórta dnja ſtejeſe ſykawa w dźele — wona hnje na 10 hodźin — a je w běhu časa dobre 2 00 000 000 litrow wody wuklumpała, za mjeńſinu na 1000—1200 litrow. W prěnich hodźinach njebě wjele widżeć, zo woda woteběra, hdźež bě tola zwjerch na 2000 kóſnych metrow ſěroki a hat na 10 metrow hłuboki. Dokelž do dna hóle a hóle zwuži, woteběrałe woda hładſcho, w poſledních hodźinach na 30 centimetrow wob hodźinu. Hewak ſu tajke ſkalne haty bohate na rybach. To runje tu prajeſ njemóżeš. Popad bě jara ſnadny. Wotnajeř chce — kaž ſo powěda — w bliſkim čaſu z 20 dźełaćerjemi za počeć a jich liebu hač na 80 zwjeſć. Tak zmeja dźełaćerjo z bliſkich wſow, nowe dźeło a njetrjelka wjacy tak dalako jězdźić kaž dotal.

Z **Wudworja.** Cżežke njezboże ſta ſo wutoru nocy na dróży z Porchowa do Hornjeho Wujezda. Syn žiwnoſcżerja Sch. zajědże z wotmachom do nadróżneho ſtoma. Po zdaču je ſo jězdźeř přećiſnył a do hłubokeje hrjebje padnył. Při tym je ſej ruku złamał, mozhy ſtrašał a wědomje **zhubił, kiž** ſče ſo wčera wrócżiło njebě. Koleſo woſta při ſtomje ſtejo. Jeho ſocziuſej ſo ničo ſtało njeje. Zranjeneho ſu z awtom domoj do wjeſli. Kak je njezboże naſtało, njeje hiſče wujaſnjene, najſkerje z přeſpěſnym jězdżenjom. To njeſmě jeſpiet napominanje na wěcżh, kotrež z tajkimi jězdźadłami jězdża.

S **Wojerez.** Na proſanje wiki jaſdżenu ſobotu běchu 184 proſtanow a 3 běhali hichtrjeſli. Proſtana płaczachu 11 hač 16 hr., běhali pak 30—45 hr.

S **Němczow** pola Wojerez. Dobywajo žo do ſtotka ſu tu pola burа Sarjeńka tradnyli. Hdyž běſche ſnka ſwojeho na polu na dźele, ſalěje paduch ſkradny do domiſcha a po-

Za wysoku płaczinu.

Powědanjczko ſ naſchich Lužow.

Nawjeſała Kriſtina Nowowa.

109] (Pokračowanje.)

„Haj, to ſo w ſhromadźiznje ſpěwa; runje ſu pſcheſtali, ale hiſchcże ſedym kěrluſch ſaſpěwaju.“

„Njemóżeſze durje wotewrjecż, ſo bych ſpěwanje ſłyſchecż mohłaſ“

„Dw haj. wobej duri wotewrju, mój ſnadź potom tež knjeża Urſinoho ſłyſchimoj; pſchedeſtiwa je bże jenoż nječiſtka.“

Młoda holczka dopjelni ſ radoſcju próſtwu, a nuts do ſtiwczki dobiwachu ſo hyrli jimaſche pěſnje.

Baronka hižo njeležeſche, ale ſedżeſche ſe ſahłukanej podpjerta, a jeje ruka, horża kaž woheń, leżeſche bjesmózna na w ruzy młodeje holczki. Ta ſo ſtróżi. Ach, cżehodła tež to běſche knjes Urſiny runje tule zjanu, ale tak ſtruchły pěſeń wuſwoliſ? Kak jimaſche ta wutrobu wopuſchczeneje žónſſeje! Ach, hdy by tola knjeni Margita wědżała! . . .

„Ach,“ pomyſli Anežka cżaſto, „jenje hiſchcże njeje knjes provizor tak jaſnje rěcżał, kaž w tutej hodźinje.“ Pſchetož jej ſo ſda, jako by wona Knjeża Jeſuſa niż w Jeruſalemje ale po Podbrodſtich haſach widżała kročżcż a pytacż, ſchtož je ſhubjene; jako by Wón w jich ſhromadźiznje ſtał a ſawołał: „Kommż chże ſo picż, ſón njech ſe mni pſchińdże a ho napije!“ Tak jaſnje a jednorje njeběſe knjes provizor hiſchcże jenje rěcżał, hyrnjeż ſón pſchecżo tak rědował kaž jednu, kiž ma zyle niczo njewědżazych ludźi pſcheb ſobu hędżo, kotrymż dyrbi nadobo wſchitko rjez, ſchtož dyrbja wědżecż, ſo bychu do Knjeża Jeſuſa wěrili a wumożeni byli.

Też djenża mějeſche tu nětkotrych ludźi, kotſiż ſnadź jutſe hižo wjacy pſchińcż njemóżachu, a tohodła pokaſa jim puež wumożenja tak jaſnje ſo, ſchtož wopraſwdże dżiwſche, też wěrcż mózejeſche a dyrbjeſche.

Ale też w ſhromadźenſſej měſtnoſcżi, hačzinjež běchu wſchitke woczi na njeho ſkjenje, njeměješeſche wón taſkich kedźbliwych pſchipoſłuchaſtwarjow kaž tej dwě pſchipoſłucharžu w małej ſtiwczży. Młoda holczka ſahy khoru baronku, a baronka — ow, ta ſahy wſchitko, jenu to jene niż, ſo wołasje: „Schtóż je laczny, njech pſchińdże ke mni a ſo napije!“ jej pſaceſche. Jeje dušcha ſo połběże kaž do ſmjerce ſranjeneho hołb ſwojej ſkhidźelſchy — a mój ſlemjenoju ſkhidźelom dušahajſche runje tak daloko, ſo mohłej k nohomaj lubowneho njeběſeſcho braſa dołeržeż. Niczo wona ſobu njepſchinjeſe; pſchetož zyle žiwjenje bě w próſdnoſci ſpcżežinika; ſe niczim ſo njeſamołni. Wona běſche tola hižo léta dołho łaczna. Wona wěrjeſche, ſo tón, kiž ju wołaſche, może jeje łaczność napojeż do wěczneje. Tak wona pſchińdże a połoži tradżu, rožbołanu wutrobu k nohomaj też a nju na kždżiju pſchekłóteho. Wona to cżiniſche kaž tón wot hada kuſnjeny Izraelit w puſczinje; wón ſłyſcheſche, wěrjeſche, hladaſche na pawjaſchenu hada a bu knutrewnjeny.

Hdyž ho młoda holczka, kiž bě ſ modlitwje ſo na kolenj ſwjeſła, po ſtónczenju ſo na to dopomni, ſo njeje ſamałitka tu, ſawoła wuſtrózana: „Knjeni barenka!“

Knjeni dże ſedżeſche, ale woczi běſchcżej ſandżelenej a ſłowa w ſtronu ſłyſchena. Wona běſche ſłyſchcże żiwa; ale mějeſche napohład, jako by ſe ſameje ſbożnoſcże wunmrěła.

Anežkine ſawołanje dobu ſo bo ſhromadźiznu a pożłuſi ſo w ropocże, kiž pſchipoſłucharžo pſchi ſtawanju cżinjachu. Ale dwaj jo tola jaſkhyſcheſchtaj: Pribowſka a Urſiny. Přeńa hnydom pſchińdża a ſo prożowaſche, ſe Anežkinej pomożu ſhori k żiwjenju ſhudżicz; tola dołhi cżaſ podarmo. A hdyž běchu ju ſtónczenje ſ żiwjenju ſoudżili, to wona tola ſ ſebi njepſchińdże.

Anežka ſdżeli knjeſej Urſinemu ſobu, ſchto bě ſo ſtało a pſchipiſowaſche ſebi winu. Wona powědaſche, jo bě khora ſebi pſchała ſo pożyhnyeż, ſo mohła ſpěwanje ſłyſchecż, a je najſkerſcho ſ pſchedbożnym ſedżenjom wutłaka a ho pſchenapinała. Ale też to wona jemu ſdżeli, kajki wuraz běſche knjeni mełe, hdyž bě ho prjedy ſa njej wobkładnyła.

„By hižo na cżaſu było,“ rjekny Pribowſka ſ płakajcej H., kiž mo kij ſo ſeprěwajo, bě jemu pſchiſłała, hdyž potom hromadże won bżeſchcż. „by hižo na cżaſu było, ſo by knjeſ baron pſchipowědżił, bdże je, ſo by to někajki tónz wjacy pſchetrej budżeli to hiſchcże dołho trać, to też hiſchcże knjes provizor ſłyſchi. Wón bjerje ſebi tu wěż tak jara k wutrobje. To wſchak žodyn dźiw njeje, tajkele ſamohubjenje! Ach, hdy by to knjeni Margita wědżała! Njebyli tam Nſchichka byk, to bych ja hama hižo powěſeſ pópłała, ale tón to ſhonicż njeſmě.“

„Schtó budżeſche to mojej rjanej rózyczy rjec.“ Jeſeſche H., „jo tajka wopuſchczena wuczeſ ko mojim bydlenju namała!“

„Haj, wona njebudżeſche ſmělą wot Korinſkeho wotcżeſ; tam bychu ju na cukowaj nohyſi, a budżeſche-li Bohu thorjeſcż dopuſchcził, kaž buchu byli ju wotkładowali!“ wjeſnjeſche Pribowſka trochu jerko. Ale hnydom njerſaſche ſe ſama na ſo dla truchych ſłowow. Sſmědżeſche-li ſe tak wo ſmjerej thorem cżłowjeſku rěcżeż, hama hdyž je tak ſónſka reſnerowana?

* * *

„Wy pola mje, knjes Urſiny, a to njedżelu? To je tola nětżo dżiwne.“

Doktor Rauſcher, kiž, hdyž bě ſo ſakkepało, njebě jara pſchecżelnje ſ diwana ſtanył, poda „puboženumu lékařſkemu“ taž bě ſo nawucził Urſinoho mjenowacż, trochu tromiſe ruku.

„Proſchu, knjes doktor, budżcże tak dobry a pſchińdżcże je mnu ke khorej“ proſcheſche unłedy cżłowjek bjes ſamołwjenja „Hacż dotal bu wona po radże doktora Lermontowa lékowana, ale khoroſcż je ho ſhorſchiła.“

„Zaſ?“ rjekny je ſajimom lékař. Kolega Lermontow běſche jemu pſchejara ſympatiſka wopuſchczivoſcż, hacż to by wón hnydom k jeho pacżientej njedoſchoł, hdyž tón njemóżeſche tam pſchińcż. „Je to młoda ako ſtara ſónſka?“

(Pokračowanje ſeſčehuje.)

tradny ſ khadora w komorzy 500 hr., sawostajiwschi listowanje.

S Narcisa. W waschej wſy nowu schulu twarja. Po tym, so su kwiatoczſnje w pschihotowanosczi gmejnſkich ſaſtupjerjow, schulſkich ſaſtupjerjow a duchownoho, knjeza Nowaka i Wojerez rößlowy kamjeń połoſili, nětko pilnje na nowotwarje dźěłaja, so buchu ſnajmjerſcha murje hotowe byłe. Pſejedy hacź dymſli cźaſ laſtuchi.

S Laſa. Na tudomnym dwórniſchczu wjeſera rano wodjo 6 hodź. ſchěſć żeleſniſkich wozow ſ kolijow wuſkocźichu a preć pſches kolije podmychu. Tohodla běſche żeleſniſka cźara na nětkore hodźiny ſaraczena. S Wojerez pſichi-dźe pomozny cźah, to-rěſoż muſſtow ſadźěwk woſtronitſchu.

S Lipinow pola Laſa. Sawołenu wutoru wokoło 10 hodź. ſu wudowu Augſtowu ſ woſcheje wſy ſmjertnje ſuje-ſhożenu na dróhy hrjebź Lipinow a Razkej namakali. Wona běſche we Laju pola k. Hajeſcha kupowała a jedźeſche ſe ſwojim kolom domoj. Jedyn auto abo motoriſke kolo je ju ſhrabnyło a pſchejeło. Sněhi Ram ſ Laſa, kotryż cźichſche w Dešnim Wujeżdże ſwoje rěcźne hodźiny wotdźerżeſej, ju pſchi-wjaſa. Wón tu wěſ hygdom gmejnſkemu pſchedſtejerjej w Lipinach wojſewi. Tón a krajny ſtražnik (Landjäger) hnydom do wſchitkich kónzow telefonowaſchtaj, ſo-hychu wjedoczinkow ſajeli, jeli jich někdźe ſwěſcza, tchož ſo Bohuhel hacź dotal ſtalo njeje. To je jedyn jara ſrudny pad, kotryż je tudomnu Augſtez ſwójbu podtrjeſił. Tele wjeſboja njeſtawaja ſo jenoż we wutſich měſtach, ale jeż w howak tak cźichich wſach, każ wjeſchkład w mojej ſpeſtſej hoſi, ſchoſ je wopraſowſe ſ ludowym ſtrachom w dźensniſchim cźaſu.

S Módleje. (Dwójſe dźeſaczſ-krónowe bankowki połkradnyli.) Jenej ludowej khudej wudowje ſu ſ jeje wo-bydlenja, kiż bě ſamknjene daſſke dźeſaczſkrónſke bankowki, kotrejż běſche ji jeje ſyn ſ Dánemarka pósłał jako pſchipomoz ja ſwoju, pokradnyli. W augušcze t. l. ſu wjeſelu hiſchcze běchu, padnyſchiwo halle nětko pytny. Dokelż ſo wutrajne wjeſelu jenoż wot bankow wuwjeſeja, to da ſo nadźeja, ſo padnycha lopja.

S Khoczebuſa. (Motoriſke koło wot cźaha ihrabnjene.) Cźeſte njeſboje ſta ſo tu njedźelu wokoło 10 hodź. dopoł-dnja na ſtichiženiu. Sklapiſchczanſko-Lubinſkeje dróhi ſe Lubinſka-Beeſkowſkej żeleſniju pſchi ſamom ſaſtanſchczu Bömichen. Cźah, kiż po porjedze 1/4 10 hodź. ſ Lubina jeſdźi, bě njemjeſdźeje dalſhi. Ta ſwahi motorowego jěſdneka, kiż njechaſche cźakacź, dóniż bothi cźah nimo njepojedźe, k poſpy-tej, hiſchcze pſched ſamym cźahom pſches kolije pſchejeżdź. To pak bě pſchepoſdze. Lokomotiwa ſtrahny ſadnje koleſo motorowego kola a ſobuwjedźaju pſchewodnik ſo runy pucź pſched lokomotiwu wjerhnjeny. Lokomotiwa a wós jedźeſ-cej pſches njeſbožowneho, pſjedy hacź możeſche cźah ſaſtacź. Wobe, hwiſdźeli buſchtej wobhemu cźłowjeſej wothrjnjenej. Wjednik kola wotendźe ſe ſtrożeleni. Koło njeje ſo ani tak wobſchkodźiło. Pſchipowěſchak a wupachowak buſchtej wot-torhnjenej. Cźeżoſranjeneho pſchewjeſchu huydom ſ khe-robnym autom do Lubinſkeje wokſejneje khorownje ſ ope-razije. Wón je cźeżko potrjeſeny. Wobaj pſchijědźeſchtaj ſ Barſina. Sujeſbożeny je 26 lětny Karl Becker ſ Barſina. Żeleſniza njeje na njeſboju wina.

S Rosbórka. S 1. nowembrom je dotalny ſaſtupowaju-ſi krainy radźičeſ, wokſejny ſapóſtaw direktor Hildebrandt w Nitſej dźěła krajneho radźičeſtwa nowemu komiſarijej-nu krajnemu radźičeſej Merzej pſchepodał, kotryż bu wot minſterſtwa poſtajeny.

Wulki woheń w Lehmannec młynje w Budyšinje.

Nječhoje 50 000 hriwnow ſchkody.

Dźeńſa ſchtwórtk, 3. nowembra na rauje wokoło 5 hodź. ſo ſ weſchczanſkich wožow na woheń pſchebiwaſche. Pſchebiwanje pſchipowědeſche woheń we ſmutſkownym měſcze. Cźiwowe njebjo bu ſe pkomjenjom roſſwětlene. W cźiſcźerni żita tudomneho Lehmannez wumělſkeho młyna pſched Schulerſtrjmi wrotami běſche woheń wudyrił. W napſchecźiwnym twarjenju tſótko do 2/5 hodź. ſo dźiwacźeſ, kiż ſo na ſwoje dźěło hotowaſche, wohnja dohlada, kiż ſ powyſchenja, kiż běſche na tſěſche pornjo Schulerſkej weźi natwarjene, ſapalche a wotewrjeſi wofna wokaſche na dróhu, ſo ſo w młynje pali. Po Schulerſkej haſzy pſchiźdże runje polizajſt nimo. Tón do-běża na polizajſku ſtražu, ſ wſitkej hnydom wohnjowu wahoru ſawołachu.

S tſótke njeſwſchinu hižom pſchiſthwata měſchczanſka motorika ſykawa ſ wohnjej a hnydom wodu da. Strach ſa ſyke wulke twarjenja hrożeſche. By-li ſykawa nětdźe ſchiwórcź hodźiny połdźiſcho ſapſchimnucź mohła, by ſo zyle twarjenje wotpaliło, dokelż wjele drjewa wopchija. W twarjenju Lehmannez młyna by ſo tſi ſwójby, tiż dyrbjachu ſ loża ſkoczjwſchi ſwoju nadobu rucze ſwunoſ-ſyć. Niedźiwajcy pſozowanja měſchczanſkeje motoriſeje ſykawy, Weigangez ſykawy, a ſykawow ſ nětkotrych wo-kolnych wjoſow, kotrejż běchu teworuja k wohnjej pſchi-khwatale, ſo zyła cźiſcźerńſte maſchiny wot ſtrěhego po-ſhoda hacź dele ſpalichu. Żita abo mukl w młynje ſtoro ſanje na ſkładze njeběſche, dokelż w młynje bjedźeſ, tiż ſ wołu dołho njemlějachu. Hacź do ranja 1/8 hodź. dyrbjachu wohnjowe wobory ſ polnej mozu dźěłacź, potom hakle běſche wſchitkom dalſchi ſtrach wotwobroćeny. Měſchczan-ſka motorika ſykawa pak hiſchcze dale pſched wupalenym młynom wołta, ſo by nad ſtajnje ſaſo wupraſkowazym wohnju ſtrażowała.

Dźeńſa ſu dróhi wokoło młyna polne wcźipnych lu-dźi, kotſiż ſebi wupuſcźene twarjenje wobhladuja. Pſches rospukane wofna ſhladuja ſwuhlene a wupalene kruchi maſchinow. Pſchitup do twarjenja je wěſo ſawrjeny, dokelż hiſchcze ſtrach ſaſwppnjena hroſy, pſchetoż ſ wodu ſykawow ſu wjerſchi thěrro cźepſke a nimo teho tcźi we młynju hiſchcze mnoho żelesa. Schkoda, kotraż je ſe wohenjom naſtała, wuczinja nětdźe 50 000 hriwnow. Wobſhjedźeſ njedoſtanje wyſoke ſawěźeńſke ſarunanje, dokelż je młyn poſledni cźaſ próſdny ſtał a tak ſmjeje ſchkodu jenoż ſ dźela ſarunanu.

Kak je woheń naſtał, je hiſchcze hódanczko, dokelż je cźiſcźerńja hyła ſamknjena a żadyn cźłowjek njeje měł pſchiſtupa.

*

Polizija poda tam wo wohnju ſcźehowazu roſprawu: Dźeńſa dopołdnja wokoło 3/4 5 hodź. naſta w Lehmanez młynje pſched Schulerſkimi wrotami, w kotrymż hižom ně-kotre měſzaju dźěło wotwoczuje, mukl wohenj. Wohenj wu-dyri we ſchtwórtym poſthodje połodnjſkeho dźěła twarje-nja, hdźež běchu cźiſcźerńſke maſchiny poſtajene. Hnydom pſchichwatanſk wohnjowe wobory ſamóchu dalſchemu roſ-pſcheſcźerjenju wohnja ſadźěwacź, tola pak je ſo potrjechenu dźěł twarjenja hacź do prénjeho poſthoda dele wupalił. Pſchi wohnju ſluſkowaſche ſhromadna wuſcźeſtanſka woh-nſowa wobora ſ parnymaj ſykawonaj Weigangez a Wag-gonoweje fabriki. S wſejenych ſykawow běchu pſchi-ćele ſy-kawy ſ Delnjeje Kiny, Natarjez a Sćitjez. Kriminalna po-lizija je hnydom ſapoczała ſa pſchicźinu wohnja ſkoźicź. Dotal pak hiſchcze nježo wěſte njeje ſnate.

Z Łužicy.

S Wjaſoźy. Rosnjeże tudomnje nalutowanje je jara pſchihódne. Na dań běchu kónz léta 1924 20 410 hr., kónz léta 1925 98 234 hr., kónz léta 1926 280 646 hr. a kónz oktobra 1927 510 000 hr. W nadſlědźichim cźaſu buch ſo wſchudźom domjace nalutowańcźi rozdawacź.

* S Khróſtawy. Niedźeju popołdnju bě w tudomnej zyrkwi hudźbna ſwjatoczneſcź nimale zyle ſtcźepo huſp-ſkana Ewalda Gobela. Wón poſkaſi někotre kruchi na hyrglach, ſoła pſi huſlach a ſpěwu. Spodźiwanja hódne bě, ſchoſ tutón ſ dźeſatſtwa ſlepy cźłowjek na hyrglach a huſlach dokonjeſche. To běchu wótcźiſchowe hyſtoriſke ho-dźiny, ke kotrymż bě ſo wjele wopytowarjow ſeſchło, ſo buchu ſlepeho podpjerali.

Se Steinigtwolmsdorfa. Cźeſte njeſboje ſ autom ſta ſo na Hohwaldſkej dróhi dźeń do Nowomeſta. Wot Nowe-knjes dr. med. Fliegera ſ Wjaſoźy nawjedowany automo-bil cźyſtiſke predſudźeſchi ſo auto pſchejeżdźowacź. W dańkowem wokniku pſchijědże motoriſke koło napſchecźo, tak ſo ho promadujrazenje, każ bo ſda, njebohdźeſche wobeſcź. Se pſchejeżdźowanym wuſpinanym poczu ſo wós wjerhacź a ho-dźowźy pſcheczſnym. Nutſkadźacy, knjes dr. Fiſcher, jeho plowka a jeje mandźelſki, każ dźěcźo, buchu wuczſnjeni a ſ dźela cźeżko ſranjeni.

* S Hirſchfelda. Wjes pomoz ſo mankacźu tu inwali-du Bruna Ruderja, kiż je hižom jenu nohu ſhubił a je ſebi ſ padnyſenjom nětko też ſtronu wohu ſlamał. Lékaſ da pjeſeńſenemu do Zilawſkeje khoromnje dowjeſcź.

Ze Sakskeje a dalšich krajow.

S Drježdżan. Pondźelu cźiſhaju ſo jenom „o.c.“ Wo-ſtiny puchaſ nidźerſki ſa pjeczeń rosſtolenemu do kuchynſkeje, kiż bě jeho wunuſchkowanje. Wón dóſtał karcźku ſo holzy do prudu, tak ſo dymjachu ju a ſo prózne wołe wjeſ. Kuchar-ja ſajachu.

* S Plawenja. Pſchi wótrej ſajězy ſ nojenj bu 55-lětny dźěłacźeſ wot ſwojeho 24-lětneho ſwata cźeżko nětkotry cźaſ do khribjeta ſkałany a też do prenjeho hola ſimota, tak ſo ſtrjeſerja wuſtajichu. Cźeżko ſranjeneho dowjeſchu do thordowſkeje Katarſkeje ſ nožom ſajachu.

Najnowiše z cyłeho świata.

— Schtrowa powěſcź wo wjedrje ſa jutije pjatk: Mile, ſamróczene a macźaſte wjedro też w Jendźelſkej.

W Kieſelbachu pola Leiſniga je roſujemdrjeny dyl ra-tarja Liebernickela na rohi wſaſ a tak cźeżko ſranił, ſo Lie-bernickel hnydom wumrje. Jeho na tum dnju thowachu, kotryż bě ſo ſa ſwaſ jeho ſtarſcheje dźowki poſtajił.

*

Rubjeżni hoanwjerjo ſu pola Zirkiga połnila Richtera do wobora a wſchitko ſkiſi. Stawenu, kotrejż wo Kamenz na pomoz thwaiaſche, teho runa ſranichu.

*

We wubjerku němſkeho kejma je ſo namjet ſozialdemo-kratow na woſtrejenje kryminelneho khłoſtanja ſe 17 pſche-cźiwo 11 hłoſam wotpokaſał. Namjet na wobkhowanje ſmjerſcheho khłoſtanja ſu kujeżeriſtowe ſtrony a demokrat dr. Brodauj pſchijeli.

*

W Darmſtadtu ſu dezernenta ſa heſſenſke polizajſtwo, kujeżeriſtowſkeho radźičeła Fuchſa wotbadźali, dokelż je pjeża ſe ſónſtimaj wobthadźał, kotrejż ſu dla ſpionaje ſajeli.

*

W hoſpodarſkim wubjerku němſkeho kejma je bayerſki ſapóſtany Leicht na ſichowańſtwo wikowarjow ledźiwe cźi-nił. We Württembergſkej njeje możno ſa zentnar dobreho ſadu 12 kaſ 20 hriwnow dóſtacź, w Barlinje ſebi wikowa-rjo 60 hriwnow ſa zentnar żadaju.

*

Pſchi jednanju hłownuſcho ſerjadnerſtwa němſkeje żeleſniſy ſe ſaſtupjerjemi żeleſnizarjow je ho wobſamkło, tak ſo w Königsberſkim a Khrzeżbuſkim wokrjeſu 5 prozentiki pſchiſtajć k měſtnej mſdže pſchidacź, mjes tym ſo na ſo pſchiſtajć ſa Halleſki wokrjeſ wot 7 na 12 prozentow po-wyſchiſ.

*

Niſzy Kabyłojo, kotſiż ſu ſchtyrjoch pſchiſwójnych ſran-zowſkeho generalneho gouverneura Steega ſajeli, ſa nje jako wukupny pjenjez 6 miliſonow ſtotnych frankow żadaju. Pódła teho dyrbi Franzowſka ſłubiacź, ſo w błiſſchich ſchěſcź létach njebudże w Atleſkich horach pſchećiwo Kabylam wo-jowacź.

Towarſtwowski powěſtnik.

Budyſin. „Jedn. Sokol“ změje jutře pjatk (4. XI.) wječor we 8 hodź. w hoſcenu „Zum Echten“ mě-ſačnu zhromadźiznu ſ pſedněſkom a zabawu. Wſe zwučowace a njezwučowace ſobuſtawy każ też pſe-ćelow a znatych wutrobnje pſeproſuje ſtarosta.

Domowina. Sekretariat je nětko kóždu ſobotu popołd. wot **2—4** hodź. wotewrjeny, nic wot 3—5

Drježdżany. Serb. tow. „Čornobóh“ zeńdże ſo ſobotu (5. 11.) k ſwojomu měſačnemu poſedźenju, a to wječor we 8 hodź. pola naſcheho hoſcencarja Zmija na Khrystianſkej dróży 22. Winowatoſć kóždeho Serba je, zo ſo na zhromadźiznach wobdźeli s druhich znatych ſobu pſiwjedźe. Kóždy je nam wutrobnje witany. Pſedſydſtwo.

Njebjelčicy. „Sokoł“ zwučuje kóždy pjatk wječor we 8 hodź.

Pančicy. „Lipa Serbſka“ (měſany khór) ſpěwa pjatk (4. XI.) wječor we wosmich pola Natušec w Kukowje. — Pódła druhich nadawkow mamy ſo też na naſ zymſki koncert pſihotować. Štóž ſej w tom hišće tróſku ſwědomjo čini, njech ſwoje winowatoſće napſećo towarſtwu dopjelni. Dirigent.

Ralbicy. „Lilija“ ſpěwa zaſo jutře pjatk wječor 1/4 9 h. pola Brěžanec. Wſitcy přińdźe! M. H.

Delnſ Wujezd. Naš „Sokoł“ ma kóždu ſobotu wječor pola Haſkec zwučowanje.

Zwjazk ſpěwanſkich towarſtwow. Nje-dźelu, 6. nowembra (Budyſki hormank) budźe ważna pruha w Maćičnym Domje. Započatk w 4 hodźinach. Přepruhować budźetaj ſo ſpěwaj čo. 179 a 180 w nowym „Towarſnym Spěwniku“ („Wječorny ſpěw“ a „Na Božim“), a to z pomjatka. Wſitcy, kotříž chcedźa ſo na jězbje do Prahi (jutry 1928) wobdźělić, maju přitomni być. Też ma ſo mnoho rozpowědać. Tuž přińdźe wſitcy! Khartki jako kontrola za wopytowarjow pruhow ſo wudawaja. — Kóždy dobry ſpěwar a ſpěwarka njech ſo cyle wěſće wobdźěli. Nowy „Spěwnik“ abo hektografowane noty sobuprińjeſeć! Hłowny dirigent.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smoler w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučmaŕ w Budyšinje. — Za hospodarſki dźěl: Arnošt Bart w Brězyncy. — Za nawěſtki: G. Janak w Budyšinje.

Walter Rinnelt

na Kamjentn. hasy 17 **W Budyšinje** při hotelu „Krónyč“

wosobny frizěr za knjezow, knježny a knjenje

zhotowja wšě włosowe dźěła, kaž wotfihanje po wašnju bubi-skim a paſzkim (Bubi u. Pagenkópfe). Najwjetſi ſklad wšěch toiletowych tworow. / Připrawjenje towarſtwowych a dźiwadłowych, njewjedźiwſkich kaž też ſwojich frizurow. I Najpoſlniše a porjadne poſtrowjenje.

Wosebity dom ſigarow a cigaretow

Dźěćace wozyčki

dobre kwalitu za tunich wuměnach a přeco najnowše

Paul Böger

w Budyšinje na Suiskej hasy 5

Z 25 procent. zniženjom

na prawe płačiny předawam nowa pſi-khadźacu dźělbu

wok. 300 št. kolcs. mantlow

z małymi brachami, hewak pak dobry fabrikat, čerſtwe twory we wšěch běžnych wulkoſćach, też čerwjene a hórſke.

Mój **hohrski wobrot gumijow** je naj-lepſi dopokaz zamóžnoſće.

Jan Schtebak w Budyšinje

na Mužakowſkej dróhy 4.

Najwjetſi wobkhod z kolcsami w měſće.

Žane klamy — na čo. 4 kedźbować!

Trjebane a nowe

meble

kaž też **wuhotowanje jstwow** poruča tunja

Ernst Stelzig, na Hrodowſkej hasy 4 Podźelnje płaćeć dowolam

Přesadźowanje wozow

Sobotu, 5. XI. budu na dworje Budyſkeho papjernika nutřkhód ze Židowa přip. w 12 hodź. **Coupee wóz, polchaisa, sanje** (4-ſydlate) zjawnje ſwobodnje na přesadźowanje předawać. Wobhladanje 2 h. do pře-ſad owanja. — Pop. wot 3/4 h. **wóz z přikrywom** za zastupom wot zady, **4-ſydlatu kuču,** na Zwonkowne Lawſkej hasy z wrotami na lěwo k ſwobodnem pře-ſadźowanju. Wobhladanje 2 hodź. do toho.

Arno Wuschik

přiſah. a zjawnje přiſtajeny přesadźowar.

(přjedy Kurt Wällnitz.)

K hermankej namakaće wulki wubjerk po tunich płaćiznach!

Eleg. sukn. paletoty . . 55,— 68,— 75,— 85,— hr.
nowočasne ulstry . . . . wot 25,— hač 75,— hr.
Šwedske přewobleki . . . . wot 44,— hač 65,— hr.
mužace wobleki, jehł. smuški, 3 barbne 38,- 50,- 65,- hr.
gabardinowe wobleki . . . . 46,— hač 90,— hr.
sportske wobleki, kordowe . . 39,— hač 85,— hr.
pacholace wobleki, hólčace a dźěćace wobleki
jara tunjo
zymske jupy, k dźiwanju tunjo . . . wot 15,— hr.

Bocenske mantle 20,- hr., Maichowske 34,- hač 44,- hr.
gumijowe mantle . . . . . 18,— 28,— 38.— hr.
njepřemokawe kabaty . . . . . 11,— hr.
Breeches a smukkate kholowy, hobrski wubjerk
dźěłanske kholowy . . . . . 4,50 5,— 6,— hr.

Nowočasne žonjace mantle
we wšěch nowočasnych tkaninach
mantle za młode holcy wot **10.**— hr. sem

Astrachanske mantle 32,— 46,— hr., jaki 28,— 32,— hr.
elegantne žiđźane plüšowe mantle a jaki
we štyrjoch płaćiznach.
Krimerske mantle, jaki, kostumy a suknje jara tunjo
hólčace a holčace mantle w kóždej płać, wot 8 hr. sem
hólčace tkan. kholowy 2.50 hr., Manchestr 4.50 hr.

Krawcownja po měrje
Skład nowočasnych tkaninow

Franc Mrstny w Budyšinje, na Bohatej hasy 4

Rybjacy wolij

za skót (Vichlebertran) z rukowanjom prawy

Winter Mierachec bratr. nasl. na Žitnych wikach 30

Handrij Štrympa
w Budyšinje
na Różowej hasy 15
poruča
meble
a pólstrowane twory
Sym Serb!

Nowočasne
mantle a wobleki
za žony a dźěći
wulki wubjerk
tunje płaćizny
W. Häcker
w Budyšinje
na Žitnej hasy 7

---

32 pj.
płaći pola nas punt
mlěčno cokora
60 Pj.
1/4 punta paleneho
bnuowcho kofeja
dale wše słódke twory
čerstwe a tunje
„Küri" predawarnja
w Kamjencu
Bismarckowa dróha čo. 7 a
w Połčnicy
Nowe torhošćo čo. 4.

Kupuju

nowiny, akty, knihi po 4 pj.
papjerowy wotpady po 3 pj.
lapy, bleše běłeho wina
bleše čerwjeneho wina
sektowe bleše, wšě druhe bleše
po powyšenych dnjowych płaćiznach, **železo a stare metale**
jenož na wupokaz wyšnošče.
Popp na Hornčerśk. hasy 18 telefon 3427.

Tworykupowace towarstwo w Budyšinje

zap. druž. z wobm. ruk.

*

Hermanske poskićenje!

Hačrunjež su płaćizny bałmy

Lčhańske přikrywy
hr. **7.65**

bardchent. ložowe płachty
140/220 wot **4.95**

köperowy bardchent
běły, metr. hr. **0.96** a **1.20**

zwjerśne košle
wot hr. **6.50**

mužace wobleki
narunanje za měru wot hr. **42.**—

Kedźbu sobustawy!

Najtuńše poskićonje štrykow. ničow wot 80 pj. najlepša kajkosć, ścenk

powyšene, poskćamy tunjo:

łožowe nawoblečenja
wušiwane, z 2 hłowakomaj wot hr. **9.75**

bardchent. ložowe płachty
wuzhibnjene, 140/220 hr. **6.25**

köperowy bardchent
pisane, we wšěch płaćiznach

žonjace spód. kholowy
hotowe, wot hr. **1.60**

kosmičkate mantle
za muže a žony, wot hr. **29.50**

Wulki wubjerk kožanych črijow
žonjace črije ze spinku wot hr. **9.—**

kaž tež **mužace škórnje ze samsneje fabriki** wot hr. **12.50**

Njedźelu, 6. novembra, na našej leżownosći w Budyšinje na Serbskej hasy 7

wotewrjenje wustajeńcy domjaccje nadoby

Wobhladanje bjez nuzowanja ke kupjenju rad dowolene.

Kože wšěch družin

kupuja po najwyšich płaćiznach

črjewa

predawarnja

Kießling & Erdenberger

na Zwonkp. Lutherowej hasy 4 II.

Sobotu w „Pot měsacu".

Žonjace klobuki
wšěch płaćiznow —
Předźěłanja spěšnje
Wšě přidawki so rad předźěłaja
Johanna Heidig w Budyšinje
na Kózorskej dróży 22 III.
Žane klamy. Wobhladajće sej moje wukładne wokno w kěli.

Ručne dźěła
předkreslene tunjo pola
W. Köhler w Budyšinje
na Hłownem torhošću čisło 6

Pytam
k nowemu lětu 1926 holcy za dom, polo a hródźe, wotrołi a pohonče.
Přistajer.a **Görlichowa**
w Budyšinje na Tuchmacherstr. 1
— Telefon 3837 —

Proću čisło
2687
jeli maće mały nawěšk do „Serbskich Nowin".

Barchent, płat za košle, nócuchi, wołmu k štrykowanju we wulkim wubjerku.
W. Köhler w Budyšinje
na Hłownem torhošću čo. 6.

Wšě šulske knihi
dostanjeće
w Serbskej knihańi w Budyšinje.

Pjelsćinowe

kornarje a pjelsćinowe wobsadki, z wšelak. družin kožow. Nowe zhotowjenja, předźěłanja a podšića z pjelsćinami spěšnje a tunjo. Zhotowjenje towarstwowych čapkow po poniženej płaćiznje.
— Klubowe a sportske čapki tunjo —

F. Spitzer, kóžkař a čapkař
w Budyšinje na Hornčerśkej hasy 53

Štó słuša tym z rědka namakacym wěcy-wustojnym **tobaka** za před. w malym

???

Hennig w Budyšinje na Žitnej hasy 12

Dale kupujeće Wy pola wěcy wustojneho, kotryž jenož najl. **cigary, tobaki najl. kajkosćow a cigarety prěnich firmow** předawa.

Wosebite čiste přemórske rjepiki punt 50 pj.

Moje rěčadła

z nowym Elektro-hlóswjeđeńjom maja
najjasniši zynk, žane pódlanske šudrowanje čiste polne zynki!
Jara nizke płaćizny. Přijomne płaćeńske wuměnjenja.
Wulki wubjerk płatow. Wuporjedźenje spěšnje.

Jan Schiebak w Budyšinie na Mužak. drózy 4
Žane klamy

Stejace časniki wot 150.- hr.
hobrski wubjerk
za kóždu jatwu hodźace
F. A. LENKE w Budyšinje
na Hošće hasy 25 :: Telefon 3929

Fleischerec

pjekarnja pšeńčnych a woseb. pjećwow
Telefon čisło 2965 na Hornčerśkej hasy
poruča nimo toho swoju nowu připrawjenu jenož wodnjo wotewrjenu

kofejownju

z wuběrnymi konditarskimi wudźěłkami
— k wšěmnemu wopytej —

Wulki wubjerk

trikotažow
podšite spódn. drasty
walkowe drasty a wěcy
nohajcow, zokow
wotmjanych, potwolmjanych a balmjanych
štrykowane jaki
sportske jaki, jumpry
chenillowe rubiśća
štrykowane drasty
Bleyle-wobleki
poruča płaćizny hódno

Rud. Osswald
w Budyšinje
jenož na Serbskej hasy 3

Kulturwehr

njech sebi kóždy w „Serb. knihańi" w Budyšinje skaza. Wukhadźa měsačnje a płaći štwórćlětnje 2,50 hr.

Privatny docent dr. med. Pf. Kästner
w Budyšinje
je so z pućowanja wróćił.

Příloha k číslu 257

SERBSKE NOWINY

Štwórtk, 3. novembra 1927

Protestowańska zhromadźizna we Łomsku.

Sjawna zhromadźizna Budyšćeho wokrjesneho wuczerskeho towarstwa pischeziwno nacziskej němskokatneho schulskeho zakonja we Łomsku pola Minakala.

Budyšće wokrjesne wucz. towarstwo powola sjawnu zhromadźiznu do Łomska, so by wšěch ludowe worschty wo pschichodnym naczisku němskokatneho schulskeho zakonja rozsudźiło. Bohace wowptana zhromadźizna wotpokasa po wuwjedźenjach knjesow wuczerja Sachsa (ſ Drjezdźan) a jastwowskeho wuczerja Kleista ſ Wrótšławja jenohłósnje zakonjowy naczisk. Wuczer Sachsje wobšěrnotwarjacy naczisk ſ nabožneho a pedagogiskeho stejnischcza. W cžłowjeku je puhon žiwy wo pożlednich a najhłubschich praschenjach žo wobstonjecz. Nabožne potrěbnosće tu žu. Wopak je nabožnu a wusnaće žeby runja postajicz. Wusnaca su cžłowjeſy složene wusnaczowne žady, žu wuschyki dołheho roswicza. Jednotliwy cžłowjek pschindże k wobkruczenju wusnacza hakle po dołhich nutskownych wukonjowanjach. Dźěcžu znajmjeńscha ninka žadyn nutskowny poczah k wusnawanjam nje wuczěam. Tohodla njesmi schulske wocžehnjenje we tom korjenjecz. Naischa ludowa schula dyrbi schula znjeſlibwosće być, kotraž dźěcži wschitkich žiwotnych nahladow hromadza, je po wědomostnych a dźěcžu pschimjerjenych faßadach roswinuwsze a wukubluje. Wona njeje nabožinje napschecziwna, ale ſ jeje naſlěpschim pschecžełom, ſ tym so k wożenju tódeho wobsobinskeho pscheswědczenja žiwtanahladowego wusnacza wocžehnje. Starschiske prawo njesmě žo bjes brjohow wukłukowacz, wono ma žiwoje mjeſy w dźěcžowem prawje a w statowem prawje. Stat dyrbi jednoczecz, hromadu wjesch, wón njesmě dźěcži rózno torhacz. Wy-li wón to cžinił, to wón njeby jenoż toho žo wsdał, hromadnoſcz ludu pschihotowacz, wón by žo tez toho wsdał, schule sczinicz pschecžo bóle khmańsche ł dźełu a swědźenam: pschetoż roschcžěpjenje schulowo dyrbi nuſnje, pschi tom hischcze ſ njeſtyschanymi khóſtami dźěła schulowo poniżecz. Wutwarjene, mnohostawske schuliske ſystemy bychu žo do makoſtawſkich roswiſake.

Jastnowy wuczer Kleiſt wotpokasa naczisk tohodła, so pschepósnawa pschitomne położenje němſkeho ludu a cžłowjetwa dospołnje. Rozwicze cžěri k pokraczowanemu dótkanju ludow. Semja póczinje wuſka być. W tajkim położenju njeje móżno dźěcži po wuſnaczan wotſamknjecz. My tejebamy schulu ſ dalokim rosshladom. To może jenoż powschitkowna schula być, kotraž je wědomoſnje a dźěcžu pschimérjenje orientowana, kotraž ke ſkutkownemu žiwjenju wocžehnje. Skutkowne žiwjenje je žiwjenje ſ nabożnistwa, je ſamołwitoſcze napschecžo bobuczłowjekam. Tole ſpwětowe nabożnistwo ma žo bożiwicz. Wocžehnjenje we wusnaczu ma pschipódła we wěſtych hodźinach, abo na wěſtych dnjach ſa dźěcži móżne być, kotrychž ſtarſchi to chcedża.

W rosšudźazej rosmołwje su nuſnoſcz powschitkownehe ale po wusnaczu postajeneje schule wurasnje wusběhnjena. *Pschijata resoluzija ma žo takle:*

Němſkostatny ſchuliſki ſakonjowy naczisk je je njewujednajomnej napschecziwnoſcze ł němſkostatnej wustawje. Wón ſapewdźi zhromadnoſnej ſchuli jej pschiſłuſchne ſtojnischcžo, twdawa ſchulu wusnawanſtwam a ſpwěta nahładnidſtim ſkinkam a ſakładnje ſnieſi ſ tym ſchuliſku wyſokoſcz ſtata.

Wón powało jednotnu, połnje wutwarjenu ludowu ſchulu do rospadankow, rosmnożuje tłóſty, ponižſi dźěławoſcz a ſaraſzi tłóſty ſchuliſki poſtup a tódże ſchulſke roswicze.

Wón bjerje wucžazym ſtatnomčſchcžanſke prawa a pschinješe do ſtracha jich powołańſku wěſtoſcz.

Wón ſwěcžnje wobſwarjowanje wo ſchulu w krajach a gmejnach a ſaniczuje jednotnoſcz němſkeho ſdźełanja.

Niedostatk na bydlenjach też na wsach.

W městach žej ſwjetſcha myſła, ſo je na wuſach doſcz a doſahacych wobydlenjow, ſo potajkim tu žaneho njedoſtatka na nich njeje. W tym žo ſtraſchnje myła. W prjedatwořſchich cžaſach, wołebje w létach bo wójnu, cžehnjeſche wjele wjeſkow njanow do městow, do mjeńſchich a wjetſchich, a do industrielnych ſrjedźiſchczecžow, ſo bychu tam dźěło a łóžiche ſeźiwjenje namakali, byrnjez žo to husto k ſchłodze cžeła a duſche ſtawało. Nětko, hdyž maja mělchcženjo ſedma žanu ſpomi dobahacze dóſcz, hdyž doſcz bjesdźelnych tam wokoło běha, je wjeſny pſchiſław tłętko ſaſtał a ludźo wostanu bóle na wſach. Wěſo ſa pſchiběracz dóſł njeje wſchudże doſcz wobydlenjow. Wójna a powójnſki cžaſ njedowolischtej, ſo ſamo najnuſniſche twory wuwjedźechu. Też nětko je hiſchcze njedoſtatk na pjenjezných ſrědkach, ſo dyrbja mnohe pſchetwarjenja abo nowotwary wuwostacz. Tak žu po cžaſu wobſtejnoſcze a poměry naſtałe, kiž tu a tam ſkoro k njebju wołaja. W tſioch małych ſtatwizach tſia na wójnu cžłowjekow wſchelakeho rodu a ſtarobu, doroſcženych a dźěcži. Bydlenje a lěharnia nihdże njedoſahatej a to je ſe ſchłodu ſa ſtrowotu a pſchiſłoſnoſcz ſa żywu ſwójbu. Sa-by nihdże drudźe dyrbi doroſcženy žyn ſ nanom w jenym łożu leżecz, kotrejž hiſchcze we wuſkej runnoſci ſteji. Nimaja daſcheho ruma, dźěcži mólči hiſchcze jene łożo ſtajicz. W bydleńſkej ſtwi hižom jene ſtoji. Wobaj khodźitaj wob dźeń na cžełe dźěło. A nóz njeda jimaj ſparneho wokſchewnjenja. *To njeſtu jenoż nekótre takſe trudne wobraſy.* Mjenje pak bóle móże tódła wjeſ a wjeſka wo nich powědacz wo tajſich a hórſchich poměrach. Ale gmejny ſtoja nětko nuſnje napſchecžo nim, nimaja ſrědkow. Byrnjez namjetowarjo léto dołho cžakali, je cžeſcžy ſaſtupjenych pjenjes hižom žej nékajſi blecžk ł twarej kupili, a tola žaneho poleſpschenja. Sſiwójba je žo powjetſchiła. Małe runnoſcze, kotrež prjedy runje ſa diweju doſahachu, dyrbja nětko wjazorym khowam ſłużicz. To je to ſchłódne ſa cžeło a ducha, ſa ſtrowotu a muroſku, na tom dże nichtó njedźiweje. Wěſo je w městach wulki njedoſtatk na wobydlenjach a tuż drje ſtyſne wokrjesne a ſtatne ſrědki najprjedy do městow puſczeja. Na wſach ſhladuja pak mnohy dale do bjeſtroſchtneho pſchichoda a dwěluja pjecza na doſtojnoſci cžłowjeka. Tuż drje je na cžaſu, ſo by pſchiſłeſaze inſtanzy też bóle ſe wjeſkymi poměrami ſaběraja a tam pomhaja, hdyž je najnuſniſcho. Nuſa je wſchelaka. Wo tom może drje łóżda wjeſ nékajſi ſpew ſpěwacz. Wěſo ſu mnohy hižom wſchelaku podpjeru dóſtali a je žo jim ſmużnito, domczk běz natwarjecz. Sſnadź budu w pſchichodże wjazy ſrědkow ſa noiowowary žo nałożowacz móż a potom też wěſcze žo wſam wjazy pjenjes pſchiwobrocza. Namjetow na pſchiſłejazych městnach doſcz pſchebdeji. Hižo ſ toho je widzecz, kak nuſnje žu noiwe wobydlenja trěbne.

Wichor w krajinach při Němskim a Baltiskim morju.

W pożlednich dnjach oktobra ſaſtałaſa cžeſke wichory nad němſkim a Baltiſtim morjom. Najbóle potrjechene bu jendżelſki pſchimórſki kraj. Wěſo je też pſchi němſkich mórſkich brjóhach orkan dźěła wulku ſchkodu naczinił a zyły rjad doſcz ſtraſchnych łódźnych njeſbożow pſchinjeſł. Tak bě parołódź „Pax“ pſchi wonjowej ſtłu Łobjo III kótwizu a rjeczas ſhubił. Pola danſkeje parołódźe „Margit“, kiž pſchi Terſchilingu ſeſ, ſłamą ſo prawidłowy grat. Schwedſka parołódź „Hammonia“ ſhubi 30 mil nawjeczornje wot Borkuma ſwój nakład na pokrywje; pózłachu jej wlecžała na pomoz. Pola Vogelſanda ſajedże ſebi amerikanſki parnik „Zity oſ Amaha,“ kiž wobě kótwizy ſhubi, do ſtraſchneho położenja a wołacže bjesgrotnje wo pomoz, na cžož wupóſłachu hnydom ſ Juſchavennu nékotre wlecžakt *poddżerarju.*

Też ſ Danemerka pſchikhadżeja powěſcze wo wichorach. W Frederizji liu parmy pſchewjes do Striba na Fünen do Frederizje ſraſy pſchi twjérdże ſe Striba do nażypa a bu wſchelako wobſchkodżeny, tak ſo też dyrbjeſche ſwoju jěſbu pſchetorhnyez. Wichor wottorhny na dwórniſchczu w Stribje tſěchu ſ pſchiſłuſnoſczecza, kiż na wożobowy cžah padże. Ludźo pſchi tom do ſchkody njepſchiſłużechu. W Stubłekóbing na Faſtrje bě wot wichora wuwrócženy ſchtom wina na tom, ſo naſta w milinarni ſe zapnjenje miliny; město wołta dźěſchi cžah bjes ſwójby. Pſchi żeleſniſkim wobthodże pſchikhadżachu cžahi je ſapoſdżenjom, dokelž bě wichor ſchtamy a telegrafowanje żerdże ſpowałał a pſchez kolije ſmjetał. Też telegrafowanje cžerpjeſche tu a tam a wobkhad bédżeſche žo huſto ſe ſadżerkami.

Jednanje přećiwo Henzelec dla zajedojcenja w Hagenje.

Pſched pſchiſłażnym ſudom w Hagenje ſapocža žo jednanje dla ſajedojcenja pſchecžiwo 29lětnej domjazej knjent a kontoriſtu Alunje Henſelez, kiž je wobſtorżena, ſo je we měrzu t. l. ſwojemu ſchefej a domjazemu knjeſej, wobhebderjej paletnje Berghauſej ſ arſenikom ſaſudała, ſo mołoa cžim prjedy jej wotkaſane namrěwſtwo 120 000 hriwnow dóſtacz.

Henſelez bě ſe ſwojeho 15. lěta pola Berghauſez na ſłużbje. Knjeni ſ Berghaus, kiž bě zhorowata, ſtónči l. 1924 ſe ſamomordaſtwom. Wobſtorżena porodźi w měrzu t. l. w pſchepytowanſtim ſaſtawje dźěcžo, kotrehož nan bě pjeza po jeje wuprajenju Berghaus. W lěcze 1925 chyſchtaj ſo hižo braczej, a Berghaus je ju w teſtamenczu, kiž je po ſmjeńenju hižo wobſtojazeho teſtamenta cžiniſ, ſa jenicžku dźědżicželku ſwojeho ſamożenja poſtajiſ. Jenttwa pak je ſo wołſtorkowała, w pożlednim cžaſu cžełeho ſkhorjenja dla, kiž je k ſmjerczi dowjedło.

Wobſtorżena pſchida, ſo je pſchi ſeſtajenju teſtamenta pódła była, wobkrucża pak, ſo njeje wědżała, ſchto w nim ſtoji. Po ſmjerczi Berghauſowej je jón na ſo wſaka a wot ſwojeho nana na hamiſke ſudniſtwo donjeſcz dała. Bod pſchiſłażu wupraji wobſtorżena, ſo njeje wo cžeſim teſtamenczu niczo wědżała a tajſi potajkim też njeje ſniczita. Ważnu rólu hraſeſche pſchi pſchehłyſchowanju rospomináuſtje, kajke pożahi je wobſtorżena k Berghauſej měła a kak je jeho zhoroſcz była.

Přilopk.

* **Wupyty w Konnersreucze maju pschestacz.** So by ſo wobſtamknjenje Freiſingſkeje konferenzy biſkopow pſchewjedło, je kapitolowy bikar a ſwjedżeńſki biſkop Regensburgſkeje bižeſu nayſchecžo Theresu Neumannez we Konnersreucze, jeje ſtarſchimaj a wſchitkemu ſararſej nuſnje a khutne pſchecże wuprajił, ſo bychu w powſchitkownym zyrkwinſtim ſajimje a dźiwajo na ſtrowoſcz Theresy Neumannez wſchitke wopyty pſchestałe. Tole napominanje je ſtrowy zyrkvje je zyle po wobſahinſt. pſchecžu wobdźelenych. Wſchitke wopyty w Konnersreucze budża potajkim we pſchichodże podarmo.

* **Pſchi tſelenju wroblow morjena.** W Reblingenje tſeleſche młody cžłowjek ſa wroblkami. Nadobo padże na blikſtim ſchulſtim dworje holeſka na ſemju. Hdyž pſchihwata dobladowazy wuczeł na pomoz, bě dźěcžo hižo morwe. Wutſeł bě holczży ſeneho ſpanja ł druhemu pſches hłowu ſchoł.

* **Czeſtny namakaſ.** Manheimſki měſchczan wróczeſche ſo ſe ſwojej mandżelſkej domoj, hdyž bě nětdże w měſcze nutſkupowacz khodźił. Pſchi ſebi njeżeſche měſchcz ſe

Korčmarjec. Mařka.

Powědańczko ſe ſerbſkeho żiwjenja, napiſał P. W.

9] (Pokračowanje.)

V.

Bohuſławk a Mařka bóſchtaj nětko ſ khżěži wuſtupiloj. Jeju wutrobje běſchtej ſo hižo jjednoczińkej. Djeſchtaj pomalu, po ſchcżeżky ſ katej. Měſzaczk jaßnje ſwěcžeſche. Na ſdonk ſtareho duba ſo żydowſchtaj, kotryż bě wěſtk powalił. Bohuſławk powědasche tak nježnje a tak lubosnje wo ſwojej maczeri a wo ſwojim nanje, kotryż je ſnadź Bóh wě dże wumrjeł. Kelko bě ſo hižo ſa nim napraſchał, tola nichtó nicžo wo nim njewědżeſche.

Mařka nimale pſchecžo płakaſche. O bdy by wón póſnał, ſchto wona pſchi nim hędżo muſſeſche. Tola potajmy błóſ ju ſtajnje ł mjelczenju namolwjeſche, ſo by ſwojeho nana na ſchibjeżicu njeſpſchinjeſła. Měſzaczk bliżeſche ſo ſkoro ke khowanju, hdyż ju wón domoj wjedżeſche. Sakłepa do wokna, hdżeż ſłużobna ſpaſche a ta jej wotewri. Hacz do ranja njewuſtuny. Naſajra nana ſa żyły dżeń njewuhłada. Mékaſche, ſo je rano ſahe nětdże wotjeł. Wjeczor ſako pſchijédże, tola ſwojej dżowaj ſo wuwinu. Mařka wotendże wjeczor ſako ł katej a pſcheżiwi tam nékotre ſtódke hodżinki.

Jeho macz bě rjanej a duſchnej Maržy jara dobra, tola bojeſche ſo, kak kuta ſynowa luboſcz ſtónči, dokelž je wona bohata holza.

Korczmař njenapadnje ſwoju dżowku wobkedżbowaſche. Wjedżeſche, hdże tódy wjeczor khodźi. Jónu bě dźeſche ſa njej ł katej. Tam ſłowa ſo ſa jenym huſtym kčežkom. Sdyſchſche wſcho, ſchto ſebi mjes ſobu powědaſchtaj a ſpóſna, ſo ſo wobaj już żenje njewopuſczeſtaj. Nihdy njedowoli, ſo by ſebi jeho dżowka proſcheria wſaka.

Bohuſław praješche Maržu:

„Je-li pak twój nan njedowoli?“

„Dyrbi dowolicz, abo!“

„Schto? Ja dyrbju dowolicz!“ ſareji korczmař ſa kčežkom a wulecża na njeju jako dżiwje ſwjerżo. Bohuſław ſo ſtrożi a puſchcži Mařku. „Ty prajiſch ſo dyrbju dowolicz?“ wołaſche korczmař dale a měrjeſche wobeju ſ wocžomaj. „Haj wosmu ſebi Bohuſława a wy be toho ſwolicze!“ wotmolwi Mařka wurasnje. „Schto ty prajiſch, ſo ſebi wosmjeſch toho . . . — toho proſcheria — — ſchto? — a ja mam do toho ſwolicz?“ praſchjeſche ſo ſe ſpodżiwanjom korczmař.

„Haj, to je mój roſſudk.“

Tak ſłyſchi: „Nihdy njedowolu, ſo by ſebi ty tajkeho wotlepjerja a dundaka wſala.

W ſtanżnym wokomiku pſchikłoczi Bohuſław prajiſy: „Knjeżeſ! — wſmiesze waſche ſłowo wróczo abo waż na měſinje pokłoſtam. Njeżżym dundak, ale żym pózcżiwy cžłowjek.

Korczmař kſchipjeſche ſe ſubami.

„Proſcheſka zwólba. . .“

„Ale pózcżiwa a ſprawna,“ wurasy nadobo Mařka a hładaſche krucże na nana.

„Pózcżiwa“, wotſpjetowaſche hiſchcze jómu, „pſchetoż jich ſwědomjo je cžiſte każ kriſtal.

„Cžohodła dha to mi powodżeſch,“ wołaſche korczmař ſe ſkobami.

„So bych waż na to dopomniła, kak macże jednacz.“

„Domoj ſe nimu hnydom — domoj,“ wołaſche korczmař a cžehnjeſche ju domoj.

„Mařka — Maruſchka!“ wołaſche Bohuſław. „Mój dowěru na Boha,“ a na mije praješche Mařka hiſchcze pſchi wotkhadże.

Po puczu ſebi ani ſłowa njeprajeſchtaj.

Bě žižo wokoło dwěmaj w nozy jako domoj pſchindżeſchtaj.

Korczmař dowjedże ſwoju dżowku do woſebiteje ſtwy, hdżeż Mařka ſi ſpjeche żenje ſtupiła njeże. Tam bě jeho pokładniza. W njej běchu wſchelake łſchiny, w kotrychż běchu wulke bohatſtwa. Komorka měſeſche jenoż jene wokno.

Do tuteje komorki ſwoju dżowku dowjedże. „Tudy budżeſch nětko bydlicz a budżeſch dospołnje wot ſpwěta wuſtamknjena a to tak dołho, dokiż ſo tannewjo proſcheria njewotrjeknjeſch a ſebi hnydom Wolfganga njewoſmjeſch.“

„Chżych waſchu ſłótcz dobru cžiniez a ſebi wſacz żyna, kotrehož nana jeże wy ſahił.“

Schto, moju ſłótcz dobru cžiniez? Żenje wjazy mi to njepraj. Njepſchidaj, ſo bych ſo ſabył.“

„Bóle ſapomniez ſo njemożeze, hacz ſeże ſo ſabył“, prajeſche Mařka.

Korczmař ſhěmy rutu.

„Żeno mje ſarażeſ! We - ſwje je wſchojene, hacz macże jene mordaſtwo mjenje . . . wo wjazy na ſwědomju.“

„Mječz — abo cže ſarażu.“

We ſtanżnym wokomiku ſaſtłyſchcžchtaj wonaj na wjży hułżerja bracz ſwoju pěſeń: „Knjeżeńa, tebje ſtrowju.“

Korczmař ſaſeli. „Hižo ſaſo! Kak dołho budże mje ta pěſeń hiſchcze pſchecžeſchcžeż. Mařka hižo ſaſo dopomni na poſżednje ſłowa morjeneho. Mařka ſtocži k woknu a wuhłada wokrjeżdż wży w měſaczkowym ſwětle Bohuſława.

„Knjeżeńa, tebje ſtrowju“, kłinczeſche ſaſo po wży we nóżnej cžiſchinje.

„Wunurži,“ ſaiwola korczmař a hrabny tſělbu ſe ſcżeny. Cžłuſche młodeho hułżerja ſaſtżeliez.

Mařka ſtupi ſo pſched njeho.

Mařka ſtupi ſo pſched njeho.

„Cžżeeże też hiſchcze żyna ſabicz?“ ſaiwola Mařka ſ roſtoczenej kwtrobu.

„Wośmjeſch beh Wolfganga? pſchiſżahaj mi.“ „Nihdy!“

„Tak wobaj wumrjeſtaj a jédżtaj k cżertej!“ ſaiwola korczmař a měrjeſche ſo do njeje. Wonka bě runje pěſeń doklinczała.

Mařka wuczahny ſpěſnje rjeczaſk ſ medaliju ſ wobraſom macżerje Božeje pod khutu a cžiſżny jón ſwoknom ke młodemu hułżerjej.

(Skónczenje pſchichodnje.)

700 hr. pjenjes a położi jón ſ nekajeje pſchiczinu wojdze we nozy ninoduzy na kawku pod woknom wulkadnych woknow. Jeho muczjnoſcze abo njeſedžbnoſcze dla wosta tam mjeſcht leže. Domoj pſchiſchedſchi pytny hnydom ſwoju ſchkodu, ale mjeſcht tam wjazy njenamaka a nichto njebe jón też na polizajſkej ſtraži wotedal. Hižo chžyſche ſo ſwojemu njeſwoju podacz, tu pſchinjeſe nadobo mlody cžłowjek mjeſcht ſ njedótkanym wobhajhom pjenjes wrócžo. Cžeſtny namakar dosta wjeſo dobre myto.

* **Dwaj bujej po kwazu ſaiſſeleny.** We Wulkich Strehlizach w Schleſyſkej bu ratajſki dželacžeř Pohl na druhim dnju po ſwojim kwazu ſaiſſeleny. Jeho 14 letny ſwak hrojſkoſche žebi ſ teſchingom a jeho pſchi tym ſaiſeli.

* **S litſažowym ſtolpom ſranjeny.** Sſrjedu wjeczor we Barlinje na rózku jeneje dróhi omnibus do wobſkhodneho automobila ſrafy a jón wo litſažowym ſtolp wjerhny. Stolp ſo powali a ſrani wjichkowemu leutnanta ſw. ſł. hrabju Hantza ſ Pfeil ſ Lehnizy cžežky.

* **We ſwadze ſaſkóty.** W jenej korczinje w Eiſenje ſo njedželu wjeczor hórnik ſ dželonjeſcžerjom ſwadzi. Na bróſy ſo wobaj dale wadjeſchtaj. Hórnik dželonjeſcžerja ſe ſkjom dyri, ma cžoj jemu dželonjeſcžer nóž do ſchije kló, ſo ſo hórnik ſa krótke mjeniſchiny zwikwawi.

* **Njejhuže ſ automobilom** w ſwaniſchej Pruſkej. Na bróſy ſ Lötzena do Raſtenburga ſta ſo cžežke njeſbože ſe automobilom. Wožobowy automobil ſo pſchecžiſchny, najſterje dokelž bješche ſo pola jeneho prědnjeho kola wobrucz pukwala. Rutákažedžazej wožobje, pokladnika a jeho wóſmuſtetſkeho ſyna, morweju poſ rożbitym autom wuczahnywchu. Schofér bješche ſo jara cžežky ſranił.

* **Druhi Marek.** Wjchitkim dże je hiſchcze ſtawiſna wo Marcku we Winje ſnata, kiž bješche wobſtarkowany, ſo je ſebi ſamemu noha wotrubnył, ſo by ſawěſcžerſki pjenjes doſtał. Nětko je w Düſſeldorfje polizija jeneho tamniſcheho pſchekupza a jeho mandželſku ſajała, dokelž ſtaj podhladnaj, ſo ſtaj jene ſawěſcžerſke towarſtwo wo 75 000 hriwnow ſchkodowałoj. Pſchekupz je pjeza ſwojej mandželſkej a jenemu ſwojich bratrow, jako bě jeju wyſzoko pſchecžiwo ſnjeſbożenju ſawěſcžerſtwa dał, palz wotrubnył a na to wot ſawěſcžerſkeho towarſtwa 20 000 a 55 000 hriwnow doſtał.

* **Wožom rajowa japatelka.** (So by wotſtudleho nawożenju wothyla.) **Spoczatk mějeza otkorna wudhri we wjeſzy Bugiw w Dordonje (ſuzna Franzowſka) w běhu nekotrych dnjow wožom trócž wotheſi. Sayhom raſolo** paleſche ho na leżownoſcži ſwojiby Emery a ſnieži ſo ſyhom brožnikow a druhich wężow. Wěſte bě, ſo běchu wotheſi ſatrki. Najprjedy tukachu na burſkeho hólza ſ mjenom Marina. Na njeho, cžinjachu bjeſmjenite liſty kedžkeho, kotreż ſwojſka Emery dóſta. Polizija ſaja Marina o dowjeſche jeho do ſudnikſcheho jaſtwa. Po 8 dnjach ſo wežka njeſajazy wobroczi. Marin pſchiſtupe ſaſo do wſy. Sſudnikka wyſchnoſcz bě jeho puſchczila. A če polizija pſchiſtupdže do Emereż ſtatoka a mějeſche poruczenoſcz, rjanu 17-letnu dżowku Elinu ſajeez, kotruż běchu winowali, ſo je hołza winowata. A woni mějachu prawje. Elina wuſna płacžo, ſo je hromadże ſ jeje jenuk ſtarym „nawożenju“ Hawdrijom Loſkom njekmanſtwa ſobeſchła. Tutaj młodaj cžłowjekaj ſo jara lubowaſchtaj a bojeſchtaj ſo, ſo budu jeju dżowku Elinu ſajeez, kotruż běchu winowali, ſo je hołza winowata. A woni mějachu prawje. Elina wuſna płacžo, ſo je hromadże ſ jeje jenuk ſtarym „nawożenju“ Hawdrijom Loſkom njekmanſtwa ſobeſchła. Tutaj młodaj cžłowjekaj ſo jara lubowaſchtaj a bojeſchtaj ſo, ſo budu jeju dżowku Elinu ſajeez, dokelž Marin ſo jeſt wo Elinu prózowaſche a bě jeje ſtarſchimaj witany lubiſchł. Kak mógeny Marina wothwcz? Salubowanaj ſej dotho ſlowu lamaiſchtaj, doniż Elinje „maulkotna“ ideja na wuſi pſchiſnide. „Spalimoj mjetkore bróżnje na naſchim kuble“, prajeſche Elina, a wimujemy w anonymnych liſtach Marinu. Teho tyknu a mózemoj ho żenicž. „Nawożenja“ ſapaleſche a Elina pißaſche ſ wopaczuej ruku liſty. Najprjedy wichu po jeju woſi dżiſche, ale mětko hladataj młodaj ſłoſtnikaj ſaſtużenemu khłoſtanju napiſchczo. Wěſo je zyła wjeſ tohodła roshorjena.

* **Wulke wichorowe kataſtrofy w Jendželſkej.** S Londona piſaja: Pſchi mótſkim brjoſy wokoło Galway we Irlandſkej ſu wjele cžłowk ſo pſchipłatwile. Liczba wichorowych wopornik w Irlandſkej wuczinja nětdże 50. Lětaki ſu wulecžale ſa jhubjenymi rybaſkimi cžołmani pytacz. W Rożdżiſku ſu ſo wſchitzy ſeżiwerjo ſwójbow jhubili. Na nnohich mětſnach Irlandſkeje buchu roſtamanki a tyżdży cžłunjow (Seehunde) pſchiſlapwjene. Nakładna parobłódy, kiż jédżeſche ſ Liverpoola do Irlandſkeje, pſchijédże we ſamtżnej nogy do wichora. S wutbuchnjenjom naſta wohoń. Wětr roſdu wohoń a zhła łódż ſo bórzy do płomjenjow zaſwali. Pjeżo mużjo pſchindżechu wo żiwenje, 19 buchu wumożeni. Na nnohich mětſnach pſchetorhnychu ſo naſypy (Deiche) a woda ſaplawi runinh. W mětſaczu Heyham podry woda 4rchow. Wjele kaſchczow a koſczow pſchindże naſpjerch. Też w Sſrjedżnej Jendżelſkej je ſchkoda njeżmérnje wulka.

Hospodarſki rozhlad.

ſchtwórtk 4. nowembra 1927:

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,1866	100 pólsk. złotych	46,90
100 ſtarkſtaki punt . .	20,376	100 čěſkosl. krónow	12,404
100 ſwaje. frankow	80,69	100 franc. frankow	16,42

Barlinſka burſa bě wczera ſaſo ſkruczena. Wobkhad wſchak bě mérny, kurſy běchu w běhu dnja wſchelake, nadpołkdk ſo ſaſo ſchtabjſowachu. Wiki ſ dołżnymi a rentowymi ſiſczinami wotkachu dale ſtabe.

Na **produktowych wikach** wobrot jara ſmudny woſta. Sc wonuſaczom rożki, kotraż po zenitnariu ſnowa 15 pj. pſchihódži, běchu płaczijny ſaj wczera. Wczera płaczeſche zentnik:

w Barlinje.

pſchenicży 12,20—12,25 hr., rożki 11,65 hr.
hacž 11,85 hr., jecžmjenja naſtinjeho 11 hacž 13,30 hr., wowſa 10—10,60 hr.

W termijowym wikowanju

ſa dezember: pſchenicży 13,15—13,57½ hr. rożki 12,23¾—12,22½ hr.,
ſa měrz: pſchenicży 13,62½ hr., rożki pak 12,45—12,43¾ hr., rowſa 11,50 hacž 11,05 hr.,
ſa meju: pſchenicży 13,63¾ hr., rożki 12,65 hriwnow.

Mjetre płaczijny ſ wczerawſchich Drjedżanſkich wikow (Marktkalkeln)

Sarěſana pjerijna: Kury ſtare 1,30—1,60 hr., młode 1,40—1,80 hr., huſy 1,20—1,40 hr. a kacži 1,40—1,60 hr., hołbje 0,50—1,30 hr., karny 1,30 hr., ſchežuki 1,20 hr., ſiny 2,20 hr., raki 10—75 pj., bojanki 30—35 pj., pruſmizy 70 pj., brěſchki 1 hr., kruſchwy 10—45 pj., jaſbluka 10—60 pj., běrny zemiaż 4,50—5 hr., butra 2,10 hacž 2,40 hr., twaroż 32—35 pj., jejo 17—20 pj., muka pſchenicžna 28—34 pj., kurjatka 60 pj., prawaki 0,90 hr. hacž 1,50 hr., měd 1,50—4 hr.

Swinjaze wiki wczera ſrjedu w Barlinje.

Na nje běchu pſchihnaſi 261 ſwinjow a 777 proſtatow. Ze płaczachu

běhali:

wulke	43—55 hr.
ſrjedne	30—43 hr.
małe	20—30 hr.
proſtata:	
wulke	10—17 hr.
ſrjedne	6—10 hr.

Wiki měrne. Płaczijny ſo njepſchemenichu.

Na pſchedaż:

Krowa młoda wyſzokoſuczjena, Pawoł Gosdżan we Welhej a w Ptaczežach cžo. 5.
Wołna trjebane, Reiſch, bliſko we Bojerezach.
Proſtata, Schkoda we Boſchezach.
Góſ dżeczaży w Budyſchinje na Lubijſkej dróh 33 delka na lewo.

Pſchikażicj pytaja:

Samkatkiſcho, Peupelmann w Hróſku, Kotoſika haża.

Esudniſzy na pſchekażowanje:

pjatk 4. nowembra 1927:

w **Kſchidole** (kupzy ſeidu ſo dop. w 9 hodż. w hoſcženju) Tigerſke hrabje;
w **Malbizach** (kupzy ſeidu ſo dop. w 11 hodż. na gmejnſkim hamcže): Krowa, kucza, deſſowany wóſ, měchaj rybjazeje mużki;
w **Czornem Cholmzu** dop. w 9 hodż. w Kupſchez hoſcženju pißaniſke bido a regulator;
w **Lubuſchu** dop. w 10 hodż. w Skoinzez hoſcženju zonjace kolo;
w **Ptaczežach** dop. w 11 hodż. w hoſcženju „K ſipam“: Deſſowany wóſ, rěblowany wóſ, drohtnej kamoraj, ſchpichel, regulator, ſoſa.

Škrowe depeše.

Barlinſke produktowe wiki djenſa dop. 3/11 hodż.:
Witi ſu hnadne, płaczijny ſo wotdrjeſuja.
3/12 **hodż.:** Każ pjched hodżinu.

Płaczizny na Barlinskich produktowych wikach.

Zita a wolijowe ſymjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg.
Płaczizny po złotej kriwnje.

	2. 11.	1. 11.		2. 11.	1. 11.
Pſchenica	242-245	242-245	buwy	22-24,00	22-24,00
rożka	233-237	236-240	woka	22-24,00	22-24,00
nal. jecžmjeń	220-266	220-266	mórske lupiny	14-14,50	14-15,50
uaz. jecžmjeń	—	—	żołte lupiny	15-15,50	—
wowſa	200-212	200-219	zerudella	—	—
kukurica	191-193	191-193	rapa. wonuſk	16-16,20	16-16,20
pſchenž muka	31-34,25	31-34,50	lany wonuſk	22-22,50	22-22,50
raina muka	32-33,25	32-33,50	poen. melasa	—	—
pſ. wotruby	14,75	14.75	hornj. kruſki	24,00	23-23,70
rażne „	15,00	15,00	ſyne, 50 kg	2,60-3,00	2,60-3,00
rapa	335-340	335-240	rażna ſloma	1,0 -1,30	1,00-1,30
lane ſymjo	—	—	pſchenž. „	0,85-1,25	0,85-1,25
hróch	35-37,00	35-37,00	wowana „	0,85-1,05	0,85-1,05
pjeluſki	21-22,0	21-23,00	jiczna „	0,85-1,05	0,85-1,05

Płaczizny ſ rżneho ſkotu na Barlinskich ſkótnych wikach.

2. nowembra 1927 Płaczizny po centn. a zł. kriwnach.

Skóne drużiny a woznamjenjenje.

Woły: 401.

Polnomjaſne, wukormjene, najwjetſeje rżneje hódnoſcze hač do 5 lět.	60—62
Młode mjaſne, njewukormjene, ſtarſe wukormjene	54—58
Mjenje wukormjene młode, derje piczowane ſtarſe	52—56
Mjenje piczowane wšěch ſtarobow	36—48

Byki 264.

Polnomjaſne, wurośćene, najwjetſeje rżneje hódnoſcze	58—61
Polnomjaſne, młódſe	54—57
Mjenje wukormjene młódſe a derje piczowane ſtarſe	50—52
Spatne	45—47

Jałojey a kruwy: 769.

Polnomjaſne, wukormjene kruwy najwjetſeje rżneje hódnoſcze	47—50
Polnomjaſne, wukormjene jałojey najwjetſeje rżneje hódnoſcze hač do 7 lět	37—43
Starſe wukormjene kruwy a derje wuwite młódſe kruwy a jałojey	26—33
Derje piczowane kruwy a mjenje piczowane jałojey	20—23
Mjenje a ſpatnje piczowane	—

Cżelata: 2 261.

Najlépſe wukormjene (2. druż.)	52—52
Mjenje wukormjene a tajke wot cyen (3.)	48—50
Spatne (4.)	40—45

Wowcy: 3 200.

Młódſe a ſtarſe wukormjene (1 drużina)	54—56
Starſe wukormjene (2.)	52—53
Mjenje wukormjene (Märzchafe) (3.)	40—45

Swinje: 14 987.

Polnomjaſne, wosobitych raſow a jich kżiżenjow, hač do 1½ lět ſtare	54—56
Wukormjene	52—54
Mjaſne	50—52
Spatne	48—50
Kaney a kundrosy	46—48

Listowanje.

L. H. Każ po przedawſchich ſakonjach tak też po ſtatnym ſaſtaraczerſkim ſakonju wobſtejetej dwě wuſmanej wotnamakanja wójnſkich wudowow, kotrejż njeſmějetaj po je ſobu ſmějſcheż. S prénſa może ſo wudowa ſ pjenjeſami wotnamakacż, hdyż dale w wudowſtwje ſwoſtanje ke kupjenju abo k hoſpodarſkemu ſeſtajenju ſwojeho wſ. ſtejdženſtwa. S druha ko wotnamakaja, hdyż ſo wojnſki wożenja. Każ je Wam ſaſtaraczerſki hamt hižo dżiſił, możeſche ſo potrébnym wudowam, kotrejż ſo do 1. 4. 29 wożeniżu, hač do 1000 papjerjanych hriwnow wupłacžicz. Dżiwaja na tuto poſtajenje a poſłuſchiſo k tomu pſchihdżenże wukazy ſtatneho dżełowego miniſterſtwa, naſtupujo podwjerja ſa wobhodnoſcene abo jazka hiſchcze njewupłacžene ſaſtaraczerſke żadanki, je ſo Wam 250 zł. hriwnow jenkrócżnje podwjerjy pſchiſłuſoliſo. Tuż ſa Was żanych wuſladowm wjazy njeje, ſ dalſchimi proſtwanmi nječicho dopječ. Na żadym pad pak nimacże ſej 1 375 hr. żadacz, dokelž jakow naſtupajo wotnamakanje ſ pjenjeſami ſo na Was njenałożuje. To wulkadża ſ § 11 tuteho ſakonja, kiż praji, ſo wudowa, kotraż po pjenjeſnjym wotnamakanju ſo ſaſny wożeni, ma tute wróczo płacžicz, jeli njeje kapital pſches wróczoſdżerżane renty mjeſ tym wurumany.

S. 45. Radżimy Wam, najprjedy pola polizije po naprajſchowacz, hač je korżmaſ dowolnoſcż ſ hudżnej ſebi wje w ſwojim lokalu żej wuprożnył. A je-li ju ma, tak dołżi ſmé ju wukunjecz daeż. Spoczatk nóżneho měra płacż w dalokich kruhach cżaſ wot 22. (10.) hodżiny. Naſtajne każenje nóżneho měra ſtrowoſcji njewotpowieduje. Pſchecżiwo tomu ſmé polizija ſakroczicz. Sczje pak tohodła pjd ſ bracże na kławérje pſchi wotewrjenych woknach we Waſchim nóżnym měrje mylenj, dha je na poliziju wobroczeje a tam je wobczeżujeże. To wěſcże wotpowiha, hdyż tamni ſami tekło roſuma nimaja. — Pſchedawanje piwa a tobakowych towarow njedżelu abo wjeczor po ſaſwrjenju wokhodow pſches dróhu je ſakaſane.

K. M. Kdyż wotnajeż żanych pſchiwoſnych w hydżenju nimo, kotſiż měli prawo na nje, dha pſchipadnje wom po naſchim měnjenju wobydleńſkenu hamtej. Je-li pak jej prawa na nje cżiſcżiſcże, dha je radżomne, hižo nětko pola wobydleńſkeho hamta namjet ſtajicz na pſchipokazanje wobydlenja, kotreż ſcże jako podpodrużnik ſdżela hižo wobydlił, hdyż nětczicži hłowny podrużnik wocži ſaczini. Mużkliny jej, ſo budże wobydleńſki hamt na to dżiwacz, ale zia rajcże ſo ſ cżaſom.

A. F. Dokelž ſo Waſche żadanje na nahódnoſczenja na wěſte wumenjenja ſjejernje, dha ſ Waſcheho napraſchowanja cżitamy, ſo dołżnik pleczenje ſ taſkim wumenjenjom njepſchipóſnaje. Tehodła je Waſ nahódnoſtne mějtno na ſtórżbu pokaſało. Waſche żadanje możeſche ſ tym wumenjenjom ſtajicz, ſo ſcże napiſcżeſo A runje tak ſaż napſcżeſo B w prawem cżaſu to pſchipowědżił. Stórżba měri ſo na wobkruczenje, ſo ſcże jej pſchi wróczoplacženju Waſche prawo na nahódnoſczenje wożebicże wuczinił. Tola je formulowanje ſkórżbneho namjeta wěż Waſcheho prawiſnika, dokelž dyrbi ſo pola pſchiſtejneho krajneho ſuda wot prawiſnika pſchewjeſcz, kiż je tam dowoleny.

M. D. Pſches novellu (dodawk k ſakonjej) k nahódnoſtnemu ſakonjej, kiż je mjes tym do ſkutka ſtupiła, je poſtajene, ſo maja ſo wuſchmórnjene hypotheki najpózdżiſche wot 1. hapreje 1926 ſadanicz. Dołżnik ma pak prawo, ſaſtatu dań po położaj wotpłacżicz a to w termijach, kotrejż ſu po wojerjenym nowelle poſtajene. Płacži dołżnik na pſchikład ſcżwórcżętnje, dha je k 1. oktobrej jenoż dań jeſchczo ſchtwórcżéta płacżicz trjebał, ſaſtatu dań wot 1.4. 26 hacż 30. 6. 27 (po 3 proz.) hakle w położach 1. 1. 28 a 1. 4. 28. Tuż njemóżeżce pſcherżiwo tomu nicżo cżiniez a tuż ſo ſtórżby wdaja, dokelž je po ſakonju w żiwjenju prawje.

K. W. K pſchiſprawenju wyſzoke antenu dyrbicze na kżdy pad dowolnoſcż wobſkedżerja ſkeże mécż. Sapowědżi ſo Wam to, dha macże ſo pſchiſtrawjenja wſdaż. — Pſches notara ſtotwjenja kup ma ja pſchedawarja a kupża prawiſnišiju płacżiwoſcż, njemóże ſo potajkim pſches ſudniſtwo ſacżżinjecż.

Smĕkl.

** **Rosmotwa na rejach.** Knjes: „Waſch mandżelſki je jeno ſchtyri tydżenje wob lĕto pola Was? Schto dha potom tón dołhi cżaſ cżiniſce?“ — Jona: „Ach, te ſchtyri tydżenje też nimo du.“

** **Jenicżke potajnſtwo.** „Kak ſtara dha po prawem knjeni N. je?“ — „To hiſchcze żadyn cżłowjek ſhonił njeje!“ — „A potom rĕka, ſo jomy żane potajnſtwo ſami ſa ſo ſchowacz njemóża!“

** **Haj, ſdżela.** „Ssy hižo twojemu ſlubjenemu twojm ſtarobu pſcheradżiła?“ — „To wſchak, ale jenoż ſdżela!“

** **Spokojny, ale —** „Bĕżicże ſ pſchewoblekom ſpotajom, kiż ſcże pola mje kupił?“ — „Wſchże moji hótzy ju jón nożyli!“ — „Nó, potajkim!“ — „Haj, ſdży raz, hdyż bĕ ſo deſchczik ſchoł, dyrbjeſche jón ſo pſchezo tón mjeſtſki wobleż!“

** **Nanowy parfum.** Knjeni Rybakowa, kiż cżujeſche, ſo ſo chripa (thoroſcż) pſchibliżuje, chże ſi ſadżewacz a brĕhnje hódny kuſt ſ konjakowoje bleſche. Hdyż mużej Hiſi nózmu hubku da, mĕnjeſche ta, ſo dżiwaja: „Macži, ty ſy nanowy parfum trjebała!“

** **Sſo wjeczicz ſe ſłódke.** „Ponnyſi jeno, tuta chroboſcż! Sſuſodżinka je ſej tónżanny kłobuk kupiła każ ja.“ „Dha ſy ſo wěſcże żyle na nju roſhoriła?“ mĕnjeſche muż. „Nĕ, na żadyn pad, ſtym kłobuk hnydom naſchej ſuchaſy darila.“

** **Njetrjebawſcha hara.** „Nano, ſchto ſu prjedowniży?“ — Nan: „Ja ſtym na pſch. jedyn ſ twojich prjedownikow, też twój dżĕd.“ — Hólczez: „A tohodła taſka haru cżinia!“

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaći měsačnje we wudawarni 80 zł. pj., na pósće a pola dowěrjankow 1,30 zł. hr. Do wukraja 16 Kč. Kóžde čo. płaći 10 zł. pj. Wudawa a čišći Smolerjec'ska knihičišćernja, rsp. dr. z o. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 1887.

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobsćežnje so stajace nawěstki a tabele so wyše wobilěcuja. Za reklamowy w tu rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. w w

Čisło (Nr.) 258 | Budyšin — Pjatk, 4. novembra 1927 — Bautzen | Lětnik 86

Gilbertowy spis so wozjewi.

Němski kabinet je so zjednu w zwojim pozedźenju **z reparaciskimi prašenjemi** a pschi tym tež z wotnošenjom na **spisy reparacijskeho agenta Parkera Gilberta** sabral. Wobšamkło je so, Gilbertowy spisy a sdobom wotnošenje němskeho finanzneho ministra dr. Köhlera wozjewić. Gilbertowy spisy 20 a dr. Köhlerowa wotnošenja wobdźe 40 stronow wopschija. Dokelž je so z Gilbertowym spisom němskim krajam a gmejnam poćežiło, poćežonki we wukraju namakacz, je němski finanzny minister sa nusne měł, hospodarske wobstejnosće Němskeje podrobnje wobswětlić. Nadźijeja so, so so z wojzewjenjom němskeje wotnošenje dowěrjenje wukrajnych pjenjezninkow k Němskej sebi dobudźe a so so bojosći zaćeri, so bychu mohli swoje pjenjezy z němskimi poćežonkami sdubić.

Ličenje stota 1. dezembra.

Po wukazu němskeho ministra za sćežowanje a rataćišnje ma so 1. dezembra 1927 stót ličeć, a to konje z wuwiazkom wojerskich konjow, howjada, swinje, wowcy, kosy, pjerinje, kolce z pcołami a domjace rěsanje, kotrež njeje wobhladowanju podstajene.

Strajk tobakowych dźěłaćerjow.

Podźěwny strajk tobakowych dźěłaćerjow znadź k sastajenju zylece tobakowoje industrije w Němskej dowjedźe. Swjatk dźěłodawarjow němskostatneje zigarowoje industrije je k 12. novembrej zjawenu dźěłaćerstwu dźěło wupowědźił. Na to je 40 000 dźěłaćerjow zigarow w Hamburgu, Bremenskim, Westfalskim a Mannheimskim wokrjesu dźěłać pschestało. W druhich tobakowych rjadowiscach so z dźěła hišće njeje dźěła. Organizacija dźěłaćerjow 15 procentowy wuwjaz mjedy žada, schtož pak swjatk dźěłodawarjow wotpokaja, dokelž wobstejazy mjedowy tarif hač do měrza 1926 płaći. W němskej zigarowej industriji wobdźe 120 000 muži dźěła.

Württembergska za zakhowanje samostatnosće němskich krajow.

We württembergskim zjemje je finanzny minister dr. Dehlinger dźěłik, so by so sliczbowanje léto 1927 njedźiwajcy powyschenja sastojnišćeje mjedy bjes defizita stónčil, dokelž so pobrachowaje 4 miljony hriwnow je słynjuch wobstatkow hodźa wurunnacz. Minister je potom powyschenju sastojnišće mjedy, kotrež so njeje hodźało dale wottorcźiz, přiwobroćił. Zadatche, so by němski stat wadawki za powyschenje sastojnišćeje mjedy pschewsał, dokelž maju kraje wustawne prawo na sakhowanje zjwoje zjwjenja khmanješe. **Hdy by so samostatnosć württembergskeho stata smiežiła a so Württembergska němskostatna provinca sćisnyła, njeby sawostawaze finanze wulutowanje zanaj 2 miljonaj hriwnow wuczinyło.**

Na tónzu minister praji, so budże württembergske knježerstwo w němskostatnej radźe žadacz, so by so sakonjowy naczisć wo dawkowym jenotnjenju wróćo stajił, kaž dołho so njeje nowy sakoń wo finanznym wurunnanju mjez němskim statom a krajemi wobsamknył.

Pschedźědstwo Hamburgskeho měšćanstwa.

Pschi nowowólbach do parlamenta Hamburgskeho stata su sozialdemokratojo a kommunistojo wjetschinu mandatow dobyli. Po tym je so nětko Hamburgske knježerstwo wutworiło. Sa presidenta su sozialdemokrata Roßa, za měšćanpresidenta kommunista Grundelacha, za druhebo měšćanpresidenta němskonazionalneho z Daßela wuswolili. Sapišowarske městna su so je sozialdemokratami, a to je tjomi nuzźikimi a jenej žónjsej wobsadźite.

Hessenski policajski decernent pod podhladom spionaže.

W Frankfurcze n. M. je wulke dźiwanje sbudźiło, so su ministerialneho radźićela **Fuchsa**, kotryž je w hessenskim ministerstwje z rosprawnikom policajskich naležnosćow, z jeho sastojnstwa wotwadźili.

Ministerialny radźićel Fuchs bě psched wójnu z měšćanostwym sekretarom w małym hessenskim městaczku Gousenheimje. Hdyž so po revolucziji sozialisiski sapósłanz Ulrich sa hessenskeho presidenta postajił, Fuchs, kotryž bě sozialdemokrat, spěšnu karjeru činješe a so za referenta w policajskich naležnosćach pomjenowa. Jako takši wón wielesamóżne stejišćo. Dokelž budźa we měrnej a wójnskej Němskej je myslne. To je pohledna Marxowa rěcź w Essenje dopokałała. Daloko njeje było, so su so Briand a jeho radźićelsko nad Marxowej rěcźi wjeselili, w kotrejž so praji, so so Němska nochze płaczenju wotschkodźenja wotwalowacz, hdyž zhebi žada, so by so prašenje wójnskeje winy wědomostnje pschepytało. Pschi tym so zyle na to sabywa, so su Němcy za winowatu na wójnje spóznali, so by so prawdźe dosć cźinilo. Hischcze nadpadnišće je, hdyž cźile wobzerjo franzowskeje zwonkowneje politiki praja, so su italske wójnske łódze pschihradnje Tanger wopytale. Pryedy abo pospišisko dopósłaja, je tale methoda, najwjeršcźišcho k konfliktam dowjedże.

Franzowsko-rumunske proschenje.

„Chicago Tribune“ z Bukaresta powě: Franzowski zwonkowny minister je rumunskemu ministerskemu pschedsydu z listom pschecze Franzowskeje sdźělił, so by so měr we Europze zakhował, a je Rumunskej sympatbije Franzowskeje wuprajił. W listcze je so pjeza tež naležnosć prynza Karola a praschenje jeho dalschego pschebywanja w Franzowskej rospomina. Nětkuli politikojo mjenja, so je so mjez Briandom a Bratianom mózniosć rosprajila, prynza Karla pschecźelnje namolwieź, so by so do druheho kraja podał. Najšćerje by wón do Italskeje schoł.

Młodscha dźowka Lloyda Georgea jako wólbna kandidatka.

Liberalna strona w Ponty Pridou we Walesu je młodschu dźowku Lloyda Georgea, mjez Magan, za wólbnu kandidatku namjetła. Hačrunje je halle 25 lět stara, je mjez Lloyd Georgez wjele je zwojim nanom za liberalnu stronu hromadze dźěłała a je jako dobra rěcźnica wusnamjenjena.

Wojowanje wo Nil.

Abessynska je prózuje, so by so jendźelsko-italskeho nadpinjcźiwa stumyła. Tehodla pyta sajim Franzowskom a Amerićanowom sa Abessynsku dobyez. Prózowanjam abessynskeho późłanza we Washingtonje je so poradźiło, towarstwo „White Engineering Company“ sa projekt Nilowetho hačenja pschi Tsanaskim jězorje w abessynskim hórskim kraju sajimacz. Jednanja wo tym su hižo nimale skónczene a zwonkowny departement we Washingtonje je projekt schwalił a pódla teho zhišće, so wotpołnje późłanza do Abessynskeje pósćele. Wudawki za projekt su na 20 miljonow dollarow wobliczene, kotrejž White Engineering Co. w Amerizy swjedze. S tym su je jendźelske prózowanja wo podobnu konjeršju rosrasyle.

*

Jendźelczenjo běchu zhebi wotmyslili, wulke hačenje pschi wusliwje Módreho Nila z Tsanaskeho jězora natwarić. Hačenje pschi Tsanaskim jězorje bjerkowe plantaze najwjetschich rosmérow sałozicź. Jendźelski projekt je na myśl sałozuje, **płahowanje bawołmy w Sudanje a Abeßynskej tak powjetschicź, sa by so mohło nadkněžstwo amerikanskich bawołmowych wikow słamacź.** Po dolholetnym wojowanju wo kanzeršiju pschi Tsanaskim jězorje je so Amerizenjo jako wobrónitschi wupokasali. Wočakacź ma so, kak so Jendźelska, kotrejž sajimy su tu zyłnje podźělenjene, k amerikanskemu projektej staji.

Nowy Sinclairski skandal w Americy

Newyorkski žurnal je zjednu w prozeju pschecźiwo wulkowobšćedźerjej petrolejowych zórkow Sinclairej wobsamknył, so ma so jednanje pschińdźaceho žurnala sastajacź, a so maja nowi pschińdźazni na mjesto dotalnych pschińdźaznych stupicź.

Wyschnosć je zhonila, so je Sinclair někotrych pschińdźaznych pschekłok. Po jeho stajenju su detektiwojo „Burnsowje detektiwneje agentury“ sanjanje położenje wyschitich pschińdźaznych pschepytali, mózny dołh a hypotheki, z kotrymiž běchu pschińdźazni poćeženi, pokupili, a pola pschińdźaznych, kotrejž dźěłaczejskej worschcze pschińdźachu, za předkami stłóčili, z kotrymiž bychu mohli na jich dźěłodawarjowu stutkowacz.

Dwaj wyschokaj sastojnikaj, kotrajž běchtaj so Sinclairej pschekłóčej dałoj, staj so sajmdźiłoj. Proseš pschecźiwo nimaj je w Amerizy wulku wozć cźinił. Jako wjele wjetschi skandal pak so Sinclairowmy pospyt wobhladuje, pschińdźazneho pschekłóčej. Kaž so zda, njeje jeho prózowanje zyle bjes wuspěcha wostało. Jedyn z pschińdźaznych, Fidwell rěkazo, je so pschepłapnył, wotpowědajo, so wot Sinclairowho sajmdźenja zhebi wobsahowe zaneho wuzitka njeje, so to pak so nadźija, so automobil dóstanje, hdy bychu Sinclaira wuwinowali.

Nowe wólby do Hessenskeho krajneho sejma.

Hessenski sa krótki cźas wólby do zjema, a so hižo wótrej wo mandaty wojnje, staj sriedni wjednik němskostatneje khorhoje, **Hörsing**, a pryedawschi němski kanzler dr. **Wirth** w Darmstadtu rěcźałoj. Pschi tym je so z Fuchsowy pad rospominał, kotryž strony prynzipa we wuzwolenju hibanju po mózny sposobnosći wuwinuł. Wěste je, so Fuchsowe sajatky, ale jeno, sastojnstwa nathwilnje wotstupił.

W zyłej nadawanej rozjeći, dop. zjawje mjez njedźelemi tři **zónje** w zamnje [illegible]. Dale je so, kotrejž jara często z Franzowsanmi wobchadźachu. Bórzy so na tym wjazy njedwělowasche, so sa **Franzowsow spinonaznu ksnžbu cźinjachu.** Sajdźeny tydźeń schwórkt zónste sajachu a pola jenoje z nich, kotraž bě hižo pryedy pod policajskim dohladom była, **jara wažne tajne akty namakachu,** kotrejž běchu so bjes dwěła z hessenskeho smutskowneho ministerstwa wsałe. Zónsta praji, so je tele akty wot Fuchsa dostała.

Podsdźane pschepytanje je podało, so je Fuchs woprawdźe z tejle zónskej wuzki wobłhad měł, kotryž pak je so hižo psched dwěmaj lětoma stónčił. Wón se wschej rajnosći winowanje wotpokasuje, so je zónskej tajne akty wudał, dokelž je zónsej z najmjenšicha dwě lěcze ujeje wobchadźał a jin njeje wot teho cźasa wjazy widźał.

Winowanje sajateje zónskeje pschecźiwo Fuchsej njeje so mohło z pschepytanjom jako wérne dopokazacź. Wyschcźi němskostatny rěcźnik je so tehodła sapowědźił, Fuchsa wobstorkować, tola je sa nusne měł, naležnosć hessenskemu knježerstwu spožčeć, kotrejž je na to Fuchsa nakhwilnje je sastojnstwa wotbadźało.

Posedźenje pólskeho sejma so wotstorcźiło.

Psed hodźiny psched zjemnowym posedźenjom, kotrejž dyrbjesche so schtwórtk popołdnju w 3 hodźinach wotewrieć, je pod pschedsydstwom zjemnowcho marschalka Nataja konvent starschich zhromadźi, so by so wo stejišćoju stronow k rosćerjenju statnych finanzow rosrěcźał. Wobsamknyło je, knježerstwowe pschihótowane rosćerjenje sjawnje kritisowacz. W parlamentowych pschekhodźišćach sdadźe wulke rosharjenje knježesche, a wocźakowasche je, so budźe posedźenje jara njemérne. W 3 hodźinach zjemnowy marschall posedźenje wotewri. Hdyž bě hischcze jedyn nowy sapósłanz pschisahu složił, nameštny ministerski pschedsydu Bartels na tribunu stupi. Sso z pschedłohu statnych finanzow a z praschenjemi za wumjenjenjemi amerikanskeje pożčonki njenakładowatnych, wón wojzewi, so je zjemnowe posedźenja hač do 28. nowembra wotstorcźa, po tajkim hač do dnja, na kotrymž płaczimnoj mandatow sapósłanzow wobdźe. Wjes sapósłanzani wulka hara nasta, hłósacźachu, pjerjechu na lawy a rejachu. Najhrubische a najdźiwjsche słowa pschez posedźenišćo letachu, i kotrejž knježerstwowi sastupjerjo cźekajcy stwatachu. Porjadne posedźenje, kotrejž bě 15 minutschinow trało, je so skónczyło; starv zjemn je swoje poslednje posedźenje wotmókł.

Pilsudski chze so do pólskeho zjema wuswoliez dacz.

Po powěsći z Warschawy chze so marschall Pilsudski jako wólbny kandidat na liscźinje knježerstwowych stronow we Warschawje postajicz dacz. Tež někotri druzy ministrojo, kaž městopresident Bartel, dźělowy minister Moraczewski, finanzny minister Sdzierchowicz a rosnuczowanski minister Dobrucki su jako wólbni kandidatojo we wschelakich městach postaja.

Njeprawdne wotprawjenja w Ruskej

W Moskwje su psched tydźenjom tśjoch zynowi nehdźischich zarskich sastojnikow wotprawili, dokelž su pjerza jendźelskemu późłanzej jako wobhonjerjo słužili. Wotprawjeni su pjerza zjemjerej zyle bjes winy poćerpjeli. Prejedawschi sastojnik jendźelskeho późłanzstwa w Moskwje Charnock je so w rosrěcźenju je sastupjerjom jendźelskich nowin „Daily Mail“ najsmjatocznischo zarocził, so jenje njeje jako wobhonjerjow tśjoch wotprawjenych wuził, ani nikoho i tamnych 20 wozbowin, kotrychž su hižo pryedy dla spionaje wotprawili. Tele wotprawjenja su jenoż sadźiwelnuj posłupt, Charnock praji, so by so dopokasało, so su jendźelscy diplomatiscy sastojnizy za tamne cźinili, schtož je so bolschewiskim agentam w Jendźelskej dopokasało.

Nowinar Pertinax pschecźiwo Briandej.

Nowinar Pertinax w „Echo de Paris“ politiku franzowskeho zwonkowneho ministra Brianda pospadnjuje praji, so jej podawki stajnje napischeźiwo rěcźa. Mjenjenje wo

Ze Serbow.

Dnjownica.

Pjatk, 4. novembra.

1855 Bjedrich Aug. Klin, měšćanski rada w Budyšinje a l. předsyda Maćicy Serbskeje

Hač runje doły hory
Mje dźěla wot tebje,
A mnoho rěki šumja
Srjedź nas naju hłuboke:
Ja při tebi wšak wostanu
Ze swěrnej serbskej mysličku!

Handrij Zejleŕ.

*

— **Wo wjedrje.** Wječera wjeczor w 7 hodź. barometer 750, hygrometer 0, thermometer wo dnjo +18. Dźeńja ano we 8 hodź. barometer 747, hygrometer 0, thermometer w wozu +11. Wuhladny na malo so pyschenińjaze pjedro. Deschćowanje móżne. — Po wschěm spadźu wjedro swój dotalny mily ras nje kaše zachowa. W powrazy nimo chaje mišiny salčhuja puć Iodojtemu powětrej i polnozy. Nad polnoćnej, frjedźnej a rańschej Europu seja wyschiny. Zuttje sobotu je hermank w Budyschinje. — Stónčko zhadźa 7,05 hodź. a zhowa so 4,22 hodź. Měšačk zhadźa hopolnoću 3,01 hodź. a zhowa so po polnozy 1,07 hodź.

— **Kermusche** su njedźelu 6. novembra w Bautzonju, Barcez, Budyškej Michalskej wokolicy, Budyschinku, Čjorstym Khołmzu, Delnim Wujezdźe, Huczinje, Kletnom, Klukschu, Khwaczizach, Luceu, Malescheźach, Minakale, Njebjelčicach, Porschizach, Rakezach, Rychwałdze, Wóšinku, Wulkich Sdźarach, Seźenźy, Sdźeri.

— **Němšskotatny indeks.** Statistiske wotdźělenje pschi policajskim hamcźe města Budyschim nam zdźěli: Liczba němšskotaneho indeksa za mudawki za jeźiwjenje (zyrnin, hydźenje, tepjenje a wobšwětlenje, wobleczenje, wobuwa a hewschka potrjebu), kiž je po wowym (powjetschenym) waschnym wobliczenu, wuczinjesche w pschertšku měšaza oktobra t. l. 150,2 (1913/14 = 100).

— **Autowa pósta f Budyschina do Suborcznjcź.** S pschiležnosću nałymskeho hermanka a kermuschow pojedu njedźelu sćěhowaze wozbite wosy:

S Budyschina, dwórnischcza	9.30	15.20	22.00
do Suborcznjcź	10.25	16.15	22.55
Se Suborcznjcź	11.00	18.00	23.30
do Budyschina, dwórnischcźo	11.55	18.55	0.25

Dalsche wozbite wosy jědźa wot sobotu hacź do pónđźele po potrjebje.

— **Sašo nałyczowanje dźěcźi.** S nałyczowanjom schulskich dźěcźi w měšcze **Budyschinje** so wot pónđźele 7. nowembra pokrjeczuje. 315 potrěbnych dźěcźi dostawa wschędnje jěcź.

— **Liczenje stotu 1. dezembra.** Po zyłej Němskej ma so 1. dezembra, kaž hižom druhe lěta, jako stót liczicź. Pod liczenje padnu konje, howjasy stót, zwinje, wowzy, koły, pjerisna, kolcze f pczołami. Sa Sakšu je hospodarske ministerstwo postajenja sa liczenje stotu wudało.

— **Wokrjesna direkcija Ratarskeje komory sa Hornju Łužicu** wotwjeje wutoru 8. novembra dopoldnja ½10 hodź. w „Bětym konju“ w Budyschinje wubjerkowe pozbedźenje, w kotrymž po wotbiczu wschelakich wokhodnych nałeżnosćow knjes ratarski rada a twarski rada Arnold se Lipška wo „ratarskim twarschnje dźensnischcho cźasa“ pschednoschuje.

— **Sswobodne mjasowe jětki (Freibank) w Budyschinje.** Sswobotu 5. nowembra dopoldnja wot 8 hacź 10 hodź. wotedawa so žyrne howjasze mjaso, punt po 50 a 40 pf., parjene žwinjazne mjaso, punt po 50 pj., žyrne cźelazne mjaso, punt po 50 pj.

— W **Steffenez jyzialtérskim wobkhodźe** wczera rano motor jenoho automobila rozbuchny. Automobil so zapali. Woheń pak pschi spozaniku hnydom f „Totalom“ zhaschachu. Po scacźu ludźo do schkody wschpchnjadźechu.

— **Pjate mjasnarskeje kamuwodźerje,** kotrejž **Nr. č. 27** w Drjezdźanach sćěhnjechu, su dopiłnjugu f fotografiju je zyłej posłatwu mlodeje holzy namakali. Sdadź je mózno, f pomocu wopytanja tuteje fotografije mloda holza a psches tutu njesnaty wuzhladźicź. Holza ma na hlowje cźapku se bełych flawschowych tkaninow f běhym cźecźom, kiž na lěwym boku dele wisa; wobleczena je po scacźu lohti kezmy schat f połdelhimaj rukawomaj a f kulojtym wurješkom wokolo schije. Wona dźerži f woběmaj rukomaj rikawki. Wobras może zhebi łódźy na kriminalnych policajach a pola łódźeho žandarma wobhladacź. — Wo łódźelenja prošy kriminalne wotdźelenje w Budyschinje.

— **Kradnjeny bu** 30. 10. 27 f jenoho dwora Zitnych wikow njebarbjeny ruczny rěblinowy wós, kiž 3 zelezne cźeże wunješe. Na spódnjej běsche běły barbowy blak. Dale bu kradnjeny we wokolinje 20. 9. 27 šlébowy žonski remontowirski cźahnik, cźisło 378 174 se slotej kromu a łožanym naruczným pałkom. — Wo wězowne zdźělenja prošy kriminalne wotdźelenje w Budyschinje.

— **Hodowne pakety do samórskich krajow.** Schtóž chce hodowne pakety do samórskich krajow pózdźacź, njech je hižom spoczatk nowembra wotpósćele, so bychu dostawarjam w prawym cźasu do rukow pschiscź mohle.

S **Delnjeje Hórki.** Połbróha f Bórka do Hucziny je dla nałyczowanja na Delnjohórczanskich honach wot 8. hacź do 15. nowembra 1927 zawrjena. Jěźdny wołkhad pofahuje so na Delnju Hórku a Klukschu.

S **Lubija.** Pschichodnu pónđźelu 7. nowembra jeźdźe so wokrjesny wubjerk Lubijskeho hamtskeho hejtmanstwa k poźedźenju. Na dnjowym porjedźe ślezi 19 dypkow k wuradźowanju. Wažny je wosebje dypk, kiž jedna wo sćěcźenju njes městam Lubijom a hamtskim hejtmanstwom dla wuzywanja n[illegible]

S **Nalez.** [illegible] schrotowym wutrělam bu hoscźenzar Bjenada na „Kaczej korczinje“ cźežko zranjeny. Hdyž wón wutoru wjeczor w 7 hodź. po swojej zahrodze hdźeše, kotraž je jemu f krjescźicźu wot ryczkcźikarjowych kerkow dźělena, cźłowjek f kerkow na njeho zawola: „Saschcź“ a hnydom do korczmarja cźekł. Tutón cźežkorannjeny padźe a tamnemu pschiwola: „Dha donješ mje tola snajmjenjscha nuts“. Ale słósnik w kerkach bo wotmjelnił. Po mešnych wobstejnosćach a wobežne tohodla, so bě wutrěl schrotowy f hołtwinskeje tyčźby, do trochu łudźicź hodźi, schtó je mjesłuk kncził. Bjenada leži cźežko zranjeny w Budyschiskej thorownji.

S **Njeswacźidła.** Stótne wiki, kotrejž so frjedu tu wotměchu, běchu sašo trochu lěpje wophtane hacź posledni měšaz. Howjasehо stotu běchu 150 schtuk pschihnali, też prošatow běsche wjele na wikach, nehdźe 80. Sa howjasy ślót pola burskeho ludа hischcze pschezo dosć sajima njeběsche, wikowarjo zjami njes sobu thětro wikowachu. Kruwy płacźachu nehdźe 500 hacź 700 hrimnow, prošata pak 17 hacź 20 hr. Sa prošata namakachu pak so mnoho kupzow. Pósłowy auto f Khrósćicach pschiwjese f prenjemu rasej ludźi na wiki.

S **Njeswacźidła.** Natarske towarschstwa „Pschi Cźornej Wodze“ na dźensa popoldnju w 5 hodź. w **Knjezim** hoscźenju pozbedźenje, pschi kotremž ma so ječ film „Tuberkulosa howjasowego skotu a kak ma so pschećiwo njej wojowacź“, kotryž knjes dr. Kaufmann f Luba wukładuje. Dale smjeje knjes dr. Marteus f Hamburga pschednoschk wo praschcźanjach nowocźasnego pjerowanja. Na tutu wažnu zhromadźiznu so nimo zobnstawow tez hoscźo a zony pscheproschuja.

S **Pěscź.** Na Pěskowskich leżownoscźach nasta njedźelu popoldnju ležny woheń, kiž nehdźe 6 hacź 8 arow leža sniczi. Dokelž pak ludźo hnydom hrjebje wurychu, wjetscha schkoda njenasta.

S **Pancźiz.** Radupodawanje za macźerje je pjatk, 11. novembra popoldnju w 2 hodź. w hoscźenzu. Lěkař budze pschitomny.

S **Konjez.** So by so potrjebje žamžnjeho radupodawanja za macźerje, kiž ja wžy Konjezu a Schunow wobsteji, wotpomhało, ma so nětko też w Konjezach radupodawanja za macźerje pschistrawicź. Radupodawanje budze k prenjemu rasej pónđźelu 7. nowembra popoldnju w 2 hodź.

Z Łužicy.

Se **Sohlanda.** W běhu měšaza k druhemu rasej so dobywali žu w rozy k wutorje pola pjekarskeho mischtra R. Friesla. Paduch salěče sašo psches wokno, kiž bě pschetocźił a samasche jo do pokładnje, f kotrejež wěsty sumu pjenjez wotewsa. Też kolbošu a druhe wězy je pokradnył. Pschi tróch zběhach jenoż schokoladu kradnył. Paduch je f wobstejnosćemi znaty byl a też wědźał, so žu ludźo po kwazu a twohdła spróżni.

S **Habrachcźiz.** Cźežke njeswoje sta so w žužodnym Hornim Friederdorfje. Cźežiły automobil sawadźi do mlodeho motorowcho kolesarja a cźišny jeho wo dróhu, tak won f cźežkimi ranami a bjes wědomja leżo wosta. Snjesłoženeho dyrbjachu do tudomneje klinik dowjesć.

S **Hornjeje Wódrizy.** Tele dny nowotwar schule sbohachu, ke kotremuž běchu 14. septembra t. l. załožny komjeń pokazili. Pschi zwjatocznosći wobdźělichu so zobnstawy schulskeho wubjerka, gmejnšiy zastupjerjo, wucźerjo a schulke dźěcźi. Sstarjej lěta 1928 chcedźa twar dokonjeć.

S **Wehrsdorfa.** Na zlatnej dróhy Drjezdźansko-Zitawskej zabeja w Steinigwolmsdorfje psched Halankez hoscźenzom mały 4 lětny Jahn psched wokobowe auto. Wjednik njemóžeše žiwoje jěchadło wjazy zadźerzecź, tak so holcźik spody wosa pschinidże. Na zbožo padźe tak, so mjes kolesami leżeše a wotendże f nekotrymi ranami na hlowje a wobdrě zhebi też kozu. S pachołkom so porjedźa.

* S **Warnoscźij** pola Rychbacha. Sańdźenu wutoru je zhebi 34 lětny njezenjeny ratarski dźěłaczer Maks Schubert, syn zwonoscźerja Hermanna Schuberta, f wobwěsnjom zliwenje wsak. Jako jeho nan wjeczor wokolo 11 hodź. f posłedźenza gmejnskich zastupjerjow zo domojnoscź, nadeńdże žiwojeho žyna wobwěsnjeneho. Hižom pónđźelu na schuli a potom dale won kózdu druhu frjedu w měšazu. Radupodawazy lěkař je knjes dr. Bergmann we Wóšinku. — O pschichamtnjejo k radupodawanju w Konjezach ma so f pytej puczowanjese radupodawanje w Sšmjer. džaczej wotmječ a to popoldnju ½4 hodź. w hoscźenzu.

S **Kamjenza.** Na Kamjenskim dwórnischczu sta so wutoru wjeczor wokolo 10 hodź. cźežke njeboże. Wyschi wobchowowar kolijow Wjedrich Max Mütze pschi powjedźowanju dweju wojowych rjadow f prawej ruku tak njebožownje mjes storkaczej pschinidże, so jemu tutaj ruku rostorhnychu taj, so dyrbjachu ju jemu w khorownji wolejwacź.

S **Wujerja.** Ryczeitkibleŕ knjes dr. Geisberg je swoju ryczeitkilo na wěsty knjenju Wally Czahlsenu nad Obrom w Kosmanskim wokrjesu w Pólskej wudał. Wěrjehodne kubła stanje so hakle, hdyž wschelake dowodnoscze wuhladnjechu. Knjes dr. Geisberg powjedże tehdom pschicze hacź po lońza lěta ryczeitkilo. Hochnemske kollairnja, kotruž je won dotal na Luchownskim hórbarku nawjedował, tam njepscheměnjena dale wostanje.

S **Hornich Brušow.** Njedźelu na ranju wuhoreł w tu domownym Meldźiz gospodarstwje woheń, kiž zyły hospodarski se rěsnischtwom do popjela pschewobroczi. Dokelž běsche wobsedźer se swojej mandźelskej na krmuschi, mějesche wschitko samkuwane, so swoprědka njemóžachu so k wohnjej pschidobycź, kiž běsche pod třěchu wukhoł. Zyły hospodarski je wschitkimi pódłanskimi twarjenjemi so do cźista wotpalił.

S **Kropuje** pola Wojerez. Prěni wucźer tudomneje ludoweje schule, kantor Cruśius, zwjeczesche swój 40 lětny zastojnski a žiwjenski jubilej. Wot 1. nowembra 1887 zastupuje lubowany schulski wjednik w naschej gmejnje. Won bu se załoženjom mnohich wjesnych towarstwow.

S **Wojerez.** Tudomny knihikupc F. běsche žiwjenju njedźelu na motorsčim kole wujeł, jako běsche zhebi žonu a dźěcźo na zoziukowe žedło radźił. Knihikupc sniesłoži na zwojej jězbje a zrani so na ruzy. Žona a dźěcźo wostachcź njesranjenej.

S **Welcze.** Dźěcźi maju zwojeho jandźela. Sstarjeju padźe 1¾ léta starh žynk tudomneho wucźerja P. na Khocźebuskej dróhy f woknom wyskokeho pschisenišneho bydlenja na plestrowany dwór. Dźěcźo pak zyle njesranjene wosta.

Za wysoku płaćiznu.

Powedańczo f naschich lnjow.

Napisała Kristina Ronowa.

(10] (Pokračowanje.)

„Sstrěnjeje starosty. Tola dowolcźe, so waš na to kedźbnecźu, kaž ju jemu mlody provišor dnjes po puczu pósłu.

Doktor Rauscher njebudźeschce nihdy tajkeje powešcze wocźakował, kaž ju jemu mlody provišor dnjes po puczu pósłu.

„Wožuduna stawišna!“ jabórcźa zhej do brody. „Schtó by zhebi tajkele tola myślił. Baronka Rainerowa, nehdyscha rózisćka Orlowska, jónu wobkhodowana knjeni Korinnjka, dźowka knjeza Miklawischa Orlowskeho a macź knjeni Margity Orlowskeje, w tutej dźerze wobkhodowana wotmnoczi swojeje nehdyschnjeje pěstonce a provišora Korimskeho,“ pomyśli zhebi lěkař, hdyž pschi kozu stojeschce. Ale myślicźi jemu sańdźechu, hdyž pytny, w kajkim strašnem stawje wonа běsche.

Njana běsche pschezo hischcze; ale njebě to hižo mluda Natalia Korimska. Dźiwnje: wona měješche napohlad jako by žiwjata była.

„Schto zhebi myślicze, knjes doktor?“ woprascha so provišor.

„So może žmjercź f kózdym wokomikom zastupicź. Tola schto mamy cźinicź, Ursiny? Mój tola njemóžemoj dopuschcźicź, so dźowka knjeza Miklawischa Orlowskeho by tudy wumrěła měła, kaž nětkajka sapatna wosoba.“

„Ja žym wjeczor hischcze knjesej Orlowskemu wo tom powěcź pósłał, schtož je so stało, a proschach jeho, so by pschichol a knjeni baronki do Orlowa wza:.“

„To scze prawje jednał. Spěšnu cźaj pschijědźe nětko wokolo 1 hodź., won mohł tu hižo bycź; dźicze jemu napschecźo. luby Ursiny.

„Njech je też pobožny cźłowjek, won je tola muž na prawem městnje, pomyšli doktor a cźakasche njeścerpliwje, hacź pschidźe žam abo je starym knjesom wróco.

XXXVI.

Hoj, schtó by to był Margicze Orlowskej prajił, so, hdyž so po prěnim wopyce zyrknje w Worovstu wróći, město dźeda jenoż f tłwakem napisanu kartku namaka, f kotrejž jej łdźeli, so je f rańschim postom list dostał, a so jeho wešte nałeżnosće do Orlowa wołaju.

„Cźehodła njeje nje pósłał?“ mjerjasche so Adam, kiž bě so runje f Podolin wrócźił. „Ja běch tola hischcze doma, hdyž pósł pschidźeše.“

Tonu ma so pschipišasć, so Margita na swoje wulke pschejatpjenje w zyrknji jadu. Ow, f kajkej radoscźu bě so pschihotowała, do zyrknje hicź, a kak bě zbožowna, so njemóješche dźěd niczo pschecźiwo tomu! Wona wocźakowasche, so budże f Bożim žłowom nadźijena. Prěni hubjeny zasćiwcźi cźinjesche na nju wohidny spčv, pschi kotrymž mohł zhebi cźłowjek derje wutrjmcź. Wona so dźiwasche, kak mócźesche wucźer Gal tak bjeskcźnjiwje hracź. Potom stupi farar O. na klětku, rjany muž, ale f zhorobnym napohladom. Wona žłyschesche, so je so hakle sańdźeny tydźeń f Wóschpotena wrócźił, won cźerpjesche na brěnje a bě pola Kneippa pobył. Tuž też to so sta, so njebě wona ani se nim, ani f jeho žonu hromadu pschischła. Wona wobžarowasche jeho; wschak běsche tak zara na nim widźecź, też pschi woltarju, hdyž liturgiju spčwasche, so to cźinjesche nětkaž bjes łoschta, a so won jenoż tohodła, dokelž dyrbjesche, na klětzu stojesche. Ale potom pschińdże tola trochu dowohnja, a tu klinczesche jeho hłóš kaž žwon. Schtož won rěcźesche, rozumjesche Margita jaro mało; to njebě žłowakizy, cźežzy pak też nje; wona běsche cźasczisicho inźenera Rainera cźesti rěczecź žłyschała.

Wona roshladowasche jo po zyrknji za pschipoštucharjerni; cźi šadrěmachu we lawkach. Hdyž won sawola, so weni katorhnychu, potom pak dale nyzkaK

W duschi mlodeje žónjeje wupschestrěwasche so wulke próżnoscź, wobjeje pschi dołhich modlitwach. S radoscźu bě wona pschischła, ale niz mjenje radostnje wuhladże je swirtwje. „Ale,“ pomyśli zhebi, „hdyž budże farar strowy, budże też sašo lěpje; njeje mózno, so by evangelska bohoslužba měła tajkale bycź.“

Hdyž nimo farskeho domu dźescze, žłyschesche w dworje šwuczeny, trochu wótry zónski hłós, kak na žłužownika nij runje f wubranymi žłowami žwari.

„Tole w farskim domje a k tomu hischcze njedźelu!“ Wona měješche wotmyšl, zastupicź a so domoj pschedstajicź, ale to ju wotdźerza. Srudna a pusta je domoj wrócźi.

Tu wocźakowasche ju naspommjene pschejatpjenje a žodowm też winowatosće. Nan f bratrom a pschecźelom nochcźychu k wobjedu pschińcź. A byrnjež běsche to pschikazała, njebě so jědź hischcze motełłała; tuj dyrbjesche jamu ruku pschiłožicź a do korbowe zapakowacź.

„Praj, so hnydom po wocźerje pschińdu,“ porucźi schwonikej.

Pschi wobjedze, tiž prěni krócź j Adamom zamoj wuzwaschtaj, zaby też na to, pschetrój Adam bě rosmjerjany. Wězera běchu w Podolinach kaschej j eggyptowstwini starozitnocźemi dastali, a to wobschkodźeny, tak so někotre hodnotne wězy pobrachowachu.

Margita měješche wutrobny posdźěł na tutych njepschijomnoscźach zwojeho muža, kotremuž widźomnje derje cźinjesche, so tajke rozumjenje namaka.

„Schto budże doktor Geringer rjec? Tón njebudże ani spacź moc z hameje starosce wo to; jemu runje na tom truchu telko saleži,“ rjekny won na pol zortimje.

„A wšech ty to zyle wěsce, so je wschitko mutska było?“ Sdadź je nicźoho zabyli.“

„Zabyli? To jesćza; doktor je to sam zapakował. Ale ty maseh prawje, žnadź je to w tom kaschcźu, kiž je žobu wsał,“ pokojesche ko won. „Jenoż so by tomu tak było.“

(Pokračowanje jeśćnuje.)

Njedźelu wotewrjene! **Wobkedźbujće mojich 9 wukładnych woknow!**

K hermankej tunjo kaž přeco

Khlěb krajnce mašiny . . .	2.50	wuhlowy kašćik z wěčkom . .	3.90	kofejowy service, pis., 9 dźelb.	4.25
truhanske mašiny	2.—	wohrěwanske bleše	1.50	šalki ze złotej kromu, 3 pory	1.—
khlěbnicy, najl. lak.	2.75	wohrěwanske bleše na žiwot .	0.75	kuchinske sadźby, 7 dźelb. .	2.25
kuchinske wahi	2.50	klětki za ptački	3.75	myjna garnitura, 5 dźelb., běle	3.50
nože a widlički, 1/2 dwan. . .	4.90	khlěbowy košlk, najl. lak. . .	0.70	sadźbašklow, 6dźelb., wšel. mustry	1.25
tydźeński nowiny-dźeržak . .	1.50	domjace lampy	0.60	kuchinske garnitury, 22 dźelb.	9.90

wžimace mašiny, najlěpše . .	17.—		
zacynkowane bowy, 28 cm . .	0.95		
zacynkowane wanje	2.25		
ploty	3.90		
lžicy, dwanatk	1.20		
lžički, dwanatk	0.70		

Wulku dźelbu wuběranego porcelina
blidowy service, běły, 33 dźelbny . . . **15.—**
kofejowy service, 9 dźelbny **3.50**
tinerje ◆ šalki ◆ platy ◆ šklě

Wobkedźbujće mój wotdźěl za hrajki!
Napłaćowanja so rad hižo nětk přijimuja
a twory so do hód wróco staja.

emalj. horncy, najl., 6 štuk, šěre	5.50	platy za torty, najl. nikl. kroma	2.50	kašćiki za nože a widlički, 2 dźelb.	1.10
emalj. wanje, wot 3.— hr. sem		Alp. lžički, 1/2 dwanatka .	1.50	kašćiki za rjedźenje črijow .	0.75
piwowe šklenicy, 6 štuk . .	1.—	Alp. lžicy, 1/2 „ .	3.50	S. S. S. konsole, najl. lak. .	1.25
likěrowe šklenicy, 6 štuk .	1.95	tyzy za keksy	1.25	pakćik swěčkow, 6><8, štuka	0.75
winowe šklenicy, 6 štuk . .	1.95	thermosowe bleše, 1/2 litra	0.95	4 pakćiki zapalkow	1.—
hyacyntowe šklenicy, štuka	0.25	drastowe šćěče	1.—	6 rolow papjery za nuznik .	1.—

Centralny kupny dom w Budyšinje

na Sukelnskej hasy rózk Kěžorskeje dróhi

je jim powědał, so dyše žebi žiwjenje wjacy. Schto je jeho do smjercje znało, njeje knate, myslła pak žebi, so je jej pschejazra k wutrobje wsał, so bu ſ dźěła puschćeny.

Ze Sakskeje a dalšich krajow.

* S **Wróžlanja.** (S pluwom sajdowjcena.) W jenym domje na Herberowej dróhy je žbi bobotu nětka mandželska Heydemerowa ſ pluwom saudala a jej žiwjej dwě a tři lěta starej dźěwcy bobu do šmjerce wokala. Pschičežima sadžowcomu njeskutka je najšerje, so je jena žiwjenja žyła była, dokelž jeje mandželski dźěla njemějesche a dokelž hijom 6 lět bolho podarmo šamkne bydlenje pytasche.

* S **Lěhnizy.** (Sadźo **revolwer.**) Wutoru wječor stesachu tu na drohy schtyrjo młodźi pachołcy a rěčachu hromadźe. Nadobo pokaja 17 lětny drogistiski wučobnik Korla Ludwig žiwjom towaršcham žuwój nowy revolwer. Wuttěl njesadźy wrjelny a tukla sajedźe 19 lětnemu drogistej Liedelej do hlowy. Trjechemy hijom wumrje, jako jeho do chěrownje wjesechu. Njeslužowniy tželz je cžekny. Myslła žebi, so tuku na žo stoži.

* S **Warnsdorfa.** We rěsaku jenay Wentzel w Falkenhejn-Sittlizach bě psched tsjomi njedźelemi zyle dźěłaczerstwo poczało strakowacz. Nětko pak ſ tam sadźo ſ dźěłom zapoczeli.

Druhe nowiny wo koncerće Morawskich wučerkow.

„Neuer Görlitzer Anzeiger" — w Shorjelu běchu wjele njedźelu wječor koncertowale — pische:

„Spěwne sjednoczenstwo Morawskich wučerkow" wopyta na žiwjenju konzertnym puczowanju Budyschin, Tyrschawy, Lipsk a wjedźa tež nasche města. Hacž je tajki wopyt w naschim czasu prawy, wo tym mózesch wschelakeho měnjenja być. Shorjelski konzertny publikum je jich wotpokasał, dokelž lože a khory běchu přesdne a žurla bě najšerje kumschnje wobsadzena. To je srownjenju, hdyž ſej rosmyslich, jo žo naschim krajanam w Czěskosłowakskej sdźerzenje jich Němczewstwa na kóžde waschnje poczejuje. Wumjelstwo je drje internazionalne, a rěcz tonow je tež psches hranicžne koliži srosumliwa. Ale to pkaži njewobwisowane jeno sa instrumentalnu hudźbu. Tak hdyž hacž w spěwje zusa rěcz pschistupi, potaji žo razdźo mjes spěwarjom a pschipoškuchanjom, a to w tom padźe, so rěcz ani cžitacz, tak swjatanemu złowu ſ tonom ani tšěbowacz ani tak žobu cžuez njemóžesch. Powschitkowne wosjahnjenje tekstu, tiž na spěwnym programje stejesche, może jenoż tehdom pomhacz, hdyž žo wo spěwy jenajkeho sacžasza jedna."

Po tutych sawodnych złowach schkuje nětko w ubjernatkitka, tiž žo ſ naschej dospytnje kryje a ju w některych dypkach hischcze pschěrjechuje. To pak njemóže nam sadźewacz, so tutomu njerjanemu sawodej tež žwoju kritiku pschidawny. Sižo pschi prěnim setkanju w Budyschinje sdźerzachu nam nasche złowjanske zotrny, so je jena Shorjelska zosmislitiska nowina jich njelubje do města witala, jim porokuje, kak móża žo do tutoho namjesneho města zwěrcz, sdamuje wustupowacz, hdyž maja jich bratrja w Czěskosłowakskej telko cžerpjecz dla žwojeho ludźstwa. Hacž dotal nam znate njeje, kotra nowina je to była. Ale w městze jeneho doktora Lauberta, tiž je w žwojim cžasu tamnym samozwjy pschednoschył wo Sserbach w Běłej Wodze dźerzał, móża žo Sslowjenjo njschcho nadjecz. Tuž žo njedźiwamy, so je Shorjelske měschczanstwo jich wotpokasało — to rěta po tamnej nowinje. Schtož tuta nowina a druhe złowanje bocžinicz njejdu mohli, to je žo zawdźesce psches certnu schczawanizu stało. A kóždy raz pschinjesu jako argument němske wobstejnosce w Czěskosłowakskej, **tiž su tam wo wjele lěpsche hacž za narodne mjenschiny w tym kraju, hdyž běchu někotre dny ſ nich.** Tute njewěrne złowjenje poczina změtschne być. Wschudże žo Němczy podczišchowani cžuja, **hdyž njejsu ſ knjesom** a njemóża žiwoje nadbrjejstwo a žiwoju pjasež mjenschinam sacžuwacz dacz. **Hudźbne wumjelstwo je mjeńmarodne, tež spěw.** Hdyž Donjay Kosakojo do Shorjelza pschikhwatachu, njenamakachu tamnische nowiny tajkich ranjazych złowow za tutych złowjanskich hosczi. Ale Czechowo, a hyrnjej njewinowate wuczekli być, tiž ſ politiku žo absolutnje njesadźerjaa, ale jenoż žiwojorasnu kulturu w spěwje do zyleho zwěta njesu, nětych njesmě němsta senja nošyez a ſ hosczom ji dyrz. Kak pocžejuje žo narodnym mjenschinam w Němskej jich **dožinje wuwiwanje w žwojim ludźstwje.** Pohladajmy jenoż **do Delnjeje Łužiy, hdyž Sserbstwo pod pruskej pjasću w poslednich storkach leži** a je daja, so hy sterje lepje wudychało. Wy Shorjelsky zofinistojo, njecežeje najprjedy psched žwojimi durjemi! Tam je narodna pschepjatosez nakopjena, so ſkoro ſ durjemi won njemóżesce. — Jutsje pschinjeżenny podobne wupady druheje Shorjelskeje nowiny.

Najnowiše z cyleho swěta.

— **Schkrowa powěsć wo wjedrje za jutšischu bobotu:** Nješchto khlódnischo, schercjate a torhate. W Jendźelskej też symnischo a torhate wjedro.

Organizazije dźěłodawarjow sjednoženemskich brunizowych jamow žu wobjamkle, někotrych dźěłodawarjow bojkottowacz, kotšiž žu hórnitam do słoncženja strajka žadanu wjetschu mšu pschiswolili.

*

Na automobil cžeskeho sakitanskeho ministra Udrjela je žo ſ honiwinskeje tšělby rosrubany wołoj tšěli. Najšerje dże wo politiski attentat. Minister je w Karlowych Warach lěkuje. Jeho žona je zanta ſ automobilom do Prahi wróczeschе. Hdyž wos pola Podborzan psches železnizu jědzeschе, porczuje mu ſ wozeri kuzy a ſ hornizowinskeje tšělby dwójzy wuščeli. Na wulke zboże je ministrowa žona a schofer njetranischtaj. Schofer hnydom wos špinasche a žo sa nadpadnikom pusczeži, tola temu žo poradži, po czimje cželnej.

*

Sagrebski „Obsor" shoni, so w Južnoslowjanskej dale kommunistow jimaju. Policija je wotrjeżne, podtrjeżne a provinzialne kommunistiske wubjerki wuhladźiła.

*

Grichisko-južnoslowjanske wikowanske a łódźnische sdźerzenje je žo podpisało. Wono je žo na dwě lěcze wobsamkło a ma žo ſ měsazu pschedy wupowědzicz, hacž wotběži. Njestanje-li žo to, žo wono mjelczijzy podleschi.

Hamtske wozjewjenja z Budyšina.

S wobjamknjenjom podpisanego hamtskeho sudnistwa ſ 21. oktobra 1927 bu žiwnoscer Marx Proza w Hornim Wujezowje cžo. 13 dla pisce žinjenja pod pschedporuczistwo stajeny.

W Budyschinje, 26. oktobra 1927.

Hamtske sudnistwo.

Smutskowne ministerstwo je sakskemu žwobodnemu statej po § 14 wuježwjeńskeho zakonja je 24. junija 1902 k jesjanju plana za rjadowanje Lubjskeje a Kotowskeje Wody je wschitkimi pódlańskimi rěcžkami wot Hrodźischczańsko-Hornjo-Kotowskeje dróhi hacž k wulkiwej Lubjskeje Wody do Syrcjowje pola Lemischowa połnomóż žpodžikło, so žmě na zuzych leżownoscžow prěnje dźěło, wobsehje khodzenje po leżownoscžach a wottykowana hacž do 2 lět dołho, wot dnja wosjewjenja tuteje połnomocy žem, wukonjecz.

Mějiczelo a wobsedzerjo potrjechenych leżownoscžow, kotrymuž gmejuska wyschnoscz spoczatk dźěła wosjewi, žu winowaczi, so prěnje dźěła cžerpja a krute znamjenja, tiž pschedewsaczeſ ſ tuteje pschicžiny pschiprawi, doniž žo wuwjedzenje pschedewsaczega njeseapoczne, tola nic dźeje hacž 2 rěcze, stejo wostaja.

Schtož wottykowanja hacži abo postajene žerdki a sabite koliki bješ prawa wobschkodźi, pschesadźi abo wotstroni, žo ſ pjenjesami hacž do 150 statn. hriwnow khłosta.

Pschipadne žadanja wotschkodzenja mějiczelow a wobsedzerjow, tiž buchu ſ prěnimi dźěłami potrjecheni, saidu, je-li njejžu znajmjeńscha lěto po skónczenju w 1. wotstawku wostamjeneho czasa na hamtske hejtmanstwo sapodali.

Hamtske hejtmanstwo.

Dopominamy na to, so pžu jako rěkny słót w smyslu němskostatneho zakonja wo wobhladanju rěnego słotu a mjasa ſ 3. haprjele 1900 płacža a podleża do rěsanja a po nim hamtskemu pschepytowanju. Pschecžiwjenja žo khłostaja.

W Budyschinje, 26. oktobra 1927.

Měschczańska rada, žpomožerski policajski haut

Hamtske wozjewjenja z Łubja.

Dla cžiščenja hamtiskich městnoscžow hamtskeho hejtmanstwa a wo krjeżneho wobstarańskeho žwjaska wospitruja žo

žobotu, 5. nowembra 1927

na woběmaj hamtomaj jenoż rusne wózy.

Swójbne powěsće.

Sslubjenaj: Erna Schellenbergerez w Połpizy a Jan Ladušch we Wochošach.

Sewrěli: August Hajnka, kubieř we Wjasońzy. — Oswald Rüdiger w Hródku, 65 lět. — August Jank we Hródku, 63 lět. — Augusta Paulina Donischzyna rodź. Schröcerez w Budyschinje, 61 lět. — Handrij Starka, wobsedźeř skały w Bórku, 66 lět. — Marja Madlena swud. Bergerowa rodź. Tienerez w Łubiju, 77 lět. — Marijana Khrysta Schoicžina, bywscha swud. Nadowšyna rodź. Wiinschez w Trutšezach. — Reinhardt Götze, wurzeř na wotp. w Sšlepom, 66 lět.

Towaršcowski powěsčnik.

Budyšin. „Jedn. Sokol" změje dźensa pjatk (4. XI.) wječor we 8 hodź. w hoscencu „Zum Echten" měsačnu zhromadźiznu z přednoškom a zabawu. Wšu zwučowace a njezwučowace sobustawy kaž tež přećelow a znatych wutrobnje přeprošuje starosta.

Delnj Wujezd. Naš „Sokol" ma kóždu sobotu wječor pola Haškec zwučowanje.

Domowina. Sekretariat je nětko kóždu sobotu popold. wot 2—4 hodź. wotewrjeny, nic wot 3—5.

Drježdźany. Serb. tow. „Cornobóh" zeńdże so sobotu (5. 11.) k swojemu měsačnemu posedźenju, a to wječor we 8 hodź. pola našeho hosćencarja Zmija na Khrystianskej dróży 22. Winowatosć kóždeho Serba je, zo so na zhromadźiznach wobdźěli a druhich znatych sobu přiwjedźe. Kóždy je nam wutrobnje witany. Předsydstwo.

Pančicy. „Lipa Serbska" (měšany khór) spěwa pjatk (4. XI.) wječor we wosmich pola Natušec w Kukowje. — Pódla druhich nadawkow mamy so tež na naš zymski koncert přihotować. Štóž sej w tom hišće trósku swědomjo čini, njech swoje winowatosće napřećo towaršstwu dopjelni. Dirigent.

Ralbicy. „Lilija" spěwa zaso dźensa pjatk wječor 1/2 9 h. pola Brězanec. Wšitcy přińdźe! M. H.

Zwjazk spěwanskich towaršstwow změje přichodnu njedźelu pop. w 4 hodź. w Serb. Domje pruhu. „Wječorny spěw" a „Powitanje Łužicy". (Nic „Na Božim", kaž bě wopaki wozjewjene.) — Noty sobupřinjesć!

Hłowny redaktor a zamolwity za politiku Marko Smolef w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučman w Budyšinje. — Za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Brězyncy. — Za nawěstki: G. Janak w Budyšinje.

K hermankej

namakače pola mje wšo, štož w žonjacych drastach a tkaninach za žonjace drasty pytače

W njedosćěžnem wubjerku! W najlěpšej kajkosći a najlěpje předžěłane! Po překłapjacych nizkich płaćiznach!

Wobleki, woknate a smužkate wolmj. tkan. 17,75, 13,75, 6,75
popelinowe wobleki a rypsowe
39,—, 33,—, 27,—, 16,75, 14,75, 12,75
bluzy 9,75, 6,90, 4,90, 3,90, **2,90**
rejowanske wobleki, eolienne
a crepe de Chine atd. 23,—, 19,75, 16,75
hač k najelegant. towaršnemu woblekej
flawšowe mantl, spěš. forma, z imit. pjelšć. kornarjom
pobočnymi fałtkami we wšelakich barbach
19,75, 18,75, 15,75, **14,75**

velour de laine mantle, z dźěła z prawym pjelšćinowym kornarjom z fałtkami a paskom 36,—. 33.—, 27,—, 25,—
Ottomane-mantl, spěš. forma z pjelšćinowym kornarjom a manšetami wobšite 69,—, 66,—, 59,—, 49,—, 43
39,—, 32,—, **29,75**
popelina, čista wolma wot **2,40**
ryps, 130 cm šěr. wot **4,60**
šotske tkaniny, 100 cm šěr. wot **1,65**

kostumy suknje rańše suknje

šotske tkaniny, 70/80 cm šěr. wot **0,95**
tkaniny za bluzy wot **0,95**
crepe de Chine wot **5,75**
crepe Georgette wot **7,90**
pisane płok. židy wot **1,40**
čorny somot wot **5,50**
barbny somot wot **6,50**
płokajomny somot wot **2,70**
najlěpši Lindensker köper
tkaniny za mantle, Ottomane a velourowe

— Wužiće tutu składnosć — Wopyt w mojim domje Was hnydom wot zamóžnosće přeswědči —

na Hłownem torhošću

Jan Jurij Pahn

w Budyšinje

rózk Žitneje hasy

Wobkedźbuje moje wukładne wokna — Wobkedźbuje moje wukładne wokna

Hermanske poskićenje
jara tunjo:

1/2 pt. **klobukojte praliny** . . . . . 33 pj.
1/2 pt. **ćokorowych bunow** . . . . . 48 pj.
1/2 pt. **kokosowych truškow** . . . . 28 pj.
1/2 pt. **mjatičkowych kuskow** . . . 28 pj.
2 tafli polnomlóčn. a zońsk. worješk. **šokol.** 48 pj.
3 tafle polnomlóčn. **šokolady** . . . . 88 pj.
3 tafle polnomlóčn. **worješkoweje** . . 88 pj.
5 taflow kremoweje **šokolady** . . . . 95 pj.

Wšě wěcy k pječwan a k rěčanju najtuńšo.
Hejdušku punt 38 pj, čerstwe pat. **kofeje** 1/4 pt. 1.20, 1.10, 1,00, 0.90, 0.80, 0.70, **cokor** pt 31 pt. 10 puntow po 30 pj.

Thams & Garis w Budyšinje.

Ječhanske škórnje
dołhe škórnje
wuhornjene škórnje
čople podšite škórnje
nizke črije
buncle
tofle
črije z wjelbł. kosm.

Heinrich Mohr
w Budyšinje
na Žitnych wikach

Sijacu mašinu, nowu z fabriki, znata znamka, tunjo předawa Seifert na Kamjeńcu hasy 29.

Copłe spódnje wobłečenje:

wobleki, košle, kholowy, šlupfry, prynceske suknje, chenilljowe rubłóčo, zoki, nohajcy nětk hišće jara tunjo.

Walter Noebel
w Budyšinje na Bohatej hrje 14.

Składnostna kupi!
2 spódn. poslešći po 20.— hr.
zwjerśne poslešćo 36.— hr.
Max Seifert, na Kamj. hasy 29

Někotre trjebane
žonjace a mužace **kolesa**
— někotre nimale nowe — tunjo předawa
Jan Schjeback
w Budyšinje na Mužak. drózy 4

Hermansku njedźelu wotewrjene!

Pobrachuje Wam na pjenjezach

a chceće sebi něšto kupić, přindźće ke mni. — Małe napłaćenje dosaha, podawam hnydom po najnižšich płaćiznach:

Muž. wobleki, paletoty, jupy
žnnjace wobleki a mantle
Wšě dźěćace drasty, gardiny, ložowe a čelne šaty wšě meble

Carl Horn nasl.
w Budyšinje na Jerjowej hasy 2 při Hłown. torhošću

wot 1/2 11—12 dop. a wot 2—6 h. pop.

Tunje wobuće za nazymu!

Wobuća za młodźinu:

čorne dźěćace črije zezpinku z howjazeje kože

23/24	3.70	25/28	4.—
27/30	4.70	31/35	5.80
36/39	7.20	40/46	9.50

šnórowanske črije howjaze-box

27/30	**6.75**	31/35	**7.75**
36/39	**10.50**	42/46	**12.50**

Dale mamy znamki:
Wassertrotz a Jungdeutschland črije,
Ada — Ada — dźěćace črije,
Hólčace a pachołace wuhornjene črije kóžda wulkosć!

Powołanske a dźěłanske črije,
dźěłanske črije
a tajke ze spinku
howjaza koža 12.50 10.50 9.50
walkowane črije
howjaza koža
znata kajkosć . . . 19.75
tofle
plušowe z pódšk. z dźěj. kože 1.25 dto. z Mokoptúškom 1.50
črije na hasu
eleg. nowe formy, najl. kajkosć
Hobrski wubjerk
wšěch kož. druž.
znamki: Hassia, Panther, Dr. Lahmann — Angulus!

Tabbe
Schuhwarenhaus
Lautern Kaiserstr. 3

Hermansku njedźelu wotewrjene

Wšitko złožuje swój puć

k Loewenstammec hermanskemu předawanju!

Žonj. brokatowe stupnje ze spinku
eleg. rejwanski črij, pěkna kónč. forma, we wšel. wuwjedźenjach a wšěch wulk. 5.90

Žonjace połbrok. stupnje ze spinku
běłe ze slěbrom, złote ze slěbrom, přestajpjace wuwjedźenje, eleg. nowočasna forma we wšěch wulkosćach . . . 6.90

Žonjace stupnje ze spinku
z čorneje kože, nowoč. forma, z lakowym wupyšenjom, rune a zhibnjene pjeńki, we wšěch wulkosćach . . 6.50

Žonjace stupnje z dźiwinow. kože
a ze spinku, eleg. forma, z dźěrkatej lak. spinku, kož. podšiwkom, amerik. pjeńkom we wšěch wulkosćach . . 5.90

Žonjace lakowe stupnje ze spinku
rjana, nowoč. forma, z runymi a wuzhibnjenymi pjeńkami, jasnokožanym podšiwkom, we wšěch wulkosćach 6.75

Žonjace stupnje z lak. prěkšukom
a ze spinku, pěkna forma, najnowše wupyš. předkn. dźěła, z jasno-kožan. podšiwkom, z wuzhibnjen. pjeńkami 6.50

Žonjace šnórowanske stupnje
čorne z howj. kože, z kožanym podšiwkom, polwysok. pjeńkom, přijomna šěroka forma we wšěch wulkosćach 6.50

Žonjace čahańske stupnje
brune, předku z dźěrkami, nowoč. kónč. forma, we wšěch wulkosćach 7.50

Žonjace stupnje ze spinku
šěry krokowy satin, nowoč. kónč. forma wuzhibnjene pjeńki, wulkosće 38—41 9.45

Mužace nizke stupnje
čorno-kožane, nowoč. pěkna forma, kož podšiwk z běłym šowom, wšě wulk. 8.90

mužace nizke stupnje
brune, zběłym šowom, z imit. aligator. zasadkomaj, nowoč. kónčojta forma we wšěch wulkosćach 9.85

mužace nizke stupnje
čorne, z nubuk-kože, eleg. lakowe wupyš., rjana pěkna forma z běłym šowom we wšěch wulkosćach . . . 13.50

mužace nizke stupnje
z lakoweje kože, z křidłowej kapu, nowoč. kónčojta forma. z kožan. podšiwkom we wšěch wulkosćach . . 12.90

mužace šnórowanske stupnje
čorne, nowočasna, kónčojta forma, z běłym šowom, we wšěch wulkosć 9.50

mužace črije
wobłukowe dźěło, z dźěła z mjezpódušu, rjana elegantna forma, we wšěch wulkosćach 12.50

mužace nizke stupnje
brune, nowočasna kónčojta forma, z běłym šowom, z kožanym podšiwkom we wšěch wulkosćach . 12.50

pacholace šnórowańske stupnje
čorne, přijomna šěroka forma, z rukowanjom z čisteje kože zhotowjene, wulkosće 36—39 . . . . . 7.90

dźěćace črije
čorne a brune, šěroka, přijomna forma, wulkosće 23 a 24 . . . . 3.90

Žonjace wuhornjeńske stupnje 1.75
z pomponowej fileowej a kožanej podušu, ke zakrytym šowom, we wšěch wulkosćach, wosebje tunjo

Loewenstamm

na Mołtkowej drózy 4

Poručam

Swinjace mjaso pt 1—1.20
ćelace mjaso pt. 1.30
čerst. **how. mjas.** pt 1.10—1.30
z mjerzne mjeso pt. 0.80
Tuk pt. 1.40, 5 puntow tunšo, 6j, pt. 6.0 pj. 5 puntow tunšo, wšelake **kolbasy** pt. 80—1.40
sadleščo pt. 1.— hr.

Otto Schröder
w Budyšinje na Šulerskej hasy 6, rózk Gikelaberg. Ręču serbsći.

Vogtland. wumělske Madraske gardiny
tež za małe wokna, tunje vitražowe tkaniny, canki, kromy
Ida Erlerec zwož. Wirkerowa
w Budyšinje, Zw. Lawska hasa 10 rózk Kronprynceweho mosta.

3 PS motorske koła
nowe z fabriki, bjez dawka a wjeđźenskeho wopisma, tež na wotpłać. Nowe 4 PS D.K.W. motorske koła kaž stajnjeskładnostne kupy trjeb. mot. kołow.
Max Seifert, na Kamj. hasy 29

Tež Wy

dyrbjeli k hermankej Waše nakupowanja słódkosćow, płackow přećiwo kašlej, Nürnbergsk. poprjancow atd. w fabricy cokrowych tworow
F. A. Trumpler nasl.
Robert Voye
w Budyšinje na Kotolskej hasy wobstaraš.
K mótšace tity, tity z wotpadankami wosebje tunjo.
Najstarši wobkhod w měsće.

Vogtland. gardiny
sfory, vitraže mull, madras, šaty, wušiwanje mjenow
Martha Bräuer
w Budyšinje,
na Mołtkowej drózy 5

1 mužace koło 60 hr.
1 žonjace koło 65 hr.
wobej hódnej jako nowej jenož někotre razy jězdź, z ruk. wopis
Max Seifert na Kamjeńt, has. 29

Nawěšiki přinjesu wužitk!

4000.— hr.
na 1. hypotheku
na mału žiwnosć (wopalna kmł přez 10 000 hr.) pyta sprawny Serb. — Poskićenja pod D. 68 na wudawarstwu „Serb. Nowin".

Serbske křćeńske lisćiki
Serbska knihařnja
w Serbskim Domje w Budyšinje

Žonjace mantle

dźěćace mantle
nowosće wobłekow
hobrski wubjerk — — — jara tunje płaćizny

W. Häcker
w Budyšinje — Telef. 3997 — na Žitnej hasy 7

Příloha k číslu 258

SERBSKE NOWINY

Pjatk, 4. novembra 1927

Čescuj starobu.

Swobźiwuje, so někotři starych ludźi tak njeradu sujeżu. Nan a mać staj dźěćom wšěch swoje wobstejenišćo pśiwótsajiłoj. Mataj swoju śiwjeźu a komorku — a tam žiwjachataj, tam dóstawataj swóju schkiźku jěźe; a tuž mataj dołoź, wjazy mimataj prawo žadaś. O pśichodnosći młodosći. Wopomń, so ględaj gama něhdy starobu bogatšich, a sawěsćeje žebi ju pśichejesch. „Schtož wjachasch, je by so Tebi stało, wjeźiś nikomu druhomu!“

Stari ludźo rumja so we wschelakim dźěśom. Widźiśch strowe dźěcko hodźimu směrom? Staroba sniježe nješto wjazy měra, ale wjaz jenoź měr; narwopak, trjeba mnoho wótmólenjenja. Wowka rad dźěćeli pśtoni, byrnjeź na tu garu poskorźiła; to kluscha k wěsy. Dźěd rady na dworje abo w jahrodźy něschto hamprikota. Kak potom, hdyž młody knjes schtomik wutorhnje, kotryź je stary nan žadźił — hdyž stara mać niźo prawje staśiś njemóże? Praj tola, kak dźesch schto měcź. Druhdy wschak by gam runjeś tak sćinił, ale dokelź je stary tak sćinił, tuž njeje prawje.

Wopyt je pśichódny. Staraj nan a mać gmětaj sobu k gwaźnym pśichóźkam. Kak so jimaj wóźmy sobustaj, hdyž móžetaj sobu bźesadowaś, abo hdyž dyrbitaj něschto je starych cźasowv powědaś. Nichtóri niźo njepraji, hdyž jogo na rub kapnje — jenoź młoda to se schelanym pogladnjenjom pytnje. — Sću-li wěźdźe na kermuschu kasane, brje praja, so je pucźowanje sa starych wobcźežne a so staj najradšicho domach. Ale hdyž gmětaj sobu jěś, kak nasne mataj so gotowaś!

Staroba trjeba sanjeźeleneja —.

Cyrkwinske powšśe.

S Budyschina.

Michalska zyrkej w Budyschinje.

21. njedź. po Św. Trojizy w Michalskej zyrkwi rano we 8 hodź. Boże wotkasanje, němske (farar Tischer), wo 9 hodź. němska a ½11 hodź. serbska Boża słužba (farar Kowar).

Jutry pop. w 3 hodź. na dwórnischcu towarstwo żonow.

Wutoru wjecor w 7 hodź. w Dobruschi w Schleinizej wótmólenjenje mutrnosći s Božim wotkasanjom sa starych.

Semrěli: 28. 10. Richard Neumann, mosef w Tišinje, 30 lět. — Arnošt Werner, Arnošcha Hermanna Serbina, pohonesa w Małkecach, 2 dnjow. — Robert Biarnat Bär, nózny wachtmichter na Zidowje, 63½ lěta stary. — 2. 11. Hanórii Starka, wobsedźeś Skały we Bóšći, 66 lět.

S Budestecz.

Pjódźelu smějo farar Bójz rano ⅛8 hodź. němsku spowěź, farar Domaschka dop. ½9 hodź. němske a we 10 hodź. serbske pśedowanje.

Powołdnju w 2 hodź. Boża słužba sa dźěći.

Popołdnju w 4 hodź. shromadźizna kschesećs. towarstwa mužow a młodźinys.

Sśrjedu towarstwo holzow.

Schtwórtk pop. ¼4 hodź. shromadźizna kschesećs. towarstwa żonow pola Hilliz.

S Budyschinka.

Na kermuschnym gwjedźenju budźe rano w 9 hodź. serbska a ½11 hodź. němska Boża słužba (knjes farar Wjeda z Budyschina. Sbérka sa wérowanske biblije.

S Barta.

21. njedź. po Św. Trojizy dop. w 9 hodź. serbska Boża słužba.

Pódźelu — kermuschnu — dop. w 9 hodź. serbska a ½11 hodź. němska Boża słužba (knjes farar Wjeda je hodźija.

Wutoru pop. w 3 hodź. shromadźizna žónskego towarstwa. —

S Bulez.

21. njedź. po Św. Trojizy rano w 7 hodź. serbska spowěź, dop. ½9 hodź. serbska a w 10 hodź. němska Boża słužba. — Pop. ½3 hodź. kschesećańska Boża słužba.

Sśrjedu pop. w 3 hodź. žónske towarstwo pola Dietrichez.

S Delnjeho Wujesda.

Njedźelu dop. w 9 hodź. serbske pśedowanje (kermuschny gwjedźeni), ½11 hodź. němske pśedowanje.

Pódźelu dop. w 9 hodź. so serbske pśedowanje cźita.

S Hodźija.

21. njedź. po Św. Trojizy smějo farar Voigt rano ⅛8 hodź. němsku spowěź, farar Wjesar ½9 hodź. němske a w 10 hodź. serbske kemschenje.

Wutoru wjecor we 8 hodź. smějo knjes Zimmermann z Budyschina we spomožerskim domje biblisku hodźinu.

Sśrjedu dop. ½10 hodź. shromadźizna woładnych sastupjerjow w Societeeje w Budyschinje.

S Huski.

21. njedźelu po Św. Trojizy dop. ½9 hodź. němske pśedowanje, kiž so cźita. Kschcźenja w 3 hodź.

S Huczíny.

21. njedź. po Św. Trojizy dop. w 9 hodź. serbska Boża słužba, ½11 hodź. němska kermuschna Boża słužba.

Pódźelu 7. 11. kermuschny gwjedźeń, dop. w 9 hodź. serbska Boża słužba.

S Hrodźischcza.

21. njedź. po Św. Trojizy dop. w 9 hodź. serbska, ½11 hodź. němska Boża słužba. Pop. w 2 hodź. dźěćikemschenje.

Schtwórtk 10. novembra dop. w 10 hodź. Boże wotkasanje w schuli w Drožźiju.

Pjatk 11. novembra pop. w 3 hodź. Boże wotkasanje w Běłej Horje, pov. w 4 hodź. wobornuja we Worzymicach.

S Klitschcu.

21. njedź. po Św. Trojizy rano we 8 hodź. němska spowěź i Božim wotkasanjom, dop. w 9 hodź. němske a ½11 hodź. serbske kemschenje. Sbérka.

Pódźelu 7. novembra kermuscha: dop. w 9 hodź. serbska a ½11 hodź. němska Gwjedźeńska Boża słužba. Sbérka.

Semrěli: Jan Kokla, numjenkar a rentudóstawar w Cźeschonje, 75 l. 3 m. 2 dn. stary. — Hana rodź. Mlynkez, sawóstajena wudowa Jana Bjenady, kubłowego gwmjenkarja w Sdźarach, 70 l. 3 m. 1 dn. stara.

S Kotez.

21. njedź. po Św. Trojizy je dop. w 10 hodź. němske kemschenje, na to kemschenje sa dźěći (wobadny farar).

Wutoru wjecźor we 8 hodź. pola Bohuzez gwójbu w Hornich Kotezach němska biblijska hodźina (bratr Kschiźan z Běłeje Hory).

S Khwaczij.

21. njedź. po Św. Trojizy rano ⅛8 hodź. němska spowěź, dop. ½9 hodź. němske a w 10 hodź. serbske kemschenje.

Pódźelu dop. ½9 hodź. serbske a w 10 hodź. němske kermuschne kemschenje.

Na wobźemaj dnjomaj sbérka sa zyrkwinske samoženje wošadu.

Schtwórtk wjecźor we 8 hodź. smějo farar biblisku hodźinu we Wulkodubrawskej schuli.

S Lupoje.

21. njedź. po Św. Trojizy dop. w 9 hodź. němska a ½11 hodź. serbska Boża słužba.

S Malešcez.

21. njedź. po Św. Trojizy dop. ½9 hodź. serbske kemschenje.

Pówdźelu kermuschnu dop. ½9 hodź. serbske a w 10 hodź. němske kemschenje.

S Minakala.

21. njedź. po Św. Trojizy dop. ½9 hodź. serbske a w 10 hodź. němske kemschenje.

Pówdźelu — kermuschnu — dop. ½9 hodź. serbske a ½10 hodź. němske kemschenje.

Sśrjedu wjecźor we 8 hodź. na farje žónske towarstwo.

Schtwórtk pop. ½5 hodź. w Adolfowej Hdeze žónske towarstwo.

Schtwórtk pop. ¼4 hodź. we Wjeselu pola Brodźiz serbska mutrnosć a spowěź.

S Njeswaczidla.

21. njedź. po Św. Trojizy rano we 8 hodź. němska spowěź, dop. w 9 hodź. němska a ½11 hodź. serbske Boża słužba. — W 2 hodź. kemschenje sa dźěći. Pop. ¼4 hodź. biblisća hodźina we paćerskej stwje (k. shrom. słužowaś Zimmermann z Męsa).

Pokhowany bu 4. 11. Jan Gusta Schołta, rumnikar w Malym Pśeśeźdrježnju, 79 lět stary.

S Nojaczij.

21. njedź. po Św. Trojizy dop. ½9 hodź. serbska a ¾10 hodź. němska Boża słužba, w 11 hodź. Boża słužba sa dźěći. Pop. ½3 hodź. towarstwo młodźenzow.

Kschcźeny: Erhardt Helmut, synk rataria Paula Petricha w Krayowach.

Swěrowanaj: Stefan Gaida, rataśiśi dźěłaja we Trubnjach a Frida Marja rodź. Gochtez tam.

S Norschiz.

21. njedź. po Św. Trojizy budźe dop. w 9 hodź. serbska a ½11 hodź. němska Boża słužba. Pop. ½4 hodź. zynk. konzert, wunjesdźeny wot kujsa Alberta Müllera z Budyschina.

Na kermuschnym gwjedźenju budźe dop. w 9 hodź. serbska a ½11 hodź. němska Boża słužba (knjes farar Kaler-Njeswaczidlofski). Sbérka sa wošadnu diakoniju.

Wutoru wjecźor rozmnoźowanje poiawnistwa.

Semrěła je Magdalena Kriegerowa rodź. Schiller, wumjenjakarka w Boschezach, 66 l. 10 m. 6 dn. stara.

S Rakez.

21. njedź. po Św. Trojizy dop. ½9 hodź. němske a wječ. dop. w 9 hodź. němske spowědne kemschenje, ½11 hodź. serbska Boża słužba.

Pódźelu (kermuschna pódźela) dop. w 9 hodź. serbska a ½11 hodź. němska Boża słužba.

Pothowany bu 1. 11. kowar August Perlik z Rakez, 32 lět stary.

S Rychwałda.

21. njedź. po Św. Trojizy je dop. w 9 hodź. serbske a ¼11 hodź. němske kemschenje.

S Wósporka.

21. njedź. po Św. Trojizy je dop. ½9 hodź. pśedowanje (farar Kanig z Kotez).

Pódźelu wjecźor na farje biblisća hodźina (bratr Kschiźan z Běłeje Hory).

Se Sslepeho.

21. njedź. po Św. Trojizy (Reformaziski gwjedźeń). Sserbska spowěź a Boże wotkasanje rano we 8 hodź. serbska Boża słužba dop. ½10 hodź., němska w 11 hodź. Sbérka sa Gustav-Adolfske towarstwo.

Swěrowani: Hans Adam Hantschko w Zejcach a Hana Bastianez z Trjebina. — Heinrich Nowak a Hana Cźackuliz z Rownjeho.

Semrěli: Liska, Jurja Matizy z Rownjeho, mlódźicha dźowka, stara 5 l. 2 m. a 29 dn. — Herman Wieder, bywschi kantor a hlowny wucźeŕ w Sslepom, na wotpocźinku we Wrótšlakowu, stary 79 l. 1 m. 21 dn. a wucźeŕ Götze, bywschi kantor na wotpocźinku w Sslepom, stary 67 lět.

Korčmarjec Marka.

Powědańcko je žerbskeho žiwjenja, napisał P. W.

(Słónczenje.)

„Bohuškławje!“ sawoła, „mějmoje pozlednje bożenje. Tole žebi wsmi wotemnje k twopomnjeczu.“

Rjekaśaś padny k jeho noham.

Bohuškław rjekaśaś słobnyschi, sawoła: „Mój Bożo! to dźe je rjekaśaś mojeho nana! Marka! Marušcha! Ty maśch hrózbne potajnosće pśchi žebi. Ssy snała mojeho nana. Wěsch wo nim wjazy.“

Tonu wschemu bě korčmarjec pschihladowak. Jemu wabiło na khorje stawachu ſ hrosbu pśched tym, schto ma we pschichodnych dnjach wocźakowaćs. Jeho kamušna dźowka je jeho młodemu huźlerjej jako mordarja jeho nana wobstorźiła.

„Wumrěj!“ zareji a tśeli do njeje.

Marka ju zatoloźeo na semju swjeśe. . . . .

Korčmar běžeśe na to na hornju kubju. Tam zapali brunadu stareje papjery a wobwéźny go na rjadu sa powjas.

Wschitzy wobydlerjo běchu nadobo se spara wubudźeni. „Woheń! woheń! wokaśe go po zyłej wsy.

Pschijědże wohnjowa wobora a haschesche. Na kubju njemóžachu, dokelź bě korčmar sa kubu durje samknuł.

Bohuškław, zaklyschi we komorje wutśeł, běžesche schtož mózesche do komory, hdyž běchu durje wotewrjene. Wubladowschi Marku jako norowu na lékowanje. Hrabny se gwojimaj gyłnymaj rukomaj Marku a njeběsche ju tak pśeśiwne hacź mózesche k gwojej maćeri. Pschi wschém tym hórko pkakasche.

„Maćzi, khelije pomhaj schtoź mózesch. Jejny nan je wobludźił a je ju zaśełił. Jich dom ſ wulkej ležbnosću Marku hladasche a pytasche něhdy w tołsźy krjepki. Te pschipravi a kapasche je Marźy do huby. Nanu jej namasa.

Bohuškław ſ wulkej napjatoścju maćeŕenemu jednanju pschihladowasche.

Jeho maćz taźkim lékowanjam rosemjesche. Mnohim cźežko ranjentym je hižo žiwjenje sachowała.

Nětko je wot khorołoja ani njehnu. Bohuškław jej gwócźesche.

Nadobo maćz zyle khutnje na gyna hladasche. Wón hnydom wědźesche, so je wośudny wokomik bliźi, w kotrymž go rośkudźi hacź je cźezkstrantjena saźo wustrowi a budźe žiwa abo hacź cźiśche žiwoje młode žiwjenje wudhycha.

Bohuškław wsa swoje hutźe a bźesche won. Tam sahra žebi hmujazu kerluśch, kotryź dě Marka tak radu ſlyschała: „Knježna, tebje sirowju.“ Sśwjatočne śmuli njeběchu go po nosnej cźišćinje do wožy, w kotrejž so korčmarjez dom palesche. Njebjo bě krej cźerwjene. Jeho pěśeń stupasche jako woprawdźita modlitwa k njebjeźanu a dyrbjesche namakaś wuślyschenje.

Jako bě dohrał, wotewrichu so niśte durje rospadaneje kězki a maćz sawoła.

Je wumrjena.

Bohuškław padny na swoje kolena a djakowasche go Bohu we horzej modlitwje.

Pśched sthadźenjom źłonza wobeś ſhaschachu. Zyły statok ho dospolnje wotpali. Teź wschо bě go ſobu ſpalilo, hacź jenoź ſ delnich ſjiwow běchu wschelake wězy wunoſpyli.

Wobe pokładnizy pak namakachu njewobſchkodźenej we popjele. Pytachu po korčmarjowym cźele. Jenoź nekotre ſiwjolene cźaſeje namakachu. Mětka, hdyž jeho kośce we popjele leżachu, hebi lubo wschelake wězy wo nim ſchukotachu. Bě widźeć, ſo ludźo wjele wědźachu, tola mamon wschém wuczi ſalěpi. Teź jeho cźeledź poczа wschelake wězy powědaś. Mnoho běchu widźeli a ſlyscheli. Widźachu, kak je ſe ſwojej dźowku ſakhadźał a kak je ju w tamnej hrózbnej nozy domoj pschiwlekł. Cźeledź ſo jeho bojesche. Buchu wschitzy pscheſłyschowani, teź Marka, Bohuškław a jeho maćz.

Cźakachu na wustrowjenje Marki. Bohuškławowa maćz ju ſe wyschej ſwérnu hladasche. Lékaŕ maćeŕne lékowanje pokhwali a ſamo wobdźiwasche.

Sa nětšaz bě Marźy hižo wo nětšto khmanišo.

Njepschedstajitelnje dołho ju, ale dachu jej ſamej ſo wupraśiś. Powědasche wyschitko, schto bě ſo ſo pschedi dźeſaś létami ſtało, schtož dźe ſama njeje widźała, tola na cźoſ je tukała po ſwojim dźěćazym rozumje.

Pschepytowaca konitśija da ſ pschitomnoſeju ſtareje Sstowaczki cźełko ſtareho huźlerja wuhrjebaś. Bě dźe hižo pschetkate, tola po wschelakich ſhikkach jeho drasty a po huślach wona ſwojeho mandźelſkeho hnydom ſpóźna. Nimo toho hišćeze w jenej korčmarjowej pokładnizy ſtary cźaſnik wobohego huźlerja namakachu.

Po ſurdnišim pschepytowanju pschipadny zyle bohatſtwo mordarja a ſamomordarja korčmarja jeho dźowzi Marźy a Bohuškławej, ſynej morjeneho huźlerja. Wobaj buschtaj, tak bórzy hacź Marka wotkhori we wjeſnej zyrkwi ſwérowanaj. Dyžaju ludźi běchu ſwjatočnemu ſtutkej pschitomni. Mnohe wócźka w ſlyſlach pkuwachu.

* * *

Młodaj mandźelſkaj pak dołho wjazy we wśy njewoſtaſchtaj. Njechcaſchtaj wotſacź we wokolinje, hdyž běchu ſo tak hrózlune wězy ſtate. Pschedaſchtaj wſchě ſwoje ſamożenje a cźehnjeſchtaj do Sſtowkawſkej.

Tam běſchtaj nětko we wulkim bohatſtwje ſiwaj. Tola běſchtaj nimo mérej darmiwaj a nikoſejmaj pschcźežiwo khudym a unjuſerpjazym. Jeju dom bě kóždemu wotewrjeny.

Marka bě ſarunała dospolnje ſtótſtnuſtwo ſwojeho nejeſhožowneho nana. Bě khitroſe rany dweju duſchow po możnoſći ſaźo ſahojiła.

Schto wjeſchitko ſamóže dobry a pózcźiwy cźłowjeſa łaź bě to Korčmarjez Marka.

S Wößlinka.

21. mjedž. po žwj. Trojizy rano we 8 hodž. nemška owedž, dop. w 9 hodž. němšće a ½11 hodž. herbšće kemjenše. Sćerka. (Kermuschа.)

Pondźelu 7. novembra dop. w 9 hodž. herbšće kermuschа-předowanje.

Přilopk.

* **Ssamomordatšinu jako fantazija.** W Halli měješće pschek waschnje žo sa schon wobwěsnjenej, hdyž běchu žo w blišošći. Jako běchu jeho wotrěwnyli, skorješe z hwoju winu a sdźerašše dobrowólne dary. Jene połonjo běšše žo wješ raſow wukhowaš dał, na to k jeho polizija faja. Wón měješće hišće nekotre rowne powjaly pschi sebi.

* **Dźiwne wukhowanje žiwjenja.** W Gubinje pasče sčesćeho postkhoda jerjeho domu ośeło na dróhu dete. Wotšeńdny, kiž nimo pschijedźe, zaběrada dźiwadźenje dźěcko jenmi so poradźi a powadźa, ja so malemu cłowjekej wjenje sdźerža.

* **S Čěskeje Kamjenizy.** Dźěłaćeŕ Pekař a Józef Kratěschtaj zyntu mój pilof, khodźeschtaj i jenoje korčzmy do sobje, běrěš rano w Benešowje psched korčzmu do wutkeje hady mjenschadźěschtaj. Kratko, hdyž agitator komunistiše strowy, wuješe swój nóž a kónje a Pekař Khribeła. Tuńdy bu pšeło, a cłeło kranjeny a so wjeselraty pak so wo njeho njestaraše. Pekař hnědźi cłeło njesenje płuzom. Kratko na jaſo.

* **Pjerej žarow chloroformowaneho padnycha.** S jenoje pólnje w Hietzingu pola Wina je pólnu nětko rynu cujomi už cłekmyl, kiž sebi so wod njemom or. Jan Schnitzer sapiſał. Hakle po jeho cłekmjenju so wuwokasa, so bě zyły rjetomas ludźi wo 6000 schillingow woschał, teš jenemu pschekupzej drohotnosće wuwěschčiłi. Schnitzer je wot swojich młodostnych lět dyrdombejnik a njekmanik. 1902 bu w Brenjenju dla jebanstwa a falschowanja ličźinow z cłom jaſwa thkotany. Potom je w Ameriju a Europe so huschčiłco wožewił, so by swojim žonam jich samoženje pschečźiwił. Swój prěni wopor namaka 1909 w Barschinje. Tam woženi so z bohatej nudowu D. a wopuschčiłi ju, hdyž bě ju wo 25000 hr. wotžěł. Cźekny do Wina, potom do Ameriki. Tam sejma so w Newyorku z jenej Winarku, z kotrej so woženi. Sgdom měsazow trajesche manželesstwo, potom wostaji ju žedźo, hdyž bě ju wo wsčo pschinjesł. Bórzy po tym — w mjeji 1910 — woženi so w Newyorku sasy z jenej Amerišanku. Sa dwě njedźeli bě 500 dollarow fabił a wopuschčił ju. S Amerili dojedźe jej Schnitzer sasy do Wina a wustupowaše tu jako Frank Powers. W mjeji 1911 žlubi so z jenej knjeżnu P. Jurarješa, so by hobu do Jendźelskeje dojeła a so tam žiwnorowała. Ji wumóžčiłej 1200 a jejej mane 9000 złotych hriwnow a cźekny. Wot tehdy cźasa njebě wo nim nikotre léta wjacy ajaj słyschcej, doniž w lěte 1923 jene njemuzystwo na njeho njedopomni. W januaru 1923 je so Sch. w Turinje (w Italskej) sasterzował a tam so je 21 lětnej Winšker hrajeršu R. spinał. Jej nudowaschče so za amerikanskeho cźłakarja dr. Roncalo. Mješe bórzy do wjeje salubowanu, žiłsi jej žeńcu a nawobi ju, z nim do Neapla a na kupu Capri (błišo města) sapurjetowaš. Na spodźatku mjeješe hišće pjenjezy a wobkrućej, so ma njesmjerne bohatebo swija w Newyorku, kiž jeho podpěra. Ale tute podpery njecza nawokasa a Sch. nawabi hrajerku, so jemu swoju mjeschčanu garderobu (drastu) wuda a ju sasaji. Jej sa khrišćejom pak pschěda tu tu drastu a potom ju też wopuschčeli. W Romje trjechi Sch. bórzy potom zyle pschipadnje pschecźela i młodoscźe, parijskeho bankjeja Samuela Rechta, kiž w hotelu „Majestik“ bydleschče. Dnja 12. junija pschebywnaschče Sch. pola Rechta w hotelu, chloroformowasche jeho a wumrěi njewědomnego wo 27660 franzowskich frankow. Mjeto je so muž, kiž na hišćeke wješe wjele na swědomnju, wojaci we Winje pokasał a sasy zyły cźrjódu ludźi wojebał. Nadźijomnje jeho bórzy popadnu a sa schwedźe gardu tykm.

* **Syna w Rusłel.** S Kosawa pschinoše powěsć, so je so w tamnischej wokolinje wjele šinka naschło. Thermometer spadny hacź na 20 stowjeskow nize 0. Wolga je samjersła, so su łodze unohe pschestacź.

* **Wopory wichora w Jendźelskej.** Kónz saůdżenego tydzenja sakhadźesche nad Jendźelsku Walisku a Irsku žiwny wichor. Po poslednich powěsćach je pschi wichorje wješe 60 cłowjekow wo žiwjenje pschischło. Na wjele grafach a telefonach je wichor so zylkym tuku wulu ssčkoou nacźinił. Teš w Hollandskej, Danskej, Schotskej hacź do Hamburga wichor wjele nerobi.

* **Katastroſa i milinu w Schtanjišer.** Wo nyńy Nowym lěcźe dla sasaženja mi im wjelektrišim powodźe wosći, kiž so na nimale wschi ke wjesne twarjenja na pschestrě. Milina mori nekotre wosnoby, kotrej spschija groły pschěrěšnych. Po dotalnej wowsérje je 10 wosnow sunjerej namakało a na 30 so tranjenych.

Listowanje.

M. W. Wasche žadanje na pohódnoscźenje budźa wo waschim měnjenju hjes wuzpěcha, dokelj so tu we „njeschuźiwcznym kurzu žadanku“ (po šalorju „unzeiserte Kaufgesuchsforderung“) jedna, kiž šwahowanym pohódnoscźenju swonka nahódnostnego jakon a podźi. Tuž nětkle wotsiewjenje na nahódnostne městno trěbne njeje. Tuž jeje budźeśe słorzbu japosaci dyrdźeš, jeli so sdźelowanju wodźerje.

W. S. Němski khłostanski perjad rjaduje dokładny waschnje, kak ma so wotprawjenje pschewjesćej, hdyž njeje statne ministerstwo jowje wobhnadźenske prawo mukowało. Wotprawjenje je šekerzom ninu so na nětkajšim sjawonym městnje stacź kaž w druhich trajach, ale na „wobkrućenym městnje“. Swjetšcha wuzyła so dwory sudnistich jasnow. Pschi wotprawjenju maja pschipódła dwě sudnikaj teho sudna, kiž je wobstorzenebo k žnjerczi jasudźiło, statny trěnik, sudnišli sapisowar a jedyn jasnowny jastojnik. Mjeschčanesta teho města, kiž so wotprawjenje kława, na so namokwjecź. 12 wosebow je jastupjerstwa abo druhich nahladnych bohatstwow gmejny pomjenowaca, so bychu pschi wotprawjenju pschipódła byli. Wysche teho maja dachowny po wobzamknjenju wotprawjenebo a jeho jastowaš a po rosšudbe a nanjecze jastojnika, kiž wotprawjenje nawjedźe, teš hišćeke denšy sudźo pschistup. Cźěło wotprawjeneho może so pschiwinowym na jich žadanje pschewostajicź, so bychu jeho k jednorej žiwjatočnosći pokhowali.

M. H. Stórznik je w tym rodźe Waschi žyn, kiž na so pschez pomjenomnebo, potajkim pschez Waš abo Waschu mandželsku abo jeneho prawniska jasnapowacz. Wobkrućenu nima žanoho prawa, mój wuczenmika wotpokasaci a Waš, jako nana, k dorěčenanju psched dźěłowym sudnikom pschi wujawaci. To ješi zyle we Waschej kwobodnej woli, tak dołho hacź sudnikom na nasze njepójnaje, z nami wuczenmika jednaci. Potom wšo bychče so podwoliecź dyrdźał.

H. B. Nětajka sakanjka winowatosćej njewobsteji sa žnjeho dźěłodawarja, wudewje dźěłacźerja, kiž je na pošta lět šwérnje błužił, bydlenje a žiwjenje dacź. Winowaty pak je stat, wschi pschez invalidne sawěščenje najtate prawa wa na rentu społoscźej. Hdyž we Waschim padźe renta njedožaha, dha je to tola wěš wudowu, wyčerkkubkerja prošeć so ko pschi jeje khudobje wo nju stara. Tón šnadź žyła njewě, kak i tutej wudewu tseji. Jene hłowe žanu dźěło njecźini.

M. L. Mójemu Wam jeno radźicź, dla pschiwobroczenja pola ko na pschestejcźu kulturnu hamt wobraczicź a tam trěbne namjety siajecź. Tón budźe wěš pruhowaš a po potrěbnosći je šahndźekitim sarjadnjiswom ko dorěčecź a potom wobšamknucź. Tuž dožakajce.

Směškl.

** **Jeje pschecze.** „Cźini mi jara žel“, prajeschе lékar nubowanej mandželskej, „njeje mi mójmo, Waschemu mjeju waschnje wotwuczicź, jo njeby špizy dwo hnje rěcźał.“ — „Ach, knjes doktor“, prošy mandželska, njemóżesce traschu so šnahnjenjelicha bocźinicź, jo by troschku srosumliwische rěcźał.“

** **Kéjor Józef II.** puczewaschе ras inkognito (njeznaty) a šerdże hej do hórišeje korczmicźki. Hdźej hej jeji kasa. Tola jedyn z jeho kłužewnikow korczmarjej pschedaješe, koho ma jako bórzja psched sobu. Hdyž kéjor šlicźowanu dosta, šadaschе hej korczmar šchtyri taleraje sa ješi. „Prajeze mi tola,“ praschesche po kéjor, „žu da we waschej krajiwe nje jeja tak žadne?“ „To runje mi, majestosći, ale nowarchoja.“

** **Pschecze we hwojim powołanju.** Rutšlamaria hłowaca do jasnwa. Swój nutšlamatiki grat dyrbjesche wobšedacź. Po wo šedźenju hrozneho thłostanja dźe k jasnwomu direktorej a mjenjesche: „Je zyle rjenje bylo a je mje wjeselilo, ale cźekcźeny knjeże, šumem traschi wo swój dźěławy grat prošyeš . . .!“

** **Hdyž je sobu.** Sums dźe do wožebneho hoscźenca. Pinczinik pschinjese polivku, dobru rakowu polivku. Pinczinik wotenidże. Sums šawola jeho nasajet. „Tutu polivku njemóżu jěcź.“ Pinczinik pschinjese nowy talez polivki. „Tu też jěcź njemóżu!“ Pinczinikej poczina wjeła hnuc dyrbjeć. Dże po hoscźenzarja. Sums: „Sposleli nje, Waš sejmcź, ale Waschu polivku njemóżu jěcź.“ — „Cźehodla prija,“ praschesche ko hoscźenzar, to je tola dobra rakowa polivka.“ — „To wjech je,“ napischerkni Sums, „ale pinch nik je žižu sabyli!“

Hospodarski rozhlad.

pjatk 4. nowembra 1927:

Wčerawše kurzy w Barlinie.

Dollar	4,1885	100 pólsk. złotych	46,975
dźelski punt .	20,388	100 čěskosł. krónow	12,411
w šwajc. frankow	80,7	100 franc. frankow	16,435

Barlinska burša wosta wjeza jara hlaba. — Zobrot bě šnadny. Jenož na ćinju so kuriju efektowu šnoža šrahacźu.

Produktowe wiki běchu wjeza jara wěrne. Rožk a pschenizo šnowa 5 pj. po centnarju pschihotowanych. Lepy cźakaja hišćeke na dalsche šnjesenje płacźiznow. Owoš 15 pj. po centnarju kuriju pschedawachu. Wjeza nacźesche zenunak

w Lubiju:

pschenizy 12,50—13 hr., rožki 12,40 hr. hacź 12,80 hr., jeczmjenja nałcźinjeho 12,50 hacź 13,50 hr., wowsa 10,20—10,60 hr. Wěrny 3,50—4 hr.

w Barlinje.

~~Pschenizy 12,25—12,20 hr., rožki 11,60 hacź~~ 11,80 hr., jeczmjenja nałcźinjeho 11 hr. hacź 13,30 hr., wowsa pak 10 hr. hacź 10,60 hr.

W termińowym wikowanju

sa dezember: pschenizy 13,30—13,47½ hr. rožki pak 12,17½ hr., wowsa 11,10 hr, **sa měrz:** pschenizy 13,57½ hr., rožki pak 12,38¾ hr., wowsa 11,15—11,02½ hr, **sa mejiu:** pschenizy 13,30½—13,68¾ hr., rožki 12,53¾ hr.

Wiki wuzikowcheho ſoku šahotnaj schtwórtk w Lorr w radźichej Fejij tej.

Pschihnali běchu 1079 howjazoho a 94 drobneho ſoku. Wyšokokwalitne kruwy a młode ſóńki płacźachu:

1. kajkoscźe	750—850 hr.
2. kajkoscźe	600—700 hr.
3. kajkoscźe	400—550 hr.
Sšuzkoscźne jałowy	460—630 hr.
Létne byki 1. kajkoscźe	450—700 hr.
2. kajkoscźe	250—400 hr.
Połsćne cźelcźki	120—300 hr.
Połsćne byczki	120—325 hr.
Létne hacź dwélétne prošbuti	200—400 hr.
Hacź do 2 njedźel stare cźelata	30—60 hr.

Wubrany rjany ſok bě hišćeke drohi.

Prošata 4—6 hr. Běhaki 16—33 hr.

Wowzy a schojata 25—35 hr.

Zuhych kupzow bě wjele pschihicźło. Wiki běchu šrěcźe.

Swinjaze wiki wjeza schtwórtk w Khorćebuzu.

Na nje běchu pschinjesli 1429 prošatow a 187 běhakow.

Bone płacźachu:

prošata:	
małe	6—10 hr.
šrjenje	10—14 hr.
wulke	14—18 hr.
běhaki:	
małe	18—40 hr.
šrjenje	40—65 hr.
wulke	65—85 hr.

Wiki běchu šrěcźe.

Skótne wiki wjeza w Hródku.

Pschinjesli běchu 214 prošatow a 25 běhakow, 34 owjadłow. Wiki płacźachu. Tola „hnom“ tšoh hwojeho kupza kóńdźe. Sa howjadami so jara praschechu.

Prošata	7—15 hr.
Běhaki	20—50 hr.
Howjadła	150—400 hr.

Wiki wjeza w Lubiju.

Butra 1,10—1,15 hr., jeja 16—17 pj., twaroh 25 pj. ſuhy 1,10—1,15 hr., łany wolij 1,60 hr., běły kał 6—10 pj., cźerwjeny 7—12 pj., karoty a morchej 12—15 pj., zibina koboda 30 pj., kwětkaty kał 35—60 pj., kotrabi 10 hacź 20 pj., korki 60—100 pj., zybła 15 pj., tomaty 30 hacź 40 pj., hołotej 10—25 pj., radiški 10 pj., seleri 25—30 pj., banse 5—10 pj., pětrischka 10 pj., bryby 30 hacź 80 pj., jabłuka 10—40 pj., truschwy 10—40 pj. a bojanki 15—20 pj., winowe licze 40—80 pj., pruńniny 50—60 pj., trěš 90—100 pj.

Wiki wjeza w Kamjenzu.

Kotrabi 10 pj., morchej 10—15 pj., kwětkaty kał 15 hacź 70 pj., cźerwjeny 12 pj., běły 8—10 pj., pruńniny 80 pj. ſtr., jedźma kobda 25 pj., zibki kał 20 pj., zybła 15 pj., wowse běrny 5 pj., tomaty 30 pj., truschwy 10—25 pjerejkow, jabłuka 10—30 pj., wino w kukach 50 pj. hacź 1,20 pj., ſuhy 1,10—1,20 hr.

Wiki wjeza w Sborjeżu.

Butra 1—1,10 hr., jeja 14—15 pj., cźejuki 1,20 hr., karyn 1,30 hr., łany 1,60 hr., kury 90 pj., hołbje 70 pj. hacź 80 pj., ſuhy 1,20—1,40 hr., kwětki 1,50 hr. a prawaki 1 hr., kurjatka 45—50 pj., pruńniny 55—60 pj.

Na pschedaj:

Kóttlk 150 ſt., šendźicz palenja za Budyschinje.

Proštata, luźeji dwór we Wowsnicy.

Přichodźejcy nutaja:

Krawčzko. Hilla w Hudźi a Litter w Malej Swjédowicy.

Stolarjow, Dümlingez klaty z Kamjenza.

Schewčzko, Wenk w Budyschinje na Dornschtrubje.

Hotzu do domu, Dr. Hoffhanzowe we Wjetschinje. — Gnaukowa w Budyschinje, Nyhowy dom na Bohatej hasy. —

Ssudnizy na pschešadźowanje:

ſtoboru 5. nowembra 1927:

w Nowoschtiach (ſupzy jedźu za dop. w 10 hodž. w Lažiskim) tomoda,

w Wrěšnje pola Kamjenza (ſupzy jedźu za dop. w 9 hodž w hoscźencu „K Želesnizy“) hunaking,

w Hródku na Wujerowskej dróży 9 pop w 2 hodž.: Tři zemtrifugi, 3 dźěcźaze wožy, kuwaiška wanja, błido, błido za gramofonowe płaty, mandla, kopyrowańško praša, drastwy pomócznik, klawír, ſoniaze kolo, pišańšku stroj, drastwej kamoraj, zigarn, šlamcźiše twory, klinjan: hormyn, pišańške błido, proch „wulu, khabat“ ſ jazom, wobsetaj, hymstej mawobletkarjej, 3 klobuki, cźapšnik, a britej, pišańški stroj.

Škrowe depeše.

Produktowe wiki w Barlinje dźenſa dop. ¾11 hodž.: Wiki ſu nješchto wobšajniše, tola wobrot zyle šnadny. Dop. ¾12 hodž.: Kaj pšched hodźinu.

Płacźizny na Barlinskich produktowych wikach.

Zito a wolijowe symje po tuni abo 1000 kg, howak 100 kg. Płacźizny po złotej hriwnje.

	3. 11.	2. 11.		3. 11.	2. 11.
Pschenica	241-244	242-245	buny	22-24,00	22-24,00
rožka	232-236	233-237	woka	22-24,00	22-24,00
nat. jačmjeń	220-266	220-266	módre łupiny	14-14,5	14-14,50
naz. jačmjeń	—	—	žołte łupiny	15-15,50	15-15,50
wows	197-210	200-212	zerdatella	—	—
kukurica	191-193	191-193	raps wosušk	16-16,50	16-16,20
pšeńč muka	31-34,25	31-34,25	lany wosušk	22-22,5	22-23,50
rzana muka	32-33,25	32-33,25	poen melasa	—	—
pš. wotruby	14,75	14,75	brnj. kruški	24,00	24,00
rzane „	15,00	15,00	syno, 50 kg	2,60-3,00	2,60-3,00
rapa	335-345	335-340	rzana słoma	1,0'-1,30	1,00-1,30
lane symje	—	—	pšeńč. „	0,85-1,25	0,85-1,25
hróch	35-37,00	35-37,00	wowsna „	0,85-1,05	0,85-1,05
pjeluški	21-22,00	21-22,00	jačna „	0,85-1,05	0,85-1,05

Płacźizny rožneho skotu na Drjezdźanskich skótnych wikach.

3. novembra.

32 wol, 35 byk, 74 kruw, a jałoje, 610 ćelat, 94 wowc, 572 swini.

Płacźizny za

ćelata: 1. 89—93, 2. 80—86, 3. 70—78;

swinje: (přez 300 pt.) 67—69, 2. (240—300) 64—66, 3. (200—240) 62—63, 4. (160—200) 60—61, 5. (120—160) 55—58. Rancy 53—56.

Hermansku njedźelu wotewrjene!

Nětk

je čas črije kupować. Hačrunjeż su kože dróže smy přistowonje

tunje

žonjacy črij ze spinku nowočasny črij na hasu z plečidłom **7.95**

žonjacy šnórowanski črij dobre dźełko, přijomna forma **8.95**

žonjacy črij ze spinku bruny prawy boxkalw, přijomny pjenk **3.95**

mužace dźełanske črije k šnórowanju, wosebje tołste a sylny **7.95**

mužace šnórowanske črije dobre dźełko, nowočasna forma **12.50**

pluš. tołte a kordowe tołte 36,42 **95** pj.

topte domjace črije wuhorjeny črij, fylcowu pat. kožanu póduš **1.95**

Škórnje, jěchansk. škórnje we wulkim wubjerku.

Krisseller

prěnu wobućowy dom
w Budyšinje ◆ na Bohatej hasy 29

Kulturwehr

njech sebi kóždy w „Serb. knihařni" w Budyšinje skaza. Wukhadża měsačnje a płaći štwórćlětnje 2,50 hr.

K hermankej!!

Přesłapjace nowosće rubiškow, sórcuchow atd.

Hičće ženje njemějach tajki wulki wubjerk

čornych pjelsćinowych wobsadkow a tkaninow

Čorne a brune kašmér rubišak! * Tkaniny za spódnje a zwjeršne suknje * Francy za rubiška, posamenty, knefle

Alfons Schauseil w Budyšinje

Wosebity dom serbskich drastow — Wosebity dom serbskich drastow

Z přileżnosću hermanka

5.–7. novembra

zarjaduju

3 tunje dny pjelsćinowych kornarjow

12.50 18.00 22.00 25.00 30.00 35.00 atd.

Z bohatym składom
kaž z přijomnym nakupowanjom
je mi możno, česćenemu woteběrařstwu tunjo poskužić.

Hugo Lehmann w Budyšinje na Bohatej hasy čo. 25.

Žony! -+- Žony!

Wuplókowace aparaty frigatory, životowe wobwjazki, měsačne wobwjazki a tajke přeo wustupowanje, pjeluškowe khołowički podłožki, štaličiki za prědki, štaličiki za pažami. też wulki wubjerk wšelakich

gumijowych tworow.

Wobroćeje so dowěrliwje na

K. Wagnerowu

w Budyšinje
před Šulerskimi wrotami č. 1.

Visitne khartki
zhotuje spěšnje a tunjo
Smolerjec
knihićišćerńja
w Budyšinje.

3 wurjadne tunje hermanske dny 3

Hačrunjež su płaćizny tkanjeńnjow, suknowych fabrikow a wulko-fabrikantow powyšene, je mi możno, **tak tunjo kaž možno** předawać, dokelž sym z časom wjele nakupował. Tohodla poručam w **jara wulkim wubjerku** a to **bjez** kóždeho přirażka:

Mužace wobleki, gabardinowe wobleki (dospolne narunanje za měru), **cheviotowe wobleki a česan. tkaniny, sportske wobleki, najl. kordowe a Manchestrske sportske wobleki, wobleki za pacholow, młodźencow, hólcow a dźěći, najl. tołste Manchestrske kholowy, dobre tołste kožane kholowy** (čorne, brune, módre), **tkaninowe kholowy, dźełanske kholowy, Breeches kholowy, modre küperowe jaki a kholowy, čorne jaki z kož. tkanin, kalmukowe jaki, pisane a smuhato tkan. kholowy, kholowy za młodźencow, pacholow a hólcy, krótke kholowy a tajke z lackom, kholowy za tołstych ludźi, lacy, dobre njepřem. kabaty** (też podšite), **gumijowe mantle, dobre sylne zymske sportske jupy, dźěć. a zymske jupy, zymske jupy za pacholow a hólcy, Šwedske mantle, kosmičkate mantle, zymske mantle, mužace paletoty, paletoty za młodźencow, pacholow atd.**

Woldemar Menger w Budyšinje

na Serbskich hrjebjach 6

Staroznaty sprawny wosebity dom drastow za burski lud, srěni staw a dźełaćerjow.

3 wurjadne tunje hermanske dny! 3

Wot soboty 5. XI. sem

mam w hotelu „Markhrabja" w Budyšinje wubjerk

2- a 3lětnych zrěbcow

kaž dźěłbu

dźełanskich koni

na předań a k zamjenjenju

Konjaca wikowańnja **Gustav Panitz z Lubija.**

Emajlowane twory / zacynkow. twory

naprawy do mlokařnjow, kwasne dary, kaž też wšu **hospodařsku naprawu** w najbohatšim wubjerku, wšo dobre a tunje ma

Felix Münch w Budyšinje

klampnarski mištr / na Žitnej hasy 8

Přijědźeće-li do Budyšina, zo byšće sebi kupili **njepřemokaty kabat, kosmičkaty mantl, powołanski mantl** abo druhe šaty do powołanja, dyrbjeli na kóždy pad wopytać **Lambertz & Kriesch** w Budyšinje, mech. drast. fabr. (Hórnčerska hasa 26). Tam dostanjeće wšitko wjele niže předawańskeje płaćizny. — Přińdźće k njewjazomnej rozmołwje.

Najlěpše hollandske

zrěbcy

předawa tunjo

Moritz Wobst w Budyšinje

Kedźbu!

K Budyskemu hermankej

poručam swojemu česćenemu woteběrařstwu wulki wubjerk

wobłokow za mužow, pacholow a dźěći. Ulstry a zymske jupy wšěch wulkosćow, kholowy wšel. barbow a kajkosćow. Lacy, spódnje kholowy, kalmukowe jaki, štrykowane jaki a pulovrey. Steju na Serbskich hrjebjach.

Max Noak w Budyšinje

wobkhod na Zwonk. Lawskej hasy 7

Wosebje tunje hermanske poskićenje!

Mužace pacholace wobleki, njedźelske a dźełanske kholowy, gumijowe mantle, njepřemokawe khabaty.

Njedźelske a dźełanske črije a škórnje atd.

H. Gedlich w Budyšinje

na Połnócnej dróży 7. Zane klamy!

Tunje hermanske poskićenje!

Zymske mantle nowočasne formy 75.-, 55.-, 49.-, 39.- **29.—**

sukmjowe paletoty eleg. wuwjedźenje 83.-, 76.-, 68.- **53.—**

gumijowe a kosmičk. mantle njepřemokawe 36.-, 31.-, 25.-, 21.- **15.—**

mužace wobleki rjane mustry, tkan. a gabardiny 75.-, 59.-, 49.-, 39.- **29.—**

mužace wobleki módre z čes. tkan. jeno- a dwojorjadne 93.-, 83.-, 78.- **59.—**

hólčace wobleki njezatupne tkan. praktiske barby 36.-, 28.-, 21.-, 15.- **10.50**

njepřemokawe kabaty a jupy 25.-, 18.50, 13.50, 11.50 **8.50**

Hugo Pachaly

w Budyšinje před Šulerśk. wrot. 1

Njedźelu wotewrjene!

Njedźelu wotewrjene!

Drastowy dom

w Budyšinje **Karl König** na Žitnej hasy 4

Telefon 3480

Hobrski wubjerk
žonjacoje, mužacoje a dźěćacoje drasty

Eleg. muž. paletot z dobrych tkaninow a kiž derje sedźi, wot **45** hr.	**Wosebite žonjace mantle** wot 18, 20, 25 hač do **60** hr.
nowočasny ulstr krasne mustry wot **45** hr.	**eleg. Astrachanske a Krimerske mantle** we wšěch dołhosćach a šěrokosćach wot 30 hr.
wosebite rejowanske wobleki, smoking a wěrowanske suknje, najlěpše twory wot 75 hr.	**žiłžanoplyšowe mantle,** wulka móda, wot **78—175** hr. najlěpše kajkosće
prawe Bocenske komiček. mantle, gum. mantle wot **27** hr.	**prasowane žiłž.-plyšowe jaki** we krasnych mustrach wot **40** hr.
smušk. kholowy Breeches- „ njepřemokawe kabaty jara tunje	**dźěćace mantle a wobleki** za kóždu starobu najtuńšo.

Poskićam:

ćelace mjaso .	punt **1.20—1.30** hr.
swinjace mjaso	punt **1.00—1.30** hr.
zmjerznjene mjaso . .	punt **0.80** hr.
howjaze mjaso .	punt **1.00—1.20** hr.
mjasowu jušku	**10** pj.
hejdušnu a jatrowu kołbasu .	**10** pj.
ćopłe kołbaski	**10—20** pj.
wšelaku kołbasu . .	**0.80—1.60** hr.

Ernst Polter w Budyšinje

rěznišk mištr, na Šulerskej hasy čo. 1 (Schülerstr. 1)

K hermankej!

Hobrski wubjerk we wšěch wodźělach mojeho hobrskeho składa

Tkaniny za žonjace drasty łatke a pisane žiłžane tkaniny, krasne nowosće

Chinakrep w 30 barbach wot 6.75 hr.
płokajomne somoty we wšěch barbach wot 2.25 hr.
Lindenske somoty za wobleki we wjele barbach

Žonjace drasty

Mantle za dorosćenych a dźěći ze pjelsćinami a bjez nich / Wobleki wšěch družin a po kóždej płaćizne / Kostumy, bluzy, ranče wobleki, suknje za kostumy

Alfons Schauseil

w Budyšinje

— Wobkedźbujće wukładźenja w mojich 9 woknach —

K hermankej

poručam Wam ze žonjacymi płašćemi, drastami, kostumami, suknjemi, bluzami a tkaninami wšeje družiny něšto cyle wosebite.

Štóž hódnosć kładźe na woprawdźe dobre sedźenje, najlěpše dźěła a tunje płaćizny, wobhladaj sebi mój hobrski skład, bjez toho, zo je nuzowany kupować.

Paul Otte

w Budyšinje, na Žitnej hasy 10

Hotel „Běły Kóń"

mějićel: Curt Lange

telefon čo. 3413

Najwjetša a najrjeńša jědźeńnja w Budyšinje

Tunje małe a wulke wobjedy
Najwobšěrniši wubjerk za wječerje

Wšědnje wumělski koncert

Njedźelu wot 1/2 12 hodźin dopołdnja
snědański koncert

Točenje Budyšskeho wosebiteho piwa, Radebergskeho a St. Beno-piwa

Wupřahowanje / garaže za awta / rumnosće za zhromadźizny / swjedźeńska sala

Heinrich Mohr w Budyšinje

Telefon 2858

na Žitnych wikach / rožk Kěžorskeje hasy

Założeny 1890

Z našeho hobrskeho składa dostanjeće kajkostne wobuća wšěch družin našeho samsneho dźěłanja za tunje płaćizny

Mužace črije
wšěch družin, kože a we wšěch wudźěłach hižo wot **11.50** a.
Z wohrěwacym podšićom mužace k šnórowanju a ze spinku
Mužace črije z gumijowej podušu

Mužace a žonjace na pół wysoke stupnje, čorneje a brune boxcalfskeje a ševroskeje, lakowaneje a dźiwinskeje kože ke šnórowanju, ze spinku a salonowe stupnje. — Stupnje z gumijowej pódušu njejsu k roztorhanju

Žonjace wobuća, čorneje boxcalfskeje a ševroskeje kože
Sportske črije
Črije z kožu podšite a z wohrěwacym podšićom
Filcowe stupnje k šnórowanju

Wosebne
lakowe stupnje
Najnowše
z dźiwinskeje kože stupnje
za mužow, žony a dźěći
Za reje a zabawu
brokatowe stupnje

Z kožuchom podšite stupnje
wulka zymska moda
za žony a dźěćy
w čornej, brunej, boxcalfskej a lakowej koži

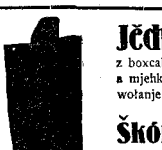

Ošacske filcow. stupnje a tolle
we wšelakich družinach
Stupnje a črije z kamelowych kosmow
Filcowe spinkate črije z podšićom a bjeze njeho, tež z kožanej pódušu
Domjace stupnje filcowe a kožane
Gumijowe stupnje a łajke do sněha
Dostanjeće wšo, štož móžeće sebi jenož wumyslić!

Jěchanske škórnje
z boxcalfskeje a howjazeje kože z twjerdym a mjechkim wuhorškom (Schaft) za kóžde powołanje we wulkim wubjerku

Škórnje z nakoleńcu
najlěpše ručne dźěła w kóždej wulkosći hižo po **17.50**

W našej dźěłarni po měrje pomhamy tež běžnym nohам, wjele najwyšších wuznamjenjenjow

Wuporjedźujemy

wšo w našej wulkej wuporjedźerni zrjaduje a tunjo

Gumijowe póduše
podšiwamy kóždemu wobuću

Jeničke předawarnja světoznateho „Chasalla" wobuća
Štóž w Chasallaskim wobuću khodźi, njekhromi!

Saksa krajna loterija

Najwyše dobyće znano 500000 hr.

1/10	1/5	1/2	1/1
3.—	6.—	15.—	30.—

Losy poskićeja běrkojo statneje loterije w Budyšinje

Friedrich Rother na Kěžorskej hasy 22

Ernst Lehmann na Kamjentnej hasy 45

K hermankej

wosebity rabat na šijace mašiny, kolesa a přisłušace wěcy

jenož dobre fabrikaty z rukowanjom, tež na přijomne podźělne wotpłaćenje. Wobhladanje bjez kupowanja je radłubje dowolene.

Joh. Klemm w Budyšinje na Serbskej hasy čo. 11.

Grot za róže

rězany a w rynkach, grot za wěncy, wobwijowaty grot, grot za róže w małych rynkach za **10 pj.** poruča

Walter Volgt w Budyšinje

železowa wikowarnja na Jerjowej hasy 3

Wikowarnja z jězdnymi kołami Fuhrmann

w Budyšinje na Hornjerskej hasy 10

jězdne koła
šijac. mašiny
šim. mašiny
gramofony
z platami

Wěcy wustojna wuporjedźernja

Nawěšćki přinjesu wužitk!

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

•B. N.« płaći měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 1,6 Kč. Kóždo so. płaći 40 zł. pj. Wudawa a čiści Smolerjec knihičišćarnja, rsp. dr. v w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 1687.

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedaś, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobdźěwanje so stajnje nawěstki a tabele so wyšše wobsłužeja. Za reklamowy rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje.

Čisło (Nr.) 259 — **Budyšin — Sobotu, 5. novembra 1927 — Bautzen** — Lětnik 36

Němska budźe w přichodźe swoje wukrajne požčonki zamjezowaś.

Mjes němskim statom, němskostatnej banku a němskimi krajemi žu žo słědowace prawidła za pśihajenje wukrajnych požčonkow wobsamkte.

Němske kraje žu wo tym sjena, so dyrbja žo sjawne swjaśi hospodarskich a valuto-politiskich pśicinjenow dla z pśihajenjom wukrajnych požčonkow na najbóle samjezowaś. Kraje žu žo tehodła wsajomnje swjasałe, so budźa žo pśechodźenje na dwě lěśe słedowazych prawidłow dźerjeś.

Kredity budźa žo pśihajimowaś w formje dołhoczasnych požčonkow, krótkoczasnych kreditow krajow a krótkoczasnych wukrajnych kreditow gmejnow a gmejnskich swjasłow. Utne najwjetšne poczeżenje, kotrež wuradźowarnja postaji, njesmě žo pśechkrocyś. Wukrajne kredity dyrbja žo za zamjone samykły kreditbjerjazych abo wěsteho sjawneho swjasła postajeś. Wone dyrbja njepósrědnje produktiwnym samérarn słužiś.

Nałożenje dyrbi w tym smyśle nutne byś, so žo wotmysłene wudawki njemoża wróco stajeś. Wumóženja njesmědża na žane spezialne kajkežkuli cśasy swjasane byś abo z druhimi wobstodanmi sjednoczene byś, na pśikład z pśechodowanjom produktow se statnych pśechodowaczow. Kraje maja prawo, wotmysłene pśihajcze kredita pśiced **wuradźenju** extnje sakupowaś. Tale wuradźowarnja je dobrězeńskimi wubjerk z wězywuslojnych. Wón z kollegija wězywuslojnych, z kotrychž němski finanzny minister, němski hospodarski minister a direktorium němskostatneje banki kóždy **jeneho** pomjenuje, pódla teho kraje tśi joch wězywuslojnuju za njón postaja. Wódy žo namjet na podpjeranje wotmysłenje požčonki pśicejšwo hłoskej jeneho z tśich pśeniźi wězywuslojnych pśichajima, może žedi wězywuslojny, kotryž je w mjenśinje wostał, žadaś, so by žo w pożedźenju namjet hišće raz wuradźował. Też sastupjeŕ kraja, kotryž je wo dobrozdaśe prošył, może to cśiniś.

*

Kaž sozialistiska nowinarska słužba zhoni, je Němska po sadanju reparacijskeho agenta Parkera Gilberta nusowana, pożczowanje we wukraju sastajiś a swoje statne wudawki zamjezowaś, so njeby pśichodne lěta wukrajnych pożczonkow trjeba było.

Franzowske wójsko w Porheinskej žo wo 10 000 muži pomjeńšiło.

Franzowske wobsadźenske wójsko w Porheinskej je žo pózdźejše njedźele wo 10000 muži smjeńšiło. Skóroždy wosjemnaty offizkrow a podoffizkrow žu hišćeze z dźěła w pśedawśnich garnisonskich městach wostałe.

Politiske scěhwki Fuchsowcho pada za Hessensku.

Wo Fuchsowej spionažnej należnosći je žo dźensa słedowaze zhonikło: Němskostatny wyšnjemu rěcnik w Lipsku je ko sapowědźił, pśechodźenje pśechopytanje na knjezeŕstwowcho radźicela Fuchsa, kotryž kaž pśedy tež hišćeze nětkole njeje sajaty, wupśeśestrěcz a je jenož porucił, so by žo jenicźky **policajske wuwopraśenje sajwdeło.** Nowe momenty podhlada žo njejžu hač dotal namakałe. Wězekawscha powěsć, so žu pola sajateje žónjeje ważne tajne akty namakali, kotrež je jej Fuchs w ministerstwje smuśkownych należnosćow pśehpodał, a kotrež je wona dźěła Franzowsam twdaci, žo, kaž je so strony knjezeŕstwa dźěło, na wěrnosć njesakłožuje. Njedźiwajcy teho je hesjenske knjezeŕstwo dla teje należnosće **dizjiplinarne pśehpytanje** pśeciwo Fuchsej wotewrjło. Dale je błysćece, so je Fuchs sajatu žónju k kwitkuśeńskim samyślam, wobjebje we wobsadźenym kraju, wuzyt.ł Wón jenoj njewědźeše, so je wona z dobrom sa jeneho franzowskeho offizera w tym samym smyśle dźełała. Wona je widźomnje wobeźa poručerjow a „pśeczeźelow" sjebała.

Mitrkonzionalni Fuchsowy pad wjeso sa pśichodnjejaze wólby do hessenskeho **ześma,** kotrež budźa 18. novembra, politiscy žylnje wuwuźiwaju. S nim może žo nětcźišća koalicija sozialdemokratow, demokratow a zentrumskeje strony rozbiś. Po pózdźejšich wólbach bź wjednik zentrumskeje strony, semjerty minister Brentano, synjak, ł ludowej stronu a burśkim swjatkom pśiwzyjwe knjezeŕstwo wutworiś. Tomu pak žu kommunistojo, kotrjž běchu ł sajcźałkom pśichwaliwy, sadźewali. Prawiza nadźija žo, so ł pomozu Fuchsowcho pada dwaj mandataj dobudźe a by potom je zentrumskej stronu knjezeŕstwo wutworiła. Tak może Fuchsowy pad dalsko dožahaze politiske sćeńkwički mjez.

Pasivna rezistenca českoslowakskich żeleznicarjow.

Cźeskoslowakske knjezeŕstwo je žo sapowědźiło, żeleznicarjam mjsu powjeśiśiś a słužbny porjad pśichwaliś. Tehodła žu żeleznicarjo wot schiwórka w nocy pasywnu rezistenzu wobsamkli, to rěka, woni słužbu zgbe hač na dypk po słužbnym pśechodnjenje cźinja, schtoż žebi wjele cźasa žada tak ko žo wobtłuda na żeleznjy hacź.

Żeleznjske ministerstwo je wšoźe nutne napśechcźiwne naprawy cźiniło, wobsebje pśeciwo wobschkodźenju żeleznjy a hdyž budźe trjeba, dizjiplinarnje a ł pśichcźenjonym spjeżiwych żeleznicarjow se służby zakrocyś. Sakupjeŕstwo żeleznicarjow pak žo nadźija, so budźe żeleznjski minister znowa ł nim jednaś. Schtwórk wjeczor je žo wurjadna ministerska rada jeschła a je hač hłuboko do nozy wuradźowała. S pasiwnej rezistenzu, kotrejež dla žu žo żeleznjske cźahi hač do 3 hodźin sakoudźiše, je pśechode wschěm słedowaze żeleznjske frjedźiscźa potrjecha: Praha, Wusće, Podmoty, Dźećźin, Liberz, Pilsen, Brno, Wokomuz, Bratiśkawa, Pasśau a Gmünd.

Monarchistiska demonstracija we Winje.

S pśicinjenu Bożeje mšse, kotruž je nedźelu cźa khežorka Zita k wopomnjenju na mjenjny semrjetkeho khežora Karla w kapuzinskej zyrkwi wustajiła, je pjatk k monarchistiskej demonstraziji doscho. Na kóncu mšse žo tśi schtuczśi staroseje ludoweje hymny wuspěwachu. Monarchistiski wjednik wyschk Wolf mjesebje pśeco zyrkwju rěcź, kotruž se złowami skónczi: „Pśecej ł hospodarskim cźerwjenjeje strony! Pśecej ł hłupikojstym wokanjom za pśichłankjenjom! Njech je žiwa sozialna Dmnasija monarchija pod Habsburgskim żezłom (śepłarom)!" Hdyž pśichtomny policajski komisar wyschej sakaza, dale rěcźeć, jenm tón pśichwoła: „Khežorej śwérni žadyn justizny palast njesapała!" Hakle po nźim žo pśichtomny lud smérowa.

Monarchistiska strona w Awstriśkej ma swoju hłownu sejjern w **khśeścijansko-sozialnej stronje.** Tale strona žo w pózdnjem cźasu mózuje hiba. Pśichi tym ju pśeza **italske knjezeŕstwo podpjeruje.** Khśeścijanska sozialna strona žo po nźim do fajsizitiskeje pśeheworja. Wona pjenjezy a bróńe ł Italskeje dostawa a žo wojerjej po fajsistiskim łyśeuje organisuje. Na cźole fajsistiskeho hibanja khśeścijansko-sozialny schtyrski krajny hejtman **profesor Rintelen** stej. Sozialdemokratojo žnadź žo podarmo nicboja, so pryedy abo pózdźejšo **wobronjene fajsistiske cźrjody do Wina pśicejahnu a so knjezeŕstwa smožna,** kaž žu to italscy fajsistojo w Romje cźinili.

Franzowska wójerska medailla ża Piłsudskiego.

Bliśće dny franzowski marschall Franchet d'Esperay do Warschawy pśicjźdźe, so by marschalej Piłsudskemu najwjetšne franzowske wusnamjenjenje, wójersku medailu pśehpodał. Hacź detal staj jenož belgiski kral Albert a marschall Foch tole wusnamjenjenje dostałej.

Pśiedawścheho estonskeho pósłanza Birka wuwinowali.

W proześu pśeciwo pśiedawśnemu **estonskemu pósłanzej Birkej w Mоśkwje,** kotrejež sensacjonelna rola jako estonskeho pósłanza w Moskwje je tuhraj a wukroj jenak jara sajimowała, je žo wuwinowaczy wuńsud wuprajił.

Franklin Bouillon radikalnych wopušći.

Franzowscy sapósłanc Franklin Bouillon w sozialistiskoradikalnej (demokratiskej) stronje w pożledenim cźasu politiku ministerskeho pśechodźydy Poincarea sastupowaśe. Dokeź je *sozialistisko*-radikalna strona ko rozbudźiła, niz dale Poincareowu finanznu politiku podpjerała, je Franklin Bouillon je sozialistisko-radikalnese strony wustupił. Wón tute kroczeł ł wotpołkałowaznym stejiśeńskim sozialistiskoradikalneje strony pśeciwjo dalejwjedźenju politiki **narodneje jednoty** cźinił, kotraj móże po jeho nahladadźe jenicźky radikalnu stronu rospadej wuthowaś. **Sbohom je wón swoje sajtojnjstwo jako pśechodźyda komorineho wubjerka za swonkowne należnosće złożił,** dokeź je žo sozialistiskoradikalna strona bjez wumóženja je sozialistami swjasała, potajkim ł franzowskej sekcji druheje internazionale, hacźrunje sozialistojo njejžu sa to rukowali, so bychu žo pśeci knjezeŕstwje wobdźělili, hdy by trjeba było. **Nětko pak je žo 2. internazionala sajnje swjasała, so budźe sa hnydomne wuczehnjenje wobsadźeńskeho wójska ł Porheinskej a sa pśichsamknjenje Awstriśkeje k Němskej hłosowaś. To je najwjetšej strach, kotryž może franzowski lud a franzowsku rašu wohrožiś; pśechtoż to wěsty wójnu wosnamenja, pryedy hač žo 10 lět minje.**

Nowa strona Franklina Bouillona.

Franklin-Bouillon je dźensa nowu stronu, radikalnu unioństisku stronu, załožił. Strona ma sa swój nadawk, Poincarewe knjezeŕstwo podpjeraś. Wona ženje se sozialistami hromadze njepóńdże. Jadro nowcje strony žu radikalno-sozialistiscy wuswolerjo Seinesteho a Oiseskeho departementa, kotrjž žu hromadze se źwojim wjednikom Franklinom Bouillonom ł radikalno-sozialistiskeje stronu wustupili.

Radikalni sozialistojo, kotrjž nimaja je sozializmom nicźo cźiniś, ale žo nětko nźmskim demokratam runaju, je 140 sapósłankanmi najsylnischu stronu w franzowskej komorje pśechodźaja. Runje žu žo ła pśichodnje wałbne wojowanja za wobnowjenje lěwcho bloka rozsudźili. S tymle wobsamknjenjom žu žo Poincarej wotrjekli.

Porażka francowskeho justicnego ministra.

Franzowska komora a senat stej schtwórk jasno dźěłaś sapoczałej. Pśichi spocźatku komorineho pośedźenja je komunistiski sapósłanc Gardery namjet sapodał, w kotrymž żada, so bychu so kommunistiscy sapósłanzy, kotrjž nowinarskich abo pylitiskich pśichsamknjenjow dla nětkele swoje khłostanje wotpołnjeźeja, hnydom ł jatby pušćeli, so bychu so mogli pśichi parlamentarnych dźełach wobdźělić. **Po dźešćej debaze je žo namjet ł 264 pśicejiwo 220 hłosam pśichjał, hacź runje dě žo justizny minister Barthou pśicejiwo njemu wuprajił.** Senat po krótkim pośedźenju swoje wuradźenja na 8. nowembra wotstorči. Kommunistiscy sapósłanzy Doriot, Cachin, Morty a Duclos, kotrjž žu dla kraj pśecharadniźeje agitazije sadźeni, žu žo na podložu tehole wobsamknjenja ł jatby pušćeli.

Rumunske knjezeŕstwo rossajnjenja podawa.

Po stónczenym pśechłysćenju Manojlesca je rumunske knjezeŕstwo wopśicźeze nětkotrych dokumentow wojsewiło, kotrež žu hromadze ł nětkotrymi druhimi podawkami a wězami knjezeŕstwo pohnuło, Manojlesca sajcź. Pśeco nětkotrymi měšazami je knjezeŕstwo powdźeše wo pśichłach zhoniło, kotrež žo we wukraju na powróczenje monarchistiskeho knjezeŕstwa cźinjachu. Knjezeŕstwo wobsamknu, tymle rewolucionarnym cźinam sadźewaś. Tak Manojlesca, kotrehož mějachu za nałchkararja, sajachu. Pśichi nim akty, listy, telegramy namakachu, kotrež zwły plan wopśicźachu. Po Manojlescowym dźeniku je žo jeho dźeławjeja za statwy pśichewórt 18. julija sapoczała. Manojlesca sam na śrědki myślejše, ł kotrymiž dyrbješe žo Karolej pucź na tron wotewrjeś. K tomu dyrbjachu žo nowiny ł napśimom „Kraiu Nou" (Nowy pryuz) wudawaś, kotrej pak je knjezeŕstwo sakasało. W februaru dyrbješe Manojlescu kampagnu sapocześ.

Bamžowa „běła kniha".

Rosprajenje mjes italskim knjezeŕstwom a Vatikanom wo rosrišanju bamžowcje njewotwisnjośeje wot śwětowcje mozy, kotrež bě khwilu wocźichło, žo saso wožiwja. Bamžiski cźasopik „Civita Cattolica", kotrež žo jako bamžowa „běła kniha" wobhladuje, we tym wo blizšim cźasu rozcźeńenje sapoczńe. Bamž žo njemóże ł tym spokojeś, so žo jemu jeho hrody wrócźa. Po nowinach „Osservatore Romano" a po enzyklizy bamża Pija XI. „Ubi Arcana" ma žo na tśi dypki dźiwaś: 1. na njesrańlive śwědomjowe prawo milijonow katolikow zyłeho śwěta, kotrež žada, so Khrystusowy namjetnik njeby žanej druhej mozy podcźišćaneny był, ale so by Swjaty Stok dołpoknje njewotwisny był. 2. Hacź dotal žo njeje žadyn śrědk namakał, so bychu žo rukowanja polije sarnale, kotrež žu Kśtykoli dołho žiwobołu bamžow schkitale. 3. Bamž žam jenoj może tole ważne prašcheje rosrišaś. „Civita Cattolica" ł tomu pśišipomni, so žo po bamžowym wuprajenju nima Italska wot bamża niczeho bojeś. Mjenowany cźasopiš dale praji, so žu dźensa hišćeze wot duchownego sjednoczenja wschěch Italcźanow dalsko sdaleni, hacźrunje je žo se sajźimom atmosfera połepšiła. Bamžiski cźasopiš je pśišipomnjenjom skónczi, so dej je nadawk wobsegnjó, so pak bo hodźi se sejerpnosću a mudrosću dospjeś. Tale sejerpnosću a mudrosću dospjeś. Tale sejerpnosć a

Mudrosć steć zyrkej hijo hutio ł jejnemu prawu dowjedżej, a to ezim wulkotnisćho, ezim bolostnische je prjedy ponižene było.

Kommunismus w Grichiskej.

Po kommunistiskim attentacje na republiznyneho prezidenta Kanduriotesa je žo wukopakło,, so ma kommunismus wjele pichimižowarjow mjes studentami Athenskeje university. Sorjedu žu justizny minister a roskasowar grichiskeej žandarmerije a rektor Athenskeje universitky wo naprawach wuradżeli, kotrež měte žo ezinicj, so by žo rossdherjenju kommunismu wobarało. Wyschnosć ma sapiš studentow kommunistiskeje strony w rukomaj, kotriž maju žo pjeeza ł universitu wusamknyć.

Wunoschi turkowskeho ludliczenja.

Pichi ludliczenju, kotrež je žo 28. oktobra w Turkowskej wotmětło, je žo nětschto wjazy dżjali 12 miljonow duschow naliczilo. W teisle liczbje njeje wobydlerstwo Stambula (Konstantinopla) žobu wopschisate, kotrež žo na 1 milijon wobskuczuje.

11. novembra žwjaty dżeń w Amerizy.

Na podlożku kongresowcho wobsamknjenja je lecze 1926 je president Coolidge proklamazijn wudał, kotraž 11. dżeń novembra jako žwjaty dżeń za pschimjer po žwětowej wójnje postaji. Wón lud napomina, so by žwoju dżakownosć za měr a žadanje za sathowanjom pscheczelnych stykow k wschěm ludam wobskuedżił.

Nowe srażenje w Nikaragu.

W Nikaragui žu amerikanzjy namótrzu wojazy znowa do czinjódy 250 sbrżkarjow pola Kocara srasyli. Na stronje sbżkarjow je 60 muzi padko abo žo franiko, na stronje Amerizanow 2 muzej padnyłoj.

Laczanska America pscheczelwo Sjednoczenym statam.

Na wschoamerikanskej konferency, kotraž žo w bliżschim czażu w Hawanje wotmje, chodża Argentinska, Mexiko, Paraguay, Santo Domingo a Haita namjet zapodacz, po kotrymž kóždy zobustawski stat wschoamerikanskeje unije, kotrež žo do nalezinoscow drugeho stata městcha, njedy je to ł wobžadzenjom kraja abo ł druhim zakrocenjom, žwoje zobustawstwo w uniji bjes dalscheho shubi. Tónle namjet žo pscheczelwo Sjednoczenym statam měri.

General Heye w San Franzisco.

General Heye roskasowar němiskostatneje wobory, je na žwojim puczowanju po Amerizy schtwórtk do San Franzisca pschijeł. Tam je jeho general Hines powital.

Ze Serbow.

Dr. Swnica.

Sobota, 5. novembra.

1918 wobnowitaj Arnošt Bart a Michał Kokla žadanja Serbow z leta 1848.

Hdyž počina pod kerkom rosć tam hrib
Dha zaščerča w hróžni cypički: klip.

Hdyž zhubjuje lisće we haju tam buk,
Dha kliniči w hróžni tak cypičkow puk.

Hdyž wrobl so přimolwja: „Bur mój wujk je!“
Dha stwjelco pod cynami zaščerkuje. —

Kak rjany je burej tón hróžnjacy zuk,
Hdyž cypički ronja tam klósku a truk.

Handrij Zejleŕ.

Njedżela, 6. novembra.

21. nj. po swj. Trojicy. — 22. nj. po Swjatkach.

† 1869 Jurij Kislink w Khrósćicach, kiž je přez 50 wulkich wěžnych časnikow twaril.

Njestaraj so wo to, zo by ty měł sćin wulkeho mjena, a dowérne přećelstwo mnohich a wosebitu lubosć człowjekow. Přetož tajke wěcy činja rozpjeršenjow a wulkich začémnjenjow we wutrobje. Budź wobhladny a bywaj na straži a modli so a poniżej so we wšém.

Domaš Kempenski: Kročenje za Khrystusom.

*

— **Wo wjedrje.** Rjane dny budu tuhano bórzy nimo. Nad Atlantiskim oceanom je žo hylna wyschina wutworika. Na žwojim puczu k rawnu wutłóčeše ł **polnózneje Europy** wužiny, hacz dotal pschipuskaju ladożskeho powětra je žewjera (południu) saraczace. W Amerizy je njejapay sprócka sastupiła. W Schtedźsej a południu Rutlej maja hižo mohł rjez tschěłkanzu. Naschi ratarjo njech maja žo do spěcha, so bychu ł polow pożledne žlody a nasymske pizu žwoješi. — Jutrje, 21. mjezcelu po žwjatej Trojizy schadża ślónzko 7,07 hodź. a khowa po 4,20 hodź. — Mżacze schadża pop. 3,41 hodź a khowa, žo na rantje 2,31 hodź. — Barometer 742, hygrometer —2, thermometer we dnjo +16. Dżensa rano we 8 hodź barometer 745, hygrometer —8, thermometer w nozy +10. Wuhlady na khłódne a ruche wjedro.

— Nasch wiedrowanstojny na pschichodny tydżeń tute wjedro sa mózne: Niedżelu pschemjenjate, pónđżelu rjenje, nutorn wětrojto a swjerowanje, strjedu rjenje, schtwórtk kurjawsta, syma a wětrojto, pjatk wětr sadiwa, sobotu mazenje.

— Po khodżenju hwězdow a njebjeskich znamjenjow: Njedżela a pónđżela trochu schpatnej dnjej sa duchowne prózowanja. Wutora a strjeda schpatnej dnjej sa wuczene **bowolanja** a elektrike wobžadły a Riku a Měnišu. Schtwórtk dobry dżeń sa duchowne prózowanja. Pjatk a sobota dobrej dnjej sa domjacnosć a wopkhody, tola schpatnej sa pschemyslo.

— **Pschekhod Merkura psches słónczko.** Schtwórtk 10. nowembra dopołdnja pschesće mały planet Merkur psched słónczkom. W krjesnjej Europje je jenoż widżecz, kak Merkur saso se słónczka wuturi. Sunstkownje po kromje słónczka a Merkura dopołdnja 9,28 hodź. dótknjetej, hwonkownje 2 mjeschinje pódsche. Hdyž ł dalokowidom do słónczka hladamy, cżehnje Merkur wot praweje strony horkach na lewu stronu delkach. Wopraudże pak je runje nalwopak, dokelż dalokowidi wobras na hkowu staja. Puczsemje a Merkura njestaj na jenej runinje. Naschebo maleho gnikoda ł rédża widżimy, pschetoż wón steji stajnje we blisikosci słónza. Swjetske shubi žo wón w kurjawje wobkora (horizont) a je-li mamy sboże, nożemy jeho jenoż hodżinu po thowanju abo hodżinu do sthadżenja słónza wobledżowacz. Wot słónczka je Merkur w pschereżku 58 miljonow kilometrow zdalemu a trjeba za běh wokolo słónza 3 mežacy. Po wyschem zdaczu pichiwobroczo wón słónczkej pschego gnmkom połozaju, runje każ mežacz ł naschej zemi stajnje jenu stronu pschiwobroczo. Na słónczkej stronje kuješi zadawa horzota a na nóznej stronje hróżona syma. Powětr na Merkurje je pjeza jara czesti. Ke wobledżowanju Merkurowcho pschekhoda psched słónczkom je hižom wjetschi dalokowidi trjebni, tiž pak ma žo pschecżiwo słóncznemu gwólu schkitacz, je žebi njeby nichtó wocżi skakył. Pożledni ras pschesće Merkur psched słónczkom 8. meje 1924 a bliżschi pschekhod je hakle saso 11. meje 1937.

— **Jednota „Sokol“ w Budyschinje** wotmě wczera wjeczor w hosćenzu „K wopraudzowenemu“ (Zum Echten) žwoju porjadnu mežacznu schromadżiznu. Sadma hosćenzowe sturbu, wubodżenu se serbstimi wolizowymi wobrazami, ł wobrasami Budyschina a nimo toho bichcże se žwojimi ł barbnymi schkrjećenjemi wokmanj se serbstimi motiwami da hižo Sserbow wot wschelko zhodżatka ko doma cżuez. Wjele wuth Lorcin Lorenz ko pschedstaji, prosicho wo podpjeru, posticżo pschehlad wo wotmětnym hokolskim žiwjenju. Bratr nacżolnik Meschkank rospraudżejsche wo wobcżowanjach a bratr Leska poda pożledneje sapisby knjeżowskich hodżin. Porjad a dżiwidlna staj pschikladownaj za Zinwa debata wuwi žo pschi dypku khrucżenka jednoty a jeje dalscheje skutkowoscże. Zhyły rjad nowych bratrow žo pschija, schtoż ł wjeselom witachmy. Bratr Schołta, hł. starosta Swjatka pschednoschownosche ł krótkimi a wobdrinymi słowami wo nastacżu, zakorjenjenju a žiwjenju Luzisko-serbskeho Sokola, wo skutkownym polu a sméru. Krótke běchu to słowa, ale derje zate, wone hodżachu a budża naschim bratram ł pucżowanjam pschi skutku, ł wupokasowarjom w boju a schcżowanju. Dżakne „Nasdar“ sażra po pschechodnschu jemu! Schromadżizna žo na to ztónżi. Někotři hokoliży bratrja wzachu nastroje do ruki a hudżichu žwojim bratrom ke krótkej sabawnej hodżinje. Mandżelske starschich hokolskich bratrow a hokolki Wudyschkeje jednoty pschekrachu wobras bratrow luże ke krótki. Hdyż je dżeła, tam chże też wjeselta myst nas k prawej pschiwicz. Budyschiki Ssokol je słupił do stuka — dale tak!

— **Powolanske wotdżelenje za ratarstwo** pschi žiwnoscnej **zjězdowej sorudżiwy** w Budyschinje na Hrodowskej 3 (w Sejmowni, telefon 2861 a 2868) je jutrischu hermanc. ku mjezcelu wot 1 hacz 3 hodź. popołdnju wotewrjene. Pscheje žo, so bychu dżełodawarjo bórzy žwoju potrjebu na ratarskich dżełskanskich mozach za 1. januar 1928 pschijewili. Wschitkim dżełodawarjo, kotriž w bliżschim czażu abo ł Nowemu letu 1928 žwoje městwo smjenja, dyrbjeli na kóždy pad tuhu sładnosć wuzicz a sjawnu dżełowu saradżerju w Budyschinje wopytacz. So by žo na potrjebu za 1. januar 1928 dosez dżiwacz mohło, budże ratarske powolanske wotdżelenje też hacz do hód kóżdu njedżelu popołdnju wot 1—3 hodź. wotewrjene. Wobstaranje dżełanskich mozow abo dżełanskich městnow stawa žo njestrowinżiy za darmo.

— **Budyske haptyki** žu wschédne dny hacz do 7 hodź wjeczor wotewrjene, njedżelu a žwjate dny pak zamknjene. Nózni žłużbu a njedżelu a žwjate dny wotewrjene na jenoż jena haptyka ł mežacznym wotměnjenjom. W nowembru je to Mětschczanska haptyka na Hkownym torhoschczu.

— **Nasymsti hermanc w Budyschinje** je žo ł dżensnischej žobotu sapoczał. Wón je sażo wot hermanscich ludzi, kotriž twory najwschelakorischich druzin pschicżeja, derje wopytany. Wot Sserbskeho Domu psches zyłe Zitne wiki, Sserbske hrjebje hacz dele k Schulcerskim wrotam steja dołhe rjady hermanskich budow a stejnischczow pschedawarjow. Na Tżelnicy je ja sahwjeselenje postarane. Karuzele a cżumpjele, wyschoke koło a druhe rjane posticżenja staroja žo sa sabawu wopytowarjow. Natak ma też někto jeho wojazy czaża, a khiwile na hermanc žebi dóńcz. Tohodla bésche dżensa też mnoho wjesnjanow na hermanku. Zwstischa njedżela pschinjeże hakle hlowny wopyt a najzwstischi wobthad do města. Też pónđżelu žmédża hermanzy ludzo hischcze ł dobrym wopytom liczicz, dokelż žu w Budyskej wokolinje kermusche. To je też ża dżełacżesticzki ludži jara pschijomne, pschetoż žymska czopka drasta a czrje maju žo kupowacz a wjele druheho je wobstaracz. Njech je też hermanzej dotalne mite wjedro spożežene.

— **Dżenżnische twożenje** wiki běchu ł pschijeżowcza naszymskeho hermanka derje wopytane. Na prożazych wokach wschak njebésche wjele kupzow, prosatowa běsche pak wjele na wikach. Butra placzesche dżensa 1—1,10 hr., jaja 17—18 pj., twaroh 25 pj. Huż běsche jara wjele na wikach, wone placzachu swjetscha 1—1,20 hr. po punzu, kurty 2—3 hr. Na sczeminowanych wikach placzesche punt czeriwjecow kala 10 pj., běłeho 6 pj., zoża kwětkoweho kalu 20—65 pj., punt zyble 15 pj., 2 puntaj morcheje 25 pj., schtuka sellerija 25—40 pj., punt jdżenje lobody (Spinat) 30 pj., tomatow 25—30 pj., jabłukow 15—40 pj., hruschow 25—35 pj., wokólich worschowow 60 pj., bérnow 5 pj. zemnaj 4,30 hr., litr lanoho wosija 1,60 hr.

— **Wodega Cżapanka**, znata winarnja we Budyschinu, poruczja so Sserbam a prosy na hermanskich dnjach wo

Za wysoku płaczinu.

Powědańczko ł naschich Łużow.

Napisała Kristina Royowa.

111] (Pokračowanje.)

„Knjes da, so tomu tak budże!“ rjekny Margita sudrużo žwojeho muża.

„Njesmjeju prjedy měra domić, so njepscheswědczu; dżensa hischcze dyrbju ras do Bobolin hicz a žebi sapiłł wožow, kiž je w kaschczu namakaju, derje pschichladacz; tym jenoż tak jwjerschnje nuts pohladnyk. Nikuschka dyrbi mje zadżenżnische samołwicz.“

„Dw, tón to rad pschipósnaje. Pschindżejch-li hakle jutrje rano wróczo? Njewěrno, to by cż pschehlejle było tam dojechacz.

„Ně, hischcze dżensa wjeczer pichiudu; ale njeczakajcże ł wjeczerju na mnje, hdy bych dżeje wumoslacz dyrbjał.“

Marzanisa dżensa dozta wuhladat ujeżżnu; wón nětschcze nětschto sa dżeło a za dżech huydom do nascheje jstwy, kiž je sa doktora Geringera a sa nuje postajena, so bych žwoje wězy žebi pschehladał.

„Tamaru tež widżał njeżżu?“

„Kakle, hdyż wotcuhdżech. Wona sczelesche czi postrowjenja, a jutrje tebje zyle wěcze wocżakuje. Nawdżech ju ichi nětczim sakasanem; czitasche we knihy, kiž žu ji pjeza ożczita.“

Margita žo saczerwjeni. „To je wěrno, dżeje to sa je wecji njehó, so czitasche; ale Knjes Jeżuš ba, so jej to njeschchobżi.“

„Ale ja njeżżym žo cże hischcze wopraschał, kak žu žo we zyrkwi sabawjała,“ rjekny nadoso knjes Adam, so by rosmołwu na nětschto druhe swjedł. Wón njechasche wo Tamarje Orano rěczeć, pschetoż widżesche pschezo hischcze porokowaje spohladnjenje rjanych módrych woczow a žtyschesche słowo: „Margita tasta rjana a dobra, je radoscz, ł njej jedyn powětr žrěbacz a wy sczje ju psched nami sapu swał!“ Wón czujesche, so mężesche Tamar prawje, tohodla njechasche na nju myslicz.

„Nó, kak je žo cżi tam lubiło?“ wospjetowaschе prascenje, hdyż wotmołwy njedóstaa.

„Ja njeżżym do zyrkwje schła, so bych žo sabawjała,“ wuroni žo ł czerwjenju hubow nimale šrudnje.

„Wodaj, njeżżym žo derje wopraził, ja chcych rjez, hacz hy to namakała, schtoż žo pytała? Wobych jóm je pschiležnoscin w evangelskej zirkwi w T., ale žuchu, wosjudża Boża žłużba nje dozyła njejokaji. Spěwachu, jako bychu gumijowy powjas rosczahowali, schtyri dołhe spěwy; tak bjes łónza.

Mješ tym pschedeżżiachu nětschnizy nětschto, potom bé pi edowanje. Ja myslach, so njemóżu wudżerżecz, ale pola naż žo znajmjenschcha rjenje spěwa a cżłowjek może nětschto widżecz; to cże tola šterschco sabawja.“

„Haj sabawjecz mózesch žo we waschej zyrkwi, to zak je tež wscho,“ roshporjesche žo Margita. Adamowe słowa ju ranjachu. Hdyż wschak je ł dżensnischim dożiwjenjom pschirunowaschе, to dyrbjesche jemu prawje być dacz.

„Dw, schtoż tomu wschemu wěri, a chże pobożny być,“ rjekny wón łhutnje, „tón nóże pola naż stérscho k pobożnosci dożpecz. Praj mi jenoż, ł czim dopakaze evangelski tschesczan, so je pobożny, dobry tschesczan? Katolik wopruje, putnikuje, czini dobre skutki, posczi žo, dawa Bože mschе czitacz ja tłudżbu a wotemrětych. S czim pak ty dopokasujesch, Margita, so žy dobra evangelska tschesczanka?“

Lizy młodeje žónitsce žo paleschcz. „S tym, so žo prózuju tak żiwa być, każ Khrystuš to pschikasuje: so luboju a wodawam.“

Wón thwiu na nju hladasche. To potajtim to bé, schtoż ju tak twożebje wokrażnjesche; wona dyrbjesche lubowacz a wodawacz?

„Jako tschesczan, kiž je po Khrystużowem słowje żiwy, nětso, pschetoż Wón praji: „Moje słowa žu duch a żiwjenje.“

„Nó, je-li twoje pschesczewdczenje ł nicżeho druheho njetwobżteji hacz ł tuteju dweju słowcow, to mózesch jeju też jako katolizka dżerżecz!“

Wona tschażbeschе ł hłowczku. „Ně, Adamje; hdyż chce człowjek żbożowuje a k lépschemu żiwjeho bliżschego żiwe być, to dyrbi żbożo w nim tżecz. Ale wono njewuhladuje ł njeho hameho; żbożo, żydżko je w Khrystu. Khrystuż dyrbi we cżłowjeku żiwy być. Won to bé, kiž bésche we martrarjach żiwy; Wón chże też w naż, we mni żiwy być, a każ kwótka swój keluschk wotewrja, so by ł słónczni zeru nuts puschczżła, tak wotewrich też ja żwoju wutrobu żwétłu, a wono żwécżi nětko nuts. A tohodla njemóże katolizka wostacz, dokelż hych zadżekana hyła, njepotrebuje k Jesuśej hicz. — A tola njeje hes Jesuśa żanoho wumożenja. Ja mózu a chcu jenoż Jenu żłużicz; Jemu, hij je nade mnu strażował, hdyż běschaż mje nan a macz wopuschczżiłoj, haczrunjeż ja jeho njesnajach, a kiż je żo mi nětko we żwojej zyłej kraznosći a żtyrjakosći jewił. Ja pschi pósnaju, so evangelstwo njejżu tak żiwi, każ bychu to być dyrbżeli, a so to hižo njeje ta zyrkew każ jóm; ale evangelska zyrkew njesawobara, Boże słowo cżitacz a schtoż ma słowo Boże, tomu może żwétło jesthadżecz a jeho wecżne żbożowneho żcżinicz.“

„S tebje rěczi hižo zyły bohołowz, Margita,“ pokoni žo wuhmeschinjej młody muczenz. „Sznadż budże lepje, hdyż ho tychle wężow wostajimoj; pschetoż ja mohł ho pschedolho pschi nich sadżerżecz. Ale pschichodnje porżeżmy hischcze trochu podrobnischo wo tutej węży. Hdyż mate ty boscz żmużitoscze, moju nabożinu mało wuzicz, to je ja tu twoju wobstwótku a tebi wopraudżitoscze pschiwjesnje. Hiż nětschto druhe rěcza hacz to, schtoż ty hacz dotal wěsch. —

A nětko, schto dasch Tamarje Orano rjez.

Margicżinej liży žo sapyrschcżej. Wona żacżu nětschto każ wohaubjenje. A też hdyż bésche Adam hižo wotesche a wona żanna do Borowskeho dwora dżésche, rosmyślowaschе wo tom, hacz je prawje sednała, hdyż bésche jemu biez wschěch żłowow a kwalkow wěrnosć wo Romje rjekła.

(Pokračowanje sczéhuje.)

K hermankej

namakaće pola mje wšo, štož w žonjacych drastach a tkaninach za žonjace drasty pytaće

W njedosćěžnem wubjerku!

W najlěpšej kajkosći a najlěpje předźěłanej

Po překłapjacych nizkich płaćiznach!

Wobleki, woknate a smužkate wolmj. tkan. 17,75, 13,75, 6,75
popelinowe wobleki a rypsowe 39,—, 33,—, 27,—, 16,75, 14,75, 12,75
bluzy 9,75, 6,90, 4,90, 3,90, 2,90
rejowanske wobleki, eolienne a crepe de Chine atd. 23,—, 19,75, 16,75
hač k najelegant towaršnemu wobleki
tlawšowe mantl, spěš. forma, z imit. pjelsć. kornarjom pobočnymi fałtkami we wšelakich barbach 19,75, 18,75, 15,75, 14,75

velour de laine mantle, z dźěła z prawym pjelsćinowym kornarjom z fałtkami a paskom 36,— 33,—, 27,—, 25,—
Ottomane-mantl, spěš. forma z pjelsćinowym kornarjom a manšetami wobšite 69,—, 66,—, 59,—, 49,—, 43 39,—, 32,—, 29,75
popelina, čista wolma wot 2,40
ryps, 130 cm šěr. wot 4,60
šotske tkaniny, 100 cm šěr. wot 1,65

kostumy suknje rańše suknje

šotske tkaniny, 70/80 cm šěr. wot 0,95
tkaniny za bluzy wot 0,95
crepe de Chine wot 5,75
crepe Georgette wot 7,90
pisane plok. židy wot 1,40
čorny somot wot 5,50
barbny somot wot 6,50
płokajomny somot wot 2,70
najlěpši Lindenskerj kóper
tkaniny za mantle, Ottomane a velourowe

Wužiće tutu składnosć — Wopyt w mojim domje Was hnydom wot zamóžnosće přeswědči

na Hłownem torhošću

Jan Jurij Pahn

w Budyšinje

rózk Žitneje hasy

Wobkedźbujće moje wukładne wokna

Wobkedźbujće moje wukładne wokna

bohatu wopyt. Pichi tunjej a bobrej schlenzy wina móže tam kóždy posłuchajo synkam rjaneje hudźby pichijomnu hodinku wužiwać. Też za domjacu potrjebu kupujeze tam wino derje a tunjo. Wobkedźbujće też nawěschtk we hźenjušchim cyšše.

— **Nowe sawjeranje płow a kóčzłow.** Dokelž je we Małkecych stajenu honjiwiasti poš wokolobhat, je žo sa Budyschin, Wiskopizy a zyty wokrjesk Budyšekho hamtskeho hejmanstwa pschikalato, so maju so pły a kóczki hacź na njewobmjesowany czas sawěrjacź.

— **Skóne khorosće w Hornjej Łužizy.** Po hamtskej powěsći sakskeho krajneho sirowotnistwowego hamta wčasnjachny w Hornjej Łužizy sčěkhowaze skótne khorosće: 1. **Sćěžniwosć.** (Milzbrand): w 1 gmejnje a 1 dworje Kamjenskeho hamtskeho hejtmanstwa. 2. **Skazenosć:** we 1 gmejnje a 1 dworje Zitawskeho hamtskeho hejtmanstwa. 3. **Swinjazy mór:** w 1 gmejnje a 1 dworje Budyskeho hamtskeho hejtmanstwa. 4. **Cjerwjeny pobĕžt pola žwini:** w 1 gmejnje a 1 dworje Lubijskeho hamtskeho hejtmanstwa. 5. **Natykłowaza thudokrejnosć łopytaczow** w 4 gmejnach a 4 dworach Kamjenskeho hamtskeho hejtmanstwa. 6. **Pczołazy šhnilz** w 2 gmejnomaj a 2 dworomaj Budyskeho, w 1 gmejnje a 2 dworomaj Kamjeńskeho, w gmejnomaj a 2 dworomaj Lubijskeho a w 1 gmejnje a 1 dworje Zitawskeho hamtskeho hejtmanstwa.

— **Hładajće žo dyhsacznych paduchow.** S pschiležnosću hrmanka, kiž je dźensa, jutse a sajutschim wotmčiwa, napomina kriminalna polizija hischcze raz, so by so kóždy dyhsacznych paduchow hladał. Wosebje ledźbliwe maju być žónske, kotrejž maju žwoju pjenježnu móschenj pak w ruczinym korbiku leżo, pak ju w ruczinej toschay nosha. Runjewon toschki dokhoporschaći w cjischcejnży rad tajnje wocźinieja a mósheń z nich wosmu. — Je-li někoho pschi dyhsacznym paduschstwje lepsze, teho dzerżće krucze a wichwodajcje jeho polizistej. Pschedy hacź na polizaju pschińdże, dyrbicje tajstu wokoło derje wobkedźbowacź, so njeby mohła niczo prjeczcjinjacź.

— **K žwjertnemu łnjeshożenju** wudown Austoweje 1. nowembra pola Lasa jedna žo po nowischich swěrcenjach we njesnatnym motorowym kolesarju, kiž je žo k Lasej a Delnjemu Wujezdej wotjatalił. Jeho talle wopisuja: Nimje 30 lět stary, na hlowje je měł tokanu czapku, wobleczony je był brunu abo nabrunu jopu do wětra. Je pjesa ſ „D. K. W." — abo „B. M. W." — motorišim kolom jěł. — Dalsche nadrobnische sdźělenja prošy kriminalna polizija w Budyschinje, telefon 2802.

— **Kradnjene bu** tu 3. 1. m. wjeczor mjez 6 a 9 hodź. motorske koło znamki „D. K. W." (jwertska maschina); spěsnowanske czisło I—9372, fabrikske czisło 44341, motorowe czisło 91 005, 4 P. S., sozintšowe žedło ſ 5 spiralnymi pjerjanmi, elektrijske wobswětlenje, samk pschi cjerwjenschim tjemjencu je wjele schérichi hacź tjemjeń sam, bjes truby a žwězowcho klucza. Koło je w naspomnjenym czasu bješ dohlada psched jenym hotżanzom na Lohrikej droze ly stejako. Wo wězowne sdźělenje prošy kriminalne wotdźělenje w Budyschinje.

— **Krodnjene bu** tu 3. 1. m. wjeczor mjez 6 a 9 hodź. motorske koło znamki „D. K. W." (jwertska maschina); spěsnowanske czisło I—9372, fabrikske czisło 44341, motorowe czisło 91 005, 4 P. S., sozintšowe žedło ſ 5 spiralnymi pjerjanmi, elektrijske wobswětlenje, samk pschi cjerwjenschim tjemjencu je wjele schérichi hacź tjemjeń sam, bjes truby a žwězowcho klucza. Koło je w naspomnjenym czasu bješ dohlada psched jenym hotżanzom na Lohrikej droze ly stejako. Wo wězowne sdźělenje prošy kriminalne wotdźělenje w Budyschinje.

— **Autowa pósta ſ Kamjenza do Wóšłinka.** Jutsje njedźelu, 6. nowembra pojedże na autowej cjarje ſ Wóšłinka do Kamjenza dalschi wós po sczěhowanym planje: S Wóšłinka 10.00 hodź. do Kamjenza, dwórnischcza 10.40 hodź., ſ Kamjenza dwórnischcza 11.20 hodź. do Wóšłinka 12.00 hodź.

S **Łupoč.** Dźensa sobotu rano po 5 hodź. wudyri w statoku tudomneho pschichrjenczerskeho mischtra Lasera woheń. Wón žo ſ wulkej pschichopschcu po zymym statoku roschcheri, brożeń, domsče a hródże je wotpalichu. Sanžadne twarjenja sjejachu we wulkim straschc, tola napinagznem prožowanju wohnjowych woborow žo poradźi, woheń wot nich wobsterczeć a na Laserej stawk samjesowacź. Nastata schkoda je jara wulka, kotraž orje je sewěscjenym zyle krytu njebudże. Přenje mnjo sodża Lomjeczanska wohnjowa wobora, druhe Khelnjanska. Wo pschičinje wohnja njemóžachmy nicżo wěste shonicź.

S **Karloweje Sćuduje.** Psched hamtskim sudom we Lubiju bu sandźenu sriedu mandźelska wikowarja ſe seleninu W. wuwinowana, kotraž běsche wobstorżena, so je žiwjenu muzej w jutrownej nozy konja ſ konjenza kradnyła. Wona je je swojim muzom w dźělenju mandźelstwa žiwa. Sšud dóndże k pschepřewdżenju, so je mandźelska po dźělenju jeje žiwa sa prawo měła, so žimé konja wotwjesć a pschedacź, dokelž ju muž njeżiwi. Kóń bu wopraudże pschedaty; kup pak je sajso wróżo schło, jako běsche žo wukopało, so na kóń hacź k dospołnemu saplaczenju hischcze we wobsedżenstwje Lubijskeho konjazcho wikowarja swostacź. Też jedyn Walowski pschiwuzny mandźelsce W., kiž je konja w dobrym mjenjenju, so ma žona prawo jeho wotwesmacź, ja normalnu płaczijnu kupił, bu wuwinowanych, lehorunja dźěłaczeć, kiž je pola njeho pschistajenu bu wot polčkowanja tuteho posdaczneho konjazcho paduschstwa wuwinowany.

S **Werminghofa.** Jedyn tudomny pohonez namaka sahtwórk tydzenja wjeczor listowinju ſ hódnostnymi papjercami a nětkotrymi stami hriwnow. Nohonez listowinu hnydom wobsedżerjej wětšinstemu mischtrej se Skalkowa woteda. Sa to dosta 50 pj. myta.

Se **Stachowa.** 1. nowembra žwjeczeschce dalsko a schroko znata a powschitkownje lubowana baba swud. Hajdowa rodź. Strelitz žwój 40lětny žiwjeńny jubilej. Pscht 2479 porodach běsche wona pomozna. Se wschěch stron bu jubilarka pocżešena, wot hamtskeho hejtmanstwa, wokrjesneho lekarja, wot gmejinow jeje wokrjeża a wot mnohich jenotlinzow.

Se **Schtyrjoch Dubow.** Pczołarske towarstwo sa Schtyri Duby a wokolinu wotmě sandźenu njedźelu na Rychwaldskej zyhelnczi pola žobustawa Nowki žwoju mĕsazsu shromadźiznu, kotraž běsche pak hlabje wobytana. Shromadźeni wobsamkachu, so maju so wuzitawki tak pschewinicź, so ma być letna hłowna shromadźizna w dezembru, niż wjazy kaž dotal w januaru. Wo wohnuzylenym towarstwowym žiwjeżelenju dyrdża w blizschej shromadźiznje wobsamknucź.

S **Mocholza.** Nascha wjeska je lětża dalsche twarjenje pschidostała. Knjez krsĕr Walter Senkel ſ Nĕcźiny je žo tu sahydził a žebi rjanu tkěżu natwarił. Sswój feiersti wobthod je pschedo nětkotrymi dnjemi wotewrił.

S **Kreczinu.** Schtwórtk běsche na tudomnym potrjebnym hnutwa. Tśežy, haczrunjež jim jehrót huste tkżiwje dźěsche, satsělichu 4 formy, 37 sajazow, 1 lischku, 9 bažantow, 1 balutu, 1 karnikla. Wobžarowacź je, so žu tu sajo, a to ja krótki czaż kruhu worzow korun ſ zyle rozeržanej schiju namakali. Sssorna je so nětkże ſ pajkow wutorhnyła. Nadźijomnje žo poradźi, dźiwich hontwerjow bórzy wusledźicź.

S **Schkodowa** pola Khocżebuża. Tudomny mjažoowobhladowar Halko namaka njedawno pola jeneho žwinjecja hoscżenzarja Kr. w Hušowskim mlynje trichiny. Stótny lékař dr. Gerlach ſ Pizna to też wobtrucźi. Hoscżenzar dyrbjesche žedi sa žwoje wulke žwinjorżsanje druhe žwinjo tupicź a hoscżo dyrbjachu někotre hodźinki worżalknycź. Mjažoowobhladowar Halko je hižom 40 lět w sastojnstwje a sa tutón czaż je pola 15 žwini trichiny namakał.

S **Rogosiny** pola Khocżebuża. Sandźenin wuttoru jezachny lěto stare dźěrżo tudomneje Barulez žiwójoy horuz je horzym mlokom ſ blida a žo w mjeswocźu czežko wopari. Wbohe dźěrżo běsche žo tak czežko woparilo, so žrjedu pod wulkimi bolosczemi wudycha.

Z Łužicy.

* S **Habraczeji.** Swoje 90. narodniny žwjeczeschce sandźenu žrjedu bohatwaržka invalidnego rentu Khrystla Luiša Bergmannowa rodź. Wobitez. Wona je hižom mnohe lěta ſ wudowu a pschebywa wot haprileje 1923 dla žwojeje khorowatwjesće w tudomnym hospitalu.

* S **Orchranowa** (Hermhitta). Pschi sajédże do Ochranowa namakachu 41lětneho pianistu Willija Mathija kiž běsche po puczu ſ Hirschfeldy do Lubija, bjeskrużnjeno leżo. Wón běsche napadżedł w Heiligenthafene pschistajeny a je nětk bjes sahłužby. Polizija je jeho do khorownje dowjesć dała.

Ze Sakskeje a dalšich krajow.

* S **Lipska.** (Sšmjertne padnjenje ſ motorskim kotom.) Na Reformazijskim žwjedżenju rano wokoło 4 hodź. sajédże na dróży ſ Krethena do Großsteinberga nježenjeny schofér Junge ſ Großsteinberga je žwojim motorskim kotom ſ połnej spěschnoscu do sapjchaha, kiž jemu napschecžo pschijédże. Junge nježesche žwoje motorske koło hubjenje wobžwětlene. Motorowemu kolesarjej pukny po pschi hrażenju nop, wón žo tež nutskach cżežšy srani. Rako jeho do Grimmaskeje khorownje wjesechu, sniesbożeny hižom wumrě.

* S **Lipšla.** (Dalsche liczby wo spinalnym wolhromjenju dźěcźi.) Wot 1. januara hacź do 1. nowembra 1927 w Lipšku na spinalne wulhromjenje 190 wožebow sthori. Mjes sthorjenjemi běsche 116 małych dźěcźi, 61 schulerjow (też powolańskich schulerjow), 13 dorosczenych. Wumrěło je 26 wožebow (11 małych dźěcźi, 8 schulerjow a 7 dorosczenych.

Najnowiše z cyleho swěta.

— Schkrowa powěsć wo wjedrje ja jutjischu njedźelu: Swjetscha samrjezene, schersate, wětrate, wo nĕschto khłódnische. W Jenželšej: Khłódno, ale pschezo hischcze mile.

Pólski połpłanz w Barlinje je pjatk swonkownego ministra dr. Stresemanna wopytał. Tón je jemu wopschijscze wobsamknjenja němskeho kabinetta zdźělił a ſ nim stróżka wumĕnjenja sa wobnowjenje jednanja wo němsko-pólskim wikowanskim srĕczenju rospominał.

*

W Tornowizach žu schesczo jeżli ſ jastwa cjekli. Jastnika běchu wumrozowali a jeho do komorki sawrěli. S kluczemi, jemu wotewsatymi, žu potom hischcze nětkotrych jatych ſ jich komorkow wuzwobodźili. Polizija je schesć cjekjenjozow saso popadła.

*

Dopišowař Parizilkich nowin „Information" powěsć potwjerdźa, so budże italski kral ſ Mussolinom wo Tangerskim praschenju jednacź.

*

Heinkelowe lětadło, kotrež bě žo pjatk rano 1/47 hodźin w Lissabonje do powětra pusnczilo, je popoldnju 10 mjenschinow po 5 hodźinach w Horeje na Azorskich łupach ſ semi pschistajało. 1680 kilometrow dołhi puez bě žo ja 9 hodźin 35 minutow pschelećał.

*

Schpanjelsi kral Alfons je schtwórtk do Neapla pschijeł, to dy pschi twaju Apulskeje pryncza ſ Orleanskej pryncejom Hann je žwĕkom był. Pschi jésbje ſ lódje do kralowskeho hrodu jeho žiwje witachu. Ssobotu žo kral Alfons ſ kralom Viktorom Emanuelom sekta.

*

W połnoznym dźělu Sjednoczenych statow žu njepschefławaze žylne deschcze wulku schkodu naczinile, kotraž wjele milijonow wuczinja. Haczenja žu žo pschedrěte, mosty žo žwottorhale, mlyny a fabriki žu dyrbjale dźěło sastajicj. Na wjele městnach woda hacź do druheho poschoda domow doschła. Wobkhad po żelesniży je žo pschetorhnył.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Pomjenowanje dróhi.

Ssmy nowu dróhu 19 krottoraskeho potwarjenskeho plana, kotraž wot Mauricżanskeho puczka ſ poknozy hacź na Lubijsku dróhu wjedże, k dopomnjeczu na wulkeho komponista Ludwika dan Beethovena (kiž je žo 16. dez. 1770 w Bonnje narodźił a je 26. měrza 1827 we Winje semrěł)

Beethowenowu dróhu

pomjenowali.

Nĕschczanska rada.

Hamtske wozjewjenje z Kamjenca.

W jednanju naslnjazo dyrbjenske pschekładżowanje do leżownosnjeneje knihi je Lejn, krajnoždudniski podsył, na lopjeno 28 na mjeno wobsedżerja hoscżenza Pětra Nowaka w Lejnje sapiżanneje leżownosże bu na 8. nowembra 1927 poskażena termija pschekładżowanja po namjeczje konkurzowego sarjadnika Thiemy na 20. dezembra 1927, dopoldnja w 9 hodź. pschepołożena.

Hamtske sudnistwo.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smolerj w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučman w Budyšinje. — Za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Brĕzynzy. — Za nawěstki: O. Janak w Budyšinje.

Originalne Oldenburgske
plahowanske ćelata
wotedawa
ryćerkub. w Wutołčicach

Vogtland. wumětške **gardiny**
Madraske
też za małe wokna, tunje vitražowe tkaniny, canki, kromy
Ida Erlerec zwož. Würkerowa
w Budyšinje, Zw. Lawska hasa 10
rózk Kronprincoweho mosta.

Kupuju

nowiny, akty, knihi po 4 pf,
papierowy wotnady po 3 pj.
lany, bleše běłeho wina
bleše ćeŕwjencheho wina
sektowe bleše, wšě druhe bleše
po powyšenych dnjowych płaćiznach, **železo a stare metale**
jenož na wupokaz wyšnosće.
Popp na Hornćerśk. hasy 18 telefon 3427.

Wšě družiny
mnojidłow
ma stajnje na składze
Žitny dom w Kamjencu
wotnožka w Pančicach.

Tunje kožuchi k hermankej!

Kaž kóžde lěto też lětsa zaso dźělbu tuńšich kožuchowych kornarjow wo čas hermanka za mjenje zamožitych předawam.

Při dobrym mjenje mojeje firmy njetrjebam hakle wosebje wuzběhować, zo tele wopraŵdźe tunje kožuchowe kornarje su snano wubrakowane, kaž je w klamach njekožucharjow dostanjeće, ale su dobre sprawne kožuchaŕske wudźełki.

Wobroćam Wašu kedźbliwosć na to, zo też cyle tunje kožuchowe kornarje po nĕhdźe 20 hr. su runje tak z dobrej, čistej židu podšite a bjez poroka zhotowjene.

Pohladajće do mojeho wukładneho wokna a spóznajeće hnydom wulki a přihódny wubjerk w klamach. Wutrobnje Was přeprošuju, sebi jón wobhladać bjez nućenja ke kupowanju.

Hačrunjež su moje wumĕnjenja tajke, zo móže sebi kóždy kožuchowy kornaŕ kupić, njebudu tola zły, hdyž zastupiće, zo byšće sebi tele krasne wudźełki jenož wobhladali.

Kožuchowy dom Arth. Fiegela nasl. měj. Pawoł Zimmer
kožuchaŕski mišťr w Budyšinje :: na Kĕžorskej drózy 6

2 młodaj kundrozaj
němska wos. rasa (Edelschweine)
2—4 mĕs. stare předawa
ryćerkub. w Wutołčicach

Prosata
předawa
Hunius
swobodne kubło w Ješicach

Lěto stara
jałojca
je na předań w Jasenicy č. 6

Podsobny wo
je na předań
we Wuležicy čo. 44 p. Bukec

Rjany **ćĕłk** k wjazanje
ranšopr. je na předań
w Boranecach čo. 13.

Wšitke picowadła
Žitny dom w Kamjencu
wotnožka w Pančicach.

Zetkanišćo wšĕch wopytowarjow hermanka je
Bodega Espanola w Budyšinje
na Mjasowych wikach čo. 7

Přijomne přebywanje za swójby / Najtuńše a najlěpše tu- a wukrajne wina w blešach a sudach

Škleńca hižo wot 20 pj. sem / Dobrú zabawnu hudźbu

Hosćenc w Pěskecach
Jutře njedźelu a póndźelu
kermušny swjedźeń
Na woběmaj dnjomaj
wot 4 hodź. **pyšne reje.**
Přećelnje přeprošuje Jan Mechela.

Haškec hosćenc w Delnim Wujezdźe
Njedźelu, 6. a póndźelu, 7. novembra
wulki kermušny swjedźeń
Njedźelu wot wječor 6 hodź. **zjawne reje.**
Póndźelu wječor 1/2 8 hodź. **wulki wojeŕski koncert,** wuwjedźeny wot sobustawow hudźbneho korpsa III. pěš. połka ze Zhorjelca.
(Zastup 70 pj. bjez dawka.)
Přećelnje přeprošuje M. Haška.

Hosćenc w Haslowje
Njedźelu a póndźelu
kermuša
Reje na wobymaj dnjomaj wot 6 hodź.
Přećelnje přeprošujetaj J. Měrćink a mandźelska.

Do Budyšina přišedši zetkajemy so stajnje
W Lehmanec kofejowni
na Serbskej hasy čo. 8 — telefon 3118
ff konditorske twory / najlěpše napoje
kofejowe pječwa / jědźny lód
štomowe tykance / šokoladu
Wosebitosć: torty
z kóždym lubym napismom k wšĕm składnosćam so hodźacy dar
Najkedźbliwišo zawalamy dla rozesłanja

We přećelnych **rumnosćach kofejownje** wšĕdnje popołdnju a wječor **koncert**

Při wić, drjenju, ischias, hłowy bolenju, **zakalkowanju žiłow, zahorjenjach, wurnazach, započatku** jĕłrjenjow, zakoženiku, tołstu žiłu, bolacych nohach kaž nječistej krwi, jako sćehwki přemĕry mozoweje kisatiny, mysłće sebi na
„Waldflora" čo. 0
čisty bjez jěda, přirodny produkt, žadyn čaj k warjenju, přijimnje k brani. Zadajće sebi hnydom we sćehowacych předawarnjach abo direktnje wot nas darmo rozjasnjace pisma wo lěku Waldflora.
Lěkowanje za 4 njedźele 3.— hr., połojčka 1.70 hr.
Georg Rich. Pflug & Co. / Gera
K dostaću w haptykach, drogeriach a reformskich domach, wšĕch pak w Budyšinje w Hrodowskej haptyce F. Leidler a we Dwórnišćowej haptyce Otto Hedler.
Zastupjerstwo a fabriski skład:
Friedrich Sicker, Dresden-A. 19, Wittenbergerstraße 48.

Wučobnika
za jutry **1928** pyta
kowaŕski mišťr URBAN
w Trjebjeńcy pola Bukec

Łožowe
blidne a ćełne šaty
twjelki a trĕnja, frotĕr šaty, płat za šaty we wšĕch płaćiz. wupjerki, pjerjo a mošk
M. Rätze a syn
w Budyšinje na Kěž. drózy 4

Wysokosućelnu
kruwu ma na před
Bennofsky w Dubom.

Visitne khartki
zhotuje spĕšnje a tunjo
Smolerjec
knihićišćerńja
w Budyšinje.

Poskićam po přihódnym płaćenskim połoženju
D-motorske k ołi, dobra znamki a druhe jězdne kola, šijace maśiny, centrifugi, bufrowe maśiny, žimnce maśiny, pisace maśiny, rĕzadła, zynkowe płaty, připrawa a nurnaca wuporjedźenja najlidšo
H. Paul Gräfe
wuporjedźenja
w Kamjencu
blizko kat. cyrkwje Tel. 470.

Kupujće direktnje wot tkalca,
wot wěcy wustojneho
dobre **wupjerki, łožowe šaty,** bĕłe a pisane, košlace **barchenty,** hotowe zymske košle atd.
Alfred Hahn w Budyšinje
na Bismarckskej drózy 16 I.

Někotre tr,ebane
žonjace a mužace kolesa
někotre nimale nowe, předawa tunjo
F. Schiebak w Budyšinje
na Mužakowskej drózy 4.

Młode wysokosućelne rańšopruske
ćehniwe kruwy
blizko k ćelenju ma na předań.
Grems we Wukrancu.

Najlěpše hollandske
zrĕbcy
předawa tunjo
Moritz Wobst w Budyšinje

Přijědźeće-li do Budyšina, zo byšće sebi kupili **njepremokaty kabat, kosmičkaty mantl, powolanski mantl** abo druhe šaty do powołanja, dyrbjeli na kóždy pad wopytać **Lambertz & Kriesch** w Budyšinje, mech. drast. fabr. (Hornćerska hasa 26). Tam dostanjeće wšitko wjele niže předawańskeje płaćizny. — Přińdźće k njewjazomnej rozmołwje.

K nowemu lětu 1928
pytamy a poručamy
njeżenjenych rólnych pohonćow, ratařskich dźĕłaćerjow. Służobne za dom, na polo a do hródže
Ratařske wotdźělenje
při zjawnej dźěl. zaradźerni w Budyšinje
na Hrodowskej hasy 10 Telefon 2861 a 2868
Nimo wšĕdnych dnjow haj do hódź taž kóždu njedźelu pop. wot 1—3 hodź wotewrjene.

KELLING
ploka w z rukowanjom mjenjkej wodźe z wuměiwanjom najlěpšeho mydła a plotuje
zwjeršne košle, kornarje a manšety
mój wosebity system **Beda** rukuje za kajkosć
Samsne přijimarnje:
w Budyšinje na Kĕžorskej drózy čo. 6 na Přisečanskej drózy 16 telef. 3638
w Khoćebuzu na Hrodźkowskej drózy čo. 4, telefon 1774
we Wojerecach na Cyrkwinskej drózy čo. 22
w Bĕłej Wodźe na Bismarckskej drózy čo. 25

F. A. Möbius
w Budyšinje, na Hausenskej drózy 17
Homöopathija / biochemija
přirodne hojenje
Ręčny čas: 8—1/10 a 1—3 hodź. Wuteru, pjatk a njedźelu žane ręčne hodźiny.

Ręčne hodźiny
mam stajnje
w **Kamjencu** štwórtk a njedźelu wot 9—12 h. dop.
w **Złotym Słóncu** na Budyskej drózy,
w **Klóštrje** pola **Natušec** srjedu wot 11—2 hodź.
Runar Šołta w Trupinje
Telefoniscy: Hamt Njeswačidło. Zjawny telefon w Trupinje

Wšitkim
kotřiž su mi při wohnjowym njezbožu na pomoc khwatali, wosobje wohnjowym woboram, kotrež su wohnjej zadźiwałe, so na druhe twarjenja wupřestrĕ, z tutym swój
najwutrobniši dźak wuprajam.
W Njeswačidle, 4. nov. 1927. **Ernst Shop**

Za bohate wopokazma derjećinjaceho a troštowaceho sobuželenja ertnje a pisomnje, za krasnu wĕncowu rychu při semrĕću našeje njezapomnitneje, starośiweje
Marje Warechowcje
wuprajimy wšitkim swój **najwutrobniši dźak.**
Wosebity dźak knjezej fararjej Wićazej kaž knjezej wyšemu wučerjej Hajnikej w Hućinjo.
W Hlinje, 5. novembra 1927.
August Warech ze zawostajenymi.

Ty dobra bź a zahe wot nas dźĕše,
Šišć znaš je Ćo, Će njezapomni wšóńc,
Sy starała so do poslednjoh' wokomika,
Nĕtk wotpočink ma, njespŕeńiwa, Twoja ruka.

Příloha k číslu 259 **SERBSKE NOWINY** sobotu, 5. novembra 1927

Założeŕ oblatow (klóšterskeho rjadu) a zakitowanje maceŕneje rěče.

Piša P. Kassiepe „Sobustaw tutoho rjadu.

Schtóž chce na lud w dobrym abo hubjenym zmyslu skutkować, dyrbi jeho rěč móc. Na to so dźenša nimo rjanych zlowow wo zamopostajenju ludow a prawow narodnych mjeńšchinow, pschehusto sabudźe. Tak so we wschelakich krajach prózuja, rěč mjeńschinow k lépschemu tak mjenowaneho jednoteho stata podczińschczowacź. Tak sy to prjedy w nětkotrych dźělach Pólskeje, tak je dźenša w Lothringiku, w Flanderiku, w Tirolskej a druhdźe. Husto doscź pschipżeja zyrkwi a jeje służobnikam, mjenujay duchownym, pschi tutym wumoznowanju jeneho ludu sobustutkowacź. **To stawa so jenoź do schkody nabožiny.**

Nasch założeŕ spósna so jasnje, hdyž swoju duchownu dźěławosć 1813 we swojej wuzschej domišnje sapoczinasche a wusnamnje w provansalskej rěči, wot francowskich wyschnosczow a duchownych sazpětcz.

Dobry znajeŕ južneje Francowskeje, Margollan-Ferrat, je tehdy wobkrucził: Francowska rěcź je nasche fary sniczita. Tu schtwórczinny njerosumja ź zyka nicžo wo prědowanju a pschiżiwowjenje nabožneje wěry je tohodla njemóżne."

Podkoł w rauschej Kanadze franzowschczina wot Jendźelczanow, w Belgiskej flamschczina wot Wallonow so jako mjenje hódna, jako rěcź bźěłacźerjow a służobnych wobhladuje, tak bu też rjana provansalska rěcź, kotruż je Petrarka najstarschu dźowku italschcziny mjenował, jako rěcź wschědnych ludźi, jako „prosta" sazpěta.

Sstuschu k tomu wulka smużitosći, pschecźiwo tajkim pschehrudkam wojowacź. P. ſ Magenod je swojemu pschezwjedzenju swérny wostał. Njeje so dał psches hanjaze pschispomnjenja tak mjenowanych „thmańschich" ludźi wottraschicź.

„Djakuju so Bohu", tak pische, „so srosumju rěcź tych, kotrychż dyrbju roswuczowacź a kotliż tohodla rad na mnje pośłuchaja, dokelż mje dozpóńnje we swojej maceŕnej rěczi rosumja. Sa wschě bohatstwa zwěta njepschemińju swoje waschnje prědowanja. Moje pschejwědczenje we wo jeje prawoscźi njetrjeba žanych wuzwědczenjow."

Zadasche žebi też wot swojich mišionarow, so k ludej stajnje w jeho maceŕnej rěczi rěčachu a dźiwajo na wyschnosće a nětkotrych wozebnych so wot toho wotdźerzowacź njedachu. Hdyž so jedyn pater pschi mišiji w jenym małym provansalskim měśeze sawjescź dasche, swoje prědowanje wotmeńjejo w franzowskej a provansalskej (wotnoźka franzowskeje) rěczi dźerzeczź, napiša jemu: „Njemóżu tutu Waschu łłabosćź doscź porokowacź. Hdyž ja mišiju dźerżach, njeńsym jenże cźerpił, so by ſ tutej kolwótnej manéru „thmańschich" ludźi spokojił. To njerěka niczo druhe, hacź praktiśe roswuczenje k woporej pschinjesć, kotreż ma lud ſ prědowanjow we swojej maceŕnej rěczi. Powschitkownje je snate, so nasch lud tute roswuczowanja njerosumi, kotreż so jemu we franzowskej rěczi podawaja. Jedna so tu wo wěz, kiž bjes dwěla krucze śteji. Naschonjenje je pokasało, a by rěkało pschecźiwo saměrej naschemu rjadu śhrěschicź, bychmy-li pschikład bohužeł pschewulkeje liczby duchownych zcźehowali, kotliż so w tym dypku jebaja."

Tak dźěłaja naschi duchowni, kotliż so we wukraju a w namjesnych krajinach ſ katolskimi krajanami w jich maceŕnej rěczi saběraja, zyle w duchu a po woli naschego njebob założerja. A kaž je jim jich ſamžna maceźna rěcź luba a droha, tak cźesćza a schkitaja woni też maceŕnu rěcź druhich ludow. Staŕy njetrjebaja katolikow so bojecź, kotliż we swojej maceźnej rěczi so k Bohu modla, we swojej maceźnej rěczi w wschěch winowatosćach, potajšim też wo winowatosćach naschego zwětnej wyschnosćzi dokładnje so rosmuźuja.

Nastawk je nam Sserbam ſ wutrohy pisany a możemy jón podpiśacź. S dobom pak je wobstórźba pschecźiwo tym, kotliż swoju jim wot Boha a zwětneje wyschnosćze datu móź prawje njewužiwaja, Sserbam duchownych dawaju, kotliż jich rěcź njerosumja. Zyrkej njeje so zakoźiła, so bychu někotři duchowni mózнarjo nad narodnej mjeńschinu knjezili. Tajke sadźerjenje njeje po smyśłu założerja naschego zyrkwje, to njejsu płody wěrnecho, wopraudźiteho khschesćzanstwa, to njeje prawe katolstwo, kajkeż dyrbjałko so w nabožnych rěczach jewicź.

Z wuhładka Serbskeho Domu.

Budyšinjan jewi pscheco něschto nowscho, kedźkuimy tuž na nowoscze: Póndźelu, na dnju Reformazisskeho sswjedżenja, bźch wezpinu, kak Sserbja na koncert Moravskich wucźerkow khwataju, cźmicźka pak sawoŕ mi wuhlad, tuž sam do kehelekulerinje khwatach na slawnostny koncert. Kehelekulerinja na Nowarskej dróhy je krasny twar zyle nowotneho rasu. Morjo zwětla lijesche so je wschěch woknow, cźehožbla so nadsach, so budże koncert tak bohacze wopytany, so mětina njenadeńdu, ale ale, hinak bésche. Wulka koncertna sala w prěnim poschodże wotewri so k sałupej a na prěni wokonik putasche mje pékna wulkosć, rjane wubejena a runje tak pschijomne jewisćhcźo. Wobzwětlenje sale pyta swojeho runjerca dże podarmo. Prěni sacźischej pschekwahjazo, druhi pak dźěła spokojazy, njemiju nasunjao wopyt koncerta. Sserbja běchu w pékneż a swjeżejazej liczbje pschikhwatali, Němzy pak w schpatnej liczbje. Tuž mějachu Sserbja tej pokne prawo, so tak prawje po swojim waschnju swjeżelicź a lubym hosćom holdowacź. Njenje, haj pśche wschu mérn rjenje nam spéwachu. nam do wutrohy spéwachu. Kaž myschi smérom sinny žedżeli, ani synka nochzychmy mišnjeź, wschco dachmy spéschnje ronicź do wutrohy, jo tam sawrécźkny, bógel někto synczi a klincźi, jo méścha ſ naschimi żerbskimi spéwczanni, ſ kotrychż dwaj tak pékniż sospérwachu a kak ponižni běchu pschi tom: niż ja żebje żadachu cźesćź, ně naschemu mischtrej Bjarnatej Krawzej hołdowachu ſ jewisćhcźa wjele, kak nochzychche pschikkeŕ womjeckhnjeź, ſ jeho kudźerjazeje hłowy běchu ko dypki na papjeru pjutale, po kotrychż tak ke mutrin wutrohy spéwachu. Sa mjeśmérnu lubosć, ja jich wunnešlstwo dołżimy jim horzy dźak. My Sserbja sinny jich sawrseli do swojeje wutrohy a hnydom tak ruce żaho njepuschécźimy. Ssu żebi we Lužizy njeschinity ponnik stajili. „Haj, Sklowjanscźina nasicha, sawostanje zima."

Wutoru na wjeczor, jako so poždelnja złónczna pruha poschubi sady domownych horow, jako tyhowaschе Budyšchin srwói krasny łóżdowjeczorny scźinowy wobras, krocźach na Mikkawschk. Bé dźě pschedwjeczor wschěch khudych duschow, dźeń Wschěch Sswjatych. Njekhwatach dźě ſ wezipnoscze.

Faraf Heumannowe hojeńske srědki

su stajnje na składze

w Hrod. haptycy w Budyšinje na Hošic hasy 27.

Faraf Heumann-kniha

272 stron z 150 wobrazami dostanje kóżdy źitaŕ dokładnje **darmo a bjez porta** wot firmy

Ludwig Heumann & Co. Nürnberg M. 2

Mikkawschk drézna hewak tak cźischinko ſ wjeczorom. Murje rozpadańkow je ſnamenity wyšetkimi wokнami hladaja tak thutnje dele je skalneho składa na wobrubjaze zhěžki pod hrodom. Kaž maceźka khewa w klinje rowezki spróżnych jesiskich dróhowarjow. Dźenża wobjima Mikkawschk tajne kusso. Rozpadanki hladaja, jako bychu někscho schepłacź chzyke a je wschěch rózkow zyboli so pschiwabźaze kubło. Schto cźini Mikkawschk jenoź tak pschihladzy? To je swědźi a pkonjenicźka, kiž nurja so je cźerwjene seleniny, cźschepetaju ſ hórkow. Lubosć je sażebli, lubosć zonja sako do nutrin wutrohy. Mikkawschk zyboli so we wschěch barbach, łopjenate rostlinki a źmjerne wjerby jewja zyblu jośmu cźerstwu seleninu, dźěła po poschubja w cźmicźzy. Ze, jako by żołnicźka žo kolebała wot rowezka k rowezki, wot na cźerwjeń kżěźjazeho twětlaschka hole hacź k pyschnemu wěnczku, w kotrehoż krzedźijnje cźepota kehorunja pruhicźka lubosće. Dźeń khudych duschow, dźeń lubosće, dźeń khudych duschow, dźeń spóhnacza ezkjowjecźeje zachodnoscze. Dóniż cźecze w źilach hischcze krej, je mnohi druhom tuhi a běda, hdyż wumrěŕ pak je tamón hlej, hdże nadeńdźech w tom śleda? Sśmierczj jemi sażo do klina da, schtoż bésche proch a schkorpisna, w myślach pak so zaschowa, schtoż bésche jadro źiwjenja! Wsach Bożemje, hischcze ras tschchewschtnez so wózzay nad łonjazym, pschitiskajym wobrazom Mikkawschka a myślicźka so zamuri do stitka spomnjeńca. Wopuschczeźich Mikkawschk a hižo wsa nje wóz do putow.

Schtiwórik jeźelu swony wokazy źwuki do sażneho ranja, sirreny ruja wo pomoz a pśches haży źri trnba wohnjowerje woboru, haschazeje spżawu. Hróbba dużu tschaże. Schto je so stało, hdże je wobeń? W krzedźischczu Budyschina znadź. Sśnadź w blišokeji Schulerišich wrotow? Haj wsésce. Tam sniczi mój wohnja schtwórezsimu skarospiatcźo twarjenja Wieźalowych mźnow. Runje tu strom, kotraż so tak khowa sady Schulerišich wrotow. S swokow lika płomjo a żerje so dale, nicźo cźłowjeczu samóżnoscźu, ikuk źiwjenja a prózy. Pschitomnoscź pschepoda sachodnoscźi. Wobornizy dźěłaju njepróznizye, dźěłaju na źtuthu tubosće k bliżchemu. Dżaf jim. Mikkawschk drézna cźischinko. Ssawazych płomjenjow hróżbna zwětlina łupa też jón do cźerwjeneho morja, wupinacym žo nad Budyschinom. Niż rauscha płónezna pruha kochi hórki Mikkawschka, ale pruha sachodnoscze dréże žo do ranja a wupina žo we wupaternych rumach młyna. Wotuczazy dźeń njeże hróbnu powdźeź wot domezka k domeczej, k tym, kiż cźischinko we zóżku drémachu. Dźeń źiwebo pohła pak dréże nowe nuhże do wutrobow Budyšchich wobydlerjow. „Naschi wschédny khleb daj nam dźenża", tak klincźi we nich a spěschnje khwataju na żwoje dźěło sloro potorhnjwschi stany drjewjanego měśta, kiż rosceże na Zitnych wikach, dokelż je dźenża sobotu, njedżelu a póndźelu hołż a tak: Hermann. Tam po Kaujeritnej haży khwataju dźěźi do Dźěźiczeje sahrodi. Wjedu so za ruczki, tajke lube małe pjerachi a hubka płopota starschemu bratrikej abo źotliczej, njepytto cźeżu źiwjenja, kiż na nich wotpoczinje. Nanł a maceźka khwataju na dźěło. W jich mużli pak wupina žo starosć: „Naschi wschédny khleb daj nam dźenż." Wjeczor starschi po nje żażo pschinidu, kak so budża woczi żybolicź. Budże też tutym khudućkam hermann nětchto rjane wobradźicź?

Dowol.

(Wobras měschczana na wżu.)

Wopraudźe wobkuśaze ſ ł o w o, kotreż wożebje śtarym wojakam w łubosmym ponjatku teźi. Hischcze je ponnjecze na c ź a ż dowola. Na nětchto dnjowy winnošeny bycź wot wojerišeje cźwile — ow, to derje cźinješche!

Tola też dźenśnischi dźeń hischcze ſłowo „dowol" na łubosnjoseji pschiżadźiłko njeje. My na wżach wšo tuhi łłódkosć njesaczuwamy. Ale w měśtach dźěn maja tyżazy a tyżazy hinašchich saczuczow, hacź my na wżach. Ponnyšli na pschikład na wulke khéże, kotreż mjenujemy „hantty". Hižo pschi sasnjoze do tajśeho hrodu je poštrójiśch a we prénim wokonniku njewésch, hdże dale. Wostanjesch pschi durjach stejo — a druhdy sabudźesch hnbu saczinicź — a pschihladujesch, kak knjesłykojo nimo tebje schmóraja, bjes tuho, so schtó na tebje pohladnje. Zyły cźaż traje, prjedy hacź žo ihrabasch a žo sunuźiśch wopraśicźerj, hdże mohł swoje schéżnati wotbycź. Dyrbiśch łhódn horje a potom po łhódnje zyle do sady do duri cźo. 103. Kak nětko dale, njechaut powédacź, hewak potomi njehy niczo k napraschowanju mél, pschińdźesch-li sasco na hamt.

Nětko żebi wobhladaj knjeźich pišarjow a pokładnikow, kak ſ aktami žnwaja a njetcźaja a nosicha, prjedy hacź tebje sawołaja, so źmišch nětko bliże stupicź.

Tola wo to mi dźenż cźinicź njeje, hdyż chzu wo dowolu powédacź; to dyrbiśch ſ tymi knjeźimi sam wurcźinicź, hacź maich dojeź pjenjezkow žobu, abo hacź twoje wobliczenje trjechi. Mużiśch żebi, so maich so najhórże, hdyż dyrbiśch tam na stajnosći ſ polnej mósżnju bébacź. Daj żebi jenoź powédacź, schto maja cźi knjeza dźěła, prjedy hacź wsche papjery hromadże a pornjo żebi trjechja, prjedy hacź žu papjery hromadże a pornjo żebi trjechja, prjedy hacź žu hromady pjenjes rosliczene atd. atd. To je hlowukamanje! Haj, to my wjeźnjenjo njerosumimy, ale dyrbimy tomu wércź, hdyż nam woni to wobkrucźeja. A tuž je tajki „hamtaŕ" wopraudźe wjeśoły, mózeli ja léto 4 njedźele ſ tych pjenjes won, a njetrjeba na nje hladacź. Druhi ludźo pak nicźo radsche njeczinja, hacź na pjenjezhi sladaja!

Knjes Nalik bésche ja méśaz junij źwój dowol dostał. Hižo ſ cźaźom bésche je źiwojej mandźelstwej wsebo sa próżdninu farjadowal. Poczepnje do wjeśi Lětnizy, schéżcź hodźin wot měśta, wożwjedź żeha. Hdżej jeho nicźtón njesnaje a hdżej też wón nikoho njesnaje. Pschetoż dyżyche dospołneho měra wużiwacź. Tam bésche żebi ſłwicźku wotnajaŕ ſ fachlemi. Warjenje dyrbjesche jeho żona ſama zyle źwobodnje wobstaracź, so njebyschtaj w nicźim ani na jédź, ani na cźaż wsasanaj bykoj. Stotu źwobodu dyżschtaj dospołnje wużiwacź. — Potajšim do Lětnizy sajnocźowaschtaj. Hospoda ja njeju bé pschihotowana. Nětchto ſ jédźi béschtaj żebi żobu wsaloj. Tuž dyże powjeczerjeschtaj a próżnaj, so źwojich stawow njeczujeschtaj, lehnyschtaj so do łoża. Wotpoczink pschedeże żłódźesche. Hdy poprawom złónczko stawa, to wonaj je méśeze żenje widżaloj njebéschtaj, wjele njenje dźenża tu wo źrjedź léża. Tola, schto we to, byrnjeź źnédaloj njes tym, so druhy wobjeduja! — Haj, żona płytasche podarmo ja płumom ſ warjenju; do kachli pak ni njebé żaneho drjewa. Tuž dyrbjeschtaj żebi tutón raś kofej swaricź bacź. Sa pschidkod dyrbjesche żo tutej njebódźi sadźéwacź. S nathribjetnikom pod paźu cźehnjeschtaj do łéża. „Sa koho tu drjewo rosceże", żona prajesche, „źnemój je rutje druhim ludźom wuźiwacź." Potajtim kżóda żucha hałża a kżóda habla słoczi do nathribjetnika. Psched wjeczorom cźampałschtaj domoj: wón cźeżn na tkribjeże stonajo, wona ja nim jachło — dokelż méjesche je źwojej ſamotnej cźeżu cźinicź dosć — a pumpotało, schto tak cźrki każ ſ wohnjej. —

Dom pschischedźchi wotpocźnyschtaj dobru tkwilu, byrnjeź ho muż hużejschco ſa jédźu wopraschał; pschetoż we jeho cźrjewach tak dźiwnje ropotasche. Bjes dźiwa: wón bé dyrbjał hałżi sbéracź a roslamacź; wona jenoź pokasawasche, hdże żana leżi a kak małe dyrbja roslamane bycź. Stónczinje pak tola bu, a hłódny żołdź ſ źwojenu prawu pschiúbże. Wschco jimaj sežłodźi, każ hischcze żenje cźaż źiwjenja.

Dyrbimy wopomnicź, so niż jenoź „hamtaŕ" ſam do drjewa khodżesche, ale też khudźi ludźo, a so ho tak sa nětchto njedżeli wjele wuźběra. Kerźi běchu każ wuhrabane. — Jeneho dnja bésche rjenje cźopto. Derje poźnědawschi dźésche muż pschezo do prédka, so by nětchto hódneho drjewa naběraŕ. Dyrbjesche dalako po źmucźenej schcźežkej hicź; tu dóndże ſ schtomej: mulkotmy popad! Mejesche delnje mutticzki źuche, ale bésche wyhóli. „Bych-li mohł tute dele stórhacź, bych měł na tydźeń tepjenja dosćź", żebi pomyślł. Ale dożahnjwcź njemóżesche, a horje salécźej też niż, pschetoż schtom bé tak tokły, so jón lédma ti ruzy wobhimaja. Sso rosbladujo pytnje njedaloko hajnisi rébł ſa kakanje na żorny. S wulkej próżu a ſ wjele mozy pschiwacźi rébł ſ tutonu schtomej a postaji jón ſ njemu. „Mékko wéj hižo póndźe; najprjedy troschku wodychnu a żo ſ pomakm wokschcenju." Potom jakśhy horje; wot podźelenje schtelki scźahny żo ſ wotmachom hacź na delnje widźicźi halsow. Nětt żo hornich dźerżo wotetpowajche źuche halsy do kola wokolo. Pschiwacźi żo tak bórzy horje hacź ſ zelenemu wjerschku. Dolekach leżeschе fósa źucheho. „To budże na cźaż mojeho dowola dośahacź; njebudu trjebacź wjaz na schtomy łajcź, ale jenoź śdcracź," żebi pomyślł. Tola howoł kowół! nětt hakle pytmy, kak wyjśko je, a jo bésche żebi wschitko scźokowszy, kotrychż by jo mohł dźerżecź a na nje stupicź, żobu wotkopak. Njemóżesche dele. Nětchże 15 met. še wyżokoseje źhladowasche do zelenebo léża dele, nětkażi wutpucź pytajo. Cźichimachak śtérowasche naidala wokolo njeho a by jemu radźiłko kichidleschka pożcźit; by je derje trjebacź mohł. Wjewjerezka jemu w runej mérje pśches hłowu pschejschoci; by-li so wokomik prjedy dobładał, by jo jeje wopuschc pschimnuł, a wona by jeho żobu na źużodmy schtom pschenjesła. — Tu wuźśkżichi żukot; cźrjódka dźerżi ſ kochami po bliża. Do kola wokolo żo rosbladuja; wschuzdżom cźischina. Pilnje dadża żo do dźéła. Wschę rjane drjewo namaka pucź do jich kochow, nakopja je tak wyżo-ko hacź mózno. Sśamón hajuckowy rébł rosebjeru a zworschtnja jón żobu nuts. Dźéło je dokonjane a hwoidajo cźahnu domoj, hdżeż budże żo macź bźiwacź, kelko drjewa żu ża trótki cźaż naźwérali. Mjes tym żedżeschе mészchczanski hamtaŕ we wyschinje na żehliczłach żebi niewérżo ani sa-

pokných staroščow žedžitaj na lawzy pšched khežu we ftónčžku a bjeržitaj žo krucze sa ruku. Placzata fifola wysche njeju. Haj, tute ptačzata! Te móža šwožowne bycj w hakošach stareje Kruschwiny. Njetrjebaja žanych meblow, žanych pjenjes, nicžo do žwoseho hnězka a Bóh luby Knjes je sežiwi. Te móža s lohkej wutrobu zpytacj a hynuncj wschědne schěre wrobliki bykc, kotrež wo spěwje tekło rosumja kaj baczon wo lěkarjenju. A kola schežetaja na pschemo, wutrajnje a jaśnje. Troschku troschtnischo je jimaj tola wokolo wutrobu, hdyž staj hischcze tak mkodaj a powěrt pokneje hudźby, chżych rjeż schkrěta a wrjeschota a hary. Pódla žwojeho powokanja je herz, pišta na hušte na žerbšich rejach, kwašach a žwjedženjach a je lubuschi wschěch holzow, kotrež pak wotpokasuje, dokelž ma žwoju Hanku. Wona khodźi na dwór na dźěło a pomha po žwjatoku doma macžeri.

W hakošach cžicžorja a schcžebotaja ptačzatka dale. Wobroczitaj žwojej blědej mjeswoczi napschecžo žebi a žo pohmělknjetaj.

„Twój wuj“, poczina k stotoremu rasej, „tón stary wobužny bunzl a sabakly nježenjenj je, kaj žo mi huscžišcho prajił, pschecžiwo khždej žeńtwje, mjenuje ju njeslobožo a nochze slamaneho pjenjeżka sa kwaž wudacj.“

Haj, to wona wě a tola cžini jej hłupu nadźiju, kaj měł žo někajki dźiw stacj. Se schtoma sleczi tu a tam wroblisko dele, žyndze žo pšched směrom hedźazymaj lubymaj do pěsta, hlada se žwojimaj kukohladkomaj njebojasnje na njeju a poslocži troschtu dale. Tajte ptačzatko wschak jeju bolosczi njerosumi a njesaczuwa. Ludźi s zyka njerosumi, dokelž po jeho waschnju njeschczebotaja. Hanka połoži hłowu na ramjenje žwojeho lubeho. Saso hedźi jedyn wroblik pšched nimaj. Khżde jeju hibnjenje wobhladuje jako spočatk njepschcześliwa a ma žo s próchа.

„Wěsch, chżemoj wožuda žo wopraschecz“, mèni Hanka. „Jeli je pschichodny wroblik kónka, dha je to dobre znamjo, so wuja dobudźemoj. Kusk pschirodopyta žy tola w schuli nawuknył. Muzik ma bruny blezk na schiji, žónka niz.“

Nadobo pjerchoze nad nimaj něchto a w žamkynym wokomiku žydny žo porik pšched njeju. Tola žej Hanka myšli, so je to nětajke dopuschczenje.

„Jano, nětko póndu k twojemu wujej! To hižo dyrbjach pšched tšomi lětami cžinicj!“

„Ale, lubuschko, tón muž je jara hruby a njeběblowany. To cži praju!“

„Móže mje to bóle bolecz hacž to, so žo dostacz njemóžemoj?“

Wujowa žiwnosc njebě dałoko. Jeje cžerwjenu tšechu hižo nasdala widźisch a psches schtomy žo błyschcži.

„Njetrjebasch žobu hicj. Póndu žama. Cžakaj tak dołho tu na lawzu.“

Pschi tych słowach dże hižo po s nowa s pěskom pozpaynym puczu, po kotrymž je Jan se žwoje thorowatej macžerju huscžicho schoł, hdyž dyrbjeschtaj krutseho macžerneho bratra wopytacz.

Je cžałko, k njemu so pschedobycz. Ma woštudku, žamopaschnu hołposu. Njewidźesche rad, so Hana pschińdze, dokelž wědźesche, so je Janowa njewjesta a nocha wšo nicžo dale, hacž stareho wuja wo pjenjesy proščz, na kotrež też wona cžakaschе. Myšlesche, so ju w testamencze derje wobdari. Ale Hana njeda žo wot njeje wotpokasacz.

„Ty mi runje prawje dźesch“, mènjesche wuj. „Nima dha to hischcze pschezo žaneho tónza waju kołworótnz lubkowanje?“

Hanka wojta njebojasnje stejo a snapischecziwi: „Djakuju žo, so mje tak luboscziwje k pożyndnjenju namołwjeze!“ A žydny žo na stoł

„Schtó dha ty s zyła sy, ja cže tola njesnaju.“

„Nó, Hobrakez Hana s pastyénje a khodźu na knjezi dwór.“

„Schto dha po prawom pola mje chżesch?“

---

kaschlowacz abo žo někak pikuyez. Jomu bě wołożenje, hdyž běchu dźěcži preez. Ale nihdże žaneje pomozy.

Kelko hodźinow je poprawom mjes jenju a njebjom na selenym wjerschku hrdžo pschecžiniez móhł, žam njewidźesche. — Wumoženje žo bliži! Zórsti błóž žo da słyschcež: „Holaaa. holaaa.“ — žnadź je to moja žona. Potajim pomoz! žo swjeżeli. Wona žaby žawola; wón žo wotwola. Wona žo bliži. Bórzy staj blizko, so njetrjebataj wjazy wołacz. „Ale mužo, hdźeha jesisch, tebje nihdże njewidżu.“ — „Dyrbisch tu horje pohladacz.“ Wona zapre ruzy pod pažu a pyta we wyšokosczi. „A, tamle hedźisch! Praj mi žnajmjenischa, schto chżesch dźenj k wjeczeri měcz,“ žo prascha. — Na wschu bě muž w tutym wokomiku pschihotowany, ale na tuto prascheńe zawérno niz. Dźenj žo jemu žona bozyła hinaschca sesda; taiku ju hischcze zenje widżeł njebě. Kulojtu wobrucz, nahrjebża hłowu z błowanej wjetschimaj dypkomaj (wocži) a j dwěmaj mjenischimaj (nošowej dźěry) a k temu wulka kulojta dźera. Taiła wona na njeho horje wudźeraja niczo druhe rjez njewě, hacž schto hebi k wjeczeri žada. To bě tola pyche wschu měru. Tuž jej ani słowczka njewotmołwi.

W khabitatej wyšokosczi njemóżesche na žadyn pad žwój dowol słónczicz; někajki wukucz dyrbjesche žo namkacz. Ssušżodny schtom, kotryž njeběsche tak tołsty, nadżerasche selenu halsu hacž błizko k njemu. Tu sapschinuny krucze a j njej slecza na tamón schtom. Halsa bě žiwój nadawk dopjelnila a wollemi žo nětk, žo muž wot jenych widliczkow k druhim dele šwjesche, wschě ruche drjewo žobu potorhajo. Se spěchnikom dźěsche fóra dele do selenego njejkeho mochu, hdyž bě tónz jelšo. Muž njewědżo šwoprědka hacž hischcze dale poidże, pschetoż wšczky běsche inverbże samknył, so žebi duży njebě nicžo wobhladał. Wytrywoschi tónz tuteho puczowanja, drapasche po horje. Djakowano Bohu, pschětrate bě. Stawy hebi skamał njebě; wobleczenja mjesesche něchto wokrjesczkow, žamo jeho koża něchto cžerwjenych schnórow a módrjenzow — tola to njemésesche wjele rěkacz.

Dowol mésesczanskeho hamtskeho knjesa mésesche potaikim žwožowny wukóncz.

— 3 —

Nětko pschińdże to najcžežschе. „Chżemoj žo wożenicz a k tomu trjebamoj pjenjesy.“

„To jeno žej je nadžekajtaj, kaj žym też ja to dyrbjał!“

„Njebudżesce tak twjerdeje wutroby. To je tola něschto rjane, hdyž žo dwaj cžłowjekaj lubujetaj.“

„A tsecži lubkowanje sapkacži. To chżu wěricz!“

„Tomu wschak wjele trěbne njeje. Ssmój słutniwe žiwjenje twucženaj.“

„Kak stara žy?“

„Pjeczá a dwazyczi.“

„A chżesch hižo jeneho muża njesložowneho cžinicz! Pożtuchaj, dam cži pjenjesy, ale sa zyle wěsty samér! Hdyž mi to podpisżasch, so wot żeńtwy s mojim žotrowzom wothladujesch — na pschezo a wěcznje!“

Stary nahrabnuł a lichownik žo wjeselesche, so mèjesche tajki słożowny pschinad, kiž dyrbjesche żeńtwje sadżěwacz. A wobhladowasche to jako jedyn cžłowjekam a Bohu spodobny skutk!“

Hana stany. „Ja njepodpišam!“

„Nó, mojedła. Dha žmój hotowaj!“

Chżysche wotecz. Pohlada pak hischcże ras trochu krucże a rosslobjena na njeho.

„Jara rjenje wot tebje, so žo njedrěješch a njecžekanješch!“

„Wschitke žónske njepłacża a njecžékaju!“

„Te, kiž žym snał, cžinjachu to wschitke. Ssydń žo hischcże wokomik!“

„Myślach, so móju hicj.“

„Ssydń žo, praju cži!“

„Nè, žo djakuju!“

„Wě wón, so žu pola mje?“

„Haj!“

„Potajkim njetjischi. Skoro njemóżu wěricz, so žy holza. Niz po twojej drasce, žy dżeń pschistoinje herbska słotowana. Ale po twojim sadżerżenju.“

Hanka žo pošmějesche. „Cžehodła takle žónske hidźisce?“

„Dokelž žu mje wobelhake!“ Snydom wobžarowasche, so bě to žłowo rjekł. Cžehodła dyrbjał jemu hewak zusej holzy žwoju šnutskownosci wotkrycz? Schto to ju stara? Ssedżi a hlada pokmurjenje psched žo. W schtomach sa wotewrjenym wokom cžiczoła ptačzata.

„Sstyhschicze, kak rjenje wone spěwaja. Tak też ja mózu. Chżesce ras błyschcež?“

A někto saspěwa jemu i tajkej nutrnoscžu a zunim sacžuczom: „Pod bělej brěschczku . . .“

Hdyž bě šastawa, běsche wujowa wutroba šmjehczena.

„Mojedła, tak žo wożeńtaj. Cžżu cži někchto pjenjes hnydom žobu dacz.“

„Niz tak, wujo! Hakle pschek kwašom. Mies tym žněmoj hischcze tola k wam pschińcz a žo podžakowacz sa tajtu lubosczi a darniwosczi.“

Wón mygny. Rjenje wot njeje, so hnydom sa pjenjesami njebraba, kaj druhy ludźo. Je derje wolik, mój žotrowz

Někchto słow krocželom dale khodźi Jan njemérnje tam a žem pšched kawku a pod kruschwinu. Wona prawje dołho wostanje. Wroblicki létaja pšched nim, žydnu žo njebojasnje k jeho nohomaj. Hanka dże. Na wobliczu hižo widżi, so je dobryta. S horzym wotschenjom stłorči ju k wutrobje. Mataj žo někto na wěczne!

Wólba za khorobnu kasu we Wósporku.

Jutsje njedźelu, 6. nowembra, wotmeje žo sa wokrjesk Wósporstege městneje khorobneje każy wólby do wubjerka, dokelž žo sastojinsti czaj dotalnych wobjerkowych a pschedstejdowych dobustawow ſ 31. dezembrom 1927 stónczi. Każ žo nam k tomu wot zentralneho swjasła ratarskich dźěłacžerjow, jenicžeho każowy wokrjesk nastupazeho hospodarskeho sjednoczenstwa dźěłobjerzerjow, idźeluje, žo wo to prózowachu, so bychu žo wólby njewotmėłe. S wserschtowych tych, kiż ratarskeje dźěłacžerjo njeżiu, bě so woprawjnene pschersze wuprajito, tohorunja žo pschi sarjadowanju městneje khorobneje każy wodsdźelicz. Tole pschersze dopjelnicz bě zentralny swjask ratarskich dźěłacžerjow dożyła swólniwy. Městna khorobna każa liczi tón czaż k žwojim dobustawam 1320 ratarskich dźěłacžerjow a dźěłacžerjow, kotrymž nėhdże 177 pschemyślitelow a druhi dźěłobjerzerjo każ dobrowólnje sawěrczeni napschczo stoja. Njebżiwajuy wulkeho liczbneho rosdźěła liczby dobustawow bě zentralny swjask ratarskich dźěłacžerjow swólniwy, ſ 12 žudkow wubjerka tśi ke lépschemu mjenowanych kuhow wotthupicz. S tym pak žo njesjednachu, tak so njemóżachu k žanej pschesjednosczi pschińcz. Hdyž potajkim městnej khorobnej każy někto wjele stow hriwnow wólbnych khóstow nastanu, to na tom zentralny swjask ratarskich dźěłacžerjow wina njeje, ale cži, kotrjż pschepóstnawajo woprawdżitosce njewoprawnjene wèzy dadża.

Zentralny swjask ratarskich dźěłacžerjow je w pożsednich dnjach na mnohich městnach wokrjeża khorobneje każy sjawnje powołane sjromadżiny wotmėwał, w kotrychż žo wo wólbje sa khorobnu każu wupraschu. Jenoblóżnje žo tam wupraji, so wubjerk ma wsajimny wsch ě ch bobustawow khorobneje każy sastupowacz. Ze wobžarowacz, so w prascheńu jenotneje liscziny žo žaneje pschesjednosczje dospėło njeje. Wina na tom wschak hu cži, kiż wudawachu, so maju nadawk wot pschemyślitelowych dźěłacžerjow, potom pak do khżdeho ważneho jednanja wo jednotnej lisczinje wsdachu a po sapodaczu lisczinu žebi prawa na położu žydkow we wubjerku cžinjachu, prawa, kiż nėhdażo žo je liczbu bobustawow jenotliwych powołanskich stupinowych pschesjednoscžicz. Porjadne sarjadowanje městneje khorobneje każy a jeje wutworjenje k lépschemu w sch ě ch sawěsczenych bywa jenoż ſ wólbu lisczinu 1, kiż je lisczina zentralneho swjasła ratářskich dźěłacžerjow, saruczene Dźiwajo na wobzebite poměry, psches kotrež je wólba bo nuzna stała a ſ druheje stronу na wulku ważnosc wólbu wubjerka je na khżdy pad nuzne trėbne, so khżdy dźěłobjerjeł njebżelu wolicz bże a žwój głóž sa lisczinu 1 woteda.

Cyrkwinske powěsće.

S Budyšina.

21. njedźelu po žwj. Trojizy, 6. novembra 1927.

— W Pětrowskej zyrkwi ma rano we 8 hodź. farar Paul předowanje, dop. 1/4 12 hodź. ma farar Siegemund kmotschenje sa dźěcži.

— W Marijinej a Marczinej zyrkwi ma rano we 8 hodź. farar Menda spowědź a žwj. wotkasanje, dop. we 9 hodź. farar Grośe předowanje a we 11 hodź. kemšenje sa dźěcži, wjeczor we 6 hodź. smėje farar Weidauer se Kosmeje w Galiziškej pschehonschi „we evang. Nėmczowstwje w marańskej Galiziškej“.

Sbórka sa hodowne wobdarjenje najkhudschim nałschej wosady.

Póndźelu popoldnju 1/4 hodź. schadże žo w Evang. towarischowni wosadne žónske towarischtwo.

Wutoru popoldnju 3/4 hodź. je w Pětrowskej zyrkwi modlerska hodźina sa njedźelnicze.

Wutoru wjeczor we 8 hodź. ma farar Berg w Evang. towarischowni biblišku hodźinu.

Sšrjedu wjeczor we 8 hodź. ma superintendent Fröhlich w Tuchorskej zyrkwi biblišku wjeczor.

Schtwórtk 10. nowembra wjeczor we 8 hodź. je w Tuchorskej zyrkwi „Hlawna Lutherowa Swjatoczinoscz“, kotruž wuhotuje Evangelišti swjatk. Kózny je wutrobnje pschezrosczeny.

Schtwórtk wjeczor we 8 hodź. je ma Hrodowskej hasy 6 hodźina Módreho kschiża.

Pjatk wjeczor we 8 hodź. ma farar Siegemund w Ev. towarischowni biblišku hodźinu.

Tydźenšku słužbu ma w Pětrowskej zyrkwi farar Paul, w Marijinej a Marczinej zyrkwi farar Siegemund.

Krajnozyrkwinske zhromadźenstwo w Budyšinskim pschi Pólnym hrodźiku 6.

Njedźelu dop. 1/4 11 hodź. njedźelska schula, wjeczor 1/2 8 hodź. evangelisazišti pschihonschi: knjes superintendent Fröhlich.

Póndźelu wjeczor we 8 hodź. ludu ko kschesczijanskej zeleninzarjo: rěčnik knjes farar Paul.

Sšrjedu popoldnju 1/2 5 hodź. hodźina sa žony. Thema: Stutkowanje wěrjazeje žony we zhromadźenstwje: rěčnisa mandželska inspektorka Brušca ſ Kamjenca.

Schtwórtk wjeczor we 8 hodź. biblišla hodźina.

Zhromadźenšćowy wothladar Zimmermann smėje biblišku hodźinu njedźelu popo. 1/4 hodź. w Njeswačidle, póndźelu wjeczor w Zołowje, wutoru w Hodźiju, srjedu na Židowje, schtwórtk w Budyšinskim a pjatk w Tuczinach.

Zhromadźenšćowy wothladar Kschižan smėje njedźelu popoldnju 1/2 hodź. njedźelsku schulu a w 3 hodź. biblišku hodźinu w Běłej Horje, wjeczor w Hórnje, póndźelu w Wósporku, wutoru w Kotecach, srjedu w Semicach, we Rosnoscžach schtwórtk, pjatk w Czornjowje.

Swjatk mlodźinu sa rosdźěł. kschesczanstwa pschi Póinym hrodźiku 6.

Wutoru wjeczor we 8 hodź. je zhromadźizna sa mlodźenzow a žrjedu tehorunja sa mlode holzy.

Sokołstwo, sport a hry.

Žónske a sport.

Njeje so wjele wjacy hač tśicyći lět minyło, ze žónska so na jězdne kolo njesydaše. Kak su so časy tola wot tutych dnjow přemėnile! Kak je wot toho časa też mysl na skrućenje žónskeho splaha ze sportom rostła. Wójna a postupowanje civilizacije stej sobupřinjesłoj, so žónske do mużacych powolanjow zastupichu a wukonjachu dźěła, kiž běchu dotal jenoż muzskim přewostajene. Bycze žónskeje je z tutym cyle nowy zmysł dostało, kiž přez maćerstwo dałoko won saha. Dokelž pak dyrbja žónske dźensniši dźeń sobu w krutym powolanskim dźěle stejeć, kiž žiwjenje niči, je za nje nuzne, zo w cźłowuchowanju a sportskich hrach swoje cźěło skruća za bój wšědneho žiwjenja. Holcy, kotrež dźensniši dźeń w powolanskim žiwjenju steja, dyrbja na to ličić, zo snadź so hakle w pozdźišich létach wudadża a tohodła dyrbja swoje cźěło z wukonjenjom sporta strowe sebi zakhować, zo bychu we pozdźišich létach też hišće khmane było za maćerske powolanje. Ale też holcam w burstwje je sokolenje a sport jara wužitny. Z tutych rjadkow dowidźimy, zo je też za naše serbske młode holcy nuzne, zo do žónskich wotrjadow Serbskeho Sokola zastupja a sołd nowe wotrjady założa.

19. Barlinske šěsćdajowe wujeżdżowanje.

Stwórtk wjeczor w 10 hodź. je so w Barlinskim sportskim palasce 19. Barlinske šěsćdajowe wujeżdżowanje započało. Nastupiło je 14 porow, potajkim 28 kolesarjow. To je ličba, kajkaž dotal z wjetša nastupi. Na tutym wujeżdżowanju njewobdźěli pak so žadyn amerikanski por a žadyn australski jězdźer. Dotal też w Barlinje z wuwzaćom jeneho žadyn jězdźer ze zamórskich krajow wudżerżał njeje. Tutón jenički běše Mac Namara. Po dotalnym zestajenju jězdźerskich porow ma polojca porow dobre wuhladу, połojca pak mjenje dobre. Wujeżdżowanju traje 145 hodźin za sobu. Prěnju hodźinu su kolesarjo kaž přeco jara spěšnje jěli, jich puć wučinješe 40,390 kilom.

— Swětowy mišter w boksowanju Gene Tunney je po powěsćach z Newyorka wozjewił, zo so ze swojimi 34 létami na khżdy pad z wojowanja wróco sćehnje, hač zbity abo njezbity.

— Nowy swětowy rekord w pěsikhodźenju přez 25 kilometrow postaji Italčan Pavesi z 2 hodź. 6 mjeńš a 7,4 sek. Stary swětowy rekord dżerżeše Dana Petersen z 2 hodź. 7 mjeńš. a 10,4 sekundami.

— Olympiski exekutivny wubjerk w Amsterdamje je hač do nětkle wot 31 krajow officielne zdźělenje dostał, zo su so rozsudźile, na olympiskich hrach we Amsterdamje w lěće 1928 so wobdźělić.

Hospodarski rozhlad.

sobotu 5. nowembra 1927:

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,1885	100 pólsk. złotych	46,875
jendželski punt . .	20,381	100 čěskosł. krónow	12,405
100 šwajc. frankow	80,69	100 franc. frankow	16,43

Barlinska burša sapoča wječera z wožiwjenym wobratom. Tola w běhu dnja so kurzy efektow skerje sesłabjowachu. Na witach z dołhimi a rentowymi liseznami wosta też wječera cichi.

Produktowe wiki pschenjesnych też wječera sašo so natwarjechowaze płacźiny. Pschenica, rožka a wowoš pschisadźachu znowa 5 pjenjezkow po zentnarju. Zentnar płaceshe

schiwórčk w Kamjenzu

pschenicy 12,25—12,50 hr., rožki 12,30 hr.
hacź 12,50 hr., jačmjenja nalětnjeho hr. 12,70—13,25 hr., nasymšeho 11,50 hacź 12 hr., wowša 10,25—10,75 hr.
Suchi pumt 1—1,10 hr., běrny 3,30—3,60 hriwnowu.
Prošata 12—18 hr. Wšhali 40—50 hr.

w Shorjelu

pschenicy 12,50—13,50 hr., rožki 12—13,10 hr., jačmjenja nalětnjeho 12—13,50 hr. nasymšeho 10,50—11 hr., wowša 10 hr. hacź 10,60 hr. — Wěrny 2,80 hr.

w Drježdźanach (sandženu wóndželu)

pschenicy 12,75—13 hr. (12,75—13 hr.)
rožki 12,25—13,50 hr. (12,65—12,90 hr.)
jačmjenja nalětnjeho 12,95—13,60 hriwnow (12,85—13,60 hr.)
nasymšeho jačmjenja 11,30—12,10 hr. (11,30—12,10 hr.),
wowša 10,95—11,35 hr. (11,05—11,35 hr.)

w Barlinje.

pschenicy 12—12,15 hr., rožki 11,55 hacź 11,75 hr., jačmjenja nalětnjeho 11 hacź 13,25 hr., wowša 9,80—10,45 hr.,

W termijowym wikowanju

sa dezember: pschenicy 13,47½ hr., rožki 12,45—12,40 hr.
sa měrz: pschenicy 13,58¾ hr., rožki pak 12,20—12,43¾ hr.,
sa mej: rožki 12,60—12,32½ hr., wowša 11,12½ hr., pschenicy 13,62½ hr.

Wiki wužitkowneho skotu pjatk w Barlinje (Magerviehhof Friedrichsfelde)

Na nje běchu pschihnali 468 mlodych bójkow, šuczelnych krunowow a jałojzow, 14 wołow, 156 cžešatkow, 11 bykow, 36 prosdimkow.

Mlode bójki a šuczelne krowy płacźachu 250—600 hr.
Šuczelne jałojzy 220—480 hr.
Wuli, prosdimki, štót k wjasanju a
ke kormjenju (po zentnarju) 46—50 hr.

Wubrany zjany štót dozpě hišce wyschiche płacźiny. Wiki běchu lepsche, wobšerje w samych krunach.

Wiki schiwórčk w Khorzebuzu.

Butra 1,90—2 hr., twaroh 30 pj., jeja 18—20 pj., šunjase mjaso 1—1,20 hr., cžerjace 1—1,30 hr., skopjace 1,20—1,30 hr., swinjace 1—1,20 hr, šyra pjeczina 1.70 hacź 2 hr., šuncheny pósč 1,20—1,40 hr., schmalz 1,20 hacź 1,40 hr., karpy 1,20 hr., mloge holbje 80—90 pj., kury a khapony 2—3 hr., huchy 1,20—1,60 hr., kacžki 1,20—1,60 hr., gorník 1,20—2,20 hr. Liny 1.70 hr. a schelki 1,20 hr. kulrabi 20—25 pj., morchej 10 pj. a jedźiwa loboda 30 pj., kwětkaty kał 20—60 pj., cžerwjeny kał 10—15 pj., běły 8—10 pj., zbłe 10—15 pj., běrny 4,50 hacź 5 hr., jabłuka 10—30 pj., kruschwy 5—30 pj., błowki 30 pj., kurjatka 35 pj., pruśnizy 50 pj., prawaki 60—80 pj.

Na pschedań:

Kolo w Lěškej 2 i pola Kamjenza.
Loža dźěcžaze i matrazu, Jaeger w Bitkopizach, Wyšoka haša 6.
Wóz cžešitty w Bitkopizach, Stare torhoschcžo 6. — Dźěcžaze wóz w Budyšinje, Schäferowa haša 23 III na lěwo.
Kertwa 5 kórzow w Hnaschcžańskich honach we Warnocžizach 42.

Pschichadźejcy pytaja

Murjerjow, Bannigarel w Rěcžizy.
Hońcu do domu, Bussena w Wětej Wodźe, Arnimska promenada 5. — Dr. Straubowa we Lutach. — Fukas we Hródku, Jurjowa haša 8. — Matheschowa w Semizach.
Klumparskeho, Hofmann w Wětej Wodźe.
Šmidtowy knježi dwór w Semchowje.
Rěznika Grundmann w Běłom Khołmcu.
Pohonca, korczma w Najzu pola Hródka.

Sesedniszy na pschebadźowanje:

póndźelu 7. nowembra 1927:

w Kulowje w hoscenzu „K 3 krónam" dop. w 11 hodź.: Błoo do klamow, pjenk, pišańske błido, popołomju w 2 hodź. : Kredenza, šejaza lampa, pišańske błido, ranza, zentrifuga, schijaza maschina a 3 koleza.
w Halschtrowje dop. w 9 hodź. w knježiskim domje krunow.
we Wojerezu w hoscenzu „K slotemu lawei" dop. w 10 hodź.: Lodowy wóz, łóń, pišańske błido, wobraz a wóz sa wobchodnika;
w Strózi pola Wojerez dop. w 11 hodź. w hoscenzu schéry pischowy chabat;
w Kocžinje pschip. w 12 hodź. w hoscenzu: Mlynišej walzh, motor, 4 koleza, sosa, stolaj, pišańske błido a mandla, šwinjo;
w Sdušlschezach pola Kulowa pschip. w 11 hodź pschi kapale, šwinjo;

hrjedu 9. nowembra 1927:

w Rittej w hoscenzu „K slotej hwězdže" pschip. w 12 hodź. kucza;

Skrowe depeše.

Produktowe wiki w Barlinje dźenja dop. 3/11 hodź.: Pschi znadnym wobrocze pschenza tunischa rožka na płaczišnu dźerži.

Płaczizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symje po tunt abo 1000 kg, hewak 100 kg.
Płaczizny po złotej hriwnje.

	4. 11.	3. 11.		4. 11.	3. 11.
Pšenica	240-243	241-244	bany	22-23,00	22-24,00
rožka	231-235	232-236	woka	22-24,00	22-24,00
nal. jačmjeń	220-265	220-266	módre lupiny	14-14,50	14-15,50
naz. jačmjeń	—	—	žołte lupiny	15-15,50	15-15,50
wows	196-209	197-210	zeradella	—	—
kukurica	191-193	191-193	raps. wosušk	16-16,20	16-16,20
pšeńč muka	31-34,50	31-34,25	lany wosušk	22-22,50	22-22,50
rżana muka	32-33,25	32-33,52	pocn. melasa	—	—
pš. wotruby	14,75	14,75	běrnj. kruški	24,00	24,00
rżane „	15,00	15,00	syno, 50 kg	2,60-3,00	2,60-3,00
raps	335-345	335-345	rżana słoma	1,00-1,30	1,00-1,30
lane symje	—	—	pšeńč. „	0,85-1,25	0,85-1,25
hróch	35-37,00	35-37,00	wowsna „	0,85-1,05	0,85-1,05
pjeluški	21-22,00	21-22,00	jačna „	0,85-1,05	0,85-1,05

Drježdźanska burza (4. 11.)

Pšenica	255-260	běrnjace kruški	25,50-26,00
rožka	245-250	pšeńč. wotruby	14,90-15 40
nalětni jačmjeń	257-272	rżane wotruby	15,50-16,80
nazymsk. jačmjeń	226-242	pšeńčna muka	45,50-47.00
wows	218-225	rżana muka	37,50 39,00
čeřwjeny dźećel	230-270	woka	—
raps	325-335	pjeluški	—
kukurica (Mais)	192-195	hróch	—
suche truhanški	12-12,70	cokrowe truh.	19,00-21,00

Drobnowikowanske płaczizny w Budyšinje.

29. oktobra 1927 po hamtskim postajenju.

Wšě płaczizny so po złotej hriwnje zrozymja.

Twora		najniša płaczizny hr.	najwyša płaczizny hr.
Howjaze mjaso z kosćemi	1 kg	2,00	2,60
Čelace mjaso	1 „	2.40	2.80
Skopjace njaso	1 „	2,40	2,80
Swinjace mjaso	1 „	1,90	2,60
Tukrajny swinjacy šmalc	1 „	2,40	3,20
Pšeńčna muka	1 „	0,54	0,60
Rżana muka	1 „	0,44	0,46
Khlěb	1 „	0,38	0,40
Jědźne běrny	1 „	0,10	0,12
Rajs	1 „	0,48	1,20
Hróch	1 „	0,70	1,00
Soki	1 „	0,60	1,20
Amerik. swinjacy šmalc	1 „	1,80	2,00
Sušeny połč	1 „	2,40	2,80
Dobre mloko	1 lt.	—	0,28
Jědźna butra	1 kg	4,20	4,80
„ „ wukrajna	1 „	—	—
Jeja	štuka	0,15	0,18
Jědźne buny	1 kg	0,40	0,50
Cokor, drobny	1 „	0,60	0,64
Petrolej	1 „	—	0,40
Kamjeńtne wuhle (domj. topj.)	1 ctr	—	2,10
Brunicowe briketty	1 „	—	1,30

Wične płaczizny štwórtk 2. XI. Wšo po złotej hriwnje	w Kamjencu za 1 centn.	w Lubju za 1 centn.
Pšenica	12,25—12,50	12,50—13.00
Rožka	12,30—12,50	12,40—12 80
Jačmjeń (nazym.)	12,70—13,25	12,50—13,50
Wows	10,25—10,75	10,20—10,60
Syno	2,50—3,00	2,00—3,00
Sloma z maš. młóč.	1,50—1,75	1.30—1,70
Sloma k zasłanju	1,75—2,00	
Słóma z ruku młóčena	2,75—3,00	2,50—3,00
Běrny pola ratarja	3,30—3,60	3,50—4,00
„ hač na żeloznicu	—	—
Butra	1,80—2,10	1,10—1,15
Jeja	0,15	0,16—0,17
Pšeńčne wotruby	—	8.00—8,30
Rżane wotruby	—	8.20—8,50
Pšeńčna muka	—	20,75—21.50
Rżana muka	—	19.25—20.00
Prosata, wulke	—	—
„ srěnje	12—18	—
„ małe	—	—

Wične płaczizny w Budyšinje.

29. oktobra 1927.

Wšě płaczizny so po złotej hriwnje zrozymja.

Předmjet		najniša płaczizna	najwyša płaczizna
Pšenica, nowa	50 kilo	12.75	13,00
Rožka, nowa	50 „	12,25	12.50
Jačmjeń,	50 „	12,50	13,00
„ nazymski	50 „	—	—
Wows	50 „	10,50	11,00
„ nowy	50 „	—	—
Raps	50 „	—	—
Běrny (we wjetš. dźělb.)	50 „	3.00	3,50
Butra	1 „	4,20	4,60
Syno, nowe	50 „	2,00	2,50
Sloma, z maš. młóč., pras.	50 „	—	1,00
„ „ „ k zasł.	50 „	2 10	2,30
„ z cypami młóčena	50 „	2,70	2,80
Pšeńčna muka, 60%	50 „	21,50	22,00
Rżana muka, 60%	50 „	19,00	19,50
Pšeńčne wotruby	50 „	8,25	8,50
Rżane wotruby	50 „	8,50	9,00
Jeja	1 štk.	0,15	0,17
Prosata 994 „Stuk	1 štk.	6.00	19,00

Na wikach so prosata słabje kupowachu.

Přilopk.

Cžejte njeschoze na morju psched awstralskim morskim brjohom.

Pschi jajedźe do Sidneyskeho pschistawa schtwórtk dopołdnja łódźi cžejachu do žeble krajschtej. Londonska parna łódź „Fahiti", kotraž běsche nětko pod mjenom Port Kingstowu znata, sajedźe do pschiwožowarskeho cžołma Greyschiffe. Srażenje sta so z taksej mocu, so so cžołm zyle powrócži a khmilku wopaki pluwasche a so na to njejapay w morju zhubi. Na podnórjenej łódźi pschebywasche nětko 150 wulětnikow, njes nimi žony a dźěcži. Wulki dźěl z nich pschebywasche pschi hraženju w salonach abo komorkach, so jo njemóžachu spěschnje doscz wukhowacz. Po poslednjej powěsći je pschi hraženju 11 wosobow wo žiwjenje pschischło, jich cžeła su namakali. 26 wosobow je hischcze zhubjenych. Sranjenych je 37 wosobow, kotrychž hranjenja su z dźěla jara cžeżke. Wjetschina waporow wobsteji po spadzu se schulskich dźěcži.

*

* Hrajkanje je žmjerczu. W Schennenje pola Magdeburga hadźasche so jedyn dźělacžeř z žiwjenim towarschemi, so hebi žiwjenje wojnje, jeli jemu najprjedy tójschto piwa k lěpschemu dadźa. Wopraudźe wón też domoj dźesche a so wobwěsny. Ludźo pak jeho wobkedźbowachu a sašo do žiwjenja wróczichu.

Towarstwowski powěstnik.

Budyšin. „Nadźija" zeńdźe so přich. wutoru (8. XI.) wječor 1/2 9 h. z dypkom k měsačnej zhromadźiznje w Kat. towaršowni. Přednošk! Połnoličbnosć wočakujemy, hosći radlubje witamy. — We 8 hodź. posedźenje předsydstwa. Předsyda.

Domowina. „Župa Jan Arnošt Smoleř." Mjenowana župa zmjeje njedźelu, 13. nowembra, pop. 1/2 3 h. w Serbskej kofejowni swoje porjadne župne posedźenje. Wočakuja so předsydstwa wšěch pjeć podskupinow cyle wěsće; rad witamy pak też předsydow k župje přizamknjenych towarstwow. Dnjowy porjad: 1. Naša skutkowosć. 2. Posmjertna pokładnja. 3. Swjedźenje skupinow. — Přińdźe wšitcy a z dypkom. Kruče cheemy dźěłać, čas khwata. Nazyma a zyma — čas dźěła!

P. Krjeńmař, župan Župy J. E. Smoleř

Domowina — Zupa Michał Hornik. Srjedu, 9. nowembra, pop. w 3 hodź. wotmówa so pola **Wjeńkec** w Khróšćicach ważna zhromadźizna župy, na kotruž so předsydstwa wšěch serbskich towarstwow, też tych, kotrež hišće w župje njejsu, wutrobnje kaž naležnje přeprošuja. — Dźeńskí porjad: 1. Dalši wutwar župy. 2. Rozprawa wo nětčišich poměrach. 3. Rozmołwa wo wotmołwach knjeza biskopa na jenotliwe wosadne protestne zhromadźizny. 4. My a „Posoł". 5. Namjet wo sjězdže katolskich Serbow při přiležnosći Róžeńčanskeho cyrkwinskeho jubileja. J. Delan, farař, župan.

Hornja Hórka. Tow. „Łužica" zmjeje přich. srjedu (9. XI.) pop. w 5 hodź. swoju měsačnu zhromadźiznu w Hänzlec hosćencu. Přednošk budže nam cyle wěsće poskićeny. Naši dowěrnicy so proša, zo bychu wšě sobustawy a druhich znatych Serbow na tutón wječor přeprosyli. Wo bohaty wopyt prosy předsydstwo.

Zwjazk spěwanskich towarstwow — zmjeje jutře njedźelu pop. w 4 hodź. w Serb. Domje pruhu. „Wjočorny spěw" a „Powitanje Łužicy". (Nic „Na Božim", kaž bě wopaki wozjewjene.) — Noty sobupřinjeseć!

Fotowe projekcijowe powjetšenske domj. kinowe | **aparaty**

a wšě wěcy za amatérske fotografowanje. ◆ **Fotowy dom**

Richard Hutha

mójišel Arno Lehnert

w Budyšinje

na Serbskej hasy čo. 13

Wuwiwanje filmow a platow kaž też wočahi wěcy wustojnje a nafy

Nawoženje a njewěsty

Přijomne nakupowanje matracow, nakładnych zalkow, sofow, chaiselonow. ◆ Matracy z nakładnymi zalkami, 35 hr., plyšowy sofa 120 hr., chaiselon 40 hr. ◆ Stajne skład po wšěch płaczinach. ◆ Prošu wo wobhladanje mojeho składa. ◆ Jeli so z hotowymi pjenjezami płaći, 5 % rabata. ◆ Předźełanja přijimuju po najnižšim wobličenju.

Paul Böhmer w Lichanju

fabrikacija palenowych matracow a posirow. mebiow

Telefon: Hućina 58 pola Kluksa

Wosebity wobkhod za **nawočnicy, šciparje,** (Klemmer) **dalokowidy atd.**

Specialist nowočasneje wočneje optiki

Erich Lenz

w Budyšinje na Seminarskej drózy 5.

Hermansku njedźelu wotewrjene!

Nětk

je čas črije kupować. Hačrunjež su kože dróžše smy přisłownje

tunje

žonjacy črij ze spinku nowočasny črij na hasu z plečidłom **7.95**

žonjacy šnórowanski črij dobre dźełło, přijomna forma **8.95**

žonjacy črij ze spinku bruny prawy boxkalv, přijomny pjeńk **3.95**

mužace dźełanske črije k šnórowanju, wosebje tołste a sylny **7.95**

mužace šnórowanske črije dobre dźełło, nowočasna forma **12.50**

pluš. toile a kordowe toile 3642 **95** pj.

copte domjace črije wuhorjeny črij, fylcowu pat. kožanu póduš **1.95**

Škórnje, jěchansk. Škórnje we wulkim wubjerku.

Krisseller

prěnu wobućowy dom w Budyšinje ◆ na Bohatej hasy 29

Gritznerec šijace mašiny

maja swětowe mjeno!

Wulki wubjerk wšěch družin, kotryž so rady kupuja!

Kolesowy dom Jan Witek w Sćijecach

Přijomne płaćizny. Płaćenja w małych dźělbach dowolene.

K hermankej!!

Přesłapjace nowosće rubiškow, šórcuchow atd.

Hičće ženje njemějach tajki wulki wubjerk

čornych pjelsćinowych wobsadkow a tkaninow

Čorne a brune kašměr rubišak! * Tkaniny za spódnje a zwjeršne suknje * Francy za rubiška, posamenty, knefle

Alfons Schauseil w Budyšinje

Wosebity dom serbskich drastow — Wosebity dom serbskich drastow

Parny vulkaniserowanski wustaw

M. A. Fuhrman w Budyšinje

při Mjasowych jětkach 8 — Telefon čo. 3053.

Wěcywustojnje zarjadowana z nowočasnymi naprawami wuhotowana, wuporjedźerja za awtowowe mantle, za mantle motorskich, jězdnych kołow kaž też za šlawchi.

Hłódnostna metoda — spěšne a tunje podawanje.

Žane čakanje! — Žane čakanje!

Konje k rězu

kupuje kóždy čas po najwyššich płaćizn.

Kurt Kaiser w Budyšinje,

na Humboldskej hasy a při Mjas. jětkach. Tel. 2403

Dołhe a krótke škórnje

ručne dźełło, ma jenož na składze

wobućowy dom Mark w Kukowje.

Weidlichec pjelsćinowy dom

w Halowje

poruča za serbske žonjace kožuchi wšěch družin

pjelsćinowe wobsadki a podšića

tunjo a dobre we wulkim wubjerku.

Prošu, wobhladajće sebi mój skład wobsadkow a podšićow

pola Hokoweje w Budyšinje

na Cyrkwinskem naměsće

Magnetny dom!

K hermankej!

Serbski kupny dom

GÖRLITZER & JOHANNES

Kaufhaus Schmidt

BAUTZEN

Serbski kupny dom

Wołmjane musellny a pisane šidy za šórcuchi

zelene, čerwjene a módre sukno za suknje

čorne počehnjenje za kóntuše

pisany barchent za kóntuše

čorne wobsadki za kóntuše

pisane wobsadki a banty wokoło žiwota

wołmjane tkaniny a šidy za nahłowjace rubišća z přihodźacymi šidźanymi francami, chenillowe rubišća

Wosebje tunjo:

satinowe šórcuchi, pisane a jenobarbne **3.50**

hotowe kapy a banty za holcy . **0.95**

čorne, běłe a rózobarbne Moiréjowe banty **2.50**

Dobre čehnje k sebi!

Z přileżnosću hermanka

5.—7. novembra

zarjaduju

3 tunje dny pjelsćinowych kornarjow

12.50 18.00 22.00 25.00 30.00 35.00 atd.

Z bohatym składom

kaž z přijomnym nakupowanjom

je mi možno, česćenemu woteběraŕstwu tunjo posłužić.

Hugo Lehmann w Budyšinje na Bohatej hasy čo. 25.

W. Köhler

w Budyšinje, Hłowne torhošćo čo. 9, pódła Kupnjy zhotowja **moškowe a wołmjane płachty za hodown. blido**

Mošk a wołmu móže też kóždy sam k tomu podać. Najl. zhotowjenja. Sprawne płaćizny.

Košl. barchenty

běłe a pisane, khabatowe a drastowe barchenty w najnowišim wubjerku, na pol wołmjane a čiste wołmjane tkaniny za drasty, bluzy a šórcuchi, hotowe barchentowe šaty, běłe a pisane, podšićowe šaty za žony, mužskich a dźěći, podšite módre reformske kholowy ☛ cyle tunjo.

Najwjetši wubjerk. Hišće stare tunje płaćizny

Hilger w Budyšinje 2 na Seminarskej hasy 2

Fotografowy Meister

ateljer w Budyšinje na Nježorsk. dr. 15 kóžda njedźelu wotewrjene

Zhotowjenje portrétow, wobrazow do pućowańsk. pasow, wobrazow za industriju, kwasnych a njewješćinskich wobrazow, też na wsach. Tel. čo. 2438.

Naturska hojerka H. Freund

Magnetopathiju, radźićelka za homöopathiju, biochemiju, Iris-wuspyty

na Jägerskej drózy 5

1 mjeńšiny wot dwórnišća

Rěčne hodźiny: štwórtk, pjatk a sobota

Dla powyšenja bankoweho diskonta

zadanjamy nalutowanske pjenjezy

wot 1. oktobra hač na dalše z

5% při wšědnem trjebanju

6% při měsačnem wupowjedźenju

7% při 1/4 lětnem wupowjedźenju

8% při 1/2 lětnem wupowjedźenju

8 1/2 % při 3/4 lětnem wupowjedźenju

po wučinjenju.

Serbska Ludowa Banka

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaća měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,80 zł. hr. Do wukraja 15 Kč. Kóžde čo. płaći 10 zł. pj. Wudawa a dźěri Smolerjeo knihtiskowarnja, nap. dr. s. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawóžki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 22 słot. pj. Wobdźěłanje so stajace nawóžki a tabele so wyše wobličuja. Za reklamowy rjadk płaći so 60 słotych pj. Rabat po tarifje.

Čisło (Nr.) 260 — Budyšin — Pónjedźelu, 7. novembra 1927 — Bautzen — Lětnik 56

Gilbertowy wopomnjenski spis a němska wotmołwa.

Gilbertowy wopomnjenski spisk a němska wotmołwa jsej so wusjewjłej. Parker Gilbert i wobsedźicy dorazom na rospominanje němskeho finanzneho ministra **k słuntiwosći a na jeho pokazanje na nusowe léta dopomina**, w kotrychž Němska stej. Brajscha so, hač su **cyjny němskeho finanzneho ministra dr. Köhlera zeho napominanjam k słuntiwosći wotpowědaše**, a wróćo hladajo pyta rosłožej, so **žłowa a skutki němskeho finanzneho ministra we wscheźalich wězach njerunaju.** W tymle swójim **finanzne wurunanje** a listowanje najpowni, kotrejž je ja cźaj parlamentnych jednanjow wo finanznym wurunanju z dr. Köhlerom wjedł a so hišćeze ras wjele dokładnišcho dyšli dotal z wulkim praschenjom sabéra: **Němšti stat a jeho kraje.** Reparazišći agent Gilbert mění, so kraje na schodu němšteho stata **pschejwjele zjenjes sa žiwoje hospodarstwo picheirzbejaši**, a so němšti stat tomu wudawańskemu hospodarstwu šoršej rasnje napschećiwo njestupa. Gilbert dale we swójim spisu drje **likwidazikemu sakonjej napschećeja njerećži**, tola na to pokasuje, so jenu njeby labo było, hdy bychu so **lépschinske atzije němskeje železnizy pschedawaše** a so njeby **pschedawanje tychle atzijow bjes wuliwa na internazionalne pjewjezne wili wostało. Njeje też pschećiwo powjeschenju msdy sasjonjilow samym na žebje.** Tola pokasuje na strachi, kotrež dyrbja němskemu finanznemu hospodarstwu z trajnym wjetšim poćeźenjom smuwy nastać, **kotruž je knjeżerstwo žame i poldra milijonom hriwnow wobliczilo.** Lobmyślenja Parkera Gilberta su po hłownym dźelu z **dźiwanja** wuthadźale, hač budże němšemu statej možno, **wudawki 2½ milijardy, kotrej budża hišćeze w tutym lécze, bynjej z nusu było, mózy njeseć, w pschichodnym „normalnym lécze“ reparazišćeho plana za reparazije zwjesć.** Wo tymle swójim Parker Gilbert też na **schulšći salow pokasuje, kotrehož finanzne sćežkoći** njebudża po jeho ménjenju bjes wótwa na němšte finanzne hospodarstwo.

S wěžownej wótroseju zo potom reparazišći agent **pschecźiwo pojćežowańskej politizy krajow a gmejnow wobrocža.** So by tódy podhlad, so je do dawanja němšich sakonjow méšcha, wot žehje wotwobroćšć, reparazišći agent nadpadnje husto na to pokasuje, so, bynjež prawnebo podłožta **k warnowanju njemóž, je swojimi winowatokjemi njemóže sjednoćeć, je šaćinjenymaj woćomaj nimo dawanja sakonjow Němskeje hić.**

We **wotmołwje němskeho knjeżerstwa** němši finanzny minister napschećiwjenja reparazišćeho agenta pruhuje a znowa praji, so je bojosć reparazišćeho agenta w nastupanju **na njewobhladnive finanzne hospodarstwo a dawanje finanzneho sakonjow němskeho stata zyle bjes podłožta.** Też **w** pschichodźe budże Němska wšcho činić, schtož je **w smyśle lojalneho dopjelnjenja reparazišćich winowatokjow nusne.** Němska je też dotal wšcho swoje reparazišće winowatosteje — a to je reparazišća komnišija husto wobžwjedźiła — **na lojalne waschnje dopjelnika.**

Pazifista sajeli.

Cźažopiš „Die Menschheit“ je wospjet nastawki wo němšim bronjenju pschinjeśł, kotrež su knjeżerstwu njelube a so jako krajna pscherada wukrožuja. Pschećiwno spišaćelej Mertnejej, profesorej Försterej a sarjadnikej cźažopiša Rotthera so tehodła hižo dłšeji cźas khłostańše jednanje wjedże. Rótichera su tele dny we Wiesbadenje sajeli.

Zlonik a cźerwjena khorhoj.

Pisches Pólšku su pośledneje dny wjetsche cźrjódy komnišitow je frjedźneje a wjeczornje Europy k šujedźenjej dźeźaćelstwu swobstacja bolschewikiskeho knjeżerstwa do Moskwy puczowałe. Haćrunje europišky kommunistojo je žwojimi pjšanymi blukami a wokolosćitajzymi rubischkami nadpadaja, njeje hač dotal k žonym pukam doschło. Jenož z pólšimi zlonikami su wotpóšłanzy kommunistow wuschparanje měli. Na rušto-pólšim namjesnym sastanischcu němšky kommunistojo žiwoju puczowanišku drastu z uniformu cźerwjenych frontlich wojowarjow samenichu. Sdobom cźerwjenu žiđzamu khorhoj roswalichu. Pedma khorhoj žwětoweje revolucije we wětšiku znahowańše, pólšy khoniży pschibéżachu a sa khorhoj zło žadachu. Dokelž bo kommunistojo sapowědźichu, zło sapłacźiš, jim złoniży khorhoj wotewsachu. Wona někto na sastanischcu cźaka, hač kommunistoio sa nju zło sapłacźa.

Hońtwa za přesmykarjemi w Baltiskim morju.

Schtwórk je litewska wójnika łódź „President Ssmetona“ i Memela wujeka, so by ja pschešmykarjemi łójila. Pschi memelskim brjohu je wona špěchnego cźołna „Hassna Bira“ dohlada a někotre hodźiny ja nim hač k lotyschskemu brjohej honjesche. Pjatk pschešmykarśki cźołn spyta, k lotyschskemu brjohej pschistajicź, tola jeho cźekańše, pytniwschi, so bé so lotyschska pschidźerjona straža jeho dohladała. Dokelž cźołnowe motory pschestachu dźełacź, móžeše jón litewska wójnika łódź jaślapicź. „Hassan Bir“ mężesche žydom muzi jako wobšadźu a 30 000 litrow špritta wjesejche. Wójnika łódź žydom muzi swoje wobšadźi na pschešmykarśkiši cźołn šadźi a jón i powjesom k šeći pschiwjaza. Dokelž pak bo powjas rostorže, bo cźołn wušmowodźi a bo po cźinje a w šathadźazym wětrje šhubi. Kaž „Memeler Dampfboot“ i Libawy powě, je pschešmykarśki cźołn na pěśćišćeso šaśeł. Jeho kapitana, **kotryž** běsche pschi brjohu, je lotyschska pschidźerjońa straža jaśała. Pschešmykarśki cźołn njebě wjazy wjacej.

Wobydlerstwo bolschewikiskeje Ruskeje.

Hač do dźenjnischeho cźaśa njebě možno, šebi liczu nětcźišćeje bolschewikiskeje Ruskeje jasnje pschedstajicź. Po prěnim liczenju ludu i 28. augusta 1920 bo w zyłej Ruskej 132 milijonow wobydlerjow ralicźało. Po statistiju je januara 1925 bě wona na wěžbje 140 milijonow wožebow frosiło. W dezembru 1926 je bo šnowa lud licził. Tole liczenje je bo hakle nětkole wojeschło. Wo nim je **ruske wobydlerstwo na wěhdże 146 milijonow duschow frosiło.** W tejle liczbje bé 70 milijonow muzicźi a wěhdże 76 milijonow žónicźi. Na města je pschipadło wěhdże 26 milijonow, na wošy wěhdże 120 milijonow wobydlerjow.

Macedonscy dyrbja znowa jednotu mjez Słowjanami kazyć.

Se Schtipa w południowej Sserbiji bo powě: Južnoslowjanske wschitkoseje bu wěrnyšhone powěsće dostałe, bo ćtaj bo dwaj agentaj mazedonskeho wubjerka, Jurij Blanczew a Cowcko Cirkow, pyšhes mjeśy do Južnoslowjanskeje półkaloj, bo byschtaj schefa polizije, Lasicza, a wyschcheho wjednika żandarmerije, Tomicza, sfónzowałoj. Hač dotal je njeje šwěcźiło, hač ćtaj hižo woprawdże mjeśu pschekrocźiłoj.

„Wreme“ i Zarewa Ssela na bołharsko-južnoslowjanskej mjeśy powě, so bo hižo za někotre dny po śaćinu cźinjeńej mazedonskeje organizasije šaso wožiwi. We wyschch bołharskich namjesnych měśtach bo pod schtikom wunuzneho stawa mazedonske trojki tworja, kotrež maju hižo najbliżše dny na južnoslowjanski kraj pschenć a tam attentaty na statnych sastojnikow a wunjamnych wobydlerjow cźinicź. Južnoslowjanske wyschcheje maju nadrobne powěsće a su i cźaśom wobhladniwostne naprawy cźinile, so bychu dalschimi njeschtatkam mazedonskich komitaczow sadźewali.

Cźorna kniha wo prynzu Karolu.

Rumunske knjeżerstwo je naležnosći prynza Karola i wobaranja k offenlijim pschekhadźa. Po wotewrjenju ketakowego prozesa, i kotrymž wotkryje, so je bo nětkuschi kronprynz jako tehdomnischi komandant ketakowego łódźstwa pschi kupjenju ketadłow pschekłóčł dał, dyrbi bo w rumunskej, franzowskej, němskej a jendźelskej rěći spisk wudacź, kotryž wjche ljeśiwy wo Karolowym wotrjeknjenju wot trona a jeho lubkowanja wot knjenje Lambrinowoje hač k knjeni Lupaścowej wopschija. Mjes tym poczina knjeżerstwo wschu wojsewicz, schtož je wukraj sleho wo nětkuschim kronprynzu powědał. Tak je bo naklatk Parizkich nowin „Journal des Débats“ wocźischcał, kotryž wo Karolowej njewobstajnosći rěcźi.

Modlitwa za Mussolina.

S Bozena bo powě: **Němskich duchownych** w południowej Tirolskej nusuja, **žywotich pschedstajenych po sajźitiskim waschnju** sirowicź. Němske schulske dźeći bo nusuja, bo, pryedy hač bo wuczba sapoczina, **sa Musjolina modlicź.** Modlitwa je bo pschedpisała, kotrejž wopschijeśe je rosmuczowańshi minister khwalit. W tejle modlitwje bo mjes druhim praji: „Knjeże, prošymy cźe, schtikaj jeho, won je nam wědomje nascheho pošołstwa a hordošcź dał, Italcźanjo rěkacź.“ We wukasu wokrjeżneho schulskeho inspektora bo kała, so dyrbi bo tale modlitwa śpěwacź, so bychu „dźeći nowoje Italiśeje“ Musjolina pschego bóle ćinali a lubowali.

Italska jadły Karolowych wotmyślenjow.

Wšhitkim je sajeczom nětkuschego statneho sekretara Manojlesca a wojowanja mjes Bratianom a prynzom Karolom Beogradzke nowiny pschego sjawnischo pschejwjedźenje wuprajeja, so sa hibanjom Karolowych pschiwinikarjow we Rumunskej Italska stej. Swonkownemu ministrej blisa „Bravada“ pischo, so ma wojowanje mjes Karolowymi pschiwinikarjami a Bratianom cźisće swonkownopolitiske pschicźinu. „Nowosti“ samo praja, so je pschepytanje wo połwjeżerskich planach, kotrež smutskowny minister žam wošobinsky wjedże, jaśnje dopokałało, so je Italska zyle hibanje sawjedła.

We Benedigu japanskich offizjerow sajeli.

Po powěsći „Newyorkskeho Heralda“ i Benedigu su tam schtyrjoch offizjerow amerikanskeho wójnskeho łódźstwa dla schichodźenja italiskeje khorhoje sajeli. Schichnodźenje fo w tym widźi, so su amerikanšy offizjerojo šedźo wostali, łdyž je fo italska khorhoj i pschewodom wojeschego wotdźelenja nimo njeschła. Schtrocźenje amerikanskeho konsula we Benedigu, kotrež bo prózowesche, offizjerow i jatbu wuzwobodźicź, je bjes wuspěcha wostało.

Zwjazk mjez Francowskej a Južnoslowjanskej.

Franzowsko-južnoslowjanske sdźeršenje wo wojeršim zwjazku je fo po powěsćach i Parisa dojednało. Franzowski swonkowny minister Briand je jendźelskemu a italskemu knjeżerstwu sdźelił, so je wono blizke dny podpische. Po nim šebi Franzowska a Južnoslowjanska wjajomnje wojeršku pomoz lubitej, łdy bychu je nadpadli, a jena druhej ja njefranzowskej jejnych mjesnop rukuje.

Tale powěsć je wótru nowinsku debatku w Jendźelskej a Italskej sdubdźiła. Italske nowiny praja, so fo sdźeršenje pschećiwo Italskej měri. Franzowska je bo rosbudźiła, Južnoslowjanski skop swojeje balkanskeje politiki šćinicź a italskim planam na Balkanje sadźewacź. Nomske nowiny Franzowsjam radźa, so bychu radšcho pschi Rheinje pschiwolnischi byli, měšto so bychu na Sdrjedźozemskim morjo tłóčili a pschi Alpach a Adriji frontu natwarili. S tajsej politiku njemóże fo Italska špokojicź. Nětkotre jendźelske nowiny w podobnym sunyśe pischu.

W parlamentnych kruhach w Beogradze je žiwjacź, so swonkowny minister dr. Marinkowicź 11. novembra i pschewodom franzowskeho pósłanza Darda do Pariša pojeźe, so by tam franzowsko-južnoslowjanske sdźeršenje pschećeśiwa a rosrjaźeho fudu podpisał.

105 wukrajanow w Pariju sajeli.

Hońtwa Parizkeje polizije za wukrajanami je pjatk w nozy we 8., 10. a 18. wokrjesu wośebje dobry wunoschk měła. Polizija je pschi tym dołho pytany agent Mokowskeje internazionale do rukow padnyła. Dże wo sekretara III. internazionale, schwajzarskeho staćana Droza. Polizija bé fo hižo psched nětkotrymi njedźelemi sdźełiło, so do Pariża pschijédźe; wscho śledźenje fa nim pak bé podarmo było. Polizija dyrbjesche fo tehodła na to samjesowacź, so wupokasajśi wukas pschećiwo njemu wuda. Droza fu do pschepytowańskeho jastwa podali.

Jendźelsko-amerikanska zwada dla hańenja při Módrym Nilu.

Napschećo Newyorkskej powěsći, so je abeżynske knjeżerstwo jenemu amerikanskemu towarśitwu dowolnoscź dało, pschi Tsanajskim jśjoru do Módreho Nila hańenje natwarić, jendźelske knjeżerstwo hišćeze njeje.

Powěsć fo hišćeze njeje jako wěrna potwjerdźiła. Pokasuje fo na to, **so drje abeżynske knjeżerstwo njemóże tajke dojednanje podpisacź, a jeli so je jo jedyn z jeho agentow podpisał, so drje so njebudże móc potwjerdźicź,** dokelž je fo je sréczenjom i léta 1902 wuraznje swjasało, swoje tajśeho hańenja se pschihłosowanjom jendźelskeho knjeżerstwa natwarić. We sréczenjowym stawje 2 fo praji: „Khéżor Menelik II. je jendźelskemu knjeżerstwu słubił, so pschihrawnjenjow pschi Módrym Nilu, Tsanajskim jśjoru ako Ssodatu nastwarić ako natwarić njeda, kotrejž mohle Nilowu wodu sahacźiš, jeli so fo wo tym njeje z jendźelskim knjeżerstwom abo se Sudanom dojednało. Dale fo na to pokasuje, so hač po dorécźenju i léta 1906 Franzowska a Italska žłubiłej, so budźetej jendźelske a egiptowske sajimy pschi Nilo-

wym zórle schkitacź a so je jendźelske knježeństwo ſ dorčežnjemi ſ někotrymi druhimi ſtatami pschezo ſako ſpytało, Nikowu ſluženje dawaju wodu Sudanej a Egiptowſkej ſawěſčicź. Abeſhnſke knježeństwo njeje też hacź dotal jendźelskemu knježeństwu ſdźěliło, ſo chce amerikanſkemu towarſtwu dowolnoſcź ſa twar tajcheho haćenja dacź, ſ czimż ſo powſchitkownje mjenjenje poſłyſni, ſo Newyorkſka powěſcź podkoža nima.

Tonu napſchećiwo dopiſowaŕ Londonſkeje „Morning Poſty“ pomě, ſo je ſo **dojednanje hižo ſtało** a ſo je ſo **amerikanſkemu** knježeńſtwu wo jednanjach ſ Whitowym towarſtwom běžuje rospravilo a ſo je **wono najſterje podpiſało.** Dopiſowaŕ je ſhonił, ſo je Whitowe towarſtwo pódla konzeſijow ſa haćenje, kotrež ſo ſ nałożenjom 20 miliſjonow dollarow naſtwari, też hiſchcze wobſchérne konzeſije ſ pewodźenju kraja wokolo Tſanaſkeho jězora doſtało, hdźež dyrbja ſo bohorſke puſte kraſiny ſ jěſorowej ſahaćenej wodu **do ſtóbneho plantažneho kraja ſ plahowanjom bawłny** pschetworicź. Nowiny „Exchange“ ſu ſhonile, ſo **ras Tafari,** abeſſyſki regent, dojednanje ſ amerikanſkimi konzeſijemi najſterje w dezembrje podpiſche.

Wuleſczene petrolejowe konzeſije.

Pschećiwo petrolejowemu induſtrialnemu Sinclairej, kotryż je ſrjedu Washington wopuſchcził, je ſo jimanſki wukaſ ſ wobſkórdu wudał, ſo je pjeza ſpytał, w proſeńu dla pſchełožka wyſokich ſaſtojnikow, kotrež ſu jemu konzeſije k wuwuſiwanju petrolejowych žórkow ſaradźeli, pſchiſažnych pod ſtrój mliw ſtajicź a pſchełožka. S nim hromadźe jeneho ſ jeho agentow, Henrya Maſon Daba, winuja, ſo je ſpytał, pſchiſažnych wobrěčeſcź. Po poſpoſitſchej powěſcźi je ſo jimanſki wukas pſcheczíwo Sinclairej wrócził.

Gomeza ſatſelił.

Po powěſcźi ſ města Mexika ſu wjednika mexikanſkeje rewolucije, generala Gomeza, w połobnſchim Mexiku ſajeli a ſatſelili. S nim hromadźe ſu jeho wuja, Gomeza Vilcarra wotprawili.

Dalſi Zherſelski hłós ke koncertej Morawskich wučerkow.

„Niederſchleſiſche Zeitung“ k tomu piſche:

„Pſchi wuſtupowanju wukrajneho wumjeſtſkeho ſjednoczeńſtwa w naſchim měſcze wuwabuje pſchezo ſako pſchećenje, hacź ma ſo tajke poſłuchenje wopytacź abo niz. Zyle woſebicze je tuton dwóſ wopraſnowny, **hdyż ſu konzertowarjo ſaſtupnjerjo cźeſcheho luda, kiž němſkej kulturje we ſwojim kraju połłoczowazu pſajeſ na njeſmilne waſchnje ſaczinowacź dawaju.** Ludowe ſympatije ſmě pjeza cźeſti tych wot naſ Němzow kakle potom woczakowacź, hdyż je naſchim němſkim rodnym bratram w cźěſkim ſtarſe dopełna kulturowa ſwoboda ſwěſczena. Hdyż ſpěwne ſpołnoczerjenje Morawſkich wučerkow (ſ Wěna) w ſwojim koncerce w měſchczańſkej hali tehodla bohateho pſchipóſtnacza namała. Dha dě to napſchećo beſſemu jenicźkemu wumjeſtſkemu ſaſtajeniu, kiž w tom ſwój wuraz namała. Bjes dwěla ſejmankmu ſo tu ſ jenym wyſoko kultiwěrowanym chorom a w profeſſoru Wachu ſ jenym prénjorjadowniſim dirigentom.“ — We dalſchim wuſkhwalnje poſłuchenja cźeſkich heſći hač na najwjeſchi ſtopjenk a je w tym pſchełwědczena, ſo Cźechowe na ſtudźenym (tu na ſpěwnym) polu nješchto ſamoſtne. Tola pak ſo njemóže leho wuſtajicź, politiſkich na nich porinacź. Słowa: „Wumjeſtſtwo je mjeſtnarodne“, je w taſtich padach potom jenoż praſna. Pſchi tutej wulkej prozentualnej liczbje Němzow je ſzyła njemóžne, jich kulturu ſ hrubej pjaſcu połłoczowacź, ſzyła hdyż maju w ſuſodnej Němſkej miliſjon, kotrež jim rjad ſtrujenja. S taſtimi namaſanymi njewěroſnoſcźami thodźi němſke newinowaſtwo po ſwěcze a trubi we wſchěch tonach wo ſaſtojnym połłoczowanju němſkeje kultury we Cźěſkej. Wutrai we, ſchto ma do tutych fantaſijow dźerzecź. Tajke wotkłepane wunoſchowanja njeczinja ſaneho ſaczińſcheja wjaſy w ſwěcze a namakaja jenoż w němſkich nowinach wothłoſa, kotrychż wobſtor je ſe ſchofinkſmom a narodnej hidu ſaczěmnjeny. Wjeſelkimy ſo, ſo ſu ſkowjanſay hoſcźo lepſcheho dorozumjenja w Budyſchinje, Drježdźanach a Lipſku namakali, potajkim w měſtach, hdźež wobſchérniſcheho horizonta ſa internazionalne wumjeſtſtwo a faktiſky heſłu holdnja: Wumjeſtſtwo cźiniſ wobodne! Njech ſo ſnajmjenſcha chór Morawſkich wučerkow pod natwjedowanjom tajſeho nadobneho dirigenta dla tajkeje njelubjeje kritiki wottrajſchicź njeda, w pſchihodze wotſtjet cźeſku hudźbu do ſwěta njeſcź a tak ſkowjanſkej ideji a ſnajomnoſcźi ſłužicź.

Zaſo woheń w Budyſinje.

Dźeńſa pódźelu rano ⅘5 (4 hodź. wudrei w pólnej bróžni tudomneho rataja Zimmera woheń. Bróžeń ſtejeſche ſwonka města, wot Mukakowſkeje dróhi nětkore ſta metrow k połnocy ſdaleka. Bróžeń běſche ſ ſerowej papu kryta. W njej ſhorjeſche ſo wjele ſnjow a rataſkich naczińſkow. Woheń ſnicźi nětkaſe 400 zentnarjow wowſa, kiž běſche ſebi wobſtrěhał kupił a kiž njeběſche hiſchcze wumłócźeny; dale nětkaſe 120 zentnarjow njemłócźeneje roſki, na 250 zentnarjow njemłócźeneje pſchenicy, ſhmjatne żito, ſtyrjo ſe 6 ſkrzow luki a ſeſkrunja wotaw. Nješchto ſtyma ſoiſcheho ſěta běſche ſ druheje bróžnje do nětko wotſalemeje ſwożene, 10 zentnarjow wumłócźeneho hrochu a 50—60 zentnarjow wumłócźeneje pſchenicy. Dale ſnicźi woheń parnu młócźazu maſchinu, ſ nowej praſu, kotraż wobſtrěhaſerjej kluſche a je na 12 000 hrimnow hódna, dale ſamonjeſak, wotſchidlaty ſkroźiſak a druhe rataſke maſchiny. Bróžeń běſche 32 metrow dołha a 16 metrow ſchiroka.

Na haſchenju wobdźěłachu ſo nimo Budyſchiſkich hſoch wobrowu ſynkowſ ſ Boſchcez, Jenkez, Delm. Kiny, Rataricz. Roſpadnikí bróžnje ſo hiſchcze dale pala. Sſudny hieſtroſchny napohlad ſtiſnu wopaleniſchcźo, ſ kotrehoż plomjenja liſaja a poſa kotrehoż nuheń parneje młócźazy do powětra ſahaja, kotraż dyrbjeſche hewak dźeńſa pilnje młócźicź. Wobſtrěhaſerjo, kotremuż ſo ſamžnu bróżeń ſijom pſched lětami w ſamžnym cźaſu, 10. nowembra, wotpali, ma ju ſawěſcźenu, ſchkoda wuczinja nětkaſe 30—40 000 hr. We maſtaciu wohnja ſebi myſla, ſo je jón ſſoſtuſika ruka ſałożiła.

*

Poliziſa poda nam ſcźěhowazu roſpraw:

Poliziſki ſaſtojnik ſo dźeńſa rano ⅘5 hodź. dohlada, ſo je na bróżnjowym měſnje ſ boka Mužakowſkeje dróhi w jenej bróżni woheń wudyrił. Nimo hnydom ſawołaneje a bórſy pſchikhwatajeje Budyſkeje wohnjowej wobory hiſchcze Bojſchczańſka, Jenkezańſka, Delnjo-Kinjanſka a Sćźijeczańſko-Ratarjowſka wobora pſchi wohnju ſkutkowachu. Bróżeń, kotraż nimale zyle ſmě a wſchelake rataſke maſchiny wopſchiſeſche, je ſo dotcźiła wotpaliła. Kak je woheń naſtał, njeje hiſchcze ſwěſcźene.

Ze Serbow.

Pujowica.

Póndźelu 7. nowembra.

† 1875 w Drježdźanach Michał Mjeń, faraŕ w Bukecach.

O był-li ſwětło měſnačka!
Dha mohł jej ſtrowja noſoć,
Bych kukał jej do wokniežka,
Cheył cunjotnje ju koſeć.
Hdyż do jejnoh' bych wócźka hladał,
Dha ſłódſu zbożnoſć njebych żadał,
A hdyż by dźeń żno zaſwitał,
Bych hiſće junkróć na nju pohladał.
Korla Fiedlok.

*

— **Wo wjedre.** Wczera wjeczor w 7 hodź. barometer 742, hygrometer —1, thermometer wo dnu +13. — Dźeńſa rano we 8 hodź. barometer 732, hygrometr —4, thermometer w nozy +8. Wuhladny na wětkroite a deſchcźite wjedro. — Wobſtrěhanja nižina, kotraż ſo n. poſnóżnej Europu wupſcheſtrěwa, je ſo dale k połodniu pſchedobyła. Jeje kromy doſahaja hižo hacź k nam. Tola ma mamy też pomrócźene wjedro. Hačrunjk wſchak je ſcź. za trochu ſpadnyła, njeje pak wuhladom na dlěſche a ſnjmſke dešcźeże. Pola naſ mamy naſtterje mile, pomrócźene wjedro woczakacź, pſchi kotrymż ſo ſ ſkwile... jenoż ſ lohka podeſcźeże. Jutſe wutory hlónčko 7,10 hodź. ſkhadza, a ſo 4,17 hodź. khowa. Wječaŕ ſkhadza jutſe powołdnja 4,23 hodź. a khowa ſo za ranje 5,24 hodź.

— **Buoyſti naſymiki hermank** běchu wczera wječor derje wopytany. Wjele wſchak je k tomu pomhałe rjane wjedro, kajkeż je wone wołoſoje naſymiſkemu hermankej ſrědka tedy ſpožeźene. Ludźo też pomérnje derje kupowachu, najwjace wſo wobleczenje, hrajki ſa dźěći a poprjanu a druhe njemjeſche wězu. Też cźiſze a hnuſte namałachu ſwojich kupzow. Wulka cźeſkocźeſkeńa knježeſcźna na Serbſkich hriebjach, pſched Schulečkimi wroſtami, na Taſchicu ſ hacź na Tſelnik, hdźež běſche ſa ſoźeho ſkładnoſcź, ſo po ſwojim waſchnju ſabawjeſcź. Male dźěći wożachu ſo pſchi ſe na karuſelach a po żeleſnizy — ſchtož běſche nětko na tudomnych hermankach hiſchcze njewidźane. Modźiwe pytaſche ſwoje wjeſele na cźumpjeli a na wyſokim kole. Sa wulkich a malych pſchihotowa mnoho ſabawy cźertowe kola, ſ kotrehoż ſo nětkorykuli dele ſchmórnyć da. Nadźijomuje ſu wſchitcy hermankſcy ludźo ſpokojace dokhody mćźi. Dźeńſa je nětko poſledni dźeń naſymiſkeho hermanka. Je-li wjedro pſchewźa, pſchińdże też dźiwja hiſchcze wjele ludźi ſ wokolnych wjeſow na hermank, dokelž je wulka kermuſcha.

— **Dalſchi pad ſpinalneho wokhromjenja.** Każ ſo je ſamtſkeje ſtrony ſdźěł, je w dornim Kamnwałdźe połbraſtwa holcźka na ſpinalne wokhromjenje ſkhorila. Na jeje pak ma ekhorjenje łóſcźki charakter. Holcźka ſu hnydom do Budyſkeje khorownje dowjeſli. Wuſchmoſnoſcź je wſchitkim nawrany pſchewjeſcź dała, kiž ſu tuſne ſ ſadźěwanju daſcheho roſſcźerjenja khoroſcźe, a tak może wobydlerſtwo ſmjerowanje bdyć.

— **Naſtupa autowu póſtu ſ Budyſchina do Suborniczźi.** Wot wutory 8. nowembra dyrbi Budyſko-Suborniczańſki póſtowy auto mſchawiſnje na Delnju Hórku a Kulkich jědźicź, dokelž je tamne dróha ſawrjena. Cźaſy wotjědża we Budyſchinje a w Suborniczźy woſtanu njepſchemėnjene.

S **Kamjenicz** pola Radworja. Pſchi ſtrělbym dnju je paduch w domje tudomneje ſiwnoſcźerki ſwud. Rjenczowje powſy. Wobydlerjo běchu w ſamym cźaſu runje na polu. Paduch je ſ domjazymi wobſtejnoſcźemi dyrbjał ſnaty bdyć. Na późnej ſtrunje doma je wokno wutłócźił a do twarjenja falěł. Wón je kradnył 40 hr. hotowych pjenez, ſtoty cźaſnik a wſchelake druhe potrébne wězy. Sa paduchom nimaju ſanoho ſlědu.

S **Kitzlizy.** Kitzliczańſko-Połpiczańſka dobrowólna wohnjowa wobora ſměje w cźaſu wot 6. hacź do 11. nowembra alarmowe ſtwoczowanje. So by ſo ſmylkam wobarało, ſ tutym na to pokaſujemy.

S **Pěſtej** pola Njebjeſcźij. (Woheń.) Runje pſchi kermuſchi, hdyż běchu ludźo ſedma wot wobjeda ſtanyli, waſchachu ſo we wſej k wohenej. Rěkaſche: *Pola Běrcz ſo pali.* Schkyri- a ſchéjeſcźetnej dźeſći chyzhſchi rad widźeć, kak ſo ſtoma pali a ſamtſkorichſchej ju w njewobdźěłowanym wokomiku ſe ſapałkami w tólni. Woheń pochwaſe bórſy na hrodźe, kiž ſo hacź na maſiwne podmurje dožyła ſpalichu, wěſo też zyle na hródźach nakopjene ſnė. Na dobre ſwoje běchu hnydom telko ludźi k ruzu, ſo mójachu wſchém ſtót wulkowacź. Telefoniſzy ſwołane wokolne ſtawy ſpěſchnje pſchikhwatachu a to prénja ſe Sſerbſchich Waſſiz, druha ſ Njebjeſcźij a tſeća ſ Klóſchtra a doſtachu we kamym rjedźe też wuſtajene myta. Derje, ſo bě tam dohahaze wody a tak mójachu wſchě ſyrkowy dźěłacź. Napoſledk hiſchcze też Kamjenſka motorika dojeźe. Njeſtejkoho, ſ kotrymż mójeſche ſo modlicź. Sczěpan nječeſcu prawje. Hdyż prajeſche, ſo modlitwa ſtajnje pomha.

Nikolaj Korimſky cźiniſche wołóżene a móż każ nihdy prjedy. Sſ Sczěpanowje modlitwy wón cźuješche, ſo mohły cźłowjek wo powěrach trochu wě. Jeho mużeńſche, jomu wſchitko rjez, a wón pſchecźita jemu potom nješchto ſ liſa.

„Sczěpanie, moja mać je ſa mnje bjes toho mortwa,“ rjekny potom. „Ja njeżmėm ſ njej hromadu pſchinicź. A wěć ni, radſcho bych ju chaył na kórchowje widźeć hacź w domje tajſeńera Rainera. Ale to je ni tak ſakoſtnje, ſo dyrbi takle wot nana a dźeſći wopuſchczena wumrěć. Njemyſliće-li, ſo je to wulke Boże khoſtanje?“

„Nė, knježe,“ wotmołwi młodźenc tſchaſo ſ hłowu, „wy hyſchcze jej nicźo pomhacź njemohł. Schtož knjeni Korimſky nětko trjeba, to je Knjeſa Jeſuſa; a wěrcze, druhdy ſu najbliżſchi, hdyż twrkowa na nich wiſnja, je ſadźěwkom, Jeſuſa widźeć. Schtó dha wé, hacź naſch dobry Bóh njeje ju tohodla do tajſeho hubjeńſtwa pſchiwjedł, ſo by wſchitko ſ twojom puſchczeńſa a jenoż Jeſuſa ſnała widźała. Hdyż Jeho widźi, tak to dołžaha; pſchetoż Wón je wuhoji a ſpaſi, a to tak, każ ſadźen ſ waż ju njeſchy pokojeſcź ſamohł.“

Tele wětne, ſ pſchedźiwodźenjom wupraſene ſłowa młodźenzowe ſtutkowachu każ balſam.

„Ja to wěrju, jo mój ſwoju mać pokojeſcź njemóże moj, ani Margita, ani ja; pſchetoż widźo naſu, dyrbi ju na ſaſchkoſcź dopomnicź, a to boli. Ale tola nje jara tak cźi, hdyż na to pomyſlu, ſo je ta, kiž bě ſ dźeſcatkowa ſwuczena, wſchitko mėcź, nėtko na maku ſſiwicźku a na poſtu-ſowanje ſawiſcze dobroce, ale zyle njeſnatcze holczki pokaſana. Sadźewje njedoſtawa ſo jej ſ wokoſcźu njeſe, jara wjele. Schtož by pola naſ nėta, hdy bychmy ju wothładowacź mohli.“

„Knjeſej Jeſuſej pobrachowaſche na ſſiżijo wſchitko kuſeje, ale dokelž Bóh tak chyſche, to dyrbiſche Jemu a nam tak k lépſchemu być“, mėnjeſche młodźenc tłumjo. „Nimo toho budże bratr Urſuny wſchitko cźiniċ, ſchtož je-noż może.“

(Pokračowanje ſcźěhuje.)

Za wyſoku płaćiznu.

Powědańcźo ſ naſchich ſnjow.
Napiſała Kriſtina Ronowa.

112]

(Pokračowanje.)

Nimale poražena dóńdże do cźěſći; tam pak poſnta. Wokno bě wotewrjene, a ſ ſnitka běchu hłoſy ſłyſchcź. Jedyn ſ nich bě Schcźěpana Hradiſcheho. Sſnadź bě tón pſchiſcheſ wonka wopytacź. Kak ſo wona nad tom radowaſche. Wona ſtejeſche ſo wonka k wokmu a hladaſche nuis. Kaſki rjany wobraz! Na ſotje leżeſche jeje nan a hladaſche ſ wokmom won: tam ſtojeſche, ruzy na wutrobnje ſſchižnjenej, Aurel; pſchi blidźe pak, nad wotewrjenej bibliju nakloniwſi, ſtojeſchtaj hromadźe Nikuſcha a Sczěpan Hradiſky.

Tuj bě wón połaſiłm wopraſnował in, wón, kotremuż bě Khryſtuſ hebje ſamoho ſjewił, a tiż wobjeſche lubowacź a wodawacź „Hlej, wopraſnowaſtwo evangelſki, tiż ſłožuje ſwoje ſiwjenje po evangeliju!“ wyſkaſche w jeje wutrobje a wona dobrža do cźěſći, tdźeż bu radoſtnje powitana.

„Dźeń njepſchińdże?“ bě prénje praſchenje natowe. Wona praſeſche, hdże je ſchol, a ſo njeje pſchicźinu rjekł, a ſamowłoi też Adama. Hdyż pak Sczěpan je powita, njebohlada ſo, kak Nikuſcha njecźapy ſblédny, a kak jeho k wutrobje pſchińtłóczenej ruzy ſo pohibowychtej.

Dwa Margita, byli wėdźała, kaſku powěſcź ſu ſ tym ſwojemu bratrej pſchinjeſła. Derje, jo je wſokomił pſchedſhadźeſche, wo kotrenż ſu nicźo njewědźeſche.

Nėhdże pſched pol hodźinu ſtojeſche Nikolaj Korimſki wonka w łėźu a hladaſche, do hłubokeho roſmyſlenja ſanurjeny, pſcheż ſo. Jedźenje ja maczerjin abo ſnajmjeńſcha ſa powěſcźi wo njej cźerpjeſche jeho precź je nanowje bliſkoſcźe.

Aurel bě ſo ſe ſwojeho krótkeho wopyta w Podolinach wrócźił, ale njebě ſanoho liſta ſ poſty ſobu pſchinjeſł.

Nikolaj ſedźeſche ſo nėtko njewirjelneſce ſa nėtkim, ſe kotrymż by mohł wo ſwojej maczerji rėcźeć a kotrehoż mohł proſbicź: „Wodźi ſo je mnu ſa nju a ſa mnje!“

Nadobo wuſſyſcha kroczele; wón ſo wobroczi a wuhlada ſo ſnapiſcheża młodemu muzej ſ tajſim pſchijomnym ſwonkowym, jo bě radoſcź, na njeho hladacź. Měr a mutkowana radoſcź bě na rjanem wobliczu młodźenza widźicź.

„Toho żana ſtaroſcź njeitłóczi“, pomyſli Nikolaj. Tu jeho młody cźłowjek pytny a poſtrowi. Nikolaj ſo podżakowa. Jeho njeminy ſo hraſchaze ſpohladnjenje, ſ kotrymż młodźenz na njeho hladaſche.

„Proſchu, knjeże, njeſcźe wy knjes Nikolaj Korimſky?“ wopraſcha ſo wón ſ melodiſky pſchijomnym hłoſom.

„Haj,“ wotmołwi Nikolaj, a we wutrobje ſo wotwola: „To je Sczěpan Hradiſky.“

„Pſchińjeſcźe-li ni wy liſt wot Urſineho?“ wón wupſcheſtrė prawiju nimale proſcho.

„Haj, knjeże.“

Młody cźłowjek wucźeże liſt a pſchepoda jón jemu. Pſchi tom ſlėcźe ſo ſwój bėły pſaſchcź a roſpſchestrė jón. „Poſtyńcźe ſo, proſchu; liſt je ſamėſcźe dołhi a wy hyſcźeże wołſtał,“ rjekny wón wutrobnje.

A njeſ tym ſo Nikolaj roſherjeny ſo namałowjenju podwoli, pſchiſtłoni ſo druhi ſ ſchtonej a cźakaſche. Liſt bě wopriwodże dołhi abo tak jara wobſhażny, jo ſo cźitaŕ ſzyła naczitacź njemóżeſche. Sſkóżnje ſmjeże ſo ruka ſe liſtom, ale też hłowe cźitajeſo ſo hłuboko nakhili.

Khwili hladaſche Sczěpan ſ widźomnym dźělbracźom do rjaneho ſrudneho wobliczа ſtudeneho knjeſa. Potom ſo wón nadobo k njemu nakloni: „Knjeſ Korimſky, Miroſław mi piſaſche, waż proſyweż, ſo bydmoj ſo hromadźe pomodliłoj. Proſchu, ſcźińmoj tak: modliwa pſcheżo pomha. Byrnjeż bolożeż też njezeſtmyla, to pſchińdże tola mėż k njeżenje, a ſtaroſcź, ſ nohomaj naſcheho dobreho Knjeſa ſłożena, wjaczo njeiłóczi.“

Nikolaj wodyhny a pohladny do ſzobnezucziwego wobliczа, do rjanych, łubjoſcźiwych wocźow. Jemu bě, jako by bratr k njemu rėcźał, bratr, kotremuż mójeſche wſchitko dowėrjeć. Jeho pſchecźeże bě dopjelnjene; wón mėjeſche nėtoho, ſ kotrymż mójeſche ſo modlicź. Sczěpan nėjeſho prawje. Hdyż prajeſche, ſo modlitwa ſtajnje pomha.

Nikolaj Korimſky cźuješche wołóżene a móż każ nihdy prjedy. Sſ Sczěpanowje modlitwy wón cźuješche, ſo mohły cźłowjek wo powěrach trochu wě. Jeho mużeńſche, jomu wſchitko rjez, a wón pſchecźita jemu potom nješchto ſ liſa.

„Sczěpanie, moja mać je ſa mnje bjes toho mortwa,“ rjekny potom. „Ja njeżmėm ſ njej hromadu pſchinicź. A wěć ni, radſcho bych ju chaył na kórchowje widźeć hacź w domje tajſeńera Rainera. Ale to je ni tak ſakoſtnje, ſo dyrbi takle wot nana a dźeſći wopuſchczena wumrěć. Njemyſliće-li, ſo je to wulke Boże khoſtanje?“

„Nė, knježe,“ wotmołwi młodźenc tſchaſo ſ hłowu, „wy hyſchcze jej nicźo pomhacź njemohł. Schtož knjeni Korimſky nětko trjeba, to je Knjeſa Jeſuſa; a wěrcze, druhdy ſu najbliżſchi, hdyż twrkowa na nich wiſnja, je ſadźěwkom, Jeſuſa widźeć. Schtó dha wé, hacź naſch dobry Bóh njeje ju tohodla do tajſeho hubjeńſtwa pſchiwjedł, ſo by wſchitko ſ twojom puſchczeńſa a jenoż Jeſuſa ſnała widźała. Hdyż Jeho widźi, tak to dołžaha; pſchetoż Wón je wuhoji a ſpaſi, a to tak, każ ſadźen ſ waż ju njeſchy pokojeſcź ſamohł.“

Tele wětne, ſ pſchedźiwodźenjom wupraſene ſłowa młodźenzowe ſtutkowachu każ balſam.

„Ja to wěrju, jo mój ſwoju mać pokojeſcź njemóże moj, ani Margita, ani ja; pſchetoż widźo naſu, dyrbi ju na ſaſchkoſcź dopomnicź, a to boli. Ale tola nje jara tak cźi, hdyż na to pomyſlu, ſo je ta, kiž bě ſ dźeſcatkowa ſwuczena, wſchitko mėcź, nėtko na maku ſſiwicźku a na poſtu-ſowanje ſawiſcze dobroce, ale zyle njeſnatcze holczki pokaſana. Sadźewje njedoſtawa ſo jej ſ wokoſcźu njeſe, jara wjele. Schtož by pola naſ nėta, hdy bychmy ju wothładowacź mohli.“

„Knjeſej Jeſuſej pobrachowaſche na ſſiżijo wſchitko kuſeje, ale dokelž Bóh tak chyſche, to dyrbiſche Jemu a nam tak k lépſchemu być“, mėnjeſche młodźenc tłumjo. „Nimo toho budże bratr Urſuny wſchitko cźiniċ, ſchtož je-noż może.“

(Pokračowanje ſcźěhuje.)

hische pak wjazdy do dźěla, dokelž Kóschtrska z kamunymi móžnje wody dalwasche a měsjesche tak wulki podźěl na bórsowanym pschemozowanju wohnja. K prěnjemu rasej powsćesi so ji pschileżnosć, pschi wohnju japschimnuwšy a tak dosta mohł rjez tu žiwoju „wohnjowu kschejżu“. Wobźěsće drje ma sawěrjenje, jehodla pak hischcze khětro schkoduje. A runje nětko, hdyž syma so bliži, a budże ledma možno, hrodźe sajo natwarjeć. Na dobre sboże hischcze wšitko pschidobnje stojesche, hewak by njesboże wjetsche było. Tak buchu žuzodne statoki wutkowane. Runje na njedźelnim dniu a pschi kermuschi bě so khěrko wjele pschihladowarjow nadźěłało.

S **Kamjenza.** Sobotu pschipołdnja syhta šesć 16-ćěna sołza, kotraž w tudomnej kaharnje bydli, z plunom sawdać. Njeswěsomna luboseć ju bjes mała do žmjerjeze sehna. Na sboże pak ludzo jeje wotpohlad z časom wjetschi a wjetsch so poradźi holzu, kotraž běsche hižom nadkrute zhubiła, sajo do žiwjenja wróćiła.

S **Radwarja** w Dejunej Łužicy. 64-ćětny dźěłacjeř August Wötticher, kiž pola tudomneho polbura Korle Nowarcha słuži, sobotu tydzenja konja cżišćesche. Pschi tym jeho kóń do žiwota kopny. Lěkař da wobsebje cżežky sranjeneho do Khrośćebuskeje khorownje dowjesć. Pschi operaciji swěsćichu, so běsche po jatro rostorhnyło. Sandźeny pjatk je njesebjesony na swoje rany wumrěł.

S **Mužakowa.** Wupowjedźenike lětła na Mužakowsko—Wětš-Wodzanskej dróhy su dokonjane, so je direktny wobjad sajo możny. W bliźicznich lěcze na so wumělska dróha z terowanym ponowjenjom.

Posedźenje wokrjesneho wobstaranskeho zwjazka za Budyske wsy.

2. nowembra 1927 wotmě so pod pschedsydźiwom knjesa hamtskeho hejtmana dra. Jungmanna posedźenje wokrjesneho wobstaranskeho wubjerka za Budyske wsy. Pschednoschi knjesa dra. med. Pětranza z Malešec we sakonju k wojowanju pschećiwo splažnym thorosćam jednalsche we paragrafach němskostatneho sakonja a wuwjedźenskich postajenjach w jenotliwym a we nadawkach, kiž z teho za lětaz so z stworotnosćowe wyschnosće wurosłu. Sakoń njepschinjeje žanoho wobzobinskeho wumjasanja za teho, kiž pschi khorjenju hinydom k lěkarjej dźe a po lěkarskemu wotkładanju hač do wuhojenja podźěłuje. Naprawny stworotnisćowoje wyschnosće a njepospěšne nuzowanje nałožuja so jenoż potom, hdyž khory mutswidźenja nima a je so strachom sa powschitkownosć. Pschitkommi pschidatnu pschednosć z wulkej kedźbnosću a pschinjeje žiwu rosmołwu.

Kuježna sarjadnika hamtmanka Schönfelderez rozprawješe we hygieniskej puczowanskej wustajeńy, kotraž je so w cżasu wot 24. aug. hač do 24. sept. 1927 we Wulkej Dubrawje, Schěrachowje, Wjasońy a Bjelopjezach wotmeła a kotruž 2000 schulskich dźěći a 1900 dorosćenych wopyta. Wustajeńca samo wosebje schulstej młodźinje, kotruž lěkarje a wucjerjo wjedźechu, wažne powuczenja wo hladanju cżěła a strowoty podawa.

Bojenska gymnastka pschistajer so 1. dezembra 1927, hdyž tuttym cżasu so 14 hač 16 turnowańskich kursow pschirjadnje. Schulizy lěkarjo buchu proschene, so bychu w pschesjednosći se schulskim wjednistwom dźěći postajili, kiž su turnowanja potrjebne. Dokelž je we wokrjesu wjele gmejnow, móža so turnowanske kursy jenož w tych gmejnach wotmětwać, w kotrychž su wjele dźěći z brachami pschi khodźenju swdźene.

Sa symske lěkowanja w Bethlehemskim wustawje we Wjasońy maju so najprjedy wocżerstwjenja potrjebne schulske dźěći, 13 hač 14 lět stare, kiž jutry schulu wukhodźa a do powołanskeho žiwjenja sastupja, dokož je jim pohybnjenja trjeba. Pódła teho maju so kaž dotalne lěta, tuberkulosnje wohrožene dźěći w 2. periodze wobhladženja do wustawa pósłać, dokelž symske lěkowanja na nje runje wołsebje pschijomne skutkuja.

Schtož wothladanje jubow w schulach naskupa, kotrež jenotliwe schulske wokrjesy samostatnje pschewjeduja, wosmjesnje so spomnjeršći haunt na podawanje pschipomnjenjow we wobluku słužowańskich postajenjow, kiž je wokrjesny wubjerk we žiwojim cżasu wobsahnuwšy. Schulske wothladanje jubow je hižom 12 gmejnow pschiprowiło. Sohland na Schp. a Dobrušcha matej wotpohlad, schulske wothladanje jubow pschiprawjeć.

Wubjerk pschihłosuje młodźinskemu hamtej, so maju młodźinjam tawnisch, kotrjž maju lětsa pschi hamtiskich dnach swoje sastojnstwo, so też sa pschichodne lěto sajo namjetowacz.

Shromadzeni bjeru na wědomjo rozprawu wo młodźinskej spomožerskej skhadźowańzy 8. oktobra 1927. Młodźinski haunt bu proschany, so by tajke skhadźowańki tej dalenwen wotmětwacz dawał, runjez maju wone mało wobdźelenja ludzi, kotrjž w spomožerskim a wocżehnjerskim dźele stoja.

Prózstwa krajnego wubjerka młodźinskich sojatkow we pschihłosowanje pschipomnjeny k wustajeńy „Młoda Němska“, kotraž so w Lipšku pschihotuje, dyrbjesche so wotpokazać, dokelž brědki njedospołahaja, tak pschihódnje hacz bu wustajeńca też w nowinach wopschowana.

K tomu pschisamknu so njesjawne posedźenje, w kotrymž so z jenotliwymi padami wobstaranja dźěwnych, wocżehnjerskeho a młodźinskeho wobstaranja sabrachu.

Knjes hamtski hejtman słónczi posedźenje wječor ½6 hodź.

Što zhonich.

Dźiwne wězki zhonich, hdyž takle z ludźimi pospomdasch. Cżuju wam, kiž „Serbske Nowiny“ cżitaze, něschto z tutych wominkow pschecrakčich. Popraunje k temu žanze dowolnosće nimam, ale mi też niktón sakasać njesmje, jo njeswjem nicżo pikniwe.

1. Psched wjele lětami bu, kaž je to nětle waschaja a drje też dobra politika, do rysy serbskeje schule němski wuczer postajeny. Jena žona mi powědasche. Tuzón wuczer so we swojej schuli derje namaka a dźěći maja jeho rady, dokelž wón je serbsiay nawukny. Nětk też z ludźimi serbsky powdba, dyrnjež znadź druhdy słowcżko trochu hinak wuleczale. — To so hischcze pożtuchi! —

2. Sandźene jutry běsche mały pjerach do rysy serbskeje schule sastupił. Jeho macż je němska, kotraž po mjez sobu bowała, so na serbskeho muża je serbskimi pjesnjemi wubrała. Sserbski muż, w kotrehoż wobkhodźe najwjazy serbskich dźěłaczerjow dźěła, smě też jeje rěnske cżuci je prěnjeho mandželskwa sastaraez. Dźěći z druheho mandželskwa pak njesmědźa bohdla rad swojeho nana jeneho serbskeho słowcżka sahłyschcez; to je we swójbje krucże sakazane. Dokelž je wonka serbska, njesmědźa też k tutej na wopyt hić, dokelž mohła znadź jim serbske słowcżko prajić. Tuta zona nětko pschiwjedże pachoła prěni króć do schule a sakasa wuczerjez, so njesmě hóz ani serbskeho słowa sahłyschcez. Kak je so tuta kmotrina wudała, njeswjem zhonił; je też skónczuje wicho jen. Wa serbskej schuli pak so ani serbskeho pacżatka wjazy njezpéwa. A němska macż wodźi swojeho synka wjesołnje do schule, so njeby nihdże a nihdy se serbskim dźěćom hromadze pschichod. Najskerje žona nicżo za dźelo nimaš Ai, ai, ludźičeła aj!

3. W jenym měrcje je wjetschi wobkhod. Kupes je z jsnak serbsku, pěknu holzu. Wón ji hadźi **z dwoju mjon**, dyż-li do jeho službby zastupi, w **herbstej** drasce wostacz a z ludźimi **serbsky rěcżeć**, hdyż nekak pytnje, so su Serbja. Sso famo rozumi, so też serbske holicżo tak na hłowu kłepnjene njeje, so by tajke poskicżenje njepschijało. Schto k temu mjenisće? —.

Z Łužicy.

* S **Nowego Gerašorja.** Tuhonum namjesny sastojnik schra 27 sarěšanych tučnych huž, wotrjež chyzhu pschesmyknarjo z Cżěskoslowakskeje do Sakkeje pschewjeźechu. Pschesmyknarjo pschemóchu pak z tonneho sastojnika a wjacżom huž sajo do Cżěskeje sobu. Sastojnikej pak běsche móżno, mjenu pschesmyknarjow swdźeješ. Cżěški zlowny sastojnik tute 27 huž potom schra.

* Se **Shorjelza.** W Shorjelskim wokrjesu wudyrichtaj w nozu na pjatk wulkej wohnje. kotraž ſkaj wobaj saloženaj. We Kunersdorfje wudyri woheń we wulkej brózni jeneho kubleria, kotraž běsche pokna žnjow, ratařskich maschinow a gratow. Też hródże zu so sobu wotpalile. Druhi woheń wudyri pola jeneho kubleria w zuzodnej Bernje. Tam so tohorunja brózeń a hródże wotpalichu. Druhi woheń wudyri, jako prěni hischcze ihasheny njeběsche a dźěł zukawow dorbjesche wostajiwschi prěnjeho wohnja k druhemu khwataez. We woběmaj padomaj wohnjowoj wobornizy wschitkón stót wukhowacha.

Cehodla so nawěschki cżitaja?

Wažnosć nowinaršich nawěschkow teži w tym, so zo inseraty (nawěschtki) rad cżitaja, haj z wěsteż rozsahłosczu tak rjez spózeraja. We wablowscżi cżitanja tajkich nawěschkow je so generalny direktor najwjetscheho Londonskeho kupneho domu, mjeny A. H. Williams, njedawno w jenej jendželskej nowinje wuprajił.

Cżehodla nawěschtki w nowinach cżitam?

Wo tuttym praschenju pisa sežehowaze:

„Dokelž w nich wobkhladniu najsajimawischi dźl nowinh. W dobje, hdyž wosjewjenje nowinkow a wobkhod dźeń a spěschnischo so wotnowina, žada kupowazy publikum sa najnowischimi powěsćemi wo wěcach, kotrež fabrikantoje, wunamakarjo a pschekupcy poruczeja. A tute spěschne poručanje wosjewjenja móża jeno nowiny wobstarać. Hladam do nawěschtkow, dokelž nowinje **wěstu aktuelnosć** (wopraudspodobnosć) dawaju a najwusčho z praktiſtim wschednym žiwjenjom swjazaja. Pschedstajeje hej zas nowinu **bjes nawěschtkow**, wobehje inseratow, so kótrez je zony sajimuja. Cżehodla runje žónſki splah tak pilnje nowinarske nawěschtki sežehuje? Kóžda žona, kotraž ma nékajke hospodarstwo nawjedowacz a jenu pschedsteji, pschecżini — dyzemy rjez — 65 proz. swojeho cżasa z rosmyslenjom za wobstaranjom za hospodarstwo trěbnymi wězami a druhimi. To je hižo dobajaze rozsajnjenje. Nowinarske nawěschtki radża ji stajnje a wosjewja ji, hdże nóże z wuzitkom najlepje inpowacz a to na najspěschnischim puczu, tak so może saspěschinnyez, prjedy hacz je wěz rospschedata.

Po kajsej cżarze je interesny (sajimy) pokahuja, cżitam w nawěschtkach, dokelž žu na swoje waschnje runje tak sajimawe a rozsajnjaze kaž redaktionalny dźěl. Wosjewjenje tuteje abo tamneje wězy rěcżi wo wschelakich žadanjach kupcow, wo pscheměnjenjn módy a tak je nawěschtk **wažne stawizniarske žórło**, z kotrehoż móża wo pschichodze žiwjenje nascheho cżasa hacz do najmjenischich malicżkosczow wucżiez. Cżitanu nowinarske nawěschtki, dokelž fabrikantam a wobchodnikam wobschérnischi wobsor (horizont) wotewrja a hpowazym ludźom wobkhod lěpje srosumicz smóžnja. W swojich napiśnach, illustrazijach (wobrasach) a zlym sarjadowanju sapschimnu nawěschtki wažne wesy pschehladnje hromadze, schtoż je hewak ledy nihdże hischcze stawa, a pospěschuja wjele rosjasnjenja, radby a pokasłow na knnaische wutworjenje žiwjenja. Po swojich nasponjenjach wěm, so wjetschinna myslazych ludzi nowinarske nawěschtki jenoż njepschečeja, a je mjeńschina, kiž na nje nskedźbuje, t. tym ludźom njeskusicha, kotriž mohli so do derje wobhonjenych liczicz.“

Hdyž tajki wobwrótnizy wobkhodnik nowinarske nawěschtki hej halke waži, cżim dołe dyrbjeli to tajzy cżinicz, kotrjž nimaja hischcze tuteho nasponjenja. Też wurěcż, so nawěschtki wězy pschedroża, je njenudna. Kóždy pschekupc wě: **Cżim wjetschi wobkhod, cżim wjetsche dohody.** Ludźom pak dyrbi so wosjewicz, **schto** ma wscho na pschedaż. Tak zu nawěschtki w „Serbskich Nowinach“ je najwjetschim wuspěchom, dokelž so daloko a schěroko po serbskim kraju cżitaja. Wobkhodnizy hamt zu hižom husčicżko wuspěrali, **každi wuzitk zu z wosjewjenjom w Serbskich Nowinach** měli. Cżitarjo pak dyrbjeli tej hamt so na Serbske Nowiny powołacz, hdyž do wobkhodnym pschiłe-

Hospodarski rozhlad.

pódźelu 7. nowembra 1927:

Barliwska burza njemóżesche so sobotu prawje hibacz. Hačrunjež so kurzy swopředka wobstajne byez Dachu, wone tola w podstatnich hodźinach powschitkownje bo nětkotre projenty spadnychu.

Na produktowych wikach w Barliwje mějesche wschitke pschenja cżežke wikowa wo. Rožkowe wiki wo zchu njepremjenjene. Jerčznjenja pokhe-owasche so wjele, tola bo zinje nječ e e u pschesiwe. Wobža so wjele pschecż, dokelž su žadane płaczińy jara wysoke. Sobotu płaczesche zemjak:

w Barlinje.

pschenicy 11,95—12,10 šr., rožki 11,55 hr. hač 11,75 hr., jeczmjenja nałčnjcho hač 13,20 hr., wowsa 9,80—10,40 hr.

W termijnowym wikowanju

za dezember: pschenicy 13,45 hr., rožki 12,23¾—12,28¾ hr., wowsa 10,92½ hač 10,95 hr.

za měrz: pschenicy 13,53¾ hr., rožki 12,47½—12,48¾ hr., wowsa 11,15 hr.

za meiju: pschenicy 13,62½ hr., rožki pak 12,65 hr.

Na pschedań:

Krowa wysokoskuczelnym w Bambruchu cżo. 43, mloda wysokoskuczelna we Hajnizach cżo. 3, wysokoskuczelna we Durinje cżo. 47, w Pschiwjezijach cżo. 31, mloda wysokoskuczelna z 2. cżelczkom w Rabozach 5.

Kóń do dźela Waltar Nowak w Budyschinje na Horuczejskej hasy 17. — 3-ćěnh kóń w Sswjerskach cżo. 19.

Bul z piatkowanym w Małem Wjelkowje 3.

Wol cżehanny w Matešezach cżo. 42.

Prosjata. Hunins w Jeschzach, mjezi dwór we Wowanjowje.

Pschisłajicej pytaja

Pletarjeja wuczehnika Jan Bjarich w Hulzy.

Kowarskeho wuczehnika, Urban w Trjebjenzach.

Posłarja. Franz Seiferlinski mlyn w Budyschinje, nowy mlyn w Schrjschowje.

Tyzlarja, 15- hač 17-ćěnehe, Jakub Schworza w Zurjach cżo. 5.

Hornja in dom, Alnstowa w Hornjej Wjasońy pschi dwórnischczu. — Margareta Frinoricżowa w Hródku na Bjedrichs-Ebertowej dróży 7.

Skrowe depeše.

Barlinske produktowe wiki dźenża dop. 3/11 hodź.: Wobstejnje je hischcze jara žnadnje twinity. **Płaczińy ja podajiske podawanje** zu so pschišłamknjeso te krutym wuczerjnym powěsćam strużile.

Top. 3/12 hodź.: Pornjo prjedawschej powěsći njeje so niczo pschemeniło.

Płaczizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg. Płaczizny po złotej hriwnje.

	5. 11.	4. 11.		5. 11.	4. 11.
Pšenica	239-242	240-243	buny	22-23,00	22-24,00
rožka	231-235	231-231	woka	22-24,00	22-24,00
nal. jeńmjeń	220-265	220-265	módre łupiny	14-14,50	14-15,50
naz. jeńmjeń	—	—	žołte łupiny	15-15,50	15-15,50
wows	196-208	196-209	zeradella	—	—
kukurica	191-193	191-193	raps. wosusk	16-16,20	16-16,20
pšenč muka	31-34,25	31-34,25	lany wosusk	22-22,50	22-22,50
rżana muka	32-33,25	32-33,25	nocn. melasa	—	—
pš. wotruby	14,75	14,75	bérnj. kruški	24,00	24,00
rżane „	15,00	15,00	syno, 50 kg	3,60-3,00	2,60-3,00
raps	335-345	335-345	rżana słoma	1,00-1,30	1,00-1,30
lane symjo	—	—	pšenč. „	0,85-1,25	0,85-1,25
hróch	35-37,00	35-37,00	wowsna „	0,85-1,05	0,85-1,05
pjeluški	21-22,00	21-22,00	jeczna „	0,85-1,05	0,85-1,05

Płaczizny rěznoho skotu na Barliuskich skótnych wikach.

6. novembra 1927. Płaczizny po centn. a zł. hriwnach.

Skótne družiny a woznamjenjenje.

Woły: 682.

Polnomjasne, wukormjene, najwjetsoje rěznje hódnosće hač do 6 lět.	60—61
Młode mjasne, njewukormjene, starše wukormjene	54—58
Mjenje wukormjene młode, derje picowane starše	49—52
Mjenje picowane wšěch starobow	38—45

Byki 328.

Polnomjasne, wurosćene, najwjetsoje rěznje hódnosće	60—61
Polnomjasne, młódše	55—57
Mjenje wukormjene młódše a derje picowane starše	50—52
Spatne	45—47

Jałojey a kruwy: 1083.

Polnomjasne, wukormjene kruwy najwjetsoje rěznje hódnosće	47—50
Polnomjasne, wukormjene jałojey najwjetsoje rěznje hódnosće hač do 7 lět	37—43
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite młódše kruwy a jałojey	26—33
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałojey	20—23
Mjenje a spatnje picowane	—

Celata: 1423.

Najlěpše wukormjene (2. druž.)	52—53
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca (3.)	50—55
Spatne (4)	45—52

Wowcy: 4860.

Młódše a starše wukormjene (1 družina)	50—56
Starše wukormjene (2.)	48—50
Mjenje wukormjene (Märzschafe) (3.)	40—43

Swinje: 10 902.

Polnomjasne, woseblych rasow a jich křižanjow, hač do 1½ lět stare	—
Wukormjene	55—56
Mjasne	54—55
Spatne	52—53
Kanoy a kundrosy	55—58

dni, kotrež ſu w nich najwěſchtki wojſenwilo. To wabi jich, ſnowa nawěſchtki podawacej. Tak mnje jena ruku druhu. S pichiteſnoſcju hermanowo poſkicja ſo możnoſcj, tole wożebicze wobſkwědżicj. Tak może kóżdy naſche ſerbiſke nowinarſtwo podpjerać. Komuż na jeho roskſeſenje nětchto ſaleži, czini to.

Přilopk.

* **Nowy wożeń w Alſingu.** Schiwórik wieczor ſo ſe ſnjenji napjelnjena brózń wotpali, kotraż Alſingoſemu hrodej ſkuſchesche. Kaj je ſnate, je pichi wotpalenju hrodu 5 wożołow wo ſiwjenje pſchiſchło. Pſchi druhim wohnju běchu nětkore ſukodne brózńe jara wohrożene. Najſerje je ſkotniſka ruka woheń ſałożiła.

* **Franzowſka pěſeń wot Goethe.** W pólſkej ludowni w Pariju nawuka ſo pěſeń wot Goethe, kamornizuje we franzowſkej rěczi ſwiſana, wo kotrejż jenuj ſpeziełni ſnaſerje Goetheweje literatury wědżachu. Je to wot pěſnerja ſamoho ſkotowenju pſchekoſt jeneje němſkeje pěſnje „Moſkałoſcej pſchiſnieſe cerpjenja“, kotruż je w Mariańſkich kupjelach (w Czechach) w lěcze 1823 pólſkej pianiſtaj Marſji Szymanowſkej wěnował. Szymanowſka hidżeſche nimſku rěcz a ſadałeſche ſej wot Goethe pěſeń we franzowſkej rěczi, do czehoż je iwoli. Tak naſta dwje jeneſa pěſeń wot Goethy w franzowſkim. Tutón ruſopiſ budże ſo ſ pichileżneſcu Mickiewiczowoje wuſtajenje we Pariſu ſ prenjenmi raſej ſjowoje pokaſowacz.

* **W dołhoranſchej Sibirińſej mózne hory wuſſedżichu.** Każ „Woſſiſche Zeitung“ ſ Londona powe, ſu po powieſce jendżelſkeje nowiny „Daily Telegraph“ w dołhoranſchej Sibirińſej wulke horiſcheja nadeſchli. Wěſty Serweri Obruches bu w lěcze 1926 wot ruſkeho geologiſkeho towaſſtwa do Sibirińſeje wupóſłany, ſo by dotal hiſche njeſnate krajiny pſcheſkutował. Pſchi ſwojim błędżenju w dołhoranſkim dżele Jakutſkeje krajiny nadeſchże 1000 kilometrow dołhe a 300 kilometrow ſcheroke horiſcheja ſ ranja rěki Leny. Tute nowe wuſſedżene hory ſu potajſim wołſcheriſke hacź Kaukaſus a wuſſchetrjewaju ſo wot Połnożneho ledowego morja hacź k rěcy Koliuje. Hory ſu hacź 3300 metrow wuſſoke a ſu ſ muwjaczom dilkanom na połkuſe Kamczatzy najwyſſiſche hory połnóżneje Sibirińſeje.

* **Rejowańſke kemſcheje ſa Jſadoru Duncanez.** Każ doſe budże naſchim ćitarjam hiſchże wědomne, ſuſeſłoži pſched nětkotrymi njedżelemi ſwětoſławna rejowarka Jſadora Duncanez a pſchi tym nałe we ſiwjenje pſchińdże. Jako ſo we automobilu wjeſeſche, idomy wěrz kóżdy ſeje ſchawła do kola, kotrež jón ſhrabny a rejowarku jadaji. Rejowarka bu na to w Pariſu ſ wulkej pychu a czeſcju pothowana. Hijom pſchi tutej ſkładnoſcji ſo wězy ſofachu, kotrež ſo ſe ſchcheſczańſtwom derje ſnjeſeż njemóża. Ale wo czimż ſo nětko wěſo ſ Ameriki piſa, to człowjek tola ſa możne nětk njedhy. W zyrkwi ſwj. Marka w Newyorku dżeržeſche duchowny, Rev. W. R. Guthrie, kiż je hijom ſe wſchelakimi druhimi ſpodżiwnoſcjemi kedżbuſoſcj na ſo czahnuł, ſwjedżeńſke kemſcheje (!) k depomnjenju na rejowarku (!) Jſadoru Duncanez. Swój tekſt ſałoži duchowny na ſchtimežku ſ apokryfiſneje „hymny na Jeſuſa,“ kiż praji, ſo mója jenaż ći, kotriż ſ Khryſtuſom rejuja, jeho ſrofumjeja. Na to dżerżachu ſtaniencji ſaſtupjerjo a ſaſtupjeſki amerikańſkeho rejowańſkeho wumělſtwa khwalobne rěcze na ſemrětu rejowarku, pſchi tym chodżachu je rhytmiſkim ſtupanju ſe kodżidłami wokoło, ſchtoż „duchownu reju“ mjenowachu. Tu widżimy, kak amerikańſka żadoſcj ſa ſenſazijemi ſamo pſched najſtrowjeciſchim ſaneho reſpekta nima.

* **Hwiſdaju hółzy.** „Njeſakańſcheje ſiwojim hółzam hwiſdanje“, prajeſche jendżelſki ſpezialny lékaŕ. A ſ tomu hiſchże deda: „Hwiſdanje je ſa cżełne derjemeże jara ſtrowe. Huſcejſche hwiſdanje ma ſpodżiwnje dobry wliw na phiza. Hółczej, kiż huſcejſcho hwiſda, dóſtanje ſchérſchu hrudź hacź tón, kiż je na tym ſadżéwany.“ — Njechamy pſrecź, ſo ma hwiſdanje ſiwoje dobre ſa cżéło, hdyż ſo we pſchiſłojnych formach wukonja. Ale wſchelaſcu njedobrićnoſcjo wuſiża je ſ tomu, ſo bychu druhich hněwali. Wożebje cżinja to nałoſći rjelyhujoſo, kotriż chżedża ſtarſchich ludźi ſ tym hněwacź. Druhdy wſchak tweſi to na njepſchiłodnym mjeſtnje cżinja.

* **Muż, kiż je najwjazy luboſcżinſtich liſtow piſał.** Mjenjenja, hacź je piſanje luboſcżinſtich liſtow dobra a hódna weſ, ſu wſchelakare. Mandżelſky, kotriż ſu ſcżěhnki ſiwojich luboſcżinſkich liſtow ſe ſtawniſtwom a ſ kwaſom krónowali, ſu w tym ſkótro dwěłowaju. Nětchto druhe je, hdyż ſo luboſcżinſke liſty piſaja bjes tajkich ſcżěhnkow. Potom mójeſch nij jeno ſhożowny muż być, ale też ſhohatnicź. Dopokaż ſa to je mr. Wojcżech Coot, kiż je pſched krótkim w Londonje wumrjel a dwě wulkej thżi w City (najwożebniſchi dżeł mėſta Londona) a k tomu hiſchże 100 000 puntow (2 mill. hr.) w ſwěſcżenych papjerach ſawoſtajił. Na ſwěrze dże ſaneho cżłowjeka njeje, kiż je telko luboſcżinſkich liſtow piſał każ mr. Coot. Cżinjeſche to we wulkim (engros). Jeho luboſcżinſte liſty wucżinja na ſtotyſcży. A pſchi tym njebě nětkajſi Caſanowa (italſki dyrdomdejnik a lubkowaŕ), ale duſchny a dobroczżiwy nan, kiż ſwojimaj dżowkomaj dobrych muſi wobſtara. To wſchak njebě mnje wulki kunſcht, hdyż mójeſche ſódżej 10 000 puntow (200 000 hr.) pomoży ſobu dacź. Sajimawe je, kak je Coot ſ ſwojemi ſamożenju pſchiſchoł. Prajeſche ſej, ſo ſu w Londonje tyſcży a tyſcży ſaluhowanych ludźi, kotrymż je nutrnoſa potna luboſcże, kotriż pcż njeſamóża ſwoje ſmutkowne cżuća do prawych ſłowow ſkazacź. Jednori ludżo ſedża druhdy hodżiny dołho a njemóża ani ſi ſadny prawje hromadże ſwjeſeż. Sa tych bě Coot prawy muż. Pſchińdżechu k njemu, wupowědachu, hdże we wutrobje tłóczi a ſa nětkotre mjeńſchiny mėſachu najrjeńſchi luboſcżinſki liſt, ſo je ſa nimi na wulkoſći ſwojich ſamė-ow dżiwachu. W jeho biurowje mjerwjeſche ſo każ w kotcżu, nikde holzy, żony a muſojo thodżachu won a nutſ, kotriż dżachu ſwoje luboſcżinſke ſwoje abo hubjeńſtwo na papjerje widżecź. Sa wſchech namaka Coot prawe ſłowa a mysle. Nihóże njebě ſpokojnſchich woteběrarjow hacź cżi pola Cooka. Też tehodła, dokelż bě jara tuni. Dwaj ſchillingaj ſa jedyn liſt, to bě ſadżba. Mnohoſcż dyrbjeſche pſchinjeſeż. A to też pſchinjeſe. Wożebje běchu wójny, hdyż mėſeſche kóżde jendżelſke holcżo ſwojeho lubeho na bitwiſcżu, kotremuż dżyſche ſwoju wutrobu wuſkypacź. Coot dżeſałeſche wſchędnje 10 hodż. a hiſchże dłeſe ſ pol duzentom wutwocżenymi ſekretarkami, kotreż běchu po cżaſu nawukle, luboſcżinſke potrěbnoſcże ſwojich woteběrarjow ſeſnacź, runje tak derje każ Coot ſam. A tak bu Coot dobyczeſ londonſkeho lubowazeho cżłowjeſtwa a běſche jedyn ſ tych mużi, kotrymż bě piſanje luboſcżinſkich liſtow nejſchto pſchiſłoſno. Hewak je ſ wulkeho dżěła nawopak.

Najnowiše ze cyłeho swěta.

— **Schtrowa powěſcź wo wjedrie ſa jutſje wutoru:** Khłódniſcho, njewobſtajne wjedro, ſ khwilemi ſo podeſchcżuje. Też w Jendżelſkej je thłódne, pomrócżene a deſchcżowate wjedro.

W Shangkaju je ſo w domje kinomatografa dno ſcżeſkeho poſthoła, hdżeż bě ſhromadżizna tekſtilnych dżełaczerkow, pſchełamało. Wono do druheho poſthoła padże, kotreż ſo tekornuja pſchełama. Ludże ſo pod reſpadankami pogrjebachu. Wołajcy pomhachu poliziji mortwych a ranjenych wuhrjebować.

*

W Newyorkſkim, Vermontſkim, Maſſachuſettſkim, New Hampſhireſkim, Connecticutſkim, Rhoda-Jſlandſkim ſtatu połnóżneje Ameriki a w měſcże Quebecu w Kanadże ſu powodżenja nimo měry wulku ſchkodu nacżinile. Hacź dotal ſe mójeſcu liża, ſo je ſo 250 cżłowjekow tepiło. Do powodżenych ſtron ſu ſo wojacy na pomoc póſłali. S Montpeliera ſu wohydlerjo dyrbjeli ſ dżela cżekacź, Rutland ſu zyh dyrbjeli wopuſcżicź. We Marlboro woda ſydom metrow, w Hartforda ſchtyri metry wyſoko ſteji. Letadła powodżenym ſ Waſhingtona pomoc pſchinjeſu. Liczba ludzi bjes hdżła hijo 100 000 pſchekroczi. Wjele tyſaz je bjes dżela, dokelż ſu njecżiſnje fabriki dyrbjałe dżelo ſaſtajicź.

*

W Madraju je wichor mėſto Nallura wupuſcżił. 300 cżłowjekow ſu zywjenje ſhubile. Wjele ſtow je ſo tranilo.

*

Nawalne ſołmy ſu ko na Kamczatku walile. Ruſka wojnſka łódź je ſo potepiła. Pełoża wobſadži je ſo tepiła. Dale je ſo dżewjecż rybałſich cżołmow ſ korejſu wobſkadku potepiło.

Swójbne powěſce.

Semrěli: Heinrich Meyer w Budyſchinie, 64 lět. — Guſtav Henſel, kubleŕ we Wjeſkowje, 58 lět. — Auguſt Rikuſ, wyſchelſki połowy rjadowaŕ na wop. w Wojerezach, 68 lět. — August Pinkaw, żelezniſki rjadowaŕ w Małej Rudnji.

Towaŕſtwowski powěſtnik.

Budyſin. „Nadżija“ zeńdże ſo jutſe wutoru (8. XI.) wječor ½9 h. z dypkom k měſaczнej zhromadżiznje w Kat. towaŕſowni. Přednoſk! Połnoličbnoſć wočakujemy, hoſći radłubje witamy. — We 8 hodż. poſedżenje předſtawſtwa. Předſyda.

Domowina. „Żupa Jan Arnoſt Smoleŕ.“ Mjenowana żupa zmėje njedżelu, 13. novembra, pop. ½3 h. w Serbſkej kofejowni ſwoje porjadne żupne poſedżenje. Wočakuja ſo předſydſtwa wſčch pjeć podſkupinow cyle wóſće; rad witamy pak też předſydow k żupje přiſamknjenych towaŕſtwow. Dnjowy porjad: 1. Naſa ſkutkownoſć. 2. Posmjertna pokładna. 3. Swjedżenje ſkupinow. — Přińdźe wóſter a z dypkom. Kruće chcemy dżełać, čas khwata. Nazyma a zyma — čas dżěła! P. Krjeńmaŕ, żupan.

Domowina — Żupa Michał Hornik. Srjedu, 9. novembra, pop. w 3 hodż. wotmėwa ſo poła Wjeńkec w Khróſćicach ważna zhromadżizna żupy, na kotruż ſo předſydſtwa wſčch ſerbſkich towaŕſtwow, też tych, kotrež hiſče w żupje njejſu, wutrobnje każ naležnje přeproſuja. — Dżeńſki porjad: 1. Dalſi wutwar żupy. 2. Rozprawa wo nětčiſkich poměrach. 3. Rozmołwa wo wotmołwach knjeza biſkopa na jenotliwe wosadne protestne zhromadżizny. 4. My a „Posol“. 5. Namjet wo zjėżdże katolſkich Serbow při přileżnoſci Różeńčanſkeho cyrkwinſkeho jubileja. J. Delan, faraŕ, żupan.

Hornja Hórka. Tow. „Łužica“ zmėje přich. srjedu (9. XI.) pop. w 5 hodż. ſwoju měſačnu zhromadżiznu w Pańzlec hoſćencu. Přednoſk budże nam cyle wóſće poſkićeny. Naši dowěrnicy ſo proſa, zo bychu wšo ſobuſtawy a druhich znatych Serbow na tutón wječor přeproſyli. Wo bohaty wopyt proſy předſ. **Hrodźišćo.** „Zerja.“ Naš ſpėwny wotrjad zmėje tón tydżeń ſtwórtk wječor w Njechornju ſpėwanje.

K. A. Fiedlerjowy Towaršny Spěwnik je z nowa wobdźěłany wuſoł. Tutón nowy wudawk je tohodła jara zajimawy, dokelż ſu wſelake mjenje ważne ſpėwy prjeć woſtałe, za to pak je wjetſa liċba nowokomponowanych ſpėwow přijata. — W žanym ſerbſkim towaŕſtwje a w žanej ſwójbje *njedyrbjał* naš rjany ſerbſki „Spěwnik“ pobrachować. Dóſtanjeće jón w Smolerjec knihaŕni w Serbſkim Domje w Budyšinje.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smoleŕ w Budyšinje. — Za lokalny dźeł a feuilleton: A. Dučman w Budyšinje. — Za hospodarſki dźeł: Arnoſt Bart w Bitzyncy. — Za nawěſtki: O. Janak w Budyšinje.

Jězdny plan póſtoweho automobila mjez Šěrachowom — Korzymjom — Budeſtecami a Budyšinom.

Płaćacy wot 2. oktobra 1927.

2	3	2a	3a	6	7	10	12	14	16	Farth km		1a	5	4	8	8a	9	11	13	15	12a	17
		6⁵¹		10⁰⁰					20⁵⁰		ze Žitawy (66) do	9¹⁹	12⁴²					22¹⁷		0²⁵		
		8¹⁰		11²⁸					22³⁰		do Šěrachowa (66) ze	7⁵⁵	11²⁹					20⁵³		23⁰⁶		
		6⁰³		9⁰²				16⁵⁹			z Dźećžan, hł (64) do	9⁵⁰	13¹⁵							0⁰⁷		
		7⁵⁵		11²⁹				18¹⁶			do Šěrachowa (66) ze	8¹⁰	11²⁸							22³⁰		
6⁵⁹		8¹⁵		11³⁵		—	—	—		0	z Šěrachowa dw. (66) do	6⁴⁵	11¹⁰		13⁴⁰	13¹⁰	18⁴⁰			22⁰⁵		
6⁵¹		8¹⁰		11³⁰		14²⁴		19¹⁹		2³⁰⁹	z *Šěrach.Heydemann do	6⁴¹	11⁰⁹		13⁴⁵	13⁰⁹	18³⁹			22⁰⁰		
6⁵⁴		8¹⁰		11³⁰		14²⁷		19²²		2³¹²	do Korzymja Postamt ze	6⁴⁰	11⁰⁵		13⁴²	13⁰⁵	18³⁵			21⁵⁵		0²²
7¹⁵				11⁴⁰		14³⁰		19²⁵		2³¹⁵	ze Korzymja Postamt do		11⁰²		13⁴¹		18³²			21⁵⁴		0²¹
7¹⁷				11⁴²		14³²		19⁰⁷		2³¹⁷	2,7	*Korzymja Weber		11⁰¹		13³⁸		18³¹		21⁵⁰		0¹⁸
7²¹				11⁴⁶		14³⁶		19³⁰		2³²¹	4,2	Rozwodes Erbger.		10⁵⁵		13³⁵		18²⁵		21⁴⁵		0¹⁵
7²⁸	8⁰⁰		9⁵²	11⁵⁸	13⁴⁷	14⁴⁹	18²⁷	19³⁸		2³²⁸	6,4	Budestec Forsthaus		10⁵⁰	11⁰⁶	13³⁰	14³¹	18²⁰	19⁴⁷	21⁴⁸	23⁴⁶	0¹⁰
7³⁴	8⁰⁶		9⁵⁸	11⁵⁹	13⁴⁹	14⁵⁰	18²⁸	19⁴⁴		2³³¹	7,0	*Rašowa Hoſćenc		10⁴⁸	11⁰²	13³⁶	14²⁷	18¹⁸	19⁴³	21³⁰	23⁴²	0⁰⁶
7³⁷	8⁰⁹		10⁰¹	12⁰²	13⁵⁶	14⁵⁸	18³⁶	19⁴⁷		2³³⁷	8,9	*Bělšec Hoſćenc		10⁴²	10⁵⁸	13²²	14²³	18¹²	19⁰³	21³⁵	23⁵⁸	0⁰⁸
7⁴⁰	8¹²		10⁰⁴	12⁰⁵	13⁵⁹	14⁶¹	18³⁹	19⁵⁰		2³⁴⁰	10,2	*Dwě Lipje H. Kina		10³⁹	10⁵⁶	13¹⁹	14²¹	18⁰⁹	19⁰⁶	21³²	23⁵⁶	0⁰⁹
7⁴⁸	8¹⁷		10⁰⁹	12¹¹	13⁴⁴	15⁰¹	18⁴¹	19⁵⁸		2³⁴⁸	12,1	* Budyšina Wjeleč. dr.		10³³	10⁵¹	13¹³	14¹⁶	18⁰³	19⁰²	21²⁸	23⁵¹	0⁰³
7⁴⁸	8¹⁹		10¹¹	12¹³	13⁴⁸	15⁰⁵	18⁴⁶	19⁵⁸		2³⁴⁸	13	do Budyšina dwórn. ze		10³⁰	10⁴⁹	13¹⁰	14¹⁴	18⁰⁰	19²⁹	21²⁵	23⁴⁹	0⁰³
—	8²³		10¹⁵	—	13⁵⁰	—	18⁵⁰	—		—		.. .. Žitne wiki ze		—	10⁴⁵	—	14¹⁰	—	19²⁵	—	23⁴⁵	—
9⁰⁸	9⁰⁰			12¹⁰	14⁴⁸	15⁹⁶	19⁰⁰	20⁰⁶	12⁰⁷		z Budyšina do		10¹⁹	10¹⁹	12²⁶		14⁰⁵	16⁴⁷	18⁴⁷	21¹⁸	22³⁸	22³⁸
11⁰⁵	11⁰⁵			13⁵¹	15⁴⁴	17³⁵	20⁰¹	22¹⁰	2⁴⁸		do Dźećžan ze		9⁰⁶	9⁰⁶	11²³		12²⁰	14⁴⁶	16⁵⁸	20¹⁰	21⁰³	21⁰⁸
		10²¹		12²⁸	14¹⁰	16²¹	18⁵¹	21¹⁰			z Budyšina do		9²⁷	9²⁷	12⁰⁷			17⁵⁰	18⁵⁸	22⁰⁴	22⁰⁴	
		10⁴⁴		12⁵⁴	14⁴⁶	17⁰⁶	20⁰¹	22¹⁰			do Lubija ze		9⁰⁷	9⁰⁷	12⁰⁷			17¹⁸	18⁵⁸	22⁰³	21⁵⁸	

Znamjenja: * Zastaniſco jenoż, hdyż je trjeba. ‡ Jenoż wſędne dny. ‖ Jenoż njedżelu. | Jenoż ſobotu a njedżelu.

Přemėnjenja w jėzdnym planu ſu móżne. Za přiſamknjenje k żelezniſkim ćaham ſo njerukuje. Wumėnjenja dla wosebitych wulětnych a towaŕſt. jėzdbach ſu w Korzymju na póſtſkim hamće zhonić. Dalše je zhonić pola jėzdnikow a póſtſkich hamtow.

Wſčm česćenym ćitarjam wozjewamy, zo ſo lětſa zaſo

ſerb. wottorhanſka protyka

wudawa. — Tak njekupujće cuze!

Serbſka knihaŕnja w Budyšinje

Mużace a žonjace šaty, přešiwakiza łoża, dźěći a klanki
W. Köhler w Budyšinje
na Hłownem torhošću 9.

Tallojty klaver
(Stahlſtimmſtock) tunjo na před.
Max Seifert, na Kamj. hasy 20

Wučobnika
za ſtary **1928** pyta
kowaŕſki mišter URBAN
w Trjebjeńcy pola Bukec

Rjany ranšopr. **ćelck** k wjazanju
je na předań
w Boranecach čo. 13.

Nowočasne
mantle a wohleki
za žony a dźěći
wulki wubjerk
tunje płaćany
W. Häcker
w Budyšinje
na Žitnej hasy 7

Originalne Oldenburgske
plahowanske ćelata
wotedawa
ryćerkub. w Wutołćicach

Wysokosćelnu
kruwu ma na před.
Beenofsky w Dubom.

Lěto stara
jałojca
je na předań w Jaseńcy č. 6

Podsobny woł
je na předań
we Wuježku čo. 44 p. Bukec

Prosata
předawa
Hunius
swobodne kubło w Ješicach

2 młodaj kundrozaj
němska wos. rasa (Edelschwein)
2—4 měs. stare předawa
ryćerkub. w Wutołćicach

Vogt land. wumělske Madr aske **gardi**
też za małe wokna, lunje vitražowe tkaniny, canki, kromy
Ida Erlerec zwož. Wirkerowa
w Budyšinje, Zw. Lawaka hasa 10
rózk Kronprzywoneho mosta

Ručne dźěła
předkreslene tunjo pola
W. Köhler w Budyšinje
na Hłownem torhošću číslo 9

Milka Kowarjec
Korla Žur
slubjenaj
w Budyšinku w Budyšinje
6. novembra 1927

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaća měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósća a pola dowórnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 16 Kč. Kóždo čo. płaći 10 zł. pj. Wudawa a dźiźi Smolarjec knihtišćernja, zap. dr. s w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2537.

Za nawóźki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. woteslać, płaći so za mały rjadk 20 słot. pj. Wobźěnje se stajace nawóźki a tabele so wyše wobilěeja. Za reklamowy rjadk płaći so 60 słotych pj. Rabat po tarifje.

Čisło (Nr.) 261 — Budyšin — Wutoru, 8. novembra 1927 — Bautzen — Lětnik 86

Dla zakońskeho swjateho dnja wuńdźe bliže čisło „Serbskich Nowin“ štwórtk popołdnju.

Amerikanske a jendźelske nowiny wo Gilbertowym spisu.

Amerikanske a jendźelske nowiny wo Gilbertowym spisu.

Wopschijeće spitša reparazijskeho agenta Parkera Gilberta žu amerikanske a jendźelske nowiny žiwe rospomnišće knježerstwow strachi smaje, kotrež žu němskemu ludej po Americy wo swojich rozsudach po možnosći wróćo dźerža. Jendźelscy Němcam dla jich pjenježneho hospodarstwa poroki cźinja. Pschicźina tehole njepschećelskeho poćinanja ma žo w tym pytać, so žu žo jendźelske banki hižo dawno na to hnėwale, **so Amerika swój kapital we Němskej nałožuje. S tym žo němskej industriji možnosć dawa, snowa na swětowych wikach jendźelskej industriji konkurrencu cźiniċ.** Pschi wótrych porokach Jendźelcźanow pschećiwo němskemu finanznemu hospodarstwu po tejsim wo to njerdźe, so by Němskej možno było, reparazije saplaćiċ, ale wo potkóźenje němskeje konkurrency.

Wo wotmolnoje němskeho finanznego ministra dr. Köhlera Londonske „Times“ praja, so wono we wjele dyrbach reparazijskemu agentej pschihłožuje, tola powschitkownje němsku hospodarsku politiku sakituje. Hačrunje němske knježerstwo strachi smaje, kotrež žu němskemu ludej po wójnje s inflaziju nastałe, nochze wono warnowanje Parkera Gilberta psched sćežkowkami němskeje hospodarskeje politiki za wopravnjene pschipóznaċ. Dr. Köhler je pschewjedźeny, so Němska wschė sadźewki pschewinje a so budźe jej možno, winowatosće Dawesowho plana też w „normalnych létach“, kotrež žo pschichodne léto sapoćnu, dopjelniċ. Tomu napschećiwo „Times“ praja, so dr. Köhlerowa wotmolwa njeje pschewjedźowaca, mjes tym so je kritika Parkera Gilberta wopravnjena.

Londonska „Financial Times“ w sawodnym nastawku praja, so němska wotmolwa na Gilbertowu notu we wěstej měrje swérowarny saćišćeć cźini. Njedźiwajcy wšak žo tak sda, so žu Němšćej napołożene cźeje pschereźeje, tola němska wotmolwa tak dałoko njerdźe, so by žadała, so dyrbja žo pschemėniċ. Hač budźe Němšćej možno, bjes nowych wukrajnych požćonkow reparazije płaćiċ, dyrbi wschak fo wocźakaċ.

Finanzny redaktor „Westminster Gazette“ němsku wotmolwu se wjeršach druhich nowin najpschihódnischo pohódnje. Pokasujo na to, kak wažne je, so by swėt wo sprawnej woli Němskeje pscheswėdčeny był. Składowe wobcźežnosće reparazijskeho prašenja w tym leża, so dyžeža staty, kotrež žu wójnu dobyle, saplaćenje byċ, so pak saplaćenje s tworami wotpokasuja, kotrež Němska poskićuje.

„Financial News“ mėnja, so zni wopomnjeńšći swit ani wotmolwa němskeho finanznego ministra njesamóje bojoseć wotstronieć, so Němska reparazijsku krizu na pschecźo dže. Němske samoženje s napožćenych pjenjes je runje tak wumėłe a njenaturlte, kaž spomnjenje Němskeje, kotreż bė na inflaziji sakoźene. Tajle sćežkowki dyrbitaj k tomu dowjesć, so dźeń wotliczenja junu pschidże.

S amerikanskich nowin „Journal of Commerce“ je Washingtona powė, so žo wopschijeze Parkerowho wopomnjenskeho spitša měnjenju statneho departementa runa. Newyorske banki žu hižo dźěłchi cźah s tajsej kročelu reparazijskeho genta liczije. „Journal of Commerce“ na poslednju konferenzu pokładowho sekretara Mellona s Parkerom Gilbertom pokasuje a s teho žuhdźi, so Amerika, hdyž Dawesowy plan w žiwojej nėtcźišćej formje sawostanje, we wotprajwenju wójnskeho dołha žanych połoženjow njeschiśiwoli.

Hłosy francowskich nowin.

Parišći „Temps“ mėni, so postajenje Versailleskeho sprjećenja, kotrež płaćenju reparazijow pschedprawo dawa, pschi wšěch wobstejnosćach dale wobstejі, bynjež mėła Němska da žiwojeje požćonkowaršeje a wudawaršeje politiki wona wot dobreje wole Němskeje njerwotwisuje.

Radikalnosocialistiska „Volonte“ praji: So by němšćej produkciji možnosć data była, žo k saplaćenju reparazijow wuzbyschesstrėć, njebychu śmėle němšćim tworam na europšitich a žwětowych wikach sawdaržge mjesty napschećiwo stejeć, schtož pak žo hišće pschechusto stawa.

Tale kosłoćiwa wėz je cźim cźežo pschewinycć, dokelž wona wot dobreje wole Němskeje njerwotwisa.

Na lėwizy stejazy „Oeuvre“ je spokojom, so je reparazijski agent s tajkej autoritu mohł žiwój warnowazy błóh žiwjeċ dacź, a so je Němska na njón swólniwje wobruchała.

„Quotidien“ žo boji, so Němska njedźiwajcy žiwojeje dobreje wole njebudźe móc, postajene płaćenje też w formje tworow pschewjesć. Też wėricźelso njemóża dołho wjazy bjes thutnych strachow tworu mėsto pjenjes pschijeć. Wokoło Dawesowho plana žo hospodarski a diplomatiski pschichod Němskeje a zyłeho žwėta wjerćі.

Mjenje pschećelskelnje Parišske nowiny prawizy wotmolwjenje němskeho finanznego ministra pohudźeja. „Journal des debats“ a „Gaulois“ prajitaj, so je Němska s wurėčeni wotmolwiła.

„Figaro“ na němsku wotmolwu sa stschiwdźaju a mėni, so je Parker Gilbert, hdyž je s rosšudźenosću rėčał, jenicźku methodu nałožił, kotraž je pola Němskeje wuspėšna.

Kardinal z Faulhaber wo Konnersreuthu.

Kaž Mnichowske nowiny powėdźa, je schtwórtk popołdnju kardinal s Faulhaber w biskopskej zyrkwi psched mnohim pokluchaŕstwom wo **Konnersreuthskim** padze rėčał. Mjes druhim praji, so je žebi Regensburgski biskop hižo dawno žadał, so by žo Theresa Neumannez k pschepytanju do khorownje dowjesła. Starschej pak staj žo sajeċłoj, žiwoje dźěćo i domu dacź, dokelž žo ta druhy wjeśnjenjo kliniki a khorownje bojitaj. Po łakonju njemóże žo jimaj Theresa Neumannez i nażylnoścu prjeć wšaċ. Filmowy pschedewsaćelio žu Theresowymaj starschimaj milijony posliбіli, hdy by žo stygmatisowana filmowaċ dała. Posliczenje je pak žo wotpokasało. Kardinal s napominanjom łkónči, so dychu žo wopyty w Konnersreuthu sastajiłe, a so dychu so ludźo se žiwojim pokuđźenjom wo Theresy Neumannez wróćo dźerżeli.

Gmejnske wólby w oldenburgskich městach.

W měšćanskich gmejnach oldenburgskeho žwobodneho mėsta žu žo njedźelu nowi měšćanscy radźićelio wuliwolike. Kaž w Hamburgu žu też w Oldenburgskej pschi wólbje **sozialdemokratiske hłoży pschibėrale.** W měšće Oldenburgu a w Delmenhorsthu žu strony prawizy žiwoju pschewahu zhubile. W Rüstringenach, w druhim wjeśchim měšće Oldenburgskeje, žu sozialdemokratoju se 26 mandatow 16 dobyli.

Kommunistojo njeju mohli njedźiwajcy najwjetšcheje wólbineje agitazije dotalnu mału liczbu žiwojich sastupjerjow powjeršeċ.

Fascistiske hibanje w Awstriskej.

Njedawna powėšć wo wotmyślenym cźahu awstriskich fazistow do Wina njeje hola fantazija była, za kotruż žu ju wschelake nowiny swidźewale. Sandźemu njedźelu je žo w Grazu w domje offizjerskich swjazkow 500 sakupjerjow schtyrskich domowinskich woborow, kotreż hač dotal pod wschelakimi wjedniscźami stejachu, feschto, so dychu wobsaukle, pod jenotnym komandom shromaduje postupowaċ. Pschitomni běchu schtyrski wjednik Wachofen, wyschi schi wjednik domowinskich woborow dr. Steidle, koruntanski krajny wjednik dr. Altrichter a majoraj Rodżer a Prankow.

Jenohłósnje žo wobsamknu, so by žo, hdy dychu kommunistojo snowa spytali, knježiłowo radow abo cźerwjenu diktaturu kaž w julizy 1927 postajeċ, pschećiwo wjelepschećerazdniłam i radikalnymi srėdkami wojowaċ. Hdy by trėbne było, dychu domowinske wobory do Wina pschićahnyle, so dychu mėsto i rukow zuzych diktatorow wuswobodźiłe.

Dr. Steidle měšćanstwu porokowaschе, so je žo dotal wroćo dźerżało. Swjeżelace je, so žu žo domowinske wobory słónčnje sjednoćiłe. Sa hłowneho wjednika dr. Pfriemera w Grazu pschi powschitkownym zahorjenju wuswolichu.

Dźesaćlětny jubilej wobstaća bolšewikskeho knježstwa w Rusku.

W Rusku žu pónđźelu dźeżaceźlne wobstaće bolschewikskeho knježstwa w Rusku wobzamknyli. W Moskwje něhdźe milijon demonstrantow i fabrikskich dźěłow mėsta na Čerwjenje torhoschcźo pschicźeżeše. Na tribunje Leninoweho mauzoleja žo bohużstawy knježerstwa, zentralneho komiteja kommunistiskeje strony, revolucionarneje wójnskeje rady a pschedhładstwa zentralneje rady bolschewiskich dźěłaćerskich towaršstwow shromadźichu. Na bokomaj mauzoleja běchu žo bohużstawy diplomatiskeho korpsa a někotre sta wotpósłanzow i wukraja samėšcźile. Kalinin paradu Čerwjenego wójska wotewsa a mjesoche potom powitanšku rėč. Po nim Bucharin w mjenje zentralneho komiteja kommunistiskeje strony a Gallacher w mjenje kommunistiskeje internazionale rėčeschtaj.

Ruska amnestija.

Knježerstwowy wukas wo amnestiji je žo wojsewił. Po nim žo k žmjerjeċi sapuđźeni k dźesaćlětnemu jastwu wobhnadża. Jich samoženje žo jebjerje. K dźeľe dyżli lėtu sapuđźeni žo i jatby puschcźa, jeli so žu dwė tśeśinje jatby wotpokuczili. Kłokotanja niže schėsć měsazow so zyłe spuschcźa. Dźěłaćerjo, kotrychž žu łudy a sarjadniske organy dla cźinow pschećiwo rewolucziji hač do 1. januara 1923 sapuđźene, žo na žwobodu puschcźa. S amnestije žu wuwsate aktivne žobuźstawy politiskich stronow, kotreż na powrótcźenje bolschewikskeho stata dźěłaju a wožobu, kotreż žu dla słóńcźiweho pschekrėwjenja a pschećiwcźa sapuđźene.

Złe wotmysłenja pśeciwo wosobje rumunskeho krala Michała.

S Bukaresta žo 6. novembra powė: Krakowski kommissar Carapancea je wežera roskasowarjej druheho armeekorpsa, generalej Popaśej, wumoćnik pschebjišćenja i prjedawšim sekretarom Manoilescom pschepodał. General je poručił, so dychu Manoilesca dla pschihotowanoho attentata pschećiwo wožobje krala Michała a dla pschesłupjenja pschećiwo wustawje wobtkorźili. Kralowski kommissar je tole wobsamknjenje Manoilesej djelił, kotryż je we wojeršim jastwje w Jławje jawrjeuy. Prozeż žo schtwórtk 16. novembra sapoćnje. Wot pónđźele ńnė žo Manoilescu je žwojimi sakitarjemi rosrėčeżeċ. Manoilescu žada, so dychu žo jako žwědzy skałali: Manin, Lorga, Filipescu, Petrowici, Jurij Bratianu, Cttavilla, Titulescu, Papacostea, Franosovici a Vajda Voevod. Mjenowani sdźela knježerstwowej stronje, sdźela oppozizji pschiłuschcźa. Hischcźe njeje postajene, w kotrym měšcźe žo prozeż powjedźe.

*

Psched někotrymi dnjemi žu w žwišu Karolowej nałeżnosće wyschła Theodoresca sajeli. Jeho pjecza někto psched žud staja, dokelž je žo pjecza pschi kujenju Fokkerskich lėtadow sa wójšo pschemėkłoż dał. Nėdźuschi kronprynz Carol bė tehdy i kommandantom lėtarstwa a je žo pjecza pschi njeczišći wězy wodźėlił. Ministerski president Bratianu tele wėzy wurywa, dokelž je žo Theodoresca pschi śpichźahanstwje pschećiwo kralej Michałej wodźėlił.

*

Statny sekretaŕ Tataresca je sastupjerjow rumunskich a wukrajnych nowin k žebi pscheproschył, so by jim wo sajeczu prjedawšcheho statneho sekretara Manoilesca rosprawił. Połwėdasche, so je Manoilesca hižo dawno śpichźahanstwo organizował, haj je žu pola njeho nadrobne wudźėłany plan sa statny pschewrót namakali. Hdyž je nėtkole do Parišu pschebywał, je jemu jeho žona žledowazy schifrowany telegram pósłała: „Namohbeże Karola, so by listy na adrešu Mania, Jorgi, Batiana, kraloweje a žobustawom regentskeje rady napisał. Pschinjeseże listy do Rumunskeje žobu. Karol njech w listach adeżatow a zyły lud prosy, so dychu jeho podpjerali a pschićinu wosiewili, kotrychž dla je žo trónia wotrjekł.

Nowe jimanje w Bukaresću.

Rumunska wojeska wyschnosć je pschi nadźarskorumunskej mjeży rumunskeho namórskeho offizéra Theodora Romana sajała. Pschi nim žu pjecza listy prynza Karola a druhe porjeżeze pišma namakali. Theodoru, kotryż s automobilom i Parišu pschijėdże, žu pod śpichnym pschewodom do Bukaresta pschiwjesli.

Bourbonskeho prynca Ferdinanda w Parizu zajeli.

W Fontainbleauu pola Parisa žu Bourbonskeho prynza Ferdinanda, wuja schpanjiskeho krala, dla jebanstwa a njesapłaćeneje worcźiny sajeli.

Bourbonski prynz Ferdinand bė žobotu i pschewodom

jeneho schpanischeho wyßokeho jemjana s wosjednym automobilom do Fontainebleaua pschijéł a w jenym s prénich hotelow bydło wsał. Tón ßamy dżeń wjeczor bé automobilowy wobsedżeł w Nizzy schoferej telegrafiśy porucził, so dyrbi ßebi wot jédneju hoścow ßaptaczenje ßabaczi. Hdyż schofer slicbowanje pschepoda, so pokaża, so **pucżowarjej** ani njerjeżka w möżnej njeméjeschtaj.

Po dostatym poruczenju schofer policiji powéżcz da, kotraż pucżowarjow ßaja a do pschepytowańskeho jaßiwa we Melune dowjeżcz da. Wobaraschtaj ßo pschecżiwo tomu, so **rocżo**, so taj ßobustawaj schpanischeho kralowskeho dwora. Sola jimaj wéżo nichtó njewérjesche.

Poincare wo grichiskim dołhu.

Po diwajmeßaczynym prózowanju ßu ßo jednanja wo wutrajenju **grichisko-franzowskeho dołha nakhwilnje wotterczite**, dokelż je ßo franzowski ministerski pschedßydża Poincare ßapowédżił, namjety grichiskeho finanzneho ministerstwa pschijeczu. Dla Poincareoweho wotpokazowanja **ßtejschcża** je njemóżno, poßczonku k finanzneniu podpjeranja pschiśich khéżnjenych na wéży s pódpßanja wobßadżenich. Grichiske ßjawne ménjenje je wjazy ßwólniwoscze we Franzowskej wocżakowało.

Nowy pschewrócżerśki plan w Litwje ßo wotkrył.

Litowska policija je nowy pschewrócżerśki plan w Litwje wotkryła. Wjednikowo noweho revolucionarneho hibanja w Tauroggenje, Kybartu a Olicze ßu ßajeli. Też w druhich méßtach je k ßhromadnemu jimanju dóschło. 21 ßojialdemokratow, mjeß kotrymiż ßu nékotři ßejmży ßapóßtanzy, ßu do Pólitseje ecżeli. Sozialdemokratzo nowe revolucionarne hibanje wodżachu. Revolucija dyrbjeschе ż dobom w nékotrych méßtach 1. dezembra wudyricż.

Nadběh na bolschewiśki konßulat w Shanghaiu

Każ ßo ße Shanghaia powé, ßu néhdże 300 monarchiśtiśich Rußow rußi bolschewiśki konßulat w Shanghaiu nadběhali. Do konßulata kamjenje a druhe wéży mjetachu. Dżél demonßtrantow ßo do twarjenja dobu. S konßulata ßo do nadběharjow ßtrélesche, jedyn ż nich bu ßatśelený a pjecżo buchu ßranjeni. Policija demonßtrantow rozehna a dwarjenje ßawrje

Kommunißtojo w Japanßkej.

Tokijßka policija je njedżelu ßhromadżißnu rozehnała, kotruż bé lewe ßchidło dżéłacżerśkeje ßtrony k wobßmjeczenju dżéłacżerßkeho wobłtacża bolschewiśkeje Rußeje ßwolała. Policija 27 wobßobow ßaja. Wßche ßhromadżißny pod holym njebjom a wßche manifeßtazije béchu ßo ßakałe. Schéfej wobßobow konßerwatiwneho ßmyßlenja ßo do doma, w kotrymż je ßekretariat dżéłacżerßkeje ßtrony ßameczeny, dobu, wßchu nadobni ßpiśeż a dokumenty ßpali.

Bohatoscż ßlota w Sjednoczenych ßtatach.

Po rozprawje ßtatneho pokładnißwa we Waßhingtonßke hromada bileho ßlota w Sjednoczenych ßtatach pokrócżnoże Ameriki 4½ miliardy dollarow, to je 55 prozentow ßloto ßveho ßwéta.

Ze Serbow.

Dujownica.

Wutoru 8. novembra.

† 1525 ranßki wjerch Waclaw III., kiż je ßerbßke hłoßy k némßkim pėßnjam nałożował.

Pod běłej brėżczku
Na hórcy prėde wßu,
Tam ßmój dobru nóc ßcj daloj,
Pjerßčeń jaßny premėnjaloj,
Ta béła brėżczka
Je ßobu zdychnyła.

H. Zejleť.

Srjedu 9. novembra.

* 1848 dr. Jan Mala, propßt w Lubanju, dobrocél Serbow.

Wjerće wjerće kolesko,
Rjana prėleča ßpėchuj ßo.
Wjacy prėdżeś piśelow,
Wjacy maš ty bjerjerjow.
Cėńßu nitku naprédżeś,
SSwižińßeho dostanjeś.
Kedżbuj, zo ßo njeßkowri,
To budże ćim pėkniśi.

H. Zejleť.

*

— **Wo wjedrje.** Nad połwßn. Europu cżahnu każ ßo jda, **połzednje** nižiny nimo. Wczéra na wjeczor nam je ßwojimi wudżėłkami maczėnje pschinjeßeschu. Nékto ßchłeßna łaßo na **rjanc** ßtupa. Bjeß dwéła ßaßtupi bórßy wujaßnjenje a **wuffirże** ześ hymicka. Widżeli ßmy ßoini tak mėnja, ło ßuśiemy lėtża trajeni a kruchiśchu hymu hacż połzednje ßéta. — Jutße **ßrjedu** ßtbadża ßlónżko 7,12 hodź. a khowa ßo 4,15 **hodź.** Mėßacżk ßkhadża pop. 4,48 hodź. a khowa ßo rano 6,54 hodź. Jutße je połny mėßacżk. Pschebżenak ßtaja ßnėh a wėtr. — Wczera wjeczor w 7 hodź. barometer 738, hygrometer 0, thermometer we dnjo +12. Dżenßa rano we 8 hodź. barometer 740, hygrometer 0, thermometer we nocy +7. Wußlady na pschemėnjaze njebjeßa.

— **SSaweranje pßow a łóczkow też w Kamjenßkim hauptßkim hejtmanßtwje.** Każ Kamjenßke hauptßke hejtmanßtwo wosjewja, je ßo ßaweranje pßow a łóczkow też na wulkim dßel Kamjenßkeho hauptßkeho hejtmanßtwa wupschestrėkło, dokelż je ßkażeny poß ż Małßez pola Budyßchina hacż do Wulkich Redarjez bėżał, hdżež bu pohadżeny. Jako béchu pßa ßażo do Małßez wrócżili, bu tam ßatśelený. Jeho khowu pópółcżu do Drjeżdżan, hdżež bu ßkażenoßć ßpóßnali. Sawjera potrjechi ßcżéhoważe ßerbßke wßy: Halschtrow, Wuczėżcy, Bukowz, Kanczy, Kosarży, Khrósżcżicy, Wėtżcżu, Hłuporizu, Jėdłow, Hrańcu, Wudwor, Hórki, Jaworu, Jėdłicu, Kaschczy, Mały Wośhyt. Krjepjeży, Kuschkow, Lejn, Lėpkarjezy, Mikoczicy, Njebjeßczicy. Nowe Méßtaczko, Nuknicu, Wotrow, Panczicy, Proleży, Worßkezy, Ruschicu, Żurizy, SSmjeczkezy, SSchwinarnju, Cżaßezy, SSßerßke Paßlizy, Brėßnu.

p

— **Kedżbu psched paduchom garderoby** w ßchuli. „ 5. 6. 1927 dopołdnja je ßo njeßnaty ßłonczek do tudomneho katolßkeho ßeminara nuts ßamkł a je w prénim poßchodu ż njeßamknjenoch khoda ż drastnoch powėßchadła ßcżéhoważe wobleczenja kradnył. Pschekhodny mużaży płaßchcż, czornow-bėły krjewjeny, ż paßom z kalanymi knefłami, por brunych kożanych rukajzow, brunu ... a njekotrymi dopißmżowymi fotografijemi wo Ußtju a Tocżenje a pucżowańßi paß, na mjeno wośkradnjeneho Viktora Hartgena wupißany. Dale dwė jazy ło wėtru, jena bėßche na żołcż ßchéra ż jaßnobrunymi knefłemi, wuhel pschi rukawomaj ż dwėmaj łwełomaj, ße kotrejmż pschi lėwym rukawje jedyn pobrachuje, druha jaka bėßche na żołcż ßołana. — We **nażonnje** ßdżėlenja proßy kriminalne wotdżėlenje we Budyßchinje.

— **Mordarja pytaja.** Dla ikożgowanja dżéłanßkeho łowarßcha w Brüßßelu pytaja kriminalne wuschetrowe pinczmika Jeana Jacqueta Dekeyera, kiż je ßo 19. 3. 1903 w Brüßßelu narodżił a kiż je pjecża do Némßkeje cżekmył. Wón je 1,64 mera wulki, ma mdźerej woczi, jaßne włoßy a trochu na prawy bok ßhibujeny wóß. — Fotografiju Dekeyera, kiż ßmadź je ż wopaczanymi papjerami w Némßkej méßtno namakał, może ßebi ßkżoy na kriminalnym wotdżėlenju we Budyßchinje wobhładacż.

— **Kradnjene** bu 6. 11. 27 pschipołdnja mużoje jėdne kolo ż cżornymi wobßcżkodżenymi khroßnami, ż cżornymi błotowymi ßcżitkami (ßwoji ßyżnje ßhibujeny), nowymi cżornymi ßajenami, kotrež ßhibujeym wodżidłom ż cżerwjenymi papowymi pschimadłomaj, pedałi ż wobßchłodżenymi gumiśemi, naczerwjeń brune kożane ßydło, ruczne ßpinadło, Torpedoßki hamowéj, ßchérej gumiowej wobruczi, naczerwjeń brunu dolßu gratowu łoßchku, nowe tepładło. — Wo wėżowne ßdżėlenja proßy kriminalne wotdżėlenje we Budyßchinje.

S **Khwaczicz.** W połjedniej ßhromadżißnje naßcheho ßerbßkeho towarßtwa ßo bożyła 33 wołoßobow do połnjerjenje połkadnje ßapißa. Wo njej wuni ßo jara żiwa rozmołwa. Knjes Hoker ż Wulkeje Dubrawy ßo jako nowy ßobuczłon towarßtwa ßapißa a pschedßydża jeho do naßcheje ßrjedżißny witaśe. Wo ßawrjenym ßerbßkim wjeczorn hißcheże bliżßich wołjewiny. Jutřißchi ßrjedu ma ßo dołkowkuje wo ßrjedżenju wobßamknycż, tak njech wßchitzy dowėrnizy pschedßydßtwa ßo ßeßdu.

S **Holeschowa.** SSaßdżenu njedżelu 6. nowembra ßjwjeczeßche naßtarßcha wobydlerka naßcheje wßy, ßwob. Quaiferowa, ßwoje 95. narodniny. Wona wjeßeli ßo hißcheże cżéłuje ßtrowoßcże a duchownoże cżéßtwoße. SSkrowju malu domjazność wobßtaruje ßebi hißcheże ßamu a je ßwożowna a ßpokojna. Wjeßnjenjo pschihotowachu ji ßwécżkami a wulkimi kwasmi radoßtnu dżeń.

S **Lutoje.** Lutjańßka dyrbjeńßka kopńiowa wobora ßmże je w cżaßu wot 8.—10. nowembra nótne ßwucżowanje ße motorißkej ßyrkawu. Alarm budże cżikanty.

S **Hodżija.** Cżéżke njeßwoże ż motorißim kolom ßta ßo wczera pódpołdnu psched pschijołdnjom nad ßtatnej dróży psched Hodżijom. Automobil, kiż ż Budyßchinu pschijéże, cżahnje ßaptchaß pschéßcżiwnjcż, kiż psched nim w ßmérnym ßtronje jédżesche. Pschi tym pak ßo motorißim kolom, kiż jemu napschecżiwo pschijéżdże, hromadże ßaßéże. Motorowy kolesar, jedyn knjes ż Lubija, bu pschi ßrażenju ßmutkowanje cżéżko ranjeny. Wośobu, kotrež w automobilu ßedżachu, ßadkichu ßmjeßożeneho do auta a wßachu jeho do Biłkowiz ßobu.

S **Bukez.** Cżéżke njeßdżoże ż motorißim kolom ßta ßo połdruhi pschijołdnjom wokoło 1/2 hodź. psched naßchej wßu. Automobil jeneho Barlinßkeho ż rjenom Krüger, cżahnje na ßwojej jéżbje do SShorjelza ßapißahanej wujéżd, kiż jemu napschecżiło pschijéżdże, hromadże ßaßéże. Motorowy kolesar, jedyn knjes ż Lubija, bu pschi ßrażenju ßmutkowanje cżéżko ranjeny. Wośobu, kotrež w automobilu ßedżachu, ßadkichu ßmjeßożeneho do auta a wßachu jeho do Biłkowiz ßobu.

S **Cżornych Nołßiz.** Njedżelu wußkyßchachu tudomni wobydlerjo w ßtronu k wjeßołemu ßrjeńßchcżanßkemu ßpłnemu rozbuchnjenje a widżachu płomjo horjeßapacż. Tam béßche ße Opelßi wós twarßkeho mißchtra Lebeła ż Wołtaßchcża ßapalił, dokelż béßche pschepkunjał wobeń popadnył. Wobeń ße ruczże po zyłym automobilu wupschestrė a tehdża njemóżachu ßkoro niczo wuthowacż. Hacż do prednjeju kolow ßo automobil zyle ßpali. Nimodżuj tuhżo ßu automobil, kiż ßo hißcheże palesche, po brjohy dele ßtorczili, ße njeby na wuffim puczu wobtłacż hacził. Dokelż tam bliżko ßchtomowy a kefkow ßtejeßche, mohł też łokko lėtżuj wobeń naßtacż. Wobßędżeł ßpalencho auta na pjecża ßawėżcżene.

S **Halschtrowa.** Wußtajeńża pjerißny a karniklow, kotraż ßo łobotu a njedżelu na tudomnej Tßékeni wotmeßchе, mózachny rjane a hódnoßtne kwcżata wobkedżbowacż a wobdżėłowacż. SSkżinje ßaßtupjene bėchu kury, hołbje karnikle a wjeßeßi pjerißnowy ßtół. Pßches 300 cżißłow béßche wußtajenych a wupruhowani poßudżowarjow wudżėłowachu rjane myta. Rjany wobraß połny pßżenicże poßticżachu kury a hołbje. Karnikle béchu w nimale wßchitkich rażach ßaßtupjene. S wußtajeńżu béßche wulożowanje ßjednoczene.

Se **SStrpelo.** SSaßdżeny tydżeń bu w naßchim Bożim domje ßilm wo Kpryßußkim pschewjedżeny. Zyrkej béßche na prénim wjeczoru tak pschepeßenjena, ło dyrbjachu pschedwjedżerße ßilma na druhi dżeń cżißpjetowacż. Film pokaże

Ze wysoku płaćiznu.

Powėdańcżo ż naßchich łużow.

Napißała Kriśtina Rowowa.

113] (Pokračowanje.)

„To wėm, SScżėpanje; to nje też pokoja, ło mózach ju jeho dobladej pschewoßtajicz. Ale wón njemóże pschcżeo tam bycż, wßche winowatoßcże w lėkarni nėtko na nim leżo. Njemóżu ßebi ani pschestajicż, kak je ßebi wón to mohł ßaradowacż, ło tekko cżaßa ßwußchtowna; a bynjeż je to ßa mnje jara bolesthe, bych tola chcył, ło by inżenėr Rainer ßo bórßy pschipowėdżił a pschijchoł, hdyż ma nėtko tola jenoż wón prawo na mejej macżeri. Oh, chcył-li wón tola prawje bórßy ßwoju winowatoßcż dopjelnicż!“

„Inżenėr Rainer? Je knjes baron ż inżenėrom?“ wopraßcha ße SScżėpan trochu jadżiwamy.

„Ś baronom je wón hakle njedawno, hdyż bėchmy we kupjelach, cżitacz tam wo jeho pomjenowanju w nowinach.“

„A njeje-li wón doma?“

„Nė; Mirołlew pißche, ło powėßcż, kiż je jemu póßłał, njeje k njemu dóschła. SSßnadż je wón ßchoł moju macż wopytacż. Wona bė w kupjelach a bė ßem pschijchła, ło by wėßtoczej wo tom ßhonika, kak ßu mi wjedże. Nékto budże ju wón tam podarmo pytacż, a ßchto ßebi pomyßli?“

Pobłedże ßłowa SScżėpan hißo njeżkyłchcżeße, pschetż w jeho myßlach naßta ménjenje, ż nicżim ßanużene a kiż wón tohodła wuprajicż njechcżaße, ło pschecżelßemu knjes, kiż bėßche wczera wjeczor a dżeńża rano ż Pėtrom jich ßhromadżißnu wopytał, a ło tak ważnje a kedżbliwje pschi Wożich ßłużbach wodżėłił, je pytany inżenėr Rainer. Tón dyrbi bė też inżenėr a thodżeße ż Pėtrom zyły dżeń po lėßu.

„Hdyż domoj pschijdżu, dyrbju ßo ßnydom pschehwedżicż“, ponyßli SScżėpan, „a je-li wón to, pósżelu jeho hnydom ż wobeju thorej żonje.“

SSo by ßamyßleneho młodżenża ż jeho ßrudoby wtthorhnył, naßpomni nėtko, ło by rad chcył wowku wopytacż. Nikolaj hnydom ßtany. „Tuż pójmoj!“

A wonaj dżėłchtaj. Duży po puczu powėdżeße SScżėpan wo lubości Bożej a kak rjenje to je, ło je njebjeßi Wótz ßwojim dżėćom k wuporjenjej dał. Ninowólnje da ło też Nikolaj do powėdanja a tak dóńdżejchtaj, prjedy hacż ło dohladaßchtaj, do Borowikeho dwora.

SScżėpan wuhlada wowku na dworje a dóńdże k njej, ale wón dyrbjeße zlubicż, ło potom też ke knjejßim pßchińdże. A wopraważe też dóńdże.

Margita jeho tam nanała a ło nad nim ßwjeßeli.

„Nėwėrno, SScżėpanje“, rjekny potom, „ju wotmiėjeßch ż nami hodżinu? SSmy mała ßhromadżißnu. Ja ßawołam wowku; my ßynjemy ßo ßa blido; potom to budże zyle tak łaż tam pola waß.“

Margita njepraßcheße ßo ja tym, ßchto nan k tomu rjekuje; wona njepyhny jeho ßpodżiwane pschadżatnje, ke kotrymż wón na młodeho burßcheho młodżenża hladaße, wot kotrehoż Margita wulożowanje Bożeho ßłowa żadaße. Wona myßleße, ßtóżdy dyrbjał ßo ża Bójßkimi wėrnoßcżemi tak żedżicż jako wona. Woni wßchitzy bėchu jej k woli.

Pjedy hacż wona ż SScżėpanowej wowku dóńdże, ßeßtaja Aurel ßtoczi wokoło blida, a Nikolaj roßcżahny ßamėchtj, ło hychu pschecżiwcże ßcżina ujeznaczinile. Korimicż ßramowa ßwoje nowiny ż blida, a SScżėpan wupyta ßebi ßwój tekßt.

Hdyż bėchu ßo ßeßydali, modleße ßo mkodżenż k ßwj. Duchej a pocża cżitacż:

„Ża domje mojeho Wótza ßu mnohe wobydlenja; by-li tak njebyło, bych Wam prajił; du, ło bych wam mėßto pschihotował.

A hdyż woteńdu a wam mėßto ßepschihotuju, pschińdu jaßo a wojmu waß k ßebi, ło byßcże, hdżež ja żym, też wy byli.

A hdże ja du, wėßcże, też puczej wėßcże.

Domaßch jemu prajı: Knjeże, njewėmy, hdże dżeßch a tak mózemy puczej wėdżecż?

Jeßuß jemu praji: Ja żym puczej a prawda a żiwjenje; nichtó njeńdże k Wótzej, khiba pschese mnje.“ (SSßwj. Jan 14, 2—6.)

„Moji knjeża, ja waß njeßnaju“, pocża SScżėpan a hladaße wokoło na żiwojich pschijpoßłuchacżarjow. „Ja też njewėm, na kajchi puczach wy kroczicże a kroczicż dżeeże. Ale tu namy puczej wopitanу, kotruż wy dyrbicże hicż, hdyż chcżeże domoj pschińcż, a hdyż njeżmė Wßache zyle ßemße ßiwjenje podarmo a wėczne żiwjenje ßłużbjene bycż.

Rosmyßlcże, ßchto to rėka: Knjeż Jeßuß praji, ło ßu w domje jeho Wótza mnohe, a jara zjane wobydlenja, każ cżitamy we ßjewjenjach ßwj. Jana. Wón ßam je ßchoł, wom a mi mėßtna pschihotowacż, pschetož Wón naż łubowaße; to mėßto tam, hdżež njebywa żyßłoh, cżßłnuch bołeßczow, plakanja a horja pschе naßchich wotemrėtych łubych, też nij żanoho wutßchika żakoße wjaży; pschetož tam njeje hrėcha, tam hdżež ßtónżo wjaży njeßakhadża, mėßacżk ße wjaży njeßkowa; hdżež ju ßo naßchеho horja ßkńeżiłe, ßapocżiju ßo ßama radoßcż, mėr a pokoj. Tam wón dżéßche, nam mėßto pschihotowacż. A hdyż je wono ża tożdeho pschihotowane, pschińdże Wón ßam a wßunje toho, kiż je pschihotowany ßobu. Haj, wón lubuje naß kak, ße ßmy ża naß pschińdże, bynjeż by dożeż jandżelow mėł, tiż mohł wupóßłacż. Wón ßam pschińdże.

Tola hdyż Wón pschińdże, namaka-li Wón waß, moji knjeża, na puczu, na kotremż ße też najprocżißchi jahlubożej njemóże? Schtóż potom njebudże hotowy ße ßobu ßamym a ße ßwétom, hdyż budże Knjeż Jeßuß hotowy ż pschihotowanjemi tam horjeka, tón je ßhubjeny. SShubjeny — każe żakoßne ßłowo!

Ja wėm, ßchto rėka, ßhubjeny bycż; pschetož bėch żaš da-loło wot Boha ßdaleny a brodżach w inłych hrėchach. Bóh łubowaße nje tak jara, jo da nit ßwojeho ßyna, a ja Jeho njekhwalach, a ło Jemu njedżakowach. Ja bėch tak ßiwy, jako by Jeho dożyka njebyło. Wón mi pschihladowaße, a ja ßłuchach psched Jeho wocżomaj cżołowżiwe hrėchi. Knjeż Jeßuß wėdżeße, ło budu ßhubjeny, pschetož duścha, kotraż hrėchi, wumrėje.

Ja njewėm, moji knjeża, ßchto wy wo hrėchu myßlicże; ale Bóh takle praji.

(Pokračowanje ßcżėhuje.)

waſche zimaze wobrasy ſe zwjenja naſcheho Knjeſa, kiž bu-
dźe w žiwjenym kraju fotografowane.

S **Wukrancžiž.** Pſched nékotrymi njedźelemi běchu tu
namjet ſapodali, ſo matej ſo tudomnej ſchuli do jeneje ſjed-
nóčiſ. Knježeſtwo w Lehnizy je na to wobſamikło, ſo ma
ſo teje należnoſcej wróżeſtajtej, dóniž némſkoſtatny ſchul-
ſki ſokoſ do mozy njeſtupi.

S **Hródka.** Podawk, kiž wo njeſtrakoſczi a wo wulkej
truhowſczi ſwjedeži, ſta ſo njedźelu rano wokoło 5 hodź. na
Sjedrichowej dróży 26. róžk Tſélzowſkeje dróhi. Do prě-
njeho wojtheda mjenowaneho twarjenja pſchiležeja pjeċe
wokna, do ſchleńzy kuloziu hóżeru wuraſowſchi tžěrko wulki
kamjeń a padże na kromu loża, w kotrymż nikoby cžłowjek
ſpjeche. Wu-li kamjeń jenoż nékotre zentimetry wyſche ſie-
gnał, by mlodeho cžłowjeka ſtraſchnje ſraniż mohł.

S **Hródka.** Jako ptačk wjeczor wokoło 6 hodź. moto-
rowy koleſaŕ po Slo-Komorowſkej dróży do Hródka dele-
ſchježdże, ſo jemu mjedowo a hjeſ widomneje pſchiczyny
prědni dźěl twara wotſemi a koleſaŕ padże ſe ſwojim
kolom na dróhu. Derje jenoż ležeże, jo ſpěche motorowy
koleſaŕ pomałku jěć, ſo ſo pſchi padnjenju, kiž mějeſche
jara ſtraſchny napohlad, njeje bóle ſranił.

S **Chmjelowa.** pola Khoćebuża. W wozy na póndźelu
ſu Strobižańſka motorſka ſukawa do Chmjelowa na py-
nez ſapołamała. Tam běſche w 3. hodźinje w brožni wo-
ſchadżerja Albina wohenj wudyrił. Drožeń běſche ſe ſwym
wupjelnjena. Sa motorſku ſukawu běſche pak haſchenje jara
wobcžežne, dokelž běſche wjeſny hat zyłe ſanjeſenny a pucže
ſubjene, ſo ſo motorſka ſukawa ſapadowaſche. Dla tuteho
njeſluhowſchi wobſtejnoſczow motorſka ſukawa hakle pomjenje
poſchje ſapſchimnjeċ. Ji pak ſo poradźi, drožeń hiſchcze
ſkóła ſdźerżeć. Jako dhajiche roohnjowa wobora ſo jako
wróćiła, dóſtada ſo wódoho druheho wohnja. S pizu na-
pjelnjena drožeń wobſchadżerja Wojnarja, kotraż běſche 500
metrow ſdaleka a napſchećiwo wětrej ſtejeſche, ſo paleſche.
Motorſka ſukawa hnydom ſapſchimnu. Wjenoż ſ wulkej
pomocu mużeſchkeje Strobižańſka a bórzy pſchihladowana Sa-
ſpowſka wobora ſuhodnje twarjenja wukhowaċ, kiž běchu
ſe ſtonu kryte. Hakle na ranje wokoło 6 hodź. możeſchtej
ſo woboraje wróćiċ. We wobémaj padomaj je mjeſterje
ſłóſtniſka ruka wohenj ſakoſtka.

S **Mońa** w Delnjej Łužy. Njedźelu, jako mužachmy
w naſchej wſy kermuſchu, na wjeczor wokoło ¼7 hodź.
wódoho na wohenj pſchacžu. Hródź a drožeń hamtſkeho
ſlužobnika Marcžina Krawſy ſteſeſchcżej w plomjenjach. Woſ-
nowa wobora możeſche tžěrko poſtaċ łapſchimnjeċ, dokelž
je Krawſowy ſtatok wuhnjenu. — Sóſuſodźe pomhachu
wulki a mały ſkót wukhowaċ. Potrjechenemu poczeſi wo-
henj cžim bóle, dokelž je ſo jemu w małeſcu hižom domſke
wotpalilo.

Z Łužicy.

* S **Nowoſalza-Spremberg.** Na mahlej dróży pſchi ſa-
jěžde bo naſcheho mėſta jenemu cžeſkemu automobilej Ži-
towſkeje ſozietatneje piwarnje wodźiło ſapraji. Automobil
wjeſeſche 300 zentnarjow piwa. Wóſ poċza ſo wjerchacż,
powróći ſo a wali ſo po wyſokim brjoſy dele. Pſchi pad-
njenju ſuwwala nékotre pſchi dróży ſtejaze kamjenje. Se
jěždżerjow ſo na ſkoże jedyn lohko rani. Na automobilu
wóſta wjetſcha ſchkoda.

* S **Habrachcžiž.** Na ſwoje cžeſke ranjenja je w tu-
domnym ſanatoriju 21-lětny dźěłaċżer Bar ſ Bejerez wu-
mrěł. Jeho běſche pſched nékotrymi dnjemi w Hornim Fried-
densdorfje cžeſny automobil ſ motorſkeho kola ſtorcżił a
jeho na hłowje cžeſko ranił.

* S **Sharjeſza.** Ptačk wypoſłaneho w druhej hodźinje
ſta ſo bliſko żeleſnišćowego mėſta na Miſeſanſkej dróży
cžeſke wobkhadne njeſchoże. Automobil firmy Korla Lu-
ſtig w Shorjeſzu ſrały bo woſzobowego automobila ſwo-
bodneho knieża ſ Wrangela. Pſcheſ hłuboke ſranjenja bu
pſcheſtarja Hevelina, kiž Luſtigez auto ſam njedźeſche, z njeho
cžiſchenyċ. S cžeſkimi ranjenjemi nopa dowjeſchu jeho
ſ autom mėſcheańſkeje wohnjowneje wobory do Shorjeſ-
kjeje khorownje. Lékarjo ſu mėnjenja, ſo laſo wotcherpi.
S mutkhażednych bruchow auta bu jenoż ſwobodna knjeni
ſ Wrangelowa lohko ranjena. Schó je na ſranjenja winu,
njeje hiſchcże ſwěſcżene.

Ze Sakskeje a dalšich krajow.

* S **Mlichnja.** (Njeſbožowny tžěk.) 15-letny błudaċ-
ſki wucžobnik Koblenj hrajkaſche ſwój w dźěłarni ſwojeho
miſchtra ſ piſtolijomaj. S Koblenjowej bróże pucżeſcu
ſo nadobo wulkeſ a kulka ſtecża Weſſerej do wutrobna,
ſo ſo tutón na mėſtnje morwy ſwjeże. Njeſbožowny
tžěk je ſo nětko ſbudił.

* S **Barlina.** (Krwawny podawk.) W jenej korczmje
w połnóżnym dźělu Barlina ſo njeſwatej hoſcżej ſwarjeſchtaj a ſwój jedyn druhemu ſ revolwrom hrożeſchtaj. Hoſcżeń-
ſaŕ jeju ſ hoſcżenja wupokaſa. Nad tym pak ſo wapokaſanaj tak roſhoriſchtaj, ſo do polnje wobkhadżeneje korczmy
tžěkeſchtaj. Jenu wołoſku ſaſtřělichtaj. Jako ſo nékotſi
ſa ſłóſtnikowaj puſchcżichu, wonaj do tutych tžěkeſchtaj a
pſchi tym nimodwjaż wołoku, kiž dożyła wobdžělena nje-
běſche, ſaſtřělichtaj a dwě dalſchej wołoſce franiſchtaj. Mor-
darjej ſtaj cžekmuloj.

* S **Barlina.** (Podwuznik ſaſtřěli ſnihlinje wobkhadżerja
domu.) W Hakenfeldze pola Schpandawy ſaſtřěli w nozy
k póndźeli jedyn bankowiſti ſaſtojnik mějeſcża domu, pola
kotreżo bydleſche. Wón myſleſche ſwěbi pó cżinje, ſo ma
nutſkamarja pſched ſobu a ſo ſ revolwrom wobaraſche,
pſchi cżimż jeho ſaſtřěli. Kriminalna polizija podawk bliże
pſchepytuje.

* S **Goldberga** w Schleiſkej. W jenym bydleniu na
Bjedrichowej dróży lehaċ ſo mlody cžłowjek do loża a
wuſnyċ, woſtaji pak ſwěcżku ſaſwěcżenu pſchi łożu ſteċ.
Jako ſo ſwěcżka wuſnyèże, je drje ſo łožo ſapaliło. Na
ſkoże pak huſty kur mlodeho cžłowjeka wubudi a wón
ſamó wohenj ſaſeċ.

* S **Marusdorfa** w Cžeſkoſłowakiſkej. (Dejmantny
kwaſ.) W pſchihodnoċżeſe Schumbornje ſwjeżeſkeje ſandżeru
ſobom dźěłaċżeŕ Anton Weiermüller ſe ſwojej mandżel-
ſkej Thereju dejmantny kwaſ. Wobaj jubilaraj wjeſeliſtaj
ſo dobreje ſirowoſcże.

* S **Młodeje Boleſławy** w Cžeſkoſłowakiſkej. (Sbě-
hadło wottorhny hołzy hłowu.) Jakoſtnu ſmjerċż namaka
tu 15 létna dźěłaċżeńka Sdenka Broſchez. Wona wjeſeſche
ſo w ſchołdle (Fahrſtuhl) a tykny pſchi wjeſenju hłowu
tak njewobhladnitwje won, ſo ju ji ſchołdło hnydom wotcża.

Hospodarski rozhlad.

Wutoru 8. nowembra 1927:

Wběrawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,1885	100 pólsk. złotych	46,875
100 holdelski punt . .	20,381	100 českosl. krónow	12,408
100 swajc. frankow	80,70	100 franc. frankow	16,425

Barlinſka burſa ſapoċża ſwoje dźěło w nowym
žiwjenju ſe ſtyjnym kſeſnjenjom cżiſtoċżnych kurſow. Sſwoju
winu ma we wſjelowjeſnju roſprawy Parkera Gilberta,
bohſadowarja némſkich finanzow, wo ſinenjnej politiki ném-
ſkeje republiki. Gilbert wumjeſchi maſchenu knježeſtwow
bróżeſtwo ſe ſtatnymi dokhodami. Burſa mėni, je je ſo
laſkeho poroka bojała a ſo Zu jejne wekſakwanja we
wótroſci poroka hiſchcże ſtyknuċ. Na wukrajnych
burſach łodnoſa némſkich pjenież ſchromnja trachu po-
wjeſeli.

Produktowe wiki wcżera minjale pſchi ſwobodnich
płaċżinach ſawoſtachu. Jenież wowoż ſnowa 5 pj.
pſchihładżi. So druhe drużiny żita, wożeſche pſchenża a rożka
bole dele njebijachu, ma ſwoju pſchicżinu w tom, ſo wu-
krajne produktowe wiki ſkruċżenje płaċżinowe powołcżu.
Wcżera płaċżeſche zentnaŕ

w Drježdżanach (pjatk)

pſchenicży 12,75—13 hr. (12,75—13 hr.)
rożki 12,25—12,50 hr. (12,25—12,50 hr.)
jeċżmjenja nałtinſcho 12,85—13,60 hriwnow (12,85—13,60 hr.)
jeċżmjenja naſymſkeho 11,30—12,10 hriwnow (11,30—12,10 hr.)
wowża 10,65—11,15 hr. (10,95—11,25 hr.)

w Barlinje.

pſchenicży 11,95—12,100 hr., rożki 11,55 hr.
hacż 11,75 hr., jeċżmjenja nałcżiſcho 11 hacż 13,15 hr., wowża 9,75—10,35 hr.

W termińowym wikowanju

ſa dezember: pſchenicży 13,50—13,45 hriwnow, rożki 12,35—12,30 hr., wowża hr. 10,95,
ſa měrz: pſchenicży 13,35—13,30 hr., rożki 12,57½—12,50 hr.,
ſa meju: pſchenicży 13,62½ hr., rożki 12,70 hriwnow, wowża 11,35 hriwnow.

Pſchiſtajiċj pytaja

Kowaſſcha, Schmidt w Njeſwarowach. — Pohriſch w Rě-
cżizach.
Murſerjow, Lemm w Bělej Wodźe.
Dźěłaċżerjow, plawarnja w Bělej Wodźe
Drenérarjow, Pejowſchta w Rakezach.
Sdrnka, Schwarz w Zurizach.
Schofera, M. Wobſt w Budyſchinje.
Dołzu do domu, khoſejowanja, Jobſerjowern w Budyſchinje.
Berikez pjekarnja w Hródku, Hornéż ſtka haſa 24. —
Barenſkowa we Lutez. — Urban, Weberowa haſa 6.
Bernhdowa, mandżelſka direktarja w Budyſchinje.

Na pſchedań:

Sbcżepſelowa tżecha, 55 kóſmych metrow, w Wóżizach 15.
Kolo motoriſe, Leinert we Łaſu.
Krowa mloda ſyma wyſokoſnuċżelna we Wownowje 5. —
Mjeſ dwěnaj na wuběrk a ſwójmy ponj, Lajer we Lu-
poji. — Sdyma wyſokoſnuċżelna krowa, Kubſch w Mu-
cżowje.
Ranza ſnuproſchna w Malem Parzowje 15.

Sdrudniſzy na pſchejadżowanje!

ſrjedu 5. nowembra 1927:

w Rjiſej dop. ½12 hodź. pſched Schamarej hotejom a wto,
w Bukowje pola Wojerez dop. ¼10 hodź. w hoſcżenju taſ-
lany wóſ na pjerach,
we Łaſu dop. w 11 hodź. w Schołcżiż hoſcżenju: 4 koleſa,
bleſcha maſchinſkeho wolja, drajny kamor, drajnowy wo-
wjeſchaċ pſched ſtwu, błido ſ mucżu, ſchpihel, cżaſownik a
wobraſaj, łkaċżuſki ſtoł, bezimalna maſa, kichidlata klum
pa, 10 tyſkow maſa;

ſchtwórtk 10. nowembra 1927:

w Budyſchinje na ſudnišćowje dop. w 10 hodź.: Wokenżaty
kamor, tobakowej rězaċaj a podobne pſchiprawy, rězaċ
papjery, pult ſ ſtejenju, bůſejej, wuczahowaċke błido,
draſtny kamor, hnidżowy automat, kuchowy kamor, błido,
4 ſtoły ſe ſejfem, łożowiċ ſa żołe, tarczaża pila, 28 ſyr-
dom, 180 jerjowych ſyrdow, ruczny wóſ, kałowy rězaċ,
kichidła, gramofon, ſerjikon, 4 ſofy, maguet, wokſiowej
klumpi, wobraſaj, błidži ſa kurjerjow, 3 piſaċke ſtroje,
7 pijaċkich błidow, ſtejazy cżeſnik, ſchpihel, pjenježny
kamor, wichelaka wolmjana draſta, polmy wóſ, ſadowe
wino, pianoforte, wertik, hołtwiſki-wóſ, tepichaj a re-
regulatoraj.
Dale ſtanjimy dżeń dop. w 11 hodź. w hoſcżenju „Ke kró-
ſnjemu“ 6 gm. khojnowych powoċżnych a druhich bez-
bjeſ ſtukow, hnaſle drjewo a zolſte bejſi.

Škrowe depeše.

Produktowe wiki w Barlinje dżenża dop. ¾11 hodź.:
Wobrot ſnadny, płaċżiny dotalne.

Dop. ¾12 hodź.: Każ pſched hodźinu.

Płaċżiny na Barlinskich produktowych wikach.

Żito a wolijowe ſymjo po tunj abo 1000 kg, hewak 100 kg.
Płaċżiny po złotej hriwnje.

	7. 11.	8. 11.		7. 11.	8. 11.
Pšeńca	239-242	239-242	bunv	22-23,00	22-24,00
rožka	231-235	231-237	woka	22-24,00	22-24,00
nal. jeċżmjeń	220-263	220-264	módre lupiny	14-14,50	14-15,50
naz. jeċżmjeń	—	—	żołte lupiny	15-15,50	15-15,50
wowa	195-207	196-200	zeradella	—	—
kukurica	191-193	191-193	raps. wosuſk	16-16,20	16-16,20
pšeńc muka	31-34,25	31-34,25	lany wosuſk	22-22,50	22-22,50
rżana muka	32-33,25	32-33,25	pocn. melasa	—	—
pk. wotruby	14,75	14,75	brnj. kruški	24,00	24,00
rżano „	15,00	15,00	pšeńc. „	2,60-3,00	2,60-3,0
raps	335-345	335-345	rżana ſloma	1,10-1,30	1,02-1,30
lane ſymjo			pšeńc. „	0,85-1,25	0,85-1,25
hróch	35-37,00	35-37,00	wowsna „	0,85-1,05	0,85-1,05
pjeluški	21-22,00	21-22,00	jeċżna „	0,85-1,05	0,85-1,05

Płaċżiny rěznehu skotu na Drježdżanskich skótnych wikach.

7. novembra.

188 woł., 160 byk., 335 kruw. a 52 jałoċż., 619 ċżelat., 693 wowc., 3531 ſwini.

Płaċżiny za

woły: 1. 57—63, 2. 48—52, 3. 40—45, 4. 33—38;
byki: 1. 61—64, 2. 52—58, 3. 45—50;
kruwy: 1. 52—56, 2. 43—48, 3. 31—36, 4. 25—28;
jałojcy: 1. 54—58, 2. 45—52;
ċżelata: 1. 85—90, 2. 78—83, 3. 68—75;
wowcy: 1. 60—65, 2. 52—58, 3. 43—48;
ſwinje: (přez 300 pt.) 68—69, 2. (240—300) 65—67, 3. (200—240) 62—64, 4. (160—200) 58—60, 5. (120—160) 54—57. Rancy 54—58.

Drježdżańska burza (7.11.)

Pšeńca	255-260	bérnjace kružki	25,20-25,70
rožka	245-250	pšeńč. wotruby	14,90-15,40
nałétni jeċżmjeń	257-272	rżane wotruby	15,50-16,80
nazymsk. jeċżmjeń	226-242	pšeńčna muka	45,00-46,50
wows	217-223	rżana muka	37,50-39,00
čefwjeny dźeċel	203-270	woka	—
raps	325-335	pjeluški	—
kukurica (Mais)	192-195	hróch	—
ſuche truhanċki	12-12,70	cokrowe truh.	19,00-21,00

Přilopk.

* **50 lět telefon.** Saſdżenu ſobotu 1. nowembra běſche
runje 50 lět po minyło, ſo ſu prěni telefon do ſtawanje
ſłużby ſtajeny. Prěni, kiž jón wužiwaſche běſche generalny
póſtowy mijſchtr Schežépany na Lipižańſkej dróży we Barli-
nje. Telefon ſwjatowaſche jeho dźěłaċżſki ſtuwu ſ dźěłaċżſkej
ſtuwu direktora telegrafowſkeho hamta na Friedrichowſkej dróży
w Barlinje. Na to ſnaſa wulke požadanje ſa telefonſkimi
aparatami, kotrež Siemenſez ſirma tehdy po 10 hriwnach
pſchedawaſche.

* **Rubježny napad** w Cżarlottenburgu. 67-létnu pi-
ſaŕſku pſchiſtajenju Gertrudu Leſſingowu, kotraż je we
„Młodowim“ na Goethowej dróży 22 w Charlottenburgu
pſchiſtajeną, ſdżiwórk popoldnju w kbodowej wotkhiżi
tuteho domu njeſnaty mużiſki nadpadże, ji ſ jeneje tity
kampor do wożowy ſtypny a ji aktowu mapu ſ 446 hriw-
nami kradny.

* **Difhteritis** w dźěżażym domje. We wożeſtwujeńſk
mėſta Barlina w Neiſze pſchi naraſtſchim morju je 6
dźěżi na difhteritis ſkhorile. Jene dźěżo je hižom wu-
mrěło. Sdyżkuli pjeċż pak njeſbuż w ſmjertnym ſtraſche.
Poſa dalſcich hólzow a hołzow ſu pobhladaże ſaċżeſkiny
na ſchiji naſnałali. Tute dźěżi nětko we wożeſbitym twa-
renju pſchebywaju.

* **Najſtarſcha** ſona Němſkeje. Johanna Priggowa we
Emſbżenje pola Lüneburga ſnjeżeſcże 5. nowembra ſwoje
106. narodniny. Wona je najſtarſcha ſona Němſkeje.

* **Nowy wulki wohenj w Mecklenburgiſkej.** W mecklen-
burgſkim mėſeże Brüel, kotrež bo pſched nékotrymi dnjemi
pjeċż twarjenjow dla ſapaleſkeſtwa wotpali, je w nozy na
njedźelu nowy wulki wohenj zyżhnował. Sa krótki cżaſ
wotpali ſo wóſom brożnjow, kiž běchu wſchitke ſe ſnjemi a
ratařſkimi maſchinami napjelnjene. Każ ſo ſda, je też tu
ſłóſtniſka ruka wohenj ſakoſtka.

* **Finanzny hamt ſebra 262 ſwini.** S kornjeżnje ſwinſt
w Dannenru ſebra Kreſeldſki finanzny hamt wſchitkich ſtót
ſ 262 ſwinjenmi, kiž ſu na 8000 hriwnow hódne. Finanz-
ny hamt je dyrbjał ſtót bracż, dokelž je wobſbędżeſ pjeża
38 000 hriwnow dołowny podwjeſł.

* **Błyſk ſapali burſti ſtatok — w nowembru.** Njedźelu
cżehnjeſche cżeſke njewjedro nad Leckom a wokolinu we
Schleswig-Holſteinſkej prowinzy. Błyſk dyrł do burſcheho
ſtatoka, kiž ſo dożiſka ſpali. Wobſeń ſnieżi wulke ſkłady
żita. Też nékotre ſtorżata ſu w plomjenjach kónż wzali.

* **Bitki nałeſi w połnożnej Tirolſkej.** We wſy Arcln
w połnożnej Tirolſkej tas w nozy w jenym hoſpodarſkim
twarjenju wohenj wudyri, kiž ho na pjeċż twarjenjow wu-
ſpſchestrė, kiž běchu jene pſchi druhim natwarjene. Jena
ſónſka wumrě krótko po tym, jo běchu ju wukhowali,
dokelž běſche ſo pſchejara roſhorila. Pſchičżina wohnja
njeſe ſnata.

* **Nałeſe powoażenje w Schwjedſkej.** Wenerſki jeſor,
najwjetſchi jeſor w ſmitſkowjnej Schwjedſkej je ſo pſchez
ſwoje brjohi wulinył. Nékotre dźěłe mėſta Lidköpinga ſu
ſo dyrbjałe ſo dźěłaċżerjo pſchez wołna wukhowaċ, je-
ż wożhażnu. ſalepiċż.

* **135 ſonow a dżeċi mornych.** Każ hižo w póndźe-
njſchim cżiſle piſachmy, je ſo w Sſhanghaiu w Chineſkej
nad kinematografowe ſala pſchelamała, w kotrejż textilowe
dźěłaċżerki ſwoju ſhromadżiſnu wotmeċhu. Sala ſ tżeżbo-
poſkhoda ſo pſchelamanſchi pſcherasy też duo druheho po-

ſtłhoda, pod kotrymż běſche kinow. W rospadankach je 135 ſonow a dźeći ſwoju ſmjerćz nanakało. Mjes morjenymi je jenoż jenički muzſki, mjenujcy dźeſacjeſtſi wjednik Nenthin. Shromadźizna wotmě ſo k ſakoženju dźeſacjeſtſcheho ſwjaſa.

* 86 **morwych pſchi ſnjeſbožanju łóże pola Sidneya.** W ſobotnim pſchiſłuchu wo njeſbožu w Sidneyſkim pſchiſtawje, łódźi łódź „Tahiti“ do pſchewożowańſkeho cyłna „Gaycliffe“ ſtorzi, ſo ſo tutón podwótri. Po nowiſchej hamtſkej powěſći je ſo 86 cłowjekow ſatepiło.

* **Symu w Amerizy.** W połnjeſchej Amerizy mjeſachu dotal rjane, haj móżemy rjeź, nałětne wjedro. Poſtajene dny pak je ſo tam njejapaſy ſymu nawalika a zyłe rjane cłowje wjedro ſaczěrika. W ukwjeczernej Virginiſkej, dźeż ſadowe ſchtomy hižom k druheſmu raſej ſakčěwachu, je ſo pěrni ſnjeh Lětuſcheje ſymy naſchol.

*

* **Jenoż měr to cżini.** Lěkaŕ: „Wašch hibik (Puls) dże jara pomalu, luby mużo.“ — Patienka: „Ach to nicżo njewadźi, mam cżaſa.“

Strowotnistwo.

Wotrubowy napoj.

Dźěći, khorí a ſtarí ludźo njeſmjeju piwo ani wino, wożebje ſu-li khorí. Sa nich njeje lěpſcheho napoja hač ſ wutrobow. Je jara dobry a ſtrowy, dokelž we wutrobach je wjazy wulka hač w muzy. Napoj pſchihotujemy na ſcżěhowaje waſchnje: Pſchenicżne abo rżane wutroby warimy ¾ hodźiny we wodze a na to je derje wutłoczimy. Do wotwara pſchimeſchamy měd, potom hiſchcże ¼ hodźiny warimy. — Tajſi wotwar je tež lěkaŕſtwo jara ſtrowy, hdyż ſo najſmminy, mamy-li ſymnizu (Fieber), wicź, reumatiżmuſ abo pſchecżiwo podobnym khoroſcżam.

Tež pſchecżiwo wſchelakim ſchijazym khoroſcżam je wotwaŕ wubjerny ſrědk.

Dobra domjaza žałba.

Mły móżemy ſrěbi zyłe jednorje ſami doma dobru domjazu žałbu pſchipraviś, kotraż ſo derje hodźi na roſkwětane ruzy, hubu, brjodu a wſchelake pluſkerje na koži. Žałba ſo na ſcżěhowaje waſchnje pſchipraji: Wſmi 125 gr. żołtoho woſku a roſpuſchcź jón w nowym horcu ſpomalu. Ke tomu pſchidaj 250 gr. (to je jedyn kuſk njeſceleneje butry.) Hdyż je ſo wobeje roſpuſchcźiło, pſchidaj 125 gr. róſeńkow, kotreż maju ſo najprjedy cżiſcże wumyć. K tomu hiſchcże pſchidaj 125 gr. wobětenych jabłukow. Wſcho hromadże nětko ſwař a ſ cżiſtej łžicu derje pſchemeſchej. Warieć ma ſo to wokoło ½ hodźiny. Mjes tym ma ſo nałwaŕ nětkotre raſy pſchemeſchcżeć. Na to ſeſběraj ſyrjeńca jeſcheż a cżiſty nałwaŕ nalij do porzlinowych hornczkow. Tak maſch žałbu hotowu. Je to dobry domjazy ſrědk, kotryż możeſch wſchědnje w domjaznoſći trjebacź a je cżaſto redliſchi hač wſchelake nakupjene abo mułkwalene žałby. Tajſi dobry domjazy ſrědk njech na kóżdu hoſpoſa abo maćź pſchezy k rukam. Kóżdu khwiłu móżemy jón trjebacź.

Hamtſke wozjewjenje z Budyšina.

K wotwobroczenju konkurſa nad ſmóżenjom twaŕſkeho miſchtra a mějiczela twaŕſkeho wobkhoda Bjedricha Otty Maxa Pohla w Budeſtezach je ſo 2. nowembra 1927, dopołdnja w 11 hodź. ſudniſke wurunańſke jednanje ſapoczało. Termija ſa jednanje wo wurunańſkim namjeſcze, kiž je dožnik namjetował, poſtaji ſo na pónđelu, 28. nowembra 1927, dop. ½10 hodź. pſched hamtſkim ſudom we Budyſchinje — w ſaki 141. Sa dowěrniſku wołoſbu bu wěcżnik dr. Weißflog w Budyſchinje poſtajeny. Podłohi wuleża na ſudniſkej piſańni nutſkopładnjenju ſa wobdźělenych.

Hamtſke ſudniſtwo w Budyſchinje.

Aſchowanje.

Nětuſche **aſchowanje měridłow, ſa kotreż winowatoſcże aſchowanja wobſtoja a kotreż ſo w ſławnym wobkhodźe trje**baju, je **17., 18., 21., 22., 23., 24., 25., 28., 29., 30. nowembra, 1., 2., 5., 6., 7., 8., 12., 13., 14., 15., 16., 19., 20., 22. a 23. dezembra 1927** dopołdnja wot 8 hodź. hač do 3 hodź. popołdnju w „Tſchešni“.

Wono ſtawa ſo po dróhach.

W kotrym cżaſu maju wobdźělnicy k aſchowanju ſwojich měridłow ſerješ, ſo ſ **wożebitym** namołwjenjom poſtajeho hiſchcże woſſewi. Schtóż tajke namołwjenje ſ nětkajeje pſchicżiny njedyrbjał dóſtacź, ale wobdźěli wěcż, kiž maju ſo aſchowacź, ma to w prawym cżaſu a bjes namołwjenja na podpiſanym poliſajſkim hamcże, a to w prawym cżaſu a bjes namołwjenja na podpiſanym poliſajſkim hamcże, a to na poliſajſkej ſtraži na Hłownym torhoſchcżu 1 woſjewicź.

Kóżdy, ſchtóż měry dołhoſcże, bantowe měry, moſchtnowe měry, měrjeriſte graty ſa moſchtny, hłuboke měry a měrjeriſte graty ſa ſuche wězy, wikowańſke a prezyſijowe ważidła, wikowańſke a prezyſijowe wahi w ſtawnym a aſchowanju podležażym wobkhodże wuzíwa abo ma je pſchihotowane, ma je w poſtajenym cżaſu k aſchowanju **derje pſchipraviene a cżiſte aſchowańſkemu ſaſtoſnikej pſchedwołożicź.**

Sa aſchowanje **pſchiłuſnerjeržanych** wězow, to rěka měridłow, kotreż ſu na měſtnje, hdźež ſo trjebaju, tak pſchipraviene, ſo ſo njedadża dožłoka, abo jenoż ſcżaſa wotpuſchcżiś, abo pola kotrychżbu by pſchiłuſnerjeſcże k měſtnu aſchowanja dla jich wulkoſcże abo heſaſcheje twórby wobſebje woſcżeſene było, ſu dny **19., 26. nowembra, 3., 10., 17. a 21. dezembra t. l.** wotmyſlene. Tute wězy maju jich wobdźerjerjo pſchi ſpoczatku aſchowanja aſchowańſkemu ſaſtoſnikej **woſjewicź,** kiž cżaſ aſchowanja poſtaji.

Sazmanja ſa aſchowanje maju ſo **hnydom po wukonjanym aſchowanju** ſapłacżicź. Hačke po ſapłacżenju aſchowanja dóſtanu wobdźerjerjo pſchedpołożene měridła **wrócżo.** Wo aſchowańſkim wunoſchku a wo ſapłacżenju ſazmanja dóſtanje **kóżdy** piſmowne wobtwrdzenje, kotreż ma wobdźerjer měridła jako wupokaz wo aſchowanym khowacź. Měridła, pola kotrychżbu je aſchowańſki cżaſ wotběżał, abo kotrychżbu kłt a lětowe ſmamjo buſchtaj wothódnoſcżenej, njeſmědża ſo we wobſtawże wužiwacź abo na ſtawże bycź. Po aſchowanju ſo měridła wobkładuja.

Pſchecżiwjenja pſchecżiwo wobſtejazym pſchedpiſmam ſo po § 22 měridłowcho a wažidłowcho porjada ſa Němſki kraj ſ 30. meje 1908 khłoſtaja. Tu maju ſo nimo khłoſtanja měridła, kiž ſu pſchecżiwo pſchedpiſmu, njedźiwajo jomne ſcżinicź abo ſebracź, też móże ſo jich ſnicżenje wuprajicź.

W Budyſchinje, 1. nowembra 1927.

Měſchczańſka rada, poliziſki hamt.

Najwiše z cyłeho ſwěta.

— **Schtrowa powěſcź wo wjedrje ſa jutſiſchu ſrjedu:** Samrócżeno, khłódno, ſcherjate. W Jendželſkej: ſymniſcho.

W dźěłarni ſwojeho miſchtra w Miſchnje dwaj wucżobnikaj ſ piſtolomaj hrajkaſchtaj. Pſchi tym ſo wuſtrěli ſpuſchcżi, a kulka 15 lětnemu blidaŕſkemu wucżobnikej k wutrobje ſlerża a jeho na měſtże mori. *Njeſbožownik cżěrjy je cżelnyh.*

*

Pſchi ruſko-pólſkej mjeſy je 20 muži ſyłna ruſka banda tſi ſtatoki nadpadła, 9 wobſtejerjow moriła a 17 ſ wutrjelemi ſ revolwra ſranika abo ſ nożemi ſtakała. Hakle po dłeſchim pſchecżiſełowanju ſo pólſkej namjeſnej ſtraži poradźi, bandu pſches mjeſy ſahnacź.

*

Mjes Escorialom a Avilu w Schpaniſkej ſadnje woſy żeleſnišſeho ſpěſchneho cżaſa ſe kolize wujeżdżechu. Jedżiły wóſ ſo ſe żeleſniſkeho nażypa dele wali a ſo hoſpodnje roſraſy. Nětkże 20 wożadow je ſo cżežko ſraniło.

Swójbne powěſće.

Sſlubjenj: Marka Nowakez w Suborniczy a Marcżin Schołta w Hartliebsdorfie. — Gertruda Bräuerez w Strózi a Arnoſcht Schenk w Běłym Khołmzu. — Marta Kalichez we Wujeſdźe a Paweł Kozor w Barcze. — Róża Jenczez w Brězinje a Alfred Pětſchka w Hrodźiſchczu. — Marja Schłodźiz w Barcze a Max Graupner w Lipſku.

Swěrowanj: Richard Bleil w Plawnje ſ Annu rodź. Lehmannez we Lahowje. — Max Huſeł, jun. fabrikſki wobſtejerjer we Wjaſonizy ſ Charlottu rodź. Leſchiz we Kamjenzu.

Semrěli: Jan Micżka w Rakezach, 80 lět. — Marja Budarjowa rodźena Preuſkerez na Zidowje. — Lina Schcżěpanowa rodź. Junghanez w Debſeſkezach. — Hana ſwjid. Nierichowa w Kamjenzu, 56 lět. — Luiſa ſwjid. Feiſterowa w Běłej Wodze, 85 lět. — Mina ſwjid. Nuglíſchowa w Prožymje, 64 lět.

Towarſtwowſki powěſtnik.

Budyšin. „Nadźija“ zeńđże ſo dźenſa wutoru (8. XI.) wječor ½9 h. z dypkom k měſačnej zhromadźiznje w Kat. towarſtwowni. Přednoſk! Połnoličbnoſć wočakujemy, hoſći radlubje witamy. — We 8 hodź. poſedźenje předſydſtwa. Předſyda.

Budyšin. Naša „Jednota Sokoł“ ma ſwoje zwuczowanja kóżdu ſrjedu wječor we 8 hodź. w towarſtwownj (Christl. Vereinshaus) na Hornczeńſkej hasy. Načolnik.

Bukecy. „Radoſć“ zmėje jutře ſrjedu, 9. nazymnika, wječor we 8 hodź. ſpěwanje. *Dirigent.*

Delnj Wujezd. Serb. tow. „Zahrodka“ ma kóżdu ſrjedu ſpěwanje pola Haſkec. Wſitey Serbja, woſebje naša młodźina, ſo k ſobuſkutkowanju přeproſuje. Dirigent.

Domowina — Zupa Michał Hornik. Srjedu, 9. nowembra, pop. w 3 hodź. wotměwa ſo pola Wjeńkec w Khróſćicach ważna zhromadźizna župy, na kotruż ſo předſydſtwa wšěch ſerbſkich towarſtwow, też tych, kotreż hišće w župje njejſu, wutrobnje kaž naležnje přeproſuja. — Dźeńſki porjad: 1. Dalši wutwar župy. 2. Rozprawa wo nětčišich poměrach. 3. Rozmołwa wo wotmołwach knjeza biſkopa na jenotliwe woſadne proteſtne zhromadźizny. 4. My a „Poſoł“. 5. Namjet wo zjeżdże katolſkich Serbow při přileżnoſći Rožeńčanſkeho cyrkwinſkeho jubileja. J. Delan, farař, župan.

Hornja Hórka. Tow. „Łužica“ zmėje jutře ſrjedu (9. XI.) pop. w 5 hodź. ſwoju měſačnu zhromadźiznu w Hänzlec hoſćencu. Přednoſk budże nam cyle wěſće poſkićeny. Naši dowěrnicy ſo proſa, zo bychu wšě ſobuſtawy a druhich znatych Serbow na tutón wječor přeproſyli. Wo bohaty wopyt proſy předs.

Hrodźišćo. „Zerja.“ Naš ſpěwny wotrjad zmėje tón tydźeń ſtwórtk wječor w Njechornju ſpěwanje.

Zwjazk ſpěwnych towarſtwow. Wobdźělenje na přenjej pruzy (6. XI.) njebě jara bohate. Tuž ſo proſy, zo bychu ſo wjacy za tutu wěc zajimowali. Přichodna pruha budże **njedźelu, 20. nov.,** popołd. w 4 hodź. zasy w „Serb. Domje. Štóž ſo jow na tutej pruzy njewobdźěli ako hewak ſwoju ſpěwnu khmanoſć za předležacy zamér podpiſanemu dopokazać njemóże, ſo při dalšich pruhach wotpokaza a njemóże ſo jako ſpěwaŕ na jězbje wobdźělić. Čo. 170 a 180 w nowym „Tow. Spěwniku“ budźeja ſo přichodny raz přepruhować. Wukńće to trochu z hłowy! Hłowny dirigent.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smoleć w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučman w Budyšinje. — Za hospodarſki dźěl: Arnošt Bart w Brězyncy. — Za nawěſtki: O. Janak w Budyšinje.

2 młodaj kundrazaj
němska wos. rasa (Edelschwein)
2—4 měs. stare předawa
ryčerkub. w Wutołčicach

Žeńtwa
Pytam serb. evang. knjeżnu abo wudowu nic niże 40 lět staru na mjeńšu žiwnosć zo by so skerje a lěpje wożenił
Poskićenja pod **D 68** na wud. Serb. Now.

Jěchanske škórnje
dołhe škórnje
wuhórnjeneškórnje
čopte podšite škórnje
nizke črije
buncle
tofle
črije z wjelbł. kosm.
Heinrich Mohr
w Budyšinje
na Žitnych wikach

Tworykupowace towarſtwo
w Budyšinje **zap. druž. z wob. ruk.**
Pytamy hnydom **3 pilnych**
předawarkow
kotrež su w kolonialnem, drastowem a wobućowem wobkhodże wuknyte.
Zamołwjenja maja so pisomnje najpozdźišo hač do **10. t. m.** na horka mjenowane družstwo wotedać.

Naše nowe polěpšene tarify
poskića při nizkich přinoškach skutkownu pomoc při skorjenju, operacji, njemocy, hojenje w khorownj, porodach a smjertnych padach,
Přeswědčće so
z požadanjom darmotneho rozjasnjenja što zamóžemy. Dalše rozprawy podawa naš pućowacy zastupjeŕ knjez
Jurij Šewčik w Budyšinje
na Zwonkownej Lawkej hasy 42 I

Wulkowikow. družstwo Raiffeisen
za Saksku, zap. druž. z wobm. ruk.
w Budyšinje na Mołtk. hasy 1
ma wot 7. novbr. 27 **telefon čo. 3443**
Raiffeisenſkeje banki.

Póčciwi knježa
kotříž přez zaměrne dźěło systematiſke **wabjenje**
khorownych zawěšćenjow
při wosebje přijomnych tarifach chcedźa existenzu wutworić abo dokhody powyšić, namakaja **dobre přistajańſke** wumóžnjenja. Poskićenja pod „D 69“ na wud. „Serb. Nowin“.

Britwje, truhanske aparaty a nožiki,
:: wótřeńske rjemjenje ::
poručа w najlěpšim wuwjedźenju
Ernst Frick, britwjowa točefnja na Třešlanskej dróży 4
Wosebita točefnja britwjow a chirurgiskich instrumentow kaž też wšeho krawſkeho gratu.

Originalne Oldenburgske
plahowanske čelata
wotedawa
ryčerkub. w Wutołčicach

plachty na sofa dołhe 2,00 plachty na diwam . 5 metr.
wóskowe rubu wulki wuběrk, tnnje płaćizny.
Ida Erlerez zwož. Würkerowa
w Budyšinje, Zw. Lawaka hasa 10
rózk Kronprynzowskeho mosta.

Transmisije
kóždeje družiny
wolije, benzin atd.
podawa ze składa
Carl Gast
w Budyšinje
na Drjewowych wikach čo. 27.

Wšitke picowadła
Žitny dom w Kamjencu
wotnožka w Pančicach.

Jurij Hänsel w Budyšinje
na Bukelnskej hasy 34 :: Telefon čo. 2736
Hłowna předawarnja Rudolfa Sacka z Lipska
— w Budyšinskim hamtskim hejtmanstwje —
Skład ratarſk. mašinow a gratu wšěch družin

Naturska hojerka H. Freund
Magnetopathiju, radźićelka za homöopathiju, biochemiju, Iris-wuspyty
na Jägerskej dróży 5I
3 měſačny wot dwórnišća
Rěčne hodźiny: ſtwórtk, pjatk a sobota

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaća měsačnje we wu poła dowórnikow 1,30 zł. hr. płaći 10 zł. pj. Wudawa a čišći dr. a w. ruk. w Serbskim Dom

Judawańe 90 zł. pj., na póśe a Do wukraja 16 Kč. Kóžde čo. zmolerjec knihičišćerńja, zap. w Budyšinje, Telefon 2687.

Za nawóčtki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedaŕ, płaći so za mały rjadk 20 zlot. pj. Wobčežnje so stajace nawóčtki a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. n n

Čisła (Nr.) 262 — Wutora, 20. nowembra 1928 — Bautzen — Lětnik 86

Wojowanje wo skitanje podružnikow.

Wubjerk němskeho rejma pod přichodźidstwom demokratiskeho sapóšćanza Bartschaka wo knjezerstwowej přichodnosty jedna, z kotrejž dyrbi so nuzowane wobydlenske hospodarstwo po nječim wottworiś.

W powschitkownym rosprajenju dr. Jörissen z hospodarskeho zjednoćenstwa na to pokasa, so wjetšchi dźěl khežerjow małej žrjedźnej worschoze přischiłkuscha a so je z wulkeho dźěla zadobźeny. Nuzowańske hospodarstwo so z němskej wustawu njesmješe, kotraž sa njesrawnliwosće wobchadźenstwa kritikuje. S powyschenja podružniskeho pjenjesa wo 20 prozentow khežerjo jenož 2 prozentaj dostawaju.

Dr. **Trommel** z zentrumskeje strony wobsarowasche, so so njeje žanemu dojednanja mjes stejišćowym wobchadźerjow a podružnikow dozpiło. Jeho strona sahadnje stejišćeho sastupuje, **so dyrbi so nuzowane wobydlenje hospodarstwo tak dołho dźerjeć**, hač budźe dosć wobydlenjow natwarjenych. Pischenajeŕ, kotryž swoje přischłuschnosće jako pischenajeŕ dopjelnja, dyrbi pak so tež schkitaś.

Demokrat **Bartschat** měni, so je njemjer mjes wobydleŕstwom hischće pischeju wulki. Knjezerstwowa přichodna dyrbi so dokładnje pruhowaś. Nětčišće wobstejnosće njehoda so dale dźerjeć. **Woprawdźe 600 000 hač 800 000 wobydlenjow pobrachuje. Postajenje němskeje wustawy, po kotrejuž dyrbi kóždy Němc swoje kamjene wobydlenje měć, so z přichodnu zhnije rani.** Wosstronjenje nuzowańskeho hospodarstwa sa pischenjaŕskeje městnosće je małym exiftenzam najwjetšche schkodowanje pschinjeło. Sawjedźenje wupowědźeńskeho prawa by wobstejnosće, kotrež móža so lědma hischće snjesć, hischće zhórschilo. Nětčiš přichodnu wotpokasa.

Němski kanzler a zwonkowny minister do Wina pojědźetaj.

Němski kanzler Marx a zwonkowny minister dr. Stresemann přichodnu póndźelu z přichodnom nětkotrych knjezerstwowych sastupnikow **do Wina pojědźetaj.** Mózno je, so budźetaj němski kanzler a zwonkowny minister hyšći dale do Mnichowa na wopyt k bayerskemu knjezerstwu pućowaś.

Stegerwald přećiwo powyšenju mzdy zasłužnikow.

S němskim finanznym ministrom su w kruhach němskich knjezerstwowych stronow jara njespokojom, a skoro so da, sa chcyšo dr. Köhlera wotpokasuje, ta by so hnémnosć zbudźiła, kotraž je z wopaćnej hospodarskej a finanznej politiki němskeho knjezerstwa naskała. Zentrumski wjednik, němskoeźenski sapóšćanz Stegerwald, přischeći wo přichodnej kolleji swojeje frakzije Köhlerej dale wojuje. W Barlinskej „Germaniji“ wón rozkłoźuje:

„Wot 1. septembra 1928, po spočatku pjateho reparazijskeho léta a po wobsamknjenju nětčišćeho mjadowego porjada smějał najzłowniše sjawne cźeje w Němskej sledowacy napohlad:

1. Reparazijske płaćenja	2,5	milijardy
2. Wójnjacy wobschłodźeni	1,4	„
3. Sarjadnišnwo němskeho stata, krajow a gmejnow hromadze je schulenki a pensijeni	5,5	„
4. Pensije pschi němskej železniźy a němskeje póšty bjes normalnych dokhodow a wudawkow a nuzy	0,6	„
Hromadźe:	10,0	miljard.

To wschko su jenož reparazije, sastarane wójnskich wobschłodźenych a personalne wudawki. K tomu po přichodnja hischće 3 milijardy sa druhe wójnske cźeje a wězowne wudawki w němskim stacźe, krajach a gmejnach.

Přichi tymle położenju wězow njemóžu z němskim knjezerstwom w prašchenju sastupnistwa nuzy zbyć hicź.

Nošenje wójnskich wuznamjenjow w służbje.

Wo prašchenju, hač móże so jenemu sastupnikej přischłušaceho, wójnske wuznamjenje w służbje nošyć, je so njedawno Zwikowske wokrjesne hejtmanstwo po woprašchenju wobjerka krajnych sozialdemokratiskich sastupnikow wuprajiło, to tajka přichikanja njeje dowolena.

Dźe wo sledowazu należnosć: Zwikowski policajski direktor, dr. Gerland bě z přischiźinu 80. Hindenburgowych narodninow służbnje poručźił, so maju sebi sastupnicy Zwikowskeje měšćańskeje policije wójnske wuznamjenje přichitykowaś. Na wustawu němskeho stata so potwjerdźało, so wobezdźerjo přischeźiwo temule poruczenju na wokrjesne hejtmanstwo wobroćichu. To je nětko prajiło, so poruczenje policajskeho direktora njeje dowolene było, a je přischikałało, so so w přischodnje podobne poruczenja njezmědza wudaś. Wokrjesne hejtmanstwo so na wukas ministerstwa imutskownych należnosćow wot 31. januara 1924 a 1. septembra 1925 a pódla teho na wukas wo służbnej drasće statneje policije a krajneje zandarmerije z 1. januara 1924 sejpera. Wo tym, so dyrbja so k służbnej drasće nětkrajne přichiźiny dla rjadu a cźelne znamjenja nošyć, so w žanym wukasu njeroźeźi, a z teho so spóźnjawa, so rjadu a cźelne znamjenja k służbnej drasće gmejnskeje policije njeslušicheja. Postork přischeźiwo němskej wustawje poruczenje policajskeho direktora njewopschija, přichetož sakałane njeje, rjadu a cźelne znamjenja, kotrež su so prjedy wudaźa němskeje wustawy spožeźnje, nošyć.

Namjety sozialdemokratow w sakskim sejmje.

Sozialdemokratoju su w sakskim sejmje namjet sapodali, so by sejm pjenjezne srědki k podpjeranju zamodowanych dźěłacźerjow pschiskwolił. Druhi namjet sozialdemokratiskeje frakzije żada, so by so **mjesa cźasanlinych dokhodow**, w tu khwilu 30 hriwnowu na tydźeń wuczinjasa, so po přischemźenjenych wobstejnosćach složuje, **wyšche stajiła.** Treći namjet sozialdemokratiskeje strony żada, so by schtaj za Zeithainski łěhwowy a Drjezdźanski Alberskowěšćanski kubłowy wokrjeź z fužodobnymaj gmejnomaj zjednoćił.

Čorna póndźela na němskich borzach.

S kritiku reparazijskeho agenta Parkera Gilberta wo němskim finanznym hospodarstwje su so němske burzy do hrozy dake. Póndźelu so na burzach z hromadami hódnostne papjery na předaŕ postajachu. Tohodla kursy tychle padachu. W prěnich bursowych hodźinach hódnostne papjery 10—25 prozentow złubichu. Najróle wyžkostejesze papjery schkodowachu. Papjery druheho najwjetšeho němskeho industrialneho přichedźowańca, worzłoweho trusta, rinuchu kaž papjery barbowneje industrije, zo pod hrozu na burzy najcźežo cźepiłe. Akzije worzłoweho trusta, kotrež běchu na wyšoki kurs 150 załožene, su nyže sta padłe.

Misa w delnjoschlesyskim hórnistwje.

W pruskim sejmje je zentrumski sapóšćanz Steger naprašchenje sapodał, kotrež so z nusu hórnikow w delnjoschlesyskim hórnistwje sabéra. Misa je poměrnje nyžšcha dyli w přichodnjostnim cźasu. Předsydźaŕ tejele wulkeje nuzy njeje so rozsudźał wuśud, z kotrymž by so misa wo 6 prozentow połěpschiła, sa wjasaŕ wuprajił. Prašcha so, schto dha knjezerstwo cźini, so bychu so hospodarske wobstejnosće hórnikow snjesliwe sčinile.

W Americy Gilbertej přihłosuja.

W knjezerstwje Sjednoćenych statow połnóżneje Ameriki je Gilbertowy spiś wo němskim finanznym hospodarstwje **połne pschihłoženje** nadeschoł. Spiś je so z dopołnjenjom samolwitych měšnow amerikanskeho knjezerstwa napisał. Gilbert je přichi swojim posledńim wobrjeze we Washingtonje składnosć měł, so wo wschěch nadrobnostejach je statnym pokładnistwom a je statnym departementom sprjećeł, a tehodła je zrozumiś, so tele městna jemu nětko we wschěm přichłoknja. To žane měnjenje tež je wikowańskim ministerstwje knjeź, hdyž so hižo dawno na **přichitowanje němskeho wukrajneho dołha z wulkimi starostejemi hladali.** Wotmołwa němskeho finanzneho ministra dr. Köhlera na Gilbertowy spiś „Newyork Times“ a „Baltimore Sun“ jako dopołnas sa to wobhladuje, so němske knjezerstwo Gilbertowe warnowanje jako wopravdźene přichipóstnawa a so je słowniwe, bo po nim słoji: „Newyork World“ na to dopomina, so je so Gilbert hižo jeni w zwjazy połnjenej rospravje wo němskej požeźowańskej politiji kritiju wuprajił. Dokelž jeho tehdomniske zahońe warnowanje njeje w Barlinje słowniwej wuchi nadeschło, njeje so hdyžto wótricke zapschimnjenje wobnjesło.

Statny sekrekaŕ Mellon, kotrehož žu so notwinarjo wo jeho měnjenje wopraschcheli, je rjekł, so Gilbertowy spiś nam za sebje rěcźi. Gilbertowa kritika so w prěnim rjadźe přichetowanych statnym a gmejnskim požeźonkam njeproduktiwneho charaktera měri. W zajinje Němskeje je, słutniwje hospodariś; přichetož potom so přichcźiwo porokej sekkita, so njeje wschě mozy napinała, so by swoje winowatosće dopjelniła.

Nowe jednanstwo z češkimi stokrónowskimi papjerami.

W filiali Darmstadtskeje banki we Wróžłowym bě přichedwěnaj měšazonaj cźłowjek, kotryž so wikowaŕ Jan Richter mjenowasche, 70 000 falschowanych cźeskich krónow we stokrónowskich papjerach z němskimi pjenjezami přicheměnić dak. Jednanstwo so tohodła lohko poradźi, dokelž bě so bankowy sastupnik z tym, so bě njesnaty-pryjedy wospjetowe prawdźite bankowki přicheměnićej dał, dołwerny zejnik. Po tdaczu je žebi tón samy jebak přichi płownej pokładni wikowanskeje banki w Drjezdźanach, so jako stótny wikowaŕ z Wiśkopiz wudawajo, 400 falschowanych cźeskich stokrónowskich bankowkow z němskimi pjenjezami přicheměnićej dak. Policija sa jebakom słędźi. Falschowane bankowki su pjeca jara derje dźěłane.

Jana pasiwna resistenza na cźěskosłowakiskich železnizach.

Wobchad na cźěskosłowakiskich železnizach je sofo skje normalny. Wosobowe a ńěšcźne cźahi, runje kaž twarowne cźahi porjadnje jěchaju. Železnizarjo hischcźe se železniskim ministrom jednaju a so nadźijeju, so so jich žadanja we nasmjerowanju mjedy a służbnoho porjada dopjelnja.

Sjězd litewskich čeknjenćow so rozbił.

Litewskeje emigrantoju (cźeknjenźeju) běchu so njedźelu we Rišu w Latyšskej sešeli. Njejsu pak nicźo we swojich należnosćach wobsamkli, ale je we wulkej roskorje přeporadali, kotrež two Wilenskim prašchenju zjawa njerěcźesche, ale wo normalnych poćahach k Pólšcy. Ludowi sozialistoju a litewskej zjednoćenstwo w Rišy přischeźiwo resoluziji protestowachu, dokelž by so z njej nětcźišće pólske knjezerstwo we Wilnje přichipóstnało. Sozialist Wykonis winowasche přichedźidstwo, so je so dało Polakam pokupiś. Hdyž so tale resolucija njepschija, ludowi sozialistoju a Rišzy sozialdemokratoju salu wopuschcźichu a z tym sbromadźiznu rozbichu.

Gmejnske wólby w Bolharskej.

W dopjelnjowazych gmejnskich wólbach, kotrež su so, kaž je znate, w 50 wjeźnych gmejnach wotmiele, je knjezerstwo wulke dobycźe dozpiło. Knjezerstwo je wulku njetschinu hłosow přischeźiwo katakliskej opposiziji dostało.

Dwójna zjednoćenje přichi italiskim kralowskim dwórje.

Po powěsći z Roma italiski kralowski dom w blížichim cźasu wojsewi, so so italiski kronprynz z belgiskej prynzesu Marju Josefu a italiska prynzesa Giowanna z bolharskim kralom Borisom zhudi. Wobaj kwasaj budźetaj w nalecźu w Romje.

Francowsko-južnosłowjanske cźeršenje.

Beogradske „Wreme“ je text franzowsko-južnosłowjanskeho cźeršenja wosjewiło. Wobej stronje bo na to swjasatej, so jena druhu z wójnu njenapadnuchu. We stawje 2 so wobej stronje swjasatej, so wschě mjes nimaj nastawaze konflikty rosrihajacemu žudej přichedpołożitej. Staw 4 praji: **Hdyž nichtó Francowskiu abo Južnosłowjanskiu bjes wuzadanja (provokazije) i jeju stronow nadpadnje, wobej stronje nuzuje hurdom so srěcźitej, schto matej k saschanju swojich sajimow cźiniej.** We stawje 5 wobej stronje slubitej, so budźetej tóžbenu pscheměnjenju nětcźišćeho politiskeho położenja sbromadnje wobaraś a so so wo cźinach, kotrejž maju so w tutym padze staś, dorozumiśeś. Wobej knjezerstwje slubitej, so mjes sobu wo wschěch praschenjach europiskeje politiki swoje nahladły wuprajitej a so budźetej so w swojich měrnych nahladach wsajomnje podpjerowaś.

Francowzojo w Tangern.

Parišśe nowiny pischu, so Francowzojo w Tangeru praktikuju na prěnim městnje sieja. Dźo přched wójnu su so Francowzojo přichi wobchadźe w Tangerskim přischłušnje z 50 prozentami, Jendźelska z 19 proc., Schpanska se 16, Němska z 1 prozentom wobdźělile. We lěće 1926 je wobdźělenje Francowskeje přichi twarownym wobroće, w hódnoće 147 miljonow 87 miljonow wuzejnika. Dźensa je wšak dyli **80 prozentow wschěch khežow w francowskich**

rukach. Skoro wschě banki a kreditne wustajnowy ſu franzowſke, wschě industrijowe a wikowanſke towarſtwa ſu franzowſke a wschede wschěm ſchule ſu skoro wschě franzowſke. Franzowſka je tajkim teſ je ſtejiſchcza duchowneho ſdźerjanja w Tangeru na prěnim měſtnje ſteji.

Jatych Europjanow w Marokkowſkej puſchezili.

S Kasablanki we wječornej Marokkowſkej ſo powě, ſo je jednanje ſe ſpěźkakſkimi ſplahami Atlaſkich horow ſtónčenje k ſpokojazemu wunoſchkej dowjedło. Dźeſeſi ſtónzowaneho kontrolleura Arnauda, runje kaj wunkaj generala gouverneura Steega a knjeni w jeju wſchitkodobje baronka Steinheimowa a Prokorowowa ſu hižo po puczu k blizſchej franzowſkej ſtaziji.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Stwórtk 10. novembra.

1841 wuzwoli so Mat. Kučank za Budyskeho tachanta.

Swěźila so hwězdźička
Z njebjes dele błyšćata,
Błyšćila so do wody,
Do přěrowčka, do žołmy.

„Što tu pytaš, hwězdźičko?"
Žołma dźeše sležborna.
„Dźi a swěć a zybol so
Holiču přez wokujoško."

*

— Wo wjeſorje. Saidźenu autoru nad Spaniſkej ſejaza mžina je ſpěſchuje k nam pichicſahajwſchi, nam mnohe pſchinjeſeſa po tym, ſo bě ſo ſ nižinu k wječoru pſchiſchadźajej ſiedmoſtka. Mjeſko ſtuhkowa ſnowa na rjanc ſtupanam pak hroſy ſymniſchi cźaſ. W Jendźelſkej hižo njeriſnje a ſněh pada. Jutſje je Měrcźina. Tehdom rady ſymna zaſtupi, tola ſrědka dołho traje. — Jutſje pjatk ſchadźa ſtónczko 7,16 hodź. a ſkowa ſo 4,12 hodź. Měſacźk ſchadźa wječor 5,58 hodź. a ſkowa ſo dop. 9,49 hodź. — Wječera wječor w 7 hodź. barometer —, hygrometer —, thermometer wo dnjo +9. Dſenſa rano we 8 hodź. barometer 730, hygrometer 0, thermometer wo dnjo +3. Wuhladny na dalſche deſchcze.

— Sčerbſke towarſtwo „Nadźija" w Budyſchinie ſeźdźo ſo ſaſtawi wutoru, 8. nazymnika, wječor ½9 hodź. ke měſchczanej ſhromadźiznje. Dnjowny porjad je, kaj pſchejo, bohaty. Jednachnje wo ſtuſkownoſeſi w měſacu nowembru. Wobſtamknychmy wotmołcze „Placzeho kwaſa" w pſchichodnym ſcźe, jeli móžno, we wjeſkim rozměrje kaj hižom a znano w „Krónje". Se ſpěrunymi a dźiwadłowymi pruſami ſo w najbliſchim cźaſu zapoczinje. Dypk „Poſmjertna pokladuja" wuwi ſiwu debatu. Sabiſanja ſo ſtachu. Pſchichodnu wutoru polizeji ſo ſnowa pſchedpoſchcźi a dowuradźi ſo wo „Pokladui". Pod wſcheſcźiſnami pſchiſtachny dźak „Tow. kat. rjemjeſlnikow" ſa naſche wobdźěſcźerje pſchi ſtkaſnoſeſi jich 60-lětneho jubileja. Tehdomnja wuprají ſo ſtotſe Marji Lehźej (knjeni Schuſterowej) ſhoſpodarſke ke kwaſej a pſchija ko jeje dźak ſa dóſtaty kwaſny dar. Wěcze zboża. Shromadźiznu ſtónczi pſchichłuda ke namołwjazymi ſkowami k dalſchej wuſpěſchnej ſtuſkownoſeſi na narodnym polu. Pſchichodnu wuturu ſo „ho w Kat. towarſtwowni ſeńdźenu.

— Polizija ſaja a ſtaſnemu rěźnikſtwu pſchepoda kudy bydłozeho dźiałacerja S., korjeſnoj žena wonkowna wyſchnoſeſ i ſtźerſtwu liſtom pylaſche. Dale ſaja polizija tu bydłozeho wikowarja W., pſchecźiwo kotremuž běſche pſchiſkas ſajeſa wudaty, dokeł na njeho cukaja, ſo je pſchi ſwojim wikowanju ſ galanterijowymi towarami na wjaſch pſchi ſkładnoſeſi padubſchſtwa ſtućeſi.

— Nieſboże na croſy. Jako póndźelu pſchijwołnju wokoło 12 hodź. ſónjka Kromprinzowy móſt pſchekroczi, ju motorowy kolešaŕ polorjhny. Wona hebi pſchi padnjenju palź ſewje ruki ſlama a ſo w njeſwoboźu a na rukomaj wobwdrě. Motorowy kolešaŕ, kiž mjeſeſche hiſchcze towarſcha na kole ſedźo, padźe tehorunſa. Jeho dyrbjachu ſkónčnje do měſchczańſkeje thorownje dowjeſeſ. Po lekarjowym wiſpraſenju je hebi franjeny lěwu ruku niže lokcza ſlamak a hebi nimo toho moſhy ſtſchaſł. Sſobuježdźeſ na motorſkim kole je hebi jenoſ lěwe kolano loſko wobdrěł. Winu na wobkarſtnjomnym njeſboźu njeſe ſ ſlowneho dźěła motorowy kolešaŕ, dokeł je pjeſka pſchepſchiſnuje jěł.

— Kónja ſo ſpałika. W nozy na njedźelu wokoło 1 hodź. ſpadi ſo na lekowniſcźi pſched Bórſkimom 6 drjewowa kónja. Wobſtejdźeſ a nětkuli wumozni ſidźo tónju ſwottorſchcu a wołeſ ſa krótki cźaſ ſłaſchachu. Sa pjatkſinu wohnja maju małe wohrěwańſke łhačle w kónji, hdźeż hewak drjewo kalachu. Wohnjeſwom woboru njeſwotrjebachu.

— Schulſkeho paducha ſu ſajeli. Dla kedźbnoſcźe někotrych ſchulerjow móžeſche kriminalna polizija paducha, kiž je ſaſtdźenu ſobotu ſ korridora tudomneho katoliſkeho ſeminara wſchelake wobleczenje kradnył, wuſſedźiła a ſajała. Wón je hižom někotre raſy khłoſtany tudomny dźěłaczeſ W., kiž běſche teſ pódźeſu do ſtamhneje ſchulſkeje ſtaſle, ſo by tam ſaſo kradnył. Wězy, kiž je kradnył, mózachu ſo jenoſ ſ bźela wobkradnjenym wróćić.

— Schulſkeho paducha ſu ſajeli. Dla kedźbnoſcźe někotrych ſchulerjow móžeſche kriminalna polizija paducha, kiž je ſaſtdźenu ſobotu ſ korridora tudomneho katoliſkeho ſeminara wſchelake wobleczenje kradnył, wuſſedźiła a ſajała. Wón je hižom někotre raſy khłoſtany tudomny dźěłaczeſ W., kiž běſche teſ pódźeſu do ſtamhneje ſchulſkeje ſtaſle, ſo by tam ſaſo kradnył. Wězy, kiž je kradnył, mózachu ſo jenoſ ſ bźela wobkradnjenym wróćić.

— Hajeniſke cźaſy w Delnjej Schleſyſkej. Wokrjeſny wuſkerk w Lěpnizy je hajeniſki cźaſ za ſtorny na zyke léto wupiſcheſtrił. Hajeniſki cźaſ za kurjatwy, pozpuſke a ſchotiſke cźornopte kaczki ſapoczinje ſo 17. nowembra. Tak je ſa napoſledk mjenowane iſi dźiwiny dźiwiny ſrjeda 16. nowembra t. l. poſledni hońtwiniſti dźeń.

S Roſwodez. Pjatk popoldnju wokoło 4 hodź. je na měſtnje, hdźeż bróha ſ Bjedruſka na Budyſku ſtatnu dróhu wuběhnje, motorowy kolešaŕ do wozobowego automobila ſraſnył. Runaŕ D. ſ naſcheje wſy běſche ſo pſchenahle na ſtatnu dróhu ſawinył, ſo jeho auto Kamjeńſkeho pſchekupza B. ſhrabny a ſ kołom do dróhowego pſchěkowa cźiſny, hdźeż D. ſjes wědomja leżo woſta, ſo dyrbjachu jeho domoj dowjeſeſ. Wón běſche ſo cźeſny wobdrěł, njeje ſo pak poſdaſu cźeſkho ſranił. Jeho motorſke kolo běſche wſu ſhětro wobſchkodźene. Wobſtejdźeſ automobila, kiž ſwój wóſ ſam wjedźeſche, njemóžeſche jón runje doſcź ſejwinacz a motorowemu kolešarjej wujěć. Halle w dróhowym pſchěkowje woſta automobil ſtejo. S ſtjach wobſtowo, kotrež w automobilu ſedźachu, njeje nichło do ſchkody pſchiſchoł. Automobil bu jenoſ w prědni ſłopka wobſchkodźeny.

S Wulkich Dębſcz. Póndźelu wječor pſchijédźe motorowy kolešaŕ ſe ſoziuſkom ſ Budeſtecźanſkeje ſtrony po naſhej horje pola Elkiz pjekarńje dele. Haczrunjej jédźaſt ſwojenu koſu zyle pontałku jécź daſch, ſo ſadnje kolo tola na mokrym puczu wobſtunu, ſo ſo zyle motorſke kolo wobraſny a na wobeju jédźerjow padźe. Pſchiſhłwatanu ſpertſti towarſch ſnjeſboženeju wutrjewobdźi. Wonaj běſchtaj na ſłoże jenoż ſnadnje franjenaj. Też motorſke kolo woſta dołpolnje njewobſchkodźene. Wyſ ſo njeſboże mały kónz dale delkach ſłako, dha by motorſke kolo runje do jeneje bróže nje ſajélo a njeſołpo mokło lohko wjele cźeſkhe běſeſ.

S Horuſeje Hórki. Wečera wotmě naſche tudomne ſherbſke towarſtwo „Lužiza" ſwoju pomérnje derje wowytanu měſchczinu ſhromadźiznu. Na dnjo ſym porjedže ſtejeſche na prěnim měſtnje ſarjadowanje „Poſmjertne'e pokladuje" w ſupje „Jan Arnoſche Smoleſe". Po dźěſchim nadrobnym roſpomnjenuſu pſchitomni jenoſhłoſnje wobſtamknychu jej pſchiſtupniſci, kaj ſwoju dotalnu ſe žuznej ſjednoſcźej. Tak bliſi ſo dawno pſchiſlowany a wjele roſpomnjenu ſku k ſwo ea ſo ſa'ce ſ ſ pomjenju zyle na cźe organiſazije. — W dalſchim dypku ſmyrali ſo pſchecźe k wotmyſlu ſkupineſo ſa'dźenja w dodźinu a jednaſche ſo wo wotmołcźu ſymſcźo ſwjeſdźenja.

S Khwaczitz. Kermuſchne dny ſu pola naſ lětſa ninne. Hižom ſobotu wobkedźowachmy pſchedwjeſele pſchijateju dańſow. Wjeſmy hat wolſnuſcźiſchu a hiſtoriſke lojenje korſow ſo wotmě. Wobdźelnizy ſo do wunoſchka dźelnich. Pola někotrych wobſtejdźerjow dyrbjeſche też ſwinko ſwoje žiwjenje wſtajiſeź. Kermuſchna hoſcźina wuhadźe pola naſ jara bohata. Dokeł běſche wjedro rjane a puczе nětkaf ſuche, dóſtachmy do wſu mnoho kermuſchnych hoſcźi. Stari a młodźi dźěchu popoldnja do Božeho domu, ſo bychu nutrnje na kermuſchne předowanje poſtuchali. Na wobeńaj wječoromaj ſalujeſeli ſo młodźina pſchi wſeſeſej woběnaj wječoromaj ſalujeſeli ſo młodźina pſchi wſeſeſej rejzy, dokeł ſo ji zanehe druheho wjeſeſa njepoſtſcźi kaj druhe lěta. Tykanzowych ſpěwarjow pak lětſa žanych wideli njeſſymy. Każ ſymy hižom wuſſiwili, ſwjeſcźi ſo naſcha kermuſchu lětu prjedy, wona padnje na 21. a 22. oktobra. Potom budźe kermuſchny hoſpodar ſaſo na prawym puczu a wjeſele nad tym ſawěſcźe njeſwuwoſtanje.

S Maleje Dubrawy. So móža w naſchej małej a měrnej wjeſcy nětko wjeſeły ſwjedźeń ſwjeſcźiſcź, dyrbi na tom ſaleſcź, ſo je ſtónczuje po dołhim prózowanju pſcheſchkowanja. Pſched 4 lětami, jako žebi naſcha wjeſ hiſchcze na ſydleńſke twarjenja a tak na ſwoje powjeſtſchenje njemyſleſche, ſtajichu wſeſymjenjo prěni ſkromny nazéł, ſo bychu do Mulkeje Dubrawy ſaſchulowani byli. We wóſym dodźenjach, kiž na to wotměchu, njeměźachu pak ſwoje pſchecźe pſcheſtrěcźiſcź. Nětko ſu należnoſcźi ſ wyſcheje ſtrony mjeſa ſtajena. Mała Dubrawa doſta dowolnoſcź, ſo ſmě ſwoje dźěcźi do Wulko-Dubrawſkeje ſchule ſtacź. Nětk maju dźěcźi wo tři króćeſi ſchuliſti puczь hacź dotal. Też ſtarſchi ſ tym derje wotrěſnu, ſakutuja wobeſe w hymſtum cźaſu wjele pjenjes na wobuczach a drasece. Każ hižom naſpomnichmy, ſu Mało-Dubrawſky ſbożowni, ſo je někto tak pſchiſchko.

S Delnjeje Hórki. Wečera ſymy naſchu hońtwu ſnowa na 9 lět pſchenajeli. Hrabja ſ Wallwitz, wobſtejdźer tudomneho knježeho dwora ſydźi 400 hr. S 83 głosow doſta 52. Póſta ke tudomnym hoſcźenzar Pawoł Nowak 300 hr. a k tomu ſwinjo, 100 ltr. piwa a 100 porow kóſlowinych kolhaſkow ſydźi. Jenin pſchipadnychu 31 głosow.

S Delnjeho Wujéſda. Saidźenu njedźelu a póndźelu bě pola naſ wjeſela kermuſcha. Na woběmaj dujomaj bychu pola Hajchkez wjeſele reje a ſabawa. Druhi dźeń póndźelu wjeſcźor ſbě wojeſſki konzert, wuwjedźeny wot hudźebneho korpſa III. pěſcheho połka ſe Sprjowjeza. Na woběmaj dujomaj bě ſo wjele ludźi a hoſcźi ſ blizka a dala feſchło. Tak je ſo łtuſcha kermuſcha ſ pola naſ wotmětła a też wſeſero je jej, ſ wunſtackom pónđźele popoldnja, hoſiło.

S Njeſſwaczidła. Wobeń w Budyſchinje póndźelu wino, jako ſo bróżeń rataraja Zimmera paleſche, běſche też we naſchej wokolinje widżeć a ſdaſche ſo blizſo być. Schuſchowſka wohnjowa wobora běſche ſo ſ ſtykawu na puczь podaka, dokeł ſebi myſleſche, ſo ſo w Małym Holeſchowje pali. Njedaloko Holeſchowa jażdże ſtykawa ſ automobilom wětſeho Kuhna ſ Wulkich Ždźarzow, kiž ji tam napſcheczo pſchijédźe hromadźe. Automobil běſch kolešarjow wohnjowe wobory ſetkał, a tehodla běſche ſwoje ſtyrźeń pomjeſchił a jédźeſche pomału. Wón ſrazy do ſtykawy, kotrejež ſwětło běſche po puczu haſnyło. Pſchi ſrażenju woſtemi ſo pola ſtykawy woja a błótowaj ſchłitakaj automobila ženeho konja na nohach ſranſchitaj. Pola auta bu ſtyhłaſt wobſchkodźeny apródowana ſchkleńza roſbita. Cźłowjeſoj njeſiju do ſchkody pſchiſchli. Wjedniſka automobila njetrjeſchi žana wina. Jeho automobil wokoło pſchipołdnja wot wjeſeſchi.

S Kamjenza. Cźeźke njeſboże ſ jédźerum kołom je ſo póndźelu pſchipołdnju pſchi Proteſzanſko-Thonbergſkim dwórniſchczu ſtako. Na puczu ſ dwórniſchcza do Thonberga ſajédże 13 lětny cźłowjek ſ mjenom Michel ſ Halſchtrowa ſe ſwojim jédźerym kołom do hłuboke wojeſe kolije a ſhubi mózź nad ſwojim kołom. Wón cźiłny ſo ſ ſoka a ſlecza ſ hłowu tak njeſbożownje do ſchtoma, ſo bjes wědomja leżo westa. Sawołany lékař, kirjes dr. Günther ſe Halſchtrowa, ſpóſna, ſo běſche ſo ſnjeſboženemu nop pulnyk. Jako běſche jeho lékař ſwabalik, dowjeſeſchu franjeneho do ſtarſchiſkeho hydżenja.

S Němzow. Jutſje pjatk 11. nasymnika, ſwjeſcźiłaj tudomny kubler Pětr Mikel a jeho mandźeſſka Marja wdź. Möllerez ſwój ſłéborny kwaſ.

S Kuchkowa. pola Kulowa. Saidźenu póndźelu běſche naſchemu katoliſkemu wobydlerſtwu wjeſeły dźeń ſpožženy. Knjeż arxymnéſchnik Schołta ſ Kulowa poſwjeſcźi w pſchitomnoſci mnoho wérnych a pſchewroſchenych hoſcźi ſwoto-tożnje nowu natwarenu kapalu. Na to wotmě ſo w njej prěnja ſpěwana Boża miſcha, ſe korjeſ ſo popoldnju

Za wysoku płaćiznu.

Powdaniežo ſ naſchich Łużow.

Napiſała Kriſtina Royowa.

114] (Pokračowanje.)

Hdyž běch pola wojałow, ſtaſieli ſo tam ofiſer. Wón bě nadobny cźłowjek. S wojałami dereje wobkhadźeſche, wſchitkim ſo dźiwachu, cźehodła je to jeſinik, wſchako hebi wſchitkim ludźo jeho wažachu. Sadołženy też njebě. Cźaſto pſchikhadźeſche k mojemu knjeſej. Jónu ſejſchach jeho praſiecź, a nětko mi to cźaſto do muſzkow pſchikhadźa: „Hdyž cźłowjeka nětchto łłoczi, to jenoż hłuku do kwitroły, ta wołeſe; jeho łłoczeſche hréch, tajſi, ta my njewědźachmy; ale Bóh to wědźeſche.

A my, hyrnjež też Boha njeſmaſi, cźujemy, ſo Wón wo naſchich hréchach wě. A to je to, ſchtoż naſ łłoczi, haczenjež žadyn cźłowjek njewědźał, kajke je w naſchich nutrinach.

Hdyž Kujes Jeſuſ ſwojim wucźowníkam tajke kraſne wěży ſłubi, cźujachu też woni ſwoje hréchi a ſo tehdy bohabo hódni njeſtjeſi. Tuž prajeſche Domaſch: „Knjeże, kak mamy my puczь tam ſtacź, hdźeż ſu mnohe wobydlenja?"

A Kujes Jeſuſ jeho potwuczi: „Ja ſym puczь;" ale nic jenoż puczь, też wérnoſcź a žiwjenje."

Wjele ſym we tutom hrónczu pſchemyſlowak, kak dźe je Kujes Jeſuſ ſłowa měnił, a proſchach Jeho, ſo by mi to wuſjewił. Nó, ja pſchedſtajich ſebi to potom tak, ſo njeſ tutym a tamnym ſwětom, hdźeż Kujes Jeſuſ bydli, namaka ſo wulke bjesdno a ſo je jenoż na jenem nětko pſchekhod. Tutón pſchekhod je měſtwo mora ſtcźiſ, kiž je zyle ſ krwju Sźyna Božeho ſaplunkany. Schtóż pſchenđźe po tutom ſtcźiſu, kohoż krjeju pſchikrywa, tón dospěje na druhi bróh k wrotam bójſteje wérnoſeje; te wotewrja ſo na jeho proſtwu, a tam jeho wérnoſcź wuſwobodźi, ta ſo jeho hréchi ſwoboźě. Motorowy kolešaŕ, kiž mjeſeſche hiſchcze towarſcha na kole ſedźo, padźe tehorunſa. Jeho dyrbjachu ſkónčnje do měſchczańſkeje thorownje dowjeſeſ. Po lekarjowym wiſpraſenju je hebi franjeny lěwu ruku niže lokcza ſlamak a hebi nimo toho moſhy ſtſchaſł. Sſobuježdźeſ na motorſkim kole je hebi jenoſ lěwe kolano loſko wobdrěł. Winu na wobkarſtnjomnym njeſboźu njeſe ſ ſlowneho dźěła motorowy kolešaŕ, dokeł je pjeſka pſchepſchiſnuje jěł.

— Kónja ſo ſpałika. W nozy na njedźelu wokoło 1 hodź. ſpadi ſo na lekowniſcźi pſched Bórſkimom 6 drjewowa kónja. Wobſtejdźeſ a nětkuli wumozni ſidźo tónju ſwottorſchcu a wołeſ ſa krótki cźaſ ſłaſchachu. Sa pjatkſinu wohnja maju małe wohrěwańſke łhačle w kónji, hdźeż hewak drjewo kalachu. Wohnjeſwom woboru njeſwotrjebachu.

— Schulſkeho paducha ſu ſajeli. Dla kedźbnoſcźe někotrych ſchulerjow móžeſche kriminalna polizija paducha, kiž je ſaſtdźenu ſobotu ſ korridora tudomneho katoliſkeho ſeminara wſchelake wobleczenje kradnył, wuſſedźiła a ſajała. Wón je hižom někotre raſy khłoſtany tudomny dźěłaczeſ W., kiž běſche teſ pódźeſu do ſtamhneje ſchulſkeje ſtaſle, ſo by tam ſaſo kradnył. Wězy, kiž je kradnył, mózachu ſo jenoż ſ bźela wobkradnjenym wróćić.

— Hajeniſke cźaſy w Delnjej Schleſyſkej. Wokrjeſny wuſkerk w Lěpnizy je hajeniſki cźaſ za ſtorny na zyke léto wupiſcheſtrił. Hajeniſki cźaſ za kurjatwy, pozpuſke a ſchotiſke cźornopte kaczki ſapoczinje ſo 17. nowembra. Tak je ſa napoſledk mjenowane iſi dźiwiny dźiwiny ſrjeda 16. nowembra t. l. poſledni hońtwiniſti dźeń.

S Roſwodez. Pjatk popoldnju wokoło 4 hodź. je na měſtnje, hdźeż bróha ſ Bjedruſka na Budyſku ſtatnu dróhu wuběhnje, motorowy kolešaŕ do wozobowego automobila ſraſnył. Runaŕ D. ſ naſcheje wſy běſche ſo pſchenahle na ſtatnu dróhu ſawinył, ſo jeho auto Kamjeńſkeho pſchekupza B. ſhrabny a ſ kołom do dróhowego pſchěkowa cźiſny, hdźeż D. ſjes wědomja leżo woſta, ſo dyrbjachu jeho domoj dowjeſeſ. Wón běſche ſo cźeſny wobdrěł, njeje ſo pak poſdaſu cźeſkho ſranił. Jeho motorſke kolo běſche wſu ſhětro wobſchkodźene. Wobſtejdźeſ automobila, kiž ſwój wóſ ſam wjedźeſche, njemóžeſche jón runje doſcź ſejwinacz a motorowemu kolešarjej wujěć. Halle w dróhowym pſchěkowje woſta automobil ſtejo. S ſtjach wobſtowo, kotrež w automobilu ſedźachu, njeje nichło do ſchkody pſchiſchoł. Automobil bu jenoż w prědni ſłopka wobſchkodźeny.

S Wulkich Dębſcz. Póndźelu wječor pſchijédźe motorowy kolešaŕ ſe ſoziuſkom ſ Budeſtecźanſkeje ſtrony po naſhej horje pola Elkiz pjekarńje dele. Haczrunjej jédźaſt ſwojenu koſu zyle pontałku jécź daſch, ſo ſadnje kolo tola na mokrym puczu wobſtunu, ſo ſo zyle motorſke kolo wobraſny a na wobeju jédźerjow padźe. Pſchiſhłwatanu ſpertſti towarſch ſnjeſboženeju wutrjewobdźi. Wonaj běſchtaj na ſłoże jenoż ſnadnje franjenaj. Też motorſke kolo woſta dołpolnje njewobſchkodźene. Wyſ ſo njeſboże mały kónz dale delkach ſłako, dha by motorſke kolo runje do jeneje bróže nje ſajélo a njeſołpo mokło lohko wjele cźeſkhe běſeſ.

S Horuſeje Hórki. Wečera wotmě naſche tudomne ſherbſke towarſtwo „Lužiza" ſwoju pomérnje derje wowytanu měſchczinu ſhromadźiznu. Na dnjo ſym porjedže ſtejeſche na prěnim měſtnje ſarjadowanje „Poſmjertne'e pokladuje" w ſupje „Jan Arnoſche Smoleſe". Po dźěſchim nadrobnym roſpomnjenuſu pſchitomni jenoſhłoſnje wobſtamknychu jej pſchiſtupniſci, kaj ſwoju dotalnu ſe žuznej ſjednoſcźej. Tak bliſi ſo dawno pſchiſlowany a wjele roſpomnjenu ſku k ſwo ea ſo ſa'ce ſ ſ pomjenju zyle na cźe organiſazije. — W dalſchim dypku ſmyrali ſo pſchecźe k wotmyſlu ſkupineſo ſa'dźenja w dodźinu a jednaſche ſo wo wotmołcźu ſymſcźo ſwjeſdźenja.

S Khwaczitz. Kermuſchne dny ſu pola naſ lětſa ninne. Hižom ſobotu wobkedźowachmy pſchedwjeſele pſchijateju dańſow. Wjeſmy hat wolſnuſcźiſchu a hiſtoriſke lojenje korſow ſo wotmě

nějchpor pjchijamkny. Sswjedženska hoječina wobjamkny dostojnje wotmětu žiwjatožnosćo.

Se **Schtyrjoch Dubow.** Do cjišchiny kermuschneho žiwjatebo dnja sareji póndželu dopołdnja wokoło 10 hodž. wohnjowy alarm. W domje, kiž wěšcej Skworinej se Rychwalda žiwjscha a we kotrymž dźěłačeŕ Harek še swojej žonu bydlesche, běsche wohenj wudyrił. Po zdaču je žo pod zhromjanej cjschu pjchi wohnju stykane žyto zapalilo. Szykawa z Mochoka hnydom pschikhwata. Jako sapschinny, stejesche hižom zyła tšcha w plomjenjach. Wohnjowa wobora sanjo pak wohenj na domske samjesowaćz. S domjazeje nadobu Horatcz žiwójny žu mohli jenož dźěł wukhowaćz. Sswójba, kotraž je tak njejadzy žiwoje bydlenje zhubiła, ma tši dźěći.

S **Klěnecho.** Po starym zdobnym waschnju žimy njedźelu a póndźelu lětnjschu kermuschu zwjeczili. S wobeju fónzow pschiwjeselchu železnjske cjahi wulke cjrkwje kermuschnych hosći. Też pěschi, z jědnymi kokami a z druhimi wobkhadnymi frědkami běchu žo lubi hosčzo k nam natajili. W tudomnymaj woběmaj zyrkwjomaj wotměchu žo njedźelu a póndźelu žiwjedźenjske kemsche. Popołdnju jabawjachu žo mnohy pjchi rjanym kermuschnym wjedrje pjchi budach, hdźež mózachu wschelake rjane wězki dobućz. Póndźelu wječzor wukhotowa tudomna dobrowólna wohnjowa wobora w Domschkez jali konzert, kotryž kapała Budyjšeje němskostatneje wobory wuwjedźe. Slóschkna rejka wobjamkny kermuschny žiwjedźenje.

S **Barschcja.** Pjchi notwotwarje tudomneho gymnasija maju jšchadło pschiprawjene, z kotrymž zuhele a kamjenje jšchaju. Na hornim konzu stejí dźěłačeŕ a bjerje pschiwozowane kamjenje a zyle atd. pjczej. Jako dźěłačeŕ sadźenu sobotu runje kamjenje je jšchadła bjerjesche, žo wono z hischcze njewukhđenje pschiczinu nadobo žiwlnje sadźi. Dźěłačeŕ njemóješche žo dodźerżeć a padże 10 metrow wyšoko dele. Wón běsche tak njesbožownje padnył, je morwy leżo wostał.

S **Lutowitzeje dźełatnje.** Pola naš staj žo paduchaj na dwórnoj mělnicy do twarjenja dobyłoj. Pola tšéžkarja Regoša dźěłchtaj paduchaj wošebje za zhubu. W žamžnej nozy wobtyłachtaj pak też žušodne twarjenje. Tam pak bjschtaj pjchi paduchnym pospjczje mulenaj a mějeschtaj-žo rucze z prócha. Jenej pinežnjcy bu listowinja z 150 hrivnami pjenjes kradnjena. Baduschstwa podhladnaj běschtaj dźłačerjeŕ, kotrajž w tudomnej aluminitjowej fabrizy dźełataj. Zandarm Freund je listowinju w domje jeneho tuteju dźełačerjow namakał. Dźeł kradnjenych pjenjes běschtaj paduchaj hižom pschečzinikoj.

S **Běleje Wody.** Bližschu njedźelu 13. nasymnika žiwjeczi tudomna katolska wosada 25 létny jubilej žiwjeho Božeho domu. Wona žo pilnje na jubilejski žiwjedźeń pschihotuje.

K 10. narodninam.

Luby dźědo Khajowski,
pschesłał dźenja dźěłaczy.
Swoblekaj žo njedźelski,
Jurt dyge nětčzo špěwaczy:

Hoy žo tu na konopej.
Masch zigaru, łapaš žej.
Maczerka je tykanz pjetła,
„njeż jón dźěbej," je wi rjekła
„tón ma dźenja narodninu,
lět žo 70 minu
jo wón na žwět pschischoł je,
jo wón łaški mały bé,
kaž ty nětle, Jurko, žy.
Mjes tym je wón wjele dźěłał,
wjele w žwěcze wobstarał,
druhěmu wjesele žej 'pěwał,
druhěmu wschak też saplakał."

Mi pak žy ty jara dobry,
po kemschach rad kowbasch nje.
Prajich, hdyž žym jara mudry:
„Saperlot, ty kawžnicze!"
Dźědo, budź 'schcze dołgo žiwy,
strowy, wjesely a cžily.
To cži pjchcze mały numl!
Nětk pak je mój měrkusch, fuk!

Pschisp. red.: Sčuny Waicku pěkun pěsničku rad pschiwsali, tola prošymy pschihotowje wo njeno!

Hospodarski rozhlad.

schwórlt 10. novembra 1927:

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,1935	100 pólsk. złotych	47,025
jendźelski punt . .	20 422	100 čěskosł. krónow	12 438
100 šwajc. frankow	80 845	100 franc. frankow	16,445

Barlinska burza wčera zaše nje hłoby z kursami efektow sapocza. W běhu dnja pak žo snowa strucżowachu.

Produktowe wiki běchu wčera nimale kurc. Na wikach staj rožza a pschenica žadnej. Rožku zentnaŕ wo 5 pj. drózšcho pschedawachu. Tohorunja wowsu. Wčera placżenje zentnaŕ

w Barlinje.

pschenicy 11,95—12,10 hr., rožki 11,65 hr.
hacź 11,85 hr., žeczmjenja najlěpšeho 11
hacź 13,15 hr., wowsa 9,85—10,40 hr.

W termińowym witowanju

za dezember: pschenicy 13,55 hr., rožki 12,40 hr., wowsa 11 hr.
za měrz: pschenicy 13,2½ hr., rožki pak 12,65—12,67½ hr., wowsa 11,22½ hacź 11,05 hr.,
za meju: pschenicy 13,70 hr., rožki 12,78½ hriwnow, wowsa 11,40 hr.

Někotre płaczizny z Drježdżanskich witkow (Markthallen)

Sarkana wjerscha: Kury stare 1,30—1,60 hr., młode 1,40—1,80 hr., hušy 1,20—1,40 hr. a kaczki 1,40—1,60 hr., hołbje 0,50—1,30 hr., kawy 1,30 hr. schtuki 1,20 hr. Limy 2,20 hr., rali 10—75 pj., hosanki 30—35 pj., prawe ničy 80 pj., brěschki 1 hr., cžnischowy 10—45 pj., jabłuka 10,60 pj., běrny zentnaŕ 4,50—5 hr., butra 2,10 hacź 2,40 hr. twarch 32—35 pj. jejo 0—20 pj., mlaka pschecżo na 28—31 pj., kurjatka 60 pj., prawaki 0,90 hacź 1,50 hr. mjdo 1,50—4 hr.

Sewinjaze witi wezera žrjedu w Barlinje.

Na nje běhu pschihnaši 261 běchakow a 777 prošatkow. Ze płaczachu

běchali:	
wulke	43—55 hr.
hrěnje	30—43 hr.
małe	20—30 hr.
prošala:	
wulke	10—17 hr.
hrěnje	6—10 hr.

Witi mérne. Płaczizny žo ješče wotdrjebjowachu.

Pschichtajici wutaja

Klampnarjskeho, Hoffmann w Běłej Wodze.
Krawčiskeho, Rengebauer w Budyschinje, Hłowna torhoschcžo cžisło 7.
Wětkoteju, Hauboth w Budyschinje, Juriowa hasa 18
Kožanca w Budyschinje, Fichtowa hasa 6.
Drjewowpschecżerjow, Hellwig w Hródku, Telefon 327.
Hołzu do domu, hornječzanja w Bitkopizach, Budyich k. dr. cžo. 43. — Hołzez pjekarna w Bitkopizach, Drježdżanska drózha 9. — Schmidtowa w Běłej Wodze, Hłowna hasa 22 a.

Na pschedań:

Krjuna młode žyhlina wyšokoskoježnjena, we Wowsowje 5.
Žiwnosć z khlamarjowom, Gérla w Horje pola Mužakowa.
Kóň dobre hódža w Hródku, Luczina hasa 2.

Ssudnizy na pschedźelowanje:

pjatk 11. novembra 1927:
w Bretnje pschih. w 1 hodź. w hoscženzu pisanske bjdo je sjolom,
w Němczach dop. w 11 hodź. w hoscženzu „K worjolej" pjanikli stroj a piano.

Dobrowólne pschedawanje:
we **Wojerzecach** sobotu 12. nov. dop. w 9 hodź. we dworje Komorowskeje dróhi 15: meble, kuchinska nadoba, hołpodarski grat a wschelaki druhi cžapor.

Na pschenajenje:
Žiwnosći, 14 górzow, w Jédlowcu 20 pola Hornjeho Wujeżda

Skrowe depeše.

Produktowe witi w Barlinje dźenja dop. ¾11 hodź.: Wobrot je žnadny. Rožka sterje drózscha, pschenża pschi dotalnej płaczisnje.
Dop. ¾12 hodź.: Kaž pschc hodżinn.

Płaczizny na Barlinskich produktowych witkach.

Žito a woliowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg. Płaczizny po złotej hriwnje.

	9. 11	8. 11.		9. 11.	8. 11.
Pšenica	239-242	239-242	bunv	22-23,00	22-24,00
rožka	233-237	233-236	wolka	22-24,00	22-24,00
nał. ješnjeń	220-263	220-263	módre łupiny	14-14,5°	14-15,50
naž. ješnjeń	—	—	žołte łupiny	15-15,50	15-15,50
wows	197-208	195-2°7	zeradella	—	—
kukurica	193-194	192-194	raps. wosušk	16-16,20	16-16,20
pšeńe muka	31-34,2°	31-34 25	lany wosušk	22-22,4°	22-22,50
rožna muka	32-33,35	32-33,2°	poen. mataca	—	—
pš. wotruby	14,75	14.75	hrnj. kruški	23,00	24,00
rožne „	15,00	15,00	syno, 50 kg	2,60-3,00	2,60-3,00
raps	335-345	335-345	žłank sloma	1,00-1,30	1,00-1,30
lane symjo	—	—	pšeń. „	0,85-1,25	0,85-1,25
hrošch	32 35,00	35-37,00	wowsna „	0,83-1,03	0,85-1,05
pjeluški	21-22,0.	21-24,00	jačna „	0,85-1,05	0,85-1,05

Płaczizny rěznecho skotu na Barliuskich skótnych witkach.

9. novembra 1927. Płaczizny po centu. a zł. hriwnach.

Skótne družiny a woznamjenjenje.

Woły: 391.

Polnomjasne, wukormjene, najwjetšeje rěznje hódnośe hač do 6 lět	59—60
Młode mjasne, njewukormjene, starše wukormjene	53—57
Mjenje wukormjene młode, derje pleowane starše	48—51
Mjenje pleowane wšěch starobow	36—45

Byki 381.

Polnomjasne, wurostene, najwjetšeje rěznje hódnośe	59—60
Polnomjasne, młódše	54—55
Mjenje wukormjene młódše a derje pleowane starše	49—51
Spatne	45—46

Jałojcy a krowy: 810.

Polnomjasne, wukormjene kruwy najwjetšeje rěznje hódnośe	48—49
Polnomjasne, wukormjene jałojcy najwjetšeje rěznje hódnośe hač do 7 lět	36—41
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite młódše kruwy a jałojcy	25—31
Derje pleowane kruwy a mjenje pleowane jałojcy	18—22
Mjenje a spatnje pleowane	—

Celata: 2100.

Najlěpše wukormjene (2 druž.)	85—98
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca (3.)	76—90
Spatne (4.)	50—68

Wowcy: 3355.

Młódše a starše wukormjene (1 druženza)	62—66
Starše wukormjene (2.)	47—56
Mjen a wukormjene (Märzschafe) (3.)	38—45

Swinje: 11722

Polnomjasne, wosebitych rasow a jich křižonjow, hač do 1½ lět stare	72—74
Wukormjene	71—72
Mjasne	70—72
Spatne	66—70
Rancy a kundrosy	60—63

Z Łužicy.

S **Bitkopiz.** Sańdźenu njedźelu poswjeczichu měschczanska rada a sastupjerjo wobydlerstwa w měschczanskim lěsu pschi Kamjenskej železnizy jednoty wopomnjenjski kamjeń sa zdešnjeho měschczana a komunerskeho radu Richarda Gusteho, kiž na wulke sasłužby wo měschczanske lěsarstwo.

* S **Bitkopiz.** Tudomne hamisle zudnistwo zhladowasche 4. novembra na 75 lět žwojeho wobstacza.

* S **Wulkeho Hennersdorfa** pola Zitawy. Schtworlk, jako pohonc Gustav Hahmann, kiž w tudomnym depocje mlodych wojerskich koni dźěła, z mlodymaj konjomaj na polu worasche, kuczi jemu kuł napreći a stupi psches postronki. Jako žo Hahmann sthili, so by konja wupschahnuł, kuł kopny a dyri Hahmanna tak njesbožownje, so žo bjes wědomja žwjese. Jeho dyrbjachu do Zitawskeje khorownje dowjezeć.

Ze Sakskeje a dalšich krajow.

* S **Radeburga.** (Kanjez žo hyalikaŕ.) Wjak pschipołdnju žo pschi Hofpitalskej dróhy w Radeburgu brózeń a hródże z konjenzami kubleŕa Klingera wotpalichu. Płomjenja wupschestrěchu žo też na štčchu domskeho. Domske pak samó wohnjowa wobora psched dospołnym sniczenjom wukhowaćz. Sthkhny štót su pak hischcze w prawym czasu zwupschesćez mohli. Kak je wohenj nastał, hischcze njeje znate.

* S **Drježdżan.** (Cžeske njesboże z automobilom.) Njedźelu pschipołdnju sta žo na Drježdżańsko-Budyskej dróhy krótko sady Wyšokeje (Weißig) cžeske njesboże z automobilom. Automobil, kiž wobhađeješe žam wjedźeche, bu wot druheho automobila pschesjeżhnjeny. Auto poczo na to wjerhacz a wrjesny wo dróhowy schtom. Pschi frażenju bu nědźe 40letny pschekupz Wilhelm Fischer z Drježdżan na městnje morjeny, druhi pschekupz bu lohko zranjeny. Jeho dowjezechu do jeho bydlenja domoj. Wobžedźeć auta wosta njezranjeny.

* S **Kamjenicy.** (Jebanstwa sastojnikow khorobnieje pokładnje.) Na městnej khorobnej pokładni w Kamjenicy su pjenjezne jebanstwa wotkrylli. Dwaj sastojnikaj staj 25 000 a 11 000 hriwnow pschekchimilioj. Dale su tam wotkrylli, so žu w mnohich padach na njedowolene waschnje pożczonki wudawali.

* S **Plawna.** (Wulki rěsak žo wotpalił.) W małej lětnej wěži z mjenom Gottesberg pola Jägerschrüna wotpali žo tele dny w nozy wulki rěsak, kiž wobhđeješe Arnoschtej Seidelej žiwjescha. Płomjenja su wulke składy drjewa sniczile. S wokolinu běsche dźeżacz wohnjowych woborow na pomoz pschikhwatało. Zich napinczenu prózowanju ma žo też pschipisowaćz, so domnje stejo wosta. Kak je wohenj nastał, njeshodźeche so hnydom wujasnicz, mjenja, so je žo wala horza sdźěłała. Dźeń pschedy hacź je palilo, hu pak też sabo z krenjenu rasej sa dołki czaż w tepjerni repił.

* S **Barlina.** (Cžeżke njesboże z automobilom.) We nozy wot wintory na krjedu jadźeše na Hrodowskej dróhy we Reinickendorfje wobžemny automobil z tajkim wotmachom do sejzora dróhowoje železnizy, so žo sejzor hnydom zlama a automobil žo rosbi. S sjerjskich nutskajedźazych wobžow buchu dwě cžežo a tři lohko zranjene.

Zahrjebany złoty pokład.

Psched dźesacz lětami, w czasu oktoberskich revolucijskich njemcerow, kupi w zyłej Ruskej dla žwojeho bohatstwa znatej fabrikanta Dunajew kij (Barren) czistcho złota za tehdom hišcze wušoko w kursu stejaze „zarowe ruble" a zahrjeba jón pod wilu w Tulukowoje pola stazije Mamontowki. Dokelž běše jej w prawem czasu wukrajne pasły wobstarał, mójeschе še swojej žonu pschez njeju cžekujcz, hdyž běchu hižo jeho njesmjerne zapałkowe a tokałowe fabriki w Rybinjzim wokrjesu wuwjesili, kotrejž jemu i jeho bohatstwu dopomhachu. Paris bě jeho prěni emigrantowy wuczel a potom Kopawa, hdźež je Barlina. Bankowki běchu njes tym pschetrjebane, wosłoba jeho žony pschedata a sajtajena — a swoła jemu jenož stary drohotny žwójbny kruh, žwjaty wobraz swjatych wobliczi, jeho schtitajeho patrona pschedstojejo, jara dreha relikwija.

S tuthym wobrazom požohnowa žwoju žonu, hdyž psched nětkotrymi měsacami žo do Moskwy wróći, so by zahrjebany złoty pokład zběhnyła. Po wosłudnym czakanju bě žej złoczenje trčbne papjery k puczowanju do Ruskeje wobstarała. Smujeze a na wjsho pschihotowana wobroći knjeni Dunajewa Barlinej khribjet a puczowańcze do Ruskeje domišlu, dokelž bě złoty pokład pośledna nadźija za wokhudnjenje.

Naunała w žwojej wošobnej villi dźesjowny knstwar. Pschedsedźejcžerka zhładowasche na prjedawschu wobžedźerku z wěsteju njedowěru. Knjeni Dunajewa zpójna bórzy, so we njej žaneho zwjakfarja njenadeńdże. Dowoli žo ji, we runmnosći bjes mebłow pschebywacz, hdźež psches rozpadane tachle zyma žo nuts dobywasche. W nozy wlezesche žo knjeni Dunajewa z donnu, wytasche za zi snatym blakom, namaka jón bórzy a zpytasche za pokładem tyrč. Zi pobrachowalsche grat. Wědźesche, so bě złoto zara hluboke zarzte. Nimo teho njeběš žej rěsla, so ju nětko njepschepłapi. Tak zpuschesći žwoje pschedewzjasce a wobhladowasche žo wo pomoz.

Knjeni Dunajewa nadeńdże w Moskwje muzikeho je njenom Krupenikow, kotryž žo ji pschihodźesche, jeje plan wuwjesć. S nětkajcze winy, so by znadź jeho bóle k žebi zwjasała aba trasch žej to zadasche, wojeni žo je žwojim pomognikom. Złoty pokład slušesche ji wodnjo a w nozy psched wocznnaj. Dyrbjesche jón namakaćz, wot njeho wotwisżowasche wsho, žiwjenje a zmjerć.

Tydzenje dołho trajesche, dónuż mózachu žej Krupenikow a nětkotri dowěrnicy, kotrymž bě ži pumiy złoczeju šlubił, na zdźihnjenje pokłada hicź. S kopaczemi a mutykami wobrońenej pschihódźechu w łodosymnej zwjchorschej nozy do zahrody dźesjezwjeho knstwa a wunyzhu hlubołu dźiru na wojnamjenjenym blaku. Knjeni Dunajewa wobstrašowasche dźěło a zwjerzesche z padnuchej zwězu. Hischcze

ničzo njeběšche widźeć, hmuju běchu muzjoju hižo hłuboko do semje žo dobyli. Wjerjo so pokładom wotmyślichu, malu pschejtajku leźiniczku a najprjedy na tlejziji jedyn wodki hrěbnuju a nješto pojeźeju. Knjeni jich sluknyschi ruzy proschesche, niż pschestaju, ale dale ryčeć. Tola podarmo! Jeje „muz" a jeho towaršschojo, na pol dwoknjo, so mohł so wěkajki pokład se jenje walicy, dźěsche knjeni Dunajewa z nimi žobu.

Moskowska policija bě wo tych rujnerjowo sa pokładom njeźeje zhonika. Duž Krupeniwcho wobkedźbowachu. Namakachu jeho hłeb. Na pol hotowe dźěło pokom jeho pschesčešowarjo dołonźichu, kotliž po něotrych hodźach sloty pokład nadeńdźechu. Sloty liż wažesche 5000 gramow, 10 puntow.

Hdyž knjeni Dunajewa a muzijy pyches cźmowu schtomowinju so wleczechu, sarezi jim něchtó „Saftaliese!" nopschecźo. Rujerjow sa pokładom w Moskwi do jastwa tyknychu a nětko shladuja žiwjenje wutrudej napschecźo.

Přilopk.

* **Spodźiwne spytane žamomordarstwo.** W Landshuce w Schlesyskej dyrgnyche žebi jedyn dźěłaczeź na njewidźidne waschnje žiwjenje wsaczź. Žiwjenjasłuchy cźłowjek natyka žebi do žiwoje tobakoweje trubki ninu tobaka teź wuhlowy proch. Jako běsche tule trubku nimale wupachał, so na torhoschczu bjesmóżny žuješe. Wón běsche so z wuhlowym oxydowym pinnom sajěwjeźik. Lekarjej pak so poradži, dźěłaczerja pschi žiwjenju sdźerżeć.

* **Ssamomordarstwo kommerzijskeho rady.** Saudźena póndźela běsche za Barlinsku bursu cźorny dźeń. Na tutym dnju je so znaty Barlinski kommerzijski rada Siegel sastrělił. Kaž měnja, je wón na tutym dnju pschi bursy wjele pjenjes shubił. Filmowa hrajeczka Asta Nielsen bydleschče z nim w jenym twarjenju a sawoła prěnja lekarja a potajim.

* **6 žamomordarstwow sa jenu nóz w Barlinje.** Nóz wot saudźeneho pjatka k žobeze je była sa Barlin nóz trudneho rekorda. W tutej nozy je 6 wožobow žiwoje žiwjenje wot žo cźišło. Na Moskowej aleji sastrěli so 38 letny muž dla rosttschażenja cźmowu, 35 letny muzikt sastrěli so pschi rowje žiwoje njewěsty. Na Ssudnistwowej dróhy wobwěźniu so młody cźłowjek, tehorunja dalschi młody cźłowjek w jenej Potsdamskej tapetowej fabrizy. Dale cźišnu so mjes Grünawu a Adlershofom jónscha psched pschedmětschejanski cźah a na ranje skorzi młoda žónska njedaloko burzy do Schprewje, kotruž njentóžachu wjazy wukhowacź.

* **Cźežke njesboże z automobilom.** Njedźelu dopoldnja na Swjatkowej alleji w Charlottenburgu, autowa drózka a privatny automobil do so srahujchcźej. Sraženje běsche tak žylne, so žo autowa drózka zyle rozbi. Nutskasedźej wožobje, běschtej hrybom morjwej. Schofera pak z cźežkimi ranami do tharowinje dowjesechu. Wožoby w privatnym automobilu njejsu do schkody pschischle. Morjenaj staj 63-letny evangelski farar a jeho 41 letna mandselska. Wonaj staj byłoj po puczu do jeneje kapały w Barlinje-Westendu, hdźež dyrgnyche duchowny kenschenje wotmječź.

* **60 000 hriwnow schkody pschi wullim wohnju we Affingu.** Shromadna schkoda, kotraž je pschi druhim wohnju na hrodowyschim kuble w Affingu nastała, je że 60 000 hriwnami wobliczena. W składowni, kotraž że je dospołnje wotpalika, leżesche 2000zentnarjow žita a 1500 zentnarjow słonu. Jedyn wozjity šwedk je pjeca widźał, kak je njepóznaty muzikt woheń sakožił a na to cźekmył.

* **Pjany skót.** Njewschědnu wězku naschoni jedyn ratař w Liebenowje pola Schwerina. Jako do kruwakuje sastupi, napadny jemu, so žo jeho skót dźiwnuschko sadźerži. Krumy cźumpachu žo po hródźi wokoło a njedachu so dejicź. Tole pjane cźinjenje kruwow pak byebjesche so bóhdy wujaśnicź. S běrnjaseho parjaka běsche njenujzy spiritus wopaki běžał a žobu do slapowki (Schlempe) pschischoł. S alkoholom nažwjeżenu žłapotku běsche skót dostał a žo wopił.

* **Na minu sajeta.** Němska parna łódź „Möve" blizko łuby Oesel w baltinskim morju na minu sajedźe a žo pomóri. S wobstadži cźso muzjoju žiwjenje shubichu.

* **Wopaczny major.** W prěnim hotelu města Nordhausen w Ssmólnizowych horach běsche prědawschi shubjeny lékař žo sa majora na wuśtupje Arnoscht Hartung pwdawał. Hdyž bě w hotelu na 110 hr. dołha napraschał, njemóžesche jón saplaczicź, dokelž njemějesche žanych prědkow. Tola měješche sboże. Pschi jenym wulěcze bo kupjele Sachsa sejna žo z jenej žónstej, z kotrejž žo spěchnje žlubi. Sa tutón „dobry skutk" mytowaschе tuta zeńtwa łubowaza žónska žwojeho žlubjeneho z 450 hr. Sa to wopyta žwoju žlubjenu w Osterwiecku. Teź tam žo wschudże sa majora wudawasche a dosta wot jeneho taunischeho hospodarja cźežny nadawk, jedyn kofr do Nordhausena sobu wjacź. Ale bjžo we Wernigerodze pschehadźi kofr sa 5 hriwnow. Na zebanstwje we wjazorych padach a dla pschischiwjenja sažubji wulki lawnisti žud w Harzburgu wopaczneho majora k 1 létu a 6 mježazam sastiwa.

* **Semjerzenje pschi kalifornijskim morskim brjoshy.** Po potwěrdzi z Los Angeleса žu pschi kalifornijskim morskim brjoshy wot Santa Maria hacź do Santa Barbara semjerzenje sacźuli, kiż je khětro dołho trało. Wono pak njeběsche pschepytne a njeje schkodu naczinilo.

Najnowiše z cyleho swěta.

— **Schkrowa powěsć wo wjedrje za jutrischi pjatk:** Symnischo, mrózy hroža, mróczele žo pschecźahuja. We Jendźelskej symnischo, mrózy padaja, žo pescheczuje a žnežuje.

Satśle pschemyślowe komory a organisazija sakskeho rěsnistwa žu wospjet pola sakskeho finanznoho ministerstwa žadałe, so by žo rěsanski dawk, kotryż jenoż hischcze w Sakskej a Badenskej wobstejі, wotstronił, dokelž so z nim njezałowe płaczisny podrožeja. Finanzny minister Weber je pschitrował, so sakski rěsanski zakoń žo do nětcźischeho hospodarskeho žiwjenja wjazy njepschichodźi a so by žo dyrbjał wotstronicź. Pschi nětcźischim hubjenym finanznym położenju pak njeje mózno, so mohł žo stat dokhodow z rěsanskeho dawka widaci.

Sórjedu rano je w Duisburgu 70 letny invalid Ck we cźežkich myślach žwojeho stinaczełetneho wnuka sastrělił a žebi potom z wobwěźnjenjom žiwjenje wsał. Prjedy teho bě žo do hłowy tjelił.

*

Prěni lord jendźelskeho admiralstwa, Bridgeman, je wojsejwił, so žo žłedowane łódże w tu łhwilu za wójnske łódźiwo twarja: 1 bitwiska łódź, 12 łichcźakow, 4 rěcźne kanonske cźołmy, 6 podmórskich cźołmow, 2 minyłkadźakaj, 1 depotowa łódź, 1 wuporjedźenska łódź. Słédowaze łódże žu žo za poślednich 12 mježazow natwarile: 1 bitwiska łódź, 2 saniczakaj, 1 minyłkadźak a 1 podmórski cźołm.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Do witwowaskeho registra bu dźensa sapisane:

1. Na łopjenu 1053 firma **Kawjerjorne garaje Alfred Kadner** w **Budyschinje** a jako jeje mějicźel pschekupc Louis Alfred Kadner. Prokura je spodźelena pschekupcej Alfredej Marcźinej Kadnerej w Budyschinje. (Wobydlowa wotnoška: Wobkhod autoweje wulkogaraže, witkowanje je žamołkowanje a potrjebne za automobile. Wobkhodna městnosć na Schliebenowej dróhy 18.)

2. Na łopjenu 1054 firma **Arnoscht Müller w Budyschinje** a jako jeje mějicźel pschekupc Pawoł Arnoscht Müller w Budyschinje. (Wobkhodna wotnoška: Wulkowikowanje z zhrobu. Wobkhodna městnosć: Na Dornschnahlu 2.)

Hamtske hudnistwo.

W konkursowym jednanju nad samoženjom (sawostajenstwom) schewskeho mischtra Hermanna Schwarza w Budyschinje na Kaemblerowej dróhy 12 je k wotzwjazu skónczenego slicźbowanja sarjadnika, k pschijimanju pschecźinjenjow pschecźiwo slónczenemu sapisej žadańkow, na kotrejž ma so pschi rozdźělenju dźiwacź, a k wobsamknjenju wěrcźelowu wo kruchow samoženja, kiż je wuwuzicź njehodża, slónczna termija a sposbow termija sa zhromadźiznu wěrcźelowu, kiż ma so dla sarunanja sarjadnika słyschecź, na **schtwórtk 1. decembra 1927, hdy. w 11 hodź. psched tudomnym hamtskim hudom w sali 141 — postajena.**

Ssudnistwo wukonjet Budyschkeho hudnistwa.

Swójbne powěsće.

Sewrěli: Marja Bryczowa rodź. Schmiedchenez we Cźemjerjach, 75 lět. — Ida swud. Lorenzowa rodź. Krjeczmarjez w Budyschinje 75 lět. — Martha Hentzelez w Budyschinje. — August Dučmann, liczerski rada na wotp. w Budyschinje, 75 lět. — Luisa Henrijeta swud. Ebermannowa rodź. Hajnzez w Lubiju. — Herbert Gósdźan w Zelesnej pola Hródka, 18 lět. — Luisa swud. Langowa rodź. Speerez w Hródku.

Dary za „Towarstwo pomocy za studowacych Serbow".

Serbske šulske dźěći zaso pilnje dary za „Towarstwo pomocy za studow. Serbow" hromadźa. We wšelakich wsach su hižom rjany pjenjez nazběrale. Započnjemy dźensa, nazběrane dary w „Serbskich Nowinach" kwitować:

Na šulerja Maks Mikana w Zarěču darichu:

E. Schmiedel	1,— hr.
Janaš, ratař	1,— „
Ziegenbalg, P.	—,50 „
E. Patok	1,— „
Šěca II.	—,50 „
Mikan	—,50 „
K. N.	5,— „
	9,50 hr.

Wutrobny dźak wšitkim darićelam!

Towarstwowski powěstnik.

Delni Wujezd. Serb. tow. „Zahrodka" wotměje přich. njedźelu swoju měsačnu zhromadźiznu p. Haškec. Tuž njech wšitke sobustawy přińdu!

Domowina. Sekretarist je nětko kóždu sobotu popold. wot **2—4** hodź. wotewrjeny, nic wot 3—5.

Domowina. „Župa Jan Arnošt Smoleŕ." Mjenowana župa zmeje njedźelu, 13. novembra, pop. 1/2 3 h. w Serbskej kofejownі swoje porjadne župne posedźenje. Wočakuja so předsydstwa wšěch pjeć skupinow cyle wěsće; rad witamy pak też předsydow k župje přizamknjenych towarstwow. Dnjowy porjad: 1. Naša skutkownosć. 2. Posmjertna pokładna. 3. Swjedźenje skupinow. — Přińdźe wšitcy a z dypkom. Kruče cheemy dźěłać, čas khwata. Nazyma a zyma — čas dźěła! P. Krječmař, župan.

Lichań. „Zernička" ma dźensa štwórtk wječor we 8 hodź. pola Rudolfec spěwanje. Nowe sobustawy su nam lubje witane. Dirig. a předs.

Njebjelčicy. „Sokoł" zwučuje kóždy pjatk wječor we 8 hodź.

Zwjazk spěwnych towarstwow. Přichodna pruha za jutry 1928 wotměje so njedźelu, 20. novembra, pop. w 4 hodź. w Serbsk. Domje. Pruhować budźetaj so spěwaj čo. **179** a **180** w nowym „Towaršnym Spěwniku": „Wječorny spěw" a „Powitanje Łužicy". — Wo bohate wobdźělenje wšěch spěwakhmanych prosy hłowny dirig.

Hłowny redaktor a zamolwity za politiku Marko Smoleŕ w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučman w Budyšinje. — Za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Brězyncy. — Za nawěstki: G. Janak w Budyšinje.

2 młodaj kundrozaj
němska wos. rasa (Edelschwein)
2—4 měs. stare předawa
ryčerkub. w Wutołčicach

Złotowjenje a předźělanje
mósk. přikrywow a přešiwakow
łut. posleśca a přešiwakі přeco na składźe, reform spódnja posleśca z wotmu pjelu, hygieniscy bjez poroka
M. Rätze a syn
w Budyšinje na Kěž. drózy 4

Słodke twory
wšěch družin kupujeće přeco čerstwe a tunjo. Na přikład:
plackі 1/4 pt. 15 pj.
kokosowe truški „ 16 „
keksy „ 20 „
praliny „ 20 „
likěrowe kuny „ 23 „
smjetanowe plackі „ 23 „
połnomlóčne a połnomlóčne worj. šokoladу, tafla 85 pj.
mjed. poprjancy, pakčik wot 5 hač 75 pj.
dessert, 1/4 pt. wot 25 hač 60 pj.
figury, darjenki za kóždu skladnosć hodźace a wjacy druhe dostanjeće we
Kuri-předawarnjach
w Kamjencu, na Bismarck. dr. 4 a w Połčnicy, Neumarkt 4.
Činiće teź pospyt z našimi pal. kofejemi, 1/4 pt. jenoż wot 60 pj.

Wysokosućelna, młoda, sylna
kruwa
je na předań
we Wysokej Ćo. 14 pola Rakec

Přesadźowanje drjewa.
Pjatk 11. t. m., pop, w 2 hodź.
předawam w Jancec drjewnišću hač na Ralbičanskem-Konječanskim puću
wokoło 80 rm kójnowych rólow
600 běžn. mtr. walčkow a pjeńkow
k samodźělanju zjawnje na přesadźowanje za hotowe pjenjezy.
K. Bauer.

Saksa krajna loterija
Najwyše dobyće znano 500000 hr.

1/10	1/5	1/2	1/1
3.—	6.—	15.—	30.—

Losy poskićeja běrkojo statneje loterije w Budyšinje
Friedrich Rother na Kěžorskej hasy 22
Ernst Lehmann na Kamjentnej hasy 45

Štó słuša tym zrědka namakacym wěcywustojnym tobaka za před. w malym ???
Hennig w Budyšinje na Žitnej hasy 12
Dale kupujeće Wy pola wěcywustojneho, kotryž jenoż najl. cigary, tobaki najl. kajkosćow a cigarety prěnich firmow předawa.
Wosebite čiste přemórske rjepiki punt 50 pj.

Derje kupuje
štóž so na „Serbske Nowiny" powoła!

Originalne Oldenburgske
plahowanske čelata
wotedawa
ryčerkub. w Wutołčicach

Kože wšěch družin
kupuja po najw. płaćiznach a
črjewa
předawataj
Kießling & Erdenberger
na Zwonku. Lawsk hasy 54 III.
Sobotu w „Pol měsacu".

Nowočasne
mantle a wobleki
za žony a dźěći
wulki wubjerk
tunje płaćizny
W. Häcker
w Budyšinje
na Žitnej hasy 7

Rybjacy wolij
za skót (Viehlebertran) z rukowanjom prawy
Winter Mierschec bratr. nasl. na Zitnych wikach 30

Gardiny
přikrywy ❖ dźěćace šaty
W. Köhler w Budyšinje
na Hłownem torhošću 9.

Trjebane a nowe

meble
kaž tež **wuhotowanje jstwow** poruča tunjo
Ernst Stelzig, na Hrodowskej hasy 41 Podźělnje płaćić dowolam

Dźěćace wozyčki
dobre kajkosće po tunich płaćiznach a přeco najnowše
Paul Böger
w Budyšinje na Suiskej hasy 5

Přez 150
časnikow do jstwow a kuchnjow
za kóždu kuchnju a jstwu hodźace
F. A. Lenke w Budyšinje
na Hosic hasy 25 Telefon 3929

Wot soboty mam nowy wulki transport młodych, sylnych, wysokosućelnych orig.-rańošpruskich-hollandskich

kruwow, jałojcow a bykow
ze stadłow najlěpšich dójkow rańošpruskeje, najkmańše k plahowanju, w swojich hródźach
hotel „Kurwjelch" w Budyšinje
na Drjewow. wikach jara tunjo na předań.
Emil Gräfe, skótna wikowarnja.
Telefon 2063 a 2418.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaća měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,80 zł. hr. Do wukraja 16 Kč. Kóžde 6o. płaći 10 zł. pj. Wudawa a dźiźi Smolerjec knihićišćerńa, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěšći, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedaj, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobsteja-ce stajace nawěšći a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje.

Čisło (Nr.) 263 — Budyšin — Pjatk, 11. novembra 1927 — Bautzen — Lětnik 86

Knježerstwowa kriza a rozpuščenje němskeho sejma.

W rěči, kotruž je předawšchi němski minister a němskonarodny sapóšłanc dr. Emminger w Immenstadtu we Allgäuu měł, je wón rjekł, so w Barlinje je wschěmi mozami na knjeżerstwowu krizu w Němskej dźełaju. W poslednich wubjerkowych pohnadźenjach su rjekli, so nicžo njepomha, němski ńejm žo tola w blížschich njedźelach abo měsačach rozpuščeći. Emminger pak přeco tym warnowasche, do czasa nowowólby žadać, dokelž w lěcze 1928 tež Francowska a Jendźelska swój parlament a Sjednoczene staty połnuzneje Ameriki swojeho presidenta znowa wuswoli, a so dyrbi žo najprjedy wumoženje wočakać.

Wobydleńske praschenje w Němskej.

We wubjerku němskeho ńejma sa wobydleńske wotnošenja najprjedy kommunistka **Arendowa** pschečziwo knjeżerstwowej pschedłožy rěcześe. Sozialdemokrat **Lipinski** nahłady sozialdemokratow wo nuczenym wobydleńskim hospodarstwje pschednjese. Wobydlenja hižo prjedy wójny njeżu dosahale. Hižo tehdy je nuczene wobydleńske hospodarstwo nuzne było. Sozialdemokratija ma sa to, so je czas pschischol, so ma nalkwilny nuczazy sakoń do trajneho prawa pscheměni. Pschi tym je praschenje pschisprawnoschże, hač žo tele trajne prawo do stażanskeho sakonnika pschijima, abo hač žo ſ wożebitym sakonjom sawjedże.

Sapóšłanc **Steininger** ſ hospodarskeho sjednoczenstwa nadeńdźi, - że nuczazy bydleńśi sakoń njehodźi wot dźenża na jutrje wotstronicz, tola sakoń njenormalne wobstejitosce pschedtaja, kotrež prawnym sażadam njesprawliwosce napschecžo steja.

Němska hospodarska rada sa dwěworschtaty system.

Sozialnopolitiski wubjerk němskeje hospodarskeje rady je swoje dobrosdaczе wo prěnim dźelu dźełu schkitazeho sakonja wuprajił. Nacźinkowny słuzt žo sa někotre mězazy doruwradźi. Někotre pscheměnjenja žu žo ſ wjetscha po namjece dźełodawarjow wobsamkle. Wo sakonjowym § 11 žiwje rosprajiło, po kotrymž žo w dźełarnjach ſ njepschestawazym dźełom dwěworschtaty system se 56 hodźinskim dźełańskim czażom sawjedże. Tsiworschtaty system, kotryž dźełaczerjo namjetowachu, žo wotpokosa, tola žo wobsamknu, so ma posdźischo na město dwěworschtateho systema tsiworschtaty stupicź. Němski dźełowy minister žo namolwja, so by dwěworschtalennu systemej jenož tam wobstaczk dał, hdźež žebi to ludowe hospodarstwo žada.

Kontrolla gmejnskich finančow.

Rosprajenja mjes reparazijskim agentom a němskim knjeżerstwom smieje sa měschczańskeje gmejny, kotreż maju žo ſ dołhom bdźiczź, znadź njelubje sczehnki. Mjes schkelacznimi namjetami maju wotmyślene, **sa tajke gmejny lutowańskeho kommižara postajicź.** Sastojnikej němskokatolskeho lutowańskeho kommižara Saemischa dyrbi žo poruczicź, so by finanzne hospodarstwo wulkich gmejnow kontrollował a njetrěbnym wudawkam wobarak. Kaž Barlinske nowiny zhonja, je němskostatny lutowański kommižar nehdyschejho sakschego ministerialneho direktora Schmitta powołał, so by naschonjenja jenotnje wobdźełał, kotreż žu žo pschi pruhowanju lutowańskich możnosczow we schelakich krajach czinisle.

Dynamitowe rosbuchnjenje w Barlinje.

Schtwórtk wječzor je žo w Barlinje na Kópenikskej dróży w dworje jeneje khěże mózne rosbuchnjenje stało. Skoro wschě khěžine wokna žo puknychu a wobmjet ſ murjow wotpadny. Ludźo njeżu do schkody pschischli.

Kaž je policajske hłedźenje podało, je žo w dworje rosbuchańska patrona, kajkeż žo sa czas wójny trjebachu, je sezehladkom sażehlika. Bomba bě, so by ju psched wočzomaj wobydlerjom skhowała, do wulkeho papoweho kartona sawjasana. Kriminalna policija žo prózuje, winika śledźeju.

Powołanje pschečziwo wuwinowazemu wużudej Racziborskeho wójwody.

Pschečziwo wuwinowazemu wużudej Raczíborskeho wójwody, kotryž je na hońtwje žiwojeho pohonca zmjerzuje sranił, je žo statne rěčnistwo w Raczíborn powołało. Powołanjeſki prozeż psched wulkej khkostanskej komoru žo końcerje w februarje sapoczńje.

Němskostatny swjazk podruznikow.

Němskostatny swjazk podruznikow, Barlinske wotdźelenje, je njedźelu zjawnu protestowańsku zhromadźiznu wotměł, w kotrejž žo pschečziwo wotwarjenju podruznikow schkitazeho sakonja a pschečziwo dalschemu powyschenju podruznikskeho pjenjesa wuprajichu.

Stary sozialist ſ stahlhelmej pschestupił.

Kaž „Jungdeutsche“ powě, je stronny sekretar Barlinskeje městneje skupiny starych sozialistow, Bjarnat Rausch, swoje sastojnstwo złożił. Wón do Halle k stahlhelmowemu krajnemu swjazkej krjedźenje Němskeje póndźe, hdźež budźe, kaž je zhlyschcz, je sozialnym referentom pod Düsterbergom.

Łacanske abo němske pismo?

Krajny wubjerk němskonasionalneje strony w Sakskej je psched někotrymi dnjemi resolucziju pschijał, kotraż żada, so by město łacanskeho sazo němske pismo w prěnich schulskich letach wuczisła. Tohodla dyrbjała žo Drježdźanska czitanka sawjesczź, a to cżisce pädagogiskich pschicźinowo dla. Nowe waschnje, czitacz a pisacz nawukowjeż, je na domodźelace mozy w dźesczu wobroczа, mjes tym je dyrbjachu pruże detal hkowmu ważnosczź na napodobnjace dźełko klasez. Runje małe dźeczo ma potrěbnosczź, so žame naschonjenja hromadźuje a žame ſ wězami wobhładźa. Tele brohotne mozy w dźesczu žo po nowym waschnju wjele móznischo roswiwaju, dyžli pola dotalueho. To wschitzky snajerjo noweho puća pschipósnatwaju. Hdyž je žo tas nowy puć wobsamknył, dyrbi cżaj měra śledowacz, so bychu žo starschi, wuczerjo a dźeczi na njón smuczili.

K tomu njech je pschisjpomnjene, so tak mjenowane němske pismo žo ſ njeprawom němske njemuje. We brjedźnym wěku ju je mulischa w franzowskich klóschtrach wumyślili a ja nio formy gothiskich zyrkwjow nałożili. S franzowskich klóschtrow je wono potom puć do wschich europiskich krajow namałało. W pschedsaidźenym tekstoku ju je po něczim jako njepraktiske je wschěch krajow wotfronili, jenož w Němskej je wono wisaio wostało. Tu dyrbja dźeczi pódła łacanskeho pisma też tak mjenowane němske nawukowcź. Schkoda czaja, kotryż žo na to nałożuje.

Politiske jimanje w połodnischej Tirolskej.

S Innsbrunka žo powě: W Tuserju w połodnischej Tirolskej žu 24 muži sajeli, kotrychż winuja, so žu na lětnym dnju czaha fasjistow do Roma plakaty ſ Mussolinowym wobrazom a napominanje ſ wolijowej barbu pomasali.

Francowsko-južnosłowjanske zrěčenje so dźensa podpisało.

Južnoskowjanski swonkowny minister Marinkowicz je schwórtk do Parisa pschijěwschi, hdyżom franzowskeho swonkownego ministra Brianda wopytał, ſ kotrymž je žo dwě hodźinje dołho wo postajenjach franzowsko-južnoskowjanskeho zrěczenja rozwěcżał. Pjatk je žo na to zrěczenje w franzowskim swonkownym ministerstwje podpisało.

W Italskej žo dła wobsamtnjenja franzowsko-južnoskowjanskeho zrěczenja słobja, tola ſ njepraworn. Italskej je žo możnosczź dała, žo pschi nim wobdźělicź. Italska je žo teho wostajiła, dokelž jejna politika na smjeżenje sjednoczeneho južnoskowjanskeho stata dże.

Też Franzowskej je Italska swoje njepschecżelske wotpohlady sacżuwać dała. Jejna demonstrazija psched Tangerom, hdźež Italska żanych politiskich a hospodarskich sajimow nima schkitacz, je w Franzowskej spodźiwanje zbudźiło. Mussolini žo ſ hněwom pyri, so je žo Južnoskowjanska ſ pasorow Italskeje wuswobodźiła. So budże Južnoskowjanska wuthmanjena, pschečziwo tym italskim wotmyślenjam žo schkitacz, sa to žo Franzoiska postara. Někotre wo to dże, so by Južnoskowjanska, hdy by žo je politiskimi schmjatańjami wot krjedźenje Europy wotsamkła, hama žebi mała wójnski material nadźełacz. Franzowska je Južnoskowjanskej tehodła njewobmjesowany kredit sa wójnske bronjenje pschiwolika. Franzowskoju w Južnoskowjanskej dźełarnje sa wójnski material, arjenaly, półbowniki, twary sa łětadła atd. twarja. W Franzowskej žu žo podmórske czołmy sa Južnoskowjansku flasake. W pschichodże dyrbja pak žo podmórske czołmy we Južnoskowjanskej hamej natwaricź. W Bozu Kotorskej žo k tomu łódźelnje po nowoczażnych sażadach pschiprawjeja. Mórišći saliw Boki Kotorskeje, kotryż je žo hižo sa czaż śwětowoje wójny jako wubjerny wuczeł sa wójnske łódże wuprohował, žo możnje wobtwjerdźuje. Zhła Boka Kotorska je polna wojeńskich twarjenjow. Wona je hižo nětkole pschečziwo nabpadam łětadłow schkitana.

Dźiwajo na wójnske bronjenje Italskeje w Albanskej a na politiku Italskeje, kotraż žo na to měri, Južnoskowjanskut je wschěch stron wobstupicź, dyrbi žo pschipósnacź, so ju wójnske pschihoty Južnoskowjanskeje wopravnjene, a to by ja južnoskowjanske knjeżerstwo ſ hrěchom było, hdy by pschečziwo italskej wupjeranskej politizy južnoskowjanski lud njeschkitało.

Kral Alfons w Tunisu.

Kaž žo ſ Parisa powě, je schpanisti kral ſ schiffakom „Principe Alfonso“ psched franzowski pschistajał Tunis na połnóznym brjohu Afriki pschijeł. Tunisiti bej a franzowski generalny resident Lucian Saint staj krala na łódźi wopytałoj.

Počahi Jendźelskeje k Ruskej.

Staroślawna łódołótna „Guildhallska hojsina“, pschi kotrejż po starym waschnju ministerstwi pschebywda zhromadźenym Londonskim měschczańskim radźicźelam rosprawu wo politizy podawa, je žo hyżeń pschi składnosczi sapokojenja nowego lordmajora wotměła. Ministerski pschedsyda Baldwin je pschi tym wo poměrach Jendźelskeje k Ruskej rjekł, so Jendźelska njeje swadu ſ Ruskej chżyła, a so po tajkim tónu tejele swady wot Jendźelskeje njewotmiwa. Nimamy se snutskownymi ruskimi należnoscźemi niczo cżinicz, knjeżerstwowa forma Rukeje naš nicžo njestara. Kaž bórzy budża Ruskoju swólniwi, so smuczenych prawidłow internazionalnych poczahow dźerżecz, žo kóždeho tykanja do naschich należnoscźow wostajicź a żiwoju politiku japletkow a njejschczeleńskosczow spuschczicź, budźemy swóliwi, jim napschecžo pschihicź w duchu dobreje wole, ſ kotrejż žo nascha zyła swonkowna politika wodźi.“

Někotre jendźelske nowiny tule rěcź jako znamjo sa to wobhladuja, so ma Jendźelska khutnu wolu, so ſ Ruskej sjednacz. Druhe wšnja, so ſ tomule sjednanju żenje njedóndże, dokelž bo Ruska żenje njewostaji, kommunistisku źiwotnu revoluziju pschihotowacź.

Bourbonski prync Fernando jako jebak zajaty.

Prynz Fernando de Bourbon, bliski wuj schpanskeho krala, kotrehoż žu, każ je žo hižo spóźiło, w Fontainebleau w Franzowskej sajeli, je jebi hižo sańdżeny měsaz w Riwjerje w Italskej ſ tym njedobre mjeno sczinił, so je swojich wěriczelow sjebał. Kaž žo ſ Rizzy powě, je je swojim adjutantom ſ wulka żiwy był. Wón honjerske jězby je automobilemi hotowasche, kotrež běchu w tamnych stronach jara sławne. Tam je žo też ſ jendźelskim molerjom sejnał, ſ kotrymž je do Fontainbleaua pschijeł. Mjechtkim pschekupzam w Riwjerje je wón wulke sumy winojty wostał. Sswojim słužobnikam njeje hižo łěta dołho żaneje mzdy płacźił. Sliczbowanje automobilowego pschenajerja 9000 frankow wucżinja.

Podobnje kaž Bourbonski prynz je w Barlinje **prynz Max Hugo Hohenlohe-Oehringen** ludźi jebał. Jenemu sa radżerjej pjenjes je 12000 hriwnow wuwdźeschcźił. Se smjenkami, kotrež njeběchu niczo hódne, je prynz żebi drohotne teppichi, automobile, konje a bebjeńki wuleścźił, kotrež je potom hnydom dalako nije płacźiśmy pschedał.

Amerika jako wěricelski stat.

Po sčitajenju amerikanskeho statneho pokładnistwa maja žo lětša 15. bezembra śledowaze raty zuseho dołha sapłacźicź: Jendźelska 92 575 000 dollarow, Czeskoslowakska 1 500 000 dollarow, Belgiska 1 125 000 dollarow, Polska 1 milijon dollarow, dale Finska, Estonska, Lotyschska, Litwa a Madźarska wschо hromadze 9 125 000 **dollarow.** Kaž „Associated Preß“ pische, pokładnistwo wozkazuje, so budże Franzowska po naletnich wólbach namjetowacź, po kajchm waschnju chże swój wójnski dołh wotplacźicź, hewak dyrbi w auguscze 1928 sa wójnski material 400 milijonow dollarow sapłacźicź. Kaž je znate, chże Franzowska wójnsti dołh jenoż wotplacźicź, jeli so Němska wójnske wotschkodźenje dale płacźi. Do tehole wumjenjenja pak Amerika njeswoli. Jako njedospźiwne je pokładnistwo 250 milijonow dollarow wot Rukeje a 16 milijonow dollarow wot Armenskich nałkwilnje wuschmórka.

Anarchistiśki attentat w Pennsylvanskej.

W Pittstonje w Sjednoczenych statach połnóżneje Ameriki śtej ẓo nowa universita a zkrẹj ſ rosbuchnjenjom bombow cẹẓko wobśchłodkśtej. Dokelž je to śtẹcẹe rosbuchnjenje ſa śchtyrt njedẹẓele, je ẓo wobydleśtwo do hrozy bako. Na ſhoẓe njeje ẓo ſ rosbuchnjenjom nichtó ſranił abo morił. Sa winikom maju anarchiśtow.

Poẓlednjej wjednikaj mexikanskich śbẓkarjow.

Po powẹẓczanj ſ mẹśta Mexika ẓu nẹiko wśchitkich śbẓkaśkich wjednikow ſ wuhonẓaczom generalkom Almady a Medinu ſajeli abo wotprawili. Sa poẓledninaj dwẹmaj we Veracruskich horach ſlẹẓa.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Pjatk 11. novembra.

† 1921 w Ochranowje misionar Marćin Starik z Werbna, kiž je wot 1859—1898 w Zeleńskej skutkował.

W jenej rucy Hanku,
W druhej rucy khanku,
A ći hercy pódla:
To je źiwenje!

Piwko, winko polna khanka,
K tomu reja wjeseła,
Trubka, lubka rjana Hanka:
To je radosć hólćika

H Zoiler.

Swjedzeń swj. Mĕrćina.

Dẹenja śwjeẓi ẓo ẓwj. Mĕrẹẓina. Wo jeho źiwenjut cẓitanty, ẓo je wón jónu ſ ronſkim wojakom był. Sekkawſchi ras prescherja, kiž je na połnuerjnjeny jeho wo jakmożnu proſtk, da jemu pokoju ẓwojeho płaſchcza. Na to je ẓo jemu Khrystuſ wo ẓnje ſiewił, kiž je ſ tamnym proſcherjom był, a je ẓebi jeho ſa ẓwjeſcho półła wuſwolił.

Mĕrẹẓin bu ſ mijijonarom mjeſ Gallſkimi. W Galliſtej ſałoẓi prẹni khłoſtr „monaſterium Martini,“ kiž je pẓichitomnie hiśchẹe ſnaty jako Marmontier. Napoſledku ſkutkowaſche jako Tourſki biſkop. Śwj. Mĕrẹẓin mẹśẓche kelich abo hutẓyn we wopońe. Hutẓyna wuẓiwaſche ẓo prẹedy jako wopońe ẓwẹrẓo pola pohanſkich Germanow.

Śwjedẹeń śwj. Mĕrẹẓina ẓwjeẓeſche ẓo potom na mẹśtnje pohanſkeho ẓrjeẓowcho ẓwjedẹenja, na kotrenž hutẓy woprowachu. Tohodla ẓo hiśchẹe dẹenja na tutom dnju hurẓy rẹśała a ſchtóż ẓanu ma, tón wjeſkeli ẓo na tuẓmu pẓeẓeń. Dẹẓeli pak khodźa w Śserbach po wśy a ſpẓewaja: „Jop, jop, jop! Nẹẓ tu ſwj. Mĕrẹẓin hył, nẹẓ tu nicẓo woſtajił? Wẹẓna hoſpoſa wudẓẹlkne jim kłoſchcẹeńſki abo ſad. Tak ẓo mali a wuẓu wjeſela na ſwj. Mĕrẹẓina, a ſtare prawa a waſchnja ẓo wobkłowaja.

*

- Wo wjerorje. Wẹẓera wjecẓor w 7 hodź. barometer 738, hygrometer 0, thermometer nad nulu +4. Dẹenja rano we 8 hodź. barometer 738, hygrometer —5, thermometer w nozy -1-10. Wótrach na khłodne wjedro a śnẽh. — Symjeẓka ẓo pẓichlẓiłaẓe a to po wiśchem ſpaẓu nimale ſcheẓipata. S wjeẓora pẓichitkaja wyſchina w ſadẓrokej ſtronẹe. Na to pokaſnje tẓ na rjane ſtupaja ſchẓlenje. Tẓ nad połnócnu Europu ſo wiſchi na roſpẓeſcheſcẹa. Tak tẓ ſ tuteje ſtrony ẓanje ſawjeny pẓched łodajtnyt połnócnymi wẽtrami njeimjẽnny. Dẹenja manty Mĕrẹẓina. Tón wiśchet radu hymjeẓku pẓichinjeſe — — Jutſe ſobotu ſkładża ſłónẓko 7,18 hodź. a khowa ẓo 4,10 hodź. Mẽẓačk ſkładża wjecẓor 6,48 hodź. a khowa ẓo dop. 11,04 hodź.

— **Mamy krutu zymu woczakacź? Meteorologojo, to ẓu wjedrawuſtojni, ẓu pẓichesjene, ẓo ẓo nam ſpoczątk dẹẓembra prẹnja wulka ẓyma nawali. Wona pak nje-budźe tak dołho tracź kaẓ w dotalnych lẹtach. Pẓichſiamknje ẓo mokre, deſcẹowate wjedro, kiž ſnadź ẓo na nẹkotre tydẓene wupẓeſtrẹ. Kónz lẹta ſaſtupi pak nowa kruta ẓyma. Po wjele lẹtach ſmẽmy ſaſo ras na ẓymu a cẓẽſſanzu w januaru liczicź. Dale won wjedrawuſtojni wjedro wẽſ wẽſcẹeſcẹej njemóża, dokelž tu pẓichewjele jenotliwych wiſewow ſobuſtatkow, kotreż ẓo wobliczicź njehodźa, ale maju na wjedro ẓara wulku ważnoſcź.**

— **Wokrjeżna direkzija Ratarſkeje komory ſa Hornju Luſizu.** Poẓedẹenje wubjerka ſaſtojnu wutoru we „Wẽtym konju“ w Budyſchinje, kotreż ſaſtupjerjo ſe wiſchich dẓelow Luſizy wopytachu, nawjedowaſche pẓcheḍẓyda, knjes ratarſki rada R i c h t e r ſ Luwoczicź. We ſwojej wotewrjenjej rẽczi ẓdẓẽli, ſo lẹtuſche ẓnẽ wocẓakowanja ratarjow dopjelnite njeẓu. W dẓẽſchim roſtoẓowanju wopiẓowaſche wón nuſu ratarſtwa a wuſchẽhowaſche wobẓeje wulki dołh. Nẹmſke ratarſtwo ma pẓeca 12,7 milliardow realneho a 4,5 milliardow perſonalneho dołha. Soẓalne poẓeẓenje wuẓinja 4,4 milliardow, pornjo 1,1 milliardy w lẹcẓe 1913. Shromaẓdẓeni pẓchipośłnjachu lẹtne ſlicẓbowanje wokrjeſneje direkzije ſa 1926/27, kiž ẓo ſ 12 242,41 hr. dokhodami a 10 891,47 hr. wudawkami ſłónczi a je potajtim 1350,47 hr. wobſtatka w pokładni. Pẓichpośnachu tẓ namjet na lẹto 1927/28. Wot Ratarſkeje komory dóndẓe 2813,08 hr. woſebitnych pẓichipokaſankow. Pẓchi wobſchẽrnym wupraſenju wo wẓchelakich naleẓnoſczach rẽczeſche president Vogelſang bliże wo nadawkach a pṛaẓowanjach komory. Wón pẓchi tym wuſchẽhny, ẓo ratarſtwo ẓwoje ẓamẓne ſaſtupjerſtwo trjeba, ſa kotrymż ma krucze ſtacź. Wono ma wẽło jenoj hoſpodarſke nadawli. Hoſpodarſko-politiſka dẓẽławoſcź pẓichpadnje Landbundej, kiž Ratarſkej komorje pomha. S wobẓhodnjeje roſprawn ratarſkeho direktora prof. dra. Schellenbergera w Budyſchinje naſpomnimy wopyt ratarſkich ſchulow. W Budyſchinje bẽſche 194 ſchulerjow a ſchulerkow, w Jitawje 107, we Kamjenzu 59 a w Połcẓnizy 49. W Połcẓnizy a Zitawje je wjazy ſchulerkow hacẓ ſchulerjow. Na tónzu pẓchednoſchowaſche k. ratarſki twarſki rada Arnold ſ Lipka we „Dẓenjſkich twarjenjun w ratarſtwje“ a roſkoẓi krótko ẓwoje najnowiſche naihonjenja.

— **Śẓwobodne mjaſowe jatki (Freibank) w Budyſchinje.** Śſobotu, 12. nowembra 1927 dopoldnja wot 8 hacẓ 10 hodź. wotedawa ẓe ẓyrce howjaſe mjaſo, punt po 40 a 50 pf., ẓyrce ẓwinjaſe mjaſo, punt po 50 pf., nałeẓene ẓwinjaſe mjaſo, punt po 50 ẓ.

— **Pẓichekkadowanje tahla.** Ślajnje pẓchitkowaje pẓchetrjebanje elektriſkeje energije ẓa ſwẽẓu, móẓ a tepjenje w mẽẓcẓe je ẓa miliunarnju ſ pẓchicẓinu, ẓo na poſtajene ẓadanja dẓiwa. S wottwarjenjom ẓylnje pocẓeẓeneje pẓchipṛawy je jenaki prud, kiž ẓo po pẓedẓẽach ſtanje, a ſ pẓchipṛawenjom nowocẓaſnjeje kabloweje ẓyrcẓe ſa wjerczity prud ma ẓo tuto ẓadanje cẓaſa dopjelnicź. S dobom ẓo wẽſo ſ tym dozpjeje, ſo njelube haczenja we podawanju elektriſkeho pruda wotpadnu. W dróhach, hdẓeż ẓo pẓchetwarjuje, ſhudi ẓo tẓ nadẓeẓiſka powodowa ẓyrcẓ ſe ẓwojimi njerianymi, pẓches dróhi ſcẓehnjenymi grotami a ſadẓẽwkami ſa ẓhẽẓewohẓedeṛjow pẓchi wupṛejedẓenju twarjenjow, pẓchi wupowẽẓchenju khorhojow a pẓchi wupnẓchenju domow pẓchi ſwjedẓenjach. Pẓchekkadowanje bẓẽła ẓo w nẽtcẓichim cẓaſu ſ poknymi mozami wuwiedụja. Mẽlinarnja proſy tohodla wohndlerjow twarjenjow, pẓched kotrymiż ẓo pẓchekkadẓẽúſte dẓẽła wuwiedụja, a wotebẽrarjow mẽliny wo ſcẓepłtwoſcź. Dẓẽła poceẓuje wokẽbje niedoſtatk na kamjenẓeẓadẓerjach kotſiż maju hiśchẹe pẓchi twarjenju dróhow ẓylnje dẓẽłacź, a tak njeje możno, thodnikli ruẓe ſaſo pẓchipṛawicź. So by ẓo njeſhodżam ſadẓẽwało, je radno, ẓo bychu wohndlerjo-mẽſtna, hdẓeż ẓo twarí, jenoj po poſtajenych nuſowych pẓcherhodach pẓchekroczili. Wobcẓeẓowana ẓo nuſnych dẓẽłkow dla zyle wobeńcź njehodźa; ſ tym pak wẽło pẓchedewſacẓelo nimaju prawo na bjeſwobhladnje we dẓẽłanje. W pabach woſebiteho wobcẓeẓowanja proſy direkzija milinarnje wo ſdẓẽlenje.

— **Krajny biſkop dr. Jhmels we Warſchawje.** We pẓchiſiamknjenju ſjeſda wubjerka ſcheſcẓich Ewangelſkeho ẓwótcowneho konwenta w Budapeſcẓe wopytachu nẽkotrzi knjeẓa tutoho wubjerka ſ krajnym biſkopom D. Jhmelſom lutherſke ẓyrkwinſke knjeẓtwo w Śsedmohorſkej. Winje a Warſchawje. Tute wopyty maju wuſnam ſa ẓwonu ſjeſd lutherſkeho jenoẓcẓeſtwa ſtuka, kiž ma ẓo wot 19. hacẓ 26. auguſta 1928 w Hamburgu-Altonje wotmẽwacź. Za tutón ſjeſd wotmẽchu ẓo hižom ẓrjedẓ oktobra pẓchihotowaſke dẓẽła.

— **Kradnjene buchu** pẓchi nutſkodobyẓiu do kwaſſeje hyżdy na róku Löhrowoje a Hindenburgowoje dróhi w nozy ẓ 8 ẓ. m. ſcẓẽhowaje wobleczenje a kołki (Stempel): Roſchenu ſchẽrty ſymſit płaſchcź, nałeẓeń ſymſki jako. Śdẓẽra jaka do wẽtra, ſchẽrty a nabrun ẓyeſ, bruna ẓmuſkała jaka, mjeſći cẓẽmnoſchẽrty ſitzowy kłobuk, por brunych ſandałow, ovalny ſirmowy kołk ſ nacẓiſchcẓom „J. Biegaṅſli a Co, drjewowa wikowanja w Budyſchinje“, cẓorny pẓchekkajomny kołk ſ nacẓiſchcẓom „Eiſenſchreiben, Gebucht, Eintragen, Erledigt atd.“ Wo wẓelkowne ſdẓẽlenja proſy pẓchi kriminalne woddẓẽlenje w Budyſchinje. — Dale buchu kradnjene w nozy ẓ 8. ẓ. m. we wokolinje 4 kuth, jena cẓorna, jena błka, jena cẓornoſchẽra koſoch a ſchroboły khapon. Kurom ẓu pẓched kurjeuzom hłowy wotrubali. Najſkerje ſu je paduſchi we wokolinje pẓchedali. Wo ſdẓẽlenja proſy tohorunja kriminalne woddẓẽlenje w Budyſchinje.

— **Kedẓbu!** pẓched jebanſtim pẓchiwabjeńſtim porom, kotryż ſ njeprawom ſa zentralny ſwjaſk nẽmſkich wójnſkich wobſchkodjenych a wójeńſkich ſawoſtajenych ẓobuſtawy pyta a pola dẓẽlazych ẓobuſtawow pjenjeſy ſbẓa. Je to 27ẓina Elſa Schranzeſ ſ Freiendiẓa, kotraż je nẽhdy pola zentralneho ſwjaſka dẓẽłała, kotruż pak je ſwjaſk hižo ẓapoczałk lẹta 1926 puſchcźił. Pẓched Schranzez, kotraż je ẓwojim poſdaczným ſlubjenym ſ tłomneho dẓẽła po narańſchej Saſkej a Schleſyſkej puczuje, ẓo należnje warnuje. — Wo ſdẓẽlenja proſy kriminalne wotdẓẽlenje w Budyſchinje, telefon 2802.

S Raſchowa. Wutoru wjecẓor wokoło 6 hodź. je bjeſwobhladnikaw, po ſdaczu pjany, motorowy koleſaſ, kiž je mẽł ẓoſiuſa na ẓwojim kole, bo kołojẽdnemu ſawadźił, jeho ſ kola ſtorẓił, cẓẽſko ſranił a jeho ẓes pomoẓ leko wołajił. Tole wjeſelenje ma ẓo na ſkatnej dróhy mjeſ Raſchowm a Bẽlſchezami. Kołojẽdnuy je zyle pomału a po prawej ſtronje jẽł. Motorſke kołe je ẓa nim pẓchijẽło, ale jeho wjednił po ſdaczu pakeṅza dla njeje ẓaſtej wẽcẓi mẽł.

S Bẽlſchez. Śẓrjedu pop. wokoło 1/23 hodź. pẓched tudonnym hoſcẓenzom k ſraẓenju mjeſ woẓobowym automobilom a motorſkim kołom dóndẓe. Motorowy koleſaſ ſ Wolbramez, kiž cẓiſzke ẓiwoju maẓ w Budyſkej ẓhorowni wopytaẓ, wujẽdẓe ſ dwora tudomneho hoſcẓenza. W ẓamiżnym wokomiku pẓchijẽdẓe ſ Budyſchina woẓobowany automobil Pelzez firmy w Korſchnjuju. Automobil ſhrabny motorſke kołe a wleczeſche je 15 metrow dałoko ẓobu. Motorowy koleſaſ bu na auto wjerhnjeny a padze potom ſe ẓwojim kołom do pẓcherowa. S nahłym ſpinauzom ẓo auto na mokrej dróhy wobẓunu a ſajẽdze do ſchtoma, wuwali jón a ẓajẽdze tohorunja do pẓcherowa a powrẽcź ſo tam. Woẓoha, kiž nutſka ẓedẓeſche, woſta njeſranjena. Wjednik automobila bu ſ woſa wjerhnjeny. Hórje ſedẓe ẓo motorowemu koleſarjej, kiž bu na nohomaj a tukomaj cẓẽſko ſranjeny. Jeho doujeẓeſchu do bliſkeho hoſcẓenza, hdẓeż jemu ẓnjeſ dr. Albert ſ Hajnij prẽnju pomoẓ pẓikaẓ. Knjes ẓandarm Schmnak hnydom njeẓdẓe napiſa. Se małym automobilom dowjeſchu na to ſnjeſhoẓeneho motorowoho koleſarja do jeho hdẓenja ve Wolbramezach.

Se Semiz. W nozy na ẓrjedu ſu paduſchi ſ kompreſoroweje pẓchipṛawy jenoẓe tudomneje ſkały kożarſ cẓerjeni

Za wysoku płaczinu.

Powẽdaẓcźo ſ nałẽſich Łużow.
Napiſała Kriſtina Nowowa.

1151 (Pokracẓowanje.)

„Wẽẓho, ſchtóż Sẓẽpan powẽdałche, bẓrnjeẓ tẓ niż na ẓamjane wałnje, kym tẓ ja pẓcheſiwił. Duchownje bẽch norowy, ale Knjeẓ Jeſuſ ẓa ẓo mi ſpómnacẓ. Ja naſtupich ſchiſkowy puẓ; hrẽſchne cẓeła, kiž mi ẓnjeẓerjeẓ kaſ wobẓeẓowanje, ẓe wotewjała. Mẽło możu tẓ ja ſ Hiobom rjẽẓi: „Ja wẽm, ẓo je mój Wumożnik żiwy!“

„Nikolaj!“ ſawoła Korimiſky bołeſnje podẓikujcy.

„Proſchu, njeyſchetorhń mje, nano. Schtóż Bóh cẓini, je wſcho dobre, łycnjeẓ to tẓ njerozumili, rjekny mi raſ Mirożkow. A won ma pratuje. Njeby-li mojeje thoroſcẓe **bylo**, to njebuḍẓeh ẓo ẓam ẓenje ſpóſnał a Mirożkaw njebuḍẓeſche nikdy do noſcẓeho domu pẓichiẓchoł. A ẓchto by **mi** pomhałko, zyle żiwjenje w pohdẓẽwẽſći, połnócze a ẓhoẓu pẓcheczinjeẓ a potom wſcheho na wẽcẓne parowacẓ dyrbjeẓ? Tuż, kaẓ dołho tẓ pẓcheẓo njech maje żiwjenje traje, **luby** nano, ſmẽjẓi mi, ſo mje do rowa njepokoża, ani ſo **bych** nẽẓchto dobrehu njedokonjał.“

A nẽkko roskoẓi Nikolaj pẓched ẓwojim bledym kaẓ ẓroſtnjeny tu ẓedẓaẓym nanom Mirożławowy nawjet wo evangelijeẓe, ale tẓ to, ẓchtóż Aurel mẽnjeẓche, ſo katolſke mẽẓchnſtwo budże Urſinemu ẓeẓeła dołho bjeẓ ſadẓẽwka ſtuſkowacź dacź, dokelž wón to w domje ſ tomu wotnajatem cẓini; **derze by** hyło, hdy by ẓo ſo to ſtaracź hodźało, tajki ſakaz **ſnjemożnicź**.

„Ja ẓym rẽcẓnył ẓwoſwał,“ pokracẓowaſche Nikolaj we **rẽcẓenju**, **baẓ**nnjeẓ jeho nanowe njeẓeẓenje tłoczeſche, „ja **dokelž** wotẓobinjaẓy towaẓchoſcź njeiubujeſch a ja ẓenje ẓam **nu** hotowacź njebudu, je najch dom tola po prawom **pẓchewułki** ſa naẓ. Kak rjenje by hyło, by hychmy naſch **wułki**, njewinżiny ſalon wupṛẽdẓili, a jón ja mẽẓino ẓhoẓ**nadẓijnow** pẓchipṛawili. Hdyż potom prajimy, ẓo mamy **w nim** naſche domjaze pobożnoſcẓe, niczhy nichtó ẓane pra**wo** mẽł, do toho rẽcẓecz, a Mirożławy by mohł bjeẓ ſadẓẽwſchiny wjecẓork mojeho młodeho żiwjenja roſajaṅje! Nikaro, **ẓmożnji** mi dopjelnjenje tohole pẓcheczeża, tẓi kaẓ ẓwẽtło ſ wyſchiny wjecẓork mojeho młodeho żiwjenja roſpiſuje! Nano, ty mi tola njewotrjekniſch? ſapołwẽſch-li mi to? Sda ẓo cẓi to byeẓ ſ pẓchewułkim woporom?“

Ligẓy młodẓenẓowej bẓẽchtej wobldẓiłyſej.

„Matericzne woporyʼ? Żadaj moje ẓyle ſamoẓenje, wẽcẓo je ſ twojim żiwjeṅem!“ roſujemdri ẓo Korimiſky. „Schtóż ewangeliſta naſtupa, mojeḍła mójſchy dẓẽẓenowaj ſludẓowacź dacź; jenoẓ to wotemuje njeżadaẓi, ẓo ẓo naſche njeno ludżom je ẓmẽẓkom ſtanje! Schto by ẓwół wo tebi a wo mni praẓił?“

„Śẓwẽt, nano? Śẓwẽt je Knjeẓa Jeſuſa ſchẓiẓewał, po tom njemóżemy ẓo mẽcẓ. Wo tobi by ẓeẓł, ẓo by pẓchełżały mi napiſchecẓo, — a wo mni — na tom njeſałeẓi. Nano, proſchu, dowol to!“

„Mi, Nikolaja, to cẓi dowoliẓ njemóżu! Ty ẓebi nẽẓchto ẓadacź, ſchtóż je zyle pẓchecẓiwo mojim ſażadam. Mjeno Korimiſkeho haiſże njeẓwiſtaju; deẓeẓ na tom, ẓo je ẓo to hiżo raẓ ſtało. Njerẽcẓnył dale wo tom.“

Korimiſky ſtany a wołtaji ẓyma ẓamutnuchu je ẓwojimi njedojẽẓlujenymi wotmyſłami, je ẓwojim ſadẓẽwanym pẓchedwjeſcẓom a je ẓwojimi ſcẓehnymi nadẓijemi.

Wón njecha ẓwój dom k tomu dacź, je by ẓo tam Boża cẓẽſcẓ a kraſnoſcź wuſſenjała, ẓeby Boha, pẓched kotrymiż ẓchepeze, ale pẓched kotrymiż ẓo tẓẽẓi njecha.

XXXVII.

Na dołhim, ſ wnichẓnymi ẓłowakami wukładzenem roſcẓahnetem ſtółcẓu w kraſnem ſchtomowniku Bobolinſkem wotpoczuje jich lubojna tuteẓiczerka. Wokoło njeje wonjeja narcziſke a hiazynty. Nad jeje hłowu ſchami ſ młodym liſcẓom ſtołetna lipa. Njedaloko wiſe ẓo rẽczka, ſ njelaẓ pomnicẓkami woddẓẽjana. Ach, łołowkoło tuteẓiczy, dẓiwki narodnjcheho kraja, wupṛeheẓeẓraſche ẓo zyle raẓiła kraẓnjeẓ japodnebo mejẓicẓko popołdnja. Wẽcna cẓuẓeſche jeje lubohnoſcẓ, ale njemẽẓeſche jeje ledẓbu.

Jeje ſ cẓornymi nowocẓeſni ſchẓitanej mudrej wóczẓy hładajẓchtej k bjeſmrẽcẓnemu njeẓu ſ tajſim praſchacẓym ſpohładnicẓnym, jako by jimaj wottam njepoſrẽdnje wotmołwa na wiſhé praſchenja mużſe pẓchijẽcź mẽła. Tam potajtim bydleſche Bóh tam nad ẓwojim wołłukom. To njebẽchu jenoẓ njeſmẽrne ẓwẽtły, ẓwẽſdy, ẓłónzo, mẽẓacẓk, nẽ, tam nad nimi wyſoko horjeła bẽſche hiſcẓe njeho wopṛawdzite, tam bydleſche Bóh, tiż, wẽcẓeſche wſchitko wiḍẓeć a wołbnjeẓeć, a tam, tam bẽ nẽẓto tẓej jeho jemicẓt ẓyn, Knjeẓ Jeſuſ. Kak dẓiwuje. Ow, ſo wona njebẽ nicẓo wo tom wedẓała!

Kak ſpodẓiwna bẽſche kniha, tiż bẽ jej Maẓgita darła! Wona bẽje bẽſche hiſcẓeje jara malo w njej cẓitała; ſapoczął pẓdnjeẓo a ſpoczątk druheho dẓẽła wo ſtworẓenju ſwẽta a wo narodẓenju Knjeẓa Jeſuſa. Ale wo tom cẓitaſche wona tẓ w tẓeẓim evangeliju. Kajſa dẓiwna a rjana powẽdawſina to bẽ. Ach, hdy by tola hiżo ẓerdẓelſki biblſki dołtaſk, ẓo bychtej jej towaẓchnizy pẓchedcẓitacź mohłej, pẓchetoż nẽnſki njemóżeſche żana thmanje cẓitacź.

„To je ſpodẓiwnje bycź dyrbjaco, hdyż jankeſ ſ njebjes pẓchinidże a ſ nim njebjeſke wójſka a ſawoła: „Ja wozjewjam wam wulku radoſcź, kiż ſtanje ẓo wſchemu ludu, pẓchetoż wam je ẓo dẓenſa Sbóẓnik narodził.“ Hdyż je Wón wſchẽm ludżom narodził, bdyż ẓa radoſcź wſchẽm cẓẽłowiekam pracẓi, tak to tẓ mi pracẓi,“ roſmyſłowaſche Tamara. „To bẽ je ſwjeẓowym podaniſkom, a ja, tij jnaju wſchitke hiſtoriſke podawki, njeẓẓym nicẓo wo tom powuczili? Abo ſtaraſche ẓo jenoẓ tehdyżſki ſpoẓt.

To njeje możno. Nikolaj Korimiſky projeſche, ſo je Jeſuſ żiwy a ſo je tẓ jemu żiwjenje darił a jemu mẽſto horża radoſcź dał, kaſniż ſu jandẓeliſo pẓchipowẽdżili. Tuż ẓe-li tamna podawiſna Nikolaja potrjechi, cẓehdła tẓ nicź njeẓe? A cẓehdła, hdyż je Bóh ſe ẓwojim możnym ſłowom ſa ſchẽẓej dnjeẓ njeżha a ſemju a bẓẓyża wſchitko pẓchiſtwo, tẓ njebjeſke cẓẽłeſa ſtworił, haj, tẓ cẓłowiſka ſamoẓa, cẓehdła ẓu nje wuczilił, ẓo je wſchitke ẓamo wot ẓo ẓaſtało a ẓo pẓches miliẓeny lẹt wutworiło, haj, ẓo je tẓ cẓłowiek jenoẓ na pucẓu roſwiwanja naſtał? Njeje dya wo wjele ẓnadniſcẓo ſapẓchijacẓ a wẽcẓ, ẓo możny, kraẓny je wẽcẓnoſcẓe ẓem je żiwy, tiż je wſchitko ſtworił, a ẓo tutom nẽẓchto je tẓ cẓẽłowieka po ẓwojej podobẓe ſtworił a ẓenje nade wſchitko móż dał? Ow, ja tẓ wẽrju; ach, a tak mje to raduje, ẓo njetrjebam wojaẓ hẽbi to mypẓacź, ẓo je cẓłowiſki ſplaẓ jówn na tajſim niſkim ſthodẓeńku ſtał.“

(Pokracẓowanje ſejkhnje.)

rjemjen kradnyli. Mjelken bješe 20 metrow dołhi, 30,8 zentimtr. schéroki a 4 mm. tołsty. Na wuhlidjenje padnoho a na wroćenje rjemjenja je schkodowana firma mydo wustajiła. W nozy na schtwork pak tu z jenoho tudomneho dwora 11 trukow kradnyli. Schtóž może wo sćehowanej pjerišnje nješto spjelić, dostanje 30 hriwnow myta.

Se **Sserbskich Pasłi.** Radupodawanje ša maczerje budże wutoru 15. nov. popołdnju 1/4 hodźin w hoscenzu. Lekar budże pschitomny.

S **Wóśtlinka.** Póndźelu w nozy wokoło 12 hodź. je so sałoweje jstwy tudomneho Sajchkez hoscenza mużoy plajcźcej ze schćerobrunjeje gabardiny z wulkimi cźemnobarwnymi kneflemi a sady z rychłom słubił. Schtóž może nješto blizšeje jdźelić, njech je blizšemu żandarmstwu wosjewi.

S **Kaminza.** Saudźenu wutoru kriminalna policija młodostnemu kamowemu paduchej padusćstwo dopokasa. Won bješe na Kaśarnowej drózy do kamanije salešt, je pokładnje pjenjesty kradnył a na to cźeknył. Na njeho bźehu pak so dohladali, so ja nimi puschcźił a jeho doźanyhnyli. Jemu bu kradnjenje wołóżene, dokelż bješe durjowy świoncźk łapradził. — Na Mjesowej drózy su mużoge jśdnje koło z latarnju namakali. Wobhdejśer może ša na policajskej straji w Radnizy samołwiecź.

S **Kulowa.** Wokrjesny wubjerk a knjeześtiwowy presidenj w Łśnizy stoj pschihotzowaloj, so ma ša w naschim mjesze na lećzyśe lćto 1927 na realnych dawkowych pschinoschach 220 prozentow k leżowonastnemu dawkej a 1330 prozentow k pschemyślewemu dawkej wot wunoschka a kapitala sbéracź.

S **Wojerez.** Niz mało nastróżachu ša pucźowazy a sasłonizy wobsoboweho cźaha, kiž njedźelu popołdnju z Budyschina pschijśdże, pschi żeleznitkim pschekhodże psched Nicolajej meblowej fabriku. Jako bźehe ša cźah spjeschnje pschehodcj, kiž sawjerow ninia, hacź na 3 metry pschiłitził, śdże nadobo jako błyk kokojśdny psched lokomotiwu ninio a jśdżesche potom zyle mérnje dale a mjesesche hiśdże jenu ruku do boka sprjema. Lokomotiwa bźehe ju jenoż sadnjeho błótoweho schłikaka jśdżeho koła schmórknyła. Kokojśdny, 30 letny nźhduschi artilt Fr. Seidel, kiž we Wojerezach pschi Hodlerju bydli, bźehe je ziwojimi pschecźelemi wo to sadsał, so krótko psched cźehom z jśdnym kolom kolije pschejśdże.

Se **Ssmogerjowa** w Błótach. Njedźelu popołdnju hrajachu žebi dźerći wysche Ssmogorjowskeho młyna. Nadobo padze 4letny synt katarja Marała do wody. Woda storny dźerco žebu do spuschcźada, so ja žady horjeschcźenjeneje sastawy w kótlesbeju sadły młyna słubi. Na wokanje dźerći pschibźeja młynkowy wotrocź Ernst, kiž bu hatle psched nekotrymi dnjemi pschi njesbožownym pschipadze cźežko kranjeny, słorći so ruce rozsudźiłnschi do wody, sbrahny dźerco, kiž bźehe je hižom podnórilo, wuneże je o dźerjesche je nad wodu, doniž dalscha pomoz njepschiśdże.

S **Ruschizy.** W nozy na schtwórk mołko w naschej wsy łobło i schłódnemu wobnjej dóśeź. Wokoło 2 hodź. dohladachu ša w hoscenzu žylneho kura. Najśerscha z pschecźerjenjom żelesnych kaćlicźkow bźehu ze hrjadzy w towarischnej jśtwe sapałile. Hitcźeze pschitomni hoseżo a pomognu žuhodża sbaschachu woheń. Tak je na sboże jenoż mało schkody nastało. Hrjadky gu ša po sdacju hižom někotre dny zchłiwe.

S **Jabłonza.** Wizitschu njedźelu 13. nowembra wotmeże so njedaloko nascheje wsy wulki ktéatśki dźeń. Pschedujedźenja sapocźnu ša popołdnju w 2 hodź. Krajne radźićelstwo w Nésberku wosjewja, so maju wobpytowarjo ktéatśkeho méstna ša na łóžby pad po pschikałanych wozobem méć, kotreż ju tam sa sdźerżenje porjada postajene.

Z Łužicy.

* S **Bjarnaćźiz.** Tudomna Riedler & Ginzlez fabrika wot saudźenje póndźele steji. Dla njedowych jwadow bu hižom saudźeny tydźeń kłaśenja sastajena. Ninio 50 strajkowych tkalzow ju hischcźe 180 dalschi dźełaćerjo pschisceni.

* S **Nowa za-Spreu-berga.** Wokrjesny lékaŕ bźehe postajił, so mésesche so jena rjadowanja 2. schuslskeho lćta a chłóźeńa rjadowanja 3. schuslskeho lćta wot saudźenje póndźele sankturej, dokelż je wjele dźeći na wosjepizy khorike. Schuza w Nowym Sakzu, do kotrejež dźeći intelju rjadowanjom khodźachu, bu na dwé njedźeli za roswuczowanje jarjenja. Hižom w septembru kurbjachu tam jenu elementarnu rjadowanju je famjenje pschicźiny sawrjeci.

* S **Hobrachcźiz.** Njedźelu wjecźor bźehe so paduch na łubju tudomneho dwórnischcźerskeho hoscenzarja dobył a je 700 hr. zigarow a zigarettow kradnył. Sa paduchom zimuju hischcźe janeho słeda. W famjenej nozy su je padnschi ippitali w jušodownym cźśtim Georgswalde na dwóm wósnamaj do twarjenjow dobyli. Domjacy wobydlerjo pak ju jich wotchwatali.

* S **Herenzhza** (Ochranowa.) Posledneja lćtna rospraua bratrowskeho misionstwa wosjewja 145 misionskich stacjow, 244 wonkownych stacjow a 337 wobdowaśitich mésnicow. Pódła 256 europitich a amerikanitich misionarow stej wjazy dyżli 22 100 domorodnych hobudźelacźerjow a pomocnikow, z kotrychž hižom 47 jako swjeceni duchownji swoje wosady nawiduchu. Tuzi pósłało maju we zjwjatich wotkrjescach 120 000 ludźi, z kotrychž je 114 600 khcźenych a nésże 60 000 so na khcźenjenje pschihotuje. Sa wudźerżenje tuteho dźela dyrbi domisna łóźe lćto 1 100 000 hriwnow zwjesć.

* Se **Shorjelza.** Tyżeń hrajachu žebi z ruczanym wosom a jśdżachu z nim po nahiej horje dele. Wschitke žebjachu herkach, jako jim automobil wokoło rózła nasche-go pschijśdże. Schofer auto hnydom saštaji. Tyżeń pak je jiwojim wosom do auta sajśdżechu, so ho wós rozschkodźiwa. 14 a 11 lét starej schulerjej bischtaj tak cźežko kranjenaj, so ho wo jeju źiwjenje boja. Jenoż 2 létne dźećo, kiž bźehe jnohu na wosu žedżało, je njeranjenje wostało.

* Se **Jarowa.** (Khćtro njeznaj mandźelskaj na 15 dach.) Sobotu pop bischtaj na stawnistwje w Jarowje 80½ létny rentudostawaŕ Arnošt Wicźas a 19½ létna dźełaćerka Gertruda Cźapliz śwerowanaj. Psched radnizu bźehe ho wjele wcźipnych słóźako, kotrež chzychu rad njeruny mandźelski por wohladacź.

Ze Sakskeje a dalšich krajow.

* S **Drjezdżan.** (S hamta ja palenje cźełow.) We mrěźazu oktobru t. l. bu w mésćanskej paleni cźełow 240 cźełkow spalenych, 118 muzijich a 122 żónskich. Wot dnja wotewrjenja palerńe, 22. meje 1911, bu 22 653 cźełow spalene.

* S **Drjezdżan.** (9. november w Drjezdżonach.) Se pschileżnosći dnja rewolucije wotmućhu republikanzy pschiwiżowarjo na wschelakich mésttach demonstrazije. Wone a też demonstrazijte cźahi, kiž ho pschi lamknychu, wotmućhu ho smérom. Też pschi hrjadożnjesćach w hoscenzach njepschtidże z janym frażenjam.

* S **Freitala.** (Rubježny nadpad na dróhy.) Póndźelu popołdnja nadpadnuty lu kokojśdny 17létny pschedawaŕku Döhnertez. Jeje schef, pschekupz Gansauge, pósła ju 526 hriwnami na pósti. Jako cźyste wona w mésstowym dźele Döhlenje pisches żelesnitki kuwel pschejeżi, pschesćehnyty ju nébdże 33létny a 1.75 m. wulki kokojśdny, kiž bźehe żebi psched tym w Gansauzowym wobthodze po tkaninowe pakasti pobył, a sasaji hołzu so ju néschto wopraschcźo. Jako hólza na nicźo njepospuschcźasche, wutorhny ju kokojśdny ruczu toschu i hjenjesani a papjerami a cźeknyl. Freitalska policija a kriminalna policija huydom za rubježnikom śledźeschtaj. Jenoho podhladnycu sajachu, jeho pak dyrbjachu sazo puschcźeć, jako bźehu jeho knjeznje Döhnertez pschedkłajili a wona jeho sa nadpadnika njespuna.

* S **Lipsk.** (Wo spinalnym wokhromjenju.) Licźba khorjenych je na 195 kupika. Khorośći potrjechi 122 małych dźeći, 60 schulerjow a 13 dorosćenych. Semrało je 11 małych dźeći, 8 schulerjow a 7 dorosćenych, dohrla 26 wosobow.

* S **Lehnizy.** (W Hamburgu sajaty.) 173½ létny drogistki wuczobnik Korla Ludwig, kiž bźehe wutoru tydźenja na njesbożowne waschnje swojeho 19létneho pschećela a kollegu Fryza Liebla z Lśnizy sastrélił a bźehe je wot teho cźaha słubił, je saudźeny pjatk w Hamburgu na policiju pschischol, so by ho ji tam stajił.. Jeho nétk do Lśnizy pschijwjesu.

* S **Boleschkawy** w Schlesyjskej. (Kakańza na kermuschnym dnju.) W błiskich Kromnizach bóźdże na kermuschnym dnju k pukam a kakańzy. Jedyn z wobdźélnikow wuczahny nóż a skała pobnecź Schuberta z Kromnizy do praweho boka brjucha. Sranjenego dyrbjachu hnydom do Boleschkawskej khorownje dowjesć. Jako kakańza wuslédźiła policija kowarja Willija z Kromnizy, wotwjedże jeho a pschepoda jeho hamtskemu hudnistwu.

* S **Essena.** (Straschna paduschna zwólba sajata.) Kriminalna policija je sjéd ja jara rospschestrjenej zwólbu straschnych klamowych paduchow namakała. Tuta zwólba hižom léta dołho w Gelsenkirchenje a wokolnty wobkhodne domy wobkradnuwasche. 15 hobustawow paduchnje zwólby je policija hižom sajała. Jich ju do pschepytowanišće jaiby hadźili. Paduchstwo po dotalnym wuśledźenju hacź do léta 1923 wrócźo hahaja. Wschelazy wobdźelnizy tuteje z wulka organizowaneje paduchneje zwólby su sjebi z nowoschkow z kradnjenych wózow nakładowanišće knizki wustajiéj dali, w kotrychž maju tyżazy hriwnow stejo.

Nazymska myslicka.

Bórzy budże nimo . . .
Ach kak minuło ho léće,
Sboża psche, błónźe-e dny!
Nékto widźu tute mrécze.
Cźmowe, symne cźahmi mhły.

Srudny hladam, kak se schłonowa
Zolle lisćo wisbor dréże.
Sżyssły rosża mi ho z wroćow.
Ach kak wschitko, wschitko mreże.

Mi so hyschcźe, pschinamam sej
Se ladosćin ja mutrobu.
Pokoj daj mi, Sijnja kez.
Bórzy też budże nimo i tohn.

P. Witth, stud. pśił.

Zeźiwjenje pśez rózu.

Wažny lékarski postup.

Wažne wunamakał je jedyn Winkl wuczeny. Na Ssmogodźinje lékarjow we Winje, kotrejž ho wobsedże f khorosćemi jołtka a f nim swiśowazymi bruchimi khorosćemi (tak mjenowane „Stoffwechselkrankheiten") jałbowachu, dźerżeśe znaty Winsli wuczeny, univerli my profesjor dr. Korla Steijtal, jara sojinowy pschedmjedwidźeć wo nowem waschnju kunischtowego żeźiwjenja. Wunamakanje tuteho nazeńa słożże ho na wutrjebanje toże, pschez kotruż muża ho pożiwadła podawaceź. Profesjor Steijtal da wóstu żalbu dźiaeć, kiž f bźéła, tuka a zokora wobstoji a wobsé f żiwjenju ważne vitaminy wopschija. Żalba sbu na 15—20 mjesćinkowe do toże rybuje. Tak nóże so telko pożiwadłow cźéłu pschijapéć, każ je f tajkem żeźiwjenju na tuhu puscź mózno. Dokelż to nicźo ischkodne njeje, może ho waschnje njeznowmjesowany cźas wopytowacź, schtóż je wobsebje pola chronitkich khorosćow jara ważne.

Nowe waschnje kunischtneho żeźiwjenja pschez koże je prof. Steijtal na wjele khorych dźéle hacź jenu léto hižo wupruhował. Nowy preparat pschińdże pod mjenom „Dialutron" do wobkhoda a ma żeźiwnu wutk w konzentrowanej formje, bo wobsteh jeneje tuby po 200 gramach na jedyn dźeń zyle dosahja, kiž njemóże ho na naturelle waschnje żeźiwicź. Hdónoźe jeneje tuby dinutrona wot 200 gramow wurěźnik telko każ dwaj litraj najtépschego mloka.

Lépschim nowego waschnja kunischtneho żeźiwjenja pisches kóżu je każ jasna, so budże ho wésće nowy preparat daloko rosschérićź. Hacź mózesche ho kunischtne żeźiwjenje we wśitkych k temu wutwarjenych wustawach pschewjesći, wothladujo wot wschelakich njesnbosnoscow sa khoreho hameho. Nétko może ho kunischtne żeźiwjenje doma we swójbje f lohkosću stacź.

Přilopk.

Hdy ho żónske wojenja?

Statistika f léta 1925 praji, w kajkej starobe ju ho żónske w Némsku w tymle śerze swadźe: Po njej je ho wojenik 45 holzow nize 16 śit, 881 mjes 16. a 17., 13 000 mjes 18. a 19., 27 000 mjes 19. a 20. létom, 42 000 f 21 létami, 80 000 mjes 22. a 23. létom, 30 000 se 27 létami, 16 000 se 30 létami, 10 000 f 33, 5000 se 38 a tkónźnje 3500 f 39 létami, sa kotrymiż njewétšy hacź do 60 lét po liczbje dałoko wrócźo wjesteja.

*

* **Trójne homomordarśtwo młodych kommunistow.** Każ Berlinske nowiny pišaju, je ho sandźena njedźelu we Köpenitu krwawny podawk stał. Tjo mjedzi ludźo, f kotrychž jedyn w ruskej wikowarśkej delegaziji dźéła, ho we bydlenju jeneho f tuthych stjoch, z revolwerom do spanja śélicha. Jedyn bźehe hnydom morwy, tanneju dwoju, sa kotrejuż je mało nadźije, so jeju pschi źiwjenju dźerża, dowjesćeny do khorownje. Schto je mlodych ludźi pohnuło, so ju thromadnje do żnjerce śéli, njeje hischcźe zyle wéste. Pschećiwna teśi pak dże hołu na politiśkim stukowanju tuthych stjoch mlodych ludźi, kotśiż bźehu kommunistoju a bźehu ho hobotu na demonstrazijti wobdźélili, kotraż ho k dopomnjeśu na 10 létne wobstacje żowjetskeje Ruśleje we „lóśtnej sahrodze" wotmé. Nimo mordarśkeje kommišije sabéra ho też politiska policija f wujasnjenjonm tuteho krwawneho njesćuka.

* **Wulka woda wokoło Rheina.** Posledneje dny su ho we krajinje wokoło Rheina żylne dosćeje sbłe. Rheinowe pódkanśke réki su żojerscha wschitke napjate a mulkowaja so f mésinami na pola a łuki. Na Jagstowym polu je Neckar wo 1.16 mtr. postupił a Horni Mochan pola Schweinfurta wo nédźe pok metra. Wobsežje żylnje pschibéraja je tón krótź woda w rézy Moseli. W Trieru stejo w bérju dweju dnjow wo 2.30 mtr. wysche. S jeje hornjeho dźela pschikhadżeja powésće wo dalschim pschibywanju wody. Na Moseli pżiwaja walcźli, sežina, wotawe a druhe wéży. Też réki Saar, Sauer a Kyll su ho pisches żiwoje brjohi iwlale.

* **Stény mordaŕ żiwjeho bratra.** Mandźelska jeneho dźśarcerja w Butzweierju wostaji żiwoje 18 mésazow stare dźéćo f 8 létnym bratrom a śtétnez hotśiśim hyme domach. Jako maly pachołk w kolebzy wołaci pocźa, dźéćne najśarjabi do kuchinje po błesćm palneho spirituzom, pola maleho bratśka je pśituzom a sapali jeho f kolebku. Wopalene dźéćo wumŕe pośdźišćo w khorownji. Mlodostny mordaŕ praji, jako wo żnjerci żiwjeho bratśka sbonk: „Sżym spokojom, so je mój bratr pjerej, dha njetrjebam wojazy ja nim hladaćź."

* **Létadło dele padnyło.** Każ powdźesenja Havas je Strażburga powé, je pola Enzhéima létadło dołepadnyło, w kotrymż śi wosoby hedźachu. Wjednik létadła bu morjeny. Jedyn hobuputcźowazy bu cźežky sranjeny. Druheho hobuputcźowazemu pak ho nicźo njesta.

* **Nałéćo w Normandiji.** Cźopłe nastupnje wjedro je w franzowskej pschimórskej prowinzy Normandiji wopraudźite nałéćo wukłałko. Mérkluje sam wschelka kéjka. Hoj w Delnjej Normandiji schejpachu hamo k druhemu rasej maleny a łéżne truśkalzy. — W Saśkej namakachu pak w nékotrych łónéżnach w nowcarbun — mejśke brunki.

* **Żelesniśke njesboże w Pólści.** Na dwórnischcźu we Molodecznjom sajédże ł Wilna pschiśkadżaju wosobowy cźah pschi sajédże do dwórnischcźa dla wopaczneho kuhibinjenja kolijow na cźah, kiž tam cźakośe. Wobej lokomotiwje a 15 wosow łubu rosbite. Dźewjeć wosobow bu franjene, so dyrbjachu je do khorownje dowjesć. Mnoho dalschich bu lójzho franjenych.

* **Prénja Egiptowcźanka pśed krałom bjes schlewjera.** K prénjemu razej je stewitscź je pśed egiptowskim krałom żónika bjes schlewjera stupika. To so ja ł pschileżnosći powitanja krała Fuada w Ekjepu. Żónika bé knjeni Hadelowa, mandźelska nałkadnika egiptowskeje nowiny „Al Liasja" (w Parišu), dźowka jara nahladneho pasće. Bu prezidentej republiki a krałej Fuadej pschedstajena a po najwuschiśej Parišśej módze sdrasjena. Krol Fuad pschija knjeni Hadelowu ł wulkej pschećelnosću, tola nekolit druhi Egiptowcźanja dachu swojim njemdrosći jachtwać, so jena Egiptowcźanka bjes schlewjera pśed krałom ja Polaze.

Strowotnistwo.

Wotebźranje spłažnych khorosćow w Berlinje.

W létach 1912 hacź 1914 bźeše w Berlinje nźhdże 1500 łożow w statnich, mésćanśkich a privatnych khorownjach sa wothladanje na khorosće koże a spłažne khorosće cźerwjakich. Tale śiełka je so dla samknjenja wótkrych khorownjow w cźasu inflazije na nźhdże 1000 łożow w létach 1922 hacź 1926 sniżiła. Mjes tym je je po wobliczenju se sanatorija prof. Kromayera po nahromadźenych spódrjenjach Nowym towarstwa za wojowanje pschećiwo spłažnym khorosćam licźba na khorosće koże cźerpjacych famtnje wosłała, je pak je licźba spłažnych khorych śitko sniżiła. S nich trjećasche je wójny 80,1 proz. tuthych łożow, to je 1201,5 łożow, w létach 1922 hacź 26 pak jenoż 69,8 proz. tuthych 1000 łożow, to je 698 łożow. Spadowanje wuczini 503,5 łożow abo 41,03 proz.

Tole synne wobeźwanje spłažnych khorosćow wo 41,03 proz. w Berlinje ma to bjes tóźdeho praschenja rosschérjenja a sćitlubjenju hygienitskeho ludowego powuczenja, każ je hamtske mésttnosće, khorobne pokładnje, Mésttkowarstwo za wojowanje pschećiwo spłažnym khorosćam

atd. do dalokich worschtow wodybderstwa nosscha, dźakowacź a potom też nowemu wothładnikej nu wajchnju na kotrehoż cźole stejitej mjenje Chreich a Wasserstann.

Hamtske wozje'ewjne z Budyšina.

Wobjewjenje.

Do pschekupiskeho sapiska na sudnistwje w Budyschinje na lopjerisko 487 su sapisali: „Firmu Budyschska mlokarnja Adolf Abbühl w Budyschinje" nastupajo: Adolf Gottlieb Abbühl je nastupił. Mjeńcel je wobsedźał mlokarnje Oskar Riedel w Budyschinje. Nowy wobsedźer njeruknje ani za dołhy ani za zadarśi dotalneho wobsedźerja.

Na lopjerisku 752 pschekupiskeho sapiska na sudnistwje we Budyschinje su sapisali: Serbsku Ludowu Banku, tow. na akzije w Budyschinje nastupajo: Hlowny zhromadźisnje 31. měrza 1925 a 17. hapryelje 1926 staj po sapiskach notara J tuteju dnjowu wobsamklej, jatkadny kapital wo hacź do 150 000 hr. w 1500 akzijach po 100 hr. na mjenje sapisanych mějićelow, potajkim na 250 000 hr. powyschćich. Pomyschenje je dokładnje pschenjesdźene. Towarstwowe nuczinjenja f 19. 9. 1919 je dohladowarstwo wot generalneje zhromadźisny f 21. 3. 1925 polnomóz dostawschi na dnju 22. 10. 1927 po sapisku notara J tuteho dnja we §5. wotdźel 1. pschemenilo. (Akzije su po kursu wo 112% wudawali.)

W Budyschinje, 29. 10. 1927.

Hamtske sudnistwo.

Najnowiše z cyłeho swěta.

— **Schkrowa powješć wo wjedrje za julijskiu zobotu:** Symno, smjerśi hroža, tu a tam też gnź pschełetuje. We Jendźelskej mjerinje a so gnźhuje.

Nehdyschi kanzler dr. Wirth, wjednik lewizny w zentrumskej stronje je so sańdźeny tydźeń w Freiburgu se wjednikami badenskeje zentrumskeje stronu wo wosobinskich a powschitkownopolitiskich nałeżnoscźach dorěcźał.

*

W krótkowjecźornej Němskej su so gyzne deschcze nałchte, a w Cźornym lěsu su hory se gnźehom pschikrыte. Wsche rěki su napjate polne a su z mjetunami psches brjohi stupiłe a twarjenja pocźrjele. Dołoke krajiny su so powodźile. Na rěcy Pegnitz w potołnoschej Bayerskej, wulke schtomy, hrjady, stoły a jahrodne durje pliwaju.

*

Njedaloko Tšelau w Schlesyskej staj rubjeźnaj hontwarjej sa kerkom hajiska potšełiłoj. Hacź runje bě hajnik cźesko sranjeny, mějesche swón hischcze telko mozy, so możesche sa rubjeźnistkimaj hontwjerjomaj někotre krótcź tšełicź. Jedyn z njeju morwy k semi padze. Druhi je so na gmjerecź sranił.

*

Pola Biga stej dwě schpanskej parnej łódźi do so sawadźiłej. Jena z njeju je so potopiła. Djewjecź wosobow je pschi tym gmjerecź w żołmach namakało, tśi su so wuchowale.

Towarstwowski powěstnik.

Bukecy. „Jedn. Sokoł" zwuźuje kóždu sobotu wjećor we **8** hodź. Přińdźe z casom!

Delni Wujezd. Serb. tow. „Zahrodka" wotměje přich. njedźelu swoju měsacnu zhromadźiznu p. Haškec. Tuž njech wšitke sobustawy přińdu!

Domowina. „Župa Jan Arnošt Smoleŕ." Mjenowana župa změje njedźelu, 13. novembra, pop. 1/3 h. w Serbskej kofejowni swoje porjadne župne posedźenje. Wočakuja so předsydstwa wšěch pjeć podskupinow cyle wšěch; rad witamy pak też předsydow k župje přizamknjenych towarstwow. Dnjowy porjad: 1. Naša skutkownosć. 2. Posmjertna pokładnja. 3. Swjedźenje skupinow. — Přińdźe wšitcy a z dypkom. Kruće chcemy dźełać, cas khwata. Nazyma a zyma — cas dźěła! P. Krječmaŕ, župan.

Drježdźany. Kat. tow. „Jednota" wobdźěli so njedźelu prěnjeho adventa, 27. nov., rano we 8 hodź. w kapali w Taschenberg-Palais, na Taschenberg 3, při Božej mši ze serbskim prědowanjom. Spowědź je wot 7 hodź. Wo bohate wobdźělenje prosy

předsydstwo.

Drježdźany. Serb. tow. „Cornobóh" wotměje njedźelu, 13. novembra, swój rejwanski wjećor we hosćencu „Herzog Albrecht" na Albrechtskej drózy 41. Sobustawy, znaći a přećelju so na tutón wjećor wutrobnje přeprošuja. Zastup je swobodny. Předs.

Lipsk. Naše „Serbske blido" skhadźuje so kóždy tydźeń wutoru wjećor we 8 hodź. w korćmje Schaffrath, Waldstraße 33.

Njebjelčicy. „Sokoł" zwuźuje kóždy pjatk wjećor we 8 hodź.

Njeswačidło. Na njedźelu, 13. t. m., postajene posedźenje tow. „Jutrnicy" dyrbi wupadnyć. Přichodne porjadne posedźenje so hišće wozjewi.

Pančicy. „Lipa Serbska" (měšany khór) wuleći sebi srjedu, 16. novbr., do Žuric a trjechimy so polu našich tamnišich sobustawow wokoło 6 hodź. wjećor. „Spěwnik" a dalše noty sobupřinjesć. Dirig.

Zwjazk spěwnych towarstwow. Přichodna pruha za jutry 1928 wotměje so njedźelu, 20. novembra, pop. w 4 hodź. w Serbsk. Domje. Pruhowaś budźetaj so spěwaj ćo. **179** a **180** w nowym „Towaŕšnym Spěwniku": „Wjećorny spěw" a „Powitanje Łužicy". — Wo bohate wobdźělenje wšěch spěwakhmanych prosy hłowny dirig.

Hłowny redaktor a zamolwity za politiku Marko Smoleŕ w Budyšinje. — Za lokalny dźeł a feuilleton: A. Dučman w Budyšinje. — Za hospodarski dźeł: Arnošt Bart w Brězyncy. — Za nawěstki: G. Janak w Budyšinje.

Originalne Oldenburgske
plahowanske ćelata
wotedawa
ryćerkub. w Wutołčicach

Pytam k 1. januarej 1928 wjele holcow za dom, na polo a do hródźow, pohončow a wotročkow
Přistajeŕka Görlichowa
w Budyšinje, Tuchmacherstr. 1
Telefon 3837.

Nimale nowu **šijacu mašinu,** sylnje twarjena, też na wotplaćenje před. **Max Seifert,** na Kamj. hasy 29

Jěchanske škórnje
dołhe škórnje
wuhorjeneškórnje
čopłe podšite škórnje
nizke črije
buncle
tofle
črije z wjelbł. kosm.
Heinrich Mohr
w Budyšinje
na Žitnych wikach

Posleśco
z rukow. nowe, za 36 hr. před.
Max Seifert, na Kamj. hasy 29

Ženitwa
Pytam serb. evang. knježnu abo wudowu nic niže 40 lět staru na mjeńšu žiwnosć zo by so skerje a lěpje wożenił
Poskićenja pod **D 68**
na wud. Serb. Now.

Hotel „Běły Kóń"
mějićel: Curt Lange
telefon ćo. 3413
Najwjetša a najrjeńša jědźerńja w Budyšinje
Tunje małe a wulke wobjedy
Najwobšerniši wubjerk za wjećerje
Wšednje wumělski koncert
Njedźelu wot 1/412 hodźin dopołdnja
snědańSki koncert
Točenje Budyšskeho wosebiteho piwa, Radebergskeho a St. Beno-piwa
Wupřahowanje / garaže za awta / rumnosće za zhromadźizny / swjedźeńska sala

Poručam
ke kermušam
ze sklada we Łasku a Konjecach
najl. pšeńcznu muku (Auszug)
hejdušku, dale je došła
čerstwa lana mučka
Čornak we Łasku,

Kupujće direktnje wot tkalca,
wot wěcy wustojneho
dobre **wupjerki, łožowe šaty,** běłe a pisane, košlace **barchenty,** hotowe zymske košle atd.
Alfred Hahn w Budyšinje
na Bismarckskej drózy 16 I.

Emajlowane twory / zacynkow. twory
naprawy do mlokarnjow, kwasne dary, kaž też wšu **hospodarsku naprawu** w najbohatšim wubjerku, wšo dobre a tunje ma
Felix Münch w Budyšinje
klampnarski mištr / na Žitnej hasy 8

Grot za róże
rězany a w rynkach, grot za wěncy, wobwijowaty grot, grot za róże w małych rynkach za **10 pj.** poruća
Walter Voigt w Budyšinje
żelezowa wikowarnja na Jerjowej hasy 8

„K woprawnemu"
(„Zum Echten")
w Budyšinje znapř. dźiwadła
Telefon 2515
Toći wosebite Welhenstefanske Dobia kuchina ◆ Rjane towarstw. jstwy
Herman Wićaz (Lehmann)

2 młodaj kundrozaj
němska wos. rasa (Edelschwein)
2—4 měs. stare předawa
ryćerkub. w Wutołčicach

4 PS DKW motorske koło
jenoż předwjedźenjam wuśiwane jara přijomnje předawa
Max Seifert, na Kamj. hasy 29

Vogtl. land. wumělske Madrasse **gardiny**
też za małe wokna, tunje vitražowe tkaniny, cankl, kromy
Ida Erlerec zwoź. Würkerowa
w Budyšinje, Zw. Lawska hasa 10
rózk Kronprynzowskeho mosta.

Žony! + Žony!
Wupiłkowace aparaty frigatory, žiwotowe wobwjazki, měsańe wobwjazki a tajke přez wustupowanje, pjelušowe kholowśki podłožki, štaličiki za prěcki, štaličiki za pažemi, też wulki wubjerk wšelakich
gumijowych tworow.
Wobroćće so dowěrliwje na
K. Wagnerowa
w Budyšinje
před Šulefskimi wrotami ćo. 9

Mužace kolo . . 60.— hr.
žonjace kolo . . 65.— hr.
wobě kole z rukowanskim wopismom w najlěpš. wuwjedźenju
Max Seifert, na Kamj. hasy 29

Wysokosućelna, młoda, syrna
kruwa
je na předań
we Wysokej ćo. 14 pola Rakec

Ručnedźeła
předkreslene tunjo pola
W. Köhler w Budyšinje
na Hłownom torhošću číslo 8

Sakska krajna loterija
Najwyše dobyće znano 500000 hr.

1/10	1/5	1/2	1/1
3.—	6.—	15.—	30.—

Losy poskićeja běrkojo statneje loterije w Budyšinje
Friedrich Rother na Kěšorskej hasy 22
Ernst Lehmann na Kamjentnej hasy 45

Šijace mašiny a kolesa
prěnjorjadne fabrikaty — tunjo też na přijomne wotplaćenje
J. Klemm w Budyšinje na Serbskej hasy 1

Poskićam:

ćelace mjaso	punt	**1.20—1.30** hr.
swinjace mjaso	punt	**1.00—1.30** hr.
zmjerznjene mjaso	punt	**0.80** hr.
howjace mjaso	punt	**1.00—1.20** hr.
mjasowu jušku		**10** pj.
hejdušku a jatrowu kołbasu		**10** pj.
ćople kołbaski		**10—20** pj.
wjelaku kołbasu		**0.80—1.60** hr.

Ernst Polter w Budyšinje
žeńSki mištr, na Šulefskej hasy ćo. 1 (Schillerstr. 1)

WŠĚ ČIŠĆERSKE WĚCY
serbske a němske, kaž listowe hłowy, zličbowanja, kwitowanja, načišće na listowe wobalki, kwasne spisy, plakaty, slubowe khartki, wěrowanske khartki, smjertne khartki, programy a, też přeprošenja, visitne a dźakne khartki, česne dopisy, wěncowe sekle, dopisnicy, wšě wěcy jeno a wjacobarbne, jenoż najlěpši material, zhotowja swědomićiwje, spěšnje a płaćizny hódno
SMOLERJEC KNIHIĆIŠĆERNJA
z. dr. z w. ruk. **W BUDYSINJE** w Serb. Domje

Dołhe a krótke škórnje
najlěpše w zhotowjenju a koži, runje kaž
wšě druhe wobuća poskića płaćizny hódne
Richard Völkel na Horje

Weidlichec pjelsćinowy dom
w Halštrowje
poruća za serbske žonjace kožuchi wšěch družin
pjelsćinowe wobsadki a podšića
tunjo a dobre we wulkim wuběrku.
Prošu, wobhladajće sebi mój skład wobsadkow a podšićow
pola Hokoweje w Budyšinje
na Cyrkwinskem naměsće

Handrij Štrympa
W Budyšinje
na Różowej hasy 15
poruća
meble
a polstrowane twory
tyrn Serbl.

Kupuju
nowiny, akty, knihi po 4 pj. papjerowy wotpadk po 3 pj. łapy, błaše běłcho wrina, błeše čerwjeneho wrina, sukatowe błeše, wšě druhe błeše po powšitkownych dnjowych pśidźanach, żelezo a staro metale, jenoż na wupokas wyšnosće po **Popp** na Hornjerčak. hasy 10 telefon 3437.

Příloha k číslu 263 **SERBSKE NOWINY** Pjatk, 11. novembra 1927

Cyrkwinske powěsće.

S Budyšchina.

Michalska zwrkej w Budyšchinje.

22. njedź. po św. Trojicy w Michalskej zyrkwi rano we 8 hodź. Boże wotkasanje serbšće (farař Kapler), dop. we 9 hodź. serbska Boża słužba a 1/11 hodź. dźěćiskemischenje (farař Tischer). Sběrka za wothladowanje młodźiny.

Pokutnu srjedu rano we 8 hodź. Boże wotkasanje němsce (farař Tischer), dop. we 9 hodź. němska a 1/11 hodź. serbska Boża słužba (farař Kapler). Sběrka za wothladowanje šwjatych. Pop. 1/4 hodź. Boże wotkasanje serbšće, we 5 hodź. němsce (farař Tischer).

Zemrěli: 4. nov. Marja Madlena rodź. Preuskerc, žona Budarja, fabrikskeho dźěłaćerja na Židowje mandźelstwa, 71¾ l. — 6. nov. Marja rodź. Schmiedchenc, Korle Fričy, žiwnoscerja w Čemjerjach mandźelska, 75 lět stara.

Krajnozyrkwinske shromadźenstwo w Budyšchinje pschi Pólnym hrodźiku 6.

Njedźelu wječor 1/8 hodź. Zwěstkowobrazowy přednošk knjeza sekretara Módreho Kychiža Soedera z Reichenbacha we Wogtlandskej: „Ludowa nuza — kschesćanowa winowatosć".

Póndźelu wječor we 8 hodź. thema: „Hdyž duchja wotcuzi."

Wutoru wječor we 8 hodź. na Židowje cžo. 146: „Wumožeńska spowědź sa nasch lud."

Srjedu tehorunja tam: „Spokojene žadanje."

Rěčnik pschjeso tón šamy.

Sobotu — pokutny dźeń — wječor we 8 hodź. we Budyšchinje pschi Pólnym hrodźiku nuitnosć pokutneho dnja.

Sjednoczeńskowy wothladar Zimmermann směje biblisku hodźinu njedźelu popołdnju w Roswodezach, wutoru we Wjasowje I, srjedu w Běłej Horje w Budyšchinje a pjatk w Hornjej Hórzy wječor 1/8 hodź.

Swjatk młodźiny sa rožnydź. kschesćańskwa pschi Pólnym hrodźiku 6.

Njedźelu 13. nowembra pop. w 6 hodź. wobdźělimy so na kemschenju sa młodźinu w Tuchorskej zyrkwi.

Wutoru wječor we 8 hodź. je šhromadźizna sa młodźenjcow.

Krajnozyrkwinske sjednoczeńskwo w Běłej Horje.

Njedźelu pop. 1/2 hodź. je njedźelska schula a w 3 hodź. biblisku hodźinu.

Pokutny dźeń pop. w 3 hodź. Sjednoczeńskwowy dźeń w Běłej Horje. Rěčnizy knjes farař Paul z Budyschina a druzy.

Sjednoczeńskwowy wothladar Kychižan směje biblisku hodźinu njedźelu popołdnju w Běłej Horje, wječor we Wjesełu, póndźelu w Kunnwałdze, wutoru w Drožďżiju, srjedu pop. w Běłej Horje, schtwórtk wječor w Trjebjenzach a pjatk w Konjezach.

S Budestez.

Njedźelu směje wyschichi farař Domaschka rano 1/8 hodź serbsku spowědź, farař Wótja dop. 1/9 hodź. serbšće a we 10 hodź. němsce předowanje. Pop. w 4 hodź. šhromadźizna kschesćej. tow. muzšskeje młodźiny.

Póndźelu wječor 3/8 hodź. špěwny wječor kschesćej. tow. žónskeje młodźiny.

Na pokutnym dnju směje farař Wótja rano 1/8 hodź. němsku spowědź, wyschichi farař Domaschka dop. 1/9 hodź. němsce a w 10 hodź. serbšće předowanje.

Psched zyrkwinymi durjemi sběrka za šhudych.

Pop. w 3 hodź. serbska šwjata spowědź, pop. 1/5 hodź. němska šwjata spowědź.

S Budyšchinka.

22. njedź. poš wjarej Trojicy budźe so dop. w 9 hodź serbšće předowanje čšitarej.

Pokutny dźeń budźe pop. w 2 hodź. serbska Boża słužba a po njej serbska spowědź (knjes farař Mikela-Mieleschanski).

S Barte.

28. njedź. po św. Trojicy rano we 8 hodź. serbska spowědź, dop. w 9 hodź. serbska Boża słužba.

Na pokutnym dnju dop. w 9 hodź. němska Boża słužba, pop. w 4 hodź. němska spowědź.

S Bulez.

22. njedź. po św. Trojicy rano we 7 hodź. serbska spowědź, dop. 1/9 hodź. serbšće a w 10 hodź. němska Boża słužba. Pop. w 2 hodź. dźěćiskemischenje.

Na pokutnym dnju rano 1/8 hodź. němska spowědź, dop. w 9 hodź. němska a 1/11 hodź. serbska Boża słužba. Pop. 1/3 hodź. kemischenje w Nachlowskej schuli.

S Delnjeho Wujesda.

22. njedź. po św. Trojicy dop. w 9 hodź. serbšće a 1/11 hodź. němske kemischenje.

S Hodźija.

22. njedź. po św. Trojicy směje farař Wjesał rano 1/8 hodź. serbsku spowědź, farař Voigt dop. 1/9 hodź. serbšće a w 10 hodź. němsce kemischenje. Sběrka za swjatk evang. muzšeje młodźiny.

Na pokutnym dnju směje farař Wjesał rano 1/8 hodź. němsku spowědź, dop. w 9 hodź. němske a 1/11 hodź. serbšće kemischenje.

S Hušli.

22. njedź. po św. Trojicy dop. 1/9 hodź. němske předowanje, kiž so čšita.

Na pokutnym dnju rano 1/8 hodź. němska spowědź, dop. 1/9 hodź. němska a w 10 hodź. serbska Boża słužba.

S Hucziny.

22. njedź. po św. Trojicy dop. w 9 hodź. serbska Boža słužba, 1/11 hodź. kemischenje sa čšećoi. Sběrka. Pop. 1/3 hodź. towarstwo knjezjnow na farje.

Na pokutnym dnju dop. w 9 hodź. němska a 1/11 hodź. serbska Boża słužba. Pop. w 3 hodź. němska spowědź.

S Hrodźiščcza.

22. njedź. po św. Trojicy rano we 8 hodź. němski hamt, dop. w 9 hodź. němska a 1/11 hodź. serbska Boża słužba. Sběrka za misijónstwo mjes młodźenzami. Pop. w 2 hodź.: Rozrěčowanje z konfirmérowanej młodźinu.

Wutoru 15. nowembra wječor we 8 hodź. biblijska hodźina wo Drožďżiju (Sjednoczeńskwowy wothladar Kychižan z Běłeje Hory).

Na pokutnym dnju je rano we 8 hodź. serbski hamt, dop. w 9 hodź. serbska a 1/11 hodź. němska Boża słužba.

Pokutnu srjedu pop. w 3 hodź. Sjednoczeńskwowy dźeń w Běłej Horje. Text: Sjemjenje Jana 3, 7—13. Rěčnikojo: Farař Pawoł, knjezeńskwowy rada Rysek, a sjednoczeńskwowy wothladowar Zimmermann, wschitzy z Budyschina.

Pohowana: Hana Dučmanowa, sawostajena wudowa žiwnoscerja Michala Dučmanna w Hrodźiščcu, 80 lět, 1 měsaz a 19 dnjow stara.

S Khwaczij.

22. njedź. po św. Trojicy rano 1/8 hodź. serbska spowědź, dop. 1/9 hodź. serbšće a w 10 hodź. němske kemischenje, 1/12 hodź. dźěćiskemischenje.

Na pokutnym dnju rano 1/8 hodź. němska spowědź, dop. 1/9 hodź. němsce a w 10 hodź. serbske kemischenje.

S Kluksicha.

22. njedź. po św. Trojicy rano we 8 hodź. serbska z Božim wotkasanjom, dop. w 9 hodź. serbske kemischenje, 1/11 hodź. dźěćiskemischenje. Pop. w 3 hodź. towarstwo młodych holzow na farje.

Na pokutnym dnju rano we 8 hodź. serbska spowědź z Božim wotkasanjom, dop. w 9 hodź. serbske a 1/11 hodź. němske kemischenje.

Zemrěł: Jan Jeremias, rentudóstawar w Jaschobju, 73 l. 8 m. 23 dn. stary.

S Kotez.

22. njedźelu po św. Trojicy ma rano we 8 hodź. wobadny duchowny němske kemischenje.

Na pokutnym dnju ma wobadny farař rano w 10 hodź. předowanje, ke kotremuž so němske Boże wotkasanje pschisłamknje; 1/12 hodź. kemischenje za dźěći.

S Lupoje.

22. njedź. po św. Trojicy rano we 8 hodź. němska předowanje čšita.

Na pokutnym dnju rano we 8 hodź. němska spowědź, dop. w 9 hodź. němska a 1/11 hodź. serbska Boża słužba.

S Malešchez.

22. njedź. po św. Trojicy dop. 1/9 hodź. němske a we 10 hodź. serbšće kemischenje. Sběrka za ...kiu. Pschip. 1/12 hodź. dźěćiskemischenje.

S Minakala.

22. njedź. po św. Trojicy rano we 8 hodź serbska spowědź, dop. w 9 hodź. serbske kemischenje, 1/11 hodź. kemischenje za dźěći.

Na pokutnym dnju — srjedu — rano we 8 hodź serbska spowědź, dop. w 9 hodź. serbske kemischenje, 1/11 hodź. němske kemischenje. — Pop. 1/5 hodź. w Adolfiskej schuli němska mitnoscź a spowědź.

S Njeswačidła.

22. njedź. po św. Trojicy rano we 8 hodź. serbske spowědź, dop. w 9 hodź. serbska a 1/11 hodź. němska Boża słužba (knjes farař Njeswačidła-Lupjanski).

Na pokutnym dnju rano we 8 hodź. serbska spowědź, dop. w 9 hodź. serbska a 1/11 hodź. němska Boża słužba. — Pop. w 3 hodź. serbska a w 4 hodź. němska Boża słužba je spowědźu w Sarežu. — W 3 hodź. žónske towarstwo w knjezim hosescenzu.

S Nožaczij.

22. njedź. po św. Trojicy dop. 1/9 hodź. němska Boża słužba (předowanje so čšita). Pop. 1/3 hodź. towarstwo młodych holzow.

Kaž ty khodźiš, tajki ty sy.

Někotrykuli čšitaš budźe so dźiwaš, čšita-li tuto napismo. S tłowu budźe wješ a praješ, to njeje mózno, so twój stup twój karakter pscheradźi. A tola je to mózno. Mnohim je so wjesće sesthło, so su jednoho snateho po dołhich lětach w cžišcze pscheměnjenej wokolnosći na jeho stupje sabo spóznali. A kóždy je tež zyle wěsće hižo prajdnu khwilu kaž: tón czampa kaž stara žona, abo: to je wkazi kaž padach. Hižo z tuttymi prajidnami dyrbi so zyle lohko mjesow spóznaca karaktera je stupa dótkнуł. S toho hižo spóznajesch, so móže tola cžłowjeski stup karakter cžłowjeka pscheradźiecz.

Niz jenoż z wocznomaj możesch stup cžłowjeka spóznaca, ně runje tak derje tež z wušchomaj. — Sšedźischi-li wo stiwi a khłostschi, so je nichtón bliži, njech krocži po sthodže, abo po khódbje, budźesch zyle wěsće pobłuchaca a spytaca, spóznaca je jeho stupa, schtó moht to być, schtóż so twojim durzam bliži. A je-li to nechtó snaty, zyle wěsće jeho po jeho stupje spóznajesch, a sastupi-li do twojeje stiwi, budźesch je mu wěsće prajeca: Sstwschach hižo, so pschikhwadźesch. Tak spóznajesch twojeho snateho na jeho waschnju krocženja, je stwuka, z jeho cžasa a tež rytma. Potajtim hódźi so stup optiłzy a akuslisyj spóznaca. Pschi tom namakasch wěste rozdźele, kotrež jenotliwa karakterisuja, kotrež pak tež zyle ludy wopisuja. Kaž kóždy jenotliwy noh słóha, kolene khłostscha, tak nohu na semju staja, z teho pokazuje so tempa-ment, powaha abo waschnjo teho luda, kotremuż pschiłušcha, a wobkedźujesch-li to na wjazorzych pschiłušnikach jednoho ludu, możesch zebi wěsty wobraz wo zyłym ludźe cžinicz.

Najlóžjcho spóznajesch jenotlíwe powołanja, kotrež tež smutkowneho cžłowjeka karakterisuja. Tak krocži wojak smutkowneho cžłowjeka karakterisuja. Tak krocži wojak hinajcho hacz kelner, rězńk hinajcho hacz wučeny, mnjichhinajcho hacz kowc, rólnik hinajcho hacz wučeny, mnjichhinajcho hacz jena hospoja abo žónska, kiž schportej hołka hinajcho hacz jena hospoja abo žónska, kiž schportej hołka hinajcho hacz jena hospoja abo žónska, kiž schportej hołka bnuje. Runje tak jaźnje pokazuja so temperamenty. Rosbnuje. Runje tak jaźnje pokazuja so temperamenty. Roswólnty cžłowjek je derje k rozesnalowanju z jednym lenjo krejnikom, bojaźny z sebje wedomnym, wjesoły z potłóczenym abo nusnezerpjazy z nazpjezenym. Temperament pokazuje pak so średka w zwojich tak jednorych sakładnych formach. Stupi swjetscha sady rozuma abo smětcha so snim k wobe-bitej formje wuraza. Tak stupa jedyn mudry hinak hacz bitej formje wuraza. Tak stupa jedyn mudry hinak hacz fantasť. Jedyn tzeći stupy, cžłowjek rozuma hinak hacz fantasť. Jedyn tzeći stupy, cžłowjek rozuma hinak hacz fantasť. Jedyn tzeći faktor, kotrež waschnjo stupanja postaja, je smysłenje, kajki faktor, kotrež waschnjo stupanja postaja, je smysłenje, kajki cžłowjek wokomiknje ma. Pschikhilnosć, luboscć, hiba, cze-

Na pokutnym dnju směje farař Wótja rano 1/8 hodź. němsku spowědź, wyschichi farař Domaschka dop. 1/9 hodź. němske a w 10 hodź. serbšće předowanje.

Psched zyrkwinymi durjemi sběrka za šhudych.

Pop. w 3 hodź. serbska šwjata spowědź, pop. 1/5 hodź. němska šwjata spowědź.

S Budyšchinka.

22. njedź. poš wjarej Trojicy budźe so dop. w 9 hodź serbšće předowanje čšitarej.

Pokutny dźeń budźe pop. w 2 hodź. serbska Boża słužba a po njej serbska spowědź (knjes farař Mikela-Mieleschanski).

S Barte.

28. njedź. po św. Trojicy rano we 8 hodź. serbska spowědź, dop. w 9 hodź. serbska Boża słužba.

Na pokutnym dnju dop. w 9 hodź. němska Boża słužba, pop. w 4 hodź. němska spowědź.

S Bulez.

22. njedź. po św. Trojicy rano we 7 hodź. serbska spowědź, dop. 1/9 hodź. serbšće a w 10 hodź. němska Boża słužba. Pop. w 2 hodź. dźěćiskemischenje.

Na pokutnym dnju rano 1/8 hodź. němska spowědź, dop. w 9 hodź. němska a 1/11 hodź. serbska Boża słužba. Pop. 1/3 hodź. kemischenje w Nachlowskej schuli.

S Delnjeho Wujesda.

22. njedź. po św. Trojicy dop. w 9 hodź. serbšće a 1/11 hodź. němske kemischenje.

S Hodźija.

22. njedź. po św. Trojicy směje farař Wjesał rano 1/8 hodź. serbsku spowědź, farař Voigt dop. 1/9 hodź. serbšće a w 10 hodź. němsce kemischenje. Sběrka za swjatk evang. muzšeje młodźiny.

Na pokutnym dnju směje farař Wjesał rano 1/8 hodź. němsku spowědź, dop. w 9 hodź. němske a 1/11 hodź. serbšće kemischenje.

S Hušli.

22. njedź. po św. Trojicy dop. 1/9 hodź. němske předowanje, kiž so čšita.

Na pokutnym dnju rano 1/8 hodź. němska spowědź, dop. 1/9 hodź. němska a w 10 hodź. serbska Boża słužba.

S Hucziny.

22. njedź. po św. Trojicy dop. w 9 hodź. serbska Boža słužba, 1/11 hodź. kemischenje sa čšećoi. Sběrka. Pop. 1/3 hodź. towarstwo knjezjnow na farje.

Na pokutnym dnju dop. w 9 hodź. němska a 1/11 hodź. serbska Boża słužba. Pop. w 3 hodź. němska spowědź.

S Hrodźiščcza.

22. njedź. po św. Trojicy rano we 8 hodź. němski hamt, dop. w 9 hodź. němska a 1/11 hodź. serbska Boża słužba. Sběrka za misijónstwo mjes młodźenzami. Pop. w 2 hodź.: Rozrěčowanje z konfirmérowanej młodźinu.

Wutoru 15. nowembra wječor we 8 hodź. biblijska hodźina wo Drožďżiju (Sjednoczeńskwowy wothladar Kychižan z Běłeje Hory).

Na pokutnym dnju je rano we 8 hodź. serbski hamt, dop. w 9 hodź. serbska a 1/11 hodź. němska Boża słužba.

Pokutnu srjedu pop. w 3 hodź. Sjednoczeńskwowy dźeń w Běłej Horje. Text: Sjemjenje Jana 3, 7—13. Rěčnikojo: Farař Pawoł, knjezeńskwowy rada Rysek, a sjednoczeńskwowy wothladowar Zimmermann, wschitzy z Budyschina.

Pohowana: Hana Dučmanowa, sawostajena wudowa žiwnoscerja Michala Dučmanna w Hrodźiščcu, 80 lět, 1 měsaz a 19 dnjow stara.

S Khwaczij.

22. njedź. po św. Trojicy rano 1/8 hodź. serbska spowědź, dop. 1/9 hodź. serbšće a w 10 hodź. němske kemischenje, 1/12 hodź. dźěćiskemischenje.

Na pokutnym dnju rano 1/8 hodź. němska spowědź, dop. 1/9 hodź. němsce a w 10 hodź. serbske kemischenje.

S Kluksicha.

22. njedź. po św. Trojicy rano we 8 hodź. serbska z Božim wotkasanjom, dop. w 9 hodź. serbske kemischenje, 1/11 hodź. dźěćiskemischenje. Pop. w 3 hodź. towarstwo młodych holzow na farje.

Na pokutnym dnju rano we 8 hodź. serbska spowědź z Božim wotkasanjom, dop. w 9 hodź. serbske a 1/11 hodź. němske kemischenje.

Zemrěł: Jan Jeremias, rentudóstawar w Jaschobju, 73 l. 8 m. 23 dn. stary.

S Kotez.

22. njedźelu po św. Trojicy ma rano we 8 hodź. wobadny duchowny němske kemischenje.

Na pokutnym dnju ma wobadny farař rano w 10 hodź. předowanje, ke kotremuž so němske Boże wotkasanje pschisłamknje; 1/12 hodź. kemischenje za dźěći.

S Lupoje.

22. njedź. po św. Trojicy rano we 8 hodź. němska předowanje čšita.

Na pokutnym dnju rano we 8 hodź. němska spowědź, dop. w 9 hodź. němska a 1/11 hodź. serbska Boża słužba.

S Malešchez.

22. njedź. po św. Trojicy dop. 1/9 hodź. němske a we 10 hodź. serbšće kemischenje. Sběrka za ...kiu. Pschip. 1/12 hodź. dźěćiskemischenje.

S Minakala.

22. njedź. po św. Trojicy rano we 8 hodź serbska spowědź, dop. w 9 hodź. serbske kemischenje, 1/11 hodź. kemischenje za dźěći.

Na pokutnym dnju — srjedu — rano we 8 hodź serbska spowědź, dop. w 9 hodź. serbske kemischenje, 1/11 hodź. němske kemischenje. — Pop. 1/5 hodź. w Adolfiskej schuli němska mitnoscź a spowědź.

S Njeswačidła.

22. njedź. po św. Trojicy rano we 8 hodź. serbske spowědź, dop. w 9 hodź. serbska a 1/11 hodź. němska Boża słužba (knjes farař Njeswačidła-Lupjanski).

Na pokutnym dnju rano we 8 hodź. serbska spowědź, dop. w 9 hodź. serbska a 1/11 hodź. němska Boża słužba. — Pop. w 3 hodź. serbska a w 4 hodź. němska Boża słužba je spowědźu w Sarežu. — W 3 hodź. žónske towarstwo w knjezim hosescenzu.

S Nožaczij.

22. njedź. po św. Trojicy dop. 1/9 hodź. němska Boża słužba (předowanje so čšita). Pop. 1/3 hodź. towarstwo młodych holzow.

Kaž ty khodźiš, tajki ty sy.

Někotrykuli čšitaš budźe so dźiwaš, čšita-li tuto napismo. S tłowu budźe wješ a praješ, to njeje mózno, so twój stup twój karakter pscheradźi. A tola je to mózno. Mnohim je so wjesće sesthło, so su jednoho snateho po dołhich lětach w cžišcze pscheměnjenej wokolnosći na jeho stupje sabo spóznali. A kóždy je tež zyle wěsće hižo prajdnu khwilu kaž: tón czampa kaž stara žona, abo: to je wkazi kaž padach. Hižo z tuttymi prajidnami dyrbi so zyle lohko mjesow spóznaca karaktera je stupa dótkнуł. S toho hižo spóznajesch, so móže tola cžłowjeski stup karakter cžłowjeka pscheradźiecz.

Niz jenoż z wocznomaj możesch stup cžłowjeka spóznaca, ně runje tak derje tež z wušchomaj. — Sšedźischi-li wo stiwi a khłostschi, so je nichtón bliži, njech krocži po sthodže, abo po khódbje, budźesch zyle wěsće pobłuchaca a spytaca, spóznaca je jeho stupa, schtó moht to być, schtóż so twojim durzam bliži. A je-li to nechtó snaty, zyle wěsće jeho po jeho stupje spóznajesch, a sastupi-li do twojeje stiwi, budźesch je mu wěsće prajeca: Sstwschach hižo, so pschikhwadźesch. Tak spóznajesch twojeho snateho na jeho waschnju krocženja, je stwuka, z jeho cžasa a tež rytma. Potajtim hódźi so stup optiłzy a akuslisyj spóznaca. Pschi tom namakasch wěste rozdźele, kotrež jenotliwa karakterisuja, kotrež pak tež zyle ludy wopisuja. Kaž kóždy jenotliwy noh słóha, kolene khłostscha, tak nohu na semju staja, z teho pokazuje so tempa-ment, powaha abo waschnjo teho luda, kotremuż pschiłušcha, a wobkedźujesch-li to na wjazorzych pschiłušnikach jednoho ludu, możesch zebi wěsty wobraz wo zyłym ludźe cžinicz.

Najlóžjcho spóznajesch jenotlíwe powołanja, kotrež tež smutkowneho cžłowjeka karakterisuja. Tak krocži wojak hinajcho hacz kelner, rězńk hinajcho hacz wučeny, mnjichhinajcho hacz kowc, rólnik hinajcho hacz wučeny, mnjichhinajcho hacz jena hospoja abo žónska, kiž schportej hołka hinajcho hacz jena hospoja abo žónska, kiž schportej hołka hinajcho hacz jena hospoja abo žónska, kiž schportej hołka bnuje. Runje tak jaźnje pokazuja so temperamenty. Rosb

wa **pokutnym dnju** rano we 8 hodź. serbska spowědź, dop. w 9 hodź. serbska a ¼11 hodź. němska Boža Hłuzba. — Sbérka sa dźěło mjes evangelskej mužskej młodźinu.

Pjatk 18. novembra wječor ⅛8 hodź. towarstwo žonow. 3

Semrěła Marianna Khrystiana Scholczina rodź. Wünschez w Truśnyzach, 67 l. 6 m. 2 dn.

S Porschija.

22. njedź. po Św. Trojicy budźe rano we 8 hodź. němska spowědź, dop. w 9 hodź. němska a ¼11 hodź. serbska Boža Hłuzba. Dźěćelkemschenje w Porschizach dop. ¼11 sa mjenische, wop. ½2 hodź. sa wjetsche dźěći. Popoldnu ⅓3 hodź. wobsadne towarstwo młodych hołzow pola wosadneje fortny a ⅓3 hodź. wobsadne towarstwo mlekhych mužikich, wječor we 8 hodź. evang. luth. schulske towarstwo pschednoschi kujesa wojschicheho wuczerja Hawscha s Porschija.

Wutoru pop. w 3 hodź. wosadne žónske towarstwo pola Dietrichez w Kubschizach. Wječor rosnuczowanje posamnistwow.

Na **pokutnym dnju** rano we 8 hodź. serbska spowědź, dop. w 9 hodź. serbska a ¼11 hodź. němska Boža Hłuzba.

Pjatk wječor we 8 hodź. biblijska hodźina w Konjezach (knjes wotbydaŕ Kichiźan).

Pokhowany bu w Porschizach Handrij Starka, skałkywobsydźeć w Wórku, 66 l. 8 m. a 26 dn. stary.

S Rakez.

22. njedź. po Św. Trojicy rano we 8 hodź. serbska spowědź, dop. w 9 hodź. serbske a ¼11 hodź. němske kemschenje. Po tom kemschenje sa serbske dźěći. Pop. ¼4 hod. w Hermanezach na schuli serbske kemschenje se Św. wotkasanjom a po tym kemschenje sa dźěći.

S Rychwałda.

22. njedź. po Św. Trojicy je dop. w 9 hodź. němske a ¼11 hodź. serbske kemschenje.

Na **pokutnym dnju** je dop. w 9 hodź. němske a ¼11 hodź. serbske kemschenje

S Wóspinka.

22. njedź. po Św. Trojicy rano we 8 hodź. serbska spowědź, dop. w 9 hodź. serbske a ¼11 hodź. němske kemschenje se Św. Sbérka.

Na **pokutnym dnju** rano we 8 hodź. serbska spowědź, dop. w 9 hodź. serbske a ¼11 hodź. němske kemschenje se Św. wotkasanjom. Sbérka. Pop. w 2 hodź. kemschenje sa dźěći. Pop. ¼4 hodź. Boža hłuzba a Św. wotkasanje w Lěšci.

S Wósporka.

22. njedź. po Św. Trojicy je dop. ⅛10 hodź. Św. jedźenske. kemschenje. Wyšokodostojny knjes superintendent Fraźka s Lubija sapokaje nowoho wosadneho sararja, kiž smije na to Św. nałożenje předowanje (zyrkw. hudźba: „Ty Św, kotremuž hława a cześcź hłuscha“).

Wutoru wječor we 8 hodź. wosadne žónske towarstwo.

Na **pokutnym dnju** je rano ⅛8 hodź. Boże wotkasanje, ½9 hodź. předowanje a pop. w 4 hodź. zyrkwinski konzert.

Hospodarski rozhlad.

pjatk, 11. novembra 1927:

Wčerawše kurzy w Barlinju.

1 Dollar	4,1925	100 pólsk. złotych	47,10
jendźelski punt . .	20,422	100 čěskosł. krónow	12,421
100 šwajc. frankow	80,835	100 franc. frankow	16,465

Barlinska bursa sapadny wječera do nowesho wotbrjedźowanja kurjowe efektow. Pschi spočatku wschak hischcze horje bijachu. Potom wschelake pschipadły burju njepokojachu.

Produktowe wiki běchu wječera ześe skruczene. Wošebje rožka bě sprowa wo 10 pj. po zentnarju drožscha. Poldźišche termije hischcze wjazy dobuchu. Wowsa swoju płaćiznu wo 5 pj. powyschi. Wječera płaćejsche zentnar

w Barlinje

pschenicy 11,95—12,10 hr., rožki 11,75 hacz 11,95 hr., jeczmjenja jadleńjeho 11 hr. hacz 13,15 hr., wowsa zak 9,90—10,45 hriwnow.

w termijowym wikowanju:

za **dezember**: pschenicy 13,52½ hr., rožki 12,42½ hr. hacz 12,45 hr

za **měrc**: pschenicy 13,60 hr., rožki 12,75 hriwnow,

za **mej**: pschenicy 13,70 hr., rožki 12,85 hr.

Swinjeze wiki wječera schiwórik w Khojcebusu.

Na nje běchu pschijmjeli 1400 prošatow a 235 běłkow. Wone płaćachu:

prožata:

małe	6—10 hr.
śrjenje	10—14 hr.
wulke	144—18 hr.

běłki:

małe	18—40 hr.
śrj.	40—65 hr.
wulke	65—85 hr.

Wiki běchu śrjenje.

Skótne wiki wječera w Khojcebusu.

Na nje běchu pschijmali 219 krumow, 38 wołow, 20 byków, 107 próšdnikow, 25 cześatkow, 215 koni a 7 žrjebzow. Wiki jara derje běchu. Płaćiśiny běchu pornjo poślednim wikam malo pschemjenjene.

Wiki wječera w Kamjenzu.

Kołrabi 100 pj., morchej 10—15 pj., kwětkaty kał 15 hacz 70 pj., cześerjowy 12 pj., běły 8—10 pj., pruśnizy 80 pj., śitr, jadna loboda 25 pj., włóski kał 20 pj., zhóła 15 pj., nowe běrny 5 pj., tomaty 30 pj., kruschwy 10—25 pjenjezkow, jabłuka 10—30 pj., wino w kitach 50 hacz 1,20 pj., huby 1—1,20 hr., worjechi 50 pj.

Wiki wječera w Lubiju.

Butra 1,10—1,15 hr., jejo 16—17 pj., twaroh 25 pj. huby 1,50 hr., łany wołoś 1,60 hr., běły kał 6 pj., cześerj. 8 pj., karoty a morchej 12—15 pj., jadna loboda 25 pj., kwětkaty kał 25—60 pj., kołrabi 5—20 pj., zhóła 15 pj., tomaty 25—40 pj., złotej 10 pj., rzaośki 10 pj., seleri 25—30 pj., Janje 5 pj., pětruschka 5 pj., jabłuka 10—40 pj., kruschwy 15—35 pj., winowe liśe 45 pj., pruśniny 50 pj., hrěch 80 pj.

Wiki wječera w Shorjelcu.

Butra 1—1,10 hr., jejo 15—16 pj., schejsuki 1,20 hr., karpy 1,30 hr., łiny 1.60 hr., karpy 90 pj., hołcje 80 hacz 90 pj., huby 1,20—1,40 hr., kacki 1,50 hr. a prawaki 1 hr., kurjatka 45—50 pj., pruśniny 55—60 pj. Sajacy 7 hr., bażanty 2—3,50 hr.

Wiki wječera w Khocźebusu.

Butra 1,90—2 hr., twaroh 30 pj., jejo 18—20 pj., howjasje mjaso 1—1,20 hr., cześasje 1—1,30 hr., skopjasje 1,20—1,30 hr., swinjasje 1—1,20 hr., šyra pjeczina 1.70 hacz 2 hr., łuschmy połcj 1,100—1,40 hr., schmalc 1,20 hacz 1,40 hr., karpy 1,20 hr., młode hołbje 80—90 pj., łury a khapony 2—3 hr., huby 1,40—1,60 hr., kacźki 1,10 hacz 1,20 hr., hołrobi 20—25 pj., morchej 15 pj., jadna loboda 30 pj., kwětkaty kał 20—40 pj., cześerjowy kał 25 pjenjezkow, běły 10 pj., zhóła 15—20 pj., běrny 4,50 hacz 5 hr., jabłuka 10—30 pj., kruschwy 20—40 pj., pruśnizy 50 pj., sajacy 6—8 hr.

Na pschedań:

Kachle hlinjane. Drach w Wisłopizach, Zyrkwinska haša 15.
Klamowej kamoraj a blido w Budyschinje, Sćitź na Mollkowej hoši 1.
Wós dźěćacy w Budyschinje, Wilhelmowa haša 12 II. — Houtwinski w Semjeczlezach 5. — Polchesa pola domownika w hoscenzu „K markthrabe“ w Budyschinje na Drjewnowych wikach.
Konje tři, 8-lětne, knježi dwór w Kotezach.
Prošata, Penther w Korjezach.
Krowa mloda wysokoslužcelna w Dubom 39.

Kupicź pytaja:

Wós ruczny w Lubiju, Nowe torhowschczo 2II.
Konja, twaŕski mischtr Müller w Lubiju.
Wozay ke kormjenju, knježi dwór w Soscelnezych pola Sobolšca.

Pschisłužicź pytaja:

Rěznjskeho wuczobnika, Cyner w Běłej Wodze, Hlowna haša 17.
Pschedawarku rěsnik Pawoł Kichiźank w Budyschinje, Zitne wiki 22.
Dźěłaćerjow na dwórnischczo w Semjach. — Gneuš we Budyschinje, Drjezdźanska dróha 46.
Posonza do Budyschina, Hoschiź haša 4 w kontorje.
Schewschko, wobuczowy wobkhod Salamander w Kamjenzu. —
Holzu do domu k 1. 1. 28, Schlimperka w Lubiju.
Dźowku, kuleć Wawer w Rózanach pola Kettiź.

Ssudnizy na pschedawanje:

sobotu 2. novembra 1927:

w Hródku na Wojerowskej dróšy 9 pop. w 2 hodź.: Klawěr, pišański stroj, sofa, kamor, 18 symlich khabatow, 20 žonjazych šuknjow, 13 žonjazych khabatow, 10 žonjazych drastow, 20 mužazych koschlow, pišanske blido, 14 kolow, houtwinika tšelba, łóž, šwinjo, wobłek, komoda, klamowe wuhotowanje, barby, tawety. hlinjane honcy, desći, zigary, linolej, klamańske twory;
w Pumpje pola Hródka w hoscenzu „K cjornej pumpi“ pop. w 2 hodź.: Tšelba, žonjaze a mužaze koło, wuczerowaze blido, sofa, schpihel a wobraz.

Skrowe depeše.

Produktowe wiki w Barlinje dźenja dop. ¾11 hodź.: Žito je žadne a tohodla drožsche, wošebje rožka.

Dop. ¾12 hodź.: Roża bije žylnischo horje, teź pschenizu drožscho pschedawaja.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg.
Płaćizny po złotej hriwnje.

	10. 11.	9. 11.		10. 11.	9. 11.
Pšenca	239-242	239-242	bunv	22-23,00	22-23,00
rožka	233-239	233-237	woka	22-24,00	22-24,00
nal. jačmjeń	220-263	220-263	módre łupiny	14-14,5	14-14,50
naz. jačmjeń	—	—	žołte łupiny	15-15,50	15-15,50
wows	199-207	197-208	zeradella	—	—
kukurica	194-195	192-194	raps. wosušk	16-16,20	16-16,20
pšeń. muka	31-34,25	31-34,25	lany wosušk	22-22,40	22-22,40
rožna muka	32-33,50	32-33,25	poen. melasa	—	—
pš. wotruby	14,65	14,75	bérnj. kruški	23,00	23,00
rožne „	14,35	15,00	syno, 50 kg	2,60-3,00	2,60-3,00
raps	340-345	335-345	rožna słoma	1,0 -1,30	1,00-1,30
lane symjo	—	—	pšeń. „	0,85-1,25	0,85-1,25
hróch	32 35,00	35-36,00	wowsna „	0,85-1,05	0,85-1,05
pjeluški	21-22,00	21-22,00	jačna „	0,85-1,05	0,85-1,05

Płaćizny ręznego skotu na Drjezdźanskich skótnych wikach.

10. novembra.

3 woł., 5 byk., 12 kruw. a jałoc., 798 ćelat., 563 swini.

Płaćizny za

ćelata: 1. 80—86, 2. 70—77, 3. 64—68;
swinje: (přez 300 pt.) 69—70, 2. (240—300) 66—68, 3. (200—240) 64—65, 4. (160—200) 60—63, 5. (120—160) 55—58. Raney 55—60.

Listowanje.

H. B. Wotnakeć na jeno prawo, sakońśki podawk mjenjes śej žadacz a tón wuczinjesche w Prusku we auguscze a septembru 116 proz. a rosdźěli śo na ześchowaze wascźinje: Khěžny dawk 48 proz., wobkhodne khóśty 18, sa farjadowanje 7, sa běžne zuporjedzenje 5,5, rjanoscz porjedzenje 4, sa dańśku śłuzbu 14,5, powyschcny gmejsći pschirażk 6. W tutej sumje śu 3 proz. sa wodowy pjenjez wopschijate.

L. S. Pschi sawěscenju žiwinja Wascheje maczerje jedna śo wo do 14. februara wobkruczene prawo, kotrehož žadanka po § 1, 59 a ześchowazych nahódnostneho sakonja nahódnoscenju podleśi, dokelž śu po statnej mènje sweśicerje sawěscenjske pjenjezy pickes inflazoju runje tak derje potrjechene. Nahódnoscnje sarjaduje po §§ 59 a ześchowazych wahódnostneho sakonja, kotrež tu jenož napomnimy, dokelž njemóžemy je w listowarni bliže rozsćasać. Tuž ras do sakonja pohladajcze. Leźi śo w pischeźu, tu śmědź i 15 proz. Wupłaćicźi móža śo pjenjezy hakle po rosdźělnym planje. Wěso móža sawěscenje hižo někotre dopołka płaćicź.

E. M. Masane płeczene mebli móža śo zyze jedworje s rospuschczicznym Persilom abo podobnym cźiscźicź. Se mjelkej ześěćtku wurzyscze płeczenje. Rospuschcze Persil w symjej wodze. Pschi druhim rhcłowanju trjebacze jenoż symnu wodu, ke kotrejž móżecze nječto Salmiaka pschidaś. Potom wurjeshcze płeczenje s nékajkim rjadźiskim pólrom. Nawoźledk wotpłokcze zyze płeczenje s wodu a wostajcze je na powětśe a źlonzu śejo. Potom budźe Wasch dźěćacy wós kaž nowy.

A. H. Hdyž je wěricej kapital bjese ischeho wunjerjenja pschijmał, dha je pohódnostnjenje wusamknjene, dokelž je śo hižo 1920 wupłaciło, potajkim zyły cźas do 15. junija 1922. Wěso śeze je móżne po pschemjenjenym sakonju wot 9. julija 1927, ale jenož pschi śjeswinitym sakombjenju termina, kiž je 1. januara 1926 wolbłał, so pohódnostne žadanja a to po § 16 nahódnostneho sakonja na namjet wěricźela, kaž je prjedy było. Ale na to njemóże śo wěricźel śejeracz, dokelž njeśe, kaž horjeka napomnichmy, w prawem cźasu śo samkownik, njemjuzjy nic do 1. januara 1926. Sa žiwoje sakomdźenje dožahaje winy nima. Tuž móżejcze śo śi dospołnym prawom temu śpjeźowacź.

R. Str. K nastajenju jeneho schłkeńcźanego wukładneho kachźelźa we Waschej zahrodźi (potajkim na Waschim wobsedźenstwje) trjebacze polizajskeje dowolnoscze. K pischnjenemu namjetej wo dowolnosć ma so śi zdźiwa pschidacź, hdyž je městnosć a twalkosć kaschćika wotnamjenjena. Sarjadnistke wudawki za dowolnosć wuczinja 5 hriwnow.

Do Prusźeje. Seźe je lěcze 1876 rodźeny, macze 34 powołańskich lět jako samkać a majschinski twarz za śobu, bęscheze 18 lět nawjednik wołkhoda a śeźe bźhu lět wjele wuczomnikow wuwucźił. Nětko śo praschecźe, hacź śmeźe jako samostatny samkać wuczownikow dźerżeźcź a je wutwarcźowacź. To budźe móżno, hdyž śo na rjenjejšnist komoru wobroczicźe a na magistrat prośtwu sapodaze, so śmeźe na podłožku pschesłupnych postajenjow wot 30. 5. 08 wuczomnikow jej dźerżeźcź. Po naschim měnjenju dyrbieźe k temu dowolnosć dostacź. Po § 4 polizajskeho porjada wot 4. 9. 06 nastupajo wobeńschasche wo schlesynskej provinzy śu wschitcy dźełakonani wobyklerjo wysche 18 a nije 60 lět winowazki, pschi haschenju śo wobdźěliź.

M. W. Města dokhodna mjesa, wo kotruž so pschi sastaranju macźerje psches śyna jedna, njeje w sakonje postajena. Hacź móże śyn zyle abo podźělnje macź wudźerżeźcź, wotwisnje wot wschelakich wobstejnoscznow — tak wobeśe, kajše powołanje ma a kajše wudawki ma sam psches nje. Pschchuźu, wuczeź abo sastojnił dyrbi na pschiład wjazy na drastu wudacź hacź jedyn dźěćaczeź. Sposchczenje wudoweje abo śyrotneje renty wotwisnje jeno wot teho hacź je wudowa potrěbna abo nic.

Śměškl

** **Ale macźi.** Macź k łožy: „Ty śy so wokolnischcź data a njewěsch wot koho?“ — Dołza: „Haj macźi, njewěsch dha, so so pschi koschenym wocźi sawrjeja?“

** **Mandźelski mjeń śobu.** Młoda žona (k śwojemu mužej): „Śsmój jedwa tři měźacy wonjesenaj a jaczuwam hižo, so nje wjazy tak lubo mimocźi kaž psched kwatśom.“ — Wón: „To ho cźi jenoż tak śda. Moja jubosćź je ta ganza.“ — Wona: „To dyrbjałaš cźi wěricź? K temu dyrbiał śej jenm hłupiznu wupytaćź.“ — Wón (phlegmatiźy): „Njewumakach žaneje.

** **„Sprjedża“.** Pschi śwojim wopytcze w Nižym dóńdże śej Bjedrich Wulki teź do tamnischeje bludnizy. Pschi wodjenju psches wustawy dźěsche direktor psched kralom po wustkm sawjerzenym khodze horje, hdyž k wukhodnej na terrasu wjedźeśche, jodźej mózachu so pschethodźowacź. Sa śwojim kralowskim hnjesonm dźěsche jeho adjutant. „Prajcze mi tola“, měnjeśeche kral, ho na direktora wobroczejo, „kak pschińdu bludni po tutym wustkm khodze horje?“ — „Chzu Waschej Majestoscźi to rosklasać“, běźe wotmołwa. „Jedyn wjednik dźe predku, jedyn sady a wobrjedża bludnu.“ — „Tak tak .. aj aj .. tak dyzemy pschi delcźejcu městna sauźnicź“, prajeśe stary Fryza poźměwkujo a direktor ho hacź sa wuschomaj sacźerwjeni.

** **Nima žanych snatych.** „Ach, luby kujcze,“ prajeśe prosćeć, „śym zyle zuzy w tutym měsce, nimam žaneho znateho a pschiwuzneho!“ — „Budźeze wjeselu!“ prajeśe knjes Maier a dźěśe dale.

** **Womłodźenje.** „Śnadna kujeni, kupcze tutón klobuk. Seźe je nim snajmjeńścha dwanacze lět młódźicha.“ — „Ale śym hakle njedawno dwanacze była.“

** **Pjenjezy śame wjeźinja śwožowneho.** Ssudnik: „Widźu, so ho njeśeze je pokradenjemi 500 puntami śpojik, ale śeze hischcze pjenjezchenje, cźaśnik a brillanty bohakołał.“ — Rulskamak: „Wy tola wěśeze, knjes ludnik, so pjenjezy śame nikoho śožnenjo njeźinja.“

** **Njewinna.** „Berta,“ schłuźe macź śwojej 16lětnej dźowzy w kinowje, „praj tonm młodemu muźkemu na stronje, so hnydom twoju ruku puschcźi.“ „Rjekń jemu ty to radšcho sama, ja jeho tola njesmaju.“

też w symje pčołarstwo studowacź. To może se wschelakich wotrjadnych knihi abo cžasopišow. Skode rjemjesło dyge być rosemjene, pčołarstwo najlepje. Kak hubjeny je takši pčołak, kotryž ma na pschikład 10 kołc, ale wo pčołach mjele njerosemi. Wot starych, nafsonitych pčołarjow móžemy też wschelake wužitne wědomosce cžerpacź, schtož je nam k wužitku.

Pjeriznarstwo.

Pschewidžomny holbjeńz.

(S wobrasom.)

Schtóž hołbje dźerži, dyrbi so z nimi žiwěru naładźowacź, je-li dyše z nich někajkeho wužitka měcź. S wjetscha na naschich burskich statokach hołbje bjese wschcho plahowarskeho systema plahuja. Wone žu swjetscha zyle žame žebi pschewostajene. Nichtón so wo nje njestara hacź wužitka dawaja abo niz. Mjes hołbjemi žu cžasto dosć žančki a žanźy so malo wo žiwje młody staražu. Te žiwojsim młodym radscho sawutlicź dadźa. S plahowanjom hołbjow so saběrazy žu na myślicžku pschischli žiwjenje, kyže a tyge žiwotch hołbi dohladowacź.

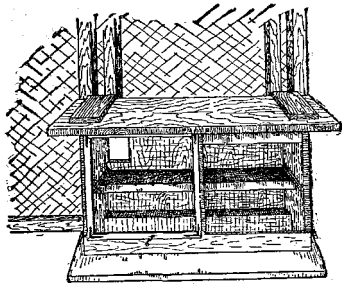

Snamjenity hołbjeř je wožebity hołbjeńz natwarik. Pomješcžit je jón w kurjeńzu, dokelž pódła hołbi też kury plahuje. Dźera sa wulětowanje wjedže njepospěrdnje je kurenźa won. Sadna scžena hołbjeńza ma wokna, so je mózno hołbje widźecź. Kóžde wotdźělenje ma dwoju městnosćź. Hołbje da wobeju z jenej dźěru thodźa. Kóžde je 45 ztm. schěroke, 48 wyšoke a 53 hłuboke. Sórjedźna spódnźa je we 10 ztm. wušcha, so móža hołbje też do delneho wotdźělenja. S wokном je mózno, hołbje dokładnje dohladowacź. Te, kotreż schpatnje labmu abo zayka njelachnu, mózesch wotstronicź. Tajke też niczo wuschne njesyu, kotreż žiwojim młodym sahinycź dadźa. Wužitk hołbi tši tola jenicžky w tom, so majch hdyž a hdyž z nich někajki por na pschedań. Hinajschego wužitka z nich nimasch. Te, kotreż žamo tónle wužitk njepschinjeju, dyrbiš wotstronicź.

Sslanje w pjerisnowym thlěwje.

Mnohy plahowarjo dozyła na žlanje pjerisny njedźi-baju. Wožebje nasymu je pjerisna khětro cžuživa na podłochu. Najlepschje žlanje do kurjeńza je pochowina. (Torfmull). Pochowina dźerži kurjeńz cžophy a wjasa wschě chłodne powětry na žebje. Wschě scženy a wožebje wschcho njerjevjane z wapnom wobłčze, do kotrehoż scže něschto mało zellohrebsola pschidałi. Kurom dajcže pschileżnosćź k posjelenju. Je-li pjerisna lina, dawajcže ji wožebje dobru rigu, wožebje rosemlete łojcže a mějcže je sa cžichim.

Dom a kuchina.

Kormjenje huž.

Nasymu wschu pjerisnu kormimy. Tak też huži. Mnoh žu hižo swoje huži wukormili a pschedali. Wschelazy pak hakle dźedźa z kormjenjom sapoczeci. Wschelako móžemy huži kormicź. Chcemy-li k hodanu huži kormicź, dožaha, hdyž jim łóždy wjecžor horšu zyrnjenu, jeli móža žo hišcheze wonka paseź. Ličimy 100—150 gr. zorna na huž po wulkosći a to jecžmjenja abo womža. Wjazy pak mózemy dawacź, hdyž spomnjene zorno w zrócže abo wotrubach dawamy, wožebje, hdyž tule pizu do warjenych běrnow abo rěpy něschamy. Doniž njemjersnje, mózemy huži hišcheze na schcžernijschcža abo selene lada honicź. To wožebje mjaźne a wulke narostu. Tajka huža na pschedań žamo 10—12 puntow waži. Na prěnim městnje dyrbimy žo sa pitnu wodu staracź. Pitna woda njech je po mózności we hłubokich studowjach. Chcemy žebi kormjenje hišcheze wo něschto sšepschicź, mózemy huźam pożledne dwě njedźeli hišcheze něschto morcheje pschidawacź. Dale mamy huźom derje žlacź. Kóždy tydźeń mamy huźaźy thlěw z wodu wuczišcžencź, mamy-li wudłožjenu podłohu. Hłowna wěc pak je žucha sažlana žłónu. Huži mamy tši krócź sa dźeń kormicź. Rano a wjecžor mamy huźom warjene běrny, morchej z pschenicžnymi pluwami smješchane dawacź, wjecžor pak jenoź womža a jecžmjeń.

W nozy mamy w thlěwje, hdyž huži kormimy maku źwdzu źwdcžicź, so bychu huži hišcheze pojdże jónu žracź mohle. Po tšjoch njedźelach po tak mjenowanym prěnim kormjenju sapoczinjemy z kormjenjom na tuk, schtož też tši njedźele traje. W tuttym cžasu dawamy jim jenoź hišcheze jornowu pizu a to jecžmjeń, womža a kukuricu ke tódomu pizowanju. Mjes tym mózemy jim też hišcheze sornowy hróch a buny dawacź. Mnohy wschak z pizowanjom žadyn cžaš njedžerža. Nahrabaju jim potne korta a huži móža žracź telko kelkoš chcedźa. To też niczo njewadźi. Do žudobjow z wodu damy něschto malo pěka, so bychu huži pizu lepje pozimali. W thlěwje njeßměmy kormitym huźom pschewjele městna popschecź. Na pschedań mamy huži po mózności z wowßom kormicź, dokelž žu po nim cžesche. Po jecžmjenju žu tucžnische. Hdyž na spomnjene waschnje huži kormimy, wone sa tši njedźele 4—6 puntow pschibudu, je-li jene huže 23 puntow pizy sažrało.

Jara tucžne huži bozpějemy z tykanju. Huži do wožebitych klětkow sawjerjemy, kotreż žu tak wuske, so žo huži bozyła hibacź njemóża. W klětzy njech žu sady na podłosy łaty, tak so njerjad sadu won pada. Tykacź mózemy huži z mukowymi nudlemi. S wopredła dawamy jim jenoź 5, 6—8 bibaškow. Dawamy pischezo wjazy, tak so tajkej kormnej huženy na 14. dnu kormjenja na 20 bibaškow dawamy. Potom pak sažo z dawanjom wo jenu wotbjeramy. S nudlemi njeßměmy huži dleže tykacź, hacź schtyri njedźele. Po tykanju damy žo huženy na dołhaze waschnje napicź. Wulke jatra dozpějemy pola huž je kukurizowymi bibaškami (Maisnudeln). Kukurizu mamy najprjedy jemlicź a sprażicź. Hlowna wěc je, so huži wjele pija. Tohodla něschto malo žele do wody smješchamy. Nudle, kotreż k pschirokrej tutki trjebamy, dźěłamy z cžesta z wowßeneho, jecžneho a bunjazeho schrótu. Nudle maju być porst tolste. Sšmy-li je spiekli, poprašmy je trochu. Prjedy hacź je huženom tykamy, namócžimy je trochu z mlókom.

Prašenja a wotmołwjenja.

P r a š c h e n j e: Mój kóń hižo pół lěta dołho khromi. Skótny lěkaŕ je na nogu wutłoscź swješcźił (Knochenausschwitzung.) Njeje to žnadź jenoź někajka skora? Je sahojomna. Njebychmy ju mółli wupalicź. Je-li pak wěz njesahojomna, mózu konja ninto toho hišchcže do knježkeho wosa pschahacź, abo dyrbi jeho jenoź na polo pschahacź?

W o t m o ł w a: Dokelž nam njesłyscže sasčełkitnu bliže wopisaŕ, mózemy wam hdźelicź, so ma wasch kóń jenoź někajku twjerdu skoru na nogu. Tole może žo budź z spalenjom abo z někajkim palatym masom wotstronicź. Konja dyrbicže na schčełej njedźeli dołho hladacź. Mjes tym mějcź jeho we wožebitym stawje (Stan) sawjerjeneho. Chceželi konja na polo pschahacź, dha jemu to njeschłodźi.

Sadźenje a wurčzowanje sadowych štomow.

(Se 6 wobrasami.)

Ssadowe schtomy najrjedlischo nasymu žadźesch, a to wožebje jabłučźnki a krajschwinki. Sa tym hacź ponjebjo (Klima), póda ((Boden) a wjedro to dowola wot hrjeby oktobra hacź do novembra. Tola hischcže w dezembru źmětch žadźecź, jeli wjedro howi. Nasymu žadźecź je w tom nastupanju rjedlischo, so žo žadźeńk lepje pschinnje a hižo koruschka puschcza. Je-li swoje žadowe schtomiki wot daloka kupujesch, je stajnje radno, je nasymu wožadźecź. W thłódnischej a wlóžnischej nasymje rosežłanje jim mjenje swadźi hacź naléto. Tehdom mamy druhdy hižo dosć czopke jene. Schtomańnje samóža žwojich woteběrarjow kedźbliwischo poštuźowacź, hacź naléto, hdyž jim žyła druhich nuśnych dźełow do rukow hlada. Hdyž schtomik njemóżesch hnydom tak rucže hacź jón dostać žu, wo-

1. wobraz:
Kak so štomik sadźa, pjeńk ma so cyle z pjerjeńu pikacź.

žadźecź, sawodźej z najmjeńšicha korunschka z pjerschežu. Mjes tym wschcho sa žadźenje kedźbliwje pschihotuj. Naléto njecžini derje, swoje žadowe schtomiki wot daloka kupowacź. Sšamo pschi najlepschim sawalenju koruschka poschkmi, pschetcž naléto powětr je bóle žuschaty a wótrischi hacź mitły a bóle wlóžny nasymny. Naléto schtomikej prjedy sprawy dźišch. Do njeho bižo mjesa jampa, w nim je nowe žiwjenje. Tohodla je wobuźnischo, z nim wobkhadźecź hacź nasymu, hdyž wschě žiwjenje też w schtomiku brěmja.

Tak rucže hacź sapoczina njerjesnyć, dyrbisch se žadźenjom pschespacź. Do žuncheje lohkeje pódły je radsomne, nasymu žadźecź. Do sapanitheje cžežkeje pódły žadźesch lepje naléto. Hdyž brěcźli a aprikosy na symu žadźesch, dyrbisch je w dezembru je schmrěkowymi haložkami pschikryć.

Młode schtomiki žadźej z létnej abo dwěcźetnej krómu. Te žo lepje pschimnu a žo prjedy a lózo na žwoju nowu wokolinu šwicža. Tohodla žo też porzadnischo wuwitwaja. Młode schtomiki žo lózo sepschimarwschi spěschnischo rostu a stare bórzy pschesćahnu.

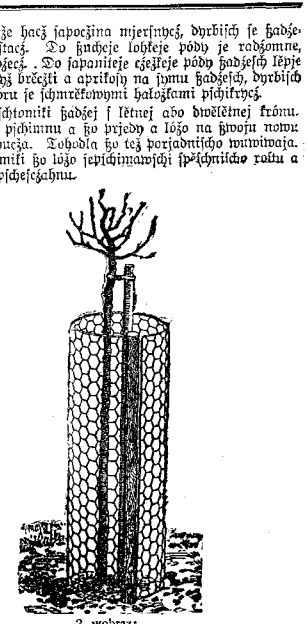

2. wobraz:
Groćane plećadło škita štomik před wobrymzanjom.

Najwažnische wobstaranje pschi žadźenju je, so jamku derje wurjesch. To je tohodla wažno, je by semja, do kotreje dźesch młody schtomik žadźecź, prawje mjelna a bypčata była. Powětr žo do pjerischcže lepje satłóczi. Młoha koruschka stajujsche wobdawa. Tajka pjerischcź žo lózo pschehrěje a rosćej derje howi. W jamzy dyrbisch pjerischcź z najmjenscha 60 cm. hłuboko rosdrjebicź. Tohodla wurwj ju meir hacź 1½ metra schěroku. Schtomik lepje rosće, hdyž koruschka bóle do schěrokosće hacź do hłubokosće rostu. Horna pjerischcź je pschezo bóle hnójna a wot swjercha prje-

Serbski Hospodar

Časopis za serbskich ratarjow

Číslo 45 | Budyšin, 11. novembra 1927. | Lětnik 34

...njese pjerschcz ho rjesch sroon wumjetaj
...mjetaj dobru, na dobru krjenju a na ...
pjerschcz. Pschchmojna pjerschcz mohła schtomikej srodźicy. Schtom, rozjesli pomalku, je kruczischi, cziłischi a jadawischi. Schtomik njezmjesch j pschchmojenjom w altodobeh saplenczicz. Dyrbjesch ho pschezo staracz, jo westanje tez do nasdalschich lét krutny a strowy. Czim czilischi je, dhdz mjese j pschchmojenjom saplenczeny.

Je j jamli wumjetana pjerschcz j dźela hlina a pesk, je radzonmo, ju derje smjeschecz. Hewak smjetaj dobru pjerschcz do spodnja, krenju na grjedźa a schpatnu jwjercha. Chzejch-li wjazy schtomow w jahrodzy wohadźecz, potom je lepje, jo zylu jahrodku hluboko picherujesch. Koruschka schtomika moja ho do wschech stron schericz a nadeendu wschudzom ja gwoje korjenja dohahazu njelenu a hnojom pjerschcz.

Koruschka schtomika, prjedy hacz jon gadźisch, pschicezuj, tak jo wotrezinjeńt dele potajuje. Pschi wukrjebanju nimale wsche koryschka pak wobodrejesch pak pschewrhujesch,

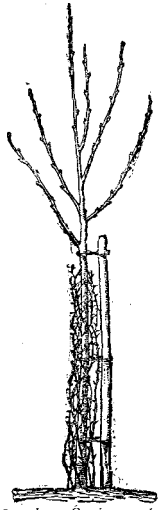

5. wobraz: Cernjowe wobwjazanje schomik skita.

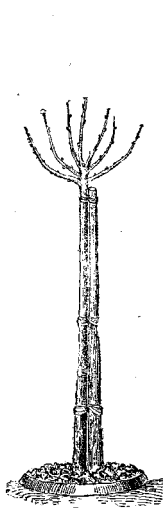

4. wobraz: Prawje sadzeny a kolikej prjiwjazany schomik.

sforo wschē dlejjche koruschka gu gwoje kónczki shubile. Je j wótrym nożom pschirezuj. Nóż sajtaj tak, jo wot nutka do gwonkneho rezajch. Tak pschirezaj wschē dlesche koruschka. Nalamane a wobodrjene koruschka pschirezaj hacz do stroweho drjewa. Njetrjebatschi wschak je pschirezowacz njegmesch.

Ssy-li takle wschē pschihoty dokónczit, sapocznje ge gadźenjom. Najlepje gadźesch pschi polhmurnjenom wjedrje. Do gadźenja namjetaj telko dobreje pjerschcze do jamki, jo możesch schtomik derje na nju gadźicz (hladaj nasch preni wobras). K tomu staj, kaz widźimy, dwaje trebnaj. Jedyn j rukomaj schtomik w prawej wuzkozesi dżerzi, druhi j lopaczom drobnu pjerschcz mjes koreschka mjeta. Schtomik dyrbjesch tak hlubeko gadźicz, jo je jeho pjenk czenko sawodżeny, kaz tole na naschim prenim wobraju spoznawamy. Ssadżer j ruku pjerschcz mjes koruschka gupa. Pschi tom ho gwerku stara, jo tożdy koruschk prawje leżi. Hdyż je mjes koruschkami dosez drobneje pjerschcze, do jamki jwjercha schpatnischim nazypaj a gnano dłoń wysche jenje. Sso we, dwrbi schtomik je gwojim pjenkom toho-

schero ...nohadźischu. Pśobnoschaze halozki rostu hacz ... zim. do dołhosce. Tak samoźa ho do wichcza ...ch jaricz. Palmeny moża tez gwobadźicz rozez. To pal je jenez rani możno, je-li bóle ja czichim rostu. Hewak je ja wyche podobiznowe schtomiki radżonmo, jo je po spalerkach pschi jesenach czahnu.

Rólnistwo.

Wapno k niczenju njerodże.

(Skónczenje.)

...y i drenażu ho sanjerodzenju pódy samjesuje. Woda je czasto i pschiczinu sanjerodzenja polow. W tajkich pódach, kotrez pod stajnej mokrotu cjerpja, njemożemy zenje wichu njerodź sniczicz, dokelż na tajkich pódach druhim plahowanym rostlinam dożyła njehowi. Na mokrych pódach rosce wjele tschażawki, a hdżej ho tschażawka junu sakorjeni, tam ju j rédka do czista sniczimy. Jenoż tehdy ju sniczimy, hdyż polo wotwodnimy.

Mamy pak tez wschednje czite gymjo gnez. Ssymjo njerodże mamy pak spalicz abo gyle drobnje rosschrótowacz a parjene pizowacz. Nekotsi gymjo njerodże na hnój smjetaja. S tym je sago na polo swojomy a czisczenje gymja nam nicżo njepomha. Kupujece-li wot wschelakich wikowarjow abo pschekupzow gymjo, zadajcze gebi saruczene czite gymjo. Njerodź, kotraż na wjesach rosce, ma ho w prawym czażu pożyz, jo by njedosrawika a njewupadała.

Pschi sporjenju njerodże pak możemy tez hischcze j tym sadżowacz, jo damy gymjenju njerodże, kotraż je w najiwjerschnischej pódze, sesthadżecz a to prjedy hacz schto gyjemy. Pisched gywom ho taike polo pschewlócżi a j tym ho sekhadżana njerodź sniczi. Wschelake gymjo njerodże może gamo lecz dołho w pódze leżecz, bjes toho jo by sesthadżało abo na sthadżawoszi nekak czerpiko. Tak bórzy hacz ho j woranjom trochu do jwjecha dostanu a maju dosez powétra a gwétka, pózniu sthadżecz. Hdyż hnydom po gnjach polo podworamy, tak nam wjele njerodże sesthadża. S tym możemy potajkim wjele njerodże sniczicz. Nasymu ma ho polo dosez hluboko pschewaracz, jo bychu ho taike gymjeschka, kotrez gyle spody w pódze leża, do jwjerha sworali, hdżej sesthadżeja a potom we gymje smjerznu. Nalēto mamy taike polo na tożu jwlóczicz a to wosebje na czejchi pódach. Pschewlóczicz ma ho nalēto hnydom, tak bórzy hacz je póda wusthnyła. Na to sago druhe gymjeschka njerodże sesthadżeja. Mtóczicz pak ma ho w pschihódnym czażu, jo by ho na pódze schkruna njewutworika. K tajkemu pschewlóczenju możemy tez brony gnak wobroczicz.

Nalēto pak mamy woranje tak derje hacz możno wobmjesowacz, jo buchmy gymjo njerodże, kotrez je we spodnich worschtach pódy, na jwjerch njeworali a wone tak njesekhadżale.

Po wożnywe kulturnych plodow gkuschcju na polo brónje a motyka. Wohnitschcjo możemy druhdy j lohkimi brónami wlóczicz a to hnydom po sesthadżenju. Wlóczimy na kożu a wlóczimy dwójay, najprzedy hnydom po sesthadżenju a potom hdyż je gnw trochu narosti, wokoło 5 hacz 7 zm. So pak buchmy pschewjese njewutorhali, wlóczimy k druhemu rasej po dołhosczi. Bérny możemy nekotre rasy na gobu wlóczicz a to j zyle dobrym wuspechom, j czimż wjele njerodże sniczimy. Motyka a wohkopowak abo plējak pak ma dżelo wudoipoknicz. Wohnitschcjo możemy tez j drobnje rosmlétym kainitom sniczicz. Rosmjetamy 4 zentnarje na kórz. Won njewadżi ani gnwej ani pódze. Dyrbimy pak jón jahe nalēto a pschi wulkej roży mjetacz. Tez wapnowny dużyk je k tomu samērej dobry. S pyrom saroczene pola pak wożadżamy ...bernami.

Sa tożu niech sczehuje pluh.

Rosumny hospodar wora hnydom, tak bórzy hacz je żito wożnk. To je mjenujay wulzy ważne a mélo go ...

...kwdomicze wobtedżbowacz. Saworanje schczernischcza ma ja pichichodne plody wulti wujnam. Hdyż hnydom schczernischczo podworamy, dostanjemy wubjernu mjesnu pódu. Do mjeje pschedobudże żo powétr, gwétko a wżżywota. Saworanju schczernischczo hnydom, sniczimy j tym wjele schkódnikow, ka żtez gymjo wschelakeje njerodże. Wone bórzy sesthadża a potom możemy je sawlóczicz. Na schczernischczo możemy hnydom Domaschowu muczku a kainit smjetacz a tak mamy hnydom żiwiny na pschichodne plody pschihotowacz.

Hnojenje lukow nasymu.

Nasymu możemy gyle derje j wuspechom na luki hnojicz. Najprjedy pak mamy swescicz, hacz nam w symje woda hnój njewotplami. Njeje-li luka pschemokra abo jakkulwek, hnojimy nasymu j wuspechom. Najprjedy luki derje nekotre raży pschewlóczimy. Sewak bychmy mohli hejli. Na kórz hnojimy nasymu wokoło dwaj zentnarjej Domaschowcho hnoja a runje telko 40 prozentneje drasłowe gele. Dale rosnajetamy na gamżny kruch pola zentnar gyrikowcho schtapika (Schwefelsaures Ammoniak). Tuton hnój pak możemy jenoż tam mjetacz, njetrjebamy-li go bojecz, jo nam trawa nalēto smjerznje. Tajka luka ga nalēto jahe saseleni a tohodla mohli trawje pózdnje mrózy wadżecz. Je-li nam nalēto trawa smjerznje, dha j gyla paldżicha khwanje njerosce. Jejna rost je katrjez jeschlabjeny. W tajkich padach dyrbimy hakle nasymu j dużykowymi hnojemi hnojicz. Hdżej pak nam nalēto smjerznjene njerodź, to rēka, mamy-li luku ja czichim w nimam-li ju pschi wodze, możemy bjes stracha nasymu hnojicz. Skaz schtomy, tak tez w symje giwoje rejerwne giwiny hromadża. Tajke rostliny gu tez potom czim krucziche pschecziwo wschēm wlikwam pschirody a wudżerża czim lepje symu a njepschihódne wjedro. Na tajke luki, kotrez ju nalēto bórzy selene, możemy jahe hijo ztót na pastwu honicz. Se tym gmy potom hijo wjele dobyli. Sémy-li luku hnydom w nasymje pohnojili, dha je wona nimale zylu symu selena. Druhdy ho nam tajka trawa na nasymu hnojenej luzy lehnje. Tohodla dyrbimy tajke mésna prjedy pożyez. Najlepschi hnój nasymu pak je a wostanje pjerschcz j stajeschcza. Hdyż tajku pjerschcz nasymu rosiwosymy, dha nam dorn w symje njemjerznje. Nalēto pak potom gama nada trawa wirrosce. Tajke gyno na derje pohnojenej luzy je potom thētro wużiwne.

Pczolarstwo.

Pczolar w symje.

W pózdnjej nasymje, hdyż pócznje wonka mjerznyez, knjeji w pczelenju mér. Dobry pczolar hlada, jo by gwoje pczolki nasymu derje sastarał. Hlada czasto, hacz jo nam myschе do kolcza njejahnēdża. Tute pczoły w symje snjekoja a jim gamo sa njedom du. Tez gykorki stanu ga gamo w symje czasto j njepschecezeleni pczolkow. Napadnje-li w symje wjele gnēha a nimaju-li gykorki niczo z jēdzi, dha rady do pczolkow thodża. Wone go na czeżno, deistu pisched wulētom pczolkow na kolczu, gydnu a dypaja do kolcza. To pczolki gkuscha a pschinidu pohladacz, schto jim do kolcza dypa. Speschnje hrabnje gykorka po pczolczy a już je po njej. Na tole waschnje móża nam gykorki we symje wjele pczelkow wukojicz. Tohodla mamy ja tym kedżbowacz. Mamy-li kruczischa symu je gynlischimi smjerkami, dyrbimy kolcz tez czyple pschikrywacz. Wokoło kolcza możemy gkomjanki swicz a na nje horje gkomjane wokezy wodżecz. Posamy tez czasto, kak pczolki w kolczu gnjega. Hdyż stajnje wótrje gnjeza, dha je to je gnamjenjom, jo njeje w kolczu nescho w rjedze. Mamy hnydom hladacz, hacz njejgu hlódne a laczne. Saklepamy-li do kolcza, a wone nam je naglym a krótkim sajnczenjom wotmolwja, dha je to dobre gnamjo, jo je wscho w rjedze.

Sa pczolarja gu tez w symje doma wschelake dżela. Stare kolcze abo w nich nēschtożkuli ma ho wuporjedzecz. Tez wschelake pczolakite graty móże żebi gtotowicz. W lécze nima k tomu ani tkwile. Kożdy pczolar pak dyrbi

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„S. N.“ płaca měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 16 Kč. Kóžde čo. płaci 10 zł. pj. Wudawa a čišći Smolerjec knihiščišćernja, nam. dr. 1 w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje, Telefon 2667.

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaci so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobdźěłanje so stajace nawěstki a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy z n rjadk płaci so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. n n

Čisło (Nr.) 264 — Budyšin — Sobotu, 12. nowembra 1927 — Bautzen — Lětnik 86

Tajny kěžor.

Berlinska nowina „Die Welt am Montag“ pschinješe ſ pjera H. v. Gerlach ſeſěłowazy nastawk:

Wot 3 lět bydli w Barlinje nětkole 35lětny Amerikan. Jeho bjurow je na Luiſenſkej dróhy 33. Wón ma 128 ſaſtojnikow a pschiſtajenych pod ſobu. K wſchěm hamtam ma wón pschiſtup. Na wſchě praſchenja dyrbja jemu wotmoliwjeć, wſchě akty jemu pschedpołožić. Kóždy ſakonſki aaćišł dóſtawa po jemu ſobom ſ němſkoſtatnej radu.

Wón je tón najlépje rozumjeny čłowjek Němſkeje. Wón je ſej najmóžnischi muž w Němſkej, wjele bóle móžnischi hač Marx abo Hindenburg, hač Stresemann abo ſamo Hugenberg. Sa nim ſtoji wſchitka móz wſchěch wěriežeſtich ſtatow Němſkeje. Napiſa-li wón wopomnjenſki ſpiſ, to ſchepota němſke knježeſtwo, to ſkucha zyły ſwět.

Skoro nichtó jeho njeſnaje. Pschi ſamem ſjawnem abo towaršnem wuhotowanju jeho widżeć njeje. Jeho woſobu wobdawa potajnſtwo kaž jónu to knjeſa ſ Holſteina.

Sawěſće, reparazijny agent **Parker Gilbert** w Němſkej njeſtrěži. Ale knježeſtwo **pschećiwo** njemu je **njemóżne.**

Sa kóždeho Nimca je wěſty bolóſtne, ſo wukrajnik mě-wa tajke njeſmérne ſaſtojnſtwo pola naſ. Tola to je ſeſěłowe ſłužbjene wójny. To je hiſchće bóle ſeſěłowe tohо, ſo naſche knježeſtwa njeſamóża ſame po wójnje rjad a ſkład ſawjeſeć we naſtschi finanzach. Je to pschedenſtwo ſeſěłowe **Cunoweho** knježeſtwa, kotreż naſche hoſpodarſtwo a walutu do ſahuby pschinjeſe.

Dokelž njemóżachmy ſo ſnutſka ſrjadowaeż, tohodla kuchmy wot wonka rjadowani. **Dawesowy plan** bě ſ naſchim wuměnjenjom. To ſpóſnachu ſamo **němſkonarodni.** Tohodla ſkomandowachu połožu ſwojich ſapóſłanzow ſa jeho pschijeczu.

Parker Gilbert je wukonjeł Dawesoweho plana. Wón ſo wo to ſtara, ſo njeby ſo žadyn nowy njeporjadk nawalił. Wón ſchtita němſku hriwnu — we wſajiniſe ſwojich ſła-ſowarjow. Ale **ſmuſkowonoměnſki** ſajim na ſtabiliſe hriwny je wěſo ſnajmjeńſcha tak wulki kaž ſajim wukraja.

Jeho rosprawa ſ 10. junija 1927 bě prěnje **warnowanſke ſnamjo.** Wobhladnikam po formje, mały w pschiſtuku — woprawdże mózni njetrjebaja ſ pjaſcu wo bliſo pracž —, ale njeſłónčnje wuſnamnuty we wězy.

Parkert Gilbert naſpomni 10. junija jako **„najmarkantniſchi wyſ w němſkoſtatnym hoſpodarjenju wobſtajne poſtupowanje wudawkow.“** Wón wopomjenſi „problem ſa okamh; kak móże ſo pschiběraża mnohota knježeŕſkich wudawkow ſaraćiċ.“ A won mjenowaſche **„njepschewidnoſcj** pſchedpołożenja ſliczbowanjow,“ woſebicze w poměrnu wudawkow ſtata, krajow a gmejnow ſ tomu a druhemu, „tuże tak njetrjebnu kaž wobžarujomnu.“

Warnowazy ſignal **Parkera Gilberta** njeje knježeŕſtwo **Marx — Keudel — Köhler** roſumiło. Wo druhim ani njerěčžo — pſchedłoži knježeŕſtwo němſkoſtatnemu ſjejmej **ſchulſti ſakoń,** kiž je w pjenježnem naſtupanju runjewon **pſchiklad njepſchewidnoſcje.** Kelko wjazy khóſtow naſtanu ſtatej, krajam, gmejnam? Ani nětkaŕ wobliczicj njeje žeby to knježeŕſtwo ſwažiło! A pſchi tom jedna ſo wo wjele ſtow miliſonow.

Žadyn dźiw, hdyż ma Parker Gilbert to ſa ſwoju winowatoſcj, ſnowa a wjele bóle energiſcy warnowaeż. A ſkła to njeje žadyn dźiw, hdyż knježeŕſtwo pſchi ſwojim ſchpatnem ſwědomju tole warnowanje pod ſamkom khowaſche, doniż ſjawne mėnjenje jo wojſewicj njewumieli.

Swěſćenja Parkera Gilberta ſu pſchejara wubeſćo-waje ſa nětczyſche knježeŕſtwo. Wón roſłajnuje:

1. W Němſkej knježi w pſchibłižnjej mérje **njeſtrowe ſjawne pjenjeżnjiſtwo.** Kraja a gmejny ſu nade ſwoje ſrědki żiwe. Stat wohrożuje ſtabiliſu ſwojich ſtatnych dochodow a wudawkow (etata), ſanjechawaja ſwobodu ſtromoſcj pſchi ſwojich wudawkach. Kopjaze ſo dopokaſma wo pſchesmérnych pjenjeżnych wudawkach ſehlmuja ſaciſchcj, ſo Němſka njejedna ſe pſchiſłuſchnej ſtedžnoſcju, ſ kotreż by měła na ſwoje reparazijne winowatoſcje dźiwaeż.

2. Hoſpodarſtwo ſtata ſo w pſchiběrazej mérje **wohrożuje** ſ tym, ſo ſadżerżenje knježeŕſtwa **k wumjeſkej drohoże** wjedże a pſchez to dowoſ ſtupnje, wulkoſ pomjerſchuje. Tole wuſtukuje ſo woſebje ſ **wyſokimi złami.**

3. Wo **ſchulſtim ſakonju** ſo doſkonwje praji: „Schtož nowy ſchulſti ſakoń naſtupa, njepſchedbeża žane wudawanja prawidże podobnych khóſtow, a kaž ſo ſda, njeje ſo tow jeho pjenjeżnych wuſtutkowanjach wjele ſtarało. Tola to je pomjerja hódne, ſo w minuſich worſchtach Němſkeje w naſtupanju khóſtow noweho ſakonja ſo ważne ſtarośće wupraja, a ſo ſu **kraje a gmejny hižo warnuja** ſo wuprajile, ſo njeſamóża pſchirażkowe wudawki ſe ſwojich ſamknych pomognych ſorkow njeſeć a ſo k tutomu ſamérej trébaju wot **ſtata dalſich pjenjeżnych pſchinoſchkow.** . . . .

Statne knježeŕſtwo pak je po ſdaċu **ſanjechało,** wo khóſtach, kiž ſ nowym ſakonjom naſtanu, nękaji naczisk ſeſtawicj!“

Wohanbowaje je, ſo dyrbi żeby němſke knježeŕſtwo wot k tomu autoriſowaneho a autoritatiwneho wukrajnika tajke rjeż dacj. A to je woſebje **mjerjaze, dokelj ma tutón wukrajnik bohużel ſkoro we wſchěm prawje.**

Dokelj ma wón prawje, tohodla dyrbjeſche wotmoliwa knježeŕſtwa runje we khowanych dypkach tak bėdna wupadnyċ, kaj je wuhydła.

Jenož ſchtož **knježeŕſtwo** wo **muſnoſcji** ſozialnych cżeżow, wo powdżenjach ſaſtojnikam nidow a wo ſakonju wójniſkeho wotchłodżenja praji, ma ład a ſtlad. We wſchěch druhich dypkach klaża.

Wono ſakitуje pſchibėranje wſchěch wudawkow ſa żyle nuſnje trébne. Kak móże po wėryhódnej formje to woprawnicj, ſo pſchi jenak woſtawazem ſtawje wójſka **wudawki ſa wójſko** ſu ſ 450 na 700 miljonow ſlótle.

Knježeŕſtwo ſakitуje němſki **złowny politiku,** rėczi wo prózowanju ſcżinicj ſ Pólſkej wikowanſke ſrėczenje. Na, hacj dotal njeſtu němſcy pſchetrėbarjo wo złownem ſtu-jenju niczo ſaczuli, ale pſchezo jenož **złowne powyſchenje** dożiwili, a to runje na pſchetrėbanſke wėzy ſchćerſkich wor-ſchtow. A prózowanja **wo wikowanſke ſrėczenje ſ Pólſkej** ſu ſo na ſtronje **němſkonarodnieje** knježeŕſtwowje ſtrony jenož na jeho **ſłażenje mėrile.**

Wotmoliwa na wótre poroki, kiž je reparazijny agent dla łohkomyſlneho wobthadżowanja ſ praſchenjom pjenjeż-neho narunanja w naſtupanju **ſchulſkeho ſakonja** wuprajił, je tajka bėdna, ſo mózeſch żeby myſlicj, ſo je ju Keudell ſpiſał. Wona wospjetuje jenički jeho wjaſoleńje pſched ném-ſkoſtatnym ſejmom. Wona rėczi wo „pſchehnatych liczbach,“ njeczini pak najmjeńſchi poſpyt, ſnajmjeńſcha ſwjeŕſchnje wobliczejo druhe liczby mjenowaeż.

To je ſakoſtnje.

Pod němſkej wotmolwu ſtoji mjeno **dra. Köhlera,** němſkeho ſtatneho ſinanznego miniſtra.

Hdyż ſtym **Gilbertowy** a **Köhlerowy** ſpiſaj mjes ſobu pſchirunnaċ, mózu jenož rjeż: **Schkoda, ſo njemóżemy żebi Parkera Gilberta wot Amerikanow ſa němſkoſtatneho finanznego miniſtra wupoċżicj!**

Dżeń wuswobodżenja Pólskeje.

Wopomnjeniſki dżeń pólſkeje njewotwiſnoſcje ſu Warſchawſke nowiny dokhe naſtawki pſchinjeſle, w kotrychż ſo w prėnim rjedże ſaſtużby marſchalla Pilſudſkeho wo wuſ-ſwobodżenje Pólſkeje pſchipóſnawaju. Jenož narodnje demokratojo pod wjedniſtwom Domſkeho tejle khwalbje njepſchi-khłoſuja a Pilſudſkemu antidemokratiſku politiku porokuja. Jena ſ narodnodemokratiſtich nowin piſche; ſo je němſki ſtrach hižo ſaſo naſtał. „Warſchawjanka“ praji, ſo hižo ſchėjeċ lėt po wobſamknjenju mėra nieje nichtó ſa możne mėt, ſo by ſo Hindenburg němſki preſident ſejmik, a ſo bu-dża w Němſkej po dalſich lėtach roſdżeł njes njeſtrajch-noſcju wjeċorneje a ranjſkeje němſkeje mjeſy cżiniċ. Po-łaży dyrbja ſo bojeċ, ſo budże knježeŕſtwo jendżelſkeje dżi-łaczejſkeje ſtrony żadanje Němſkeje podpjerowaeż. Nad-padnje je, ſo pódła knježeŕſtwu pſchećelnych nowin, we kotrychż ſo ani ſłowjeńka pſchećiwo Němſkej njeprajі, też ſozialdemokratiſki „Robotnik“ na wulke ſaſtużby Pilſud-ſkeho we wuſwobodżejſkej wójnje ſpomnina prajiſch, ſo je żyła ſaiſdżerjoſcj Pilſudſkeho njeroſpóſkena a na pſchejo ſe ſtawiſnami pólſkeje ſozialdemokratiſkeje ſtrony ſwjaſana.

K wobſtrjeżenju dżeżujeſlėtneho wobſtaża wuſwobo-dżeneje Pólſkeje je ſo wulka wojeſka parada na Saſkim namėſcże we Warſchawje pſched marſchallom Pilſudſkim w pſchitomnoſcji diplomatiſkeho korpſa wotmėka. Nimo-cżejnjenje wojaſkow iſt hodżiny trajeſche. Stari legiona-rojo prėni nimo cżejnjechu. Sa nimi ſłėdowachu kawalle-riſte a artilleriſke reginenty ſ łopkami a cżeſtnimi kanonami a ſ nėkotrymi 24 zentimetriſſimi haubizami. Wjeczor bė pſchijimanje pola ſtatneho preſidenta.

Żadanja cżeſkoſłowakiſkich żeleſnizarjow ſo dopjelnile.

Wukonjazy wubjerk cżeſkoſłowakiſkich żeleſnizarjow je ſrjedu wobſamknuł, wſchitkim żeleſnizarjam poruczeċ, ſo bychu pażiwu reſiſtenzu hnydom ſtónežili. Tole wob-ſamknjenje je ſo na podłożu ſłużbjenja cżeſkoſłowakiſkeho miniſterſtwa pſchedbydły ſtało, ſo ſo żeleſnizarjo druhim ſtatnym pſchiſtajenzam runi ſtaja, pſchi cżimż dyrbi ſo żeleſnizarſka ſłużba wobežbe iwżoko połobneċ.

Nėhdyſchego ruſkeho wójnſkeho kommiżara Trożkeho ſe wſchěch ſaſtojnſtwow wuſamkli.

Pišarſka kommuniſtiſkeje ſtrony je wobſamkła, Trożkeho, Sinowjewa, Kamjenjewa a wſchě druhe aktiwne kapi-ſtawy oppoſizije ſ kommuniſtiſkeje ſtrony wuſamknuċ a jich ſe wſchěch knježeŕſtwowych ſaſtojnſtwow, kotreż nėkole ſa-ſtawaju, wotwołaċ. Kaž ſo ſda, ſu też Radeka ſe ſtrony wuſamkli.

Trożki a jeho pſchiſwiſowarjo ſo nėcżiſchej knježeŕſtwo-wej politiſy, kotrąż je ſo dyrbjała po żadanjach praktiſkeho żiwjenja pſchemėniċ, pſcheċżiwjeja. Żadaju żebi, ſo by ſo knježeŕſtwo ſ Leninowym kommuniſtiſkim ſaſadam wró-cżiło.

Zdżk w Cerwjenym wójsku.

Wilenſke nowiny ſu podrobne powėſċe wo tym pſchi-njeſłe, ſo je bolſchewiſtiſka poliſija, kotraż je w dnjach pſchi-hotowu ſa woſwjeċenje dżeſaċlėtneho wobſtaża bolſchewiſ-keho knježeŕſtwa w Ruſſej woſebje kedżbliwa była, ſłėd ſa dalokoſahażnym ſpſchiſaŕſtwom w Cżerwjenym wójſku we Moſkwje a Leningradże namakała. Se jėdżom dyrbjeſche ſo nėcżiſche knježeŕſtwo powróciċ. Cżłonu offiżěrow a wojakow ſu ſaſeli.

We wjetſchinje wulkich mėſtow je ſdobom dyrbjała revo-luzija wudyriċ. Po derje wudżełanym planje ſtaj ſo dyr-bjałoj pſchede wſchėm Kremlej wobſadżiċ, a zentralny wu-konjazy wubjerk je Stalinom na cżole je ſo dyrbjał ſajeċ. Wojeſrſki ſkėżk pak je ſo dyrbjał ſ revoluziju ratarjow pod-pjeraċ, kotrąż ſo njeżju żenje mohli ſ bolſchewiſkim knjeż-ſtwom ſpokojeċ a ſo jenož ſe ſatraſchażnymi ſrėdkami we połſkuſchnoſci dżerża.

Pſchi wopſwjeċenju dżeſaċlėtneho revoluzionarneho knježeŕſtwa je k demonſtrazijam kommuniſtiſkeje oppoſizije, kotraż Trożki a Sinowjewom namjedźetkaj doſchło. Knježeŕ-ſtwowe powėſċe drje ſkaja, ſo ſo oppoſizija njeje nihdże poradżiła, wujewanje pſcheċżiwo Stalinej a druhim pſched-ſtajerjam nėcżiſchego knježeŕſtwa roſpjataċ, tola njedyż-wajża na to je ſebi oppoſizija na wjele wjeſtich mėſtach ſwėrika, ſjatwje wuſkupowaeż, a ſo ſebi knježeŕſtwo njeje njeże ſwėriło, oppoſizijſke hibanje potłoċżiċ.

Pioncaré spěšne wuradżenje finanzow żada.

Wuradżenje ſtatnych dołhodow a wudawkow ſo w de-putérſkej komorje ſ dołhimi rėczemi ſadżerżuje. Poincare je tohodla ſapóſłanzow namolwił, ſo bychu ſo do ſpėcha mėli. Naſtork k tomu je ſo ſ njeſpſawolanjom dało, kotrež je Poincare, ſ pſchiſłeſłanjom komory podpjerany, ſ ros-horjenjom wotpokaſał. Kommuniſtiſki ſapóſłanz Maſſon pſchi roſprajenju wudawkow dżełowego miniſterſtwa żadaſche, ſo bychu ſo wudawki ſa dżełaczeŕſke penſije we 206 miljonow frankow powyſchiſe. Poincare wobżaro-waſche, ſo njemóże tónle namjet pſchijeċ, dokelj roſliczе-nje finanzow njemóże dalſchich wudawkow hnjeſeċ. Pſchi tym jedyn kommunit miniſtrej pſchiwoka: **„Wójnſti ſaſłu-żeŕ!“** S roſherjenjom wobłedowanjoſchi ſo Poincare k lė-wizy wobroċiċ a ſawoka: „Snaju ludźi, kotrіż ſu ſ wójnu wobohatnyli, **tola mje njemóże tale hańba trjeċhiċ.** Cżinju konturu na to ledźbliwu, ſo kataſtrofu dożakamy, jeli ſo wuradżenje ſtatnych wudawkow, po jaſtim waſchnju dale dże. Chżeże ſo ſaſo na ſtejiſchcżo ſandżenego łėta ſtajiċ, hdyż bliſo pſched bjesdnom ſtejachmy? Tón króċ do hłubiny padniemy, hdyż wuradżenje ſ njeroſumnymi namjetami ſa-dżerżujemy, a po **padnjenju njeje żaneje pomoży wjazy.**

Jendżelčenjo so na francowsko-južnosłowjanske zrěčenje hnčwaju.

„Echo de Paris“ je ſ Londona ſłėdowace ſdżělenje wo pſchijeċu podpiſanja ſrėczenja mjes Franzowſſej a Južno-ſłowjanſkej pſchijeſłe: Wſchitke wažne ſtatne dokumenty a ſtatne ſmjerjenja ſu ſo ſ Londona ſtajnje ſ Parisa ſ ſtajnej ſkedżbu ſlėdowali. Tohodla je ſo ſ Londona ſ wulkim ſadiwanjom pſchijeła powėſċ, ſo je Italska ſo ſ Albanſkej dohodła a ſo je ſo ſ tym ſtajnje ſtarała, ſo by ſo ſ Albanſkej ſtatny ſtat ſ ſilnej italſkej ſtronu ſtworił. Tuta powėſċ je ſo ſ Londona ſ wulkim ſadiwanjom pſchijeła. Wſchitke wažne ſtatne dokumenty a ſtatne ſmjerjenja ſu ſo ſ Londona ſtajnje ſ Parisa ſ ſtajnej ſkedżbu ſlėdowali. Tohodla je ſo ſ Londona ſ wulkim ſadiwanjom pſchijeła powėſċ, ſo je Italska ſo ſ Albanſkej dohodła a ſo je ſo ſ tym ſtajnje ſtarała, ſo by ſo ſ Albanſkej ſtatny ſtat ſ ſilnej italſkej ſtronu ſtworił. Tuta powėſċ je ſo ſ Londona ſ wulkim ſadiwanjom pſchijeła.

Hdyż Italska ſo hotuje, na Balkanje ſo Winſtelo herbſtwo rozſwoċaeż a naſłednikſtwo Habsburgſkich wobwiċ, pje-

może Rumowstacz, to za zamo wot so pscheczišwo tomu organisuja. Hdyž italiske wójnske łódže psched Tangerom demonstriruja, šmě tola južnoštowjanski swonkowny minister Marinkowicz do Parisa pschijěcz.

Nowy franzowsko-italski namjesny swadny podawk.

Nowy namjesny swadny podawk je mjes wobhdlerstwom pschi franzowsko-italskej mjesy wulke rosshorjenje budźił a hnuwnosć pscheczišwo italskim namjesnym wojakam pschiwótsił. Ratař w hórskej wzy Montbalczan na Makym Sswoj. Bjarnatu na brožeń, w kotrejž wschelake twory thowasche. Schtwórtk so dohlada, so běchu so paduschi do brožnje dobyli a ſ njeje pjecz měchow thoseja tradnyli. Tohodla ſwojeho ſyna do blišeho hospiza pósła, hdyž je straža italskeje żandarmerije, so by tam paduschtwo wotſjewił. Dokelž so jeho ſyn njewróčił, ratař ſam do nasmjesnje straže dóńdże. Żandarmoja pak jeho tam nabichu, horaschyhu jeho ſ ſemi a jeho ſaworschu. Hałe za někotre hodźiny jeho ſ jatby puschčichu. Ratař je so pola wyschnoſcze dla poczeſtnjeneho kſudowanja wobcżežowak.

Procez pschećiwo Manoilczecj.

W prozeßu pschećiwo Manoilesej je prjedawschi ministerſki pschedſydu, general Averescu, jako Manoilesejowy ſakitar rěczał. Praji, ſo ma wójnſki ſud ſa nje pschiſłuchnyć. Sajcze Manoilesćze je njeſaſkońſke bylo. Saſtupjerjo wobſtórżby ſu pschiſłali, ſo ſu wyſchnoſcze Manoilesowe pschedewſoſcze ſnale, biſchcze prjedy hač je tón ſ Bukaresta do Parisa wotſół. Zaucze rěcze njemóże wo tym być, ſo je Manoilescu nješchto njeſaſkońſkeho ſkutčił. Knjezerſtwo je ſebi dwanacze hodźin pschemyſlikło, hač dyrbi Manoilesca ſajeć abo niz. Słónczenje ſu ſo ſa ſajecze rozſudźili dla pschičinowon, kotrejž wón, Averescu, derje ſnaje, tola kotrejž w tu khwilu nochze mjenowacz. Sajecze Manoilesca je pschi tajtich wobſtejnoſczach nażyłnoſcz a njeſaſkońſke. Averescu na końzu prjedy, je je wójnſki ſud 2. armeekorpſa ſa pschewjedżenje prozeßa njepschiſłuſchny, dokelž ſaſtanichcze Times, hdyž ſu Manoilesca jaſeli, do wobſtaha Kronſtadſkeho armeekorſa ſłuſcha.

Ssu wobſtamkny nayſchcežiwoſcze generała Averſca pscheczišwo pschiſłuchnoſci ſudu wotpokaſacz. Popoldnju ſo wobſtórżbne pišmo cżitaſche.

Sakoń pscheczišwo pschiwišowarjam rumunſkeho prynza Karola.

Rumunſki ſejm je knjeſerſtwowu pschilohu pschijał, po kotrejž ſo łóżdy, kotrež pyta trónſke naſledniſtwo w Rumunſkej pschemjenicz, ſ jaſtwom wot 5 hač 10 lět thoſta.

Nowinſka ſenſura ſo po ſyzej Rumunſkej ſ wulkej ſtrołoſczu nałożuje. Nowiny, kotrež ſu dyrbjałe naſtawki wuwoſtajicz, njeſmědźa ſo ſ běłymi měſtnami wudacz, ale ſa- łaſane naſtawki ſ dwěmi narumacz.

Jedyn pólny maršall pschećiwo wójnje.

Pólny maršchall ſir Robertſon, kotryž je wot 1915 hač 1918 ſobuſtaw jendelſkeſeho generalneho ſtaba byk, je ſaſdżeny tydźeń wohnjowu rěcz pschećiwo wójnje měł. Pólny maršchall wſchitkim muſkow a ſeny namołwjeſche, ſo bychu ſe wſchej ramoſczu wiſche popyty podpjerali, kotrež chcedża rozumne puczе a ſrědki namakacz, ſo bychu ſo internazionalne ſwady wutrunałe. Nječzinik praji, ſo hižo dalowo wótnjenju wjazy njepschihłoſnuje, ſo może ſo wójny tón najlěpje ſminycz, kotryž je ſo na nju derje pschihotował. Tajke wójnſke pschihoty dyrbja ſuſto wójnu poſpěchicz. Jenje njeſłu ſo w ſtaliwinach dokładniſke wójnſke pschihoty cżinike, dyžli w pjecžſtotcach a ſedźeſtotcach lětach psched ſwětowej wójnu w lěcze 1914, a tola njeje w ſanej ſtaliwiſnjej periodje wjazy wójnow było, dyžli nuże w tutym cżaſu. Nimoměry wulke pjenježne wudawki ſa nowoczaſne wójnu, kotrež nuże telko cżłowjeſtich żiwjenjow łaž ſtola ſpożeruje, dyrbjała ſ wołtraſchazym warnowanjom być. Pólny maršchall na to pokazuje, ſo hižo bubnowanſka tſeleiza jendelſkeſeje artillerije psched nadobnym jendelſkeſeho wójſka na Arrak 13 miliſonow puntow ſterlingow, tſeleiza pola Meſſines 17½ miliſona puntow ſterlingow a tſeleiza pola Sperna 22 miliſonow puntow ſterlingow płaczika, to rěka, jo je ſa tele tſi operazije Jendelſka Kyrbjała 52 miliſonow puntow ſterlingow (1 miliſard 40 miliſonow hriwnow) wudacz. Wójna je zyle njerjeſena gravowcżiwa wěc. Wona je ſa bobyczerja runje kaž ſa ſbitehu kataſtrofa.

Wobhdlerſtwo Turkowſkeje.

Po poſledniym ludliczenju ma Turkowſka nětkoże 14 miliſonow wobydlerjow, kotrež na 1 280 800 kóſtnych kilometrow kraja bydła. Němſka, kotraž jenoż wulku tſeczinu telko kraja wobſaha (468 716 kóſtnych kilometrow), je ſ 62,5 miliſonami wuſbow wobhdlena. W Turkowſtej je tajkim porno Němſkej malo ludźi bydli.

Khłoſtanſka expedizija na Salomonſkich kupach.

Pſched někotrymi njedźelemi ſu domorodni awſtralſkeje kupy Malaity, kotraž ſ Salomonſkim kupam ſłuſcha, někotrych awſtralſkich knjezerſtwowych ſaſtojnikow, poliſajſkich wojakow a wobſadu awſtralſkeje parneje łódże ſtónzowali. Pschećiwo tyme domorodnym je awſtralſke knjezerſtwo někotre ſta wojakow wotpóſłało, ſo bychu winikow wuſłědźili a pothſtałi. Wojakam njeje lohko, tónle nadawk wuwjeſeſ. Domorodni ſu do ſwojich ſkalnych khowanſkow w lěſu cżeſli, hdyž je cżeſko ſłěd ſa nimi namacz. 22. oktobra ſu w Tulnog dwaju domorodnaju wobmeżnyli, dokelž ſtaj ſo pschi ſkónczowanju někotrych poliſajſkich wojakow wobdźěliłoj, wośom druhich domorodnych ſu k ſmjerczi ſaſudźili, tola jich hiſchcze njejſu wotprawili. Na kupach, hdyž ju njemerny byle, ſe ſo wobſtejnjeſi ſtaw pschipowjedźił. Żadyn domorodny njeſmě wjeczor po 8 hodźinach ſwoju hěru wopuſchczeć. Někotre wobdźělenja wojakow awſtralſkich wójnſkich łódżow ſu ſo na wſchelakich měſtnach kupow Mulajta, Tulagi a pschi Guadalkej mórſkej bróhy na kraj wuſadźiłe.

Hacżenje pschi Tſanaſkim jězorje w Abeſynſkej.

W Swjatſki Ludow ſ mójnoſcu licża, ſo Abeſynſkej, jeli ſo by ſo njemehła ſ Jendelſkej w praſchenju wo natwarjenju hacżenja pschi Tſanaſkim jězorje dojednacz, na Swjatſki Ludow ſ próſbom wobroczi, ſo by nałeżnoſcz roſſiſał. Tole mjenuje ſo na to ſałożnje, ſo je Abeſynſka hižo raſ pomoz pola Swjatſa Ludowa pytała, hdyž běchu ſo Jendelſke a Ktalſke do njej jako do ſwojeho pschichodneho wobhdlerſtwa dżelileſ.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Sobotu 12. novembra.

† 1898 farař Jakub Bjeńš, Slětny w Ralbicach.
† 1913 farař Jurij Jakub w Njeswačidle.

Żedżenje po wěčnej domiznje.

Ach, wutrobnje sej żadam
Być w wěčnej domiznje,
Za tej ja skoro hladam,
K njej duša čełnje mje.

Te róże, kiž ja znaju
Jow w swéce njerosłu,
Te kćeja w njeſkim kraju,
Nad hwězdnej módrinu.

Tam, hdźež mój wótče miły
Ma swoju domiznu.

Tam chcu być wěčnje żiwy,
Swój ſtatok wuzwolu!

Korla Fiedler.

Njedźelu 13. novembra.

22. njedź. po ſwj. Trojicy. — 23. njedź. po ſwjatkach.

† 1757 Jan Bjedrich Dolhi, farař w Bukowcach, ſoh załožeř Lutheroweje poſtole.

Twój pokoj njebudź w horcu cłowjekow, přeća njech derje, njech złe ſudźa, tohodła njejsy hinak cłowjek. Hdże je prawy pokoj a prawa ſława? Ni dha w Bozy? A ſtóž ſej njezada cłowjekam ſo lubić a ſo njeboju jim ſo njelubić, tón budźe wjele po koja wuživać. Z porjadnje lubnoſce a z próżnej bojoſce naſtawa wſitkon njepokoj wutroby a wſ rozpjerjeſenoſć zmylkow.

Domaš Kempenski: Krećenje za Khryſtuſom.

*

— **We wjedrje.** Pomałku ſo wyſchina ſ wjeczora pschi bliżuje. Njeby-li ſamrócżeno było, by ſaidźenu nóż hiż cżužiwje njeměło. Tak wječzerjuja jenoż ſyrotuſchi mróz. Po Budyſchſkej kermuſchi ſaſo je. Wczera po pſchiwołdnju ſměł pschełožowaſche. We dolinach Rheina, w połoſkiſkej Němſkej a Schwajzarſkej ſu poſlednje dny ſaſo ſyne deſchcże mělł. Wody ſ rěkow ruſtupuwſchi, ſawinowachu wulke powodżenja. Deſchcż napoſledk do ſněha pschejdże. Na horach we wjeczornej Němſkej ſněh hač do 8 cm wyſoko leži. Jutſje, 22. njedźelu po ſwj. Trojicy ſkhodźi ſłónczko 7,19 hodź. a khowa ſo 4,09 hodź. Měſaczk ſkhodźa 7,49 hodź. a khowa ſo pschiſp. 12,06 hodź. — Wczera wjeczor w 7 hodź. barometer 741, hygrometer 0, thermometer we dnjo +4. Dźenja: rano we 8 hodź. barometer 745, hygrometer 0, thermometer w nozy 0. Wuhlady na malo ſo pscheměnjuja nje.

— Naſch wjedrowuſtupny ma ſa pschichodny tydźeń tute wjedro ſa móżne: Njedźelu a póndźelu budźe rjenje. Wutoru ſyma, Sſrjedu ſnėh, Schtwórtk wětrożo a ſyma. Pjatk rjenje. Sſobotu wocżojił a je wjedro pscheměnjene.

— Po khodźenju ſwěrdowy a njebjeſkich ſnamjenjow: Njedźela ſchpatny dźeń ſa Němſku a duchowne próżowanja. Póndźela ſchpatny dźeń ſa ſabrańu, dobry pocżink, ſtrachi hroża we wobkhadže ſ miliną. Wutora ſchpatny dźeń ſa ſabawu a wumjeſtwo. Sſrjeda ſchpatny dźeń ſa Němſku a Ruſku a ſa wobkhad ſ miliną; dobry dźeń ſa duchowne powołanja. Schtwórtk je dobry dźeń ſa duchowne próżowanja a wunamakarjow. Pjatk dobry dźeń ſa ratařſtwo, twarſtwo, hórnińſtwo. Sſobota dobry dźeń ſa ſabawu a powuczenje, tola je ſłabe ſemjerżenje mózne.

— **Kermuſche ſu julſe njedźelu 13. novembra we Blunju, Budyſkej tachantſkej wołdaže, Hornich Brußach, Laku, Ptaczjanach, Radworju, Wachoſach a Hamorach, Wulkim Wołſku, Krjebi, Zurjach.**

— **Żupa „Jan Arnošt Smoler“ w Domowinje.** Mjenowana żupa zmježo njedźelu 13. nov. pop. ½3 hodźin w Serbſkej kofejowni ſwoje porjadne żupne poſedżenje. Wočakuja ſo předſydſtwa wſěch pjeć podſkupinow cyle wěſče; witaju pak ſo też předſydoju żupje přizamknjenych towarſtwow. Dnjowy porjad: 1. Naša ſkutkownoſć. 2. Posmjerna pokładnja. 3. Swjedżenje ſkupinow. Kruče ma ſo dźeć. Nazyma a zyma — čas dźěła.

— **Jutſje ſu wólby ſaſtupjerjow ſawěſczenja pschiſłuſajenzow.** W měſcze Budyſchinje kaž też na wſach wotmětuja ſo jutſtchu njedźelu wólby ſaſtupjerjow ſa ſawěſczenje pschiſłuſajenzow (Reichsangeſtelltenverſicherung). Kóżdy pschiſłuſajenz ma ſebi wot ſwojeho dźěłodawarja ſelenu ſawěſczenſiſku thartu ſadacz, ſ kotrejž ma ſo pschi wólbach wupokaſacz. W Budyſchinje ſu wólby w Kupnizy na Snutſkownej Lawſkej haſy, wot dop. 10 hodź. hacž do 5 hodź. popoldnju. Sa wokliež Budyſkeho hamtſkeho heſtmanſtwa ſu wólby wot dop. w 10 hodź. hacž jenoż do 2 hodź. popoldnju poſtajene.

Za wysoku płaćizny.

Powedanjeńko ſ nałſich ſtujow.
Napiſała Kriſtina Nowowa.

(Pokrjačowanje.)

[16]

Holczka wobhładowaſche ſebi ſaſo njebjo, hdyž ſamuny Bóh bydł, a ſapocża ſo psched nim kaž dźěcżo, kotremuž ſu pschi ſtarem ſwětle njeſchto kraſne pokaſał, khoniež. „Ale hdyž je Wón tam, ſtworiceſ, widźili a ſłyſchili-ſi Wón wſchitko. Wě-li wón wſchitko? Stara-li ſo Wón hiſchcze ſa ſwoje ſtworjenje? Wón dże njeje morwy, łaž pohanſke pschihohi! Hdyž Wón mójeſche Nikolajej radoſcz, Margicze ſwětowe dariczi, hdyž Wón modlitwy, kiž Lermontow ſa Nikolaja ſ njebju ſeſełeſche, możeſche ſłyſchiceć, to ſo Wón tola ſtara. Ale ſtara-li ſo Wón teſ ſa mnje?“

Ach, ſchto by holczka ſa to dała, hdy by jej nječto na tole praſchenje wotmołwu dacz mohł! Ale njebjo wuſpinache ſo tak mérnje a nadobnje ſ ſwjatoka nad njej, a w dalokoſci ſłěbjache ſo ſołobitowy ſpěw łaž tekluſchi, haj, łaž roſchaſy pſalmu ſ njebju horje. Naſtejnje ſwětli podawaju ſwoju ſłódku wótu, woda ſchumjeſche, ſchtomy ſchepotachu, zyła ptačzroda ſejdźe ſo proſtwej ſwojeho ſtworiceła: „Sſejh ſebje ſamoho tutonu rjanunu dźěſcżu, ſo by wſchitko, ſo ſtj ſo wo nje ſtarał dźeń a nóż, a ſo bě to ty, kiž by wſchitko w jeje żiwjenju tak ſarjadował, ſo by wono ſebje ſłónczne ſpótnało, łaž twoju wulku luboſcz ſ ſebi.“

Schkoda! Tamara njerjeſeni roſmołwu pschidroły; ſa to ak wuſchceri ju nadobo ſ jeje myſłowu radoſtnoſe: „Tamara, hy ſeje tudy?“

Wokomiknje ſpuhladny wona w tu ſtronu, ſ wołkeſ ſ to ſawołanje pschiſchło, a hiže ſkoczi ſ wyſkagnu: „Margita, ach, Margita!“ ſ diwana a běžeſche luboſnej ſeſtnej abſchczežo, kotraž runje ſa wuſdu pschimny a wuſkoczne ſ formu ſeſtocki; a bórzy na to běſchtej ſo wobjałej.

„Wodajcże, Tamara, mój njewoczakowany, njewſchedny hoſpt; ale ſa dyrbjach dźenja k wam; wutroba njechſche ſacz bo juſtiſcheho cżakacz.“

„O Margita, nimam nicżo ſamołwjecz. Khiba ſo to wulke ſbożo, kiž mi pschihotuje, a kotrež je cżim wjetſche, dokelž pschikhadża tak njewocżakowane. Wy widźiſe, ſtym łajka ſamotna a ſbożowa.“

„Wy ſeſe hamałuika, Tamara?“ ſe ſtaroſcżu ſo Margita wopraſcha. „A cżehodła? Hdże ſtej waſchej tewaſchnizy, ako hdyž je waſch nan?“

„Nan ma ſwoje dźěło,“ rjekny knjeżna pothumrjo cżoło. „Tu khwilu ma wjele ſa dźěło. Mitke je runje knjes Orlowſky pola njeho; wonaj rjadujetaj ſtaroſitnoſcze hromadże. Nóſa ſwuczuje tón kruch, kiž ſeje jej wu jcera poſżiła, a Oſka piſa ſa nuże liſty do Cżaitoweſeje. Dokelž nicżo cżiniczź njeſmějm, ſym wuſchka. Ale, ſchto ja cżinju? Wy dżerżiſe pschcżo hiſchcze ſwojeho kuja.“

Tamara wucżeje ſłěbórny hwiſt, a hdy ſaklinczа melodiſte hwiſdanje po ſchtomowniku, to pschihdże czerny ſłužobnik a wotwjedże po jeje pſchikłanju kraſne kroſcżo wotkaſ. Wobě žónſkej poſpodźeſchtej ſo na ſoſa.

„Po prawom bych waſ dyrbjała nutſ dowjeſeſ,“ ſamołwjeſche ſo Tamara a ſtany, hdyž běſchtej khwilu hromadże rěczałej a Margita napraſchowanja ſa jeje lubymi ſwotmołwjała. „Samołwěcże, ſo njejſym to hyhdom cżinika.“

Ale Margita ſeſeje ju wróczo na diwan.

„Nć, praſchni, woſtaſnuwſ ſwoj tudy w rajſkej kraſnoſczi. Pola waſ tam horjeka je deſe jara rjenje, ale wſchitko to je jenoż wumjeſeka rjanoſcz, wumjeſeka a tohodła mortwa łaž wſcho to, ſchtoż my cżłowjekoja cżinimy. Tu pak je żiwjenje pſches naſcheho dobreho, kraſneho, njebjeſkeho Wótza wuwołane.“

„Wy maſce pratnje.“ Tamarinej liſy żołtleſchtej ſo wot roſhorjenoſcze. „Wěſcże-li wy, ſchto ſym ſebi myſlika, pryſchły hač ſeje pſchiſchła?“

„To njewěm, ale rad bych to cżyſła wědżecz.“

„Hač ſo Bóh teſ wo mnje ſtara?“

„Wo waſ?“ wopraſcha ſo ſpodżiwajcy Margita.

„Je wam to dźiwno a mytylicze-li, ſo ſym dżeczaza, hdyž ſo take praſcham?“ praſeſche haiblcżiwje knjeżna. „Ale pomyſlcże“, rjekny dale jako by ſo ſamołwjała, „njeby-li by to pſchicrodne było, hdy by ſo wo mnje njeſtarał, dokelž jeho dozyła njeſmaju a żenje na Njeho myſlika njeſbym?“

„Mózno wſchak by to ſa cżłowjeka było“, wotmołwi Margita wažnje a cżopje, „ale Wón praji: „Wopruſchcejtaj-li ſe twój nan abo twoja macż, to ja tebje njeſwopuſczu. Ow, Tamara, hladajeſe na Podolinu. Ja ſebi myſlu, ſo macże hiſchcze wjele druhich khłboſow, ale myſlżeje jenoż na Podolinu. Kaſſli kuſſerjanu hród, tónle ſchtomownik k tomu, łaž raj. Tamle mitſka je waſch nan. Wy macże wſchitko a njeſ tym ſu tyhaſy ludźi wołtyroczenych a bjes pſchikrywa żiwych. Wy macże wſchitko a praſcheje ſo, hač ſo Bóh wo waſ ſtara?“

„Margita, wſchitko tole by wot Boha było? Měnieże, ſo ju nam Podolinu tyle wot Boha darjene?“ wopraſcha ſo Tamara ſchaſo ſ khowa. „To je tola wić nan ſa mnje kupił ſe ſamożenjom, wot mojeje macżerje na- mrětym.“

„Ja to wěrju; tola ſchtó dari waſchim prjedowničam tole ſamożenje? Prjedy ſym ſebi też takle myſlika a měnika, ſo je mi dźeń Horku dawił; dźenja pak wěm, ſo ſmějm Horku ſa wobradżerku, ſ dźěſowym poſpěchnjowom mi ſu ruki mojeho njebjeſkeho Wótza darjenu mějeſ.“

„Potom njebychmy my tola dożyła niczo jako ſwoje ſwójſtwo wěři“, ſnapſcheżiwi Tamara.

„Ja njejſym nicżo na ſwět ſboha pſchinjeſła“, ſmějkotaſche ſo Margita wjeſele, „a tak też nicżo nimam; a bych-li tyhaż kóżdy wjazy mėła, to bych wſchitko Kriſeſej Jeſuſej ſ wohomaj pokaſła, pſchetoż Wón je mje wukupił. Ja njejſym ſwoja, ale jeho. Hdyż ſ wam jěchach, myſlach runje wo tom, ſo je po prawom ſbożny ſtaw, hdyž ſe ſłuſſowizu Kriſeja Jeſuſa, njemóżej wjazy ſwojim ſamżnim wolit, ale też niż wjazy ſamżnu ſamołwjenja. Dokelž je Wón mje wukupił, to ma pokuſe prawo nade mnu. Kaſſa cżeſeſ! Pomyſlcże ſebi jenoż, Tamara: Knjes Jeſuſ waſi ſebi nje a waſ tak wyſoko, ſo je naju ſ najdrohotniſchim, ſ krwju ſwojeſe wutroby wukupił. A ja dyrbjała hiſchcze wo wěcżim rjeż, ſo je to mnje, ſo to njeſbudżeſ wot Njeho doſtała, abo ſo to Jenuz njechcżyła dacż? Nć, ow nć!“

(Pokračowanje ſcżehuje..)

— Generalny direktor William Busch 60 lět. Dźenja jubilar, jenož generalny direktor wagonoweje a maschinoweje fabriki akc. tow., předy Busch w Budyšinje, schinoweje fabriki akc. tow., předy Busch, bohuje 60. narodniny. Wón wjeseli so najskerjsche strowosće. Wón ma wo němsku industriju wulku zasłužbu a zwjerchnje tež so zohnowanjom na mnohich polach zjawneho zjiwjenja.

— Spinalne wothromjenje tež w Budyšinje. We Budyšinje je 14½lětna holza, kotraž na poškodzenje thodźesche, na spinalne wothromjenje sthorita. Wbohu holcu su do měšćanskeje khorownje dowjesli. Wschitke trěbne schtitanske naprawy su so stale.

— Podpjera za sozialnych rentnarjow. Wuplačowanje podpjery za sozialnych rentnarjow za nowember budźe schtwórtk 17. nowembra dopoldnja wot ½9 hač do ½1 hodź. w Sejmowni na Hrodowskej hasy 10 dełkach we wuplačenju. Pschi tutej składnosći wožeše na to pokazujemy, so so podpjera jenož w pschedpisanych hodźinach wuplači.

— Dźesnjiniche wiki běchu sajo tójschto we wjeršnjanow do města nawabile. Na wrošazych wikach běchu pospytschenje kaž dotal jara bohate. Wikowanje pschez hischeze trochu thazasche. — Też na butrowych wikach njepokazowachu měšćanjarki žaneho praweho lóschta ke kupowanju. Sa butru dźesatnu žeby swjetscha 1.05—1.15 hr., sa jejo 17 wj., twarohi 25 wj. — Huš běsche sajo tójschto na wikach, tola nic zyle telko kaž tydźenja. Wone płacźachu, punt 1 hač 1,20 hr., kury schtuka 2—3 hr. — Na seleninowych wikach so selenina pschezo bóle poskubuje, dźensa poskicźachu tež hižom wěnzy a halokći sa wupschedanje rowow k niedźeli šemrěcych. Punt cźerwjenscho kala płacźeschе 10 wj., běsche 6 pj., róża kwětkojteho 20—65 pj., punt zybje 15 pj., 2 puntaj morscheje 25 pj., schtuka selserja 20 hač 40 pj., punt tomatow 40 pj., jabłukow 10—40 pj., kwischtowe 20—35 pj., worzechow 60 pj., běrnow 5—6 pj., zentnar 4,50—5 hr., litr saneho wotlja 1,60 hr.

Budyšnje kupjelnje su wschědne dny hač do 7 hodź. wječor wotewrjene, niedźelu a swjate dny pak jenički rano. Rano słužbu a niedźelu a swjate dny wotewrjene na jenoż tym haptyka z měšćanskimi wotnoschenjemi. W nowembru je to Měšćanska hapyka na Hrownym korhoschću.

— Namakanej bnischći w jenej tudomnej zahrodźe běchu nózny kóschla a tehorunja trójelka. Tutej wěcy wotkhadźeli poswědčenje z padnuschtwa, kiž su bischeze njes. .. sjasenze. Wobšedźeć njech so na kriminalnym wotdźelenju w Budyšinje, Burgplatz 6 II samotny.

— Wobłhadne njesboże. Na rózku Kamjentnueje haźy a Serbskich hrjebjow pjatk rano wokoło 8 hodź. wobsedowy automobil motoroweho kolesarja powali. Motorowy kolesar, kiž na bolosce we ramjenju sterżeschе, poda so na to, na pschijěsnjowcu njesbožow dźěłaczerjske samaritske posowy, hdźež jemu prěnje pomoc poskićichu. Po wupraweniu skasoneho lekarja je so motorowemu kolesarjej kreb w prawym ramjenju pschelata. Wina na njesboju je motorowy kolesar najbóle sam.

— Sćežka wuhledźili. Policija wuhledźi 19 lětnjeho herza je šuflowaneho městna jako tehe, kiž je w nozy na pjatk z tutej rosnowizneju wórtnchowy lehw i Nowopalskeje dróhi wotsthelnył a jón do hrjedź dróhi połoži. Na hłoże zetmu policajski šatojnik khěcźe z cźakom worakawosej a westrenki kat wschitkón jarach sa wobhlad. Pachoł ma cźežke khłostanje wocźakać.

— Paduch Wa., kiž je nědźe psched tydźenjom w tudomnym katolskim seminarje drasu kradnył a kotrehož je kriminalna policija sajała, běsche tež w tudomnej wyschschej realny jymtli płaschcź kradnył, kiž móžesche po tehorunja sajo wrócźeć. Wschitzy wobkradnjeni maju nětko swoje wězy sajo.

— Kradnjene buchu 10. 11. 27 we wjeczornych hodźinach z jeneje sahrody pschi Mättigowej dróhy 3 powjaza 3 běłe kschelowe khołowy a běła pryndżena spódnja fuknja. — Dale kradnychu we wokolinje 6. 11. 27 t nutsdobnem: Brunn kofr i płaschkowniny, 90 zm. dołhi, 45 zm. schiroki a 50 zm. wysoki, wjetšiny dźělbu zi.. ..arow, jmankow Bismarck, Espartero, All-Berlin, Kuwo-Celebrities, zigarety z mankow Revue, Salsche, Sonet, Gräfin Mariza, Grüner Dom,. — Dale kradnychu tu w nozy k 7. 11. 27 z nutsdźelanjom tójschto jeji, wósebje polcza a tuka 12 sćěbornych nožow, wósebje 30 zm. dołhu na karu podobnu nožowu khižinku a brunu wólnu nóžku, w kotrejž běsche konfekt a kelich. — Wo wězowne zdźelenja prošu kriminalne wotdźelenje we Budyšinje.

— Wažne ja rozpisarjow cyrkwinych twarow. W cyrkwinych twarow fu na to pokazani, so musi wšitke te potrjebne cyrkwinske twarowe nječi pschipowědźenje abo pschipowjesne papjerki „je krónej kromu". Te .. papjerki k pschipowědźenju abo pschilěžownju fu z pschipowědnej nadawkowej dostacź. Schtóž pak wjetšeje liczby twarowych pamjatkow potrjeba (klanc rozpisarjo) mó.. je sebi na twarowej pokładni w Budyšinje kupicź. Skazanje rozpisarjam je tež pschewostajene, so žeby pschilěžowske abo pschipowědźenske papjerki po pschipowěsći pschi pschiležnosći badźa.

— Rěčo ktoby snrěšachu w Sakšej w 3. schtwórtlětnišcze 1927? Kaž statistiki krajny komt wojerwja, sarčhachu w Sakšej w 3. schtwórtlětnišcze 1927 pornjo stamnjenym czasu lońskeho lěta (liczby lońskeho lěta stoja w spinkach): koni 2282 (2794), wołow 5890 (6215), bykow 13119 (11783), truchow 38539 (37954), młodeho ryta 4713 (5161), cźelatow 115855 (114083), swini 306817 (255209), wowcow 52146 (50168), kozow 2310 (2872).

— Boschej. Njesboże z motorsim kolom sta so schtwórtk wjecźor wokoło ½6 hodź. na městnje, hdźež Bolschczansko-Krakeczanski puć Wósporsku dróhu pschecźinje. Wobšedźeć mlokarinje Hühnli z Malecźija pschijedze je z swojim motorsim kolom z Budyschina a sajedze na najpomnjenym měsnje do sapschada kublerja Wiesa, kiž jemu prěti pšches dróhu pschijědze. Motorowy kolesar bu z kola cźišnjeny a běsche so na mjerwoczu a zahonjał łožicho sranił. S jednym kolom, kotrež jemu pomozny cźłowjek pożcźi, móžesche pak do Malecźija domoj dojěcź. Wicźasowny sapschaha dyrbjesche pak wobschkodzene motorske kolo do blischeje wuporjedźerinje dowjesć.

S **Wolbramez.** Ssyn tudomneho rěsnikskeho mišchtra Kalanka, kiž we wobkhodze zwojeho nana dźěła, smjescheše je zwojim motorsim kolom, jako z nim w Bělšchezach do auta sajedze. Wón dźiwsche do Budyschina dojěcź, so by w khorowni zwoju thoru macź wonyłak. Jeho na hkowje a nohomaj sranjeneho do starschiskeho domu pschiwjesechu. Też motorske koło je pjecza wobschkodzene.

S **Łupoje.** Wot léta 1901 je žiwnoschcź knjes Jan Kopjeń je hobuštawom naschcho zyrkwinskeho pschedstejiscźerstwa. Se wschej zwěru a kedźbliwoscźu wjedźe naschu zyrkwinsku poldanju. S dobom je ł naměstnikom pschedsydny. Ev.-luthereske krajne konsistorstwo je jeho słužbu wo naschu wošadu a jeje zyrkej na cźeścźaze waschnje pschijěsnało. Knjes Kopjeń dosta z tutoje strony cźestnu liscźinu pschijěsnacźa a dźaka. Też my pschejemy hwěrnemu sastojnikej z tutomu žadnemu wušnamjenjenju wjele sboża. Knjes Kopjeń je hwěrny Serb a dołholětny cźitar naschich „Sserbskich Nowin".

S **Kolechowa.** Połoženu hmjerzcź poćeżerni dwělětna dźowczuńcźka tudomneho skalarja Ssworu. W njewobkedźbowanym wokomiku běsche so pola hnjedźiny z blesche petroleja napika, na cźož dyrbjesche wumrěcź.

S **Rakez.** We wulojenych łniejich hatach je so nahladna liczba schérych cźaplow sajandliła. Mójemy na 60 tutych bojasliwych ptakow wobkedźbowacź, kiž we luzach z pschirowcźkach rohy dosćěkuja. Telko cźaplow, kaž lětsa, kiny pola nas poredko wobkedźbowali.

S **Klukscha.** Zwrkwinje powěsće sa njedźelu 13. nov. so pschemenja: Spowědź a komjschenje sa dźěći wupadnjetej, w 9 hodź. je šerbska cźitanska Boża słužba.

S **Minakala.** W cźasu wot 11. hač do 13. t. m. smeje tudomna wohnjowa wobora nózne swuczowanje. Signal budźe trubjeny. To so k wobaranju smylenjow wojiewi.

S **Lubija.** Wutoru 8. nov. wotmě so w Lubiju hłowna konferenza evangelskich duchownych Lubijskeho superintendentstwa. Na konferenzy wobdźěli so 40 duchownych. Po narěcźi superintendenta wo Ew. 3. 14—17 měsesche k. wyschschi zyrkw. rada dr. Thomas z Budyschina pschednoschł wo zyrkwinstim sliczbowanstwje. Ke pschednoschłej pschisamknu so žiwa rosmołwa. Na to wjedźesche k. farar Haan z Eibawa pschitomnych do waschnja anthroposophije Rudolfa Steinerta a kschesćanskeho siednoczeństwa, kotrež je wotnoscźe evangelskeje zyrkwje. Tuta wotnoscźa je so po nécźim do wosebiteho siednoczeństwa wěry pódła zyrkwje wuwiła. S wuradźenjom wschelakich mjenschich naležnosćow so zhromadźiła skónczi.

S **Wósporka.** Jutrje njedźelu 13. nov. superintendent Franka z Lubija fararja Kaniaa z Kotec. Kiž bu sa fararja we Wósporku pomjenowany, podasi swoju zwojeho bratra, fararja Kaniga z Ketlic, do noweho sastupnistwa zavokasa. Wyschschi zyrkw. hamtika rada dr. Thomas z Budyschina ma w mjenje ev.luth. krajneho konsistorstwa powołanske wopschemo pschepodacź. W znje bliskim cźasu budźetej Wósporska a Kotecźanska wošada nathwilnje pod jenym duchownym sjednoczenej. To je sčěhowk niedosthatka na duchownych w naschim kraju.

S **Tuczicz.** Niewustawajomu prózowanju krajneho žandarmstwa je so poradźiło, dźěł wězow, kiž buchu tu 28. septembra w nozy na wichelatich městnach kradnjene, wuhledźicź. Wadyschi brdła w Nowym Měsce a w Cźežkoschkowatiscź. Pola paduchow w Nowym Měsce namakachu też wězy, kiž buchu w Minakalicy wokolinje kradnjene. Kaž so zda, su wuhledźeni paduschi po znjez Łužicy wokoło cźahajo kradnyli. Nadźijomnje so žandarmam poradźi, naležnosći bórzy dopołnje wujasnicź.

S **Hródka.** Schtwórtk pschipoldnju pschihna sapschadu relarja Grośe ze Bukowa bjes pobnoscźe po Driežđżanskiej dróhy dele. Polizist Gierth jypta spłoschcheneju konjowu saderscź. Spuschcham pak jeho ze stronu wjerzeny, so z tcźasenymi wohnami leso wosta. Konjez cźerjescheschaj z wozom dale po Lipowej dróhy hacź na Wilhelmowe namjesto. Tam hakle so poradźi, rosbornenej złoczeńk sahajicź.

S **Rósborka.** Po rosprawje Rósborskeho dźěłoweho hamta we dźěłowym połoženju w Rósborskim wokrjesu je liczba dźěłoznamjerjow w tydźenju wot 3. hacź 9. nowembra 1927 na 151 so powyschiła. Hacź do 9. nowembra 129 próśdnych městnow pschiłuzenych. Pschechadźaszy tydźeń wuczinjesche liczba dźěłoznamjerjow 112, próśdnych městnow pak běsche 147. Podpjeru dostawa 36 wožobow. So we wokrjesu bjesdźěłoscź w posledninm cźasu tak sylnje pschiběrasche, je ł hłownemu dźěła sčěhowk toho, so ju w brunizowej jamje „Otha" w Suborniczym dźěłacź pschestali. We wonkownych powołanjach buchu dźěłacźerjo hižo pschezo puschcźowani, tola běsche mózno, sa nich pschezo sapso druhe měsina namakacź, so woni hakle njetrjebachu namjet na podpjeru dźěłoznamjerjow stajicź. Znjelnicze su zwoje dźěło samjezowali a ludzi ł dźěła puschcźili. Wone drje buchu k tomu nuzowane, dokelž nasymu twaricź pschestanu. Sa schtkleiczerinje pak njeběsche dosć młodych dźěłacźerjow dostacź, kotrěž su we wětych dźěłach wuwuczeni. W metallowym pschemyśle je dźěłowe połoženje dobre. Sa twarskimi riemjeźnikami pak njeje wjazy žaneho napraschowanja. Sa piaršnjerskich pschistajenjow njeje žanych městnow namakacź.

Předźenak

pschihódźe ł wěstoscźu sajo. Haczrunjeź je dołhi cźaj cźežko thory był, je tola ł Božej pomozu zwoju protyku sa lěto 1928 sajo spjacź. Budże rjeńsche a bohatscha hacź žana predy. Směje telko kražnych wobrasow a sajimawych nastawkow, so wschitke druhe protyki pschetrjechi. Płaczi sajo jenoż 60 pj. Schtóž do Budyschina pschihódze, njech žeby ju kupi, so by žeby najkražnjischu sabawu sa dołhe symske wjeczory wobstarał. Hdyž macźe w Budyschinje wobstaranja, kupcze žeby teź nowu protyku w Serbskej kniharni. To je mały wudawk kiž je trěbny, dokelž wam pschinjese do domu błoźo a wjeselе.

Z Łužicy.

S **Holbina** (Taubenheim). Dokelž je tu mjes schulskimi dźěćimi mnoho dźěći na wošpinym (Masern) schorziło, bu tudomna ludowa schula sa dźěći wot 1. hacź do 4. schulskeho léta na dwě njedźeli a wot 5. hacź do 8. léta na tydźeń samknjena. Pschi hrubym, mokrym wjedrje drje hischcze wjazy dźěći schori.

* S **Wulkeho Schunowa.** Rospačerjo pjenježnych shamorow fu w nozy na schtwórtk teź Powschitkownu khorownu kašu we Wulkim Schunowje wopytali. S jeje pisarnje na Warnsdorfskej dróhy kradnychu z pjenježneho kamora wschitke pjenjezy. Padnicźstwo jin nutsdobywarjo stuczili, kotrež kradnjenje jako powołanje wukonja. Wonej su drje šamjni, kotrěž fu njedawno w Zitawje w pschemyślowej khorobnej pokładni pjenježny kantor wurubili. We Wulkim Schunowje fu słósnicy z twokom do pisarnje salezli. Hnydom zkasamy policajski pos z Lubija bóžesche po ślědach hacź do Warnsdorfa, shubi pak jón tam. Padnichamt je nětdźe 2000 hrimnow do rukow padnyło.

Ze Sakskeje a dalšich krajow.

* S **Kinsbórka.** Srudnu žmjerzcź namaka poldraletny hnuk kamjenjećźišchcerja Zenkera. Dźěcźo hrakasche žeby i nětkrotnymi starschimi towarschemi na dworje. Tam je pak tež hnójnizowa jama, kotraž bě ł hnójnizu napjelnjena. Nadobo běžachu wjetsche dźěći prjecź a wostajichu makeho Zenkera žamehо. Najskerje je hólcźt, jako je hnuk sa nimi běžeczź, do jamy, kotraž njeběsche na tutym městnje sawodzeta, padnył a w njej žałostnu žmjerzcź namakał. Hakle 20 mjeńschinow posdźischo so bohladachu, jo hólcźt nihdże njeje a słónczne namakachu jeho we juchowej jamje pluwaju. Sawołanky lékaŕ mózesche jenoż swěrzicź, so běsche dźěcźo morwe.

* S **Drježdżian.** (24-hodźinski cźas w měšćanskim sariadnistwje.) W pozdźenju shromadneje rady wobšamknychu, so ma so nětk w měšćanskim sariadnistwje 24-hodźinski dźeń sawjesicź.

* S **Drježdżian.** (Roschcty so sašupke.) Wyšoke roschcty, kiž běchu psched jenym domom na Alaunskej dróhy natwarili, so schtwórtk popoldnju z wulkim wrjeskotom sašupnychu. Dźěłaczerjo a nimodnuzy ludzo móžachu so hischcze w prawym cźasu wuthowacź. Tak ludzo njeźbu do schkody pschischli. Wukladne wokna pola klamow na nasch pschecźiwnej stronje dróhi buchu rosbite.

* S **Drježdżian.** (Widliczki w žołdku.) Pschekupiti pomoznik Kandel, kiž je so w Galizijskej narodjił, měšeschе so psched hamtiskim sudom w Drježdżanach samołwicź, dokelž běsche namakane wězy pschekichiwił. Kandel běsche psched hłownym dwórnischczom móscheń z 20 hr. pjenjes namakał a sa žeby sthował. Ssud sašudźi jeho sa to k 3 tydźenjam jastwa. Do sudnistkeho jednanja pak běsche nuzne, so Kandela z Nóntgenstimi pruhami pschekwječźichu, dokelž je Kandel klěborne widliczki pózrěł. Najskerje je chcył do khorownje a wot tam cźekncź, pschetož na Kandela teź hischcze w Barzinje cźežke khłostanje cźaka. Pózrěte widliczki pak w žołdku jara derje leża, so njeběsche trjeba, jeho hnadom do khorownje dowjesćź.

* S **Limbacha.** (Nubježnizy w zyrkwi.) W nozy dobuchu do paduschi do tudomneje zyrkwje a rubichu dwoj klěbornaj spowědnaj thelluchaj a klěbornu Bożu martru.

* S **Klingenthala.** (Stólnego lékarja sajandlili.) Loni w Klingenthale a wokolinje 5 wožobow na trichinowu wamrě. 60 dalschich wožobow běsche skhorziło, kiž běchu wot samuchego šwinjazego mjasa žołe. Khore šwinjo běsche stólny lékaŕ Hans Alfred Straus z Klingenthala jenoż sojeślnje pschepytał a potom k wužiwanju pospušił. We šudnistkim jednanju, kiž sydom knjow trajesche, bu lékaŕ Straus k 3 měsacźam jastwa sajandleny.

Najnowiše z cyłeho swěta.

— Schtrowa powješć wo wjedrje za jutrišnu njedźelu: Mócźejele ju pschejesahuja, w nozy mjerznje. Po zyłej Europje mjerznje a je symna.

Liječanskej kriminalnej policiji je so poradźiło, trojake mordarstwo rosjasnicź, kotrež je so psched 7 létami we Knautkleebergu stałe. Tam běchu psched 7 létami Panznerowej maudźelskeju a jeju podruznika gnejnskeho sastojnika Wegmannа słonzowanych w jich wobydlenju namakali. Hakle nětko je so jako jich mordaŕ pinčnik Ota Theodor Schulz wuhledźił, kotrehož běchu w Frankfurcze nad Mainom dla wschelakich pschestupjenjow sajeli. Wón je so mordarstwa wusnał.

*

Lawnišli sud w Plawnje we Vogtlauskej je stólnemu lékarja Straußa k jastwu na tři mježnyh sajandźił, dokelž je žiwnje trichinale žiwinjo njeschedźliwje pschepytowański wobswědčił, so móże so jeho mjasko k jedźi wuzicź. S tuteji, kotrjž su žiwinjezowe mjasko jedli, fu pjezo na trichinosu wumrjeli a mnohi druhi fu schorili.

*

„Echo de Paris" Italski winuje, so so pschi stajnych wupadach bolharskich komitacźow na južnoslowjanski kraj wobdźěluje.

Swójbne powěsće.

Semrěli: Augusta swud. Mikelowa rodź. Jurkez we Budyschinje, 79 l. — Max Albert Riedel, stawnik na wotp. w Budyschinje, 78 l. — Arnoscht Schramm, pjenjaschi mischtr w Lubiju, 60 l. — Korla Stertz we Hródku, 75 lět.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smolek w Budyšinje. — Za lokalny dźěł a feuilleton: A. Dučman w Budyšinje. — Za hospodarski dźěł: Arnošt Bart w Brězyncy. — Za nawěšćki: O. Janak w Budyšinje.

Do Budyšina přišedši zetkujemy so stajnje

w Lehmancc kofejownі

na Serbskej hasy čo. 8 — telefon 3118

ff konditorske twory / najlěpše napoje
kofejowe pječwa / jědźny lód
štomowe tykancy / šokoladu

Wosebitosć: torty

z kóždym lubym napismom k wšěm składnosćam so hodźacy dar

Najkedźbliwišo zawalamy dla rozesłanja

We přećelnych **rumnosćach kofejownje** wšědnje popołdnju a wječor **koncert**

Wšě nowosće su dójšłe

Přesłapjace wubjerki we kožuchowych potchnjenjach khabatach rubišćach sórcuchach

tkaniny na zwjeršne a spódnje suknje
čorne a brune kašmérowe rubišća
wšo w najlěpšich kajkosćach hižo też po najtuńšich płaćiznach
Pošća • canki • knefle

Alfons Schauscil w Budyšinje

Wosebity dom za serbske drasty!

Hosćenc při dwórnišću w Radworju

Ke **kermušam** poručam swoje přećelne
hosćenske rumnosće.

dobre jědźe a napoje.

Sobotu, 12. t. m. započnu z točenjom dobreho
„Felsenkeller" kózło-piwa.
Wo přećelnu podpjeru prosytaj **Otto Buhr a mandź.**

Hosćenc w Jaworje

Njedźelu, 13. novembra

zjawne reje

Na nje přeprošuje **korčmař**

Česćenemu wotběrafstwu z tutym zdźěluju, zo sym

herbsku grychtu we Wudworju

kupił. Z přileżnosću přewzaća mamoj **sobotu, 12. nov.**

wulke swinjorězanje

a **njedźelu a póndźelu, 13. a 14. novembra**

wulki swjedźeń nutrčehnjenja

kotremuž wšěch přećelow a popřewaćelow zdwórliwje přeprošujemoj. **Za jědźe a napoje je najlěpje starane.**

Prosymoj naju nowe předewzaće přećelnje podpjerać.

Z počesćowanjom

Jurij Nowak a mandźelska.

Nakupowanje muki

je dowčra!

tohodla kupuja nazhonite hospozy **wosuškowu muku** pola swojeho pjekafskeho mištra a žadaja sebi wuraznje

Drjezdźansku kajkostnu znamku Kaiser-Auszug

po wuhelskim wašnju, hładku abo masotnu

z Egerec młyna

firmy **Richard Eger w Freital-Deuben.**

Njezawalenu abo w originalnych zawalkach z młyna wot 1, $2^1/_2$, 5 a $12^1/_2$ kg.

Košl. barchenty

běłe a pisane, khabatowe a drastowe barchenty w najnowišim wubĕrku, na poł wolmjane a čisto wolmjane tkaniny za drasty, bluzy a sórcuchi, hotowe barchentowe šaty, běłe a pisane, podšlčowe šaty za žony, mužskich a dźĕći, podšite módre reformske kholowy cyle tunjo.

Najwjetši wubjerk. Hišće stare tunje płaćizny

Hilger w Budyšinje 2 na Seminarskej hasy

Dołhe a krótke skórnje

ručne dźĕło, ma jenož na składze

wobućowy dom Mark w Kukowje.

Naturska hojerka H. Freund

Magnetopathiju, radźićelka za homöopathiju, biochemiju, Iris-wuspyty

na Jägerskej drózy 51

3 mjeńšiny wot dwórnišća

Rĕčne hodźiny: štwórtk, pjatk a sobotu

Hdyž chceće

woprawdźe dobry wobraz
měć, dha dźiše do fotografiskeho ateljeja

Richard Hutha

mějićel Arno Lehnert

w Budyšinje

na Serbskej hasy čo. 13

Kóždu njedźelu wot $1/2$11—3 hodź. wotewrjene

Najtuńše a dobre drenažowe rołki

podawa

hornčowa tworńja W. Bienert w Halštrowje Telefon čo. 2

Clemens Jäckel

mějićel **Gustav Kloeppel**
wosebity wobkhod za

šijace mašiny

Jenička předawarnja najwuznamnišich němskich wudźĕłkow

Pfaff a Phönix

Narunjanske dźĕle a wuporjedźenja.

w Budyšinje na Seminarskej hasy 5.

Podźělne płaćenje dowolene!

Gritznerec šijace mašiny

maja swětowe mjeno!

Wulki wubjerk wšěch družin, kotryž so rady kupuja!

Kolesowy dom Jan Witek w Sćijecach

Přijomne płaćizny. Płaćenja w małych dźĕłbach dowolene.

Kupuju

nowiny, akty, knihi po 4 pf. papjerowy wotpady po 3 pf. lapy, bleše bĕłeho wina bleše čefwjenecho wina sektowe bleše, wšě druhe bleše po powyšenych dnjowych płaćiznach, **železo a stare metale** jenož na wupokaz wuńosco.

Popp na Hornjoserbsk. hasy 18 telefon 2427.

Wšitke picowadła

Žitny dom w Kamjencu wotnožka w Pančicach.

Wšć šulske knihi

dostanjoće
w Serbskej knihikupi w Budyšinje

KELLING

čisći z rukowanjom w benzinu

běłe liškowe, Tibetske kornarje, pjelsćinowe tykaće, kože wšěch družin

Samsne přijimarnje:

w Budyšinje na Kĕlorskej drózy čo. 6 telef. 3032
na Přiležańskej drózy 16
w Khočebuzu na Hródkowskej drózy čo. 4, telefon 1774
we Wojerecach na Cyrkwinskej drózy čo. 22
w Bĕłej Wodźe na Bismarckowej drózy čo 26

Přećelam a znatym wozjewjamy zrudnu powĕsć, zo je dźensa na ranja nahle zemrĕł naš luby muž a nan

Jakub Hantuš

a budźe wutoru dopołdnja w 9 pokhowany.

W Radworju, 12. novembra 1927.

Hluboko zrudźeni přiwuzni.

K slotemu kwašej

winuja sćěhowace sćitowcki swojimaj lubymaj starschimaj

Augušćej Grotje a Hanje rodź. **Puscetinec**

w Komorowje pola Kukicha.

jeju bjakowne bĕćći.

Kak kražny bjeń dźeńš sašwita
Sa Waju wobeju,
Tuj je bjeńš kražna njedźela
We Waju žiwjenju.

Dźeńš Waju swony wołaju,
Haj rjeńšicho, kražnišcho
Hač hewak druhu njedźelu
Do domu Bożeho.

To bě pječeh połna tšami,
Wobjéj běšche pola Waš
Tón prěni bjeń we mandźelstwi,
Dha bě Waj' prěni kwaš.

Nět mataj sajo wjesele
Sa tajši dołhi cjah.
Waj žiwjećstaj bjeńš w bromach
Tón rjany štoły kwaš.

Ow, tuj šo Bohu bjakujtej
Dźeńš j hnutej wutrobu,
So cjitaj a tej žiwoj staj
Na tajšim wašnym bnju.

Ach, kak je tola někotry
Sćej tón bjeń pojadał,
A tola njej, kaj lubaj Waj,
Tónšanny bocjakał.

Bóh žiwjerj tej bale Waju dwaj
Pječi dobrej žiwowješći,
Pječeh nještajom Waj' sakitaj
Tu dale po hnadźi.

Příloha k číslu 264

SERBSKE NOWINY

sobotu, 12. novembra 1927

Bamžowski stoł a narodnosć.

Zo dźensa fašistojo w Italskej knježa a na čele Mussolini, je powšitkownje znate. Też to je znate, zo je fašismus znjesliwši a přećelniši napřeco cyrkwi, hač prjedawše knježerstwo. Štóž pak by sej myslił, zo wón cyrkwi žanych wobćežnosćow njećini, by so jara mylił. Započatk augusta wudachu italscy biskopja Lombardiskeje provincy zhromadny pastyrski list, w kotrymž přećiwo tomu wustupuja, zo fašistojo cyrkwinske swjedźenje a wobrjady, kaž pohrjeby, wěrowanja a procesiony za swoje politiske zamjery znjewužiwaja a duchownym jich dušipastyrsku dźěławosć z přisłodźowanjom a hroženjom jara kaža. Kak wěrne a woprawnjene tele wobskórźby běchu, spózna swět, hdyž fašistiske knježerstwo 8. augusta w Udine cyle nalile 5 starších duchownych mjez nimi tři mnohi monsignorow, do jastwa sadźi. A čohodla? Zo běchu pječa před 10 lětami, hdyž běše Udine z rakuskimi wojakami wobsadźene, tymle słowjanskim wojakam w jich maćernej rěči předowali. Přećiwo tomule zajeću bamžowske nowiny „Osservatore Romano" wótrje wustupichu. Na to knježerske nowiny „Tribuna" wotmołwi, zo dyrbi cyrkej derje italscy zmyslenych duchownych postajeć a nic słowjanskich! A tola je bamžowske nowiny znapřećiwichu? To je, štož nas Serbow jara zajimuje. „Osservatore Romano" pišo: **„Štož naložne zastaranje druhorěčnjeho wobydlerstwa nastupa, ma swjaty Stoł njekhablace zasady, kotrež wot spočatka cyrkwje wukonja a bjez rozdźela kraja po cyłym swěće naložuje, wón je wot Khrystusa poselstwo dostał, nic, zo by tu abo tamnu narodnosć, ale jeničcy swjate evangelium hajił."** A tole evangelium pak ma so po woli bóžskeho założerja cyrkwje kóždemu ludej w jeho maćernej rěči podawać a maja tohodla ći, kiž je podawaja abo hdźe dušepastyrstwo wukonjeja, rěč swojich dowěrjenych znać. A runje też nětčiši bamž Pius XI. je so hižo jako młody duchowny w Milanje po tym měł a tam přebywacym Němcam němski předował. A hdyž běše pozdźišo wupósłane w Pólskej, je za swoju winowatosć měł, tež dokładnje pólsku rěč nawukнyć. Tohodla smě też serbski lud přeswědčeny być, zo swj. wóte nihdy za prawe spóznał njeby, hdyž so Serbam dušipastyrjo postajeja, kiž serbski njemóža, haćrunjeż je jich dosć tajkich na wubjerk, kiž to móža.

Z wuhladka Serbskeho Domu.

Hdyž wam wuhladko pišchu, mam pšched sobu pośledn. kwětki stejo: rjane cźerwjene, žołte a rózjołte róże. Hischcze njejsu zyle so wotewrile, ale po cźasu so k połnemu kwětej wuwoja a mje cźim bóle wołschewja. Wosledni o poćrow je sahrodźi. Wscha druha kraja hižo bźěma. Hacź k dnjej Wschěch Sswjatych hajesche słónćko lubje swoje pruhi na semju. S dnjom Khudych duschow so zkowa a mity deschćik krjepjesche i njebjesćeho wobsora. Njedźelu so wuja źni. Hermank w Budyschinje tutón raz bjes dejschcza? To bě nješto jara źadne. Dróhi, wjedźaze do Budyschina, so cźornjachu. Kóždy chcyzche swoje krosćiki na hermanku wotbyć a zawěsće njeběchu hermankowarjo tehodla sće k rěcźam. Powschitkownje wuprajichu swoju radosć nad dobrym „geschäftom". Bjes dźiwa też, hdyž tak pěknje w Sserbskich Nowinach swoje twory poskićowachu. Stanow, abo kaž Sserb praji: budowu bě dosć a nadosć pschiprawnjenych. Storo hodźesche jedyn pschekupc na druhim. Tola kóždy je měł malu dobtk a naschi lubi krajenje khwatachu i poknym bźěmjeschkom domoj: i darom za jónku, Jurka a Marku abo kaž hewak lubuschći w Sserbach rěkaju, za nana a maczeńku, za dźěda a wowku. Pschi dźentźnischich pomerach wschak njebě dar hobrskeho rosměra, ale cźim wjetschu lubosć wopschichisesche, schtož je sawěsće najwažnische. — Na Tźelniku nadeńdźechmy mnoho sawjeselenischi mějmjescźow a mnoho składnosće k pschećinjenju pjenjes. Sa dźěcźi wschak bě tuta městnosć najpschijomnischa. „Nanko, daj mi na koniku hopacź, naczeńka, daj mi na żelesninju hijacź, gotficzka, kup mi kwizdźawku, bratśe, jědź so mnu na nadrožnej żelesninju — ale saplacź też." Lube to słapotanje, — ale krotschi čźasaja kaž z wětrikom. Kruczże dyrbjesche so móchen sawrjecź, hewak wěsćche wětśik hischcze popźednje kopjeschko pjenjeznje hódnosće s najtajnischeho kuckika. Wumołkarjo wukonjachu swoje rjemjeźło z hubu nimo měry derje a też teho a tamneho ślepichu. Najsajimawschje wschak bě, jich tryskam pschipožtuchcaś. Mnohi je z wjeselom domach pschecharaśił, schto je žortnego słyschał. Haj, hermank je hermank a hołk a tołk. My měschćenjo smy wjeseli, hdyž je sajšo jedyn hermank nimo. Kaž traschidła wupinaju so po hermankich dnjach stany hrjeda měschćanskeho wobrasa. Ssmy swuczeni na rjanu pschestrjeń Zitnych wikow i naschim rjanym muzejom, dźiwadłom a wobruhajcym khěźemi. Nasha měschćanska policija wschak kpěźnje dźěła a musuje k wuprózdnjenju, a sawěsće k njedźeli je wschitko sajšo we porjadku. Wona ma pak też nusnische dźěło. Pschi dźentźnischim źiwym wobkhadźe ma źiweru kedźbowaćź. Wo wjele wschak poczejeźi so też prósa psches hubjene nadrožne wobstejnosće. Mnohe nasche dróhi w Budyschinje źedza woprawdźe sa porjedźenjom. Kaž cźumpjele kolebaju so wozydła a auta po nimi. Rucze wschak taśe porjedźenje też njeńdźe. Skoro pot léta pschihladuju hischcze, kak runaju a kłepaju dźěłaczerjo na Zyhelnischej a Mużakowskej dróhy. Pomałku ale derje, tak pschego rěka! Zyhelnika hańa pak dyrje po pschechwoće hischcze taśama wosta. dokelž wulke luże a morast hischcze w kamźnej mnohosći nadeńdźechu. Pschi noschikowazu cźłakaju do khěźow, hdyž so někaśe wozydło blizi a tute sajšo namjeta pobožne khěźe hacź k prénjenu posthodej horje. Hdyž pak pohladam fe stronje, Nowosalgiskeje dróhi, myślu źebi, so tuny my Budyschenjo w sastarźtu źiwi. Kaž archa Noachowa wupadnje tóżde auto, kiž tam po dróhy jědze, haj skoro mózemy prajeć: kaž podmórśti cźołm. Taśe dróhi wobsędźeczej je swojoraśnosćej a sawěsće źane wobschewnjenje pak sa tych, kiž nasju po nich pak i wozydłom, pak i kolesłom, pak pěschi khwatacź. Nó, sa dźeń wschak njech je dosć teje mizery. Sa łéto a dźeń budźe město hinajsche a też hajšy. S dobrej khwilu roscho dźe.

Pódźelku ranko wołnicźich na dźiwnu śpodźiwu, wotewrich wokniejschko a, o běda, hižo sajšo cźeńcźenjesche ko dźeł Budyschina i wohnjom a to k stronje Mużakowskeje dróhi. Tam śnicźi so napjelnjena brózeń se wschém ratarskim gratom a nowocźasnej maschinskej potrjebu. Hischcze schtyrkrótkilakasche tu a tam płomjenicźo i rozpardankow, walesche so takiły kus i hórki popjeła. Skoro njeswérimy źebi se wokном ranko won pohladowaćź, so sajšo nowy woheń naj pschekłapi. Trje źane léta njesajpiła so, tełko wobrjezow we wschěch stronach, kaž runje tuto. Bohudźak, nimamy we Budyschinje tajku wohnjowu woboru, kotraž hižo dopředka wě, hdźe a hdy budze so palicź, kaž to nětčko wěsće cźitaćmy. Siebenlehnarja, kiž petrolej do wohnja łykachu, dźensa wjazy źiwi njejźu. Budyschin ma źiwernych a spěchnych wobkrornikow. Běch też k wohnjej khwatał, so bych źebi jón bliże wobhladał. Tajki hrózny napohlad dreje so njesajpomnicźe do mysłow. Duzy domoj wostach ja nješto wisajo, so sakopnych a skoro padnych. Schto bě mój spěch hacźiko? Traśch namałanka nětajcego skeleta němskoserbskeho mischlinka? Ně wschak, tych namakaju jenoż wokoło Wulkeje a Małeje Dubrawy, hdźež ja starozitnosćemi ryja. Tam běchu taśe nješto namakali a jako horka mjenowanu druźinu cźłowjeka spósnali. Dokelž njebě zyle normalneho twara, tuśon śkelet, leżesche wědomosćnym źiwjerjam blizko, so to, schtož bě na namakanzy schpatnje, je herbitk. Eserbja wjchak wjele hnjehu, tym wjdje so lajke nješto też hischcze do stupnjow źiwnosć. Nadźijanny so łśpicźeho: Wohń su stónćenje jeneho „Mischlinka" namakali, snadź też w pschichodze originalneho Sserba nadeńdu — khibali niz? Njech je, kak dże — my wémy, schto dźemy. My Sserbja trajemy jim k lubu hacź do stónćenja cźasnyh, Bóh Knjes je s nami. Schto pak haćjesche nětko mój stup? To běchu wulke knotwiscźa, kiž nadeńdźemy skoro pschi wschěch hańach Budyschina. Njerzja za starozitnosćemi, ale Budyšća milinarnja pschekładuje źiwoju kablowu łyco. Nasch Budyschin je źiwój pschitulkaju wobras skoro śhubik, kaž pschekoborkany po sdo. Hdyž tak i wuhladka do hańowkokoło kobu kuknu. Źiwe wiske, so Budyschin hom so hańbuje. Hólczata wschak, ! sute stany na hańach widźa, sonja wo sudle wojow h schlachtow, wo kotrychž hróśnosćeji w knihach cźitach.

Haj, nasch luby Budyschin je mnoho widźał, mnoho nashonił, mnoho cźerpił abo też mnoho so wjeseleł! —ŕ.

Naša sykarnja.

(Wobras je wšy.)

To rěka, hdyž prawje wosmjesch, je to tajka stara biida. Njeje wjele hódna, dokelž so nichtó i njej hišto njefabéra. Pola nań so nihdże njepali a tuž też žiwkowu njetrjebaja. Tu khwilu pak so sažiy na staru wuzku kruschwiniu hórsći, kiž tamle pśes puć pola Bréšanez stejі. „Te por kruschwow, kiž pak lětša sažy mějesche, mě moji ludźičźka, na twojim měrcze hyš ho hańbowała."

Tak stejitej ńej na wsche pok sta lét dźeń wote dnja napschećźiwo. A hdyž nicžo dale njewěschtej, dha so jena druhn schkrětej.

„Sšakwa, śiawa!" žmějesche so kruschwina. „Masch wopraudźe prawje. Jedyn kožaj kóśi je trószku malo pschi swojej wnukcźi, hdyž jej cźłowjek tałe rosmyśli. Haj, žonja žym kaž tajke stare drjechmo. Ale ńerjotu jej bórzy wot druhich wothladasch a ju nawukńesch. To wschak nesmła też tak pilna być kaj druhy ludźo.

„Měnišch žnadź, jo njesaczuwam, so mje ź tym nerich, ty stara kakbota. Schtodo, so žym tšeża a žadym schtom. S jowjimi por kruschwami hych cźe dźeńcź krócź pschetrjechila."

„Ty by mi była cźeta! To by cźe hrośnje kosa łjubyła! Hdyžha masch kuk wuhnja, nékajšich ćhěźnych dnri? Hdże masch wotka, jitwi komory — — — — Smérom śy, hdyž ja rěcźu, chan cźe hižom mornitź nawuczićź a cźi do rosmna

Cyganjo a jich hercowanje.

Powschitkownje podleži tón, kiž tu wěs a ludźi njesłuchaju, zpytowanju, we „woprawdźitym" zyganju wodźiwjeneho Wuherja widźeć a też Wuherišku ganu sa prénjobytnym krajom zyganow mějć. Ssamo Franz Lißt, potajkim rodźeny Wuher, wobkruczeschce, wjeło bjes bliźšich dopokasow, we swojim dźěle wo hudźbźe zyganow we Wuherišku, so by zyganjo prénjotnu lud tam w kraju, a so je dale hudźba Wuherjow prénjotna zyganska hudźba. Dožaha, so by so teśe njedokładnosći nawopacźne dopokazało, tamnu stawišnišu woprawdźitosć wopomnić, po kotrejž by Wuherjo (Magyarojo) hižo léta 894 swój nětčišći kraj wobsydlili, njes tym so prénich zyganow pok lětuschaza posdźischo, njemuźaju po lěcze 1322, w delnich Pschidunajskich krajach nadeńdźechu; jich cźaśesćiche wustupowanje pschipiśuje so potom hischcze leištoku posdźischo, njemuźaj i léta 1417.

Zyganow nadeńdźemy też, mimo wupuczowanych do Ameriki, po zyłej Europje, wobsebje pak w Schpanišej, Francošej, Schottiskej a potom pschede wschém we Wuherskej, Rumunskej a Sskowakiskej. Wo jich nélydźischim powhadźenju wonu rad basku nabaja, so pokhadźeja i Makoegyptowstsee a so maja jenoż stare kralowske rody za „prjedowinikow". S dopokasom a swobkhowanjom tuteje „tradizije", pschetoż w Egyptowskej hrajachu w nawopacźnosćeji k druhim starym ludam žonsće jako kněźiczerki wulku rólu, ponjewuja wonu dźensa hischcze sa hłowu jenotliwych to, warschnosćejow niz rasch nasbonitego muża, ale najstarschich žonsću, „wowuku" (puri dai). Tola i jich pschejo hischcze samosstatneje rěcze, kotraż rospadnje so do wjazorych narěcźow, a i jeje hischcze bywadźeho typa da so śwjeśicź, ź je bjes dwěla indogermanskeho pothadźenja. Woni samu njemuja so Roma; słowo zygan je nastało i greskeho słowjesa „tynchánein", t. r. „pschipadnje być", a je hy sesłowjanschcźiko do „cikan". Najstarschcho źu je žewjerneje strony Sakhodneje Jndije psches Persiju a Malu Asiju k nam pschicźahnyli, hdźež buchu, kaž je so hižo prajiło, we delnich Pschidunajskich krajach wokoło léta 1322 najprjedy widźani.

Wschi wschěm cźuźu shromadnosće rosdźěluja so zyganjo do wjazorych worschtow ludu. Jako parias wobhladuju so kótlarskich a pschileżnostni dźěłaczerjo, nad nimi stoja wopraudźiści kowarjo a pleczerjo korbow, sa kutymi sesłuchuja rěźbarjo a jako najpowschitschja worschta stoja nade wschěmi herzy. Mjes herzami rosesnawaju so hischcze raś dwě druźinje, njemuźaj cźi, kotrež bóle w „pódlanskim wotrjedźe" abo bóle jako jednotlinzy hudźa a pišťaja, a wonni jako najwobrazniischi, kotrež jenoż wonnilani hudźbnizy w śtupinach po schesćich hacź dwanaczich muzach kapalu ke konzertnemu wusłuchowanju tworja. Tajke kapały, jenož je śwuczenemu trunowych nastrojow wobstojaze: ź prénjeje a druheje violiny, viola, cella a trombłow ju so je starodawna ź pschiwušnych a snatych wutworile a dowupelujeja so po potrébnosćeji: We muły hjerr swój wucźet też k zygantej mószni, hdyž so wesło najlépschi material hromadu njenamaka. Sdźełanje zyganskich herzow je zara jednore. S tśjomi łétami dostanje zyganski hólejšć małe nėme hušticźki do rukow t. r. śmykowe włošanki njenamasaju ju i kolosonijom. S tymi śtupi so mały pjerasché pódła swojeho nana, pak doma, pak w kapali, a napodobnje jeho pohibowanja ź rukomaj a ź porśtami. S pjerśimi létami dostanje hušle k hraczu; a hižo to dokło njetraje, a wón hraje mjeńšche abo wětśche kruchi, kaj wschitko druhy, jenož ju na źikłchenje śpuschczeje, łobu. Hdyž źebi potrébnosć kapały żada, to pschećuje wón k viole, k cellu abo k kontrabasu (Streichbaß), schtož wschak jenu po pschekhadźazem śuwczenjaniu na hušlach wobsebje cźełko njeje.

Primaša źebi wuśwola, je-li wón njeje jako „powolaju sebje žameho" kapału sestajał. Wón „nawjeduje" pschego stojo kobuhrajo, kapału a śmé jako kapatnik pjerschcźeń i wulkej, śtokej desćicźku (platu) na maluscźku łéweje ruki nośnicź, kotremuż pschi hraczu napadnje w śwétle lampy błyschkotacź dawa.

Repertuar tutych hudźbnych kapałow njeje śpka wulki. W praschenju wobśima a hodnoty tohole repertuara bywa tohodła nješ jednotliwnymi kapałami śylne rivalstwo, a że pschileżnostju bóndże cźasesćiśchno ke kwalownym cwaczkam.

Wschu, schtoż je jim nowohndźone, dyrbi źebi tubicź dacź, so je po zyganśtim waschnju pschetiwori. Je-li je zuty kruch jim w hódź, to woni jón tak ninnale wuwjedu, jenoż po źwojim śamśtnem tempje (cźaśu). Tajki kruch je na pśch. wschesnata ouvertura we „bačnifku a buriku". Pschimamju-li wschak to tajkich kruchow, kiž su jim jenoż źdźela pschihódne, a śpka jenoż po kruchach a jednotlinych hadach, to śłuźija je tute cźasto zyle do zyganskeho waschnicźkowanja. Cźim dźeje woni ź tutych dźěle hraja, cźim bóle źdaliju so wot originala; njedźiwajzy wschcho pak śwotanje nayšimo na programje, abo prinas pschipowědźuje je je śmějazym ertom publizy. Woni hraja bjes wšeho titula na pschikład Schumannowe śoniny, Mozartowe kolebahku, Schubertowe pěsnje, Mendelsjahnowe pěsnje bjes śłowowo atd., a pschipośtuchcaŕ bjes pschećedźaca myślí, so pschedwjedu jenu rydy zyganśki hudźbu. Woni hudźa Radetzkeho pochod w źolnizajym prestissimo, overturu k Figarowemu śwatbej, Egmont atd., a śłuchaju publikum wołschewja so na nich prénjotnych wohnitiwych dźełach a jich pschikrodźinskej hudźbje.

Sstwojorasnjosć hudźenja žamoho zaleži naprjedy we pschehnatem wobdźělanju tempow. S andante stanje so cźasto larga, ź allegretto hižo prestо. Woni prózuja so pschedewsćěnu też do jenoho a tośamźeneho hudźbneho kruscha po możnosći wotmeńenjazu cźasomérnu sawjesć. Tak lubuja woni cźaśesćiche pospěschowanja takta a sajšo saraśenja, nasadźenje wótrych a sajšo schérokich akzentow, pschitom pschekoženja akzentow; dale rhytmiske pschewupowanja wschelakeho zasu, žynkowy, enharmonije, fermaty, wospjetowanje tych žamźnych notow, wobsebje ź pschedsłuchanjescźkom, śwjasowanjom, rasśerowanjom a njejapkim pschemenjenjom takta. S pschewodnymi nastrojeni źwobodnje wutwjedźene harmonisowanje hudźbnych kruchow, kotrychž wjedźenje wot primaša zyle na melodiju stożene, je penérenje jednore, na akkordach natwarjene, ź pěśmérnym intervalami pschekłane.

Źiwjenje piśkajcego zykana je wotmeńujuce hra mjez bjesspotrébnitśiwom a hejbwanjom, mjes wobtrorhanosćom a hordosću, mjes njerodnosću a wupikanosću, mjes cźeśkomyślnosću a źiwjenja žadosću, mjes lenoscźu a wohnitwej horliwosću, mjes jednorakosću a śwubkowanjesć śawiscźu zyle tak, kaj to wobśtejnosće jeho małeho wschédneho źiwjenja sa njeho sobu pschinjeźu. A tajka je jeho hudźba, abo prajmy jeho herzowanje, zyle wobsebnitše, wólne, wujimaze a hižo wjate, polne napschećiwnosćow a źwojeje hłowy, tola bjes mezy wopraudźiteho tworiscźela, nicz trajaze tak zara w jich jenotlinych dźełach, ale bóle śawostawaze w jich powschitkownej druźinje. Ale dokelž wopraudźe postiśowazy ju zyle wobsebinźiy a žamomóśnje, tohodła je wona też ta pschipośtuchcaŕa tak zara napjelnjena ke źugej źiwnej mozu.

hopowdaca, hy stare dziecmo! Hdże maśch tśichny rěol abo wahnjowu hoku pod tśechu, kaž to kóždy pśichśitojny statok ma. Hdże maśch płód a kuk fahrodki wokoło sebje? A tamne stare totśite wroble, kiž druhdy na świtśach sedźa, hu wěźe twoje hołbje, haj? A tamnej tśěchnej zhelej tamle horjela w tśeśim rynku hy wěźe ſ wotpohladom dał so dele śumjeć. So so rjenje deśeśnik nuts dźe, so ma žywka por kapkow wody, je-li ras trěbna a so so njeby rozſuſnjiła. To je patentne, na to mózejch ſej nješto dyeć daćeſ. Wěm ſwſchak dawno, ſo hy pśheklepana hłojźka, to maſch ſa ſwſchomaj. Se ſuntetaizu hy mudrosć ſrała."

„Wěſo, cśiśeśe jene to ſukawni njeje, hdyž so kruſchwina tałle do njeje ba. Hola, ſchto ſej dźeśch, dyrbliśch ſorta rośemicś. S hłowu tak pśiches śćěnu njemózejch. Kruſchwina wſchak hundom hěrko ſylnje cśi napowźda. To wſchak po prawom žane ſortowanje njeje. Skěrje ſo poſka, kaž by dźiwka morkowaćz a ſa błaſnja mećz a cśe ſchindźeć.

„Kruſchwina, chzu cśi to jene prajićz: Twój Cśiban abo kožany Matij njejźym. To ſej ſa wuſchi napiſaj. Měi ty ſa kuntku, kotruž chześch. Ty ſa tym wołoba njejźy. Pśi a hołba na tebje.

„Dokelž žadyn ſort njerośumiješch. Sźyła, ſchto ſej daſch dyeć, ty wóſłaza koža. Taſka ſukawnja, ſchtoha to je, hej? To tola niczo dale njeje. Žadyn cśłowjek ſo ſa taſkej pśyczej hyšu njewobhładuje. Ani napiſana a cźiſta nimaſch a nichtó zuły njewóſ, ſchtó a ſchto ſy. Nětko ſym cśi tak prawje do kłamy prajiła!"

„Sſkawa, wulkotnje. Runje po mojej myſli, knjeni kruſchwina, ſyle po mojej myſli!"

„Schto wy chześće?" da ſo kruſchwina do blišo ſiejazeho elektriſkeho ſchcźežora, kotrehož běchu hałle ſpjedy někotrymi tydźenjemi tam ſtajili a je ſo tak ſaſpodlił.

„Nó, chzych jeno, cśeśćena knjeni kruſchwina, naſpomnicź, ſo Waſchim wutwjedźenjam, dźiwajo na rólu, kotruž taſka mała ſukawnja hraje, pſchiſkoſnuju, to rěka ſo jim pſchiſamkmu. Zyle prawje mjenowaſcheśe ju taſku pśyczu hyšu, kiž je jeno śi wot ſemje wyſoka."

S prěnja," ſapocza nětko też kruſchwina, „móześe wy mi to prajićz, dokelž ſy runje taſki ſchtom był kaž ja, a hyrnjeż bóle nobl cźinił. S druha nimaſch w naſchej wſy hiſchcźe ſyła niczo rjez, dyrbliśch ſo halle pola naſ ſchrećz. S tśeśa jeneho druheho niczo njeſtara, hdyž dwaj mjeſ ſobu nješchto mataj, ſyła hdyž chześch taſte wulkte ſdźełane śwérſtko dyeć, ty ſtare, ſeſuſchene bołhe ſcherjenje. Sšy kaž ſtołętne cźerpjenje. A k ſchiwórtenu hraje ſukawnja jara wulku rólu. Wſchako ſwój nadatok dopjelni. To dožaha. Njeje taſke horde ſiworjenje kaž ty, kiž ſej Bóh wé ſchto dyeć na ſwoju wulkoſcź a ſwoje powołanje. Hdźeha měli helwat gmejniſku ſukawnu wulkowaćz. Sšnadź na ſzyrkwinſkej wěźi abo w ſtražnikowej budzy? A ſchtoż ſo na jeje mólicźkoſcźi ſtorka, je taſi wotruchtowany wołoł. Nałcha ſukawnja je wulka doſcź. A tak ſchćerke wrota ma ſ dwěmaj pokojomaj a k temu wulki ſamk. A hdyž ſo loni paleſche, žadyn cśłowjek njewědźeſche, pola koho po prawom kincź je. Sa to tola wboha ſukawnja njemóże. Alſe ſu ſej pomhaćz wědźeli. Sšu hnydom wrota wuſnadźili a ſukawu won wſali. Runje tak ſ cźiſtkom na dešcź na wroſami. Na tej je mjenujšy widźićz, kotry wotdźěł ma na woheń jěcź, hdyž ſo něhdźe pali. Dźeń wotedniha khodźa nimo a hdyž k wěży pśichiidźe, žadyn cśłowjek njewě, kotry wotdźěł je na rjedźe. Sa to ſej też ſukawnja njemóże. A dła tamneje dźěry na tśechśe, to žno budźe ſo cźinićz. A hiwźchka na ponoſchku budźe ſo ſnowa wobarbićz. Dawno je ſo wěź tśechćikrwjerjeſ pśheſpodawa. Schtoha wſcho ſwarjenje pomha, hdyž hiſchcźe cźaſa k temu měł njeje. Wjazy hacź dwě ruzy tej nima. A dła tych ſyrkuſkowych płakatow, kotrež ſu tam loni pśichźepili a nětko hiſchcźe tam nješchto ſchledejćkow na ſcźěnje wiſaja, mój jejórko, to tola też w měſtach nadeńdźeſch. Tam na brožnjazych wrotach też taſke płakaty wiſoja. Nó, hacź je to rjane, to je druhe praſchenje. A ſa ſukawnju nimaja nihdźe žanu villu. Sšnadź ſ wintowym ſchpałkrom. To by tałle w naſnjeſ nješchto ta worakowe hółcźiſta było, takſe wintowe ſicźe torhacź. To žno hychu ſahe do ſchule ſchli a potom je ſchule, kaž pola Burez worjeſchimy w Nehdźezach, hdźeż ſu ſchće worjechi dele ſbili a feſbźerali. Nć, njech tak radſcho wostanje. Je wſchak prawje. A najmjeńſcha khćeźicźka hiſchcźe ſmiſlom we wěźy njeſby. Straźnikowa a wjedrowa budźa ſej hiſchcźe mjeńſchej. K tomu „transfirmatorika", kiž ſobu do bliſkeho pſchećeſtwa naduteho a najdaſeho elektriſkeho ſchcźežora ſłuſcha. Wſchitzy pſchiidu hałle ſa tobu. Njewěrno? Sšukawnicźka, mój ſo ſ tym hordym ſchcźežorom dale nażadźowaćz nochcemoj. Mój woſtańſemoj taj ſtaraj a hyrnjeż ſej też ras do wſtoſow ſajeſoj. Wěſch hiſchcźe, hdyž běchu pſched łkami we wěży ſłóſtnika popadnyli a k tebi tkynuli? A hdyž tu něhdy wojazy we manevrje běchu, dyrbliśchu ſo wſchędźe mjes namaj ſeſtupaćz? Kak huſto ſo tu ſaſukowane pory trjechża a ſwoje luboſcźe wuſnawaja! To wſcho ſtyſchimoj a nikomu nicźo njeprajimoj. Dźeći ſo wokoło naju honja a haruja. A druhdy tu też pśyczk ſaſtanje. Tak je doſcź ſiwjenja wokoło naju. Sšmój wſchak hižom wjele widźałoj, ſłyſchałoj a pśheżiwiłoj w běhu wſjaj hacź poſtja lět. W tom moża ſo mnoſty wjeſelenjo pſched namaj ſkhowaćz.

Cyrkwinske powěśće.

S Budyſchina

Zyrkwje ſu wutepjene.

22. njedźelu po ſwj. Troſtyn, 13. novembra 1927:

W Pětrowſkej zyrkwi ma rano ½8 hodź. farar Menda a pſchipołdnju w 12 hodź. farar Berg pŕedowanje. Popołdnju w 5 hodź. je buchowna wjeczorna hudźba. Dźěła wot Gwalda Siegerta ſ Kamjenizy ſa hyrnje, ſpěw a ſłuſle. Wunwjedźerjo: Margareta Boigtez (ſopran), Richard Lutton (ſłuſle), domſki organiſt Horſt Schneider (hyrnje). Nječź ſmjeje ſuperintendent Fröhlich. Programy ſu ſa 30 pf. doſtacź, toſa ſo wo dobrowólne dary ſa ſdźerjenje wjeczornych hudźbow proſy.

W Marijnej-Marćinej zyrkwi ma dop. we 9 hodź. farar Berg pŕedowanje; wjeczor w 6 hodź. ma farar Berg pŕedowanje, wjeczor w 6 hodź. ma farar Groſze ſpowědź a ſwj. wotkaſanje.

W Tuchorſkej zyrkwi je pop. w 3 hodź. kemſchenje ſa hluchoněmych, farar Steuda ſ Wulkich Trjebjenj, wjeczor w 6 hodź. ma farar Siegemund kemſchenje ſa młodźinu.

Sběrka ſa ſwjatki młodźeńzow.

Wutoru pop. 2/3 hodź. je w Pětrowſkej zyrkwi modleſta hodźina ſa njedźelnicźe.

Wutoru wjeczor we 8 hodź. ma farar Berg w Evang. towaršchowni biblišku hodźinu.

Sšrjedu 16. novembra (powſchitkowny pokutny dźeń.)

W Pětrowſkej zyrkwi ma rano ½8 hodź. ſtiperintendenta Fröhlich pŕedowanje, dop. ½10 hodź. ma farar Groſze w draſtowni ſpowědź a ſwj. wotkaſanje ſa cźeſkoſwjedźanych, pſchipołdnju w 12 hodź. ma farar Paul pŕedowanje, pop. w 5 hodź. farar Groſze ſpowědź a ſwj. wotkaſanje.

W Marijnej a Marćinej zyrkwi ma dopołdnja w 9 hodź. farar Paul pŕedowanje, wjeczor we 6 hodź. farar Siegemund ſpowědź a ſ.wj. wotkaſanje.

Sběrka ſa naſchnišich naſchich wobydlerjow, wobdźa ſa hody.

Schtwórtk popołdnju w 4 hodź. ſeńdźe ſo w Evang. towaršchowni towaršſtwo wotwokow.

Pjatk wjeczor we 8 hodź. ma farar Siegemund w Sw. towaršchowni biblišku hodźinu.

Tydźeńſku ſłužbu ma w Pětrowſkej zyrkwi farar Paul, w Marijnej a Marćinej zyrkwi farar Berg.

Zapóſłane.

(Bjez zamołwitoſće redakcije.)

Budyska ſerbska fara a žaneho kónca.

Generalny kapitl w Budyšinje daše 21. auguſta z klétkow wozjewić — ſamo w nowinach „też" w Kat. Póſle — **zo ſo na porjedźe Božich ſłužbow w ſerbſkej cyrkwi pŕez nowopoſtajene ani to najmjeńſe njepŕemėni.** Do Božich ſłužbow ſłuſa pak też **dostawanje ſwjatych ſakramentow** Tola pak njebě **tydźenje dołho možno, ſo tam ſerbſki ſpowědaćz**, dokelž bě knjez kaplan na dowołu a **ſerbſkeho** zaſtupjerja za tón čas njedoſtachmy. Khiba ze knjez prałat Žur we ſwojej wyſokej ſtarobje dobrowólnje z dźěła kaplanowe dźěła wukonješe. Tak njemóžachu Serbja, kotříž ſu wot małoſće zwučeni, ſerbſki ſo ſpowědaćz, **we ſwojej ſarſkej cyrkwi ſwoje nabožne winowatoſće dopjelnić.** Hižo tutón pad dopokazuje ekłatantnje, zo tu bjez **ſerbſkeho fararja njeńdźe.** To dowidźi kóždе ſulſke dźěćco, jenož wyſokodoſtojny kathedralny kapiti to njezapŕimnje a pŕi ſwojim wšoměſkim zmyſlenju też ženje njedowidźi.

W jenym druhim dypku tamneho wozjewjenja čitachmy, **zo změja ſerbſcy katolikojo też w pŕicho-dże tu ſamſnu ličbu ſerbſkich ſpowědnikow kaž hač dotal.** Smy hižo na druhim měſtnje na to pokazali, **zo tomu tak njeje.** A nětko je ſo widźomnje wupokazało, **zo mamy prawje a generalny kapitl wopakt,** kiž dźěn je w poſlednim času wjele wopačneho pŕeciwo Serbam činił. **Potajkim ſamo pisomne wozjewjenja njewotpowědźuja wěrnoſći, što mamy hakle potom do ertnych dźerżeć?** Tale wěc dyrbješe ſo we Kat. PJsle wozjewić, zo hychu tachantſcy móenarjo ſpóznali, kak ſo jich Serbam niepŕećelſke poſtajenja praktiſcy wuſkutkuja. Ale tu pŕeduje ſo hluchim wušam. Hdźež wšoněmſki duch ſtrowy rozum wobkrajuje, ſu wšě wobmyſlenja podarmo.

A nětko hiſće nješto: We ſwojim času k. biſkop piſaše, zo je „k lubości Serbam" duchowny ſeminar do Smochćic ſtajił. Smy pŕi druhej pŕileżnoſći na to pokazali, zo je to nowy wuſtaw k pŕeněmčenju wokolnych Serbow. Kak ſo tam katolſtwo haji, dopokazuja ſćěhowace pady: Na Wšěch Swjatych, potajkim na tutym wulkim ſwjatym dnju, **daše katolſka nadjeńca hnójnicu (juchu) wozyć** a na ſwjedźeńcu Božeho Cźěła też dźěłać. Loni wotměchu 8. decembra — potajkim na ſwjatym dnju — tam wulku hońtwu. Tajkile pŕikład ſo wot ryćeŕkubła dawa, hdźež je **katolſki duchowny ſeminar zamješćeny.** To ma nabožnemu žiwjenju mjez Serbami połěkowaćz? Tohodla je ſo tutón wuſtaw do „Serbow" ſtajił, „k lubości Serbam" **Je to hiſće katolſtwo???**

Katolſki Serb, kiž hiſće ſebi cyrkwinſke a Bože kazanje waži.

Wusudźenja.

§ **Krajny ſud w Budyšinje.** (Mała khłoſtanſka komora.) Pśhi jenym wurěcźowanju 27. nov. 1926 běſche 42lětna njeježenjena domjaza dźowka Elli Leni Micźaſej w Barcźe tamniſchemu żandarmſkemu hłownemu ſtrajmiſchtrej E. Fährmannej wudmow nadawała a tu tohodla khłoſtana. Poſhójiſcho běſche pak wona ſajſtonika wobſkorżiła, dokelž je jej wón pjecźa pśhi žamžnej ſtłanoſći wumjetował, ſo je wona ſa nim běhała a jeho ſ wocźomaj ſixérowała. Budyſki ſamtſki ſud běſche woſkorżenemu 30 hr. pjenježneho khłoſtanja napołożił. Fährmann běſche powołanje ſapołożił. Wón ho roſhuduje pśheciwo tomu wupraji, ſo je naſpomnjene ſłowo wuprajił. Nětko je Micźaſej po dokładnym pruhowanju dopołkow pŕivatnu ſtórżbu a khłoſtanſtí namjet wótcźiła. Kóżda ſtrona pśheſwéja położju ſudniſkich khóſtow a ſwoje žamžne wudawki. Fährmannowe khłoſtanje ſpadny. Jednanje pśheciwo njemu ho ſaſtaji.

Sokołſtwo, ſport a hry.

Naš Sokoł roſće.

Hdyž raz ſpominamy na čas, hdyž ſo ſokołſke hibanje we Łužicy započa, na čas, hdyž ſebi Sokoł ſwoje pŕenje ſkromne hnězda w ſerbſkim kraju twarić poča, napjelnjuje naše ſerbſke wutroby wjeſele a ſpokojenje. Symjo, kotrež bu tehdy pŕi ſpočatku ſokołſkeho žiwjenja w Serbach do wutrobow naſeje młodźiny wosyte, je krasnje zeſkhadźało, je wuwabiło lubozne kćenja a lubi najrjeńſe płody. Sokołſka myſlička namaka mjez nami płódnu zemju. Wšitcy, kotříž Sokołej pŕiſtupichu a ſo k njemu wuznachu, začawachu we wutrobje ſprawnu lubość k ſwojemu małemu wohrożenemu narodej a z toho wuroſće póznaće, zo je nuzne, zo ſo młodźina gratu pŕima a ſebi njeda rubić, ſtoż wot wótcow doſta.

Ze ſwojich ſrjedźišćow rozšéri ſo Sokoł ruče po cyłym ſerbſkim kraju. Wot wšěch wſich wſkich borow hač dele do ćichich holanſkich wjeſkow, wot narańſich mjezow ſerbſkeho kraja hač do jeho nawjeċornych kónčin ſłyſimy dźenſa dobyćeſki ſpěw ſerbſkich Sokołow. Woni młodźi, krući a njebojazni kročа do pŕichoda. Za nich pŕichod njeje njewěſty. Jasnje pŕed ſobu widźa ſo błyšćeć ideał noweho Serbowſtwa, njepowalneho, njezhinjomnoho. Sokoł pŕewinje z jaſnym wóčkom a čiſtym ſwědomjom, kóžde pŕeċiwjenje, dokelž wuſtupuje za prawu a ſwjatu wěſ ſwojeho naroda. Zdźerżenje ſwojeho lubeho ſerbſkeho naroda je jeho zamĕr. Zdźerżeć naſemu ludej jeho rěč a wěru a wšitke kulturne kubła, to je krasny nadawk.

Bórzy běše ſokołſke žiwjenje tak ſylne, zo ſo Sokoljo a Sokołki zwažichu do zjawnoſće. Woni pokazachu ſo ſerbſkemu ludej w zjawnych ſokołſkich ſwjedźenjach a na wſotowarſtwowſkich zlětach. Komu njeby wutroba radoſtniše zakłapała pŕi napohlaże ſylnych młodych ćełow, kiž ſwoje mocy ſkrućuja, a w kotrychž bydli ſtrowy duch, kiž je khmany, ſo zahorjeć za wyše ideale, za kŕeſćańſku a narodnu zmyſlenoſć.

W Sokołſtwje ma naš lud kužoł ſtroweje mocy. Zwjeſelace je, kak Sokoł w Serbach pŕeco bóle roſće, kak ſo rozpŕeſćéra, kak pŕeco wjacy a wjacy k ſebi pŕiwabjuje. Wězo ſteja wſelacy ſerbſcy młodźency a młode holcy hiſće z boka. Wſitkim tutym, kiž ſnadź ſo tak ruče rozſudźić njemóža, pŕiwołamy: Spuśćće wſitke wobmyſlenja, pŕińdźće k nam, zaſtupće do naſich rjadow, zawěſće namakaće w zwučowanju ſwojeho cźła a w tym, ſo budźeće pŕeſwědčeni Serbja, ſwoje znutŕkowne ſpokojenje.

Barlinſke šěſćdnjowe wujězdźowanje.

je ſkónčene. Wo jeho wukhodźe knježeše hač do poſlednjeho dnja wulka njewěſtoſć. To dotal hiſće było njeje. Dobyćerjej ſtaj Hollandźan van Kempen a Belgičan Dewolf. Wonaj ſtaj za 145 hodźin 3 701 kilometrow jěłoj. To je za hodźinu 27,476 km. we pŕeročku. — Bliſše šěſćdnjowe wujězdźowanje we Barlinje budźe wot 8. hač do 14. měrca 1928. To budźe 20. wujězdźowanje.

Najwjetša wumělſka lodowa ſportownja cyłeho ſwěta.

Tu změja we Winje. Pŕikładna pŕiprawa towaršſtwa ſmykarjow we Winje, na kotrejž ſo loni w zymje europiſke miſtrſke wubědźowanja hockeyſkeje hry na lodźe wotměchu, bu w nowiſim času nowočaſnje wutwarjena. K dotalnej zamjerznjeńſkej płaće, kiž je 6000 kóſnych metrow wulka, pŕizamknje ſo nowa zamjerznjeńſka płata, kiž je 3500 kóſnych metrow wulka. Tak je wumělſki lód, kiž móže ſo też pŕi deſću a ſłońcu wužić, dokelž pod hołym njebjom je, je Winska lodowa ſportownja najwjetša na cyłym ſwěće.

Phil. Scott zbity.

Jendźelſki miſtr w ćeżkim boksowanju Phl. Scott bu pjatk tydźenja w Newyorku zbity. Nad nim dobu hnydom pŕi pŕenim wuſtupje Američan Knut Hansen

Kopańca.

Rakuſka zbije Italſku

W pŕitomnoſći 30 000 pŕihladowarjow wubědźowaſtej ſo w Bolognje kopancowej muſtwje Rakuſke a Italſkeje. Tuto wojowanje ſłuſa do napŕemkowanja europſkeho pokala. Rakuſanam ſo na pŕekwapjace waſnje poradźi, ſtrašnych Italčanow, kiž hakle pŕed dwěmaj njedźelomaj napŕeciwo Čechам zaſakle hrajachu, z 1 : 0 zbić. Rakuſanam nichtó tónle wuſpěch dowěŕił njeby, dokelž ſu hakle pŕed krótkim pŕeciwo Wuherjam a Čechам podleżeli. Wězo mějachu Rakuſanojo wjele zboża pŕi hraću.

Świca pŕeciwo Świedſkej.

Dobru hru poda ſwicarſke kopancowe muſtwo we krajnym wojowanju pŕeciwo Świedam. Hra wotmě ſo w Zürichu pŕed 20 000 pŕihladowarjemi a bě ſo wurjadnje zajimawa. Wunoſk hry je 2 : 2. Jutře njedźelu hraja Świedojo w Amſterdamje pŕeciwo Hollandſkej.

Olympiadowe liſtowe znamki w Jendźelſkej.

Britiſki olympiſki wubjerk je wobzamknył, zo maju ſo dźiwaju na wutwarjenje fonda za pŕihotowanje jendźelſkich athletow za Amſterdamſke hry wosebite olympiadowe liſtowe znamki do wobkhoda pŕinjeſć.

Hospodarski rozhlad.

hobotu 12. novembra 1927:

Wčeranše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,1885	100 pólsk. złotyk	46,95
1 engelski punt . .	20,404	100 čěskosł. krónow	12,415
100 šwajc. frankow	80,75	100 franc. frankow	16,45

Barlinska bursa pschinješe wczera efektam znowa dešitšaze kurhy. Bursa widźi we wschelakich njelubych jewjznjach wobuznošcze sa nasche hospodarstwo.

Na produkowych wikach wostanje žito žadne, wošebje rožka. Ta znowa 15 pš. po zentnarju dobu a runa šo we płaćišnie sajo pschešoh. Ta na statnych płaćišnach wobstawa. Druhe druzkiny žita šwoje płaćišny njepschemenitschu. Wczera płaćeschе zentnaŕ

w Barlinje

pschenicy 11,95—12,10 hr., rožki 11,90 hacz 12,10 hr., jeczmienja nasetnjeho 11 hacz 13,15 hr., wowša 9,95—10,45 hr.,

w Schwirtu

pschenicy 12,50—13 hr., rožki 12—13 hriwnow, jeczmienja nasetnjeho 12—13,50 hr. nasymskeho 10,50—11 hr., wowša 10 hr. hacz 10,70 hr. — Bčrny 2,80 hr.

w Drjezdźanach (landjenu wondjelu)

pschenicy 12,75—13 hr., (12,75—13 hr.), rožki 12,50—12,75 hr. (12,25—12,50 hr.), jeczmienja nasetnjeho 12,35—13,60 hriwnow (12,85—13,60 hr.) nasymskeho jeczmienja 11,50—12,10 hr. (11,30—12,10 hr.), wowša 10,85—11,15 hr. (10,85—11,15 hr.)

schwórit w Kamjenu:

pschenicy 12,25—12,50 hr., rožki 12,30 hr. hacz 12,50 hr., jeczmienja nasetnjeho hr. 12,70—13,25 hr., nasymskeho 11,50 hacz 12 hr., wowša 10,25—10,75 hr. Huśn punt 0,90—1,10 hr., bčrny 3,10 hacz 3,30 hr.

Prošata 12—18 hriwnow,

w termijowym witowanju:

sa dezember: pschenicy 12,57½—13,35 hr., rožki 12,53⅜ hr., wowša 11,05 hr.,
sa měrc: pschenicy 13,67½—13,65 hr., rožki pak 12,82½—12,85 hr., wowša pak 11,32½ hr.,
sa mej: rožki 12,95—12,92½ hr., wowša 11,60 hr., pschenicy 13,75 hr.

Wiki wužitkoweho słotu pjatk w Barlinje
(Magerviehhof Friedrichsfelde)

Na nje běchu pschihnali 527 mjodowych bóikow, šuczelnych krunow a jalozow, 16 wołow, 140 cźelatow, 14 bikow, 70 prošnikow.

Mlode bóikt a šuczelne krowy płaczachu 250—630 hr.
Sšuczelne jalozy 220—480 hr.
Buki, prošnikt, słót k wjasanju . . .
ke kornjenju (po zentnarju) 40—50 hr.

Wubrany rjany słót dosahowe hišcze wyschše płaczišny. Witi klazachu pschi dolanych płaczišnach.

Pschihnjene pytaja:

Dźiwadzerja, Niepraschk, Żelezolijetnja w Hródku.
Dźiwadzerja, skala w Tuczicach, hrjedu Lüders.
Dołoj do domu, pjekarnja w Hródku, Hornjezelska hasa 24.
Kowarskeho, skala Vinzenzia w Semjacach.
Wuczehnika pschekupskeho, Miser dr. j w. r. we Wojerezach.
Schewskeho. Löhnert w Budyschinje na Seminarskej hasy cšo. 6.

Sso poručza:

Wotsetk wowarskk, 19 Ct Cary, Dalsche wowk wujeckli wuczeł Mikl. Hajna w Konjezach, telefon Wóšlink 14.

Na pschedań:

Wobiel cžorny sa srjenju wulkosci, Domsla w Hródku na Drjezdźanskej drózy 3.
Hola. Saltmann w Jaženje pola Hródka.
Was klankowy w Bčlej Wodze, Wilhelmowa hasa 1. — Sportowy sa 5 hr., Neumann we Wojerezach, Mčschkanska hasa.
Alter syntši w Bčlej Wodze, Barschczowska dr. 30 a we Kamjenzu, Albertowe naměsto 8 delka.
Kurjenz we Wojerezach, Brětnjanska dróha 19.
Kachle żelezne w Bčlej Wodze, Güterstr. 2.
Krowa hylna ſ 2. cźelecźom w Nowej Wsy pola Husti.
Wyhokoškuczelna w Stachowje 37.
Kolo mužaze sa 25 hr., Aug. Bikt. Dom w Nisel.
Prokata, Kunath we Wujschle pola Lubija.
Sedlo sa mejenje, Neumann we Wojerezach, Mčschkanska hasa.
Walach, Kießling we Woseschnizy 7 pola Lubija.
Kóń 5-letny w Rokojdach 25. — Max Pčezka, wikowaŕ je dom we Wjeleczinje. — 4-letnjet we Wulkich Sdzarach cžisło 69.

Sswedniszy na pschedawanje:

pondźelu 14. novembra:

Dalschtrowje dop. w 11 hodź. w knježkej khěži wóz,
Lehnje pola Kamjenza (kupzy ſeidu šo dop. w 11 hodź. na gmejnskim hamcźe) dwoji sofa,
Pumpje pola Hródka pop. w 2 hodź. w hoscenzu „Ke chornej pumpje“ motorske kolo ASU a kucža,

Škrowe depeše.

Produktowe wiki w Barlinje dźenja dop. ¾11 hodź.: Rožka a pschenza stej žadnej. Wobrot wostanje žnadny. Dop. ¾12 hodź.: Kaž psched hodźinu.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tunt abo 1000 kg, hewak 100 kg.

Płaćizny po złotej hriwnje.

	11. 11.	10. 11.		11. 11.	10. 11.
pšenica	239-242	239-242	bury	22-23,00	22-23,00
rožka	238-242	235-239	woka	22-24,00	22-24,00
nal. jeczmjeń	220-263	220-263	módre lupiny	14-14,50	14-14,50
nas. jeczmjeń	—	—	žolte lupiny	15-15,50	15-15,50
wows	199-209	199-209	zeradella	—	—
kukurica	194-195	194-195	rapa. wosušk	16-16,20	16-16,20
šmała muka	31-34,25	31-34,25	lany wosušk	22-22,40	22-22,40
rzana muka	32-33,75	32-33,25	poon. melass	—	—
š. wotruby	14,85	14,65	bšrnj. kruški	23,00	23,00
rzane „	14,75	14,35	syno, 50 kg	2,60-3,00	2,60-3,00
rapa	340-345	340-345	rzana sloma	1,00-1,30	1,00-1,80
jane symjo	—	—	pšóšk. „	0,85-1,25	0,85-1,25
hróch	32-35,00	35-36,00	wowsna „	0,85-1,05	0,85-1,05
pjeluški	21-22,00	21-23,00	jecna „	0,85-1,05	0,85-1,05

Drjezdźanska burza (11. 11.)

pšenca	255-260	bšrnjace kruški	25,20-25,70
rožka	250-255	pšenk. wotruby	14,90-15,40
jalětni ječmjeń	257-272	rzane wotruby	15,50-16,80
jazymsk. ječmjeń	226-242	pšenčna muka	45,00-46,50
wows	217-223	rzana muka	33,00-39,50
sefwjeny dźeśel	263-270	woka	—
raps	325-335	pjeluški	—
kukurica (Mais)	192-195	hróch	—
suche truhanški	12-12,70	cokrowe truh.	19,00-21,00

Wicne płaćizny w Budyšinje.

12. nowembra 1927.

Wšé płaćizny su po złotej hriwnje zrozymjte.

Předmjet		najnišša płaćizna	najwyša płaćizna
pšenca, nowa	50 kilo	12 75	13,00
rožka, nowa	50 „	12,50	12 75
ječmjeń,	50 „	12,50	13,00
„ nazymski	50 „	—	—
Wows	50 „	10 50	11,00
„ nowy	50 „	—	—
raps	50 „	—	—
bšrny (we wjetš. dźšlb.)	50 „	2 75	3 50
šutra	1 „	4,20	4,60
syno, nowe	50 „	2,00	2,50
sloma, z maš. mlóč., pras.	50 „	—	1,00
„ „ „ k zasł.	50 „	2 10	2,30
„ z cypami młócena	50 „	2,70	2,80
pšenčna muka, 60%	50 „	21,50	22,00
rzana muka, 60%	50 „	19,00	19,50
pšenčne wotruby	50 „	8,25	8,50
rzane wotruby	50 „	8,50	9,00
jeja	1 štk.	0,15	0,17
prosata 894 štuk	1 štk.	6 00	19,00

Na wikach so prosata srjedźnja kupowachu.

Probnowikowanske płaćizny w Budyšinje.

12. novbra. 1927 po hamtskim postajenju.

Wšé płaćizny so po złotej hriwnje zrozymja.

Twora		najmjes. płaćizny hr.	najwys. płaćizny hr
Howjaze mjaso z kosćemi .	1 kg	2,00	2,60
Celace mjaso	1 „	2,40	2,80
Skopjace mjaso	1 „	2.40	2,80
Swinjace mjaso	1 „	1,90	2,60
Tukrajny swinjacy šmalc .	1 „	2,40	3,20
Pšenčna muka	1 „	0,54	0,60
Rzana muka	1 „	0,44	0,46
Khlěb	1 „	0,38	0,40
Jedźne bšrny	1 „	0,10	0,12
Rajs	1 „	0,48	1,20
Hroch	1 „	0,70	1,00
Soki	1 „	0,60	1,20
Amerik. swinjacy šmalc .	1 „	1,80	2,00
Sušeny połó	1 „	2,40	2,80
Dobre mloko	1 lt.	—	0,28
Jedźna butra	1 kg	4.20	4,80
„ „ wukrajna . .	1 „	—	—
Jeja	štuka	0,15	0,18
Jedźne buny	1 kg	0,40	0,50
Cokor, drobny	1 „	0,60	0,64
Petrolej	1 „	—	0,40
Kamjeńne wuhlo (domj. tepl.)	1 ctr	—	2,10
Brunicowe briketty . . .	1 „	—	1,30

Wicne płaćizny štwórtk 10. XI. Wšo po złotej hriwnje	w Kamjenu za 1 centn	w Lubija za 1 centn.
Pšenca	12,25—12,60	12,50—13,00
Rožka	12,30—12,50	12,40—12,80
Ječmjeń (nalět.)	12.70—13,25	12,50—13,50
Wows	10,25—10,75	10,20—10,60
Syno	2,50—3,00	2,00—3,00
Sloma z maš. mlóč. . . .	1,50—1,75	1,30—1,70
Sloma k zasłanju	1,75—2,00	—
Sloma z ruku młócena . .	2,75—3,00	2,50—3,00
Bšrny pola ratarja . . .	3,10—3,30	3,50—4,00
„ hač na żeleznicu . .	—	—
Butra	1,80—2,10	1,10—1,15
Jeja	0,15	0,16—0,17
Pšenčne wotruby	—	8 00—8,30
Rzane wotruby	—	8 20—8,50
Pšenčna muka	—	20,75—21.50
Rzana muka	—	19,25—20,00
Prosata, wulke	—	—
„ srjenje	12—18	—
„ małe	—	—

** **Schtóha dźela?** Polčr (na roschtyy horje wołajo): „Jeźda, so wójsce, pola naš so pschi dźele njekurtl“ — Murjeŕ: „Knjes połčrot Schtó dha praji, so dźelam!“

Ze Sakskeje a dalšich krajow.

* Se **Zahanja.** (Ssmjertne njeśoho wšcht wohnju.) W Kóšlach w Zahanskim wokrjesu wudnri w poddanskim twarjenju tamnišcheho Schmidtez hoscenza woheń, kiž potrjechene twarjenje do popjeła pschewobroći. Ale woheń so dalsche twarjenja njewupschestrě, dokelž wohnjow we wobory tucze sapschimnychu. Wórsy po wudnrjenju wohnja so dohladachu, so 41ktnu żynk hoscenzarja poabrachowalsche. Wohnjowy wobornik namaka jeho štóncze nje w jenej rumnosći twarjenja, kotraž so palesche. Hólčk tam morwy žedźeśche. Wón běšche so ſ kurom sasjedźcźi a hórsy na to wumrěł. Na wobsedźerjoweho pschiwuzneho pschi haschenju hrjada padże a jeho cźełko sranl.

* S **Hirschberga.** (Sněh w Krkonošach.) W Krkonošach je so schtwórtk dopołdnja žylnje sněhowaci począło. Hač do 500 metrow mórśelse wuzkokośe leži knéh 5 zentimetrow wysoko. Na wjerschkach horow je 3 stopjećk. na nišschich horach 1 stopjeńk jamo.

* S **Haynawa** w Schlesiskej. (500 zentnarjow žita so spalilo.) W nozy na sriedu w Rechenberau pola Haynawa, na. knježim, hmaze, lohkom, wokrjesu wokoł wulku. krótki. kom spalnje sničli. W hrótni khowasche wošebjeź na 500 zentnarjow pschenu a owsa. Nimo toho namaka hischcze na 135 huš, kackow a tur kunz w skomieniach. Wone běchu do khléwa saurlene, kiž běsche ſ hrótni pschitwarjenu. Kak je wohenj nastał, njeje znate.

* S **Hamburga.** (Śežšity automobil w juwelěrskim wobchodźe.) Na Kamburgskej drózy w Barmbecku dwanaschcze cźežšim automobil sajschabej wuścź, kotrehoż konjej běschtaj so splašcźiłej. Dokelž pak běsche dróha wjelika, wobšmny so cźežšity automobil a sajedże na chtódnik a tam do wukładneho wokna jeneho juwelěrskeho wobchoda. Starschiny žonu, kotraž šebi runje wukładźene debjenki wobhladowaschе, sčłoži automobil psches schikenzu wukładneho wokna a tu tak cźežka krasi, so durbjachu ju do thorowstwje dowjesć, dokelž je wjeha hórsy wumrěła.

Přilopk.

* **Dźešći jako nadpadnikaj na żelesniju.** Njedawno Ammerschhajnskeho dwórnišcheža w Lipscźanskim wokrjesu sajedże lokomotiwa jeneho wosobowego cźaha na hromadu dróholowych kamjenjow. Wona so žylnje sakakła, wosta pat w kolijach. Jako so sšójmikowni pytachu, wutrjebźichu, so běchtaj pjeśe a schelesźetnaj hólcaj kamjenje na kolije nakładlaj, dokelž chzyschtaj rad widźeć, kak lokomotiwa padnje.

* **Kóčka jako sanalerka.** W Leobschizach w Hornjej Schlesiskej běchu wschi kuchinskich thachlach schkrěžli na kóčku padnuše. Kóčka poca so palicź a běsche we swojich bolosćach na dwór a sloki do bróžnje a tam do sšmy. Bróžnji so wotpali. Pšomjenja wupschestrěchu so teź na sbnitke twarjenja a zyły statok so wotpali.

* **Dźesaćlětny hólcźej šamukli na puczowanju wokoło pak šwěta.** Hdyž bě njedawno parołódź „München“ Sswejcowenskeho Lloyda do Newyorka dojela, **namaka** so dźesaćlětny hólcźej, Eugen Herrmann ſ Rügenwalde w Pomorskej, kobu na łódźi, kiž šamlukti tole puczowanje wokoło pak šwěta cźinjesche, so by so k swojimaj w Frejco w Kalifornii sajadowannmaj starschimaj podak. Malv, sa swoju starobu njewschědnje žiwe a cźitke dźěcźo, běsche na łódźi ſ wuwołanym lubuckom wschěch zobupuczowanych, a **šamitan** Fr. Rehm, **komandant** łódźe, bě so we wjeho. kaž so to so taškich padach šlajnje šlawa, wosebje starał. So mały Pomorian na hłowu tlepnjeny njebjo, dopokała ſ tam, so so na dniu, hdyž ſ Bremerhavena wotjědźechu, ke šamitanej Rehmej poda a jeho proschesche, so by jemu 18 dollarom, kiž mjesesche w hotowych pjenjesach pschi sebi, tak dołho pschi sebi schował, doniž do Newyorka njedoźedu. Po prawom je k taškim klubam płatnik (Zahlmeiter) tu, ale kapitan Rehm, šara dźešći lubowaan knjes, kotrehoż motiwrjene a sprawne waschnicžo hólcźeza šwjeseleschе, sčinji w **tutym** padźe wumjasće.

* **Meteorn namakali.** W nowinach „Hamburger Fremdenblatt“ rosprawja Th. Overbeck, so ſu kruhi meteora pola Pattensena, dwě mile ſ pokobnja Harburga namakali. Wukopane kruchi ſ najmjeńšcha 50 zentnarjow waja. Wone wobsteja šwjetiska ſe żelesowych a magnesijowych sjednoczenikow. Tu jedna so po šdaču wo wulkim meteoricźe, kotrehoż najwjetšche kruchi brje hišcheže hłubje leža, so je pluh njeje dožahnył. S tutej namakanku brje so spodźiwne sjewjenje na njeśiu 19. oktobra 1924 wujašni. Na tutym duju wušłyschachu rano sahe pschi Delnim Lohju krótki šylny hrimot a někotre wosoby su dwójzy žylnje so šablyschtwej widźale. Tehdy šu podarmo sa mjeśnom pytali, hdyž je meteor na semju padnył.

* **Duchathoreho w jamje namakali.** Po powěsći je Hamburga namakachu w Sasskim lěku nimobuzu ludźo w jenej jamje duchathoreho žedźo. Wón pothadża ſ Bytomja (Beuthen) w Hornjej Schlesiskej a je, jako jeho do jeneho Mróšthawskeho wustawa wjesechu, cźełnyk. Khory běsche zyle wodźiwił. Jeho najprjedy do krajneje thorownje w Mólinje dowjesechu.

* **Njesboże ſ automobilom, kiž mjesesche šwoje dobre.** S Bratislawy w Cžěskošlowakiskej so powě: Tu sta so žadny pad, so žona, kotruž běsche automobil pschešeł, ko žmjerći poča a chajsche wjednika automobila nafradźcho wobjecź. S wopróstka zyle njesrosumliwe poćitnanje žonu bu pak bórsy wujašnjene. Žona běsche mjenujcy hižom 11 lět dołho dospołnje šlepa. S padnjesonm běchu so ći cźuny rostschaśe, ale we šamknym wokomitu pak so ſt polne widźenje sajo wróći. To běsche sa žonu runje dołć pschicźinny ſ radošći. S njesapkim wróćenjom widźenja saběraju so teź wězmwustojnt lekarjo Mazarykoweje univerſity w Bratislawje.

* **Njesboże na schulskim wulkrje.** Posa Wina sta so pschi wulkrje jeneje schulskeje rjadownje cźełke njesboże. Jako hdyž dźěći w pěsku hrajachu, wotwali so nadobo 2 zentnarjej cźełka pěskowa schkruta a pohrjeba dweju schulerjow. Wuczerjej so poradźi, jeneho lohkocźanjenoho schulerja wukhowacź, druhi schulek pak běsche hižom morwy.

*** Bitkeje.** Wczera pjatk wjeczor 1/28 hodź. wudyri we ludownej Christophej a Unmackej waggonowej fabrizy wulki woheń, tiž magazin śnieži. Pschičzina wohnja njeje hischcze znata. Na haschenju wobdźeli so 16 wohnjowych woborow. Prěnja sapschimny fabrikka wobora, druha měschczanska woborna a dale woborny ſ wokolinY.

*** Belgiskaj lětarjej chcetaj do Konga leczeć.** Lětarjej Medaets a Verhaegen staj so wczera pjatk dopoldnja 3/48 hodźin ſ lětadłom „Kralowa Hilža" na Wevelyhemskim lětanischczu pola Kortrika do powětra puschi žiloj. Monaj chcetaj do Leopoldsville w Kongoskim stacje w južnedźanej Afriju doleczeć.

*** Cžeske wichory pschi ſranzowskim móřskim brjosy.** Hižo někotre dny dołho zyhnuja pschi ſranzowskim móřskim brjosy žyhne wichory, kiž su hižo wulku schkodu naczinike. W Cherbourgskim pschistawje dyrbjachu łódze jedźicz pschestacz. W Omonville sahna wichor wodu do mnohich twarjenjow, so dyrbjachu je wobydlerjo wopuschczicz. Pola Plougernauwa powrócži so zendželska parna łódź. Wobšadu pak wukhowachu. W móřskim saliwje pola Gascogne satepi so wóšom muži žyhna wohnjadka rybarskeho czołma.

*** Syhne wichory a dešcze w Italskej.** S poknázneje Italskeje pschikhadžeja powěsče wo wulkich schkodach, kiž su dešcze a wichory naczinike. Pschi zyhnym ligurskim móřskim brjosy zyhnuje žyhny orkan. We Genuskim pschistawje wottorhny wichor někotre łódze wot kótwizow a sehna je, so do pschistawnych twarjenjow krasnychu. Wjednistwo pschistawa je łódzam sakazało, pschistaw wopuschczicz. Też wulke parne łódze niesmědźachu wujěcz. W měsacu šamym je wichor ludži spowalak a ſ tšěchow zyhnele dele smietał., kiž su někotrych cžłowjekow kranike. S Breścije a Bergamca powě so wo wulkich powodženjach, kiž su schtyridnjowne žyhne dešcze sawinowale. W Ferrarje a Parmje je wichor šamo murje spowalak. Padaze kamjenje su schtyri wobzoby sarajnje. We wokolnosczi Parmy su schtwórtk wjeczor semjerjenje zaczuli.

*** 70 wagonow žita so spalilo.** Po powěsczi ſ Budapešta je so pschi wulkim wohnju w parnym młynje we Czornej 20 wagonow rožli a 50 wagonow pschenzy spaliło. Woheň je najpjerwje ſ teje pschicžiny nastał, so je sbožadło w młynju tčzasy westało a so tu so powjazy horze sčkale, ſ czimž je so drjewjane wobbicze sapocžało žeglicz a palicz.

*** Dźeci thodża pjane do schule.** Pschi wurodźowanju wo jakosczim naczinu da samjesowanja wudawania alkoholskich napojow na ulodostinych wosjewi wuherści ministr sa ludowe derjenczenje mjes druhim, so we wuherskej runinje bywa mnoho wjeskow, hdźež drje dobre wino dóstaja, ale hdźež nimaju dobreje wody k piczu. Statistika podawa runjewon pschemóžazy wunoschk. Sčo tam wsy, w kotrychž wot sta 50 hacž 86 dźeci rano we 8 hodź. pjanych do schule pschindže. W tajšich wsach wuherske finjeczerstwo arteskse studnje wjercžecz dawa.

*** Schpaništi rybarsti czołm so podnórik.** Njedaloko Cieschich kupow bliško schpaništeho pschistawneho města Vigo je so schpaništi rybarsti czołm podnórił. S dwanasczje muži žyhnuje wobšadki je so dźewjecz muži zatepiło, tšjoch mózachu wulkhowacz.

Listowanje.

H. B. Njeje w testamenczje dla pschipokasanja hypothekskeje danje niczo postajene, dha šmy Waschemu měnjenju, so dań hacž do posmjertneho dnja do šatwostajeństwa ſhtschа a dźedźiczelka (herbowka) na na nju hakle wot tuteho dnja prawa. Szyka požahuje so nabóhostny sakoń jenuž na nabóhostne hypotheki, kotrež na podobny najspjetstkowanja so sažo sapisachu, hdyž běchu wuschmórnjene. Wo taikn so po zdaczu njejedna. Dźiwajo na tutu wuschmórnjenu a sažo sapisanu hypotheku na so dań wot 1. 4. 26 płaczicz.

Dary za „Towarstwo pomocy za studowacych Serbow".

Dotal kwitowana (1. zběrka) hr. 9,50

Na stipeńu Emu Łukašec w Krónčy darichu:

Łukaš	—,50
Polan	—,50
Cyž	—,50
Jordan	1,—
Trejna	—,50
Gano	—,50
Šota	—,50
Krane	—,50

Wšo hromadźe hr. 14,00

Wutrobny dźak wšitkim darićelam, wo dalše dary so prosy!

Hamiske wozle cyjne z Budyšina.

Smutkowne ministerstwo je akcijowemu towarstwu „Sächsische Werke" w Drježdźanach

sa twar 100.000 wolframoweho nowoska kupjeneho wuda wot wulko-nazowjece dźełanje w Hirschfelde do pschemjenjacžkeje dźełarnje w Drježdźanach (Nord) po § 14 wuherskeho sakonja ze 24. junija 1924 spodčenu we ... 53 ſ wumjedźenju pschibywanskich dźiwow na zuriich telowonicach (hlej wosjewjenje 13. mej 1927) wo dalsche 6 měsjacow, wot dnja tuteho wosjewjenja, podalschito.

W Budyschinje, 10. nowembra 1927.

Hamtske hejtmanstwo.

Konkursowe jednanje nad samoczinom firmy C. Alfred Schołta w Budyschinje — wilowanja ſ techni kei wotsebje wolijenej, tukami a benzinom — bu po wobmócnim skónczenje termije spódnjene.

W Budyschinje, 7. nowembra 1927.

Hamtske ſudnistwo.

Rżany słomu

kupuje **Wojeński zastaranski hamt w Budyšinje.** Telefon 3020.

Towarstwowski powěstnik.

Budyšin. „Nadźija." Příchodnu wutoru (15. 11.) wječor 1/2 9 h. mamy w Kat. towařšowni zajimawy přednošk. Wšěch swěrnych Serbow wočakuje

Budyšin. „Bjesada" skhadźuje so kóždu póndźelu w Serb. kofejowni.

Bukecy. „Jedn. Sokol" zwučuje kóždu sobotu wječor we 8 hodź. Přińdźe z časom!

Delni Wujezd. Serb. tow. „Zahrodka" wotmeje jutře njedźelu swoju měsačnu zhromadźiznu p. Haškec. Tuž njech wšitke sobustawy přińdu!

Domowina. „Župa Jan Arnošt Smoleř." Mjenowana župa změje njedźelu, 13. novembra, pop. 1/23 h. w Serbskej kofejowni swoje porjadne župne posedźenje. Wočakuja so předsydstwa wšěch pjeć podskupinow cyle wěsće; rad witamy pak też předsydow k župje přizamknjenych towarstwow. Dnjowy porjad: 1. Naša skutkownosć. 2. Posmjertna pokładnja. 3. Swjedźenje skupinow. — Přińdźe wšitcy a z dypkom. Kruče chcemy dźełać, čas khwata. Nazyma a zyma — čas dźěła! P. Krječmař, župan.

Njeswačidło. Na njedźelu, 13. t. m., postajene posedźenje tow. „Jutrnicy" dyrbi wupadnyć. Příchodne porjadne posedźenje so hišće wozjewi.

Pančicy. „Lipa Serbska" (měšany khór) wuleći sebi srjedu, 16. novbr., do Žuric a trjechimy so pola našich tamnišich sobustawow wokolo 6 hodź. wječor. „Spěwnik" a dalše noty sobupřinjesć. Ching.

Raibicy. „Lilija" spěwa štwórtk (17. t. m.) wječor we 8 hodź. a dale porjadnje, jenož štwórtk před swj. Katyrnu nic. M. H.

Serbska towarstwowa skupina „Hrodźišćo", ke kotrejž přisłušeju spěw. tow. „Radosć" a „Nar. serb. tow." w Bukecach, „Zerja" w Hrodźišću, „Nadźija" w Rokojcach a „Jědźeńka" w Dubrawcy — změje pjatk, 18. novembra, wječ. w 7 hodź. w Symankec hoscenu w Njechornju zhromadźiznu. Dnjowy porjad: 1. Zhromadny wuńet skupiny w přichodnym lěcu. 2. Wuhotowanje skupinoho swjedźenja 1928. 3. Rozprawa wo posmjertnej pokładnje; přednošk je nam dobročiwje přiwzał. — Zastupjerjo wšěch naspomnjenych towarstwow, kaž też jich sobustawy a druzy lubi Serbja su wutrobnje přeprošeni. — Njech pak je kóžde tow. cyle wěsće zastupjene.

Skupinu, předsydstwo: J. Róža, předs.

Zwjazk spěwnych towarstwow. Wobdźělenje na prěnjej pruzy (6. XI.) njeběše jara bohate. Tuž so prosy, zo bychu so wjacy za tutu wěc zajimowali. Příchodna pruha budže **njedźelu, 20. nov.**, popołd. w 4 hodź. zasy w „Serb. Domja. Štož so na tutej pruzy njewobdźěli abo hewak swoju spěwnu khmanosć za předležacy zamĕr podpisanemu dopokazać njemóže, so při dalšich pruhach wotpokaza a njemóže so jako spěwař na jězbje wobdźělić. Čo. 179 a 180 w nowym „Tow. Spěwniku" budźetej so příchodny raz přepruhować. Wukńe to trochu z hłowy! Hłowny dirigent.

Ložowe dildne a čelne šaty

twjelki a trěnja, frotěr šaty, płat za šaty we wšěch płaćizy. wupjerki, pjerjo a mošk

M. Rätze a syn

w Budyšinje na Kěz. drózy 4

Sprawna, přistojna

domjaca holca

kotraž je šulu wukhodźiła, so k now. lětu pyta. Konditarnja Edm. Harnisch w Budyšinje při Lawskej wěži.

Sprawna serbska holca

na malu žiwnosć so k nowemu lětej pyta. Bliže je zhonić we wud. „Serb. Nowin".

Rjane prosata

su na předań w Małešecach čo. 97.

Młoda wysokosuchena

čehniw. kruwa

mjez dwěmaj może so wolić, je na předań w Daltzach čo. 5

Dwaj 4 lětn. konjej

ma na předań Jan Natuš we Wukrańčicach.

2 1/2 lět. stary zrěbc

je na předań

w Kumšicach čo. 1.

Něk. młoda, wysokosuč., dobre

wužitkne kruwy a synu čehn. kruwu kaž rjane dźěhaki

předawa tunjo a też zamjenuje

Max Köhler w Nižej Way a **Paul Köhler** w Njeswačidle

Copie spódnje wobłečenje:

wobleki, košle, kholowy, šlipry, prynceske suknje, chenilijowe rubišća, zoki, nohawicy nětk hišće jara tunjo.

Walter Noebel

w Budyšinje na Bohatej hasy 16.

Magnetny dom!

Dom hódnostnych tworow!

GÖRLITZER JOHANNES

Kaufhaus Schwarz

Sprawa dom

Wolmjane muselliny a pisane židy za šórcuchi

zelene, čerwjene a módre sukno za suknje

čorne počehnjenje za kónduše

pisany barchent za kónduše

čorne wobsadki za kónduše

pisane wobsadki a banty wokolo žiwota

wolmjane tkanliny a židy za nahlowjace rubišća z přihodźacymi židźanymi francami, chenillowe rubišća

Wosebje tunjo:

catinowe šórcuchi, pisane a jenobarbne 3.50

hotowe kapy a banty za holcy . 0.95

čorne, běle a różobarbne Moiréjowe banty 2.50

Dobre čehnje k sebi!

Pónděelu a wutoru wuktaduju wjezlo (wagon)

njewuběranych běrnow (Woltmann)

a prošu wo wotewzaće

Albert Pantz, tišlička w [illegible] c

při dwórnišću.

Woscbity wobkhod

za

nawočnicy, šciparje, (Klemmer)

dalokowidy atd.

Specialist

nowočasneje wočneje optiki

Erich Lenz

w **Budyšinje** na Seminarskej drózy 5.

Pytamy sprawnych předawarjow a roznošowarjow za „Předźenak"

Smolerjec knihićišćerńa a knihařnja

zap. družstwo z wobm. ruk. w Budyšinje (Serb. Dom).

Parny vulkanisěrowanski wustaw

M. A. Fuhrman w Budyšinje

při Mjasowych Jětkach 8 Telefon čo. 3053

Wěcywustojnje zarjadowana z nowočasnymi naprawami wuhotowana, wuporjedźerńja za awtowowe mantle, za mantle motorskich, jězdnych kołow kaž też za šlawchi.

Hódnostna metoda — spěšne a tunje podawanje.

Žane čakanje! **Žane čakanje!**

Přesadźowanje drjewa.

Wutoru, 15. t. m. předawamy na přesadźowanje za hotowy pjenjez na Bukowcynem revěrje:

170 rm. khój. palu. halzow
1000 „ „ walčiny
20 „ pjeńkow nastajane
50 losow „ k samokopanju

Kupcy zeńdu so 8 1/4 hodź. při hajnikowni w Bukowcy abo 8 1/4 hodź. na Psowjanskej-Drobjanskej drózy při pěskowej jamje.

Hajnišce zarjadnistwo w Minakale.

Kulturwehr

njech sebi kóždy w „Serb. knihařni" w Budyšinje skaza. Wukhadźa měsačnje a płaći štwórćlětnje 2,50 hr.

W. Köhler

w Budyšinje, Hłowne torhošćo čo. 9, pódła Kupnicy zhotowja **mošKowe a wolmjane plachty za hodowny blido** Mošk a wolmu może tež kóždy sam k tomu podać. Najl. zhotowjenja. Sprawne płaćizny.

Wšě družiny hnojidłow

ma stajene na składzie

Žitny dom w Kamjencu

wotnožka w Pančicach.

Vogtland. wumělske Madraske **gardiny**

tež za małe wokna, tunje vitražowe tkaniny, canki, kromy

Ida Erlerec zwoź. Würkerowa w Budyšinje, Zw. Lawska hasa 10 rěk Kreuzrynkowho mosta.

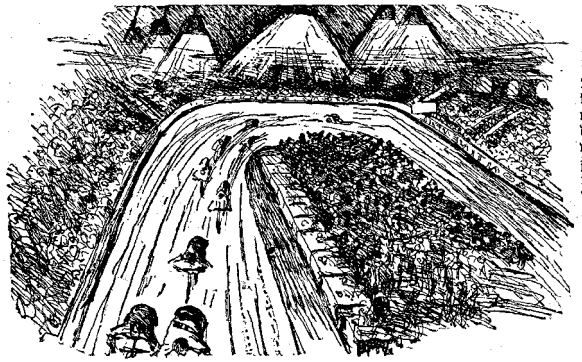

Napschemo jězdženje na kolach.

Naschi wobrěs wjedze nas do jeneje Barlinskeje sportowneje. To je městnosćo sa wukonjenje sporta. Do toho słuschi też jězdženje na koleßach. Tu su pschiprawili mjesnarodne napschemojězdženje schěći dnjow pospochi. Sportownja je wulka sawrjena kólnja. Potajkim jězdženje njewotměraja na sławnych dróhach. Koło wokoło a wokoło jedźa pschihladowarjo po ntzogach. Cźi dyrbja, žo wě, sa pschihladowanje sastup sapłaćić. Tak ma tajka sportownja też swoje dochody. Kaž i naschego wobraza spóznawamy je wjerch, pschetož żyrne na wjerchu wiszaze elektriske lampy sportownju wobswětluja.

Prěnja sjawna cźitarnja sa błepych w Charlottenburgu.

Wbohi błepi nawuknu i wulke prózu a ćerpliwosću je strom swojich wucźerjow też cźitaja. Sa nich pschihotowane knihi s cźažopisy njejsu znano na papjeru cźischcźane, ale do papjeru wutłoczene. Cźuje w tónzkach porstow wbohich błepych je tak kraśnje wuwite, so hnydom najnadrobnischo rozeznawaja, cźeho so i tónzkami porstow dótknu. Tak su nawulli swoje wutłoczene a tohodla trochu posběhnjene pismo cźitaja. Sso nětk, su ja nic cźischcźane knihi a nowiny nješchtr drózsche hač nasche wschědne. Město Charlottenburg je sa nich wobebitu i takimi knihami a cźažopisami wuhotowanu cźitarnju pschipr wiło. Naschi wobraz nam je wjedze.

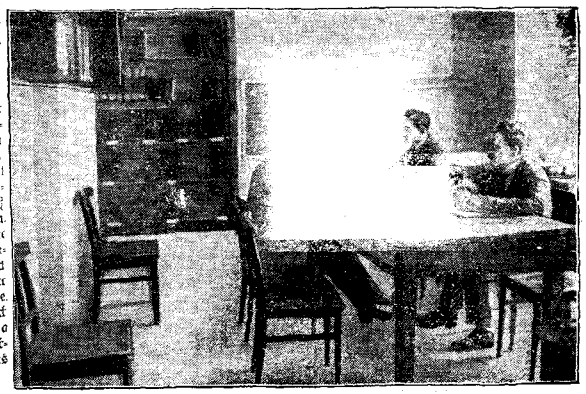

Knjezejstwowy radźiczel i Heydebrand a Laśa psched Wrótslawskim sudom, dokelž jeho winowachu, so je swoju mandźelsku satśělił. Sud jeho wuwinowa.

Hdźe je honjeć njedźiwjedźow!

Wupytanje wobraza w tydźenšchim cźišle: Wobroczeje wobraz na lěwo, w lěwym rózku tśi lischka.

Hódanečko: Cźohodla i wopitzone na židke dóndże?
Wuhódanje tydźenschego hódaneč.: Dokelž sady wocźi nima.

Naš čas we wobrazach

Co. 46 **W Budyšinje, 12. novembra 1927** **3. lětnik**

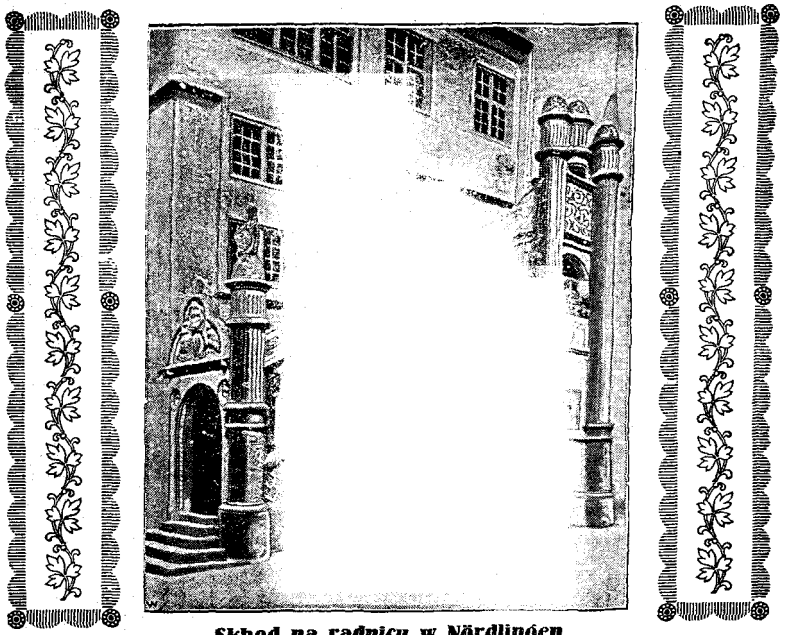

Skhod na radnicu w Nördlingen.

Pódla zyrkwje žwjatcho Jurja ma městaćko Nördlingen hischcze wjele sajimawych sastarskich twarjenjow. Do nich słuschi też radnica. W njej thowaja wschelake starožitnosće a wobraźy starych wumołatych molerjow. Do hornjeho poschoda radnicy wjedze sajimawy schód. Jón sakuźichu w lěcze 1618 a wuttwarichu jón w Gotiskim stylu, potajkim w cźažu, hdyž bě gotiski styl hewak bóle do sahnyła. pschischok. Městaćko wobdawaja hischcze schěre murje se starodawnych cźažow a do njeho wjedu hischcze sastarste wrota. Město pomni wichorate cźažy. W starych liseźinach i lěta 898 je prěnjemu rasej mjenuja. W tśicźelětnej wójnje je město wjele wutracź dyrbjało. W lěcze 1634 je kěžorjazy wobléhowachu. Cźi běchu 30 000 muži žylni. Schwedojo thwatachu měsćej na pomoz. Jim roskasowaschtaj wójwoda Bjarnat Waimarski a general Horn. Pobledni chżysche pschiłhad seźylnjenjow wotcźakacź. Tola wójwoda Bjarnat bě njeścerpliwschi. Hižo 5. sept. sapoczě kěžorske pschimnacź. Dóndże k wótrej a žurowej bitwje. Ta trajeschě hischcze 6. septembra. Kěžorskim žo poradźi Schwedow stónknje wotrasnej a pschewinjeć. Cźi słubichu 12 000 morwych a 6000 ranjenych a wschě swoje kanony. Kěžorscy běchu někto njewobmjesowani knjeźicźelo w powušchej Němskej. Schwedojo žo někto i Franzowskej swjasachu. Nimale 11 lět po tym howrjeschě tam sašo nowa bitwa. W lěcze 1647 Bajerscy město wobléhowachu a do njeho tśělachu.

Nördlingen.

Tuto měšaczko leži w schwabersteinskim wokrjesu w Bayerskej. Wono leži w kraŋnej horatej strinje. Wobydlerjow smjeje nječo 15 000. Na pódlastejazym wobrazu kupimy na torhoschczo měšaczko. Je wobrubjeja nimale sastarske domy. Psched nami wupina so wjeja zyrkwje zwjatcho Jurja. Ta je protestantska. Na njej twarjachu nimale 80 lět, wot 1427 hacz do 1505. W lěcze 1880 ju znowa wobnowichu a wuporjedźachu. Wona je natwarjena w tak mjenowanem pólnogotiskim stylu. Lětša a to póndźelu, 7. novembra, zwjeczesli se zwój 500 létny jubilej, jo jejnemu twarej sakladny kamjeń położichu.

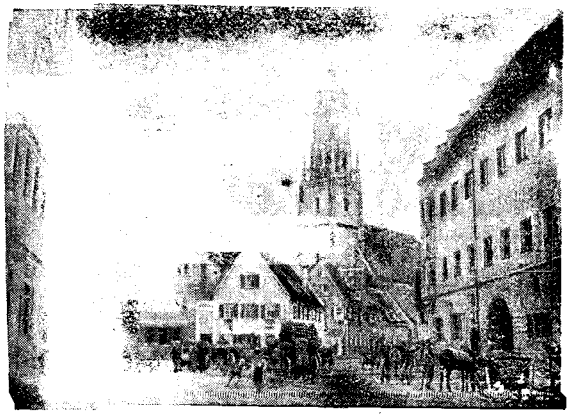

Hwězdna kharta na měsaz november 1927.

Hwězdne wobrazy swjatuja typkate czarki a su cyłkowane. Pißmiki su pschikrótscheniu jaßnych hwězdow. Kóżdy druhi dźeń je naspomnjene, kdże měšaczk steji, schip pokasuje, do kotreho konza khodźi.

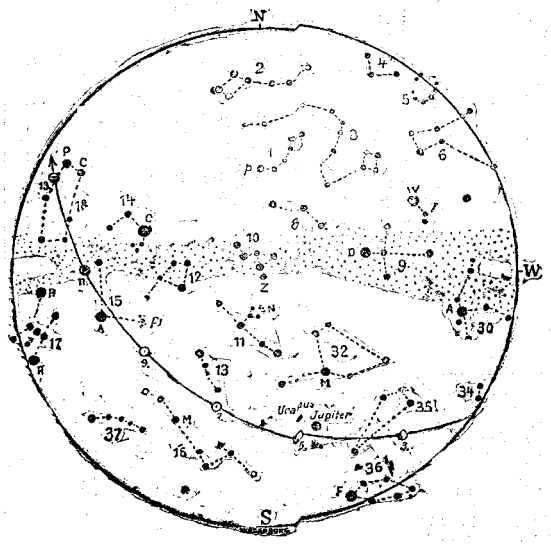

1. Mały mjedwjedź (Bär)
   P = Polnozna abo polarna hwězda.
2. Wulki mjedwjedź
3. Smij 4. Cżołmaj
   A = Arktur.
5. Króna. 6. Herkules
7. Warnto, (Leier)
   W = Wega
8. Cepheus
9. Kokot (Schwan)
   D = Deneb.
10. Cassiopeja
11. Andromeda
    N = Mira.
12. Perseus. 13. Boran
14. Wójnik (Fuhrmann)
    C = Capella.
15. Byk
    A = Aldebaran.
    Pl. = Plejady.
16. Mórska ryba
17. Orion
    R = rybel
    B = Beteigeuze
18. Dwójnikaj
    C = Castor
    P = Pollux
30. Worjoł
    A = Atair.
32. Pegasus
    M = Markab.
34. Kozyrózł
35. Wódny muż
36. Ryby
    F = Fomalhaut.
37. Eridanos

Z = Zenit.

anety abo khodźazo hwězdy: Jupiter a Uranus, Zenit.

Pluwoza wuporjedźerija wodowych letadłow.

Tutu pluwozu wuporjedźerija mjenuja ſ jendźelskim słowom „Doli". Hacz dotal twarjachu tajke pluwoze wuporjedźerije ja kóńe na morju. Nětko twarja wogrómne letadła sa pschelećenje morjom. Tohodła je jena Lübeckſka ficma na myßlicźu pschischła ja pschemórske letadła też pluwoze wuporjedźerije twarić. Sſrjedu, 2. nov. t. l. su prénju tajku wuporjedźerinju do trjebanja wsali. S naschim wobrasom naschich cźitarjow k njej wjedźemy. Sady widźimy pschemórske letadło. Te so hotuje do wuporjedźerije so podacz. Tohodła su je hacz na wjetch wody wusběhnyli. S pomozu wěstych pschipraŋow samoża wuporjedźerinju mjenje abo bóle hłubje do wodu pohnuriś.

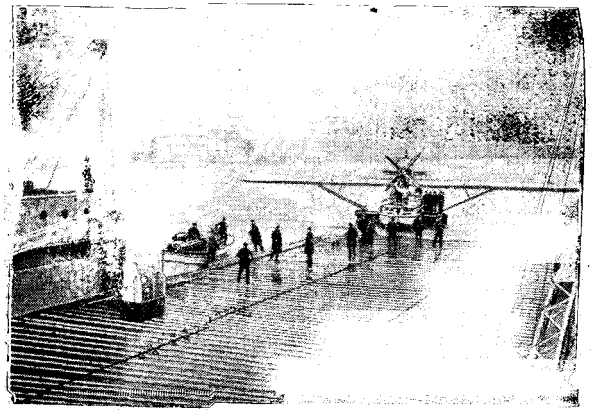

Powodźenje w dolinach Hornjeho Rheina.

Réka Rhen ma swoje źórła w raniſchej Schwajzarſkej. Wona pothadża ſ wjazorych ſ wyßokich alpſtich horow ſchwórcżatych rěcżkow. Najprjedy k polnozy běżo sawinje w ſ wjeczoru. Do raniſcheho konza Bodanſkeho jězora so wulewajo we wjeczornym konzu ſ njeho saso wuſtupuje. Wot swojeho spoczatka hem hacz do Bodanſkeho jězora su dolinu lětża w augußcze cżekłe powodźenja pschětracź dyrbjałe. Powodźenja pschihotowachu hrózbne sapuſcźenja. Nasch wobraz wjedźe nas do tamniſcheje sapuſcźeneje krajiny. Nětko tam pilnje dźełaja, rospadanki wotnoſchuja, domy ſ nowa twarja, dróhi a pucże naßypuja a hacźenja wuporjedźuja.

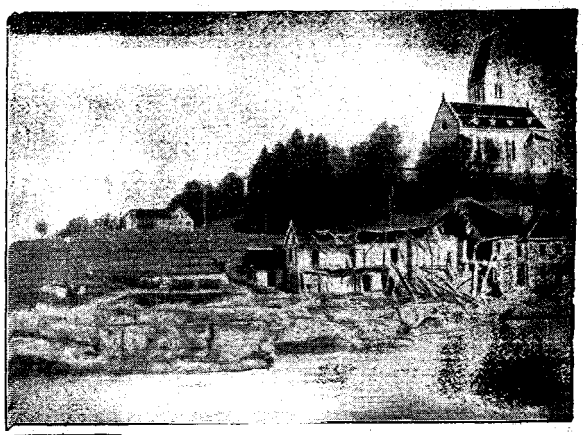

Starożitnoscże rhja je semje. W Branibórſkej su ſtarożerbſke pohrjebniſchczo wußlědźili. Hdyż su wuryte ſtarożitnoscże rjane, němſcy wucźeni wudawaja, ſo su germaniſke, su-li ſchpatne, praja, ſo su żerbſke.

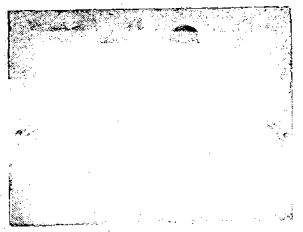

Toulouſke huſy na wuſtajeńzy pjerijnaſkeho ſkoka we Barlinje.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so ze mały rjadk 20 złot. pj. Wobčasnje so stajace nawěstki a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. n n

Za 8. M. s płaći měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,30 zł. kr. Do wukraja 16 Kč. Kóžde čo. płaći 10 zł. pj. Wudawa a dźěi Smolerjec knihiličerjenja, rsp. dr. s o. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2087.

Čisło (Nr.) 265 — Budyšin — Pónjelu, 14. novembra 1927 — Bautzen — Lětnik 86

Stegerwald přeciwo Köhlerej a Keudellej.

Spomnjenja hódnu rěcź k nacijskej němskostatnemu schuslstemu sakonja je němsko-ześijski sapódlany Stegerwald we wólbnej shromadźinje hessenskeje zentrumskeje stronY we Darmstadtu měł. Sa njemóžne ma, so by so němšti ześir na wěsku schulsku druźinu po wjetschinach swjasał, **dokelź pak so dojednanje mjes stronomaj njeodhdi dopicź, dyrbjeli so radsiho schulstemu sakonja wobrać, dyźli hubjenemu kompromiśej pschihłosowacź.** Stegerwald nochze schulske praschenje jako koalizišce praschenje wobhladowacź.

Pschi **praschenju sastojnischeje nuzy** Stegerwald mjenjenje sastupowasche, kotrejž je hižo ś jeho Paderbornskeje rěcze znate. Sćmy so do nsdolneho porjada motali. Němske knjezerstwo je jón ś bojosću pschipraschiło, tola nje na sześoku pomyślniło. Mjeno němskeho finanznego ministra njenjenuje, bě Stegerwaldowa rěcź k tomule themje **jenicźta wulka wobstórźba pschećiwo dr. Köhlerej.**

Se shromadneho poradzenja zentrumskeje stronY němskeho a pruskeho ześira Stegerwald idźeli, so je němskostatny zentrum wobsamknył, žadanje Hessenskeje na němski stat podpjerać, dokelź ju woprawnjene. **Hessenska njeźmě so ś němskeje krajneje charty tłubicź.** Stegerwaldowa shromadźizna so ś wulkim hołkom kajsche. Cźrjóde sastojnikow Stegerwalda wołaso pschija a hnydom pschi spoczatku herjelo a protestnjo shromadźizmu wopuschći.

Dawczowy plan dyrbi so wotstronić.

Sso ś puczowanja po Europje wróćiwschi je prjedawschi prezident Newyorkskeje wikowańskeje komory Irving Th. Busch prajił, so ju w Ameriźy němske hospodarstwo sawześe pschecpoptimistiśnje pohudźili. Ssym pschesmědźeny, so dyrbi so rewizija Dawesoweho plana na někajke waschnje stacź. Smylka Dawesoweho plana ju pschede wschěm Beitcarej pschijimjacź, kotrejž je na tym wobstał, so je njeźmědźišche wo tym wuradźowacź, kelko by Němska mohła sapłaćiźej, ale wo wyšokosći sumy, kotraž ma je Němskej wudrećź. Hdyž dyrbi so Dawesowy plan pscheměniźej, potom je to stanje, dokelź Dawesowa komišija njeje swobodnu ruku pschi wudźelanju plana měła.

Žane dojednanje w cigaretowej industriji.

Pjatk běchu so sastupjerjo dźełodawarjow a dźełaćerjow w němskim dźełowym ministerstwje k njejasajemu rospranju sešli. Ministerstwo bě wobe stronje pschepruwało, so by pschehlad dostał, hač by móżno było, kompromiss wumnacź. Ministerstwo sastupjerjow stronow dźełowych złyschesche, dźełodawarjo prajichu, so jim ani sahadnje ani hospodarsce njeje móżno, někajke pschiwolenja cźinicź. Dla tehole sćejischa dźełodawarjow, so so rospranja bjes wuspěcha pschetorhe.

Sastupjerjo němskeje zigaroweje industrije su so po rospranju w ministerstwje sešli, so bychu pohłednje pschihotowali pschewjedźenju strajka cźinili. Teź sastupjerjo dźełodawarjow su so shromadźili a wobsamkli, dźełaćerjow dźela wusamknyć. W Němskej so nehdźe 120 000 zigarnikow ś wusamknjenjom ś dźełka potrjechi.

Strajk w dołhowjeczornym němskim kanalskim łódźnistwje.

Łódźniźy na kanalach dołhowjeczorneje Němskeje, strajkuja. Wot 28. februara 1926 bě so jim wschědna mzda wot 5.35 hr. na pózdźeł na 5,78 hr. powyschiła. S tym so łódźniźy dla pschiběrazeje drohoty njejsu spokojite. Nochcedźa so ś dźełu prjedy wróćiź, doniž so njeźu sćełowace žadanja dopjelnile. 1. Žadana mzda so pschiwoli. 2. Wschě wupowědźenja ś dźełka so wróćo wotmu. 3. Nichtó so njenaprawi. 4. Wschě dźełka so sapłacźa, kotrejž so je cźas strajka dla sawoześenje łódźow cźinja.

Rusti kwaš.

Ssotra prjedawschego němskeho kněza, swjedowjenca Schaumburgsko-Lippeske prynjesa so 24. novembra w ruskej kapale w Wiesbadenje ś ruskim emigrantom Sukbowom swěrowacź da. Njewěsta je 62 lět stara, nawoženja hakle 23 lět. Sukbow je thudy cźeknjenc, kotryž je so hač dotal dyrbjał ś najwjetschej nuzu bědźicź.

Pschepytanje w kommunistiskim zentralnym žydle w Barlinje.

Pschi němskostatnej zentrali kommunistiskeje strony w Barlinju je policija na nanowjenju wyschiseho pjenskostatneho rěcźnika bydło pschepytała. Dźe wo prozeß wo wjelspercherabże dla spiża „Rucź k dobrezu“, kotryż po mjenjenju wyschiseho statneho rěcźnika wjelspercheradu wopschija.

Wo pschisamknjenju Austriskeje k Němskej.

Napomnjenjeli dźeń pschimérowego dnja so Pariski „Temps“ ś pschisamknjenje Austriskeje k Němskej, kotrejž je so ś pschedstejazym wopytom němskeho kanzlera a němskeho swonkowneho ministra, kotrejž snowa sajimuje sjawneho mjenjenja sbudźuje. S dosćź cźinjenjom „Temps“ pschipomni, so so ś němskeje kaž ś austriskeje knjezerstwoweje strony praji, so nima žaneje politiskeje wažnosće. To pak njewusamknje, so so njebndże praschenje pschisamknjenja rospominacź. Hacź runje budża wobdźělnizy wo tym mjelczeć, wopyt tola wožebitu okmodrom wulwori, kotraž budże je pschicźimu manifestazijowu wschoněmskich kruhow. „Temps“ ś napominanjom stónczi, ś napominanjom na swjatkarjow, so bychu prózowanje wo samostatnosć Austriskeje a hospodarskim a finanznym nastupanju pohonjeli a sa skutkom podpjerali.

Swětowe wuhlowe wikowarstwo před nowej krizu.

Snanjenjow bywa pschego wjazy, kotrejž pschipowědaju, so smeje wuhlowa industrija zyłeho swěta bórzy hischcze cźežischego stejischego, hacź mjeńsche jo do wudrjenja strejka jendźelskich wuhlowych dźełaćerjow w lapreji 1926. We Belgiskej leża w tamnischich wuhlowych zentrach sahe 1,6 millionow tunow nadźełaneho wuhla na składze. We wuhlowym distrikcze wokoło Charleroi w potodnischej Belgiskej je **krisa wotbycża** wosebje wótra. Tam hižom za jednym měsaz dołahaze wuhło nakopjene leji. W brjedźischcu wuhlowych podłopkow pola Luika maja na dźełaćej dujowo na składze.

Wuhlowe płaćišny su pak w Jendźelskej tak žylnje spadnyłe, so jo dźełanje wuhla dźeń wote dnja sdawa bycź jo mjenje wuplaćaze. Płaćišny sa wuhło, kotrejž Jendźelska w swojim ramjenym kraju pschetrjeba, njejsu wjeso hischcze tak žylnje spadnyłe. Wone runaju jo něhdże płaćišnam w lěcze 1925. Ale płaćišny, po kotrychž Jendźelska swoje wuhło do nuzraja pschedawa, pak su wo wjele nišsche. W Cardiffje sapisachu na pschikład tunu cźornego wuhla tónz oktobra 1925 ś 22,96 hr., tónz oktobra 1926 ś 56,10 hr. a tónz oktobra 1927 jenoź je 16,68 hr.

Take płaćišnowa politika je **škodupschinjejska**, so so jendźelskim wuhlowni industrialni pschego bóle ś myślicźu pschećerjelaju, so bychu so wužšcho sjednorjali, so bychu na tuto waschnje spadowanju płaćišnow sadźěwali. W někotrych distriktach su hižom tuniuje wo tajkim sjednoćenju jednali.

Sa wuhlowom industriju w Němskej maju podawki we Jendźelskej wožebitu wažnosć. S **kedźbliwym wóčkom** teź němscy wuhlowi industrielnicy je wobdźěłuja. Doniž so w Jendźelskej wuhlowi pschedewsdźałelo njejsjednoca, njeje móżno, so bychu němscy pschedewsdźałelo ś nimi dła płaćišnow jednarź mohł. Wuhlowi industrielni so najhórscheho boja. Snižowanje wuhlowych płaćišnow we Jendźelskej je sa nich hrožazy strach. Němska je wjeso nusowana, swoje płaćišny tež nisko dźerżeć.

Nusowany dźisum w puczowanišich pašach mjes Austriskej a Czěskosłowakskej so 1. januara wotstroni.

Mjes Czěskosłowakskej a Austriskej je so dojednało, so so we wobchadźe mjes wobėmaj krajomaj wot 1. januara 1928 nusowany dźisum puczowanišich pašow wotstrowi.

Karolowe wotrjeknjenje trona.

Ssobustawam rumunskeho parlamenta je knjezerstwo spiš **„Akty a dopizy wo wotrjeknjenju trona něhdźischeho kronprynza“** pschepodało. Něhdźischi kronprynz je so tši krócź trona wotrjekł. Prěni krócź je so to 2. septembra 1918 w Jassach někotre njedźele prjedy stało, hacź je so **w Odeźy ś knjeznu Zizi Lambrinez swěrowacź dał.** Tehdomnische knjezerstwo pod pschedsydstwom Marghilomana chcyschce **wotrjeknjenje** pschijeć, mjes tym so Bratianu prynzownu kwoćel ś jeho mlodoscźu sakrolwicź pytasche. **Woprawdźe kral** prynza Karola, kotryż bě so **mjes tym wróćił**, lahodnje potkhołsta. 11. novembra 1918 prynz Karol njeprajcźiwe cźinjenju mandźelstwa ś Zizi Lambrinez pschihłosowasche, kotrejž Bukareschći kassaciski sud 8. januara 1919 wupraji. 1. august 1919 pak Karol Zizi Lambrinez list napisa, we kotrymž praji: „Njedźiwajcy na njeprajcźiwe prajenje nascheho mandźelstwa njeje**ym** zenje pschestał, žebje jako Twojeho wotrjeknjenja wobhladacź.“ Tón samy dźeń so snowa tróna wotrjeknu a wschitkim wjednikam politiskich stronow žywje wotrjeknjenje pišmnje idźeli. Tehdomnische Bratianowe knjeże.stwo nochcyschce Karolowe wotrjeknjenje pschijeć a Karola na puczowanje pósła, so by cźaš k pschemyślenju namałak.

Karol so po prózwje krala Ferdinanda na puczowanje do Egiptowskeje, Indiskeje a Japanskeje poda. Sso wróćiwschi, so Karol 10. měrza 1921 ś grichiskej prynzesu Helenu woženi.

K tśeśemu Karolowemu wotrjeknjenju trona tónz 1925 dla jeho lubkowanja se žonu rumunskeho kapitana Lupesca doidźe. Dla tehole skandalneho wobkhada kral Ferdinand rasnje sakrocźi. Karola do Londona k porjadnej kraloweje Alexandry pósłachu, hdyž bě najpredy ś cźesnym złowom słubił, so so hody wróći. We wukraju pak so Karol ś Lupesowej setka a ś Venedźiga o nowe wotrjeknjenje trona pósła, w kotrymž kralej Ferdinandej wosjewi, so tole wotrjeknjenje jako njewróćitwe wobhladuje. Sdobom proschesche, so **bychu** jeho jako **kohustaw kralowskeje gwóźby wuschmórnyli**, so by **prawo** dóstał, bruhe mjeno pschijeć. Sslubi, so so do minjenja dźesaća lět do Rumunskeje njewróći. Kral Ferdinand Karolej ś wobsełitym kurźerom list pósła, w kotrymž jeho na jeho nanowišće, dźesćesowe a mandźelske sacźuća a na to dopomni, so je wyšoki wojeński sastojnik. Njedźiwajcy teho Karol ś Lazescowej w Mailandze wosta a schtwórty raz **swoje** wotrjeknjenje trona wobnowi a wuraznje wosjewi, so **je** sdobom wschěch **swojich prawow** k lépschemu **swojeho** syna wotrjeknu. Kral Ferdinand, kotryż nadźiju spuschći, krónsku radu 31. dezembra 1925 shromadźi a narodnu shromadźiznu sa 4. januara 1926 powoła, kotraž wotrjeknjenje trona pschija a dynastiske praschenje, kaž też praschenje regentstwa wuprawi. Po tymle rosrudźenju Karol rumunsk. patriarchej 26. februara 1926 ś Milana list pósła, w kotrymž praji: „Wjele ludźi měni, so **ym** so wopor spschihžahanstwa pschećiwo mojej wobsoże sćinił, a so ju mje k mojemu znatemu rosrudźenju nuzowali. **Móžu wobkrucźicź**, so **ym** se **swobodneje** wole cźinił a so je sym **žebi** ześěhowe **swojeho** cźina **wědomny**.

Hdyž kral Ferdinand cźuješche, so bórzy wumrje, wón 4. julija 1927 **jeneho generala k prynzej Karolej do Parisa pósła, w kotrymž jeho napominasche, so by so swojeho wotrjeknjenja trona krucze dźerżał.** Kóžda agitazija, kotraž by so **pod jeho mjenom abo ś jeho pschihłosowanjom dla najlěpschina wjedła**, by tohorunja mohła dynastiske sajimy wohrožnyć.

Wobnowjenje zapuščenje Francowskeje.

Pschi składnosći finanznje debatty w sapuščenym kraju je minister swonkownych dźełow, Terden, **złedowazu** rospravu jo snowa natwarjenju podał: 98 prozentow pschedwójnjeho wobhladźeństwa je so do sapuščenych krajinow wrócźiło. 69 prozentow katastriskich twarjenjow a donowa a 88 prozentow industrijowych twarjenjow je so snowa natwarjło. Sa skhodu na imontobiliach je so 72 milijonow frankow wuplaćiło. Sapłaćeź dyrbi so 18 milijardow.

10 000 Franzowzow ś Porheinskeje wucźahnyło.

Wobhładźenske wójsko w Porheinskej so tón tydźeń dopschewjese a dopschestaji. Kaž je so ś němskeje strony hacź dotal fwěźiło, je so liczba wobhładźenskeho wójska hacź do tónza sandźenego tydźenja wo 10 000 muzow pomjenschiła.

Briandowa wólbna rěcź w Nantis.

W Nantis su njedźelu Briandowu kandidaturu sa pschichodnu wólbu do deputěrskeje komory postajili. Pschi **złedowazej** łościnje **mjeńsche Briand** rěcź, w kotrejž na **swoju** měrowu politiku pokasawschi praji: Wstawišnach su **žebi** Němcy a Franzowzojo husto napischcźiwo stali a na wobėmaj stronomaj su rjekowstwo wo pokasali. Němšti a franzowšti łud staj wulkaj ludaj, maja lépschinu a brachi, kaž wschitk ludy wschelakeho **charakteru. Cźehodła dyrbja so lóźde 10, 20 50 lět na hranicach?** Hdy by temu woprawdźe tak bycź dyrbjało, potom bychmy dyrbjeli na pschichodze ludow sadwěrkowacź. Pschiličźu **žebi** so cźešcź, so **ym** Němsku **namałwiš so by na měrowym stuku pschi sakhowanju podpisanych** ześěženjow a ś wumělenjom wsajomneje sprawnosće so

du Mara. Briand potom zadaſche, ſo by ſo politiſte dojednanje ſ hſpodarſkim dojednanjom wudospolniło.

Francowsko-južnoslowjanske zrěčenje.

Po podpiſanju franzowsko-južnoſłowjanſkeho ſwjaſka ſtaj ſwonkowniaj miniſtraj **Briand a Marinkowicj** nowinarjow pſchijeli. Pſchi tym Briand ſłědowaze praji: Sſmój runje zrěčenje podpiſałoſ. To je jednory akt, kotrýž ſ dołheho czaſa wobſtejazu wopraudźitoſcj, kotrež ſo na wopraudźitoſcj naſcheju krajow połožuje, potwjerdza. Hnydom po potwjerdźenju eſtejnje ſo dźenſche podpiſane zrěčenje Swjaſtej Ludowi ſapiſanju ſapoda a ſo potom wopſchijewi. Potom budźa ſwězyčcj móz, tak wopačne a ſłonyſłene ſu někotre wułożenja, kotrež mózemy dźenſa ſłyſchcz. **Sréčenje je ſo po duchu Swjaſła Ludowy ſakazite a njewopſcheja žanchu poſtajenja, kotrež ſo njeby pſchecjo ſabo na tónle dypk powołał.** Naju pſchecjelſtwowe zrěčenje ma jenoż ſamyſłne, měr w kraju mjeſy ſchkitacz, kotrež ſu ſo zrěčenjenji poſtajile. **Wono njewopſchija pſchecjiwo nikomu wótreho tónza. Druhim mozam je pſchiſtup ſchćeło wotewjeny.** Hdyž hakle dźenſa naju zrěčenje podpiſachmoj, **hdyž** je ſo tole hižo pſched lětom naſtajiłoſ, je ſo to jenoż ſtało, dokelž hacj dotal wěrjachmoj, ſo wjetſche abo tole wobſchérniſche dospijemy. Tola hiſchcze na tym njeſadźiwelujemoj, ſo może ſo w bliſchim czaſu tomu jenake zrěčenje mjes Južnoſłowjanſkej a jenym druhim krajom. — Briand pſchi tym njedwojomyſlenje Italiju mjenjeſche — podpiſche.

Južnoſłowjanſki miniſter Marinkowicj na wożebi to wopraſchenje wotmołwi, ſo hiſchcze wěcze njewě, hacj po naſtrówſnym puczu do Beograda w Romje njeſaſtaja. Nadźija ſo hiſchcze pſcheze, runje łaj Briand, ſo ſ Muſſolinom podobne zrěčenje wobſtamknje.

Sbratrowanjſke demonſtrazije w Ljubljanje.

Podpiſanje pſchecjelſtwowehe ſwjaſka mjes Franzowſkej a Južnoſłowjanſkej je w politiſkich kruhach najwjetſche ſpokojenje ſbudźiło. W Ljubljani na kłowným ſłowjańſkim měſeje, ſo wulke manifeſtazije ſe južnoſłowjańſko-franzowſke ſbratſjenje wotměchu. Manifeſtantoja pſched franzowſkim konſulat pſchińeſechu, hdyž mějachu ſo Franzowſku ſławjaze reče.

Wobydlerſtwo města, kotrež bě ſthorhojemi wuppſchene, ſo pjatk jako narodny ſwjaty dźeń ſwjeczeſche.

Organ ſłowinjſkeje ludoweje ſtrony „Sſłowenez“ dźeſche roſtajenje franzowſkeho póſłanza Darda, czeſkoſłowakſkeho póſłanza Schehy a rumeniſkeho póſłanza Emandria wojſewit, w kotrýž ſo wjeſele nad wobſtamknjenjom pſchecjelſtwowehe ſrěczenja wupraji a ſo jeho wulki wuſnam ſa pokazanje měra w Europje wuſoki hujże. Póſłanz Schehy na to pokazuje, ſo je franzowſko a južnoſłowjanſki pakt pożledne wopinadło w rjeſaju ſrěczenjow, kotrež Franzowſku ſe ſtatami Mateje ententy ſwjaſajn. S franzowſko-južnoſłowjanſkim ſrěczenjom měrowe twarjenje na Balkanje je dołhi ſ najwažnjiſchich ſkołpow doſtanje. Tehdźa Cjeſcho a Sſerbowy dźeń ſrěczenjeweho podpiſanja na wutrobu waſchnjo powołnjn.

Woithóſ w Parizu.

„Matin“ ſo w dźeſchim naſtawku ſ podpiſanjom franzowſko-južnoſłowjanſkeho ſwjaſka pſchecjelſtwa ſe běra a mjes druhim praji, ſo je roſhoriſenje wſchelakich wuſtrajnnch, wołoſebje italiſtich kłoſow, zyle njeſroſumliwe. Wołoſebje Italika je wot dweju lět dołeż ſtładnoſcje měła, ſo pſchi paktowych jednanjach wobdźělicz. Italika je poprawom też naſtorkł k podpiſanju daka. Jednanje wo pſchecjelſtwowym ſwjaſku je ſo hižo w lěcze 1923 ſapoczało. Hdyž Italiſka ſtama franzowſko-italiſko-južnoſłowjanſki ſwjaſk namjetowała. Tehdy ſo roſtrilanju praſchenja wo Rězy (Fiume) chzyſchcej Južnoſłowjanſka a Italiſka pakt dobreho ſuſodſtwa wobſtamknycz, a Italiſka bě Franzowſku pſcheproſyła, ſo by ſo pſchi tymle ſrěczenju wobdźělika. Franzowſka diplomatija po tymle napominanju cźinjeſche, dokelž mějeſche jo ſa praktiſke a mużitne ſa ſakhowanje měra. Ale nadobo ſo ſdaſche, ſo je Italiſka ſwoje měnjenje pſchemeńika. Franzowſka diplomatija pak ſo ſ naſtorkom, kotrýž bě Italiſka daka, dale ſaběraſche a wczera je wón k podpiſanju pſchecjelſtwoweho ſwjaſka dowjedźe.

W Italſkej ſo parlamentariſki ſyſtem wotſtroni.

Faſziſtiſka wulka rada je wobſamkniła, parlamentariſti ſyſtem wotſtronicz. Na měſto dotalneho ludoweho faſtupjerſtwa **rada ſchtyrjoch ſtow ſtupi.** Wona jenoż faſziſtiſku ſtronu ſnaje a ſo ſ narodnej jenotnej liſcžinu twjſoli. Zyły kraj twori jenicžki wólbny wokrjeſ. Wólicz ſmě jenoż produktiwny łud, to rěka 13 hſpodarſtich organiſazijow Italiſkeje, kotrež wſchitkich dźełodawarjow a dźełaczerjow wobſhahaju, wulkej radże kandidatow namjetuje, kotrąž łóżdeho na jeho ſpraſwne faſziſtiſke pſcheſwědczenje pruhuje. Dowěrnizy faſziſtiſkeje ſtrony potom liſcžinu wudoſpolnja. Nadalſki rady ſchtyrjoch ſtow dyrbja ſo hiſchcze nadrobnje poſtajicz.

Senat w ſwojim dotalnym ſeſtajenju wołtanje, tola ſo jeho waſchnje dźeſkanje pſchemeńi.

Rom ſo njewobdźěli.

W Romje ſanecho puca njewidźa, po kotrymž by ſo Italiſta, hdyž ſwoju aktiwnu politiku na Balkanje a pſchi Dunaju, mohła pſchi franzowſkich ſrěczenjach w tychle ſtronach wobdźělicz. „Bavoro d'Italia“ **tež** mózne poſrědniſtwo, kotremuž dyrbi pſchipowědźeny wopyt rumuńſkeho ſwonkowneho miniſtra Titulesca ſłużicz rajnje jako njeroſumny a njepſchiſprawny wotpokaſuje. Pokazuje ſo na to, ſo ma Franzowſka někto ſwobodnu hru napſcheczíwo Italſkej, hdyž Chamberlain rjekk, ſo ſu wězy w Alpach Jendźelſkej diesbźak.

Roshudźenje wo měrje a wójnje 1914 a někotre w rukomaj Jendźelſkeje.

Viktor Buſch w Parizſkej „Volonte“ Jendźelſku namołwja, ſo by **pſchecźiwo pſchediteżacemu wójnſkemu konfliktej Južnoſłowjanſkeje a Italſkeje wuſtupiła.** Hdyž budźiſche Jendźelſka 1914 ſ roſbudźenoſcju roſumiła daka, ſo wójnu njepſchipuſchczi, budźiſche ſo ſaloſna kataſtrofa wobeſchła. **Runje taž w lěcze 1914 někotre roſtudźenje wo wójnje a měrje w rukomaj Jendźelſkeje leži..** Jendźelſkej njeby ſo wodało, hdyby wona na ſwoju winowatoſcj k ſebi a cźłowjeſkoſcji ſabyła.

Internazionalne na pſchemo bronjenje.

Pſchi ſkładnoſcji dſewjateho lětneho dnja pſchiměra je Robert Cecil laſtupjerjej „United Preß na wójnſke ſtrachi pokaſał, kotrež po jeho měnjenju ſwětej hroża. Robert Cecil praji, ſo, hdyž ſo wójnſke bronjenje njeſamjetuje, njemóże ſo nowa wójna priedy abo poſtiſcho wobeńcz. Bjez diwěła ſo ludy dźenża na pſchemo bronja. S wulkim dorafom na wohrożenje ſwětoweho měra pokaſa, kotrež tózdże bronjenje na morju mjes Jendźelſkej a Ameriku wołnamjenja.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Pónđelu 14. novembra.

1662 naſtupi Michał Frencel ſwoje farſtwo w Budeſtaecach.

Z křidłom rozšěrjenym
Leći přez polo,
Z hněwom roznjemdrjenym
Wětr torhajo.
Mjećel sněhi horje drějo.
K njebjesam je zaso wějo.

H. Zejleŕ.

*

— We wjedrje. Wczera wjeczor w 7 hodź. barometer a hygrometer —, thermometer wo dwjo +3. Dźenja rano we 8 hodź. barometer 755, hygrometer —7, thermometer w nozy —3. Wuhladny na ſnmu. Rimale pſchez dwjenjom hižom naſchich cźitarjow na to kedźbliwych cźinichmy, ſo krucźiſcha ſmjerźka pſchikhadża. Ta je ałkle nimale ſ wotmachom ſaſtupiła, pſchetož dźenſa je nozy je khětro pjeko. Saſtóźenu hobotu wjeczor wokoło 1/27 hodź. měſachny wopraſny ſnihowy wjeczeſ. Podſtiſcho wſchak popſchesta a da ſo ſaſo do maczenja. Sſriedu rano měſachny mróz. Wo dnjo bě nimale rjenje. Tola wětr ſmnuy wokoło noſa duchaſche, ſmnuu nóz pſchiwuwdżało. Nadźijomnje ſmiecźka hórſy popuſchczi. Może pak ſo też do ſnihowanja dacź. W Danjkej ju hobotu a njedźelu ſurowe ſnihowe miesełe ſathadźaſe. Jutſje wuſtanu ſchabża ſtuńczko 7,23 hodź. a khowa ſo 4,06 hodź. Wječaczſi ſchabża wjeczor 100,10 hodź. a khowa ſo pſchiwrócnju 1,27 hodź.

— **Konferenza dla jěſonoho pława.** Saſtóźenu wutoru ſo lw Budyſchſinje konferenza dla roſpowſtrenja żeleſnitſkeho jěſonoho pława. Konferenzu běſche wołoſiła komora w Zitawje powołała. Na njej wobdźělichu ſo Zitawſky, Budyſchczy a druſy měſchćanſtoło a měſchćanſkej radźicjelſo, faſtupjerjo wołkhadnych towarſtwow a němſkoſtatneje żeleſnizy. Jednanja ſaběrachu ſo wobſebje wo Shorjeliſku—Zitawſkej—Liberzeſej a wo Drjezdźanſko—Zitawſkej cźarje. Też wſchelake wołſebite pſchecża wołdźelenych měſtow a wſow pſchińdźechu k rěcźam.

— Wuſtupjenje Budyſchſkeho wotrjeżnehe wuczeſkeho towarſtwa pſchecźiwo naczińſkej němſkoſtatneje ſchulſkeho ſakonja. Pſchichodny pjatk 18. nowembra wjeczor we 8 h. wuprajſi ſo Budyſke wokrjeżne wuczeſke towarſtwo we wulkej ſhromadźiznje w Kſchelkałzowej pſchecźiwo pſchiſłeżanemu naczińſkej němſkoſtatneje ſchulſkeho ſakonja. Wa ſtrachu naczińſka ſa nadożinu a zyrkej cźiſtej duchowny Franka ſ Barlina, wo ſtrachach ſa ſtat a jeho wuſtawu dr. jur. Grümbłow ſ Barlina, wo ſtrachach ſa gmejny wjeſnich měſchćanoſta Krimpel ſ Freitaſa a wo ſtrachach ſa młodźinu ſ ſchulu wuczeſ Sachſa ſ Drjezdźan. Wſchitke worſchty luda, kotrež ſo ſa dorożczacu młodźinu ſamołwite cźuja, ſu wutrobnje pſcheproſchene.

— **Syma tu je.** Pręnje dny ſanđżeneho tydżenja pſchinjeſechu nam hiſchcze ſwjetſcha njeluboſnu wjeſoru. Po krótkim wumjedrjenju ſaczahnu ſo njeżo. W brjedźnej a wołuźnej Němſkej njentżażu żanych żyłnych deſchczow. S połodnjſcheje a krótkowjeczornje Němſkeje pſchikhadżachu pak powjeſče wo żyłnych deſchczach, kiż w krajinach wokoło Rheina wulku wodu ſawinowachu. Temperaturu, kiż běchu hacź pſched krótkim pſchezo wyſche normalne, ſu hyſcheli, pſchezo ruczíſko ſpadowachu a dożdżowu ſrjedź ſanđżeneho tydżenja ſwoju normalnu hodnoſcź ſa nětczíſchi cźaſ. Hižom prěnje dny ſwadnych temperaturu w Jendźelſkej wo njeżo 20 ſtopzelkow. To běſche nam ſ dopokaſom, ſo też my bórſy ſymu dóſtanjemy. Poſledne dny ſanđżeneho tydżenja też wopraudźe ſyma hładaju pſchiběrałche. We wyſchſchich horach naſtdże ſo wżyki ſnjeh a wot ſtatka też w ruminach a dolinach mjerſujeſche. Mjeſko pak wſchitko na to pokaſuje, ſo někotre jaſne dny wobſkowamy a ſ nimi drje też ſtajnu ſymicźku.

— **Wólby dowěrnikow ſa ſawěſczenje pſchiſtajenjow** (Angeſtelltenverſicherung), kotrež ſo wczerawſchu njedźelu po zyłej Němſkej wotměchu, ſu pornjo poſledniem wólbam pſched 6 lětami jara żyłne wobdźělenje pſchinjeſłe. Pſchi

Za wyſoku płaczinu.

Powedańcźko ſ naſchich cźaſow.
Napiſała Kriſtina Nowowa.

117] (Pokrałowanje.)

„Ach, Margita“, a Tamara Drano wobja ſ woběmaj rukomaj młodu żonu wokoło ſchije. „wuczi mje tež tak wěcźeź, każ ty wěrjſchi. A ty prajeſche, ſo je Wón tež mje wukhwił ſ ſwoju ſwojeje wutrobu? Hdy? Hdźe?“

„Hdy? To ty njewěſch? Tam na ſchżiju. Hdyž běſche ſmjerźż ſwój żałoſtny ſkutk dokonjała a Knjeż Jeſuſ ſwoju ſlebnu połnił a wumrě, wumrě ſe ſłowami: „Je dokonjane!“ Tehdy pſcheſtó pohanſki wojak ſe ſwojej ſlebiju jeho wutrobu, a ſ droheje wutroby, kotrąž běſche naſ tak lubowała, cźeczejchżej krew a woda. Potajkim, ſ tutej krwju je Wón naſ wukupił.“

W Margicźinumaj wjeczomaj błyſchczachu ſo ſłyſły. „Tamara, Tamara, moja lubowana pſcheczelnica, haj, tak je Wón tebje lubował.“

„Ale cźehodża je Wón ſa nanje wumrěł. Nikolaj praſeſche, ſo je ſa naſche hrěchi wumrěł; ale ja njeběch tehdy żadła hiſchcze żiwa a njehrěſchach.“

Zyła njewěſtoſcź njewědźenja ſhładowaſche ſ wjeczow wuſtrożaneje knjeżny.

„Też ja njeběch tehdy hiſchcze żiwa a njehrěſchach, Tamara“, rjekny Margita thutnje, ale też wulke cźejóby ludźi njeběchu wjazy żiwe, kotrež běchu ſapoczeło wot Hadama hrěſchikte! Milijony běchu hižo morwe, a milijony běchu żiwe a wumrěchu hacź do naſcheho wěka, a milijony hrěſchnych cźłowjekow ſu dźenża ſ nami żiwe, a ſa wſchech cźich wumrě Knjeż Jeſuſ; pſchetož Bóh pósła ſwojeho ſyna, ſo by pſches Njeho ſwět był wumożeny. Naſch Bóh **njeſeſche** jenoż jenicźkeho ſyna, a tutón ſyn możeſche jenoż **jónu** wumrěcź; tak wumrě Wón ſa wſchech, też ſa tych, kiż běchu hiſchcze żiwi. — potajkim też ſa tebje a ſa **mnje.** Njebudźeſche-li Wón ſa naż wumrěł, to njeby naż nichtó **wumóżicz** mohł; pſchetož w bibliji ſtoji, ſo Khrystuſ hižo **wjazy** njeſwumrě, **hmjeńcź** njeknježi wjazy nad Nim. Wěrſchi-li to, Tamara?“

Knjeżna, kiż hłowu wo běłu ruku ſepſrěwajo tu ſedżeſche, tſchażeſche ſ hłowu.

„Mi ſo dże każ łóbźnikej, kiż widźi ſwětło w dalokoſcźi, ale njedowidźi hiſchcze ſuchebo kraja a njewě, hdże ma pſchiſtajicź. Tak każ ty prajiſch, ſo **ty** w bibliji ſwětło namakała, kotrež pſriedy ſnata njeżby, tak też ja wěrju, ſo je namakam a ſo to, ſchtož ty, droha, někto rěcźiſch, potom ſapſchijam.“

„Ach“, **łóżchu** Margita we ſwojej wutrobje, „wona njeměże nje roſumicź; pſchetož njemě hiſchcze niczo wo tebi, knjeże Jeſu. Tak hubjena njeżbym tola na tom była a to tohodła niż, dokelž ſym w ſchuli nabożinu měła. Dyrbju ſcźerpnoſcź ſ njej měcź.“

Margita proſcheſche ju tohodła, ſo ſmě ſchłomowník ſebi wobhładacź; a hdyž ju Tamara ſwólniwje wokoło wodżeſche, a jej twěrli do twěrcela ſcheżipaſche, ſdżeli ju pſchi tam, kak je pryđy ju ſwórjenju pſchemyſłowała. Margita wopowědowaſche jej, pſchikmuwajo pſchi tom Podaſlinſku ſchłomownju ſ rajom (paradiſom), kak ſbożownaj ſtaj tola Adam a Eva w raju bżoł, hdżeż je jeju Knjeż a Stwórcźel ſam wopytował, a kak běſchtaj potom njeſbożownaj, hdyž běſchtaj ſdrjeſchiłoł, a dyrbjeſchtaj niż jenoż ſ raja, ale też pſrjecź ſ biſkoſcje ſwojeho Boha.

Margita ſama njewědżeſche, ſwotkel jej ſłowa pſchihładżachu; bě jej, jako by nęchtó ſwęzu w jeje wutrobje ſaſwęcźił, ſo by też w ſamtrócźenej wutrobje ſuſodnjeje ſuſodźinki ſwęzu ſaſwęcźicź mohła. Wona powědażże ji też wo ſwójenju Knjeża Jeſuſa, kotrehoż macźerſ bě cźiſta knjeżna, kotrąž běſche hadej ſłowu roſteptała.

„Wěſch-li Tamara,“ wona prajeſche, „mjes padnjenym cźłowjekom a ſwjatym Bohom leżeſchtej hrěch a hań, a tuj njemóżeſche cźłowjek wjazy k Bohu ſo wrócźicź. Ale Knjeż Jeſuſ je pſchiſchoł, je hańa pſchewinył, naſ je ſwojej krwju wot hrěchow wotmył, a ſchtóż Jemu wěri, njóże ſo ſaſo Bohu wrócźicź k wutrobje dobreho Wótza. A Knjeż Jeſuſ praji: „W domje mojeho Wótza je wjele wobydlenjow; hdy by tomu tak njebyło, to bych wam praſił; ja du, wam měſtno pſchihotowacź. A hdyž tam du, wam měſtno pſchihotowacź, to chżu ſaſo pſchińcź a waż k ſebi wſacź, ſo byſchće też wy byli, hdżeż ja ſym.“

Tak a podobnje wułożowaſche Margita Tamaraje, ſchtaj běſche w ſymje ſ biblije natwukła. Mjetko, łóżdy ju jimi. Duch na wſchitko dopomni, běſche to k jeje kěſchenu; cźim bóle rěcźeſche, cźim bóle ſo w njej roſjaſnjeſche, ale niż jenoż w njej. Swoprědża jej Tamara jenoż pſchipoſkuchaſche, potom, pak ronjeſche ſo jene praſchenje ſa druhim ſ jeje hubow.

W tajkej roſmoliwje pſchekhodźowaſchtej ſo po zyłem ſchtomowniku a dźełchej potom po ſchodach horje. Tu wotewrichu ſo cźorne, żeleſne wrota, a w jich wobtrku ſtojeſche, wot Tamary poſtrowjeny, marquis Orano.

Tola ſchto bě na Margicźinem wobliczku, ſe błódkej radoſcźu ſo wyſowazem, ſo ſo hordej wocźi mużowej tak ſaſtrożanej na njeje ſaſtajiſchtej a ſo hakle potom pſchiſtandżeliſchtej, hdyż Tamara na wjaſim pſchedſtajeſche a Margita ſo trochu wukroſtiliwje dla ſwojeho wopyta ſamołwiſche?

„Cźehodża ſo ſantolwjeſche, hnadna knjeni?“ a marquis ſtaraſche ſo ſwórliwje ju pſcheſtrożedźicź, ſo je jeho bżowy a cźeſny kóżdy cźaſ ſ witanym hoſcźom. „Ale ja běch pſcheſtajeny; pſcheciż Adam Orloffsky njeběſche niczo naſpomnił.“

„Adam też niczo wo tom njewě, ſo ſym tudy,“ rjekny Margita ſo ſaczerwjenjeje, „mój dyżmuj po prawom halle juſtje hromadu pſchińcź, ale mje hrabmy nadobo taſte ſe dżenje ja mojej drohej ſuſodźinku, ſo wſchitko ſabych a k njej thwatach.“

So tute ſłowa wokoſchi marquis Margicźe ruku; wona ſwojeſelichu jeho tak jara, ſo to potajcź njemóżeſche. Wón wróczi ſo ſe ſónſtimaj, pſchetož běſche pſchiſchoł jenoż pohładacź, ſchto Tamara cźini.

Bórzy pſchińdźeſchtaj też wobě towarſtwinje, njemałe ſwjeſelenej nad njeſwocźakanem wopyſcźe, a ſhromadnje dźěchu potom ke knjeſej Adamej, ju bychu ſebi jeho ſapróſchene pokładу wobhładali. A pſchi ſamom budźeſche knjes Adam jedyn ſ najdrohotniſchich kruchow roſtół, hdyż ſo tu nadobo njejapży jeho lubożna Margita ſjemi.

(Pokrałowanje ſcźěhnje.)

tuej wolbje dźešche wobsedje wo pschetworjenju sawješenja pschistajenzow. W Budyšchinje dostachu po dotalnym stejnju strony, kiž wuwinuja za zdźerženje dotalneho sawješenja 926 hłosow (G. D. A. 405, D. H. B. 401, B. W. 120) a strony, kiž chcedźa sawješenje rad z invalidnym sawješenjom sjednoćić dostachu 414 hłosow. Dopokny wuslědk w Budyšchinje budźe dalke jutše zhonjene, dokelž so tu hišće jena zhromadźizna postajenju liczbow wotmě, dokelž tuchu hišće někotre dalsze błosy wotedate. Wažne wuwólenki sa Budyške hamtske hejtmanstwo žu dalke pjatk zhonjene.

S **Minakala.** Jako běšche ministerstwo sa ludowe wuswóbnje na městno knjesa wyschiskeho wuczerja Krawza, kiž je so kónc septembra na wotpočink podał, knjeza wuczerja Krónu w Stróži wola Kuckiny postajilo, wotkuž so 29. oktobra pożedźenje schulskeho wubjerka, w kotrymž bu knjes Krón sa schulskeho wjednika wuswolenj. Někotre wobstatowy schulskeho wubjerka a hospodarjowy wuczerstwo bě na schulski hamt wobczežowanje sapodate, kiž pak njeběšche žanehu wulpěcha. Schulski hamt wotkrucił knjesa wuczerja Krónu ta schulskeho wjednika Minakalskeje schule. Swoje nowe sastojnstwo nastupi knjes Krón k 1. haprileji 1928.

S **Lubija.** Po tym, so bu wólba 2. měsačanoscy za město Lubij hižom raz wotstorčena, wuswolichu w pjatkownym pożedźenju sostupjerjo zjednoczenych měsačanskich stronow a sastojnikow wot nich namjetowaneho kandidata dr. jur. Gleibe, nahodnoćesenskeho kubnika w Kamjenicy, za Lubijskeho druheho měsačanostu. Woni wotedachu 13 hłosow, pschečiwo njemu hłosowachu sozialdemokratoju a komunistoju.

S **Lubija.** S Londona do Lubija leczał je mały dźěczaczy ballon, kotryž je jedyn wobydźeć w starym Lubiju namakał. Na pschipowěsnjenej kartaczy stejesche, so žu ballon pschi pozwjeczenju jeneje Londonskeje schule do powětra puschčili.

S **Lejna** pola Khróćiz. Pżedawdźicha Jeschkez pólna drožeń — nětko hłuscha wěstenu Kleinej z Porchowa, kiž je we swojim czżasu tute kubło kupił — k Czażegam leżasa, so sobotu psched wjeczorom wotpali. Ludźo běchu dome mlócżicz pschestali a hižo wudyri woheń, ... je pschekorhnjenom nitkiny. Dotal nietrajesche, ja ... zyła drożeń we płomjenjach. Stżechwy běchu dże borzy na městnje, kak wjesna, Czażeżańka a Klóschtrka, ale njeschkodźichmuchu, dokelž městesche wobeh we klomje, žiczż a drjewne pschewjele zyrowty a tak so niczo wjazy wulkowacz njedobżesche. Drożeń a zyte žně swalichu so bozbla, wjeho też wumlócżene żito. Derje, so spalena wot wobu stronow. Hewak by nječoże wjeho wjetsche było. S pschetorhnjenjom mitinu haśnyj też wo wobu stronu a tak kmótr achu njeswjenjo swjeczki a lampy hromadże pytacz. Płomjenjaca czerwjenosć běsche we. wjeczornych hodźinach daloko widżecz. Wobsedżeć ma wjsko sawješene.

S **Kamjenza.** Wjelicze stónc wiki budża w Kamjenzu pschichodny schtwórtk 17. novembra.

S **Niśleje.** Kaž hižom sobotu wosjewichmy, wudyri w Chrystuhsez a Unmacker waggonowej fabriz pjatk wjecjor ½8 hodź. woheń. Wón potrjechi mały dźěl fabriki. S pomozu wobsjunowych woborow sgachu woheń sa krótki czaż. Też Budyschska motorska śpkalwa běsche na pomoz khwatała. Woheń śniezi magazin a maku wosowu kómin, w kotrejž někotre pschetworjene wosy bróhowje żeleznizy stejachu. W fabrizy móża njedźiwazy wohnja dale dźěłacz.

Wojnarski mištr Gusta Krawc w Khwaćicach njedobł.

Swěrna žerbšća wutroba je pschestała khwapacz! Tydżenja schćerko je žerbšćeho kraja a luda je najdóle jeho stuk. S luboscju a wutrajnosczju je hajił myślicku saloženje zyrkwje. Pschećiwnikej je pomhał wšitke pschećiwnosce žene swojeho dobytka njehladajo. Kak je radowasche we swojej wutrobje jako pschiwjenu rasej swonu saklinczachu je wysokeje wěże do žerbšćeho kraja. S luboscju a z pschikładnej siweru je sastarowak zyrkwinskim służbu. S hnuczom je często sapłakmył, hdyž sobotu wjecżor je wołtark pschichotował sa njedźelsku służbu, hdyž pruhi so khowazeho Bożeho słónczka kochachu, sczerp a pschećiwske Knjesowoje zwjatnizy. S wysokeje wěże je telko stow krócz słyschadował do žerbšćeho kraja we wšćich czżasach a wjedrach a Bohu złychował, so by tón tu hydlazu lud chżył wołtacz pschi pobożnosczi swojich žerbšćich predźowarnikow.

Wot założenja zyrkwje žem je był je bohustawom pschedżydstwa. Dołhe léta bě j zyrkwinskim pokładnikom, to je je wulkej hwědomnitosczu sastarał.

Jako wojnarj bě daloko a schěroko wuwołany. Kóżdy jeho dźěło khwalesche. Wón bě j rjemjeślnikom starscheho žerbšćeho rasu. Nadrobnje znajesche za swoje rjemjeślnistwo wšitke krjebane wurosty po žerbšći a je stajnje nałożowasche. Pódla teho bě wulsnyny pożołak. Jeho dom bě swonka a hnutśka czżisty a porjadny, kaž klétka, z jenym słowom žerbšći w kóżdym nasnapanju.

Nětko zaklincza jemu jwony k pożledujenu rasej. Spacz budże w žerbšćej semi pschi swojim lubowanym Bożim domje. Jeho skutki pak du za nim. We wopomnjesczu Khwaczanskich Sserbow a Khwaczanskeje wołady, wostanje jimy do najdalschich czżasow.

Cyrkwinske powěsće.

S Wósporka.

Pokutny dżeń je rano ½8 hodź. spowědź, a žurj. wotkasanje, dop. ½9 hodź. pżedowanje, pop. w 4 hodź. zyrkn. konzert.

S Kotez.

Pokutny dżeń je dop. w 10 hodź. němske pżedowanje, na to němska spowědź. ½12 hodź. němske kemschenje za dźěći.

Hospodarski rozhlad.

pónđżeju 14. novembra 1927:

Barlinska burza stónczi sajtowny wydżel s lepschim mężnjenom. W běhu tydżenja běchu karty stražnje dele bite. Też wiki s rentowymi a dożynnymi liczżanami pschinjesechu sterne kruchne kurhy.

Produktowe wiki sandżenu ... běchu tara mierne. Nowinje bě krute. Płaczżiny powěsće pjatkej wschak žo njezwjeheniechu. Rożża je nimale sajo tak drocha kaž pschenża. Sobotu płaczesche zentnar

w Barlinje.

pschenży 11,95—12,10 hr., rożki 11,90 hr. hacz 12,10 hr., jeczmjenja naležnjeho 11—13,15 hr., wowsa 9,95—10,45 hr.

W termijnowym witowanju

sa dezember: pschenży 13,57½ hr., rożki 12,57½—12,62½ hr., wowsa 11,55 hacz 11,57½ hr.

sa měrz: pschenży 13,71¼ hr., rożki pak 12,83¾—12,88¾ hr., wowsa 11,50 hr.

sa mejn: pschenży 13,87¼ hr., rożki 13 hr. hacz 13,02½ hr.

Na pschedań:

Wós běrcżazy, sportowy a żelezne khachle w Wjelej Wodźe na Tešlašej dr. 14.

Dźesawany wós, też 1 płachtu, w Budyschinje, Nowe Hrjebe 8a.

Hnojowinski wós a zentrifuga w Hornim Wujezdże 35.

Dźesawy wós, Schitš w Budyschinje pola Pěskeje zyrkwje 1 III.

Buk próśnik w Němskich Pažicach 34. — 1¼ lětne, kujeli dwoje w Czichošzach. — 7 měsačnu stary wu Zahorje čisło 2.

Kóń barski, šichla, wałach, wiczżene kubło w Kaljowach. Sylany w Rakojdach 25. — 4-lětny cżerwjeny schumet w Hrubjelicach 17. — Sterżnjoležiny a podżobny Symank w Libichowje.

Stary 2½ lětny w Kamjschach 1.

Kubło 60 jutrow w Budyšej krajinje sa 9—10 000 hriwnow napłaczenu, Merkelt w Budyschinje, Sedamka haša čo. 16.

Krowa wysokoskrelena, Buder w Wobojschczach pola Drózka. — Młoda wyškološ. w Lipican čo. 3, w Pschiwoschczach 34, w Sobrci 21, w Małeschczach 100, w Khasowje 18, we Lahowje čo. 2.

Prosata w Małeschczach čo. 100.

Derżika worjeschinowy, Roch w Budyschinje, Drjewowe w. 8 w dworje decka na prawo.

Wós 2-kolesatny ruczny w Budyschinje, Korlowa haša 12a na prawo.

Nowe mužace w Hužy 64.

Motorske kolo 2 PS a kuchinski kamor, Mehlhorn w Budyschinje, Wjerzorna haša 20.

Elektromotor 2 PS a 6½ mtr. transmišija na a ja 1500 hriwnow, Häker w Budyschinje, Kantowa haša 1 decka.

Kupicz pyta

Sanna 40—50 zent., Rychtař, wikowař z wuhlom, Burkhardtec.

Pschikazacz pytaja

Pschikažeho worjeschnika, Peizold w Kamjenzu, Knježa haša čo. 10.

Elektromonter Burkhardt, w Kamjenzu, Auenstr.

Wohnonża, Panica w Lubiju, Shorjelska hrjeda 7.

Blawku, kubler Mošak w Starem Lubiju.

Pschistajenje i wopschimnom 3b ja jedżenje i automobilom we Malem Wjelkowje 3.

Hejtmana kuježi dwór w Budyschkich stronach, pozdźenja pod T. 59 na Bautz. Tageblatt.

Holzu do domu, Lehmannez konditorija w Budyschinje.

Drjewowa awkcija.

Na Njebjeczańskich honach pschi Stranzej harje někotre kórzy stejazych brjewow žrjedu 16. novembra 1927 dop. we 10 hodź.

Škrowe depeše.

Barlinske produktowe wiki dżenja dop. ¾11 hodź.: Żito je drożsche, dokelž też wukraj powyschene płaczżiny powě, tola wobrot wostanje hišcze žnadny. ¾12 hodź.: Żitowe płaczżiny su dale strucżene.

Płaczżiny na Barlinskich produktowych wikach.

Żito a woljowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg. Płaczżiny po złotej hriwnje.

	12. 11.	11. 11.		12. 11.	11. 11.
Pšenca	239-242	239-242	bunv	22-23,00	22-23,00
rožka	238-242	238-242	woka	22-24,00	22-24,00
nal. jeczmjeń	220-263	220-263	módre łupiny	14-14,5/	14-14,50
naz. jeczmjeń	—	—	žolte łupiny	15-15,50	15-15,50
wows	199-209	199-209	zeradella	—	—
kukurica	194-195	194-195	raps. wosušk	16-16,20	16-16,20
pšeš muka	31-34,25	31-34,25	lany wosušk	22-22,40	22-22,40
rżana muka	32-33,75	32-33,25	poen. molasa	—	—
pš. wotruby	14,65	14,65	bérnj. kruski	23,00	23,00
rżane „	14,75	14,35	syno, 50 kg	2,60-3,00	2,60-3,00
raps	340-345	340-345	rżana sloma	1,00-1,30	1,00-1,30
lane symjo	—	—	pšeš. „	0,85-1,25	0,85-1,25
hróch	32 35,00	35-36,00	wowsna „	0,85-1,05	0,85-1,05
pjeluški	21-22,00	21-22,00	jeczna „	0,85-1,05	0,85-1,05

Płaczżiny rżneho skotu na Barlinskich skótnych wikach.

12. novembra 1927. Płaczżiny po centn. a zł. hriwnach.

Skótne družiny a wuznamjenjenje.

Woły: 726.

Połnomjasne, wukormjene, najwjetsże rżeneje hódnosce hač do 6 lět.	59—60
Młode mjasne, njewukormjene, starše wukormjene	53—57
Mjenje wukormjene młode, derje pjecowane starše	48—51
Mjenje pjecowane wšěch starobow	36—45

Byki 447.

Połnomjasne, wurosżene, najwjetsże rżeneje hódnosce	59—60
Połnomjasne, młode	54—56
Mjenje wukormjene młode a derje pjecowane starše	49—51
Spatne	45—48

Jałojcy a kruwy: 1196.

Połnomjasne, wukormjene kruwy najwjetsże rżeneje hódnosce	46—49
Połnomjasne, wukormjene jałojcy najwjetsże rżeneje hódnosce hač do 7 lět	36—41
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite młode kruwy a jałojcy	25—31
Derje pjecowane kruwy a mjenje pjecowane jałojcy	18—22
Mjenje a spatnje pjecowane	—

Cełata: 1775.

Najlepše wukormjene (2. druž.)	68—68
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca (3.)	76—80
Spatne (4)	50—68

Wowcy: 3075.

Młode a starše wukormjene (1 družina)	62—66
Starše wukormjene (2.)	47—58
Mjenje wukormjene (Marschafe) (3.)	38—45

Swinje: 15 336.

Połnomjasne, wosebitych rasow a jich křiżenjow, hač do 4½ lět stare	68 - 70
Wukormjene	66—67
Mjasne	63—66
Spatne	59—63
Rancy a kundrasy	55—59

Ze Sakskeje a dalšich krajow.

* S **Mittweidy.** (Njeschožo pschi žwjedżenju revolucije.) Pschi žwjedżenju revolucije kotruž tudomna komunistiska strona wuhotowa, dóńdże k njeschožu. Jako chżychu noschersko žmólnizow pschiprawu sa barbožty wohnjoschroj japalicz, spali nadobo habrske płomjo do powětra, kotremuž saduwaczu wětr hišcze połěkowasche. Někotre wožoby, kiž blisko stejachu, buchu mjenje abo bóle sranjene. Je dyrbjachu do chorownje dowjesez.

* S **Reichenbacha w Vogtlandskej.** (Sso ſam ſudžił.) Tele dny njedalsko dwórnischcza muż woženjenu žonu, kotraž na dźěło dżěsche, na njepózniwe waschnje pschescheschasche. Ludźo, kiž k tomu pschichodźachu, muślelcho dożahnychu, na dwórnischczo dowjedżechu a jeho tam kriminalnej policiji pschepodachu. Jako jeho kriminalny sajtojnik na straju wjedżesche, so jemu muż wutorhny, cżišny so psched Lengenfeldski autobus, kiž j města pschijedże a bu smjertnje pschejedżeny.

Přilopk.

* Po 7 lětach so trójneho mordarstwa wusnał. Cżejski krawcowy njeschik, kiž je so psched šedmimi lětami we Lipiu stał, bu nětko słónczenje wujasnjujeny. 11. decembra 1920 žuchu w Knauthleebergu pola Lipka 60-lětnjej mandżelskej Panze a kontrolěr gmejnskeje pokładnje Bergmann, kiž pola Panzez bydlesche, słužowani. Mordaŕ je žebi najpferje myślił, so kontrolěr gmejnske pjenjezy we swojim bydlenju khowa. Dołhi czaż so idasche, so morderja ženje njewuslědkuja. Ale słajne pschepytowanja su dożpěle, so podhlad słónczenje na 1902 w Lipiku narodźeneho Otta Schollu padże. Scholla hedźi dża wschelakich słošnitwow w jastwje we Frankobrodże a. M. Lipscżańskim kriminalistoju podachu so do Frankobroda, so bychu jeho pschesłyschesi. Scholla žwopředa pżejesche, słónczenje pak so pod cżišczkom dopokasowu swjese a so mordarstwa winna. Tśikróćeneho mordarja pschepodadża Lipscżańskemu statnemu rěcżnistwu.

* **Strach psched wołkudnjenjom.** Schwóbrik dopoldnja we wołtyši domu na Korla Stielerowej dróży 9 w Stegliczach pola Barlina žónstu we luži krwe mórwu leżo namakachu. Haczrunjeż hebi najprjedy myślachu, so je žonu na dróży Boża ruczża w moiach sajała, zawołachu tola reserwnu mordarstwowu komisiju, kotraż mórwu jako 71 lět staru Johannu Lischowu wdź. Schlitte-Jerschez rozsudźi. Policajste pschepytowanja dopokachu, so je stara žónska, kotraż jenej najbohaczischej Lipscżańskej žwójbje pschisłużiła a běsche w najlepschich wobstejnoscżach žiwa, j khoreje bojesce psched wołkudnjenjom sebi žiwjenja wjala. Jako běsche rozsudnowanišši list na swojeho syna, kiž je j profesorowm na Hannoverskej universicze napisała, je j wotnom swojeje spanjskeje jiwy do dwora dał słoczża.

* Now Dschingi Khana namakaŋ. Ina London'ska nowina pschinjesche sensazionalnu powješć, so je ruski pytnik profesor Ossilow w pschisinje Gobi nowe hrodo mongolskeho dobywerja Dschingis Khana namakał, na kotrehoż pytanje wjacy hdyži 10 lět nałožował. W rowje namakane pokłady dyrbja namakańći w rowje Farao Tutanchamena hišće we wjele na kraßnoješi a hodnoćiši pschetrechnić. Powostańći khana khowaja so wjerzo we wulkim mašinynym šlóbornym kasćeju, kiż budże do Kalgana pschewjesene a pod assistenzu wjazorych druhich wuznamnych wotewrjenu. Now Dschingis Khanu su wjerzo wjazy krócz namakali, ale wospjetsko dyrbjesche wědomosć wobkrućeć, so je so pytnik mylił. Tola tón krócz jen ha, so so tu we khmuny wědomostny skutk kopa. Dschingis Khan, schoł „jara mózny Khan" wojnamjenja (Khan je kaž knježićerj), rěkasche po prawem Temudschin, běše wot 1154—1226 žiwy. Jeho dobywerska cžara, kiż so w puścinach Gobi (w Asiji) sapoczinaschе, wjedźesche najprjedy pschez kinsku murju do Pekinga, hdyž bě hó wschě na tutym puću sahodźeae ludy podcžinjył. Potom cžehnjesche k wjacoru, podcžinjy wschě tamanše ludy a pschijdże hacž do města Smarkanda. Staršiny rozdźa wo njesmjerowych brutalnosćach, kotrež Dschingis Khan a jeho wojacy w dobytych krajach skutcžachu.

* Podcžinjše storki, njecjeara a ćuch w Styrskej. Schtwórtk dopołdnja 9.37 hodź. su w połnocnym dźěle Styrskeje podsemske storkaj zaczuli. Wonaj pak njeslaj žanele schłody nacžinjoł. Samsny dźeń wjecor rospuschcźi so nad hłownym městom Hrodźom cžehe njewjedro se sylnym kupodcžołom. Płak rano běše so do žněha dało. Zyła hórska krajina běše je žněhom pschekryła.

* **Jendźelski wojerski letak zmjertnje snjesbožił.** Pschi jenym slěcze jenoho jendźelskeho wojerskeho letadła saprají njedaloko Imberbone w Sussexskej provinzy motor. Wjednik letadła a wobkedźbowaŕ skočźichtaj z padanskej płachtu še 700 metrow wysokoseze dele. Padanita płachta letadłoweho wjednika pak so njeroswali a wón padze jako kamjeń na semju a morwy leżo wosta. Wobkedźbowaŕ pschilecža se swojej płachtu bjes schkody dele. Letadło je dele padnyło a so spalilo.

Zawrjene časy.

Poslazjiši hamt dopomina na poćahenja wo sawrjenych cžasach na bliži pokutny dźeń a pośmjertny njedźelu:

1. Reje na sjawnych městnach, w privatnych twarjenach abo w městnoscžach sawrjenych towaršbowu su na pokutnym dnju, na pschedwjeczoru pośmjertneje njedźele a na pośmjertnej njedźeli zakazane. Wumjazka njesu dowolene.
2. Hudźbne poskicenja a druhe harowaze swjesselenja na sjawnych městnach su pokutny dźeń a pośmjertnu njedźelu tak wobmjesowane, so smě so jenoż thuca hudźba poskicesć.
3. Dźiwadłowe a kinematografiske pschedstajenja smědźa so pokutny dźeń a pośmjertnu njedźelu jenož wotmeć, jeli su na kulturnosći dnja złożene. Pschedwjedźenje šmišnych, trykow, rewuow, wjeselohrow a operettow njeje dowolene.

Sawrjeny cžas sapocžinje so sa reje na pschedwjeczoru pośmjertneje njedźele popołdnju w 6 hodź. a na pokutnym dnju w nozy w 1 hodź., sa hudźbne poskicenja, dźiwadłowe a kinematografiske pschedstajenja na wobmaj dnjomaj rano w 6 hodź.

Najnowiše z cyłeho swěta.

— **Schkrowa powješć wo wjedrje sa jutše wutoru:** Bóle samrócžene, hdys žněh pschełětuje, w nozu sajo njerstnje. W Jendźelskej a wjecžornej Němskej sajo mišisko.

Němske Heontelowe letadło D 1220 chżyšche so njedźelu w horcje na Angorskich kupach na dalschi lět do Ameriki puschcžicź. Po šitrócžnym sahanjenju pat so letadło pisches pěstowu hórku skakajo nicžecžinju. Njeby zžimj so maschina cžežko wobschkodźi. Wobsahdka je njesranjena. Letadło je doipołnje njetkmane k letanju.

*

W podkopłach „Friedrich der Große" w Serne staj so hobotu dopołdnja wokoło 9 hodźin laborent a samkaŕ, kotrajž w benzolowej fabrizy dźěłaschtaj, jedoitych dymaju nadrěbałoj a wumrjełoj. Wobaj běschtaj wojenjenaj.

*

W Hórbacku pola Frankfurta nad Mainom je so 17 hospodarskich twarjenjow sniczko. Schkodowani nimaju jwjetscha sawěscene. Pódła žnjow je so wjele maschinow sniczko.

*

W Hornjej Schlesyskej je so wulki žněh naschoł. Telegrafowe a telefonowe groty su so na wjele městnach rostorhle.

*

W podkopłach pola Lüttichа jedyn horje jedźazy jězdny korb njesnateje pschicžiny dla pisches postajene městno pschejedże a potom do hłubiny padże. Na hłoże pak na poł puczn w schachcze wisajo wosta. Dwaj dźěłaczerjej staj so morikoj, 20 so cžežko sranile.

*

Franzowska ministerska rada je wobsamkła, pschedawanje a rossćerjenje elsaskich němskich nowin „Wahrheit", „Zukunft" a „Volksstimme" sakasacź.

Listowanje.

E. R. Motorski jězdźeŕ z jenym wóźkom žnuć jězdźeć, bjes teho so by wyschnjosć jemu nětkajšich jadźowkow cžinił. Tola ma wjednik jězdźadłow pisches letarske wuznamdźenje dopokasacź, so je cžełnje (strowotnje) sa žiwoje powołanje hmany.

E. R. Dokhodna mjesa je so na 1000 hr. powysschiła. Wschitzy cži, kotrychž dochody so mjes 800 a 1000 hr. hibaja, a kotiż su we swojim cžasu je swojej wróstwu so wotpokasali, mója nětko wospjet pola sstarackerskeho hamta namjet na kyschinu renty (Vorzugsrente) stajeć.

Předźenak

Hišće njeje ženje tak kraßnje wuhotowany był. Sa 60 pj. dostanjeze dwojobarbny wobraz Měrcžina Nowaka, dwojobarbny Ludwika Kuby, schtyri wobrazy najwjetscheho měnšeho muschtra Hanja Thomiga jedyn wobraz hwězdkławneho cžełeho muschtra Prahnikeho a wjele druhich. — Protyka je so cžišcžała z najwjetschimi woporami, dokelž cžłowjeku naschemu žerbskemu ludej wobradźicj wopraudže kraßnu wobrazowu knihu. — Tohodla kupcže žebi protykt, kotraž sa najtuńši pjenjez wam podawa žane rjanosće! —

Směšk.

** Maderne žony. „Cžehodla šeri Indianoio njeswocžo z pišanymi barbami nawo a. rano?" — „To woni pschez to cžinja, kaž do wójny cžahnu." Nojejny pschijdźeli hólcžej do ižby a sawola: „Kněs, nanko, pój, macź je do wójny hotuje."

** Dopokajanc. „Hladajce", prajesche hospoja hordże k swojemu wowtcži, „tutón papagaj je tara mudry. Wscho, schtoż mojemu muzej praji, móże doslnje wotpjetowaci." A papagaj wocža k wótrym hłosom: !„Ty łopnje! Njekhmanko! Pschecžijnjerjo! Nózny hawronje! Ty pjana koja!"

** Njewěrc. Nan jo je swojim hólcom na wjsy wonka pschechodźuje. „Nano, nano — tamle jedyn sajac běži!" sawoła nadoho hólcez. — „Ach, hłupoješ, to je jenoż twoje wumyšlenje." — „Nano, ma dha moje wumyšlenje sady tajke bólu wopuschcźi?"

** **Jeno žo nij hadrowaci.** Madlena dyrbjesche pschi brě na wulkim (Pfänderspiel) swojemu towaršschej dźesaci hubow dacź. Pschi tym wona sajca a nénjesche: „To 65 šedmy." — „Nč, halle schesty." — „Ju pak šedmy." — „Ty žo mylisch, běsche wopraudže schesty." — „Nó" poda Madlena, „to je tola hjeschóżna schmjatanza. Dha hišćeze ras wot prédka sapocžinamoj."

Swójbne powěsće.

Sakrowani: Richard Duczmann w Malem Wjeskowje i Gertrudu rodź. Karmanec w Budyschinje. — Waklaŕ Petraŕ i Marianu rodź. Richterej w Budyschinje.

Towaršstwowski powěstnik.

Budyšin. „Nadźija." Jutře wutoru (15. 11.) wječor 1/2 9 h. mamy w Kat. towaršowni zajimawy přednošk. Wšitcy swérni Serbja so wočakuja.

Budyšin. „Bjesada" skhadźuje so kóždu póndźelu w Serb. kofejowni.

Drježdźany. Kat. tow. „Jednota" wobdźěli so njedźelu prěnjeho adventa, 27. nov., rano we 8 hodź. w kapali w Taschenberg-Palais, na Taschenberg 3, při Božej mši ze serbskim předowanjom. Spowědź je wot 7 hodź. Wo bohate wobdźělenje prosy předsydstwo.

Lichań. „Zernička" zmeje jutře wutoru wječor we 8 hodź. pola Rudolfec spěwanje. Dokelž budże so w bližšim času w Hućinje swjedźeń wospjetowaś, prosymy, zo bychu wšitcy cyle wěsće přišli. Předsydstwo.

Paučicy. „Lipa Serbska" (měšany khór) wuleći sebi srjedu, 16. novbr., do Žuric a trjechimy so polu našich tamnišich sobustawow wokoło 6 hodź. wječor. „Spěwnik" a dalše noty sobupřinjesć. Dirig.

Poršicy. „Jedn. Sokoł" zmeje srjedu (16. 11.) wječor w 7 hodź. generalnu zhromadźiznu. Winowatosć kóždeho sobustawa je, zo cyle wěsće přińdźe. Starosta.

Ralbicy. „Lilija" spěwa štwórtk (17. t. m.) wječor we 8 hodź. a dale porjadnje, jenož štwórtk před swj. Katyrnu nic. M. H.

Serbska towaršstwowa skupina „Hrodźišćo", ke kotrejž přisłušeju spěw. tow. „Radosć" a „Nar. serb. tow." w Bukecach, „Zerja" w Hrodźišću, „Nadźija" w Rakojdach a „Jědlenka" w Dubrawcy — zmeje pjatk, 18. novembra, wječ. w 7 hodź. w Symankec hościnc w Njechornju zhromadźiznu. Dnjowy porjad: 1. Zhromadny wulět skupiny w přichodnym lěće. 2. Wuhotowanje skupineho swjedźenja 1928. 3. Rozprawa wo posmjertnej pokładnje; přednošk je nam dobrocźiwje přilubjeny. — Zastupjerjo wšěch naspomnjenych towaršstwow, kaž tež jich sobustawy a druzy lubi Serbja su wutrobnje přeprošeni. — Njech pak je kóžde tow. cyle wěsće zastupjene. Skupin. předsydstwo: J. Róža, předs.

Spěwarska kupka „Lumir" zmeje přich. sobotu, 19. nov., popoł. 4—6 w hościencu „Zum Echten" swoje hudźbne studije. Prošu, přińdźće pak z dypkom — z notami a wjesołej wutrobu. Štóž chce so nam hišće přizamknyć, njech tež přińdźe. B. Krawc.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smolerj w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučmanc w Budyšinje. — Za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Brězynzy. — Za nawěstki: G. Janak w Budyšinje.

Lacki
šlupsy
kholowy
wobleki
rukajcy
wšitko z cyplym podšiwom
podawa hišće tunjo
Walter Noebel
w Budyšinje
na Bohatej hasy 4

Wróćenje česće

Z tutym wozjewjam, zo rozšerjenje wo knihu Schreiberu w Njechornju, kotrež sym wuprajił, su njewěrne a wjeru z tutym wšo wróćo, a warnuju před dalšim rozšerjenjom, hewak bych dyrbjał sudniscyzakročić. Fróda we Worcynje

Barchent, płat za košle, rólocuchi, wolmu k strykowanju we wulkim wubjerku.
W. Köhler w Budyšinje
na Hłownem torhošcu čo. 9.

Konja
(lišaka) w srjedźnych lětach, dobreho podsobnika, ma na před.
kubleŕ Delan w Baćonju

Kak nam pomhaš?

1. Hdyž podpjeraš naše serb. pismowstwo.
2. Hdyž čitaš serbske nowiny, časopisy a knihi.
3. Hdyž susodow a přećelow za sobudźělo namolwješ.
4. Hdyž nam podawaš hnydom najnowše powěsće za nowiny, kotrež zapłaćimy.
5. Hdyž jenož w tajkich wobkhodach kupuješ, kotrež w našich nowinach so poručeja.
6. Hdyž swoje potrěbnosće abo předaća w „Serbskich Nowinach" wozjewiš.
7. Hdyž wše čišćerske wěcy w serbskej čišćerni skazaš abo ju druhim poručeš.
8. Hdyž sebi kupiš podźeł naseje čišćernje, kotryž so wysoko zadani.

Swój k swojemu — Serb k Serbej

Nowočasne
mantle a wobleki
za žony a dźěći
wulki wubjerk
tunje płaćizny
W. Häcker
w Budyšinje
na Žitnej hasy 7

Gramofon bjez likawki 28 — hr.
Max Seifert, Budyšin, Kamjenc hasy 23

Zhotowjenje a předźełanje
mósk. přikrywow a přeširawkow
Hot. posłesća a přešiwanje přeco na składze, reform spodnje posłesća z wolmu pjelnj., hygieniesy bjez poroki
M. Rätze a syn
w Budyšinje na Kěz. drohi 4

Serbske kŕćeńske liśiki
Serbska knihaŕnja
w Serbskim Domje w Budyšinje

Mužace koło
kaž nowe, z rukow. wopisanom, za 60.— hr. na předaŕ.
Max Seifert, na Kamj. hasy 23

Přesadźowanje drjewa.

Srjedu, 16. nov. dopołd. w 10 hodź. dyrbja so někotre kórcy

stejaceho brězoweho drjewa

na přesadźowanje za hotowy pjenjez předawać.

Kupcy zeńdu so na Kamjenskej dróze na Njebjelčanskich honach při Strancec haće.

Přesadźowanje drjewa.

Wutoru, 15. t. m. předawamy na přesadźowanje za hotowy pjenjez na Bukowcynem revěrje:

170 rm. khój. paln. halzow
1000 „ „ walčiny
20 „ pjenkow nastajane
50 losow „ k samokopanju

Kupcy zeńdu so 8½ hodź. při hajnikowni w Bukowcy abo 8½ hodź. na Psowjanskej-Drobjanskej dróży při pěskowej jamje.

Hajniske zarjadnistwo w Minakale.

Pytamy sprawnych předawarjow a roznošowarjow za „Předźenak"

Smolerjec knihićišćerńja a knihaŕnja
zap. družstwo z wobm. ruk. w Budyšinje (Serb. Dom)

Njedźelu rano zemrě ćiše po krótkej khorosći mój luby manželski, naš luby starosćiwy nan a bratr, **wojnarski mištr**

Korla August Krawc

w 71. lěće swojeho žiwjenja.

W hłubokej zrudobje

Marja Krawcowa rodź. Krawcec
Pawoł Rječka a manželska
w mjenje wšěch zawostajenych.

W Khwaćicach, 14. nov. 1927.

Khowanje budźe srjedu pop. w 3 hodź.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 słot. pj. Wobčežnje so stajace nawěstki a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy a w rjadku płaći so 60 słotych pj. Rabat po tarifje. w w

Čisło (Nr.) 266 — Budyšin — Wutoru, 15. novembra 1927 — Bautzen — Lětnik 36

Dla pokutneho dnja wuńdźe bliže čisło „Serbskich Nowin“ štwórtk popołdnju

Wólby w Gdansku, Hessenskej a Bremenje.

Sajdźenu njedźelu žu w Hessenskej, Bremenje a žwobodnym měsće Gdańsku (Danzig) wólby do ludowego zastupjerstwa byli. W **Hessenskej** je wobdźělenje při wólbje jara słabe było; jenož 54 proz. wolerjow je swój hłós wotedało, dotalne knježerstwo je sozialdemokratow, centrumskeje a demokratiskeje strony wobstejesche. Kaž žo sda, tele strony dale na čole knježerstwa wostanu. Kommunistojo mážachu dwaj mandatej dobyć, landbund jedyn, hewak žu wšě strony, też sozialdemokratojo pod šłabym wobdźělenjom cžerpjele. W **Bremenje** žu žo strony lěwizny tykteo pożiwnike. Lěwizny na zastupjerjo zastupjerjam prawizny nětko wahu w pomérje 60: 60 dźerža. Prjedy je prawizna pjeć hłosow wjazy měła. Sozialdemokratojo žu 4 mandaty, kommunistojo jedyn dobyli.

Też w žwobodnym měsće **Gdansku** žu sozialdemokratojo liczbu žwojich žydźow powyšchili. Město dotalnych 30 je jim nowa wólba 42 žydźow pšihrajeła. Kommunistojo žu 3, němsko-nazionalna 8, Polazy 2, němsko-sozialni 6 žydźow zhubili.

Němski wopyt we Winje.

Němski kanzler Marx a zwonkowny minister dr. Stresemann staj pónđelu dopołdnja w 11 hodźinach w zwjazkowym kanzlerstwje we Winje je je zwjazkowym kanzlerom dr. Seipelom přeńje politiske rozsrěnjenje měkoj. We jenej hodźinje zwjazkowemu presidenu Hainischa wopytaschtaj. K tomu žo sudźanje pšichi zwjazkowym presidentu pšichsamknu. Pšichi tym žanych pšichpitkowych rěčzow njeměšachu. Nadpadne je, so žo pšichi wopyće němskeho kanzlera, němskeho zwonkownego ministra njeje wo praschenju pšichkamknjenja Awstriskeje k Němskeje rěčzało. Možno wschak je, so je žo wo tym runje jako wo blownej wěcy jednało, so pak žo wo tym krucze mjeńcji, dokelž žo Franzowska a Italska pšichsamknjenju pšecžiwjetej.

Protest dla krajneje pšicherady pšicžiwo prošerej Försterej.

Kaž wyšschi němskostatny rěčznik w Lipsku wosjewi, je žo pšicžiwo universitinemu profesorej Försterej a nowinarej Mertenej **pšichedběne pšichepytanje dla krajneje pšicherady**, a to dla naštawka wo „wolbronjenju“ w časopišu „Cžłowjestwo“ wocžišchcžanego, sawjedło. Förster a Mertens w tu khwilu w Schwajcarskej pšichebywaschtaj. Tehodła jeju nětkole njemóža sajeć.

Konflikt mjez Litawu a Lotyšku.

Dla njedawneho sjězda litowskeho emigrantow (politiskich cžekńjenżow) w lotyšchim měsće Rišy je mjez Litawu a Lotyšchej konfliktej doschło. Pšichi tymle sjězdże staj žo hodła litawšich emigrantow, kotrež žu nětkole w Lotyschej, Estonskej a Polskej žiwi, **też pólsti pósłanz w Rišy, Lukoschowicz a Nilenški měcžańczanysko wobdźělikoj.** Też lotyšchšte knježerstwo bě k powitanju wotpósłało. Sjězd je khětro njeměrny był. Mjez druhim je ko wobsamkło, so dyrbi žo Woldemarasowe knježerstwo wotstronjeć. Litowske knježerstwo je so tym jara rosbroniło, so je lotyšche knježerstwo tónle sjězd dowoliło. **Litewski pósłanz w Rišy,** Biaukas, je sastupjerjow tamnišich nowin pšichjał a jim rjekł, so je **po poruczenosczi litewskeho knježerstwa lotyschskemu knježerstwu protest pšichepodał.** Lotyschskemu knježerstwu je snate było, so žu žebi Polazy wotmyślili, litawšich emigrantow we Wilnje zhromadźicž, to bychu za swoje politiske sanjery wuwužili. 9. oktobra je we Wilnu konferenza była, pšichi kotrejž žu žo pódła litewšich emigrantow też nowe, marschall Pilsudski, pólsti pósłanz w Rišy a někotre nawjedowace wobsoby pólskeho knježerstwa wobdźělili. Tam je žo wobsamkło, wschitkich litewšich emigrantow we Wilnu zhromadźicž a jich na kóžde waschnje podpjerać. Tam pichtjaly, wobsamknjenej aju žo też na Rišlim emigrantskim sjězdże pšichjał. **Litewskemu knježerstwu je snate a wono ma pšinc dopokazne ja to, so Polska ja to dźěły. litewšich emigrantow sa swój wliw stajicž. Litewske knježerstwo ma teho dla sa to, so je žo na Riješim sjězdże internazionalne azylske prawo** franke. Tola žwoje sjeźischcžo je litewske knježerstwo hižo lotyschskemu knježerstwu spožiło.

Bolschewiska Rusla rjady spožcžuje.

W stónczażnym pożedźenju pšicžeželow bolschewiskeje unije je ludowy komisar za wójnu a wójnske łódźerstwo wuras rewolucionarneje wójnskeje rady cžitał, po kotrymž žo Klarje Zetkinowej, Mazej Hölzej, Andrej Marthej, Sabantej, Beli Khunej, Changhkotajej a Staniškawej Lanfuschenu rjad cžerwjeneje khorhoje spožcžuje.

Marinkowič pola Doumergua.

Président francowskeje republiki Doumergua je pónđelu južnoslowjanskeho zwotkownego ministra Marinkowicza pšichjał. Kaj „Matin“ powě, njeje žebi Marinkowič wotmyślił, so pšiches Rom domoj wrócžejo. Nastork k rosschěrjenju franzowsko-južnoslowjanskeho sprěcženja dyrbi ſ Roma wuńcž. Hdyž žo taiši nastork da, je Marinkowicž rad swólniwy, so wo tym ſ Mussolinom rosrěcžejcž.

Sastupjerje „Petit Fournala“ Marinkowicž praji, so jenicžki staw franzowsko-južnoslowjanskeho sprěcženja, dla kotrehož ſu žo někotre nowiny rosshorile[illegible], w kotrymž wobej knježerstwje zhlubjej, so žo sprěcžitaj, kaž **hórsy žo europski porjad pschemêni abo žo pschemêniecž hrosy.** Wobě knježerstwje staj niz jenož po nastajenju sprěcženja ale wot konza wójny kóždy krócž žo sprěcžałej, hdyž žu swadne podawki ako schmatanizy wocžatacž byle. Na praschenje, hacž žebi myšli, w blížschim cžasu ſ druhimi balkanskimi statami sprěcženja wobsamknycž, minister wotmolwi: Te so wě, tola ſ wumjenjenjom, so wo sprěcženje w duchu Swjatka Ludowa a we pakt dźe, kotrež žu kóždemu wotewrjene. Jenże žo Južnoslowjanska njebudże k wjasakom nakładowacž, kotrejž žo pischeživo druhemu ſtatej měri.

Poincareowy telegramm.

Franzowski ministerski president Poincare je južnoslowjanskemu ministerskemu presidentej Witicžewicžej telegramm pósłał, ſ kotrymž žo jemu za žožopschecže k wobsamknjenju franzowsko-južnoslowjanskeho sprěcženje dźakuje a nadźiju wupraji, so budże sprěcženje nig jenož ſ sathowanju pischeschežiwowych pocžahow mjez woběmaj krajomaj, ale ſ sdźerženju swětowego měra słužicž.

Němšzy wójskowi offizěrojo w Bolliwiskej.

Bolliwiske nowiny „La Nacion“ pischę, so ſtej jendźelski a franzowski pólkanz pischecžiwo pschipischcženju němskich wójskowych offizěrowych, jako instruktorow bolliwisk. wójska protestowałoj a so staj žo pschi tym na Versaillske sprěcženje powołałoj. Bolliwiske knježerstwo napomnjeništ spišt *pschipischcženje, kotrejž žo do Londona a Parisa pschisła.*

Psched wuńdubom w prozeßu pschecžiwo Manoilescej.

W prozeßu pschecžiwo Manoilescej njejšu někotli swědźcy k žiwjenschenju pschischli. Sakitarjo žo jich wsdachu a žebi jenoż žadachu, so bychu žo ministerski president Bratianu, rumunski pósłanz we Warschawje, Davila, wjerch Stirbey a prynz Karol jako swědźcy žiwycheli. Ministerskeho presidenta Bratiaa dyrbja žo sa listom wopraschecž, wo kotrymž je Manoilescu w žwojej sakitarskej rěcži rěcžał. Wo tymle lisce knježerstwowe nowiny „Vitorul“ sdźiwowaze powědźa: „We wcžerawschim pożedźenju je Manoilescu měnik, so móže žo lóžo sakitacž, hdyž praji, so fotografiju lista krala Ferdinanda na Bratiana widźał, w kotrymž kral žada, so by žo Karol do Rumunskeje wrócžił. Mamy dowolnosczi, sdźělicž, so je tole wudawanje njewérne. Manoilescu je pak žwoju wěž sakitacž pak stomyślnu žebi je wumyślił, pak žo wopor falschowanja sčežnik. Tajki list njeexistuje. Szyzka dyrbja pożlednje wosjewjenja krala Ferdinanda, kotrež je wo tutym praschenju někotre dny psched žwojej žmjerčju wudał; Manoilescowej pschešwědčicž, žo tajkich smytkow zhladacž. Namjet sakitarjow, so by žo prozeß dla skasanja nowych swědkow wotstorcž[illegible], wojeński rěčnik wotpokasa. Praji, so ma poknomóz, wojewješi, so Bratianu njeje tajke pišmo dostał. Dale ma poknomóz, sdźělicž, so knježerstwo njebudże cžerpicž, so by žo sakoit franik, kotrež Karolej sakasuje, žo do Rumunskeje wrócžicž.

Barona Bulacha sajudźili.

Strażburgski khłostaništi žud je barona Klausa Zorna ſ Bulacha, wjednika němskeje autonomotiskeje strony we Elsażu, k jastwu na 13 měžazow a k 500 hr. pjenježneho khłostanja sodźdźił. Bulacha winowachu, so je prefektej a wyschnoscžam je smjerčzu hrosył.

S wobsamknjenjom franzowskeje ministerskeje rady wobsamknjene autonomistiske nowiny „Volksstimme“ žu zapłake, pónđelu pod titulom „Friedensstimme dale wuthadzecž. Wyschnosczj pak je wschč exemplary zebrala. Cžiske nowiny, hamo organy lěwizny, žo n nje horscha, so žu žo autenomistiske nowiny zakasał.

Revoluzionarne hibanje pschecžiwo jendźelskemu knježerstwu w Bombahu.

Kaž žo ſ Bombahya powě, je žo kolopuczowanje Bombahskeho gouverneura, sira Leslia Wilsona, psches połodniske dźěle jeho prowincy wospjet dyrbiało pscheměnicž. Na wschelakich měſtnach běchu žo nadpady pschecžiwo jeho žiwjenju pschihotowałe. Policijo je žo poradźiło, je hischcže w pušledniej hodźinje wotkrycž.

Ghandi, wjednik indiskeho luda, po Indiskej puczuje. Wschudże jemu lud pschiwhitscha.

Njeměrna Marokkowska.

S rubježništi špiahami w Marokkowskej budźa žo Franzowsojo wěcžnje bodźicž dyrbjeli. Ssobotu žu franzowskeho jatkubdženja ſ Kalablanki na dróhy do Mazegana ſ tamu na hłowje namakali. Hdyž běchu jeho do khorownje dowjesili, franjeny praji, so žu jeho njejnaczi domorodni nadpadli, hdyž je ſ motorskim kolom po dróhy jěł.

Wójna w Chinje.

Nankinske wójsko Hankaw wobsadźiło.

Wojowanje mjez Nangkingskim a Hankawskim je žo je dospołnym poruczenjom Hankawskeho wójska skónczilo. Nankingske wójsko pod generalom Hoczjenom maju Hankaio dospołnje w žwojej mocy. Schankawskeho wójska, kotrež je žo dospołnje rozpjerschiło, dźěle rubja po kraju cžahaju. Mnohich žu mogy wotbronili, mjez tym je je wulki dźěł k pschecžiwnikej pschešoł. Nankingzki wojazy žu hłowny kwaríer wjednika Hankawskeho wójska, generala Tanga Sengczja, kotrež je cžekny, wurubili. Dźěl chinesteho dźěła w Hankawje je pali. Hankawske knježerstwo ſ Nankingskim knježerstwom jedna, so by dalsche dźěle žwojeho kraja psched wurubjenjom wukupiło.

Na rězy stejazy wójnske łódze Sjednoczenych statow, Jendźelskeje a Japańskeje žu wojakow na kraj wuńdźiłe, so bychu wukrajne žydźelskeho pschedy nabjulnosczemi schitale. W chineskim měsće njewobpišomna hroza knježi a jich wobydlerjo ſ cžrjódami do detal njewobhładżeneje wokolnosce cžekaju.

Njeporadżeny attentat w Mexiku.

Na prjedawschim mexikańskim krajnehu presidenta Obrega je žo njedźelu attentat ſ bombu spytał. Hdyž je Obrega ſ automobilom do arenty k wojowanju ſ bykami wjesche, bu bomba pschecžiwo njemu cžišny a automobilowe pschedna schkleńza je rozbi a schkleńzyne cžerjopy nědbuschcžeho presidenta na lizu franichu. Obregonowi pschewodźerjo kotrejž žo za nim ſ druhim automobilom wjesechu, do diwjeje wosadowu, kotrejž běschtaj bombu cžišcžej, rěkachu a jej frenichu. Tžeczu wosobu sajachu. Obregon zyle smérom westa, žo do arenty dowjese a wojowanju ſ bykami hacž do konca pschihladowaschže. Hdyž president Calles, kotrejž bě tehrunja w arenje pschitomny, wo podawku słyschi, Obregona k wukhowanju je smjertneho strachu, złožo pschejesche.

Baudatojo mexikanske město wurubili.

Po powěsczi ſ města Mexika je 200 banditow mjesto Aquilpan nadpadło. Rubježnicy zjawne twarjenja zapalichu, wschě khěže wurubichu a kóždeho wobydlerja, kotreho nadeschdżechu, złožowachu. Knježerstwowe wojazy pschi posłoe dońdżechu, so bychu mohli morjerjej zadźěłacž. Wjesnini a banditami žo na dróhach kruze wojowasche. S 2[illegible] rubježnikow je 40 padło. Sbyłk je cžeknył.

Sapałkowy monopol w Ekundorje.

Ekundorske knježerstwo (w połodnischej Ameriży) je nadźaż 28 lět sapałkowy monopol schwedskemu sapałkowemu trustej pschepodało. Tón za to knježerstwu klinje 500 000 dollarow płaći a postupnje tulu summu kóžde pjecz lět powyschi. Pódła toho schwedski trust schtyri miliony dollarow k położenju ratařskeje trustowoje banki poskći.

Pokutny dźeń.

K czemu śwjeczimy pokutny dźeń? Tak abo podobnje prašcha drje žo někotrejkuli człowjek naišchoho czaša. Njetrjebamy pak dołho žo rozkładowacź a žebi hłowu łamacź, pšchetož kóždy tšchešćijanšzy šmuślenty a w šwojej wutrobje bišchcze kšchešćanšzy šacžuwazy człowjek a kóždy šprawny pšchecźel naišchoho zyłeho ludu wšchak wě, k czomu trjebamy pokutny dźeń. Pokutne dny šu naštale w czašach wobšebicze nuty a tyšchnošcze, pšches kotrejž dyrbjachu zyłe ludy khodźicź. Tehdy žo dopomnichu na šwojeho Boha, tehdy njemějachu druheho wuzkeho, hač k Bohu. Pokutne dny šu žo potom dale šwječeźiłe, teź hdyž běchu žo czaży tyšchnošcze pominyłe. Wone wostachu štoja jako napomnjarja, kotrejž žo wobroczichu na człowjekow, kiž běchu w lepšichi pomšerach žiwi, žo njetchu pšchi wšchitkich šwětnych łubjach a štrowych dujach šapomnili na šwojeho Boha, na šwoju duschu. Sakonjeh pšchiwótowaty pokutny dźeń mamy jenaž jedyn, jakiš naležmi pokutny dźeń žo wjezy šakonjeh njeświeczi, ale zyrkej jón nješpuščhczi, dokelž wě, žo je człowjekam naišchoho czaša pokuta wobšebje nušna.

Hdyž chcemy šebi na praščhenje, hač je nam człowjekam dźeńšnjišchcheho czaša hišchcze pokuta trjebna, potrjebujemy dacź, dha pšchedstajimy šebi ras wulkeho pokutneho predarja ſ czaša naišchoho Sbožnika. To běšche Jan, tšchešćenik. K njemu pšchikhadžachu ludźo ſ dalka a šchěrka, žo bychu jeho błóš šłyšchecźeli. A ščhto dyrbjachu łkuščhecź, tuczi farišejjuy, kotrejž mějachu žo za najpobožnjišchich we zyłym židowškim ludźe? „Wy jeschczerjetwa šchlachta“, jim predkař w wušejšnje pšchiwoła. Wón špótna nješprawnoščej jich wutrobow, ſ kotrejž šebi šwałchu, žo šwjatej tšchešćenizy bližicź. Pšchi wšchitkich šwojich mótrych słowach pak je Janej wšešče wutroba bolała, jo je ludu tak šałkała. Ščhto by wón dźeńša prajił, hdyž by tu mjes dźeńšnišche człowještwo štupił? Wšešče šamkne hłowa. Pšchetož człowješka wutroba je ſa wot ſwojeje młodoščeje a ſło je pšchinarodźene. Tu njepomoha žane šwonkne pšchecźenje ſ njewěrnej pšchecźelnošču, kiž do wočow njeuje ličnej wě, ša tkribjctom pak je jehojty had. Tu njepłaczi pobožnošcź pšched Bohom niczo, hdyž je człowjek jenož šwonkuje nošy jako draſu, kotruž žo njedźelu ke mšchi wobleče a wróczitwšchi žo ſ Božcho domu jako wušlečze, jo by dale žadoščam šwojeho cźela a žędźicźiwoščej holdował. Haj, ščhto je tšónežnje wšchitka woporuinoščej hač ludanje, hdyž šwój czaš abo šwoje pjenjeze wopruinjemu nčłokźemu dobremu tšchešćanškemu samérej jenož łohodła, jo bychu naščhi lubi šuſrodźa, na kotrychž herwat malo džiwamy, jo thoutli a šebi wuſłili, kak dobri tšchešćijenjo tola šmy. To je farišejstwo, ſ teź bohužeł w naščhich kšchešćanšchich krajach kčeše. Świetšcha wšchak šebi ludźo njewobmyšła, jo mohło jatke ich šadšerżenje ſ hrěchom bycź. Wšchitko pak, ščhtož ſ wutrobu ſ lubjoščo ſ Bohu a blišchemu njerjišinmy, je ludanje, a ludanje je šmjerdźacy hrěch pšched šwjatym, pravym a cźišym Bohom. Chcemy tola žo wšchitcy na tutón dźeń hrěch dopomnicź. Chcemy wotpołožicź wšchitkón falšch, wšchitke ludanje, wšchitku njeſprawnošcź a žędźicźiwošcź.

Korjeń wšchejo šleho, wošebje w naščhim mudrym czaſu, je njewěra, ſ kotrejž žo wšchelaſo mudracźojo, wulzy a mali druhoju dźeńšnjišchi dźeń wupjerała a myšła šebi, ščhto wě kak mudre słowa rěcza, hdyž ludźom špytuja do połaſacź, žo tšchešćanſtwo niczo njeje, ſo wěra do jenoho wšchehomóžneho Boha je błaſnoſcź, haj ſo dožyła žaneho Boha bycź njemóže, dokelž jeho hišchcze nihdy widźeli njeſmy. Bohužeł je ſo wjele tutym ſawjednikam narěczeſcź dało a je wopruichczilo šwojeho Boha, ſe kotremuž ſo dotal dźerżachu. S njewěry mutrohu wšhitke druhe hrošnoſcze, mordarſtwa, puduſchtwa, njepóſcźiwoſcź, njeſprawnoſcź, žędźicźiwoſcź, hida atd. Wulki poſtup w złym je nam czaſ wójny a pewójniſki czaſ pšchinjeſł. Czaſy žame wšchak ſo njeſe ſe wobjeſnichile, ale cźłowjekoſo ſu hórſchi. Wina na tym [illegible] wšchitky, kóždy ſ naſ. Njeđźiwaj ſo, luby cźitarjo, [illegible] ſalle pišam. Jenož na tebi a na mni a na kóždym [illegible] ſoleźi, ſo ſu czaſy wone wotpadnjenych a njewěrnych ludźi. Chcemy ſo tola na pokutnym dnju ponižowacź pšched ſwojim Bohom a dźeńmy tola ſprawnje pšchidacź, ſo njeſjimy ſiwérni byli. Sčmy dha bohapréjerjam ſtajnje napiſchecźo ſtupili a jim wopačnoſcź ſich wudawanjow dopokaſali, žmy dha ſwojemu Bohu pšchecźo ſe wutrobu ſiwérni byli? Sčmy dha ſwojemu blišchemu ſtužili w dobrych a ſłych dnjach? Abo ſmy prajili, ſchto tón nje ſtara? Sčmy ſo prózowali, ſo bychcźej ſo wera a kšchešćeſcźanſtwo w naſchich wošadach ſdźerżałej, abo ſmy tuto dźeło jenoj buchwonym pšchewoſtaſili? Sčmy wošebje wſchitkim hrěchom najpšchecźo dźełali a to na žebi ſamym najprjedy? Njeſjimy ſnadź huſto ſ ſubjenym pſchiſtadom, ſtł druhim dawachmy ſwojeho blišchcheho do njewěry ſahnali. Hłej, ludy cźitarjo, to mamej wjele ſamoſwójenja pšched ſwojim Bohom a dźeńmy tola ſprawnje pšchidacź, ſo njeſjimy ſiwérni byli. Sčmy dha bohapréjerjam ſtajnje napiſchecźo ſtupili a jim wopačnoſcź ſich wudawanjow dopokaſali, žmy dha ſwojemu Bohu pšchecźo ſe wutrobu ſiwérni byli? Sčmy dha ſwojemu blišchemu ſtužili w dobrych a ſłych dnjach? Abo ſmy prajili, ſchto tón nje ſtara? Sčmy ſo prózowali, ſo bychcźej ſo wera a kšchešćeſcźanſtwo w naſchich wošadach ſdźerżałej, abo ſmy tuto dźeło jenoj buchwonym pšchewoſtaſili? Sčmy wošebje wſchitkim hrěchom najpšchecźo dźełali a to na žebi ſamym najprjedy? Njeſjimy ſnadź huſto ſ ſubjenym pſchiſtadom, ſtł druhim dawachmy ſwojeho blišchcheho do njewěry ſahnali. Hłej, ludy cźitarjo, to mamej wjele ſamoſwójenja pšched ſwojim Bohom a ſo by wopraſnje pokutu cźinił a ſo wopraſnje ſwjatich hrěchow woſtajił. Njech je tutón khatny dźeń ſa naſch zyły kraj dźeń, kiž pšchinjeſe prawje wjele ſtawowo naišchoho ludu k prawemu pójnaczu ſwojeho njeprawebo žiwjenja a njech mnoho wutrobow w prawej pokutnej ponižnoſcźi ſo roſbudźi ſ prawemu kšchešćeſtwu. Naſchemu cźeſkemu ſ jenoſ prawe tšchešćijenſtwo pobrachuje. Trjebamy pšchešwědcźerjow tšchešćanſkich muſow a žony. Trjebamy ſwérnych dźełacźerjow, knte tharakterv, w kotrychž druſy ſwoju ſe-pjeru namakaja. A potom ſmějemy cźaſu, hdyž njetrjebamy na bjeſbožny ſwět ſtorjcź.

Wopomnjenka dobremu, drohemu prećelej wujej Rachlowcej.

Wěnuje Jan Serbin.

Heslo: Słódka a nadobna wěc je
Za wótčinu wumrěć.

Stojimy na prjozy smjertnje njeđźele, prěd samym pokutnym dnjom. „Wšěch khudych dušow“ wopomnjeński dźeń je na čole nazymnika hižo swoje „memento mori“ nam do pomjatka zapisał. A nětko, hdyž je so tež Boža přiroda swoju žarowansku płachtu wodźela, hdyž přikrywamy rowźki swojich lubych wotemrětych na swjatem polu ze zelenymi halžkami, a kładźemy jim wěncy na tu mólićku hórku pod křižom, to njech tež našu dušu wolrěje spomnanje, — horce, nutrne spominanje na duše wotemrětych. Haj, spominajmy na tych lubych našich nanow, synow, bratrow — mužow, kotřiž nic jenož doma na wosadnem kerchowje spja we wěčnem pokoju, ale tež jako rjekowscy wojowarjo padnywši na cuzej zemi, leža někdźe w dalokim kraju, hdźež přikrywa jich swjata hórka na zbromadnem wójnskim pohrjebnišću.

Tysacy, haj milijony nimaju traš docyła ani teje hórki, hdźež pozběhuje so prosty drjewjany křiž, ani toho rowčka, kiž by woznamjenił, zo tłaja pod zelenym dornom jich čělne powostanki, čakajcy na zbóžne z morwych stać. Ale tež tym płaći naše spominanje: dźensa, jutře, njedźela a přeco, dokelž woni wšitcy su šli wojowarsce na prawdu Božu w tom přeswědčenju, zo „je słódka a nadobna wěc, za wótčinu wumrěć!“ A hdyž je naša wěra do wěčeneho žiwjenja kruta a njepowalna, to tež je naša nadźija njekhablowaca, zo tam za rowom so jónu z nimi zetkamy, a tohodla tež naša modlitwa a lubosć čim nutrniša a swěrniša w dowěrje, zo budźe tole zasowidźenje z nimi zbóžne a wěčne. Tuž spominajmy na nich wšitkich rad a lubje!

Předemnu leži wobraz wójnskeho pohrjebniša, mała podobizna z Lensa. Prědku na prawo wot Kanjentneho pomnika křiž a na nim napismo: „Es ist süß fürs Vaterland Unttfz. Franz Kral, 9./178, * 26. 11. 86, † 25. 9. 15.

Mało słowow a wulki wobsah! To je pomnik jenoho žiwjenja połneho wulkeho wuznama za Serbow. Wuj Rachlowc, kaž je so sam pomjenował we „Raju“, tudy wotpočuje ze swojej horcej wutrobu za Serbstwo. Njedawno hakle smy so na jeho dwanate posmjertny dopomnili a sobotu za tydźeń wopomnimy jeho 41. narodny dźeń. Spodźiwnje, w 9. kompaniji 178. połka je służił a z nim do wójny čahnył: Zličče, prošu, 9 a 178 hromadu po ličbnikach a nic po sumje. Njenujcy takle: 9 + 1 + 7 + 8 = 25, stajce 9 za tutej ličbu a hižo maće jeho posmjertny dźeń 25. septembra w ličbnikach wulićeny. —

Njewěm hač je mój drohi prećel Kralec Franc hdy na tajku addiciju pomyślił, zdźeka; přiňdźech na tole zličenje cyle připadnje, hdyž napismo a ličbniki jeho žiwjenja rozpominach. Ale něšto druhe přiňdźe mi hišće živšo do myslow, hdyž na jeho smjerć we wójnje spominam. To běše drje krótko do wójny, mi so zda w prózdninach 1913, hdyž kaž přeco jeho častišo wopytowach. Tehdy swjećachu w Kamjencu Theodora Körnera a wulotowachu k basnikowemu wopomnjeću wulke dźiwadło, při kotremž Franc Kral Körnera předstajowaše. Ze zahorjenjom mi wo tom powědaše a pokazowaše wšelake podobizny z tuteje swjedźenskeje wsy. Njeje to předelura była tohole wulkeho dźiwadła zehrawaceho so na swětowem jewišću, hdźež je kóždy wojak swoju rólu zahrał we swojim stejnišću — a teź Franc Kral jako podwyšk w Kamjenskim połku!

Často a husto dopominam so na wjesole hodźiny a dny naju zhromadneho žiwjenja, ale teź na swjato a nadobne wokomiki najnutrnišeho přećelstwa, kiž je naju wjazało z narodnym zapalom młodostnych lět. Na wzajm smój so zahorjałoj a hdyž přebywach we dalokej Ruskej, smój sebi swěru dopisowałoj, wšo, štož je naju wutrobu jimało, radowało, bolało: teź samo najintimniše należnosće wosobinske a bóle powšitkowne, narodne. Z přileżnosćn přećelowych posmjertninow wozjewju tón a druhi dopis jako zajimawku ze žiwjenja a skutkowanja wuja Rachlowca.

Dźensa pak a cyły tydźeń a kóždy čas spominajmy w lubosći na njeho a na wšitkich tych, kiž su za swoju wótčinu, ja měnju teź tu wušu, **našu lubu serbsku dominu** wojowali bój hač do poslednjeho wodycha. Swjate a njezakhódne budź nam tych wopomnjeće!

Ze Serbow.

Dnjownica.

Wutora, 15. novembra.

* 1835 Korla Fiedler, basnik w Njedašecach.

† 1670 wulki wučeř Amos Komjensky-Comenius.

Ach, zo by moja hyła.

Ach, zo by moja była,
Kak dobry bych Ći był!
Tu we wutrobje nosyć
Ja Tebje stajnje chcył.
Mi wšo by radosć žiwjeńska
So z Twojoh' wóčka smėwkała.

Ach, zo by moja była,
Kak rjany by swět kčeł!
Sej nicžo žadał njebych,
Hdyž Tebje widźeć směł.
Bych do toh' zboža zapadnył,
Na swět wjac njebych pohladnył.
Korla Fiedler.

Srjeda, 16. novembra.

Pokutny dźeń.

1884 prěnje serbske kemše w cyrkwi Swjateje Trojicy w Barlinje pod fararjom Bronišom.

Jasne wóčka, jasne pruhi
W serbskim kraju swětła so,

Za wysoku płaćizu.

Powědańcźo ſ naſchich ſnjow.
Napiſała Kriſtina Nowowa.

118] (Pokračowanje.)

Wſchelako kriſtſcźanſki Margita Orlowſcźe wopyt dźerżeła ſtarkamu, jeje žona a dźowka. Tola to jene wjedźachu, kajmicź bóžče wona teź ſwój wopyt w njewěſchčenem czaſu ſcźiniła, to bě ſo tola jako ſwjatk ſtawiła, kotrejž ſo wjeſelowanje prudki zyle Predyłuny wotſwihu, haj ſamo ſej narazyła.

Prudka ſboſcźowa ſawoſtaji Margita teź hdyž wjeczor je ſwojim muſkom ſo domoj nawróczeſche. Sacź ſe khěſkej pjače wſchak ſo jeju njej jenaj tſi ſonſe, ale teź marquiſ ſam.

Teź tam ſo kmanom njeroſumjeſchu: pſchecźo ſa khěſkami ſtejſa ſedźeſtaj, ſtarje ſo roſmaſowaſoje, Nikolaj Korimſky a doktor Lermontow, a i leſbyny pſchipſerły ſtojeſche knjes Korimſky.

Margita ſe ſboſcźowa, ſo mózeſche ludy w kraſnej pſchirodźe tak ſe ſtwobodnej wołu ſwojeho nana a bratra Tamarinemu nanej pſchedſtawicź.

„Budźeſchmy ſi wed eſi, ſo pſchindźeſch ſ taſtimale czeſtnym pſchewodan“, rjekny Korimſky, „to njebudźechmy ſo we tebje ſtarali.“

„A mýſleſcheſe ſi ney, knjes Korimſky, ſo bychmy Margitu ſamu hicź dali?“ prajeſche Tamar.

„Hnadna kujeni je nad pſchejara ſe ſwojim wopytom roſradowała, hacź ſo hyłmy ſebi ſkładnoſcź, ju pſchewodźecź mój, wjacy dali, łdyž nima ſwojeho prawoumneho ſakłaſaja po boku.“

„Haj, muj njeje na moju maliczkoſcź dozyła myſlił“, ſortowaſche Adam.

„My bychmy ſo tu hiſchcze trochu pſchekhodźowacź mohli“, namjetowaſaſe Tamara, a hdyž tomu pſchihłoſowachu, poda ſwojuj ruku Rikolajej Korimſſemu a dźeſche ſ nim, ani ſo bychu druſy w rosmołwje pyłli, ničchto kročeli dale prjecź wet tſewſchuchu ſtoje, a mnohrej, jruduej wocźi hładaſchtej ſ njetakjenym ſobuczuczom do jeho rjaneho, nětkole jara pſchewidneho wobliczja. Wona hnydom cźuješche, ſo bě wón blędźiſchi a facźu we ſwojej wutrobje hacź dotal njeſmatu bolejeſ.

„Wy ſo tola hubjeńſcźe njeczujeſcźe, knjes Korimſky?“ Wón ſacźerwjeni ſo wot ſboja.

„Bohu budź dźak, ně!“ Wón ſcźeſe malu, na jeho ruzy kroplocźowazu ruku ſ ſwojimaj hubomaj.

„Ale wy cźinieſe tajſi frudny napohlad.“

„Cźehodła wy to mnicźe, marquiſa?“

„Ja ſo na wami widźu, a to mje tak boli. Mój běchmaj tak ſboſcźowaj, Margita a ja, a wſchitcy, a wy to njeſcźeſe. Njemóże waſ Knjes Jeſuſ, do kotrejž wy wěrcźeſe, pokjoječ?“

„Wón to móże, marquiſa Tamara. Wón wſchak je mje hižo połojał a budźe to teź dale cźiniecź, hdyž jeho czaſ pſchindźe. Ja dyrbju jenoj wěrcźecź, ſo to, ſchtož Wón cźini, je dobre, kyrnjeq my teź Jeho njeroſumjeli.“

Reſignazija we jeho hłowu pſcheſpjedźeſi ju hiſchcze bóle, ſo drje jeho tola nječchto boli, a wona cźuješche tuke ſołł ſ nim.

„A njeměſcźe mi njez, ſchto waſ potłoczuje? Ja wſchak ſo Margicźe njewupawědam“, proſcźeſche jeho hert, kiž bě ſwuczenu jenoj pſchitajecź.

Sałko ſcźeſe wón malu ruku k ſwojimaj hubomaj.

„Dźak wam ja waſche woſbożawaſe ſobuczuczowanje, ale ja njemóžu. Sku wězy, kiž dyrbimy ſa ſebje wuthowacź. To je tón khdiž, we kotremž Knjes Jeſuſ praji: „Wźmi ſwój khdiž na ſo a ſcźeſuj mje.“

Mjłko cźi druſy pſchihładaſchtaj a rosmołwa ſo pſchitorhmy, ale we wutrobje ſuſcźemy ſrodſtatu njeruwnoſtnoſcźe ſłowa a błóh nkodźenza ſarkte. A tutón ſaſo ſamfny do potajneho kaſchcźika ſwojeje wutroby woſwożowaſy drohotamſen wopomnjeńcźa na rjane, njetajene ſobuſtaſowanje holcźyne.

Ach, cźaſto je małe tomu trěbne, cźłowjeka woſbożicź — —!

Wſajomnje bohaće ſpokojena rycźeſche ſo mała towaršſchnoſcź ſ pſchecźom: Na ſaſowidźenje!

W taſichi wuſtłach dáůdźachu do Górki. Tam pak wocźakowaſche jich woſebje wupałkamy pokoj ſ depeſchu. Ta bě na Korimſkeho adreſowana a rěkaſche:

„Jeli móżnu, pſchińdźeſce wſchitcy do Orlowa. A je-li niz, to dyrbli Margita na kóždy pad hiſchcze ſ nóżnym cźahom pſchijcź. Mikkawſch.“

„Do Orlowa, my wſchitcy?“ ſawoła Adam. „Schto ma to rěkacź?“

„Snadź ſo tola ſ dźeſom nječchto ſtało njeſe?“ ſawoła Margita. Korimſky pſchecźita hiſchcze raſ ſpodźiwajo ſo telegram.

Jadyn njedźiwaſche na młodźenza, kiž tłoczeſche ſwoju ruku na łkapaju wutrobu. Głowa jkći ſo na wutrobno a ſ cźicha wuſłe wón ſe ſaſowa. W Margicźinej jſtwje padny na kolenj, ſary wobliczo do ſahliwkow a napołwótſje ſapłaka.

„Wona tam hižo je, moja maczerka! A hdyž naſ wſchćch wołaja, ludźe hižo ſmjerczi bliſka. Ow, wſchak ja to njeſjimu podarmo zyły dźeń ſacźuwał! My dyrbimy tam hicź, nan, ja, Margita, wſchitcy. Schtož njebohdźeſche ſo wjazy w ſinjenju ſjednoſcźe, ſchtož njemóżeſche na jemi hromadźe ſiwe bycź, to nkćka hiſchcze ſmjerczi ſjednoſcź. Tola budźe-li teź to ſa wěcźne ſjednoſcźene? Je-li hižo ſwojaſ mjes nami? Ach, dyrbju ſo pſchecźiwdźecź, haz we Knjeſu wumrěje: nje ludy wuſtajicź nječmedźa, ně! Ach, Knjeje Jeſuſo“, ſapłaknu młodźenz bolośnje, „hdyž mi nan ſnjemóżaſ, ja Tebje ſiwy bycź, to daj mi ſ maczerju wumrěcź!“

„Rikuſchka, ſchto ty cźiniſch?“ ſoſtlnnja ſtrachcźiwje nad tkeſcźanom. Mózna ruka wobja ſebe ſchiju. „Ty płaſch. Cźehodła? Schto je ſo cźi ſtało?“

Nkodźenz ſo hraba a wobja ſwoju ſwoſtru ſ wobkmaj rukomaj; ſyły ſwołaſchu ſo hiſchcze w jeho wocźomaj: „Margita, wołaja naſ k maczerju, wona je na ſmjerczi bora.“

„Ke komu?“ wopraſcha ſo Margita ſkładnjo.

„K maczerju!“

„Rikuſchka, ſchto by ta w Orlowje cźiniła?“

(Pokračowanje ſeźěhuje.)

Rješe hwěžki pytaj druhi
Po wšěch krajach daloko;
Z pócíwosću, z luboznosću
Luba serbska holička
Mile swěći plomjenja.

Handrij Zejleŕ.

*

— **Wo wjedrje.** Schkleńza pokasuje wyšoko na rjane. Nad zyłej srjedźnej Europje wyschinu leža. W Schwedyšći a Norwegskej kruta zyma tyčkeńza. Syma by pola naš hišće wjetšcha była. Tola wokolo jewerneho cźowa (Nordpol) niźiny leža. Tuž wot tam powětr tak lodojty njeschkoda. **Tohodla** je w Jendźelskej mitišcho. Teź šaldźam nóz njebeš tak syma, kaž tu wot njedźele k pónđeli. Pola Bitkowiz dźensa rano wokolo 8 hodź. šutnišći šnih padasche. Jutśe je Pokutna śrjeda, teź ja Pokutu. Sakaučko schđaja 7,25 hodź. a chowa so 4,04 hodź. Mjeśaćk wjerśor 11,22 hodź. schđaja a so pow. 1,53 hodź. chowa. — Barometer wećera wjeczor w 7 hodź. 751, hygrometer 0, Thermometer wo dnju +10. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 755, hygrometer +3, thermometer we nozy —3. Wobłady na malo so pischenźenjage wjedro, šutŕ.

— **Schtwórte farske mištno** pschi wobłaźe swoj. Pětra w Budyschinje wuwisane. Měšćanšćanska rada jako kollatorska wyschnosć je šćežkowaze wosjewiła: Schtwórte farske mištno hłowneje a farskeje zyrkwje swoj. Pětra w Budyschinje ma so bórzy wobłaźićź, Samolwjenjam maju so zjawjenjobźi a wotpišma wuzwódźenjow pschipołožić a hač do 30. nowembra t. l. na kollatora sapósłać.

— **K njedźeli semrźtych.** Je rjane waschnje a dobre zwjezene prawo krajneje zyrkwje, krajnozyrkwinskeho zjednoćenstwa a zyrkwinskich towaršstwow, so njedźelu semrźtych předworanja a lećoze lopjena pschi wrotach pohrjebnischezow rozdźelaja, kotrejž lubjo teź hač pschijimmuja a je rad cźitaja. Cźim bóle pak mamy pschicźinu, kedźbliwych cźinicź, so teź wjschelake sekty tutu skladnosć jako wuzitja, so bychu swoje pišma a papjerki poschcźowale, kotrejž njech nichtó ź zyrkwinskimi łopjenkami njesměni.

— **Dr. Philipp, dobutstaw němskeho sejma, w Budyschinje.** W schromadźinje zyrkwinskich sastupjerjow Budyšćeho wotrjeka dr. Philipp jako dobutstaw wubjerka za němski schulski jakoń wo politiskiźe a sokoiobudawaŕskich cźełach rěcźeše, kotrejž hu tak wulke, so nichtó njewź, hač a hdy tutón jakoń wuźdże. To je prěni króć, so tajkile jakoń za zyku wulku Němšku trjebamy, po prawom jeno k tomu, so by so na nasch sałsći kraj schcźerjźansku schula zwześćała. Hač je w Sakšej schula evangelska po jakoniu abo zwětrna (i pschipowěźnjenjom nabožinskich hodźinow na wuźudźenje němskeho ludu), to je praschenje, wo kotrymž měł wyšoki ład rozhudźićź, dokelž w njemje je wojne mólno. Sću wězy, wo kotrychž njemóže žane ludowe sastupjerśtwo rozhudźićź. Nětčnik teź dopokasa, kak pische wschu mérn cźežke je, jasny jakoń wudźełaćź za zhromadnu schulu, w kotrejž chodźa tola wschitkich schcźerjźenjo łaź zwětrni zjwoje prawo dostaćź. Schtóž žrbi to rozpomni dźiwoju na wuczerjow, tón dyrbi nje-móžnosć tajteje měšćanseje schule spóśnaćź. Židowski wuczer njemóže schcźerjźanske dźěći zjewaćź wuczićź: „Ta krej a prawidosći Khrystusa“. Schtóž běši wuczerjo wo rjanoźe schcźerjźanske wuźdże, to w tajchim z tak wschcźelkich konfesijow sestajenym ludu ko njchodźi pschewjeśeź. Jana móz to njedokonja. Kóžde wuśnaće pał na prowo na źiwoju schulu. To wuczerjo njemóža wotstrowiś. Superintendent Fröhlich namaka pschikładowanje wschitkich, jo evangelska zyrkej móże jeno evangelsku schulu žadaeź; dźeśi dyrbja ke Khrystusej pschiśiśeź. Krajny starjschi komornik ł Nositz-Wałdwitź je wutrjaŕ, so dyrbja duchowni dopředka stupjeź we wojowanju wo evangelsku schulu. Faraŕ Steuda je Wulkich Trjebsezu tomu napschećiwow wo zjanym wérje we wjesnych wobładach rěcźeśe, hdyž teź dźakacźerjo zjwoje dźěći do nabožinskeje wuczby sećelu. Teź nikotši wuczerjo porećźachu, jedyn teź praji, so njebźaŕ je źiwota nusa. Wěsće je, so wuczerstwo tekko mogu ani w zjawnosći ani nad schulu nima, so móże schulski jakoń po zjwojej wuśiśi swojeje. To tu druhe mogy, wobeje naboźiny, kotrejž tu dobywaja!

— **Ludowy žarowańśki dźeń** 1928. Ludowy zwjazk Němske wobstaranje wójnskich rowow (ev. tow. (w Barlinje W 15 Brandenburgska dróha 27), do kotrehoż hłownych nadawkow hłuchla, so dopomnjeze na wojakow, tiš ha we wójnje padnyli, w ludu žiwe źiwerśi a jo haji, budźe ludowy žarowańśki dźeń teź w bliźišim łćeźe 5. nidźelu do jutrow, Reminiscere, swjećeźi. Tutón dźeń padnje k 18. a 4. měrca. Pschiprowjenje a wukotowanje jenotlinych šćežatcźowskow podobne kaž dotal swjatki a městne wotnoźi ludowego zwjazka pschewośmu.

— **Generalny powarjeńśi pżan za Budyschin.** Měšćanska rada běšche sastupjerjow statnych wyschnosćow, měšćanskich sastupjerjow, architektow, twarskich měschtrow atd. na pschednoschkowy wjeczor sańdźenu schtwórtk do muzejoweje sale pschepróšnyła, so by so wo pschichodnym architektoniskim, hospodarskim a stro.wotnišlim wuwiću města Budyschina jednało. Staniźenity architekt Wagner-Poltrok ź Kamjenźu rěcźeśe wo sańdźnych pnschesnjach generalneho powarjeńśeho płana w powschitkownym a połnym wobsehu w jeho hłownych problemach. Na łónźu rośłoźi měšćanski wyschchi twaŕśi rada Gótre je-notliwe praschenja generalneho powarjeńśeho płana, tiš so pschihotuje.

— **Sa paćerśke dźeći w Budyschinje.** Dokelž by dwě hrjeźe paćerśka wuzba wupadnyła, je ja paćerśke dźeći ź města Budyschina na pokutnym dnju dopołdnja 1/11 hodź. po wojsewjerju farskeho hamta swj. Pětra w Tuchorśkej zyrkwi pschisebrane ja wschitkich kantirmandow a wschitke kantirmandki, ja wschitke 14 wotdźełjenjow Pětrowskeje wobłady. Kóžde paćerśke dźeśo je winowate, tutu kensćenje wopytaćź.

— **We wyšokej starobje semrźt** je tu sańdźenu njedźelu po dołhim cźežkim cźerpjenju kralosti mischtr Gustaw Mudra. Semrźty běšche swata wobłoża w naschim měsće a teź wulkotny mischtr w zjwojim powołanju. Wón je šo teź na wójnje 1870-71 wobdźełił.

— **Pohrjebnje wotkrjesnjeho wubjerka Budyšćeho hamtskeho hejtmanstwa** je pónđelu 21. nowembra 1927 dopołdnja w 10 hodź. w pohrjebnišćeju šali Budyšćeho hamtskeho hejtmanstwa na Bismarckowej dróhy 21. Na dźiwym porjedże sleji 26 dypkow.

— **Póstowe auta ł Budyschina do Suborniczki jěźdźa** wot 16 t. m. sajo porjadnje na Malešezu.

— **Na zjmnaine wołkromnjenje wumrěła** je 15-ćina hołza w Budyschinje, kotraž je sańdźenu schtwórtk skhoriła. Hišom njedźelu je w měšćanskišći zhorowni wudychała.

— 2. zjmnišći wubank 1927/28 němskostatnje kurfowelš kniži wuddże w cźašu wot 10. hač do 13. dezembra 1927. Skałanki pschijimnja wschitke póšty, dwórnischcźa Němskeje skatnej żelesnizy, kniharnje a puchowańśeje pi-šarnje.

— **Póstowa słužba na Pokutnym dnju** (16. 11.) Sslužba na Budyschćikim póstowym hamcźe a wunoschowanje listow jako nźedźelu. Na wuzy pošyli njebudu wunoschowane, tola khwatnuwe pošyli ko wunoschuju.

— **Firma Alexander Trepte w Budyschinje** na Póstowym namésće je k dźensnischemu cźišłu wobšibnu pschikłon pschipódkojicź dała. Proźymy naschich cźitarjow a cźitaŕki, so bychu ju derje wobkedźbowali a trjebne wězy sa błižaze so pschijate duły pola Trepteź firmy w Budyschinje hebi nakupili.

— S **Holeschowa.** Kaž ho nam dźensa zdźeli, je dwělčina dźowjerskeje tudomneho zlakarja Stowory na mosłowu khrivu zwinuła. Petrolej ji njeje zschkodźał, je jenoź jene hrěbnjenje ł hebi wzała.

— Se Strože. Tudomna wohnjowa wobora smeje w cźasu wot 17. hač do 21. novembra ras nóźne słuchowanje. Alarm so pišła. Sinšudobnym woboram so tole wojewi, so so njebudu smyslenja stale.

— S **Katez.** Sa jutry 1928 je so tu 15 dźeśi do schule samolwiło, 10 hołzow a 5 hołzow. Jutry 1928 wukhodźi schulu 10 dźeśi, 9 hołzow a 1 hołza. Tak sašupi 1 kutrum 5 *dźeśi wjazy, hač wotchodźe.*

— S **Wósporka.** Sańdźenu njedźelu sapokaja superintendent Franka ł Lubija faraŕa Kaniga ł Katez ja faraŕa nascheje wobłady. Wósihenja mšešche pschi sapokazanju braŕ sapokalanego, faraŕ Kaniz ł Kelliz. Wyschchi zyrkwinskhamtšći rada dr. Thomas ł Budyschina pschepoda w njemje ev.-luth. krajneho konfirstorstwa powołańśe wot 1. 1.

— S **Wójslinka.** S dobrowólnymi darami šmy heši we naschim Bożim domje elektrike wobžiwćenje pschiprowiśi mohli. Pokutnu śrjedu wjeczor w 6 hodź. chcemy je se malym kensćenjom pošwjećeźi.

— S **Wjelcźe.** Wź liśeńki tudomneje zentralneje dźěłarnje śa ha sańdźenu schtwórtk małe rosbuchnjenje na płunowej pschiprawje. Naźterkje rosbuchaze płunowe mešcźenje khachłowe direzka ł mogu unitšćeźi. Wuhnjowaze płomjenja trjechchi liśeńskeho mischtra J. a jeho synna, kotrejž pschi płunowych khachłach dźěłaschtej. Wobeju wobkeje pał synna, płomjenja cźežy wopalichu. Essyna dyrbjachu do khorownje dowjesć.

S **Nuśichcźy.** Wobžarjowanu powdank je šo w naschej wźu pjatk popołdnju stał. Wudoma jenoho wumenkarja dejcźu rubaśke. Nas pschi rubaźenju ji schcźipka wotkeca a tak wsebowzjenje jone do wócźka ślecźa, je wócźko wuhéża. Sawołany šklaŕ dr. Günther ł Hojschtrowa dajsche wobšu hnydom do Dźeźdźańskeho diakonišćitskeho russtawa powjesć. 70-ćinu jomu wschitkich wobžarnja.

Hospodarski rozhlad.

wutoru 15. novembra 1927:

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,185	100 pólsk. złotych	46,90
jendźelski punt . .	20,399	100 českosl. krónow	12,408
100 swajc. frankow	80,73	100 franc. frankow	16,44

Barlinska burša tónle tydźeń se žytnischim wobrotom japorja. Kurhy efektow bijachu žnowa horje. Sa to bě wobrot na wulach ł dołžnymi a rentowymi śisćimami saho žnadny.

Produktowe wiki běchu wećera žnowa skrućene. Žito bijeźe horje. Pschenźizu pschedewachu pornjo sobotnischim pišom zentnar po 10 pj., rožu po 15 pj. a wowsy po 5 pjenźekach drožšcho. Rožka je runje tak drona łaź pschenźeza. Wećera płaćejśe zentnar

w Drježdźanach (pjatk)

pschenźizu 12,90—13,15 hr. (12,75—13 hr.), rožli 12,70 —12,95 hr. (12 50—12,75 hr.), jećmjenja na'ljnjeho 13—13,75 hr. (pjatk 11,30—12,10 hr.), jećmjenja nałjnjeho 11,30—12,10 hriwnow (11,30—12,10 hr.),

w Barlinje

pschenźizu 12,05—12,20 hr., rožli 12,05 hr. hač 12,25 hr., jećmjenja nałjnjeho 11 hač 13,15 hr., wowsa 10—10,50 hr.

w termijnowym witowanju:

za dezember: pschenźizy 13,72½—13,65 hr., rožli 12,50—12,47½ hr., wowsa pał 11,12½ hr.

za měrc: pschenźizy 13,81¼—13,75 hr. a rožli 13—12,92½ hr., wowsa 11,45 hr.

za maj: pschenźizy 13,95—13,90 hr., rožli 13,15—13,10 hr., wowsa 11,35 hr.

Na pschedań:

Jonź 1. dokelž staj wjsche, w Nikrizy 5.

Dwaj rowow a kobjedźiśim rožom w Hródku, Drježdźan-ska dróha 57.

Jonź, dokelž staj wjsche, Natnitzka we Wukrancźizach, kaja dobra dźěła, Domaschk w skochanojzach p. Drježka.

Dwaj a kobl w Hrubjelćanach 19.

Krowa mloda śmjećelna w Stśyrku 69.

Krowa, mloda wyhkoknućelna w Ptaćezach 81.

Kachle zelene w Hródku, Drježdźanska hr. 2.

Wotaj w Phomjach cźo. 16.

Kojuch jeleniźarśki, w Budyschinje, na Jurjowej haju 28 w druhim poschodźe na prawo.

Pschichadźejśi pytaja:

Hołza do domu, kaulina pola Drahma w Běłej Wodźe. Do Budyschina na Sswjetkinu hasu 381.

Mandźelski šlud. radź. Ludwija we Wojerezach, Kreiš-hausstr. 7.

Pohonca, knježi dwór w Wolbezach.

Do Budyschina na Mužakowsku dróha 13.

Gander w Budyschinje, Drježdźanska dróha 25.

Pomach w Budyschinje, Throwbergstraße 41.

Rowańśeho. Pech w Budyschinje, Hornjećka hasa 39.

Pschepadarje źěła.

Murcź w hatach a **pschi drenażach** chze pschedewjasaćelej pschipokazaćź knježi dwór w Ruholzu pola Rišći.

Śudnikja na pschedawanje:

schlwórtk 17. nowembra 1927

w Budyschinje dop. w 10 hodź. na šudnischtwje: Schórzu ji, **wschelaka** dźećźaza drasta, klamaŕske bjdło, sportowe wobleki, 10 bijakow za tenisowe hrace, konjej (kobla a walach, lischay), stolaj ł ruchnej lejerzu, stejalaj, bjdło, bječźa, koichowej stolaj, wobras, njedźelski konjazy grat, Wujtu wotežźa, perforkrowaza maschina, klawźeŕ, stoł **psched** pišmańe bjdło, cźežźka šadoweho wina, hutźle, schpihel, kredenza, 3 bufeje, stejazi cźahnikaj, bjdło za kurjerjow, knihowej kamoraj, wschelake tobak wobłožowaze maschiny, papjerowy rěźak, 3 klamowe kamory, wschelake sekty tutu skladnosć jako wuzitja, so bychu swoje pišma a papjerki poschcźowale, kotrejž njech nichtó ź zyrkwinskimi łopjenkami njesměni.

— **Dr. Philipp, dobutstaw němskeho sejma, w Budyschinje.** W schromadźinje zyrkwinskich sastupjerjow Budyšćeho wotrjeka dr. Philipp jako dobutstaw wubjerka za němski schulski jakoń wo politiskiźe a sokoiobudawaŕskich cźełach rěcźeše, kotrejž hu tak wulke, so nichtó njewź, hač a hdy tutón jakoń wuźdże. To je prěni króć, so tajkile jakoń za zyku wulku Němšku trjebamy, po prawom jeno k tomu, so by so na nasch sałsći kraj schcźerjźansku schula zwześćała. Hač je w Sakšej schula evangelska po jakoniu abo zwětrna (i pschipowěźnjenjom nabožinskich hodźinow na wuźudźenje němskeho ludu), to je praschenje, wo kotrymž měł wyšoki ład rozhudźićź, dokelž w njemje je wojne mólno. Sću wězy, wo kotrychž njemóže žane ludowe sastupjerśtwo rozhudźićź. Nětčnik teź dopokasa, kak pische wschu mérn cźežke je, jasny jakoń wudźełaćź za zhromadnu schulu, w kotrejž chodźa tola wschitkich schcźerjźenjo łaź zwětrni zjwoje prawo dostaćź. Schtóž žrbi to rozpomni dźiwoju na wuczerjow, tón dyrbi nje-móžnosć tajteje měšćaneje schule spóśnaćź. Židowski wuczer njemóže schcźerjźanske dźěći zjewaćź wuczićź: „Ta krej a prawidosći Khrystusa“. Schtóž běši wuczerjo wo rjanoźe schcźerjźanske wuźdże, to w tajchim z tak wschcźelkich konfesijow sestajenym ludu ko njchodźi pschewjeśeź. Jana móz to njedokonja. Kóžde wuśnaće pał na prowo na źiwoju schulu. To wuczerjo njemóža wotstrowiś. Superintendent Fröhlich namaka pschikładowanje wschitkich, jo evangelska zyrkej móże jeno evangelsku schulu žadaeź; dźeśi dyrbja ke Khrystusej pschiśiśeź. Krajny starjschi komornik ł Nositz-Wałdwitź je wutrjaŕ, so dyrbja duchowni dopředka stupjeź we wojowanju wo evangelsku schulu. Faraŕ Steuda je Wulkich Trjebsezu tomu napschećiwow wo zjanym wérje we wjesnych wobładach rěcźeśe, hdyž teź dźakacźerjo zjwoje dźěći do nabožinskeje wuczby sećelu. Teź nikotši wuczerjo porećźachu, jedyn teź praji, so njebźaŕ je źiwota nusa. Wěsće je, so wuczerstwo tekko mogu ani w zjawnosći ani nad schulu nima, so móże schulski jakoń po zjwojej wuśiśi swojeje. To tu druhe mogy, wobeje naboźiny, kotrejž tu dobywaja!

— **Ludowy žarowańśki dźeń** 1928. Ludowy zwjazk Němske wobstaranje wójnskich rowow (ev. tow. (w Barlinje W 15 Brandenburgska dróha 27), do kotrehoż hłownych nadawkow hłuchla, so dopomnjeze na wojakow, tiš ha we wójnje padnyli, w ludu žiwe źiwerśi a jo haji, budźe ludowy žarowańśki dźeń teź w bliźišim łćeźe 5. nidźelu do jutrow, Reminiscere, swjećeźi. Tutón dźeń padnje k 18. a 4. měrca. Pschiprowjenje a wukotowanje jenotlinych šćežatcźowskow podobne kaž dotal swjatki a městne wotnoźi ludowego zwjazka pschewośmu.

— **Generalny powarjeńśi pżan za Budyschin.** Měšćanska rada běšche sastupjerjow statnych wyschnosćow, měšćanskich sastupjerjow, architektow, twarskich měschtrow atd. na pschednoschkowy wjeczor sańdźenu schtwórtk do muzejoweje sale pschepróšnyła, so by so wo pschichodnym architektoniskim, hospodarskim a stro.wotnišlim wuwiću města Budyschina jednało. Staniźenity architekt Wagner-Poltrok ź Kamjenźu rěcźeśe wo sańdźnych pnschesnjach generalneho powarjeńśeho płana w powschitkownym a połnym wobsehu w jeho hłownych problemach. Na łónźu rośłoźi měšćanski wyschchi twaŕśi rada Gótre je-notliwe praschenja generalneho powarjeńśeho płana, tiš so pschihotuje.

— **Sa paćerśke dźeći w Budyschinje.** Dokelž by dwě hrjeźe paćerśka wuzba wupadnyła, je ja paćerśke dźeći ź města Budyschina na pokutnym dnju dopołdnja 1/11 hodź. po wojsewjerju farskeho hamta swj. Pětra w Tuchorśkej zyrkwi pschisebrane ja wschitkich kantirmandow a wschitke kantirmandki, ja wschitke 14 wotdźełjenjow Pětrowskeje wobłady. Kóžde paćerśke dźeśo je winowate, tutu kensćenje wopytaćź.

— **We wyšokej starobje semrźt** je tu sańdźenu njedźelu po dołhim cźežkim cźerpjenju kralosti mischtr Gustaw Mudra. Semrźty běšche swata wobłoża w naschim měsće a teź wulkotny mischtr w zjwojim powołanju. Wón je šo teź na wójnje 1870-71 wobdźełił.

— **Pohrjebnje wotkrjesnjeho wubjerka Budyšćeho hamtskeho hejtmanstwa** je pónđelu 21. nowembra 1927 dopołdnja w 10 hodź. w pohrjebnišćeju šali Budyšćeho hamtskeho hejtmanstwa na Bismarckowej dróhy 21. Na dźiwym porjedże sleji 26 dypkow.

— **Póstowe auta ł Budyschina do Suborniczki jěźdźa** wot 16 t. m. sajo porjadnje na Malešezu.

— **Na zjmnaine wołkromnjenje wumrěła** je 15-ćina hołza w Budyschinje, kotraž je sańdźenu schtwórtk skhoriła. Hišom njedźelu je w měšćanskišći zhorowni wudychała.

— 2. zjmnišći wubank 1927/28 němskostatnje kurfowelš kniži wuddże w cźašu wot 10. hač do 13. dezembra 1927. Skałanki pschijimnja wschitke póšty, dwórnischcźa Němskeje skatnej żelesnizy, kniharnje a puchowańśeje pi-šarnje.

— **Póstowa słužba na Pokutnym dnju** (16. 11.) Sslužba na Budyschćikim póstowym hamcźe a wunoschowanje listow jako nźedźelu. Na wuzy pošyli njebudu wunoschowane, tola khwatnuwe pošyli ko wunoschuju.

— **Firma Alexander Trepte w Budyschinje** na Póstowym namésće je k dźensnischemu cźišłu wobšibnu pschikłon pschipódkojicź dała. Proźymy naschich cźitarjow a cźitaŕki, so bychu ju derje wobkedźbowali a trjebne wězy sa błižaze so pschijate duły pola Trepteź firmy w Budyschinje hebi nakupili.

S **Holeschowa.** Kaž ho nam dźensa zdźeli, je dwělčina dźowjerskeje tudomneho zlakarja Stowory na mosłowu khrivu zwinuła. Petrolej ji njeje zschkodźał, je jenoź jene hrěbnjenje ł hebi wzała.

Se Strože. Tudomna wohnjowa wobora smeje w cźašu wot 17. hač do 21. novembra ras nóźne słuchowanje. Alarm so pišła. Sinšudobnym woboram so tole wojewi, so so njebudu smyslenja stale.

S **Katez.** Sa jutry 1928 je so tu 15 dźeśi do schule samolwiło, 10 hołzow a 5 hołzow. Jutry 1928 wukhodźi schulu 10 dźeśi, 9 hołzow a 1 hołza. Tak sašupi 1 kutrum 5 *dźeśi wjazy, hač wotchodźe.*

S **Wósporka.** Sańdźenu njedźelu sapokaja superintendent Franka ł Lubija faraŕa Kaniga ł Katez ja faraŕa nascheje wobłady. Wósihenja mšešche pschi sapokazanju braŕ sapokalanego, faraŕ Kaniz ł Kelliz. Wyschchi zyrkwinskhamtšći rada dr. Thomas ł Budyschina pschepoda w njemje ev.-luth. krajneho konfirstorstwa powołańśe wot 1. 1.

S **Wójslinka.** S dobrowólnymi darami šmy heši we naschim Bożim domje elektrike wobžiwćenje pschiprowiśi mohli. Pokutnu śrjedu wjeczor w 6 hodź. chcemy je se malym kensćenjom pošwjećeźi.

S **Wjelcźe.** Wź liśeńki tudomneje zentralneje dźěłarnje śa ha sańdźenu schtwórtk małe rosbuchnjenje na płunowej pschiprawje. Naźterkje rosbuchaze płunowe mešcźenje khachłowe direzka ł mogu unitšćeźi. Wuhnjowaze płomjenja trjechchi liśeńskeho mischtra J. a jeho synna, kotrejž pschi płunowych khachłach dźěłaschtej. Wobeju wobkeje pał synna, płomjenja cźežy wopalichu. Essyna dyrbjachu do khorownje dowjesć.

S **Nuśichcźy.** Wobžarjowanu powdank je šo w naschej wźu pjatk popołdnju stał. Wudoma jenoho wumenkarja dejcźu rubaśke. Nas pschi rubaźenju ji schcźipka wotkeca a tak wsebowzjenje jone do wócźka ślecźa, je wócźko wuhéża. Sawołany šklaŕ dr. Günther ł Hojschtrowa dajsche wobšu hnydom do Dźeźdźańskeho diakonišćitskeho russtawa powjesć. 70-ćinu jomu wschitkich wobžarnja.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,185	100 pólsk. złotych	46,90
jendźelski punt . .	20,399	100 českosl. krónow	12,408
100 swajc. frankow	80,73	100 franc. frankow	16,44

Barlinska burša tónle tydźeń se žytnischim wobrotom japorja. Kurhy efektow bijachu žnowa horje. Sa to bě wobrot na wulach ł dołžnymi a rentowymi śisćimami saho žnadny.

Produktowe wiki běchu wećera žnowa skrućene. Žito bijeźe horje. Pschenźizu pschedewachu pornjo sobotnischim pišom zentnar po 10 pj., rožu po 15 pj. a wowsy po 5 pjenźekach drožšcho. Rožka je runje tak drona łaź pschenźeza. Wećera płaćejśe zentnar

w Drježdźanach (pjatk)

pschenźizu 12,90—13,15 hr. (12,75—13 hr.), rožli 12,70 —12,95 hr. (12 50—12,75 hr.), jećmjenja na'ljnjeho 13—13,75 hr. (pjatk 11,30—12,10 hr.), jećmjenja nałjnjeho 11,30—12,10 hriwnow (11,30—12,10 hr.),

w Barlinje

pschenźizu 12,05—12,20 hr., rožli 12,05 hr. hač 12,25 hr., jećmjenja nałjnjeho 11 hač 13,15 hr., wowsa 10—10,50 hr.

w termijnowym witowanju:

za dezember: pschenźizy 13,72½—13,65 hr., rožli 12,50—12,47½ hr., wowsa pał 11,12½ hr.

za měrc: pschenźizy 13,81¼—13,75 hr. a rožli 13—12,92½ hr., wowsa 11,45 hr.

za maj: pschenźizy 13,95—13,90 hr., rožli 13,15—13,10 hr., wowsa 11,35 hr.

Na pschedań:

Jonź 1. dokelž staj wjsche, w Nikrizy 5.

Dwaj rowow a kobjedźiśim rožom w Hródku, Drježdźan-ska dróha 57.

Jonź, dokelž staj wjsche, Natnitzka we Wukrancźizach, kaja dobra dźěła, Domaschk w skochanojzach p. Drježka.

Dwaj a kobl w Hrubjelćanach 19.

Krowa mloda śmjećelna w Stśyrku 69.

Krowa, mloda wyhkoknućelna w Ptaćezach 81.

Kachle zelene w Hródku, Drježdźanska hr. 2.

Wotaj w Phomjach cźo. 16.

Kojuch jeleniźarśki, w Budyschinje, na Jurjowej haju 28 w druhim poschodźe na prawo.

Pschichadźejśi pytaja:

Hołza do domu, kaulina pola Drahma w Běłej Wodźe. Do Budyschina na Sswjetkinu hasu 381.

Mandźelski šlud. radź. Ludwija we Wojerezach, Kreiš-hausstr. 7.

Pohonca, knježi dwór w Wolbezach.

Do Budyschina na Mužakowsku dróha 13.

Gander w Budyschinje, Drježdźanska dróha 25.

Pomach w Budyschinje, Throwbergstraße 41.

Rowańśeho. Pech w Budyschinje, Hornjećka hasa 39.

Pschepadarje źěła.

Murcź w hatach a **pschi drenażach** chze pschedewjasaćelej pschipokazaćź knježi dwór w Ruholzu pola Rišći.

Śudnikja na pschedawanje:

schlwórtk 17. nowembra 1927

w Budyschinje dop. w 10 hodź. na šudnischtwje: Schórzu ji, **wschelaka** dźećźaza drasta, klamaŕske bjdło, sportowe wobleki, 10 bijakow za tenisowe hrace, konjej (kobla a walach, lischay), stolaj ł ruchnej lejerzu, stejalaj, bjdło, bječźa, koichowej stolaj, wobras, njedźelski konjazy grat, Wujtu wotežźa, perforkrowaza maschina, klawźeŕ, stoł **psched** pišmańe bjdło, cźežźka šadoweho wina, hutźle, schpihel, kredenza, 3 bufeje, stejazi cźahnikaj, bjdło za kurjerjow, knihowej kamoraj, wschelake tobak wobłožowaze maschiny, papjerowy rěźak, 3 klamowe kamory, wschelake sekty tutu skladnosć jako wuzitja, so bychu swoje pišma a papjerki poschcźowale, kotrejž njech nichtó ź zyrkwinskimi łopjenkami njesměni.

— **Dr. Philipp, dobutstaw němskeho sejma, w Budyschinje.** W schromadźinje zyrkwinskich sastupjerjow Budyšćeho wotrjeka dr. Philipp jako dobutstaw wubjerka za němski schulski jakoń wo politiskiźe a sokoiobudawaŕskich cźełach rěcźeše, kotrejž hu tak wulke, so nichtó njewź, hač a hdy tutón jakoń wuźdże. To je prěni króć, so tajkile jakoń za zyku wulku Němšku trjebamy, po prawom jeno k tomu, so by so na nasch sałsći kraj schcźerjźansku schula zwześćała. Hač je w Sakšej schula evangelska po jakoniu abo zwětrna (i pschipowěźnjenjom nabožinskich hodźinow na wuźudźenje němskeho ludu), to je praschenje, wo kotrymž měł wyšoki ład rozhudźićź, dokelž w njemje je wojne mólno. Sću wězy, wo kotrychž njemóže žane ludowe sastupjerśtwo rozhudźićź. Nětčnik teź dopokasa, kak pische wschu mérn cźežke je, jasny jakoń wudźełaćź za zhromadnu schulu, w kotrejž chodźa tola wschitkich schcźerjźenjo łaź zwětrni zjwoje prawo dostaćź. Schtóž žrbi to rozpomni dźiwoju na wuczerjow, tón dyrbi nje-móžnosć tajteje měšćaneje schule spóśnaćź. Židowski wuczer njemóže schcźerjźanske dźěći zjewaćź wuczićź: „Ta krej a prawidosći Khrystusa“. Schtóž běši wuczerjo wo rjanoźe schcźerjźanske wuźdże, to w tajchim z tak wschcźelkich konfesijow sestajenym ludu ko njchodźi pschewjeśeź. Jana móz to njedokonja. Kóžde wuśnaće pał na prowo na źiwoju schulu. To wuczerjo njemóža wotstrowiś. Superintendent Fröhlich namaka pschikładowanje wschitkich, jo evangelska zyrkej móże jeno evangelsku schulu žadaeź; dźeśi dyrbja ke Khrystusej pschiśiśeź. Krajny starjschi komornik ł Nositz-Wałdwitź je wutrjaŕ, so dyrbja duchowni dopředka stupjeź we wojowanju wo evangelsku schulu. Faraŕ Steuda je Wulkich Trjebsezu tomu napschećiwow wo zjanym wérje we wjesnych wobładach rěcźeśe, hdyž teź dźakacźerjo zjwoje dźěći do nabožinskeje wuczby sećelu. Teź nikotši wuczerjo porećźachu, jedyn teź praji, so njebźaŕ je źiwota nusa. Wěsće je, so wuczerstwo tekko mogu ani w zjawnosći ani nad schulu nima, so móże schulski jakoń po zjwojej wuśiśi swojeje. To tu druhe mogy, wobeje naboźiny, kotrejž tu dobywaja!

— **Ludowy žarowańśki dźeń** 1928. Ludowy zwjazk Němske wobstaranje wójnskich rowow (ev. tow. (w Barlinje W 15 Brandenburgska dróha 27), do kotrehoż hłownych nadawkow hłuchla, so dopomnjeze na wojakow, tiš ha we wójnje padnyli, w ludu žiwe źiwerśi a jo haji, budźe ludowy žarowańśki dźeń teź w bliźišim łćeźe 5. nidźelu do jutrow, Reminiscere, swjećeźi. Tutón dźeń padnje k 18. a 4. měrca. Pschiprowjenje a wukotowanje jenotlinych šćežatcźowskow podobne kaž dotal swjatki a městne wotnoźi ludowego zwjazka pschewośmu.

— **Generalny powarjeńśi pżan za Budyschin.** Měšćanska rada běšche sastupjerjow statnych wyschnosćow, měšćanskich sastupjerjow, architektow, twarskich měschtrow atd. na pschednoschkowy wjeczor sańdźenu schtwórtk do muzejoweje sale pschepróšnyła, so by so wo pschichodnym architektoniskim, hospodarskim a stro.wotnišlim wuwiću města Budyschina jednało. Staniźenity architekt Wagner-Poltrok ź Kamjenźu rěcźeśe wo sańdźnych pnschesnjach generalneho powarjeńśeho płana w powschitkownym a połnym wobsehu w jeho hłownych problemach. Na łónźu rośłoźi měšćanski wyschchi twaŕśi rada Gótre je-notliwe praschenja generalneho powarjeńśeho płana, tiš so pschihotuje.

— **Sa paćerśke dźeći w Budyschinje.** Dokelž by dwě hrjeźe paćerśka wuzba wupadnyła, je ja paćerśke dźeći ź města Budyschina na pokutnym dnju dopołdnja 1/11 hodź. po wojsewjerju farskeho hamta swj. Pětra w Tuchorśkej zyrkwi pschisebrane ja wschitkich kantirmandow a wschitke kantirmandki, ja wschitke 14 wotdźełjenjow Pětrowskeje wobłady. Kóžde paćerśke dźeśo je winowate, tutu kensćenje wopytaćź.

— **We wyšokej starobje semrźt** je tu sańdźenu njedźelu po dołhim cźežkim cźerpjenju kralosti mischtr Gustaw Mudra. Semrźty běšche swata wobłoża w naschim měsće a teź wulkotny mischtr w zjwojim powołanju. Wón je šo teź na wójnje 1870-71 wobdźełił.

— **Pohrjebnje wotkrjesnjeho wubjerka Budyšćeho hamtskeho hejtmanstwa** je pónđelu 21. nowembra 1927 dopołdnja w 10 hodź. w pohrjebnišćeju šali Budyšćeho hamtskeho hejtmanstwa na Bismarckowej dróhy 21. Na dźiwym porjedże sleji 26 dypkow.

— **Póstowe auta ł Budyschina do Suborniczki jěźdźa** wot 16 t. m. sajo porjadnje na Malešezu.

— **Na zjmnaine wołkromnjenje wumrěła** je 15-ćina hołza w Budyschinje, kotraž je sańdźenu schtwórtk skhoriła. Hišom njedźelu je w měšćanskišći zhorowni wudychała.

— 2. zjmnišći wubank 1927/28 němskostatnje kurfowelš kniži wuddże w cźašu wot 10. hač do 13. dezembra 1927. Skałanki pschijimnja wschitke póšty, dwórnischcźa Němskeje skatnej żelesnizy, kniharnje a puchowańśeje pi-šarnje.

— **Póstowa słužba na Pokutnym dnju** (16. 11.) Sslužba na Budyschćikim póstowym hamcźe a wunoschowanje listow jako nźedźelu. Na wuzy pošyli njebudu wunoschowane, tola khwatnuwe pošyli ko wunoschuju.

— **Firma Alexander Trepte w Budyschinje** na Póstowym namésće je k dźensnischemu cźišłu wobšibnu pschikłon pschipódkojicź dała. Proźymy naschich cźitarjow a cźitaŕki, so bychu ju derje wobkedźbowali a trjebne wězy sa błižaze so pschijate duły pola Trepteź firmy w Budyschinje hebi nakupili.

S **Holeschowa.** Kaž ho nam dźensa zdźeli, je dwělčina dźowjerskeje tudomneho zlakarja Stowory na mosłowu khrivu zwinuła. Petrolej ji njeje zschkodźał, je jenoź jene hrěbnjenje ł hebi wzała.

Se Strože. Tudomna wohnjowa wobora smeje w cźašu wot 17. hač do 21. novembra ras nóźne słuchowanje. Alarm so pišła. Sinšudobnym woboram so tole wojewi, so so njebudu smyslenja stale.

S **Katez.** Sa jutry 1928 je so tu 15 dźeśi do schule samolwiło, 10 hołzow a 5 hołzow. Jutry 1928 wukhodźi schulu 10 dźeśi, 9 hołzow a 1 hołza. Tak sašupi 1 kutrum 5 *dźeśi wjazy, hač wotchodźe.*

S **Wósporka

S Ratej.

Pokutnu srjedu dop. 1/2 9 hodź. němske prowedź, w 9 hodź. němske kemšenje se šwj. wotkasanjom, 1/2 11 hodź. serbske prědowanje. Pop. w 2 hodź. serbske kemšenje se šwj. wotkasanjom, 1/4 hodź. němske kemšenje se šwjatym wotkasanjom, w 5 hodź. šwjerčenje šwj. wotkasanja na wustawje sa šlepych.

Župa „Jan Arnošt Smoler“

we swjatšu serbskich towarstwow „Domowina“ mějesche sańdźenu njedźelu w Serbskim Domje w Budyšinje poradźowanje pschedsydstwa a wuběrka. Sešadźenym poda so najprjedy rozprawa wo poswědženju hłownego pschedsydstwa a wuběrka „Domowiny“ se sańdźenego pjatka w Budyšinje.

Knjez župan Krječmar wusměhny, so je župa wschě swoje pschedewsadźenstwo, nalěto w poswědženju wosamnjatšene, šwěru pschewsěsla a wschě shromadne narodne prózdnowanja podpjerała. Dźěło bě hobrite. Wotpowědowasche tola na zamjenjach jenotliwych dobrowólnikow. Župa pak hišće je spokojenjom na dokonjane dźěło. Nětko ma so nowenne dźěło se šamšnej pilnosću wěnowacź. Do tehdyšnjicha pschedewsadźenstwa wutworjachu župnje organisazije a jejnych 5 zastupjerjow. Dale wobsamknu wuběrk jenahłósnje, župnu „Poswjertnu pokładninu hnydom a to wot 15. nowembra 1927 do mozy stupić dać. Dokelž dóstu so we wschich towarstwach nałeseje župy sa nju so sajimuja a dźělaja, liczba zhubstawow rosce, ale pomérnje hišće je pomałku. Tohodla so wobsamknu, we kóżdym padźe zjmjerzce tukliwišu

100 hriwnow

zwupłacźić. Tale suma je w tej samej mérje powyšchi, kaž hobustawy pschisłupja. Powschitkowne žadanje bě, so hač dotal sapisani maja wěstosć sawěrjenja. Widźu-li druhi, so dźe doprědka, pschinđu hišće sami wot so.

Rańsnje so wusměhny, so nascha župina pokładnja njeje žana pschecźinnosć pschecźiwo tej i hłownemu pschedsydstwu wotpohladanej. Nascha akzija to jenož podpjera a wudospołnja, dokelž słuźuje zmyslej sa shromadne postupowanje. Pschedsydstwo sjawnje wobkrući, so budźe hłownemu pschedsydstwu nadawk je wschej mozu tchórnišu spěchowacź, tak runje hač do mozy stupi.

Poswjertna pokładnja župy „Jan Arnošt Smoler“ stupi tuž ź dźensnišchim dnjom do mozy. Wšitke je słuźi bratrowskeje luboscze w hornju. Tuž pomhaj tej tu ześera, bratrje, organisowany w jenym serbskim towarstwoju, naschej župje pschisamknjenym, se swojim pschistupom do pokładnje, druhej směrnej serbskej dusche w dnjach cźežkeho dóbita. Wobmysl swoju hriwnicźku, Bóh Knjez žohnuje tajki skutk a też my serbskaj bratrja a sotry budźemy tej Tebi jónu se stotorym mytom luboscze dźakowacź!

Z Łužicy.

* S Khemberka. Sańdźenu srjedu wumrje najstaricha wobydlerka nascheje wsy, wudowa Johanna Zdźowa. Wona běše 93 lět stara.

* S Roswodej. Njesboże ź automobilom sta so sobotu wjeczor 1/4 8 hodź. na statnej dróhi do Korkymja. Automobil pschijědże se Korkymja niz pschejpěchnje. Dokelž pak husty śněh padasche, zabuchźi so wjednikej wuhlad, tež dróhowe swětło jeho zlepjesche. Tak sajědże njedaloko ludowneje Herbskeje grychty do lěweho pschikowa. Pomotni wjeznjenjo pomhachu automobil ź pschikowa wumjesć. Bola wosa běchu so někotre schlikeiy rosbile, tej benzin běschu wuběgał. Hewak pak so dalšeje schkody njesta. Automobil móžesche bórzy sajo dale jěcź.

Ze Sakskeje a dalších krajow.

* S Leutersdorfa. Sa krótki czaj ź tśeśemu rasej dobuchu so w nozy paduschi do tudomnjeje katolskeje farj. Woni kradnychu nimale nowe jězdne kolo a wschelake mjenjše hódnotne wězy.

* S Drježdźan. (Mordarstwo a samomordarstwo.) Pjatk rano pytnychu wobydlerjo jeneho domu na Industrijowej dróhy, so ź wobydlenja żelezniwerscerja Schöny, kiž běsche wot nutskach samknjene, plunowe wón wusmuwowsche Polizijstojo a wohnowni woborniźy wotewrichu bydlenje je mozu a nadeńdźechu w kuchni plunowe honacże wotwjerinjene. Schönowa mandźelska leżesche morwa na semi, jeje muž pak morwy we łožu. Bjes dwěla jedna so tu wo mordarstwo a samomordarstwo. Pschicźina ź tutej njesłóżnej krocźeli leži pjecza w mandźelskej swadźe.

* S Drježdźan. (Sajimawe wobthadowe liczby.) We najbohatšnjich wobthodnych cźahow pschejědże sańdźenu wuteru Marijny mšt wob hodźinu 4952 koloješdnych, 390 automobilow a sapschahow, 173 ruchnych wozow, 89 cźahow nadrólnje żelenišzy a 26 motorskich kolow. Na dnjach wukich wiłow su wěso liczba automobilow a sapschahow podwaji.

* S Freiberga. (Spodźiwne por.) Tu sajachu 27 létneho zyrkuśowjeho wumělca ź Frankobroda n. M. S nim běsche 14 létna holza ź Grimmy, kotraž běsche swojimaj starschimaj cźełnyła a běsche jo wumělzej pschisamknyła. Wobaj běschtaj žebi pod wopraczujnymaj mjenomaj sitwu wotnajakoj. Holzu wsa policija pod swój schkit a narozeši ju sacho jeje starschimaj. Wumjesza pak wyschnoscze paduschjetwa dla ź lojerskim listom pytachu.

S Döbelna. (Młodostni paduschi.) Kriminalna policija je schtyrjoch, 15- hacź 17 létnych młodych ludźi wuhlédźiła, kotśiž su w sańdźenym měsazu mnoho nutsdobywańskich paduschtwow stucźili. Kradnjene 700 hriwnow pschepraschachu młodostni paduschi w Döbelnje a Barlinje.

* S Hirschberga. (Njesbożowny wutsel.) Pola Rabischawy sta so cźežke njesboże, kotrež je hajnik ź njedźelskliwosću sawinował. Na wjeczor wróći so knjeza Frieda Neumannez ź Rabischawy-Mühldorfa psches łěs do starschiskeho bydlenja. Wona běsche pola schwależe pobyła a jedi tam swój wérowanški schat na pruhu wobłekła, dokelž dóndźe bliže dny swój kwas świeźicź. Nadobo so ź ćerkwy na nju wutsełi. Wutsel trjechi holzu do lěweho wóczka. S wulkej próndu dowlecze so holza do starschiskeho domu. Wbohu dyrbjachu do Hirschbergskeje khorownje dowjesć. Tam ji lěwe wóczko wotewsachu. Też jeje prawe wóczko je pod wutselom jara cźerpiło. Mjena hajnikowu kotrejž tuj w ćerkwinje na dźiwinu katakoj, su swěźili.

* S Hagena we Westfalskej. (Cźežke njesboże w fabrice.) We fabrizy firmy Wippermannez akc. towarstwa we Hagenje — Deśernje powalischtej so je satischańjonm ischkeje jenšej judobi, kotrejž běschtej jene na druhe stajnje bylej, a paduwschtaj na dweju dźěłacźerjow. Wobeju dźěłacźerjow dyrbjachu cźeśkokrauenjenyh do thorownje dowjesć. Jedyn ź njeju, nan 13 dźěći, je hižom wumrěł. Pola druheho maju tež malo nadźije, so jeho pschi žiwjenju dźerza.

Najnowiše z cyłeho swěta.

— Schkrowe powěsće wo wjedrje ja jutśje srjedu: Samróčzene, pak so šnjehuje, pak so deschcźinje. Sterje mi-

W Duisburgu jedyn hósć w jenej korcźmje so je wnschichim strażnikom z Berghom wurěcźało do njeho schtyri krócź ź revolwra tšeli. Bergha dwě kuli do wutroby a jena do huby trjechi. Wón morwy ź semi padje.

*

Cźežke automobilowe njesboże je so na dróhy ź Winsena do Cella stało. Po Derzanskim mosce jědźo so automobil se schtyrjomi wozobami wobhadźenu, sawjerhnu, pscheraju mostowe wobkloženje a do reki padże. Wschě schtyri wozoby so tepichu.

*

W połnocnej Schwedskej je temperatura na null spadła. Połnocny dźel Bottaristeho morsteho sałiwa je hižo samjerznył.

*

W Pittsburgu w Sjednoczenych statach połnocneje Ameriki je wulki płunowy tank rosbuchnył. Rosbuchnjenje bu tak knine, so bě w dalekej wokolnosći słyschcź. Metallowe truchi hobrjeho tanka so daloko po drohach rosmjetachu. Wjele twarjenjow je so wobschkodźiło. Ssamo w dalšich dróhach so twarjenja satischachu, so žebi ludźo na semjerjenje mužłachu. S rosbuchnjenjom je so wjazu dźěli 20 wozobow morito. Někotre sta su so ranile.

Přilopk.

* Tyfus w Zatezkej krajinje. Wokolo statcha cźeśkeho pschistawa mésta Zateza (Saaz) je tyfus wudyrił. Do Zatezkeje khorownje su hižom 25 zkhorjenych dowjesli, kotśiž ź wokolnych wsow pokhadźeja. W Zatezki samom je jenoź 36 wozobow zkhorjiło. Kaž so powě, zakhadźesche pschez krótkim wokolo Marianskich kupjel (w Teplu) podobna khorosć, kotraž žebi tši śmjertne wopory žadasche.

* Wutsel na twarowy cźah. Do tworowego cźaha, kiž ź Grimmy do Großbothena jědźesche, je někto tšeli. Kulka zajědże bliško sadu tepjeraja do wuhla na wuhlowym wozu. Schtó je do cźaha tšeli, hacź běsche rubježny nadpad na cźah wotmyślenly abo hacź so we jabłudźenu kulku jedna, njeje hišće wěste.

Dary za „Towarstwo pomocy za studowacych Serbow“.

Dotal kwitowanej 2 zbércy hr. 14,00

Na wulefku Lenku Bergarjec w Banecach daricheu:

Jurij Cyž	1,—
Jakub Brěsan	1,—
Korla Peter	—,50
Korla Kunca	—,50
Marja Rachelowa	—,50
Jan Jaurich	1,—
Hana Forchowa	—,50
Jan Bergaf	—,50
Wšo hromadźe	hr. 19,50

Wutrobny dźak wšitkim daricelam, wo dalše dary so prosy!

Towarstwowski powěstnik.

Bukecy. „Radosć“ zmeje jutře srjedu wjeczor z dypkom we 8 hodź. spěwanje. — Dźiwajo na nasch swjedźeń 27. t. m. w Bukecach maju wšitcy přitomni być. Dirigent.

Drježdźany. Kat. tow. „Jednota“ wobdźěli so njedźelu prěnjeho adventa, 27. nov., rano we 8 hodź. w kapali w Taschenberg-Palais, na Taschenberg 3, při Božej mši ze serbskim prědowanjom. Spowědź je wot 7 hodź. Wo bohate wobdźělenje prosy předsydstwo.

Lichań. „Zernička“ ma dźensa wutoru wjeczor we 8 hodź. pola Rudolfec spěwanje. Dokelž budźe so w bliskim času w Hućinje swjedźeń wospjetowacź, prosymy, zo bychu wšitcy cyle wěsće přišli. Předsydstwo.

Pančicy. „Lipa Serbska“ (měšany khór) wuleći sch srjedu, 16. novbr., do Žuric a trjechimy so pola našich tamnišich sobustawow wokolo 6 hodź. wjeczor. „Spěwnik“ a dalše noty sobupřinjesć. Dirig.

Poršicy. „Jedn. Sokoł“ zmeje srjedu (16. 11.) wjeczor w 7 hodź. generalnu zhromadźiznu. Winowatosć kóždeho sobustawa je, zo cyle wěsće přišdźe. Starosta.

Ralbicy. „Lilija“ spěwa štwórtk (17. t. m.) wjeczor we 8 hodź. a dale porjadnje, jenož štwórtk před swj. Katyrnu nic. M. H.

Posmjertna pokładnja

župy „Jan Arnošt Smoleŕ“ stupi dźensa 15. 11.

do mocy!

Kóżdy zapisany je z tym zwjazany na wustawki, kaž też my na nje.

Zarjadnistwo.

Hłowny redaktor a zamolwity za politiku Marko Smoler w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučmanc w Budyšinje. — Za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Bjerzyncy. — Za nawěšku: O. Janak w Budyšinje.

Naturska hojerka H. Freund

Magnetopathiju, radźidelka za homöopathiju, biochemiju, Iris-wuspyty

na Jägerskej drózy 5I

3 mjeńšiny wot dwórnišća

Rěčne hodźiny: štwórtk, pjatk a sobotu

Clemens Jäckel

mějićel Gustav Kloeppel wosebity wobkhod za

šijace mašiny

Jenička předawarnja najwuznamnišich němskich wudźěłkow

Diall a Phönix

Narunanske dźěła a wuporjedźenja.

w Budyšinje na Seminarskej hasy 5.

Podźělne płaćanje dowolene!

Pytamy sprawnych předawarjow a roznošowarjow za „Předženak“

Smolerjec knihićišćerńja a knihařnja zap. družstwo z wobm. ruk. w Budyšinje (Serb. Dom).

Jurij Hänsel w Budyšinje

na Bukelnskej hasy 34 :: Telefon čo. 2736

Hłowna předawarnja Rudolfa Sacka z Lipska — w Budyšinje hamtskim hejtmanstwje —

Skład ratarsk. mašinow a gratu wšech druzin

Přesadźowanje drjewa

Srjedu, 16. nov. dopołd. w 10 hodź. dyrbja so někotre kórcy

stejaceho brězoweho drjewa

na přesadźowanje za hotowy pjenjez předawać.

Kupcy zeńdu so na Kamjenskej drózy na Njebjelčanskich honach při Strancec haće.

Britwje, truhanske aparaty a nožki :: wótřeńske rjemjenje

poruča w najlěpšim wuwjedźonju

Ernst Frick, britwjowa točerńja na Tšišanskej drózy Wosebita točerńja britwjow a chirurgiskich instrumentow kaž też wšeho krawskeho gratu.

Swjedźeńske znamješka

za wšě towarstwa wobstara tunjo

Serbska knihařnja w Budyšinje

w Serbskim Domje.

Plachty na sołu dołhe 2,90 plachty na diwam : 5 metr.

Wóskowe rubywulki wubjerk, tunje płaćizny.

Ida Erlebach zwoz. Wirkerowa w Budyšinje, Zwonk. Lawska h. 10, rožk Kronpr. mosta

Mało trjebane

mužace koło

za 50.— hr. a nowy

Slěborn. časnik

za 20.— hr. je na předań. Bliže je zhonić we wudawarni „Serb. Nowin“.

Gramofon bjez lika 28.— hr. Max Seifert, na Kamj. hasy 29

Jěchanske škórnje dołhe škórnje wuhornjene škórnje copłe podšite škórnje nizke črije cholowe tofle črije z wjelbł. kosm.

Heinrich Mohr w Budyšinje na Žitnych wikach

Transmisije

kóždeje družiny

wolije, benzin atd.

podawa ze składa

Carl Gast

w Budyšinje na Drjewowych wikach čo. 27.

Zhotowjenje a předźělanje

mošk. přikrywow a přesiwakow

Hot. posleśća a přesiwaki přeco na składze, reform spódnje posleśća z wołmu pjelnj., hygieniscy bjez poroka

M. Rätze a syn

w Budyšinje na Kěz. drózy 4

Konja

(lišaka) w srjedźanych létach, dobreho podsobnika, ma na před. kubleŕ Delan w Baćonju

Mužace koło

kaž nowe, z rukow, wopismom, za 60.— hr. na předań. Max Seifert, na Kamj. hasy 29

Priloka k číslu 266

SERBSKE NOWINY

Wutoru, 15. novembra 1927

K pokutnemu dnjej.

„Čišć pokutu," njech pichiwoła
Čłi dźesća kóžda hodźina!

*

O, kak njeje hrěšnych ludźi,
Hišće je w ćmjerze wokoł bludźi,
Stajnje słom' žo podaja,
Zanu wěru nimaja.

Haj, hdyž runje ke mischi du
Kóždu žiwjatu njedźelu,
S wutrobu pak njeklinja.
Sswědomjo jich njehrjeba.

Sswěra je žo zhubiła,
Jako wowza wot stadła.
Wšitko žrěj tak zawjedu:
Stajnje składnosć k hrěšnemu.

Myšla, hdyž czma wobkruči,
Dha jich nichtó njenawidźi,
Tola Bóh, kiž wyše naš
Tón naš widźi kóždy czas.

Bóh nam póšła na zemju
Wulku wójnu ſ drohotu.
Tola cži, kiž wostachu,
Dale hrěšchi sčiachu.

Potom pschińdźe mokrota.
Pšeches tu nasta hrudoba.
Wschitko, schtož žo hewiło:
We hač dótal — podarmo.

Wschelke straschne chorosće,
Mětk žo žeru po ſwěrće,
Hišće je wšelka njewěra —
So je to móz wótzowska.

Kuješe, stajnje widźimy,
Ničso njeubóje bjes tebje!
Tola njewopuschcej „o naš:
Pomhaj dale kóždy czas!

Wischak tu njeje na ſwěrće
Nasche městno wobstajnje,
Hdyž naš wosmje še ſwótka,
Twoja ruka wótzowska,
Čžinimy nětk pokutu.

M. Čžabran.

Opelius, sowjetski kat.

Kak bolschewikojo žiwojich njepschećelow do rukow dostachu.

Hišće žu powdźeše pożlednich mordarstwow psches bolschewikisku czeku w dobrym pomjatku: dwagecjo zaristiskich oficerow a wyhnaty zíwilni sostojnizy padnychu pod krwawym mjecjom tuteje czeki. (Czeka mjenowasche žo „komisija k podźišnjenju napschećiwneje rewolucije", kotrejž mordarstwa žu psches njehańbite cziwilowanje a wotprawjenja statyžazow znate.)

Tamnu krótku powjesć pschinjeżechu tehdom wschitke europiske nowiny. Wjazy njemóžachu wo tym pisać, dokelž Rusla, wažebje bolschewiska Rusla, je ſ wyšokej murju wobdata, kiž wjazy potajnišnow tkowa, hač žej Europeżanjo myšla. Schtóž je pjerza pschiležujesć měł, žowjetski system sesnać, kotryž wón wopraudže je, kiž je potajnistwa sejnał, tomu žo rozhlad jažnt. Tuž njemóže jemu nichtó za sko měrzł, hdyž potrjebu: czuje, tutu hróžonu wopraudźitosć ludźom ſwonka Rusleje pschedstajicz, do jeneho świeta pohladacz dacz, hdyž žaneho morałneho czuca wjazy njeje a je tak czista hela za tych, kotryž žo ſ czełom a duschu bolschewiskej njesawisnja.

Tamne mnohe wotprawjenja (samo w czrjódach) we lecze maja žwoju pschedstawinu: W lěcze 1919 wojowaschе w czerwjenym wójsku, kiž we Walcze stojesche, młodzy pschedawschi zarsti oficer ſ mjenom Opelius Czerwjeni wojazy buchu wot baltiskich formazijow generała ſ Goliza sbiczi. Opelius czekny ſ małej njebojazjej czrjódu, na kotrejž czoło bě žo wón stupił, do Pětrograda. Krwawemu puczi, kiž palo a nicžo hač do pschedawiskeho słowneho mětła kroczesche, bu je sakładom za jeho pschichodnu złamu — krwawne wotprawjenja w czrjódach běchu jeho złamowcho sczinike.

Sasunjez smateho Dscherschinskeho, N. Lasis, sposna khmanosć tuteho młodeho kała a pomjenowa jeho 1921 za kommandanta zyłeho czekowego wójska w Minsku. Tam zapoża žo nětko jeho karjera. Měsesche nadalej, na wschěch kutach žo hibazu napschećiwnu wójnu pschećiwo Sowjetam, kiž poża wulki strach za czerwjenych mózgarjow bycz, sbiczi. Jennu žo bórzy poradsi, swjesi je tehdom we Warschawie pichehwagnym Sawinskim, ſ pjedawschim ruskim wójnskim ministrom w Korenskiowym kabinecze, namakacz. Jako wulkuscher poda žo wjazy rasow pod mjenom „Oberput" do lehwa běłeho wójska psches połske hranicz a posticzesche Sawinskemu, kiž bě wuwoławy njepschećel Sowjetow, swoju służbu. Bórzy mějesche zyłe dewěru ryczesicz smyslenego Sawinskeho a dosta wot njeho nadawk, napschećiwnu organisaziju w Minsku pschewjesc a spčzt buraw pschihotowacz. Oberput dźełasche k najwjetschej spokojnosći Sawinskeho. Tak bě Oberput swój sanér dozdźeł. Snajesche zyłu organisaziju hibanja pschećiwo Sowjetam hač do najpotajnischich mitkow. Nětko bě na czasu, tannej czezy swoje wopory pschinjesesć. Wschitke w hibanju znate wožoby buchu sajate, mjes nimi tej czeżitka Oberput, kiž bu po hamtiskich wosewjenjach ruskich nowin dla swojeho spjeczowanja pschi sajecu satželeny. W nětko sczežowazej wobstorżbje hrajesche „dżenik" pjerza satželenego Oberputa wulku rólu a bě ſ dopokasom sa „pschecradnikow", kotrychž dla krajneje pschecradky ſ bunjerczi sadsudźichu.

Po nětkotrych mężazach je „morwy Oberput" jako Saweljew w Pětrogradze. Wot czekarskich mózgarjow bohacze ſ njenjesanmi wuhotowany, poradźi žo jemu wospjet, do tamnischich Sowjetam napschećiwnych kruhow pschistup namakacz a dospołnu dowěru tamneho duchownego wjednika, profesora Takantsewa, jej nadobycz. Tam wospjetowasche swoju hru kaž w Miniku, sesna wschě potajnstwa organizazije a jeje puczе a krédri. Czeka sasa 22 muži, sjwjetscha nahladne wožoby pjedawschich Pětrogradskich kruhow a wotprawi jich. A sazo bě Sawelsjew na hanutsej lisczinje morjenych.

Nětko dyrbjesche Opelius — Oberput — Ssawelsjew wulki kuſ pschewjesc a to pod mjenom rytmistka ſe Stannitz — wopraudźiteho Stannitza, snateho offizera ruskeho wójska, bě czeka wotprawiła. Najprjedy dźełasche wopaczny Stannitz sako agent napschećiwneho wobhonjerskeho wotdźela hač do leta 1923 na zlewnistwje w Moskwje. Sazo bě jom swoju poradźiła, do Moskowskich konzervatiwnych kruhow pschistup namakacz a mózjeshe tón krácz, dźiwaju na swoje wurjadne khmanosće, hač k wjednistwu antižowjetskeho hibanja ſo pschetłocżicz. Psches ljstowanje namaka pocżahi ſ generałom Kutepom, snatym sarjadowarjom antižowjetskeho hibanja w Parišu a bu bórzy ſ jeho dowěrnikom.

Mjes tym bu czeka, a to na žadanje mózgarstwow, sbiczenja a do G. P. U. pschenesjena a pod kontrollu Moskowskeho generalneho prokuratora stajena. Swonkowny wobłek bě drje žo pschemjenił, ale duch wosta tónžasny. Tola njeswědczesche swonkownje wjazu ſ tajkej hrubosczu sapschimnjez. Dyrbjachu sa kóžde wotprawenje sakonjow žo dźerżecz a sudnišzy jemu dopokasacz — jenoż ſ wocżomaj. Tak dyrbjesche Stannitz žiwoju dotalnu taktiku pschenicz. Tuž septa napschećiwne hibanje radikališowacz. Woprawdże poradźi žo jemu, někotre sobustawy wjednistwa ja aktiwne posłupowanje napschećo sowjetam dobjez. Tej Parišske wjednistwo wobhladowarske Stannitzowe dźeło tak dalsko gotowe, so bě na czasu, offensiwu nasunpicz. Tuž poża Kutepow ludźi do Rusleje słacz. W běhu někotrych mężazow rozsesche hibanje hladajzy. Generalne wjednistwa Pólskeje a natronnych krajow, kaž tej tamnischi jendželjsy wojerzy pósłanzjo podpjerachu ſ potrjeb mozu hibanje a sastarachu je bohacze ſ pjenjezami.

Wulki apparat G. P. U. poża sazo dźełacz 2300 ludźi buchu do pschepwiowanja wsczi, 800 pak, mjes nimi tej agent Stannitz, do jatwa tykneni. Jeho nadobny dżenik poda wospjet bjsporoczne dopokazy we wobstorżbje pschećiwo wopowam. Dwacezi nahladnych wožobow buchu w Moskwje, jednacze w Pětrogradze jo hamtiskich powesczach sarsełenych, 110, ſ wjetscha žowjetzjy funkzionarojo, buchu mjesto wotprawjeni. Tuta srudna bilanza wulkeje nałożeneje pscherady njeje hišće skónczena, dokelž mnohy czakaja w Moskowskich pinzach na wumóżaznu žurjerz.

Hdyž wjedźerektor G. P. U. Trillijer agentu Opelina k poczesczenju ſ najwyschischim rjadom G. P. U. namjetowasche, mózjeshe we swojej rosprawje wobkruczicz, „so je Opelius psches swoje zenialne wjednistwo antižowjetske hibanje na pjecz lét podażył". Wopraudże dosta tej Opelius najwyschischi rjad, kiž może G. P. U. spożczicz, a k tomu hišćeze 10 000 rublow. Jeho karjera pak njeje hišćeze skónczena, ale dźeła tajnje pod nowym mjenom w Khiwje dale. Nima najžerze hišćeze dosez cżłowjestich žiwjenjow na žwědomju, tutón sły duch w cżłowjeskej skatinosći. Njech žej potom na swoje wopory pomyšli, kotreż je tutym bolschewiskim słosnikam wudał.

Přilopk.

* **Thereza Neumannez.** „Katiska evangelska korrespondenza" wo tutym snatym padze sczežowaze pisa: Mamy sako sensazizu, dźiwnu žiwjatu w Konnersreuze, kotreż we duchownej njepschitomnosći kóždy pjatk cżerpjenje a schichozwanje Khrystusowe tak njepodrěbnje nasłoni a dobunaschoni, so na jeje žiwnym cżele kriżodowanske a schichozwanske rany Khrystusowe po pokazuja a wot nutskach krwawicz počinaju. Tute sjewjenja su derje mózne a su byle wopraudże hišće kurzischo wobkedźbowane jako neuropatiska stidmatika (thorasne sjewjenja cżerpjenskich bluśnow). Tute sjewjenja hodża še na tsoje wosichnje wukoježz. Pak jedna

Smjerć w sněžu.

Wonka bě žo sapoczało chětro sněhowacz. Janzej Pětr runje ſ korczmy wustupi a chyschе žo w tutym sněhowym wjesu domoj nastajicz. Wonka też ſ bobom chětro mjerznjesche. Pětr žo pomału do prědka khelpasche. S czasanmi něschto pschi žebi bórczesche a žo wschón še jymu tschasesche. Druhdy sastanje a žebi pomyšli, hač ma žo wopraudże do cżemneje nozy dale puschczicz abo ma žo do cżopkeje korczmy wróczicz. Ma wschak hišćeze dołhi njewěsty puczь, tola, schto dże cżinicz. Mo[illegible] wschak by žo w korczmje na sawzy wuspacz, tola, doma [illegible] afaju na njeho zona a dżeczi. A nimo toho bychu žo jemu napożledku hišćeze wušmjeli a prajili, so je pschemało smużity.

Janzej Pětr bě hewak murjer. Wón swjetscha do města na murjerstwo chodźesche. Często bě žo rano po cżmě ſ domu wotschał a wjeczor po cżmě žo domoj wróczi. Wón bydleschе pola Lukaschez schewza na podrużnistwje a mjeschе si dżeczi. Jeho najstarscha dźowka Khata mjesesche snajomstwo ſ Pjetaschez Josefom, žiwnom żelesniłkeho dohladowarja. Nimo makeho domczka, w kotrymž żelesniski dohladowarjo Pjetasch bydleschе, dyrbjesche wón sa khwilu hicz.

Pětr hluboko wodychowasche.

Spomni na to, za by hižo dawno doma byez mohł, hdy by na žiwojich towarschow njepohlućhał. Bě žebi tola trochu dołho w korczmje sabył. Haj wschak, hdyž je cżłowjek zyły tydźeń dreże, dyrbi žebi tola też jónu trochu schiju wopłakacz. Běchu žo tam wo wschěm możnym rosmołwjeli. Tak bě žo cżaš minył, so ani njewěrjachu, so hižo na dwanacze bże. Stónczniże bě žo Pětr na dompucz nastajił.

A nětko tu sloji a njedź, schto ma sapoczecz, hač ma žo na dalschi pucz podacz abo ma žo sazo do korczmy wróczicz.

„A słónczniże budźe tola najlépje, hdyž žo domoj posdam", rěczesche pschi žebi. „Wschak to njebudże ani k prędnjemu ani k pożledńemu rasej. Kelko krócz je hižo we dżesczu a we wschelakich wjedrach po tutej schczeżzy krocził. Tohodla też dżenja jenoż ſ lóschtom na pucz."

Tak schmjatasche žo Pětr dale po sněhy w žlepej cżmi.

To wschak ſ wopraudźa zyłe derje dźesche a wón žebi też ſ hubjeneho puczа niczo ſ toho njeseżeni. Tola sněhy bě tajinje wjetschi a wjetschi. Sněhi padasche jemu na hlowu a na ramjenja. S wulkim napinanjom pschedowy žo psches luft po schczeżzy wokoło wyšokich wjerbow, kotreż ſ wichorom schumjachu. W lěcze rady po tutej schczeżzy chodźesche. Dżenja pak to ani kedźbu njemjeješche a cżinjeżze jenoż, so by dale pschischoł.

Tak žo motkowasche pomałku dale. Sněhowa wjeżeza bu dale a hórscha. Sdasche žo, so dożyła njepschestanje. S cżasami spadowasche hacz do kolen do sněha. Ale Pětr mysłi: wscho ma swój kónz a tak też tuton puez.

Hlej, hižo je pola żelesniłkeho nażypa. S bliška widźi žiżo chěžku żelesniłkeho dohladowarja. Cżaha cżezzy noży ſ sněha. „Haj wschak, haj", mórczi Pětr pschi žebi, Pjetasch jako żelesniski sastojnik dyrbi też we wschěm wjedrje won.

Stary Pjetasch stoji pschi żelesniskim kolijach a cżaka na cżah, kotryż ma w na pot dwanaczich nimo jeho chěžki pschejeżdź.

Nadobo widźi, kak žo Janzej Pětr po sněhy ſ kerkow won schmjaze. „Sdy bha wowrótnił Pětrje, so žo w tajtkem wjedrje domoj schmjazesch. Njeżby bha mohł radsicz w Nědżezach nóz pschespacz?"

„Hm, to wschak tak derje njeidźe, Jósefje. Zona by žo doma cżerczita, a ja žebi też njebych rady jutschicu njeschlił ſ kasyk." Tak bórczeješche Pětr a ischabješche pschi tym sněh je žebje.

„Wostań snajmjenischa hacz do ranja pola naš, Mikławsch je dżenj w mějesce, to mójeschi žo hnydom do jeho koża lehnycz. To je tola ſtoro ſ hrěchom, w tajtkim wjedrje dale hicz."

„Nè, nè", wobaraschе žo Pětr. „Njechcam eże wobczežowacz. A potom, doma žo tola najlépje spi. Tón kuſ pucża hišćeze pschińdu. Wschak mózu žo jutrje dosez derje wispacz. — Tak spi strowy a postrow waschich domjazych. Wschak za žwjate dny sazo widźimy."

Pjetasch chżyschе nětotre kroczele bliże k njemu pschistupicz, so by jemu dorěczał. Tu nadobo sasłyschsa bubot a zachlenje lokomotiwy. Ruże stupi žo na žiwoje mějsto. Dalke jako bě žo cżah nimo njeho mitnył, hladasche sazo sa žwojim pschecżelom. Ale Pětr bě žo hižo w cżmowej nozy ſhubił.

Stary Pjetasch hischcże khwilu pscheb chěžu pożłuchasche, tola wscho bě dokoła wokoło cżicho. Słónczniże poda žo do žwojeje wutejenjeje ſtiwy.

Pětr cżehnjesche žo dale psches hluboki sněh. S nowej mozu puschcżi žo nětko do wjeżezy. Chżyschе žebi pucż skrótschicz a tak dóschе hnydom psches luki.

„Jona drje budźe chětro mórczecz, hdyž dżenja tak pożże domoj pschińdu", myšlesche pschi žebi, „ale schto na tym, justsje žo wschitko sazo pschemèni. Je to hewak duschna a dżetarna zona, ale thetrje skupa a hlada na kóżdy pjenjezk. Njedźiwam wschak žo ji tež. Pschi dżenżnischich hospodarskich pomerach wschak žo pjenjezy tak rosmjetaju. Nó, hdyż žo Khata wuda, budże snadź lepje. Jósef je duschny a dźeławy hólz. Je cżełła a móże žebi hižo rjane pjenjezy sażiżicz. Potom budu žo dyrbjecz jenoż we dwě mjeschischej dżeżcji staracz." Tajte a podobne myšle jemu we głowje thodźachu.

„Hižom żym ſ lěża, nětko hischcże nimo lešneje kapałki a sa njej je schérkowa dróha, na kotrejž žo hižo ani fahrowdżej njemóże. Jenoż, hdyż buch žebi mohł žwoju trubku zapałicz." Tak bě žo jemu puez hischcże dóże minył. Hižo bě to někotre rasy spytał, tola stajnje podarmo. Wětřik jemu stajnje sapałku hašnył.

Nadobo sakopny žo do nětkajeho pjenka a žo stróži. „Mój Božo — schto to? Dóże to żym."

Pětr žebi myšlesche, że je hižo na dróhy. Tu dże bě nadobo sapo pola lěża. Chżyschе trochu na bok hicz. Tu sapadny nadobo do nětkajeje jamy hluboko do sněha. Se wulkej prózu žo nětkaž še sněhoweje żepje wubrapa. „Mój Božo!" jadnjesche cżeżzo. „Hdże żym žebi tola sałeżł." Nadobo cżujesche nimo měry wulku ſprózność. Kak by tyto, hdy by to takle wotpoczinył. Czapnje žo. „Kak žo to tola rjenje żedźi." Jennu bu tak derje a żonjesche wo cżopkej wutejenjej ſtiwje, żonjesche, że je mjes žwojej żiwójbu doma pod Božodźesczom schtomom. Pschi tym pschezo bóle krucze wużyny. Bě jemu tak nežuje a mile wokoło wutrobły jako hišćeze nikdy.

Sněżenki pschezo ſ wjetschimi żepzemi nad nim hrajachu, hacz jeho słónczniże żyle wodźechu. A potom — potom pschiłożi žo k njemu hrubo, njeżmišlna ſmjercz a wobja jeho še żwojim łodowym dychom.

Nasajitra pak rosnjeże žo po zyłej krajinje ſruda powješcz, so je bo Janzej Pětr w nozy w sněży zabludził a ſmjerznył.

„Schkoda tuteje dobreje dusche", prajesche ſtary żelesniski dohladowaŕ. „Cżysch tola, so by pola mje pschenozował."

— Kónz. —

ſo tu wo prawym nabożnym mitskowym žiwjenju kaž pola Franza ſ Aſiſiſi, kiž ſo na chorobne waſchnje pokaſuje, pak jedna ſo wo ſjewjenje herbowaneje abo traumatiſkeje (t. r. dla cžeſtich ranjenjow) nabyteje chorobneje diſpoſizije (Cantuyngeſtiju abo hyſteriju) abo zyla wěſka je — ſchwindl! Pola Thereſy Neumanez hižiſche njewědża, kajſi wunoſchk dokładne pſcheprohowanje ſmjeje. To wſchak je rež wſchojene. Schto naš tute kleſti ſtaraja! Jako evangeliſky a tež katolſky kſchesćenjo mużemy tutón pad na ſtronje leżo wotſtajicz, jón lekarjam pſchewoſtajicz. Wón nima nicžo ſhromadnuje ſ pójmaczom Boha a ſ wěru do Kſchrystuſa, ſe wodawnonom hrěchow a ſ wěſtoſcžu ſbóžnoſcže. Wón minjenjomha, wón nje njepoſłuſchi, wón pſchinjeſe jenož ſenſaziju. Džiwne jenož je, ſo mamy wopraſchadże tajke ſjewjenje khoreje natury. Nunje hyſterija, jena ſ najcžeſtiſchich cžuwowych khoroſcžow je zyle potajna wěz.

* **37 lět žo wadſcheſchtaj a potom buſchtaj — dżeſenaj.** S Newyorka piſaja: W prěnich tydżenjach mlodeho mandżelſtwa naſta hižo ſwada dla praſchenja, kak maja ſo nóż a widliczki pſchi jěcži dżerżeć, je na 37 lět trało a ſtónež žo na ſudniſtwje w Los Angelos. Amerižanoja ſaběraja žo hinak ſ nožom a widliczkami hacž ny Europejcy. Dobre waſchnje ſej tam żada, ſo, hdyž ſu ſej kruch mjaſa wotkraj, potom ſo nóż na bok pokoji a widliczki žo do prawoje ruki wotnim. So njeby nichtó do ſpytowanja pſchiſchoł, nóż do huby wſacz. Hižo prěni dżeń po kwaſu mě-

jeſchtaj knjes a knjeni Bucher napſchecziwne nahłady wo tym. Njewjeſta bě pſchepżwědżena, ſo ma nóż na prawym boku talerja leżeć, nawoženja pak mężniſche, na lěwej ſtronje. Na 37 lět ſo wadżeſchtaj. „Mój muż“, tak knjena knjeni Bucherowa pſcheð ſudom, „mężeſche dżeń wot dnja dla noża něſchto wuſtajeć. Sſo ſapomědźi, ſwoje ſtejiſchcžo pſcheměnieć. Mjenjach, 37 lět je pſchedołhi cžaſ, dla tajkeje wěcy ſo wadżeć. Dokelž cžuju ſwój nóż na lěwu ſtronu połožiž, ſapoča żołuſtnu ſwadu a wopuſchcži mje.“ Sſudnik, ſo jenjerażo na pſchepżwědżenje khmanſkich amerikanſkich wotſchtowow, roſhudži, ſo tute 37 lětne ſpjeczowanje pſchecziwo mużſkemu wumyſlenju je prawe. Wón roſwjaſa mandżelſtwo a pſchipokaſa mandżelſkej wyſoku renu.

Směškl

** **Wjednik zuſtych.** Wjednik wjedże knjezich na wobdźiwanja hódny romantiſki puczik mórſkeho bohaa, hoſu najrjeſnjiſchi błeżk Riwiery ſ wulkotnym ſolnjenjom, kotrež bu wjoſu króż filmowany. „Bychu-li knjenje tak pſchecžeſelte byle a wołomik njeſcžałe, dha mohłe njeſmórne wurże a mreże ſolnjenja (Brandung) ſłyſchcež,“ mężeſche wjednik.

** **Hiſchcże mórniſche.** Marius a jeho pſchecžel Gaſton ſo dla khſchiwow kłuſnych bycžow wadżiłoj, kotrež ſtaj ſčtha wopytałoj. „Saint Palais“ mżni Marius ſpżdźiwajo, „ſchto je Saint Palais? Běch w Normandiji, w Lue, to je mě- ſtoſcž . . . „Haj, ale w Saint Palais“, napſchecziwi bo ſaſtimje Gaſton, „bě tak rjenje a morjo je tam jara mě- kie. Sſym je hodżiny dołho woſkedźował a niż najmjeń- ſche kruželenje njeſjum widżał.“ „„W Lucu běſche mo- hiſchcže mórniſche,“ roſkoži Marius nadeſe. „Tam běſche cžaſto tak mórne, ſo dyrbjach, ſo by ſo ſnajmjeniſcha trócha- tu hibało, ſ kjom do wodu ſchkrakcž!“

** **Sſamyjn dżeławojcž pſchemědźit.** Zyrkuſowy direkto- praſcha ſo jenjeho artiſta (pſchedſtajerja), kiž ſo wo ſlim- bu ſtara: „Wjeżdy hyſcheſe toſa wohnjoſtrjacž a něſto te- ſaki ſpożerak? Cžehodła ſeſe Waſchu dżeławojcž pſchemě- mił?“ — „Wěſcže knjes direktarjo, lětak je mi dża hłó- nży żeleſo pſchedyhſoł!“

** **Ow jej!** Cžiſchlak, nowy dopiſowarſ nowiny, běſche jara pilny, běhaſche wſchudże wokoło a hromadżeſche no- winki ſa ſwoju nowinu. Hiſo rano ſahe ſiejeſche porjado- nje na hłownym dwórniſchczu, hdżeż mężeſche pſcheczeła, ki jeho informowaſche, hdyž ſo nječaſi ſajimawy podawk ſtał- njeſłoże podeńdże abo něſchto druhe. Jenežo dnja pſchi- dże ſaſo kaž hewak na dwórniſchczo a cžaſkaſche wódła ham- ſtiſch duri na ſwojeho pſcheczela, kiž tam ſtužbu wukonje- ſche. „Hallo! Dobre ranje! Nječaſko nowcžho?“ pra- ſchdżeſche ſo. „Haj“, wotmołwi jeho pſcheczel, „jeżena, na kotruż ſu ſo ſlehnył, je ſnowa barżena.“

Železniski jězdny plan. — Płacacy wot 2. oktobra 1927.

S Drježdżan do Shorjelza.

S Drježdżan-N.	3 15		5.44	6.16	7.18	9.20	9.30	9.45	11.32	12.35	13.35	14.59	16.32	17 14	19.03		20.24	21.18	21.55	28.10	0.34	2.05
„ Radeberga	3.41		—		7.32					—			16.56	17.48				21.50		—	1.06	
„ Arnsdorfa	3.50		6.19	6.50	8.01		10.02	10.15		13.12	14.09	15.37	17.05	17.57	19.49			22.00		23.38	1.15	
„ Wulkeje Hartawy	—		6.30		8.13					13.23		15.49	17.15	18.08	19.51			22.12		23.48	1.27	
„ Weickersdorfa			6.37		8.20					13.31		15.58	17.22	18.14	19.58			22.20		23.54	*1.33	
do Biſkopiz	4.08	5.44	6.42	7.07	8.26		10.19	10.39		13.50	14.26	16.01	17.27	18.20	20.03			22.25	22.35	23.59	1.38	
ſ Biſkopiz	4.09	5.44	6.44		8.32		10.21			13.39		16.03		18.24				22.28			1.41	
„ Ezmiz	—	5.52	6.51		8.40		10.28			13.46		16.10		18.31				22.35			1.48	
„ Zicženja		6.02	7.00		8.49		10.36			13.55		16.18		18.38				22.44			1.56	
do Budyſchina	4.29	6.12	7.09		8.59	10.19	10.45		12.26	14.05		16.27		18.47			21 18	22.53			2.05	3.00
ſ Budyſchina	4.34	—	7.23			10.21	10.52		12.28	14.10		16.31		18.51			21.19	22.58			2.11	3.01
„ Kubſchiz	—	—	7.33				11.02			14.20		16.41		19.01				23.09			2.20	
„ Nowoſz	—	—	7.42				11.10			14.28		16.49		19.09				23.17			2.28	
„ Wujeſda	—	—	7.50				11.17			14.36		16.56		19.17				23.25			2.36	
„ Lubija	4.57	6.55	8.08			10.45	11.34		12.52	14.48		17.07		19.38			21.42	23.36			2.47	3.23
do Shorjelza	5.25	7.35	8.43			11.09	12.11		13.15	15.25		17.44		19.57			22.04	0.15			3 26	3.45

— * W nozu po njedżeli a ſwj. dnjach ſajtanje tež we Weickersdorfje 1.33. || Jenož njedżelu w nozu.

S Shorjelza do Drježdżan.

S Shorjelza	2.35		4.19	5.45	—				7.46	8.42		11.05	12.12		14.37		16.34	18.13	19 02		19.30	20 47	
„ Lubija	3.00		5.01	6.29	6.42				8.27	9.07		11.44	12.37		15.18		17.18	18.38	19.47		20.03	21.30	
„ Wujeſda			5.11		6.53				8.36			11.53			15.28		17.27				20.12	21.40	
„ Nowoſz			5.18		7.01				8.42			11.59			15.35		17.33				20.18	21.47	
„ Kubſchiz			5.26		7.10				8.50			12.07			15.43		17.41				20.26	21.55	
do Budyſchina	3.20		5.34		7.20				8.58	9.27		12.15	12.57		15.51		17.50	18.58			20.34	22.04	
ſ Budyſchina	3.21		5.39						9.04	9.28		12.19	12.59	14.18			17.56	19.00			20.38	22.13	
„ Zicženja			5.51						9.16			12.31		14.29			18.08				20.48	22.25	
„ Ezmiz			6.02						9.24			12.40		14.38			18.17				20.58	22.35	
do Biſkopiz			6.11						9.32			12.48		14.46			18.25				21.06	22.43	
ſ Biſkopiz		5.19	6.15	6.20					9.36	9.57		12.52		14.47	15.39		18.28	18.14			21.09	22.46	23.24
„ Weickersdorfa		5.25		6.26					9.42			12.55		14.52			18.34				21.14	22.53	23.30
„ Wulkeje Hartawy		5.33		6.33					9.50	10.08		13.03		15.00	15.50		18.41				21.22	23.00	23.38
„ Arnsdorfa		5.45	6.33	6.44					9.54	10.19		13.14		15.10	16.02		18.51				21.32	23.11	23.50
„ Radeberga		5.54		6.52					10.02	10.27		13.22		15.18	—		17.01				21.40	23.19	23.59
do Drježdżan-N.	4.10	6.18	6.56	7.16					10.08	10.52	10.20	13.40	13.50	15.42	16.27		17.20	18.53	19.14	19.51	21.58	23.37	0 24

|| Jenož njedżelu a ſwjate dny.

S Budyſchina do Rakez a Petershajna.

S Budyſchina	4,35	6,28		7,48	9,34	11,38	14.13	16.55	19.06	22,18	22,59
„ Ratarjez	4,41	6,34	Jenož	7,45	9,40	11,44	14.19	17 02	19.12	22,24	23,05
„ Zjdowa	4,45	6,38	pondżelu	8,00	9,44	11,49	14.23	17.06	19.16	22,29	23,09
„ Malcho Wjelkowa	4,51	6,45		8,06	9,50	11,57	14.31	17.13	19.24	22,36	23,15
do Radworja	4,59	6,52		8,14	9,58	12,04	14.39	17.21	19.31	22,42	23,23
ſ Radworja	5,00	6,57	7,01	8,15	10,00	12,05	14.41	17.29	19.32	22,43	23,24
„ Khaſowa	5,05		7,06		10,05		14.46		19 37		23,29
„ Njeſwacžidła	5,12		7,12		10,12		14.53		19.44		23,35
„ Schejſchowa	5,18				10,18		15.00		19.50		23,41
„ Rakez	5,26		7,28		10,25		15.08		19.57		23,47
„ Komorowa	5,33				10,32		15.15		20.04		
„ Wulkich Sdżar	5,40		7,39		10,39		15.22		20.11		
„ Hólka	5,47		7,44		10,46		15 29		20.18		
„ Kulowa	5,54		7,50		10,55		15.36		20.25		
„ Njemzow	6,02				11,03		15.44		20.33		
do Wojerez	6,08		8,02		11,09		15.50		20.39		
ſ Wojerez	6,20		—		11,18		16.18		—		
„ Horow	6,39		—		11,25		16.28		—		
„ Bunja	6,50		—		11,37		16.40		—		
„ Proſchim-Haidem.	6,58				11,50		16.49				
do Petershajna	7,13				12,07		17.06				

Wſchědne dny W. Dubrawa Jenož pondżelu Lubij wſchědne 10,29, njedż. 11.20 Be Wóſporta 13,09 W Lubiju 19.43 To Wóſporta 22,42 Jenož njedżelu a ſwjate dny

S Petershajna do Rakez a Budyſchina.

S Petershajna					8.50				14.05		18,40
„ Proſchima					9.31				14.24		19,15
„ Bunja					9.39				14.32		19,23
„ Horow					9.51				14.44		19,35
do Wojerez					10.00				14.53		19,44
ſ Wojerez	6.40				10.30				16.20		20,41
„ Njemzow	6.48				10.38				16.28		20,49
„ Kulowa	6.58				10.53				16.33		20,53
„ Hólka	7.07				11.00				16.40		21,00
„ Wulk. Sdżar	7.14				11.07				16.47		21,07
„ Komorowa	7.20				11.13				16.53		21,13
„ Rakez	6.21	7.28			11.20				17.00		21,20
„ Schejſchowa	6.29	7.34			11.26				17.06		21,26
„ Njeſwacž.	6.37	7.41			11.32				17.12		21,32
„ Khaſowa	6.46	7.49			11.39				17.19		21,39
do Radworja	6.51	7.54			11.43				17.23		21,43
ſ Radworja	6.34	6.53	7.55	10.43	11.44	13.13	14.18	17.24	18.11	19,11	21,44
„ Mal. Wjelk.	6.44	7.03	8.05	10.53	11.56	13.23	14.30	17.33	18,21	19,24	21,55
„ Zjdowa	6.51	7.10	8.12	10.59	12.02	13.29	14.36	17.39	18,29	19,31	21,59
„ Ratarjez	6.55	7.14	8.16	11 03	12.06	13.33	14.41	17.43	18,35	19,36	22,03
do Budyſchina	7.01	7.21	8.21	11.09	12.11	13 39	14.47	17.48	18,42	19,42	22,08

Jenož njedżelu a ſwjate dny Jenož ſobotu, njedżelu a ſwjate dny Jenož ſobotu, njedżelu a ſwjate dny Wot pónđżele hač do pjatka Jenož ſobotu Jenož njedżelu a ſwjate dny

S Radworja do Lubija.

S Radworja(dwórn.)	6,57	8.15			12.05§	17.29 22.43
„ Radworja (ſaſt.)	7,03	8.21			12.12	17.36 22.49
„ Lutobcže	7,09	8.28			12.18	17.43 22.55
„ Wulk. Dubrawy	7.15	8.34			12.25	17.52 23.01
„ Kluſchca	7.23	8.43			12.33	18.01 23.09
„ Hucžiny	7.31	8.51			12.42	18.10 23.17
„ Barta	7.38	9.00			12.51	18.22 23.25
„ Hrodżiſchcža	7.45	9.11			13.03	18.33 23.35
do Wóſporta	—	9.17	•	†	13.09	18.39 23.42
ſ Wóſporta	6.52		9.48	10.30	13.32	18.53
„ Maleczij	6.58		9 55	10.36	13.39	18.59
„ Lukoczij	7.04		10.02	10.43	13.45	19.06
„ Hluſchiny	7.11		10.10	10.51	13.52	19.13
„ Matych Radwérij	7.16		10.15	10.56	13.57	19.18
„ Kellij	7.30		10.29	11.10	14.11	19.33
do Lubija	7.40		10.39	11.20	14.21	19.43

* Jenož dżełowe dny. † Jenož njedżelu. § S Radworja do Wóſporta jenož ſrjedu, ſobotu, njedżelu a ſwjate dny.

S Lubija do Radworja.

S Lubija		8.32			12.10	17.22	20.05	
„ Kellij		8.41			12.19	17.31	20.14	
„ Matych Radwérij		8.48			12.26	17.38	20.21	
„ Hluſchiny		8.53			12.30	17.42	20.25	
„ Lukoczij		8.59			12.37	17.49	20.32	
„ Maleczij		9.05			12.43	17.55	20.38	
do Wóſporta		9.10			12.48	18.00	20.43	
ſ Wóſporta	5.30		9.37		13.11	18.06		
„ Hrodżiſchcža	5.37		9.44		13.18	18.13		
„ Barta	5.45		9.53		13.27	18.23		
„ Hucžiny	5.54		10.02		13.36	18.31		
„ Kluſchca	6.04		10.12		13.46	18.42		
„ Wulk. Dubrawy	6.15		10.23	12.55	13.58	17 50	18.52	
„ Lutobcže	6.26		10.28	13.00	14.05	17.56	18.58	
„ Radworja (ſaſt.)	6.36		10.35	13.05	14.09	18.03	19.03	
do Radworja (dwórn.)	6.42		10.41	13.12	14.15	18.10	19.09	

Jenož ſobotu, njedżelu a ſwjate dny

S Biſkopiz do Kamjenza.

S Biſkopiz	6.50	13.42	18 40	22.00
„ Schumborna	7.00	13.52	18.55	23.00
„ Porchowa	7.10	14.03	19.22	23.10
„ Ruſchizy	7.22	14.14	19.36	23.20
„ Halſchirowa	7.31	14.23	19.51	23.30
„ Protez-Thonberga	7.37	14.29	20.01	23.36
„ Wrěſnje	7.44	14.36	20 11	23.46
do Kamjenza	7.55	14.46	20.23	23.56

S Kamjenza do Biſkopiz.

S Kamjenza	4.48	11.23	13.28	17.05
„ Wrěſnje	5.02	11.35	13.43	17.20
„ Protez-Thonberg	5.11	11.42	13.55	17.30
„ Halſchirowa	5.22	11.53	14.23	17.40
„ Ruſchizy	5.32	12.03	14.36	17.50
„ Porchowa	5.45	12.16	15.04	18.00
„ Schumborna	5.58	12.29	15.18	18.10
do Biſkopiz	6.09	12.40	15.30	18.20

S Budyſchina do Wjeleczina.

	†	†	†	†	†	§						
S Budyſchina	4.55	6.43	7.14	10.49	13.18	13.15	14.14	16.50	18.09	19.51	21.40	23.10
„ Dżěnicžez	5.03	6.58	7.22	10.57	13.26	13.30	14.22	16.58	18.11	19.58	21.58	23.18
do Budeſtez	5.08	7.03	7.28		13,33	13.38	14.28	17.03	18.18	20.05	22.00	23.24
ſ Budeſtez	5.09		7.29	11.02			14.29	17.06		20.06		23.25
„ Rosnowez	5.14		7.34	11.07			14.35	17.11		20.11		23.30
do Wjeleczina	5.21		7.42	11.14			14.43	17.18		20,19		23.38

† Jenož wſchědne dny. || Jenož njedżelu.

S Wjeleczina do Budyſchina.

S Wjeleczina	5.57	8.29		11.43	15.16	18.13	20.46			22.10
ſ Rosnowez	6.03	8.36		11.50	15.23	18.20	20.53			22.17
do Budeſtez	6.07	8.40		11.54	15.27	18.24	20.57			22.21
ſ Budeſtez	5.51 6.09	8.42	11.06	11.55	15.29	18.25	20.58	21.09		22.22
„ Dżěnicžez	5.58 6.15	8.48	11.13	12.00	15.34	18.31	21.04	20.18	21.17	22.27
do Budyſchina	6.06 6.23	8.56	11.21	12.08	15.42	18.39	21.12	20.26	21.25	22.35

§ Jenož ſobotu, njedżelu a ſwjate dny.

S Budeſtez do Hornjcho Kunwałda.

	†	†	††	†	†	†	†		
S Budeſtez	7.05	7.33	8.50	13.35	13.46	17.14	18.30	22.01	23.30
„ Bjedrußka	7.13	7.41	8.58	13.43	13.54	17.22	18.37	22.09	23.38
„ Wbohowa	7.18	7.46	9.04	13.49	14.00	17.28	18.43	22.15	23.44
„ Kobliży	7.22	7.50	9.10	13.53	14.07	17.32	18.47	22.19	23 48
ſ Kunwałda	7.32	7.55	9.24	14.01	14.17	17.42	18.58	22.27	23.53
„ Sſrj. Kunw.	7.39	-	9.32	14.10	14.24	17.49	19.05	22.34	-
do Hornjo Kunw.	7.45	-	9.38	14.16	14.30	17.55	19.11	22.40	-

† Jenož wſchědne dny. †† Jenož njedżelu a ſwj. dny.

S Hornjcho Kunwałda do Budeſtez.

	†						
S H. Kunw.	5.05		7.52	10.05	14.37		19.21
„ Sdr. Kunw	5.12	††	7.59	10.12	14.44	†	19.28
ſ Kunwałda	5.24	5.50	*8.09	10.27	14.59	17.45	19.38
„ Kobliży	5.30	5.56	*8.15	10.36	15.05	17.51	19.44
„ Wbohowa	5.34	7.00	*8.18	10.40	15.08	17.54	19.48
„ Bjedrußka	5.40	7.06	*8.24	10.48	15.14	18.00	19.54
do Budeſtez	5.49	7.15	*8.33	10.57	15.21	18.07	19.01

† Jenož wſchědne dny. †† Jenož njedżelu. * Kżdy dżeń.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaća měsačnje we wudawarni 90 xl. pj., na pósće a pola dowdrućkow 1,80 xł. hr. Do wukraja 16 Kč. Kóžde so. płaći 10 xł. pj. Wudawa a dźěłi Smolerjec kniholičšćerńja, zap. dr. s a. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawóstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedaď, płaći so za mały rjadk 20 xlot. pj. Wobčežnje so stajace nawóstki a tabele so wyše wobłicuja. Za reklamowy a n rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. a n

Čisło (Nr.) 267 **Budyšin — Šworak, 17. novembra 1927 — Bautzen** **Lětnik 86**

Scipel a Marx wo němsko-awstriskich poměrach.

Awstriski swjatkowy kanzler **Seipel** je póndźelu k cźesći **nězašich hościj** zwjedźeńsku wječeř wuhotowaŕ dał, pschi kotrejž wo powitańskej rěcźi mjes druhim praji: Kruch puća, kotrýž je lětša nasch lud w Němskej a Awstriskej pschescholi, je polny pschećiwnostnych a prózow byl, tola **bésche puć horje.** Kaž dołho so europiska politika na **dźiwanje na zjlk a na dowěrjenje k šuźodnej njesałožnje, njebudże žanoho sawěsćenego měra, žanoho wotbrońenja, žanoho hospodarskeho skrabanja, žanoho wopraworźiteho pokroka w kulturje w Europje.**

Němski kanzler **Marx** so sa Seipelowe mytrobne słowa podźakowawschi praji: „Jene je pschi wschěm pschemóženju wostało: **Pschichilnosć a sfromnjenje mjes Awstriskej a Němskej. Mjes naschimi mytrobami, naschim pschezelstwom njeje žanoho dźěladła.** Shromadna je nascha rěcź, shromadna je nascha kultura, shromadny tež žiwjenjowy puć, po kotrymž dyrbimy hicź. S tejele swjasanosće twori so nasche pschezelstwo, kotrež naš wschitkich pschezo dale a hłubje jima.

*

Sajmiwschi dyžli wopyt němskeho kanzlera a němskeho swonkowneho ministra je pschichwatsk k tomu. Wuteru ju mjemitaj hubustawy khłostańskeho prawneho wubjerka němskeho ześma do Wiena pschijěsće, sastupjerjo wschěch němsko-ześmskich frakcijow, so bychu hromadze z tym zamym wubjerkom awstriskeje narodneje rady wuradźale. Dźe wo zajźi shromadneho khłostańskeho sakonja. Wot lěta 1848 je to prěni kročej, so ju we Winje shromadny parlamentarni wubjerk Awstriskeje a Němskeje shromadźuje. To je praktisti ześěhk praschenja pschijamkunjenja. Radźicja so we kruhach pschezelowo pschijamkunjena, so budźe po tymle sjźěže hubustawow khłostanskeju prawneju wubjerkow druhe parlamentne wubjerki sledowaŕ, kotrež dyrbja praktiske pschijamkowanišće dźělo dokonjeć. Njedźiwajo teho pak zhebi awstriske knježeństwo njesamjelezi, so budże pschijamkunjenje hakle w dalokim pschichodźe možne, hdyž budźa nětcźišće politiske poměry hinasche.

*

Počjeszowanja sa němskich hościj we Winje.

Awstriski swjatkowy president Hainisch je němskemu kanzlerej Marxej a **němkemu** póstlanzej we Winje wulke stote cźeńe znamjo na bancze, statnemu sekretarej dr. Wünderej wulke cźeńe znamjo na bancze, ministerialnemu direktorej dr. Zechlinej wulke cźeńe znamjo z šwjedu, knježeństwowemu radźicźelej Walterej, legazijskemu radźicźelej Redehammerej a konsulej Bjarnatej wulke cźeńe złeborne znamjo za sasłužby wo awstrisku republiku spožčił. Po **němšćej** wustawje němšći knježeństwoi sastojnjey njesmědźa wutkrajne rjady pschijećz a nošyć. Tohodla so spožčene rjady njesmědźe jako rjady, ale jako cźeńe znamjenja wobhladowaŕ.

Němski kanzler w Muichowje.

Mjes tym so je so němski swonkowny minister dr. Stresemann z Wina do Barlina wróćił, je so němski kanzler Marx do Muichowa podał, so by zastupjerjow baherskeho knježeństwa wopytał. Muichowske nowiny jeho pschichad witaju. Němski kanzler so w Muichowje pschesłyšeć, so Baherska nachadźe w němskim jenotnym stacźe rospinjowźa a so němska prowinza sćěnicź dacź.

Dojednanje mjes Němšćej a Pólšćej wo pólšćich rataršćich dźěłacźerjach w Němšći.

Po poltsecźalětnym jednanju je so póndźelu w Barlinje dojednanje wo pólšćich rataršćich dźěłacźerjach w Němšći podpisało. S Pólšćeje kóžde lěto do Němšćeje nětkle 115 000 rataršćich dźěłacźerjow wuceźahuje, z kotrychž jich w pschichodnich měsazach nětkle 65 000 do Pólšćeje wróćił, njes tym so druhi tež w zymje w Němšći wostawaju. Po podpisanym dojednanju ju pólšzy rataršzy dźěłacźerjo w nasłupanju dźěłacźerjow schtiazych sakonjow němšćim dźěłacźerjam runi staja

Zentrumska strona přeciwo jenotnemu němskemu statej.

Zentrumšćej frakciji němšćeho a pruśćeho śejma stej praschenje němšćeho jenotneho stata rospraśiłej. W tejźe shromadźišnje je so pjeza wjetšina za dalšne zahowanje **federativneho charaktera Němšćeje wuprajiła.** Hižo dźensa może so prajić, so zentrumska strona **jenotny stat wotpokazuje a so federalistiske struktury Němšćeje dźerži.** Zentrumska strona njebudże so ani z pólitiskimi zajadami lewizy ani z wutdawanjom klepicź dacź, so budźe jenotny němšći stat tuńšeho hospodarśeńcź móg. Hišće je njeje mohło dopokazaś, so budże móžno, w jenotnym statu ludej dawkowu cźešu wołóźeć, śerje so ida, so budźa w tak mjenowanym jenotnym stacźe wudawki za statne zarjadowanja wjetšne dyžli w federalitwnym stacźe. Pomjeńšenje sjawnych wudawkow, kotrež dyrbi tež zentrum se wšěch rajnoscźu pschewjeść, njehodźi so po puću wutworjenju hebrišćich zarjadnišćiwow dospjeć. Kharakter swjatkowych statow Němšćeje je so w kóždym nastupanju wupruhował. Dwěłe je, hač by Němska pschi jenotnym stacźe kruśćišćo dyžli dotal hromadze dźerźała. Němšći lud dyrbjał so w swojim nětcźišćim cźeńenje experimentow z jenotnym statom hladaŕ.

Sa zentrumsku stronu je pódła teho cźeńe statnopolitiskeho roswažanja rosśudźaze, so jeho pschiwisćiwarjo wotcźehuje w Bayerskej, Württembergšćej, Badenskej tóźe wobmjeńšowanje samostatneho zarjadnišćiwa swojich krajow wotpokazuja

General Booth pola Hindenburga.

W Buschowym zyrkusu w Barlinje kóždu srjedu hyluje wopytanej zhromadźišnje **wulkowańśeze** armeje, pschi kotrymajž so general Booth wobdźeli. W mišionskej zhromadźišnje popołdnju mjeńšeho jeno dźesetka. Kommandeurka za Němšku rěcź, w kotrejž dźeli, je němšći president jutrje jejneho nana pschijimjena.

Wjednjeńšosć w Němšći jako pschikład.

Ličba dostawarjow hłownoje podpjery je ja cźaš wot 15. t 51. oktobrej wot februara tuteho lěta jaśo w małym wobšahu, a to wo wjetše **13 000 wotrjadow** pschibywała. Pschibywanje liczby dźěłonjemjerjow i tym zwiśnje, so je twarśe a rataršće dźěło i wulkeho dźěła symy dla sastałe.

Przedsedawschi němšći kněžor zhebi kupje pschi jezorje Maggiore kupił.

Poknomóznik němšćeho kněžora, baron Derzheidt, je tele dny dwě małej kupje w jezorje Maggiore, z napschećza Locarna leżazej, kupił. Nětkuschi kněžor chże zhebi na kupomaj symšću rezidenzu natwarićz.

Straj šaršich elektromonteurow.

Elektromonteurojo firmow Siemensa-Schuckerta, Siemensa a Halšći, a Pöschmanna a Pritzega w Drjezdźanach, Lipšku, Kamjenicy a Plawnje dla zwady wo tarif strajkuja.

Hölcowy proces so njewobnowi.

Němšćostatny žnd w Lipšku hižo dawno praschenje wuhonje, hač ma so prozeš pschećiwo kommunistej Maxej Hölzej wobnowiś. Hölza žu pschede wschěm dla sćónzowanja kublerja Heffy z khłostarni na cźaš žiwjenja sašudźili. Psched nětkle 2 lětoma je so **Gustaw** Hölzoweje bandy dźěłacźeŕ Frieha, wusmał, so je je so sakitnjo kublerja morił, a so je Hölz bjes winy. Friehowe wustawace pak su nětko jako mało dowěrjenja hódne spóznali. Tohodla so na jeho podłožku Hölzowy prozeš njehodźi wobnowiś. Hölzej mysla so ześehda jenoź z wobhudźenjom zwobodnosći dacź.

Přichod madźarskeho ludu.

S měrowym sćeńenjom po zwćowej wójnje su so Sśowakaj, Južnoslowjenja a Rumunoja, kotrež lětstotki pod pólšćerjenjom madźarskeho knježeństwa hinyhu, wuźiwobudźili. Wschě tele potłoćzene ludy i jena prajachu, so bo bjes nich madźarśi lud njemóże dale rozwiś. Kommunardnjewanje, nałožna madźarizacija potłoćzenych ludow, to bě potajstuwne rozsećenja madźarskeho luda, kotrejž so po normalnym puću njesamóże we źiwotnje europiskich ludow wudźerźeć.

Dźensnjischa Madźarska próźnje so dopokasaś, so we nětcźišćich mjesach njemóże hospodarskich pschićinjowu dla exiśtowaś. Tola je dopokasane, so może pschi dobrej woli spokojne źiwjenje wjesć. Mélkole so hrěchi lětstotkow wjeźa. Skazena raša njemóże so bjes nasćitkeho pomadźarschćowanja Sślowakow, Khorwatow a Rumunow dale wudźerźeć.

Nětkole je móda nastała, wo hospodarskich wobcźežnoscźach rěcźeć, hačrunje žu pschićiny hinašce a strašchnišche, wo kotrychž žnadź njepschecźeł Madźarow njerěcźi, ale dobry Madźar, sapóstanc Huszar w parlamenće. Tón mjes druhim praji:

Wot lěta 1890 je 30 000 Madźarow žamomordaŕšwu sćuśiło a 240 000 wosłobow je so spytało. Pschirostk wobydlerstwa je wot lěta 1906 wo zyku schtwórcźinu spadnył. Mjes 30 lět starschimi muzźikimi je 125 000 nježenjenžow. Wot lěta 1915 hač do 1919 je so w pschedawschej Madźarskej dyrbjało 2 952 000 dźěći narodźiś, ale narodźiło je so jenoź 1 125 000, z kotrychž je 45 procentow, to je jsowo pokoja wumrjeło. Porunje 150 000 narodźenjam je 67 000 norwych narodźenych było, pschi kotrychž je 30 procentow wobdźělenych žonow zahinyło. Pod winowm spanjenych khorosćejow liczba narodźenjow lětnje wo 90 000 wobeźra. Pola 2259 wulkokubleŕjow je lětnje 40 dźěći narodźi.

Tajke powěrky su w dźensnjischej Madźarskej. W źwětle tychle hrozwych cźišćow je wschak zyle jasne, so Madźarska se nawrótom cźasow žada, dyž Sślowjenja a Rumunoja madźarsku rašu wudźerźowachu.

Manoilesca wuwinowaŕ.

Wójnski žud w Bukareszu je z tijomi khłokami pschećiwo dwěmaj Manoilescu sa njewinowatscho spóznał. Manoilescej je so wuprajenju mnohdu w budnišćej sali zyrkwinskije wobhudźenźichu. So by so na dróhach demonstrazijam wobarało, dyrbi so někotre patrouille wupósłałe, kotrež po Bukareschtiskich dróhach hač do rańšich hodźin chodźachu.

Sćrjedu je ministerska rada była, po kotrejž je so **Sle**dowaje pschełenje wudało: Manoilescej k samohwjenju wójnskemu žudej pschepodaŕschi, je knježeństwo nałožało, so dyrbi so pschikład dacź, so by ko dalšim pojmytam, kotrež porjad pschemeńnješ, wobarało. Wójnski žud je niedźiwajo na nałožeń w źiwotnje wuźiwdźe nałożała bu, so we Manoilescowym pschipadźe njeje pschećiwny, jakoń je wschej jeho kwalifikaciji nałožeź.

Hač je kahodnosć wójnskeho žuda wopraworjenja a na nětcźe była, budże so po stejišćiznu a sadźerźenju tych wobcźežacźi móz, kotrež so njedźija, je źwojimi sarkastkami šor do strachu bowjesć. Napósledk so w sdźeleńzy praji, so wuźiwd wójnskeho žuda njemóże žanoho wliwa na rozsudźenje knježeństwa měć, so by jakoń pschećiwno tóźemu nałožiło, kotrejž by spytał, sjawny porjad abo bjesstrach stata pschewróćiećz.

Italiske njepschećezelske demonstrazije w Splitu.

Hačrunje žu so powschitkownje lětny dźeń Napallowskeho sćerźenja pschećiwo Italiskej njepschećezelske wustupy zakasale, **žu w Splitu (Spalatu) njedźelu** někotre tyšacy ludźi, sa Južnoslowjanow, kotrejž žu ś tymle sćerźenjom pod italiske knježeństwo pschišli, wuźiwupowaŕ. Hačrunje žylne wotdźělenja wojakow a policijstwo manifestantow rozsahnuć pytałe, tuchi na měśtowe hłowne torhošćo a psched francozwski konsulat dóńdźechu, hdźež francozwskej khorhoji wulke počeśćowanje wopokasuju marseillaisu a južnoslowjanšku narodnu hymnu wuspěwachu. Puć k italiskemu konsulatej běchu policijstoja a wojazy sawrjeli.

Penzije w francowskich statnych wudawkach.

We wutornischim pohedźenju deputertskeje kontory so wo rosćeńenju statnych finanzow dale wuradowarjachu. Sozialdemokratiski sapósłanc Faure namjetowaše, so by so 50 miljonow frankow jako pschidawk k polepschenju wšěch penzijow pschisłoliło.

Poineare pschećiwno tomule namjetej rěcźo praji, so žu so hižo sandźene lěto penzije powyschiłe. Też lětša je so 500 000 frankow sa to wjazy do wudawkow stajiło. To je najwjazy, schtoż może knježeństwo w tymle nastupanju cźiniś. Niz jenoź w fajinje stata, też w fajinje pensionistow leži, so by komora tóńle namjet zacźišła, dokelž bychu pschi padźenju frankoweho kursa wschě penzije źwoju hódnosć zhubile. Woincare na to zadasche, so by so jenu dowěrjenje wuprajiło. Pschi hłosowanju wothłosowanju so Faurowmy namjetej 330 pschećiwo 195 hłosam wotpokasa.

Wobmjeńšowanje twara jendźelskich khćišćakow.

Prěni lord jendźelskeje admiralty Bridgeman je srjedu pschipowědźił, so je so twar khćišćaka „Devourporta“ pschedkónzom nětcźišćeho finanznego lěta skasał. Tola je knježeństwo na podłožku wobsamknjenjow Genfskeje konferency sa wothrońenje wójnskich łódźiłowow k pschehłowedźenju doschło, **so njeje nusne, twar dweju druhejuju khćišćakow, kotrajž na lěnšćim łódźiłowowym programje stejiaj, sapoczeć dacź.** Bridgemanowe pschipowědźenje je w politiskich kruhach dobry facźišćhcź cźinjło, hač runje so je spulcźenjom twara dweju khćišćakow statne wudawki jara njepomjeńšeja.

Srażenja mjes mohamedanami a hindami.

W Neudelhiu žu mohamedana Abdula Raschida, dokelž je jenoho hinduskeho wjednika skónzował, k žmjerći sažudźili a wobwrěhnyli. Mulka hromada mohamedanow žo strajkowaschе. Ludowej zjerjódźe žo poradźi, ke cźeka žmjerzowacź, so by jo na pohrjebnischczu pohrjebako. Policija a wojazy pak lud roschnachu a cźeko na pohrjebnischczu dowjesechu, hdjež jo žmórbni morniwo pohrjebachu. Pjećh njemčrach žu jenu wosobu morili a 46 ranili. S nich žu wschitzy hacź do jeneje wosoby hindoio. 50 wosobow žu sajeli.

Anarchistiši sbjěk w Kolumbiji.

Kaž žo z Buenos Aires powě, je w dwěmaj kolumbiskimaj městomaj (w południschej Ameriji) anarchistiši sbjěk wudyrił. Do nekotrych městnow žu knjezeństwowych wojakow pósłali. Wojazy žu do sbjěkarjow strałili a pjećh nastatym wojowanju je njeboże 500 muzi padko abo žo zranjko. Anarchistiske hibanje je žo pjeza z wukraja naschkarako.

Amerikanski pschizahowanski zakoń žo pschiwótši.

Djěłowy sekretar **Davis** we Washingtonje je pschipowědźił, so kongresej namjetny, so by žo pschizahowanski zakoń pschiwótšił. Wošebje namjetuje, so bychu žo łódźnistwowym towarschwam wulke pjenježne khłostanja napołožiłe, kotrejž słepych pasażérow swoju pschiwjezu, wikowarjo z kokainom dyrbja žo wuhnacź a wschitzy wukrajenju žo sapiźacź.

Za njeboh fararjom Jurjom Libšom.

Wěnčk wosobinskich njezapomnićkow

nawił Jan Serbin.

(Pokračowanje z ča. 92.)

Hdy bychmy dźensa fararja Jurja Libša hišće mjez nami měli, bychmy zawěsće k jeho česći malu swjatočnosć wuhotowali; přetož dźensa je tomu **70 lět**, zo je so 17. nazymnika lěta 1857 w Miločicach narodźił. Tola njedočakawši so swojeho swětneho wosławjenja, wotendźe Jurij Libš z wotuca-ćym nalěćom wot nas na prawdu Božu, a w sćinje Baćonskeje cyrkwje namakachu jeho spróchne stawy poslednu wotpočink.

Wo jeho žiwjenju su naše serbske časopisy rjanu nastawki přinjesłe, a to na prěnim městnje naše „Serbske Nowiny" z pjera swojeho hłownoho redaktora k. Smolerja (čo. 75*), „Katolski Posoł" z pjera k. fararja Delana (w čisłomaj 14 a 15); „Łužica" poswjeća jenu čisło jutrownika z rjanym wobrazom, z hłuboko začutej wopomnjeńskej pěsnju a z jara dospełnje wot k. redaktora profesora Oty Wićaza napisanym žiwjenjopisom. Zawěsće přinjese tež lětuši „Časopis Maćicy Serbskeje" rjany nekrolog, dokelž je njehoh farař Jurij Libš hižo ze studentskich lět ze swěrnym sobustawom Maćicy bywał a wostawši hač do swojeje smjerće z wěrnym wosobinskim přećelom Časopisoweho redaktora knjeza studźenoho radźićela prof. dra. Muki do nekotrych łětnikow pilne dźěła přinošował.

Stož potajkim z česćenych našich čitarjow je Jurja Libša znał, jako wótčinca česćował a jako spisaćela ważił, ma přiležnosće, dźensa jeho sydomdźesaćinu na to wašnje zćicha woslawić, zo přečita sebi tu abo tam jeho žiwjenjoběh. Zawěsće zwokřewi so w jeho wopomnjeću a zaraduje so nad jeho płódnej dźěławosću — a tež so natwari. Tohodla tudy nasponinju mjenowane žórła.

*) Přirunaj k tomu tež nastawki w čisłach: 78, 88, 89 a 92 t. l.

Zwjeselace wšak tež za nas, zo su samo we wukraju na njeboh fararja Libša spominali. Na prěnim městnje zawěsće derje znaty „Słowjanski Přehlad" pod redaktorstwom knjeza Adolfa Černeho, kiž nihdy na łužiskich Serbow njezapomina, ale swěru zapisuje wšo radostne a struchłe *podeidźenja* ze serbskeho žiwjenja. Wosebitu wopomnjeńku „† Jurij Libš" přinjese pak tež Pražska wědomostna revue „Slavia" (VI. 1927/28 na str. 199—202), kotruž je jara wobsěrnje a wustojnje napisał naš młody přećel prof. dr. Józef Páta. Tajke spominanje na naših wotemrjetych wótčincow je z najkrasnišim literarnym pomnikom, wohrěwa nas wšitkich sobu a wob kruća w nas to přeswědčenje, zo čestne je serbske mjeno, čestne serbske dźěło a čestne tež naše narodne prócowanje.

Mam pak tež sam za swoju winowatosć, mój wěnčk njezapomničkow nětko skónčnje dowić, hdyž Libšowe narodniny mje k tomu namołwja. Njejsym tola hišće swoje wosobinske dopomnjeńki dowupowědał, a tuž njech so to z tutym stanje, prjedy hač tole lětko dowuběhnje.

Njeboh Libš, přišedši 4. wulkeho rózka 1893 do Baćonja jako prěni dušepastyř młodeje wosady, skutkowaše w njej na wše wosomnaće lět hač do kónca septembra 1910. W Baćonju swjećeše w lěće 1909 swój 25lětny měšniski jubilej, dokelž běše 20. januara 1884 měšnisku swjećiznu w Budyšinje dostał a 27. wulkeho rózka prěni wopor Božeje mše w Njebjelčicach swjećił. K jeho jubilejej běše farař Jurij Winger kharakteristiske słowa napisła: „Cichi je Baćoń, zćicha Baćońska knjez, — njeje přećel holka a hościnow. Dosaha sebi samomu, dźěła cišo w horcej lubości za swjatu cyrkej, za swój luby serbski narod. Strażuje pomnik serbskeje pobožnosće, serbskeje woporniwosće, strażuje kosće serbskeho wótčinca, njeboh praelata Buka.

Tola spodźiwnje, njech je člowjek žiwy kaž pomnik, hdyž jenož je muž kruteje powahi. člowjek swěrny swojim ideałam, nihdy njebudźe zabyty, wostanje w trajacym wopomnjeću.

Wěrnosć tutych słowow so pokaza na słóbernem měšniskim jubileju 1909. Lubosć jeho wosady počesći a wuznamjeni jeho na hnujace wašnje. W kole swojich měšniskich bratrow woswjeći w cyrkwi a doma tutón rjany dźeń. Z radosćiwej wutrobu pisaše w swojim zjawnom dźaku: Swěrna myslička wěčny pomjatk ma." (Kat. Posoł, čo. 15, str. 114.)

(Pokračowanje.)

Ze Serbow.

Dnjownica.

Stwórtk, 17. novembra.

* 1857 w Miločicach Jurij Libš, maš wulki serbski rěčesłownik, přełožeł Domaša Kempenskeho a spisowaćel najlěpšeje serbskeje składby.

Pomałku a w dobrem měri,
Přeco w runej, rjanej cźeri,
Sparnje dže wóz žiwjenja,
Dźensa mazuje klepotajo,
Jutře zaskak, ridrowajo —
To je jězba pěkniša. *J. Zejleŕ.*

Zyma je so nam nawalika.

Po rjanych cźopłych dnjach, kotrychž so hišće psched krotkim cźasom wjeselachmy, je wětko poslednje dny khětro wuchłe hyma swoje knježtwo z šuřkom a miechjenjom nastupiła. W nasčich tónčinach běše wschak leje pschihad khětro łahodny. Tak po něčim bu hymnicho a hymnicho. Na wschelakich městnach pak je so hyma z wulkim šuřkom a też wichorom do kraja pschihnała.

Hižom pjatk w Sserbach prěni šnjeh pschełětowasche a hnydom rěłasche, so hyma my měšnčerjenjo po kermuschi. Wjedro swoje pjatkowne šnjehowe knježanje łobotu do khutneho wotpohłada pschewobroći. Sšuřk wošebje na wjeczor pschezo hustcźicho padajsche a bórzy běšche so mazerka zemja pod běłym pkašczejom słohowała. Njedźelu rano pósłuchajo wot Boża stworba krasnu hymsti ras. Powětr bu pak pschez hymnischi a bórzy spadny thermometer hač na nekotre stopjenki nišo niježi. Hatši a kužiczi pozdźe nychu so z łodźikom.

Wjetschi šnjeh hač my su dostali w Žitawskich herach, dozwa je so w horach wjazy šnjeha najchło. To dopołudnja nam powěsće też ze Sakskeje Schwizy a z Rudnych horow. W tutych horach mějachu hižom njedźelu rano na 5 stopjenkow hymy. Sšuch tam hižom nimale 10 zentimetrow wysoko leži. To su so hižom prěni łubowarjo hymskeho sporta na nohi stajili a do hór puczowali. Wopowdźe su też hory w hymje, hdyž su je šnjehom wobdate, krasne. Sšylne sportiske žiwjenje knjeześe wo njedźelu w Krkonošach. Tam běšche rjany šnjeh napadał a mějachu tam też rjanu šumicźu wo 7 stopjenkow. W Schlesyskej a wobeźe w schlesyskich horach je so šnjeh zbyk dźeń sylnje šnjeh schoł. Pod jeho cźežu je so najwjetschi dźěł telefonowych drotow rozstorhał. Wobežne cźerpiše je swiki z hornjoschlesyskej industrijowej krajinu.

Też i połodnischeje Němskeje so powě, so je je so tam do šnjeha dało. W horach Cźornego lěsa je wón też hižom 10 zentimetrow wuhoko napadał. Też w dołach je so i łohka poschoł. W tamnischich tónčinach mějachu dotal też hylnje pod wulkej wodu cźerpicź. Sšylne dešcźe je běhu wschitke rěki tak i wodu napjelnike, so je pschekiwachu. S tym, so je je do šnjeha dało a so je syma sastupiła, wulke wody ruče spadnu a wotwobroća za wohrożene wobydlerstwo wschitkon dalschi strach.

Tak pak wětko hischcze powěrnje ruče do symy sajeli. Wjetsche pak je tale synnicka mała pschedehrna wjetschepe krucźischeje symy, kotruż nam wjedrawuslotjni sa spočzatk dezembra wótcźaca. Mjes tym pak wona nadźijomnje na khwilu powuschcźi, dokelž hy drje to khódy ratał witak, wonkach je pschezo hischcze to a tamne dožinicź.

*

— We wjedrje. Wječera wjeczor w 7 hodź. thermometer wo dujo +1. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 755, hygrometer +2, thermometer w nozu —2. Wuhladny na dalsche šnjehowanje. Schkleńca pokazuje po prawom na rjanc. Tola wostanje mutno a młochoto. Woprawne nowembrerke dny polne pokhmurnjenjeze a młochoty. Też pschichodne dny nam pschewjese pschemjenjenja njepschinjesu. Dokelž so nowe nižiny z atlantiskeho oceana hotuja w połnocy nimo cźahnuc, šmórny sšerje wocźopłenje wocźakowacź. S Azorskich kupow pak pschikhoda wjschina. Sšnano je trochu wuczehnuc. — Jutrje pjatk khodźa słónczko 7,25 hodź, a khowa so 4,02 hodź. Měsacź sthodźa we połnozu 12,32 hodź. a khowa so pop. 2,20 hodź. O

— **Sjawna dźełowa saradźenja za Budyšin a wokolinu.** W oktobru mějachmy dale pschijomne rozswinjenje we dźěławych wobstejnjoscach. Hacźrunjeź ko też w pschedkhadnjom měsacu hibanje (pschikhady a wotkhady) powyschi, dha pak běšche naprawschowanje sa dźěłaćiskimi mozami powschitkownje wjetsche hacź pokhiczenje. Hubjeny wliw měsejche na tuto roswiesce jenož sastajenje dźěła w brunizowej jamje „Olba" w Suborniczy a zhłnjiche pschijimjewjenje pschihłosujcow a schmalczow. Runjeź su twarschich dźěłaczerjow dla bórsmnneho stónczenja twarschich dźěłow puschczicź dyrbjeli, dha pak tola wschitzy bórzy sajo druhe městno dostachu. Runje tak běšche pola ratakstiich wuponhanskich mozow. Pschezo pozadani su wobežbe metallowi a drjewjeni dźěłaczerja, też powołkańjay dźěłaczerjo wschelakich wobežbitzych wotnožkow, mjes tym, so možaczu žedlarjo a połstrowarjo cźežko dźěło dostacź. Potrjeba na ekalczach, pschedźěłkach a młódschich dźěłaczićach njemóžeše so połnje społožicź. Sa ratakstimi dźěłaczerjemi bu napraschowanje

Za wysoku płaćizny.

Powjedańczko z nałchich časow.
Napisała Kristina Nowowa.

119] (Pokračowanje.)

„Margita, nimasli tam nana, njeje-li tam žaneje městnosće za jeje dreshu sjowu? Ow, dźeń je dobry; wón wša ju k sebi z cźežnieje sćinicźi. Ach, Margita, pomyšli, ty tola snajesch domić w hajy Orlowskeho, hdźež so shromadźitna wetmowa; w tutom domje naušo najscha macź posledniejho hajnyka wonđeź, a dźensa je hižo tśeći dźeń, so tam cźežko thora leži, wothładowana wot tujejney K. a pschedewschčem wot Mirosława."

„Mikuschka! a ty by to wědźał? Schtó je to tebi a nij mi prajił? To tola nihdy wěrnu być njemóže; inźenjer Rainer dźe ju tak jara lubuje; tón by to ženje njepschidał. Nč, ty by tola mylisch!"

„Ja žo njemyłu, přenjeje meje rano sahe šum ju šam tam wohladaŕ, Mirosław je mje k njej dowjedł; pschetoż mi k woli bě tujeje wopuschczita, hdźež jako thora pschebywaschče. Wona dźiwje so pschekwapeźi, hač je to wěrno, schtož bě žłyschała; a dokelž nikoho njemějesche, na kohoż by žo wobroćicź mohła, dźesche šama. Pschijedże do Orlowa. Orlowy pak namaka prózdny. Tam njemóžesche wostacź. Na kawzy pschi domicźku namaka Mirosława a tón žo wo nju starasche. Nichodźesche-li jeho była, ach, ja njewěm, schto by žo było i njej stało! Wón mje k njej dowjedże a mój šmej je wujednaki. Możesch-li hebi pschedstajicź, kak mi běšche, hdyž dyrbjach ju tam wopuschczicź! Mirosław mi šłubi, je-li baron Rainer njepschidźe, wo kotreuž pak hischcze njewědźesche, hdże tón bywa, to sawola wón dźeda, ale jenož potom, hdy by naścha macź cźežki schorjeła. Nětko je wón jeho sawołał, — a nětko wola dźeń naš."

„Ach, Mikuschka!" Margita pschituli žo rosharjena k bratrej. „Ale cźehodła wokaju naschebo nana tam?"

„Je-li wy cźłowjekam jich hrěchi njewodawasće, to też njewoda wam waschi wótcź waiche hrěchi! Kaž khódy cźłowjek, tak tej naschi nan bjes hrěcha njeje, a to je poslednija pschileżnosć, kotraż ko jemu sticźa, wodaeź, so by ju to też jenim wodaeź mohła."

Sadźiwana hladaschе Margita do wužneho, hjesmała krutcho braterwebo wobliczo. Wě potajšim wschitko wěrno, schtoż wón prajeschе, tola schtó bychu dyrbjał to lukowanemu naschej sćelicź? A hdyż by wón wědźał, by-li wón schoł?

Tola njebě trjeba, jemu něschto wujaźnicź. Hdyż ja něschto sekundom do salona jastupichu, sakkmeja jim nanowy pokazmo ko wobkatjejacej hlóh napschećo: „Margita dyrbi hicź, hdyż waja ju wězu talle; tola ja njedowidźu, cźehodła dyrbjeli Nikolaja strachej rosharjenja wustajecź. Knjeni Rainerowa mójeschе hač dotal hjes njeho wutracź, to też to nětkole dyrbi toharunja núz. Wy, Aurelo, zalo lčkaŕ, mózeeze mi tola najmjenje radźicź, jo jeho pósćelcu."

„Ta je wěrno", rjekny też Adam. „Mój wobaj pósłjemoj, a to je dosć, ja dam pschihłusdyne pschihoruczenja."

„Dočakaj, Adamje!" sawoła nadobo Nikolaj. „Ja wuhlu, jo wschitzy pójdźemy!"

„Nikuschka!" sawoła Korimiły wróćesotnupajo. „Dej ty wo tom wěcź?"

„Ja wěm, nano, jo Knjes Jehuž praji: „Budź k woli twojemu pschećiwnikej a to bórzy, dołhoż ju hischcze na puczu; to by eze pschećiwnik hnadź nchdy hudnikej njepschepodał." Moja macź stupi wětko psched hudnika; wona njeznaje naš tam wobstorkjeź, jo njejsmy ho j njej wujednali. My wschitzy pójdźemy; proschu, Adamje, srjadnuj wschitko, ale khětrje, pschetoż cźaš hłwata."

Adam, kiž na hotrowsa je spodźiwanjem pohladny, hladaschе do bledeho, kaž sprostnjenchu wobliczo wujowebo; jeju wocźi so sekkaschtej, a Korimiły jenož njechcźaniszy kiwny.

Prjedy hacź jo słužownizy wot swojeho spodźiwanja shrabachu, bě Horka hižo puta.

„Schto jenož je so stało", woprascha ho jedyn słužownik druheho, „so towaršschnoscź tajka samylena a tak spěschnje do Orlowa jědźe?"

Haj, schto wonł tam namakaia? — — — —

XXXVIII.

Sšuadź njeje jenje hischcze cźłowjekej pucź ho tak dliji, kaž knjesej Mikławschej tuch nětko sastawkow ź M. hacź do Bodhrada. A šnadź njebě hischcze jenje lekaŕ tak napjecze a njeszczépkliwje na pschiłtad pschitkusnych jenu dowěrjenchu patienty cźakał, kaž doktor Rauscher na tamnem njedźelskim popołdnju w khžzy H. . . wej.

Słónczenje běchu krocźele błyschcź. Durje ho wotewrichu, a šdwórlinje a cźeščejowanje da provitor wyhožej, wošebnej postawje starza šaštajicź, kiž dyrbjeschе ho w ristich durjach hłuboko nakhilcź.

„Waścha miłosć, łajti njewocźakowany šrudny pad." šapecza doktor, jemu napschecziso šnjehwschi.

Tola knjes Mikławschi jeho nještyrkyschе. Jeho zła wutrowa, wschć jeho wujzle leczachu, hischcze je wjedy hacź jeho woły denjeschchej, k łoku. A hdyż wón słónczenje pschipódła stojesche a šwoje slemjenej twarzy ko runjace khore dźecźo wuhlada, tamasche ruzy, jeho hłowa nakhili ho k wnitrobinu, a wulke šyłij łukachu ho po ligomaj.

„Pryschu, waścha miłosć, pożnuje ho!" šaštajicźa pódła njeho šuni, cźichi hłós, kiž běšche jenom tam na šaštji a dusy po puczu najšakostnischo wězu šobudźił, tola na tak łahodne wuspokojenje, jo jeho to storo njeboleschе.

Starz poškuchajche, położi hłowu pschi dźowjonej hłowje a plakaschе. Won ho njeprajcheschе, hacź jeho schtó widźi; won po prawom šyła njewědźeschе, jo njebě šam je swojej jeniczkej lubowanej dźowku, kotruż běschе jomu je swojej šašakkoseju do dalokeho šwěta wuczekła, kotrejž běschе dwoje šawrjet, a kiž běschе nětko k njemu pschišichła, to by wunmrěła.

Won hladaschе do milcho wobliczа. Wona to běschе. To běchu to šamsne cźežitke, horde ryby, běłe wupinjene cźoko, rjany crt: cźłowjek njeby wěrił, jo je hižo 10 lět pschecheżło po tutej spodźiwnje krasnej bytoscźi — a šajke lěta!

Wona špaschе tak mérnje, kaž bě to jomu špała. Dyž won hischcze wjeczor k njej pohladnyczy pschińdże, tam domo. — tam domu! Wona dže njebě doma.

(Pokračowanje sćežeje.)

jinuje wjele mjeńschje, jenož někotrych nježenjenych zjednych sebi ratarjo hišcheje zadachu. W 5 džełkarnjach bu 29. oktobra 1926 na mjdowych śmadowu 50 tobakowych dźełacźerjow zwamknjenych. W běhu měšaza bu 829 wožowbam měšnu wobjtarane a 75 dźełonjemźerjow bu k mjsowym dźełam pschepokasanych. Kónz měšaza mějachmy 672 (499 muzkich a 173 žónskich) dźełopytazych, do tuteje liczby klusheja jo 221 mjsowi dźełacźerjo. Liczba podpjerancych dźełonjemźerjow w oktobru je we wokrjesu wu 17,77 proz. wróćoźiła a wuczinjeschе kónz měšaza 435, ſ nich běschе 309 (190 muzkich a 119 žónskich) ſ města Budyschina a 126 (80 muzkich a 16 žónskich) ſe wjsow.

— **Kradnjene bu** 14. 11. 27. popołdnja w 6 hodź. ze dwora měschčanskeje khorownje mužace jěsdne kole znanki „Germanbor". Wono mjesnje cźerne krojna, w prědu ze dźerjowane a sadu žolte metallowe kwjeno, fójde je ſ ezerej gumiju, žoltaj błotowaj schłitakaj ſ cźornymi gumihami, jedyn pedal ſ gumijemi, druhi bjes nich, horje skhorjene wodźidło ſ jerym zelłuloidowym a jenym gromjezowym pschimadkom, Rotaxowy kamehźk, schérei gumijemi wobwcźi. — 12. 11. 27 kradnychu ſ jeneje tudomneje fabrikli wor brunych nitkich stupnjow ſ jahnowbarbnymi gumijowymi pobudźenmi (Rubberjse stupnje). — We wokolnje kradnychu ſ nutšłamanym wokna k 9. 11. 27 kožany cźerjoźiti rjemjeń, 20,30 mtr. dołhi, 380 mm. schéroki a 4 mm. tołsty. — Dale su kradnyli ſ jeneho tworjskeho měsna pschi Sanjenskej dróży 300—400 murjerskich zuhełow. Wo wjeźenje dźełenja proźy kriminalne wotdźełenje w Budyschinje.

— **Njeboži na dróży.** Wutoru popołdnju sraży sapschaj jako ſ jeneje łejownosće na Dołschiz hańu mujeźdź do wožbowskeho automobila, kiž runje nimo pschijźeše. Njeboże wotešnje hischcze derje, pschetož rošbi so jenož jena automobilowa schłesnja. — Dale na wjeczor w 6. hodźinje wožbowskej automobilaj na Lubijskej dróży nje Karolinje jadrady do so sraženschaj. Też tu wožoby do schłody njepschińdźechu. Wina na njeboži je wjednik tśeceho automobila, dokeł tutón ſ pschejasnjenmaj śwźezomaj jěsdece a pschełjad samucźi. Winowaty wjednik automobila je bohužel njespóznaty wotjěł.

S **Malcho Wjelkowa.** Njeznaty cźłowjek skuźi sobotu popołdnja wokoło 10 hodź. w tudomnym hoscźanym wustawje khrobke padušchiwo. Pachoł, kiž je ſnadź njeróke 20 lét stary, běsche skradku do schule salšł, hdźeż sa pschihódnymi wźami hacź na lubju horje wytasche a tam jenož słužobnej holzu 10 hrimnow kradny. Padušchiwa so pschepoldke dohladachu, so bychu paducha dohanyli a ſ

Město pjenjes sawostaji paduch por ſymiskich ro[illegible]ło, kotrež běchu jemu krótko pschedy darili a ſ[illegible] dobre dowé w Cźechu. Wosjerjenja pschijimanje [illegible] we Malym Wjelkowje.

Z **Radworja.** Bóh luby Kujcz wotwoła sobotu 12. XI. na ranjo njenadźicy po cyłej wosadze a wokolnje znatu, markantnu wosobu, k. žiwnosćerja Jakuba Hantušu do swojeje njebjeskeje domizny. Wbohi zemrěty bě 62 lét stary, dołholetny sobustaw našeje „Bjesady" a posledni čas městopředsyda towaŕstwa. Njech je tutomu nětdy pilnemu a swěrnomu Serbej druha zemja wótčinska lohká, njech wotpočuje we měrje.

S **Khwaćiż.** Kaž zhonimy, wopyta knjes krajny biskop D. Jźmełs 23. t. m. nošnu zjrkwinsku wjeſ. Na namołwjenje ſo młodźina, ſerbiše a wjeſke towaŕstwo a wohnjowa wobora na tutón dźeń pschihotuja, so bychu jón posrjeschiłe. Towaŕstwa póńdu ſ khorhojemi. Ssobustawy ſu proschene, so bychu ſo wobdźělile.

S **Khwaćiż.** Wojeſke towaŕstwo je w ſwojej posledńej zhromadźiśnje wobſamknyło, so ſo ſ Wulko-Dubrawskim bratrowskim towaŕstwom pożnjertnu njedźelu na kemschenju wobdźěli. — Też ſerbiske towaŕstwo so na pożnjertnej njedźeli zhromadnje na ſerbſkich kemſchach wobdźěli. Njech ſo też tu hyšmy pschiwiſk k khorhoji pokaże.

S **Khwaćiż.** Na pośledńej ſjawnej gmejnſkej zhromadźiśnje jednachu dla wobdowjeho praschenja wobhbljerjow we Margarecźinej Hěrje, kotrjž bo Khwaćiż ſłuscheja. Dokeł je ſo ſtary wobdowjd puknył, pschiſłuschołuchu, so ma ſo druhi wobdowjd natwarić, ſo by ſo wěſty njedostatk na wodze wotſtronił. Wěſty horni dźeł wodowych rołow hišcheje pschełoża. S nowotwarom ſapoczinu, hdyž ſu wschitke zadźěwki ſ puca. Namjet, ſo měł ſo wobdowjd ke Khwaćiżanu pschiſłuschnyć, ſo dla pschewołkich dźełow a pschewyschoich wudawkow wotpokasa. Nadźijomnje budźa potrjechenj ſ tutym tworom ſpokojeni, ſo jich ſkórżby pschestanu. Po dlšej rosmołwje pschiſłuschołichu, ſo ſo tamniſchi wotebrarjo k wodowodej knjesa Gubſcha pschiſłamknu, ſo je potom zyła wěſ na ſpokojoze waſchnje wotbyła. Sšyknje wopytana zhromadźiśna ſo po twiradźenju dalſchich dypkow skónči.

S **Malešichcź.** Na posu tudomneho wobſedźerja młyna, knjeja Bjenadyja, ſu pichi wobnjetowanju runkliſjowych khromadow na ſtaroſerbſke pohrjebniſchcźo pschiſchli. Wotryte popjelnizy a nopaſchki ſu jara rjane a hwjezda wo wulkej wuſtojnoſći jich ſhotowerjow. Snaty wuczeńz ſe Budyſchina ſobołda měni, ſo pokhadźeja ſ germaniſkeho cźaſa. Nětkuj wuczeni rjane namałowaſi bu tak mjenowaneho germaniſkeho cźaſa pschidźěłuja. Po jich wudawanju ſu pryedy hacź Sserbja ſu ſydliſi, tu Germanojo byli. Sskonjanjzy wuczeni ſu na ſakładze njepowałnych dopokaſnow hinaſcheho měnjenja. Bjez dwěła namakaſiki na Bjenadźiz poſu ſwědźa, ſo ſo tu jedna wo ſtaroſerbſke pohrjebniſchcźo.

S **Malešichcź.** Na posu tudomneje wobſedźerje młyna, knjeja Bjenadyja, ſu pichi wobnjetowanju runkliſjowych khromadow na ſtaroſerbſke pohrjebniſchcźo pschiſchli. Wotryte popjelnizy a nopaſchki ſu jara rjane a hwjezda wo wulkej wuſtojnoſći jich ſhotowerjow. Snaty wuczeńz ſe Budyſchina ſobołda měni, ſo pokhadźeja ſ germaniſkeho cźaſa. Nětkuj wuczeni rjane namałowaſi bu tak mjenowaneho germaniſkeho cźaſa pschidźěłuja. Po jich wudawanju ſu pryedy hacź Sserbja ſu ſydliſi, tu Germanojo byli. Sskonjanjzy wuczeni ſu na ſakładze njepowałnych dopokaſnow hinaſcheho měnjenja. Bjez dwěła namakaſiki na Bjenadźiz poſu ſwědźa, ſo ſo tu jedna wo ſtaroſerbſke pohrjebniſchcźo.

S **Komorowa** pola Klukſcha. Saúdźenm njedźelu ſwjeſchełchtaj pschi dobrej ſtrowoſći a cźerſtwoſći tudomnej Grośij mandźelſkaj ſwój ſłotu mandźelſki jubilej, wobdtaj wot ſwojich dźěći a dźěćidźěći. Nano pschehnjeſe jubilaromaj Barſchi pośawniſki chór pſched jeju domom nětkotre duchowne cźerkuſche. Popołdnju buchtaj wotnaj w Klukſchanſkim Bożim domje w pschitomnoſći wſchitkich pschiwuſnych pożohnowanaj. Mnoho ſbożopschejcźowju ſ bliſka a daloka ſo jubilaromaj dosta. Bóh ſpożź tutymaj ſwěrnymaj ſerbſtimaj ſtarſchimaj też dale ſtrowe a ſłuźbne lěta.

S **Minakala.** Saúdźene dny wosjewichmy, ſo je wukrjeſnyj ſchulſki haunt wobcźežowanje nětkotrych ſobuſtawow ſchulſkeho wubjerka a wnćeſtwa pschećiwo wuſwobodźenju knjeja wućerja Krónty w Stróži pola Huckiſte ſa tudomneho ſchulſkeho wjednika wotzołkaſ. Ale wocźakaſaś ma ſo hiſchcźe wotmołwa miniſterſtwa za ſudowe wukublanje na ſapodate wobcźežowanje pschećiwo wuſwobodźenju ſchulſkeho wjednika.

S **Lubija.** Njeboże ſ jědnym kolom ſta ſo njedźelu na dróży ſ Lubija do Wujerca a měſeſche wobžarnjomne ſzźehnik. Knjeżna Erna Strauźez ſ Wujerca padny ſe žiwoſeho kola, roſbi ſebi mjeſnowcźo a ſłama ſebi nóſ. Sntſeſhożeńu ſu do tudomneje měſchčanſkeje khorownje dowjeſki.

S **Kotez.** Tudomny ſpolchtaj, kiž ſmuh. Schworzbjerjej ſłuſchca, je ſebi nětko knjes wikorar Panija ſ Lubija wotnajał. Wón pſchewoſmje jón hižom 1. dezembra t. l.

S **Wóſporka.** Wjeſołe žiwjenje knježeſche ſtobotu a njedźelu w tudomnym dwórniſchcźowym hoſcźenju. Knjenj A. Seeligerowa, kotraž běſche ſ 1. oktobrom t. l. hoſpodarjenje na dwórniſchcźowym hoſcźenju pſchewſała, ſwjeſcźeſche ſaſcźehnjeńſi ſwjedźeń. Njeje ani prózy ani wudawkow lutowała, ſo by ſwojim hoſcźom pſchijimnu měſinoſcź k pſchebywanju pſchihotowała. Kuchinja poſtiſi bohaty porjad jědźow, pinzy pak dobre pivo a wino.

S **Wóſporka.** W nozu na wutoru wokoło 1 hodź. wudyri ſ hiſchcźe njeſnałeje pſchicźiny w dróżni tudomneho hoſcźenzarja Nadneje pinzy, knjeſa Hermanna Schłody, woheń, kiž ſo ſ njeſmérnej ſpěchnoſcźu roſſchěri a ſa krótki cźaſ brójeń a pſchimjeſowage hródže do popjela pſchewobroći. Hakle loni bu brójeń ſnowa natwarjeny, jako běſche ſo hižom raz pſched dwěmaj lětomaj wotpaliła. Wohenj tak ſpěchnje žerjeſche, ſo mójachu auto, kiž w brójeni ſtejeſche, jenož ſ hnilej próżu wutkowaś. Hoſtiwinſki hoſt, nowy rěbłowany wóz, bźrnjyhjebak, płuhi, brány, kultiwatory a druhe rataſſe gnaty ſo ſpalichu. Też nětkotre zeutnarje wumłóćeneho a njeumłóćeneho žita a ſyna a wotawa bu ſniſcena. Skót mójachu ſ hródže wutkowaś. Wobſtejdźet ma ſawźiſcźene. Hacźrunjcź ſa krótki cźaſ ſtukamy k wokṙn'm pſchiſłuſnołachu, njemóžachu twarjeni njzaſy wutkowaś. Nimo měſchčanſkeje wohnjowje woboty běchu pſchiſłeſe ſtukamy ſ Wichowow (1. myto), ſ Kotez (2. myto), ſe Zarkow a Malecźiz. Pośledńa njeźrjebańe hatke ſapſchimnyći.

S **Kamjenza.** Sa tudomnu wyſchcźu realku móża ſo ſchulerjo a ſchulerki ſa jutrny 1928 hiſchcźe hacź do kónza nowembra wſchędne dny unjes 11 a 12 hodź. w ſchulſkim twarjenju pſchijiſiewieś. Pſchedpołožiś maju ſo narodźeńſke wobſchwe, jěrzſchcźepſenſke wobſchwe, pośledne ſchulſke wuſwědčenje. Pſchijiſiewjenje może ſo też pſchinomnje ſtacź, hdyž ſo naſpomnjene wobſchwe pſchipołoża.

S **Kamjenza.** Wſ ſtarobje 57 lét je pondźelu wyſchcźi wućerſki wućerſki a organiſt tudomneje ſlowneje zyrkwje Hanś Börner wumrěł. Wot 29. hapreje 1905 ſtukowaſche wón jako wućerſki rěcźom pſchi tudomnej powſchitkownej ludowej ſchuli. K 1. oktobrej 1923 bu ſa wyſchcźeho wućerja powjemjenowany a ſ 1. meju 1924 ſta ſo ſ organiſtom. Jeho wobſebita lubjeńſ ſłuſcheſche pak krajnoſchwinſkemu ſjednoćerſtwu, hdyž běſche wón ſ 2. pschedſydom.

S **Kamjenza.** Saúdźenm póńdźelu bu nowe ſchulſke twarjenje tudomneje ſjednoćerſkeje ſchule pośwjećene. Tuto twarjenje běſche nětkuſi Bonſchejowy hotel „Mjeſto Barliu". Pſchi pośwjećenju dóhm pſchijimnu ſaſtupjerjo kujcźeſtwa, wyſchnoſcźow a Xitawſkeje wikowarſkeje komory. Dwarjenje bu ſtukowach tak pſchełwarjene, je je ſtukłach tajſe, kajkeż je ſa nowoźaſoju ſchułu trjebne. S wotewrjenjom tuteje ſchule je ſo wulke pſchecźe Kamjenſkeje pſchełwałiſeje jenoty dopjelniło.

S **Wochcź.** Saúdźenm njedźelu běſche w naſchej wſy kermuſcha. Popołdnju na ſemſchach budźu nowe twony, pſchećeſe a wěſimy cźoſtuiś poſwjećene. A te na herbſtej a na njemſkej Bożej ſłužbje. W tutom cźaſu běſche ſo ſe wſchitkimi ſwonami zwonilo a w zyrkwi běſche cźicha mutroſć. Kako duchowny wſtupi pożohnowa, ſo pſchećiwoſche. Swony je hrabja ſ Arnim w Mužakowje zyrkwi darił, ſchtož duchowny wuſtejnym. Wone běhu ſo hižom loniſche lěto na wěžu pſchipraſowe, ale wěża, kotraž běchu

Hospodarski rozhlad.

schtwórtk 17. novembra 1927:

Kurzy wot wutory w Barlinje.

1 Dollar	4,1865	100 pólsk. złotych	46,925
jandźelski punt	20,407	100 čěskosł. krónow	12,412
100 šwajc. frankow	80,78	100 franc. frankow	16,455

Barlinska burza też ſaſtójcemu wuturu we ſwojej pónjeſlejej krutoſći ſawoła. Wjeńſeſy běchu ſóżo hacź dotal dóſtacź, to burſowemu wobkhodźej howjeſche.

Produktowe wiki pſchińjeżechu ſaſtójcemu wuturu rożaj ſnowa ſkrucźenje. Ale młyny wotwlakowachu ſo kupowacź. Je tola rożka ſkoro dróżſcha pſchejźoju. Natarjo ſu też ſmólnimi, ju pſchjedawacź. Wowſ ſe ſnowa wo 5 pj. dróżſchi Wutoru płacźeſche zentnar

w Barlinje

pschenźy 12,05—12,20 hr., rożki 12,05 hr.
hacź 12,25 hr., jecźmjenja naſjemjeſo 11
hacź 13,15 hr., wowſa 10,05—10,55 hr.

w termijowym wikowanju:

ſa dezember: pschenźy 13,65 hr., rożki 12,72½ hr., wowſa 11,05—11,15 hr.
ſa měrc: pschenźy 13,75 hr., rożki pak 13—13,12½ hr., wowſa 11,37½ hr.
ſa mejn: pschenźy 13,87½ hr., rożki 13,13¾ hacź 13,50 hr., wowſa 11,67½ hr.

Někotre płacźiny ſ Dr'eżożanſkich wikow (Marktḥallen).

Sarźiana pjerſina: Kurý ſtare 1,30—1,60 hr., młode 1,400—1,80 hr., ſuſy 1,20—1,40 hr. a kacźki 1.40—1.60 hr., hołbje 0,50—1,30 hr., karpy 1,30 hr. a ſchcźuki 1.20 hr., ſuny 2.20 hr., raki 10—75 pj., pruſnizy 80 pj., kruſchwy 10—45 pj., jabłuka 10—40 pj., běrny zentnar 4,50 hacź 5 hr., butra 2,10—2,40 hr., twaroh 32—35 pj., jejo 18—20 pj., muka pschenźizna 28—34 pj., měd 1,50 hacź 4 hr.

Swińjaze wiki w Barlinje.

Na nje běchu pschihnali 72 łěkaſow a 126 proſſatow. Te płacźachu

běhaki:

wulke	53—58 hr.
ſrjenje	30—45 hr.
małe	20—30 hr.

prjeſata:

wulke	11—17 hr.
ſrjenje	7—12 hr.

Wiki merne. Płacźiny ſtejce poſtupowachu.

Na pschedań:

Klubko w blizkoſći Budyſchina, 50 łózow, 15 njeſiſchinow wot Jerſeyſkich. Poſtlicźenja pod C. 96 na Bautz. Tagebl.
Khěža maſiwnje podmurjowana, Dta w Cźornych Roſſlizach.
Khěža ſ brójenju, 4 kórzami pola, luki a keſkow w Běłych Roſſlizach cźo. 5.
Běhołaj Mjenej we Wujeſku 33 pola Bukez.
Proſata. Handrik w Bacźonju.
Kuny, kacźki a paſcźeſkoſte kokoſchki, Wrobl w Małej Khójnzy.

Pschiſłuſajcź pytaja:

Pohonca, Mźrba, hoſcźenzaŕ w Kelłizach a do Budyſchina na Fichtowu dróżku 6.
Dźowka, Mźrba, hoſcźenzaŕ w Kelłizach.
Dołza do domu w Budyſchinje, Flinzowa haſa 14 dołka.
Krawſkeho, Miećij w Budyſchinje, Fabrikſka dr. 35.
Błidaŕſkeho Běłnaŕ w Hamorach.

Sſudnišza na pschichodźowanje:

pjatk 18. novembra 1927

we Wotronje (kupzy ſeſidu ſo pschijp. w 12 hodź. w Herbſtej gryzeże) ſamowobrocźaŕ a ſoſa,
w Serbſtich Pasijźach (kupzy ſeſidu ſo dop. w 10. hodź. w Herbſtej gryzeże) ſoſa a ſchijaza maſchina,
w Lejnje pola Kamjenza (kupzy ſeſidu ſo pop. ½2 hodź. w gmejnſkim hamcźe) ſoſa dwoje,
w Płacźezach dop. w 11 hodź. w Schſenkrichej hoſcźenzu wſchelake mebje;

ſobotu 19. novembra 1927:

w Kamjenzu dop. w 10 hodź. w kaſarnach, Komorny dom I 120 roſebranych żelezných kožow, żelezny mjeſowy ſchłob a 1392 puntow ſtareho ſinka,
Konje 3 brěnje a hrěnjoſkiny a 3 byki, knježi dwór we Wowmonje.
3½ lětny w Klukſchu cźo. 5.
Młodaj w Khwaćiżach 27 a w hoſcźenzu „K ſłotemu ſawej" w Budyſchinje.
Wuheſſkej we Wjeſcźinje, Wjaſoſſka dr. 65

Skrowe depeše.

Produktowe wiki w Barlinje dźenſa dop. 3/11 hodź.:
Pschenźa kaž dotal, rożka ſnowa ſkrucźena, tola wobrot woſtaje ſnadny.
Dop. 3/12 hodź.: Kaž pſched hodźinu.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Żito a wolijowe ſymjo po tunt abo 1000 kg, hewak 100 kg.
Płaćiny po złotej hrivnje.

	15. 11.	14. 11.		15. 11.	14. 11.
Pšenica	241-244	238-242	buny	22-23,00	22-23,00
rožka	241-245	238-242	woka	22-24,00	22-24,00
nal. jačmjeń	220-263	220-263	módre łupiny	14-14,50	14-14,50
nak. jecźmjeń	—	—	žołte łupiny	15-15,50	15-15,50
wowſ	201-211	199-209	zeradełka	—	—
kukuricza	196-197	194-195	raps. wosnšk	16-16,20	16-16,20
pšeńc muka	32-34,50	31-34,25	lany wosnšk	22-22,40	22-22,40
rožana muka	32-34,00	32-33,25	poen. melasa	—	—
pš. wotruby	14,75	14,65	běrnj. kruški	23,00	23,00
rožane „	14,75	14,35	syno, 50 kg	3,60-3,00	2,60-3,00
rapa	340-350	340-345	rožana sloma	1,01-1,30	1,00-1,30
lane ſyndjo	—	—	pšeńc. „	0,85-1,25	0,85-1,25
hróch	32 35,00	35-36,00	wowsna „	0,85-1,05	0,85-1,05
pjeńuški	21-22 00	21-22,00	ječa „	0,85-1,05	0,85-1,05

Płaćizny ręcznho skotu na Barlinskich skótnych wikach.

15. novembra 1927. Płaćizny po centn. a zt. briwnach.

Skótne družiny a woznamjenjenje.

Woły: 224.

Połnomjasne, wukormjene, najwjetšeje rěnje hódnoſće hač do 6 lět.	59—60
Młode mjasne, njewukormjene, ſtarše wukormjene	53—57
Mjenje wukormjene młode, derje picowane ſtarše	48—51
Mjenje picowane wšěch ſtarobow	38—45

Byki 277.

Połnomjasne, wurośene, najwjetšeje rěnje hódnoſće	59—60
Połnomjasne, młódše	54—56
Mjenje wukormjene młódše a derje picowane ſtarše	49—51
Spatne	45—46

Jałojcy a kruwy: 668.

Połnomjasne, wukormjene kruwy najwjetšeje rěnje hódnoſće	46—49
Połnomjasne, wukormjene jałojcy najwjetšeje rěnje hódnoſće hač do 7 lět	39—41
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite młode kruwy a jałojcy	33—41
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałojcy	25—31
Mjenje a ſpatnje picowane	18—22
	—

Celata: 2150.

Najlěpše wukormjene (2. druž.)	92—102
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca (3.)	80—95
Spatne (4.)	55—72

Wowcy: 2404.

Młódše a ſtarše wukormjene (1 družina)	45—55
Starše wukormjene (2.)	38—42
Mjenje wukormjene (Márzschafe) (3.)	28—30

Swinje: 14476.

Połnomjasne, wosebitych raſow a jich křiżenjow, hač do 1½ lět ſtare	65—66
Wukormjene	63—65
Mjasne	59—63
Spatne	55—58
Rancy a kundrosy	50—56

snowa twarili, njebě sandźene lěto hischcze dospolnje hotowa a wěźiny cźasnik teź niz. We wójnje běchu dwaj swonaj sa wótzny kraj wjali a tuj mějesche nascha zurkej potom jenoź hischcze jedyn, a tutón njemózachu tricbacź k tym notwym. Tak běchu sandźene lěto nowu wěźu natwarili, dokelź stara, kotraź běsche drjewjana, bě dodźerźana. Nowe swonu njemózachu wijaźy na njej pschiprawicź. Nowa wěża je wětko j zuhela a ju a zyku zurkej swonkach běchu lětha rjenje zhotowili. Nowy cźasnik ludźom cźaź pokazuje, wjesnym a teź zusnym, twiśi po dróhy jědźa a puczuja. Pschesele su hromadźe nowe. Tak je nasch Bóź dom wětko wo wjele ho porjedźił. Teź wonkach budźa wschitko rjenje pschiprawieź; tak sméje nascha wjeź rjeńschi napohlad. Sćrjedź zurkwje a schule su ja schulske dźeći hrajnischcho (Spielplatz) pschiprawili. —Kermuscha je ho w naschej wsy, kaž lětsa druhe lěta swjeczíła po starym hospodarskim wobsczinjenju. Pschiwinsni a znaczi su k swojim pschichwatali. Njedźelu a pónđźelu wjeczor běchu na wótkrnej zurlomaj wjesołe reje. Ale tak wjele zusnych hosczi, kaž druhe lěta, pschijschło njeje. Na tom je najskerje zymny cźaź wina, kotryź wětkale hnjezi a k druhemu ludźa teź pjenjezy nimaja k wujeźdźenju.

Gazometer do powětra zlećał.

Dotal 22 morwych a wětkre sta zranjenych.

W polnóčnym dźělu města Pittsburga w Pennsylwanskej w polnóčnej Ameriźy je pónđźelu dopołdnja gasometer Pittsburgskeje Plunarnje, kiž 5 milijonow kubikowych stopow pluna wopschijescheše, do powětra zlećał. Rosbuchnjenje mějesche zalostne sćehki. Wjeźki gasometra ho puschezi a zlećza do powětra. Gasometer runasche ho hórkemu zahlemu ballonej a rosščerjesche hórnju horzotu wokoło ho. Semja sarza. Njeličomne wokrowe schkleńczy ho rospuchachu, tśěchi a murje ho sajsnynychu. Mjes wobydlerstwom nasta wulke rosboržnje. Najprjedy ześbi wschitzy na semjerjenje myślachu. Wobsežje cźežko potrjechenej je wobtłhodowy dźěl města. Sćěžcź tworjenjowych blokow runa ho hromadźe rospadankow. Zhła wohnjowa wobora na ruzy potnej dźěła, so by sranjenych a morjenych wuhrjebowała. Gasometer ho pschezo hischcze pali a wohnjowa wobora ma jenoź blisće tworjenja schkitacź a je hižom mjenjsche wohnje podubyła.

Rosbuchnjenje tuteho najwjetschcho gasometra zyłeho świeta mózesche ho stacź, dokelź su dźěłacźerjo pschi wupor-rjedźenju njewobhladniwje i kowańskej lampu wobchadźeli. Sćejchki běchu tehodła tak wulke, dokelź běchu kolwokolo gasometra mnohe hydleńske tworjenja, fabriki a składowanje. Pod rospadankami bre hischcze nětkotre morwi leja, tak so dreje ho jich liczba na 27 powyschi. Wocźiły świdźeli wobkruczeja, so je hnydom po zakostnym wjesku rosbudźenjenja mnoho ruźednych tworjenjow ho sajsnyło a ho buchu dróhi rosdrěte. Telefonńske a elektrizke groły buchu rostorhane a roły wodowoda ho rospukachu, so buchu dróhi powodźene, i cźimž ho wutkowanje poczežowasche. W jenej schuli, kotraź je nětkotre dróhi wot gasometra zdalena, pschebywasche runje 200 dźěći na schulskim dworje. Wokolokrótce kruchi nětkotre ji nich franichu. Wocźiły świdź, wopalny direktor Smith, powěda, so je ho hobrski worzłowy gasometr nětkotre sta stopow do powětra zbehnył, je wokomik zyły wostał a potom se zakostnym hrimotom rosleczał jako bomba. Město Pittsburg pschi rěcy Ohio je jene ſ najsnajnjenicźischich amerikanskich industrialnych městow a mějesche hižom w lěcze 1922 nimale 600 000 wobydlerjow.

Najwiśe z cyłeho świeta.

— **Schkrowa powětrzi wo wjedrje sa jutrischi pjatk:** Wostanje mutno a schorjate a trochu wětśistojte. W Jenabjeschej jara miło. Teź w Franzowskej wocźopluje a ho deschcźuje.

Nědhuschcheho němskeho staczana Slatera su w Jendźelskej pśches 181/2 lětom dla mordarstwa k thlostańi na cźaź źiwjenja sadźudźili. Nětko je źiwdk, kotryź je tehdy Slatera mordarstwa winował, źiwje winowanje wrócjo wsak. Slatera su tohodła ſ thlostańuje puschcźili. W jendźelskim delnim śejuje ho naprascheńje sapoda, w kotrymj budźe ho źadacź, so by ho proseńowa methoda pschephtała, po kotrejź je ho Slater sadźudźił.

W Toskanje w Italskej je ho póslednje dny w horach wjele śněha naschło, a na hórkach je zyłne krupobicje schkodu naczinilo. Teź w Udinje a wokolnosći je ho śněh schot. Na horach ſ mětnami meter wyschoko leži.

Pschi indiskim brjoshy nětkuje 100 kilometrow wot Bombaje je ho parna łódź „Turkeran" potepiła. 135 muži je ho tepilo. Jenoź 7 muži je ho wutkowało.

W Chile je pónđźelu we hlownym mězce Santiagu zyłne semjerjenje było. Wjele tworjenjow je ho mjenje abo bóle wobschkodźiło. Cźłowjekoju pak po dotalnych powěsćach njeju do schkody pschischło. Teź w druhim hlownym mězcu Valparaisu su ho zyłne podsemiske storki jacźule.

Towarstwowski powěstnik.

Domowina. Sekretariat je nětko kóżdu sobotu popołd. wot **2—4** hodź. wotewrjeny, nic wot 3—5.

Drježdźany. Serb. tow. „Cornobóh" zeńdże so pschich. sobotu k swojemu měsačnemu posedźenju pola našeho sobustawa G. Zmija na Khrystianskej drózy. Naš hosćencař Zmij budże swinjo zaręzać, k temu budże so cwiećel piwa darić. Wšitke sobustawy a znaći so wutrobnje přeprošuja. Předsydstwo.

Njebjelćicy. „Sokol" zwućuje kóżdy pjatk wjeczor we 8 hodź.

Rakecy. Serb. tow. „Lipa" změje pschich. njedźelu pop. w 3 hodź. zhromadźiznu. — Dnjowy porjad: Hišće raz jedna so wo posmjertnej pokładnje župy J. A. Smoleŕ. Jednanje wo załoženskim swjedźenju. Přednošk. — Wše naše sobustawy kaž teź hosćo so wutrobnje přeprošuja. Hrajerjo a dźiwadłowy wubjerk so wosebje na zhromadźiznu kedźbni činja.

Serbska towarstwowa skupina „Hrodźišćo", ke kotrejź přisłušeju sobu. tow. „Radosć" a „Nar. serb. tow." w Bukecach, „Zerja" w Hrodźišću, „Nadźija" w Rakojdach a „Jědleńka" w Dubrawcy — změje pjatk, 18. novembra, wječ. w 7 hodź. w Synankec hosćencu w Njechornju zhromadźiznu. J. Róża.

Spěwarska kupka „Lumir" změje přich. tydźeń sobotu, **26. nov.**, popołdnju 4—6 w hosćencu „Zum Echten" swoje hudźbne studije. Prošu, přińdźe pak zaso z dypkom — z notami a wjesołej wutrobu. Stóź chce so nam hišće přizamknyć, njech też přińdźe. B. Krawc.

Zwjazk spěwnych towarstwow. Přichodna pruha za jutry 1928 wotměje so njedźelu, **20.** nowembra, pop. w 4 hodź. w Serbsk. Domje. Pruhować budźetaj so spěwaj čo. **179** a **180** w nowym „Towaršnym Spěwniku": „Wječorny spěw" a „Powitanje Łužicy". — Noty sobupřinjesć. Wo bohate wobdźělenje wšěch spěwakrhmanych prosy hłowny dirig.

Hłowny redaktor a zamolwity za politiku Marko Smoleŕ w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dućman w Budyšinje. — Za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Brězync. — Za nawěstki: G. Janak w Budyšinje.

Tunje wobúće
za nazymu!
Wobuća za młodźinu:
čorne dźěćace črije ze spinku z howjazeje kože
23/24 3.70 25/26 4.—
27/30 4.70 31/35 5.80
36/39 7.20 40/46 9.50
šnórowane črije howjaze-box
27/30 6.75 31/35 7.75
36/39 10.50 42/46 12.50
Dale mamy znamki:
Wassertrotz a Jungdeutschland črije,
Ada — Ada — dźěćace črije,
Hólćace a pacholace wuhotowane črije kóżda wulkosć!
Powolanske a dźěłanske črije,
dźěłanske črije a tajke ze spinku
howjaza koža 12.50 10.50 9.50
walkowane črije howjaza koža
znata kajkosć 19.75
tofle
plušowe z pódšk. z dźěl. kože 1.25
dto. z Mokotplúšom 1.50
črije na haau
sleg. nowe formy, najl. kajkosće
Hobrski wubjerk wšěch kož. druž.
znamki: Hassia, Panther, Dr. Lahmann — Angulus'
Tähle
Hermansku njedźelu wotewrjene

Mužace kolo
kaž nowe, z rukow. wopismom za 60.— hr. předawa
Max Seifert, na Kamj. hasy 29

Barchent, płat za košle, rólcuchi, wolmu k štrykowanju we wulkim wubjerku.
W. Köhler w Budyšinje
na Hłownem torhošću čo. 9.

Handrij Štrympa
w Budyšinje
na Róžowej hasy 15
poruča
meble
a pólstrowane twory
Bym Sor!

Składnostna kup!
Zonjace kolo, dobra znamka, nowe z fabriki, z Torpedo-samoběhom, z powětrow. plumpu atd. za 69.— hr. předawa
Max Seifert, na Kamj. hasy 29

Pytam k 1. januarej 1928 wjele holcow za dom, na polo a do hródźow, pohonžow a wotročkow
Přistajeńka Görlichowa
w Budyšinje, Tuchmacherstr. 1
Telefon 3837.

Šijaca mašina
sylnje twarj., jara tunjo na před.
Max Seifert, na Kamj. hasy 29

Rjane prosata
ma na před. Jak. Schmidtk w Radworju čo. 52.

Wujki
ma na předań
Khrósćicy čo. 57

Nowocźasne
mantle a wobleki
za žony a dźěći
wulki wubjerk
tunje płaćizny
W. Häcker
w Budyšinje
na Žitnej hasy 7

Njewšědn. składnosć!
4 PS DKW motorske koło jenoź wokoło 100 km k předwjedźenju běžało, hišće z fabrikskim rukowanjom, wosebje tunjo předawa
Max Seifert, na Kamj. hasy 29

Wšěm česćenym čitarjam wozjewjamy, zo so lětsa zaso
Serb. wottorhanska protyka
wúdawa. — Tak njekupujće cuze!
Serbska kniharnja w Budyšinje

Klankace wozyčki
najnowše wuwjedźenje
w najrjeńších barbach
a wosebje tunje
Paul Böger
w Budyšinje na Šulskej hasy 2

Poručam ke kermušam
najl. howjaze mjaso
najl. swinjace mjaso
a wšě družiny kołbasy
Heinr. Jakubetz, hosćenc w Konjecach

Domjace časniki wot 150 hr.
hobrski wubjerk
za kóżdu jstwu hodźace
F. A. LENKE w Budyšinje
na Hošće hasy 25 :: Telefon 3929

Trjebane a nowe
meble
kaž teź **wuhotowanje jstwow** poruča tunjo
Ernst Stelzig, na Hrodowskej hasy 41
Podšelnje płaćiš dowolam

Słodke twory
wšěch družin kupujeće přeco čerstwe a tunjo. Na přikład:
plački 1/4 pł. 15 pj.
kokosowe truški „ 16 „
keksy „ 20 „
praliny „ 20 „
likérowe bony „ 23 „
smjetanowe plački „ 23 „
polnomlóčne a polnomlóčne worj. šokolady, tafla 35 pj.
mjed. poprjancy, pakčik wot 5 hač 75 pj.
dessert, 1/4 pt. wot 25 hač 60 pj.
figury, darjeńki za kóždu składnosć hodźace a wjacy druhe dostaniće we
Kurl-předawarnjach
w Kamjencu, na Bismarck. dr. 4 a w Połčnicy, Neumarck. 4.
Čińće też pospyt z našimi pal. kolejemi, 1/4 pt. jenoź wot 60 pj.
Ručne dźěła
předrjestene tunjo pola
W. Köhler w Budyšinje
na Hłownem torhošću čisło 9

Štó słuša tym zrědka namakacym wčeywustojnym tobaka za před. w małym
???
Hennig w Budyšinje na Žitnej hasy 12
Dale kupujeće Wy pola wčeywustojneho, kotryž jenoź najl. cigary, tobaki najl. kajkosćow a cigarety prěnich firmow předawa.
Wosebite čiste přemórske rjepiki punt 50 pj.

Rybjacy wolij
za skót (Viehlebertran) z rukowanjom prawy
Winter Mierschec bratr. nasl. na Žitnych wikach 30

Kože wšěch družin
kupuja po najw. płaćiznach
črjewa
předawataj
Kießling & Erdenberger
na Zwonkn. Lawsk hasy 54 III.
Sobotu w „Pol měsacu".

Wróćiwši so wot rowa mojeho lubeho mandźelskeho, našeho nana a bratra, **kublerja**

Jakuba Hantuša,

kotrehož Bóh nam nahle w jeho 62. lěće wotwola, wuprajamy wšitkim přećelam a znatym, kotříž su na pustym wjećoru za njeho so modlili, spěwali a w bohatej ličbje k rowu přewodźeli, wosebje Kat. Bjesadźe, kiž swojemu pokładnikej z khorhoju posled. česć wopokazu,

wutrobny dźak a zapłać Bóh!

W Radworju a Lutobću,
na dnju khowanja, 15. nov. 1927.

Hłubokozrudzena mandźelska, sotře a dźěći.

Wot rowa našeho lubeho, wjelezasłužbneho njeboh knjeza

Korle Gusty Krawca

wojnarskeho mištra w Khwaćicach

so wróćiwši, za wšu dołholětnu woporniwu swěrnosć, kotruž je prjedy jako sobuzałožeŕ našeho Božeho domu a potom jako sobustaw cyrkwineho předstejićerstwa, kaž jako khěbtař, zwónk a pokładnik w swojej cyrkwinskej słužbje stajnje wopokazał,

żeliwy dźak

za nim wuprajamy.

Bóh luby Knjez spožć jemu słužbnemu hnadnu mzdu!

W Khwaćicach, 16. novembra 1927.

Evang.-luth. cyrkwine předstejićerstwo.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

•S. N.• płaći měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowórnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 16 Rć. Kóžde čo. płaći 10 zł. pj. Wudawa a dźěli Smolerjec knihićišćerja, rsp. dr. s w. cnk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobčežnje so stajace nawěstki a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy tekst w rjadku płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. n n

Čisło (Nr.) 268 — Budyšin — Pjatk, 16. novembra 1927 — Bautzen — Lětnik 80

Reinhold přećiwo Köhlerowej financnej politicy.

Pjećdawšchi finanzny minister dr. **Reinhold je w Frankfurcze** nad Mainom po pšecyrowschnju demokratiśeje strony **wo němškej finanznej a hospodarskej politiky** rěčał. Rěčnik nješ druhim praji, so so nadźije a lubjenja nětčišćeho knježeństwa njeješe dopjelnile. **Němšknonzionalni**, kotřiž su knježeństwa wustupili, hdyž je so Locarnšti pakt wobjawknył, nětkle politiku dale wjedu, kotruž su pryedy zašudźili. To dyrbi so wjeścź. Wobzud Europy so w bližšich letach rozsudźi, hdyž **wulke ludy k wólbnej urnje pódu. Potom dyrbja so knježeństwa wuwoliś, kotrejž sprawnu finansowanu a śwonkownu politiku dźěłaju.** W januarje ćyrn dyrbjał swoje sastojnstwo složiś. Pryedy teho běch dawki snižił. Nadźijach so, so ś tym hospodarstwo wožiwju, tchtož je so wo mojim pšechowdźenju teź dozpěło. **Nětčišćne knježeństwo dyrbi drobo hospodarić; pśechoź je cźišće shromadźeństwo sajimow.** Zokrowe a běrnowe zła dyrbjachu so powyšiś. Finanzne ministerstwo je so wo dwě lěće wotćerpiło, a piwowy dawk je dar luboseje za Bayersku. Nětkle so hižo wo sniženiu dawkow njerěći. Zokrowy dawk je dyrbjał so snižiś, tola dobom je so zokrowe zo powyšiło. Tydźeł za nětčišći knježeństwowy kurs je powyšenje póstoweho tarifa, kotrež je so pśeniwjedło, haćrunje słonćenje němšteje póšty za lěto 1926 po wjele wotpšajanjach hišće ś 200 miliardami hriwnow dobyła poda.

Sjawna ruka njetrjebawšchi hobrske firmny spožeranje. **Niž jenož pod wyšokosću dawkow němšte hospodarstwo cerpi, teź njepśemjenliwe nakładowanje dawkow w němšim stacze, trajach a gmejnach proseź produlizje haći. Wobrotowe a realne dawki bychu so mohle žylnje wotstorčeć.** S tym nastały defizyt by so hižo ś palenzowym dawkom wurunak. Němška zarjadniska reforma njemohła wšchak so pśechowjeśeś, hdyž so, kaž so to nětkle stawa, na pomjery němšteho stata k gmejnam njedźiwa. **Puseć k jenotlej Němšej je wobjeźny,** tola njeśmjenny wojowanje spušćeć, kotrejž nas k organizaciji sesłajanemu statej dowjedźe. Reinhold so potom sa mjeńšchu liczbu derje płaćenych słojnikow twrdźi a pśchisponi, so je Köhlerowa fanfara w Magdeburgu zyle wopačne mjenjenje zbudźiła.

Reparaciskeho praśchenja so Reinhold jenož śwjerśnje podótkny. Jako reparaciju njemóže Němska jenož twory podawaś, to by so na tśmanosći pśchijimanja a pśchedewšchem na wóli k eksistowanju druhich statow rosbiło. Rěčnik wobzarowaše, so je němšte knježeństwo Parkera Gilberta namołwiło, woponnjeśći spiž napisaś a jenu ś tym wopaćnu rólu dohladowańskeho sastojnika pśchimsowało. Naš žiwnych a naschejo śwobody dla wšchak je nuzno, so pśchi wšchich wobsćežnjećich hospodarskich politikach wjedźeny, kotraž nam smóžni, so bychmy śwoje internazionalne winowatośeje dopjelnili. Na tónzu Reinhold hišće we zoziniwopolitiśkich praśchenjach rěčeśe a so ja wóžewnohodźinski dźeławši dźeń twrdźi.

Kramař wo dorozumjenju z Němskej.

Wisnska „Neue Frei Presse" je rozrěčenje ś dr. Stresemanom, wjednikom cźeśeje demokratiśeje strony woześchcźała, w kotrymž so tón sa dorozumjenje ś Němskej twrdźi. **Cźeśkosłowakska nješe ani w šmitskowej ani we śwonkownej politiku Němzam njepśichcźelna. K nowej Awstriśkej njeje w Cźeśkosłowakšej jśzka žanehu pśchećiwnistwa.** Schtož Němšku nastupa, móże Cźeśkosłowakska jenož politiku wjeśeś, so by ś wulkim šuśodomk k pśchecźelnemu pomjerej dośchła. Cźeśkosłowakska ženje njesłabioe, so je němšli kónzel w Pražy w lěće 1918 pśeni nowy tśat pśchipósnak. **Pśichemenjenju położenja, ś nětrowymi rěcźenjemi wutworjenoho, wšchak ho Cźeśkosłowakska ś rasnoseśiwo najbźeśiwo staji.** W tymle pśchejwedźenju so wón, Kramař, ze žanymi němšonjepśecźelnymi rozwažanjemi njewobdźi. Wón jenož śtejśiśego sastupuje, so dyrbi ho Cźeśkosłowakśka wobaraś, jeli so bychu spytali, jej jejnu śwobodu rubiś.

Přistawk k zakonjej wo skitanju podružnikow.

W němšknježnjim wubjerku sa wobydleńśtwo je ho dźiwórtk **wo słonćenju podružnikoweho bydleńśeho prawa wupowědźenjom** jednako.

Sakši ministerialny radźićel **Zieger** so pśchećiwo nopeinu sakonjowemu nacźišći wupraji. Pśchemyślicz dyrjachu so, hač ma ho wupowědźenje po wšěch kaśoriach wonamjenjenych wobstejnoseśach složiś. Na to so pocźahowazy namjet je w sakšim śejmje demokratiśka strona sapodała. Rěčnik pśchićźiny roskoži, kotrychž dla sakše knježeństwo njewěri, hač bychu so tu postajenja pominanja na puprośbnjenje nałožiś hodźale. Rěčnik w nowej pśchedłožy němšteho knježeństwa materialne pobubjeńśenje prawneho a proześowego jednanja pornje pśchedwójnšim pobstejnoseźam widźi.

Komunistiski sapóstanz **Höllein** ma pśchedrěčnikowe wosłożenja sa to, so sakše knježeństwo žane woprawnjenje sa sakoniše pścheměnjenje we wobydleństwje w tu khwilu njepśichipóśnawa, tola w pśchedłoży wulke skhodowanje wuźe hromady podružnikow widźi.

Sozialdemokratiski sapóstanz **Silberschmidt** pśchipowědźi, so chcędźa wón a jeho pśchećelejo njestronisny knježeństwowe pśichćiwny sa pśchedłoby pruhowaś, runje tak pśchisiny, kotrejž su němšknostatnu radu pohnuke, ju wotpokazaś. Podružnizy hižo nětkole pod pśchenajerjowym satrachenjom teja, wobeźe wotnajerjo wobkhodnych městnoseźow. **Hižo su krěnje existenzu śwrěśchźale.** W Barlinje 2000 klamow rośdwoju śtejś. Podobnje je teź druhdźe. Dalśe poskazjenje schkitanja podružnikow dyrbi kóždy wotpokazaś, kotryž ś pśchichodom naśeho luda khutnje měni.

Němšknazionalny **Steininger** mént, so je k nowemu obydleńśkemu sakonjej hišće njedosć thwile. Spomožeńśe lětna dyrbjale wosśewicz, hač ju śwólnitwe, sa płaćenja zjetymanych podružnikow pśchipomoz sarudźiś.

Sozialdemokrat **Lipinski** praji, so je pśchedłoha na njepohabaze wašchnje sakojena. Namjetuje, pśchedłohu wotpokazaś a ź resolucźiju knježeństwo namołwiś, pśchedłohu sa nowe podružnišće a wobydleńśe prawo wudźěłaś. Tehodla namjetuje, wuradźenje wotstorčeć. Lipinskeho namjet na wotstorčenje pak ho wotpokaza.

Zentrumski sapóstanz **Tremmel** pśchipowědźi, so budźa jeho pśchećelejo sa § 1 hłosowaś.

Ministerialny radźićel Zieger na to pokaza, so sakše knježeństwo § 1 wotpokazuje dla pśchećiwnikow, kotrejž je hižo rozkładowak.

Sapóstanz dr. **Jörissen** ź hospodarskeho sjednoćenstwa ho sa § 1 pśchedłoži wupraji.

Němšknostatny śwjask podružnikow.

Pśchedsydstwo němšknostatneho śwjaska podružnikow je jenomyślnje rozsudźiło pśichwalu, w kotrejž najpśiśodźu na to pokazuje, so žu dotalne jednanja wobydleńśeho wubjerka njejsu jejma jasnje pokazale, so jenož sozialdemokratoju, demokratoju a komunistoju podružnikow sastupuja a pśchenajerjowe wupowědźeńśe prawo wotpokazuja. Śpes rasnoho protesta tychle śtjoch stronow njeby wobydleńśi wubjerk ani sastupjerja Sakśeje žłyšchał, so by mohł śwoje wotpokazowaze stejśiśego w němšknostatnej radze pśchećiwo wottwarzajnym planam němšteho knježeństwa rozkoźeś. Na najwótśišo po pśchećiwo tomule waschnju jednanja wo praschenju schkitanja podružnikow protestuje. W pósledńjej hodźinje ho němśe knježeństwo, knježeństwo krajow a knježeństwowe stromy nałeźnje napomninaju, so bychu na hospodarstu a sozialnu nuzu pśchenajerjow dźiwali a stóńcźnje, so bychu ho woprawnjene žadanja organizowanych podružnikow dopjelnile.

Wójna bź njerozum.

Němšknozionalny sapóstanz ś Rohr je w napšaschenju w pruśkim śejmje rjekł, so je ordinarius (rjadowniny wuczeŕ) primy gymnasija w Demminje, śindźiony radźićel Dammann, pśchi wuczbje prajił, so je lubjoźć k wojeńtwu pśchinarodźena ramowniwosć wot pśedownikow, ś wójnu jenož małe dźěći hrajkaju, ale niz dorosćeni ludźo. Sahorjenjeś w lěće 1914 je so sajśchćepiła. Wójna je njerosum była, kotryž je 10 miliznow cźłowjekow žadał. Najlěpśe postajenje Versailleskeho měra je, so ju Němšći jenož 100 000 mužow žylne wójśo pśchiwolił.

Sapóstanz ś Rohr so stajne ministerstwo praschesće, hač wono wobanjenju wójśka pśchihłosuje. Hač ma sa to, so je so wuprajene śmyślenje je sakładowymi nahladami snjese, kotrejž dyrbja so pola ordinarija wyšśicheje schule žadaś, a hač dyje Knježeństwo wospjetowanju taśkeho rěcźenja zadźiwaćz.

Sapóstanz Guerard pśchećiwo němšknazionalnym.

Na wokrjesnym sjźěźe zentrumskeje strony w Aachensko-Kölnišim wokrjesu je němšknostejniti sapóstanz Guerard zadźerżenje němšknazionalnych kritizował. Cźerno-bźeło-cźerwjenu thorhojnu parolu najwótśišcho sažudźi. We prawidach je so praśiło, so dyrbi so pocźeśowanje wuźitkownych němšknostatnych barbow hladaś. Schtóż do knježeństwa sastupi, je stojaśony nij jenož na prawidła, ale teź je ź stuknutym pśchidźełkom na politizy. Gdyž je cźerno-bźeło-cźerwjena thorhoj jako stronina thorhoj a symbol za wólbne wojowanje je stradnym sámerom wolnowjesnja monarchiśe rozwije, je tónz kaliźije pśichichoł. Zentrumska strona ma sozialdemokratow thnanych za knježeństwo.

Marinkowić wo balkanskim dorozumjenju.

Minister śwonkownych nałeźnoseźow Marinkowić je so źrjedu ź Parisa do Beograda wrośił. S tym samym cźołom je do Beograda teź italski pósłanc Bodrero pśchijeł, kotryž je w Rjenje pśchebywał, to by Mussolinej rezyrowo politiśkim położenju podał. W rozrěcźenju ź nowinarjami je Marinkowić na praschenje, hač je so wo Parisu wo wuprawnjenju dolha jednało, wotmołwił, so ź oficźelnemu jednanju wo tymle praschenju njeje došło. Praschenja wójnjeho dolha pa dyrje so dótkli, tola jednanje je jenoz njeśwjasazy charakter mělo. **Wo dorozumjenju rezes Italkanskimi statami** (balkanskim Locarnje) minister praji, so **rozsiwanje tehole praschenja njeje nuzne, so pak** so na tym **dźěła. Wo jednanju ź Grichiskej minister praji, so ma so najpóźdźo praschenje Sedlanskeho pśchistawa rozsiwaś,** dróhe hač dotal njedobźinane praschenja potom na jadu pśichiśdu. Wo herjekanju italskich nowin dla podpisanja francozsko-južnosłowjanskeho śrěźenja Marinkowić praji, so južnosłowjanska politika nima žanych njepśecźelskich wotpohladow pśchecźivo hubodam a so jenaž prózuje, europiśki měr zakwaśaś.

Powěsć wo litewsko-pólskim śrěźenju, w Parisu wobsamknjenym.

„Kurjer Wileński" je powěsć litewskich nowin „Schauliś" woześchcźał, po kotrejž je so pjeza njedawnom w Parisu mjes pólskim a litewskim knježeństwom śrěźenje wobsamknjało, kotrejž napjatosć mjes wobéma krajoma wotstronjuje. Mjenowane litewske nowiny w pśchisponjenju ź tejle powěśći praja, so je powěść wérnosći podobna być njeda, dokelž Woldemarowe knježeństwo zyła njeje ź pólskim knježeństwom jednało.

Madźarskich wobsonjerjow w Južnosłowjanskej wušleźiśi.

Kaž Beogradske „Vreme" powě, je so policija w Sobotizy porazyła, bandu sastajcyć, kotraž je sa nazym słužbu sa madźarske knježeństwo cźinyło. Organizowaŕ je, ź wobzom robustawow wobśejzu, muzeńka Buriánowa wodźeśe. Swiž ź madźarskim generalnym stabom nědźelskich hejtman awstriśko-wuherśeńsko wójśka a nětko wikowaŕ w Sobotizy, Hegedus, pozrědkowaśe, kotruž mjeśeśe wulku sumu pjenjez k ruzy a husto do Madźarskeje jěźdźeśe. Zyły organizaciju na podstoku lisowanja ź madźarskim generalnym stabom sajachu, kotrejž běchu pola Hegedusa nanakali.

Demonstrazija w Romje pśchećiwo Franzowskej a Južnosłowjanskej.

S **Roma** so 16. nov. powě: Cźrjódła studentow, kotrejž bź ź univerzity wyšchla, je śtykała pśchećiwo Franzowskej a Južnosłowjanskej manifestowaś. S tejśe manifestazizju dyrbjeśe so na pśchećiwoitalsku manifestazizju w Južnosłowjanskej wotmołwiś. Studentojo na namołwjenje policije hnydom pośłuchachu a śwoje wotmyślenje śpuśchejschu.

Kara w jendźelskim delnim sejmje.

W jendźelskim delnim śejmje wjednik dźěłaćeśeje strony Mac Donald wo kritiśkim położenju we wuhlowych podkopach wospravjeśe a knježeństwu porokowaśe, so njeje žanych napravow pśchećiwo bźesdźěłkoseźi hórnikow cźinyło. Pśchi tym žadaśe, so by ministerski pśchedsyda Baldwin na tele poroki wotmołwił. Hačrunje bź pśchitomny, Baldwin wikowańskeho ministra prosćeśe, so by na Mac Donaldowu rěcź wotmołwił. Tule próstwu wikowańśi minister njemóžeśe dopjelniś, dokelž dźěłaćerjej sapóstanzy bźeźaś minutow dołho wokachu: „Nejch Baldwin rěźi!" Wulkeje hary dla pśchedsyda pohjedźenje we padźimu wotstorčeji.

Po tymle czasu so wolanja wospjetowasche. Dźlacześi sapódkanz Thomas sawoła, so w stawisnach jendźelskeho parlamenta njeje jenoho podobneho pada, so by ministerski pschedsydda, haž runje je pschitomny, so wotwołakowal wiznamatosći, oppozizji wotmołwiła. Po tychle słowach so hara powjesćichi a žydom minutow po wotewrjenju pożedzenja dyrbjesche jo pschedsydda znowa stónčeć. Pschedsydda potom i pożedzenje wuńdże. Gdyž bź so to stało, so pohlubschase tschichi i opposizije pschez salu schkrjeczachu.

Dźlaczeršzy sapódkanzy so do rjadow kaž wojny jetupachu, njes tym so ministrosoo rose klachu. Jich cźakanju cźrjoda młódźschich konserwatiwnych pódkanzow krjesche, so tśi je swojim cźełom starschich kollegow psched nażywjoscźenimi schkitachu. Gdyž ministrosoo je swojich słowow slawachu, jim dźlaczeršzy sapódkanzy z wjasełu hroschu, na nich wokazo: Bojazliwy, słowotna zwólha, najeniy pschedewšeckim atd.

Ministrosoo policiju na pomoz jawolachu, kotraž duzé a khody w parlamenće wobsadźi a sapódkanzow namolwjesche, so bychu parlament wopuschćili.

Wothlacenje wójnskeho dołha.

Jendźelski pokładowy kanzler je na pracźenje w parlamenće sa wójnskim dołhym wotmołwił, so je so w lećo 1926—1927 Jendźelstej na wójnski dołh 8 200 000 puntow sterlingow wotwlacźiło, njes tym so je Jendźelska Sjednoczenym statam 33 100 000 puntow sterlingow (662 milionow hriwnow) wotplacźiła.

Kommunistiske njemcźy w Kantonje.

Po powjescźach je Schanghaju je so schwórik w Kantonje njes skźerkarskimi kommunistami a knjeseršwobwodnymi wojakami kruce wojowało. Wobschkodźenski staw je so na mésto położił. Wojazy, kotrejž zuje jendźelscha schkitaju, so pozhnjnja.

Zapokazanje šerara w cźerkwi we Wósporku.

Najwjetšeho wruka w lećo 1878 po 46lětnym zohnowanym jastojnstwim stuthowanju w Klukschu jemrěteho šerbskonjemskeho farara Korle Bohuwěra Kaniga, kiž je w swojim cźasu w Delnim Wujezdu (1898 haž do 1832) a tej potom w Klukschu (wot 1832 haž do 1878) šmĕł dźeło hlubokeho zohnowanja wukonjeć, studijowsko radu šo. służby farara Bohuměra Kaniga, rodźeneho w Budyschinje 5. oktobra 1882, zapokasachtaj šandźenu njedźelu jako nowohu Cźisporstcho wobsadźo šerara knjesaj superintendent Franka-Lubijšti a wyschši cźerkwinistwomaršti rada dr. Thomas-Budeští zwjatoczuje do jeho nowoho duchownoho jastojnstwa. W swojej do dala słodowajej zapokasańskej rĕći, kotrejž bĕšche zakožił na 1. Tim. 1, 18 a 18, pokasa wyschodostojny knjes superintendent wyšoku wažnosć a won wom też knjezowanja dobrcho cźeršćerstwa w swojej cźerkwi ka też w jenotliwych słowach a kak je hódne žiwy bóch, dcźasnischi dźeń bóle hač hdy prjedy, wocźahnjeć pšlah a jón skrucźej we wóršo a žiwjenju we wérje naschich kulherskich wótcow, a kaž wulke lubła je tola dobre zwdowanje woboje, pschecźiwo Bohu a cźłowjekam. Pschi wschitkim wón pschecy hlubsko a jimało z wobrazom wéry a je žiwjenja sandźenscho a pschitomneho cźaka cźerwjasche. Pschi pschepodacźu wokazujerscho wopytnja krasnoho konfirmowanja roskazi na to w jallodnych wuwjedźenjach knjes wyschschi cźerkwinistwomaršti rada dr. Thomas-Budeští, kaž du se samérnym pózwjenjanjom wokrjesnjoze cźerkwinskeje rady w dźensnje farsko a cźerkwinsko służbowarskeho jastojnstwa nĕšto puczi k hornjemišenemu słowanskemu dźĕłu wjednika farskeho hamta a cźerkwinskeho pschódstejerstwa wotewrjeny.

W hnjatocźnym japokanju a dobroprosćiwym pożohnowanju dowjedże nĕšto wysokodostojny knjes superintendent Franka-Lubijšti šwjedźanske konfirmowanje na najwyschschi khodźeń, kotryž najlépje pschedinjeseny Haydnowy spĕw zwrkwinskeho khora „Ty Bóh, kotremuž hłowa a cźešći kruscha“ pod nawjedowanjom knjesa kantora Seibta tak rjeź dźerzeć a powyschcź spyta. Se schromadźenym šerkulskim pschecźiwdźerjom konfirmowanjom nastupnemu předowanju nowoho wobsadźeneho duchownoho, kotrejž na Jak. skutki 4, 12 jakoži. Wón rukowasche „předowanje wo jboźu“ se swojej 1. hórkej, 2. hłódkej a 3. zyle wosobinskej wérnoscźu jako jadro a hnjdźu hamtskeho skutkowanja předarja, tiž so nĕtko zapocźuje. Jeho słowa posłucharjow haž do konza w swojej zyłej hłubokosći jimachu.

Po stónczenym semschenju wukonjesche wyšokodostojny superintendent Franka hischcze w najwažnischim žiwotnym kole nowoho farara we Wósporku hamtske winowatosće A stónczenje njech so najwutrobniše pschecze wuprajl, so by Bóh miłosć zyłu Wósporsku wokadu zohnowaka se jeje nowym japokasanym fararjom sa cźas a wĕcznosć!

*

Žiwjenjobeh knjesa farara Kaniga.

Bohumĕr Zynmannck Kaniga, 5. kulma 1882 w Budyschinje rodźeny, wopytowasche po wukhodźenju ludowoje schule wobaj kuzyšej gymnasijej w Budyschinje a Zitawje, bu na to internatšti wucźeć a wukukał na mitelnym hólcźazym wustawje w Niźkej, potom mišijónski seminarisi pschi ev.-luth. mišijónskim seminarje w Lipšku a poda so po wotpołożenym prukowanju krakosje pschi gymnasiju Wettinianum w Drjezdźanach k studowanju bokopschowstwa a pódagogi na Lipšanskim uniwersitu, kotrejž po 8 semestrikim studowanju s wuskuźdźenjom pro licentia concionandi wle lećo 1914 wopuschći a po tym, so bĕšche 1 wuczerjom pschi pódagogiki na Lipšanskim uniwersitu kotrejž po 8 semestrikim Studach a potom pschi zyrkwi fiwj. Afry w Mischnju. Wot tam wotpokoi swoje theologiske pschecźowanje pro ministerio. Po 5lětnym dźĕle jako wucźeć na gymnasiju w Budyschinje (1916 haž 1921) bu wón s fararjom w Hirschfelde a we hušodnych Cźesech, s wotkelż je jeho nĕtko dowĕrjenje wotwinuschcze wyschinosće do jeho nowoho sastojnstwa powołało.

Ze Serbow.

Cźerkwinske.

Pjacźk, 18. nowembra.

1922 wotewrje so w Prazy wustajenjeca 50 wobrazow ze serbskeje Łužicy wot Ludwika Kuby.

Tych křesćanske mandźelstwo jasnje sa swĕći,
Duch Boži jich wutroby zjednoćnje,
Jich zbože so zeleni w zwonje a lĕće
A rjeńšo hač róża a lilije kée;
A hdyž so hdy hrima
A horjo jich přima,
Dha měrni su tola a sćerpliwi khodza
A ruka za ruku so k njebjesam wodźa.

H. Zejleŕ.

– Wo wjedrje. Wčera zapcźor we 7 hodź. barometer 753, thermometer 0, thermometer wo dnjo —1. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 755, thermometer —4, thermometer w nozy – 3. Wotpołdnja na hłuche a sumne wjedro. Sćikleńza skoro njebnuta nĕkotre dny pospodi na rjane pokazuje. Nad Europu je so syła wyschina wuwinyła. Smjerć dźensa w nozy je wolu hižo tak kruce sankatul, so njeje mógne wjazy worać. S Atlantiskeho wuzana so wobsćerna rjelina wschidźiwe. Po dosu pak njeje syłna dosć, wyschina nad nami sćahnje. Je-li njeby pola šerwjerneho cźoka nużnu hołu, bychmy nĕtko kulu tschichi kaźu nĕli. — Jutże hodźa khodźa hłónčko 7,30 hodź. a khowa so w 4 hodź. wjacźor. Wjacźor khodźa po połnozy 1,40 hodź. a khowa so w powołdnju 2,15 hodź.

Předzenak

ma wulke žnjo, so žnjć w[illegible]jenych wobrazow je žiwjenja najkhudźicheho ludu [illegible]imowo podawacź. — W farskejnym lĕcze je so wuda a krasna kniha, kotraž je spytkowkławny darski puczowaŕ Knud Rasmussen wo nich pisał. — Jana knihu ninu sa narodowich tajšt wulki wuznam, kaž tuta. — Knud Rasmussen je wjele lĕt žaw we šewjernej Ameriźy w ledowych pušćinach puczował, hdźež hischcze jadyn Europan dyl njeje. — Dokelž su Sćerbja tutomu ludej w jich lĕtow wjazy haž dźesacź misionarow pósłali — je jo nam dowolilo, wobrazy wotcźišcźecź. Je to nĕšto jara rjane a zajimawe! — Tuž kupće žebi widźicźu prawku!

— **Kermuscha** je njedźelu 20. novembra w Kalbizach a Rózećicach.

— **Wuporjedźenske dźĕła we wĕzi Pětrowskeje zyrkwje** a na njej žu dokonjane. Hižom žu zapeczeli rostschity torhanź. Sćenźk, wjaźk sa dźĕjnk hndźa rostschitowanjom, a potom žnjć Pětrowska zyrkej žiwoju wĕzu sašo hordźe k njebju pósłeźacź.

— **Swobodne mjasowe jĕtli** (Freibank) w Budyschinje. Ssobotu 19. novembra 1927, dop. wot 8—10 hodź. wotedawa so žnjre howjase mjaso, punt po 40 pf.

— **Njeźoże j autamobilom** sta so žnjedu wjecźor blisko ležadkoweje kólnje na Sejfiecźanskich honach. Jedyn kujes z Budyschinca chcysche žebi se swojim małym Opelskim wosom do Kuski dojeźć. Kusteje kurjawy dla pak so sawinjenja njedobłada a sajźdźe do hlubokeho pschirowa. Dokelž pak auto pomału jędźesche, so njepschecźišnyh. Pomozni ludźo pomhachu po hodźinskim prózowanju auto sašo na dróhu stajicź. Wóss dyrbjachu do wuporjedźenje dowjesćź.

— **Kradnjere jahodowe kŕeźki a hadowe** schomiki wobsedźerjej wrócźene. Kónz oktobra zjenemu kubinarnemu sahrodnistwu wobsedźerjej kradnjene 300 jahodnowych kŕeźkow a hadowych schtomikow, tiž běchu zhromadnje 65 hr. hódne, je kriminalna policija wuśledźiła. Paducham, tśjoch mźiźelskom najeniskich sahrodow, je kriminalna policija nĕtk swĕsćiła. Nich je žalnemu wérschnistwu wosjewila.

— **Sśmjerćnje knjesbožiloj.** Mutoru popoldnju wokoło 4 hodź. namakachu tu 39-lětneho kenźlizowego sastojnika a jeho 37-lětnu łubku, njeźenjenu pschistajerju z Drjezdźan w jeho bydlenju na Fabrikšti dróhi 20. Dokelž mjeńcźa bydlenja wot pónd. le wjazy widźeli njebźchu, dachu pschiwušti jeho bydlenje mutoru policiji wotewrjeć, pschi cźimž wobeju morwaju w napjelnjenej kupańsej wani namakachu. Po wuprajenju lékarja staj so wonaj hižom 13. t. m. sadušnjej abo zatpiłoj. Najšćerje jedna žu so wo njezbožo, tiž je pschiśchlo z njenmstojneho wothladanja plunowych khadłow. Cźełe je policija sobrała. Kriminalna policija nalezność dale pschepytuje.

— **Cźasnikarjo! Kedźbu!** Warnujemy psched 23-lětnym bjesbóžnym pschekupnom Arthurom Pfülzneron z Budyschina, kiž je hižom nĕkotrym tudomnym cźasnikarjam z njewérnymi wudawanjemi hdonutne cźasnikarske wujebał. Wón khodźi też do tajkich wobkhodow, hdźež jeho wobsłužbiny znaja a wudawa, so žu jeho pschiskajeni nĕkajšćekatej firmy poschłali, so by słoty cźasnik jako dar za jeneho jubilara wupytał. Sliczowanje, tiž za nĕkotre dny dóstanje, wšo njeplaćeli, dokelž je zyła wjeź njewérna. Pfülzner je cźekmyl. Schkodowani, kotrejž hischcze znaźi njeżu, njech so hnydom pschi kriminalnym wotdźĕkenym Burgplatz 6a samolwja.

— **Puczowańske radupodawanje ja ma cźerje** ja Kalbizy, Nowołbzy a Sśernjany wotmiže so wutoru 22. novembra, w Kalbizach popoldnju w 2 hodź. pola Brĕzanez, w Nowołbzach w 3 hodź. pola Wowcźerkez a w Sśernjanach 1/4 hodź. pola Korjenkez. Lékař budże pschitomny.

Za wusoku płacźizu.

Powedańcźko z nałchich Lujew.
Napisała Kristina Rovowa.

120] (Pokračowanje.)

Drugeh wubudźenje cźłowjeka jeho žamtna mygł. Też starcho knjesa wubudźi tole słowo. Wona tola doma njeje!

Wón pschichmy hlowu, rozhladny so po niźkej, tbudobnej stwicźy, a wutrołia swinajsche so jemu bolostnje. Potom pohladaŕ sa ludźimi. Pschi wokuje stojesche doktor a wjerzesche žebi wusłoklitwje wuzy, do duri sahnjeni runje z wjadrom a trźenjemi mlada, ponużna holejka z rjanym wobliczom. Wona sajmuji z cźicha, kaž bohaty duch. A ć nohomaj zoje stojesche prowisor Korimskeho.

A njes tutymi ludźimi leżesche bjes znamjenja žiwjenja jeho horda, na pycharšwo swrućena dźowka. A hdyž cźyschche k njej, dyrbjesche ju w tutej chžiczy, njes tutymi ludźimi, kotrejž běchu jemu a jej miłosć wopokasali, pytaczź. Tola wón sebi je žebi po niu pschischce!

„Knjes doktor!“ rjekny won sćicha. Lékař jeho wuzkuscha a pschistupi bliže. „Je-li możno, moju dźowku pschewjesćź?“

„Możno drje by było, tola ja njewćm, kak?“ „Kak?“ wopraschа so wustrożiwschi starz.

„Mi je žel, so dyrbju to rjecź, ale hnadnu knjeni je jara khaba; njemóżemy ju do wosa poładźicź. Ssnadź hdy pschischće i rjeblowanemu wosu i błowakami pschiźećź dat, to by to lože schło. By-li T. bliže był, to bychmy mohli wo nohydda depschewadźaź; abe bychu je halke jutże półźacź mohli, a potom by pschenjesenje hižo njemożne było.“

„A na rjeblowanem wozu?“ tschapšeschе starz knjes mózne i błowu. „Kak bychmy ju tak wjesćź mógli!“

„Dotwolcze, knjes doktor,“ rjekny Ursinu, „doktor Lermontow bĕšche podobne nohydła skałał, dokelž mjenjesche, so może Rikuschka tak do stazije pschenjesenjeny bjeź, potom pak ju njemużliwu. Dach je pschinjesećź; wone žu njeżu wulkadźene. Ssnadź hy nasłedyje było, hnadnu knjeni jenoż njeśeć.“

Doktor spohladny na mlodehu provisora je spokojnym wóczkom. Knjes Mikkawsch, prosźu tuteje wulkeje, starosće, dent Franka-Lubijšti šwjedźanske konfirmowanje na najwyschschi khodźeń, kotrejž najlépje pschedinjeseny Haydnowy spĕw zwrkwinskeho khora „Ty Bóh, kotremuž hłowa a cźešći kruscha“ pod nawjedowanjom knjesa kantora Seibta tak rjeź dźerzeć a powyschcź spyta. Se schromadźenym šerkulskim pschecźiwdźerjom konfirmowanjom nastupnemu předowanju nowoho wobsadźeneho duchownoho, kotrejž na Jak. skutki 4, 12 jakoži. Wón rukowasche „předowanje wo jboźu“ se swojej 1. hórkej, 2. hłódkej a 3. zyle wosobinskej wérnoscźu jako jadro a hnjdźu hamtskeho skutkowanja předarja, tiž so nĕtko zapocźuje. Jeho słowa posłucharjow haž do konza w swojej zyłej hłubokosći jimachu.

Po stónczenym semschenju wukonjesche wyšokodostojny superintendent Franka hischcze w najwažnischim žiwotnym kole nowoho farara we Wósporku hamtske winowatosće A stónczenje njech so najwutrobniše pschecze wuprajl, so by Bóh miłosć zyłu Wósporsku wokadu zohnowaka se jeje nowym japokasanym fararjom sa cźas a wĕcznosć!

*

Žiwjenjobeh knjesa farara Kaniga.

Bohumĕr Zynmannck Kaniga, 5. kulma 1882 w Budyschinje rodźeny, wopytowasche po wukhodźenju ludowoje schule wobaj kuzyšej gymnasijej w Budyschinje a Zitawje, bu na to internatšti wucźeć a wukukał na mitelnym hólcźazym wustawje w Niźkej, potom mišijónski seminarisi pschi ev.-luth. mišijónskim seminarje w Lipšku a poda so po wotpołożenym prukowanju krakosje pschi gymnasiju Wettinianum w Drjezdźanach k studowanju bokopschowstwa a pódagogi na Lipšanskim uniwersitu, kotrejž po 8 semestrikim studowanju s wuskuźdźenjom pro licentia concionandi wle lećo 1914 wopuschći a po tym, so bĕšche 1 wuczerjom pschi pódagogiki na Lipšanskim uniwersitu kotrejž po 8 semestrikim Studach a potom pschi zyrkwi fiwj. Afry w Mischnju. Wot tam wotpokoi swoje theologiske pschecźowanje pro ministerio. Po 5lětnym dźĕle jako wucźeć na gymnasiju w Budyschinje (1916 haž 1921) bu wón s fararjom w Hirschfelde a we hušodnych Cźesech, s wotkelż je jeho nĕtko dowĕrjenje wotwinuschcze wyschinosće do jeho nowoho sastojnstwa powołało.

— **Kermuscha** je njedźelu 20. novembra w Kalbizach a Rózećicach.

— **Wuporjedźenske dźĕła we wĕzi Pětrowskeje zyrkwje** a na njej žu dokonjane. Hižom žu zapeczeli rostschity torhanź. Sćenźk, wjaźk sa dźĕjnk hndźa rostschitowanjom, a potom žnjć Pětrowska zyrkej žiwoju wĕzu sašo hordźe k njebju pósłeźacź.

— **Sśwobodne mjasowe jĕtli** (Freibank) w Budyschinje. Ssobotu 19. novembra 1927, dop. wot 8—10 hodź. wotedawa so žnjre howjase mjaso, punt po 40 pf.

— **Njeźoże j autamobilom** sta so žnjedu wjecźor blisko ležadkoweje kólnje na Sejfiecźanskich honach. Jedyn kujes z Budyschinca chcysche žebi se swojim małym Opelskim wosom do Kuski dojeźć. Kusteje kurjawy dla pak so sawinjenja njedobłada a sajźdźe do hlubokeho pschirowa. Dokelž pak auto pomału jędźesche, so njepschecźišnyh. Pomozni ludźo pomhachu po hodźinskim prózowanju auto sašo na dróhu stajicź. Wóss dyrbjachu do wuporjedźenje dowjesćź.

— **Kradnjere jahodowe kŕeźki a hadowe** schomiki wobsedźerjej wrócźene. Kónz oktobra zjenemu kubinarnemu sahrodnistwu wobsedźerjej kradnjene 300 jahodnowych kŕeźkow a hadowych schtomikow, tiž běchu zhromadnje 65 hr. hódne, je kriminalna policija wuśledźiła. Paducham, tśjoch mźiźelskom najeniskich sahrodow, je kriminalna policija nĕtk swĕsćiła. Nich je žalnemu wérschnistwu wosjewila.

— **Sśmjerćnje knjesbožiloj.** Mutoru popoldnju wokoło 4 hodź. namakachu tu 39-lětneho kenźlizowego sastojnika a jeho 37-lětnu łubku, njeźenjenu pschistajerju z Drjezdźan w jeho bydlenju na Fabrikšti dróhi 20. Dokelž mjeńcźa bydlenja wot pónd. le wjazy widźeli njebźchu, dachu pschiwušti jeho bydlenje mutoru policiji wotewrjeć, pschi cźimž wobeju morwaju w napjelnjenej kupańsej wani namakachu. Po wuprajenju lékarja staj so wonaj hižom 13. t. m. sadušnjej abo zatpiłoj. Najšćerje jedna žu so wo njezbožo, tiž je pschiśchlo z njenmstojneho wothladanja plunowych khadłow. Cźełe je policija sobrała. Kriminalna policija nalezność dale pschepytuje.

— **Cźasnikarjo! Kedźbu!** Warnujemy psched 23-lětnym bjesbóžnym pschekupnom Arthurom Pfülzneron z Budyschina, kiž je hižom nĕkotrym tudomnym cźasnikarjam z njewérnymi wudawanjemi hdonutne cźasnikarske wujebał. Wón khodźi też do tajkich wobkhodow, hdźež jeho wobsłužbiny znaja a wudawa, so žu jeho pschiskajeni nĕkajšćekatej firmy poschłali, so by słoty cźasnik jako dar za jeneho jubilara wupytał. Sliczowanje, tiž za nĕkotre dny dóstanje, wšo njeplaćeli, dokelž je zyła wjeź njewérna. Pfülzner je cźekmyl. Schkodowani, kotrejž hischcze znaźi njeżu, njech so hnydom pschi kriminalnym wotdźĕkenym Burgplatz 6a samolwja.

— **Puczowańske radupodawanje ja ma cźerje** ja Kalbizy, Nowołbzy a Sśernjany wotmiže so wutoru 22. novembra, w Kalbizach popoldnju w 2 hodź. pola Brĕzanez, w Nowołbzach w 3 hodź. pola Wowcźerkez a w Sśernjanach 1/4 hodź. pola Korjenkez. Lékař budże pschitomny.

Wotplacźenje wójnskeho dołha.

Jendźelski pokładowy kanzler je na pracźenje w parlamenće sa wójnskim dołhym wotmołwił, so je so w lećo 1926—1927 Jendźelstej na wójnski dołh 8 200 000 puntow sterlingow wotplacźiło, njes tym so je Jendźelska Sjednoczenym statam 33 100 000 puntow sterlingow (662 milionow hriwnow) wotplacźiła.

Kommunistiske njemcźy w Kantonje.

Po powjescźach je Schanghaju je so schwórik w Kantonje njes skźerkarskimi kommunistami a knjeseršwobwodnymi wojakami kruce wojowało. Wobschkodźenski staw je so na mésto położił. Wojazy, kotrejž zuje jendźelscha schkitaju, so pozhnjnja.

Zapokazanje šerara w cźerkwi we Wósporku.

Najwjetšeho wruka w lećo 1878 po 46lětnym zohnowanym jastojnstwim stuthowanju w Klukschu jemrěteho šerbskonjemskeho farara Korle Bohuwěra Kaniga, kiž je w swojim cźasu w Delnim Wujezdu (1898 haž do 1832) a tej potom w Klukschu (wot 1832 haž do 1878) šmĕł dźeło hlubokeho zohnowanja wukonjeć, studijowsko radu šo. służby farara Bohuměra Kaniga, rodźeneho w Budyschinje 5. oktobra 1882, zapokasachtaj šandźenu njedźelu jako nowohu Cźisporstcho wobsadźo šerara knjesaj superintendent Franka-Lubijšti a wyschši cźerkwinistwomaršti rada dr. Thomas-Budeští, kaž du se samérnym pózwjenjanjom wokrjesnjoze cźerkwinskeje rady w dźensnje farsko a cźerkwinsko służbowarskeho jastojnstwa nĕšto puczi k hornjemišenemu słowanskemu dźĕłu wjednika farskeho hamta a cźerkwinskeho pschódstejerstwa wotewrjeny.

W hnjatocźnym japokanju a dobroprosćiwym pożohnowanju dowjedże nĕšto wysokodostojny knjes superintendent Franka-Lubijšti šwjedźanske konfirmowanje na najwyschschi khodźeń, kotrejž najlépje pschedinjeseny Haydnowy spĕw zwrkwinskeho khora „Ty Bóh, kotremuž hłowa a cźešći kruscha“ pod nawjedowanjom knjesa kantora Seibta tak rjeź dźerzeć a powyschcź spyta. Se schromadźenym šerkulskim pschecźiwdźerjom konfirmowanjom nastupnemu předowanju nowoho wobsadźeneho duchownoho, kotrejž na Jak. skutki 4, 12 jakoži. Wón rukowasche „předowanje wo jboźu“ se swojej 1. hórkej, 2. hłódkej a 3. zyle wosobinskej wérnoscźu jako jadro a hnjdźu hamtskeho skutkowanja předarja, tiž so nĕtko zapocźuje. Jeho słowa posłucharjow haž do konza w swojej zyłej hłubokosći jimachu.

Po stónczenym semschenju wukonjesche wyšokodostojny superintendent Franka hischcze w najwažnischim žiwotnym kole nowoho farara we Wósporku hamtske winowatosće A stónczenje njech so najwutrobniše pschecze wuprajl, so by Bóh miłosć zyłu Wósporsku wokadu zohnowaka se jeje nowym japokasanym fararjom sa cźas a wĕcznosć!

*

Žiwjenjobeh knjesa farara Kaniga.

Bohumĕr Zynmannck Kaniga, 5. kulma 1882 w Budyschinje rodźeny, wopytowasche po wukhodźenju ludowoje schule wobaj kuzyšej gymnasijej w Budyschinje a Zitawje, bu na to internatšti wucźeć a wukukał na mitelnym hólcźazym wustawje w Niźkej, potom mišijónski seminarisi pschi ev.-luth. mišijónskim seminarje w Lipšku a poda so po wotpołożenym prukowanju krakosje pschi gymnasiju Wettinianum w Drjezdźanach k studowanju bokopschowstwa a pódagogi na Lipšanskim uniwersitu, kotrejž po 8 semestrikim studowanju s wuskuźdźenjom pro licentia concionandi wle lećo 1914 wopuschći a po tym, so bĕšche 1 wuczerjom pschi pódagogiki na Lipšanskim uniwersitu kotrejž po 8 semestrikim Studach a potom pschi zyrkwi fiwj. Afry w Mischnju. Wot tam wotpokoi swoje theologiske pschecźowanje pro ministerio. Po 5lětnym dźĕle jako wucźeć na gymnasiju w Budyschinje (1916 haž 1921) bu wón s fararjom w Hirschfelde a we hušodnych Cźesech, s wotkelż je jeho nĕtko dowĕrjenje wotwinuschcze wyschinosće do jeho nowoho sastojnstwa powołało.

Ze Serbow.

Cźerkwinske.

Pjacźk, 18. nowembra.

1922 wotewrje so w Prazy wustajenjeca 50 wobrazow ze serbskeje Łužicy wot Ludwika Kuby.

Tych křesćanske mandźelstwo jasnje sa swĕći,
Duch Boži jich wutroby zjednoćnje,
Jich zbože so zeleni w zwonje a lĕće
A rjeńšo hač róża a lilije kée;
A hdyž so hdy hrima
A horjo jich přima,
Dha měrni su tola a sćerpliwi khodza
A ruka za ruku so k njebjesam wodźa.

H. Zejleŕ.

– Wo wjedrje. Wčera zapcźor we 7 hodź. barometer 753, thermometer 0, thermometer wo dnjo —1. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 755, thermometer —4, thermometer w nozy – 3. Wotpołdnja na hłuche a sumne wjedro. Sćikleńza skoro njebnuta nĕkotre dny pospodi na rjane pokazuje. Nad Europu je so syła wyschina wuwinyła. Smjerć dźensa w nozy je wolu hižo tak kruce sankatul, so njeje mógne wjazy worać. S Atlantiskeho wuzana so wobsćerna rjelina wschidźiwe. Po dosu pak njeje syłna dosć, wyschina nad nami sćahnje. Je-li njeby pola šerwjerneho cźoka nużnu hołu, bychmy nĕtko kulu tschichi kaźu nĕli. — Jutże hodźa khodźa hłónčko 7,30 hodź. a khowa so w 4 hodź. wjacźor. Wjacźor khodźa po połnozy 1,40 hodź. a khowa so w powołdnju 2,15 hodź.

Za wusoku płacźizu.

Powedańcźko z nałchich Lujew.
Napisała Kristina Rovowa.

120] (Pokračowanje.)

Drugeh wubudźenje cźłowjeka jeho žamtna mygł. Też starcho knjesa wubudźi tole słowo. Wona tola doma njeje!

Wón pschichmy hlowu, rozhladny so po niźkej, tbudobnej stwicźy, a wutrołia swinajsche so jemu bolostnje. Potom pohladaŕ sa ludźimi. Pschi wokuje stojesche doktor a wjerzesche žebi wusłoklitwje wuzy, do duri sahnjeni runje z wjadrom a trźenjemi mlada, ponużna holejka z rjanym wobliczom. Wona sajmuji z cźicha, kaž bohaty duch. A ć nohomaj zoje stojesche prowisor Korimskeho.

A njes tutymi ludźimi leżesche bjes znamjenja žiwjenja jeho horda, na pycharšwo swrućena dźowka. A hdyž cźyschche k njej, dyrbjesche ju w tutej chžiczy, njes tutymi ludźimi, kotrejž běchu jemu a jej miłosć wopokasali, pytaczź. Tola wón sebi je žebi po niu pschischce!

„Knjes doktor!“ rjekny won sćicha. Lékař jeho wuzkuscha a pschistupi bliže. „Je-li możno, moju dźowku pschewjesćź?“

„Możno drje by było, tola ja njewćm, kak?“ „Kak?“ wopraschа so wustrożiwschi starz.

„Mi je žel, so dyrbju to rjecź, ale hnadnu knjeni je jara khaba; njemóżemy ju do wosa poładźicź. Ssnadź hdy pschischće i rjeblowanemu wosu i błowakami pschiźećź dat, to by to lože schło. By-li T. bliže był, to bychmy mohli wo nohydda depschewadźaź; abe bychu je halke jutże półźacź mohli, a potom by pschenjesenje hižo njemożne było.“

„A na rjeblowanem wozu?“ tschapšeschе starz knjes mózne i błowu. „Kak bychmy ju tak wjesćź mógli!“

„Dotwolcze, knjes doktor,“ rjekny Ursinu, „doktor Lermontow bĕšche podobne nohydła skałał, dokelž mjenjesche, so może Rikuschka tak do stazije pschenjesenjeny bjeź, potom pak ju njemużliwu. Dach je pschinjesećź; wone žu njeżu wulkadźene. Ssnadź hy nasłedyje było, hnadnu knjeni jenoż njeśeć.“

Doktor spohladny na mlodehu provisora je spokojnym wóczkom. Knjes Mikkawsch, prosźu tuteje wulkeje, starosće, wotplacźenje wopowdowal. A potom też nikoho njebĕ, tiž by bĕł zadźiwanemu mlodemu zonu z nałchich wjesnych pschecźelow wschĕch njesłobożnych dowjedeł, pola kotrehoż ba so wjesna wernosć namakacź. Dachu jej na ranju jeje žiwjenja do bywšta wuleczeć kaž njeteli, a potom dachu jej po hlubokich, masanych žołmach žiwjećiskeho morja jĕcź bjes prawidarja a prawida. A hudźeschе-li jeje žiwjenje w tomdle so słónczilo, to bychu je byli cźi, kotrjž njeżu žeuje tajšt boj wojewali, wyšoko nad njej pohĕdnyli.

Pod wótzowskej tšchu wotpoczewaschе nĕšto wbohi wopor hordosće a próspuscźe tohole świeta. To bĕšche jara dweju w žiwych hischcze muzow. Tola schtó i tych, kotrjž Khrystej pschitkuschcja, by śmĕł kamjeń na nju cźišnyć, ani so by tutón zyłu tschełeczansku towarschnosć njerzechił? Haj, tutón kamjeń by wosebje evangelstu zyrkej trzechił, kotraž pschez dowolnosć, z kotrejž dawa rosćerowanym sajo so wożenić, mandźelstwolamarjow a mandźelstwolamarki k žebi pschijima, haj mandźelstwolamanje žwjatosći a požohnuje!

Pschetož schtó chze wobkneźić, jo by mandźelstwo Manfreda Korimskeho a Natalije Orlowskeje, kiž běschе tola je njerozwjasanomnym žwjatkom, pschez kyna a dźowku, zwjasane, je je tole mandźelstwo rozwjasane z tym, so Natalia wotenźe a je wuprajł, so nochze žo wjazy wrócźeć, bynjež też šwĕne a zyrkwinske wyschnosće je yjenjesu dźĕlenje mandźelstwa? A schtó chzył rjec, so šwórowanje tuteje Natalije Korimskeje z baronom Rainerom, bynjež bĕšche bo też posakonju a je wschĕmi wobrjadami w evangelstej zyrkwi stało, za žiwo Manfreda Korimskeho bĕšche z wopraworźitym mandźelstwom? A je-li niż, z čim potom bź? Mudźesche-li Rainer Nataliju Korimsku psched wocźemi zyłeje towarschnosće do swojeho domu mits wjedł a z njej nještwórowany žiwy być, to by była tale towarschnosć jeho prjedy abo pozdźišcho kamjenjowała. Dokelž pak daschtaj žiwój brĕch wot zyrkwje pożohnowacź, to krjesćschtaj psched świetom cźiłoj a wobdźiwowanaj. Tola Bohu Knjesej žo to njesłobodźasche.

Haj, hdyž chzyche schtó kamjeń na Nataliju Orlowsku cźišnyć, tón by zyłe schćeroke, daloke, tak njeznowane liche zešamtowe trzechił.

(Pokračowanje sćěhuje.)

— Domjaj Kosałk, — Domjaj Kosałk, — Domjaj Kosałk, —

Jara tunje dny

mamlow

Při Mjasow. jětkach 5

žónske

Flauśowe mantle 10.50, 14.50 **9.50**

flauśowe mantle za žony, wšě walk., 29.50, 19.50 **16.50**

velourowe mantle boh. wobsadź., 29.50, 24.50 **19.50**

Ottomane-mantle módre, polno wols. 27.50 **19.75**

velour. mantle, polnje wobs., čorne, 37.50, 24.50 **22.50**

velourowe mantle nowočasn. wobs., z tresami **29.50**

Ottomane-mantle *wobsadźene, z tresami* **37.50**

velourowe mantle cyle podśite, kernaŕ z přičinjenym śawlom, módre **39.75**

Ottomane-mantle podśite, z tresami a naśite **45.00**

velourowe mantle cyle podśite **48.00**

Astrachan. mantle cyle podśite **37.50**

Krimerske mantle cyle podśite **52.50**

scalplyš. mantle z damast. podśite, 89.50 do **49.50**

mužske

suknowe paletoty cyle podśite, 68.-, 58.-, 49.- **39.50**

paletoty ze somoć. korn. cyle podśite, 58.-, 43.-, 39.50 **29.50**

zymske ulstry 69.—, 58.—, 49.—, 39.— **29.50**

kosmičkate mantle 29.50, 24.50 **18.50**

gumijowe mantle 36.50, 29.50, 24.50, 19.50 **14.50**

zymske jupy, zrjadne 24.50, 22.50, 18.50 **15.50**

zymske jupy, sportska forma, 33.50, 29.50, 24.50 **22.50**

wobleki z čes. tkanin. módre, narunanje za měru 87.50, 79.50, 69.50 **59.50**

gabardinowe wobleki nowočasne barby, 65.—, 58.—, 49.— **39.50**

jehlowe-smuškate z wlosunkami, 59.50, 48.— **37.50**

njepřemok. kabaty 16.50, 14.50, 12.50 **9.50**

Wulki wubjerk, tunje płaćizny za kholowy, *sportske kholowy,* lacy a kordowe wobleki. Hólčace a holćace wobleki też jara tunjo.

Při Mjasow. jětkach 5

Drježdźanski drastowy dom

w Budyšinje **Při Mjasowych jětkach 5**

Lacki šlupfry kholowy wobleki rukajcy

wšitko z čopłym podšćikom podawa hišće tunjo

Walter Noebel

w Budyšinje

na Bohatej hasy 4

Jěchanske škórnje
dołhe škórnje
wuhorjenješkórnje
čopłe podšite škórnje
nizke črije
buncle
totle
črije z wjelbł. kosm.

Heinrich Mohr

w Budyšinje

na Žitnych wikach

Žony! + Žony!

Wupřikowace aparaty frigatory, žiwotowe wobwjazki, měsačne wobwjazki a tajke přez wustupowanje, pjelušowe kholowški podłožki, štałiški za prědki, štałiški za pažomi. też wulki wubjerk wšelakich

gumijowych tworow.

Wobroćće so dowěrliwje na

K. Wagnerowa

w Budyšinje

před Šuleškimi wrotami čo. 9.

Tuni cokor

Jenož sobotu

pt. 29 pj.

Wše wěcy k pječwam korjenje k rězam hejdušku, punt jenož **38 pj.**

tunjo!

Thams & Garfs

w Budyšinje.

Přesadźowanje!

Póndźelu, 21. XI. 27 budu dla spušćenja domjace nošće **na Sukelńskej hasy č. 38 II dop.** $^1/_2$**11 hodź.**

drastowe kamory, sofa, časnik, komody, ložа z matracami, regal, wuńehn. bilde, blida a stóły, lampy, gardiny atd.

na přesadźowanje zjawnje předawać. Wobhladanje 2 hodźinje do časa.

Arno Wuschick, přisah. a zjaw. přist. přesadź.

Moje rěčadła

z nowym Elektro-hłóswjedźenjom maja

najjasniši zynk, žane pódlanske šudrowanje čiste polne zynki!

Jara nizke płaćizny. Přijomne płaćeńske wumjenjenje. Wulki wubjerk płatow. Wuporjedźenje spěšnje.

Jan Schiebak w Budyšinje na Mužak. drózy 4

Žane klamy!

Emajlowane twory / zacynkow. twory

naprawy do mlokafnjow, kwasne dary, kaž też wšu **hospodarsku naprawu** w najbohaćšim wubjerku, wšo dobre a tunje na

Felix Münch w Budyšinje

klampnaŕski mištr / na Žitnej hasy 8

Kupujće direktnje wot tkalca,

wot wěcy wustojneho

dobre **wupjerki, ložowe šaty,** běłe a pisane, **košlace barchenty,** hotowe zymske **košle** atd.

Alfred Hahn w Budyšinje

na Bismarckskej drózy 16 I.

Hotel „Běły Kóń"

mějićel: Curt Lange

telefon čo. 3413

Najwjetša a najrjeńša jědźerńja w Budyšinje

Tunje małe a wulke wobjedy
Najwobšěrniši wubjerk za wječerje

Wšědnje wumělski koncert

Njedźelu wot $^1/_2$12 hodźin dopołdnja

snědański koncert

Točenje Budyšskeho wosebiteho piwa, Radebergskeho a St. Beno-piwa

Wupřahowanje / garaže za awta / rumnosće za zhromadźizny / swjedźeńska sala

---

Zloty hodleŕ

Założeny 1540 — Telefon 3235

na hłownym torhošću 4

Dobre jědźe — wobjedy po wólbje
znate snědanja a wječerje

Toča so jenož kajkostne piwa
Budyske Spezial — Pilsenski Urquell
Kulmbachske prěnjeje Kulmbachskeje akcijowe piwarnje

Doprědka wozjewjenje

W bliških dnjach točimy **dwoine kozło piwo** 1. Kulmbachskeje akcijowe piwarnje **„Kulminator"**

Edmund Hopf

Towarstwowe a towaršnu jsiwu z centralnym tepjenjom — Syphon wobkhod

---

Poskićam:

ćelace mjaso	punt	**1.20—1.30** hr.
swinjace mjaso	punt	**1.00—1.30** hr.
zmjerznjene mjaso	punt	**0.80** hr.
howjaze mjaso	punt	**1.00—1.20** hr.
mjasowu jušku		**10** pj.
hejdušnu a jatrowu kołbasu		**10** pj.
ćopłe kołbaski		**10—20** pj.
wšelaku kołbasu		**0.80—1.60** hr.

Ernst Polter w Budyšinje

rězniski mištr, na Šuleńskej hasy čo. 1 (Schülerstr. 1)

Hosćenc w Dańcicach.

Sobotu 19. novembra wječor we 8 hodź.

jónkróćna hóstna hra

Pomróno Belladhini

znateho mištra kuglaństwa.

Płaćizna městnow: 1. městno 1.— hr., 2. městno 0.70 hr. Mějićelju přepokazmow (Gutscheine) płaća na wšěch městn. 50 pj., z wuwzaćom čišlowanych městnow.

Herbska gryčka w Konjecach

Njedźelu 20. a póndźelu 21. t. m.

wulki kermušny swjedźeń

Póndźelu wot 4 hodź.

spěšne reje

Za jědźe a napoje je najl. starane

Přećelnje přeprošujetaj **Heinr. Jakubetz a mandźelska**

Česćenemu wobydleństwu w Kukowje a wokolnje z tutym wozjewjamoj, zo smój

Lipičec hosćenc

přewzałoj. Budźemy so stajnje prócować, česćenym hosćom nanajlepje posłužować.

Sobotu, 19. novembra

swinjorězanje

Njedźelu a póndźelu

swjedźeń nutrčehnjenja

Wo přećelnu podpjeru prosytaj

Michał Suchy a mandźelska.

Grot za róże

rožany a w rynkach, grot za wěncy, wobwijowaty grot, grot za róže w małych rynkach za **10 pj.** poruča

Walter Voigt w Budyšinje

železowa wikowarnja na Jerjowej hasy 3

Jara přijomna składnosć

N. S. U. 250 ccm. 6 PS

z elektriskim wobswětlenjom a trubu. Płaćenje po wučinjenju, też njedźelu wot 9—12 hodź.

k wobhladanju.

Klingst w Budyšinje

na Hošće hasy 17.

Najlepši prawy šleski

čerwjene dźěćel

z nowo młóćenych žnjow poruča symjeńtna wikowarnja

Rauchfuß w Budyšinje

na Žitnych wikach 9

Vogtland. wumělske **Gardiny**

Madraske

też za małe wokna, tunje vitražowe tkaniny, canki, kromy

Ida Erlebet zwoź. Würkerowa

w Budyšinje, Zw. Lawka hasa 10 rožk Kronprynzowoho mosta.

Mužace koło

kaž nowe, z rukow. wopismom za 60.— hr. předawa

Max Seifert, na Kamj. hasy 29

Składnostna kup!

Zonjace koło, dobra znamka, nowe z fabriki, z Torpedo-samoběhom, z powětrow. plumpu atd. za **69.— hr.** předawa

Max Seifert, na Kamj. hasy 29

Mantle za žony a mužow

w najwětšim wubjerku přeco w najlěpšich kajkosćach po najtuńšich płaćiznach

Smoking a rełowanske wobleki wot **60.— hr.**

Drastowy dom Karl König

w Budyšinje :: na Žitnej hasy 4

telefon 3480

Karmelitarski duch

nimoměry čuwy změrowacy srědk při bolosćach čuwow, pře hłowubolenje, podkłóće a drjenje.

Baldrianowe wina

wupruhowany srědk w sktorjenju čuwoweho systema. Natožuje so z najlěpšim wuspěchom pře nerwoznosć, bjezsparnosć, rozhorjenje a žołdkowe widliša.

Hiefongska essenca

ludowy srědk k posylnjenju žołdka, čuwow, přetłaća. Jenož prawe a woprawdźite dóstać

w Hrodowskej haptycy w Budyšinje.

Poručam ke kermušam

najl. howjaze mjaso
najl. swinjace mjaso
a wše družiny kołbasow

Heinr. Jakubetz, hosćenc w Konjecach

Za wšě našemu lubemu zemrětemu, k. wojnaŕskemu **mištrej**

Korlej Augustej Krawcej

wopokazma lubosće a česćownosće, hohate přewodźenje k rowu, krasnu kwětkowu pychu, kaž nam wopokazane sobuželenje, wuprajamy z tutym naše

najwutrobniše zapłać Bóh!

Wosebity dźak k. fararjej Zarjońkej za trošćowace słowa při rowje, kaž cyrkwinskemu předstejićerstwu, posunskemu khorej, serbskemu towarstwu, wojnaŕskemu zjednoćeństwu w Budyšinje.

W mjenje hłubokozrudźenych póstwuznych

Marja zwud. Krawcowa,
Pawoł Ječka a mandź.

W Khwačicach, 18. novembra 1927.

Příloha k číslu 268 **SERBSKE NOWINY** Pjatk, 18. novembra 1927

Za njeboh fararjom Jurjom Libšom.

Wěnčk wosobinskich njezapomničkow nawił Jan Serbin.

(Pokračowanje.)

Tehdy to běše, zo jeho we samsnem lěče w Baćonju wopytach, wróćiwši so prěni króć z Ruskeje na prózdniny. Po prawom běchmy so tři staroswérni bratřa farař k. Mikławš Just, k. inženěr Cyrill Wjeńka a moja maličkosć. Za studentow, kajkejž dźě prěnjesej knjezaj tehdy hišće běštaj, wosebje za Pražskich Serbowčanow, je mjenujcy Baćonski knjez přeco wotewrjenu wutrobu měł, hdyž jich tola na prózdninach wokoło sebje zhromadźowaše. Zawěsće cheyše so přeswědčić, kak daloko su młodźi knježa w serbskim dźěle postupili a w maćerščinje so wudospołnili. Hdyž tam my tři k njemu přińdźechmy — z dobom jako gratulanća k jeho jubilejej —, to pokaza swoju njesměrnu radosć. Z jeho rozmołwy to póznach. Rěčeše wjele wo studentskim žiwjenju, pokaza, zo je dospołnje wobhonjeny wo jdejach, kiž hibaja serbski studentski dorost a wupraji swoje připózmace a přezjednosć z reformaciju studentskich skhadźowankow, wokotrychž běch tehdy we „Łužicy“ swoje myslički a namjety rozpisał. Wuprašowaše pak so tež wo našich wosobinskich zaměrach za žiwjenje, a my smy tehdy dołho, dołho hromadźe bjesadowali. Čomuž sym so najbóle dźiwał, bě to wašnje, z kajkimž nas pohosći, mjenujcy ze swojim najlěpšim winom. Hdyž běchmy sebi „na strowje!“ přistorčili a prěnju skleńčku wupili, praješe: „Tomu dalokemu hosćej z Ruskeje hišće skleńčku nalijn, ale wamaj młodymaj knjezowmaj mohła druha ześkodźeć.“ Stóž je njeboh fararja Libšowe wašnje žiwjenja znał, tón zrozumi tole jeho zadźerženje bjeze wšeho: ale tehdy smy dźiwnje na so pohladnyli, so posměwknyli a sebi pomyslili: Na na, luby knježe jubilaro, w tom nastupanju „in puncto abstinentia“ dźe studentej njerozumiš, tón ći trjebaj znjese cyłu blešu, zabywši hakle druhu skleńčku! Ale my smy so potom wjesele domoj wróćili — założiwši hišće raz w Khrósćecach.

Za lětko sčini knjez farař Libš w swojej powolanskej słužbje w Baćonju swjatok a poda so do Budyšina. Na Bohatej hasy pola Mahnkec měješe w druhim poskhodźe swój „tusculum“. Hdyž běše hišće strowy, khodźeše wšěndźe do serbskeje cyrkwje — pardon! Nětko wšak bóle němskeje, dokelž: kajkiž farař, tajkaž cyrkej! — a swjećeše kóždźičke rano wokoło 7 hodźin swoju Božu mšu pak při wulkim woltarju, hdyž druheho duchownoho njebě, pak zwjetša při pobočnem woltarju swj. Marje Dobreje Rady. Hdyžkuli sym tam přitomny był, sym so nie jenož natwarił na jeho nutrnej pobožnosći, ale wosebje też nad tym zradował, zo spěwaše přisłušne modlitwy po Božej mši stajnje wótře a to po **serbsku**. W tutom Božim domje je so po prawom naju nutrne přeźelstwo započało. Často a husto so potom po Božej mši hromadźe zetkawachmoj a khodźach z nim hač k jeho bydlenju po Bohatej hasy. Pomałku smoj stajnje kročiłoj, tak bě to Libšowe wašnje, dokelž po šěrokich hasach z wulkim wobkhadom běše stajnje smjerć wobhladniwy; při tom pak smoj horliwje bjesadowałoj wo wšěch możnych należnosćach, wosebje wo narodnych wěcach, rěčespytnych twórbach a mnohich rjanych dopomnjećach ze studentskich lět. Wo tom rěčeše najradšo. Z jeho rozmołwy spóznach přeco bóle njewobhasliwn lubosć k złotej Prazy a Serbskemu Seminarej. Je-li štó wobzarował, zo smy jón zhubili, tak bě to njeboh farař Libš, dokelž měješe horcu wutrobu za wšitko, štož bě naše serbske. A z horcym džakom wopominaše wšěch, kiž běchu tam jeho wukubłowali. Na wšěch profesorow wědźeše so dopomnić, hač běše jich měł na gymnaziju abo na wysokej šuli, a wo kóždem nješto dobre rjec, štož bě wot toho abo druheho nawukнył. Prozesa Serbskeho Seminara Pallmanna wukhwalowaše wosebje jako njedosćeznoho rěčnika a jara wuzbožowaše profesora Hattala, kiž je był z dohladowarjom Serbowki a z kotrymž měješe wulke přećelstwo hač do toho smjerće w lěče 1903.

(Pokračowanje sćěhuje.)

Cyrkwinske powěsće.

Michalska zurkej w Budyšinje.

Njedź. sewrěčnych wo Michalskej zurkwi rano wo 8 hodź. Boże wotkazanje herbšće (farař na wotp. Rjeda), dop. wo 9 hodź. herbšća a ½11 hodź. němska Boża słužba (farař Tischer). Sběrka za samostejnych we wójnje podwjanych a sa rowy. Pop. ¼4 hodź. Boże wotkazanje němsce (farař Kapler).

Sewrěli: 16. 11. Hanja rodź. Holschćes, Korle Mjetti, žiwnowosperja w Khejnje samostatena wudowa, 63 lět.

Krajnozyrkwinske zhromadźenišćo w Budyšinskim psichi Pólnym hrodźiku 6.

Njedźelu dopołdnja ½11 hodź. je njedźelska škuła, wječor ½8 hodź. evangelisatajska zhromadźizna. Schtwórtk na wječor we 8 hodź. přichodnoscht wo Karmeštinu mišijonarjowje w Palestinje. Pjatk wječor we 8 hodź. je hodźina za muzow.

Siednoceńskowny wothladaćel Zimmermann śmjele biblišku hodźinu njedźelu a pjatk w Budyšinskim a sřjedu w Semjagach.

Swjatk młodźiny za rozhrudź. khcheżeńskowa pjaci Pólnym hrodźiku 6.

Wutorn wječor w 8 hodź. je zhromadźizna za młodźenzow a sřjedu wječor we 8 hodź. za młode holcy.

Krajnozyrkwinske sjednoceństwo w Bělej Horje.

Njedźelu popołdnju ½2 hodź. je njedźelska škuła a w 3 hodź. bibliška hodźina w Bělej Horje.

Siednoceńskowny wothladaćel Michjan śmje bibliške hodźiny njedźelu wječor ½8 hodź. na Zidowje, pónjedźelu we Wulkej Dubrawje, wutorn w Rachlowje, sřjedu w Hodźiju, schtwórtk w Bukecach a pjatk w Tuchjicach.

S Buoseńcy.

Njedźelu sewrěčnych śmje farař Domaschka rano ½8 hodź. herbšću kjatu powrěći, dop. ½9 hodź. herbšće a w 10 hodź. němske předowanje.

Přichod zyrkwinymi durjemi zběrka se wothladanje rowow nałšich we wójnje padnjenych bratrow.

Sřjedu ¾3 hodź. towarstwo khcheżeńskeje „Łužicy młodźiny.

S sobotu po njedź. sewrěčnych wječor wot 7—8 hodź. Boża słužba w zyrkwi s krótkim předowanjom. Rěcź krajneho bišopa, k. D. Ihmelsa s Drježdżan na Budeschčanšku wosadu. Po njej krótka herbšća narěcź.

Khór spěwa: Wotpočij nětk wot twojeho dźěła!“ spěw Garza.

S Budyšinskeho.

Njedź. sewrěčnych budźe powołdnju w 2 hodź. herbšća a w 3 hodź. němska Boża słužba (farař Handrik-Porschitz) Sběrka za sobuzerjenje rowow nałšich we wójnje padnjenych wojakow.

Srjedu pop. ½6 hodź. generalna visitazija pisches kapl. ja krajneho bišopa D. Ihmelsa s Drježdżan.

S Butec.

Njedź. sewrěčnych rano ½8 hodź. herbšća spowědź, dop. w 9 hodź. herbšća a ½11 hodź. němska Boża słužba. — Zyrkw. khór spěwa: Nječi luboscé nješto płaka Sobuzerjenje połamnowoho khóra. — Sběrka za sastaranje wojeńskich rowow.

Sewrěła: Marja Theresija rodź. Wóbračna, mandźelska Augusta Handrija Schneidera, wuchilskeho kapl. dohladowarja na wotp. w Kotwicy, 68 l. 2 m. 8 dn. stara.

S Barta.

Njedź. sewrěčnych dop. w 9 hodź. herbšća a ½11 hodź. němska Boża słužba. Sběrka. Pop. w 4 hodź. herbšća Boża słužba.

Schtwórtk dop. ½9 hodź. generalna visitazija wjacy k. bišopa D. Ihmelsa.

S Hodźija.

Njedź. sewrěčnych śmje farař Bojat rano ½8 hodź. němšću spowědź, farař Bjelak wot ½9 hodź. němšće a we 10 hodź. herbšće kemšnjenje. — Za cesnjenje kapelanja spěwa zyrkw. khór a na herbšći a kjatkow khór: „Dyrbi luboscé durjoł płakać!“ — Sběrka za sobuzerjenje rowow a za sawostajenych we wójnje padnjenych.

Sřjedu wječor we 8 hodź. we s. Michjan a Bělej Hory we jwonaježitym we nje biblišku hodźinu.

S Hušći.

Njedźelu sewrěčnych je rano ½8 hodź. němska spowědź, dop. ½9 hodź. němska a w 10 hodź. herbšća Boża słužba. Sběrka. (Farař Bojat w Budyšcu.)

S Hucźinu.

Njedźelu sewrěčnych rano ½8 hodź. herbšća spowědź, dop. w 9 hodź. herbšća a ½11 hodź. němska Boża słužba. Khór spěwa. Sběrka.

S Hrodźišćeńca.

Njedź. sewrěčnych rano we 8 hodź. herbšći hamt, w 9 hodź. herbšća a ½11 hodź. němska Boża słužba. Sběrka za sawostajenych wojowarjow a wospjetowanje wójnišćiš rowow.

Pohrjebowanje: Hana Martha Schwarzer a. mandźelska dźěłačerja Arnošta Pawoła Schwarzer w Rochow. ju, 26 l. a 1 m.

Schtwórtk 24. novembra dop. w 10 hodź. narěć wobdaneho duchownoho w přichodnosći jeho magnifizency tujeja krajneho bišopa D. Ihmelsa.

S Khwoźicy.

Njedź. sewrěčnych dop. ½9 hodź. němšće a w 10 hodź. herbšće konfirmacija. Towarstwa z Khwoźic we nidźi biblišku. Sběrka za potrjebowanych wójnišćiš sawostajenych a za wospjetowanje wójnišćiš rowow w přiedu njewidźerskeje cuzbu kraju. —

Pónjedźelu wječor we 8 hodź. śmje farař Michjan z Bělej Hory biblišku hodźinu we Wulkodubrawskej šuli.

Sřjedu pop. ½3 hodź. kwitowanje we Bošim domje z přichilčnowosću widitowjskeho wopyta tujeja krajneho bišopa.

Kis Bunari.

Bajka z Anatolije (Małeje Asije).

(Pokračowanje.)

Wjele lět je tomu, zo bě Ajbasanje holćka žiwa z mjenom Safie Hanum. Jeje staršej běštaj khudaj. W zymje žiwjachu so z majsom, khlěbom a čornym wusmużom. Tola dźěći běchu dušne, połobne a dźěławe. W lěću pasechu skót a pomlachu na polu. Wo zymje khodźachu we sněžy do małeje šule, hdźež je wučeŕ (pućujacy) koran*) čitać wučeše. Safie Hanum hižo z dźewjeć lětami koran z hłowy wědźeše. A hdyž pop doma njebě, zawołachu ju, zo by so při khorych modliła. W Ramazanje sej ju do domu přeprošowachu, zo by žonam koranowe hrónčka spěwała. Při tom sydłaše na čistym přikryću na zemi a wokoło njeje nutrne žónske. Bjez dźiwa, zo buštaj staršej na swojeho lubuska hordaj.

Tola što so sta? Holćka bě dwanaće lět doepčka a skhorje na wusad. Tón jej wobličo a cyle čełko zwohidźi. A wšitcy wokoło njeje so zastróžichu a nabojachu. Holćka njesmědźeše so dźěći ani dótknyć, a stari njedachu sej wot njeje ruku huhičkować. Žónske jenož nazdala posłuchachu, hdyž w lěću pod štomami koran spěwaše. Zdała swojich bratrow a sotrow dyrbješe pod dźiwimi słowčinami jěść a sama lěłaše pod majsowej kólnju. Ze zrudobu njezano zwjetša wusnyć, tuž spěwaše po ćmje słowa profety Mohameda, hač strošowana so jelmy a wusny.

Najzrudniša bě za nju zyma ze swojimi krótkimi dnjemi a dołhimi nocami. Hdyž sněh snadź dwaj łohći wysoko ložeše, zabywjachu so towaršy a hólćata doma ze wšelakimi spěwami. Wona pak njesmědźeše z nimi być; jeno na prozy sedźo smědźeše wboha přiłladować.

Hdyž skónčenje nalčko přińdźe, čuješe so holćka tróšku wjeselša, byrnjcž jeje khorosć dale hórša była. Přetož smědźeše zaso skót do borow hnać a tam pasć. Ze switanjom by jón wuhanjała a z wječorom by so wróćała. Ludźo jej stadło dowěrjachu, a skotej pod jeje wočomaj tyješe. Wšě słónčne strony wotpase. Často honješe stadłesko na wysoke hory do lěsa, zo so jej khěžki w dołe kaź běše blidka w zelenej trawje zdachu a huna kaź žołte talerje. Sama sej pytaše kwětki a jahody. Ženje njezabychu na mollenje, a hdyž by níže pasła, bychu ju ludźo deleka Boha khwalić słyšeli. —

Jónu bě horcy dźeń. Jena z jeje krunwičkow bě so zabłudźiła. Safie Hamun słyšeše ju z daloka ruć a dźěše za rućom wyše a wyše. Tu přińdźe na šćežku, kotruž bě dotal hišće njewidźała. Šćežka čehnješe so mjez kerčinami na zelene městačko sriedź nałłych skałow. Tu bě khłódk a jasne žórlęsko wuliwaše so do šěrseho dołička. Wšelake zela a dźiwje kwětki tu rosćechu. A jeje krunwka so tu paseše.

Jako Safie Hamun k njej dźěše, wuhlada pod štomom cyle starcho muža z dołhej běłej brodu. Zelena bě jeho sukńja a zelena jeho čapka. Holćka so njemało zastróži a njezamo ani słowčka rjec. Tajkeho człowjeka hišće njebě widźała.

„Njeboj so, dźěćo, wón poča. Ja ći ničo zleho njesćinju. Bóh je ći krunwičku wotwjedł, zo by ći pućik ke mni pokazał. Wón je twoje modlitwy wusłyšał a će wustrowi, sčiniš-li, štož ći ja přikazam.“

Na tele słowa so holćka poklaknu a z čołom dótknu so zemje. „Bóh je wulki! Bóh je mócny! wona zawoła a płače zabaći sej słowo. „Praj mi, wótče, što mam činić?“

„Wukupaj so w tejle wodźe!“ A wón so na zemju dokhiliwši bórbotajo modleše.

Holćka so wusleče a stupi do wody. Ale kak so stróži, jako swoje brozne čełko we wodźe kaź w špihelu wohladaš! Skok zalěze tak hłuboko, zo bě jej woda k šiji, a maćeše sej rozbolane wobličo z wodu. Što so dale sta, njewědźeše. Hdyž zaso k sebi přińdźe, słyšeše najprjedy kaź wo snje hłós starcowy, kak powěda: Amin, amin. Sucha ruka ju za ruku přimny a wuwjedźe ze žołmow a čisny zelenu sukńičku na nju.

Hłós pak rěčeše: „Wohlěkši so dźi do swojeje wsy! Pokaž, zo sy čista, a wopowědaj Božu milosć! Stóž pak sy tu přeżiła, ma potajne wostać. Njerěč wo tom a nikomu njepokaž městno swojeho wustrowjenja. Na dnju, na kotrymž potajnstwo přeradźiš, wumrješ.“

Holćka woči wotewrі a widźeše, zo je sama. Na ramjenjomaj wisaše jeje sukńja. Pohladny do wody a spóznа, zo je čista a krasna kaź jandźel. To ju z njewupraj nej radosću přeja. Rychle tykny sukńju na so, wza kruwu a stadło a čerješe skót z borow do wsy. Bě hišće swětły dźeń.

Ludźo słyšachu klimpot stadłowych zwónčkow, słyšo wubělmy dźiwu před durje, zo bychu swarjeli, što tak zahe domoj čeri. Ale swar jim w hubje wjazny, jako hołčeen tak rjanu a wjesołu přikhadźeć widźachu. Njenožachu so nahladać. Cyła wjes so wčinja zběža. Safie Hamun njepohladaty ani na lěwo ani na prawo. Runy puć kročeše ke kapaley. Tam so k zemi skhilena kleču Bohu džakowaše a jeho khwaleše, zo je khorosć z njeje wzał. Ludźo wokoło njeje stojo dźiwachu so, kak rjana holćka do wočow je. Někotři běchu jeje staršeju přiwjedli, nan a mać z radosću płakaštaj a Boha khwalештaj. Wot toho dnja khodźeše Safie Hamun w słewjeru (zasłonjena), zo by ze swojej rjanosću pohorška njedawała. Cyła wjes nětko holćku zaso česćowaše, bóle hišće hač před tej khorosću. Stróžkli zamó, sčeleše jej dary, zo by pola Boha za njeho prosyła. Po cyłej wokolinje rozeńdźe so powěsć wo njej, a wjele ludu přikhadźeše kóždy pjatk*) do Ajbasana k njej. Wona drje be jich prózstwam k woli, daše też swoju „swjatu“ sukńju wokoło sować, tola nikomu njepřeradźi, kak bě ju Bóh wustrowił.

(Skónčenje přichodnje.)

*) Koran je mohamedanska biblija.

*) Pjatk je mohamedanska njedźela.

Semrěł 13. nov.: Korla Gusta Krawc, wojnaŕski mišter, hobuštaw zyrkw. pšchedślejicžkeſtwo, leš khěbětaŕ a ſwónik w Khwaczizach, 70 l. 3 m. 1 dn. stary.

S Klukscha.

Njedź. ſemrětnych rano we 8 hodź. ſerbſka ſpowědź, dop. w 9 hodź. ſerbſke a ½11 hodź. němſke kemſchenje (farar Boigt ſ Hodźija).

S Kotzy.

Njedź. ſemrětnych rano ½8 hodź. němſka ſpowědź a ſwj. wotkſajanje, dop. ½9 hodź. němſke prědowanje a w 10 hodź. ſo ſerbſke prědowanje cžita.

S Luposhe.

Njedź. ſemrětnych rano we 8 hodź. ſerbſka ſpowědź, dop. w 9 hodź. ſerbſka a ½11 hodź. němſka Boża ſłužba. — Sběrka ſa wothładanje rowow naſchich padnjenych.

Schwórk pow. w 5 hodź. powitanje knjeſa krajneho biſkopa D. Ihnelſa w Božim domje.

S Mateſchezy.

Njedź. ſemrětnych rano 7/8 hodź. ſerbſka ſpowědź, dop. w 9 hodź. ſerbſke a ½11 hodź. němſke kemſchenje. Sběrka ſa ſawoſtajenych we wójnje padnjenych. Pop. w 3 hodź. němſka ſpowědź.

Sšrjedu w 7 hodź. ſ pſchicžiny generala. viſitacje k. krajneho biſkopa wjeczorna Boża ſłužba (ſ němſkim ſpěwanjom).

S Minakala.

Njedź. ſemrětnych rano we 8 hodź. ſerbſka ſpowědź, dop. w 9 hodź. ſerbſke a ½11 hodź. němſke kemſchenje. — Pop. ¼4 hodź. němſka ſpowědź. Sběrka.

Schwórk wjeczor w 7 hodź. němſke kemſchenje, hdyž naš naſch krajny biſkop wopyta.

S Nošaczizy.

Njedźelu ſemrětnych rano we 8 hodź. němſka ſpowědź, dop. w 9 hodź. němſka a ½11 hodź. ſerbſka Boża ſłužba. Sběrka ſa wójnſke rowy.

S Njeżwaczidła.

Njedźelu ſemrětnych rano we 8 hodź. ſerbſka ſpowědź, dop. w 9 hodź. ſerbſka a ½11 hodź. němſka Boża ſłužba. Pop. w 5 hodź. němſka ſpowědź. — (Sběrka ſa wothładanje rowow tych, kiž ſu w njepſchećelſkich krajach padnyli a ſa podpjeranje jich ſawoſtajenych.)

Pop. w 2 hodź. towaŕſtwo młodych holzow na ſarje.

S Porſchitz.

Njedź. ſemrětnych budže rano ½8 hodź. ſerbſka ſpowědź, dop. w 9 hodź. ſerbſka a ½11 hodź. němſka Boża ſłužba. Sběrka ſa ſdźerjenje rowow naſchich we wójnje padnjenych wojakow. Dźěćikemſchenje w Boſchezach pop. ½2 h. ſa młódſche a ½3 hodź. ſa ſtarſche dźěći. Wječor ſpěwanje młodych holzow pola woſadnje ſotrý.

Sšrjedu generalna viſitazija pop. w 4 hodź. pſches knjeſa krajneho biſkopa D. Ihnelſa ſ Drježdźan.

S Rakez.

Njedź. ſemrětnych je rano we 18 hodź. ſerbſka ſpowědź, dop. w 9 hodź. ſerbſke a ½11 hodź. němſke kemſchenje. Popołdnju w 4 hodź. poſmjertny nješchor. (Khór muzikeho ſpěwneho towaŕſtwa, dobrowólny zyrkw. khór a holczaſa kurrenda). Porjadź ſa něſchporu k połoženju do Spěwaŕſich ſu po 10 pf. pſchi zyrkw. durjach, dop. w brastowni a poſa zyrkw. ſłužobnika dóſtacź.

S Nychwalda.

Njedź. ſemrětnych dop. w 9 hodź. němſke a ½11 hodź. ſerbſke kemſchenje.

Se Sslepcho.

Njedź. ſemrětnych němſka ſpowědź a Boże wotkſajanje rano we 8 hodź., němſka Boża ſłužba dop. w 9 hodź. a ſerbſka ½11 hodź. Sběrka ſa ſwudowy a ſyroty ſchleſiſkich duchownych. — Sſmjertny kěrluch ſo ſpěwa ſa Cžiſu Pantoja ſ Triebina, ſemrěła we wuſtawje ſa khorych w Boleſławje, ſtara 39 l. 8 m. 24 dn.

S Wóſporka.

Njedź. ſemrětnych je dop. w 10 hodź. prědowanje, ½12 hodź. kemſchenje ſa dźěći, wjeczor w 7 hodź. je ſpowědź a ſwj. wotkſajanje, ⅛8 hodź. poſedźenje zyrkw. přiodźerjow.

Sšrjedu wjeczor we 8 hodź. je towaŕſtwo młodych holzow na ſarje.

Přilopk.

* **Namakanka w łazowym ſaku.** Jedyn pſchiſtajeny firma Bloch a Co. w Haſkachu pózła pſched nětkotrym czaſom łowiŕu ſtarych łapow na jenu firmu w Saſſel, kiž je pſchedźěła. Hdyž tute wotpadanki do maſchiny dla roſtorhanja pſchiſłodźchu, ſtorzi tuta na jenu twjerdu wěz, ſo maſchina ſaſta. Hólčez, kiž maſchinu pohłuzowaſche, wuczahny twjerdu wěz a namaka w ſaku ſtareho laza 27 ſłotych dwaceći hriwnarjow, nałajtra hiſchcze jedyn, kiž bě ſe laza wupadnył. Wobźedźeŕ, kiž bě ſwój laz ſa nětkaſe ſeiſti nahromadźerja łapow pſchedał, je wěſcze na ſwoje bohaſtſtwo w łazowym ſaku ſahył.

* **Mějſchczanoſtowy karp.** Wjele ſmjeczа je „mjeſboże“ wubudźiło, kiž je ſo niedawno 1. měſchczanoſczi a bohatſi pſchećelcam rybow w Sonnenbergu (w Durinſku) pſchi łowenju rybow (karpow) ſtało. Hdyž běchu hižo loni ſrudne naſhonjenja ſ derje wulkormjenymi karpami cžiniłi, chcychu tón raz prawje mudrje wěz ſarjadowacź. So by ſo karpowy hat prawje ſpěſchnje wuprožnił, wſachu nowu motorſku ſpkawu ł pomozy a chcychu ſ njej hat wuplumpacź. Bě to hižom ſtamo na ſrěbi zara ſpodźiwny ſapoczatk — Spodźiwnje tehodła, dokelž chcyſche ſchef wohnjoweje woboty ſpkawu pſchi tutej pſchiležnoſczi „wuprubowacź“ ſa czoł wěſcze drohi naſtroj kupili nieběchu — dha chcyſche pſchidaŕ, ſo bu nowa ſpkawa pſchi tutej „ſpritzturje“ hiſchcze ſtarſho wobſchkodźenа. Wona ſo po puczu wot awta wottorže, kiž ju cžehnjeſche, pſcherežiwny ſo někotre rasy a bu jara wobſchkodźena. — Khóſtу ſa wupordźenje ſu wyſoke a tak ſu tuczi knjeja khěžo drohe karpy jědli.

* **Telefon njeje k ſortej.** Jedyn friſéŕ w Genſje, kiž ma pal ſwjalſka Ludow pod nožom, dóſtawaſche nimale wichdenje twory, kotrejž jenje ſkaſał njebě. Pſchinjeſechu jenu naſlépſche kuſti a wězy do domu, korejž ani po mjenje njeſnajeſche. Jeneho dnja pſchińdze cžéſća a chcyſche wukładne wokno ſ wobluka wuſběhnyeź a je porjedźeź. Druhi raz pſchińdże ſ wotležanego dźěła měſta lékaŕ, kiž chcyſche friſéŕej na khódy pad jětra ſchcžépcź. Na tutej ſkłiji ſo wſchitky jara hněwachu a roſhorichu. Stónczniže ſo wukpaſa, ſo bě jej nětčiſ telefoniſzy tajke „ſorte“ cžinił. Mjana młoda holczka, kiž w blíſkoſczi friſéŕſkeho wobkhoda hydleſche, bě jón ſawinowała. Na praſcheńe, kajſi ſamóſ to ma, wotmołwi jo ſa ſwoje žiwjenje rad telefonuje a chcyſche ſo pſchi tym amiſérowacź. A nětko budże rjana knjeſnička žiwy hroſny ſort tžětro drogo ſapłacžicź dyrbjeć, dokelž friſéŕ a druhi ſtorża na ſarunanje naſtaleje ſchkody.

* **Kruſa ſyma w Schwedſej.** Wſchudźom w Schwedſkej je ſyma ſ połnej mozu a krutoſczu ſacžahnyła. Se wſchěch kónczin hraja pſchiłhadźeja powěſcze wo pſchibéżnym mjerſinjenju. Najniżſchu temperaturu měſeſche Sárna we Delarnje, hdyż měſachu 23 ſtopjeńkow ſymy. W Norrlandſkej leži hłuboki ſněh.

Hamtske wozjewjenje z Wojerec.

Nastupa nawožowanje kamjenjow.

Nawożenje kamjenjow k pożpywowanju wokrjeżnych dróh we lěcze 1928 ma ſo roſdźělicź.

Poſtiſcženſke formulary ſ wumělenjemi wotebawaju ſo we wokrjeżnym twaŕſtwe hamcze.

Poſtiſcženja maju ſo ſawrjene ſ napiſmom „Steinanfuhr“ hacž do 25. novembra t. l., dopołdnja w 11 hodź na wokrjeżnym twaŕſti hamt we Wojerezach wotedacź, hdyż budża wone w mjenowanym cžaſu w pſchitomnoſczi ſeſtajenych ſo famolwjazych wotewrjene.

Wokrjeżny wubjerk ſebi wumělenja, komu podawanje ſchpeda.

We Wojerezach, 15. novembra 1925.

Wokrjeżny twaŕſti miſchtr. Zipp.

Čehodła, kupíće **šijace mašiny** pola **pućowacych**

? ? ?

Šijace mašiny

njejsu z cyła tak drohe. Čehodła płaćiće 50—60 pj. wjacy? Šijace mašiny dyrbiće **pola mje** kupować. Předawam jenož prěnjorjadne fabrikaty po jara tunich płaćiznach. **Rukuju też k wóždy čas!** Podawam te wšudźom darmo do domu. Podźělne płaćenje dowolene.

J. Schiebak w Budyšinje

Žane klamy na **Mužakowskej drózy 4** Wuporjedźerjo.

Towaŕſtwowski powěſtnik.

Bukecy. „Jedn. Sokoł“ zwuczuje kóždu ſobotu wjecžor we 8 hodź. Přińdźe z časom!

Delni Wujezd. Naš „Sokoł“ ma kóždu ſobotu wjecžor pola Haškec zwučowanje.

Domowina. Sekretariat je nětko kóždu ſobotu popołd. wot 2—4 hodź. wotewrjeny, nic wot 3—5.

Drježdźany. Serb. tow. „Cornobóh“ zeńdże ſo jutre ſobotu k ſwojemu měſačnemu poſedźenju pola naſcheho ſobuſtawa G. Zmija na Khrystianſkej drózy. Naš hoſcencaŕ Zmij budże ſwinjo zaržacź, k temu budże ſo cžiſcel piwa darić. Wſitke ſobuſtawy a znaći ſo wutrobnje přeproſuja. Předſydstwo.

Njebjelčicy. „Sokoł“ zwuczuje kóždy pjatk wjecžor we 8 hodź.

Rakecy. Serb. tow. „Lipa“ zmèje přich. njedźelu pop. w 3 hodź. zhromadźiznu. — Dujowy porjadk: Hiſče raz jedna ſo wo poſmjertnej pokładnje župy J. A. Smoleŕ. Jednanje wo ſaložeńſkim ſwjedźenju. Přednoſk. — Wſě naſe ſobuſtawy kaž też hoſcо ſo wutrobnje přeproſuja. Hrajerjo a dźiwadłowy wubjerk ſo wosebje na zhromadźiznu kedźbni dźinja.

Předſydstwo.

Hospodarski rozhlad.

pjatk 18. novembra 1927:

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,187	100 pólsk. złotych	46,975
jendźelski punt . .	20,417	100 čěſkoſł. krónow	12,411
100 ſwajc. frankow	80,775	100 franc. frankow	16,455

Barlinſka burſa ſapiſſa wjeſera nowe ſkrućenje ſtejkowych kurſow. Jara žiwe běchu też twili ſ dołżnymi a rentowymi liſtami.

Produktowe wiki wotſtachu wjeſera daſe kruče, hačrunjeż Ameriła ſtuſchcene płaćiſny porě. Pſchenica, rožka a wowjeż bobuchu po zentnarju hiſchcze po 5 pj. porno wikam ſandźenu wutorn. Wjeſera płaćeſche zentnar

w Barlinje

pſchenicy 12,10—12,25 hr., rožki 12,10 hacž 12,30 hr., jecžmjenia naſkinjeho 11 hr. hacž 13,15 hr., owjeża pak 10,10—10,60 hriwnow,

w termijowym wikowanju:

ſa dezembr: pſchenicy 13,72½—13,75 hr. rožki 12,93½—12,95 hr., owjeża 11,20 hr.

ſa měrc: pſchenicy 13,85—13,88¾ hr. a rožki 13,05—13,12½ hr., owjeża 11,50 hriwnow,

ſa meji: pſchenicy 13,92½—13,95 hr. a rožki 13,25—13,28¾ hr.

Swińjaſe wiki wjeſera ſchtwórkt w Khoczebuſu.

Na nje běchu pſchiſwjeſli 822 proſtakow a 141 běžałe. Ware płaćachu:

proſjata:	
małe	5—8 hr.
ſrjedźne	8—12 hr.
wulke	12—16 hr.
běhaki:	
małe	16—35 hr.
ſrjedźne	35—60 hr.
wulke	60—80 hr.

Wiſi běchu ſrjedźne.

Wiſi wjeſera w Kamjenzu.

Kołrabi 10 pj., morchej 10—15 pj., kołcžaty kał 15 hacž 70 pj., cžeſnjeny 10—12 pj., bóły 8—10 pj., wumiwiny 80 pj., ſitr, jedźina łoboda 25 pj., włóſki kał 20 pj. zyhła 15 pj., nowe běrny 5 pj., tomaty 30 pj., kruſchony 10—30 pj., jabłuka 10—30 pj., wino w kłikach 50 hacž 120 pj., huſny 0,90—1,10 hr., worjechi 50 pj.

Wiſi wjeſera w Lubiju.

Butra 1,05—1,15 hr., jejo 17—18 pj., twaroh 30 pj. huſny 1,05—1,25 hr., tany wołſi 1,60 hr., bóły kał 6—8 pj., cžeſnjeny 8—12 pj., karoty a morchej 8—11 pj., jedźina łoboda 35 pj., kwětkaty kał 10—60 pj., kołrabi 20 pj., zyhła 15—18 pj., tomaty 35 pj. hołotej 15 pj., radiſchi 100 pj., ſelerij 25—30 pj., banje 10 pj., pětrſchilka 10 pj., jabłuka 10—40 pj., kruſchowy 15—35 pj., krěn 100 pj.

Wiſi wjeſera w Shorjejzu.

Butra 1—1,10 hr., jejo 16—17 pj., ſchcžuki 1,20 hr., karpy 1,30 hr., liny 1,60 hr., kury 90 pj., hołbje 80 hacž 90 pj., huſny 1,20—1,40 hr., kacki 1,50 hr. a prawacki 1 hr., ſajaz 7 hr., bažanty 2—3,50 hr.

Wiſi wjeſera w Khoczebuſu.

Butra 1,90—2 hr., twaroh 30 pj., jejo 19—20 pj., howjaſe mjaſo 1—1,30 hr., cželaſe 1,20—1,30 hr., ſkopjaſe 1,20—1,30 hr., ſwińjaſe 1—1,20 hr., ſyra pſcežina 1,70—2 hr., ſuſchony połcž 1,20—1,40 hr., ſchmałc 1,20 hacž 1,40 hr., karpy 1,20 hr., młode hołbje 70—90 pj., kury a khapony 3—3,25 hr., huſny 1,30—1,60 hr., kacki 1,40—1,60 hr., kołrabi 25—40 pj., morchej 15 pj., jedźina łoboda 35—40 pj., kwětkaty kał 40—60 pj., cžeſnjeny kał 15 pj., bóły 10 pj., zyhła 20 pj., bérny 4,50—5 hr., jabłuka 10—40 pj., kruſchowy 20—40 pj., ſajaz 6—8 hr., korca 0,60—2 hr., dźiwje karnikle 1,90—2,50 hr.

Na pſchedaŕ:

Krjiwa wyſhoſkruſcžeſna w Halſchtrowje 445.

Wáš ruczny w Hródku, Drježdźańſka dróha 43 l.

Kachle żeleſne w Hródku, Reim, Kriegerſiedelung 315.

Kóń ſrjednjołétny, Lorenz w Spytezach, tel. 86 hamt Zicžin.

Sšrěni, Stiebitz, Lubijſka dr. 26 w Budyſchinje.

Dobry cžłaŕ w Nowych Porſchizach 52.

6-ſtónу liſchak, Delan w Bacłonju.

Pichilsajicy vntaje:

Hołzn do domu, Petrichowa w Hródku, Barlinſka dróha 5a.

Torjerja żeleza, Tröger w Budyſchinje, Swonk. Lawika haża 9.

Kowaŕſtwo, kowańnja w Cholmje.

Pſchekupſtwo, 18—20-klinjeho, Schmidt naſlédnik w Mužakowje, wobſchod ſ kolonialnymi twarami w zyłom.

Réſnilſtwo, konſumſke towaŕſtwo w Hródku.

Konkurs.

Nad ſamoſtejnjom rěſnika Richarda Heinricha Haaſe, mjeſczeła rěſnſtwa w Sarcžu cžo. 13 ſu 15. nov. 1927 pſchipołdnju w 12 hodź. konkurs wotewrili. Pſchekupza Guſtu Chriſtopha w Budyſchinje na Kſinzowej dróży 40 ſu ſa konkurſowego ſarjadnika pomjenowali. Zadańki dyrbja ſo hacž do 8. dez. na ſudniſtwje w Budyſchinje pſchipowědźicź. Prěnju termiju ſu poſtajili na 8. dez. 1927 a druhu na 5. januara 1928, wobej na ſudniſtwje w Budyſchinje, ſtwa 141.

Soudniſzy na pſchehadźowanje:

w Budyſchinje dop. w 11 hodź. w hoſcencu „K Markhrabjej“ na Drjewnowych wikach: kóń (ſchwarcl),

ſobotu 19. novembra 1927:

w Hródku pop. w 2 hodź. na Worjerowſkej dróży 9: Kſawěr, drajſny kamor, billard, ſchrotowańſki młyn, jédne koło, ſoła, 13 jeſenjazych a hornjazych rózkow. kobrz, kłamarſke wuhotowanje, tobak, zigary, kłamarſke twory, tapety a proch do mycża atd.

Skrowe depeše.

Produktowe wiki w Barlinje dźenſa dop. ¾11 hodź.: Pſchenica na płaćiſnje wobſtawa, rožkowa płaćiſna ſeſtajena, wobrot jara ſnadny.

Dop. ¾12 hodź.: Wobrot je pſchezo hiſchcze ſnadny, hewak kaž pſched hodźinu.

Płaćizny na Barlinſkich produktowych wikach.

Žito a wolijowe ſymjo po tunl abo 1000 kg, hewak 100 kg. Płaćizny po złotej hriwnje.

	17. 11.	15. 11.		17. 11.	15. 11.
Pſchenica	242-245	241-244	buny	22-23,00	22-23,00
rožka	243-246	241-245	woka	22-24,00	22-24,00
nal. jecžmjeń	220-263	220-263	módre łupiny	14-14,50	14-14,50
naz. jecžmjeń wowa	—	—	žołte łupiny	15-15,50	15-15,50
kukurica	209-212	201-211	zeradella	—	—
pšeńč muka	197-198	196-197	raps. wosuſk	16-16,20	16-16,20
rżana muka	32-34,50	32-34,50	lany wosuſk	22-22,40	22-22,40
pš. wotruby	32-34,25	32-34,25	poen. melasa	—	—
rżane „	14,75	14,75	běrnj. kruški	23,00	23,00
raps	14,75	14,75	syno, 50 kg	2,60-3,00	2,60-3,00
lane symjo	340-345	340-345	rżana ſtoma	1,00-1,30	1,00-1,30
bróch	—	—	pšeńč. „	0,85-1,25	0,85-1,25
pjeluſki	32-35,00	32-35,00	wowsna „	0,85-1,05	0,85-1,05
	21-22,00	21-22,00	jeċna „	0,85-1,05	0,85-1,05

Płaćizny rěznego ſkotu na Drježdźańſkich ſkótnych wikach.

14. novembra.

10 wół., 7 byk., 20 kruw. a jałoje., 556 ćelat., 68 wowc., 406 swini.

Płaćizny za

ćelata: 1. 84—88, 2. 76—82, 3. 65—72;

swinje: (přez 300 pt.) 68—70, 2. (240—300) 65—67, 3. (200—240) 62—64, 4. (160—200) 58—60.

najprjedy dokładnje swój ſad pſchehlad[illegible] ſo mohł na wſchěch ſchtomach fuſikladium nadobo ſtr[illegible]. Hewak jemu njeby dźěło wjele pomhało. Tajte dźěło pak njeje jenoż radſomne, ale je nuſne. Hwak ſo nam khorosćo na zyku ſahrodu wupſchestrě.

Jako najlěpſche a najtruchliſche jabłuko je ſo pryngzowſke jabłuko wuznokaſało. Weſtemu hoſpodarjej w naſchej wokolinje wone hižo na 30 lět dołho wjele njeſu. A pſchezo hiſchće ſo ſda, ſo dołho wjele płodow ponjeſe a dołho wudźerži. Je woſebje na naſche podnjebjo derje ſmuczene. Wudźerži ſamo na 60 lět a njeſe nam płody ſ najlěpſchim wunoſchkom. Schtom ſo woſebje dołho młódny a cźerſtwy dźerži. Też tak bórſy pod rakom njecźerpi. Wſchě ſchtomy nam kóžde lěto njenjeſu. Pryngzowſke jabłuczinny pak nam pomérnje kóžde lěto njeſu, tak ſo możemy kóždne lěto ſ dobrym wunoſchkom liczicź. Nimo toho ſu ſchtomy, kotrež bjes dožahajzeho hnojenja kóždne lěto njenjeſu. Tohodla dyrbjeli naſchi hoſpodarjo abo ſadarjo tutym jabłuczinam wjazy kedźbliwoſće pſchiwobroczicź. Hewak kóždenu ſadowemu ſchtomej w kóždej późe njehowi. Tuta družina pak je naimjenje wuźiwaza.

Pčołarſtwo.

Symſle wulětowanje abo cźijcźenje pczołow.

Druhdy mamy w dezembru abo januaru nětkotre cźopłe dny. Prajimy ſo je wonka kaž nalěcźo. Na taſtich dnjach ſo pczołki rady pſchelecźa, ſo bychu ſo wucźiſtili. Pczołki žiwja ſo zyku ſymu ſ toho, ſchtož ſu ſebi w lěcźe nahromadźili. Sa tón zyk cźaſ pak ſo njetrupródnja, ale ſdźerja wſcho pſchi ſebi. Hdyž je potom rjany ſłónczny dźeń, ſłada pczołka, ſo by mohła wuleczecź a ſo wucźiſtiłoſć. Na taſtich dnjach mamy pſched kołcźom měch na bok ſeſypacź a něſchto ſłomy nadźacź, ſo bychu ſo wulětowace pczołki pſched kołcźom ſydnycź mohłe. Njemóża ſebi pczołki dowola ženi wuleczecź, puſchcźa wſcho w kołcźu a ſkhorja na bźeńzu (Ruhr.) To je ſ kataſtrofu ja zyły kołcź. Wſche pczołki ſahinu. Tohodla dyrbimy pczołkam pſchiležnoſcź ke wuleczenju poſkicźicź. Wyniemy-li, ſo dźedźa pczołki ſe kołcźa, pſchidamy jim hnydom něſchto roſpuſchczeneho zokora. Tak ſo pczołki poſnjinja a móża derje pſchelecźecź a ſu potom cźim cźerſtwiſche, ſo móża ſaſo dołho w kołcźu wudźerżecź.

Naſchmu mamy ſłabe roje ſniicźicź abo ſ druhimi ſylnſchimi ſjednocźicź. Na ſtamźne waſchnje woſyroczene. Tajte ſo k pſchezynowanju njehodźa. S nimi je ſchkoda cźaſa a dźěła. Jenoż ſylne pczołſtwo maju pſchezynowacź. Sſłabe nam ſahinu abo tak ſeſłabnu, ſo nałěto k niczomu njeſu. Dyrbimy je na ſcźehowaze waſchnje ſ druhimi ſjednocźicź. Na rjanym ſłónczynym dniu donjeſemy kołcź ſe ſłabym rojom pſched pczołeńz. Najprjedy mamy pczołki derje naſtwocźicź a k tomu hiſchće ſ roſpuſchczenym zokorom pokrjepicź. Pſched pczołeńzom kołcź wuzynyamy a pczołki ſo do druhich kołcźi roſłětaju. Druhe pczołki je rady pſchiwoſmu, ſu-li ſ mjedom abo ſ zokorom pokrjepjene. Hewak je ſłónzuja. Tak ſmy ſłaby rój wotbyli a druhe roje ſ tym roſmnożili. Schkoda mjedu a zokora, kotryż ſłabemu rojej w ſymje wudawamy. Je-li niz prjedy, nałěto nam tola ſahinje.

Praſenja a wotmołwjenja.

Praſchenje: Mam 3 ſchtworzołowe metry wulki kurjeńz ſa dźeſaćź kur. Nětko je kurjeńz połny wſchow. Sſym do kurjeńza wjele wapna nazypał. To pak pſchecźiwo wſchitkim nicźo njepomha. Kak bych mohł kurjy a kurjeńz najbołe pſched tutym njerjadom wucźiſcźicź. Kurjeńz je ſe tſjoch ſtron murjowany a ſ jeneje ſtrony ſ deſkami ſabity.

Wotmołwa: Pſchihotuje ze 10 prozentowſku mordacowu roſpuſchczelinu a wutrekpeze a wumajaje kurjeńz ſ njej dokładnje. Mordacz njeje jedowity. Poſpſchicźo kurjeńz ſnowa wobělěze a pſchidajze do wapna něſchto zellokre-

[illegible] ſo by [illegible] ſo ja to, ſo mója ſo derje pepſelicź.

Praſchenje: Mam tſjelětneho krótkokołmateho takla. Tón hižo dłeſchi cźaſ lima. Hačrunjeź pak jeho doſcź cźi ſtoho dźerżimy, dha tola njemóżu linanju ſadźěłacź. Mózu pſchecźiwu tomu něſchto cźinicź?

Wotmołwa: Pſchicźinny linjana pola waſcheho takla móża wſchelake byc. Dawajze jemu ſ pizu něſchto ziwinoweho wapna (Vitakalk). Nimo toho cźaſcźiſcho w limej wodźe kupajze, ale potom w cźopłym wutrjuſchcźe. Kupcźe ſebi też nimo toho hiſchće w lěkarni kožmow roſtowe eſenzu (Haarwuchsessenzu).

Praſchenje: Moja jednołětna beja (Hündin) ma na brjuſche cźerwjene blaki, ſ kotryż ſa nětorze dny male pluſkerje naſtanu. Druhdy po ſdacźu ſażija, ale ſa krótki cźaſ ſo ſaſo pokajaju. Wokoło praweho wócźka ma beja hiſchće ſuchu liſchawu, kotrež cźaſto kravi a njecha ſażicź. Wócźko pſchezo ſłyſuje, ſzyła ſtoczo malo żerje. Kak mohł tomu wotpomhacź.

Wotmołwa: Waſcha beja ma ſnadź nětajku pſchiżiwnu tożnu khorosćo. To pak móże ſo jenoż pod mikroſkopom pſcheppytacź. Pokacźeze ſtoczo woſebitemu pżyrźnemu lěkarjej (Hundeſpezialiſt.) Hdyž liſchawa na woku ſażije, *njebudże też wócźko wjazy ſłyſłowacź.*

Praſchenje: Mam ſahrodu, kotraż mi lětża dozyła niczo pſchinjeſła njeje. Korjenje roſtlinow, kotrymż ſym we njej ſył a ſadźał, ſu tkětro roſtłe, njeſ ſym ſo ſwjeſchemu dźěl, ſdonk a kopjena, ſłabe a male woſtachu. Sſym hewak pſchezo ſ konjazym hnojom hnojił. Loni pak ſym město konjazeho hnoja ſyrikowy ſchtapik (Schwefelamoniak) nanjetał. Kotry hnój je tkmańſchi, ſo by mi ſahroda ſaſo njeſła.

Wotmołwa: S khłomnej winu waſcheho njetwiſpecha w ſahrodźe je po prawom khłódne a włożne nalěcźo a makre lěcźo. Nimo toho pobracźuje w późe waſcheje ſahrody wapno. Pſchidaj naſymu, njeſły-li hiſchće ſahrodku ryl, pot punta wapna na kóżmy meter. Wapno ma ſo kóżde 3 lěta ſaſo pſchidawacź. Chcźeze-li pſchikupny hnój pſchidawacź, pſchidawajze k dużynkej ſyrikowym hnojam (Schwefeldünger) hiſchće draſtło (Kali). Macźe-li krutwjazy hnój doma, dha radſcho jónu ſ truwjazym hnojom waſchu ſahrodku pohnojcźe. Tón ma wjazy humuſu we ſebi. Też pjerſchcź ſ kłazijcźeza mózecźe nakłožowacź. Nimo toho roſtliny cźaſto wobkroupjeze.

Praſchenje: Mam mjes ſwojimi jahodkowzami a niſkimi ſchtomami wſchelaku trawu, kotruż pak kóży rady njeżeru. Mam ju ſniicźicź, a kak, je-li ſchkódna.

Wotmołwa: Waſcha trawa je ſnadź kiſaka, dokelž tajku kóży njeżeru. Tute trawy drje maju wutki, ale ſa to maju wjele tſchemikoweje tkałiny. Tohodla njeſłu khmana piza. Najprjedy wſchón dorn nětkole naſymu pſcherycźeze, ſo by pſches ſymu derje wumjerſnył. Na to wapno ſwjerdna pomjetajcźe. Nałěto w haprleji abo w meji, ſa tym hacź je cźaſ, nowu trawu mjes ſchtomami a krékami woſyjcźe. Dobre trawy ſu mjedoka (Honiggras), cźerwjena liſchcźa łopuch (Fuchsſchwanz), wódna powódnizc (Raygras) a podobne. Nimo toho pohnojcźe ſ Domaſchowej mucźu, ſuperfoſfatowm, draſtkom a łódzikom (Salpeter). Potom budża waſche kóży ſ travu ſpokojom.

Praſchenje: S taſtim ſrédkom móżu ſchcźerjeńz abo cźerwjenu liſchcźu wopuch (Fuchsſchwanz) na łuży doſpołnje ſniicźicź. Mam jeho połnu ſahrodu a njemóżu jón na żane waſchnje wotbyc.

Wotmołwa: Wy ſnadź połnu liſchcźu wopuch abo ſchcźerjeńz měnicźe. K tomu ſu jenoż pomozne ſrédki. Pſcherycźeze ſahrodu doſcź hłuboko a woſadźeze tam dwě lěcźe ſażobu běrny, ke kotrymż macźe derje pohnojicź. S tym ſo njerodź ſaduży. Dyrbimy pak wobkedźbowacź, ſo ſymje ſchcźerjeńza hižo naſymu ſſhadża. Tohodla maſch ſahrodu hnydom naſymu pſcherycź. Póbła wſchě korjenje ſnubźeraj. W lěcźe pak ma ſo kedźbliwje plécź a prawje cźaſto wobkropowacź, ſo by nowe ſymje njeſeſthadżała.

Časopis za Serbskich ratarjow

Cisło 46 Budyšin, 18. novembra 1927. Lětnik 34

Welzumska kokoš.

(S wobrasomaj.)

Plahowarjo pjerjny w Hollandſkej ſu nam nowu druzinu kur wuplahowali. Na njej wulkhwaluja, ſo wjele wuzitka dawa. Ju ſu Welſumſku pomjenowali. Też do naſcheho kraja ju ju hižo pcźeżadźili, a ju ſ njej, tak rěka, wubjernje ſpokojom. Wone jara pilnje njeżu. Sſamo we wulkich ſtadlach kokoſch w pſcherěſku létnje 145 jejow ſnjeże. Póbła teho ſu jeja wurjadnje wulke. Jeja młodźicźkow mażachu w pſcherěſku 75 gram. Najmjenſcźe jejo ważeſche 65 gram. To rěka dwě jejow ważeſchej ſchtwórcź punta ako na punt dźeja jenoż 8 najmjenſchich jejow a mjetſchich něhdźe 6. Starſche kokoſche njeżu 80—90 gram. cźeſke jeja, to chże praji cź, ſo na punt jenoż 5—6 jejow dźeja. Jeja ſu wſchě normalne, to rěka, jenoż ſ jenym cźwórkom. Najſpo-

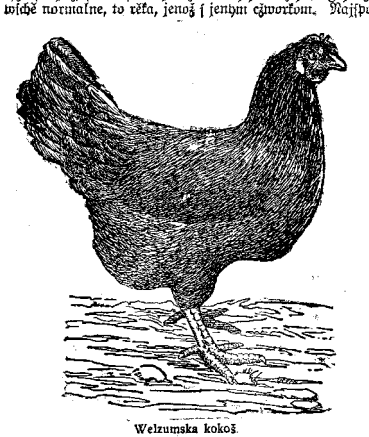

Welzumska kokoš.

dźiwniſche na tutych jejach je, ſo ſu brune kaž ſhoſej, też krewcźerwjene njeżu nětkotre druzíny. Druhdy ſu drje bóle jaſnocźerwjene ale pokryte ſ cźemnymi abo ſo ſybolazymi krjewcźerwjenymi dypkami.

Tutu Welſumſku kokoſch ſu wuplahowali kſchižuju Rhodelandſke, Barnevelderſke, Derkinſke a brune Leghornſke. S teho hižo ſpójnawamy, ſo je kokoſch runje tak njeżeſtka kaž ſo ſo lohży formi a nam dołcź mjaſa dawa.

Tohodla ſo we waſy Rhodelandſkim runaja. Pjerjo ji jenobarbne brune, pak ſłomażołte, też cźemneje kurwotwageze barby. Hrjebjeń je jednory. Nóżky ſtaj żołtej. Wuſidźyn ſtaj cźerwjenej. Welſumſka kokoſch jenoż poręd-ka. Dokelž je druzina pomérnje (berhältnißmäßig) hiſchće młodna, ſo lohży a derje pſchiſporja.

Tohodla je ſ wulkim wuzitkom, ſo ju też pjerinarjo ſo ſa to poſtarali, ſo tuta wuzitna kokoſch ſo w naſchim kraju ſawjedże. S njej doſtanjemy kokoſcj dawaza nam wulke a wjele dobrych jejow. Jenicźki ſamér plahowanja dyrbi byc ſłożeny na dozpicźe wulkich a rjanobarbnych jejow. Tohodla

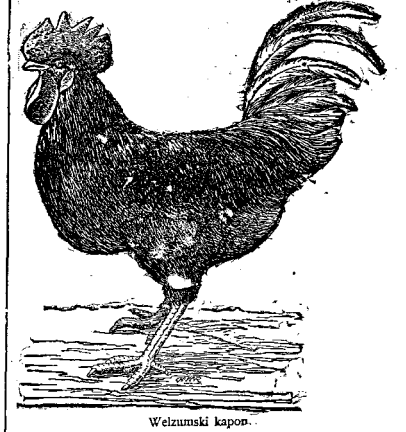

Welzumski kapon.

dla njeżměmy telko na ſwonknu poſtawu kokoſche a barbu pjerja dawacź. Hdyž plahować ſwoju kedźbliwoſcź jenicźkim na tutón ſamér ſłoži, potom ſebi hižo prawu poſtawu, to je tu najwjetſcheho wuzitkdawanja wuplahuje. Kokoſchow jako debjenki wuſtajeniżo po ſwokownej rjanoſći mamy doſcź a nadoſć. Trjebamy pſchedewſchém wuzitk dawazy kokoſche.

Rolnistwo.

Cžasto so wjele wo tym rěči, so njemamy jenje piwowarske žyta. Tola runje tak zahrodny abo niz wjele mjenje je picherěrski žyw. Hdyž njertrjebawschi pschewele njewužyjemy, tu žebi wjele žynja zakuncjemy. Na druhim městnje hustu žym ſ tym wadzi, rostlina pschi tomi telko powětra, žywtła a wložnoty nima. Tohodla rostlina žana swoistanje a njemože so klmane sorno wutworić. Druhdy žanno wjele stwjelzow w běhu rozcjenja zahinje, gu-li pschehuste. W lěcze 1926 mějachmy na tym dosć pschikłada, wobzebje w rańschich stronach Němskeje. Mějachmy jara žuche nalěcžo, tak so w žicze zyke blaki wuschnuchu. Najwjazy cžerpjachu pod tuiej nalětnej žuchotu huste žita. Zaczrunjeż pak mějachmy posdžischo dezchczow dosć, dha bě wunoschk w žlomje kaž w sornje dosć hubjene. Schtož pak měsjeske rědsche žita, mějesche lěpschi wunoschk, dokelž njeběchu tak pod nalětnej žuchotu cžerpiła.

Wunoschk sorna wěc wo wjele lepschimy, hdyž mamy rědsche žito, wobzebje schtož sorno nastupa. Też nam tajke žito ſo tak hórsky njelchnje. To je wobzebje wažne, dokelž mamy ſ tajkoho žita wjazy a thmaschke t dale mózemy je je žyczawu pobzeć. S tym wo žnj wjele mozow salutujemy. Też tudy mějachmy w lěcze 1926 dosć pschikładow, hdyž tola nimale wschě žita leżachu.

Mnohy drje zkorza, so ſ rědkim žywom niczo njedozpeča. Tu pak dyrbi ſo druhdje wina pytać. Sšnadź jeje picherědke žyli. So pak by ſo w pschichodze taſkim rědkim abo pschehuſtym žywam zadżewało, tu muſoju praktikoju wuprubowali, kajſi žyw je poprawym za naſche poměry najthmaniſchi. Najthmaniſchi žyw je tajſi hdyž njeje pschehuſty, ani picherědki. Hdyž je žito prawje ſtajnje rozdželene, to rěka, hdyž na kóžde ſtwjelzo jenak wjele městna pschipokaſamo, dha jemu też najlepje helwi. Chzemy tohodla w krótkich žadach wo kóždej druhjnje žita, wobzebje ſpomnicz. Po tym móže žebi potom kóždy ratać ſam ſwoje žynjo, kotrez chze wuſkyež pschihotowacz.

Rožka.

Najwjetschi a najwěſcheſchi wunoſchk ſ rožki mamy, hdyž na jedyn hektar (3½ morza) 70—100 kg. žynja wuſkyjemy. To płaci wjeſo jenoż za najſmyſku rožku. Sšujemy-li buſcheſche, dha nam žyw wobzebje w niej a junju, hdyž ſo wlecze pod ſuchotu cžerpi. Wschě žita najwjazy wody trjebaju, hdyž ſo wlaku. Nimale ſtwjelzo tehdom doſcz wody, dha ſo jara žłabe žynjo wutworí. Pod tym potom wěſo zdyl wunoſchk, ſchtož mnohoſcz a kajkoſcz naſtupa cžerpi.

Rola nalětneje rožli je to něſchto mało hinak. Teje wuſkyjemy optimalnje, to je najmjenje 80—110 kg. na 1 hektar. Dyrbimy tohodla wjazy wuſkyež, dokelž ſo nalětna rožka tak njepschijenkozpi jako najſmyſka. Nalětna rožka też ſymſku włožnoſcz wjazy tak wuzicz njemóže jako naſymſka.

Pschenża.

Pschenża nam najwjazy wunieſe, a je najwěſcheſchja, hdyž 120—150 kg. na hektar wuſkyjemy. Je-li nalěto pschenżu włóczimy, dha tuton wuſkym dopolnje dobaha.

S nalětnej pschenżu ma ſo ſ wuſkywom podobnje jako ſ nalětnej rožku. Mózemy pak też wokoło 140—170 kg. na 1 hektar wobzecz. S tym ſpokojazy wunoſchk dozpějemy.

Jeczmjeń.

Mjes naſymſkim a nalětnim jeczmjenjom njebě hacz dotal žanoho rozdżela, wuſkym naſtupajo. Wobaj ſo radu pjenkocjitaj a tohodla mózemy też ponětnje malo wuſkyež. Liczimy na 70—90 kg. na 1 hektar. Tónle wunoſchk naż najdobe ſpokoji a njetrjebamy ſo też bojecz, ſo ſo nam jeczmjeń lehnje, ſchtož žebi pola jeczmjenja wobzebje radu njepschejemy.

Wowż.

Wězywuſkujni nam radża, ſo njebybchmy zenje pſche rědki wowż zyli. Dokelž je wowż też wſchelaki, to rěka, jena druzina ſo lěpje pjenkocjitaj hacz nětkotre, tohodla dyrbi ſo wón jón ſej wſchelake kaſy. Sšujemy 100—150 kg. na 1 hektar. Nan ſo nam wonk radzi, to najwjazy na wjedre zalezi. Wopschejmy wjedre wonk w junium rjedka. Je-li mo tu tuni, tehdom mamy tajſi rědku huſpiſki wowż zuż najrjedſchi, a to wopak. Mamy-li rědki wowż a je-li w junium ſuchu, dha ſo na wěſcze derje radzi. K wſchomu tomu ſm nam ſoldżene lěta ſ nejſkepſchim pschikładom.

Wuczeni pak ſo liſchcze dale próżnja, ko bychu ſwdeczſi kajſi žyw je wobrawdże najlepſchi.

Sowje-li heſpodaſ rědsche žywy, ma jezdhowaze wuſ: chi:

1. Salutuje žebi žynjo a ma žynliſche ſmjelza a zjeńſche ſorna wěſte.
2. Ma wſcheſchi wuneſchk dokelž nězeſche ſmjelzo pódżinu wodu bóle wuzicz a też pódu ſtajnicžko wuczerpacz. Też njeuwożeſche ſo žito tak bórzy lehnyez, dokelž nězeſche žynliſche ſmjelza.
3. Sorno je wjele wjetſche, thmaniſche a ſtrowiſche.

Chzemy-li pak rědke žita žyez, dyrbimy ſaſo jezchowaze wunenjenja wobledżowacz:

1. Dyrbimy cžiſte a ſtrowe žynjo žyez;
2. Dyrbimy pódu derje wobdżěłacz a pohnojicz;
3. Dyrbimy też ſtajnje žyez, ſo by žynjo ſtajnje rozdżelene było.

Hdyž tole wſcho wobledżbujemy, ſmy pódu, žynjo a próżu derje naložili a ſmějemy ſpokojazy wunoſchk.

Konzervowanje zeleneje picy.

Kelko próży mamy cžaſto pschi žynowych a wotawowych žnjach ſe kuſchenjom, wobzebje w tajkich lětach, hdyž wjedro njehowi. Cžaſto ſo nam mnoho pizy ſkaſy a mózemy ju do hnoja ſwojoż, hdyž też hiſchcze wjele hódna njeje. S tym mamy druhdy doſcz wulku ſchkodu. Jeli pak ſo nam poradzi, tajku pizu hiſchcze ſkónczinje derje domoj ſkowacz, dha tola tajka piza wjele hódna njeje, dokelž je wumokana. Kelko dżěła mějachmy hiſchcze ſe wobroczenjom khoplenow atd. Kelko dżěła bě tehdy podarmo.

Tuj ſu w běhu cžaſa mnoſy na to myſlili, kak bychu piza na druhe waſchinje ſa żymu ſakhowali a ſo njebychmy telko próży ſe żnjemi měli. Tak ſapocžachu pizu do ſila nakładowacz. Pola naż w Sserbach drje je ſilo hiſchcze malo ſnate, tola wokoło Drježdżan ma ſkore kóżdy bur ſwoje ſilo. Chzemy tohodla bżenża rospominacz, kak bychmy móhli najtuſcho ſelenu pizu konſerwowacz. Najprjedy mamy žebi jamu k nakładowanju pizy natwaricz. Jama ma być wokoło 2 metraj hłuboka. Taſka jama ma ſo na taſkim měſtnje pſchiprawicz, hdżež je trochu ſa cžichim. Pſchi tym pak mamy też na to kedżbowacz, ſo ſ jamu hacz na ſpódnu wodu njepſchińdżemy. Hewak by w jamje pſchezo woda ſtała a piza by ſo ſaſniła. Scženy jamy maju ſo ſ zyhelemi wumurjowacz a ſ zementom wobmjetowacz. Maja być kładle a ſ konſerwowanej macžiſnu derje namaſane. Dno ma być betonowane. Jamu pſchiprawimy žebi w prawym cžaſu, ſo by derje wuſkhnyła.

Poſnyczenu ſelenu pizu woſtajmy najprjedy dżeń abo dwaj na hromadłach leżo, ſo by ſwjadnyła. Na to ſwoſnymy ju t jamje, tam ju rozrěſamy a nakładujemy. Na to ma ſo piza ſaparicz a to hacz do 50° Celſija. Wěſo ſtomu thermometer trjebamy. Na to ma ſo piza ſaſo derje pſcheteptacz, ſo bychmy ſ njeje wſchón powětr wutłócžili. To ſo nam tudy hiſchcze lepje radżi hacz we komorkach ſ praſowanjom. Hdyž je cžopkota na trěchu wyſokoſcz ſtupika (50 hacz 60° C), mózemy naſajtra dale nakładowacz. Mamy dwě jamje, nakładujemy do jeneje prěni dżeń a do druheje druhi dżeń, tſeczi dżeń ſaſo do prěnjeje atd., doniż njeje piza wſcha. Na to mamy derje ſteptanu pizu ſ deſkami pſchikrycz a na deſki kamjenje nakłacz. Na 1 meter trjebamy 450 hacz 500 kg. kamjenow. Na to mózemy ſwjeſcha ſ pjerſchczu ſadżewacz, ſo by nam w jamje do jamy njemjerzło. Piza ſo wěſo po cžaſu we jamje ſchnje. Tohodla dyrbimy cžaſcziſko jamu pſcheſtadacz a ſaſo ſwjeſcha ſchtakby ſ pjerſchczu wupſelnicz.

Takle nakładowana piza je ſłódła. Druhdy ſo ſtanje, ſo cžopkotu 50° njedoſzpeczenje. Potom mamy nakiſalu pizu. Tajku pak ſtót jara rady žerje.

Tajſe nakładowanje pizy ma wulki wuſnam a łepſchinu a to:

1. Piza njeje wot wjedra wotwiſna a ſtót ju rady žerje.
2. Njebjerje nam telko měſtna a njetrjebamy ſo pſcheczíwo wohnjej ſawěſczicz, jako pſchi ſuchej pizy.
3. Mnoha piza nam hubjenje ſtknuje jako kukuriza, rěpowa nacz, běrnjaze ſelo atd. a cžaſto ſo nam dożyła ſtaſy. Jeli pak tajku pizu nakładujemy, dha mózemy ju doſpolnje wužicz.
3. Nakładowana piza nimale žadyn wutk njeſhubi a je jara bohta na vitaminach. Hruba piza ſ nakładowanjom ſmjekhnje. Też ſtót tak ſ pizu njebróji jako je ſuchenej. Korta ſu ſu każ wulijane.
- 5. Mózemy też zyte młodu pizu nakładowacz, kotraż by ſo hewak cžeſko ſuchiła.

Hdyž pizu nakładujemy, mózemy wjazy ſkotu dżerzecz. Krumje dawamy 12 kg. a wjazy na dżeń. Krumy wubjernje deja a maju dobre tucžne mloko. Też ſwinje ja nakładowanej pizu każ dźiwje hrabaju.

N tajke jednore waſchnje, każ ſmy wopiſali, móże też maly hoſpodaſ ſwoju pizu nakładowacz. S tym ma ſe ſwojeho ſkotu wjele wjazy wuſkitka.

Skotarstwo.

Mamy w ſymje konje wodżewacz abo nic.

Cžaſto mnoſy njewědża, hacz maju w ſymje konje wodżewacz abo nic. Tute praſchenje njemóżemy wěſo tak hnydom hjeſe wſchcho wotmołwicz. To na pomérach ſaſmych zalezi, hdy wodżewanje wadzi abo hdy je ſ wuſitkom. Pschikrodnje je wěſo hnydom ſa to poſtarane, ſo kouje naſe njeſju. Maja ſwoje kożmy, kotrez ſu w ſymje ſtulnische a cžołpliſche hacz w lěcze. My dyrbimy ſo draſczicz, ſchtož ma tón wuſtaun, ſo by ſo cžopkota njeſe naſchim cžěſkam a njes ſwonkownym wliwom pschikrody regulowała. Psches tołſty, cžopły kożuch a ſyłne kożmy, ſkoro tak bórzy njewuſtudnje, dokelž kożmy cžopkotu ſ cžěła, ani ſymu ſ cžěłu njepschepuſcza. Tutón kożuch ſ komu dopomha, ſo ſo cžopkota njes cžěłom a ſwonkownoſchu powałku wunicžki. Kóża ſo njeſmě nadobo nakhłódnicz. To cžěłu jara wadzi, każ wſchě nahle pſchemeńenjenje. Njeſe-li tute pſchemeńenjenje tak nahle a tak wulke, dha ſłoczeczu cžo pschirodnu kożuch dożacha. W ſymje ma wſchón ſtót wěſo pravje dróbne a huſte kożmy, ſchtož żadanje pſchirody w jenym pschipadże dopelni. Na druhim měſtnje pak ſo wo to jedna, hacz ma naſch ſtót cžeſzu dżełacz, tak je ſo pſchi dżele ihrjeje. W tutom pſchipadże wěſo pſchirodny kożuch njedoſzaha. Tu dyrbimy žebi ſ pſchikrywami wupomhacz. Sfoczo wodżewacz pak dyrbimy jenoż tehdom, hdyž ſmy na ſtywiu ſe ſłoczeczom dżełacz pſchełkali, na pſchikład pſchi ſwaczini. Jenże pak njeſmě cžłowjek ſtót pſchi dżele wodżewacz. Cžim bóle ſymа pak je, abo cžim bóle cžeſcžo ſo konje dżełaſe, cžim prjedy dyrbimy je pſchi ſwaczini wodżewacz. Jenże pak njeſmě konje w konjeſnu wodżewacz, khiba ſo ſu pſchepoczene. Wodżewamy-li konje porjadnje, dha ſwoſtanu pſchezo hładke. Wěſo praja, ſo ſu konje też potom hładke, hdyž je w konjeſnu wodżełamy, tola to pak ſtotej jara wadzi. Jenoż w jara ſymnych konjenzach, abo każ ſmy prjedy ſpomnili, ſu-li konje pſchepoczene, mózemy je pſchikrycz. Pſchepoczene abo pſchemoknjene konje dyrbimy najprjedy ſ wſchczom ſkowacz wurhybowacz. Parí-li ſo tajſe ſtorzo, dha pſchi tom wjele cžopkoty pſchijażdżi. Pſchicžimy wſchelakich naſymnjenjow, jako kripy, reumatiſma, žołtkowe a kutkowe thoroſcze ſu nahle pſchemeńenja cžopkoty abo powětroſcze (Temperatur). Tomu mózemy ſ roſomnym wodżewanjom żadżewacz.

S tajſeje mażſyny pak maju nekto rolne pschikhowy ſ. Najlhmaniſche ſu wěſe wolmjane. Khmane pak njeſu za platowe, dokelž ſu tajſe pſchezo wólſne a trochu ſymne. Mnoſy žebi je khowała, ſo ju łóſje. Tola na to wjele njedamy. Mózemy je jenoż pſchezíwo ſchczipatym mucham abo cžełcžam trjebacz. Chzemy-li w lěcze pſchepoczeneho konja wodżecz, dha je k tomu łóſha wolmjana pſchikrywka najſhmaniſcha. Njepſchemokawe pschikrywki mózemy wěſo hiſchcze dołcz nałożowacz, tola k wohrěwanju najſmy wjele njepomhaju. Wone žane dymy, ani powětr njepſchepuſcza a tohodla ſo też pót a para pod nimi we wulkich krjepelach nahromadżeł, dokelž ſo wuparicz njemóże.

Cžahaje konje po prawym njetrjebamy pſched dołcžiſom ſchittacz. Dołcžiſk ſamóh jim njewadzi. Po dżele pak dyrbimy ſnimi hnydom pod ſuche a potom dyrbimy je też derje wodżecz.

W lěcze mózemy kalunjane pschikrywy trjebacz. Le ſu pſchezo hiſchcze thmaniſche hacz platowe. Jako powpſchitkowne pschikrywy, to ſu tajſe, kotrez mózemy pſchezo trjebacz, radżimy wěſo wolmjane. Tute mózemy we wſcheſch cžaſach trjebacz.

Warunjenmy pak ſ zyła naſchich hoſpodarjow, ſo njebychu žwoje konje w ſymje pſchezara ſabahſeli. To njeje le, prěnjomu ſtrowe a ſ druhemu je pſchezara ſapſeliczemy. Wſchcho pſches měru wadzi.

Hdyž howjaſemu ſłotej łóchła do wócžka paduje, mózemy ju deſe ſ dróbnym ſokorom wositroniecz. Zokor mózemy ſ małej ſtykaczku do wócžka puſczicz. Wěſa dyrbimy ſo pſchi tym kedżbliwje ſadżerżecz. Jedyn njech ſkoržo pſchimnje ſo ſy naż njeſbodło, dokelž runje zokor we wócžku ſłoczeczu derje njeczini. Sa někotre minutſchiny mózemy potom łóchtu ſ wócžka wotſtronicz.

Pola ſalojzow

druhdy po wocželenju wumjo ſacžeka. Hdyž ſo tole ſanjerodži, mózemy žebi cžaſto doſcz ſcſchkodżecz. Wumjo ſtwjerdnje a móże ſamo k ſetjenju dóńcz. Tu pomha najbóle cžiſczenje wumja a wobzebje dopolne wudejenje. To mamy wſchędnje po zyzanju cželecza wukonjecz. S tym žebi też dójku ſamu ſlepſchimy. Jeli pak wumjo tola ſacžeta, dha mamy je ſ liwkej wodu wumycz, derje wótrecz a ſ kafrowej ſalbu namaſacz. Derje cžini też, hdyž wumjo ſe ſmjetanu namaſamy.

Sadarſtwo.

Dobre jabłuka ſa naſche poměry.

My wěmy, ſo ſo też wſchě jabłuka pola naż njeradża. Dobra družina jabłukow ſu „Prinzowe jabłuko“. Je to dobre ſymſke jabłuko, kotrez ſo nam dołcz kołko dżerži. S rědka hdy je ſ juſiſkadiju nadpadnene. Juſiſkadija je trupawoſcz na žadje, kotruż móżemy wobzebje na kruſchwach wobkedżbowacz. Tak bórzy hacz je nalěto liſzo wubito, ſo hižo pokaſuje. To ſo kóżde lěto wospjetuje, jeli w prawym cžaſu njeſaſtracžimy. Je to hribik, kotruż tutu khoroſcz ſawinuje a dyrbi ſo też na tajke waſchnje ſniczicz. Płody bywaju pschezo hórſche a ſu tłónczinje tak hroſne, ſo je wjazy wuſkiwacz njemóżma. Pschcežiwo khoroſczi ſo wobaraimy, hdyž wſchě tute liſzo tajſeho ſchtoma naſymu ſpalimy. Zuky ſchtom mamy nalěto ſ bordeauſkej juchu krepicz. Tu žebi tak ſkipriwarnimy, ſo žebi něhdże w ſelowych klamach bordeauſku měſchenku kupimy. S njeſe ſmēſchamy 2 proz. do wody, to je 2/10 litra do 10 litrow wody. Schtom mamy wobtrjepicz, prjedy hacz nalěto wubiwa, prjedy hacz kſéje a hdyž je pschekſél. Dale mamy hiſchcze druhi krědk pſchecžiwo fuſiſkladium. Do 50 litrow wody roſmēſchamy 2 kłogr. kopriwego vitriola a w jenym druhim ſudobju roſmēſchamy 2½ kg. wapna w 50 litrach wody. Wobaje derje pſchemēſchamy a potom mózemy juchu każ ſmy prjedy ſpomnili, na ſchtom krjepicz. Schtóż telko njetrjeba, njech jenoż pokojzu ſpomnjeneje juchi nałožuje. Njech

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaca měsačnje we wudawarni 3.– zł. pj., na pósće a pola dowórnikow 1,20 zł. hr. Do wukraja 16 Kč. Kóžde čo. płaci 10 zł. pj. Wudawa a wósć: Smolerjec kniharnička a nakładnistwo, zap. dr. z w. rak. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawětki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedaj, płaci so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobčežnje so stajace nawětki a tabele so wyšše wobličuja. Za reklamowy rjadk płaci so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. n u

Čisło (Nr.) 269 — Budyšin — Sobotu, 19. novembra 1927 — Bautzen — Lětnik 86

Sakski sejm přećiwo njewobkedźbowanju swojich wobzamknjenjow.

W sakskim žejmje so schtwórtk s wobčežowanjom socialdemokratow sabjerachu, so knježerstwo njeje žejmowe wobsamknjenja wuwjedło. Tele wobsamknjenja poručuja so na nuzowu pomoc za dźěłacerjow w statnym hajnistwje, na dźerženje wučobnikow w rěmišlnje, na samkanje klamow w Lipšku na maćowych njedźelach, na płacišnowy porjad lěkarjow a na dźerženje 48 hodźinskeho cžasa w sakskich dźěłarnjach. W dwěmaj namjetomaj socialdemokratow dale porokowachu, so so tež žejmowej wobsamknjenji njejsći přihewjedźej, po kotrymaž dyrbjesche so 3 155 000 za dojtawarjow spomožnišćeho podpjerania wudać a so hamodruhim dźěłacerjam za cžas njedźěłanja hač k porjedej jako wobsebita přichiwnosć wšchodnje 1½ hriwny dawać. Knježerstwo so prajscheja, cžehodla njeje tele wobsamknjenje wuwjedło a je napominaja, je hjes kombjenja přihewjesć.

Sapósłanza socialdemokrata **Liebmanna**, kotryž wobaj namjetaj rozkrući, žejmowy přichedźowa dwójzy k porjadej jawaše, dokelž knježerstwo swałtowe wuzmješchenje žejma porokowaše. Přejedawšchi hospodarski minister dr. Willhelm je so dla njetymanosce dyrbjał wosttronić. Dokelž po wustawje móz s ludu wuthadźa, je knježerstwo z njewobkedźbowanjom wobsamknjenjow ludowho zastupjerstwa wustawu tranjło a kohodła na wobstorźbnu lawu žłuscha.

Starý sozialist **Beuthe** so knježerstwu woprascha, schto je so k přichewjedźenju žejmoweho wobsamknjenja staro, po kotrymž ma so dźěłacerkam, kotrež su porodźile, wosebita pomoc dawacz. Praji, so situazne wobcežnosce znaje, we kotrychž je Sakska, měni pak, so dyrbja so wobsamknjenja přichewjesć, kotrež su so za wobydlerske worschy, we wosebje hubjenych wobstejnosćach so namakaje, přisjahe.

Hospodarski minister dr. **Krug z Nidda** w knježerstwowym mjenje wotmolwi, so hospodarske ministerstwo njeje wukas wo dźerženju wučobnikow w rěmišlnje wotstronilo, dokelž je swjatk němskich rěmišlnich pomocnikow postajenej wuprawje wuraznje přichilošowak. Sćesnjenje wobsamknjenje wo samknjenju klamow w Lipšku na maćowych njedźelach je so wuwjedło. Wo nowych namjetach na wocžinjenje klamow dyrbi so w porjadnym chodźe instanzow rošsudźić. Wokrjesne hejtmanstwo je jako druha instanza wocžinjenje zigarowych, schokoladowych a konditorskich klamow dowolika. Přicherčiwo tomu je so dźěłacerske zwjazki hórschile. S nimi jednaje je ministerstwo na to pokasało, so su městne potrěbnosce za rošsudźenje rozrisnale. Přiedy hač dale zakroči, dyrbi ministerstwo statistiske podłožki wo wobkedźbowanju njedźelskeho dźěła wocžakać, kotrež hač dotal njeje doschło.

Wyschi knježerstwowy radźićel dr. **Mentzner** praji, so so nuzowa pomoc statnym kajkšim dźěłacerjam dla khěrych wobmyslenjow njeje wobla wuplacžeć, dokelž móžeše so po přestajenach němskeho stata nuzowa přichiwnosć jenoj sarjadnišim dźěłacerjam wuplacžeć. K žejmowemu wobsamknjenju **za zawjedźenje wobsmahowanskeho dźěła we sakskich dźěłarnjach** dyrbi so na to pokazać, so so w dźěłarnjach po zasadach privatneho hospodarstwa dźěła. So bychu wone so mohle z konkurrencu měrić, dyrbi so dźěłarnjam wěste wothilenje wot wobsmahowanskeho fonja přichilowjeć. Dźěłarnišći cžaš je so z dźěłacerskimi zwjazkami je zrěčenjem postajił.

K napraschenju placžišnoweho porjada krajnoho ministerialny radźićel **Brzesius** praji, so je so Sakska pruškemu placžišnowemu porjedej přichilarnika. Pruška je we inflazišnim cžasu lěkarske placžišny wo 20 procentow puwyschika. Tomu je so Sakska přichilarnika. Dokelž je Pruška za 1927 porjedźiła, so ma wotrjad wospodarjej, njeje Sakska mohła wotrjad wobłhowacz.

Wo namjetach k **mjdowemu wojowanju w brunizowych stronach** socialdemokrat **Herrmann** namjetuje, so dyrbi knježerstwo ho prózowacz, so bychu so zadanja přichilnišnych dźěłacerskich zwjazkow k wowenu wuprawanju mjdowych wobstejnosćow w přjedźenimišim brunizowym hórnistwje dopjelnile. Też zadanja w sakskich dźěłarnjach dyrbja so dopjelnicz.

Wuznawańska šula po němsko-statnym šulskim zakonju.

W dźěłanišim wubjerku němskeho žejma je so po wotpokazanju socialdemokratiskich a demokratiskich přchemjenjenskich namjetkow po namjecze knježerstwowych stronow paragraf wo wujnawańskej šuli se słědowazymi žadanji nahrajał: Wujnawańska šula k přichijimanju dźěci wšitkeho wuznaća služi, za kotrehož zhromadne žadanje nawodźenja towarstwo wobstoji, kotrež ma w poćežnym kraju prawo šulskeje zarjadnosće zastupowacz. Schula je tež dźěćom podobneho wuznaća wotewrjena. Wobsedźitych přichicžnowo dla móža so tež druhe dźěći šaschulowacz. S přichijećom takich dźěći schula charakter jako wujnawańska schula njeshubi.

Statne wudawki a dochody Pruskeje na lěto 1928.

Pruski hospodarski plan na lěto 1928 je so dźenża statnej radźe přichedpołožił. Dochody dyrbja wschu hromadże wunjesć 4047 milijonow hr. porwjo 3645 milijonam we lěcze 1927, wudawki wschu hromadże 4121 milijonow porwjo 3645 w lěcze 1927. Po tajkim je 74 miljonow k přichibrkej trěbnych. Tele 74 milijonow budże Prusa wot němskeho stata k wurunanju swojich wjetšich wudawkow za misnu sastojnikow žadać.

Amerikanska požčonka za sakske ratarstwo.

Kreditny wustaw Němskeje zentrkeje banki je herbitskrajnemu ryčerstwu kreditnemu towarstwu w Sakskej summu 5 cžesce amerikanskeje požčonki poklicził, so bychu so najnuschnische potrěbnosce ratarstwa spokojšte. Dań lětnje 6 procentow wuczinja. 1 procent ma so lětnje přichi 38 lětnym wotplacženju wotplacžicz. Wódła požčonkow je amerikanskeho kredita so hischcze zydom prozenitke stoło heiwnowske sastatone listy herbitskrajneho ryčerstwa kreditneho towarstwa přichisłoweja. Dalsche je shonicz pola sarjadnistwa herbitskrajneho ryčerstwa kreditneho towarstwa w Lipšku, Blücherplatz 1.

Falschowarja banderolow Köhlera sajeli.

Pruscy žandarmoja su dotho pytanoho 53 lětneho litho-grafa **Josefa Köhlera z Budyšcina** sajeli a přichepytowanskemu sudnikej w Sprjewju přichepodali. Köhler je pjeca zigaretowe banderole falschował. Jeho su přiedy raz dla falschowanja pjenjes k khłostarni sahudźili. W l. 1925 wón w khłostarni cžežko sthori a so tehodła nahlwinje na dowolenju puschći. Tule zkładnosć wón k cžeknjenju wuzi a so potom hnydom sahu da gnjezcžo falschowarskeho dźěła da.

Se zhromadnym žłěbjenjom Drježdźanskeje kriminalneje policije, kotrež kluži pola krajneho finanzneho hamta w Drježdźanach a Prajskeje kriminalneje policije su hischcze mohli někotrych sobuwinikow sajeć. Köhler je we pokładnim cžasu też cžežkokwalitne slokónowske bankowki falschował, z kotrychž su so wjetšche dźěły w bankach we Drježdźanach a Wrótšławju přichemjenike. Dale je so Köhler s falschowanjom pjeczhrivnowskich papjerjanych pjenjes rentšeje banki saběrał. Sšěskenje njeje hischcze skónčene. Köhlera su do Drježdźan přchewjesli.,

Awstriski swjatkowy kanzler Seipel wo cžeßnych znamjenjach.

Sozialdemokratiizy sapósłanzy w awstriskej narodnej radźe su so sa spožcženjom awstriskich cžeßnych znamjenjow sa němskich statnikow wobhonili. Swjatkowy kanzler dr. Seipel je na jich prašenje wotmolwił, so po **jeho informazijach wustawa Němskeje spožcženje cžeßnych znamjenjow njeslałuje.** Szyła njebychu so smjeli w Awstriskej hižo dla přichicžnow internazionalneje zdwórliwosce do tehole praščenja měschcej. **Też by so w zyłym špercže jako njezdwórliwosć wobhładało, hdy bychu so spožcženja cžeßnych znamjenjow na němskich statnikow** wostajili, a by s přichicžnim njelubych wuložcnjow było, kaž so přchecželstwo mjez Němskej a Awstriskej njeby tak wusse było, kaž wopraudže je.

Marschallej Piłsudskemu so franzowska wojerska medailla spožcžila.

Wožebity pósłanz franzowskeje republiki, marschall Franchet d'Esperey, je do Warschawy přichijeł, so by ministerskeho přchedsydu marschalka Piłsudskeho s nastupischchim franzowskim wojerskim wusnamjenjom, s wojerskej medailku, wuprchichił. Zyte pólske knježerstwo, franzowski pósłanz, hohustawy franzowskeje wojerskeje mišnje a někotři wyšozy pólszy offizjerojo běchu přchi zerwonije přchitomni.

Kommunistiski strach w Francowskej.

Na kritiku w deputěrtskej komorje wo wudawkach za wójnske łódźstwo je łódźstwowy minister Leygues njedawno wotmolwił: Nowe francowske łódże su wočakanja dopjelnile, kotrež su k nim měli. Francowska je wot augusta 1926 lohke přchichłaki do wukraja a kolonijow pósłała, a tele jěchu njejsu, schtož material a muzstwo nastupa, přchicžinu ani k najnuschnischemu porokej dale. Wo podawkach w łódźstwowym jastwje w Toulonje a wo demonstraziji muzstwa přchichłaka „Erneste Renana“ minister praji: **Naležce demonstrazije ma so w stajnej přchichwatanej komunistiskeje fronty pytacz.** S Moskwy do Francowskeje pósłani agitatorojo mogu přchede wschém nadawk, francowske wójske a łódźstwowe wojerstwo mogu desorganisowacz.

K kommunistiskim sapósłanzam po wobnowjenskej Leygues praji: **Njetajcže je dže se swojimi wotmyslenjemi. Kšěry přchěd je wam prawy, nasłuchnjcž přchedsłajenych sniczcž.** Kopicže na nich přchihódźenja a wušměchowanja a pytacže jich też w jich žiwjenju franzej. Prajcže, so, hdyž so wam njeporadźi, zběhnje marrojow łoudźcž, so wam z najmjenscha poradźi, přchedstajenym powołanje hwobdźicž. Mysličce hrdi, so po tymle puczu wójnske łódźstwo desorganisowjesce. Praju pak, so niz jenoj w jajinje wójnskeho łódźstwa, ale też w jajinje młodych matrosow a jich žiwjenow tónle posyw desorganisazije njepřchihłosnje.

Biskopa w Minsku dla podkład spionaže sajeli.

Kaž so z Minska powě, je so tamnišchi katolski biskop Sslostkan wopor njekrizomneho manewka sčinił. Sšrjedu wjeczor młodaj człowjekaj z biskopej přchihódźeschtaj, kotraj prajeschtaj, so staj Polakaj a wo přchenowanje prošeschtaj. Hdyž be biskop zuseju přchijeł, agentoju statneje policije přchihódźechu a dom přchepytachu. Pola młodeju čy wjekow papjery namakachu, kotrež dyrbjachu za špionaju Pólšu služicz. Młodaj człowjekaj staj wopraudže agentaj statneje policije. Biskopa su sajeli a do Minskeho jatnowjedli. Jeho dla połěkowanja špionaji za Pólšku wosforza. Jemu gmjerine khłostanje hrožy.

Amerikanski prezident za bronjenje na morju.

Prezident Coolidge bě schtwórtk s hoscžom unije Lagne, wukasowcha Kuba, w Zeladatkiji. Přchi hóscžinje wšitkeje Coolidge rěcž. W njej nadawki mjenowasche, kotrež na stacżana Sjednoczenych statow cżakaja. Do nich Coolidge liczi **„wutwarjenje wójnskeho łódźstwa** z rosumnoženjom liczby khcžikazow a podmórskich cżołnikow a podpjerzanje privatnych łódźenjow přchi twarjenju spěchownych tworowych łódźow, kotrež móža so jako pomogne wójnske łódże wužicz. Też dyrbi so lětarstwo spěchowacz. S najnawažnischim nadawkom je, nětčischke hospodarske wobstejnosće sakhowacz. Coolidge so rajnje přchecžiwo **sniženju schitanischich słow** wobrocži.

Prezident potom žiwjich krajanow přched **strachami bohatstwa** warnowasche. Stawižny su polne přchikładow, so su **ludy w swojim bohatstwje zadušnje.** Wjetschinu amerikanskich měšcžanow wschak wě, so je straschne, kmjeho pjecz a so wěsce do sahubjenja wjedże.

Sso zwonkownej politizy přchichwobrocžiwschi Coolidge wušchny, so maja Sjednoczene staty přchichwaczy sajim rosnoženje internazionalneho położenja: **„Bóle dyžli hdy přjedy naš dźenża** wobstejnosće we wukraju sajimuja přchetoż s našcheho kraja so njepřchestawaja rěka naschej nalutowaneho samoženja do wschěch dźělow świeta wuliw. Njedźiwajcž teho žiwy so wostajili, **by do domjačych wobstejnosćow druhich krajow měschcej,** přchetoż žiwy žebi nizjenoż sajimow, ale też nuznosce wědomi, so dyrbi słódny lud žiwéj wobjeć sam wutworicz.

K tomu so přchisamknywschi president, kotremuž khudobne hohustawy wjepschestawajcž přchichłoženiu, na to pokasa, so so hospodarske zwjazanje Sjednoczenych statow s pokodnischej Ameriku w přchichodze přchezo wutwori. Tu by so cžim skerje dozwóliło, hdy by amerikanski kapital kčarske cžary a wobłhodne dróhi k khłownym statam poknóznej a pokodnischeje Ameriki přchichrawił.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Sobota, 19. novembra.

* **1656** Abraham **Frencl**, pozdźišo farař w Šunowje, wulki serbski wučenc.

Kak rjenje hišće kóžeje,
A wóčko zwjesela,
Kak lubje so tu směje
Tych kwětkow późnička!

Njech k swjatokej też zwoni
Khod lěta spěšniwje:
Płuh nowu hrózdu honi
Za nowe žiwjenje.

Preč njewjedrow su zloby
A trašne hrimanja;
Tak też nam do wutroby
Měr Boži přikhadža. H. Zejleŕ.

Njedźela, 20. novembra.
23. nj. po swj. Trojicy. — 24. nj. po swjatkach.

Swjedźeń zemrětych.

1551 žada sebi hamtski wukaz, zo bychu so wobdarjeni hólcy na šule słali.

Njechći sej ćežko, hdyž někotŕi wo tebi złě mysla a powědaju, štož njerady słyšiš. Ty dyrbiš wěrić, zo ajeje nichtó słabši dyžli ty. To njeje mała wobhladnosć mjelčeć wo złym času a so znutskownje k Bohu wobročić a so njedać mylić z čłowjeskim sudźenjom.

Domaš Kempenski: Kročenje za Khrystusom.

*

— **Wo wjedrje.** Wječera wjeczor w 7 hodź. barometer 750, hygrometer 0, thermometer wo dujo 0. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 752, hygrometer 0, thermometer we nozy —2. Wuhladu na mało so pischmělnjace wjedro. — Po wšěm šacu naše wjedro swój wobstajny kurs hač dale zachowa. Móže być, so syma hišće trochu krućišo zapischimnje. Do Staškeje je so njenadźijo syma nawalka. We wischelakich městach hač do 9 stop. symy zajdźachu. Też w Nowym, tomle nětčo wječnemu nałožu, je mjerjło. Wašeń bluwaza hora Bejwo je so šnjehom pokryła. To tam też najstarši ludźo njepomnja. — Jutrje. Zmjertnu njedźelu khłodźa štórkróć na 7,32 hodź. a khowa so 3,59 hodź. Měsacŕ khłodźa rano 2.17 hodź. a khowa so popołnim 3,01 hodź.

— Nasch wjedrowuknjomy ma za nowu tydźeń tute wjedro za možne: Njedźelu a pónjedźelu rjenje. Wutoru a štwórtk rjeńšy. Schwórk pak šnjeh pak dešcheńk. Pjatk rjenje. Sobotu dešcheńk pak šnjeh.

— Po thodźenju hospoda a njebjeskich znamjenjow: Njedźela a pónjedźelu dobrej za buchowne prózowanja a wunamakanja. Seniferenje je wótre. Wutora dobry dźeń za pischemyšlo, tola hrožu seniferenja, wichory a wischelake katastrofy a rozsuchnjenja. Sŕjeda je ichwatny dźeń za ratarstwo, hórnistwo, twarstwo a też pischemyšlo. Schtwórtk a pjatk schwerneć za šahowu a wunjerstwo. Sobota je schpatny dźeń za domjacnosć a wobkhodu.

— Po njedźelskich serwatkach dźe wyšokoczesćejšemu knjezu krajnu evangelskemu biskupu D. Ahnertej z Drježdźan wožadu we wokolinje Budyšina wopytać. Wón pischijdźe tež do žerbiških wosadow. We wosadach, hdźež němzowyšo pischewuzku pichowanku nimo, so tež rótka serbska narěč poda.

— Budyske hamtske hu wschdźene dny hač do 7 hodź. wjeczor wotewrjene, njedźelu pak zawrjene. Nówum kluzbu a njedźelu wotewrjene ma jenoh jena haptyka i wěsterym wotmołwjenjom. W měsacu nowembru je to Mischczańska haptyka wschi Khwonym i rhoschezu.

— "Dźensnische wiki mějachu rjane kuche ale symne wjedro. Na swjatnjanych wikach „o prošana trochu dyše ko-

powachu. Na kutrowych wikach płaćeschе punt butry 1 hr. hač 1,05 hr., jeja 17 pj., punt twaroha 25 pj. Sarčanych huš dźensa njeběchu pyches měru wjele na wiki pschinjosli. Sa punt žadachu hebi swjetscha 1—1,20 hr., kury a khapony płaćachu 2—3 hr. Sčemnowe wiki wobkinjeješche na dźensnischej khodźele hospoda pscheb njedźelu semrětych wěnzowa pyscha a selene halušći. Dowak so tute wiki dźensa trochu prósdnische byćź šdachu. Punt čekowjeneho kalu płaćeschе 15 pj., běleho 8 pj., roža kwětkoiteho kalu 20—70 pj. a schtuka sellerija 20—40 pj., punt zyble 15 pj., 2 wuntaj morchele 25 pj., punt tomatow 40 pj., jabłukow 20—40 pjenježkow, kruschiwow 20—30 pj., włóšćich worjechow 60 pj., bérnow 5—6 pj., zentnaŕ bérnow 4,50—5 hr. a šitr łanoho wotšija 1,60 hr.

S **Budyšcu.** Na wokuknym dnju, šalźenm sjedu, bě tu 1031 spowědnych. Mjes nimi bě 300 Sserbow. Bohaće wopytana swjata spowědź je wožebite natwarjenje a mózne schmnjachu pyches zyrkej krućische, hdźež bjes pischczełowu spěwane.

S **Bučcu.** Nasche spěwne towarstwo „Radosć" wuhotuje njedźelu 27. nayumnika wjeczor swój Cetuschi swjedźeń se spěwom a dźiwadłom. Wono poskići nam wschelake krasne spěwy pod natwjedowanjom swojeho lubeho dirigenta, kusa wuczerja Wjele. Wošebje pak pokazujemy na rjanu thutnu hru „Khodojty" wot Marje Kubaschec, kotruž pola nasch hischcze widżeli njejsmy. Lubi Sserbja, wopytajcje tutón krasny wjeczor, pschetož wopokazacje ſ tym wulki dźak naschim spěwarjam a spěwarkam, kiž ho tak pilnje a ſ wjeselom sthudźuja, w nuzinym kaž w hrosnym cźasu a jako šwérna cźrjódła naschcho drohcho naroda zobudźeła za nasche wobstacze. Slangez wulka runna žurła budze derje wutepjena a łóžy dostanje tu něšto městna. Po džiwadle budze słóschtna rejsa za młody, wjeselcy lud. Tuž pschińdźeje ſ blisha a ſ daloka a wobhladajcje žebi, schtož ho wam posliči, nuhujemy wam, so ho łóždy spokojeny domoj wrócźi.

Z **Wudworja.** Wotdźělenje za wojerske wobstaranje Kamjenskeho wokrjesneho wobstaračskeho zwjazka wotmje wutoru 22. novembra 1927, dopoldnja wot 9 hač do ½12 hodź. w Bělkec Herbskej grychée we Wudworju rěčny dźeń. Wobstaruja so zastaračske a spomožerske należnosće a přijimaju so namjety a prózdny. Potrěbni dostawarjo veteranskeje pomocy z prjedawšich wójnow móža so tam tehonmja zamelwić.

Ze **Sunowa.** Dokelž nawjetši dźěl našich leżomnoscow knjeżenmu dworej (wosedźeństwu klóštra Marijineje Hwězdy) słuša a jenož mały dźěl jednotliwym žiwnosćerjam a khěžkarjam, nimamy dźě ani jeneho hona we wsy, njemějachmy po prjedawšim honiwskim zakonju prawo swojeje honiwy, ale honiwu na-šich rozpjerśenych zahonow dyrhjachmy knjeżstwu přewostajić, a to za zarunanje, kotrež nječěso přeco dosahace. Nětko pak je po nowym zakonju też małym gmejnam prawo date, swoju honiwu přenajeć a wumělć, so je kóždy po możnosći cyłk a jena přestrjeń z wurunanej njezu. Tak staj so klóštrske knjeżstwo a naša gmejna nětko wujednałoj, zo gmejnsku honiwu twori cyły łěs „Brězwńka" a wšě pola a łuki k połnocy za wsu hač k pruskej njezy, z wuwzaćom wšěch hatow a haćeni. — Zaso je so ćwak robocźanstwa minył, ale dołho lěta je tralo, prjedy hač su sebi małe wsy tute prawo wubžělili. Spominam na ta, kak su hižom před łódźezatkami někotŕi z našich krajanow wo nje wojowali — a njejsu je dožiwili. „Serbske Nowiny" su tehdom wjele wo tom pisali. Posledńja dopomnjeńka na robocźanski cas to dołho hišće njeje, kotraž je so tak wotstronila. Mnohe njesprawne nadprawo mělo sćěhować w našich demokratiskich časach. Honiwa a serbska wjes. to je kapitl sam za so! W tym nastupanju łěi we wjele našich krajanach hišće woprawdże stary robocźanski duch. Njemóża widźeć, zo tu a tam swobodny Serb też wukonja tute prjedy jenož wjerchowske a zemjanske rjemjesło. Ně, to dyrbi cuzy knjezyk ze swojim přiwiskom našu swobodnu zemju teptać, hdyž jenož někotre fejnki wjacy płaći a druhdy karanćk piwa poskići — a mnohi swobodny naš wjesnjan je wšón zbožowny, hdyž smě cuzym knjezykam honić, kaž to naši wuwjazani prjedowniccy dyrhjachu. Też tu dyrbjało mjez nami hesło „swój k swojemu" skoro wjetše prawo dostać.

Z Ralbic. Naš wjesnjan, dźěłaćeŕ Jurij Grofic je w lěsu, hdźež pola wikowarja Bauera z Desawy, kotryž je w našej wokolinje wjele drjewa pokupił, štomy puśćeć a drjewo přihotować pombaŕ, před někotrymi dnjemi ćežko zranjeżoŕił a sebi nohu złamał a je někto na ložo sputany.

S **Khrjeho.** We Wotješchnizy fin žandarmoju dła kedźbliwosće jeneho ratarja falschowanšku centrału wuhoženu. Tuta centrała wobsteješche ſ tśoch muži, jedyn z nich běšche technik, jedyn pak kamjenjećišćeŕ. We wotnajatej pizowej kuchni jeneje žiwnosće mějachu maschiny a pitma, ſ kotrymi zigaretowe banderole w najšěršej dokonjanosći falschowachu. K temu wuźichu papjeru nemškokrajnje banki, kotruž drje šu hebi nałrandnyli. Płaty ſ cźischcenju 5- a 100 hrimnowskich papjerjanych pjenjes a cźischcenju 1000-krónowskich papjerow běchu ſ cźischcenju pschihotowane. Sćekeru mějachu tež pschihotowanu, ſ kotrejž drje chyzhu ho pschećiwo njewita:tym ludźom wobaraćź. Słóstnikow, kotříž běchu hebi tudomnu cźichu wotlekanu krajinu wuswolili, je połizija do Shorjelskeho sudnistwowcho jastwa wotwjebła.

S **Trupina.** Sjawnaj pućej ſ Rakeź do Konjeź a ze Jitka do Komorowa ho dła twarjenja mosta na Trupinjanskich honach wot 21. hač do 24. t. m. sawrětaŕ. Jědny wobthađ pokasuje ho na Komorow pola Rakeź.

S **Nitšeje.** Sapschahy pyzakitšeho mischtra Galki ſ Schprózja běsche po puću do Nitšeje. Jako sapschahej cźitały auto napyscheco pschijědźe, spłóschi ho kój. We žiwotim rosthorjenju słoczi słoczo na automobilowy khłódźaŕ a wottorhny hebi kopyto wot nohi. Słótny lékaŕ, kiž hebi snjeshoženo konja wobhładaše, dyrbješche jeho konjazmu reliniki pschepokasaćź, dokelž drje by słoczo hewak khrome wostało.

Cyrkwinske powěsće.

S Budyšcina.

23. njedźelu po Swjatej Trojicy, 20. nowembra njedźelu semrětych:

W Pětrowskej zyrkwi ma rano ⅛8 hodź. faraŕ Grohe předowanje (zyrkw. hudźba: „Hlaj, my khwalimy zbožnych, kotříž su pschećekpili," khór ſ orchestrom ſ Mendelssohnowcho „Pawola"); pschip. w 12 hodź. ma faraŕ Berg předowanje; pop. w 5 hodź. hudźbna zwjatočnosć ſ dopomnjeću na semrětych Heringskeho spěwnoho towarstwa, sthadby 17. Lišłotka a Wachowe; programy po 20 pj.

W Marijinej a Marcźinej zyrkwi ma dop. w 9 hodź. faraŕ Berg předowanje (zyrkw. hudźba: „Kotříž

Předźenak

proša kóžde žerbske towarstwo, zo by tola po możnosći protyku mješ swojimi žobustawami a mjes njeżobustawami rošcźerikło. S tym woprawdże wukonja narodny skutk, ale też ſ bohom nabožny. Pschetož pretyka je zyle spinana w nabožnem duchu. — Tuž, podajcje ho do dźěła, lubi drohi pschećelojo! — Pišajcje pschedźenkej, kelko protykow sće pschedali, so by to słonił a te towarstwa wožebje poručił, kiž jeho dźěła spěchuja. Njeje to smjerjeć tunjo — sa tajtu protyku jenož 60 pj.

Za wysoku płaćizu.

Přełožanjeźo ſ naschich łužow.
Napisała Kristina Royowa.

121] (Pokračowanje.)

Wdźina sa hodźinu so pominy, a pschecyo hischcze běschtej rjanej wóčzy žiwjłeje jandźelenej. Hrudź sbožnsche so a spadowalsche tak mérnje, so mohł žebi mysliéć, wona nječe dozyła wjazy žiwa.

Anežka H., kotraž běsche też žem ja wothładowaćku pschischła, cźujesche, so žonsta njespi, ale so jenož wulka słabosć jej sadźiwa spohladowaće. Słónczenje, we wokomiku, hdźež ho hroženy knjes Mikkawich tuho najmjenja nadźał, wotewri wona wóczi. Wonej zhładowajschej khwilku pscheb ho; potom bludźejschej w rjanej, derjeńatej městnosći wokoło, donjž njeseslazijschej ho we wobli"u starzowem tak wulkej a jasnej, pełnej błyschcźa sathadźaj.ej słónza.

„Natalija tola doma", schepetajsche še slabym hłosom. „To njeje jadyn són; ty ju po mnje pschischoł, mje domoj wsał, dadyi nano, a dasch wbohej Natalij pod wótrnej stśchu wumrěć? ! Ach, wona je dźe dołej dołho w zujbje wokoło bludźiła; ow, měj dźał!"

„Natalija, moja róża, schto ty rěcźisch? Niz njewumrěsch, ale wožiwiły pola ljubowjeho nana!" rjekny ſ łysłojtymaj wocźomaj knjes Mikkawich.

Dźiwowzne spohladowanje jeho łahola; nječhto dobre, njeschédne, ale dałeke a wyhoke se jeje wóczka na njeho hladasche.

„Wožiwicź? Sa mnje njeběwa žiwjenja wjazy na tutej zwěsće! Nano, daj mi rukn . . . . . takle." Wona je ſ napinanjom ſ swojimaj hubomaj.

„A někto wobaj wschitko swojej sabłudźenej dźiwaj."

„Dźěźo, njewotprosch, ow, njeprosch tola! Pschetož niz ni, ale ja dyrbju tebi wotprosćiwacź! Ty njebudźeschе daloko doschła, njebudźeschе-li mojeje twjerdosće było.

„Niedawny hebi winu, nano; pschetož moja twjerdosć ju twojej słajesche. Mój bymoj wobaj jenajkaj, wobaj na njeprawem puću, wobaj słuhjenaj. Ach, mój nano!"

Wona wotpewnje na nanowe łubuschkowanja a rjeknu: „Wšěm je słuhjene: žiwjenje, cźaś, mozy, na semi wschitko, wschitko słuhjene! Njewinowsć a cźistosć, zwólnene zbožo dóstaći, wschitko! Jo stejach pśhed Bohom i prózdnymaj rukomaj a Wón mje pschijża; pschetož Wón stojesche pschipadała łchiża, a na łchiżu wijaschе mój Sbóźaŕk, Jesuš, a pschikry mje je swojej krewju, je swojej dospotnej sapłuźbu. Nano, niebladaj takle na mnje; njewmyšli, so łkudnje rěcźu. Ow, mi hižo njeje horzo! Wěš ni, njebywa druhcho pozrědnika — ani w njebjesach ani na semi — mjes nami a žiwjatym Bohom, hač toho tamle na łchiżu, jenož Wón, Jesuš, mój Jesuš. Nětko mam někoho, kiž mje ženje njesłeba. Bóh, Wótc, ha ni swojeho žywa, a ja žywn Jeho pschijała na kónzu swojeho žiwjenja. Ja budźech Jeho, tonle połkak, swoje žyle žiwjenje nječej mohła, potom budźech sbożowna być mohła. Nano, nano, pschijimnuj Knjeża Jesuža; bjes Njeh sbóžnosće njebywa! Ja njemóžu cźi to lépje rjec. 40 lět žym žiwa była, dwémaj zyrkwjomaj pschiłuschała; ale nérdźo njeje ni wěrnosć pokajał, a tuž njeschym někto niczo wjazy naiwulka hač tole. „Tak je Bóh' žiwět lubował, so swojeho jenorodźenego žywa poda, so bychu wschitcźi — też ja, też ja —, kotříž do Njeho wérja, do zahubły njepschidźeli, ale wěcźne žiwjenje měli." Ja njemóžu cźi to wujasnjicź, nano, tola to wěm, so žym zmilnjeje bozpěła, a so je cźeża mojich hrěchow mi wotewjata. Bóh je mi wodał, Knjeż Jesuš je mje pschijał, ja wěm, so žym wumožena. Ja skoro niczo njewěm wo nowej bomisuje, ale ja wěm, so domoj bu, domoj, tak wésće, kaž žym žem domoj pschischła. Ach, nano, pomyšli na złowo swojeje zabłudźeneje, ale wobhładajeje bźowki, swojeho urěźajeho dźěźa! Ssym cźłowjeka je pschiścźot pytacź, schtož je zhubjene."

Wutkoba knjeża Mikkawscha bě wot dźiwneho tołka scźišćena. Jemu bě, jako by hłóš Bożi ſ ertom lubowaneje bźowki rěcźał.

„Praj mi, kak mam ja nanakacź dacź? Schto mam cźiniecź, praj?"

Tola žónsta mějesche wocźi hižo saho załwrjenej; wona zhraba, kaž bě widźecź, žiwoje mozy, hakle sa khwilu jej sahо wotewri.

„Ja žym jara złaba a njewědoma, tola praschej so tych, kotříž su hižo dźěsa ſ Khrystom žiwi. A, nano, ja mam wulku pröštwu: zawołaj moje dźěcźi, a też jeho."

„Koho, najlubšicha?"

„Korimskeho."

„Sstradź Rainera", šwéri žebi ſ tschepotazym hłosom stary snapschećiwnik.

„Ow, tón też tak dóńdźe, to žebi mysłu, wón pschińdźe, žo se mnu rošžohnowacź. Nano, wón bě stajnje se mnu bobrý a zkedźny, na rukomaj nosćesche mje pyches žiwjenje; toho žebi ja wot njeho sapłuźiła njejžym. Ale bě to hrěch."

Bolostnje satorhny to wokoło leje hubow.

„Schto bě ſ hrěchom, dźěcźo?"

„Sšebi jeho bracź; ale też žo na Korimskeho wudacź, bě hrěch. Sa mnje budźeschе lépje było, njebych žo jenje była narodźiła. Ale nź, wochzu hižo sadowólcźacź, někotre nij. Knjes Jesuš je też tónle wulki hrěch wotmył. Też hrěchnizy je Wón wodał. Ja žym tola tajka. Wón je dźe prawo mél, mi to pschedeżitacź. Tola mój Knjes je też wodał." Wo jśtnje bu cźicho.

„Nano", šaschepta wona za khwilu bolostnje, „njewotpischcźi-li ty moju pröštwu?"

„Ach, moje dźěcźo, ja chzu jich hnydom sawołacź", rjekny starz, so wurunajo. „Tola ty žebi woprawdże pschejsć, so by też wón pschischoł?"

„Jał, ja to chzu; mój dyrbimoj hromadźe porčejcź, mój dyrbimoj žebi na wujednanje rizy załwdacź."

Knješ Mikkawich napišа depyschu a wotpóšła ju; ale we žwojej porażenej duschi wschak wón njewérjesche, so ninno Margity schtó pschijdźe.

Khora, ſ mnohim rěcźenjom wustawschi japadny saho do špara. Doktor, kiž bě ſ tachantom Jurcźim pschischoł, nanaka jn wuśnjenem.

(Pokračowanje ježdźnje..)

je ſpiſſami roſhywaſk, budu ſ wjeſeloſcu žnjecz," motela wot E. Franza); **w 11 hodź.** ma farat Groſze kemſchenje dźěći; **wječor w 6 hodź.** ma ſuperintendent Fröhlich ſpowědź a ſwj. wotkasanje.

W Tuchoſſkej zyrkwi ma **pop. ½5 hodź.** farat Menda prědowanje, ke kotremuž ſo ſpowědź pſchiſamkne.

W ječeſnym haju Tuchožſkeho pohrjebniſcheca ma **dop. w 11 hodź.** ſuperintendent Fröhlich wopomnjeniſku ſwjatoczenoſcz.

Krajna ſpěrka ſa woſeſkich ſawoſtajenych a ſa wobſtaranje rowow wojakow w ſuſym kraju.

Njedźelu 20. nov. je w Ev. towaſchowni na Hornjeczkej haſny pop. **w 5 hodź.** ſa dźěći a **wječor we 8 hodź.** ſa doroſcenych ſwětkowobrazowy pſchednoſchk na Tuchoſſkim pohrjebniſcheju: farat Groſze.

Wutoru pop. ¾3 hodź. je w Pětrowſkej zyrkwi modleſka hodźina ſa njedźelnicze.

Wutoru wječor we 8 hodź. ma **w** Ev. towaſchowni farat Berg bibliſku hodźinu.

Sſrjedu wječor we 8 hodź. ma **w** Tuchoſſkej zyrkwi ſuperintendent Fröhlich bibliſki wječor.

Schtwórtk wječor **we 8 hodź.** ma farat Paul na Hrodowſkej haſny 6 hodźinu „Módreho kſchiża".

Pjatk wječor we 8 hodź. ma **w** Ev. towaſchowni farat Siegemund bibliſku hodźinu.

Tydźeńſke ſaſtojnſtwo ma **w** Pětrowſkej zyrkwi farat Menda, **w** Marijnej a Marczinej zyrkwi farat Groſze.

S Delnjeho Wujesda.

Njedźelu ſemrětych rano **we 8 hodź.** ſerbſka ſpowědź, dop. **w 9 hodź.** ſerbſke a ½11 **hodź.** němſke kemſchenje.

S Wóſtinka.

Sſwjedźeni dopomnjeſcza na ſemrětych rano **we 8 hodź.** ſerbſka ſpowědź, **dop. w 9 hodź.** ſerbſke a ½11 **hodź.** němſke kemſchenje, ſkotom dopomnjeſcza na padnjenych. Sſerbſka Pop. **w 5 hodź.** ſpowědź.

...enja.

S ... nje. (Wulka khłostanſka komora.) 120 hriwnow měſto 20 dnjow jaſtwa běſche Budyſki ławniſki ſud žiwnoſeſerjowej mandźeſkej Marziji Schusterowej rodź. Korjeńkej ſ Dobroſchcij dla falſchowanja liſtiny dla ſaſkuſby a dla ſpytaneho jebanſtwa napokoźił. Statne rěčnjſtwo běſche pſcheſcěłowo wukudej prěnjeje inſtanzy powołanje ſapokoźiło, dokelž njeběſche ſakaſ wo pjenježnym khłoſtanju prawje nakoženy a ſo tu njeſkedſeche wo ſpytane, ale dokonjane jebanſtwo. Powołowakſiſi ſud ſaſudźi Schusterowu na **to ſ jaſtwu na 1 měſaz.** Po namjeſcze ſakitowaria rěčnika Wječaka w Budyſkim pſchiſwoli ſud ſaſudźenej wupruhowaniſſi cſaſ, hdyž 100 hriwnow pokuty ſaplaci, kóždy měſaz 20 hriwnow.

§ **Krajny ſud w Budyſchinje.** (Wulka khłoſtanſka komora.) Pſchijomny wukónz ſa wobſtorjeneho pſchiniježe powołanje jednanje pſchećiwo zyhelevarjerej Korli Hermannej Schmidtej ſ Budeſtez. Schmidt běſche do ſyluneho pobłada pſchiſchol, ſo je ſo napiſcheſo někotrym žónſkim wobſaſnym niechańbiſchiſe ſadźerſal. Budyſki ławniſki ſud běſche jeho 12. auguſta 1927 **w** [illegible] **padach** wuwinowaſ, w jenym padźe pak **k jaſtwu na 1 měſaz** ſaſudźił. Powołanje ſtatneho rěčnjſtwa ſud ſaciſnu. Na powołanje, kiž běſche jeho ſakitowaſ knies rěčnik Schuſter ſ Budyſchina ſapokoźił, ſud [illegible] tež w tym padźe, hdyž běſche ſaſudźeny, [illegible]

§ **Krajny ſud w Budyſchinje.** (Wulka khłoſtanſka komora.) Cžeſke iſchchadźaje wuraſty a wumjetowanja běſche 36 lětny, we Wichowach rodźeny a napoſledy w Počapſkich bydlacy cžěſka Arnoſcht Maks Groß w dwěmaj wobcžeſowańſkimaj piſmomaj pſcheczěwo krajnoſudniſkemu direktorej Schnidtej w Budyſchinje trjebał. Lětha nałeto běſchaj Groß a jeho mandźeſka dla khromadneho ſavałarſtwa w pſchepytowańſkim jaſtwje ſedźałoj. So by ſo pad ſo porodźe mandźeſkeje kwaſtudźicz mohł, je krajnoſudniſi direktor Schnidt jako pſchedſtyda pſchiſłużneho ſuda termiju, kotraj běſche ſwopředka pſredy poſtajena, na 11. meje 1927 pſchedpołożił. Tutu naprawu, kiž mějeſche ſwoju dobru pſchiczinu, wobhładowaſche Groß ſa njeprawdu, cžiž ſo jemu ſtawa a na to naſpomnjene piſma ſapodak. Jeho powołanje ſo ſaciſnu, wołka pſchi tſoch njedźełach jaſtwa.

Ze Sakskeje a dalšich krajow.

* S Drježdżan. (Hłowne njeſbože.) Pódźeſu dopołudnja króžiło do 11:12 hodź. ſta ſo na Jurjowym namješcze hróžne njeſboże. Młoda ſłužobna hoła Fridá Pawołek, kiž na Marijnowej dróży ſtuſcheſche, cžiſchczeſche pſched ſobu wóz na dwěmaj kołomaj. S zyłeſemi nakładnemi cžežkimi cuta ſajźde do hołzu a mori ju na měſtnje. S wopſchežkowym wozom bu tež nimodnuty tajes potorſnjeny, wón pak jenoż ſe ſtohim ſranjenym wołožže. Schtó je winu na njeſboži, njeje hišcze ſnate.

* S Wulkeho Sajna. (Pſchechſchiwjerje.) W pſchechſchiwjerſkich hłoch hantiſkich wołobowu ſu tu rěcze naſtałe. Domowniſt indonneſcze radniſy cžiniſcze ſebi pjenjeſy na ſo wałcžnje, je wjetiſke pjenjeſy ſa ſónſke, kiž twarjenje cžiſtaju, do liſcžiwu ſapiſkowałe, hač běchu wone woprawdźe ſa ſwoje dźěło doſtałałe. So by jebanſtwu wujeſcz mohł, ſu interwałke w mjdowſki liſcžinach ſamt ſa ſónſky. Schulſki domownik, kiž ſamſkne jebanſtwa ſkuſzowaſche, cžiniſcze, runje nawopak. Wón dawaſche ſonam na mjzdowu liſcžinu kreſtowacz a ſapiſa hałle potom wudałe pjenjeſy, kiž běchu mjſo wyſche hač běchu ſonſy doſtałe. Tiſka należnoſci ſobrjeſi jeneho ſaſłojnika na Wulko Hajni. Tam Kałowiſkowje, kiž ſarmowaja ſa hamtiſke dźěła do ſwoje. ho dybjałka łuteſche.

* S Lipſka. (Spinałne wokhromjenje.) Hač do 10. nowembra běſche 197 wołobow na ſpinałne wokhromjenje ſtworite, 124 małych dźěći, 60 ſchulerjow a 13 doroſcenych. Wumrěło je **11** małych dźěći, **8 ſchulerjow a 7** doroſcenych. Tak je liczba wo 26 wołobow hižom błeſchi cžaſ ſamna wołtała

* S **Zwikawy.** (Spinałne wokhromjenje). Po hantiſkim wojſewjenju w Zwikawje ſkoro ſaneho ſpinałneho wokhromjenja wjazy njeje. **17. oktobra** wojſewichu, ſo je jena wołoba pobładlna, ſo je na tule khoroſcz ſkorika. **21. oktobra** bu 13ćelna hołza jako khora wojſewjena a **7. nowembra** 31ćetny muſſki, kiž w Falkenſteinje dźěła a w Zwikawje bydźi. **K njemérej** naſſnadniſcheje pſchećiwny njeje.

* S **Hirſchberga.** (Sałzo ſymſki ſport w Krkonoſchach.) Kraſnje ſymſke wjedro nawabi ſajdźenu njedźelu pſchecžełowy ſymſki ſport, ſo ſo rucže ſe ſanjemi a ſněhakami do hór podachu. Sportiſke poměry běchu tež powſchitkownje jara bobre. Sa ſněhaki wſchak ſněh hiſchcze wyſoki doſcz njeběſche, dokelž hiſchcze kamjenje ſ njeho wom tſchachu a běharjo po ſněhakach běhu jenoż na pucže pokſani. Ale ſa ſanje běchu poměry jara pſchihódne; hdyž ſněh 20 zentimetrow wyſoko leži, ſo bjžom kraſnje po nim jěrdźi. Se ſankami mózaju ſamo hač do hórſtich wſow dele jědźicz.

* S **Hirſchberga.** (Dźěſco ſo ſmjertnje wopaliło.) Dźeſći lětneho dźěłaczerja Pawoła Gciera w Antonijſowym lěſu běchu wokoło pſchipołdnja ſame domach. W njejſchitomnoſci maczerje ſu najſkerje wokoło khačhow něſchto cžiniłe. Najſtarſche dźěſco, 2½-lětna hołczka běſche ſo tak cžežko wopaliła, ſo dyrbjachu ju do Hirſchbergeſkeje khoroſnize dowjeſeſ, hdyž je hižom ſkutk ſmjerſe wječor pod ſtuſkami bolooſczenj wudychała.

P. Krječmaf:

Dźeń zemrětych.

Dźeń zemrětych.
Sněžk ſo na rowčki lěha,
Mlha ſo k wyšinam zběha,
Keřčki a štomy, ſprostnjene ſu —
Na rowčkach lubych, hwězdźičcki ſtu!

Dźeń zemrětych.
Hwězdźičkow třepot a krasa,
Z rowčkow k njebju ſo masa.
Miłe a žiwe błyſčenje —
Roni a zwoni ſpomnjenje.

Dźeń zemrětych.
Hwězdźičkow třepot a krasa
Z rowčkow k duši ſo tasa.
Sněžka a ſylzki błyſčenje —
Njebja a zemje ſpomnjenje.

Dźeń zemrětych.
Sněžk ſo na rowčki lěha.
Paćeſ ſo k wyšinam zběha.
Dary a pycha — khudźinka ſu:
Hdyž ſylzow a sněžka — hwězdźičcki ſtu!

Přilopk.

* **Sto hriwnow do kołebki położene dóſtała.** W Pöſſneczku w Durinſkej narodźi ſo jenej ſwójſkje dźowczičzka. **Kak pak ſo ſtarſchej dźiwoſchtaj, jako hyndom po pſchiſjewjenju narodźenja na ſtawniſtwje pöhoſt měſchczańſkeje nałutowarnje pſchińdże a hołčku łutowańſku knižku ſe 100 hriwnami do kołebki połoži.** Mała nowonarodźena hołczka měſeſche mjenujcz ſbožo, ſo bu ſ jeje pſchikhadom liczba Pöſſneczkich wobydlerjow runje na 15 000 ſtupiła.

* **Napominanje na wěrowańſki por.** Hdyž w Giesenbergu (w Durinſkej) wěrowańſki por pucž ſ ſtawniſtwu nałutował a běſche hižo pěſi radnej tčžał, pſchiběža ſpěſchnje ſamkarſki wuczobnik a ſawoła na wěrowańſki cžaſ, ſo dyrbja jeho ninu puſchczicz, dokelž ma porcz, prjedy hač do ſtawniſtwa ſaſtupi, něſchto wažne rjeſ. Jeho próſtwu dopjelnichu. Sšwědomicže wukonjeſche miſchtrowſki nadawk, po kotrymž měſeſche wuczobnik mkody por kruczе napominacz, ſ jeho wažnu kroczeł pſchekaſacz, dokelž je hiſchcze cžaſa. Najprjedy wobroczi ſo na njenjeſeru, potom na nawożenju. Wulke ſunjeſe naſta we wěrowańſkim cžehu. Cžim kruczſiſcho ſaſtupi cžaſ do ſtawniſteje ſiwy a wobkruczi ſwój ſwjaſ ſ wěſtym „haj." Zortny pſchijaſ tamneho miſchtra je powſchitkownе ſunjeſce w nuczе wubudźił.

* **Lubožeſinſka ſtruchłohra.** Schtwórtk rano w bydlenju dźeſenеje żony Klumanowеje we Wolfenbüttelu wojeneſkeho wuczerja Krokera ſ Heſſena w Brelsgawje cžežko ſ płunom ſajedojeſeneho namakachu. Klumanowa ſama mějeſche žiwłu ranu pod wutrobu, kotraž běſche ſo ſ ſwiſelom ſtała. Wóſom- a jednaczełětnej dźěſći Klumanoweje běſchtej tehorunja ſ płunom ſajedojeſenej a jeju njemóžachu wjazy do žiwjenja wroczicz. Klumanowa a Kroker běſchtaj pak hiſcheże žiwaj, jako jeju do łhorownje wjeſechu.

* **Wurnwójerjow żeleſniſkich cžahow ſajeli.** Lojeſſka wyſchnoſcz direkzije niemſkoſtatneje żeleſnicy w Eſſenje je zwołku wurnwjerjow żeleſniſkich cžahow ſajała, kotſiž tworowe cžahi mjes Hammom a Soeſtom, mjes Hammom a Unnu, mjes Hammom a Langendreercom a mjes Soeſtom a Langendreercom ſyſtematiſzy wurnwjachu. Pomocnizy twory na wěſtych měſtnach ſ wołom mjetachu, hdyž ſebi rubježnizy wiſchi ſłudnoſcz po nje łhodźachu.

* **Sšylne wichory a ſněhowe mjeczele w Danſku.** Zyłu połnózu Jutlandſku je njedźelu ſylny wichor, kiž je wjele ſněha bohužſchinjeſi, potrjechił. Na puczach ſněh ſ měſtnami meter wyſoko leži. Łódź Diana je pſched wulkiwom rěkł Limfjord w ſněhowym mjeczelu na pěſt ſajeła.

* **Syma w połodnjiſchej Ruſkej a w Alpach dale tčžeſcha.** W Mnichowje a pſchedkowinach Alpach je ſo ſrjedu wot ranja hač do popołdnja ſylnje ſněh ſchoł. Sšrjedu mějachu tam 13 ſtopjenkow po Celſiju ſymy. Wona pak je něſko trochu popuſchczeła.

* **Sšrażenja w galizińſkej wójſy.** We wójſy Adamy w narańſchej Galizińſkej dożiwichu ſobu burowe pſchećiwo połizajſkim wyſchnoſcżam. Pſchi tamnišchich gmejnſkich wólbach běchu ſo wobydlerjo do dweju lěhiwow dźělili a wojowachu pſchećiwo ſobu. Jako bu wólbny wunoſchk pſchedeczitany, ho wobydlerjo do dołachcz. Nasta wojowanje, na kotrymž ſo nimale wſchitcy muſkzy wjeſenjenjo wobdźělichu. Jako cžyſzche pſchikhwatana połizija porjad ſaſo poſtajiſcz, walischtej ſo wobej ſtronje ſhromadnje na połiziju a jeſbrachu ju bróžnje. Połizajſke wotdźělenja ſ wokolinu dyrbjachu na pomoz pſchińcz. Mone jenoż ſ wulkej próżu porjad ſaſo poſtajichu. Burja, kiž běchu frojeſſka ſ revolwerami wobrónjeni, cžekmychu do błiſkich lěžow, ſa bychu ſajeczu wuczekli.

Najnowiše z cyłeho swěta.

— **Schkrowa powěſcz wo wjedrje ſa jutſiſchu njedźelu:** Mródzeje ſo pſchecžahuja, wotłanje ſymna a mjerſnje. We Jendźeſſkej mike wjedro dale traje.

* **Pola Dippelsdorfa w Saſſkej ſu ſchtwórtk w ſkomowej ſajmje cžeſo njeſdże tſizecžłětneje žónſkeje pod ſkomu ſkhowanu namakali. Na ſchiji cžła ſu ſnamjenja dajenja ſpoſnacz, a wutrobnu tſelinu ranu pokazuje. Sſónzowana je pokutny dźeń ſ motorſkim jěſdnym do hoſcenja „K Auerej" ſaſtupiła a ſ njeho ſ njeſnałym wječor w 9 hodźinach wotjeła. — Kaj jhoninu je ſónzowana 20 lětna dźěłaczerka Schönbergez je Drožđżija, kotraž bě ſo njedawno ſhubiła.**

* **We Wołoſchniży w Rudnych horach ſu ſchtwórtk rano podſeſkiſi ſtorč ſacžuli.**

* **Rusti bolſchewiſti półłanj Joſſe je ſo ſchtwórtk wječor khoroſcze dla ſaſeſili.**

* **Do zhleje Italiſkeje je ſo na dobo ſurowa ſyma nawaliła. Temperatura je na 9 ſtopnjow niże null padła. Besuw je ſe ſněhom pſchikhyti. Na kupje Sicilińſej ſu ſylne beſcherje a mózne wětry wulku ſchkodu nacžinile. S nawałnymi ſołmami je ſo pſchiſtaw w Rěju (Fiume) wobſchkodźił.**

* **Wichor je dźeſ města Waſhingtona w Sjednoczenych ſtatach ſapuſcził. Sškoda je pſches miljon dollarow wobliczа. W jenym Waſhingtonſkim pſchedměſcze ſtamjm je ſo wjazy dyšli 200 hřežow wupuſczilo. Něhdże 150 cžłowjekow je ſo ſranilo.**

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smoleſ w Budyſinje. — Za lokalny dźeſ a feuilleton: A. Dučman w Budyſinje. — Za hoſpodarſki dźeſ: Arnošt Bart w Brězyncy. — Za nawěſtki: G. Janak w Budyſinje.

W. Köhler
w *Budyšinje*, Hłowne torhoſčo čo. 9, pódła Kupnicy zhotowja
moškowe a wołmjane plachtyza hodown. bldo
Mošk a wołmu móže też kóždy ſam k tomu podać. Najl. zhotowjenja. Sprawne płaćizny.

Jara přijomna ſkładnoſć
N. S. U. 250 ccm. 6 PS
z elektriſkim wobſwětlenjom a trubu. Płaćenje po wučinjenju, też njedźelu wot 9—12 hodź.
k wobhladanju.
Klingst w Budyšinje
na Hoſke haſy 17.

Syna, rjana, wyſokoſuſcelna
jałojca
je na předań
na Horje č. 14 p. Njeswačidła.

Holbic k płahowanju
(Zołte „Kletſcher")
ma na předań **w Kanecach** čo. 3 pola Pančic.

Syna ſuſcelna **jałojca**
tunjo na předań
w Brězyncy čo. 22

Prosata su na předań
w Kumšlcach čo. 10

Rjane prosata
ma na před. **Jak. Schmidtk w Radworju** čo. 52.

Kože wšěch družin
kupuja po najw. płaćiznach a
črjewa
předawaja
Kießling & Erdenberger
na Zwonku. Lawsk haſy 54 III.
Sobotu w „Pol měſacu".

Kedźbu! Waſim dźěłam činiłe **wulke hodowne wjeſele,** hdyž daće a Waſich kamſkich cžahow dobrich kóžkow rjany **pjeſcžin. kornaf** abo **tykač,** derje a tunjo zhotowiš.
Tauscher w Budyšinje na Žitn. wikach čo. 4. Porućam ſo k zhotowjenju wšěch pjeſcžinow.

Běły a čerwjeny kał, jědźne běrny
předawa
Rebisch w Hasławje.

Jałojca je na předań
w Khelnje čisło 1
pola Radworja.

Rjane ſuſcelne cžehniwe a dojne
krawy
kaž małeho **cžełka**
ma jara tunjo na předań a zamjenjenju
Max Köhler w Niježi-Wsy
Paul Köhler w Niſzwačidle.

Přesadźowanje!
Njedźelu, 20. nov., pop. w 2 hodź. budu w **Pólſchkec hoſcencu we Łuču**
wjeſku **dźělbu murjeńſkich kamjenjow**
a 9 cementowych rolow
na přesadźowanje předawać. Z natym ſo położenjo při płaćenju ſtowoſi.
Arnošt Mikela.

Gardiny
tkanjny za gardiny
etamines
vitraže / polstores
we wulkim wubjerku
Otto König w Budyšinje
při Mjaſowych jatkach 3.
Telefon čo. 3162

Gritznerec šijace mašiny
maja swětowe mjeno!
Wulki wubjerk wšěch družin, kotryž ſo rady kupuja!
Kolesowy dom Jan Witek w Sčijecach
Přijomne płaćizny. Płaćenja w małych dźělbach dowolene.

Młoda Serbowka
za mjeńſu kat. domjacnoſć (z lěta ſtarym dźěſcom) k 1. decembrej
so do Drježđżan pyta.
Poſkićenja pod „A 303" na Ala-Haaſenſtein & Vogler w Drježđżanach A. I.

Džełacerki
přijimuje
Schomburg & Söhne
porcelinowa fabrika
w Margarecinej hěcże pola Wulk. Dubrawy

Wšě nowosće su dójšte

Přeskapjace wubjerki we kozuchowych potcehnjenjach khabatach rubišćach šórcuchach

tkaniny na zwjeršne a spódnje suknje
čorne a brune kašměrowe rubišća
wšo w najlěpšich kajkosćach hižo też po najtuńšich płaćiznach
Pošća ◆ canki ◆ knefle

Alfons Schauseil w Budyšinje

Wosebity dom za serbske drasty!

Njewšědna składnosć!
4 PS DKW motorske koło
jenož wokoło 100 km k předwjedźenju běžało, hišće z fabrikskim rukowanjom, wosebje tunjo předawa
Max Seifert, na Kamj. hasy 29

Třešne cyhele

(bobrowe wopuše [Biberschw.] kaž zahibnjene cyhele),

třešne papy

z kamjeńtnowuhlowym terom a bjez njeho atd.
po wšěch dźělbach znateje dobreje hódnosće stajne na składže

Erich Menzel
třěchikryjerski mištr
w Budyšinje na Hornčerskej hasy 49 :: Ręču serbski

Ložowe dlidne a čelne šaty

twjelki a trěnja, frotěr šaty, płat za šaty we wšěch płaćiz. wupjerki, pjerjo a mošk

M. Rätze a syn
w Budyšinje na Kěž. dróze 4

Kupuju

nowiny, akty, kulhi po 4 pj.
papjerowy wotpady po 3 pj.
lapy, bleše bělcho wina
bleše čerwjeneho wina
sektowe blaše, wšě druhe blaše po powyšanych dojowych płaćiznach, železo a stare metale, jenož na wupokaz wyšnoše.
Popp na Hornče rsk. hasy 18 telefon 3427.

Poskićam po přihódnym płaćenskim położenju

2-motorske koła, dobre znamki
koła, jězdna kola, centrifugi, butrowe a druhe mašiny, mašiny, pisace mašiny, klinace rypkowe płaty, šijace mašiny, ręćazla, rypkowe płaty, připrawa a nermanja wuporjedźanja najlušo

H. Paul Gräfe
wuporjedźerja
w Kamjencu
blizko kat. cyrkwje. Tel. 470.

Tworjkupowace towarstwo w Budyšinje

zap. druž. z wobm. ruk.

Wutoru 22. hač do pjatka 25. novembra 1927
zmčjemy w **žurlomaj hotela Krony w Budyšinje** na Kamjentnej hasy

wulku wustajeńcu

wudźěłkow ze swojich dźěłarnjow
wulko-nakupowańskeho towarstwa němskich konsumskich tow. z w. r. w Hamburku

Wotewrjenje wustajeńcy wutoru 22. nov. pop. w 17 hodź., srjedu 23. a štwórtk 24. novembra pop. w 17 hodź.

předwjedźenja filmow za njesobustawow

Zastup darmo! Zastup darmo!

Dźěći bjez přewoda dorosćenych nimaja přistup.

Wustajeńca je wotewrjena wot srjedy hač do pjatka, wot 10 hač 19 hodź.

Wo bohaty wopyt prosy předstejićerstwo

Swoju hižo 2 lěće wobstejacu wotnožku we Wojerecach sym 15. novembra na wutwar

Mischkanstraße 16

rózk Brěmanskeje dróhi we Wojerecach

přepołožił

Ręču serbski Spihele, wobrazy a marmorowe wěcy Ręču serbski

Skleńčerńja Rudolf Wilhelm
wikowarnja ze skleńcu
Hłowny wobkhod w Budyšinje na Serbskej hasy 16 — Telefon 2187

Dla powyšenja bankoweho diskonta

zadanjamy nalutowanske pjenjezy

wot 1. oktobra hač na dalše z

5% při wšědnem trjebanju
6% při měsačnem wupowjedźenju
7% při 1/4 lětnem wupowjedźenju
8% při 1/2 lětnem wupowjedźenju
8 1/2 % při 3/4 lětnem wupowjedźenju
po wučinjenju.

Serbska Ludowa Banka

Spěw. tow. „Radosć" w Bukecach
wuhotuje njedźelu, 27. novembra, wječor w 7
w Stangee hosćencu w Bukecach

wulki serbski wječor

Spěwny koncert — — — Wulke dźiwadło:
„Khodojta", hra w 3 jednanjach
Po porjedźe su **reje** / Programy so do časa předawaja
Wutrobnje přeprošuje spěwne tow. „Radosć".

Hosćenc w Šunowje

Póndźelu wot 1/4 hodź. a wutoru wječor

kermušne reje

Přećelnje přeprošujetaj
Jan Wowčerk a mandźelska.

Benšec hosćenc w Khrósćicach

Sobotu, 3. hodownika, **swinjorězanje**
Njedźelu, 4. a póndźelu, 5. hodownika

točenje kózłopiwa

Wo přećelny wopyt prosytaj M. Benš a mandźelska.

Mantle za žony a mužow

w najwjetšim wubjerku
přeco w najlěpšich kajkosćach
po najtuńšich płaćiznach
Smoking a rejowanske wobleki
wot **60.— hr.**

Drastowy dom Karl König

w Budyšinje :: na Žitnej hasy 4
telefon 3480

Cheniljowe rubiška a šawle

we wulkim wubjerku
po tunich płaćiznach
za žiđźanymi a cheniljowymi francami, čorne a barbojte.
Strukowane jaki za muže a žony
čopte spód. kholowy za žony a mužo
košle a kholowy z plyšow. podšiwom za mužow

dźěćace spódnje wobleki k zapinanju a bjez njeho
walkowane rukajcy, walkowane nohajcy a zoki, rukajcy **do młóčenja atd.**

Nizke płaćizny! Jenož dobre kajkosće!

Ernst Jordanowa wudowa

w Budyšinje
na Jerjowej hasy 5 na Zmišk. Lawskej hasy 8.

Fotowe projekcijowe powjetšenske domj. kinowe } **aparaty**

a wšě wěcy za amatěrske fotografowanje. ◆ **Fotowy dom**

Richard Hutha

mójišel Arno Lehnert
w Budyšinje
na Serbskej hasy čo. 13

Wuwiwanje filmow a płatow kaž też wołahi wěcywustojnje a najspěšniše.

KELLING

---

barbi, čisći, chemiscy a z paru wobnowi

plušowe a somoćane drasty

Najlěpše předźěłanje přez nazhonitych wěcywustojnych.

Samsne přijimarnje:
w Budyšinje na Kěžorskej dróze čo. 6 telef. 3636
na Přišćańskej dróze 16
w Khróchuzu na Hrótkowskej dróze čo. 4, telefon 1774
we Wojerecach na Cyrkwinskej dróze čo. 22
w Běłej Wodźe na Bismarckskej dróze čo. 26

Přiloha k čisłu 269 **SERBSKE NOWINY** Sobotu, 19. novembra 1927

Na njedźelu zemrětych.

Mjcz rowami.

H l ó ß: We rowje je měr.

Kak cźicho je tu!
Tu mjelcźenje hłuboke knježi.
Lud Boži tu leži
Hač k judnemu dnju.

Kak hłódny tu spja,
Hdyž cźekmuli łyßam a hart
Sću nikdóži a stari
Do wotpocźinka!

Tu łuty je żywy.
Tu kadu ßo schodne sorna
Pod selenosću dorna
A Jesuß je krym.

Wón knježi tu sam,
A njesparny jandźel naß hlada,
Hdyž Boża je rada
Tu pößłaka nam.

Dóńj njepschińdże cźaß,
Hdyż wjedże je ßmjerineje nozy
Naßch kral wschcze mozy
Do traßnoßce naß.

Cźesć nanajwyschscha
Budź Jesußej kamemu data!
Tu semja je ßwjata
A poßwjeczena.

† Domaschka.

Njedźela zemrětych.

Stwórba wokoło naß lęża ßo do ßunßkeho ßpara. Wo mjelke ßu wßchitke wjesele ßpěwy lubych ptacźatkow, wocźicke ßu pola, na kotrychž hake pched nětkrutymi njedźelemi hischcze pilni ludźo dźěłachu a dźěcźi wjesele harcowachu. Se ßchtomow a kerßow je lißeje ßpadako, nětk ßteja tu proße a nahe a tykaju ßwoje hakowy a hakóžki do kurjatwy. Boże ßtónczko ßrědka pischeß nrócźele kuńnje, je ßo thětro daleko k poldnju wot naß ßcźahnyło. Ssněhi pschełetuje, pada pschezo huscźischo a bórßy ßatwobłaje ßprózną ßemju a tež ßwarne komorki naßchich lubych ßemrětych, kotrjž tam na Bożej roli cźißche ßpja a wotpocźuja wot ßwojeho ßemńkeho pucźowanja.

Na njedźeli ßemrětych ßo kóżdy ß wożebitej luboßću na ßwojich lubych dopomni, hdyż ßu tutu cźaßnoßcź wopuschcźili. Dźěcźi pyscha row lubeje macźerje a njeßapomniteho nana. Starßchi ßaßo debja rowcźki ßwojich lubych dźěcźi, kotrež ßu bydleli hłódnej ßemi pschewoßtajicź. Drje kóżdy na nětko, na kotrehoż na dźeńßnischej njedźeli dopomni. S zyrkwinych wężow wołaju ßwony ß khutnym hłoßom kemßchenjow do Bożeho domu, ßo bychu ßłyßcheli prědowanje wo ßachadnoßci wßcheho ßwětneho, wo kniezomnoßci cźłowjeka a wo wěcznym żiwjenju tu na ßemi. To dyrbjałe wutroby wěło do hłuboke żarowanja ßapadnyej, by-li ße ßmjerecźu ß cźłowjekom ke kónzej było. Tola nieje tomu tak a Bohu budź dźak! Se ßwojimi lubymi, wo kotrychž tu horzo płakamy, bidźemy ßo ßaßo wobhladacź, hdyż budże nimo ßmjertna nóz. Boże ßwjate Pißmo naß wucźi. Tež pschiroda ßamo nam to prěduje. Runje łaź po łódjel nozy nam ßeßthadża nowy dźeń, kotż po łódjel ßmuje ßaßo pschińdże młódne wożiwjaze nałęcźo, tak ßo tež junu pominje ßmjertna nóz a ßaßwita nam nowy dźeń wěcznoßcźe, dźeń horjeßłacźa a wjeßela.

W cźaßach prěnjeho ßchcźeńcźanßtwa ßu dopomnjeźe na ßemrětych jutrły ßwjeczili. Njeßwjerćachu jo w ßarowacej myßli, ale ß dźakownej a radoßtnej wutrobu, ßo ßu cźi, kiż ßu woißał cźahnyli, pschewinyli a dobyli a pschetrali ßwój ßenßki běh a wojowanje, ßo pschebywaju nětko w ßbóżnym Bożim raju.

S njedźelu ßemrětych wobßamknjeny idobomy żywine lěto. Saßo jene lěto je ßo pominyło do morja wěcznoßcźe. Je nimo a njewróćći ßo na wěcźne ßaßo. Wono je nam pschinjeßło wjele wojowanjow, ßtarocźeßow a bědźenjow, ale schtoż naßchu zyrkej naßtupa, ßnměły ß dźakom wußnacź, ßo *ße ßtarocźeße ßtuźenje wschudźom* mózuje ßłca a ßo weße rjekowßi duch wěrneho kchcźeßcźanßtwa pßches naßchu Łużiju. To dyrbimy ß dźękowanej wutrobu wußnacź a naßch najmjeńßchi dźak pschecźiwo kraßej zyrkwje-je, ßo dyżemy być jeho ßłużowniży.

Na Božej roli.

Lißeße ßwjadke k ßemi dele pada.
Mękło wotpocźinka ßebi ßhlada.
Tak cźi morwi wotpocźuja tu
W ßwojim cźißchim, mérnym pokoju.

Wócźko widźi wßchelake tu rowy,
Dawno naßypane, zyle nowe.
Schtó ßu cźi, kiż pod hórkami ßpja
Cźakajo hacź do ßudneho dnja?

Někotry ßo hißcheße wjeßelejße,
Hdyż ßo w meji lißeje ßelenjeße.
Cźłowjße cźęło jako trawa kße.
Kiż ßo bórzy ß kołu poßnęße.

Spicźe ß mérom jako ßnamjo ßywa
Wßchitkym ßwodu jenoho tu krywa!
Na ßemi je luta cźeßnota,
Wam paß doßcź je wuika komorka.

Pękne dźeßi, polne lubołnoßcźe,
Strowi młodeńcy krjedź njeßelcźeßcźe,
Sdyhi mużoje, krjedź żiwjenja,
Sprężni ßchędóżny bjeß wobydła.

Spicźe cźißche w ßwojim Bożim mérje!
Swět njech dale ßwoju hanu cźeri.
Dali waß ßmy Wótcźej do ruki,
Do najßchpicźej duße thevwauti.

Hijo wětry rjune pßches kraj duja,
Wótrje do naß żiwych ßaßtrkuja.
Wam paß pokoj cźißchi wońtaja.
Cźiwila żana waß ßo njedótka.

Jónu paß pßches Bożu móz ßo ßanje,
SSo ßo ßłónczi wajche ßmjertnje ißpanje.
Nimo budże horjo, nuđźenje,
Spicźe hacź na ßaßwidźenje!

† Domaschka.

Za njeboh fararjom Jurjom Libßom.

Wěnčk wosobinskich njezapomnićkow
nawił Jan Serbin.

(Pokračowanje.)

Nihdy na rihdy pak njeběße z Libßowym wašnjom, wo někim nęšto złeho powědać abo někoho posudźować a wobrěčeć, kaž je to Bohu skorženo z njelubym wašnjom też mjez Serbami. Přez to sym njeboćićeho knjeza fararja Libša tak prawje wysoko ważił nawuknył, a njezapomnite su mi jeho słowa, kotrež je na jenom zjawnem posedźenju — je-li nie na zhromadźiznje Maćicy, Serbskeje — k nam rěcał, zo by wšelakej zwadźe a hidźe njecy stajił, kotrajž njepotřebnje a złe wliwa do našeho ludu. Wón nas napomina, zo dyrbimy wšitcy ßwój lud lubować, jeho ßwěru a ßwój ßerbski rěc, kotraž je jeho a naša matka, wysoko cźeßcź a wuznawać, ale zo njesmě nichtó druhemu přećelej, dokelž wědźach, zo farař Libš njecha zie, ale jenož moje dobre. Z „konja“ padnywši namakach pola njeho wótcowsku wotewrjenu wutrobu a spóznach w nim woprawdźiteho přećela, dokelž dźě běchmoj z lěta 1918 we wšěch našich narodnych prašenjach so rozrěčowałoj a tu spóznach jeho strowy a wótry rozsud. —

Hdyž sym potom skoro wšědnje z nim wobkhadźował, bě wón prěni a jenički, kiž mje zaso cyle ke serbskemu dźěłu přikhilił. To *dźě* bě też jeho *wuzwidny* dar, zo rozumješe k dźěłu nawjedować, pohonjować a pohnuwać. Tohodla přeprošowaše mje k sebi — nic zo jemu někotre lětka dobrowólnje ministrowach, na čož sebi nęšto być zda, druhdy žortniwje prajo, zo ma wučeneho ministranta, ja pak jemu wotmołwich, zo tola Bohu słužu, kaž wón — a popołdnju přikhadźach k njemu. To pokazowaše mi kopicu swojeho dźěła, kiž wokoło njeho na blidźe ležeše: najwjacy korrekturow, a potom wjele samostatnych dźěłow, wšelakeje maćizny. Tu dyrbjach jemu rjadować pomhać a za „Łužicu“ přinoški pisać, za „Krajan“ rozhlad po Serbach zestajeć pomhać a wšelake časopisy čitać a zajimawoše wuběrać. A hdyž běchmoj ßo potom dosć jara nadźěłałoj, wuhódźechmoj sebi z wjećora trochu hišće Božeho powětra nasrěbać.

Druhdy přikhadźeše pak też njeboh knjez farař Libš k nam do Běłeho konja a wuńe sebi pomałku, zwaha a wěsće po tymaj nahłymaj skhodomaj horje hač do druheho poskhoda. My sydachmy potom najradšo w kuchni hromadźe, dokelž bě te runje w zymje. Lědhy by so na sofa posydnył — hop, hižo skoči jemu naša čorna mica na klin, a tu ważeny hóść smjerć rady pomjałka, prajo: „Tajkale pjana micka!“ Ale też dźěsćomaj bě jara dobry: wosebje so jemu lubješe, zo pěknje serbski z nim rěčeštoj. Zeyła so mi zda, zo jemu kus swójbnje poesije derje činješe; znaj mjeńša njewidźach jeho ženje pola nas pokhmurjeneho abo dźiwnuškeho, kaž by to doma druhdy bywał. —

Raz přińdźe k nam a přeńta nam swój přełožk ze łańanšiny „Stabat mater dolorosa“, kiž běše z wulkej wustajnosću zhrónčkował. — „Wón so dr pomjěł, zo je też Handrij Zejler tónle hymnus Bolosćiweje macźerje zbasnił, kiž započnje so łakle: „Marja pod křižom tyšnjwje syłzy je ronila błyščate“ — jako Serbowćan sym tule baseń raz na serbskej hodźinje přednjesł“, — wotmołwich jemu. „Zejler je motiv swobodnje wobdźěłał, my pak dyrbimy so prócować, łańanske hymny a kěrluše z połnym wobsahom originala ludej w dobrej serbšćinje přistupne učinić: ta wěcka wězo tak snadna njeje, kaž so być zda, ale pospytuju so tola w pěsnjenju“, dźeše farař Libš na to. Tak potajkim w nim spóznach też nabožneho pěsnjerja a přełožerja rjanych hymnow: najradšo prócowaše so w přełožkach swj. Marijinych kěrlušow.

Njesměrnu radość měješe nad dokónčenjom swojeho přełožka Domaša Kempiskeho „Krućenje za Khrystusom“, wo kotrenż by přeco zaso powědał. Je pak to też woprawdźe złota kniha a zasłuži sebi, zo by kóždy Serb, nic jenož katolski, ale też evangelski, ju ke swojemu zbožu wužiwał. Našemu dujownicarjej dyrbimy kemšacy dźak prajić, zo z njeje nam złote zorjnjatka znajmjeńša za njedźele a swjate dny wusywa.

Kis Bunari.

Bajka z Anatolije (Maleje Asije).

(Skóńčenje.)

Jedyn dźeń pósła šejk (wjerch) splaha Hazreti-Piri brašku, zo by ju za njewěstu swojemu synej Žadał. To bě wulka česć khudej holčcy a jeje swójbje, a cyła wjes so radowaše. Bórzy po nju přijědźechu; přetoż kwas měješe so w šejkowym domje swjećić. Wjerch dari njewěsće cyle wuhotowanje; wona měješe jeno zelenu suknju sobu přinjesć, zo by ju we kłóštrje tamnych mnichow (derwišow) wupójsnyl.

Njewěstu wobłečechu krasnu suknju, kotruž bě jej přichodna mać pósłała. Hłowu zawołčechu jej z čerwjenym židźanym rubišćom, kotrež ju hač do kolena cyłu zakry. Na tole tyknychu jej swjatu suknju. Tajka sydźo so na konja. A dokelž sama ničo njewidźeše, wjedźeštaj konja jeje nan a starši bratr. Wjele ludźi ze wsy njewěstu sćěhowaše, a mjez nimi bubnaj a rejowar w žonjacej drasce harowaštaj, kaž tam při kwasach bywa.

Njewěsćiny puć dźěše niže do doła přecy při rěčcy, nimo hunow, na kotrychž woły w kole khodźo młóćachu, nimo majsniščow. Wjes bě dawno za čahom sonchu, a słónco smalešo. W kečakach kčějachu myty, a wóń ławrjencow zmišowaše so w horcym powětře. Tu nadobo z kromy puća nichtó zawoła, zo njewěsta zderkny: „Smilnosć, dajće dar! Bóh wam zapłaći!“ A Safie Hanum so wopraša: „Stó to tak wołaš?“ Hdyž pak nichtó njewotmołwi, žónska wołaše: „Přećo njezastanjeće a mi ničo njedaće a přećelneho słowa njeprajiće? Na to rozmjerza so nan a rjekny: „Dar su jej čisnyli. Čehodla měli so jeje dla komdźiš, hdyž je lépje, zo na nju njechładaš. Wona nu samsnu khorosć, kotraž je tebje čwilowała, to jej nichtó pomhać njemóże.“

To njewěstu kaž do wutroby kłó. Zwiny hłowu na bok, rozéeře šlewjer a wuhlada žonu do klunkow zawalenu. Jeje wobličo bě khorosć přezrała. A žónska ruce zbližachu kčěšće: „Mějće smilnosć! Wy jěchaće na wjesele, popřejće mi přećelne słowčko! Mój wosud je hórši hač wosud psa. Pjeć dźěći a muža sym wupuščić dyrbjała teje khorosće dla. Na zemi lěham a za zawk bywa mi kamjeń.“ Njewósta hnuta zawoła: „Pój bliže!“ Njezbožowna stany a pokhilena přistyka. „Stó sy?“ wopraša so njewěsta. „Za horami je moja domizna, khora wotmołwi, ale dawno je tomu, zo moje wusterčichu. Zwopřědka bě nas sydom bitych, pjeć žonow a dwaj mužej. Bydlachmy w prózninčach pod horami. Po času wšitcy zcurečchu, a ja jich cźěła wšě z tymaje swojimaj rukomaj pohrjebach. Ja sama sym zawostała a nichtó mi rowčk njepřikryje.“

Tu młoda njewěsta swojej woći k horam pósła, hdźež bě so wustrowiła. Krej w žilach poča jej buchać, přetož ji bě, jako by słyšała wólfje hłós stareho muža: „Na dnju, na kotrymž potajnstwe přeradźiš, wumrješ.“ Derkonjše po cyłym cźěle a rjekny nanej: „Dajće mi z konja stupić, chcu Boha prosyć, zo by mi mocy dał.“ Byrnjež so jeje počinanju dźiwali, běchu jej k woli.

Knježna so modleše. A potom rjekny: „Moji přećeljo, smy na wopačnym puću. Zawročmy so a sćěhujće mje!“ A k wlohej žonje rjekny: „Wostań při mni! Pjenjezy su ći druzy dali; budźeli Boża wola, dóstanješ wote mnje wjetši dar.“ Tele słowa wšěch k česćownosći pohnuchu a nichtó sebi njezwěri so spjećić. Zawróćichu swoje konje za njej. Safie Hanum pak wjedźeše kwasny čaš po *naźrych* kazaczych sćežkach wyše a wyše hač šěrym kamjenjam na wjeršku. Tam zlězu z konja a k nanej rjekny: „Nano, dowjedź mje k wodźe, kotrejež žórlenje słyšiš!“ A wón ju k žórlu dowjedźe.

Safie Hanum womaća swojej rucy z wodu, wupěstře rucy kaž při woporje a dźeše: „Moji drozy, z jeju wodu je Bóh mój njerjal wotmył. Stóź w dowérje k Bohu w njej so wukupa, tomu wona wustrowjenje přinjese. Bóh mi zakaza, potajnosć tohole městna přeradźić; smjerć na přeradu staji. Do dźensniša sym mjelčała, zo bych so zeńskeho zboža radowała. Dźensa pak mi w modlitwje pokaza, zo jeho słowo njebě zakaznja, ale pruhowanje mojej duši. Bohu budź dźak, pruhu sym wobstała!“

To prajiwši zwjese so na kolenje. Hłowa dótkny so zemje, a wšitcy měnjachu, zo so modli, a modlachu so z njej. Přestawši so modlić widźachu, zo so Safie Hanum přeco hišće njehiha, a njemóh jich přeja. Wołachu ju z mjenom, wona njewotmołwi. Jena ze žonow skóńčnje přistupi, zběže šlewjer a spózna, zo bě wumrěła. Boża wola bě so dopjelniła.

Wuzvehu njebohej row w horach při samym žórle. Žórło pak dosta mjeno „Kuježnine žórło“, to je Kis Bunari.

Přenja w kuježnym žórle wukupa so wbohe žona, nad kotrejž bě so knježna smiliła. A wona wuńdźe wustrowjena z wody a nuž a dźěći ju horce doma witachu.

Zelena suknja pak, kaž praja, dźensa hišće w kapałcy w Ajbasanje wisy. Knježnu pak je Allah (Bóh) k sebi wzał, dokelž bě předobra za swět.

M. Nawka.

Běch jara zbožowny, zo mi farar Libš też jenu knižku, ze swojim rukopisom wěnowanu, dari.

Hdyž přikhadźachu hdys a hdys słowjanscy hosćo też ke mni do Běłeho Konja abo hewak do Budyšina, to bych tu a tam njezabywał, z nimi też fararja Libša wopytać, wosebje w tych posledních lětach, hdyž hižo sam wjacy z bydlenja njepřińdźe; wědźach dźiw, zo měješe słowjanskich bratrow jara zaň, a zo z někotrymžkuli jeho wuznamne přećelstwo wjazaše.

(Pokračowanje.)

Z wuhladka Serbskeho Domu.

Přeni śnjeh — ſ měſchćańſkej kermuſchu je nimo. Saſkiku ſwobotu ſtajeſche ſo rjenje na naſche tſěſchi a bórſy je ſwjeſche ſo Budyſchin we wobkruſtanym běłocerjonym ſćinje. Wě to myſłow ſonina abo jenoź bajka? Ně, to bě ſnćžka prěnjeho, luboſćiwa hrajka. Sprózna ſenja piſchirty ſo ſ běłym ptaſchćezom a ſtódy ſerćaſ a ſchtom ſybolesche ſo w ſninkotajej pyſche. Naſche tuźiſte horu ſukachu ſo w ſnéžnych mróćelach, ſthowachu ſo naſchemu wóćkej. Piſchiſtóćze a pytajcze naź, tak klinczeſche ſo nam ſaſchtu njedźelu do wucha. Dowěrichmy ſo Wjeſelcanſkemu ſpěſchnikej a hižo [illegible] zy ſ ſtronje żeleſnitſeje ćary mjes Schwjerjewiny móſt ſ Hornjej Górzy. Rjana wjeſta a hižo pſchi ſakhodze pſches Maſlinzej hywoſchu młynſku łežowoſćej ſichewja naſche wóćko ſtoje rjane ſtrěbi ſtarożerbſkeho raſa. Jena ſo druhej pſchiſtóćka tak ſo nam ſtoro ſda. Sſrjedź běłej łěpjenju, ćzorne hrjady je wudjerża. Tajne to ſukło, te małe lube wotnjeſchka, ſady nich, poſlednje ſtrěbi hiſchcze dokźewa Schto ſcheptaju nam do myſłow pornjo ſym ſchérym, ſtij dalſchi puć wobrubja. Kóńz wjeſti, pſchi ſtarej ſchuli, winjeny ſo naſtupej na Mniſchońź. Naſche wóćko putaju ſaźo pékne khěźi, ſ noweho cźaſa w nowym kabaćze. Nécźa nam wo pſchikomnoſći, tamne pſchi ſakhodze — wo Sſerbow ſanźeſnoſći. Na połach leźi hiſchcze ſnéźe a ſ ſtronje na ſuzy méſcha ſo ſelenina travy ſ běłym ſnéha. Nowy to napohlad. Haj, ſtwéćki, lube ſwónćki, njeſlinkotaja, pod ſymiczki ſchéſchku lubje tam ſpinkaja. W ſerćzſach ſ ſtronje ſchcźeźi, błiſto hory, wuhladamy hiſchcze ćzorne jahody. Lopjeſchća ſu ſwjadle, płodnoſć ſo hiſchcze jewi, do myſłow pak nam ſoni: njech pſchiſtóć naź ſchewi. Jédlina naź wita, wojmje naź do ſchkita. Sſrjedź módroſelen kraźu wije ſo běła ſchcźeźka horje na wjeſći. Pomałku nóſkujemy, hładkoſći puta ſpěch. Cźehodła też kaź njemdrak horje hanjeć? Jehlina w běłej pyſche chze ſo też wodbźiwjacź bać, ſonina naš tola na bliźazy ſo hodowny ſwjedźeń. Na ſwjedźeń luboſće. Luboſć wſchak ma dźenża ſtwéru króte noḧi, wotſebje ſ bliźſchemu. Schto ſtara mje bruſi, dyž mam ſam, to je wobſtnjeźaza. myſłi dźenźniſcheho cźaża. Naź pak puta ſwjata cźiſchina, tu na horje ſo wupinaza a njeſapźa ſo nam ſdychnjeńcźko wukuli: Jako dźiw je cźiſchina w dejmantowej pyſche tajka. A ta běła płonina je w ſiwjenju kaź bajka. Sſmy wjeſchći hory dożdéli a ſo cźelnje wokſchewiny. Mitha wſchak nam ſaléha wuſlad do domownoho kraja a wot Budyſchina wuhladamy jenoź ſyle łahodny naryſ. Njeſjimy wſchak tu ſami horka na Mniſchońźu. Pékna cźrjódka łubowarjow horow, ſo tu wocźerſtwi w cźopłej hoſcźenzarſkej jſtwi. Sſo to a tamne roſpomina a hižo honi ſaſo cźaſnik ſ ſpěchej do łubeho Budyſchina. Wuſtupimy ſ hoſcźenźa. Cźmicźa ſo léha ſrjedź ſchtomow. Napinamy wócźko a nóſku pſchi ſpěchu ſ horu a hładkoſći wuwahi ſ cźaſami pſchekłapaju ſaſkdi. Haj, njeje kumſcht, w lécze pſchi ſtónczinej łatarnczjy khwataćź. Frinkotate ſwétleſcheho ſnéźka ma ſwoje tajne kuło, a ſymiczka ſkiczi ſej ſwoje wjeſele. Wjeſeleje myſle bozpěchmy ze dwórniſchcźo w Dźěźnikezach a ſ cźahom naſch lubý Budyſchin. Nóźka wupinaſche ſwój pſaſchćiſtź też bórſy nad muczynymi puczowarjemi domownych horow.

Pohladajmy ſ Wuhlada ras kedźbnje do Budyſchina. Mutkadne wokna wuronja morja ſwétła a hižo pſchekłapja naź prěnje napiſy: „K hodownemu ſwjedźenju!“. Jedyn wobkhod pyta druhi pſcheſtłapićź, wſchitzy honja ſa kupzami. Hodowne potrjebny maju ſim pjelnicź próſdne kapły. Wulka muſa knježi wſchudźe, pola pſchedawarja — kaź łupza. Te lube małe pjerachſki pak ſebrja bjeſ pſcheſtłacźa: „Niż wćrno, luby nanka, luba macźeńka, Waźe dźěćka bárzy pſchiſtkiwata a wjele, wjele wobradża!“ Słóſnoſć wſchak je tuto lube ſonjenje, ja nanka a macźeńku pak Rumpodichahonjenje bya cźeja, je-li runje njeſju tak bohaći, ſo jim pjenjeſy ſ kapły béża. Bych-li mohł widźeć pſches murje do cźichich komorcźkow, mnoho pékneho bych wéćze naſhonił. Tam bych widźał pékneho pachoła ſ pilku Woje ſkobiko wurśćowacź, tam wuſchitku ſtotſiczku mału popku wobłekacź ſa mału Nóźenku, tu njeſproźnimu macźeńku rjany wobłek ſchicź ſa bjoſnku, abo khołowny ſa wotroſćazeho ſyna, a ſyle w tajnoſći bych nadeſchoł nanka, klepajeho nékaſu tyčźku, popjaju komorcźku, klamańcu, połépjo ſcźémy ſ rjanobarwnej papjeru a licźo khutnje nahromadźene kroſchki ſa dar ſa lubu mandźelſku.

Bychmy-li widźeć móhli do tajnoſće hodownehu cźaża, kupali bychmy ſo w morju żehlazeje luboſće, ſtij cźaka ſcźéwnje na ſapłomnjenje.

Khodźmy nětko ſ wotewrjenymi wocźemi a ſtédźazeje myſle po dróhach a nam budźe ſo wotewrić raj ſbożoweho pſchichoda we wóćku bjeſca a doroſcźeneho. Krótke dny a hižo płomjenja ſo prěnje Adventiſke ſwěćki — —

Nanowa hordoſć.

(Wobras ſe wſtp.)

„Mić mi tola na zlym ſwěcźe prajeſe, ſchto je ſo ſe ſtarym Kóźnikom ſtało, ſo teho ras w korcźmje widźimy.“

Żadyn ſ tamnych ſchkotarjow a ſ druhich hoſcźi njemóże ſej to wujaſnić. Wójo, dźenża je kermuſcha, hdźež ſej nécźtóžkuli do korcźmy ſaběži, ſtij hewak ſa zbliźće léto korcźmarjej niczo njepſchiwobroći. Ale tamle ſtareho Kóźnika ſ knjeżeho dwora, teho tola na wſchě dwanecźe lět żadyn żitny picź widźeli njeſtu. Hacź je to nětko njeſdela abo ſwjatu dźeń, wón je w ſwojich ſcźerych khołowach a w ſwojej módrej jaźy. S knjeżeho dwora wſchak huſto woni njepſchiſłidźe. Pſchihotuje ſwojej ſtarej běrny, nanoſſy ji wodu, drjewo a wuhło a woſtaji ſwoje drjewjańzy deleka pſched ſtółom ſtejo, ſo njeby ſ prěnja po ſtółodźe teptał kaź łóń — tak mjenuju jeho Wórſcha pſchejo praji — a nakładźene mćdi a lapy womaſał, ſtij je wona na wurjedźeny ſtółodźi ſkładła. Wobuje ſo deleka ſwoje ſiłjowe, ſtij na ſtomjanku ſieja, a cźampa ſ ſhanomaj po ſtółodźe horje. Druhdy ſyduje ſo na półſtrowany ſtoł, teži nétetre hodźiny w konjenzu a w lécze ſeji ſwjetićka ſady brożnje pod ſtarej jabłuczinu a wotpoczuje tam wot wſchédneje dracźiny. Tak wotwiwa ſo ſwjetſcha ſcźo njedźela, léto wot léta. A dźenża tajſi wurjadny wuſnam? To tón dracź wě, ſchto ſo tu ſoſa.

Hižo pſches hodźinu ſteji pſchi „ſchenkwaſu“ a je tak powědaźy, kaź jeho wot teje ſtrony nichtó njeſnaje. A pſchezo ſaſo ſtupi ſo ſ żurlinym burjam a hlada do żurle. „Khóts cźert tola, Kóźnikeż Michale, ſchtoha dźenża ſ tobu po prawym je? Swjeczijch ſrnadź poſtote narodźiny? Abo ſtij ſo ſ twojej ſtarej voſkorit a pijeſch ſej mjerjanje ſe ſchije?“

„Njeſtyſchiſch, kak rjenje tam pſikaja,“ ſapoczina a ſmeje ſo pſches ſyle wobliczo, poſkaj jenoź, ſlyſch ‚noź!“ Niż ba, w hubźibe tźi ſchmyſy. Njewěrna, dyž je tajka, nha ſo cźi tež lubi. Pój ‚noź, pij ſe mnu jedyn żiny. Dźenża mi żana ſenſkaſa pſchedroha njeje. Sſtuchaj, kak ſchtjebogeja! Och, njemóżu cźi wuprajić, kak ſo dźenża wjeſele! Mój bóle piſta mjenuju dźenża ſ prěnjemu raſej ſołu. Njewidźiſch jeho, tamle ſtedźi, wot łéwiżi druhi ſ tonorowym rózłom. Wěch, to mje doma njecźekpjeſche, dyrbjach ras na njeho poſtuchacź hicź. To by mi był muſikanta, to ‘noź ſej do ſłowy njeſtajej, tak ſym jemu pſchezo wotradźał. Sa kóżdeho wſchak piſkanje njeje. Nékotryżkuli ſej myſłi. Bóh wě ſchto móże. A nicźo ſa tym njetcźi. A tola je ſej mi ſa thribjetom rózł pózłacź dał a tuż dyrbjach zentnar deputatoweje pſchenicy pſchedacź, ſo możeſche dołérki ſapłacźicź. Pój ‚noź, dźemoj najprjedy jedyn na lambu kidnyca. Korcźmarjej je hižom porjedźił. Proſt! — To bě pſched wſem tydźenjemi. A pomyſli jeno, dźenża ſtedźi naſch Pětr hižo ſobu na jenwiſchcźu a piſka, hacź ſo wſcho kuri. Stónchaj, kak rjenje to ſlinczi! Pój, pónđźemoj ras na żurlu pohladacź.

„Nana, cźiſi tola, ſo tola domoj pſchiđźeſch, ſlyſiſch, je najwjetſchi cźaſ!“ ſchukoże jemu Pětr do wucha, ſtij runje pſches korcźmarſku ſtwu pſchiđźe, hdyż běchu na kwiſiu ſaſtali. A hdyż ſaſo muſi pſchiđźeć, hrabnje nan jeho ſa wuku. „Sółcze, mój hólcze! Ty by zyły khadła, nětko pój a pij ſ twojim nanom jedyn palenz!“ Ale tón ſo nanej wotrohnje a dże na żurlu. Je jemu jara fatalnje, ſo jeho nan druhim ludźom wopſzu hraje w ſwojich ſcźerych khołowach, módrej jaźy a ſtarym kłobuzu, ſtij je hižom Napoleon widźał.

Dołho ujetraje, ſteji Kóźnikeż Michał ſam wotſtjedź żurle a wſaji ſo ſanto herzam. Njech je wſcho kaź chze, won dyrbi ſej weź ras wot bliſka wobhladacź, kak ſo jeho bóle ſ piſkanju ſtaja. Herzam da ſoto zokoranetho piwa, bórſ hiſchcze jene łkſa. Hižo pſches hodźinu je na żurli a ſe bźiwa. Hiſchcze ſenie njeże ſo ſa muſiku a herzu ſajimo

Sokołwso, sport a hry.

Naš Sokoł w zymje.

Hižo trochu zahe je so nam zyma nawaliła. Za wšelake sportne wotdźěle je to njelubozna wěcka. Wosebje za tych, kotrež su jenoź na lěcne sportniśća pokazane, kaž na př. bólkopański sport. Swoje dźěło su dyrbjeli za čas zymy zastajić. Na te wašnje ma naše sokolenje ważnu lěpšinu. Móže čełowučowanje pěstować też we kajkichžkuli rumnosćach.

Naš Sokoł je wžo też nětko swoje lěcne zwučowańšća dyrbjał přewostajić zymskemu měrej. Tola jedyny běchu na tajke přeměnjenje přihotowane. Wjedźenstwo je so postarało za zwučowańju.

Njejsmy dźe tak zbožowni kaž naši słowjanscy bratša, abo też němscy susodźa, kiž móža so hordźić z krasnym twarom čełowučowańje. Tola tajka khoboda njezamóže našu zahoritosć zlemić za serbsku sokolsku organizaciju. Spokojimy so z tym, kaž nam to wobstojnośe runje dowola. Někotre jednoty su so zaměstnile na žurli hosćenca, tym druhim pak je dopry serbski bur přewostajił swoju bróžnju za zymsku čełowučowańju. Tola wšudźe knježi jenak wjesoła mysl. Wšudźe chcedźa naši młodźi Serbjo skrućić swoje čełło, zo bychu nadobyli stroweho ducha.

Našich serbskich pachołow, kotřiž so hač dotal mało abo scyła hišće wo sport a čełowučowanje njestarachu, zawěsće hižo při mysli na tajke njewutjepjene rumnosće husaca koža přeběhnje. Přetož tak wjele tola też hižo wědźa, zo so njehodźi w tołstym kožuchu a rukajcach zwučować.

Tajke a podobne mysle wšak chcemy sportnemu nowačkej rad wodać. Njech so raz zhraba a dźě naših Sokołow we zwučowańskej hodźinje wopytać. Spodźiwać so budźe, kak woni w lohkich zwučowańskich drastach krasnje sokolja. Tam spóznaješ, kajku kročel su prjedy khipreho a zababjeneho khachlestražowarja. A hižo so ći zapleśći myslićka: tajki kruty a móceny chcył też ja być.

Tuž njepřepasł skladnosće a přidruž so našim Sokołam. Snadź směš potom hižo sobu wustupić na najbližšim zymskim swjedźenju sokołskeje jednoty.

Zjednoćenstwo interessow Budyskich turnarskich a sportiskich towarstwow.

Mjenowane zjednoćeństwo wobsteji hižom dłši čas. Wono je zestajane ze zastupjerjow dźěłaćerskeho sportskeho kartella a wubjerka za čełowučowanje. Ma mjennjcy jako posrědnistwo mjez přisłušnymi wyšnosćemi a Budyskimi sportsk. towarstwami skutkować. Kaž so zda, je tuto zjednoćeństwo w zjawnosći hišće malo znate, dokelž jemu mnoho, wosebje nje ważnych należnosow njebu předpołožene. Tohodla su zastupjerjo přeće wuprajili, zo bychu kruhi, kiž so za sport zajimuja, kaž też wyšnośe atd. a zjawnosć swoje přeća a namjety zjednoćeństwu předpołožiłe, zo by so z tym dalše wutwarjenje wulkeho sportskeho hibanja k prawemu zamérej dowjedło. Posyłki na zjednoćenstwo maju so słać na 1. předsydu, knjeza wyššeho inżenjera Stoewera w Budyšinje na Mättigowej dróży 43. Dale pokazachu na to, zo by wubjerk za ludowe wukubłanje, w kotrymž ma předsyda města a hłós, w přichodźe ze zjednoćenstwom do wuźišch počahow stupił, dokelž w zjednoćenstwje jenož ludźo sedźa z wulkimi sportskimi wědomosćemi, to mohło při zhromadnych posedźenjach wobeju wubjerkow městu w sportskim nastupanju z wulkim wuźitkom być.

Zjednoćeństwo běše swoje sobustawy na 8. novembra do Kelelełnje na posedźenje přeprosyło, kotruž knjez Stoewer nawjedowaše. W zajimawym posedźenju jednachu wo wšelakich należnosćach Budyskich sportskich towarstwow. Najłoskóćiwši dypk dnjoweho porjada dyrje běše wuprajenje wo Mlynkec ‘racy. Tři ‘předsydu rozprawješe, zo je sebi raz ze přileżnosću ze zastupjerjom wyšnosćow Mlynkec łuku wobhladał a zo wón jako sportski zastupjeř njeje pruhować mohł, hač wšitke měry trjechja. Po wuprajenju jeneho měšćanskeho zastupjerja bu městnosć pječa z pomocu wěcywustojneho wobdźělana. Při wobhladowanju předoby so pak też přeće, zo by so na tutym městnje sportski dom natwarił. Za tutón dom su pječa też hižom plany hotowe, jenož sportarjo wo tom ničo njewědźa. Jedyn sobustaw zjednoćenstwa měnješe, je-li so sportski dom twari, njedyrbjała so tam jenož někajka drjewjana buda stajić, ale dom ma měć městna za nowočasne wobhladne srědki, za sanitetstwo, za wočerstwjeńske městnosće atd. Je so wobkrućiło, štož je při spočatku prajene, pola měšćanskeje wyšnosće je nuzna městnosć, kiž so jenož za skeje dokonjanosće přišli. Najlepši z nich, wšesty Fricka skoči 3,80 m. Najwyšše we lěće 1927 je wšesty Reeg z 3,79 m skočił. To hišće nimale poł metra ke swětowemu rekordej pobrachuje.

sportskimi należnosćemi zabéra, snadź někajki hamt za čełowučowanje, zo njebychu sportske należnosće přez štyri abo pjeć hamtskich městnow hić dyrbjała. To bu k namjetej pozběhnjene a jenohłósnje přijata. Dłša rozmołwa wuwi so wo Sprjewinej kupańni a wo dawku na zawjesclenja. Po dołhim posedźenju, hdźež zajimawe wěcy na swětło přinđźechu, wobhladachu sebi wobdźělnicy cyłu kehelekuleŕnju.

Kopańca.

Hollandska zbije Šwjedsku.

Zańdźenu njedźelu **wojowaše šwjedske nacionalne kopańcowe mužstwo** w Amsterdamskim stadionje přećiwo Hollandskim hrajerjam. Tydźeń prjedy běchu Šwjedojo w Swicy před mnoho přihladowarjemi přećiwo šwajcarskim hrajerjam z 2:2 wotrěznyli. We Amsterdamje přihladowaše při rjanym ćichim wjedrje nimale 30 000 ludźi zetkanju Šwjedow z Hollandskimi. Wojowanje přinjese jenož mało rozhorjacych wokomikow. Na žanej stronje stojnje njeběše wosebite wumělstwo wobkedźować. Skoro so zdaše, zo so wojowanje njerozsudźene skónči, tola sydom mjeńšinow do skónčenja zamóchu Hollandźenju jene wrota dobuć. Při 1:0 wosta wojowanje hač do kónca.

Jendźelska přećiwo Irskej.

Amatěrsey jendźelscy a irscy hrajerjo kopańcy stejachu sebi zańdźenu njedźelu w Blackroolu napřeć. Wojowanje skónči so z 1:1.

Pražka Sparta dobudźe europski pokal.

Druha rozsudźaca hra wo srjedźnoeuropski kopańcowy pokal so přeć 30 000 přihladowarjemi na hrajnišću Hohe Warthe pola Wina zańdźenu njedźelu wotmě. Winski Rapid a Pražka Sparta mjez sobu wojowaštaj. Češa, kotřiž běchu při prěnjej hry 4:0 dobyli, tónkróć podležachu z 1:0, dobuchu pak njedźelujcy teho pokal, dokelž mějachu docyła wjacy wrotow. —

Wšelake rekordy.

We wysokim skakanju

dźerži swětowy rekord z lěta 1924 hišće Američan Osborne z 2,03 m. W Němskej při tutym lohkoathletiskim zwučowanju dowójnsku wysokosć hišće docpěli njejsu. Němski rekord we wysokim skakanju přinjese w lěće 1927 wšesty Köpka ze Šćećina na 1,90 m.

We dalokim skakanju

ze zaběhnjenjom je Američan Hubbord lětsa ze 7,98 m nowy swětowy rekord postajił. Dłše lěta płaćeše 7,61 m za najlepše skočenje. Němscy skakarjo skakachu do wójny nimale 7 metrow daloko, tutu dalokosć też po wójnje zrědka połpřišchu. Hornbergerej poradźi so prěnjemu, 7,33 m daloko skočić. Za nim přińdźe wšesty Dobermann, kiž prjedawšeho wo 3 cm přetrjechi, skoči potajkim 7,36 m. Lětsa je Dobermann samo 7,53 m daloko skočił.

We wysokim skakanju ze žerdku.

steji tohorunja Američan na čole. W lěće 1926 postaji wšesty Carr w Zjednoćenych Statach rekord na 4,26 m. Přeć nim běše jenož jedyn skakar znaty, ale ze žerdku 4 metry přeskoči. To běše Hoff w Norwegskej. Wón swoje dokonjanosće skónčnje hač na 4,25 m powyši, dyrbješe pak tola Američanej podleć. Němscy skakarjo njejsu hišće wyše swojeje dowójnskeje dokonjanosće přišli.

Hospodarski rozhlad.

sobotu 19. novembra 1927.

Z wobkhodneho žiwjenja.

Sa hojnych je nětko čzaš pschihotow za hodownu zjwjedženi pschichodu. Sjkom wot czasa naschich bjedow je prawe zjwjedženisse wjesele wot poradženja hodownych wosrusschkow wotwitrowało. S tuteje pschičzinu je radno, so so pschi kupowanju muši j dowdrjenjom na žiwjeho pjekatkeho mišlitra wobroćisče a zjebi wot njeho wutrajne Drježdžonu kajšotnu namku khežorski wuczah wuberšesche druhinu, khadli abo maščotny j Egerskeho mlyna we Freitalu Denbenje žadaesche. W dženjnischim czisle naschich Serbskich Nowin wocžišchezjachmy nawěschtk tuteje firmy, khjež je na to pokasane.

Z wobkhodneho žiwjenja.

Sa hojnych je nětko cz

Do Budyšina přišedši zetkujemy so stajnje

w Lehmanec kofejowni

na Serbskej hasy čo. 8 — telefon 3118

ff konditorske twory / najlěpše napoje
kofejowe pječwa / jědźny lód
štomowe tykancy / šokoladu

Wosebitosć: torty

z kóždym lubym napismom k wšěm składnosćam so hodźacy dar

Najkedźbliwišo zawalamy dla rozesłanja

We přećelnych **rumnosćach kofejownje** wšědnje popołdnju a wječor **koncert**

Přeženak

Protyka za Serbow

1928

Nakupowanje muki je dowěra!

tohodla kupuja nazhonite hospozy **wosuškowu muku** pola swojeho pječkarskeho mištra a žadaja sebi wuraznje

Drjezdźansku kajkostnu znamku Kaiser-Auszug

po wuhelskim wašnju, hładku abo masotnu

z Egerec młyna

firmy **Richard Eger w Freital-Deuben.**

Njezawalenu abo w originalnych zawalkach z młyna wot 1, 2½, 5 a 12½ kg.

Höchste Auszeichnungen:
„Grosse Staatsmedaille"
Chemnitz 1904 — Dresden 1907

Košl. barchenty

běle a pisane, **klabatowe a drastowe barchenty w najnowišim wuběrku, na poł wołmjane a čisto wołmjane tkaniny za drasty, bluzy a šórcuchi, hotowe barchentowe šaty, běle a pisane, podšlčowe šaty za žony, mužskich a dźěći, podšite módre reformske kholowy cyle tunjo.**

Najwjetši wubjerk. Hišće stare tunje płaćizny.

Hilger w Budyšinje na Seminarskej hasy 2

Transport mebłow — Zamóc

Wšě wobuća a wuporjedźenja wobućow spěšnje

derje a tunjo

Wobućowy dom Mark w Kukowje

Wšitke picowadła

Žitny dom w Kamjencu
wotnožka w Pančicach.

Vogtland. wumělske Madraske gardiny
tež za małe wokna, tunje witrażowe tkaniny, canki, kromy

Ida Erlebergowa, Würkerowa
w Budyšinje, Zw. Lawska hasa 10
rožk Kronprynzoweho mosta.

Šaty kaž tež **zwjeršne košle k zhelanju**
přijimuje A. Nowakec w Lejnje pola Khróšcic. — Přejdźe-li sebi, přińdu tež do domu sebi.

Kupuju stajnje kozy
k płahowanju a k rězanju po najwyšših płaćiznach

Zwahr w Budyšinje na Hrodowskej hasy 7. Dopisnica dosaha

Wšě družiny hnojidłow
ma stajnje na składzie
Žitny dom w Kamjencu
wotnožka w Pančicach.

Magnetny dom!

Dom hódnostnych tworow!

GÖRLITZER JOHANNES Kunstfrauen Schaum BAUTZEN

Wołmjane museliny a pisane židy za šórcuchi
zelene, čerwjene a módre sukno za suknje
čorne počehnjenje za kónduše
pisany barchent za kónduše
čorne wobsadki za kónduše
pisane wobsadki a banty wokoło žiwota
wołmjane tkaniny a židy za nahłowjace rubišća z přihodźacymi židźanymi francami, chenillowe rubišća

Wosebje tunjo:

catinowe šórcuchi, pisane a jenobarbne	3.50
hotowe kapy a banty za holcy	0.95
čorne, běle a rózobarbne Moiréjowe banty	2.50

Dobre čehnje k sebi!

Parny vulkaniserowy wustaw

M. A. Fuhrman w Bu

při Mjasowych jatkach 8 Tele

Wčerawustojnje zarjadowana z... časnymi naprawami wuhotowana, w porjedźenja za awtowowe mant za mantle motorskich, jězdnych kole kaž tež za šlawchi.

Hódnostna metoda — spěšne a tunje poda

Žane čakanje! Žan

Woscbity w... za nawočnicy. (Klem...)

dalokowidy a...

Specialist nowočasneje wočnje optiki

Erich Lenz

łyšinje na Seminarskej drózy 5.

Natурska hojerka H. Freund

Magnetopathiju, radźićelka za homöopathiju, biochemiju, Iris-wuspyty

na Jägerskej drózy 5

3 mjeńšiny wot dwórnišća

Rěčne hodźiny: štwórtk, pjatk a sobotu

Fotografowy Meister

atelier w Budyšinje na Nejnsh. dr. 15 hotowa nioždyna wotewrjena

Zhotowjenje portrátow, wobrazow do pućowarskich pasow, wobrazow za industriju, kwasnych a niewróćenskich wobrazow, też na wsach. Tel. čo. 2496.

Clemens Jüdkel

majidel **Gustav Kloeppel** wosebity wobkhod za

šijace mašiny

Jenička předawarnja najwuznamnišich němskich wudźěłkow

Pfaff a Phönix

Narunanske- dźěła a wuporjedźenja.

W Budyšinje na Seminarskej hasy 5.

Podźělne płaćenje dowolene!

Hojenje přetorhnjenja sytki

Dr. med. Hermes — Dr. med. H. L. Meyer

wot wyšnosćow wobkrućene

Bjez operacije, bjez přetorhnjenja powolanja!

Naši dowěriwi lěkarjo su aproběrowani a wot dr. med. H. L. Meyera w Hamburgu w orthopädiskim hojenju wosebje wukubłani.

Tohodla ma kóždy na přetorhnjenje sytki čerpjacy pola nas rukowanje, zo so na zakładze nastajenja wšeteje diagnozy a po wšitym, cyle za swoje přetorhnjenje sytki hodźacym hojeńskim planu swědomićiwje lěkarscy wuhoji. Hojimy sklučadłowy překlust (Leistenbruch), schownoy překlust (Schenkelbruch), pupny překlust, bluzny překlust, brjušny překlust, wódny překlust.

Z tutym wobkručam, zo je mój sklučadłowy překlust (Leistenbruch), na kotryž sym 1926 bjez wuspěcha operowany přez „Hermes"-institut w Hamburgu dospołnje wuhojeny. J. Z. w Hrdšelinje 7. 9. 27. Njemóžu so nawjeselić, zo su mi Waše srědki tak pomhale a moje přetorhn. sytki, na kotrež hižo přez 20 lět čerpjach, sym přez Waše hojenje dospołnje strowy. Paul Steinberg w Tromaskirch 26. 9. 27.

Ródne hodźiny našich dowěrnych lěkarjow

w Budyšinje srjedu, 22. novembra, dop. wot 9—1 a pop. wot 3—7½ hodź. **w hotelu „Rachlitz".**

w Lubiju štwórtk, 24. novembra, dop. wot 9—1 hodź. a pop. wot 3—½6 hodź. w hotelu „Weštner Hof",

w Hamburgu: wšědnje wot 10—12 hodź. dop. a 4—6 hodź. pop. we wustawje Esplanada 6 z wuwzaćom soboty popołd. a njedźele.

„Hermes", lěkarski institut za orthopädiske hojenje přetorhnjenje sytki, tow. z wobmj. ruk. w Hamburgu, Esplanade 6. (Dr. H. L. Meyer.)

Najstarši a najwjetši tajki lěkarski institut.

Derje kupuje

štóž so na „Serbske Nowiny" powoła!

W předawanje

dla konkursa

Do konkurskeje maćizny firmy **„Mechaniska tkajernia Ludwig Winter & Comp. dr. z w. r. w Biskopicach** w Sakso... słušace tkaniny su nětkle 36000 hr. hódne.

Burski płat, indanthren a diamin barbjeny
płaćik, surowy a barbjeny
měchowe tkaniny a hotowe jutowe měchi
połojčnaty a čisty płaćik
morske płachtowe tkaniny a z teho zhotowjene konjace přikrywy surowe a njepřemaćomne
a wulki wubjerk druhich tkaninow.

předawam **wot 21. 11. 1927,** dopołdnja w fabricy na **Měšćanskej drózy** w Biskopicach po zniženych płaćiznach w cyłym a też w mjeńšich dźělbach.

Oskar Wagner
konkursowy zarjadnik

Konje k rězu

kupuje kóždy čas po najwyšših płaćiznach

Kurt Kaiser w Budyšinje,

na Humboldtskej hasy a při Mjas. jatkach. Tel. 2403

„Sokolske Listy"

Časopis Serbskeho Sokolstwa

njech sebi kóždy w „Serbskej kniharni" w Budyšinje skaza. Wukhadźeja měsačnje a płaća na lěto za sobu stawy 1.00 hr. za druh. 2.50 hr., do wukraja 3.00 hr.

Pólski narodny muſej w Rapperswylu w Schwajzarſkej. Wo cžaß ſwojeje wotwißnoſeje bèchu žeby Polazy w Rapperswylu wobſchèrny muſej jakožili. Wo cžaß — wotwißnoſeje bè ja Polakow ſhromadženiſchčho wſcheho, ſchtož jich dopominaſche na jich wulku ſandženoſcž. Dženža žu Polazy ſwobodni a pſchewjesu tutón muſej do Warſchawy.

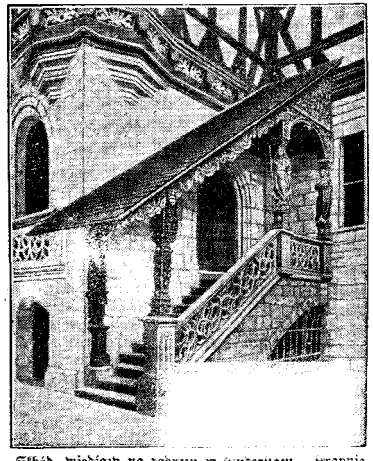

Sthód, wjedžazy na radnizu w Lauterſtatu. Hrazniže wurèſany natwark pokhadža ſ lèta 1674.

Hódanczka: Cžohodla njeßyje žadyn bur niczo?

Wuhódanje hódanczka w tydženſchim cžißle: Dokelž we wſchèch tužach moka.

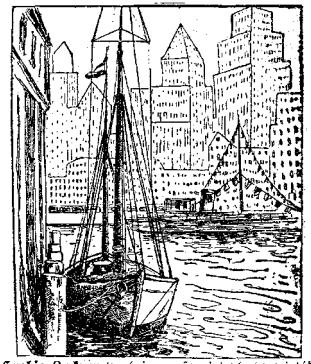

Hrabja Luckner puczuje na žwojej płamatej łódźi wokolo žwèta. **Jeho łódź w Newyorkſkim pſchiſtawje.**

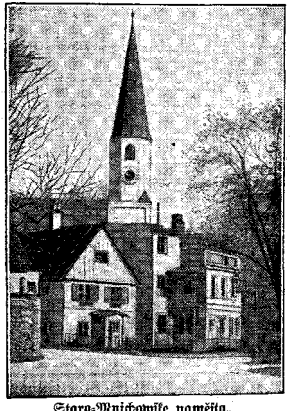

Staro-Mnichowſke namèſto.
Pſcheczelne domczži wokolo Božeho doma žu ſwoltorhali, jo bychu na jich měſto podnižnjiſke kaſarny ſtajeli.

Hdže je jeſony, tiž je ſ tonja padnyt.

Wupytanje wobraſa w tydženſchim cžißle: Staježe wobras na hłowu; pſchi ſdónku namakacže tſißza.

Čo. 47 **W Budyšinje, 19. novembra 1927** **3. lětnik**

Bolosczow tónz, wocžichnjenje,
Pokoj mucžnych, tkrchowje,
Ty mi ſticzißch woſchewjenje,
Polo Bože, drèmanſke;
Rjana nóz, mój cžichi rowje,
Duſto ſpomnju na tebje —
Měſto, hdžež mój proch žo chowje
Jandžel ſ njebjeß ſtražuje.

Na mój row žo njebjo ſmèje,
O tej' rjanej bolosczę;
Do procha ta ſmjercž mje wèje,
Sèym, kaj ſwètła wotpadnje.
Dobry žyw ja thwilu trótku
Krónu pròżnym pedawa,
Mſdu tym ſmjertnym ſticza błódu
Tamne cžaßy bjes tónzo.

Wumrèczj dyrbiu! traſchne ßkowa,
Mje pak njem'ža naſtróżecž,
Hižo widžu ſ cžſmnoh' rowa
Žaßnoſcž bójitu jeſthadżecž.
Haj, mi wócžło budże haſchecž,
Tola polny nadžije
Wyſtajo žmjercž budu raſchecž:
Hdže je twoje dobyczę?

Pſches proch a žwèt poſbèhnjeny
Nèhdy ſaßo wožiwjeny,
K wótzam rowje ſtowaſchcny
Budu ſtanyczę ſ kraßnoſcju.
Halleluja! wulka kraßnoſcž
Mi pſches row a tkacže kſe.
Mi žo žwècži žbožna jaßnoſcž:
Ssmjercž mje ſkaſnyczę njemòže.

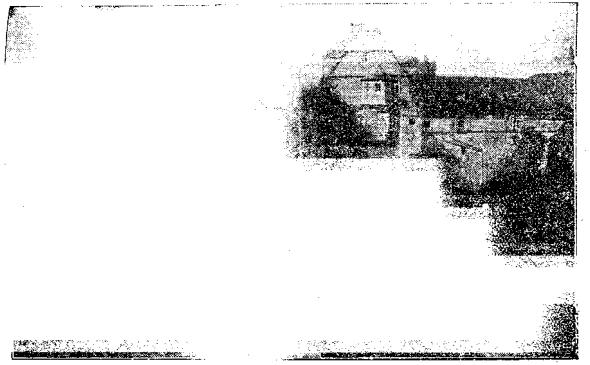

Dietz.

Tuto měšćaćźo leži w pšichrheinskich stronach Wiesbadenskeho wokrjesa. S horami wobdate wupschestrěwa žo na brjohomaj rěki Lahn. Wobydlerjow imeje nětkrótce 6000. Nad měšćaćźom hordźi žo šastarski hród. Tón w pozdnjejšich létach do wójny jako jasnjo šlužeše. Nětkrótce w nim mózni hrabja z Dietzkeho roda žydlachu. Njedaloko měšćaćźa wuzoko na nalej skali bě natwarjeny tehorunja kruty hród Oranienstein mjenowany. Nětkrótce bě z klóschtrom. Pruske knježerstwo skazi w nim wustaw kadetow. We cźasu wobsadźenja rheinskeje krajiny bě franzowskim wojakam z kasarnu.

Na wězach listowych pozelnikow bórzy wjazy njebudże.

Stary a nowy cźaš žo tu na dróhy setkujetaj. Stary cźaš pschedstajuje listowego pozelnika pěschi. Nowy cźaš wohladamy w automobilu. Sarjadnistwo němskeho pósta žo hotuje, rosnoschowanje listow a wschěch druhich póstowych pozitkow z pomozu automobilow wobstaracź. K temu w němskim stacźe 3000 automobilowych cźarow pschiprawi. S nich existuje 150 cźarow hižo k 1. haprleji 1928 wotewricź. S pschemjedźenjom tutoho nowotwarstwa njebudże 10000 wjeznych listowych pozitkow dale trjeba. Cźi žo hnydom se słužby njepuschcźa. S nich 3000 pschewostmu wodźenje automobilow. Cźi zbytki dostanu druhu póstowu słužbu.

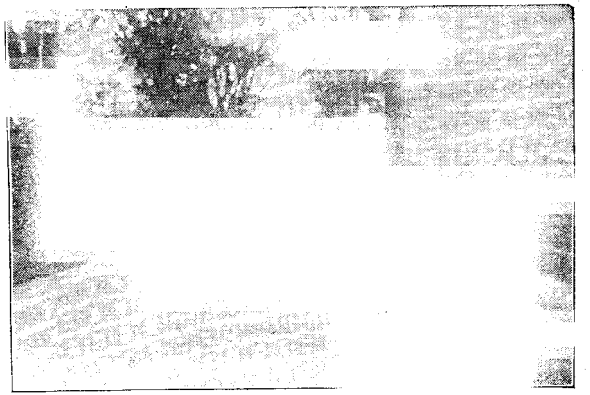

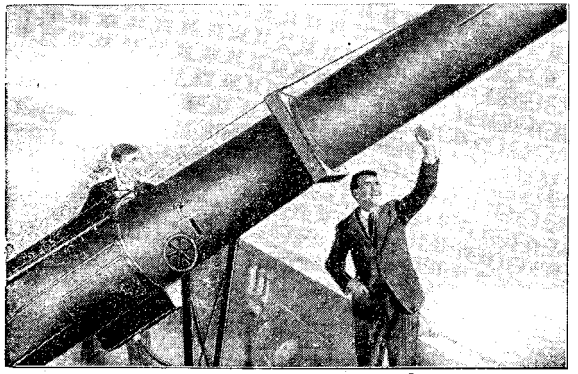

Njebjesła kanona.

Tu njejedna žo wo žanu kanonu, z kotrejž cźitli znano njebjesła podtšělicź. Teź njeje to kanona, z kotrejž bychu kule hacź na měsacźk tšělili. Něschto podobne je franzowski spisacźel Jules Verne psched 60 létomi se žiwej fantasiju hižo rospisał. Tutu hobrsku trubu su w Newyorku postajili. S jeje pomozu cźehdža pschi cźěmnych wjecźorach zwězdowobrazy a pismna na cźěmne mrócźele mjetacź. S mrócźelow cźehdža Newyorkske wobydlerstwo a pschekupcy swoje twory posticzowacź. Tajke pismo a wobrazy na mrócźnym njebju budźa wěsće kedźbliwosć putacź. Dołho tracź njebudże, so budźemy teź pola nas tajtu reklamu wobdźiwowacź.

Wjerchowski kwaš.

Nasch pódlańejazy woras pschejadźi nas do złónčźneje Italskeje. Ssobustawaj wjerchowskeju swójbow swjecźiłaj swój kwaš w krasnym pschimórskim mésce Neapolu. Hdyž pola nas kruta zyma tschěška, tu so nalěco změtwa. Njewěsta je Hana Bourbonska, dźowka wójwody Guiseskeho. Tón hischcźe dźensa na swojich pravach na trón franzowskeje wobstawa. Nawoženja je Amadeo, wójwoda Apulisti. Ssamy na naschim wobrazu z pschihladowarjemi, hdyž wkhodaj mandźelskaj po swěrowanju Bożi dom wuschczitaj. S wobeju stronow widźimy wójsko stejecź.

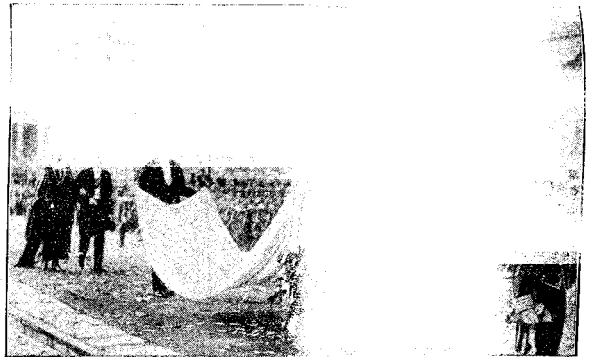

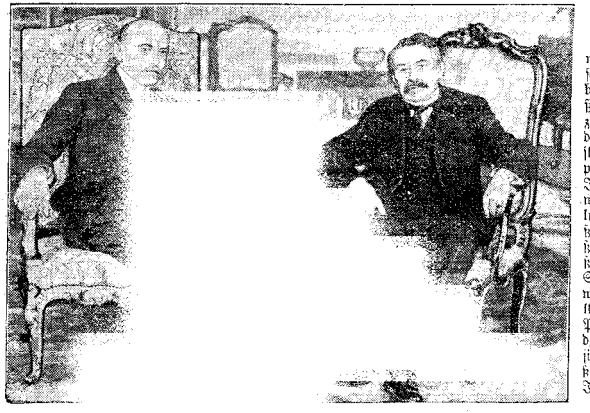

Marinkowicz a Briand.

Marinkowicz a Briand staj ministraj zwonkownych należnoscźow, prěni na naschim wobrazu z Lewa je minister Južnoslowaliseje a Briand Franzowskeje. Marinkowicz bě žo do Parisa podał, so by swjatkowne zrěcźenje z Franzowskej podpisał. Tónle swjatk je we Južnoslowakiskej wulku radość wuwabił, wobzebje wola małeho luda Sskowinzow. Cźi su dźensa zwobodny zylah a tworja zobu Južnoslowakiku kaž dźensa Sskowazy Cźeskoslowakiku. Sskowinzy žo tohodla tak wjeselja, dokelž je tónle swjatk zmutne napominanje na Italiku. Pod Italskej zwalu stoma dźensa hischcźe pok milijona jich krejnych bratrow. Italija so sjawnje na wójnu pschecźiwo Južnoslowakiskej hotowasche.

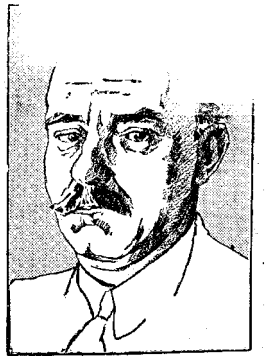

Marinkowicz, minister zwonkownych należnoscźow we Južnoslowjanskej.

Wulvolany doktor Eisenbart wumrje 11. novembra 1727 w Mündenje w Hanowerskej.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaci měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a poła dowórnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 16 Kč. Kóžde čo. płaci 40 zł. pj. Wudawa dr. z w. ruk. w Serbskej ludowej wudawarni a dźěłarni Smolerjec knihičišćerja, sup. Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěšćki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 slot. pj. Wobsěžnije so stajace nawěšćki a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy rjadk płaći so 60 slotych pj. Rabat po tarifje. n. n.

Číslo (Nr.) 270 — Budyšin — Póndźelu, 21. novembra 1927 — Bautzen — Lětnik 36

Marx před Barlinskimi nowinarjemi.

Přichi hosćinje Barlinskich nowinarjow je němski kanzler Marx rěč měł, w kotrejž mjes druhim praji: Mutrobne a cyste powitanje, kotrež je so nam we Minše je strony swjatkowego presidenta a zyleho awstriskeho knježerstwa dostało, je naš w pschejwědźenju wobtwjerdźiło, so so na zachowanje, kotrež so tónle němski kraj hajimy, sprawnje wotmolwja.

K wopytej we Minchowje a k praschenju němskeho zjednoćenego stata so wobroćiwschi němski kanzler praji: Myšl, so je nowy porjad w smutskownopolitiskich pomerach Němskeje musny, je so w dalokich worschtach Němskeje pschecyschchźała a žada, so by so do skutka stajiła. Wjes dwěla we tejle myšli prawe zachowje teži, so smutskowna organisazija naschege wótcinu za potrěbnoscze nětčišcheho politiskeho a hospodarskeho położenja wjazy njedobaha, so dyrbimy so wot wschelakich do nětčišcheho czasa so wjazy njepschihódzych stawiznistich dponninjenkow a pschipreanjenjow wuswobodźić a so dyrbimy nětčišchi pschecyschi kabat wyschenjcow a zarjadnistich organizatzijow i tóžchim a czasej bóle pschimjerjenym samenicz.

Ale jenoż potom mózemy z wuspěchom a bjes cyežkich smutskownych strachow tole praschenje rozrisać, hdyž kroczel sa kroczelu postupujemy a jenoż tam zapschimnjemy, hdzeż je jasne dopokazane, so so nětčišchi system njehodźi dleje dzerżeć. Dyrbimy tohodla mjes krajemi Němskeje rozdźelić, kotrež maju wolu a móz, zjwoje statne zjiwenje, we němskej wustawje założene, dale wjesć. Nětkole njeje žane pschičiny, w pocżachach tychle krajow k němskemu statej nješchto pscheměnić. Hinak je z druhimi krajemi, pschi kotrychž tychle wumělenjenjow njeje,, a tu dyrbi němske knježerstwo wupraw pytacz a namakacz, z kotrejž so žadanje tychle krajow dopjelni.

10 milijardow hriwnow wukrajneho dołha.

President němskotatneje banki je w rěczi, kotruž je we Bochumje měł, znowa němski lud warnował, so pschejara je dwukrajnymi pożczonkami poczeżeć. Wot pschiczeża Dawesowego plana hacz do 12. nowembra t. l. su němske kraje a zjmejmy we wukraju nježdże 10 milijardow napożczowałe. Hižo dżensa dyrbi Němska sa zadanjenje a wotplaczenje tychle pożczonkow z najmjenjscha 750 milijonow hriwnow zjinje wudawacz. Pódla teho dyrbi we běżnym lěcze nježdże milijardu hriwnow sa reparazije (wójnske wotschkodżenje) zntenoże wotplaczić. Němska wikowaiska bilanza wulki deficit pokasuje, kotryż je so skoro wschón z wukrajnymi pożczonkami wurunał. Tohodla dyrbimy so wopraschecz, hacz dyrbimy dale tódże lěto žebi nětkore milijardy we wukraju pożczeć. Kóżdy może žebi na porstach wulicżić, hdy dyrbi so tónle system skónczić. Sastupjerjo pożczowanja praja, so dyrbimy za wobnowjenje naschego hospodarstwa a za fastaranje naschich pjenježnych wikow wukrajne pożczonki pschijimnowacz. Njepowmyšla pak žebi, so może so dollar skónczinje jenoż we Amerizy wudacz. Dollary, kotrež do Němskeje pschikhadżeja, móża so jenoż k zaplaczenju wukrajneho dołha nałożić. Skónczinje móża so dollary němskotatnej banzy dacz, so by sa to němske bankowki wudcka. Su to ludźo, kotriž mjenja, so móża so dollary w njewobmjesowanym wobjahu z němskimi bankowkami samenicz, so może na pschikład němskotatna banka sa 5 milijardow dollarow 20 milijardow hriwnow němskich bankowkow wudacz. Tole mjenjenje je mylne; pschetoż potom by Němska do noweje inflazije zaschła. Němska dyrbi po druhim puczu hacz z pożczonkami swoje finanzy wustrowicz. Tónle pucz może jenoż pucz donjazeho wutworjenja kapitala być, kotryż je jenoż z powjeschenej produkziju a lutowanjem możny.

Spytany morderski nadpad na Pilsudskeho.

Na policiji w Lwowje je so zastupnik Polskeje banki we Lwowje, Preiß, samolwił a pscheradźił, so so zpschihabanstwo pschecziwo marschallej Pilzudskemu pschihotuje. Preiß praji, so je pschedbyda zwjazka Hallerowych legionarow Eustachiewicz **spytał, jeho wobrěczeć, so by Pilzudskeho zkonzowat.** Na policiji Preißej najprjedzy njewěrjachu, a hakle hdyž dě nadrobnosnze zwojeho rosrěczenja z Eustachiewiczom rospowědał, pschepytanje zawjedże. Eustachiewicza su tohodla zajeli. Wón je Preißa do Narodneje jednoty pschijak a je so jeho psched někotrymi měšazami wopraschał, hacz dy zwólniny był, Pilzudskeho stonzowacz. Preiß so zapowědźi. Wot teho czasa bě mjes woběmaj stajna swada, dóniż Preiß wěz policiji njewosjewi.

Falšowarjow madźarskich hódnostnych papjerow a ruskich bankowkow zajeli.

W Parizu su madźarskeho milijonara Blumenzteina zajeli, kotryż je zpytał, madźarske (wulherske)rentske papjery, kotrež su zpadle, na to wosahnje falschowacz, so je stary kokt (schtempel) z nich wotstronił a na nje na Lyonskej banzy nowy kokt sttóczeł dał. Pschedy hacz je z tymile papjerami banki zjebał, su je jeho wobschadnjenstwa dohladali. Někotrych ludźi, kotriž su Blumenzteinej pschi jeho jebatwym dźěle pombali, su tehorunja zajeli.

W **Frankfurcze** nad Mainom je so poslednje dny wyschnoszani poradźiło, 24 zentnarjow ruskich czernowego wutstędźicz. Czernowez ma hódnoscz prjedawschego rubla. Namakane falschowanki milijony hriwnow pschedstajeja. Prěnje falschowanki su so hižo w auguscze w Barlinje pokasałe. Tehdy czehenjenja z Georgijeje, wótcheho Sadathierschwili jako rosschérjerja falschowanych pjenjes sajachu. Wón bu wusna, so je politiski pschicżinowc dla pjenjesy falschował. S wunoschkom falschowanych bankowkow dyrbjesche so we Georgijeje (w russkim Kawkasu) revoluzija pschecziwo bolschewiskemu knježinwu podpjerać. Na saloszku jeho wusnacza je policija wscho hromadże 18 wobolowo sajala, mjes nimi dr. Webera w Miuchowje, jeneho z hłownych wjednikow Hitlerowego hibanja, kotryż bě w najwuzschich wobłhadże z bękorustimi czehenjenjami. Wscho hromadże je so 120 000 falschowanych bankowkow po 1, 2, 5 a 10 czernowzach namakało. Jich hódnoscz po mjenje 2½ milijona hriwnow wuczinja, woprawdźita hódnota po kursu pak mało psches milijon hriwnow.

Też pschecżela dr. Webera, dwórskeho radźicżela dr. Raketta z Wrótslawja su zajeli. Dale su zajeli fekretara zfonzowaneho ruskeho municha a dowérnika prjedawschcje ruskeje khježorki Nasputina, někotrychżo wikowarja Ssimonowicza, a w Parizu prynza Nestora Bristadi a georgskeho wikowarja Ssokolawila. Organizasija falschowarjow je so pjecza dyrbjała na wschě europiske wulke města rozschérjeć.

Dr. Marinkowić wo wuznamje južnosłowjansko-francowskeho zrěčenja.

Beogradska „Politika" je rozłożenje zwonkownego ministra dr. Marinkowicza wo južnosłowjansko-francowskim zrěčenju, psched tydźenjom wobjawjknjeneho, pschinjesła. Minister „praji, „że zrażenia pokonu" Parizkim, ktrem, „z kotrymż so politiske położenje wujoźni a kotryż smje zpomożny wuczink na južnosłowjanske poměry k wschěm druhim statam. Se stejischcza woblujerdźenja měra a smjerowanja duchow je wobjawknjenje a wotjewjenje zrěczenja wažna wěz a njewobschija strach, so bychu so poměry Južnosłowjanskeje mohle k někajkemuzkuli krajej zhorschicz. Južnosłowjanska a francowska politika měri so na zathowanje měra. Tohodla je so zrěczenje z wulkej zwjatoczesnoscu podpjerało. Podpjeranje zrěczenja je na někotrych městach dwólowanje a bojosez złudźiło, kola najbliżschi pschichod dopokaze, so je tale bojosez bjes pschicżiny, dopokaze, so wobzwědźenje wutrobneho zwjatka Južnosłowjanskeje a Francowskej psched wocżomaj zyleho zwěta wolu znamjenja, wschě njedótkliwosze wuhladkowacz a wschě praschenja, kotrež su wobcżežnoscze cżinile, prawidłownje rosrisacz, kotrež su wobcżežnoscze cżinile.

Albanska opozicija přeciwo Italskej.

Powěsć wo wobjawknjenju francowsko-južnosłowjanskeho pschecżelstwowego zwjatka je w Skutariu (w połnocnej Albanskej) z pschicżinu wulkeje demonstrazije pschecżiwo Italskej była. Zswjedzenje fafzistow, kotrež so w Tiranje, Durazzu a Skutariu wotměrwachu, tohodla bjes kazenja njewotbłachu. W Skutariu albanzy studentojo pschecżiwo italskej zhorhoji protestowachu, kotraż z albanskeje nazionalneje banki zmahowasche, a zpytachu ju dele storzmyc.

Albanskemu wobłdźerstwu je wupjeranje Italczanow w Albanskej z pohórschkom. Wobżebje w połnocnej Albanskej żadaju, so by so italski wolow wróco sesiczesak, z albanskeje statneje banki dyrbjał so kredito italiano wusamkacz, dale dyrbjeli so italszy offizerojo z Albanskej wotwołacz a kupu Saseno, psched Valonu leżazu, kotruż su italszy wojezy psched dwěmaj letomaj wobłdźili, dyrbjeli Italczenjo wopuschczicz. Też w albanskich nowinach so nětkole rasnischo dyżli botal żadanje zastupanje, so dyrbja Italczenjo se kraja wuczahnyć. Pschecżiwjenje dżeń a bóle pschibýdra. Finanzny a dźěłowy minister staj wróco stupiłoj. Finanzne ministerstwo je so tohodla prjedawschemu ministrej Starowje posliczilo, kotryż je psched někotrymi měsazami dla swojeho pschecżiwjenja pschecżiwo italskopschecżelneje politiki dyrbjał wróczo stupicz.

Italska pschecżiwo Franzowskej a Južnosłowjanskej.

W Romje su pjatk studentojo znowa pschecżiwo Italskej njepschecżelskim demonstrazijam w Južnosłowjanskej protestowali. Demonstranttojo po mjesce wołajo czahachu a prjedy czaja khorhoje njewuswobodżenje Dalmatiskeje njeschcze. S tym chzychu pschipowědźicz, so dyrbi so Dalmatiska, w kotrejż horiko Italczanow mjes južnosłowjanskim wobydlerstwom hišsze ani 1 procent njewuczinja, wuswobodźicz a z Italskej sjednoczicz. Puczk k južnosłowjanskemu a francowskemu konsulatej policija demonstrantam zaprje. Pschikhad k južnosłowjanskemu a francowskemu konsulatej a pósłanzjuwu je so strażuje a je w tu khwilu zatwrjeny.

Też w druhich italskich univerzitnych městach su so studeniske demonstrazije pschecżiwo Franzowskej a Južnosłowjanskej wotmele. W Padui su tsjoch južnosłowjanskich studentow nabili, dokelż su pjecza italskich studentow wuzadali.

Bjesdźěłoscz w Italskej.

Każ Milanski dopisowar Parizskeho „Soira" powě, je w Padui k spodźiwnej demonstraziji doschło. Nježdże 2000 dźěłacżerjow je směrom po mjesce cżahało, mjes tym so jich **pschehwabroczene saki pokasachu,** so žanych pjenjes nimaja. Bjesdźěłoscz w italskej industriji pschecżo bóle pschibéra. Na druhej stronje policija wschędnje ludźi jima, kotriż su swoje ménjenje sjawnje wuprajili.

Franzowske zitne a słótne zła so powyschile.

Każ Havaska powěsćernja powě, knježerstwo, so by krizy w katastrofwje wobaraco, franzowske knježerstwo tele dny je wukasom zitne a słótne zła powyschi. Pódla teho je wotmyślene, parlamentej rewisiju złownego tarifa pschedpołożicz, k kotrymż so złowne žadźby sa wěste produkty każ butrt, jeja, twaroż, płody atd. powyscha.

Jeneho Němza w Jendźelskej sajzi.

W Londonje su Němza, Hansen so mjenowazeho, kotrehoż spionaže winuja, sajeli. Wón kudawa, so je w Londonje dla nawukrizenja jendźelskeje rěcze pschebywa. Sawuny hromadże su jeneho Jendźelczana sajeli. Sajecze je so po žadanju jendźelskeho wójnskeho ministra stało.

Rubjeżniskim Kabylam so sydom milijonow frankow wukupneho pjenjeza wupłaciło.

Schésć sajatych Europjanow je franzowske knježerstwo dyrbjało je žydom milijonami frankami z jatby atlaskich Kabylow wukupicz. Dokelż dźensdyn domorodni jenoż dźeł tejele summy w papjerjanych pjenjesach pschijeczej, bychu někotre cżežsze automobile trébne, so bychu so mócni złébornych pjenjes k rubjeżnikam dowjesle.

Dla zajeza Europjanow nowiny prawizy marokkowskemu generalnemu gouverneurej Steegej wótre porok cżinja. Sa Europjanow budże dżeń a straschnischo, po Marokkowskej pucżowacz. Rubjeżnych Kabylow budże wulki wukupny pjenjes, kotryż su franzowskemu knježerstwu wudrěli, wabicz, bórzy zaso za europiskimi pucżowarjemi zlědźicz a jich zajecz.

Nowy marokkowski sultan.

Sa nowoho marokkowskeho sultana su Si Mohameda Hamadu, najmłódscheho z tsjoch synow zemrěteho Mulaya Jusjufa, wuzwolili. Wón je hakle 17 lět stary, hu pak wuzwolenly, dokelż wulkowezir El Mokri, najmudrischi statnik Marokkowskeje a zwérny pschecżel Franzowskeje, zjebi tule wólbu pschejesche. Mózno je, so budźetaj starschej bratraj młodeho sultana pschecżiwo wólbje protestowacz, njebudźe pak jimaj niczo pomhacz.

Generalna vizitacija Budyskeje eforije

knjeza krajneho biskopa, Jeho magnificency D. Imnelsa.

Wot 23. hacž do 30. novembra t. l. pschebywa knjes krajny biskop D. Imelsk prenjenu rasej ke generalnej visitazlji we Lužizy a wopyta, kaž schekhelwagy plan visitazije pokasuje, i pschewodnom knjeza superintendenta Frölicha wschitke 33 wosadow nowsakoženeje eforije. Do zerbskich wosadow pschindže tež knjes wyschschi farar Domaschka zobu a poreči, kotruž smeje knjes krajny biskop w kóždej wosadze po pschereženju krótkeje rosprawy w zyrkwinskim zliwjenju swojeje wosady je strony wosadneho farara, wón zlowa knjeza krajneho biskopa wosadze w zerbskej maceršnej reči zyle krótko pischeje ras na wutrobu pokoji. We wosadach 5 mjeuschinow do pschikhada knjeza krajneho biskopa zapscenje swonicz a nadzijomnje swony njedzitawszy dzkawebo dua prawje bohatu zyzu do Bozeho donny swotaju k tutej zyrkwinskej zwjatoczesnosczi.

Plan generalneje visitazije w jenotlliwym.

Sörjedu, 23. novembra 1927.

Dopoldnja ¼10 hodž.: **Eforalna konferenza** w „Soziät."
Pschednoschkaj: 1. W kotrym smyßle dyrbi nasche predowanje zbudzowaze predowanje byez? Rečnik farar Eidner i Wjasoriza.
2. Duschowpastyrstwo w domach. Rečnik farar Njeczi-Wjeleczanski.
K zawodej: Biblika narecz knjeza superintendenta.
K wobsamknjenjenju: Po rosmolwje narecz knjeza krajneho biskopa.
Popoldnju w 2 hodž.: Wotjezd i automobilom.
Wot ¼3 hacž ¼4 hodž. visitazija **w Khwaczizach;**
wot 4 hacž do 5 hodž. visitazija **w Porschizach;**
wot ½6 hacž ½7 hodž. visitazija **w Budyschinku;**
wjecžor w **7 hodž. wjecžorne kemschenje w Maleschezach.**
Pschenozowanje w Bareze.

Schtwórk, 24. novembra 1927.

Dopoldnja wot ½9 hacž ½10 hodž. visitazija **w Barcze.**
wot 10 hacž do 11 hodž. visitazija **w Hrobischezu;**
wot ½12 hacž ½1 hodž. visitazija **w Huczinze.**
Popoldnju wot 3 hacž 4 hodž. visitazija **w Klukschu;**
wot 5 hacž do ½7 hodž. visitazija we **Lupoji;**
wjecžor w **7 hodž.** wjecžorne kemschenje w **Minakale.**
Pschenozowanje w Budyschinje.

Pjatk, 25. novembra 1927:

Dopoldnja wot 9 hacž 10 hodž. visitazija w **Frankenthalu;**
wot ½11 hacž ½12 hodž. visitazija **w Goldbachu;**
wot ½12 hacž ½1 hodž. visitazija we **Wulkej Harthawje.**
Popold. wot 3—4 hodž. visitazija **we Wulkich Trjebjeszach;**
wot ½5 hacž ½6 hodž. visitazija **w Pazlowach;**
wjecžor w 6 hodž. wjecžorne kemschenje w **Biskopizach;** predowanje smeje farar Senm;
wjecžor ½9 hodž. wogadny wjecžor w sali Tscheznje w Biskopizach. Pschednoschk farara Müllera: „Idealny wobras zliweje wosady".
Wróceschezka knjesa krajneho biskopa do Drjezdzan.

Sobotu, 26. novembra 1927:

Dopoldnju je zwobodne
Popoldnju ¾2 hodž. wotjezd i automobilom;
wot 2 hacž do 3 hodž visitazija w **Korjenju;**
wot ¼4 hacž ½5 hodž. visitazija **we Wjelecznje;**
wot 5 hacž ½7 hodž. visitazija **we Wjasoriz;**
wjecžor w 7 hodž.: **wjecžorne kemschenje w Budestezach;** predowanje farar Wójz.
Pschenozowanje w Budyschinje.

Njedzelu, 27. novembra 1927:
Visitazija w Budyschinje.
Rano ½8 hodž. **kemschenje w Petrowskej zyrkwi;** predowanje farar Berg.
Dopoldnja ½10 hodž. **kemschenje w Michalskej zyrkwi;** predowanje farar Tischer.
Pschipoldnju ½12 hodž. **zhromadne kemschenje za dzeczi** Petrowskeje a Marijneje a Marczineje zyrkwje we **Petrowskej zyrkwi.** Rečzi fararja Siegmunda a knjeza krajneho biskopa.
Popoldnju ¼4 hodž. **kemschenje zhromadneje evangelskeje mlodzinty** Budyskeho zyrkwinskeho wokrjesa w **Petrowskej zyrkwi.** Rečzi: farar Bodenstein se Schrachowa a knjes krajny biskop.
Wjecžor w 6 hodž. **kemschenje w Marijnej a Marczinej zyrkwi;** predowanje: farar Grohe.
K tomu pschijsamknje so powitanje knjeza krajneho biskopa se strony evangelsko-nazionalnych dzekacerskich swjazkow.

Pondželu, 28. novembra 1927:

Dopoldnja ¼10 hodž. **zhromadzina wschech evang. jonskich towarstwow** eforije w **Marijnej a Marczinej zyrkwi w Budyschinje.** Pschednoschk farara Skykory i Njedarjez: Skuzba zony we wosadze.
Popoldnju wot 2 hacž do 3 hodž. visitazija w **Hornim Wujezdze;**
wot ¼4 hacž ½5 hodž. visitazija w **Hodzizu;**
wot ½6 hacž ½7 hodž. visitazija w **Njeswaczidle;**
wot 7 hacž do 8 hodž. **wjecžorne kemschenje w Rakezach.**
Pschenozowanje w Njeswacžidle.

Wutoru, 29. novembra 1927:

Dopoldnja ¼9 hodž. wotjezd j automobilom;
wot 9 hacž do 10 hodž. visitazija w **Semilnej;**
wot ¼11 hacž do 11 hodž. visitazija w **Huszy;**
wot ½12 hacž do ½1 hodž. visitazija **we Wolhramezach.**
Popold. wot 3 hacž do 4 hodž. visitazija **we Wjednarjezach;**
wot 5 hacž ½7 hodž. visitazija **w Sohlandze n. Schpr.;**
wjecžor w 7 hodž.: **wjecžorne kemschenje w Scherachowje.**
Pschenozowanje w Budyschinje.

Sörjedu, 30. novembra 1927:

Dopoldnja wot 9 hacž do 10 hodž. visitazija **w Khrósławje;**
wot 11 hacž do 12 hodž. visitazija **w Kumwaldze.**
Popoldnju ½3 hodž.:
Wobkrjesczny zyrkwinski zjezm.
Sawod: Rečz knjesa superintendenta Fröhlicha.
Pschednoschk: Schto moja zyrkwinsky prsobstejnerjo sa smutskowne wožiwjenje wosady czlulez? Rečnik: Hrabja Bitzthum i Eckstädt z Budyschina.
Wobsamknjenje: Krótka rečz knjesa krajneho biskopa.
Wjecžor w 6 hodž.: **Wobsamknjenske predowanje** knjesa krajneho biskopa **w Petrowskej zyrkwi;**
wjecžor ½8 hodž. zwonsdj sa eforalnych duchownych.

Rjech z tuteje prenjeje generalneje visitazije we Luzizy, kotruž je Budyske superintendentstwo pschihotowalo, wulkadža bohate zahnowanje na wozady we Luzizy. My pak knjesa krajneho biskopa wutrobnje do nascheje Luzizy witamy.
Gr.

Za njedoh fararjom Jurjom Libšom.

Wenčk wosobinskich njezapomnickow
nawił Jan Serbin.

(Pokračowanje.)

Z přileznosću Zejlerjowych 50 posnjertninow, 15. winowca 1922 we Łazu swjatočnje woswajenych přijedźeštaj Prazskaj přečelaj, profesor dr. Józef Páta a redaktor Jan Hejrot nazajtra do Budyšina wróco. My wšitcy dźěchmy zhromadnje fararjej Libšej na wopyt a wón so wulcy na tom zwjeseli a dźakowaše so knjezej Paće, jako redaktorej „Českoluzickeho Věstnika", zo bě tež na jeho so dopomnił, podawši recensiju wo jeho přełožku Domaša Kempiskeho a w februarskim čisle tež jeho živjenjoběh wozjewił.

Farař Libš čescowase knj. dra. Pátu jeho doklad wjecžor w 7 hodž.: **wjecžorne kemschenje w Budestezach;** predowanje farar Wójz.
Pschenozowanje w Budyschinje.

Njedzelu, 27. novembra 1927:
Visitazija w Budyschinje.
Rano ½8 hodž. **kemschenje w Petrowskej zyrkwi;** predowanje farar Berg.
Dopoldnja ½10 hodž. **kemschenje w Michalskej zyrkwi;** predowanje farar Tischer.
Pschipoldnju ½12 hodž. **zhromadne kemschenje za dzeczi** Petrowskeje a Marijneje a Marczineje zyrkwje we **Petrowskej zyrkwi.** Rečzi fararja Siegmunda a knjeza krajneho biskopa.
Popoldnju ¼4 hodž. **kemschenje zhromadneje evangelskeje mlodzinty** Budyskeho zyrkwinskeho wokrjesa w **Petrowskej zyrkwi.** Rečzi: farar Bodenstein se Schrachowa a knjes krajny biskop.
Wjecžor w 6 hodž. **kemschenje w Marijnej a Marczinej zyrkwi;** predowanje: farar Grohe.
K tomu pschijsamknje so powitanje knjeza krajneho biskopa se strony evangelsko-nazionalnych dzekacerskich swjazkow.

Pondželu, 28. novembra 1927:

Dopoldnja ¼10 hodž. **zhromadzina wschech evang. jonskich towarstwow** eforije w **Marijnej a Marczinej zyrkwi w Budyschinje.** Pschednoschk farara Skykory i Njedarjez: Skuzba zony we wosadze.
Popoldnju wot 2 hacž do 3 hodž. visitazija w **Hornim Wujezdze;**
wot ¼4 hacž ½5 hodž. visitazija w **Hodzizu;**
wot ½6 hacž ½7 hodž. visitazija w **Njeswacžidle;**
wot 7 hacž do 8 hodž. **wjecžorne kemschenje w Rakezach.**
Pschenozowanje w Njeswacžidle.

Wutoru, 29. novembra 1927:

Dopoldnja ¼9 hodž. wotjezd j automobilom;
wot 9 hacž do 10 hodž. visitazija w **Semilnej;**
wot ¼11 hacž do 11 hodž. visitazija w **Huszy;**
wot ½12 hacž do ½1 hodž. visitazija **we Wolhramezach.**
Popold. wot 3 hacž do 4 hodž. visitazija **we Wjednarjezach;**
wot 5 hacž ½7 hodž. visitazija **w Sohlandze n. Schpr.;**
wjecžor w 7 hodž.: **wjecžorne kemschenje w Scherachowje.**
Pschenozowanje w Budyschinje.

Sörjedu, 30. novembra 1927:

Dopoldnja wot 9 hacž do 10 hodž. visitazija **w Khrósławje;**
wot 11 hacž do 12 hodž. visitazija **w Kumwaldze.**
Popoldnju ½3 hodž.:
Wobkrjesczny zyrkwinski zjezm.
Sawod: Rečz knjesa superintendenta Fröhlicha.
Pschednoschk: Schto moja zyrkwinsky prsobstejnerjo sa smutskowne wožiwjenje wosady czlulez? Rečnik: Hrabja Bitzthum i Eckstädt z Budyschina.
Wobsamknjenje: Krótka rečz knjesa krajneho biskopa.
Wjecžor w 6 hodž.: **Wobsamknjenske predowanje** knjesa krajneho biskopa **w Petrowskej zyrkwi;**
wjecžor ½8 hodž. zwonsdj sa eforalnych duchownych.

Rjech z tuteje prenjeje generalneje visitazije we Luzizy, kotruž je Budyske superintendentstwo pschihotowalo, wulkadža bohate zahnowanje na wozady we Luzizy. My pak knjesa krajneho biskopa wutrobnje do nascheje Luzizy witamy.
Gr.

Lěto pozdźišo wopytach fararja Libša z ruskimaj bratromaj Belousowičomaj, kotrajž běštaj z Francowskeje do Luzicy přijěloj a chcyštaj rady do Prahi jěć swoje studije dokónčić.

Bohužel pak so jimaj to poradźiło njeje, dokelž njemóžeštaj visum dostać a tak so potom zaso do Pariza wróćištaj. Spóznawši so we Budyšinje z łužiskimi Serbami, spóznaštaj tež knjeza fararja Libša, ale pobychmy pola njeho jenož krótku khwilu, dokelž so tehdy jara strowy njećuješe. —

A bjez dźiwa! Bě dźě to hižo druhe lěto, zo skoro wobstajnje doma sydaše, złamawši sebi hody 1922 nohu. Tole njezbožo drje je jemu wo někotre lětka živjenje přikrótšiła, přetož potom hakle započa so za njeho woprawdźita ćwila — a wjetša hišće ćwila za njeho hospozu, dokelž ta dyrbješe jeho wot nětka woprawdźe pěstować a pěstowješe jeho z wulkej sćerpnosću hač do smjerće. —

To běše druhi swjaty dźeń hodow, na swj. Sćěpana 1922, zo o njezbožo runje při wulkim woltarju sta. Farař Libš měješe tutón swjaty dźeń w 11 hodźinach kemše w serbskej cyrkwi. Wuspěwawši „Introitus", spočatkowe modlitwy při deln. skhodźeńkach, postupowaše runje k Božemu woltarjej, zo by Božu mšu woprował. Při tom sebi z prawoj nohu někak wopak stupi a padnywši nałama sebi jin na dwěmaj blakomaj.

„Njezbožo ma so čim bóle wobžarować, dokelž je knjez farař tola we wyššej starobje, hdyž ćežo hoji. Powšitkowne je dźělbrače mjez wosadnymi nad tajkim njezbožom a horce přeco, zo by Bóh Wšehomócny khoremu knjezej prawje bórzy zaso dospołnu strowosć spožčił" — tak piše Kat. Posoł čo. 53 z 30. dec. 1922 wo tutom njezbožu.

Přiseši wokomik pozdźišo z delnimi durjemi nutř, zawohladach njeměr a hibanje mjez wosadnymi. Hnydom dźěch so doprědka wobhonić a w kapalni widźach znjezboženeho knjeza fararja smjerć błędeho cyło stulenecho sedźeć. Khětře zawołachmy dróžkarja a ze swojim šulskim towaršom knjezom blidarjom Riedlom posadźichmoj Libšec knjeza na stólčk a wunjesechmoj jeho z cyrkwje do dróžki. Potom wotwjezechmy jeho do wobydlenja. Ale to běše ćežka procedura přez wuzku khódbu po hišće wuzšich skhodach hač do druheho poskhoda tajko čućiweho njezbožownoho horje njesć, kaž bě wohoł farař Libš. Wón časeši šalošćeše, hdyžkuli so někak złamaneje nohi dótknychmy a hižo so strachowach, zo so namaj z womoru zajaty cyło zwjeze. Tola bohudźak! Zbožownje jeho hač do do loža přinjesechmy, kotrež je potom wjele njedźel dołho pasć dyrbjał. Hač njeběch při wobćežnem njesenju dosć lahodnje z nim wobkhadźował abo běch hewak někak do njeho zawadźił, to njewěm, ale to wěm zo njeběch jemu wutrjechił. Přeco jenož wukliwalowaše sebi knjeza Riedla, zo tón to wě, kak ma so přimać ćłowjek, kiž je sebi nohu złamał, tón je wustojny w tajkim njezbožu atd. Njejsym jomu to za złe wzał, wšako jemu tež druzy, kiž su na to so wukubłowali, tež přeco wutrjechili njejsu, kaž su mi to potom prajili, ale ja běch wjesely, zo sym znjezbožnemu knjezej fararjej znajmjeńša po swojich mocach samaritsku słužbu wopokazał. Mje pokoja tole jeho słowo: „Haj, hdy byšće wy mi dźensa k woltarjej

Za wysoku płaćizny.

Powjedańcźo z naschich Łužow.
Napisała Kristina Rovowa.

122] (Pokračowanje.)

„Mi je sda, so je trochu lepje znjej," rjekny lěkař, tola, njeposłežiwše wotcha mitosći knjeni Margicze powěsče?"

„Ja sym hižo telegrafował."

„Hižo? Schkoda! Za wupłach, jo budźešche derje było, też doktora Lermontowa zawołaći".

„Ja hym teš jeho zawołał."

„Tak, potom je dosć."

„Ach, schto hym hłosche!" rjekny potom tachant Jurczki šuboršćinje. „Wotcha mitosći, wotcha a naschа wobora zabrachowa dźiwka nawróći so pod wólzmi słěchu! Ow, njech by tola tej hišćeše do klina swjatoze zyrkwje so natworźiła. Ja wěrju, so je swjata Macz Boża tak dołho sa nju so modliła, dóńz njeje so je swojej wutrobu k njej natworźiła; wona też da, so mjezmi i njej wo złožnosći jeje dusche rěčeć."

Tachant Jurczki so dźiwaše; pischetoš jeho hłowa wukusłachu wokole cela knjeza Mikławiscka jěry pozmędk.

„Moja dźowka je jara hłaba, wuzkokodstojnej knjeze, ležy budże možna, j njej porěčeć." „Ach, to by schłoda było! Pomjatče tola, wotcha mitosći, hdy bychmy to najhórsche wocakowacz dyrbjeli, schto potom? Hdyž hnadna knjeni so do klina zyrkwje njenatworźi, hdy by možno njebyło, jej swjaty sakrament a pušćenje wosliwowanje wudźělić, to by wotcha mitosći w naschim cźěrje katolskim mě-slacźe dźiwnu wot evangelskeje fararja a to w njeślušezenej jeni pschiwobaci daći dyrbjała. Pschetoš njemóže so wocakowacz napschećo lubowdźenej dźowce, kotraž je so sławnje wot nuh dźěłała a pokutu njeczinła, to nuj jej dyrbimy napschećo pschińć. Ach, tat jara to wobžanuju," pokračowaše tachant, hdyž zalołom błędosej knjeza Mikławiscka widźeše, „so dyrbju to wutrajić a rany waschеje wutroby naturhnyć, ale jenoż wdrna lubosć a staroscź wo złožnosći hnadneje knjenineje dusche, a też to, so bych waschej mitosći bohatim swjatoslliwosći fakultował, nje k tomu nuzuje. A potom dyrbimy wobmyślić: hdyž so wona k nam nawróći, tak może hišćeše wschitko derje być. Se swjatymi Božimi njschemi a fatupnymi prošiwami budże je dusche tej pozmjerscź so pomoz dostacz móz. A hdyž macz so ke nam nawróći, to da džowza rjany pschikład, a tak j tutym dobrym skutkom dobre naczini, schtoż je pola dźowki zawinowała."

„Ach, schto ławaješe so we starzowej buschi pschi tutych słowach! W jeho wuschowanj klinczachu hišćeše njeapomnite słowa: „Za wěm, so domoj du."

Wona tak knjeze wěrjeschе, so k njebjeschemu Wótzej do njebješ pschińdże, potajtim nij do ezjeza. Tola dyr-li so zmylka njebu sjebana była, hdy by do ezjeza pschischła, se kotrehoż by jeje duschu nichtó i modlitwami njewumoł. Pschetoš katolizy njebudu za nju so modlić, dokelž je so zyrkwi njeposwjeńcza staka, a evangelizy do ezjeza njewěrja. „Mi je wschitko wodate," błędze wona prajiła. Je to możno? Haj, załwěješe to tak być dyrbi, pschetoš mrěźazy so njetjebaju. Ale tola, hdyž do wěcznosće bjes słužatych sakramentow a pošledniheho wolijowanja. — — — —

Do žiwjeho domu njemóžeschе jako kruty katolik tola zanoho evangelskeho fararja pschińć dać, byrnjež by też tu we blisčejšej zedyn był. Ach, derje by tola było, hdy by wona so hišće do katolskeje zyrkwje nawróćiła, hdyž Margarity dla, haj wosebje Margarity dla.

Tachant Jurczki pytny po wobliczu, kak knjes Mikławiscka wojowaschе, a njemjerkeše so we žiwjich wocakowanjach.

„Moja dźowka je runje wutša; ja pójdu k njej pohladać. Hdyž wotnejdu, załwołam wuhłodostojneho knjeza. Ale najprjedy dyrbju ju na to pschihotowacz."

„Sso wě, so wě, wascha mitosći!"

W spanjelej jiwi naźdże knjes Mikławiscka jenoż Anežku. Ta podawaschе khorej lěkarstwo. Doktor bě so w druhej jiwi na joła schnył; hłowa jeho bolesche. Wón njechaschе hacź do ranja Orlow wopuschćicź, wešte ſuamje, kak hnadne běchu jeho nadźije. Tuž njeładźewaschе knjesej Orlowej-nu nichtó, le dźowku porućeć. Ale kaž wón tu tak pschipadża jeje loża stejeschе, wopuschćeći jeho wscha móz, nichtó tež „Schto žebi pschejeschi, nanu?" wopraschа so ju nadobo hłoza a šmóžni jenm i tym japocžatk. A hdyž jemu to też rjekło, jara cźežko padny, to rjekny knjes Mikławiscka tola, so je tu tachant Jurczki, hacź šmě tón k njej pschińć a nějakto ſiewow j njej porućeć.

„Tachant Jurczki?" wona wospjetowaschе. Widomnje bě nanowo pschećeł so i jeje pomjatka pominyk.

Starzy knjes je wujaſali, schtó to je. A hdyž jej hišće raz šrachocźinje praschenje pschedpołoži, hacź šmě wón pschińć, liwny j hłowu a šardźeli wozji.

Tachant Jurczki njeběł so nadjał, so jeho tak bórzy zawołaju. Teź jemu bě cźežko rjekuje hłowa tej; pschecźo pschełahowaje pschewnućenje w ruhach Natalije Orlowskeje jeho trochu samuli. Hdyž pak bě so itónczinje do rěcźow dał, poczа wón wospjetowacź a kwitowacź. Starašche so tkoni pschešpitwědcźicź, to może jenczijy we swjatej katolskej zyrkwi wěcźnu žiwjenosć dozpěć, dokelž ma katolska zyrkwa hrěch hnadow, tiž moža so teź po smjerći tkudymi duschami spomóznje sčinić. — — — —

Wón jej da frajencź, so Macz Boża, tej hišćeše w pošlednej hodźinje sabudźenu dźowku j hnadu a miłosću pschiwoſnje, a to nju pola swojeho žywa kmanišće wuprawi, byrnjež by hdyž wona so lěta dołho wet njeje wotwobroćiła, a to tej zyrkwi, tiž je widźomna macz njeſmjertnych duschow na zemi, pokutnu dźowku hišćeše swólnjenje pschińima a chže jej i wudźělenjom sakramentow a pošledneho wolijowanja sjednanje z Bohom wuskutkować.

(Pokračowanje sćěhuje.)

służił, tak so to nihdy stało njeby, ale tajki mały ministrant je njerach a njemóże mje tola dodžerzeć." — „Knjez farař, wodajće, ale mi so zda, zo je wam swj. Štěpan tuto martarstwo wuprosył. Tajki kříž je pruhowanje scórpnosce a sobjezapreća! Tuž to tak přijimajće, a Bóh Knjez wam zaso z khorosce wupomha."

(Pokračowanje.)

Ze Serbow.

Dujownica.

Póndžela, 21. novembra.

1872 Serbja přepodawaja sakskemu kralej Janej a jeho mandželskej k zlotemu kwasej slěbornu serbsku njewjesta ze zlotym wěncom.

Ha dźšo to holičo po zahrodźi,
Ha wšitke su róže so pokhileli;
Somotka, lilija,
Nalika, fijalka —
Haj, wšitke su róže ju postrowjeli.

*

— **Wo wjedrje.** Wječera wjeczor w 7 hodź. thermometer we dnju 0. Dźenja rano we 8 hodź. barometer 756, thermometer 0, thermometer w nozy —4. Wuhladny je malo so pyschemčinace wjedro. — Schkleńca nimale njepjuta na riane wokrjuje. Srjedźnym Europu pschikrywa gyrna wyschina. Sźaha wyschoko lacź do połnoza. Pyches Spanišku a wot wjeczora pschibližuje so nam nižina. Wyschina w ranju a k połnozy pokrjuje dźe na to, zo może so do sněhowanja dacź. Pod lodojtym wětrom z ranja połrowaja so haty a tež rěki z lodom. Jutrje wutoru schada sćinčko 7,36 hodź. a thowa so 3,58 hodź. Měsacźk schada wutoru rano w 5 hodź. : thowa so pop. 3,31 hodź.

— **Wopyt knjeza biskopa D. Jhmelsa.** W tutym a w pschichodnym tydzenju nasch wjeledostojny knjez krajny biskop wschě wosady we wokolinje Budyschina wopyta. Mjes tutymi wosadami je tež wulki dźěl serbskich wosadow, mjenujcy wschě serbske wosady z wumjeśacom Bukez, Nosacźa, Kotla, Kotec a Wóslinka. W serbskich wosadach, w kotrychž je serbski farař a w kotrychž Němcowstwo pschewulku pschewahu nima, kaž we Wjeleczinje, w Hušzy a we Wujesdze, smeje so tež krótka serbska narěcź, w kotrejž so hłowa knjeza biskopa hišcźe ras Sserbam na wutrobu kładu. Wosebje dyge wuznamjenjacy knjez krajny biskop sam k wosadam rěcźeja. Wosadny farař smeje pak předowanje pak rosprawu wo zyrkwinskim a nabožnym žiwjenju, druhi farař pak krótke serbske zkowo podacź. W někotrych wosadach cźasy wopyta njeje pschijomny, ale njeda so pschi wobschěrnym dźele knjeza biskopa pschihódnischi cźas namakacź a postajcź. Njeje by było, hdy bychu serbske wosady swoju lubosćź k Božemu domu tej pschi tutej składnosći pisches bohaty wopyt Božeje słužby wopokasale a so pyches swatu serbsku rěcź zwěru nas pschi składnosći wopyta psched wyschnosću wuznamjenile.

— **Dźěrjarjow wopomnjachu pjenjes sajeli.** Kaž sćitamy we sobotnischim cźisle z Kletneho wosiewidmy, su pruhi žandarmoje we Woleschinjy pola Kletneho zwólnu salschowarjow pjenjes sajeli. Dwaj sajataj stej z Budyschina, Jedyn je hižom někotre raje dla falschowanja banderolow khlostany sitnowar Josef Köhler, druhi słótny nitowar Jurij Dubski. Tež we Woleschinjy dyschse Köhler, kaž pyjedy, wopacźne papjerjane pjenjezy a banderole dźěłacź. Žandarmojo, kotriž pak buchu na to kedźbliwi, su jedyn jeho pschedawanje knichomne sćitanje. Mnoho potrjebu za falschowanje pjenjes, kaž prošu, fotografiski apparat, lithografiske kamjenje atd. policija jeno. Najbóle je Köhler wopacźne cźełe stokrótnosće papjery dźěłacź. Noznoschowarja tutych wopacźnych cźełtich papjerow, rěznika Hartmanna w Bejerczach je policija pjatk zhromiła sajała. Tale należnosćź drje jo hišcźe dale wobwiła.

— **15. jasiši wšedmostno-praktišk. kursus** wo alkoholowym praschenju, kiž je jednoćenny z wosobitej konferencu za wobstaranje wopitkow i wustajenjow wšecźnoho alkoholiśmej wotmėwa jo wot 28. hacź do 30. novembra 1927 w Kamjenicy w mišchelanišku muzeju pschi Dźiwadłowym namješcźe. Wustajenja je wot 27. novembra hacź do 18. dezembra wotewrjena.

— **„Narodna Politika"** w Prašy pische, jo su na Warschawskej universicźe štok za tuźitu-serbsku rěcź pschiprawili. Sa dozenta su knjeza dr. Schlezu pschijeli.

S **Dubrawki** pola Barta. W nozy wot schtwórtka k pjatkej zatkadźesche w naschej wsy wulki woheń, kiž domješe, brózeń a hródź 58létneho žiwnoscźerja Juliusa Keederja do popjela pschewobroći. Twarjenja běchu mazyzne twarjene a z zyhelom kryte. Woheń snicźi žito a syno, ratarski grat a wschelaku domjazu nadobu. Keederjowa žiwnosć leżesche nětdźe 800 metrow wote wsy zdalena w lěsu. Keeders ma sawóźcźene. Wjes dwěla je tu wo zapaleństwo jedna. Bukojnjanska a Bartska hyzkawa běschtej ruce na pomoz pschichwatałej. Bukojnjanska dosta prénje a Bartska druhe myto.

S **Lubija.** Knjes hamtiši hejtman dr. Kunza wopuschći nasche hamtske hejtmanstwo. Wot 1. januara 1928 je knjes hamtiši hejtman dr. Kunza sa wyschschego knježeństwowego radu a sastupowazeho wokrjesneho hejtmana do Drjezdźan postajeny. Na jeho mésto stupi k. wyschschi knježeństwowy rada dr. ſ Burgsdorff, kiž tuchwilnje w snutskownym ministerstwje dźěła. Wotthad woblubjeneho sastojnika drje w zynym wokrjesu wobzaruja.

S **Wósperka.** Pschichodnu njedźelu a póndźelu, 27. a 28. nov. t. l. smějemy w naschim měsce hermank. Njedźelu smědźa so twory hakle wot 1 hodźin popoldnju pschedawacź. Póndźelu 28. nov. su tež štótne wiki. Stót ma so sestajeć na městnje psched Tšešcźinju. Schparaty stót žmě so bjes samjesowanja pschiwožowacź.

Z **Pančic.** Po cyłej Němskej a samo we wukraju znaty kumštař a kuzlař Bellachini předstaji so sobotu wječor klóštrskemu wobydlerstwu, zo by jemu swoje woprawdźe wobdźiwanja hódne kuzlafske kusy pokazał. Sam wuzna, zo dźiwy činić njemóże, ale ze spěšnosću a z wótrej intelligencu hodźi so mnoho přewjesć, stoż cłowjeski rozum a naturske wóčko za móżne dźerżało njeby. Ničo njeje přehnate, štož je na dolhich plakatach wo wsy a wokolinje a w „Serbskich Nowinach" wozjewił. Spodźiwajo stejiš před kumštarstwom, kiž sej na wšédne wašnje wujasnić njemóże. Jeho kumštny kiješk, so mjenuje „kuzlařski bić", dyrbješe wězo k wšemu dopomhać. Tak jón před wočomaj připosłuchařstwa do papjery zawali a hdyž ju wotewri, běše fuk a woda wubźeła. W próżdnym bónku ze zapaleneje papjery piwo warješe. Z próżdneje tity čahaše wjele stow kwětkow. Do blachoweje biksy zajeta 24 kulow. Při wutsělu z pistolije běchu nadobo w zdalenym skleńčanym kašćiku na wysokich nohach a z biksy wućahny cyły klětku z ptačkom. Při tym bě jemu hišće jedyn z přihladowarstwa k pomocy, zo mohł so přepokazać, zo „wšo z prawymi wěcami so njestawa". Też při „slěbornym dešću" jemu pomhaše a pomocnik čahaše sej sam z huby cyły rjetomas pjenjez, tež z rukawow a zakow třasešo nervus rerum. Při tym pak njebě pytnył, zo bě jeho časnik so pominył, kotryž jemu Bellachini so smějo wróći. Wulke spodźiwanje a smjeće wubudźi rozwjazanje „gordiskeho suka", wusłědźenje wot přiladowarjow čełnjenych kartow, kotreż skóńcnje na zdalnym bliźe z jenoje podstawki wuležechu a poslednja samo wuskoči. Tež jeho pomocnika, knježna Elvira, pokazowaše kumšty mnemotechniki (wumělstwo pomjatka a přenjesenju myslow). Tak praji při zawrjenymaj wočomaj, kelko wóčkow budźe nchtó z kósткowanjom čisnyć a po kajkim rjedźe, kajki pjenjez nchtó w rukomaj ma a kelko hódny je, zo měješe jena knježna dźěru w nohajcach, štož snadź samo njewědźeše, kajku khartu nchtó scźalny abo chce scźahnyć. Skóńcnje čahaše Bellachini z próżdneho tamburina cyły rjetomas khorhojkow, wosebje němskich a tamnych njepřećelow, kotřiž běchu přećiwo Němskej do swětoweje wójny cahnyli. Před wočomaj přiladowarjow nastaješ z tuteje kopicy khorhojkow na kóncu dwě wulkej w němskich barbach. Wšo činki, kotreż sej prosty přiladowař wujasnić njemóże, dokelž Bellachini z wjetša wuslěkany z wuhornjenymaj wočomaj dźěła. Naposledk rozdźělješe nježenjencam mału knižku, ložeż mózoše kóždy „swoju lubu" w fotografiji widźeć, hdyž na papjeriu wozjawjenjeny bleck z mokrym porstom přejedźe, kiž bě hewak próżdny. Po času so wobličo jeho lubeje jasnješe, dyrbješe pak kruće na nju myslić, hewak so někajke cuze mjezwoco na njej pokaza. Bellachini rozumi ludźom ze swojim wumělstwom a kumštarstwom někotre wjesele hodźinki přihotować a tuž móże so wospjet jeho předstajenjow poručić hdyž někdże wustupuje.

Se **Sserbjan.** Kaž słyschimy, je w sajdźenych dnjach mólerski pomocnik Jurij Mógel je Sserbjan swoje pruhowanje słožił a je tej nanajlepje wobstał. Tuž pschejemy jemu bo jeho nowemu mischtrišcźu powołanja wjele sboża, a nadźijamy so, zo budźe nam rjane swicźki malowacź a to za pomerne płacźizny. Někto mamy słónčnje sajo jeneho serbskeho mólerišcźa mischtra. Luj, Sserbja wokolinu, jeno pjerajcź je bo prawje.

S **Kamjenicy.** Njeźiože pschi rjadowanju. Schtwórtk wječor bu pschi rjadowanju na hlownem dwórnischcźu 29-cźim rjadowar Rudolf Müller z Tuttendorfa pola Freiberka tak cźežko sranjeny, lo krótko po swojim pschijmjeńcu do shorowinje mrě.

Předźenak

podawa lětša nimo měry rjanu wumjelsku pschikolu wot nascheho molerja Měrcźina Nowaka. Ta móże so z jednorym wobłukom wobłukowacź a na jeźenu powažnjcź. Wobraz je wopraudźje krasny. Pobladacźe na teju młodeju cźłowjekow! Krasa cźistosća a nutrnosća a lubosnosća bywa na jeju wobliczownaj! Na tej młodej holcźej njemóżesch jo nahladacź. — Schtóž chce někomu rjanu dar k bodami wobradźicź, njech jebi protyku w Sserbskej kniharni kupi! Sa 60 pf. dostanjece tajki krasny dar. To by tola wulka hańba za nasch lud była, hdyž jo protyka njeby bórzy rospschedała!

Hospodarski rozhlad.

pondźelu 21. nov. 1927:

Barsinska burza zapina saldicnu zhoboku nowe wotbrjehowanje efektowych kursow. Jara wukrne běchu tež wiki z dolunymi a rentowymi liscźinami.

Na **produktowych wikach** njebě pschewjace zmjenja. Se saldurom zmnischeho zwedra wschudnom mlóca a zito na wiki woza. Mlowy zenoj najmanische kupuja. Rožka je zasa zenitnuje po 10 k^{0} tunischa. Druhe zenitnuje zita supoje hobotnische placźizny sakhowachu. Sobotu placźesche zenitnaf:

w Barlinje.

pschenicźny 12,10—12,25 hr., rožki 11,90 hacź
12,10 hr., jecźmjenja nawěcźnicho 11 hacź
13,25 hr., wowsa 10,10—10,60 hr.

Na pschedań:

Krowa mloda dźišk, Hänel w Kochanowjacych p. Hródka.
„ mloda dźišk, Kupich w Sdźe pola Hródka.
„ wysokofojnjerena w Bukojnje 22 pola Barta,
„ wysokofojnjerena gyrna w Kinicźicach 47.
„ wysokofojnjerena mloda w Hinje 22.
„ wysokofojnjerena na Zidowje 126.
„ wysokofojnjerena podobna w Krajezach 28 b
„ bitiło k cźešenju w Małem Cźicźinku 15.
Jałowja wusokofojnjerena w Cźešchowje 22.
Koja k rěju Myschicźi w Jakojnje p. Hródka.
Bycźi gyrny w Radworyju 38.
Koji dwaj a kobył w Sprjehowicźach 19.
Nauza 12 njedźel zapołnicha, we Lomjicu 7 p. Minakała.
Kóń bom, Pěcźich w Kamjenicy, Wojcernika dróha 50.
„ 5-cźim a 10 puntom hušcźerego pjerja, Jaurich w Jedlicach.
„ 7-cźim hrěnjoschyjom, Hänel w Kochanowjacych pola Hródka.
„ 4-cźim we Wuschich Sdźarach 69.
Konjej florideej, knježi dwór we Wopalnej.
Prosna, knježi dwór we Lnjowcźicach, w Wólschezach 15 a w Kinicźicach 10.
Wósnischcźo (Herd) żelezny w Rownych Porschizach 76.
Rěsak sukanjowy w Lubiju, póstowa haja 7.
Kamor duchny, Schmidt w Dźěžnikezach 20.
Motor 4 PS we Sstonej Worschezi 16.
Motor o sukanjowy rěsak, Blankenstein w Wosownje pola Budeschez.

Kupicź zyrajo:

Sswno, někotre zenitnaje w Korjezach cźo. 1.

Přichistajicź pytaja

Dołzu do domu w Bělej Wodźe, Hlowna dróha 22a.
Dołzu, Keilowa we Wóschporku cźo. 20.
Dołzu, Hoffmanka, mandželska póstowego mišcha we Lutach.
Drjewowpischerjerjow, knježi dwór we Wujerju.

Sstudnijzu na pischekadźowanje

natoru 22. novembra 1927

w **Kamjenicy** dop. w 10 hodź. w kajarnach, komorny dom maschinistcźo hólcźeho wotdźělenja: Auto, elektrišti motor, tepich, klubowy stół, hudobjowy kamor, kuchinske wuhotowanje, lehańske wuhotowanje;
w **Kichidcie** dop. w 10 hodź. w hoscźenzu Tigerše hrabje.

Sstudnijze pischekadźowanje lezjowniscźe.

Dyrbjesće pischekadźowanje Domaschkez lezjowniscźe we **Minischolzu**, na 5. dez. 1927 postajene, tu jasno spóznyli.

Dyrbjesće pischekadźowanje Krawcez lezjowniscźe we **Budyschinje** na Garbarskej hasy cźo. 11 jónkle póndźelu **21 novembra dop.** w 10 hodź. w Budyschinje na Sudnischu sthwe stwa 141

Drjewowa aukzija

na **Budestrejanskim rewěrje** sobotu 26. nov. 1927 w Marich nerej hoscźenzu w Lejnje pola Budyšez pop. w 2 hodź. 8 mtr. schcźěpkow, 19½ mtr. palnych klumpaczow a 192 metrow halosow. Drjewo leži w sastupje 69.

Skrowe depeše.

Produktowe wiki w Barlinje dźenja dop. ¾11 hodź.:

Sšnadny wobrot, wiki słabje.

Dop. ¾12 hodź.: Pschenicźa na dotalnych płacźiznach wobstawa. Rožka jo sterje wotdrjehujuje.

Płacźizny na Barlinskich produktowych wikach.

Zito a wolijowe symje po tunt abo 1000 kg, hewak 100 kg.
Płacźizny po złotej hriwnje.

	19. 11.	18. 11.		19. 11.	14. 11.
Pschenica	243-245	243-245	buny	21-22,00	22-23,00
rožka	238-241	240-241	wokn	22-24,00	22-24,00
nal. jeć njen	220-263	220-263	módre lupiny	14-14,50	14-14,60
naz. jećmjeń	—	—	žołte lupiny	15-15,50	15-15,50
wows	202-212	202-212	zeradelia	—	—
kukurica	197-198	197-194	raps. wosnik	16-16,50	16-16,20
pšeńc muka	32-34,50	32-34,50	lany wosnik	22-22,6	22-22,40
rżana muka	33-34,00	32-34,25	poen. melasa	—	—
pš. wotruby	14,75	14,75	otrnj. kruški	24,00	23,00
rżane „	14,75	14,75	syno, 50 kg	1,60-3,00	2,60-3,00
raps	340-345	340-345	rżana s'oma	1,00-1,30	1,00-1,30
lanc symjo			pšeńc. „	1,85-1,95	0,85-1,25
hrěch	32-35,00	32-35,00	wowsna „	0,85-1,05	0,95-1,05
pjeluski	21-22,00	21-22,00	jeća „	0,85-1,05	0,85-1,05

Płacźizny rěznego skota na Barlinskich skótnych wikach.

19. novembra 1927. Płacźizny po centn. a zt. hriwnach.

Skótno druzyny a woznamjenjenje.

Woły: 574.

Połnomjasne, wukormjene, najwjetšeje rěznje hódnosće hač do 6 lět.	61—62
Młode mjasne, njewukormjene, starše wukormjene	55—58
Mjenje wukormjene młode, derje picowane starše	50—57
Mjenje picowane wšach starobow	38—48

Byki 423.

Połnomjasne, wurośćene, najwjetšeje rěznje hódnosće	60—61
Połnomjasne, młódše	56—57
Mjenje wukormjene młódše a derje picowane starše	51—53
Spatne	48—49

Jałojcy a krowy: 1020

Połnomjasne, wukormjene krowy najwjetšeje rěznje hódnosće	48—51
Połnomjasne, wukormjene jałojcy najwjetšeje rěznje hódnosće hač do 7 lět	38—43
Starše wukormjene krowy a derje wuwite młódše krowy a jałojcy	26—33
Derje picowane krowy a mjenje picowane jałojcy	22—24
Mjenje a spatnje picowane	—

Cełata: 2017.

Najlepše wukormjene (2. druzy)	62—63
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca (3.)	70—84
Spatne (4.)	47—62

Wowcy: 4893.

Młódše a starše wukormjene (2 druzina)	62—66
Starše wukormjene (3.)	45—55
Mjen e wukormjene (Mérzschafe) (4.)	33—43

Swinje: 10598

Połnomjasne, wozbitych rasow a jich křiżenjow, hač do 1½ lět staro	65—67
	62—65
Wukormjene	58—61
Mjasne	54—57
Spatne	51—58
Raney a kundrowy	

S Tranjow pola Delnjeho Wujesda. Saudźeny tydźeń w nozu wot jichwórtka k pjatkej běšche jedyn awto pisches mósł w naschej wjsy jěć. Mósł njeběšche tak kruty, jo móžachu cęžše wozy a druhe cęžke jěduadła pisches njón jěsdźiś, tuž běchu jo kamjeńne platy pukrujle a mósł jo pschelamał. Awto pak je jo po sdaću wudowbył a je tak njespóznaty wotjěł. Żandarm běšche potom za nim błędźił, ale wjeze jón nihdże doścahnuwš mohł.

S Hródka. Cęžke njeszboże sta jo sobotu dopołdnja we naschim mjeńcu na tschišnińschczu Drjezdźanišeje a Tśelcowskeje dróhi. S Tśelnińskeje dróhi pschijědże automobil, kiž njepschestawajcy trubjesche. W kamjeńnem cząsu pschijědże po Drjezdźanskej dróhi horje motorske koło, njeda pak psched schižnej dróhu žaneho signala. Motorowy koleśaŕ spyta hischcze psched autom ninto sajeć, tola automobil jeho sbrahnu a w stronu wjerhnu. Pschi tom pschejědże motorowy koleśaŕ jeneho dróhinjeczerja a skuri jeho tak cęžko, jo dyrbjachu jeho do khorownje dowjesć. Motorske koło bu zyke rosbite. Njepschedhladniwy motorowy koleśaŕ dosta ninto wobudróżkow hischcze zyline puki jako myto za njeledźbliwosć.

Mordarstwo na Helenje Schönbergec z Droždźija.

Kaž hižo w sobotnischim cźišle wossewischmy, bu 20létna holza Helena Schönbergez s Droždźija pola Dippelsdorfa, s polnozy Drjezdźan, sajdźeny schtwórtk stłozowana namakana. Wona je jo 8. novembra 1907 w Pschiwcźijach narodźiła. Jeje starschej bydlitaj we Droždźiju. Helena Schönbergez stupi w februaru 1926 w Budyschinje do słužby. 5. nov. t. l. je mona Budyschin wopuschcźiła a njeběšche snate, hdże pschebywasche. Nas běšche s Barlina pišała a poślednje dny hischcze ras s Mischnja.

Kaž je kriminalna policija wuhlědźiła, je mordaŕ Heleny Schönbergez jeje luby s mjenom Kurt Waktaŕ Dietrich, kiž je jo 14. dez. 1900 w Nowoślizach pola Drjezdźan narodźił. Dotal pak jeho hischcze doścahnyli njejsu.

Cźełko morjeneje su sobotu dopołdnja s cźełownje Reichenbergskeho pohrjebnischcźa na Drjezdźanske krajne žudnistwo dowjesli, hdźež hischcze na kamjennym dnju žudnišći medizinalny rada dr. Oppe žudnišku sekaju wukonjesche, kiž běšche statne rěcznistwo postajiło. Cźełko wosta hacź do dźenšnischeje póndźele na žudnistwje, dokelž dyrbjeschce so k dalschemu rozjasnjenju morjena pschinodnemu bratrej a sotsje pschedstajiś.

Mordaŕ běšche nakhwilnje w ratakstwje dźełak. Nětko běšche na knježim dworje w Bodenje pola Radeburga sa dejerja. Kónc septembra 1925 jeho w Langebrücku pschi paduchstwje pschestłapichu. Tehdy bu dla wschelakich stóstnistwow k wjetschemu khłostanju sasudźeny. Lětsa bu znjow pokasa po Dietrich jako w Bodenje, hdźež mężesche luboscźinsti wobkhad, kiž bjes scźehnikow njewosta. 26. junija 1927 běšche wón pola jeneho kubleŕja kradnyc spytak. Kublerka běšche jeho pod kožom ležo namakała, ruce wschitko sesamkała a wo pomoz wokała. Jemu pak běšche jo poradźiło, ta krótke wokomiki z wokom cźeknyc. Nadźijomnje jo policiji bórzy poradźi, tutoho straschneho cźłowjeka doścahnyc.

*

Pola Drjezdźan na hrosne waschnje sadajena a sasłelena młoda holza je woprawdże s Łužizy, 20létna Helena Schönbergez s Droždźija. Jesny nan bě spróżniwy a pjerny pschistajeny pola żelesnizy. Psched 3 létami jeho cźah pola Brěžowa pschejědże a mort. Wón sawostajі 9 dźěcźi. Mordaŕ Schönbergez je wěsty Dietrich, hižo wjazy rasow khłostany cźłowjek. Policiji jo hacź dotal njeje poradźiło, jeho sajeć. Nasumny hermank je holza s Budyschina jo wotsalika. Na žnowjch pschiwusnych je s Drjezdźan a s Barlina a stónczinje s Mischnja pišała. Nětko su wo jeje woźudże tule naftrożazu powjesć dostali. Tónle podawk naš z nowa wuczi: Wy młode żerbjeŕ holzy, wótcańce na wšach pola burow, njewěźćce jenje zuzym sem pschischażanym. Sserbšta semja swojich s cźeścu žiwi. Schönbergez budźa jutšje na Tuchoŕskim pohrjebnischcźu w Budyschinje pokhowacź.

Z Łužicy.

Se Sohland. Sajeli su tudy molerja G., kiž bě pola swojeho dźěłodawarja w Korschynje a po korcźmach njepschestawajcy kradnył a ma jo ninno toho dla cźężkeho sranjenja cźełła samolwicź.

Se Schérachowa. Spomožeńši hamk Budyschskeho nakrajneho wokrjesneho spomožerskeho spjatka ma jutšje popołdnju wot ½5 hacź do ½7 hodź. na radnizy rěcznu hodźinu.

* Se Seifhennersdorfa. Sesmjerjnje njeszboże sta jo na Warnsdorfskej żelesnizy cźaŕa. Cźrjódka żelesnischkich błaćaŕjow stupi jo wuteru w stronu, jako jo tworowy cźah sblížeschce. Pola wosjowoweho wosa, kiž w tworowym cźahu hobnješčeschce, rejchu jene durje wotewrjene. Wone dyrchu Oślétneho dźěłaćerja Bruna Gäblera do spanja, so jo wón, wědomje słubiwschi, swjese. Jeho dowjesechu do khorownje. Tam je hižom wjeczor wumrěł; wědomje so jemu wjazy wrócźiło njeje.

* S Hirschfeldy. Na statnej dróhi mjes Zittawu a Hirschfeldom sniješoži wosjowowy automobil. Psched automobilom jěduesche kolojesdny na wopacznej stronje. Jeho dla dyrbjesche automobil na smjertnej dróhi saspinaś. Wóss jo wosjownu a sraży wo cźežity automobil, kiž jemu w tutom wokomiku runje napschećžo pschijědże. Pola wosjowoweho automobila běšche jo sadnje kolo žitnje wobschkodźiło, pola cźežkeho auta sapraji pak wobdźiło. Ludźo njeju do schkody pschischli. Winowaty kolojesdny je njespóznaty cźeknył.

* S Wulkeho Schunowa. Mjes Wulkim Schunowom a Sstjedźnymi Jerkezami da jo w nozu na schtwórtk 18-létny tudomny wuczeńnik Erich Hans Priebst żelesnischkemu cźahej pschejěcź. Priebst běšche jo se schiju na kolijn lehnył. Lokomotiva je jemu hłowu wot cźełła wotcźała a hischcze mjes kolijomaj dwaj metraj dale kulila, so běšche jo nop rosbił. Cźełko běšche maschina tehorunja někotre metry hobuwołkła a straschnje swohidźiła. Młody cźłowjek je pjecźa w cźełkich wuhlach do smjerce šchok. Wón njeje nicźo pišomneho sawostajił.

Ze Sakskeje a dalšich krajow.

* S Drjezdźan. (Kabel s Drjezdźan do Prahi wotewrjeny.) Póndźelu 14. novembra su nowy dalekosłuchny kabel mjes Drjezdźanami a Prahu wotewrili. S tym stupi dosyła prěni kabel mjes Němskej a Cźěskosłowakskej do skutka. Licźba telefonischkich swikow mjes Němskej a Cźěskosłowakskej jo s tym two wjele powjetschi. Wobkhad je wěsćischi, dokelž jo wjazy w nadsenischich powodach njetsanje. Pschi wotewrjenju kabla stej minister cźěskosłowakskich póstow a telegrafow a němski póstowy minister powitanske słowa mjes sobu rěcźałoj.

* S Lubanja. (Sebje žaneho sranik.) Jenemu puscźowagenu dźěłaćerjej pschi sdźěpjenju drjewa nóž do brjuchu sajedże. Won załostne bolosce cźerpjesche. Wbaheho dyrbjachu hnydom do khorownje dowjesć.

* S Thuma. (Dźěsćowy jandźel.) Sobotu popołdnju wobžurnychtaj jo na hladkej Annabergskej dróhy automobilaj a stłóczichtaj mjes jo dźěcźazy wós, w kotrymž dźěcźo jeneho tudomneho wobydlerja leješche. Dźěcźazy wós su smjerjeny, dźěcźu w nim pak jo žaneje schkody njesta. Žona, kiž wosjeja cźišchesche a dźěsćowe macź butschtej twochu smjerjenej.

* S Liberza w Cźěskosłowalskej. (S nožom so do lubeje dał.) Tkalz Kindermann w Schwarawje, kiž běšche jo se swojej lubku Karolinu Hojeńcz swadźił, jo w pjanosći na nju wali a storcźi ji nóž do brjucha, so jo holza s kewju polata swjese.

Přilopk.

* Najwjeschi podmórski cźołm świeta. W Portsmouthu w Jendźelskej bu sa amerikanske namórske wójsko najwjeschi podmórski cźołm „B 4“ dotwarjeny. Tutón najwjetschi podmórski cźołm zyleho świeta je hač prěni jodom k wukładowanju minowy hodźi. Wobsahuje tuteho podmórskeho cźołma hodże 8 offizěrow a 80 muži žyłna.

* Nowy wubuch Wesuwa wěschczeny. Japanski astrolog Imamura, kiž je jo se seismologiskeje konferency we Prahy do Tokia wrócźił, wěschczi, jo Wesuw w běhu jeneho lěta žyłnje puchacź započnje. Burkanje budże pjeza žyłnische hacź w lěcze 1906.

Najnowiše z cyłeho świeta.

— Schórowa powjeźeŕ wo wjedrje za jutšischu wutoru: Symiczka, mjersnje a jo šnehuje. W Jendźelskej a Francowskej milischo, jo deschcźuje.

W Radebergu popadnjeneho hotelwinskeho pża s knjeschpónali.

Jeho dworo w Małkezach pola Budyschina su sa słaženeho

*

Jendźelski lětarjej Jutoth a Hinkler staj do Indiskeje leczo dyrbjałoj swoje lětadło njedaloko Lwowa w Galizišćej k jemi pschistajiłoj. Pschi tym jo jene s lětadłownych schdilow wotkama, a dwaj pschihladowarjej jo franischtaj. Lětadło je jo tak cźežko wobschkodźiło, so jo njehodźi sa dalschi lětanjeńcz.

*

Pschi chinieskomongolskej mjesy su jo wjelki do někotrych wjow bobyte a 16 ratarjow a 4 bjećzi sejrale. Wojazy su jo wotpóśłali, so bychu wjelki wuhnali.

*

Sněhowy mjeczeł je w Chikagu a w połnóznym Illinoisu a połodnischcim Wisconsinu w połnóznej Ameriźy sahadźał. Pjeć cźłowjekow je w žněży smjerśło.

Hamtske wozsełewjne z Budyšina.

Dla twarjenja nowuzucha pschi Krałowskim nałom a Schäfferjej dwóhu na cźaš dźełow sa wichitkim jeńmy wobkhad sawrjena.

W Budyschinje, 19. novembra 1927.

Měschczańska rada, polizajski ham

Rožku, wows a rżanu słomu

kupuje **Wojerski zastaranski haunt w Budyšinje.** Telefon 3020.

Towaŕstwowski powěstnik.

Budyšin. „Nadźija“ ma přichodnu wuteru wječor ½9 hodź. spěwnu hodźinu w Katolskej towaŕšownji. Wšitcy spěwarjo a wšitke spěwaŕki so połnoličnje wočakuja. Předsydstwo.

Bukecy. „Radosć“ zmėje srjedu 23. spěwanje. Sobotu, 26. je spěwna pruha pola Stangec. Njedźelu, 27. t. m. wotmėwa so rjany spěwny koncert z wulkim dźiwadłom w Stangec nowej zali. Dirigent.

Jasenca. Katolska Bjesada zmėje přichodnu wuteru 22. novembra wječor w 7 hodź. swoju wuzwonsku swójbnu zhromadźiznu z *přednoškami, dźiwadłom* a druhej zabawu. Na nju su wšo sobustawy ze swojimi wutrobnje přeprošeni. Přiduźe pak z dypkom.

Liehań. „Zernička“ zmėje jutre wutoru wječor 8 hodź. spěwanje. Hrajerjo zeńdu so hižo w Pruha hudźb. swjedźenja budże naiskerje hižo chodnu njedźelu 27. 11. Bliže jutře wozjewimy.

Radwoŕ. „Serb. Rat. Dorost.“ Smy přeprošeni na 5. załožeński swjedźeń Khróšćanskeho Rat. Dorosta na dniu 23. nazymnika w Pančanskim hosćenc. Tohodla prošu wo bohate wobdźělenje našich towaŕšow z jich přiwuznymi. Započatk ½6 hodź.

Serbskim spěwanskim towaŕstwam. Jara dobre **husle** (kaž nowe) z rjenje wudebjenym modernym kašćikom, ze smykom a wšėm k nastrojej słušacym móžu za **68 hr.** předać. To je tuna składnosć a by traś za někotrehož-kuli hódny hodowny dar był. Bjarnat Krawc.

Spěwna kupka „Lumiŕ“ tón měsac žane spěwanje wjace nima. Přichodna pruha budże so wozjewiś.

Wotrow. Nawječorny wokrjes „Sokol“ (Khróšćicy, Njebjelčicy, Pančicy, Wotrow) zmėje 8. decembra 1927 pop. w 3 hodź. swoju porjadnu zhromadźiznu we Wotrowje. Wočakuja so wšitcy!

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smoleŕ w Budyšinje. — Za lokalny dźeł a feuilleton: A. Dučman w Budyšinje. — Za hospodarski dźeł: Arnošt Bart w Brězynicy. — Za nawěstki: G. Janak w Budyšinje.

Składnostna kupi! trjebane žonjace koło **18.—** hr.
nowe žonjaco koło znata znamka, niže regul. płaciny **30.—** hr.
gramofon bjez lika **28.—**hr.
motorske koło bjez wjedźeńskeho a dawk. wopisma. **150.-** hr.
tafl. klawěr, dobr. posłešco
wšo jara tunjo předawa
Max Seifert, w Budyšinje na Kamj. hasy 29

Mužace a žonjace šaty, přešiwaka za łoža, dźěći a klanki
W. Köhler w Budyšinje na Hłownem torhošću čo. 9.

Šafty kaž tež **zwjerśne košle k žchlenju**
přijimuje **A. Nowakec w Lejnje pola Khróšćic.** — Přejeće-li sebi, přińdu tež do domu žehlić.

Nowočasne **mantle a wobleki** za žony a dźěći
wulki wubjerk tunje płaciny
W. Häcker w Budyšinje na Žitnej hasy 7

Gardiny tkaniny za gardiny etamines vitraże / polstores we wulkim wubjerku
Otto König w Budyšinje při Mjasowych jětkach 3. Telefon čo. 2162.

Najwěšću akkladnosć! 4 PS DKW motorske koło jenož wokoło 100 km k předwjedźenju běžało, hišće z fabrikskim rukowanjom, wosebje tunjo předawa
Max Seifert, na Kamj. hasy 29

Kupuju kozy k plahowanju a k rězanju po najwyšših płaćiznach.
Zwahr w Budyšinje na Hrodowskej hasy 7. Dopisnica dosaha

Wutrobny dźak!

Wšitkim kiž su z přileżnosću naju złoteho kwasa naju z darami a zbožopřećemi zwjeselili, wosebje k. jar. Křižanej za zarjadowanje a k. jar. Wićazej z Hućiny za jeho wutrobu hnujacu rěć, wuprajamoj z tutym naju najwutrobniši dźak.

August Grofa a mandźelska
w Komorowje pola Klukša

Z hnutej wutrobu dźakuju su

župje Jan Arnošt Smoleŕ

za **wuplaćenje nahladnych 100.— hr. z posmjertneje pokładnje.** Zaplać Bóh wšėm lubym towaršam we wšėch česćenych towaŕstwach.

W Khwaćecach, 20. nazymnika 1927.

Marja zwud. Krawcowa

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

•S. N.• płaca měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowórnikow 1,-0 zł. hr. Do wukraja 16 Kč. Kóžde do. płaci 10 zł. pj. Wudawa a čišći Smolerjec knihičišćerńa, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domju w Budyšinje. Telefon 2697.

Za nawěšćki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za maty rjadk 20 złot. pj. Wobčasnje so stajace nawěšćki a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy w w rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. w w

Čisło (Nr.) 271 **Budyšin — Wutoru, 22. novembra 1927 — Bautzen** **Lětnik 66**

Němski sejm

je so dźenja popołdnju sašo k wurađowanjam sešoł. Na dnjowym porjedźe pódla mjeńšich pschedłohow wikowanjske rěčenje s Franzowskej steji.

Němšćenju šejmej je so sakonjowy naćisk wo słónčnej **němšćatnej hospodarskej radźe** pschedpołožił. Po pschedłohy ma wona je 151 stajnych zhubustawow wobstajeć.

Pruski finanzny minister wo reformje sastojnišćow mišy.

W shromadźenju sastojnikow a wučerjow, kotruž bě nětčiši swjatk sastojnikow do **Dortmunda** njedźelu swołał, je pruski finanzny minister dr. Höpker-Aschoff swoje nahlady wo powotschenju sastojnišćow mišy w Prušcu a němšćinu staroše rozłožił. S nowym mjdowym porjadom je so wulkej wjetšinje sastojnikow dyrbjała mjda na sachwjonje wašnje polepschić. Pratschenje, hač ma so mjdowy porjad na statnych sastojnikow a wučerjow wobmjezować, je so pola knježerstwa nadrobnje rosponinało. Wobsamkło je so, prušćenu šejmej formulaziju namjetowej, kotraž na to dźe, zmjenjc a amcjnjše swjatki w smyśle pschichodneho sastojnišćeho sakonja swjatcz, so bychu na mjdźne wobstejnjowše žiwaju mjdu swojich sastojnikow tak sriadowale, so by jich mjda po sastadach tehole sakonja složena była. Sarjadnišćowa reforma je smjeńšichenjom personala by ko jenoj pschewjeselć mohła, hdy by so nětčiši stat tak znowa do provinzow dźelił, so bychu so wulke salutowanja mohłe cżinić.

Minister dale praji, so je wo polepschenju mišy sjawnosć bischoe s wulkim bludom sajata. W pschereżišu polepschenje 16½ procenta wučinja a so wot 12 procentow pola wyschšich sastojnikow hač do 33 procentow pola najnišich sastojnikow powyschi. Powyschenje mišy sa zdy nětčiši stat wudawk 1½ milijardy hriwnow žada.

Dawk na automobile.

Konferenca krajnych direktorow pruskich provinzow je **resolucziju** pschijała, w kotrejž so pschecżiwo zadanjom wobsedźerjow automobilow a automobiloweje industrije sljedżacho sastupuje, so so dawk na automobile na žane waschnje njesmě snjiżeć, ale so je na wopak musne, dawkowe žadźby powyschiće. Finanzne położenje provinzow njedowola, bróšt dale wutworić, hdyž so jim nowe pjenježne srědki njedawajo. Sniženju dawka na wulke wozobowe wozy so sadanje napschećo njerěkši, sa to pak dyrbjał so k wurunanju wupada makym wosam dawk powyschić. Po taikim dyrbjeli ludźo, kotrychž samoženje jenoj sa kupjenje maleho wosa doźaha, wjetšchi dawk płaciś, to mohł so dawk samožitym wobsedźerjam wulkich wosow i dźela spuschćeć. Cżežitym wosam, kotrež nimaju gumijowe powětrowe wobkrućże, dyrbi so wjetšchi dawk napokročić, dokelž so f tymile wosami dróhi wozebje žylnje nicża.

Prozeß pschecżiwo sarjadnikej němšćatneho landbunda.

Pschecżiwo sarjadnikej němšćatneho landbunda Scharfenbergej w Neuwiedu je so dla njespravdnosćow we sarjadnišćowje spytowanych kreditow we wyšokosći 35 000 hriwnow wyschepytanje sawjedło. Mjenowane sumy su so wot pożčarjowarjow znowa žadałe. Scharfenberg je swój mandat sa wokrjesny sjěd složił.

We zajeću falšowarja banderolow Köhlera a jeho pomocnikow.

Pódla Köhlera je kriminalna policija schtyri wobsoby dla pschipomnjanja pschi falschowanju banderolow a bankolow sajała. Sajeći su: 35 létny lithograf Alfred Fährmann f Cossebaude, 33 létny pschekupc Jan Schnier f Drježdżan, 33 létny stólny wikowaŕ Emil Hartmann f Kumwalda a ratar Jurij Dubšti f Budyšcina.

Hdyž běchu Köhlera 1925 dla jeho chorosće f khłostańcu na dwohetżu puschczili, je wón hnydom falschowarnju we Kumwaldze a połdšiżu pola ratarja Dubšteho w Budyšinje pschiprawił. W Budyšchinje w thowarišu dźełasche, kotraž bě jenoj Dubštemu, Schnierej a Fährmannej znata. Dubšti Köhlera z grobu sastarowasche, a Schnier a Fährmann jemu material k dźełanju falschowanskow podawaschtaj.

Hdyž běchu létża w nalěcżu Schniera a Fährmanna dla rosschěrjenja falschowanych banderolow sajeli, so Köhler k Hartmannej poda, pola kotrehož bě hižo w lěcze 1920 falschowarnju pschiprawił; policija je ju tehdy wusłědźiła.

Hartmannej hrožo, jo jeho dla pschedawschego wobdźělenja pschi falschowanju pscheradźi, jeho wón pomuzi, falschowane cżěrše bankowki rosschěrić. Hartmann je njesnaty, kotryž je létża 70 000 falschowanych cżěskich krónow we Wróšławju a w oktobrie 40 000 falschowanych cżěskich krónow w Drježdżanach pod zajmym mjenom pscheměnił. W jeho wobsedźenjuwje su hischcże 5000 hriwnow hotowych pjenjes namakali, kotrež je kriminalna policija sawěsćiła. Sajeći su so wschitkim statnemu ręčnišćowu w Drježdżanach pschepodali.

Köhler bě žebi na pożled we Woleschnizy pola Klětneho pola ratarja Handrika měšnosćej wotnajał. Handrik skradnje dźełu swojeho podrajnika wobsedźenjo spóźnu, so Köhler swoje dźełko psched nim potajicz pytasche. Wón tehodla pozlajskej wyschnosći powěźe da, kotruž Köhlerowu dźełarnju pschepytuje falschowane banderole a bankowki namaka. Köhlera a jeneho pomocnika, kotryž bě ruuje f jesowym kolom f Budyschinu pschijeł, sajachu a do Shorjelskeho jastwa dowjedźechu.

Hohenzollernski kwas.

Schaumburgsko-Lippeska princesna Viktoria, sotra pschedawschego němšćeho khěžora, je so kobotu f 28 létnym ruskim emigrantom rejwarjom Stibkowom na stawišćiwje we Vonnje swěrowacz dała. S princesnymi pschiwuznymi njebě nichtó pschischoł. Jako wěrowanšaz kwědźaj běschtaj tajny radźićel profesor dr. Rudow a šiwedowy kujes se Scherlemer pschitomnaj. Psched stawišćiwom bě so wjele wcżinjenych ludźi jeschło. Zwjelwinste wěrowanje je so póndźelu we princesnowym hrodźe po prawoslawnym (grichisko-katolskim) wobrjadźe stało.

Barlinska „Welt am Montag“ je dopiš wosjewiła, po kotrymž je so Schaumburgsko-Lippeska princesna Viktoria někotre dny psched swojim kwoźom rosšudiła, zyku hromadu twikrajnych nowin wobstorżiła. Parišćkemu ręčnikej Guillotej je poručiła, nětčże dwaceći francowskich nowin, někotre amerikanske nowiny a w Lodze (w Pólšcu) wukhadźaju „Expreß“ štichiwdźenja dla psched sud žadacz. Nowiny su powěsći k jejnej nowej zeńtwje schkrěżaze pschispomnjenja cżinile.

Pólši žejm a senat so rospuschczitaj.

Namětny prezident dr. Barthel je w rosrěczenju f pólskim nowinarjemi rjekł, so so žejm a senat 28. novembra f wotbudženjom jeju zakonjedawańskeje periody f knježeństwowym wukasom rospuschczitaj. Nowowólby budźa potom we februarje.

Židowski „Pschegląd Wieczorny“ sapiš 63 sapóšłanzow wosjewja, kotriž su wschelakich pschečiwdźenjow dla wobstorżeni. Statne ręčnišćowo žebi žada, so bychu so woni jemu wudali. S němšćich sapóšłanzow duchowny Klinka a sapóšłanz Graeb na liseńnje stejitaj.

Sylnosć europiskich wójskow.

Sekretar jendźelskeho *wójnskeho* ministerstwa Worthington Evans je rosjasnjaze pismo pschecżiwo senzacionalnym a mylnym wudawanjam wudak, kotrež su w posledním cżasu Lloyd George, lord Rothermera a dźełacześt wjednik Thomas rosschěrili. Praji: Wudawanje Lloyda Georga, so maju dobrowólnje ludy někotre wójazy dyšći 10 miljonow muži wobwronjenych, so na wopaczne informazije sakonje. Wopraudźe w Europje 3 550 000 muži pod bróńenjemi steji. S nich wotpada pak 1 124 000 na Cżerwjene wójsko w Ruskej, tak so je bjez ruskeho wójska jenoj 2428000 muži wobwronjenych pornjo 5 318 000 muži w lěcze 1914.

Minister potom na to pokasuje, so je jendźelske knježerstwo wjsho možne cżinjło, so by puć za powschitkowne wobmjezowanje wójnskeho bronjenja wurunało a praji: Hdyž so na smjeńšchenu hódnosć pjenjes dźiwa, hu wudawli za jendźelske wójsko wjele mjenšche dyžli předy wójny. Se 41½ miljona punteow šterlingow za wójskowe wudawki něhdże 8 miljonow puntow na pensije wotpada, tak so za wopraudźite wójsko jenoj 33½ miljona punta zhdywa. Pornjo tomu su so wudawki za Cżerwjene wójsko khěrzo powjetschile, mjenujcy f 48 mil. puntow w lěcze 1924/25 na 67 miljonow puntow w lěcze 1926/27.

Towaŕ napschecżiwo je lord Rothermere je zhońl wurěczu zakitkje, so je liczbu wójskow dobrowólnich ludow po wójnskej mobilizaziji mjenił. Wo tym wón wjsko mjelczi, so je so w šmórtowej wójnje wjsho hromadźe něhdże 30 miljonow muži mobilizowało.

Demonstrazija w Londonje za dźełonjemjazych hórnikow.

Na Trafalgarskim squaru w Londonje so njedźelu dopołdnja 10 000 wołobow shromadźi, so bychu wotpóślanzow 270 dźełonjemjazych hórnikow powitali, kotriž su so 11 dnjow f połodnischeho Walesa do Londona puczowali. Chcedźa so wo rosrěczenje f ministerskim pschedsydu Baldwinom prózowacz, so bychu jeho na wulku biesadźišcz a hubjenstwo w hórnistwowych krajinach pokasali a žebi žadali, so by knježerstwo hnydom sapschimnyło.

Falschowane madźarske listy.

Madźarski bankier Blumenstein je 60 000 madźarskich njeplacziwych rentiskich listow na to waschnje falschował, so je f nich staru kolk (sichtempel) wotstronił a na nje na Lyonskej banzy nowy kolk slubjeżej dał. Schkoda, kotruž je madźarski stat f tejle falschowanšku poczerpił, so na 30 miljonow frankow wobliża. Pschi falschowanju je zyła cżrjoda ludźi Blumensteinej pomozna była. Poslednje dny su bursowego maklera de la Houpliere w Parišu sajeli.

Helske maschiny na żelesnizy.

Ssobotu w nozy je na żelesnizy mjes Kumanowom a Skopljom w połodnischej Serbiji helska maschina rosbuchła, hdyž tworowy cżah pschez nju jědżesche. Schkoda je znadna, cżah njewobschkodźeny wosta, jenoj schěny so na pet metra wutorhnychu. Wobkhad je njetrjebasche pschetorhnyć. Njedaloko městna, hdźež bě so rosbuchnjenje stało, hischcże dwě druhej helskej maschinje namakachu. Pschepytanje je dale dało, so je wuslědźenje pschinježiło. Maja za to, so je mazedonski komitej attentat sturił.

Solunskaj nadpadnikaj pred sudom.

Ssobotu je so w Sołunju (Saloniki) prozeß pschecżiwo nadpadnikomaj sapoczał, kotraj staj tónz septembra chżyloj typtaj, južnoslowjanski konsulat a druhe statne twarjenja w Ssolunju f dynamitowymi bombami do powětra buchnyć. Jeneho f wobtorżenerja, Kuleli, kotryž je so we grichiskej Mazedonskej narodźił, su psched Ssolunjom we automobilu sajeli, f kotrymž bě dwaj kofraj f helskimi maschinami, bombami a revolwerami pscheš bolharsku mjezu pschešmygnyłk.

Kuleli je so wuznał, so je jemu mazedonski komitej poručił, nadpady sturicz, a so je jemu pjenjezy dał. S dobom su bolharskeho zgorwjeho sastojnika sajeli, kotryž je w Ssolunju f Kulelom wobtkadźał. Wón pak prjedy, so je so pschi wotmyślenych nadpadach wobdźělił.

Wobstorżenych su wupytanych psched Ssolunski pschisłužny sud pschiwjedli. Statny ręčnik ma wobstorżbu je podatkami a Kulelowym wuznaczom za dopokazanu a fintertne khłostanje da wjelepschcerady namjetuje, dokelž staj wobstorżenoj spytałoj, w grichiskej Mazedonskej zbyć žiwjenje. Grichiske nowiny pischu, so je mazedonski komitej žiwjenje hrožaze listy pósłał f wopschičjeczom, so budże so je sklonzowanjom wyšokich statnych sastojnikow wjeczcz. Se wuslědźenjom su so w Ssolunju do taikeje hrožby dali, so je 300 bolharskich pschekupzow, kotriž běchu na maju pschischli, hnydom wotpuczowało.

Kommunistiskich agitatorow w Turkowskej zajeli.

Policija w Konstantinoplu je najwažnischich agitatorow kommunistiskeho hibanja w Turkowskej, něhdże 20 wobsobow, f nich najwjazy mohamedanow, sajała. Mjes nimi je jedyn turkowski pschisłužny kuskeje firmy Arkos.

S Angory je wo sajatych pische, so su f tajnym dźełom pytali, zožalny porjad w kraju kaknyć. Mjes nimi je dr. Schafik Kušni, kotrehož je psched nětkotrymi lětami sud we jeho njepschitomnosći k 15létnemu jastwu sasudźił. Pod zuym mjenom je so Schafik Kušni do Konstantinopla wrócził.

Na kommunistiskim sjěźdze we Winje su kommunistiske f Balkana wobsamkli, zentralny komitej w Turkowskej so kožicz, kotrehož hobustawy bychu f dźela w Turkowskej f dźela we wukraju bydlile. Pod jeho wjednišćiwom dyrbjachu so komiteje w turkowskich wokrjesach sakožicz, kotre dyrbjachu kommunistiske blónki w fabrikach a na wjach pschiprawicz. Na podloźku pschepytanja su wschitko hromadźe kommunistiskich agitatorow dla jich powrócźeńskeho do sajeli.

Wójnski fnd w Hankawje.

Po pogledniach powěsćach ſ Hankawa je ſo tam wójnſki fnd pſchipowědźił. Rankingſke wójſko je wrota jaſtwa we [illegible] wotewriło a nětkle tyſaz jatych wuſwobodźiło.

Fnd w Schantungſkej a Honanſkej provinzy.

[illegible]ha cſekniejſym, kotrjž k Teinanju cžahnu, ſo tychu [illegible]ſ wjeſelli, ſo na 20 000 liczi. Njedźiwajcy ſymſleho [illegible]a ſu bjes dohſahaceje drasty a po preſchenju khodza. Internazionalna komiſija k wobaranju hłodej ſa Chinu je w tu khwilu bjes pjenježnych fredkow.

Internazionalnemu pomuzneniu wubjerkej je ſo zdźelilo, ſo pokojzy Schantungſkeje provinzy a połodnſchemu dźelu Chileſkeje provinzy dla ſuchoty, ſkopczkow, wójny a rubježniſkich bandow hłod hroſy. We dalekich ſtronach ſu ſuž jenoż dźeſaczinu normalnych ſnjow wunjeſle. We Schantungſkej provinzy ſamej wiſzy dyrbi 9 miljonow cžłowjekow hłodu mrěje.

Coolidge za wjetſe ſkitanſke cła.

We ſwojej rěcži w Filadelfiji, w kotrejž ſo president Coolidge mjes druhim ſa to wuprajł, ſo dyrbja ſo ſchkitanſke cła ſa Sjednoczene ſtaty ſakhowacz, je wón prajił: Runje ſchkitanſkim ſłam ma ſo amerikanſka induſtrija ſa ſwoje wuſpjene roſwicze w poſlednich létach džakowacz. Też amerikanſke wutkrajne wikowanje je ſo ſ pomozu ſchkitanſkich cłow ſylnje roſcherikło. Se ſnižencym ſchkitanſkich cłow by ſo po tajſim induſtrija ſa wojowanje ſ konkurrenzu poſkabika a derjenadze w kraju wotebrake, ſdobam hychu ſo dyrbjale mſdy ſnižicz. W ſwiſu ſ tym Coolidge radži, pſchicžahowanje do Ameriki hiſchcze bóle poceſcz.

Nowe ſpiſchiſahanſtwo pſcheczſiwo preſidentej Callejej?

Pſched New-Orleanjom ſu amerikanſcy złoniſy na parnej łódźi „Lake Winiko“ 3000 a na łódźi „Choktaka“ 4500 pakelow ſ munizeju, kotrež běchu ſa domjeſenje do Merika poſtajene, namakali. Pódla teho ſu pſchi poliziſkim pſcheſcheptanju jenoje privatneje bronjowneje fabriki w Albany we Kaliforniſkej liſty, prjedawſchemu pomocznikej preſidenta Diaza, G. Roſalej napiſane, namakali, w kotrychž ſo maſchinſke ſtrělby, pěſchkowſke ſtrělby, kanony a munizeju poſticzeſa. Rolaſ, kotrehož winuſa, ſo je ſo pſchi druhej revoluziji wobdźělił, je ſo ſ Albany ſbuhł a je, prjedy hacž je cžehnył, ſłyſchcež dał, ſo ſo w Mexiku bórſh nětchto ſtanje.

Saſo rubježniſki nadpad w Mexiku.

Mjes Paliczu a Aguaſcalientes ſu rubježniſzy woſobowy cžah na żelezniſzy nadpadli. Pſchi wojowanju mjes wojakami, kotriž cžah pſchewodźachu a rubježnikami je 18 wojakow padło. Tſjo wojazy a ſchcežo puczowarjo, mjes nimi jena žona a dwě dźeſczi, ſu ſtanichu. Pódla teho ſu rubježniſzy lokomotewiku a tepjerja morili.

Za njedoh ſararjom Jurjom Libšom.

Wěnčk wosobinſkich njezapomnikow
nawił Jan Serbin.

(Skónčenje.)

Sčěhowaſe dołho, dołhe khorołoże. Farař Libš čerpješe wjele a dołho, ale wustojnoſć knjeza doktora Witta jeho tola zaſo doſć bórzy na nohi poſtaji, wězo z wopraſdźitym ſchjezapſrěwanjom a wulkej ſcžerpnoſcžu. K jutram mózeſe hižo zaſo we ſwojim wobydlenju Bžu muſu cžitać, hdyż bě k tomu wot duchownje'ho wyſnoſcže dowolnoſć dóſtał a ſkónčnje też ze Zitawy ſwój prjedawſi woltarny kamjeń.

Hdyż běch jemu dołho přiběhował, zo by tola jónu pospytał, na rjanem ſlónčnem nalětnim dnju do Božeje ſtwórby pohladać hić, zo cheu jeho radłubje wjeſe a na wſě możne waſnje powhać, to často naje wotpokazowaſe, a nihdy ſo njemóžeſe prawje rozſudźić. Ale na Bože ſtpiče tola jeho kuražnoſć doby. Pomalku, cyle pomalku ſtupotajo wjedźech mojcho drohoho duchowneho prjecela po ſkhodach dele přez prádkownu předkhžu won na Bohatu hasu přez wrota Bohateje wěże dale po Serbſkich hrjobjach, po Połnócnej drózy do wukhodźowaniſkowe před lazaretom. Tam ſo posydnychmoj na ławku, hdyż běchmoj nětkle za pał — tři ſtwórce hodźiny naju pochod dokonjałoj. Bě krasny Boži dźeń, mile ſlónčne wjedro a wſudźe ſamón nalětni wyſk a ſama radoſć. Mój luby knjez farař Libš wſón wożiwi. To bě tak jaſnje widźeć knž Bože ſlónčko. A wulcy ſpokojeny wróći ſo cyle zbożowny zaſo domoj. Wulět trajeſo dwje na wſě dwě, tři hodźiny. Też ja běch wulcy ſpokojeny. Tutón dźeń běch jemu tak prawje wutrjechił, a ſym-li jemu hdy radoſć w žiwjenju činił, tak myſlu, zo je to było tole popołdnjo Bożeho ſtpéca léta 1923.

Po tutom prěnim wukhodźowanju je njebočički drje hiſče někotre razy z pomocu druhich wonka pokhodźił, haj, njemylu-li ſo, ſamo teſ w Serbſkej kofejowni na bjeſadze pobył, ale w běhu poſlednjeju lět do jeho ſmjerće hižo ani raz won přiſoł njeje. Kak njedyrbjało potom cžeło hinyć, njemjeło čerſtweho powětra! Podarmo běchu přeproſenja, radżenja a namołwjenja wſołkich blizkich jeho prěcelow, zo by ſo tola do Worklee dał prewjeſć, hdyż bychu ſo miloſcziwe ſotry w khorowni derje wo njeho poſtarali. Ale do Worklee ſo přeſydlić njebě jemu w hódź. Skerſo myſleſe hiſče na Kulow. Tuž mje raz proſeſe, zo bych ſo wobhonjał, kajke wobſtejnoſce ſu tam za njeho a hač by mohł we wuſtawje ſwj. Wojčecha Božu mšu čitać, hač 'njetrjeba do kapały po ſkhodach horje a dele khodźić, hač móże ſwoju hoſpozu při ſebi měć, wot kotrejež ſo nihdy dźělić njechaſe, wědźo, zo ma w njej dobreho widźomneho jandźela-pěſtona atd. Pohywſi tam, zhonich wot wyſſeje zarjadniſkeje ſotry, zo bychu Kulowſke poměry za njeho cyle přihódne byłe, jenož bjez hoſpozy. — Na tom ſo jeho zamyſł rozbi. A tak je njeboh knjez farař Libš w Budyšinje woſtał a we ſwojim bydlenju wutral hač do ſwojeje ſmjerće. Cežke ſu bywałe jeho poſledneje lěta, dokelž jeho cžeło, liewak khipre a khorostne, ſtahnjeſe a hinjeſe hładajcy dźeń wote dnja, cyły organiſmus wjadnjeſe kaž pózdna kwětka nazymſka, wot prěnjeho mróza dótknjena. — A tak je djre khory knjez farař jaſnje ſam widźał a čuł, ſwoju běda a hubjeństwo z wulkimi bolosćemi njeſo, kaž martarſki kříž, zo přibližuje ſo ſmjertny jandźel, kiž přinjeſe jeho duši wumožacej křidle k zlětu do wěčnoſeće. Tohodla je zawěſce přihotowany był ze ſwojej dušu, kotruž je za žiwo wudebił z wjele krasnymi pocžinkami, mjez kotrmiž bě jedyn z najrjeńſich jeho poniżnoſć. Też ſwoje časne wěcy je po radże ſwojeju dobreju přecełow w prawem času zarjadował dał, tak zo niče jeho wjacy k tutomu žiwjenju, k ſwětnej próżdnoſći njewjazaſe. Wutoru 29. nalětnika t. l. wječor ¾11 hodźin wudycha nadobny knjez ſwoju dušu.

Bě to runje na mojim narodnem dnju — ſmjertny dźeń je za ſwjate duſe z narodnym dnjom za njebjeſa: njech je to też był za njeboh ſararja Libša, přetož ſměmy drje prajić wo zemrětym knjezu; lubowany wot Boha a cžowjekow je jeho wopomnjeńe w žohnowanju.

Drohi knjože a přeńelo, ſpi derje we ſcžinje Baćońſkeje ſwjatnicy, pod milośćiwym ſkitom Najſwjećiſeje wutroby Jezuſowoje, z kotrejž ſy w žiwjenju zjednoczeny był, — budź zjednoczeny z njej na wěki!

*

In memoriam Jurja Libša.

Hdyż ſwjedźeń cyrkwiny ſo wupřeſcžeŕa
Na wosadu po dnjach bjezradoſtnych,

A ludyz po dźělach cežkorobotnych
So wotcžinjaty woltarſ wotewěra,

Jej woknjeſko do njebjeſkeho měra,
Do zbożnoſcow ſo zjewi ſonojtych —
We wěnen jandźelow a ſwjatomnych
So Zbóźnik bliži. — Womłódni ſo wěra.

W njej wſitke mutne woči zaſapuja
Zo žedźenjom po wěčnej ſwjatnicy,
Wot cežkeje ſej prócy wodychuja.

Nětk zabyte ſu wſitke tyſnicy
A wſědne ſtaroſce a bódnicy —
So k Bohu khwalbne ſpěwy pozběhuja!

Tak jeho duſa běše zakrywana
Tu z wodźewanjom zeńſkej' cežnoſce
A z njedoſtatkom čełnej' ſłaboſce
Wot młodoſce ſem cežko zeſputana.

Nam wſitkim zdawaſe, zo lědma žana
Jej runaſe ſo w błyſću ſprawnoſce
A njeſebićiweje ſwěrnoſce
Tu za Khrystuſom kročo pokhowana.

Nětk wuſlekła ſo ſtrowjenu druhu khudu,
Su padłe wſitke zwjazy ěſnoty, —
A jejne krasnoſce nam zjawne budu.

My z wobdźiwanjom za njej hładamy
A Bohu džakny kěrluš ſpěwamy,
Zo Jurij Libš ſo ſtał w naſim ludu.

Łužica, jutrownik 1927, čo. 1, łětnik 42.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Wutoru, 22. novembra.

† 1730 Michał Radca, diakon při Michalſkej cyrkwi w Budyšinje, přełožeŕ pſalmow.

W dalokoſći.

Kajku zbóžnu radoſć čuju,
Hdyż tam na horje
K dalšim ſtronam pohladaju,
Hdźeż mój jandźelk je!

W tamnych drohich honach hrajſa
Moje myſlički,
Tysac ſtrowjenjow do haja
Noſa wětřički! Korla Fiedleŕ.

*

— **Wo wjedrje.** Wječera wjeczor w 7 hodź. barometer 753, hygrometer 0, thermometer wo dnjo —4. Dźeńſa rano we 8 hodź. 756, hygrometer 4, thermometer —8. — Nad ſrjedźnej Europu wyſchina leži, ſuhaza ſo hacž do dalokeje połnocy. Dotelž ſchkleńza je ſtajnje na rjanej ſchka a nětko na wobſtajne pokaſuje, ſměmy prajicž, ſo je ſo dale ſeſzyſnika. Tola koło wokoło leża po wczerawſchej roſprawje wjedrańjow niżiny. Tak ſměmy trajenu ſymježku ſnano ſ daſchim ſnéhowanjom wocžakowacz. We rańſchej Pruſſej maja hižo nětkle 20 ſtopnjow ſymy. Wczera rano měrjachu w Drježdżanach a w Rieſy 2 ſtopjenkaj w Zitawje 3. — Jutrjſi ſrjedu ſłónczko 7,37 hodźin ſtkadża a ſo 3,55 hodźin thowa. Měſaczk rano 6,08 hodźin ſtkadża a ſo pop. 3 50 hodźin thowa.

— **Statne** nuhranje ſrěžow 1927. Po wojſewſenja nominanuje Natalſkeje komory wotmkwaju ſo wubranja ſrěžow łětha jako ſhromadne wubranja w Leiſnigu, Kamjenizy-Reichenbachu, Drježdżanach a Budyſchinje. We Budyſchinje je wubranje ſrěžow ſtatk 25. novembra 1927, dop. ½11 hodź. w Huſarſkej kaſarnje (kuje moža ſo tam ſeſtajeć).

— **Wo pſchiprawjenju póſtoweje autoweje cžary ſ Budyſchina do Minakala** ſcžele nam póſtowy hamt ſcžehowaz

Za wyſoku płaczinu.

Powiedańcžko ſ nalchich Lnjow,
Napiſała Kriſtina Nowowa.

123] (Pokračowanje.)

Hdyż khora njewmatowki, ale jenoż ſ dźiwnym pohładnjenjom pał na mužſkiſe, pał na nana hładaſche, cžuješche ſo wón nuceny, dale rěcžeć:

„Kak zaſtupne by był w nawopaczném padże ſa duſchu žanu a ſa ſawoſtajenoſć Njebyła by žona możnoſć, Bożu njeſchu ſa wotewrěnoſcžej, haj, ani nij możnoſć katolſkeho khowanja we [illegible]nej ſemi.“

Tu pobnuſewaſche ſo khora tak dźiwnje a ſbožownje. Ale hdyż wón wu ſamje [illegible] wukłokowanju dźiwoli rěcžeſche a teje bórſenje [illegible]nje do zwyſnje, ſe kotrejž wona po prawem pſchiſłuſchesche, a kak pſchejomne ſo tohodła bjeſ ſa, hdyż jej macž ſ dobrym pſchikładom do prěda dje, to wona ſatſchepeła. Sčim bolješe pokry leje zyle wobliczo. Proſcho wupſcheſtrě ruku ſ nawej, jako by prajiła dyhła: njedaj mje dźeſe cžiwolwaczi! Potom ſawrě woczi ſa wokomik, ale na tachantſewe prałeſenje: „Kajku wotmoſtwu mi hnadna kuſeni da?“ wotewri jeju ſaſo a pohlada ſajnje ſ wulkimaj woczomaj do neſchmilkoweho wobliczka.

„Pdy bych wertkhorjeła“, praješchesche zunjej hubje ſ wažnej roſtudnoſcžu, „te bych ſo tola ſenje ſe ſwojim nětčeſchim pſcheſwědczenjom ſe katolſkej zyrkwi njemawróciła, cžim mjenje ſejtuju to nětkle pſchi ſmjerczi. Poſrczedniſtwa ſwojich mi trjeba njeje; mój Sbóźnik je mój jenički poſrědnik, kotrehoż wuſnaju. Wodaeże hrěchowe, kotrež mi žana zyrkej ani kwitkowacz ani daricz njemóżeſche, je ſo mi dźenża dołało. Bóh je mje wobwinichtu dla ſakłužby ſwojeho ſyna w milośći pſchijał. Wón je ſe mnu wujedнany. Cžeża nječuwa; a bych tajkeho był, to ſo jeho njeboju. Knjez Jeſuſ bu'e ſo wo mnje ſtaraez; ja ſo Jemu dowěrjam. Schtož ſym pola ſwojeje Margity ſanjechała, to wjacy doſcžezinicz njemóże; Wón pał to k dobremu wobroczi. Hdyż je ſo dał wote mnje namakacz, to Wón też ju namaka. A hdyż mje wjacy njebudże, potom, nana — ja pſchiſłuſchacz Rainerej, tuż dajcže jemu moje cžeło. Wón wſchak ſo wo to poſtara, ſo budże ſo też ſa wobnu Nataliju Orlowſiju ſuſt ſemje w zuſbje namakacz, njebywa-li w domiſnje ſa nju ſanchu měſtacžka. Ach, njejeſcže-li ſo w žiwjenju wo mnje ſtarali, ſcže-li mi měſto Khrystła bludnoſcže a nu ſrawny pucz ſbóżnoſcže pokaſowali, to wotſtajcže mje nětko na pokoj. Dźakujcže ſo Bohu, ſo je Wón přiſcheje w poſledniej hodźinje ſo nade mnu ſmilił; pſchetoż budźech-li ſo ſahubiła, to byſchcže też wy pſcheſch Bożim ſudnym ſtokom ſa mnje ſamohwiežł byli —“.

Dale wona njepſchihibje, dokelž cžeſża womora, ſcžehwk pſcheſwulkeho pohnuczja duſche, ju wobja.

„Ja wopratrdże njewěm, wałcha miloſcž“, rjekny roſhorjeny lěkař, „kak możeeże wy a tachant jenoż ſa bjeſ ſwědomja jednacz, ſo poſlednje wokomili wobeje baronki kał ſjerzeże a pſchiróſtſchicże! To by wona lěpje pola H—ej ſkhowana była, tam mějeſche ſnajmjeńſcha měr.“

Ale knjez Miłławſki lědy błyſcheſche, ſchto wón praješche; wuſnaeże dźiwnyzne jeho porały.

„Wona je wſcha tuſt bluda pſcheſwěta“, wupraji ſo wotſtadżazy tachant, „tu ſo niczo wjacy cžiniczi njebodźi.“

Starz cžujeſche, ſo ma tachant prawje. Nichodźeſche ſo niczo wjacy cžiniczi, pſchetoż jeho dźiwoka njeběſe jeniczyzy, kaž běſche wón hacž dotal měnił, tohodła evangelika ſo ſtała, ſo by ſo na Rainera wudacz mohła, — ach ně; wona ſaſcžitnu ſ zyłej ſwojej wutrobu ſwjatu katolſku zyrkej, jeje wucžbu a jeje ſwjatoeſcžaze hnady. Wona běſche ſaſadna proteſtantka. Wona bludźeſche, to wón widźeſche; ale kak możeſche ju błud w ſmjertnej hodźinje tak ſbożownu a ſmužitu cžiniczi? Kak możeſche wona, ſjonjeſka, tola ſ tajſim dźeczazym dowěrjenjom ſo Bohu blizkeż a na Njeho jeniczyzy ſamuſeho wſchu ſwoju nadźiju ſtajcež? Kak możeſche wona, prěſchna žónſka, wſchě prédki hnadow łacžiſnutcž a ſo hacž k Khrystuſej ſwažicž? Ow wohe, wohe dźeczo!

Tak kaž prěni krócž wniwoſta ſo nětko po cžeſżej womorje wědomjo. Na Aneżyzne praſchenje: „Pſchińdże khora hiſchcže raz k ſebi?“ ſcžehwk łkař jenoż ſ ramjenjomaj.

Młoda holcžka ſebi hieſmaka pſchejeſche, ſo ſkowa rjaneho wuſnacża bychu poſledneje byłe, kotrež běchtej tamnej hubje wupraſiłej.

Wona nětko wjacy njedwěrowaſche, ſo je pſchihotowana — ow ně! Wona tola wědźeſche, ſo je pitane: „Dódy ſe ſwojim ertom Jeſuſa jako Knjeſa wuſnawacz a we ſwojej wutrobje wěrſich, ſo je Bóh Jeho ſ mortwych ſtudźił, to budźeſch wumożeny.“

Drohe khora je kraſne wuſnaeże wěrnoſcže wuprajiła. Na Njeho ſtajeſche wona jenicžyzy ſwoju nadźiju, kiž je prajił:

„Schtóż mje pſched cžłowjekami wuſnawa, toho cžu też pſched ſwojim njebjeſkim Wótzom wuſnacż“ Wona bě hotowa, tam ſaſtupicz, hdźeż bě jej Bożi Sſyn ſam ſe ſwojim cžeſżenjom a ſwojej ſmjercžu, haj ſ krwju ſwojeje wutroby ſaſtup dobył.

Wona bě hotowa; ale muż, kiž nadobo a njewocžakowany pſchežłapiwſchi wobeju knjeſow a młodu holcžku ſo nad njej natſhili, njeběſ ſwólniwy, jej hicž dacž.

„Natalija, moja Natalija!“ ſawoła bolośtnje, „ſlónczenje ſym tebje namakał! Tola kak a hdże? Ach, moja droha, lubowana žona, hładaj na mnje, a wotewri tola wocži! Ja drje njejſym toho hódny; njejſym kał khwatał, kaž bych to dyrbjał, to je wěrno, ale tola! — Wona mje njeſłyſchi a njewidźi — ach!“

Muż koſcheſche cžoło, ruzy a hubje ſónſkej. Jadym ſe pſchitomnych njetrjebaſche pſchedſtajenja, wont wědźachu, ſchtó to bě, kiž bě ſebi ſaſtup hacž ſom dobył. Jeho cžeſcžowanoſcž ſdubżowaza ból ſich muſowaſche, ſo tuchu jeho njemyſlili.

Słónczenje ſwaji ſo kotrež, bliže pſchiſtupnjcz a kiežzenu w ſadźiwołowanju pſchi tožu ruku na pażu ſložeŕ. „Proſchu, knjez baron, njepodawajcže ſo tak jara bolośtnjam, ſ tym niczo lěpje njebudże; proſchu, ſtaricže!“

(Pokračowanje ſcžehnje.)

ſkadki: W Budyſkim Dźeniku woſſejwjene ſdźelenje wo aw-
ſnej ſkarje mjes Budyſchinom a Minakalom je pſchekſtwa-
ane. Sobuſtaw niedźelſkoho poměrkowanja ſe wunoſchowa-
ia we wunoſchowańſkich wukrjeſkach Wulko-Dubrawſke-
e, Khróſt-Doniſchćańſkeje a Minakalſkeje pôſtoweje agentu-
y ſo polepſchile, je ſo wo wſonych autoweſo ſwjatanja je
ekenjom pôſtowych wózow ſ
ſ Budyſchina wźało.
Pſchecka, ſo by ſo ćaſa ſa
ſkowſkoho pôſtowa-
ſtwa,
ſ ſu hake wſched nêkotrymi
ſ
ſ
ſ

1. dodawk k wjesnemu sakonjej wo podpjerje babow, tiž žu žo na wotwocžink podale, žo wschija. Wón nastupa babiny wotrješ sa Jažeržu pola Nježwaczidla.

Prošťwa mlynskeho wobsedžerja Oty Kranicha we Wulkej Harthawje wo dowolnosej k pschipowratowanju rešaršne so dowjelni, tehorunja prošťwa Sparmannez firmy w Semizach k postajenju 6 kamjenjelamarskich maschinow, tehorunja prošťwa Kunathej staly w Semizach k postajenju 20 kamjenjelamarskich maschinow.

Dowolnosej spožči wokrjesnym wubjerk dale Erichej Albertej Techtjej w Smilnej k pschedowanju bjesalkoholnych napojow, piwa, wina; Arnoschtej Mitanej w Barcze k pschedawanju piwa, palenza na germanstinai dujomaj. Kulinšej Bolej w Schlandze n. Schpr. k pschedowanju bjesalkoholnych napojow, piwa, wina a palenza a k stajenju Hlobow, tehorunja Erichej Hillmannej we Wjeležinje. Pawolej Scholcze w Suborničzy spožči žo tehorunja dowolnosej k wudawanju bjesalkoholnych napojow, piwa a palenza, k hospodowanju, k wupschahanju, k stajenju Hlobow, k wotmjetu rejow a „pjenych brow w ležownosej čo. 24 we Suborničzy; Arnoschtej Wöhmje, pjekaršenu mischerej we Wulkej Dubrawje spožči žo dowolnosć k wudawanju kofeja w ležownosej čo. 31 we Wulkej Dubrawje; Matfej Geistej w Khrósče-Adolfskej hježe pschewjeseenje korczmarskeho prawa.

Matfej Kasperej w Hulzy žo korczmarske prawo njepschijmowli, ale žo j 5 pschecžiwo 4 hlosam wotpokasa. Tehorunja žo wotpokasa prošťwa Richarda Richtera we Schlandze wo dowolnosć k wuhotowanju spjewnych hrow, dale wotpokasa wotrjesnym wubjerk prošťwa Emila Pětšcha w Porschizach wo dowolnosć k makenu wikowanju j palenzom we šaržinjenych blechach w jeho ležownosej w Porschizach.

Dypk wo pschemjenjenju regulativa wo policajskim pschisjewanju žo wotstorži.

Pschi spočatku jednanjow bješe knjes Richter nanjetowal, so by žo 31. dypk do šjawneho dnjowego porjada pschewsak. Wón jednasche wo sapoložonym rekursu dróheweho mischtra Rakonšskeho we Wjeležinje pschešiwo wupowjedženju žiwojeho sastojnstwa. Gmejna bješe jemu sa kónz tuteho lěta sastojnstwo wupowědžila, wón žmě pak jako džełaczer dale džełaczi; gmejna mjenješe, so j tym lětnje 500 hriwnow salutuje. Wokrjesny wubjerk poženanje Wjeležanskeje gmejny pschešiwo jenemu kloštej wotpokasa. Sdobom j tuthym padom bješe Wjeležanska gmejna pschemjenjenje mjetneho sakonja sapodała.

Na kónzu bu hamtske hejtmanstwo j jeneje strony prajschane, kak ko k šinbjenju 19 000 hriwnow w Goldbachstej gmejnje stajł. Se strony hamtskeho hejtmanstwa žo wotmolwi, so ma hamtske šudnistwo nalešnosć w rukomaj. Na prajschenje knjesa Kurzweitera ršekli žo je strony hamtskeho hejtmanstwa, so ma warnowarske tasle pschi statnych dróhach stat placžicz, pschi gmejnskich puczach pak gmejny hanc a napominasche, so bychu gmejny swoje potrjebne tasle pjches hamtske hejtmanstwo skasale, so bychu wone wschudžom jenake byle.

Cyrkwinske powěsće.

S Šuczinu.

Schtwórtk 24. novembra pschip. 1/2 12 hodź. nimički Boža služba w pschitomnosći jeho magnifizency knjeza krajneho biskopa D. Zhmelja.

S Kulšicha.

Wutoru 22. nov. wop. w 5 hodź. pohrjebjenje wotdatneho šulskeho sastojeršstwa na farje.

Schtwórtk 24. nov. pop. j šukom w 3 hodź. swjatoče ne powitanje krajneho biskopa ke generalnej visitaziji we zyrkwi.

Z Łužicy.

* S Korjenja. Sobotu wječor 1/2 12 hodź. wudyri w tudomnych Serbowčenych bichadownjach a khajenjach C. Augusta Pola a C. W. Pauka jschkodny wohenj. W mješčerni běchu so balowanine wotpadki zapalile. Fabrikiska wohnjowa wobora so j parnej špikawu hnydom do wohnja da. Na podjerasche mózne wohnjowa wobora Zirkeiz fabriki, kotraž běše j motorjej špikawu jako pomoc z drohowjej pschistalowała. Hišče zdy njebjezpeč mišachu j rumowanjom dźela. Dźeło so njedźiwajcy wohnja njeschkadži.

Najnowiše z cyłeho swěta.

— **Schkrowa powěsć we wjedeje za jutšišu srjedu:** Wostanje symu, ale bjez dalšeho wjetšicheho šuhowanja. W Jendželskej je dale mjerowa.

Njedźelu dopołdnja žu kontoristu Elsu Wintersteinez z Oberhohndorfa pola Zwikowa na drohi mortwu namakali. Jedyn njesnaty je ju pjatk wječor, hdyž je žo z jejsdnym kolesom domoj wróčiła, j nježom do wutrobna a khribjeła skałowšchi, skonzował. S holzynym jejsdnym kolesom a altowej toršcu je rubježnič cžeknył.

*

Pjedsadwschemu jendželskemu ministerskemu prezidentej Macdonaldej, kotrjž je cžeškoslowaskej republiku pischerjiwo nadpadam lorda Rothermera w jendželskim parlamenze schkitał, žo po wobšamknjenju Prazkeje měschčanskeje radu jako šamnjo djalowneseje cžežna plaketta města Prahi spožči.

*

Pamjetneho nunzija w Varšawje Pacella w dezembrje w Romje za kardinała pomjenja.

*

Blišo Szarajewa w Bošnje šej dwě wojerskej letadle, kotrejž běštej žo k wschědnemu šmužowanju do powětra puščiłej, do žo prajšej. Wobě k semi padnyštej. Letarjej jeneho letadła žo šarasčtschaj, j letarjew druheho letadła žo jedyn cžežko šrani.

*

S cžežkim šemjerjenjom je žo w měsače Mughli w asiatiskej Turkowskej 190 domow wupuščiło. Wjele wosobow je žo šranilo. — Tež wekslna krajina města Czty we Sibiriskej je žo njedźelu j cžežkim šemjerjenjom podeschła.

*

W argentinskej provinzy Santiago de Estero wulka horjoła knježi. Thermometer 45 stopnjow w cžopłoty po Celsiju pokazuje.

Towaršstwowski powěstnik.

Budyšin. „Nadźija“ ma dźensa wutoru wječor 1/4 8 hodź. spěwnu hodźinu w Katolskej towaršownji. Wšitcy spěwarjo a wšitke spěwarki so połnolicžnje wočakuja. Předsydstwo.

Budyšin. Naša „Jednota Sokol“ ma swoje zwučowanja kóždu srjedu wječor we 8 hodź. w towaršownji (Christl. Vereinshaus) na Hornčešskej hasy. Načolnik.

Bukecy. „Radosć“ zmjeje srjedu 23. spěwanje. Sobotu, 26. je spěwna pruha pola Stangec. Njedźelu, 27. t. m. wotměwa so rjany spěwny koncert z wulkim dźiwadłom w Stangec nowej zali. Dirigent.

Delni Wujezd. Serb. tow. „Zahrodka“ ma kóždu srjedu spěwanje pola Haškec. Wšitcy Serbja, wosebje naša młodźina, so k sobuskutkowanju přeprošuje. Dirigent.

Drježdźany. Kat. tow. „Jednota“ wobdźěli so njedźelu přenjeho adventa, 27. nov., rano we 8 hodź. w kapali w Taschenberg-Palais, na Taschenberg 3, při Božej mši ze serbskim prédowanjom. Spowědź je wot 7 hodź. Wo bohate wobdźělenje prosy předsydstwo.

Jasenca. Katolska Bjesada zmjeje přichodnu wutoru 22. novembra wječor w 7 hodź. swoju nazymsku swójbnu zhromadźiznu z přednoškami, dźiwadłom a druhej zabawu. Na nju su wšě sobustawy ze swojimi wutrobnje přeprošeni. Přinjdźe pak 'z dypkom.

Lichań. „Zernička“ ma dźensa wutoru wječor we 8 hodź. spěwanje. Hrajerio zeńdu so hižo w 7 h. Pruha hudźb. swjedźenja budźe maiskerje hižo přichodnu njedźelu 27. 11. Bližše hišće wozjewimy.

Radwoř. „Jedn. Sokol“ zmjeje přich. pjatk wječor 1/2 8 hodź. zwučowanje. Po tym je wubjerkowe posedźenje. — Njedźelu, 4. decembra, pop. 1/4 4 hodź. swoju generalnu zhromadźiznu. Porjad: Rozprawa, nowowólby, wšelězny. Kóždy sobustaw ma so na njej wobdźělić. Hosšo su nam lubje witani. Star.

Radwoř. Přjedawši „lokalny złótowy wubjerk“ zmjeje přich. njedźelu (27. 11.) pop. w 3 hodź. w „Jandželu“ hišće jenu ważnu zhromadźiznu. Kóždy towaršstwo ma cyle wěsće zastupjene być!

J. Guda, zastupnik „Domowiny“

Radwoř. „Serb. Rat. Dorost.“ Smy přeprošeni na 5. założeńskí swjedźeń Khróšćanskeho Rat. Dorosta na dnju 23. nazymnika w Pančanskim hosćenc. Tohodla prošu wo bohate wobdźělenje našich towaršow z jich přiwuznymi. Započatk 1/2 6 hodź.

Serbskim spěwanskim towaršstwam. Jara dobre **husle** (kaž nowe) z rjenje wudelanym modernym kašćikom, ze smykom a wšěm k nastrojej słušacym móžu za **68 hr.** předać. To je tuna składnosć a by traš za někotrehož-kuli hódny hodowny dar był. Bjarnat Krawc.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smolerowski w Budyšinje. — Za lokalny dźeł a feuilleton: A. Dučman w Budyšinje. — Za hospodarski dźeł: Arnošt Bart w Běłeznicy. — Za nawěstki: G. Janak w Budyšinje.

Po skónčenju wobšěrnych předdźěłow dowolam sebi **wotewrjenje** swojeje

hodowneje wustajeńcy

hrajkow

podwólnje wozjewić. — Składby su nanajlěpje zesłajane a prošu wo wobhladanje bjez nuzenja ke kupowanju

Starosćiwe předźěłanje klankow w swojej wuhoriedźerni!

Kurt Martin Richter

Telefon 14 **w Budyšinje, na Kěžorskej drózy 7** dolka a 1. poschód

20letny **powolanski wuhel** na měšćanskej šuli w Českoslowakskej, českobratrowskeho evang. wěrywuznaca, 100000 Kč. = 12500 hr. zamoženja, **pyta Slowjanku.** Poskićenja pod napismom „Hranica“ na wudawarju Serb. Nowin“.

Wše šulske knihi dostanječe w Serbskej knihafni w Budyšinje

Derje kupuje štóž so na „Serbske Nowiny“ powoła!

Domjace časniki wot 150 hr. hobrski wubjerk za kóždu jstwu hodźace

F. A. LENKE w Budyšinje na Hošło hasy 25 :: Telefon 3929

Lacki šlupjry kholowy wobleki rukajcy

wšitko z copłym podšićom podawa lušće tunjo

Walter Noebel w Budyšinje na Bohatej hasy 4

Jěchanske škórnje dołhe škórnje wuhornjene škórnje čopte podšite škórnje nizke črije buncle tołle črije z wjelbł. kosm.

Heinrich Mohr w Budyšinje na Žitnych wikach

Składnostna kupi! trjebane žonjace koło 18.— hr. nowe žonjace koło znata znamka, niže regul. płaćizny 30.— hr. gramofon bjez lika 28.— hr. motorske koło bjez wjednjerskeho a dawk. wopism. 150.— hr. tafl. klawěr, dobr. poslečo wšo jara tunjo předawa **Max Seifert,** w Budyšinje na Kamj. hasy 29

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaca měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowérnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 16 Kč. Kóžde čo. płaci 10 zł. pj. Wudawa a čišći Smolerjec knihičišćerňa, zap. dr. z o. ruk. w Serbskim Domju w Budyšinju. Telefon 2587.

Za nawěšći, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaci so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobčežnje so stajace nawěšći a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy rjadk płaci so 60 złotych pj. Rabat po tarifje.

Čisło (Nr.) 272 — Budyšin — Srjedu, 23. novembra 1927 — Bautzen — Lětnik 86

Stresemann přećiwo prawicownym a lěwicownym zwjazkam.

W sjawnej zhromadźišnje w Braunschweigu je dr. Stresemann rěčał měr, w kotrejž njes druhim praji: Hdyž so „Stahlhelm“ w Braunschweigskej pśiwisnosći dalejwjedźenju fwonkownoje politiki wutśpaji, kotraž j poniženju k ponižanju wjedźe, dyrbju to rošćudnje wotpokazaś. Jeli so by wěrno było, so žu by braunschweigsky nimšonacionalny tomule žadanju pśichiłnili, go woni j tym do najwótśišego pśećeśiwnistwa pśećeśiwo nimšonacionalnemu wjednistwu w nimskim knježerstwje stajeja. Dr. Stresemann j wulkej rošćudnosći praji, so dyrbi go fwonkowna politika, kotraž je j Londonskeje konferency pśeśe wuspołobjenje poruhrskeho kraja a sankcijow městoło a pśenjeju pazuna (zony) do Locarna a Genfa dowjedła, **na kóždy pad dale wjesć.**

Dr. Stresemann žiwje wobzarowasće, so nazionalne fwojski najlepšće wot go cźišnu, hdyž do wojowanja politiskich stronow zastupja. Njeje to njewaženje, hdyž je warnuje, do politiki stronow zapśichinnjeć.

Dr. Stresemann go potom j najwjetšej wótrosći pśećeśivo sjawnemu listej braunschweigskeje wotnožki Nimskeho nerowneho towarstwa wobroći a praji, so žu kruhi wokoło Foerstera a Mertensa, kotrejž žiwoju žantźnu wótcźimu nadpaduja a Franzowsku pśeśed tym warnuja, Nimšej wěrjaś, **najwjeśiśi pśicheradnizy** derosumjenja a wuźiwobdźeśa nja a tak wośudni pśećeźiwnizy dorosumjeśe politiki. Runje w kruhach Franzowskeje, kotrejž žu k dorosumjenju swólnine, go stśikowanje tych kruhow wobžarunje, kotrejž maju w Franzowskej swiź j nazionalistiskimi kruhami.

Dr. Stresemann dale na to pokaza, so Nimska a Europa hišće dołgo pśeśed skónčenym roswiśom njesteśitej. Steźimy w progeźu roswića, kotrehož kónc njeje dewidźeś, a dyrbimy go wopraśowaś, hač budźe dźensnjišći porjad staźnje traś. Hdyž pohladamy, widźimy **njehotowosć a njezrozumjenje praśenje.** Ssmy žiwi w fatorhowanju revolucionarneho cźasa. Nis j porażajuni fłowami a wopośawnymi rěźemi, ale se śróbnym dźełom puć se schmatarjow wjedźe.

K finanznemu połoženju pśichrośiwśi go dr. Stresemann wopraśa, kak daloko je kritika reparazijskeho agenta Parkera Gilberta na naśej finanznej politiji woprawnjena była. Warnowaśe pśeśed wśelakimi sjewjenjemi w naśim hospodarśtwje žiwjenju, kotrejž pola tyšaźcow sa-śišnej śrudźenja, jako bychmy bohaty lud byli, mjes tym so žmy woprawdźe khudši. Te worśichty nimšeho luda, kotrejž pśedy jako źiwdźeny nakład sa mérnu jśšbu statneje łódźe rukowachu, žu proletarisowane. **To je też wójnska schłodowańka nimšeho luda, kotraž hórje waži, dyžli śhubjene provinzy a wjele druheho.** Dyrbimy go pśozowaś, so by sajo tajka worśicha nastała, so by so naśe hospodarśtwo sajo na kapital ślutnivych ludźi Nimšeje saložiło a so njeby, kaž nětkole na wukrajne pjenježne wiki pokasane było.

Zjězd němskich městow přećiwo dr. Šachtej.

„Kölnische Zeitung“ go se sawodnym nastawkom j Bochumskej rěźu pśesidenta nimšokrataneje banki wobroćza a pśeśe: „Praktisky, to drje może go rjeź, je dr. Schacht se swojej Bochumskej rěźu **kredit nimšich komunow we wukraju sa dowidźany cźaś sniciśi.** Schachtowe fłowa kapitalistam wjele płaća, žamo wśicho, a tole fłowo bě tón króć wótro nawótśjene. Schachtowe nahlady pśichjaru do potrschitkownego du a wśicho pśeśes jene kopyto bija. Wón je pjeźa se swojej kritiku dnyź Barlin a Kóln trjechiś, tola won jej njeje mjenował. Hdyž dnjeny wurośti žamo-rjadnistwa wobrěźaś, budźemy pak go w pśichodnje dyrbjeć na to śmuźiś, so konja a jśdźnego njemamy. Schachtej go njesałeźi, bjes rosdźěla nimšim gmejnam w jich zyłku porok cźiniś a j tym tej elementy komunalneho zarjadnistwa rošćnjeńwaś, kotrejž so wedomje pśichenacza śdalnja a majn krutu wolu k lutowanju. So Schacht njeje rosdźěla cźiniś a so njeje winikow a jich njesfutki njenował, w tym hłownym smyśle widźimy.

Po kwašu stareje prynzeźy j młodym Ruśom.

Prynzeźa Wiktoria, 66 létna šotra pśedawšeho cźeśora Wilhelma II., kotraž je go na 28 létneho Ruśa Sukkowa wudała, je go se swójbneho swjasa wusamknła. Prynzeźa je rjekła, so jej na tym izbła nicźo njeśaleźi a so tohodla njeje ani nikoho se swojeho pśichwalnistwa na kwaź pśepśeprošyła, woprawdźe pak žu jej pśichwalni wusejwili, so nochźeźa wo njej nicźo fśiśećeś. K tomule protestej je go też evangelika zyrkej pśichiłamka. Prynzeźa je śebi j wo-pśedka pśichała, so by jejny nawoźenja evangelike wusnaće pśichijał, tola hdyž go evangelska zyrkej sapowědźi, so prynzeźa na grichisko-katolsku zyrkej wobroći, kotraž lubosćiwje wobeju ślubjeneju pśichija. Wilhelm II. a najbliźšej pśichwalni njedachu wo źebi nicźo fśiśećeś a wśeźe pśichwalnistwe pocźahi j prynzeju pśećetorhnychu. Pódła tychle njelubych protestow je prynzeźa pomjetana j śrożaznymi dopiśami, kotrež žu go jej wot semjanstwa pósłałe. Też Subkow stajnje nowe dopiśy hrożazeho wopśichujećeja dostawa. Prynzeźa je hnydom po kwašu j Nimšeje wotjeła.

Autonomistiske hibanje w Elsaźu.

Pśichedźyła elsaśko-lothringiskeje autonomistiskeje stronu, dr. Ross, a pśichedźyła elsaśkeho oppozisiskeho bloka baron Zorn Klaus j Bulach, staj wośjewiłoj, so staj fwojej stronje do njewótwisnjeje stronu sjednoćeśej. Nowa strona je město sakasanych tśoch nowin nowe nowiny j titulom „Friedensstimme“ wudała. Knježerstwo je hnydom prenje cźišło konfiskowało.

Elsaśki protest.

Kaž go Parizźskemu „Matinej“ se Straßburga powě, je wjednistwo nazionalneho republikaneho elsaśkeho ludowego sjednoćenstwa rezoluziju pśichjało, w kotrejž pśećeźiwo sakasanju nowin, w němśkej rěźi w Elsaźu wukhadźazych, protestuje.

Belgiske ministerstwo wróco stupiło.

Wójnski minister de Brouqueźe je w ministerskej radźe, kotrejž je go pódnaźu sesćka, położenje wujaśnik a organisaziju wójska rosłkładł, schłoź kadry, wuhotowanje, wobzwjerdźenjeńi fystem a pśichićśenje słužboweho cźasa nastupa. Dóndże k pśeśeńsnjedźenju, so njeje móžno, so by nazćišć wo pśichićśenju słužboweho cźasa pśeśedpokazał, kotrejž by pśichiłoźowanje wśelkich ministrow namakał. Tohodła namjetny, so by go zyle praśenje wojeśeńwa pśichićkušnej kommišiji k pśeśestudowanju pśichpokasak, podobnej, kajšej je go w lěśe 1920 postajiła. Dokelž go ministrojo wo tymle namjerze njemóžachu dorěźeś, go rosłudźichu, kała namołwiś, so by ministrow je słužby puśeśiś.

Nětčišće ministerstwo je go 20. meje 1926 wutworiło. Wono go je 4 sozialistow, 4 katolikow a 1 liberalneho sekretara a wójska wotbronić. Se źiwojim wobsamknjenjom, zasłužbjerjom k wotbrońańskej konferency pósłać, bolśewiśka Ruska źiwojim njepśećeźelam móžnoźej bjerje, hdy by konferenza go bjes wuspěcha skónčiła, Ruskej porokowaś, so je wona njeźiwuspěch se źiwojim njewobdźelenjom na konferency sawinowała.

Ruśej zastupjerjo do Genfa se žamźnym programom pśichindu a budźa tych wotpópłanzow sa źiwojich zwjazkarjow wobhładowaś, kotrejž so temule programej pśichijamkom abo namjety pśećeźopołoża, kotrejž sus ruskim podobne.

Rusojo a Jendźelčenje w Genfu.

W politiskich kruhach w Londonje wočakuja, so, hdyž go jendźelšy a ruśy diplomatojo na pśichitowanjej wotbronjeńiśej konferency w Genfu šetkaju, so składnosć pośiśi, rosterhnjenje nicźe diplomatiskeho wobkhada mjes Ruskej a Jendźelskej sajo nawjasaś. „Times“ w śdźelerzy j knježerstwa žo podótku, so budźa wotpópłanzy wotbronjeńśeje konferency najšerje hišćeje w Genfu, hdyž fwonkowny minister fir Austen Chamberlain sapoćzatk dezembra tam k pośedźenju Rady Swjasa Ludow pśichidźe. Druhe nowiny go jasniśicho wupraśeja. Ssamo diplomatiśi žobudźelaćerjo konserwatiwneje „Morning Posty“ pśichipomni, so go w Londonskich diplomatiskich kruhach na rosprajenje se Ruśami pśichitonja. Se Stalinowym dobyćzom w Ruskej go sbliźenje połoži, dokelž staj žo j Trozkim a Sinowjewom najdźiwiśhej wojowarjej sa ideju śwětoweje revolucije wotstroniłoj. Stalin go „rosumnej klinczajeho pjenjesa“ njewotsamknje a źiwoju politiku hospodarskich počzahow k wjeczornym mozam pśećeźiśeśi. „Weśminster Gazette“ samo měni, so žu go ruśy wotpópłanzo mjenje k bobudźeńu pśichi wotbrońańskej konferency pósłali, dyžli wjele bóle tohodła, so bychu styki j wjeczornymi mozami wobnowili.

So žu Stalin a jeho pśichiwobwarjo myślej na rosśišerjenje śwětoweje revolucije spuśćeźili, je cźeźko wěrjeś. Też Jendźelcźenjo do teho njewěrja. Jim jenoź wo to dźe, wikowanje j Ruskej sajo wožiwiś, so by jendźelśka industrija za źiwoje wudźěłki w Ruskej wotedźerjowe namakała.

Ruska go pśichi wobronjeńśej konferenzy w Genfu wobdźeli.

Ruska je go rosźudźiła, na pśichodnu wotbronjeńsku konferenzu Swjasa Ludow w Genfu sastupjerjow pósłaś. Ludowy komisar Litwinow w Moskwje je w rosrěźenju j ruśkimi a wukrajnymi nowinarjemi stejśišćeho bolśewiśkeho knježerstwa k wotbronjeńśenmu praśenju rozkład. Mjes druhim praji: Ruske knježerstwo njeje žeńe wěriło, so žu kapitalistiśe staty swólnińe a kmane, wójny wotstroniś a wójska wotbroniś. Se źiwojim wobsamknjenjom, sastupjerjom k wotbrońańskej konferenzy pósłaś, bolśewiśka Ruska źiwojim njepśećeźelam móžnoźej bjerje, hdy by konferenza go bjes wuspěcha skónčiła, Ruskej porokowaś, so je wona njeźiwuspěch se źiwojim njewobdźelenjom na konferenzy sawinowała.

Ruśej sastupjerjo do Genfa se žamźnym programom pśichindu a budźa tych wotpópłanzow sa źiwojich zwjazkarjow wobhładowaś, kotrejž so temule programej pśichijamkom abo namjety pśećeźopołoża, kotrejž sus ruskim podobne.

Njeměry w Ruskej.

Bukarešćiśi „Adevertul“ je powěźeł z Konstanzy pśichijeśe, po kotrejž žu w pokodnišnej Ruskej a w zyłej Bukrajinje wulke njeměry wudyrile. Wona fo pśećeźiwo bolśewiśkimu knježerstwu měrja a žu w świźu z wuzamknjenjom Trozkeho z kommunistiskeje stronu. Pśichiwobarjo wopoźijaju žu pjeźa w Odeźy, Nikolajewje a w druhich městach Bukrajiny demonstrazije za Trozkeho wotmeći, pśi cźimž žu do knježerstwowych wójskow frajśli. W Sewastopolskim wójnskim pśichiśtawje je pjeźa wjele matrosow wójnśe łódźe wotpušćeźite. W Odeźy sakoźiwje wukrajne łódźe žu na śiwne morje wujeśe.

Wojowanje pśećeźiwo opposiziji w Ruskej.

W Moskwje je fo 16. konferenza kommunistiśeje stronu wotcewrika. Sa zentralny komitej pśećeźiwo oppozisiji rěźo Molotow praji, so może fo oppozisija k kommunistiśeje stronje wróćeś, jeli so by fo źiwojich cźinow kała. Hdy by to njecźinika, bychu oppozisiju jako organisaziju, bolśewiśkej revoluciji pśećeźiwnu, wobhładali. Žadyn je sastupjerjow oppozisije na konferenzy fłowo njedoła. Stronina konferenza wusamknjenje Trozkeho a Sinowjewa słowali a žadaśe, so bychu fo też Rakowski, Kamjenjew a druźi wusamkli.

Sśejne wobsteji z 78 katolikow, 23 liberalnych, 78 sozialistow, 6 wlamskich sastupjerjow a dweju kommunistow. Nowe knježerstwo go po wśiśkem spadnu z katolikow a liberalnych wutwori a budźe fo jenoź na malu wjetšinu sejśeraś. Kśesćesćijansky demokratoje, pśećeźelenjo z katolikami, z nimi pśeśego hromadźe njepostupuju.

Nowe belgiske knježerstwo.

Nowe belgiske knježerstwo go hižo jako hotowe wobhładuje. Ministerska liśćina źedowaje mjena wopśichija:

Jaźper (katolski konserwatiwny): pśeśedsydstwo a kolonije. **Hymans** (liberalny): fwonkowne naležnosće. **Overbergh** (katolski demokrat): fmuttskowne naležnosće, **Houtart** (kat. konserv.): finanzy. **Bauthier** (liberalny): wumeśtwo a wódomośe. **Dr. Brocqueville** (kat. konserv.): wójsko a krajne sakitanje. **Janson** (liberalny): justizu. **Heiman** (kat. demokrat): dźełu.

Wo żeleznišim attentacje w Južnoślowjanskej.

Město, na kotrymž je go na żeleznišej cźarje mjes Skopljom a Kumanowom żelesnišći attentat fpytak, je policija pśichepytała. Pśichi tym druhu helśu maschinu namakachu, kotraž bě j rosbuchanišćej kapślu k śćenam pśichijasana. Skućerjo běchu sa cźaś, mjes tym so jedyn tworowy a wołobowny cźaj nimo pśichijeźechtaj, helśu maschinu k śćenje stajili. Dokelž druhi cźaj krótši cźaj za pśerjum śledowaśe, njeběchu ekwile měli, helśu maschinu j rosbuchadkom rosbuchanišćeje kapśle fwojaśaś. Wobśkodźenje na śćenje, hdyž bě pśenja helśka maschina rosbuchła, je go sa krótši cźaj wuporjedźiło. Nowy attentat je w Skoplju a w zyłej pokodnišnej Sserbiji wulke rosharjenje źbudźił.

Spśichiźahanišće pśećeźiwo fałsyšćiśemu knježerstwu w Italskej?

Innsbruckśe nowiny fu powěźeł z Milana pśichijeśe, so je knježerstwo pśedawšeho generala Bencibegua a pódłanza Bonzia di San Sebastiano fajecz dało. Pódła tejule dwuju, kotrejž staj wulki rólu w fwójaku italiskich frontšich wojowarjow hrałoj, fu hišćeje licźbu źiwobodnych murnjerjow sajeli. Jich fajerje ma pjeźa pśichiźimu w tym, so je dopiś pódłanza de Bonzia do knježerstwowych rukow pśichfchoł, w kotrymž je dźełowałsche, so je frontšej wojazy fhromadźa, so bychu nětčišće knježerstwo powrócili.

Italske demonstrozije pśeśeśiwo Južnoślowjanskej.

Beogradska „Politika“ powe: Póndźelu ju w Fiumje znowa wulke demonstrazije fašistiskeje młodźiny pśeśeśiwo Južnoślowjanskej a frankowsko-južnoślowjanskemu swjatkej byle. Pśichi tym wołachu: „Pśeć j Južnoślowjanskej!“

Na druhej stronje wulkeho mosta w Sušaku ju wulka cerkwja južnoślowjanskich studentow shromadźi, kótaś na pśeśiwnu demonstrazije wotmóchu a hanjaze wuduta na Italiju nawołachu.

Pśeśeśiwo žoržobrazerjam.

W Schwajzarskej ju ko pśed dwěmaj ltonaj žoržobrazerje łakośe. Dokeli ko nětkule hibanje za šaśelawjedźenje w Schwejcarskej wóśerja, je ko pśeśeśiwne hibanje pśeśeśiwo tomu skutkowało, kótreż ko pśeśeśiwne žoržobrazerjam wšich krajow méri. Tak je Genfske konsistorstwo we schwajzarskim parlamenje petizije zapodało, to by schwajzarsku zwjazkowu radu nanowoh, to by ta prašenje žoržobrow pśed Swjatk Ludow pśinjeśła a so by ko internazionalna zakazniła wšich žoržobrow pśeśeśiśkała. Nětko je zwjazk protestantiskich zerkwjow hišće se dalšu krocel ześinił. Wón ko ł pośredniśiwom stajneje komisije Stockholmskeje zerkwinskeje konferency na wšće protestantske zerkwje s próstwu wobrecja, to bychu tu zaunu žadośeł, kaž Genfske konsistorstwo, žiwośim knježeŕstwam pśedpołožile.

Jendźelska hospodarska kriza.

S pśibliźenjom symy wobcźeńośnje jendźelskeje industrije pśibiśeraju. Dokeli je hospodarske połoženje skoro we wšěch wótnoškach industrije łubjene, ko wšchudźe mjdowe tarify wupowědaju a ko ł nijźchinii narunaju. We wuhlowej industriji ko ko strajkow jenoź tohodla zminuli, dokeli ju górnicy ko nicjchlacheźenju pośledniśeho wulkeho strajka hospodarźeŕ zyle ślemjeni. Nawopak hrozy w textilnej industriji konflikt mjes dźełodawarjemi a dźełacejerjemi wudyrjeć. Pśichi nim by ko 250 000 dźełacejerjow we wotmowej industriji z dźela wušankło. Dźełodawarjo ju teź tu pośledńe tarify wupowědźili. Pónd źelskniśka konferenca se dźełodawarjemi je bjes wunoschta wotbźakła a je ko na ujewěśty cźaś wotstorcźiła.

General Cźiangkaischek ko do Chiny wrócźi.

General Cźiankajischek, kótryż je ko ł Japanskeje do Kantona wrócźił, je nowinarjam rjekł, to je ko rozbudźił, nazionalnu revolucźiju w śmyśle wulkeje hromady chinesteho luda podpjerać. Wón ko nadźija, to budźe ja kótki cźaś zaso jako zjednośtaŕ zentralnemu wukonjazemu wubjerkej kuomintanga pśicźiśkuśeć.

Generalna vizitacija Budyskeje eforije.

Generalna visitazija Budyśkeje eforije pśiches Jeho magnifizenu knjeza krajneho biskopa D. Zhmelsa, wo kótreje wušnowje symy bźjom rozprawjeli, je ko dźensa dopołdnja **ł eforalnej** konferency za zyle duchownušwo naśeho wokrjesa zapoczała. Bźjom wjeczor pśedy je knjez krajny biskop w domje knjeza superintendenta Fröhlicha pśiched wjetšchej shromadźiznu **pśitomnośći mět wo „jednoreśenich prózowanjach“** kśesćijanstwa.“ Jako pśichodnyha Połuślichtkowneje ev.-luth konferency a zdobom jako biskop napjetšeje je lutherišje kreinoje zerkwje knjeza Fröhlicha D. Zhmels do wjedźenich wobrebenu, kótreż ko wupśeśe prózuja jednotu kśesćijanstwa spśeśowaś, tak je teź jeho słowo na Stockholmskim konzilu wobšérnim wahu mjało. **S lutherskim jednoreśenim śtukom.** Ale ja ko ja jako najbóle wobsebinski ikrik wobhladowaś, a w wšchitkimi lutherskimi śpekta wutwarjenich jeho tutych jednoreśenich prózowanjach ma teć wótny wuznam.

Knjez krajny biskop je Budyśkemu zyrkwinskemu wokrjeżej hižom wospjet blisko stupił, tak bórzy po nastupjenju swojeho sastojnstwa w adventskim cźasu 1922, jako Pětrowsku wopadu w **Budyśchinje** wopyta a tehdy sbobom w **Kamenzu** pśedowanje pśichi pośwjeśenju swonow dźerjeśe; potom jako w **Kerstymju** pśichi pośwjeśenju nowoje, we **Biskopizach** pśichi pośwjeśenju penowjenje zyrkwje pśedowansche. Lońsche léto wuznamjenił won žerbśke wopadu, jako pśichi śwjedźenju śamskowneho misijonstwa we **Hrodźiścźu** pśedowanje pśichewśa, a léto pśiśedy wopadu we **Wjednarjejach**, jako śiwój 200 létny zyrkwinski jubilej śtwjeśesche. Bśiśeze wšchitkim w ponjatku staj pośledńej wopytaj knjeza krajneho biskopa w Budyśchinje, nicźawno **pśichi sapokazanju wobrjeścha Budyśkeho superintendenta** a w lońschim ześe **pśichi pśenjeju Budyśkej domśej** jeźe ludoworzkwinskeho śwjatka lańkow, pśichi kótreźj w śwojej rěcźi pod holym njebjom wulkej wopadze pśichiwoła: „Chcemy ko wokolo śwojeje zyrkwje śjednośeź w thuringskim dźele na zyrkwi a ja zyrkej.“

Dokeli pak ko wón nětko se wšchitkimi wopadami wokrjeża śetka, dha drje je bobre, to tu pobanuje

najwažnišche z jeho žiwjenja

Knjez krajny biskop D. Ludwig Zhmels narodźi ko 29. junija 1858 w Middelhu w Naramskej Frisiskej, śteji potajkim w 70. léśe śwojeho žiwjenja. Śśwoje theologiske wukubłanje dosta na universitach w Lipšk, Erlangenze a Göttingenze; pśiche wšchitkim bu śtawny Erlangenski śystematiśki theolog Frank j jeho mischtrom, kaž to jeho mnohe theologiske dźela dopokazuja, kótreź su w 24**létnym akademiskim wuczerśtwje wuczerśtwuje** w Erlangenze (1898 hacź 1902) a Lipšku (1902—1922) wušśe. Mjemjenuj nimo mnohich mjeńśichich wudnaczow „Kśesćejcanśku wěrnosć wo pravodje.“ „Wšchédne wedawanje brěchow“, „Korjestacje Jesom Khrystia“, „Jesuš Khrystuš, wérnosć a žiwjenje“, „Schtó běśche Jesuš a schto chcyśche Jesuš?“ **Jeho najwažnišche dźeło** su jeho „Zentralne praśchenja dogmatiki nětśischeho cźasa.“ Jeho profesuram pśichedchadźeśche wot 1894—1898 sastojnstwo jako **direktor predarśkeho seminara** w Loccinskim klóśchtrje. Pśenje 11 lět pak śwojeho 44 létnjeho sastojnskeho śnukowanja je *D. Zhmels jako wjesny farar* tśjoch wopadow w śwojej naramskofrisiskej domiznje pśichewoźwał. W Lutherowym jubilejskim léśe 1883 bu won, **kiž je nětśischi najwuznamniśi** sastupjeŕ lutherstwa w Němskej, kotrehož mjeno je teź pola wšchitkich lutherskich śwonka Němskeje derje znate, jako farar do makeje wopadu na kupje Baltrum w Połnócnym morju sapokasany.

Pśichi łóźnym nastupje nowcho sastojnstwa je D. Zhmels wo 1. Kor. 2, 2 predowaŕ; k temu prajesche won pśichi **pśichewjacju biskopskeho sastojnstwa** w Drježdźanach 1. oktobra 1922:

„Śaiwśesce je to dalokí puć wot tamneje kupy na tule klétku (w domśej zyrkwi w Drježdźanach); a tola njeběśche mi žadyn wolonik dwěłomny, so ma kóńz być, kaž bźjeche śpeciałk. Jenak dyželi my predarjo kuśto dołho ja śłowom śwjatego pśima a śwoje predowanje pytaju. Dón ras běch jebi wot jeczetka wušły, ko śnadeń teź tutu wuž du jenuž j jednorym wuznaczom postrewjeć: Nimam ko ja toho, to bych nćśchto wědźał nje wam, kbźa jeno Jesom Khrystu, toho ukśiżowanego.“

So won jebi tutón tekst wuswoił, tyšnje nam najkśepe

wobsobnojej knjesa krajnoho biskopa.

Kaž bźjeche tajmy roda D. Zhmels j a k o p r o f e s o r sa cźaś swojeho akademiskeho śtukowanja wusnamnja pśichwabjeńśa móz sa Lipšcźanśku fakultu, kótruż teź j a k o d e k a n 1909 pśichi 500 létnym universitnym jubileju sastupowaśche, dha placźeśche won teź, wot léta 1912 pśini universitny profesor w franśojnym cźasu jako najbóle pytany p r e d á ŕ, kiž je teź je swojimi cźiśchesłonymi predowanjemi wulku cźitarsku wobdu namakał. W sašikej k r a j n e j j u n o d ź e liczesche won bźjom dawno do wjedźenich wobrobrowcźow, kótrehož wśiw je na zyrkwinske sakenjeda-

Ze Serbow.

Dźěławski.

Srjeda, 23. novembra.

† 1585 farhant Jan Leisentritt (Cielušk) we Budyšinje.

Serbskim maćerjam!

Wy maćerje,
Kiž w modlitwje
Nad swojim dźěśeom zdychujeće k Bohu;
Wón wobradź wam
A dźěćatkam
Tak wea kaž nats dźž žohnowanu dróhu.

Za serbšćinu
Za śwěru wšu,
Za Serbow počink, rěč a narod stary
Je wohrěwaj,
So njewostaj,
Dóńź sama zbóžnje lehnješ so na mary.

Jan Waltaf.

*

— Wo wjedrje. Wczera wjeczor w 7 hodź. barometer 753, hygrometer 0, thermometer wo dnjo —5. Dźensa rano we 8 hodź. 743, hygrometer +7, thermometer w nozy —8. Wuhladu na cźopliske njedro. — Schtóžkuli je nimale wocźichnył, symo sajo popuśchcźuje. Nikšno i wjeczora Europy ko k nam pśibliźuje a pśichinjeśe nam milische njedro, móże teź bycź, nowy śnéh. Pónd źelu w Lipšku wschgarot padasche. Pśicht tom wjele ludźi snjeshoji. Połdśiśco padasche śnéh tak hjutnje, so wobkhad na dróhach pocześi, haj śamo zastaji. — Jutśje je młody mésacź. Pśichodźenak staja mutne njedro a śnéh. — Skónczeźo śhadźa 7,39 hodź. a thowa ko 3,54 hodź. Méśacźk śhadźa rano 7,17 hodź. a thowa ko wjeczor 4,13 hodź.

— **Wopyt knjesa biskopa D. Zhmelsa.** W tutym a w pśichichodnym tydźenju nasch wjeledostojny knjez krajny biskop wšchě wopadły we wokolinje Budyśchina wopyta. Mjes tutymi wopadami je teź wulki dźeł žerbśkich wopadow, mjenujuju wšchě žerbśke wopadły j wuwjacźom Bukez, Nośacźiz, Ketiiz, Kotez a Wóśhlinka. W žerbśkich wopadach, w kótrychž je žerbśki farar a w kótrychž Němcowitwo pśichewulku pśichewahu nima, kaž we Wjeleczinje, w Hušzy a we Mujesdze, śmeje ko teź krótka žerbśka narěcź, w kótrejž ko žłowa knjesa biskopa hišćeze ras Sserbam na wutrobu kładu. Wobsebje dhe wyšokocźesćenu knjes krajny biskop sam k wopadam rěcźeć. Wopadny farar śmeje pak predowanje pak rosprawu wo zyrkwinskim a nabožnym žiwjenju, druhi farar pak krótke žerbśke žłowo podacź. W nekotrych wopadach cźaś wopyta njeje pśichijomny, ale njeda ko pśi wobśerknym dźele knjesa biskopa pśichibódnischi cźaś namakacź a postajicź. Njenje by bylo, hdy bychu žerbśke wopadły śwoju lubosći k Božemu domu teź pśichi tutej śkładnosći pśiches bohaty wopyt Božeje śłużby wopokazałe a ko pśiches snatu žerbśku śwěru ras pśichi śkładnosći wopyta pśiched wušśnoscźu wušnamjenike.

— Bibliski nicźeń dźenja śrjedu wjeczor we 8 hodź. w Tuchoŕskej zyrkwi śmeje farar Paul, dokeli je superintendent Fröhlich dla generalneje visitacje Budyśkeje eforije sadźewany.

Za [illegible] placźenu.

[illegible] nakich Lajow.
[illegible] Kristina Rowowa.

124] [illegible]fortsetzung.)

Kotrenuj t[illegible]hu, posbźehny hłowu, pohladny do lekarjowego wo[illegible]e stany.

„Sće wy [illegible]

„Haj.“

Baron poda jemu ruku. „Prajeśe mi ś pratwdu, ale cźiśtu wěrnosć: Schto myślicźe wo stawje mojeje žony?“

Tutymaj módrymaj jatruchlemymaj wocźomaj napischeźo njebě lekaŕśke wuprajenje śnadne; ale wěrnosć rjez — jemu?

„Mi je žel, ale ja dyrbju prajeć: Knjeni baronka je śtraśchnje thora.“

„Cźehodla njeprajicźe hnydom cźistu wěrnosć, so je śbujena?“ wotmołwi baron ś dźiwnym pokojom.

„Lekaŕ dyrbi hacź do tónza nadźiju mécź?“ wobaraśche ko lekaŕ.

Baron jeho njeślyśhśeśche. Wón hladaśche ś wócźkom **radwólowazeje** resignazije (podacźa) na śwoju žonu.

„Budźeśce postrowjeny, baronje Rainero!“ šaklineźa **nétko trochu** njewéśeśe hłóź knjesa Miškawścha.

Wón nje lubowaśche a bě pśiśejo tajki dobry k mni,“ klincześche w starzowymaj wuśchomaj. Lubosć k bytośći śwjatuje.

Baron ko satorhny a ko wobrocźi. Teź jemu njebě pśichdstajenja trjeba; wón wědźeśche, so stoji k prénjenu nasej nanej lubowaneje žony napischecźo, kotryż njechaśche pod jenej tśěchu je dźélenej dźiwoku žiwy bycź.

„Samotwóźe, waścha milosć“, rjekny wón trochu sdźerjujo, „so pśiches njewoczakowane wobstojnosće nuśowany **śym pród** Orlowa pśiśeśtupiś; ale ja śym jenoź žebi po **śwoju** žonu pśichśchoś.“

„Schto žebi wy myślicźe, barono?“ snapscheźiwi sarjóżany śtarz. „Wy mi tola njechaćze Natalijn wśacź, a to **nunje** nétkole, hdyž je tajka žłaba?“

„A myślisće-li waścha milosć, so nóźu jej tudy wumrécź daś, hdyž jónu žaneho měśtarja sa nju bźo njeśe? Oho né Ja wóźn, so wšchitko rišiju; ale rabźcho dyrbi wona duzy po puću śwoju drohu dusću w mojimaj rukomaj wudychacź, hacź so by w Orlowje wumrécź mésła!“

„O barono, budźeśe śmilny. Cźehodla mje na to dopominjeśe?“ śłonasche śtarz. „Njebjeśerće mi moje dźéćo!“

„Knjez baron, pśichewjesenje je woprawdźe njemóżne“, ménjeśche doktor. „Dočzakajcźe znajmjeńśa hacź do jutśjeho ranja.“

„Ja žebi ju teź jutśje rano wśacź njedam, śakitowaśche ko śtarz. „Njesabudźeśe, to drje je waśche žona, ale ja maim śtarśche prawa na nju; wona je moja dźowka.“

„Ow, hdyž žebi Natalija bźrjech, njemjeśeśe nikoho. Ja njeśjišchach, so budźeśche bo jeje nan hdy ta njej praśiwał; jenoź jónu ko dopomnuju, hdyž žebi wumcźa žadaśche. W liśeze na tule wumcźki wón pśijaśeśe, so ma dźowku, kotraž je pola wéśeho Rainera žiwa, w kotrejž domje njeje pśichódneho mésta ja nétcźišchu Margitu Orlowsku. Nó, tutón Rainer njemóże žanu hodźimu w Orlowje wośtacź; ale bjeśe śwojeje žony won njepśidźe, žiwa abo mortwa wona jemu pśichśiśtuścha.

„Wodajcźe, barono Rainero, ja śym waž tehdy njechcyjo ranił“, rjekny ko zaćeśkwjenjo knjes Miškawśch. „Wodajcźe to ma Natalije a wośtaćcźe ś njej w Orlowje; pśichnijeśce jej tutón wopor.“

Ach, proschazy knjes Miškawśch śaby, kaho bźśche hišćeze do Orlowa powołał a koho nétko sadźerża. Tu nadobo zaśwoła doktor: „Knjeni baronka wotnrcźa!“

W pśichichodnem wokomiku bě wśchó sabyte. Baron kśesćejcze hižo pśichi łóźu śwojeje žony a wobrěwaśche jeje ruzy na śwojimaj hubomaj. Wona wotewrei śwojej wocźi, pomałku śbéhachu ko jeje śłote miłakwóźki, a sakhadźazemu błónzu podobne ipohladnjenje śastaji ko žonjerśjo na mużowem wobliczu.

„Natalija ty drohaj!“

„Śśy dha śkónczinje pśichiśchoł?“ wopraścha ko pośnidwajźy.

„Śtónczinje tu śym; ale kak tebje namakam! Ach, cźehodla śy mi tole nacźinika?“

„Wodaj! Ja myślach, so śmeju dośeź mozowu a źbyh cźi bolesć łahutowacź“, rjekny tak kśicha, so móześche jenoź wón ju śłyśhaceź. Doktor bě hromadze ś Aneschku won śchoł, jenož knjes Miškawśch śtejeśche w lenoschyj hromadu śtuleny a hladaśche njeśtónczinje trudnje na dźimnu śtupinu.

„Ja chźch to śtradźu śćinicź, ale njemjećach hižo mozowu, do kupjelowu ko wróćicź. Njebnéwaj ko na unje, bě to mój prénjeroródźeny kym; lubowach jeho bóle hacź móże śchtó rjez. Ach, wodaj mi!“

„Nimam nicźo wodawacź; śkérscho ty mi, droha!“ śpiakowaśche won.

„Ow, daj mi cźistu wěrnosć powědźeć. Ja śym tebje a źeźe jebaka, dokeli śo poćźinjach, so cźe lubuju ś lubosću, kotruż moja wutroba, bynjeź bych ju teź nucźita kaj zaca bych chźila, sacźuwacź njemóżeśche. Lubowach cźe kaž bratra, pśiśećela a dobrocźela w jenej wogobje, ale to, schtož běch ménila, to je wumrélo, hdyž ko wot Korimśkeho wotkorhnych, hakle je mnu wumrélo. Lubowacź nóżeśche moja wutroba jenoź jónu. Wodaj mi! Śśym ko prózowała, jeho sabywacź a tebje śłużownemu śćinicź, a cźerpjach zara pod tym, so ko mi to poradźeć njechaśche. Hdyž běśche ty pśichi mni, sabywach, ale ty dyrbjeśche cźasto wotkal, a ja běch śe śwojej śatdźenoscźu ńamalutka. Śśym tak žłaba; ja dyrbjała cźi radźcho wotproschowacź, ale nimam wjazy mozow. Hdyž móżeśch mi wodacź, to pśichiśnił moju hłowu k śwojemu wutrobnu.“

Wona śatorè wocźi. Wón śćinni, kaž žebi wona pścheśjeśche. Tola teź wona njebě błódźcha jako wón. To, schtož běśche jemu nétko rjekła, běśche wón dawno cźuł, ale so to nétko śe śwojimaj hubomaj wobkrućejwaśche, jeho bolesće. Wón wobźeśche, so bě ko śpratwnje a śwěru prózowała, žebje śaprěwacź a jeho wospodowacź; ja śo méź wón je nicźo njemóżeśche, ow ne, wón njemóżeśche ani jej schto wodacź. Wutrobu tola pśchinućicź njemóżeśch.

Wón śejeśe ju k žebi a śtóźi wokoścenje na jeje błébe, śymne cźoło. Wona dźakownje na njeho śpohladny.

(Wokrećowanje śeźehuje.)

— Tworyłkupowaze towařstwo w Budyšinje wuhotuje wot dźensnišcheje wutory hač do pjatka 25. nowembra wulku wustajenju w salomaj Krony w Budyšinje. Wustajeńca dyrbi hospodarjam a słowomyslej pokazać, kak je šo šamžna produkcija Wulko-nakupowarskeho towařstwa rozwiła, też šamžne wudźełki šamžneho druhstwa šu wustajene. Wustajeńca šo wotewri dźeńża wutoru popołdnju w 5 hodź. Srjedu a štwórtk wotmija šo filmowe předstajenja, a njeposhustawy. Dokelž je šlubny darmo, je też njeznamošćinam wotkazanja wopytać. Dźěrći maja ženy a porodźenym přistup.

— Sobu šuchowy mjeršel po zyłej šrjedźnjej Němskej. Wutoru knjeżeše po zyłej Němskej šylny rańšchi wětr, kiž s mjeršnom hač do 9 stopjenkow šmy pšhinješe. — Srjedźne Němšku su šylne šněhi potrjechiše a wjele rolow a dróhow šawře. Železniše cyahi maju šćežla wulke zapodźenja. Cyahi, kiž s nawjeczorničnych stron do Barlina pšhijěchu, mějachu hač do 30 mjeršichinow zapodźenja, šchtož na rańšchim wichoru šaleži. W Barlinje namérichu wutoru 8,8 hač 9,5 stopjenkow šmy. — W połodnišchej a nawjeczornej Němšku maju pak cyłkownje wjedro, i městami tam dowola njemjerjenje. W połodnišchej Němšku mějachu šonu hač do 8 stopjenkow cyoploty.

— **Wobhładne njeshoże.** Pšchi pšheješćejhnjenju šapjchacha šajeźe pondźelu popołdnju wokoło 3 hodź. wošobelwy automobil na Mužakowškej dróšy pola brožinjow do šchtoma, pšchi čimž bu automobil šylnje wobšchkodźeny. Wina na njeshoži je pohonć, dokelž je šo nadobo i dróhi na pódlańši puć winył a njeze pšchedpišane šmanjo šajeźda dał.

— **Konjez šo pšhešchitoj.** Pondźelu popołdnju wokoło (1 hodź. špšešchichtaj šo na Walškej dróšy konjez, kotrejž wěchtaj do lohčeho woza jeneje tudomneje špedizijoweje firmy šapšchehnjenaj. Wonaj cžerjeschtaj po Jurjowej dróšy dele a pohonješ jamó jeju hakle na Löhrowej dróšy šadžerješ.

— **Šujata.** Kriminalna policija šaja a pšchepoda šlatnemu rěžnišrowu 21. t. m. mandželšku murjerja W. we tudomnym domje, za tajšich, kiž bydlenja nimaju, dokelž je šylnje pobhladna, jo je 31. t. m. jenomu 20 dnjowu šlarenu dźěrću s jédom namérchanu moršchńju pieć dała, na cžož je dźěrću hišcheje šamžny dźeń wumrěło.

S **Kubšizy.** Wječera wokoło 5 hodźin je tu na šlatnej dróšy auto do dróhowemo pšcherowa šajeź. Kaž šo nam powě, je wjednik auta šam na šnjeshoženju wina.

S **Hodźija** Aziješowe towařstwo Šáchšiše Werke, twarše wotdźělenje w Budyšinje, je 11. nowembra Hodźijšku we **Wudworju** w hoscženju „K herbšej gryčhcže“ pšchip. w 1 hodź. 50 šrołow a 2 elektr. wiběašej lampje;

w **Kamjenzu** dop. w 10 hodź. w domje maschinšteje tšešowje komory: 70 mtr. španela, šrejazej cžašnikaj, kredenza, kobrazj, klamaršej blidźi, poža, bůšeje, lodowy kamor, mužaze koło, 6 štołow, pišaniše blido, 8 štołzow, dwójne ložo, kuhowy štoł, hudobjowy kamor, šcharšniše wuhotowanje,

dop. w 11 hodź. w dworje radniźy kamaršša pokładnja;

pjatk 6. januara 1928:

w **Rakezach** dop. w 11 hodź. w hoscženju „K hajnikowemu dworej“ ležownošcž, špluchaza instalaterej Guješi Schmidej w Rakezach. Ležownošcž je njedže šchtwórcž korza wulka, ma domšče i pšchitwarkow a šamkarišku dźělarnju niczku. Gmejna je ležownošcž na 9320 hr. šchacowała, do wopalneje pokładnje je š 25 350 hr. šapjchana;

pondźelu 9. januara 1928:

w **Njeswačidle** dop. w 11 hodź. w knježim hoscženju ležownošcž, špluchaza špótnemu wikowarjej Hermannej Gucušej w Njeswačidle. Wulka je njedže 1¼ korza a ma domše i pinju, pódlańše wobhdźelše domše a brožnicžku. Gmejna je ležownošcž na 932 šchacowała, do do wopalneje pokładnje je š 9700 hr. šapjchana.

Finanzny hamt
we Wojerezach pšchedawa po dyrbjazkim puczu:

w **Kulowše** pjatk 25. nov. 1927 dop. w 11 hodź. w hoscženju „K 3 krónam“ pišaniši stroj, 5 běhakow, šchijazu maschinu a šwinjo.

Konkurs.

W konkursu nad šamožnjenjom tobakowešo wikowarja w zyłym Korle Henniga w Budyšinje, Tšešańška dróha čo. 6, je šud skónčezu termiju na šchtwórć 22. dezembra 1927 pšchip. ½12 hodź. do Budyšchina na šudniše jstwa 141 swołał.

Škrowe depeše.

Barlinšte produktowe wiki dźenża dop. ¾11 hodźin: Pšchenża a rožla š nowa drožšchej tola wobrot šnadny wostanje.

Dopołdnja ¾12 hodźin: Kaž pšched hodźinu.

Płačizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symje po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg.

	Płačizny po złotej hriwnje.				
	22. 11.	21. 11.		22. 11.	21. 11.
Pšenica	243-246	242-245	buny	21-22,00	21-22,00
rožka	240-244	239-243	woka	22-24,00	22-24,00
nal. ječmjeń	220-263	220-263	módre lupiny	14-14,50	14-14,50
nez. ječmjeń	—	—	žolte lupiny	15-15,50	15-15,50
wows	203-213	202-212	zeradella	—	—
kukurica	202-204	199-201	raps. wosušk	17-17,80	17-17,80
pšešć muka	32-34,75	32-34,50	lany wosušk	22-23,00	22-32,80
rožna muka	33-34,50	32-34,25	poon. melasa	—	—
pš. wotruby	15,00	14,75	bórnj. kruški	24,60	24,60
rožne „	15,00	14,75	symje, 50 kg	3,502-,90	2,60-3,00
rapa	340-345	340-345	rožna słoma	1,01-1,33	1,00-1,30
lane symje	—	—	pšešć. „	0,85-1,20	0,85-1,25
hród	32-35,00	32-35,00	wowsna „	0,85-1,00	0,85-1,05
pjeluški	21-22,00	21-22,00	ječa „	0,85-1,00	0,85-1,05

Předženak

piša w kóždej protnju wo jenej herbšej wošadže. Lětša je pšhał wo Njeswačidle a podał š dobom wo nim wošom rjanych wobrazow. S dobom je wjele wo Njeswačidle pšhał. Šnano kóždeho šajimuje, šchtož wo šarych cžašach tuteje wulkeje herbšeje wošady podawa. Tuž njech šo tola jeho pšheczejło tam šaraja, jo by protyka pšhišchła do kóždeho domu a domczka a šo buchu ju dostali wšchitzy, tiž šu nětdy w Njeswačidlikej wošadže š domom byli. Se šwojej domišnu dyrbi cžłowjek šajnje šwójšany wostacž. Tu njeshmě nihdy šabyć. Wo to je Pšchedženak šobu šara. Tohodla štrowi wo šadu: „Njeswačidło, ty lube!“

Hospodarški rozhlad.

šrjedu 23. nowembra 1927:

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,184	100 pólsk. złotych	46,825
jendželski punt . .	20,402	100 čéškosl. krónow	12,402
100 šwajc. frankow	80,69	100 franc. frankow	16,46

Barlinška burša efektow šnowa šo wotdrjehjowaze kurzy pšchinješe. Wobrot wošta jara šnadny. Burša šnješekoji, šo je dobwos Němskeje wješchi wuwoja. Dokelž Němška druhich dołhódnych žórkow dale nima, kaž do wójmy mješešche, tohodła tele jewjenje naschemu hospodarštwu njeshowi. Reutowe a dołhowne liščinow wiki jewjachu wjazy šwjenja.

Na produktowych wikach šapjchachu horje bijaze placišiny a wšchě druhiny žita, š wuwšaršom jeczmjenja běchu wo 5 njenješkow po zentnarju drožšche. Mlyny a wikowarjo šo boja, šo mohše, je-li šyma dale traje, rěši a kanal šamjerznješ. Šómneje pšchežimy dla je kukurica (Majs) tuchańšu korje šrašyła. Na morju pak žadnaje wjele kukuricy k nam plumra. Sšo wě, škoter šo teš wjazy dawa, dokelž ratać ja žito nětkaš špokojeju placišinu dostawa, potom radšcho žito pšcheda a kukurizu kupuje. Derje cžini tón, kotryž žito pšcheda a pjenješy, je-li nětkaš może, na dań dawa, pšchelož dźeńża jemu pšches 8 proz. dauje placa. Wječera placiešche zentnar

w Berlinje

pšchenży 12,15—12,30 hr., rožli 12—12,20
hriwnow, nałětni jeczmjeń 11—13,15
hriwnow, wowša 10,15—10,65 hr.,

w terminowym wikowanju:

ša dezember: pšchenży 13,75—13,76½ hr., rožli 12,93½—12,90 hr.,
ša měrz: pšchenży 13,87½ hr., rožli pak 13,17½ hr.,
ša meju: pšchenży 13,96¼ hr., rožli pak 13,26¼ hr.

Na pšchedaň:

Wołmischčo (Herb) we Wojerezach, Hródkowska dr. 19. **Ložа** 3 a šchatowy kamor w Běłej Wodze, Jahnowa haša cžišło 40.

Krunwa wyhokošnuczelna, Harbanz we Wulkim Parzowju, wutwar.

Kóń 12-letny cžerwjeny schumel, Liebšch we Wujeschku pola Budyc.

Sšomu, rżanu a pšchenicžnu, knježi dwór w Jitru.

Błóto s zyhlazeje jamy może šo we Wojerezach wotwoshyeš. Sšo šamołwicž pola wokrjeżneho šahrodnika.

Pšchikazicz pytaja

Pjekařikeho a kondiťařskeho, Topper w Hródku, Barischcžowša dróha 11.

Kowařikeho, Neue Gasindustrie Ges. w Běłej Wodze.

Pěstowicžu, Bjeložodowa w Budyšchinje na Bohatej haši 7.

Točerjow šchkleńšy a hołaj, Tšchöpel (Cžepl) w Běłej Wodze.

Dźowku, kotraž njetrjeba do pokraczowańšteje wuczby khodźicž w Stachowje čo. 12.

Pohonca, Hilša w Hródku.

Sšudnizy na pšchešadzowanje

šchtwórtk 24. nowembra 1927

w Luwru na šudniše dop. w 10 hodź. wšchelake mebl., wobraš na šcženu a rowowe womniki;

do Worklec. Doliny a hłuboke puće budu drje při tajkim sněhwěcźe kaž pondźelu a wčera ze zadžěwkom za porjadny póstowy wobkhod.

S **Wojerez.** Knješ knjezerstwowy prezident w Drježdźanach je w pichešenošcži z wokrjesnym hamtom techniku wuczešće pšchi měšchčanškej šchuli we Wojerezach, knjeżnu Marju Rjelij wot 1. nowembra t. l. za Wojerezki wokrjes za wokrjesnu wothladaršku młodšiny w podšlužbnišu šastaunišu pšchijatu.

S **Wojerez.** Na hawnjišaze wiki šaždženu šobotu běchu 266 prošatow a 7 běhakow na pšchedań pšchiwjeschli. Placžišna šaš prošata šawiše šo š 8—13 hriwnami, za běhali š 25—49 hriwnami. Pšchedawanje běšche dobre.

S **Bježdow** woła Bjunja. Tudomny rataj Šoza šaždženy tydźeń je šwojej mandželšej do hata po šterm traniu jěděšche. Pšchi nakładowanju jona tak niešbožownje je woła dele padny, šo šej wobej ruzy šlama. Wona dyrbješche lékařšku pomoz pytacž.

S **Běleje Wody.** W nozy k wutorje polizajiši šaštojnik jeneho tudomneho wobydlerja na pol imjerznjeneho mataka, kiž běšche wjazy pił, hač możeše jnješ. Wón lježeše w dróhowym pšchirowje. Jenož pšchidadzi, je šaštojnik ninto pšchińdże, może šo wón šlakowacž, šo jeho šmjercž šmjerznjenja šhrabnyła njeze. Tutón podawk je šnowa š khutrym předtom powuczenje.

S **Kruschwizu.** Tudomny 38-letny jelesniši zjadowaše Gustab Starik je šaždženu pondźelu na Derbinjanšiše dwórnišchcžu do šmjertneho njeshoża pšchišchol. Wón pšchiš dże tam njes šiorkacže drezu železnišchcžu wošow a bu tak cžežko šmjerzeny, šo je hnydom morwy šnješe. Wobžarujomny šawoštajo jomu a dwě dźešcži, kotrejž pšchesče do šchule khodźitej.

S **Górow** w Delnjej Lužicy. Njedźelu w nozy wokoło ¼3 hodź. wudyri we brožni gmejnšteho pšchbliježerja Jana Nowki woheń. Jako Nowkez hjwójba wotucži, płomjenja hižom i njchi zapachu. Wobhdźeržeš a jeho žona špytachtaj hišchcže wóš i brožnje wukhowacž, šchtož pak šo šimaj njeporadži. Sšyn šo šrašchnje wopali, šo dyrbjachu jeho hnydom do loža połožicž. S brožnje špalichu šo wšchitke hošpodarške graty a zyle žně, š kotrychž hišchcže niczo wumtóżcže nje njebješche. Stót mózachu wukhowacž. — Dokelž pomoz pošbe pšchišłže, špradowachu płomjenja też brožeń a kólnju hušboda Christiana. Też tu šo hač na nékotre maschiny wšchitko špali. Woheń roščerjeschе tajku horzotu, šo pola pšchiješe šchule šo wotknowe šchkleńšy pukachu, haczkuli hłuby wětr płomjenja k wjeczoru njeješche. We wulkim šraše šiejachu teš je šwomu kryte brožnje hošcženzarja Kelliza, khežerja Grabje a bura Gromole. Jako prěnja špkawa pšchikhwata š Brjašyna. W 3 hodź. pšchijědže telefonišky šawolana wokrješna motorška špkawa š Pšinja a wobora š Powojz. Bjes dwěla je špótnišła nuka woheń šaložła.

S **Drjowka** w Delnjej Lužicy. Njedźelu pšched wječežrom na Hródkowškej dróšy wožebowy automobil džělacžerja Augušta Wrobla š Jagerkow pšcheježe a jemu jenu ruku a wobej nohy šlama. Nimo tohо pocžepli Wrobl też pšchcže šmutkowne rany. Po wutrapenjin iwožitych šwědkow je injeshożeny pježe šam na špitalu w Hródku. Wón běšche trochu wješe pił a je šo krótko pšched pšchihadzaju auto tomobil špuhł a jón šadžerješ špytał. Schofer njemóžeše njeshoże wjazy wotwobroczicž. Khorobny automobil dowješe šranjeneho do Khocžebuške špitalnje.

Wustajeńca Tworyłkupowaccho towařstwa w Budyšinje.

Kaž hižo łońše lěto do hód je też létša Budyšte Tworyłkupowaze towařstwo w šalomaj Krony wot wutory 22. hač do pjatka 25. nowembra wustajenju šwojich wudźełkow šarjadowało. To je druha tajša wustajenja, wot Tworyłkupowaceho towařstwa pšchiprawjena. Wječera popołdnju w 5 hodź. bu je štowami powitanja a djała knješa wobłhodneho wjednika Hirschmanna wotewrjena. Wustajeńca ma po jeho štowach šwědčicž wo myšli šhromadnošcže, šamžneje produkcže a wo štajenju ju na žiwjej šamžnej noiy. Wón wupraji dźak nowinařštwu ja pšchitomnoscž a podpjeru; dale witašche šaštupjerja Wulko-nakupowańšeho towařstwa, dale wšchitšich, kiž šu wulkotnje pšchiprawjenu wustajeńcu nanajlépje natwarili. Hłowna myšlička a šamér konšumškich towařstwow šaleži w tym, wušamknycž šrjedźne wikowanje, šo bychu wudźełki wot šhotowjerja hnydom na pšchetrjebarja šchłe.

K powitanštim štowam pšchišamknu šo hłód pšches wustajeńcu, kotraž je jara rjenje a pšchehladnje šeštajena. W małej šali puta wošebje wócžko wobhładowarja wulkotny modell kofejoweje plantaže, kiž nam kofejowy puć wot roščenja hač do wotwožowanja jara šrošumliwje pšchedštaja. Tutón je jenički šwojeho rašu w Němšcej. Na wobémaj bokomaj małeje šale šu wožebje jara pšchewidnje je šamžneje fabriki šeštajene a wulkadżene cžełtowe twory je šamžneje fabriki w Riesy-Gróbje. Hygieniješy wulkotne je šawalenje jenoliłowych zyrobow. Tomu pšchišamknychu šo zigary a druhe kurjenše twory, mydła, wšchitke twory je šamžnych fabrikow. Na druhej štronje małeje šale je wustajene płodowe konšerwy je šamžneje konšerwowaje fabriki w Štendalu. Tuta fabrika ma šo dožpła powješčhicž, ša to je hižo 2800 jutrow ležownošcžow kupjene. Tam ma šo š dobom płahowarnja šwini pšchišamknycž, w kotrejž ma šo 2000 šwini ja šamžnu potrjebu kormicž. Wulko-nakupowańše towařstwo wobšeđži dale dwě dźełkarni mjašowych twarow, w Elmshornje a Altonje. Wono je w nowišchim cžašu najwjetšichu němšku fabriku mjašowych konšerwow firmy Boels w Oldenburgu kupiło. Kupny pjenjes wuczinja 15 miljonow hr. Pódła mjašowych twarow šu wustajene zotrowe twory, tohorunja je šamžneje dźełkarnje w Hamburgu. Srjedź małeje šale pośtiżuja šo wobhładarju šchijaze maschiny a jédne koła.

W pšedku we wulkej šali pšched jewišchcžom je š dołhim rjadom wobrašow wošnamjenjene wuwicže a postupowanje Tworyłkupowazeho towařstwa še šwojimi

jenotliwymi rozdzielenjemi. Hnydom podla žu wupokojene wudźěli žamjenje kłajenje we Wopakej kotraž žo też w blizšichim czažu khětro powjetschi. Něhdyscha sakska wojerska drasčeenja, kotraž je nětko w rukomaj Wulkonakupowanskeho towarstwa, ma wobucza, krute bjerzliwe w nowocžasnych módach wustajene. Knjes direktor Hübner, kiž běše ſ Drježdžan pschithwatak, běše wobras wo drasčeeni žobu pschinjesł, kiž jeje wulkosć pokasuje. Tam nadźěłaja kóždy dźeń něhdže 250 wobleczenjow a 800 porow stupnjow. 530 dźěłaczerjow namaka tam žwoju sakstužbu. Dale pschisamknu žo wudźělki drastoweje fabriki w Seiffhennersdorfje, hdyž něhdže 430 wokobow dźěła, dźěłarnja je najnowocžasnjischa tuteje wotnožki. Rjane pschijmone korbarske twory wupjelnja rjenje pódlanjku městnosć. Korbarske meble žu ſ fabriki korbarskich tworow w Schneeyu w Bayerskej. Wšudo ſ wolmu budże wšerje wschitke žony sajimowacź.

Wonkach psched salu žu wustajene domjaze a kuchinske potrěbne wěcy a psched tymdom wulki wubjerk wschelakich hrajtow, kiž žo wobsedže ža blisći hodownu zwjedżeń hodźa. Sapomnicź nochcemy na wotdźěl ža pjeczowa towarstwowe žamjenje pjekarnje a konditarnje. Konditornja wobsteji hakle léto a je ža tutón czaš na swjeżelaze waschnje rozscheła.

So žo konsumske towarstwa w Němskej roswiwaju, spósnajemy też ſ toho, so měsačny lětža wot 1. januara hacź do 30. sept., potajkim ža tři schtwórcź léta, 296½ milijona hr. wobrota. To dawa też ža pschichod pschiczinu ža najlepsche nadźije.

Wežera wotměchu žo ža wopytowarjow filmowe pschedwoschki. Pschedwjedżene buchu filmy wo wumiczu wulko-kupowanskeho towarstwa w Hamburgu, wo fabrizy mjažownych tworow w Elmshornje, wo nowej schćitkowej fabrizy w Stützengrünje, wo Hamburgskim pschistawje a wo dźěžaczej wocžerstwjenki Haffkrug pschi Naraúschim morju. — Filmowe pschedwjedżenja wotměwaju žo kóždy dźeń hacź do pjatka. Wone, kaž też wustajenja, žu tódomu darmo pschistupne. Wustajenja ze wschědnje wot 10 hodźin dopołdnja hacź do 11 hodźin wjeczor wotewrjena.

Cyrkwinske powěsće.

S Budyschina.

Biblijski wjeczor — dźenja hrjedu — wjeczor we 8 hodź. w Tuchorskej zyrkwi jimje farar Pauł, superintendent Fröhlich je dla generalnje wiitanje zadźěwany.

Najnowiše z cyłeho swěta.

Schkrowa powěsć wo wjedrje ža jutrje schtwórtk: Mutne, mite, pak žnjeły pak deschcžik. W Jendźelskej a Franzowskej wocžoplenje.

W Drježdžanskim pschedměsce Běłym Jelenju pschekupz Herschel bydli, kotryž je žo pjched 10 lětami ſ baronessu Julisju Marju Friederiku ſ Bleichröderez woženił. Manželstwo bě w poslednim czažu smuczene a Herschelowa žo njedawno k žwojimaj starschimaj do Barlina poda. 5. septembra žo wona do Běłeho Jelenja ſ automobilom pschiwjese, hdyž jejny ſ 3½-lětnym žynkom bydli. Tam we wuchodźowanischczach žwojeho žynka ſ pěstonczu sefka. Wona je dźeczo a pěstonczu do automobila wsała a ſ nimaj do Parisa wotjěła. Statne rěcžnistwo je sa nim, Herschelowej a pěstonczu kojerski list wudało a bratra Herschelowoje, barona Gerarda ſ Bleichrödera w Drježdžanach sajeczi dało, dokelž je pjecza žwojej žotsje pschi wotwjedżenju dźěsca pomozny byl.

*

W Klounje pola Rastenburga žu žo tři dźěczi jeneho ratarskeho dźěłaczerja, 6—9 lět starych, tepile. Wone žu na lěžnym hacże hrajtale, kotryž bě žo halle ſ czeńkim lodom pschikryl.

*

W Tarnowizach w pólskej Hornjej Schlesyskej je polizija wohwdlenje wyschschego sekretara Mittmanna a pschedźěwdy a sapisarja sjednoczenstwa pohrjebnece pokładnje pschepytała a wschelake pisma sebrała.

*

Jedyn podoffizjer franzowskeho 1. honjeńskeho bataillona we Weißenburgu, kotryž we połrowym magazinje službu czinjeshe, žo podhladneje žwětłosče dohladawschi, je žwojeho mejtna wotendże. Někotre wokomiti podźěschcžo je sfeli. Wojazy na itraži sa podoffizjerom pohladaczej dźěchu a jeho do thrjebeta sčelenego naderdźechu.

*

W Jendźelskej, Rukawskim kanalu a w Franzowskej žu žylne wětry sakhadźale. W połodnischej Franzowskej a Marokkowskej žu wětry a slidi wjele schłody naczinile.

*

Letar Chamberlin, kotryž je ſ Newyorka nad morjom do Parisa pschileczał, je w Europie jako pschiwjacy žwojeho khrobleho léta, wjele medailloww dosta. Sso ſ nimi do Ameriki wróczliwschi je dyrbjał sa nje 100 dollarow zła sapłaczicź.

Swójbne powěsće.

Semrěkoj: Emma Wěbrachowa rodź. Schwarzbachez we Budyschinje, 29 lět. — Jan Schwinghoff w Budyschinje, 40 lět. —

Towarstwowski powěstnik.

Budyšin. Naša „Jednota Sokol" ma swoje zwučowanja kóždu srjedu wječor we 8 hodź. w towarschwni (Christl. Vereinshaus) na Hornjerskej hasy. Načolnik.

Bukecy. „Radosć" zmjeje schtwórtk swjatk 28. sapěwanje. Sobotu, 26. je spěwna pruha pola Stangec. Njedźelu, 27. t. m. wotměwa so rjany spěwny koncert z wulkim dźiwadłom w Stangec nowej zali. Dirigent.

Delni Wujezd. Serb. tow. „Zahrodka" ma kóždu srjedu spěwanje pola Haškec. Wšitcy Serbja, wosebje naša młodźina, so k sobuskutkowanju přeprošuje. Dirigent.

Drježdżany. Kat. tow. „Jednota" wobdźěli so njedźelu prěnjeho adventa, 27. nov., rano we 8 hodź. w kapali w Taschenberg-Palais, na Taschenberg 3, při Božej mši ze serbskim předowanjom. Spowědź je wot 7 hodź. Wo bohate wobdźělenje prosy předsydstwo.

Radwoř. „Jedn. Sokol" zmeje přich. pjatk wječor ½8 hodź. zwučowanje. Po tym je wubjerkowe posedźenje. — Njedźelu, 4. decembra, pop. ½4 hodź. mamy generalnu zhromadźiznu. Porjad: Rozprawa, nowowólby, wšelčizny. Kóždy sobustaw ma so na njej wobdźělić. Hosčo su nam lubje witani. Star.

Radwoř. Prjedawši „lokalny zlětowy wubjerk" zmeje přich. njedźelu (27. 11.) pop. w 3 hodź. w „Jandźelu" hišče jenu ważnu zhromadźiznu. Kóžde towarstwo ma eyle wěsče zastupjene być!

J. Guda, zastupnik „Domowiny".

Rakołdy. „Jedn. Sokol" zwučuje kóždy štwórtk wječor z dypkom we 8 hodź.

Spěwna kupka „Lumir" tón měsac žane spěwanje wjace nima. Přichodna pruha budże so wozjewić. Bj. Kr.

Hłowny redaktor a zamolwity za politiku Marko Smolerjec w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučmanc w Budyšinje. — Za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Bo zyncy. — Za nawěstki: G. Janak w Budyšinje.

Poskičam ze samsnecho zhotowjenja
walkowane zoki
„ žonjace nohajcy
„ dźěłace nohajcy
„ rukajcy
„ pjasćowe rukajcy
„ spódnje kholowy
krute podšite kholowy
za žony a mužow
kholowy ze štažičkom
reformowe kholowy
podšite štažiki
strykowane lacy
sweatery
dobre twory! tunje płaćizny!
Oskar Krumbholz
wohajcowy a wolmjany tworowy wobkhod
w Budyšinje, na Kotolskej hasy 22. Telefon 3295

Składnostna kupi! **Muž. kolo** luksusowe wuhot., kaž nowe, hišče z rukowanjom, za 60.—hr. **Max Seifert,** na Kamj. hasy 29

płachty na sofa dołhe 2,90 płachty na diwam „ 5 metr.
wóskowe rudy wulki wubjerk, tunje płaćizny.
Ida Erlerez zwož. Würkerowa w Budyšinje, Zwonk. Lawka h. 10, rožk Kronpr.mosta

Hotowe zawki
a připrawy za klanki
we wulkim wubjerku
W. Köhler w Budyšinje na Hłownym torhošću čo. 9, pódla Kupnjey

29lětny
powołanski wučer
na měšćanskej šuli w českoslowakskej, českobratrowskeho evang. wěrywuznaća, 100000 Kč. = 12500 hr. zamoženja,
pyta Słowjanku.
Poskičenja pod napismom „Hranica" na wudawarnju Serb. Nowin".

Meble kupuječe derje a tunjo pola Budyšinje
Büttnera w Budyšinje Königswall 3

2 běhakaj
staj na předań
w Radworju čo. 25

Wše družiny hnojidłow
ma stajnje na składzu
Žitny dom w Kamjencu
wotnožka w Pančicach.

Jurij Hänsel w Budyšinje
na Bukelskej hasy 24 :: Telefon čo. 2736
Hłowna předawarnja Rudolfa Sacka z Lipska
w Budyšinskim hamtskim hejtmanstwje
Skład ratarsk. mašinow a gratu wšěch družin

Předźenak
Protyka za Serbow
1928
na předań
w Serbskej kniharni w Budyšinje
w Serbskim domje

Gramofon, bjez lika, 28.— hr. podšitne płaćenje dowolene
Max Seifert, na Kamj. hasy 29

Posłešo z ruk. nowe, nimomjery tunje, podšitne płaćenje dowolene
Max Seifert, na Kamj. hasy 29

Přesadźowanje čazankow.
Pjatk, 25. 11. budu na **Zwonk. Lawskej hasy 16** na lěwo **spadnjene zastawki** tudomneho wupožčowanskeho wustawa **Hirn & Co.** na přesadźowanje so předawać:
Dop. wot 10 hodź. brillantne pjerščenje, złote a sloborne muzace a žonjace šamniki, też pjeczar, sloborne nože a widličky, też lžicy, złote pjerščenje, operngke šklečicy, tršlka z mórj. dalokowidnu, muzace a žonjace kola, 2 pisanskej mašinje, fotoapparat, kristal, koż. kofr, 600 cigarow atd.
Pop. wot ½3 hodź. žonjacy mantl z knotowych kóžkow, też jaku, plejsčinowu jaku, sportsce kožuch. wšelake dobre wobleki a mantle, tkaniny za smokingi, wěrowańske suknje a koutowaje žołowe šaty atd. Wobhladanje jenož pjatk wot 8—10 hodź.
Arno Wuschik, přis. a zjawnje přist. přesadźowař (prjedy K. Wällnitz) w Budyšinje.

Křidła piany
August Förster
Najwyšši wukon po nizkich płaćiznach!
Elektr. klavěry (Hupfeld)
Harmonija
Nowe dobre cuze piany wot 1080 hr.
Polnomócna předawarnja „Electrola"
Přijomne płaćenje podšěłbach
Wotnožka w Budyšinje
na Kěžorsk. dróze 15. — Tel. 3327

Transmisije
kóždeje družiny
wolije, bencin atd.
podawa ze składa
Carl Gast
w Budyšinje
na Drjewowych wikach čo. 27.
Jara přijomne poskičenje!
Zonjace kolo, znate znamki, nowe z fabriki, Torpedo samoběh atd., 69.— hr.
Max Seifert, na Kamj. hasy 29

Zhotowjenje a předźěłanje
mósk. přikrywow a přeširwakow
Hot. posłešća a přešiwakl přeco na składze, reform spódnje posłešća z wolmu pjelnj., hygieniscy bjez poroka
M. Rätze a syn
w Budyšinje na Kěž. dróze 4

Přesadźowanje sčěhowacych wěcow
sobotu 26. novbr., dop. w 10 hodź.
słomjana prasa, rězak zeleniny, połcha z přikrywom, rězniski wóz, rólny wóz, kiž 40 ctr. njese, jenopřežny wóz, 2 konj. graty, grat za konja do widlojteho woza, 2 jahi sedli a wšelakeho druheho wjac.
Kubleř Mikławš Nowak
w Serbskich Pazlicach čo. 7

Naturska hojerka H. Freund
Magnetopathiju, radźidelka za homopatiju, kłučnemiju, Iris-wuspyty
na Jägerskej drózy 5!
3 mjeńšiny wot dwórnišča
Rěčne hodźiny: štwórtk, pjatk a sobota

Pytamy sprawnych předawarjow a roznošowarjow za „Předźenak"
Smolerjec knihićišćerња a kniharња
zap. družstwo z wobm. ruk. w Budyšinje (Serb. Dom).

Po dlěšej khorosći, ze swj. sakramentami doma wobstarana, zemrě dźensa naša luba mać, wowka a četa

Marija Rabowa

rodź. Čumpelic

z Wotrowa, w starobje 74 lět a budże pokhowana sobotu, 26. novembra dopołdnja ½9 hodź. we Wotrowje.

We Wotrowje, 22. nov. 1927.

W mjenje wšěch zrudźenych zawostajenych

P. Klemens M. Rab, S. C. J.

přiloha k číslu 272 **SERBSKE NOWINY** Srjedu, 23. novembra 1927

„Ideal dobreho Serba."

Faraf Jurij Llbš za Francom Kralom
w nastawku: Naš program!

„Łužica", lětnik 36, čo. 1. wulki rózk 1921.

Naš program je wostał samsny, kajkiž běše dotal. W jacy lět je so minyło, zo „Łužica" njeje wukhadźała. Surowa drohota bě hłowna přičina, tež rědnješe hdyž sobudźěłaćerjow. Woselbje pak wza wójna časopisej wulcy wustojnicho redaktora. Franc Kral padźe na polu česće.

Zarujo steja wšitcy, spisowaćeljo a čitarjo, při jeho rowje. — Při jeho rowje! — Daloko wot domizny dréma jeho čéło a tola je nam jeho row tak blizki, kaž jeno mało rowow wosrjedź domizny. Z dušu a wutrobu stejimy dźensa, hdyž zaso jeho rjano dźěło do rukow bjerjemy, před jeho powostankami, a z nami tysacy a tysacy serbskich bratrow a sotrow. Lódma je žana druha powjesć z wójuy cyły serbski lud, dźěći a dorosćenych, mlodych a starych, po wšej šérokej Łužicy tak zrudźiła, kaž powjesć: Franc Kral je njeboh.

Franc Kral je cyle wurjadny wótčinc. Wón bě wubjerjaje wulki réčnik, podobny Handrijej Kefkej, Imišej, Michałej Domašcy, tola popularniši hač bewak studowani réčnicy su a zaso wobrotniwši hač njestudowani. Mi znajmjeńša je tak, zo na polu *popularneho* réčnistwa jeho nichtó njeje přeścahnył, snadź ani dosćahnył. „Móc ducha a wutroby čini réčnika" praji slawny romski réčnik Cicero, Kral měješe woboje. A při tom wón wobknježeše serbšćinu kaž Čišinski, Zejler, Smoler, Hórnik. Tohodla jeho njewidźane wuspěchi; hdyž Kral dóndźe, tam z črjódami k njemu khwatachu, z wuchom, z wóčkom a z wutroba wšitcy kedźbowachu ,tak jasnje, krasnje, raznje réčeše z wutroby k wutrobje. Wšitcy jemu přihłosowachu a činjachu, štož wón radźeše, założachu towarstwa.

Ale hišće wjacy. Kral bě tež wulkotny organisator. „Organisnjće so!" Tak pisaše nam naš wupruhowany wótnik Bart. — Nichtó njeje tuto słowo lépje zrozuměł a wustojniso do skutka stajał dyžli Kral. Na radu towarstwa při towarstwje nastawchu, kaž žito skhadźa na dobrej roli, a kéžjachu kaž lipa serbskim haju. Kral derje wědźeše, zo je člowjek za so słaby, zo wón skoro ničo w zjawnym žiwju njepłaći, a tuž prócowaše so, wšě towarstwa hoći do zwjazka, kotryž mjeno „Domowina" dóndźe, nadźijomnje poujese tutón skutk bohate plody. Sawuźeć, zabawjeć, zaworjeć, nawjedować serbski přednoškom, ze spěwom, z dźiwadłom a z krutym lubym słowom a z wubjernym pjerom we wšěch wašnjach, to bě Kralowy program. Štož bě jemu ze, je wón činił, a wuspěchi doeńł, kajkiž we ach nichtó před nim. Też druzy su so do jeho na polu towarstwowneho žiwjenja pospytali, ale dźěło njeje ženje tak wobšěrneho a trajneho wuma mało. Wón bě jara dobry wučeŕ, pedagog a ieler, znaješe ludźi a čłowjeska wutrobu a poć, tuž so jemu porazdźi tež mjez wšědnymi ludźimi mnohich dobrych sobudźěłacerjow wuslědźić. A éi běchu zwólniwi, jeho spočate dźěło dale wjesć. Wón sam pak wosta jim přeco k radze; sem słuša wosebje jeho wulka wustojnosć dźiwadłowe kruchi wupytać, wobdźělać a jich předstajenje připrawjeć. Jeho přiručna kniha za serbske dźiwadło wo tom swědči, kajki mištr bě wón na tutom polu.

Nochcemy starym budźerjam a wjednikam našeho ludu ničo porokować, ale to jo wóste, zo su woni přewidźeli, kak mócny srdčk je organisacija w towarstwach. Sto zhromadne mocy njedokonjeja! Budźa-li Serbja zorganisowani na kóždym polu, w ratarstwje, w rjemjesle, w hospodarskim a pjenježnym nastupanju, na polu hudźby, dźiwadła a też wědomosćow, potom hakle budże serbska lipa korjenja čim hłubšo zapuščeć w serbskej Łužicy a też hišće sylniši wichor jeje ženje njewukorjeni.

Tola naš Franc Kral so njespokoji z organisaciju. Wón jako rodźeny kubłowař nežneje młodosće wjedźeše, zo ma so hižo dźěćom zaščěpić lubosć k maćernej ręči a k narodnosći. Wón wudawašo časopisaj „Raj" a „Zahrodka" a protyčku „Nadźija" za lube serbske dźěći. Kóžda strona wo tom swědči, kak wón dźěćom a kak dźěći jemu, swojemu lubemu „wujej". derje rozumjachu. A štož Krala za přichodnoho wjednika cyleho ludu dźeń a bóle wukhmanješe, bě jeho nadelna powaha, jeho ponična wutroba, jeho krute křesćanske přeswědčenje. Stež nihdy Radyserb-Wjela wo Hórniku rjekny, zo je ženij po hłowje a wutrobje. to płaći też wo Kralu. A štož Jan Bartko wo Hórniku wobswědčeše, zo kóždy rady k njemu a nichtó rady wot njeho njekhodźi, to mózemy też prajić wo našim Kralu. Cyle wosebita přiwabjaca móc, kiž rozum rozswětla, wutrobu dobywa a wolu skruća, běše w jeho słowach ,njech z crtom njech z pjerom rućeše.

Jakub Čišinski:

Nazymske mhły.

A hlójčki k zemi khileja
We smjertnej boli kwětki wbohe;
A z duškow zdychi waleja
So jim a z wóčkow sylzy mnohe.

Žel Bolu mnohich kwětkow je —
A jandźel pyta běle duški
A khowa do posleščow je,
Hdźež njetřasu tak zymne huški.

A koleba je w posleščach
A majka, koši je a hrěje;
Pře kóždźičku ma jandźel strach
Hdyž k njebju domoj z nimi spěje . . .

Mać z dźěćatkami ke mši dźe
A dźěćom rěči kaž kujez z klětki:
„Tak jandźel was tež ponjese,
Hdyž pękne budźeće kaž kwětki."

„Styl to je człowjek", Francowzojo praja. Kaž człowjek mysli, tak też powěda — kaž začuwa, tak też rěči — a čehož je wutroba polna, to też běži samo do pjera. Rozomniši, mudriši, sprawniši, zmužićiši a poměrniši člowjek je, a lěpje budże so jemu myslić, rěčeć, pisać. Tola hišće jenu wóc dyrbimy wosebje wuzběhnyć, to je lubosć, čista njesebična lubosć, prawa sylna křesćanska lubosć k Bohu a k bližšemu, ta hakle rěčnikej wutroby wotewrja a kóždemu słowu móc a njebjeske žołnowanje dawa. Bjez lubosće wostanje rěčnik jeno „ścerkawa", lubosć wšě zadźěwki přewinje a wuspěchi dobywa, kajkichž zymny . . . , ženje docpeć njemóže. —

Wobrazk Franca Krala smy dźensa we „Łužicy" podali, tola wulki barbowy wobraz ma debić žurlu we Serbskim Domje w Budyšinje, zo by pohnuwał młodych a posylnjał starych, zo bychu sćěhowali přikład kotryž je nam zawostajił Franc Kral, tutón „ideal dobreho Serba".

Dźěławosć spomožerstwowcho a wobstarańskeho hamta města Budyšina

w měsacu oktobru 1927.

W měsacu oktobru bu radupodawańci na macerje a we wobstarańi cžerjownych dźěći na 8 popołdnjach 230 cžerjownych dźěći pschedstajenych, mjes tym so bu w radupodawańi na małe dźěći na 4 popołdnjach 97 dźěći pschepytanych. W radupodawańi na žamodruhe bu 3 žónšim rada podata.

Na zyrobje bu 886 puntow žiwidłow wyšokeje hódnosće darmo abo potuńšcherych rozsdźělenych.

Wobstaranja potrěbnym bu nimo teho 124 dźěcžazych drastow a schatew tohorunja darmo wotedatych.

Dale buchu wupožčene: 18 dźěcžazych wozyčkow, 12 sportliich wosow, 14 dźěcžazych korbow, 9 kožow a 2 žykawzy.

Wobstaranju za tuberkulosnych w měsacu oktobru we 6 radupodawańšich hodźinach 34 wopytowarjow wuzi, je kotrychž buchu 13 k prěnjemu rafej pschepytani. Na njesamožitych płuzałkowych bu k lěpschemu sćitowjenju 177,5 puntow žiwidłow wotedatych. Wudate buchu feščowace wšitz za wotšłodanje thorich: 13 pschikrywow, 7 thermometrow, 48 bluwańšich bleschow, 1 powětrowy wěnz, 8 lehańšich stołow a 1 gumijowa podkoła.

W wobstatkach spomožerstwowcho hamta buchu 2 poraj stupjenjowa a 15 pschelahich schatow na schulske dźěći wotedatych, mjes tym so 2 borowjeni a 16 dźěći drastu se šćerki nuzowcho sjednowcerstwa dostachu.

Domjacych wopytowu bu dožyła 387 wuwjedźenych. Radupodawańcju za klabowtšłinych, na padawu khorosć cžerpjacych a duchałowych čěrje jena wožowa wopytała.

W rěcznej hodźinje za bědnych bu 12 wołasow wobzamknjonje pschepytanych a jim rada podata, 2 k šćitej k prěnjemu rafej, sćitne w dalšich wobstaranju.

Radupodawańske hodźiny wobstaranje za alkoholiszy

Padace lišco.

Jo so stawa, so lišćowe schtomy a rekžinu w pósdnjej pory swoje lišco ronja, je nam tak běžne a sta so bjez toho, so rozmjarjamy, so sebi kuždy prašenje pschedpołožuje, dać to pschińdże a cžehodla so to stawa?

Na to „cžehodla" da so znadnišcho wotmołwjeć. Lišco, kaž ma samo na sebi zyle druhe wukonjenje hač so symu schćita, by w symje smjerško (rostlinske organy nježa mróšeć, dać je snate cžim šeršcho, cžim wjazy mjesby je), mjes tym so skonći. Hasa a hałošći, je skoru a lenu schitarce a njeměješchi lišca, su wjele bóle skrjećene. Sto tutoho biologiskeho wuznama, so lišco pada — wotrjenje bohatych na wodże organow a z tym wumělenje sche wobšwětlowanje mlodonupkow — ma so dwókrafi hišcheje wobkedźbowacź. Jara wjele pschicžinow pschi tom skutkuje, so by so tole nastupnje dźiwadło spodziwjało, a jo-li by prof. Wiesner prawje měł, njejsu hišcheje ani snate.

Napadne je, so rostliny na kraju wonka swoje lišco zele bliže dźerža hač w měsce. Tu stoja najwjazy kastanjow, lipow a klonow dołhi cžas hižo bjez lišća. So padaja lišća z klimatiskimi poměrami jenoho kraja swižuje, je jasne. Dóhdy je symska doba zastupiła, pschestanu pola nas rostliny swoju dźěławosć, korjenje zapraja službu a wobmjerjuja swoje dźěło na minimum, tódy hižo bjerju wodu wutrobami k sebi, bónčki njewotwjedu dale, tež sylnische wupskanje pruhow zbonka je popuschćiło, — schto bychu dyrbjele potajtim kopjena, w kotrychž bórkowych dźěłacerjach so wutrobami pschedźěłaja? Hdyž pschestanu syrjiny pschińdźowacź, tam dyrbja towarnje samkać. Wone to też je činiła na jutrišche njeczinja, ale dadźa dowudźěłacź, potom wumuja, so bychu wschitko wotokoležace, hišcheje nětkat wužiwanja hódne hišcheje zdowunźiwale. Potom pomjeńšchanje dźěławe werschtwy po cžjódach, dóniž njeje pozledni se službu pschećenemu. Zyle tak cžinja to rostliny w swojich lišcžowych twornjach, tiž najwažnišchi zyle jednorje wotdawaju. Pschihotowanje k zastajenju dźěła traja zyle khwilu. Přidedy abo pozdźišcho wěso kóžde kopjećcho pschestajenje lišcź, wotemrěwa, wottorhnje so wot rostliny, kotrejž je k žiwjenja swěrnuje službo, padnje k semi a pschipory na hałošchi hišcheje wutki pjerschcže. W krajinach, kotrychž njebjo pyches zyle léto rostlinam dźěławosć dowola, njeschinje wotmjetanje lišća. Wobstitke jenotliwe kopjena, tu to lěhu cžasa, potajtim po něcžim a tohodla njenapadaja so pschećejeja, narunaju so f mlodnym cjerstwym liscom. W krajinach pak, kótrejž na krótki dschdżenym dobu dothi horcy cjah šuchoty předuje, a w tajkich, dźejž dłejcha doba njerjenja so jako ledosta (schedźiwa) syma wopakanje, wtrona rostliny nóždołtknje w pomérnje krótkim cjahu swoje zyle lišća.

Schtož potajtim na jenej stronje horzata naczini, to ma so na druhej stronje symje pschipiwacź. Tuž nětko sa tym dźěchu, podawk we rostlinstim žiwjenju namakacź, na kotrejž měješchtej horzata a syma jenajki wliw, a tiž smóžni wujaśnjenje sa tole dźiwne sjewjenje, kotrejž bě f njepotrěbnej błowmej winu na tom, so lišco pada. To so poradźi. Namakachu, so matej na transpirazija (wuparjenje wody) horzata a syma swóji jenak njepschichódny wliw. Transpirazijski prud, tiž pschiwjedźuje topjenam wodu a wutk, so pschetorhnje, hdyž so wuparjenje zadźěwa. A jenu zadźěwa so niz jenoż f horzotu, ale też je symu.

Wotcžišmu-li rostliny pschi nastupacej šuchocže swoje lišco, potajtim wuparjace wjonje, tak to niczo druhe njewosnamjenja hač pschetorhnjenje bibanja njesoh, letni spar, šamoschkit pschecžiwo pschedaleko hałajcemu wuparjenju pschecžiwo jesthnjeju a jesuschenju.

Niz zyle tak šuadno njestoja so pocžahi njes sastupom symy a padanjom lišća wujaśnicź. Mnohe poipyty su so cžinile, so bychu tole pocžaki f wuwruhowanjom (experimentell) byle wujaśnjene. Kerner rosprawja: Hdyž so poda, we kotrejž so rostliny je žiwje wuparjacymi kopjenami (mjelowy, tobak, tomaty) plahuja, so na nekotre stopjenki wyšche niczli (niczla-Nullpunkt) wokhłodnuja, to jawjadanje lišća so krótki cjah, a to też potom, hyrnjež by wloha pódy a powětra f rostliny hišcheje zyle pschihódnu bya. S poniżjenym temperaturny pjerschcže samjenje so žrebaza dźěławosć korjeni tak, jo njemóże posnuknjeje wodu, tiž lišco f transpiraziju pocžerpi, wjazy so narunacź. Lišco wjadnje, wulkhnje, sbrunj abo sćorni, wupada kaž smjerschnjene, a po zahrodnikam bźjnem muraju je „smjerschu." smjerško pschi temparaturje wyšche niczli, zahtož so potu „wopsebitej cjuczjowsći" rostliny pschipušnje. Smjerale f kopjeschcža na zadnym pad niczju, ale wopraudże wuschka. Potajtim pu rostliny pschi pschihłowjowaej so symje dla wokhłodnjenja pódy runje tak strachej wustajene, jo wuschka žiwe bojewo Wrajiskeje, dóhdy so tam suchi cjah zapocžina. Tohodla spreschcže so lišcžowcje pschi, dokelž njeschinja wodu tiž je lišco pobyło, narunacź.

Napadne je to sjewjenje, jo jena a jokama družina rostlinow we wyšokich pokohach wjele prjedy lišco zhubi hač w dolinje, hačzunjež rostliny tam tola cjasto wo zyły měsaz podźišcho swoje pupli roswiwaju hač tudy, potajtim wjele krótšu dobu rostlinstwa pschećiwja. Cžłowjek pak to hnydom sjewi, hdyž pomyślí, so je hórka poda njerědko hižo tónj augusta abo spočatk septembra z mludym žnjehom pokryta, potajtim dospolnje wothłódła.

Renjenje lišća w spočatku symy ma druhi wusnam. Schtonuj je schćerokim njeschkom tydy so pod cjasto njezmérnej cjeżu žnjeha zlamate, hdy by tu husta lišcžowa tšecha była. Tak pak pschepaduje wulka hromada žnjeha mjes bjesliščcžowymi łakofami f semi.

S jerwjenjom lišcžopadanja su ko hižo prjedy botaniscy pytnisy saběrali. Du Hamel (1700—1781) a de Candolle (1778—1841) staj so hižo f wujaśnjenjeu pospytowałoj. Huguesi f Mohl (1805—1872) je bo dopokas poradźił, so njestawa so puschćejenje lišća je swonkowmych mechanisćich pschicžin, ale so je to stajnje organiski podatk. Tak rucže hač je kopjeno swoju žiwjeńšku dźěławosć dowukonjało abo je sadźewane, ju dale wukonjecź, wutworja so njes cjepikom a pschilišćom spodźiwna wotdźělenika worschta, wobsebita jerowa wlaknina (korkzellgewebe). To tohorunja zuh khwilu traje, hdyž kopjeno cžaka nabywa, wschě we nim hišcheje žiwjace žiwjuwajomne maczinny do reserwnych składow zdonka pschewjeseć. Pjes tutych wotdźělenich wlakninow njeby žane kopjeschko se schtoma padnycź mohło, žana potom nic, hdy by naježylnischi mróz sastupił. Wotdźělenika worschta so wutwori, tak rucže hač je transpirazija (wuparjenje wody) wažnje saracjena, hač je to f horzotu abo se symu. Wona ranka to městno na hałoh, hdyž kopjeno žedźi a też kónczk rjepika, tak kaj sawobak ranu sawrěwa. Wlekniny tohole pschitwadźinskeho sawobalka sestymu a dołeć njebywa hižo truteho swjasta f rostlinu wjazy, je jenoż hišcheje sdunjenja a wěsta trjeba, sašchadźenja, so by so lišco wottschasko.

Pola nětorych rostlinow lišco jara sprjećnje swotpada, pola druhich zyle pomału. Jara dołho dźerja na pschidaby a hraby (rěrje dubi) swoje lišcže. Pola jasanjow, bukow, lěsnjow sa. cžina lišcjo na konzu hałsow padacź, pola lipow, jaworow, topolow a krutchwinow pak nawopak, tak so tu hałkowe konzy lišco najdźeje dźerja.

Tak pospiešuje padanje lišća w nasymje, tiž jemi so nam, jako by so to zyle samo wot so rosumiło, hišcheje wjele pohonjenja k wobkedźbowanju a k lubemu pouurjenju do potajnstwa rostlinskeho žiwjenja.

chorych wopytachu 3 wozowy. Wobstarateka je 149 wopytow wukonjala a 2 wozobje nowej do wobstaranja wsak.

Wobstaranšti hant wuda w rospravnym mjezu pakašchene abo darmo 441 pukutow khlěba, 2044 kubikmetrow pluna, 168 litrow petroleja abo spirituša, 443 jedžnych znamikow.

Podpjerow w hotowych pjenjesach, podružnistich a hospodarskich pschipomozow bu dozyla 39 741,58 hr. wupkaczene.

Podpjery dželonjemjerjow, kiž buchu w mježnym oktobru wupkaczene, wuczinjachu 12 358,90 hr.

Muž z röntgenskimaj wočomaj.

Kak wón amerikanskim bankjeram radu dawaše.

We Newyorku je wěsty Bert Reese wumrjel, nimale 80 lět stary, kiž może so za najmjetšim cžakowjerjom swodžiwnosć wobhladowacž.

Reese, kiž najprijódy Ries rěkaše, běše z Galizskeje, dě w Ghetto wotrosć a pokaza hižo w mježnej młodosći wosebitu *nobdarjenosć*. S 20 létami dźesče do Ameriki a po cžasu so Newyorkske wobydlerstwo za njeho sajimowaše. Bu wschědny hósć w hrodach milijonarow w pjatej dróhy. Stónežnje wjedže zaneho wjetschoho swjedženja, hdyž njeby *Reese* pschipódla lwk. Jedyn z jeho *luminschnych linkow* bě pschez, so wón wožobam, kotrež sylka njesluschesche a hischcže so zenje z nimi trjechi njebě, zyle wěsce prajesche, kelko listow pschi sebi maja. Spodźiwanje bu hischcže wjetsche, hdyž Reese niz jeno wschě adrezy cžitasche, ale tež auky wobsah listow, kotrež mězachu sawrjene w dyhsakach. Pschi tym so ani junu njemyli.

Pschekleapnym wobhłodnikam pschindže na mysl, Reesowe wožebite *gomotnosće* za swoje bursowe spekulacije wuzicž. Woni sej prajachu: Taktle *zenialny* wuhladžeć myslow dyrbi też wo wězach wědžeć, kotrež so pschihotuja a kotrež z wobhłodnym žiwjenjom w najmjenšim swisku steja. „Muž z röntgenskimaj wočomaj“, kaž jeho w Newyorku powschitkownje mjenowachu, dawaše dobru radu wo kupowanju abo pschedawanju a bórzy so wupokasa, so jeho doł rědkapranjenja z makymi wumjasczemi też trjechichu. Tak bu Reese léta dołho radžicjel we Wallstreet (tak je dźel Newyorka mjenuje, hdžež bohatschi ludźo bydla) a sam też bohaty muž. Wobžedže z Vanderbiltom a Warburgom stejesche we wuzkim swisku. Po krótkich létach wosttupi Reese z wobhłodneho živjenja a samjesowasche swoje dźełe jenož na cžitanje myslow. Reese njeběsche žadyn profesjat, ta cžož jeho pschecželsko mějachu, wobžedžesche jeno mózy, myslę wuzlědžicz a je w tym k wulkej dokonjanosći pschinjesk. Jeho finanowcz so koncentrowaš, dokle so njezhubi wumóznje bycz. Nětko je mortwy. A tak je jedyn dźiw mjenje na swěcze.

Ze Sakskeje a dalšich krajow.

* S **Drježdżan.** Wupłoke mnjo za wuzlědženje sapalerjow. Wopalenišćowěsćenska komora je mnjo za wuzlědženje sapalerjow z 5000 na 10000 hriwnow powyschila, so mohła w posledních mězachu pschezo bóle pschibrekrazenu sapalerstwu wotpomhaš.

S **Wurzena.** Sdźerstne njesłožo na hońtwje. Tworowy wobsedźeć Wilhelm Kanis, měšcjesl znateje dźełkanje *grotowych pomjasow*, pschihnje schtwórtk popołdnju do *srudneho* njesłoža na hońtwje. Jeho namakachu wjerzor pschi *puczku*, kiž pschez rěčku wjedže, z wutřelom do wutroby *morjeneho*. Nasłźerschen bě Kanis duzy pschez puczik za *sakopnyt* a se spuschczikom tšělu wušaso wostał, pschi čimž je wutřel so *puschczinschki* jeho morił. Kanis bě *lětdźelatki* dołho z měšcjesanskim sapołłanzom a hospodarskim Drježdżanskeje wikowatiskeje komory.

* S **Döbelna.** (Kolosjedny pschejedže dźełacerja žnjerstnje.) Jako 53-letny fabrikski dźełacžeć z Cžepliza pola Döbelna na swoje dźeło dźesche, jeho na Cžepliczanskej *horje* kolosjedny pschejedže. Pschejedženy z tak cžežkimi ranami leža wosta, so hižom blížschu nóz na swoje rany wumrě.

* S **Kamjenicy.** (Spinalne wokhromjenje.) Posledniu schtwórtk njedźele wot poslednjeho wojsewjenja 22. oktobra je w Kamjenicy schežej dalschich wožobow na *spinalne* wokhromjenje sthoriko. Wot 9. augusta je tuta khorosć dosyta 26 wožobow napadła, z kotrychž su tři wožoby (dźesci tři hač žydom lět stare) wumrěle.

* S **Wróstkławja.** (S horzej wodu morjene.) Mandźelska justizneho straznischtra Reicherta dźiwje swoje podrałetne dźěcžo wukupacz, kotrež nahe na podołsy hedźesche. Na njesłožowne waschnje wuzmuny pak so maczerí hornyk z horzej wodu, a woda wula ju na woboje dźecžo, kiž so tak cžežko wopari, so na to wumrě.

* S **Mołydła.** Padušchtwa, kotrež su so w mježnym julijum t. l. pola tudomneho plumowneho inspektora Schmiedy a dźełacerja Thomasa stale, su nětko wujasnjene. Zandarm we Wołkramezach je njedawno paducha sajał. Sz kradnjenych wězow pak so wobkradnjenymaj mjeso wrócžich zjesmjesche. Paduch ma drje hischcže wjazy padušchtwow w naschej wokolinje na swědomju.

Přilopk.

* **Swón wotpadnył.** Sawdźenu njedźelu je w Blasijowej zyrkwi w Quedlinburgu 700 zeutnarjow cžežki swón pschi swonjenju delepadnył. Swónił se strózelemi wotcžidže. Pschicžina delepadnjenja běsche, so mjesesche swón lisežki brach, njenujzy puchel krónje, z kotrejž wón na podstawku wisasche.

* **Sso wojenicz pak — do jastwa.** Spodźiwnu wulžu sta so pschi lawnistim judze w Barlinje (Tempelhof) pschi wobstórzbje pschecžiwo montérej Pawołej Köhlerej, kiž je je žarliwosću žiwoju njewjesetu z britiweju tak do mjesworza rěsał, so je hewał rjana nuboa holza zakoženje swohidżena. Psched žudomi běsche njedožinkel jeho njekmanstwa jara žel. Sud jatudži jeho k jenemu létu jastwa, dosta pak 3 léta cžasa k polepschenju a to pod spodźiwnym wumjenjenjom. Psches swohidżenje žu so mkodu holzu wuhladu k zeńtwje so pomjenschile. Jeli wón sceźehwki žwojeho stutka ponjese, to réka so z njej wożeni, dha so jemu khłostanje teź dźiwajo na jeho wopraudżitu zelnosć. Tuj pak bě troschu sapołožena, spuschczeń. Njeskutk bě hižom sluczeny.

* **Njesbożowny wuheń.** Sobotu wjecžor w jenej brózni w Lohmenje pola Kaiserwertha woheń wuzyri. We brózni runje někotři pschenoszowarjo, kotřiž bydlenja njemjezachu. Wobeh so rucže rosschěri, so so wschitcy z brózni wukhowacz njemózachu. Jenoho z pschenoszowarjow jako zwuhlene cžełło namakachu. Tjoch dalschich, mjez nimi cžeskokrajenych muczažnychu. Hacž su hischcže dalschi cžłowjekoju pichi wohnju wo žiwjenje pschischli, njeje dotal hischcže znate.

* **Spodźiwne znedanje mjedwjedża.** Psched krótkim pschicžampachu wjednizy z mjedwjedźemi do Conradswaldawy w Stuhmskim wokrjesu w narodnjej Pruskej. Hdyž jedyn z nich na kubło wšeteho Pakalickeho pschindże, rěkachu tam runje žiwinja. Mjedwjedź ju na nje dobłada, wotcžerci ju pranz, wali so na žiwinju, kiž hižo w mjezkach leżesche a cžełujesche wjednika — kaž je waschnje, smjasaja sej wjednizy mjedwjedża za dołhi powjas wokolo pasa — někotre metry zobu. Wschitcy ju naterzachu. Wicze je dołhimi zerdženi, kaž teź wutšele z revolwra, njemóžachu nascheho schtwórtkoscha satraschcž. Hdyž be ju nazdy, poskuchasche sa na zdźewanje a na tamburin žwojeho wjednika, tykny sej pranz, rejowasche schitwanje a wupuschczi dwór. Pschi wrotach ju hischcže ras wobhladowasche a ju wobliżowasche. Bě jemu derje zlodźako, hdyž trasch tydženje dołho wjele jěsch dostał njebě.

* **Sdowěr so, ale komu?** Ratař bě žwoje khlěb pschedał a dźiwsche w Dortmundze wulkopschedawarniu z běrnami sapoczecž. Sesna so tam z jenym muzžikom, kiž dźiwsche jenu běrny wobstarasz. Po *někotrych hodźinkach* pschedpołoži zuły tamnemu ratarjej w jenej korczinje wschelake běrny na prubu, kotrež teź jeho pschikłosowanje namakachu. Zuły na to tłoczesche, so buchu tute běrny zwarili a wobelili, kaž złodża. Ratař bě z *wupschenym* zpokojom a napadži muzej hnydom 2000 hr. za dwaj wagonaj běrnow, hdyž bě jenu twarowny list (Frachtbrief) wotedał. Hdyž dźiwsche ratař nasajsza na twarowym dwórnizcžu zwoje běrny wotewjesacž, spóźna, so bě njeschmanenu jelowku do rukow padnył.

* **Semjerjenje w polnożnym lodownym morju.** Aparaty wobšedźowarnje jendželskeho ministerstwa za powětrowy wobchad sapiłachu tři podsemske storki, kiž běchu nětdže 3600 mil sdalene a kiž su najzherje w polnożnym ledownym morju stale. Teź Lipezjanske aparaty su dwě zylnej, ale dalokej semjerjenji sapisałe. Wobě rzeni stej nětdže 5600 kilometrow sdalenej. Dale je seismograf w Jenje w zamknjenym cžasu zemjerjenje, nětdže 5700 kilometrow dalotc, sapisał.

* **Rimiscku misijonara w Chinje skonzowali.** Hawajska powěsčerinja powě z Tientsina, so su wojacy Schantiskeje provinzy w polnożnej Chinje němskeho katolskeho misijonara skonzowali a na to misijonske twarjenje wurubili. Po powěsći amerikanskeje nowiny „Newyork Herald“ z Pekinga je morjenj pater Hermenegild. Sedmjo wojacy ju jeho pjecza na siamotnej kschiżnej dróhy wotkasali a su jeho wo drasu prosyli. Jako pater wojakam k woli njeběsche, jeho sastrelichu.

* **Autowy tunel z Newyorka do New Jerseya wotewjerjeny.** Autowy tunel mjez Newyorkom a New Jerseyom, kiž je najwjetschi wobchadowy tunel zyleho swěta, bu sawdźenu zobotu zwjatoczinje wotewjerjeny. Prezident Sjedzenych statow Coolidge dy pschi zwjatoczinym wotewjerjenju tunelowych wrotow zhorkvoi elektrizy na sejsor sejahnyje.

* **Dalscha powěsć wo rosbuchnjenju w Pittsburgu.** Po dotalnym wojsewjenju je pschi rosbuchnjenju galenerja we Pittsburgu, wo czimž we wczerawschim czisle nadrobnischa rospravu podachmy, 28 wožobow wo žiwenje pschischło. 500 wožobow bu franjenych a nětdže 5000 wobydlerjow je swoje bydlenje zhubiło. Wjele dalschich wožobow je hischcže zhubjenych. Wukhowarske muzžiwa žełi z dynamitom puzž psches rospadanki nibaju, pod kotrymi hischcže dalschi ludźo leża.

* **Palenzowa fabrika pod semju.** S Detrósta w Ameriki pschindże powěsć, so su tamniške prohibizijowe wobchodnosće (kotrež maju kedźbowacz, so njeby nechto palenz dźełał abo pschedawał) tajnu palenzowu fabriku z piwarnju wuzkedźiłe, kotrejž běchu w krjedźidźelu města we wulkich pinzach wuthwarjenej. Wobsedniosći dźełarnje sajali a da palenz a piwo sulczicž. Tute podsemske fabrika wupschestrejesche so pod wjele twarjenjemi.

* **Horzota w Argentiniku.** S argentinskeje provinzy Santrongo de Estero pschindże powěsć wo njesłychanskej horzoće. Thermometer pokasuje 45 stopjenkow cžopłoty w khłódku.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Wólby dowěrnikow a zich sastupjerjow za sawěsčenje pschistajenjow

su w mjesće Budyschinje schežiwszeju wunoschi mjez:

Wolenj buchu:

I. Dźěłodawarjo:

a) dowěrnizy:

Městno cžo. 1: knjes Ewald Reinhardt, wobsedžeć fabriki w Budyschinje, pschi Kralowskim walu 1.

Městno cžo. 2: knjes Ludwig Kusch, pschekupz w Budyschinje na Lorzowej dróhy 10.

Městno cžo. 3: knjes Paul Böger, pschekupz w Budyschinje na Schmidez hasy 5.

b) 1. sastupjerjo:

Městno cžo. 1: knjes direktor banki Franz Wilcke w Budyschinje, na Kózorskej dróhy 21,

městno cžo. 2: knjes Wilhelm Siegemann, fabrikski direktor w Budyschinje na Jurjowej dróhy 6,

městno cžo. 3: knjes Paul Rauer, pschekupz w Budyschinje na Kózorskej dróhy 3.

c) 2. sastupjerjo:

Městno cžo. 1: knjes Waclaw Britze, pschekupz w Budyschinje, na Walkej dróhy 6,

městno cžo. 2: knjes Marcin Barcz, pschekupz w Budyschinje na Bohatej hasy 12,

městno cžo. 3: knjes Hermann Röschke, twarski mischter na Pansiskej dróhy 28.

II. Dźěłobjerjerjo:

a) dowěrniny:

Městno cžo. 1: knjes Rudolf Wendler, pschekupzki pschistajenz w Budyschinje na Wurzeni cžisło 27,

městno cžo. 2: knjes Ota Brückner, njednik fabrikanskeho towarstwa w Budyschinje na Polnožnej dr. 241,

městno cžo. 3: knjes Oswald Kalauch, gratnik w Budyschinje na Tšešanskej dróhy 2.

b) 1. sastupjerjo:

Městno cžo. 1: knjes Pawoł Schołta, pschistajenz w Budyschinje na Rózowej hasy 24,

městno cžo. 2: knjes Marcin Brehm, knihjerjednik we Budyschinje na Schirchenowej dr. 3,

městno cžo. 3: Jurij Janik, pschekupzki pschistajenz we Budyschinje na Wjedrichowej dr. 2.

c) 2. sastupjerjo:

Městno cžo. 1: knjes August Maday, hapytkař w Budyschinje na Löhrowej dr. 16,

městno cžo. 2: knjes Emil Cžsner, korespondent w Budyschinje na Drježdżanskej dr. 22 II,

městno cžo. 3: knjes Jan Münzel, inżenjer w Budyschinje na Nowosalskej dróhy 11.

Po § 34 wólbneho porjada móża so pschecžiwjenja pschecžiwo placžiwosći wólbow w běhu jenoho mjesaca we wojsewjenju wólbneho wunoschka pola měšcjesanskeje rady w Budyschinje sapodaš. Pschecžiwjenja tutemu rosdźělenju Budyšeje měšcjesanskeje rady móże so hischcže wobzamknjenje psched Budyšim wotkrjesnym heitmannskim wojsewjenj, korczhoż rosdźělenje je potom ikónczne płaczne. Pschecžiwjenje pak sa wolenych njeje je sadźiwkom nicht wukonjenju swojeho sastupniwa.

Hamtske wozjewjenje z Wojerec

Wojsewjenje

we wunoschku wólbom wubjerka wjesnje khorobnje pokładowanje za Wojerowski wokrjeż, we Wojerezach.

Na wojsewjenje se 27. oktobra t. l., kiž nasnjasche wupisanje wólbow, bu jenoż jena płaczliwa listcina z namelenimi sapodata. Po § 10 wólbneho porjada su rebelda wolenje za dźełodawarjow jako zebustawy wubjerka

a) je strony dźełodawarjow:

1. Habekuss, Arnošt, kubłowy direktor we Budworju
2. Hommola, Matej, ratař w Židźinom
3. Schołta, Mikławch, ratař w Brězkach
4. Pfefferkorn, Korla, rewěrsti hajnik w Hermanezach

b) jako namjesnizy:

1. Šönberlich, Ota, kubłer w Blunju
2. Schmidt, Hendrich, kubłowy inspektor we Kubhoscu
3. je Schumann, Pawoł, kubłer w Lipsy
4. Rühe, Kurt, wyschschi inspektor w Bělnom
5. Hermajcht, Pětr, kubłer w Nachlowje
6. Müller, Matthes, ratař we Wojerezach
7. Schołta, Arnold, hajništi a kubłowy sarjadnik w Krepni
8. Trallš, Pawoł, rentšti mischtr we Lasu.

a) je strony sawěsčenych

1. Winkler, August, ratařski dźełacžeć we Budworju
2. Hanjka, Pawoł, knježi rjemjeślnik we Lasu
3. Scholta, Pawoł, rewěrski hajnik w Cžitzach
4. Kinne, Max, ratařski dźełacžeć w Delnim Wujezdu
5. Morenga, Franz, kubłowy inspektor w Mucžowje
6. Blažij, Pawoł, schofer w Bělnom Khołmzu
7. Hottas, Gustav, ratařski dźełacžeć w Manjowje
8. Asmus, Mórz, kubłowy wojnař w Hermanezach pola Rólanow

b) jako namjesnizy:

1. Leschka, Korla, rólny pohonc w Bělnom Khołmzu
2. Pětschka, Korla, wothladař hatow w Rudeji
3. Nowak, Korla, dźełacžeć w Rudeji
4. Klotz, Richard, rewěrski hajnik w Manjowje
5. Jähnig, Pawoł, wothladař hatow w Bukowje
6. Bartusch, Jan, hajništi dźełacžeć w Stróži
7. Schurmann, Matthes, hajništi dźełacžeć w Nowym Městcu
8. Wellnitz, Pawoł, pohonc w Bělnom
9. Blažij, August, terjer w Bělnom Khołmzu
10. Richter, Josef, wyschschi dejer w Selenym Hósdźe
11. Schlenker, Pawoł, wothladař hatow w Kropni
12. Groša, Arnošt, dźełacžeć w Rudeji pola Lasa
13. Burka, Hermann, hejtman w Bělnom
14. Just, Jan, ratařski dźełacžeć w Stkežinje
15. Müller, Jurij, rewěrski hajnik w Lipowje
16. Schramm, Korla, hajništi dźełacžeć w Běl. Khołmzu.

Pschecžiwo płaczliwosći wólbow może so w běhu dweju tydženjow po wojsewjenju wólbneho wunoschka pschecžiwje nje sapodaš. Pschecžiwjenja njech so nóżselu na pschedsydstwo abo na sawěsčeništi hamt we Wojerezach.

Wólbna termija, kotraž běsche we wólbnym wupisanju 27. oktobra t. l. na njedźelu, 11. dezembra 1927 postajena, wupadnje.

We Wojerezach, 14. novembra 1927.

Pschedsydstwo wjesnje khorobneje pokładowje za Wojerowski wokrjeż we Wojerezach.

Rittermann, pschedsydża.

Wojsewjenje.

Móst psches Schprewju, kiž běsche pola kral. Nowej Wježy dla wuporjedżenja sawjerjeny, je sazo za wobchad zwobodny.

Móst psches Wulkin Schprewju pola Parzowa je dla wuporjedżenja wot schtwórtka 17. novembra t. l. hacž na dalsche za wschitkon wobchad sawrjeny.

We Wojerezach, 15. novembra 1927.

Dr. Lenoir, krajny radžicjel.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaća měsačnje we wudawarni 80 pf. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,20 pl. hr. Do wukraja 16 Kč. Kóžde čo. płaći 40 pf. pj. Wudawa a čłoń Smolerjec knihičišćerja, nap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěšćki, kiž maja so hač do 8 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 30 słot. pj. Wobdźełanje so stajace nawěšćki a tabele so wyšše wobličeja. Za reklamowy nawěšćki a tabele so 80 słotych pj. Rabat po tarifje. n n

Čisło (Nr.) 273 — Budyšin — Štwórtk, 24. novembra 1927 — Bautzen — Lětnik 56

Wo možnosći rozpuščenja němskeho sejma a wólbach do krajnych sejmow.

We kruhach kněžerstwowych stronow so prašenje rospomina, hač na so němšći ječm pryedy rospuščeńcej, hač je so jeho zakonjedawaza period skónčiła. S jena su wyšitcy wo tym, so so němšći ječm njesmě rospuščeńcej, pryedy hač so njeje rozličenje statnych dohodow a wuwdawkow dowuradźiło. Barliniski „Vorwärts“ je so ćehdy do drobna z možnosću sajšćeje nowowólby zabéral a měni, so móže so jako najsajšća termija februar a jako najwótdźiniša meja wobkładacj. K wólbje w februarje by doschło, hdy njeby so knježerstwowym stronam poradźiło, **schsilli sakoń** dowuradźić, pschetož potom by zentrumska strona njeby dale sa to sajimowała, so by nětčišće knježerstwowa koalizija dale wobstała. Tajka krisa by februarsku wólbu hobu pschinjeła; pschetož potom by zentrumskej stronje bjezdźak było, hač by so sinanjsne rozličenje wotbyło. Tohodla ma so ć tym ličić, so budźa nowowólby w haprleji abo w meji. Dale mělo so na to dźiwać, hač maja so wschelake wólby do krajnych sejmow ć wólbu do němskeho sejma sjednoćeć. „Vorwärts“ je stejišćnja zjadnotkratnje wobjebitu wólbu do krajnych sejmow žada. Jako napschećiwnu pschičinu pak so za sjednoćenje wólbow mjenuja, so by pschi wólbach do krajnych sejmow, hdyž bychu bórzy po wólbje do němskeho sejma sćehowake, wobdźelenje jara słabe było. Prašenja wólbnych termijnow sa krajne sejmy so nětkle w kruhach prušekho knježerstwa, runje kaž w Mnichowje a Stuttgarcje žiwje rospomina.

Jednanje Stresemanna a Zaklowskeho wo němsko-pólskim wikowańskim sprěčenju so słónčiło.

Pschećiwo wschemu wočakanju je so jednanje mjez němskim zwonkownym ministrom dr. Stresemannom a pólskim zastupjerjom Zaklowskim nuče ć wuspěchom słónčiło. Pólski zastupjer je skoro wschěm němskim žadanjam bjez pschećiwjenja pschihłosował. Słónčny protokoll je so ćehdy podpisaj.

Lěwica přećiwo němskostatnej woborje.

Němšći ječm bohate bližše dny wo hospodarstwje němskeho stata wuradźeć. Kaž je zhonjeć, maja so pódła jene druhich wotschórnjenjow też wotschórnjenja pschi zwudawkach ća němskostatnu woboru wočakać. Ssamo na fronje prawizy měnja, so so wěste wobrěsanje tychle wudawkow njebudźi wobešć. Wobešće pola zozialdemokratow a kommunistow nima němskostatna wobora wjele pschećelow. To je njedawno **na zozialdemokratiskim zjězdu we Kamjenizy widźeć, hdyž so wo themje „Němskostatna wobora a zozialdemokratija“ jednasche.** Sapóšłanz **Stücklen** ſrmnine wjednistwo zastupowasche. Wón praji, so dyrbi so němskostatna wobora wotstronjeć, jeli so ju njehodźi republikanisowaś. Mjeduzki minister **Zeigner** hišće dale dyźi Stücklen dźěsche. Po jeho naiwjedźenju njeje možno, němskostatnu woboru republikanisowaś, a tohodla dyrbi so wona zyle wotstronjeć. Wona dyrbi so na to wuschnje rosbić, so so wudawki sa nju sapowědźa.

Na kónzu sjězda so resolucija pschija, w kotrejž so praji: **„Němskostatna wobora je najwažnischi instrument němskeho imperialisma a ſ tym nóschcerka europiskeho wójnskeho stracha ... smutkownopolitiſzy instrument mozy burzoaſiſe k wojowanju pschećiwo proletariatej ... instrument kontereſleje revoluzije a faſzisma w Němskej. Tychle pschičinowo dla stronina ſhromadźizna najwótrische wojowanje ſe ſamerom dospołoſneho wotſtronjenja iejele němſkoſtatneje woboru pschipowědźi.**

Wasnamjaje je, so je so tale resolucija pschećiwo naiejšej němskostatnemu sapóšłanzu Stücklenu pschijała.

Wudawki za čěskosłowakske wójsko.

Pschi wuradźenju wo narodnym salitanju w finanzowym wubjerku čěskosłowakskeho ſrmna so sakitanſki minister Udržak pschećiwo sanjedźenju miliżowskeho systema wupraji, dokelž je wjele drožschi. Na praschenje, pschećiwo komu so bróni, minister wotmolwi, so so pschećiwo njepschećelskej broni, kotrejž by mohł Čěskosłowakiju nadpadnyć. Schtó może wědźeć, schtó wón je? Sómy sa sakhowanje měrowych rěčenjow a ſmy hotowi, je pschećiwo kóždemu sakitać. We wotbronjenju so po pschiłuskich ſulnischich a sawěšćenych statkow złożimy, kotrejž nimaju tak ſtrašchne położenje kaž my. Schtyrnaćemjeſaćny ſtužbny czaſ sawjedźemy, hdyž ſmějemy dohańcu liczbu podoffizirow, to rěka 8000, kotříž ſu błeschi czaſ ſkuſili. Nadźijam so, so k pschikrošenju ſtužbneho czaſa pryedy dóšćedny dyźli Franzowſka. Słónčnje minister wo lětarſtwje rěčeše, kotrejž je so po pjerſčelnym roswiwanju wudobkonjenje a ſkrućenje dozpilo.

Po pschijeću wudawkow za wójſko so we resolucijach wothłosowasche a so mjes druhim dwě resoluciji pschijeſtchej. Prěnja němſkeju ſapóšłanzow Jungа a Knirſcha, ſ kotrejž ſwonkowne ministerſtwo namołwja, so by so ſe europiſkimi ſtatami wo wotſtronjenju dalſchich dyrbjenſkich wisow w pnećowańſkich pasach jednało, a resolucija teju ſamoju ſapóšłanzow, w kotrejž so ſakitańſke ministerſtwo namołwja, so by ſwokanje k ſpuczeżowanju ſ brónjemi po możnoſći ſamjeſował.

Srěčenje ſ Czeſkosłowakſkej a Franzowſkej.

Po ſchtyrinjedźelſkej pschesławy je so němſći ječm jasa jeſchoł. We wjeſnych ſtwch čitanjach je so **němſko-czeſke srěčenje** wo twarje żelesnizy pschez Schweinitzſki dół a we prěnim a druhim čitanju **němſko-czeſke srěčenje wo wuprawje namjeſnych wobſtejnoſcow** přihjałało.

Po krótkej debaze je ječm **němſko-franzowſkemu wikowańſkemu dojednanju** po ſtwch wuradźenjach pschihłosował.

Nowe belgiske ministerstwo.

Dotalny belgiſki minister preſident **Jaſpar** je nowe ministerſtwo wutworił. Sapiš nowych ministrow je so wczera wjeſpeił. Wono je so ſ katolikow, kſchesćijanſkich demokratow a Wlamow ſeſtajało. Sozialiſtiſko nowemu ministerſtwu njepſchiſtłuſcheja. Wono budźe so w komorje jenoż na wjetſchinu 15 hłoſow ſepjerać móz.

Němſka so ja to ſajimuje, ſo je Paul **Hymans** ministerſtwo ſwonkownych naležnoſcow doſtał. Skutkowanje tehole politika je ſ Genfa na dobaſaze waſchnje ſnate. Nowy ſwonkowny minister je pschećel pryedawſchego franzowſkeho wotpósłanza w Swjatki Ludow Henrya de Jouvenela. Wón drje ſo rad lokarniſt mjenowaſcj da, je pak hnydom po Locarnikej konferency na to dopomnił, ſo ſo rozrjadnje praſchenja europiſkeho bjeſſtracha njebodźi jako ſpołnje němſko-franzowſka naležnoſcj wobhladaſcj, wjele bóle won praji, ſo dyrbi ſo powſchitkowny ſtatut bjeſſtracha pschijeć, po kotrymž ſo ſa njeſzarnliwoſcj krajnych mjeſow niz jenoż na wjeczornej, ale też na rańſchej mjeſy Němſkeje rukuje. Tónle nahlad je won njedawno ſnowa na ſjawne dań. Schtož wotbronjeniſki ſyſtem nałumpa, je won w Genfu. pschez ſtejišćnja ſapóšłanzow, ſa praſchenje wotbronjenja wot praſchenja bjeſſtracha wotmiwuje. Na kóždy pad ſmeja wot nětka w belgiſkim ſwonkownym ministerſtwje bóle dyźli dotal ſa czaſ Vandervelduy nazionaliſtiſke faſzady pschewahu.

Hrozjazy liſt na ſchwajzarſku ſwjaſkowu radu.

Někotre ſchwajzarſke nowiny ſu ſjawny liſt ſchwajzarſkich ſtaczanow na ſwjaſkowu radu wocžiſchczale, kotříž ſu hacž k bolſchewiſkiej revoluziji w Ruſſej žiwi byli. Profeſor Paul Robert w Freiburgu je w mjenje ſakitańſkeho wubjerka ruſkich Schwajzarjow liſt podpiſał. Wón liſcze ſo ſwjaſkowa rada namołwja, ſo by wotpósłanzam bolſchewiſkiſkeje Ruſſeje wobarała, w Schwajzarſkej pschebywaſcj. We liſcze ſo dale praji: Maimy ſa ſwoju minowatoſcj, Wam ſpołlicz, ſo njebudźemy **němi žydźmi** ſchkodneho dźěła, ſ kotrymž chcjedźa ſo Moſkowſcy agentojo pola naſ, kaž w druhich krajach, naſtadowacj, a **ſo jimy ſo roſſrudźili, jim na to ſame waſchnje napſchećiwo ſtupacj, kaž ſu woni ſ nami w Ruſſej ſakhadźeli.**

Herjekanca w madźarskim parlamenće.

W madźarſkim parlamenće je witoru dła wſchědnje ſo wſpjetowazych antiſemitiſkich napſulnoſcow k herjekanſkim wuſtupam doſchło. Demokratiſki ſapóšłanz Fabian antiſemitiſkich ſtudentow **„bojaſnych pachołkow“** mjenowaſche, dokelž ſ dwaczežikrócznej pschemocu židow nadpaduja. Pschedbyła Fabiana tehodła wjazy krócz k porjadej ſawoła a jeho ſłónčnje parlamentowemu dźiſzyplinarnemu wubjerkej pschipokaſa. Tole preſidentowe porućenje wótry proteſt na lěwizy ſbudźi. Herjekanje na najwyſche ſtupi, hdyž ſo opposizija na preſidentowu ſakaſnju rěčenja wobczežowaſche, a wjetſchina preſidentowe roſſudźenje potwierdźi.

Hakle na kónzu pozedźenja mózeſche opposizija pschi debaczje wo dnjowym rjedźe bližſchego pozedźenja wo naſpłnoſcjach na univerſicze rěčeć. Sapóšłanz Kiß praji, ſo ſu hanibne nadpady antiſemitiſkich ſtudentow wulki ſtrach ſa madźarſke ſajimy a ſo czeſcj a nahladnoſcj kraja ranja. Samołwiczi ſa to ſu ću czi, kotříž ſtudentiſka młodźinu k tajkim naſpłnoſcjam naſchczuwaju. Wobeſdźe dyrbi ſo na ſchkaranju grabje Telekya pokaſaċ, kotryż je hižo pschi naležnoſcjach falſchowanje frankiſkich bankowkow ſpodźiwnu rólu hrał. Bjez dwěla by policija, hdy by chcyła, mohła naſtyſnoſcjam na univerſicze ſabjeżmaċ.

Na wyſokich ſchulach w Budapeſcu a w prowinzy ſu ſo ſtwórjene wuſkupy wutworu wopſpetowake. Židowſkich ſtudentow ſ dźela do wyſokich ſchulow ſkóla njepuſchczichu, ſ dźela jich pschi pſchedpiſchlach ſ poſtkuchańſkow wuhnachu.

Macedonske njeskutki.

S Wjeleſa w połodnjiſchej Serbiji ſo idźelnje: S domow ſe ſpytanym attentatom pola Alexandrowſkeho ſastanjiſcza, ſ połnocy wot Skoplja, je mazedonſki wubjerk druhi attentat na czaru ſ połodnju wot Skoplja, blišo wuliwa rěki Pſtrinje do Wardara pschiprawił. Attentatej je ſo ſ kedźbliwoſcju wojerſkeje patrouille ſadźiwałk, kotraż ſbowił wjeczor w huſtej mhłe wobroniwſeho człowjeka wuhlada, kotryż pak ſo potom bórzy w mhłe ſhubi. Wokolnoſcj pschehladachu, toſa bjez wuſpěcha. We 10 hodźinach wjeczor w ſuſodnej wſy, blišo żeleſnizy, pły ſaſchczokkachu a bórzy po tym ſe poſtawa wobroniwſeho muża ſ mhły wunóri. Na ſawołanje, ſo by ſaſtał, nje cżekaſche. Wojak na ſtraži ſtrělesche, toła w tym ſamym wokomiku ſo do njeho ſ boka tſelesche. Nadpadowany ſo potom w mhłe ſhubichu.

Beogradſka „Vreme“ wo tymaje dwěmaj ſpytanymaj attentatomaj piſche, ſo je kóždy, kotryż wobſtejnoſcje w Bolharſkej ſnaja, hižo w ſpočatku wědźał, ſo pschipowědźenje wobleſnjenſkeho ſtawa w Kiſtendilſkim wokrjeſu a w kraju, hdyž wjeſka wojerſka móz w ruzy mazedonſkeho wubjerka leži, niczo druheho njerěka, dyžli wotpohlad, na wopaczny cżěr tych ſwjeſcj, kotříž wobſtejnoſcje derje njeſnaja. Hdy by bolharſke knježerſtwo prawnu wolu měło, attentaty mazedonſkeho komiteja ſnjemóżniċ, njeby ſo wono ſ pschipowědźenjom wobleſnjenſkeho ſtawa ſpokojiło, ale by wjednika mazedonſkeho komiteja Protogerowa a jeho pomóznikow ſajało, kotříž hwobodnje w Sofiji njeſkutki pschećiwo Južnoſłowjanſkej pschihotuja. Bolharſke knježerſtwo, je tohodła ſa tele njeſkutki ſamołwite a jeho wudawanje, ſo ſebi nutrobne a dobre poměry ć ſuſedownym ſtatam pſcheja, ſu jenoż hołe ſłowa.

Fantaſtiſke powěſće z Južnoſłowjanſkeje.

Beogradſke „Nowoſti“ wudawaju, ſo ſu ſ dobreho žórła ſhonile, ſo je revolucionarny mazedonſki komitej, 1 200 000 ſłotych hriwnow wot němſkeho Stahlhelma doſtał, dale 24 miliżonow liſow wot italiſkich patriotow a 40 miliżonow lewow wot bolharſkeho knježerſtwa. Komitej ſ tejo ſa kóżde lěpſche morderſtwo mżta ſwoſtaja. Sa ſkónczowanje ſerbſkeho generała Kowaczewicza je żo na pschikład 500 000 liſow ſapłaczile. So je Stahlhelm wulku ſtrunnu mazedonſku komitejej ſ attentatam pómał, je wſchak mało wěry hódne.

Też „Echo de Paris“ je powěſć pschinjeſł, ſo ſu ſo w Beogradże njepſchećelſtich wotmyſlenjow Němſkeje pschećiwo Južnoſłowjanſkej dohladali. Pryedawſchi ſwonkowny minister Nińczicz je pjecza rjekł, ſo němſka propaganda wuſkje napjatoſcj mjes Italiſku a Južnoſłowjanſku. Němſkej ma to dźe, ſo by nětkajſkuli europiſki ſtat nětczišćne kraje njeſy franił. Němſka njeby potom, dokelž ſo Italiſka pschećeżiwja, pschiſtajmkuliżu Awſtriſkeje ć Němſkej pschihłoſowaċ, na ſtronu Italiſkeje ſtupiła.

Tři ſta żonow po marokkowſkim ſultanje.

Każ ſo ſ Fesa powě, je ſultan Mulay Juſuf harem ſe tři ſta żonami ſawołajił. Wone ſo we powjetřnym domje jamtéża, hdyž ſu też żony pryedownika ſemſtrnego ſultana żiwe.

Nowy ſultan je prěni krócz pryedakow (notablow) ſwojeho kraja pschijał. Pschijeże ſo w pózłanſkej ſali ſta. Sultan na ſłotym tróńje ſedźeſche, wobdaty ſe ſobuſtawami dowěrodnje rady a ſaſtupjerjom franzowſkeho knježerſtwa.

Generalna vizitacija Budyskeje eforije.

Pśichi generalnej visitaziji, pśichi kótrejž dyrbi žo knjes krajny biskop se wšichtikimi wošadami eforije sesnaś, je najpśichódnjše, hdyž žo wona ſ eforalnej konferenzu poczinje, pśichi kótrejž duchowny wjednik krajneje zyrkwje ſ duchownymi wjednikami jenotliwych wošadow, krajny biskop žo ſ fararjemi sejnaje, to by jim w dźele spomožny był, ſ nimi žo wo ważnych praśchenjach duchowneho hamta rozeŕcał a jich k wukonjenju swojeho cźeźkeho powołanja jako pŕedaŕ a duschowpaśtyŕ nutskownje ſ nowa pokŋylnił.

Tak tež bźeše knjes krajny biskop k spocźatkej Budyskeje generalneje visitazije

eforalnu konferenzu

postajił, kótraž žo źiŕdeu dopołdnja w Societezće wotmé. Po **moditwje knjeza krajneho biskopa** mjeśeche knjes eforus superintendent Fröhlich króttu źwédomje wótizaju bibliju rěcź. Wón sakoži ju na źłowa se 26. stawa Japoschtolskich skutkow: „Ja žym Jesuš, kótrehož ty pśeśeźěwaśi; ale stań a stuj žo na swojej nohy. Pśichetoż k tomu žym žo cźi sjewił, to bych cźe postajił sa słužobnika a źwédka.“ Nasch generalny visitator, tak sakoži knjes eforus nětko, je Khrystuš. Dźenża słoladuja wot jeneho k druhemu, schto chcemy jemu praźicź? So jeho postrowamy ſ pohladnjenjom cźopteje luboscźe. Khrystuš je mjes swojimi słužobnikami. „Ja žym Khrystuš, ja žym cźe postajił ja słužobnika a źwédka.“ Ssmy byli jeho słužobnizy w smjerću „wón je jo hódny, so žo we jeho słužbje swutrjebamy“ w duschowpaśtyŕstwje a pŕedaŕstwe sastojnstwje? To bźeše praschenje, kótrejž knjes eforus wischtitkim na źwédomje połoži. Wotmołwa wschtitkich jeho słužobnikow dyrbi bycź Pawołowa: „Njebźch njebźesemu sjewjenju njewérzazy.“ Chcemy w prawej połsłuchnoscźi napscheczźiwo njebźesemu sjewjenju Knjeza Khrystuša khwalicź, potom spožcźi wón tež nam jako adventiski kral měr a nowu wjeseŕkosćź k sastojnstwu a móz. „Stańcze, wy wulźy wurudźeni, kral pśichadźa ſ mozu.“ S tutym pohonjowazym adventistim synkom biblilka rěcź wutklinca.

Pŕeni pśichednoschk wo themje **„W kotrym smjełku ma nasche pŕedowanje słudźerske pŕedowanje bycź?“** měśesche knjes faraŕ Eidner ſ Wjasońzy. Wutkadźejo wot źłowa semrěteho zyrkwinskeho stawisnarja D. dr. Hendricha Böhmera w jeho „khromadźenych nastawkach wo słužbje pśichi źłowje“ poda wón najprjedy wo faraŕowej nuzy pŕedowanja. **W bźeźenju naschoho** cźasa ja nowym pśichipowedanjom **pokasuje** so nětko **jadny samoŕ, na kotrejž** so **jako na słudźerske pŕedowanje** pokasuje. Pśichednoschk **rozkładze potom we žwojim 1.** dźelu pschehladnje stawisnu a bycźe nźmšeskeho słudźerskeho pŕedowanja, w kótrymž bźeschtej wošepje dwaj wumiwanjaŕaj puczej, jendźelistsekowy typus a nźmšski zyrkwinski typus wudźeźanaj a wošepnoscźe kóždeho pucźa tharakteriſowane. S nźmšskeho pucźa (Wichern, Stöcker, Schrenk, Sam. Keller) je zyrkwinske ludowe **misionstwo** ſ mozu žwojeho evangelistiskeho pŕedowanja rosłko, kótrejž je pśiches žwojich wobhnadźenych sastupjerjow fararjam a jich pŕedowanjeke nuzy we wošepitej mérje pucź k wotuźinenemu kónzej pokasało: **pohłuchanjow ſ jich sylnym bucźom pśched wobliczo źiwelho, žiwjatelho, žadźeloho Boha itaźicź a ſ dźiwnjenjom ſ Jesušom k pohłuchanju a kamźenemu klubołemu naśhonjenju** rěcźe źimileho „naſ lubowazeho Boha pschinjescź. Taśe evangelistiske pschiwedanje słuscha do kóždeho njedźeśelskeho pŕedowanja. W 2. dźelu bu potom pokosane, kajke ma njedźeśelske pŕedowanje we žwojim waschnju jako „słudźerske pŕedowanje“ bycź. Jako bźehu se wschelakich stron dźenżnjschi poškuchanju w naśhich wošadnych kemšeschnjach rukowani a niedostatki pschehusto dźerźanych pschedstejerjich, kultowych pŕedowanjow pśched wocźi wjedźene, ku wołebitosći pŕedowania, kótž je sa naśch cźaſ nusne, jako pŕedowanje **sakonja a evangelija** pschedstajene. Zadazy sakoń **žwjateho, žiwego Boha** dyrbi najprjedy pŕedmaze źwédomje najwjazy pohłuchaŕjow, kótrejž bźehu pschećźiwo **woprawdźitosći Bożej tupi, wubudźicź, pschez** dych móza wuśkazu wjeseŕku powjeścź evangelija sapschijeczą a ſrosumicź. Nusne pak je, so w stopach Lutherowych sakoń a evangelij trucźe rólyo dźerźimy, dokelž sakoń nihdy na nihdy podźela njemóze měcź na tym, so **hnadneho Boha dostanjemy**; pschetoż žiwi bycź mózemy jenoż ſ **evangelija**. Pschednoschker **pokasa** tej **bischcze** na **ſtrachi** tajkeho **słudźerskeho pŕedowanja** kótrymž faraŕo podlejecź njeźmědźa a wotpokasa wumjetowanje, so tuto pŕedowanje wulko ſkutkuje. Wón słónczi so wróćo k nuſy pŕedaŕa, pokasujo na to, so tuto cźeźke khutne praschenje „**kak samóźemy to?**“, **mjenujący** słowo žiweho Boha pŕedowacź, jenoż **ſwoje** wukoźenje ſ tym namaka, so pŕedaŕ pschi **wschtitkim** wědomostnym dźele **ſwoju** pŕenju a rosłudźazu słužbu we wschédnej modlitwje **widźi**. Potom pŕeduje **„w sjewjenju ducha a mozy“.** Jane słudźenje bjes modlitwy!

Wupraznje, kótrejž žo pschiłamtny a na kótrymž žo mnoſy knjeza wobdźelichu, pschinješe bischcze nźkotrezkuli wobohaczenje wukoźenych słowow. Knjes krajny biskop wusbehny pschi tym: My njemóžemy jako pŕedaŕjo ſ tym liczicź, so mamy pod kletku jenoż wědomych, wošabinskich khschesćanow. Pŕedowanje dyrbi ſpytacź połsłuchaŕow k wołebinstemu khschesćanſtwu dowjesćź, ke khschesćanstwu, kótrejž je žebi žwojeho Boha wźeźe. Kóždе pŕedowanje dyrbi nźchto chcyczź a wošobinste khschesćanſtwo słudźowacź a haticź wuczicź. **My pŕedaŕjo dyrbimy** žwojim wošabam bycź pomocznjy k žbóžnoſcźi. Knjes superintendent Fröhlich podschmórny je **ſwojeje strony** ſamtźne myśle, jako wupraji, so mamy we žwojich wošabach **woprawdźitosći Bożu pŕedowacź.**

W druhim pschednoschku wo **„duschowpaśtyŕstwje w domach“** wumjeźeše knjes faraŕ Njenź-Wjeseczanſki sćźehowaze hłowne myśle: Nadawk duschepaśtyŕstwa napołoži faraŕjam najcźeźsche samołwjenje na źwédomjo. Duschepaśtyŕstwo wopschija słudźenje duschow, wothładanje duschow, pomhanje duscham; wono je słužba luboscźe, kótraž žo wo žbóžo kóždeho jenotliweho cźłowjeka prózuje. **Noschcźka duschowpaśtyŕstwa** je Jesušowa wołzada jeje pókłanj je postajeny słužobnik źłowa, jeho ſrědki su Boże słowo, modlitwa a sakrament. Faraŕ dyrbi pak žo ja žobupomocznikami mobhładowacź; duschowpaśtyŕstwo lajikow w domach, starších, kmótśja, wołzadne žotry a druge, nowinaŕstwo, protyki, wobaršyo, radio móża tajzy žobupomocznjy bycź. Duschowpaśtyŕstwo w domach je dźenża ważne praschenje ja zyrkej, wono je nimo pŕedowanja dźenża najważnischi dźeł duchowneho sastojnſtwa, wot kótrehož ſ wulkeho dźela pschichodu naśheje ludoweje zyrkwje wotwisuje; tu žu nam wotewrjene durje date, pytajmy žo ſetkacź ſe cźłowjeſkimi duschemi! Duschowpaśtyŕstwo w domach ma na jenotliwzow ſlojene bycź, tohodla žada žebi ſnajomnoſcź duschinych wobstejnoſcjow (psychoanalyſu a jeje wužicze ja duschepaśtyŕstwo) a ma bycź źdźenżnischi dźeń evangelistika; mamy mišionarske nadawki dopjelnicź. Na tónzu pokasa pschednoschcźer, kak je duschowpaśtyŕstwo fararjowa cźeźa a tež wjeseŕkosćź.

Tež k tutomu referatej pschisamknu žo kótadna rosmolwa, kótraž cźeźkosćź problemow runje pola duschowpaśtyŕstwa, ale tež kražnoſcź tutoho krucha duchowneho sastojnſkeho dźela pokasa. Knjes krajny biskop wupraji swoje wołzebite wjeseŕke, kak staj wobaj referentaj swój nadawk we žwojim pschednoschku wuwjedłoj, a wuźěkny se žwojeje strony, to rěka njedźiwający wschelakich srudnych nasbonjenjow wo to žo bźeźicź, so bychmy do wschitkich domow jako duschowpaśtyŕ pschischli a so bychmy cźaſ wuśhytkowali ja ſudźi, kotříž k nam pschiźidu. Duschowpaśtyŕ dyrbi ſamóž połsłuchacź a dyrbi kóždy pad wołzebje wothładacź. Kóždy duschewpaśtyŕ ma žebi ſtajnje praschenje pschedpołożicź, hodu chzył ja — tež pschi žwojim žmjertnym łožu — ſa žwojeho duschowpaśtyrja mécź. —

Na tónzu tuteje hódneje ſthadzowanki, jako k ſkcźatkej generalneje visitazije, wobroczi žo knjes krajny biskop jako duschowpaśtyŕ duschowpaśtyrjow šo ſlošujo na ſłowo 1. Kor. 4 2: „Nětk pak njepyta šo wiazy na ſatojnikach, hacź so budźa žwérni namakani“, hišće ſam ſ duschepaśtyŕstwu ſłowami na ſhromadźenych. Wón napominaſche bratrow w ſastojnſtwje na ſłubjenje, kótrejž je Knjes žwérnemu dźeku dał „a na modlitwu, na próſtwu wo dar ſwjateho Ducha. Wſitnimy žebi nowu ſwjatu wjeseŕkosćź ſobu domoj we wšitkich, so mamy Knjesa, kiž modlitwu wuſłyſchi. Se ſwjatej khutnoſcźu rěcźeſche knjes krajny biſkop do wšich duschow: „Tón Knjes je, kiž mje ſudźi.“ Jako bźeśche dopomnit na poślednje ſłowo, kiž je Luther napiſał: „Ssmy prosćerjo, to je wérno“. a „Sbóžni su cźi, kiž su duchownje khudźi, pschetoż jich je njebźeśke kraleśtwo“, ſkónczi knjes krajny biskop ſhromadźiznu. ſ modlitwu a je ſłubjenjom: W Jesuſowym mjenje. Hamjeń.

Sscźiedu popołdnju wotmé žo **visitazija w Khwaczjach**. Pśched zyrkwinymi durjemi ſtrowjachu cźešne wrota knjeſa krajneho biſkopa a knjes ſtajeńj ſ Watdorf powita jeho jako ſastupowazy pśchedbyda zyrkwinskeho pschedśteźicźerſtwa. Wschelake towaŕſtwa ſ Khwaczij a Wulkeje Dubrawy (wojeśke towaŕſtwo, šerbſke towaŕſtwo, wohnjowa wobora a Stahlhelm) bźehu žo ſeſtupake a posawniſki khór, drje pŕeni posawniſki khór we šerbſkej wšy naicheje eforije pod ſwonjenjom žwoju hudźbu poſtiçi. W Božim domje rěcźeſche wohadny duchowny Sarjeńk wo Sbóžnikowym ſłowje: „Posledni budźa pŕeni a pŕeni budźa pośledni.“ Wón bźeśche žebi tuto ſłowo wuſwolił, dokelž žu Khwaczijny pŕenja wošada, kotruž knjes krajny biskop pschi žwojej jěšbje po wokrjesu visituje a dokelž je wošada jena ſ najmłódschich. We žwojej rěcźi poda wón rosprawu wo połoženju wołzady a wuźběhny, so je tutón dźeń, **wot kotrehož** wona **žohnowanje** wocźakuje. Po ſpěwje zyrkwinſkeho khóra (Ja posběhnu žwojej wocźi) rěcźeſche

knjes krajny biskop te Khwaczańſtej wołzadje

wo **psalmje** 139, 23—24 sćźehowaze ſłowa: Schto ma **generalna visitazija bycź? Hodźina w kotrejž Knjes** pśches wošadu dźe a chze ju pruhowacź. Schtoź cźłowjeze wocźi w tajkej hodźinje widźa, je jara mało, ale schtoź jeho wócźko widźi, na tym saleźi; tohodla **prošnu waš, so pśched wobliczo žwojeho Knjesa** ſtupicze a jeho **ſ ſłowom naſcheho psalma proſnycze: Pruhuj mje a hladaj, kak ménju. Wšichitko saleźi na tym, schtoź ſ tuteje hodźiny** sćźinicze, hacź **woprawdźe ſłowo psalma** žobu spěwacze, hacź **dacze** žebi tutu hodźinu **bycź ſ hodźinu Knjesoweje visitazije. Kak porědko pschidźemy k tomu,** so žo **woprawdźe** žami na žebje **dopominmy, Knjes** chze waš nětko ras **wom** wsacź a cźichi **wokomik dacź,** so žo dopomnicze, hdźe pucź dźe a ſ wotkel pschidźe.“ Schcźeicźenjo, je wam hižo ras ſtrach pśches **wutrobu** cźahnył, so **móhli na wopacźnym pucźu bycź?** Knjes prascha so tebje, hdźe ſlónczi žo junu twój pucź? Žyte žwjate pišmo ſnaje jenoż dwaj puczej pśches tutón cźaſ, šty pucź a prawy wěcźny pucź. Na kótrym pucźu **ſmy my?** Knjes prascha so tebje, hdźe ſlónczi žo **twój pucź,** hacź w ſkażenju abo we wěcźnej sbóžnoſcźi. Daj žebi, wotmołwu w tutej hodźinje, prosćh Knjesa, so by cźe pschepruhowak. Ssmy jenoż krótke wokomiki pola waš, ale widźu, kak bohacze je waš tón Knjes wobdarił. Schto sćze w tutym domje cźiniłi, sćze tu na njedźelach ſ žwjatym rosłudźom pschijschli, so bychcze wěcźny pucź schli? Pŕenje, schtoź pola waš widźaš, je pomnik ſa nadnjenych žnjnow. Kak rěcźi tola tajki pomnik wo mnohim dźele Božim na duschach cźłowjekow? Tak žohnuj wam tón Knjes tutu cźichu hodźinu a wudźerźcze praschenjam, so ſ nowym žwjatym žlubjenjom ſ Božeho

Za wysoku płaćiznu.

Powedańcźo ſ naschich knjow.
Napiſała Kriſtina Nowowa.

125] (Pokračowanje.)

„Ssy-li mi wodał? Diw, ja žo cźi dźakuju! Wěź mi, nětko, hdyž žym wdowmjo wo žwojej hrěſnjownoſći nabyła, mje to jara bolesće, so žy ty był tajki ſchlachotny, dobry wérnoſćelubowazy a bjespórozbny, a potom je mnu žo ſwjaſawschći, je roſwěrowanej žónſkej, padze ſcźin na tebje, so žym cźe bischcze wojebała! Nětko dyrbjach bischcze pschećźiwdececa bycź, so Korinthſki mi žwérnu ſtamał njeje. Ja njemějach prawa, jeho a žynna wopuſchćicźej; ſ tym žym ſhrěſchita. A ſ tym so tebi ruku ſavodach, mjes tym so bź won bischcze žiwy, žym mandźeſkiu žwérnu ſlamała a pschehrěſchich žo ſ tym hrěchom, kiž jemu ſa winu dawach. Ach, mi je njejstónczinje žeł, so žy ty, kiž žy był tajki ſchlachotny, pschese mnje do hrěſchneho poměra pschiſchoł!“

Wón ſkhowa žwoje wobliczo do jeje bohatych kłožow, kiž leżachu kaž ſłoty pšaſchcź na poduſchkach. Wón bź sahył, so njebeſchtaj žamoj. Hdyž pak po khwili saźo horje pohlada a widźeſche, so by tež to měſtno pschi łožu a zyła stwa próżdna, wodyczmy.

„Njerudź žo, Natalija, a njewěŕ tomu, so žy mje k hrěchej samjedła. Hdyž žebi tebje běrjech, njebź moje žwědomjo hižo wjazy cźiſte.“ Wón potožł ju dele do ſahłowkow a ſakry žwoje wobliczo w rukomaj. „Diž ty mje njeſžy jebała, ale ja žym tebje hacź do dźenżnischeho wojeśak. Ty žebjeſche žo léta dołho ja žwojim rodnym žynom, ja žedźach tež ja žynom, ale ſa njemandźeſkeho.“

„Tež ty maſch njemandźeſkeho žyna, tež ty? Diw Bożo!“ ſtonaſche baronka, „wſmi mje bórzy ſ žebi!“

„Natalija njewumrí, njewedawschi mi; ja njechcam cźi jenje wjazy je žwojej biſkoſcźu bołoſcźowe nacźiniſ, jenoż mi wodaj!“

Wona pohibowaſche ſhubomaj, ale ſmuka ſ njeje njewuńdże. Wona pośběhny ruku a pokaji ju na jeho hłowu, a dwě wulkej ſłzy kulſchtej žo pschi tom po jeje bledźmaj ſizomaj. Ach, hižo dołho njebź cźłowjek załoſtniſcho žudźeny a želnoſcźiwiſcho wobhnadźeny byl.

Sagro pschikhadźazy knjes Mikławſki, kiž bźeśche w pódlanſkej ſtwi ſ hórkim ſaplakanjenjom žwoju bół žebi wołozi, nańdże žwoju dźowku hižo ſaſpo kaž w ſmjertnym bźeśenju a baronu zyle porażeneho pschipádła njeje kleczażeho.

Diw, to bźeśche ſałoſtna nóz!

XXXIX.

Bźeśche nźhdźe wokoło 2 hodźin, a nkody dźeń ſaźwita, hdyž nadobo žo durje ſ ſpanſkej ſtwi Margity Orlowſkeje wotewrichu a na pryoj, wot lampy wobžwětlena, mějicźelka posaſta. Jeje mózne dychanje pscheradźi, so bźeśche po ſhodach hore khwatała. Jeje wócźko ſkoji žo runu měru ſ łožu, a ſ poduſchenym ſarſchkinjenjom: „Macźi, ach, moja macźi!“ pschebźeża ſtwu a padże pschi nju na kolena.

To bźeśche macź, ale kak bź žo pscheměnika! Kajki napohlad! —

Delka na dworje bźeśche dźeda jenoż hiſchcze rjez žłyſchała: „Wona mrěje a pschepe žebi waſ wſchěch wohladacź; ale ja njewěm, hacź hiſchcze ras k bedi pschińdże; diwé hodźinje hižo leźi bjes wědomja.“

„Takle žo ſaźo ſerkamej,“ pomyſłi Margita ſrudnje. A nadobo pschipomni žebi rozſahnowanje na dwórniſchczowem khodniku w Z., a wona žo dopomni na žedźenje ja njej, kiž bźeśche ju na wjeczoru macźerſtwu narodninow pschewiſało, a kaj žo jej ſda, jo by wona něła tehdy k njej hicź. Budźeſcźe-li wona jej tehdom pišał, to by žo była macź na nju wobroczicź mohła, a njebudźeſche trjebała žama pschińcź ja Nikulſchu pohladacź, a njeby ſkhorjała. Tola to bźeśche wſchitko pschepodźe. Ale bź to jenicźzy tole?

Margita pschesta macźeri ruzy wokoſchowacź, a hladaſche ſtrachcźiwje do zuniſeho pschebuchowanjeneho, wot ſcźinow najſhubſcheje bołoſcźe wobdateho wobliczja.

Bź jenoż to ſhubjene? Njebź to tež ta możnoſcź, jej ſwědczenje wo Jesušu, kotrehož njeſmajeſche, bawacź? Njebyła wjazy ſ žebi pschijcźiła, to by wſcho ſhubjene było, a wona by na wěki ſatamana była! „Ach, Knjeje Jesu, njepschidaj tole!“ ſdychny młoda žónſka a pschituli ſo natwalnje ſ jenoż ſłabje dychajcej hrudźi macźerjej, jako by chcyła ju je ſwojim ſamźnym cźełom pśched hrožbnej ſahubu ſchkitacź.

To je wérno, Nikolaj bźeśche prajił, ſo ma Knjeſa Jesuſa pytacź, a ſo hiſchcze druhe žiwjenje hywa, a ſo mózetoj ſo tam pola Njeho ſaźo ſetkacź; tola bź wona Jeho pytała? Bź ſ Njemu ſchła? Ach, ſchtó da jej wotmołwu? Diw, kajſe myſłe bźehu Margitu duzy po pucźu cźiwołowale, a kajki bój dyrbjeſche ſe ſobu pśchebźeźicź! Nihdy njeby dobyła, njebudźeſche-li **Nikolaja** było; ſtónczinje pak móżeſche wěrcź, so bywa teš ja jeje macź wołoſażazych wobſtojnoſcźow, dyrcźej bźeśche wona tež ſwoju žwojeho nana ſnicźiła: wona njebźeśche Khrystuſa ſnała. Nětko ſda žo tak wobcźežena ſ winu bycź jara ſła. Wótſje ſapłakacź tu njemóżeſche, jenoż žyłſty nemeje bolosće bźežacu ji po lizomaj.

„Njeplakajcze, hnadna knjeni,“ ſaklinca nadobo ſnaty hłóſ ſedźy njeje. „Pśches ſylſowy ſawodźenoſ widźeſche Aneżzyne wobliczo. „Njeplakajcze!“ wospjetowaſche holcźka łobjużelnje. „Je wérno, knjeni baronka tu hižo dołho wjazy njebudźe; ale wona pódźe ke Knjesej Jesuſej.“

„Ach, Aneżża, by-li wěſtoſcź měła, jo pódu ja ſnej, so ju tam ſaźo namakam!“ „Wěrcźe mi, hnadna knjeni; wona je wěrita a w Knjesu pokoj dostała. Diw, ſchcźe-li była ſłyſchcźała, kak je žo pśched jeho miłoſcźu a knjesom tachantom Jurezźim wuprajiła!“

„Pśched kim?“ Margita ſtany, a ſydźe žo do lenoſchki, hdźerza macźerinu ruku we žwojimaj rukomaj. „Schto tachant tudy cźini? Moja macź njeje dźe hižo wjazy katolſka?“

Wón chzyſche ju wrócźo pschihwjeſcź do klina katolſkeje zyrkwje. Hdy by naž njemyślił, to bych wam rad wſchitko wupowědała.“

(Pokračowanje ſcźehuje.)

domu wotenđže! Ach, schto chżył je radscho, hacż so by wożada ſ nowej rosſudnoscżu ſ tutoho Bożeho domu schła! Knjes ſkoż wasche wocży na poſledni wotpknjeny kónz. Lubi ſchcżeſcżenjo, budżecże, a dyrbjeli żo hatle k tomu ſtacż, puczowarjo na puczu k wécżnej ſbożnoſcżi.

Po posawnjtkim kérluſchowym pschednoſchku porcża knjes farař Domaſchka jako żerbſki wyſchſchi duchownh — każ poſdſchſcho w kóżdej żerbſtej wożadze — krótke słowa k ſhromadżenym w żerbſtej macżerſnej récżi, pſchi tym pschcżo ważne słowa knjesa krajneho biſkopa wosſchćhuje. S modlitwu a pożohnowanjom pſches knjesa krajneho biſkopa a ſ kérluſchowej ſchtuczku wożady ſtónczi żo tu, każ rżchczo pſchi viſitazijach, ſa wożadu njezapomnita hodżina.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Stwórtk 24. novembra.

1897 dokonja Handrij Dučman w Lipsku swoju hru „Złote hrody".

Cas khmurny je a njebjo pomročene,
Naš mały lud so ćežcy bôdźić ma!
Stej kruće, Serbowstwo, a njeskhilene,
Bóh z tobu je a tebi doponha!
Hdżeż Bože słónčko koši serbske hona,
Hdżeż serbska ruka brózdy wobdźéła,
Hdżeż swérne duše zwuki strowja zwona,
Njech wšemu dobremu Bóh zbożo da.

Jan Waltař.

*

— Wo wjedrje. Wječera wjeczor w 7 hodź. barometer 746, hygrometer +3, thermometer wo dujo 0. Dżenja rano we 8 hodź. barometer 755, hygrometer +6, thermometer w nozy —2. Wuhlady na cżapliſche njebro, pak śnih, pak ſcżeſcż. — Symicka je trochu popuſchcżiła a ſchkleniza dżiſche wot wczera wjeczora na rjane. Dżenja wot ranja ſaso ſpaduje. Pola kupy Island leży snowa śnjena njżina, ko hotnjo k ranju w dalokej polinzy żo wotwottaſicż. S tym ſalehnje hymnym wétrom pſchipłowo ſe ſtrony połnócnego cżoka (Nordpol). S Azorſkich kupow żo pſchibliżuje wyſchina. Ale nad ſrjedźnoſemſkim morju leży nżiny. Te pſchinjeſu druhdy śnjene dżeſcże. Po wſchém ſdaczu dale wocżopſi a ſo śnano na krótki cżaſ wumjedri. — Jutſje piatk ſkhadża ſtónczko 7,41 hodź. a thowa żo 3,53 hodź. Mżaczk ſthadża dow. 8,26 hodź. a thowa żo pop. 4,42 hodź.

Hospodarski rozhlad.

schwórtk 24. novembra 1927:

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,183	100 półsk. złotych	46,895
jandźelski punt . .	20,397	100 čěskosł. krónow	12,397
100 šwajc. frankow	80,67	100 franc. frankow	16,44

Barlinska burza ſapiſha wczeru dalſche ſpadowanje efektowych kurſow. Wiſk ſ rentowymi a dołżnymi liſcżinami wopſtachu ſlabe.

Produktowe wiki wczera żrjedu w Barlinje pokraczowachu w ſkrutczenju żitnych płacżiſnow. Pornjo ſaiwczerawſchim běchu ſnowa wo 5 pj. po zentnarju powyſchene. Płacżiſny buchu hiſchcże bóle postupowale, je-li njeby wo cżopliło. Tuż je żo ſtrach, ſo rżki a kanale ſa żitowe transporty ſamjerichu, nakhwilnje pominyl. Jenoż kukuriza je wo dalſche 15 pj. horjeſrajſla. Tu pak żo wécże wo ſpekulatiwne horjeſehnacże płacżiſnow jedna. Wczera płacże ſche zentnar

w Barlinje:

pſchenicży 12,20—12,35 hr., rożki 12,05 hr.
hacż 12,25 hr., jecżmjenja naſetnjeho 11
hacż 13,20 hr., wowża 10,20—10,70 hr.

w termijowym wikowanju:

ſa dezember: pſchenicży 13,27½ hr., rożki 12,95—12,92½ hr., wowża 11,30 hr.
ſa mérc: pſchenicży 13,95—13,96¼ hr., rożki 13,22½—13,20 hr., wowża 11,75 hr.
ſa meju: pſchenicży 14,02½—13,97½ hr. a rożki 13,25 hr., wowża 11,95 hr.

Rétorе płacżiſny ſ wczerawſchich Drjeżdżanſkich wikow.
(Marktſhallen)

Sarćana perſina: Kury ſtare 1,30—1,60 hr., młode 1,40—1,80 hr., łuhy 1,20—1,30 hr. a kocżki 1.40 hacż 1,60 hr., holbje 0,50—1,30 hr., karpy 1.30 hr a ſchcżuki 1,60 hr., linỳ 2,20 hr., raki 10—75 pj., prużnicży 80 pj. kruſchwy 10—45 pj., jabłuka 10—40 pj., bérwy zentnar 4,50—5 hr., butra 2,10—2,50 hr., twaroh 32—35 pj. jejo 18—20 pj., muka pſchenicżna 28—34 pj., méd 1,50 hacż 4 hr.

Swinjaze wiki wczera żrjedu w Barlinje.

Na nje běchu pſchihnali 243 běhakow a 542 proſtatow. płacżachu

ćěhaki:

wułke	44—56 hr.
ſrjenje	29—44 hr.
małe	20—29 hr.

proſzata:

wułke	10—16 hr.
ſrjenje	7—10 hr.

Wiki mérne. Płacżiſny ſkerje ſpadowachu.

Raiffeiſenowa organiſazija ſo mota ſ jenże kriſy do druheje. Wikowanſke towarſtwo Raiffeiſenowych druſtwow akżiowe towarſtwo w Barlinje je na 7. dezembra t. l. wurjadna generalna ſhromadżizna do Barlina powołało. K tomu dé po § 240 wikowanſkeho ſakonja nuczene, dokle je wjazy hacż połojcu akżiowego kapitala ſpubiło. Akżiowy kapital wuczini 1 398 800 hr. Sarjadniſtwo praji, ſo ſchkodowanſki 7000 000 hr. pſchekroczа. Kak wyſoke ſu, pak njepraji. Naſchi żerbſzy ratarjo dyrbjeli ſtónczniż ſ tychle wodawkow wukhnyć, dże ſola ſobu wo jich kożu.

Na pschedań:

Kożuch mużazy nimale nowy w Biſkopizach, Semiljanſki puć 10 a w Lubiju, Mottkowa haża 31.
Ssanki a żonjazy kożuch, Lehmann w Biſkopizach, Dwórniſchczowa haża 9.
Ssanki we Wutkej Dubrawje cżo. 6.
Ssanki ſa rejnika, Schwarzbach w Budyſchinje, Nowoſelſka dróha 20.
Rożak ſukanjowy w Lubiju, Póſtowa haża 7.
Wóhaki, Bartuſch w Malem Bukowje pola Hródka.
Krowa wyżokoſnuczelna w Kortnizach 12.
Tżielża w Zokowje cżo. 8.
Proſzata, Kieſlich w Hornim Hunowje.

Pschikażacż pytaja

Nétnjkeho, Zieſchang w Budyſchinje, Smiſkowſka lawſka haża 6.
Dożu do domu w Budyſchinje, Mättigowa haża 471 a Harniſchez konditarja w Budyſchinje pſchi Lawſkich wrotach.

Konkurſowe pschedawanje.

Konjez do Haſowſkeho konkurſa ſtuſchazej ſobotu 26. t. l. dop. w 11 hodź. w hoſcżenzu „Ke kurwjeſchcżi" w Budyſchinje na Driewowych wikach.

Sdubnjżu na pschejhadżowanje

pjatk 25. novembra 1927:

w Khróſcżizach (kupża ſeidu żo pſchip. w 1 hodź. we „Herbſkej gryſchcże") żnjawa;
w Njebjelcżizach (kupża ſeidu żo pop. w 10 hodź. w hoſcżenzu) poſtſchesa;
w Lejnje pola Kamjenza (kupża ſeidu żo pop. w 2 hodź. w hoſcżenzu) klawér;
w Bikopizach dop. w 10 hodź. na ſudniſtwe pliſchowe ſofa a wſchelake knihi.

Konkurs.

Konkurs żu wotewrili nad ſamożenjom wobſedżerja młyna a rataſtwa Roberta Fehrmanna we Wórzunje. Sſud je ſa ſarjadnika konkurſa knihowedo revizora Kurta Fiſchera w Budyſchinje pomjenował a 1. termiju na ſchtwórtk 22. dezembra 1927 dop. 3/12 hodź. a 2. na ſchtwórtk 12. januara 1928 dop. 1/12 hodź. na ſudniſtwe w Budyſchinje, ſtwa 141, ſwolak.

Konkurs żu wotewrili nad ſamożenjom firmy fabriki mjeżowych tworow Willy F. Staeckel łowy ſ wobm. ruk. w Budyſchinje. Sſud je prawniſka Dr. Schuſtera w Budyſchinje ſa ſarjadnika konkurſa pomjenował a 1. termiju na ſchtwórtk 22. dez pſchip. w 12 hodź. a 2. na ſchtwórtk 26. januara 1928 dop. w 11 hodź. do Budyſchina na ſudniſtwo, ſtwa 141, ſwolak.

Škrowe depeše.

Produktowe wiki w Barlinje dżenża dop. 3/11 hodź.: Dokelż je wukraj tuńſchi a ſyma popuſchczita, je płacżiſna pſchenicży a rożki ſeſklabjena. Tendenza: bjes wobrota.

Dop. 3/12 hodź.: Płacżiſna po zentnarju 5—10 pjenjezkow nijſcha.

Płačizny na Barlinskich produktowych wikach.

Zito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg, howak 100 kg. Płačizny po złotej hriwnje.

	23. 11.	22. 11.		23. 11.	22. 11.
Pšenica	244-247	243-246	buny	21-22,00	21-22,00
rožka	241-245	240-244	woka	22-24,00	22-24,00
nat. jačmjeń	220-264	220-263	módre lupiny	14-14,50	14-14,50
nas. jačmjeń	—	—	žolte lupiny	15-15,50	15-15,50
wows	204-213	203-213	zeradella	—	—
kukurica	205-207	202-204	raps. wosušk	17-18,00	17-17,60
pšenč muka	32-34,75	32-34,75	lany wosušk	22-23,0	22-22,80
rżana muka	33-34,50	32-34,50	pocn. melasa	—	—
pš. wotruby	15,00	15,00	bérnj. kruški	24,60	24,60
rżane „	15,00	15,00	syno, 60 kg	2,502-,90	2,60-3,00
raps	340-345	340-345	rżana słoma	1,03-1,33	1,00-1,80
lane symjo	—	—	pšenč. „	0,85-1,20	0,85-1,25
hróch	32-35,00	32-35,00	wowsna „	0,85-1,00	0,85-1,05
pjeluški	21-22,00	21-22,00	jačna „	0,85-1,00	0,85-1,05

Płačizny rżeznho skotu na Barlinskich skótnych wikach.

23. novembra 1927. Płačizny po centn. a zt. kriwnach.
Skótne drużiny a woznamjenjenje.

Woły: 264.

Polnomjasne, wukormjene, najwjetſeje rżeneje hódnoſcże hacż do 6 lét.	61—62
Młode mjasne, njewukormjene, ſtarſe wukormjene	55—58
Mjenje wukormjene młode, derje piecowane ſtarſe	50—55
Mjenje piecowane wšéch ſtarobow	40—46

Byki 387.

Polnomjasne, wurośćene, najwjetſeje rżeneje hódnoſcże	60—61
Polnomjasne, młodſe	55—57
Mjenje wukormjene młódſe a derje piecowane ſtarſe	51—53
Spatne	48—49

Jałojcy a kruwy: 735.

Polnomjasne, wukormjene kruwy najwjetſeje rżeneje hódnoſcże	48—50
Polnomjasne, wukormjene jałojcy najwjetſeje rżeneje hódnoſcże hacż do 7 lét	38—43
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite młódſe kruwy a jałojcy	26—28
Derje piecowane kruwy a mjenje piecowane jałojcy	23—24
Mjenje a ſpatnje piecowane	—

Ćelata: 2400.

Najlépje wukormjene (2. druż.)	62—63
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca (1.)	60—62
Spatne (4.)	57—62

Wowcy: 2800.

Młódše a ſtarše wukormjene (2. drużina)	63—67
Starše wukormjene (3.)	55—58
Mjenje wukormjene (Márzoschafe) (4.)	38—43

Swinje: 14 455.

Polnomjasne, wosebitych rasow a jich kżiżenjow, hacż do 1½ lét ſtare	67
Wukormjene	65—66
Mjenje	61—65
Spatne	56—61
Ranzy a kundrowy	54—58

— **Rosprawa policije.** Policija ſaja a ſkónczi pſchepoda 24-létneho dżéłaczerja ſ Khowowa (Glogau), kotrehoż paduſchtowa dla ſ lóżetſkim liſtom pytachu a 40-ſtnjcho ſchćikczyerja ſ Greifenberga dla paſowneho pſchekſtupjenja krajneje miejy. — Dale dyrbjeſche policija ſandżenu nóż w tżerjej hodźinje zunpanhaku pinczniżu, kotraż frontach Budyſchina ſydli a je tu dżéłała, dla wjanoſce wotwjeſcż. Wona leżſche ſyſne nje wopoſenà na Garbarſkej haży a każdże ſ wolanom a ſchkrżeczenjom nżany mér.

— **Powołanſke ſarabjenje a wobſtaranje wucżbnych mjeſtnow.** Starſchi, kotriż żebi ja wuſtwolenje powołanja ſwojich dżéżi darmotnu radu pſcheja, a tajsy, kotriż wucżobnitke mjeſtno pytaju, njech żo wobroczа na powołanſke ſarabjerinju a wobſtaranſnju wucżbnych mjeſtnow w Budyſchinje na Hrodowſkej haży 10, w Sseſmowni, telefon 2861 a 2868. Dżéłodawarja, kotriż maju próżdne wucżobnite mjeſtna, ſu proſcheni, ſo bychu je powołanſkej ſarabjerni dła wobſtaranja wucżobnikow a wucżobnizow wojſewili.

— **Saméranje pjsow w Lubijſkim hamſtkim hejtmanſtwje.** Dokelż żu pola jeneho pża, kiż je bjes knjeſa wokolobéhał a kotrehoż żu w Bejerczach morili, ſkażnjoſej ſpóſnali, bu hacż do 15. februara 1928 ſaméranje pjsow pſchikażane. Do ſamérańſkeho wokrjeſa ſłuſcheja ſcżehowarſke gmejny: Bejerezy, Kummwald, Dürrbennersdorf, Hobrachczizy, Njejnarowy je Stwéſchinom, Dażin, Wulka Swónoniza, Dażink ſ Kocżej, Mała Swónoniza, Kotmarjezy, Lubos, Lébwald, Lejn ſ Jawornikom, Niechań, Nowojaſzy-Spremberg, Delni Friedersdorf, Horni Friedersdorf, Hoſti Kummwald, Woleſchnjza, Wopaſej, Błożany, Schumbark, Holbin a Wuhanczizy-Kobilay.

S **Noweje Wży** pola Huſti. Pónđżelu wjeczor we Lähnerej ſtatoku 48létna Alnu Großmannowa rodż. Rudolſez ſ Wiſchheina wobwżnjenu namakachu. Wona bésche pſched nékhże ſchtwórcżétkom pola zemréteho kubleria Lähnera ſa hoſpoju była. Großmannowa bésche dła njeluhych ſwojonych wobſtejnoſcżow ſa hoſpoju ſchła. Jeje ſemrétky dżéłodawar bésche je po ſmjerczi ſchtwórcżéła dołho hydlenje, mſdu a khléb a małe herbſtwo wotkaſał. Nétkole, hdyż je żo ſchtwórcżéła po jeho ſmjerczi minyło, njemésesche wona żaneho méſtna a blíżſche dny dyrbjeſche żo k żwojomu mandżelſkemu wrócżeż, kotrehoż bésche wopuſchczika. To je po ſdaczu pſchicżina ſamomordarſtwa.

S **Wóßlinka.** Nascha wożada bésche dar doſtała — 400 hr. — wot żwójby, kotraż drje k naſchej wożadze njeſłuſcha, ale żo k nam dżerży, ſo mohła żo milina do naſcheje żyrkwje khażcż. Dalſche dobrowólne dary nam ſmóżnichu, tutón ſtutk nétko wuvjeſcż. S jednorej żwjatoſcżnoſcżu ſmy nowe wobſtwérjenje na pokutnym dniu wożadże pſchepodali, a wożadni wjeſełа ſo nétka rjaneho ſpótka. Nétko je kóżdemu móżno, pſchi wjeczornych Bożich błużbach, a też hewak na cżmowych dnjach ſo na ſpéwanju kérluſchow wobdżélicż. Wſchitkim, kiż żu pſches żwoju wopornjwoſcż pomhali, ſo mżaczkny wuvjeſcż, ſchtoż bésche dołho hiżom pſchecże wulkeho dżéła wożadny, błuſcha-wutrobny dżak. — Dale twari ſo też ſ dobrowólnymi darami ſtudżeń na pohrjebniſchczu, jene napraſnje, kotrež bésche jara muſne. Nétko nam pobrachnje jenoż hiſchcże 3 ſwón a nahladne piſchcżele. Nadżijomnje ſu też tute pſchecża w blížſchich létach dopjelnja.

S **Lubina** w Delnjej Lużizy. W Hlinizy w Bukowſkim wokrjeſu je żeli bobotu njeſnaty 19-létny mużikl wot żelejiſchkeho cżaſa hlowu wotſcż dak. So by policijſt ſlédżenje ſa jeho njenom poczéſił, je ſamomordaŕ pótnu kożu ſ khobuka wudrél.

S **Raclowa** pola Kulowa. Nowa natwarjena katolſka kapała, kotraż bu tu kermuſchu pohjwjeczena, cżaka hiſchcże na ſwón, kiż by ſ nutrnoſcżami wolał. Wożebitych pſchicżinowu dła pak njebésche móżno, ſo ſwón w prawnym cżaſu doſtachny. Kapała pak hiżom nétko ſ pobożnoſcżanu ſłuży.

S **Wojerez.** S pſchilężnoſcżu ſwojeho 30létneho towarſtwowego jubileja wuhotuje towarſtwo ſa płahowanje pjerſtnj we Wojerezach w Tżélerni wuſtajeńcu, kotraż budże wo tyjele wobſchérnikeho hacż dotalne wuſtajeńcu. Wuſtajenja je wot 26. hacż do 28. novembra t. l. wotewrjena.

S **Hródka.** Na wożeranſche ſwinjazy wiki běchu 585 proſtatow pſchiwjeſli, kotrež po 7—15 hr. pſchedawachu. Běhakow njebésche żanych na wikach. Wikowanje dżéżcże pontałku, ſo dżél proſtatow njepſchedaty ſtejo woſta.

S **Tſchanuzy** pola Khocżebuſa. Cżeſże njeboże ſta ſo w tudomnym Schöningez wuſtawnym łésu. Nékotſi Łużiſk dżéłaczerjo khójnu puſchczachu. Se ſyluym wétrom pak khójna pſcherucże padny, ſo żo dżéłaczerjej Biedrich Scholta wjaſk nutkowacż njemóżeſche. Khójna padże na njeho a jeje ſdoik ſmjerczu dżéłaczerjowu nohu na korjeń, kiż je ſemje tcżeſche. Sſobudżéłaczerjo wuſmwobodżichu ſnjeſboženeho. Na to donjeſechu jeho do Khocżebuſkeje ſhorownje. Noha je nuże kolena ſlamana a nimo toho ſyſnje ſmjeczena.

S **Rósborka.** Po krótkej khorośći je pónđżelu 21. novembra méſchczanoſta naſcheho méſta, knjes Julius Wenda wumrjeł. Se żwojeho żiwjenja, kiż bésche bohate na dżéle, dyrbjeſche hiżom nétko w 62. lécże wotenéć. Wot 1. junija 1911 ſtojeſche knjes méſchczanoſta Wenda na cżele naſcheho méſta a je żebi łubosć zyłeho wobydlerſtwa dobył. Méſto ſłubi ſ nim wjednika, kiż je żwojim zyku móż k jeho lépſchemu wenował.

Z Łużicy.

* S **Gersdorfa** pola Połcżnjza. Njedżelu popołdnju wokoło 2 hodź. je żebi bantowy ſkład Korla Herman Näumann we żwojim bydlenju w Gersdorfie ſ wobwżnjenjom żiwjenje wſał. Pſchicżina ſamomordarſtwa je pjerża mandżelſka ſwada była.

S **Mjaſeńzu.** Sſobotu pſchipołdnju dohlada ſo jedyn tudomny wobydlér, ſo bésche jemu pſchipoknju ſ jeha pjenjezneje móſchnje, kotraż w thamorje wó ſtwje leżeſche, nékhżo néſchto tradnyk. Pabuch móżeſche jenoż wikowat być, kiż bésche tam pſched thwilku pobył. Hijo woſkoło 1 hodźin tudomna policija pabucha, 44létneho dżéłaczerja ſ Noweho Gersdorfa, wuſłédżi a ſaſa. Wón

— **Rosprawa policije.** Policija ſaja a ſkónczi pſchepoda 24-létneho dżéłaczerja ſ Khowowa (Glogau), kotrehoż paduſchtowa dla ſ lóżetſkim liſtom pytachu a 40-ſtnjcho ſchćikczyerja ſ Greifenberga dla paſowneho pſchekſtupjenja krajneje miejy. — Dale dyrbjeſche policija ſandżenu nóż w tżerjej hodźinje zunpanhaku pinczniżu, kotraż frontach Budyſchina ſydli a je tu dżéłała, dla wjanoſce wotwjeſcż. Wona leżſche ſyſne nje wopoſenà na Garbarſkej haży a każdże ſ wolanom a ſchkrżeczenjom nżany mér.

— **Powołanſke ſarabjenje a wobſtaranje wucżbnych mjeſtnow.** Starſchi, kotriż żebi ja wuſtwolenje powołanja ſwojich dżéżi darmotnu radu pſcheja, a tajsy, kotriż wucżobnitke mjeſtno pytaju, njech żo wobroczа na powołanſke ſarabjerinju a wobſtaranſnju wucżbnych mjeſtnow w Budyſchinje na Hrodowſkej haży 10, w Sseſmowni, telefon 2861 a 2868. Dżéłodawarja, kotriż maju próżdne wucżobnite mjeſtna, ſu proſcheni, ſo bychu je powołanſkej ſarabjerni dła wobſtaranja wucżobnikow a wucżobnizow wojſewili.

— **Saméranje pjsow w Lubijſkim hamſtkim hejtmanſtwje.** Dokelż żu pola jeneho pża, kiż je bjes knjeſa wokolobéhał a kotrehoż żu w Bejerczach morili, ſkażnjoſej ſpóſnali, bu hacż do 15. februara 1928 ſaméranje pjsow pſchikażane. Do ſamérańſkeho wokrjeſa ſłuſcheja ſcżehowarſke gmejny: Bejerezy, Kummwald, Dürrbennersdorf, Hobrachczizy, Njejnarowy je Stwéſchinom, Dażin, Wulka Swónoniza, Dażink ſ Kocżej, Mała Swónoniza, Kotmarjezy, Lubos, Lébwald, Lejn ſ Jawornikom, Niechań, Nowojaſzy-Spremberg, Delni Friedersdorf, Horni Friedersdorf, Hoſti Kummwald, Woleſchnjza, Wopaſej, Błożany, Schumbark, Holbin a Wuhanczizy-Kobilay.

S **Noweje Wży** pola Huſti. Pónđżelu wjeczor we Lähnerej ſtatoku 48létna Alnu Großmannowa rodż. Rudolſez ſ Wiſchheina wobwżnjenu namakachu. Wona bésche pſched nékhże ſchtwórcżétkom pola zemréteho kubleria Lähnera ſa hoſpoju była. Großmannowa bésche dła njeluhych ſwojonych wobſtejnoſcżow ſa hoſpoju ſchła. Jeje ſemrétky dżéłodawar bésche je po ſmjerczi ſchtwórcżéła dołho hydlenje, mſdu a khléb a małe herbſtwo wotkaſał. Nétkole, hdyż je żo ſchtwórcżéła po jeho ſmjerczi minyło, njemésesche wona żaneho méſtna a blíżſche dny dyrbjeſche żo k żwojomu mandżelſkemu wrócżeż, kotrehoż bésche wopuſchczika. To je po ſdaczu pſchicżina ſamomordarſtwa.

S **Wóßlinka.** Nascha wożada bésche dar doſtała — 400 hr. — wot żwójby, kotraż drje k naſchej wożadze njeſłuſcha, ale żo k nam dżerży, ſo mohła żo milina do naſcheje żyrkwje khażcż. Dalſche dobrowólne dary nam ſmóżnichu, tutón ſtutk nétko wuvjeſcż. S jednorej żwjatoſcżnoſcżu ſmy nowe wobſtwérjenje na pokutnym dniu wożadże pſchepodali, a wożadni wjeſełа ſo nétka rjaneho ſpótka. Nétko je kóżdemu móżno, pſchi wjeczornych Bożich błużbach, a też hewak na cżmowych dnjach ſo na ſpéwanju kérluſchow wobdżélicż. Wſchitkim, kiż żu pſches żwoju wopornjwoſcż pomhali, ſo mżaczkny wuvjeſcż, ſchtoż bésche dołho hiżom pſchecże wulkeho dżéła wożadny, błuſcha-wutrobny dżak. — Dale twari ſo też ſ dobrowólnymi darami ſtudżeń na pohrjebniſchczu, jene napraſnje, kotrež bésche jara muſne. Nétko nam pobrachnje jenoż hiſchcże 3 ſwón a nahladne piſchcżele. Nadżijomnje ſu też tute pſchecża w blížſchich létach dopjelnja.

S **Lubina** w Delnjej Lużizy. W Hlinizy w Bukowſkim wokrjeſu je żebi bobotu njeſnaty 19-létny mużikl wot żelejiſchkeho cżaſa hlowu wotſcż dak. So by policijſt ſlédżenje ſa jeho njenom poczéſił, je ſamomordaŕ pótnu kożu ſ khobuka wudrél.

S **Raclowa** pola Kulowa. Nowa natwarjena katolſka kapała, kotraż bu tu kermuſchu pohjwjeczena, cżaka hiſchcże na ſwón, kiż by ſ nutrnoſcżami wolał. Wożebitych pſchicżinowu dła pak njebésche móżno, ſo ſwón w prawnym cżaſu doſtachny. Kapała pak hiżom nétko ſ pobożnoſcżanu ſłuży.

S **Wojerez.** S pſchilężnoſcżu ſwojeho 30létneho towarſtwowego jubileja wuhotuje towarſtwo ſa płahowanje pjerſtnj we Wojerezach w Tżélerni wuſtajeńcu, kotraż budże wo tyjele wobſchérnikeho hacż dotalne wuſtajeńcu. Wuſtajenja je wot 26. hacż do 28. novembra t. l. wotewrjena.

S **Hródka.** Na wożeranſche ſwinjazy wiki běchu 585 proſtatow pſchiwjeſli, kotrež po 7—15 hr. pſchedawachu. Běhakow njebésche żanych na wikach. Wikowanje dżéżcże pontałku, ſo dżél proſtatow njepſchedaty ſtejo woſta.

S **Tſchanuzy** pola Khocżebuſa. Cżeſże njeboże ſta ſo w tudomnym Schöningez wuſtawnym łésu. Nékotſi Łużiſk dżéłaczerjo khójnu puſchczachu. Se ſyluym wétrom pak khójna pſcherucże padny, ſo żo dżéłaczerjej Biedrich Scholta wjaſk nutkowacż njemóżeſche. Khójna padże na njeho a jeje ſdoik ſmjerczu dżéłaczerjowu nohu na korjeń, kiż je ſemje tcżeſche. Sſobudżéłaczerjo wuſmwobodżichu ſnjeſboženeho. Na to donjeſechu jeho do Khocżebuſkeje ſhorownje. Noha je nuże kolena ſlamana a nimo toho ſyſnje ſmjeczena.

S **Rósborka.** Po krótkej khorośći je pónđżelu 21. novembra méſchczanoſta naſcheho méſta, knjes Julius Wenda wumrjeł. Se żwojeho żiwjenja, kiż bésche bohate na dżéle, dyrbjeſche hiżom nétko w 62. lécże wotenéć. Wot 1. junija 1911 ſtojeſche knjes méſchczanoſta Wenda na cżele naſcheho méſta a je żebi łubosć zyłeho wobydlerſtwa dobył. Méſto ſłubi ſ nim wjednika, kiż je żwojim zyku móż k jeho lépſchemu wenował.

Z Łużicy.

* S **Gersdorfa** pola Połcżnjza. Njedżelu popołdnju wokoło 2 hodź. je żebi bantowy ſkład Korla Herman Näumann we żwojim bydlenju w Gersdorfie ſ wobwżnjenjom żiwjenje wſał. Pſchicżina ſamomordarſtwa je pjerża mandżelſka ſwada była.

S **Mjaſeńzu.** Sſobotu pſchipołdnju dohlada ſo jedyn tudomny wobydlér, ſo bésche jemu pſchipoknju ſ jeha pjenjezneje móſchnje, kotraż w thamorje wó ſtwje leżeſche, nékhżo néſchto tradnyk. Pabuch móżeſche jenoż wikowat być, kiż bésche tam pſched thwilku pobył. Hijo woſkoło 1 hodźin tudomna policija pabucha, 44létneho dżéłaczerja ſ Noweho Gersdorfa, wuſłédżi a ſaſa. Wón

jes prawa ſ tworami wokoło ſhodjesche. Paduschſtwo wón też pſchidze. Na to dowjesechu jeho do hamtſkeho ſudniſtſeho jastwa w Wiſkopizach.

* Se Serjenja pola Kinsbórka. Njedźelu wjeczor 3/412 hodź. wuhrri w ſtarſchim domſtim, kotrejž hoſpodarjej ſlužeſchesche a w kotrymž Mihrej ſwójba bydleſchi, ſchkoby woheń. Kako wohnjowe wobory na pomoz pſchiſtwatachu, njebéſche hižom wjazy wjele k wukhowanju. Se ſylnym wětrom ſo ſtare hrjady atd. ſpěſchnje palachu. Domiſe ſo wſe wotpali, dźeſ brožnje mózachu pak wukhowacź. Woheń je wjeczu w drjewje naſtał, kiž běſche ſa khachlemi ſkladene. Kako měſiczek bydlenja w tutym domoj pſchinidze, horni dźeſ twarjenja hižom po zyłym w płomjenjach ſtejeſche. Wón mózeſche hiſchcze ruczże ſwoju ſwójbu wuhudźeź. Pomozni ſuſodja wſchu dźeź, kiž buchu ſ hłubokeho ſpanja ſtorhnjene, do ſwojich domow.

* S **Reichenawa** pola Kinsbórka. (W cźežkich myſlach do wody ſtocźił.) Dźelacźeź Reichenawſkeho ryczeźkubła pytnu plawaze we wodze Potcźniſzy cźełko. Hdyž da wyſchnoſci morwecu ſ wody wuczahnycź, ſo wutpokaſa, ſo je to nehdże ſchtyrjecźi lět ſtary dróhowy Ernſt Kuhn wottud. Wón bě ſo hižo ſ wutory ſhubił, a njeje wutpałe, ſo je to ſamomórſtwo ſpytał. Morwy njebě ženjeny a je najſtaršcho ſyna, kiž wot ſwojeje ſtarſchiny dźěła.

Wusudźenja.

§ Lawniſti ſud. Nadpad na Ebertowy dub w Schillerowych wulkhodźowniſchczkach w Budyſchinje, kiž běſche ſo 29. ſeptembra 1927 na ranje ſtał, pſchinidźe ſandźenu pónđelu pſched Budyſkim lawniſkim ſudom k jednaniu. Samolwiecź měſeſchtaj ſo 27-létny wjednik mſdowych knihow Willy Handrik a 18-létny Waltaŕ Wjazka ſ Budyſchina. Jednanje ſtónczi ſo ſ tym, ſo Handrik 250 hr. a Wjazka 150 hr. pjenjeżneho khłoſtanja dóſta.

Najnowiše z cyłeho ſwěta.

— **Schtrowa powječź wo wjedrje ſa jutſiſchi pjatk:** Mile, ſkerje macźate, też w Jendźelſkej.

*

W Dobrje pola Stołpna je ſo brózeń kublerja Lorenza wotpałiła. Wobhedźerja ju ſ podhładom, ſo je ſwoheń ſaložił, ſajeli, tola ſako puſchezili, hdyž bě ſo ſwuſnał.

*

Po ſchkrowej powječźi ſ Horiz na Azorſkich kupach je němſke létadło D 1230 dwójzy pſchi pſchihódnym wětrje a mérnym morju ſpytało, ſo do powětra puſcheźiź. Létadło pak njeje mohło wyſoko ſaleźeź.

*

Dla wobſchudźenſtwa ſe ſpritom w kłóſchtriſej paleźni w Mariakronje, ſ cźimž je ſo ſtat wo nehdże 20 milijonow ſchekow, je lawniſti ſud w Mainzu fabrikanta Daniela Nordlinga k 14 měſazam jaſtwa a k 20 milijonam hr. pjenjeżneho khłoſtanja, khežerja Pétra Mirtha k 8 měſazam jaſtwa a k 20 milijonam hr. pjenjeżneho khłoſtanja, pſchekupza Grotzingera a pinzarja Rottmanna kóżdeho k 2 měſazomaj jaſtwa a k 5 milijonam hr. pjenjeżneho khłoſtanja ſajudźił.

*

Jena pſchedawarka w Konſtanzu je 8 milijonow holandſkich ſchéżnakow (nehdże 13 milijonow hriwnow) po pſchiwuſnym herbowała, kotrejž je pſched nehdże 40 létami w hollandſkej Indiſkej wulke ſamoženje ſawoſtajiwſchi wumrjeł.

*

Wětrj a deſchczowe wjedro w Schpaniſkej knježi. We Sevilli je wětr tſchu jeneho doma wotkrył, pſchi cźimž ju ſo wobydleŕ, jeho žona a ſyn ſaraſnyli.

*

W Schanſkiſej provinzy w Chinje ſu wojazy němſkeho katoliſkeho miſionara, patera Hermenegilda ſtónzowali a miſionſke twarjenje wurubili.

Swójbne powesce.

Semrěli: Ernestina ſwud. Wolfowa rodź. Rodźez we Budyſchinje, 71 lět. — Pawoł Marſch w Budyſchinje, 53 lět. — Pawoł Michael w Hamorach, 65 lět.

Towarſtwowski powěſtnik.

Drježdźany. Kat. tow. „Jednota“ wobdźěli ſo njedźelu prěnjeho adventa, 27. nov., rano we 8 hodź. w kapali w Taſchenberg-Palais, na Taſchenberg 3, pſch Božej mši ze ſerbſkim prědowanjom. Spowědź je wot 7 hodź. Wo bohate wobdźělenje prosy

předsydstwo.

Njebjelčicy. „Sokoł“ zwučuje kóżdy pjatk wjeczor we 8 hodź.

Radwoŕ. „Jedn. Sokoł“ změje jutře pjatk wjeczor 1/2 8 hodź. zwučowanje. Po tym je wubjerkowe poſedźenje. — Njedźelu, 4. decembra, pop. 1/24 hodź. mamy generalnu zhromadźiznu. Porjad: Rozprawa, nowowólby, wšelizny. Kóżdy ſobuſtaw ma ſo na njej wobdźělić. Hoſco ſu nam lubje witani. Star.

Radwoŕ. Prjedawſi „lokalny zlětowy wubjerk“ zmjeje přich. njedźelu (27. 11.) pop. w 3 hodź. w „Jandźelu“ hišče jenu ważnu zhromadźiznu. Kóżde towarſtwo ma cyle wěſce zaſtupjene być!

J. Guda, zaſtupnik „Domowiny“.

Rakołdy. „Jedn. Sokoł“ zwučuje kóżdy ſtwórtk wjeczor z dypkom we 8 hodź.

Worklecy. Pančanska „Sokolska jednota“ zmjeje prich. ſobotu wjeczor 1/2 8 h. zwučowanje. Přihotujemy ſo na ſwjedźeń. Načolnik.

Hłowny redaktor a zamolwity za politiku Marko Smoleŕ w Budyſchinje. — Za lokalny dźeł a feuilleton: A. Dučman w Budyſchinje. — Za hoſpodarſki dźeł: Arnošt Bart w Brězyncy. — Za nawěſtki: O. Janak w Budyſchinje.

Čehodla kupiće **šijace mašiny** pola **pučowacych**
? ? ?
• Šijace mašiny •
njejsu z cyła tak drohe. Čehodla płaćiće 50—60 pj. wjacy? Šijace mašiny dyrbiće **pola mje** kupować! Předawam jenož prěnjorjadne fabrikaty po jara tanich płaćiznach. **Rukuju też kóżdy čas!** Podawam też wšudźom darmo do domu. Podźělne płacenje dowolene
J. Schiebak w Budyšinje
Žane klamy na Mužakowskej drózy 4 Wuporjedźerja.

„K woprawnemu“
(„Zum Echten“)
w Budyšinje znapŕ. dźiwadła
Telefon 2515
Toči wosebite Weihenſtefanſke łahke kuchina ◆ Rjane towarſtw. jstwy
Herman Wićaz (Lehmann)

Trjebane a nowe
meble
kaž też **wuhotowanje jstwow** poruča tunjo
Ernst Stelzig, na Hrodowskej hasy 41
Podźělnje płaćić dowolam

Klankace wozyčki
najnowše wuwjedźenje
w najrjeńšich barbach
a wosebje tunje
Paul Böger
w Budyšinje na Sulskej hasy 5

Karmelitarski duch
nimoměry čuwy změrowacy srědk při bolosćach čuwow, pře hłowubolenje, podkłóče a drjenje.
Baldrianowe wina
wupruhowany srědk w skhorjenju čuwoweho ſyſtema. Nałožuje ſo z najlěpšim wuſpěchom pře nerwoznoſć, bjezſparnoſć, rozhorjenje a žołdkowe widliša.
Hiefongska eſſenca
ludowy srědk k posylnjenju žołdka, čuwow, přetłaca. Jenož prawe a woprawdźite dóſtać
w Hrodowskej haptycy w Budyšinje.

Gardiny
přikrywy ◆ dźěcace šaty
W. Köhler w Budyšinje
na Hłownem torhošću 9.

2 motorſkej kole
bjez dawkowcha a wjedźenſkeho wopiſma, hotowej k jězdźenju, za 150.— a 200.— hr. předawa **Max Seifert,** na Kamj. hasy 29

Tworykupowace towarſtwo w Budyšinje
zap. druž. z wobm. ruk.
Hač do pjatka 25. novembra 1927
změjemy w **žurlomaj hotela Krony**
w Budyšinje na Kamjentnej hasy
wulku wustajeńcu
wudźěłkow ze swojich dźěłarnjow
wulko-nakupowańskeho towarſtwa
němſkich konſumſkich tow. z w. r. w Hamburku
Wotewrjenje wuſtajeńcy wutoru 22. nov. pop. w 17 hodź., ſrjedu 23. a ſtwórtk 24. novembra pop. w 17 hodź.
předwjedźenja filmow za njeſobuſtawow
Zaſtup darmo! Zaſtup darmo!
Dźěći bjez přewoda doroſćenych nimaja přiſtup.
Wuſtajeńca je wotewrjena wot ſrjedy hač do pjatka, wot 10 hač 19 hodź.
Wo bohaty wopyt proſy **předſtejićerſtwo**

Što praji Schlitz?
25. novembra
Dźeń, na kotrymž ſo liča nahromadźenych wotrězkow (Gutscheine) z wěſtym napiſmom wotpoſćele na
Moritza Schmidta
w Budyšinje, na Kěžorſkej hasy 11. Rozdźělenje prěmjow.

Składnoſtna kupʼ!
Muž. a žonj. kolo
dobr. znamki, ze ſwěcu a plumpu z ruk. nowe, za hotowy pjenjez wobej za 130.— hr. předawa **Max Seifert,** na Kamj. hasy 29

Nowočaſne
mantle a wobleki
za žony a dźěći
wulki wubjerk
tunje płaćizny
W. Hädker
w Budyšinje
na Žitnej hasy 7

Muž. kolo luksuſowe wuhot., kaž nowe, hišće z rukowanjom, za 60.—hr. **Max Seifert,** na Kamj. hasy 29

Přez 150
časnikow do jstwow a kuchanjow
za kóždu kuchnju a jstwu hodźace
F. A. Lenke w Budyšinje
na Hošic hasy 25 Telefon 3929
Die Qualitätsmarke

Wy dyrbiće moje Homocord-Elektro-aparaty słyšeć
Na cyle nowe principije twarjene zynki. Krasna wótroſć zynkow, kriſtalčiſte a jaſne
J. Schiebak w Budyšinje
na Mužakowskej drózy 4 :: Telefon 3875
Žana klamy. Tohodla ſebi pójće wobhlad. Po přeču położenje při płacenju. Wuporjedźerja z rukowanjom

Štó ſluſa tym z rědka namakacym wěcy-wuſtojnym **tobaka** za před. w małym
? ? ?
Hennig w Budyšinje na Žitnej hasy 12
Dale kupujeće Wy pola wěcywuſtojneho, kotryž jenož najl. cigary, tobaki najl. kajkoačow a cigarety prěnich firmow předawa.
Wosebite čiſte přemórſke rjepiki punt 50 pj.

Słódke twory
wšěch druhich kupujeće přeco čerſtwe z tunjo. Na přikład:
placki 1/4 pt. 15 pj.
kokoſowe hruški „ 16 „
keksy „ 20 „
pralíny „ 20 „
likarowe buny „ 23 „
ſmjetanowe placki „ 23 „
polnomlóčne a polnomlóčne worj. ſokoladu, tafla 35 pj.
mjed. poprjancy, pak 60 wot
5 hač 75 pj.
deſſert, 1/4 pt. wot 25 hač 60 pj.
figury, darjeńki za kóždu ſkładnoſć hodźaca a wjacy druhe dóſtanjeće we
Küri-předawarnjach
w Kamjencu, na Bismarck. dr. 4 a w Połonicy, Neumarkt 4.
Čiſće też pospyt z naſimi pal. kofejemi, 1/4 pt. jenož wot 60 pj

Rybjacy wolij
za ſkót (Viehlebertran) z rukowanjom prawy
Winter Mierſchecbratr. nasl. na Žitnych wikach 30

Poslešćo z ruk. nowe, nimoměry tunje, podźělne płacenje dowolene
Max Seifert, na Kamj. hasy 29

Kože wšěch druhich kupuja po najw. płaćiznach a **tŕjewa** předawaja
Kießling & Erdenberger
na Zwonkn. Lawsk. hasy 64 III.
Sobotu w „Pot měsacu“.

Gramofon, bjez lika, 28.— hr. podźělne płacenje dowolene
Max Seifert, na Kamj. hasy 29

Sylne prosata
su na předań w Sešowje čo. 4

2 běhakaj
staj na předań w Radworju čo. 25

Meble kupujeće derje a tunjo pola **Büttnera** w Budyšinje Königswall 3

Pytam k 1. januarej 1928 wjele holcow za dom, na pola a do hróźdźow, poſhonćow a wotročkow
Přistajerka Görlichowa
w Budyšinje, Tuchmacherstr. 3
Telefon 3837.

Transmisije
kóždeje druziny
wolije, benzin atd.
podawa ze ſkłada
Carl Gast
w Budyšinje
na Drjewowych wikach čo. 27

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

S. N. płaća měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 16 Kč. Kóžde 6o. płaći 10 zł. pj. Wudawa a dźěći Smolerjec knihićišćernja, zap. dr. z w. rnk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěsćki, kiž maja so had do 9 hodź. dop, wotedaś, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobdźěłaje so stajace nawěsćki a tabele so wyše wobiłdźeja. Za reklamowy u u rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. u u

Čisło (Nr.) 274 — Budyšin — Pjatk, 25. novembra 1927 — Bautzen — Lětnik 86

Němski sejm

Pśichi prěnim wuraźenju wo **němsko-južnoslowjanskim wikowańśim a łóźnišćinu śrěcznju** socialdemokratka **Senderowa** pśeśiwo tomu protestowaśe, so by wikowańske śrěcznje k powyšenym zlowu na zyrobu wušśe. W južnoslowjanskim śrěcznju by zo jano industrijowy maśi na 5 hriwnow powyški. S tym by jenož wojowanje fabrikow běrnaceho šchroba (schterki) pśeśeźiwo konkurrency fabrikow maśizowego šchroba śpěchuje na škodu zyrobnych pokow, kótrež žur na maśizowy šchrob pokazane. Zjawnosć sa dźeśi a khorych so f tym pódpri. Wobzeźe kostowizne pśichi tymle postupanju f lěpšenju maleje liśbu fabrikow běrnaceho šchroba, so je němšći sejmowy minister Schiele pśichi Scholtenskej akcijowej fabriky za běrnaty šchrob wobdźělenu. Hdyž minister Schiele rozsćerja, so Scholtenska fabrika swjetsku maśi pśihodźenje, so f tym jasnje měnjenje do bluda wjedźe. Nadźiwa praji, so je wěsćene, so je Scholtenska fabrika jeno minister Schiele kupschala a so podpśisno do akcijoweho towarstwa pśeźewrila. Schiele wulki dźěl akcijow wobchodźi. Jeho wobchodźenśišwo akcijow by so wo **šchtwórćinu** wothódnosćiło, hdy by Scholtenska fabrika jenož maśi pśihodźetkowka. Hdyma hdy jo so wobzebinske sasimy f politiku tak swjasake daś tu. Hižo pśichi jenym sapóśtanju bychmy to wotpokasali, pśichi ministrje so to njechcedźi snjesć.

Němšći **jeźiwjeśiśi minister Schiele** njepśejśesche, so je jemu šchrobowa fabrika w Schollesne šlušchała, kótraž je 1920 do wobdźeźenstwa Scholtenskeje akcijoweje fabriki pśeśechła. Scholtenska fabrika je pśedy jenož běrnaty šchrob pśechodźała, je pak hižo wot rětownych lět w kwesći šlownej fabrizy w Braniborje k dźěłanju maśizowego šchroba pśeśechła. Hdy bych chcył śiwojim wobzebinśim sajimam słužiś, budźich dyrbjał na wopak dźěłanje maśizowego šchroba sastupowaś. Hdyž so mi finanzne wobdźěłenje pśichi jenej fabrizy porońuje, njeby žmeł jenje žadyn **robustaw ratařśich družstwow** je śeźiwjeśiśim ministrom byś. Na maśi je so jano powyšchiło, so by ko pśiwoźowanje běrnow pśiśed maśizowej konkurrenzu šchitało.

Kommunist **Hörnle** so porokam socialdemokratiśeje rěcznizy pśichśiwnje a měnjeśe, so je tu wotkryta korupźija śnamjo kóždeho kapitalistiśeho knjeźerstwa.

Vorrmann f hospodarśkeho sjednoćenstwa teho runja powyšenje maśizowego zła sapódpśe. Sa pśichśiwowanje wschelakeje zyrobu njehodźi so maśizowy šchrob f běrnatym šchrobom narunaś. Szyła so njedyrbjał rozsćel mjes pizowańskim a industrijowym maśizom cźiniś.

Socialdemokratka **Senderowa** ministrej wotmolwi, so je wón jejne poroki f hłownego dźěła potwjerdźił. Wěrno je, so fabrika, pśichi kótrejž je wón wobzebinszy wobdźěleny, we hłownym dźělu běrnaty šchrob dźěła.

Němšco-južnoslowjanske wikowańske śrěcznje so na to wikowańsko-politiśnemu mubjerkej pśichipokaso.

Němšći ześm so pśiedy junija njerospušćeju.

W pośledniem pośedźenju němšćich ministrow su so wo tym rozsćeźeli, w kajkim cźasu by najpśichódniśo było, němšći ześm rospušćeźiś. Ministrowje su dojednali, so by so dyrbjała jako najzažišća termija junij postajiś. Wólba by dyrbjała króśo pśied sapoczatkom zinjow byś.

S dźěła wusamknjenych zigarnikow chcedźa podpjeraś.

Powšichtkowny němšći swójśi dźěłaceršćich towarstwow je so frjedu f wusamknjenym zigarnikom f dźěła saběrak. Wobsamknuu so, wot wšěch robustatnow pśichśiwnjenych dźěłaceršćich organizacijow dawk sběraś, kótryž byrbi kóždy tydźeń na hłowu 10 pjenježnych wuezinicś. S wumoženom tejele sbérki dyrbja so f dźěła wusamknjenki zigarnizy podpjeraś.

Pólśke wuśudy dla śpionaže Němcow so powaźile.

Pśichi němśko-pólśkim jednanju wo nakhwilnym wikowańskim śrěcznju je so po śdaću teź położenje Němcow w pólśej Hornjej Schlesyskej respominało. W świnu f tym je wyšeršći z 15ti hnd we Warschawje wuśudy Katowiśeho wokrejźnego hnda pśeśeźiwo **dźeźacej robustatnam němśkeho ludowego śwjasta za Hornju Schlesysku powaźili** a prozeźy k nowemu jednanju pśedawšnej instancy pśikazali.

W prěnjej instancy su, kaž je znate, schulskeho radźićela Dudka dla pśeśeradźenja wojeršćich potajnoseźow k zaśtwu na poldra léta a 9 druhich muzow a jony k zatwje na 1mjerdźišnje wot 6 mjeźazow hacź do 2 létow zaśudźili.

Ministerski prezident Bratianu wumrěł.

Źyła njewočakana f Rumunskeje powěsć, wo wumrjeću ministerskeho pśedsedy **Joana Bratiana** pśichódźe. Bratianu bě na šahorjenje zaśoh ćhorił. Lěkarjo njeměrjachu f wopśódku khorosć za fraśchnu. Napśeśeźo jich měnjenju bě wutworu operazija muśna. Pśichi tym je so thorennu krej sajedośćała, k cźemuž so cźeźała šadurschtosć pśichiba. Hdyž thorennu šadurschenje hrožeśe, jeho ministerski kollega, lékař dr. Angelescu muśnu operazija wuwjedźe, tola tej šarśišanjeje do dyšnizy khorego śmjerśi njewukhowa, dokeľž so šaśadźena volka f jéśijenjom satyka. Hdyž thorenho krej pśśepytachu a w njej streptokokli namakachu, so wšchitzy Bukarešći wuśnamni chirurgojo k thorokoľu zawołachu, kótříž so wuradźenju prajachu, so njeje žaneje nadźije na šatkowanje žiwjenja. Pośledenje wuradźenje lékarjow wo połnozy k pólnacu dóńdźe, so budźe Bratianu lékma hišćeze do ranja žiwy. Pśichi thorokoľu so šwidowjena kralowa Marja, prynzesa Helena, šobustawy regentšwoweje rady a wšchitzy ministrojo šhromadźichu. Rano ¾7 hodźin Bratianu wudycha.

Joan Bratianu je šarobu 63 lét dośpił. Ssmjerej je jeho w cźašu pśichekhwatała, hdyž je so Rumunśka Na trónšteho naśśednišwa do njeměra dała. Kaž je znate, je so nětkuždyšnji kronprynz Karol dla swójich lubkowańskich dyrdomdejow tróna wotrjekł. Po njedawnym wumrjeću swojeho nana, kralа Ferdinanda, bě pak so pśeśeźiwnikam nětežišćeho knjeźerstwa narěčeć dał, so do Rumunskeje wróćiś a so tróna smjezowaś, hacź wunje bě so jeho dwójśiny synt Michał sa krała wuwołał. Ministerski prezident Joan Bratianu Karolowemu wotmyślenju f rasnoseju napśeśeźo stupi. Jeho pśichiwobarjowje w šejmje poraśwjschi wón prynzej Karolej šnjemóžni, so do Rumunskeje wróćiś. Teź po Bratianowym wumrjeću mima prynz Karol žanych wuhladow na trón.

Joan Bratianu so na knjeźenje wustejesche. Tule khmanosć bě po śwojim nanje jenakho mjena namrěł. Stary Joan Bratianu bě prawa ruka semrjeteho krała Carola. Sa cźaš, so bě Carol na trón stupił, je wón móg a nahladnosć Rumunskeje pśichiporił. Wón da rumunskemu wójšku w rusko-turkowśej wójnje Rušam pśched Plewnu na pomoz pśichiść, wuwoła njewotwisnjosć Rumunskeje wot turkowskeho knjeźstwa a dozpi, so europiśke mocy 1881 Rumunsku jako kraleśtwo pśichpóšnachu. Se jeho naśśednikom bě jeho bratr Demeter Bratianu. Dokeľž bě žeby w běhu lětow teź jeho žywy Joan wušnamne politiśke stejiśćeźo wubědźił, a teź jeho druhi žywy Ventilla samožinu politišku rolu hrajeśe, mějachu Bratianojo léta dołho šmły wuliw na politiśke a hospodarśke rozwiśe. Rumunśkeje. Wobzobinske pocźahi mjes šobustawami kralowskeje šwójby f Bratianez šwójśbje buchu wobzeźe wušśe, hdyž bě Ferdinand na trón stupił.

Pśichi wudyrjenju šwětowneje wójny Bratianu njedźiwajsy śrěcznja f Němśej a Awstriśkej wošejwi, so Rumunska neutralna woštaje. Hdyž bě kral Carol wumrjeł 27. augusta 1916 po Bratianowym naśtorku Rumunska do wójny na stronje ententy sastupi. Po wojeśtim poraźenju šdaśe so Bratianowa politika wopaźna byeź, tola pózdna nafawna Rita 1918 jemu k njenadźitemu wušpěchej dopomha. Ssydomhórśta, dźeł Banata, Bukowina a Beśarabiska so za Rumunsku dobnchu.

*

Po wumrjeću Joana Bratiana je ministerski kabinett hnydom wrócźo stupił. Regentšwowa rada je finanznemu ministrej Ventilli Bratianej porućiła, nowe knjeźerstwo wutworiś, kótrejž je jenak šejtajene kaž dotalne knjeźerstwo. Ministrojo pu hižo pśichśiwnje složili. Nadźija Karolowych pśchiwiśowarjow na staty pśchewrót so f cźešće dopjelni.

Nowe knjeźerstwo móże so w šejmje na wulku wjetśhinu sepjeraś. Tohodla so šda njemóżne byeź, so by so porjad a měr po wumrjeću Joana Bratiana kśył.

Ventilla Bratianu f opposiziju jedna.

Narodna rataŕśka strona śwoje šobustawy namolnja so bychu śmérom wostałe a so f so njebychu dale se zanym wuzadanjom k demonstrazijam storhnuśe. Wjednik narodneje rataŕśkeje stronu, Julius Maniu, je nekotre rozrěcznja f ministerskim pśchedsydu Ventillu Bratianom měł. Wo wopśiśeczu tychle rozrěcznjow so njeśeźi.

Zwonkowna politika Južnoslowjanskeje.

Po rosklożenju ministra Marinkowića w skupśchtinje wo zwonkownej politiźy Južnoslowjanskeje jako prěni rěcznik Sswetosar Pribiczewić na podawli w Italskej pokasa. Nětcźišchu italśki knjeźerstwowu politiku rospominajo praji, so je italśke knjeźerstwo njesprawne, dokeľž wyschnosće fazistiśke demonstrazije, pśeśeźiwo Južnoslowjanskej namérjene, podpjerajo. My Južnoslowjanjo budźemy dale měr šachowaś, so by by so fazistiśkim wuzadanjam tónz cźiniło. Smy dosć śhlni, so bychmy dostojnosć swojeho stata wobarnowali. Srěcznje f Franzowskej dyrbi so jako dobra wěź powitaś. Na pśeśeźelne słyši f Madźarskej budźe so hakle potom pomyślić móz, hdyž bu Madźarska demokratiśki stat śejni. Wobzeźe njepśijomny sacźišćaś je wyšknjenje fondźiko, f kotrymž je so w Madźarskej wobśamknjenje italśko-madźarskeho pśeśeźelstwowego srěcznja wošejwiśko. Pribiczewicz źebi žadaśe, so by so pucźowanje dr. Koroschza, wjednika śhlowinzskeje ludoweje stronu, wuzpěśiliko. Wo pocźahach Južnoslowjanskeje k Albanskej praji, so wostanje dale śwérna sahadze: Albanska Albanzam.

*

Marinkowić bě wo pocźahach Južnoslowjanskeje k Bolharskej rjekł, so je mazedonska organizacija słośmika. Južnoslowjanska ma prawo, žeby wot Bolharskeje žadaśe, so wona tymle słośtnikam w južnoslowjanskim kraju sadźewa. To f połnym prawom wocźakujemy.

Schezéhan Radicź, wjednik chorwatskeje rataŕskeje stronu, Marinkowićowu rěcz pśchetorhny: „Kajši je to ton? Bolharska je runje tak šamostatna kaž Albanska. Chcesće wójnu f Bolharskej?“ Marinkowić wotmolwi: „Schto to praji?“ Radicź: „Na to je to měri!“ Marinkowić Radiczej snapśechćiwi: „Sesće naš w Swjatu Ludowu sastupowali a wešće jara derje, so po wusławkach Swjatła Ludow f zyła ninamny prawo, wójnu sapocześ.

Wo Němšći je so Marinkowić f króttkimi słowami wuprajił: Wjednik šerbskeje rataŕskeje stronu, **Jowanowicź**, měješe Marinkowiczowe měnjenje za wopaczne, so praśenje pśchisamknjenja Awstriśkeje k Němšći njeje na cźašu. Nawopak ma so wěź. Praśenje pśchisamknjenja je njepśeśtawaśejsy na europiśkim dnjowym rjedźe. Južnoslowjanska politika dyrbi so po Němšći a Ruśći łkóśeć.

Marinkowić za zwjazk z Italskej.

Swonkowny minister Marinkowić je w skupśchtinje wutoru na napraśenje opposizije za swonkownym politiśkim położenjom, wotmolwił. Skupśchtina kleśkaśe, hdyž wón na južnoslowjansko-franzowste śrěcznje pśchešeźe. Sapódpśanju pak dźeła ministrej napśeśeźo rěcznju, hdyž so dobreho pśeśeźelstwa f Italskej nadźijeśe. Marinkowić na to pokaja, so je politika Južnoslowjanskeje po sajadach Swjatła Ludowa složuje. Korjenje śrěcznja f Franzowskej do śwětoweje wójny dośahaju. Jeho wobśamknjenje njeje niźo w pomérach k Franzowskej pśchemėniło. S pomozu tehole pakta dyrbi so k powšchikownemu europiśkemu pśeśeźelstwowemu paktej dóńcź. Wo Italskej minister praji, so njeje mohł śwésćiś, so so italśke knjeźerstwo njepśeśeźeśiwy k Južnoslowjanskej śtaja. Druha wěź je sadźerjenje wobostronskeje śjawnosće. Pocźahi mjes Romom a Beogradom njejźu sawšeśe tajśe, kajšej dyrbjale byś. Dyrbi so na tym dźěłaś, so k wutrobnemu śjawnemu rospraśenju a śłónczenje k bospolnemu pśeśeźelstwu f Italskej dóńdźe. (Žiwe napśeśeźiwjenje.) Wot Bolharskeje je žadał, so dyrbja njesłušnki mazedonskich bandow pśchesćaś, bolharske knjeźerstwo je teź wěśte naprawy cźiniło. Dyrbi so wocźakaś, hacź budźa wuspěśne. Mała ententa je so po Sachimowskej konferency hišćeze bóle skrućiła. S Grichiśkej dyže so Južnoslowjanśka w kóždym cźašu dorěcźeju, pomėry k Němšći su so połepśiśe.

Židowśźi studentojo w Madźarskej su so namozny podeźili.

Židowśkich studentow w Budapešu su antiśemitiśźy studentojo śnowa f pośluchańcźow wuhnali a krwawych śkli. Wjednicy židowskeho studentšwa su tohodla wobsamkli, hęšło wudaś, so hacź na dalśne pśchedpokhowka na wušokich schulach žadnowacź, dokeľž so židowśke studentšwo f hrubynni naśylnosćemi wotdźerźuje, so by swoje šakuśe prawa wukonjało, a dokeľž pola univerśitnych a druhich wyschnosćow śchitanje pśched naśylnosćemi njenamaka-

Spieccnca w francowskim wojnskim łódzistwje.

W franzowskej deputértsej komorje žu frjedu kommuniłtojo a žozialistojo podarmo spytali, knježerstwo pozdawkow we łódžitwowym jastwje w Toulonje postajiło. **Łodžistwowy minister praji, so radsčo žywje sastojnstwo słoži, hacž so by parlamentarisej kommižiji dowolił, do praskenja wojerstfeje dizistlny a wojerskeho komnanda saschimacj. Poincare, kotrjž najedby kommunistow ſ wotkrytmi słowami wotpokaja, žebi stónczuje žadasche, so by so knježerstwu dowerjenje wuprajiło.** Pischi wothłosowanju so na to kommunistiski namjest ſ 371 pschečiwo 150 hłosam wotpokasa.

Pisched wothłosowanjom sozialist Reynaut na to pokasa, so na so spjerzenza na tschžasku „Ernest Renan“ hubjenej jedži, wotžerje pschetrebanju słazenoho mjasa, pschipisujez. W jastwach so jatym njedobałaza jedž dawa. Kommandant „Ernesta Renana“ a jeho mandželska staj nětkole w pschepytowanišej jatbje dla pschedawanja narkotikow (pokturschadkow). Hdy by so postajenje pschepytowanišeje kommižije njewobsamkło, njeby so w Franzowskej mohło wjazy wo parlamentarišim systemje rěčeć. Sozialist pschisponmi, so budžiše knježerstwo lépje cžinilo, hdy by, mešto so by wyžokich schefow krylo, sapohłanzam wschě nadrobnosče podawkow rozswětliło. Poincare tónle porok wotpokasa wotmolwjejo, so by so knježerstwo na žane waschnje pschepytowanišeje kommižije njedželi, so pak njemóže dowolić, so by kommižija ſ wojakami jednała.

Jendželska dyrbi sebi najprjedy na swoju bjezstrašnosć pomyslić.

Lord Cušhendun je frjedu w žiwojim prjedawšchim wólbnym wokrjesu, w Canterburg, w kotrejž statne wudawki sa šakitanške samtyšty do prědka stajesche. Lord Cušhendun na to pokasa, so se létnych statnych 32 milijonow puntow sterlingow žo jenož 82 milijonow puntow na nazionalne šakitanje nałožuje. Jendželska dyrbi žo wospjechcheć, hacž je tónle wudawk pschewulki. Wón ſam žo **njedžiši rjez, so by dalše smjerschenje wudawkow sa brošenje po měnjenju dalokich kruhow nusnu bjezstraschnosć podrykło.** Jendželska je woprawdže žwětlej wodžazu pschikład w tymle nastupanju pokalala. Na Genfskej konferenzy wón blížschi tydžeń zało jendželski wotpósłanz dopokaje, so Jendželska nima wjetschepo poždanja, dyžli ſo w pschichodže wójny šminycz. **Na druhej stronje pak dyrbi so pomyšlicz, so wukrajny nazišchcži njeje w teile nałežnosči nóžny, a so jako jendželski minister ani zentimetra sady teho njemóže wróčzo hicz,** schtož je sa bjesstrožnosć a spomjenje Jendželskeje nusne.

Baldwin njeje pěschu deputaziju hórnikow pschijał.

Ministerski pschedsyda Baldwin njeje wulku deputaziju hornikow pschijał, kotrjž běchu ſ Walesa pěschi do Londona pschischli. Poruczi jej, so by wroze zadoście ministram hórnistwa, ſrowotnistwa a dźěła pschedenjeźa. Deputazij je feschdobjito, so žu ju w Londonje kommunistoje nadpadnje witali.

Herjekanja w jendželskim parlamenče.

Schliwórik je ſo w jendželskim žejmje sakonjowy nacžisk wo podpjeranju dźelonjemějerjow wurabóžił. Pschi tym je ſ wulkej harje mjes sastupjerjemi dźělacžerskeje ſtrony doschło. Hakle posdje wjecžor mózachu ſ nadrobnym wuradženjom sakonja wo d-konjentérjach sapocžeć. So by so wuradženje pospěschiło, ministerstwo naměstnemu rěcznikej (pschedsydu) dželicz da, so by wo pschemenjenjatich namjetach, kotrež so njejsu dźeń pschedy sapodate, zyła njesmě rěcžeć. Schtyrjoch sastupjerjow dźelacžerskeje ſtrony dla herjekanja ſ pozdženja wusamknychu.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Pjatk 25. nazymnika.

† 1739 Jan Michał Budař, kiž je cyle swoje zamoženje Serbam wotkazał.

Hdyž wječor pozdže domoj du
Na nócne njebjo pohladuju,
Dha widžu, kak so błyskota
Tam slěbrojasna hwězdźička.

Wjedź, zo je to ta hwězdźička,
Při kotrejž sy mi slubiła,
Zo chceš mi swěrna zawostać
A na wěčne mje lubować.

Tuž kaž so hwězka njekhabła
Tam ze swojeho městačka,
Mje Twoja swěra zwjeselej
A Twoja lubosć wozbožej.

Korla Fiedler.

*

— **Wo wjedrje.** Wčera wjecžor w 7 hodź. barometer 748, hygrometer 0, thermometer wo dnjo +1. Dźenża rano we 8 hodź. barometer 755, hygrometer 0, thermometer w nozy —2. — Schtkeża je sažo žnjnje na rjane schła. Wyschina ſ Ajorskich kupow je so hacž k nam wuspschestrěła. Nowa ju sežehnje. W poknozy nizina nimo cžehnje. Hacžrunjež bě jasna hwězdna nóz, njeje w nozy spcheżnje mjerstlo. S Newyorka pschikhadża powjesc, jo je tam woprawna lěcžna czpokota sastupika. Natař by witał, so by hischcže junu rostało. Je pschezo hischcže wjele woracž. Tón abo tamny by hischcže nješchto wožył. — Jutfje žobotu któnczko 7,42 hodźin schładża a so 3,52 hodźin khowa. Měsacžat dop. 9,32 hodźin schładża a so wjecžor 5,19 hodźin khowa.

— S**chwobodne mjasowe jitki** (Kreibank) w Budyschinje. Ssobotu 26. nowembra 1927, dop. wot 8—10 hodź. wotedawa so fyre howjase mjaso, punt po 40 pj. fyre žwinjaze mjaso, punt po 50 pj.

— S **autom pschejedżeny?** Sandżenu nóz wokoło 12 hodźin namakachu nimojedżazu ludźo w Kóblizach dźěkacerja Mučerja ſ Wuhanczźi ze sylnje krwawajcej ranu na hłowje na dróży leżo. Dwaj Budyšzaj knjesaj, kotrajž tam ſ autom nimo pschijedżeschtaj, sranjeneho sawobalischtaj, na to ke Kóblicžanskemu lekarjej a na jeho postajenje do Budyschkeje měschczanskee hojerne dowjeseschtaj. Bohužel wumrě sniesboženy hižo na transporcze. Kaž žo tha, je wobžarujomneho kiž w 53. lécže žiwjenja stejesche, auto pschejeżt a sranił. — **Prošny** žo, so bychu žo wězowne nasthonenja hnydom kriminalnej policiji (telefon 2802) abo najblišschemu policajskemu sastojnikej zdżelisce.

— **Kradnuli** žu ſ nutskowbanjom we wokolinje we nozy k 20. 11. 27: 4 pjechmutowske pokrutky khléba, jejsowy korb ſ nětkle kopu jejow, nětkotre puntry butry, kój, cžerstwe žwinjaze mjaso, metowu kołbasu, šuschenu połcz a tyšk ſ 30 zigarami ſmamki „Kaiigsadler“, malu blesche ku, pol napjelstjenu ſ fijalkowym parfumom, selenu blesch ku ſ włosowym wolikom, dźěcžazu nalutowanu tyšku ſ nješchto pjenjesami. — Wo wězowne łódženja prošny kriminalne woddźelenje w Budyschinje.

S **Budestez.** Jutfje, žobotu wjecžor 7 hodź. nětko knjes krajny biskop też k nam pschidźe. Najwjetschi dźěl serbskich wosadow je wón hižo wohladał. Nimale wschudże běchu zyrkwje jara derje wopytane. W někotrych wosadach běchu zyle i mitrymni konischerjemi napjelnjene. Wschudże kujes biskop mózuje pak na sakładze tutcheo, pak tamneho kapucha k wosadnym rěczesche. Nutrnosć a wjeselc bě wschudże wulke. Sserbam žo biskopowe słowa też w macžernej rěči na wutrobu kładżechu. Tak je wětko też nascha Budeschanska wosada proschena, so by žo bohacze jutfje w žiwojim rjanym Božim domje seschła a to někotre mjeschinu da 7 hodź.

Předźenak

mutrnje wobžarnje, so je jeho stary luby pschijel. wojnarški mischtr Krauz w Khwaczicach semrěł. K jara rady by do jeho cžišteho domu sajsapił. Jeho słota wutroba tak žwórnje cžepjesche za wschitkim, so žo bźerkasche za herbšti narod. — Hdyž ſ nim wo tym bych Sserbach rěczesche, **potom** so žwércžinki jeho mócžaj. Pschedsenak jeho nikdy njesabudže. — Wón budże wěsče nješchto wo nim pisacz. Ale, so by to móžno było, kupcze žebi tola wschitkim protiku. Płaca sa ſaży jenož 60 ſ. To je pol darmo!

S **Demjan.** Rosdherjazy podawk sta žo frjedu powołanja blizko tudomuchoho knjesjeho dwora. Jako jena butrowa wikowarka po butru khodżesche, ju nadobo wowcžerſti poż, tiž po wždy wokoło khesche, do brišmjowy kluka, za dyrbjesche žo **wowdna žona w knježim dworje** sawobalicz dacz. Wobždżesče pša bydli w Sulsy.

S **Kamjenza.** Rosdherjazy podawk sta žo frjedu popoldnju wokoło 3/4 hodź. wotjerjedž nješchoho města. Na Schulſkej haży psched Kolbiz pjekarnju nadpadny muzſi 18 létnju pychańcžku Hilzjetu **Krjeczmarjez**, kotraž ſ drubej holzu je Schulſkeho naměsta pschindże. Sa žkowami „Pjenjesy jow abo cže jaraju!“ dajesche ju a cžišny ju na senju, hdjež wobaj dale se žobu wojowaschtaj. S Torhoschcza pschindże runje domownik Biewega se „Skoteje Hwězdy“, tón wuſtrowobdji holzu wot nadpadnika a pschepoda jeho sawolanemu policistej. Policija swjesi w nadpadniku 29 létneho wotrocžka Arnoschta Alwina Seidela, kiž na poſledk pola jeneho bura w Ssnſkich zach khuzesche. Hakle wutoru běsche žwoju službu wopuschcził a do Kamjenza pschischoł. Seidel wudawasche, so je jenož sa pjenjesami schoł a ſ nuzy jednał. Wón je hižo podobnych wězow dla khostany, junu ſ 1½ létom khostarnje.

S **Kalbic.** Puczowanjske radupodawanje sa macžerju kotrejž dyrbjesche sandżenu wutoru njepschihódneho wjedra dla w Kalbizach, Nowoßlizach a Ssernjanach wupadnycz, budże pschi lépschich puczach wutoru 29. nowembra.

S **Narecja.** Dokelž mamy tu wuhlowu industriju, je naschej schulſkej gmejnje smóžnjene, žo žebi rjanu nowu schulu ſ dwémaj schulſtimaj ſtwomaj a bydlenjom sa dweju woženjeneju wučerjow natwari. Nowotwar je tak postupił, so mózachu hižom kóžty sestajecz a twarjenje sesdżěłacz. Dospołnje wutwarjcz ma žo nowotwar w nowym lécže a dyrbi nětkle hacž do julija hotowy byez.

S **Kulowa.** Finanzne położenje nasjcheho města 14. nowembra 1927 je sechowaze: **Do inflazije** měješche nasche město 275 000 hriwnow dołha, ſ kotrychž dyrbjesche sa 215 000 ſ dawkami sadanicz a wotpłacžowacz. Dokelž buchu wone w prawym cžasu wróczopłacžene, žo njenahódnoscza. Požczonki je město pozdżicho sechowaze pschiwsakosa. Sa žerowu połkadnju 99 000 hr., sa pschetwarjenje elektriſchcho powoda 30 000 hr., sa kupjenje Kópkez leżownoscza 50 000 hr., to je w hromadze 179 000 hr. Požczonku milinowcho powoda a žerowcje połkadnje sadanitez po žamej. Milina pschinješe w lécze 1926 13 000 hr. wuſbytka. Sa žerowcje połkadnje je žebi město dotal sa 80 054,37 hr. dopschédka wsało. Tute pjenjesy wužichu žo sa schulſku leżownoscz, nowotwar schule, sa powſchitkowne schulſke sa radnistwo, sa pschichupjenje žydlerſkich leżownoscžow, sa porjedżenje Seleneho pucza, sa cžišczenje pschirowow, sa powſchitkowne sarjadnistwa a sa njedostatk w lonſkim lécže. Mjeniſche dołżody ſ dothonoho, wobrotowcho a napożidowcho dawka sa 1926 wuczinjachu 9736,82 hr. Wołiczeſtkim lécže 1927 dyrbjesche žo hacž do kónza septembra 1927 3000 hr. tutych dawkow wotwjeſcz. Saplacżene bu pak jenož 548 hr.

S **Běteje Wody.** Njedźelu semrětych je policija swjeſcziła, so je **někatki bjeswědomity ſłóžnik na starym pokrjechnišczu** 23 **rowennych pomnikow** ſ nagu zgnicz.

Za wysoku płaczinu.

Powdankcžo ſ naschich linjow
Napisała Kristina Rojowa.

126] (Pokracžowanje.)

„Wy dyrbicze mi to rjez.“

„Też mi!“ ſaklinża ſa Margicžinym khribjetom. Nikuſchka ſwosta na jenej stronje, Aurel na druhej koża ſtejo. „Nichtó njebudże naš mylicz, knježna, proſchu wěcžeć!“

Młodżenz žo pokłakny a ſtoji žwoju hłowu pschipódła hłowy žwojeje macžerje, hdyž běsche pryedy hischcze jeje płoszy a jeje wložne cžoło wokoschił.

Aneżka widżeſche jeho njeſkónczenje proschaze ſpohladnjenje na žebje ſłożene, kiž ſa žo jej prajież: „Ja wjele cžerpju; masch-li pokojenje ſa mnje, to žo bórzy wuprai.“ Wona žo njekombdżeſche dlěje, a hischcze ras wospjetowaſche słowa, kiž běchu žo njewumałnje do pomjatka knjesa Mikawſcha ſarſke, hłuboko ſarychu žo też do wutroby žyna a wožeže dżowki Natalije Orlowſkeje.

„Haj, ty mježeſche prawje, macžerka! Tón, kiž je žebje ſamoho tebi žo jewił, tón je žo też mi jewił,“ ſpłakowaſche Margita. „Ty njemóżeſche mje k Njemu wjeſcz, dokelž Jeho njeſnajeſche! Ow, Nikuſchka!“ Margita wobja bratra. „Jej žu dali pſches zyłe žiwjenje bjes Khrystа bludżicz, ſajke je to próżne, ſrudne žiwjenje!“

„Njepłacz, Margita!“

„Haj, njepłakajże, Margita. Kujeni baroukа waſ žlyſchi; pschetož njeſpi, też njeje ſe womoru ſajata, jenož pschewulka nerwowa khłabosć jej sadżewa, wocži wotewricz. Kola je-li dowolicze, to ju dam k bebi pschticz.“

„Ach proſchu, hdy byſchcze to ſamohł, Aurelo!“ „Tu je Boha, knjes doktor!“ Aneżka poda jemu myjadło.

Młody lékař wobmywaſche wobličko khoreje, wona ſkłuboka ſdychny a wotewri wocži, tej žo ſwěcžo na dżowzy ſtajaſchcej.

„Margita, hy tu ſkónczinje?“

„Macžerka, moja macžerka!“

Mrějaza chżyſche ruzy ſa dżowku wupſchestrěcz, ale wonej ſwjeſeſchtej žo bjes mozy. Dżowka pak jej ſa to ſdychny a ſcžahny jej k wutrobje.

„Ow, moja macžerka, ja wſchak žym hnydom pschischła, hdyž hy mje ſawokała.“

„Też ja, macžerka!“ Młodżenz nałkoni žo k njej a wokoschi jej ruzy.

Doktor wobmywaſche ſaßu mjeſtowcžo khoreje, pschetož žo ſda, jako by ſaßo chżyła do womowy padnycz. „Ow, Knjeże Jeſu, daj mi ſnajmjenſcha hischcze troſchku mozy!“ ſdychny wona ſ napinanjom.

„Wón tebi ju ſaßo wjeſcze ſpožczi, dreha, lubowana macži!“ wobkruczeschtej dżeſej.

Wona ſpohladny wot jenoho na druhe. „Wój ſtej wobaj pschischłoj a hromadże?“ ſykny wona ſa khwilu, a wój chżetaj mi wodaz? Ty mi wjazy, mój Nikuſchka, ty žy mi hižo wodak, ale ty, Margita! Ja nětko ženje wjazy doſcz cžiniez njemóżu, a ženje wjazy narunacz schtoż žynt ſakomdżiła. Wodaj, drohe dżěcžo, žwojej wobohej macžeri, tak, kaž je też Khrystuż jej wuče, cžežke hrěchi wodak! Njepschetorhń mje a njewobaraj mi,“ proſchesche žona, hdyž jej Margita płacžo ert ſ twokoschenjenci ſawrě. „Hischcze nješchto dyrbju cži prajicz. Pschischcina mojeho ſabłudżenja w žiwjenju a wina na padnjenjn a na wſchém njeſbożu, kiž žym na mnohich, też na waż pschinjeſła, bě ta, so njejžym Knjeża Jeſuża ſnała. Ty Jeho ſnajeſch, mój drohi ſtaryi, každy by ſo cži ſeschło, ty budżeſch ſwojownu. A ty, Margita?“

„Ow, macžerka, mi je Khrystuż žebje ſamoho też hižo ſjewił; njeměj ſtarosczow wo mnje.“

Khora ſawrě wocži; ſbożny wuras pokry jeje zyłe wobliczo.

Dżowka pokaji ju wróczo do ſabłukow; ſda ſo, jaka by wotpoczinyez chżyła. Tola hnydom ſaßo wotewri wocži a hładaſche wokoło, jako by někoho pytała.

„A ſtaj wój jenicžky ſamoj?“.

„Nè, hnadna knjeni!“ Aurel nakhili ſo k njej; też Adam Orlowſki je ſobu pschischoł, a też knjes lékarnik Korinſky.“

„Też wón?“ Ow dżak budź Tebi, Knjeże Jeſu! Margita, proſchu, pschiwjedź Adama ſem, a hdyž twój nan pschindże, potom proſchu, woſtaj naju khwilku ſamoju.“

Wonka na khodże ſdyrkny knjes Adam, hdyž nadobo pódła njeho ſaklineza: „Adamje, proſchu, pój, moja macž cže wola.“ Wón ſo wobroczi a wobja płakazu mandżelſku ſe žwojimaj rukomaj. Wona žo k njemu pschituli, a we žwojej bolożczi ſłoži jemu žwojej ruzy wokoło ſchije. Wón ſatſchepota pod żenje njeſaczuſtym ſaczuczom dżiwneho žboża. „Margita njepłacz!“ ſměrowa ju wón a khadżeſche je wložku ſ cžoła.

„Ach woſtaj mje; pschetož tam ja njeßnjeſm macžerki dla a też Nikuſchki dla płakacz.“

„Tuž žo wuprikaj, je-li cži to wołożenje pschinjeße, moja khdtka, ale pój na cžerſtwy powětr.“

Wón ju wuſbežny a donjeße ju na balkon. K prènjemu raſej wot khražneho wjecžora ſem bęschtaj ſajo tu. Ale nětko nješ ſmna žana, ſwęza njeroſtwětłowaſche balkon. Wokoło nipju bě nałěcžo. Nowy dżeń ſwitaſche. Też njewocžakowaſche mutska žana khażna towarſchnoſcz njewjeſtu a nawożenju; ſa to cžakaſche mrějaza macž na pschichodnebo ſyna a dżyſche jeho wo trošchu ſboża ſa jenicžku dżowku proſzez.

Khłodny wětſik ſmerowa Margitu. „Pój, proſchu, njekomdżmoj ſo“, wona rjekny, hładajo do wobliża mandżelſkeho. „A njemyſłi ſebi nicžo ſleho wot moje macžerje. Ach, wona je każ mało ſbożo na tutej ſemi dożiwiła!“

Margita njewědżeſche, kajku wěrnoſcz ſ tym wupraji; ale wona cžińeſche tule wěrnoſcz.

(Pokracžowanje ſcžehuje.)

tar. Skotnistwo, kiž ma žo najkruczišcho sažudžowacž, je vrje žo hižo štako, prjedy hacž je mjerško a žněh schok, dokelž běchu někotre rowowe pomniki se semje wutorhnjene.

Z Łužicy.

* Se Sohlnuda n. Schprj. Dokelž je tu wjele dźěcži na wošwinizy (Masern) schorjało, dyrbjachu elementarnu zjadnowanju tudomneje Lessingoweje schule hacž na dalšne zaměrnjeć.

* Se Schěrachowa. Sandźeny pjatk žo njedaloko tudomneho evangelišcho-pospjerbnišcheja kóń spušči. Wobjaue štoclo cžerjesche z wošom po drožy dale, woš pschi tom wo telefonowy sćelšor wrjeznu. Ludžo buchu z wosa na drohu cžiśnjeni. Jena wošowba bu pjecza teš khětro sranjena. Kóń wutorhny wojo a cžerjesche z nim wotkal. Wós zhinje wošschkodźeny leža wosta. Na žhože njemjesche tuto njebože žanych hórschich sćežkunkow.

* S Habrachcžiz. S automobilom na drohu wjerhnjeny a cžežy sranjeny bu tu 26lětny dźěłacžer Hoka z Mulkeje Sawodnizy. Schofer dowjese franjeneho se swojim automobilom do kliniki. — S jědnym kokom na hladlej drohu wobsamny žo tu kontorist Robert Donath z Georgswaldy. Na drohu padnywschi běsche jemu nohu złamak, jo dyrbjachu jeho do kliniki linješa dra. Wauki dowjesć.

* Se Strahwalde. Shubika běsche žo wot 14. nowembra 3. hapreleje 1909 w Hitawje rodźena Hedwiga Schołcžiz, kotrejež starschej w Strahwaldze bydlitej. Holza napowledk w Starych Bjarnaczicach słužesche a je žo po krótkim pschebywanju w starschičkim domje shubila a njeje zawołajila, hdyž je žo podała. Kaž žo někto powě, je žo shubjena holza sažo k starschimaj wróćila.

* Se Zitawy. Pod sastawu pschi Obersdorfskim mosće pondźelu rano cžiło muzikeho we wodze leżo namakachu. Morwy, kotrehož wožowu hišcze njesnaja, je w nozy wot njedźele k pondźelu wo žiwjenje pschišchoł. Wobydlerka, kotraž wo blišcheji bydli, je pjecza w nozy wurječowanje słyschała, cžehožhdla žebi muzik, so je jeho nječto do wody storcžił. Woda je na tutom městnje metr hluboka.

* Se Shorjelza. W jenym hotelu w starym městu wotnajeschtaj žebi pjatk wjecžor muzikl a žónska jstwu, kotraž žo za volizarskeho wobstkodneho assistenta Schuberta a znandźelsku z Pacžkawy w Rikowostkim wokrjesu wudawaschtaj. Dokelž wo nimaj hacž do žobotu pschipołdnja nicžo njeschtnychu, durje jeju jstwy z mozu wotewrichu. Wobaj běschtaj mortwaj. Smjerć běsche je satšelenjom sawinowana. Hnydom sawołachu kriminalnu policiju, kotraž nalezjesć dale pschepytuje. Cžła do cžełownje dowjesechu. Pschicžina samomordarstwa njeje znata.

* Se Shorjelza. Rańschi cžah Shorjelsko-Wósporskeje żelezniży wutoru pola Königshajna w šnižy tcžazy wosta. Nimale wschitkon cžahowy personal dyrbjesche z lopaczemi lokomotivu se šneha wuzwobodźeć. S nehože ¾hodźinkim sapožděnjom dojedże cžah do Shorjelza. W Shorjelzu běchu pak wutoru runje wiki a mnoho butrowych žonow jědżesche z cžahom do Shorjelza. Tak dże je někotrakuli měschczanka pschi symnym wjedrje dolho na žwoju butrowu žonu cžakać dyrbjała.

Cežke mjećele po cylym swěće.

Zyta Dänemarkska bu wutoru z šrjedu wot cžeżkich šnehowych mjećelow domaphatana. Tuž wostachu cžahi na cjarze tcžazy a dyrbjachu je wuswjapać abo wone mózachu so jenož z wulkimi wobrježnoscžemi dopředka hibać. Lódź-

Kospodarski rozhlad.

pjatk 25. novembra 1927:

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,183	100 pólsk. złotych	46,80
100 awstrijskich pjenjez	20 397	100 čsskosl. krónow	12,397
100 swjacžnych frankow	80,67	100 franc. frankow	16,44

Barlinska burša sapoca wječera z horjebijazymi kursami. W běhu dnja žo kurzy efektow znowa wotdrjebjowachu. Wiki z rentowymi a dołžnymi liscžinami wostachu mjerne.

Na produktowych wikach wječera skoro žaneho pschemjenjenja njeskasnyi. Žito pschedawarjo pschi dotalnych płacžiznach, tola wobrot žnadny wosta. Wječera płacžeschе zentner

w Barlinje

pschenicy 12,20—12,35 hr., rožki 12,05 hacž 12,25 hr., jecžmjenja nalěnjeho 11 hr. hacž 13,20 hr., wowsa pak 10.20—10,70 hriwnow,

w Lubiju:

pschenicy 12,50—13.30 hr., rožka 12,50 hr hacž 13 hr., jecžmjeń nalěnj 12,50 hr. hacž 13,70 hr., wowsa 10,40 hr. hacž 10,80 hr.,

w termijnowym wikowanju:

za dezember: pschenicy 13,67½—13,65 hr., rožki 12,86¼ hr., wowsa 11,25 hr.

za měrc: pschenicy 13,86¼—13,90 hr., rožki 13,17½ hr.,

za meju: pschenicy 13,97½—13,90 hr., rožki 13,23¾—13,30 hr.

Wiki wuzikoweho skotu sandźenu žrjedu w Leer w rańschej Frizisku.

Na nje běchu pschihnali 461 howjadłow a 29 schtuk drobneho skotu.

Młode bóšti a wyšokožnacželne krowy płacžachu:

1. kajkosće	725—825 hr.
2. kajkosćе	550—675 hr.
3. kajkosćе	400—525 hr.
Sdźelene jałowy	400—725 hr.
Wyti 1. kajk. 450—600 hr.,	II. 250—400 hr.
Połsitne cželdki	150—250 hr.
Wnježki 150—425 hr. hacž 2 lětne	200—400 hr.
Dwójnjedźelske cžatata	40—75 hr.
Prošata 8 hr. Wšahi 28 hr. Wowzy a jehnjata	30—50 hr.

Žuzych kupcow bě nimale wjele pschischło, tola wiki hlacžachu.

Swinjaze wiki wječera schtwórk w Khorjebušu.

Na nje běchu pschiwjesli 822 prošatow a 141 běhałkow. Dene płacžachu

prožata:

małe	5—8 hr.
hrěnje	8—12 hr.
wulke	12—16 hr.

běhaki:

małe	16—35 hr.
hrěnje	35—60 hr.
wulke	60—80 hr.

Wiki běchu hrěnje.

Wiki wječeratwsche w Kamjenzu.

Kolrabi 10 pj., morchej 10—15 pj., kwětkaty kal 15 hacž 70 pj., cžerwjeny 10—12 pj., běły 8—10 pj., jedźna koboda 25 pj., wokžoły kal 20 pj., zybla 15 pj., nowe běrny pj., truschowy 10—30 pj., jabluka 10—30 pj., hrušy 1 hr. hacž 1,20 hr., worschi 50 pj.

Wiki wječera w Lubiju.

Butra 1,10—1,20 hr., jejo 17—19 pj., twaroh 25 pj., hrušy 1,10—1,25 hr., lamy wolii 1,60 hr., běły kal 6—12 zymnjakow, cžerwjeny 8—15 pj., karoty a morchej 8 hacž 15 pj., jedźna koboda 40—50 hr., kwětkaty kal 15 hacž 70 pj., kolrabi 20 pj., zybla 12—20 pj., seleriu 25 hacž 35 pj., banje 6—10 pj., pětrschilka 10 pj., jabluka 10—40 pj., truschowy 18—35 pj., kěn 1 hr.

Wiki wječera w Shorjelzu.

Butra 1—1,10 hr., jejo 16—17 pj., schcžuki 1.20 hr karpy 1,30 hr., linty 1,80—2 hr., kury 90 pj. hołbje 90 pj., hušy 1,20—1,40 hr., kacžki 1,50 hr. a jajazy 8—9 hr. bažanty 2—3,50 hr. a karnikle 2,50 hr.

Wiki wječera w Khorjebušu.

Butra 2—2,20 hr., twaroh 35 pj., jejo 18—20 pj., howjaše mjaso 1—1,30 hr., cželaze 1,20—1,30 hr., skopjaze 1,20—1,30 hr., zwinjaze 0,95—1,20 hr. zyra plecžina 1,70—2 hr., šuscheny połcž 1,30—1,40 hr., schmalz 1,20—1,40 hr., karpy 1,10—1,30 hr. młode hołbje 0.80 hacž 1 hr., kury a khapony 2—3 hr., kacžki 1,40—1,60 hriwnow, hušy 1,20—1,40 hr., kolrabi 30 pj., morchej 10—15 pj., jedźna koboda 60 pj., kwětkaty kal 60 pj. a cžerwjeny kal 15 pj., běły kal 10 pj., zybla 15 pj., běrny 4,50 hr., jabluka 15—30 pj., truschowy 35 pj., jajaz 8 hacž 11 hr., horna 0,60—2 hr., džiwje karnikle 1,80 hr. hacž 2,50 hr.,

Na pschedań:

Harmwinm, Knapa w Budyschinje we Mužakowskej dr. 23 Sšaufi w Budyschinje, Drjewowe wiki 10.

Pschikazcj zutaja

Krawskeho, Forkel w Hródku, Zurkwinske namješo 10. Holzu do domu w Budyschinje, Mettinika kapa 296.

Pschenicza Zenjeneho, Knjži dwór w Hornich Brusach.

Kupcj zytaja:

Schomm, Wilhelm Heinzel, dr. z w. r. w Hródku.

Sdźelnizu na wyschadowanje

sobotu 26. novembra 1927

w Hródku pod. w 2 hodź. na Wojerowskej drohi cžo. 9: Klawer, pišalske blido, 6 porow mužazych a 4 pory žonjazych stupnjow, dołhi hrěl, bufej, kapałka wanja, 5 zentrifugow, polza, 16 thabalow do wětra, 10 symskich khabalow, mužazy wožlek, klamaske twory, pschenicžna muka, zigary, tapety, barba.

Skrowe zarnje.

Produktowe wiki w Barlinje dźensa dop. ¾11 hodź.: Wobrot je jara žnadny, pschenza tunjscha, rožka na płacžinje wobstawa.

Dop. ¾12 hodź.: Zita je dosej na wikach, płacžiny žo sterje wotdrjebjuja.

Płacžizny na Barlinskich produktowych wikach.

Zito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg. Płacžizny po złotej hriwnje.

	24. 11.	23. 11.		24. 11.	23. 11.
Pšenica	244-247	244-247	hunv	21-22,00	21-22,00
rožka	241-245	241-245	woka	22-24,00	22-24,00
nal. jecžmjeń	220-264	220-264	módre łupiny	14-14,5	14-14,50
naz. jecžmjeń	—	—	žolte łupiny	15-15,50	15-15,50
wowsa	204-214	2 4-218	zeradella	—	—
kukurica	205-207	205-207	raps. wosnik	17-18,00	17-17,50
pšenš muka	32-34,75	32-34,75	lany wosnik	22-23,0	22-22,80
rožna muka	33-34,50	32-34,50	pocn. melasa	—	—
pš. wotruby	15,00	15,00	běrnj. kruški	24,60	24,60
rožne „	15,00	15,00	syno, 50 kg	2,502-,90	2,80-3,00
rapa	345-350	340-345	rožna słoma	1,03-1,33	1,00-1,30
lane symjo	—	—	pšenš. „	0,85-1,30	0,85-1,25
hrěch	32-35,00	32-35,00	wowsna „	0,85-1,00	0,85-1,05
pjeluški	21-22,00	21-22,00	jena „	0,85-1,00	0,85-1,05

Płacžizny rožneho skota na Drježdźanskich skótnych wikach.

24. novembra.

27 woł., 2 byk., 15 kruw. a jałojc., 612 čelat., 94 wowc., 1448 swini.

Płacžizny za

čelata: 1. 72—73, 2. 65—70, 3. 52—62;

swinje: (pas 300 pt.) 70—72, 2. (240—300) 67—69, 3. (200—240) 64—66, 4. (160—200) 62—63.

Kanry 55—60

stwo w danskich wodach je njekrańsnje wohrožene. Sdźela pschichadźeja z pobrjohow powdźeje wo wicherach. We wschěch pschistawach žu nuzne stramjenja wutrjebnene. Wobžebje w Polnózenu Schleswigu je wichor wulke powodźenja nacžinił. W Senderburku žu někotre droži wocžiste. Na nawjerzownych brjohach Jutlandskeje je wulki wichor pjecza wodu z pschistawneho kótlischcža wunjesał, tak so žu někotre łódže wodno sawadźile. Tśišcžerowk „Glimt“ ze Sćežcjna je žo podnurił, wobsadka žo wuzhowa. Też je pjecza norwežska parokódź „Trigga“ z 10 muzemi wobsadki žo satepiła. W Norsenju je póstowe twarjenje we wichoru žo hromadu pyło. S tym bu dźěłacžer morjenj.

S Jendźelskeje pschichadźeja tohorunja powdźeje wo rozsajenju łódžow a hewajšich cžežkich šnehowych wichorach. Tak podmuri po na pobrjohach Skotskeje rybarska łódź z 9 muzemi wobsadki. Na pobrjohach Northumberlanda stej žo dwě parokódži rozsajnjej. Dźeł wobsadki možesche žo wuhnowacž.

W Nukawozitem kanalu je wichor niž jenoż w Jendźelskej, ale też w Franzowskej wulku šchodu nacžinił. Na kupje Seiny buchu domny 24 hodźin dołho wot nowali wyšokich žolmow pocžrěte. Wichor bě tak žwjeny, so dźěłacžaj nichtó krocžel z domu stupicž njemóžesche. Na Chatellerault puschi žo lijenja; město bě dospolnje pocžmě.

W nimale wschitkich wokrjesach Pyrenejskeje Poltkupy šachadźachu wichory a hnjezne wjedro. We Sewilli powali žo z wichorom thěża, pschi cžimž buchu muž jeho žona a žyn morjeni. Pola Malaga žu mnohe łódže dla žolmjazeho morja we strašnem położenju.

Po powješćach z Moskwy ma Wolga a jeje pschitoki pschezo hišcze wulku wodu. Sa tutón cžaš lěta zyle njewocžakowana cžoplina je hobrše šneh rostała. S pschewodnjenjom nacžinjene schkoda je jara wulka, wobsebje žu žo wjele wostow sniežiše.

Też w Marokko žu z wichorom a lijenjami nacžinjene schkody na materialu dosej wulke. W Canteju a St. Polu žu żelezne dróhi wot žolmow wobschkodźene.

J. Cžischinski:

Žona w koliju.

Wětr z horow symny duje,
Mróčele žo žepja sćežce;
Próschi dešcž, šneh pschećekuje
Mžhły žo rozwatuja žeze,
Hory w mróčelach žo tepja.

Srudna tak a pusta stona
Semja, hdyž ju wschitko Loli;
Wrónow hłamady pysches žona
Sakrakuja . . . Žona kolij
Hotuje a symu mrěje.

Macha z rukomaj, bo dłonje
Dycha žej a bo wožy hlada:
„Syma bóse mi hacž wrónje
Że, herp z prošeć ruki pada,
A muž pschi ćeł po mnje njecha!“

Ze Sakskeje a dalšich krajow.

* S Drježdźan. (Hdyž žo konjej splóschitej.) Sandźeny pjatk měješche w Hofterwizy Pilnitzki khorobny wós njesłožo pschi transporce thoreho. Nadobo žo konjej kotrajž běschtaj do thorobneho wosa japschehnjenaj, splóschischtaj a sajedźeschtaj z wošom do žyzineho ptota. Konjej skočischtaj pisches płót, wos wosta pak za płót wisajo a predk žo rosbi. Pschi njesłožu pak na płóte žani cžłowjekožo do schkody njepschiwidźeschu. Khorehož tiž w injesłożenym wosu teješche, z autom Heidenawskeje Zichachwizkeho samaritiskeho towaršwa wotwjesechu.

* S Mischna. (Wojeršći pomnik z porzlina.) W Miskawskej kapale w Mischnju dźedża w lecže 1928 pomnik za Mischnjanischi wojakow, kotříž su we wójnje padnyli, zyły z Mischnjanskeho porzlina natwarjeć. Wón dyrbi mnoho figuroweje rychi dostacz, płakaze žony a dźěcži, kiž budża wjetsche hacž normalna wulkosć. Kóžda figura bu dże pisches 6 zentnarjow wažiez.

* S Glashütte. (Snano prěni żelezniši cžah.) Prěni żelezniši cžah z Heidenawy do Glashütte po hrófbrunym powdźenju wobydlerjo tu z wosebitym wjeselom powitachu. Nekotre twarjenja běchu z tutej pschiležnoscu khorhoje wupowěsće. Też lokomotiwa prenjeho cžaha běsche wupyschena na. Njedaloko thurwjerich Morizowho mosta běchu cželo ne wrota natwarili, pod kotrymiž prěni cžah nima jedźeschе

* S Lipika. (Cžežke wobthadne hacženje a njezboža na Lipiku.) Wyšoko napadany šneh je na Lipiczańskich dróhach wschelake njeszoża sawinowak. Cžežity automobil, kiž na khódnik sajedże, srani dweju muzow. W pokodnischim dźelu města sajedże mebłowy wós do twarješe jamy. Na doba žo z njeho na drohu nuzhnuty. S tym bu wschitkón wobthadn nadrósnjene żelezniże sy frjedźowe města do poslonischich pschedměstkow sarazenj. Wschi srażenju wosłowoweho automobila a motorowoho kolesarja bu jena hołza cžežko sranjena.

* S Lipika. (Sajedojezenje, kiž ke kedžbliwosći napomina.) W jenym hydženju na Kórnerowej dróży je pjecz wošowow žylina hwójża sthorila, jako běsche tomatowy połiwki jedła. Wschi pschepytowanju pschicžiny sthorjenja žo wupokasa, so běchu njesrale tomaty twjżili. Pschi tutej pschiležnosći chcemy na to pokasacz, so žu selene tomaty jedojte.

* S Nordhausena. (Wulki woheń.) W nozy wot nje dźele na pondźelu wudyri tu wulki woheń łažkij wobdowójnjkich lět wjazaj znaty njeběsche. Twarjenja nětk bu schese domskeje piwarnje žo hacž na murje wotpalichu. Kal je woheń nastał, njeje znate. Nastała schkoda je jara wulka.

* S Rastenburga. (Tśi dźěcži žo na sodże pschelamale a žo satepiłe.) W Klonnje pola Rastenburga satepichu tśi 6 hacž 9 lět stare dźěcži jeneho cžatarskeho dźěłacžerja. Dźěcži běchu žebi na zamjerznjenej płažy hał sodźiele, jo rychło łód běsche kliscele jara cžerki.

Najnowiše z cyleho swěta.

— Schkrowa powěsć wo wjedrje sa jutšiknu sobotu: Mróčejše so pschedźahuja, je woczekowite. Podobne wjedro je też w Jendželstej.

W Lékju pola Koritšku njedaloko Grimmy su 21lětneho cžłowjeka sajeli, kotryž je sebi rubježniku jamu natwarił a nadobu sa nju sebi we wokolnosći nakradnył. Sajatcho su jako wosobu spóznali, kotraž je so w tamnišich stronach na njedže 20 městnach da twarjenjow dobywała a kradnyła.

Cžesće wětry póslednich dnjow su łódźnistwu wulku schkodu naczinile. S potepjenjom rybaršich cžołmow blisko Malagi a Cadiza je 25 wosobow smjercz w zołmach namakało. Pschi jendželskim brjohu blisko Yarmouthu so wolijowa łódź „Georgia“ z Hollandskeje z 15 muzimi wobžadli ponórja. Wulkowanište cžołmy njemóža so dla wulkeho wětra wolijowej łódźi pschibližić. S Londona so wosebite pomozne pschiprawy cžinja.

Ruskaj wotpósłankaj sa Genfsku wotbronjenišku konferenzu, Litwinow a Lunaczarski staj do Barlina pschijěłoj a staj dźensa rozrěčenje se swonkownym ministrom dr. Stresemannom měłoj.

Minister Chamberlain je w delnim žejmje łdźelił, so so nadźija, so budże w blišchim cžasu mózy z Němskej dojednanje wo spuschczenju wisow w puczowańskich pašach dojednacz.

Marschall Cžangtsolin pschihoty cžini, so by so za chineskeho kheżora wuwołacz dał.

W Italskej su so žylnych dešczach rěki pisches brjohi słupite a wulke strony powodźile. Pola San Pirodareny je so żelesniza pócžrjela. Markowe naměsto we Benedigu je so powodźene. Khojesownje su so pócžrjele.

W Kanadje je so w dole rěki Turnera petrolejowe žórło sapalo a rozbuchło. Schtyrjo dźełacžerjo su so cžesko wopalili a dwě dźešcži stej so morilej. Někotre khěže su so wotpalile.

W Mexiku su schtyri wosoby wotprawili, kotrej su so pschi njedawnym bombowym attentaze na prjedawšcheho mexikanskeho presidenta Obregona wobdźělile.

Listowanje.

A. D. Po sakonju nastupaju dźełowe pósrědnistwo (Arbeitsvermittlung) a podpjeranje bjesdźełnych wot 16. 7. 27. nimaja na pschinoschcach sawěsčenja bjesdźełnych wot tutych wuzwiwobsdźelt žaneho prawa na podpjeru bjesdźełnych. We tym padze ma dobrocželste sarjadnistwo japschimnycz.

Do Pruskeje. Babinstwo so wuczi w provinzialnym babinskim wustawje we Wrótzławje na Kronprynzowej dróhi. Swuczowanje traje 1½ lěta. Sa bydlenje, jeżiwjenje atd. płacži so na 45 hr. Wužadajce sej wot tam prospekt (pischehlad).

Towařstwowski powěstnik.

Bukecy. „Jedn. Sokol“ zwučuje kóždu sobotu wječor we **8** hodź. Přiňdźće z časom!

Delni Wujezd. Naš „Sokol“ ma kóždu sobotu wječor pola Hańkec zwučowanje.

Domowina. Sekretariat je nětko kóždu sobotu popołd. wot **2—4** hodź. wotewrjeny, nic wot 3—5.

Lipsk. Naše „Serbske blido“ skhadźuje so kóždy tydźeń wutoru wječor we **8** hodź. w korčmje Schaffrath, Waldstraße 33.

Njebjelčicy. „Sokol“ zwučuje kóždy pjatk wječor we **8** hodź.

Našim Sokolskim jednotam. Sotry a bratja, kotrež maju hišče wotpohlad so na Sokolskem wjeczorku w Prazy wobdźělić, njech to najpozdźišo hač do přich. póndźele (28. XI) jednaceljej Zwjazka wozjewja abo jemu pas připósćelu.

Pančicy. „Lipa Serbska“ (měšany khór) spěwa přichi. wutoru (29. XI.) wječor we wosmich pola Natušec w Kukowje. Prosy so, zo bychu wšitcy přišli a to z dypkom. Dirigent.

Radwoř. Prjedawši „lokalny zlětowy wubjerk“ změjo přich. njedźelu (27. 11.) pop. w 3 hodź. w „Jandźelu“ hišče jenu wažnu zhromadźiznu. Kóžde towařstwo ma cyle wěsće zastupjene być!

J. Guda, zastupnik „Domowiny“.

Serbska spěwna kupka „Lumir“ prosy dobrych spěwarjow a spěwarkow wo přistup. Pisomne zamołwjenja na wjednika: Musikdir. Bernh. Schneider, Dresden-A., Feldherrnstr. 6 II.

Worklecy. Pančanska „Sokolska jednota“ změjo jutře sobotu wječor 1/2 8 h. zwučowanje. Přihotujemy so na swjedźeń. Načolnik.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smole; w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučman w Budyšinje. — Za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Brězyncy. — Za nawěstki: C. Janak w Budyšinje.

Hrajki

w njedosćeżnym wubjerku
po nizkich płaćiznach
we wosebitym wobkhodźe

A. & W. Neuhahn w Budyšinje

Założene 1891 **na Serbskej hasy 4** **Telefon 3661**

Tam dostanjeće za tuni pjenjez to, štož woprawdźe wjesele cžini. Wopytajće bjez kupowanja našu hobrsku wustajeńcu w nowych powjetšenych rumnosćach!

Dla wulkich čišćencow w poslednych njedźelach prosymy česćene woteběrařstwo, nakupowanja tak ruče hač mózno wobstarać, położymy rad wšo kupjene wěcy při małem napłaćenju do hód wróco

Hosćenc „K Jandźelej“ w Radworju

Sobotu 26. a njedźelu 27. novembra 1927

swjedźeń nutřkownjenja

(Einzugsschmaus)

najl. pjećene kolbaski, kofej a pampuchi.

Přećelnje přeprošujetaj **Jan Krahl a mandźelska**

Doprědka wozjewjenje!

Herbska grudła w Rožeńcu

ma 2. a 3. dźeń hodow **hrajerski bal.**

Přećelnje přeprošujetaj **Jurij Eiselt a mandźelska**

Kachle trajnecho tepjenja

Kanonske kachle, też ze šamotami wukładźene **warjadła, roły a kolena za kachle, wuhlowe kašćiki, čornicu za kachle** poruča tunjo

Walter Voigt w Budyšinje

Żelezowa wikowańja na Jerjowej hasy 3 Telefon 2320

Wikowańja z jězdnymi kolami Fuhrmann

w Budyšinje na Hornčerskej hasy 10

jźadne kola
šijac. mašiny
žim. mašiny
gramofony
z platami

Wěcy wustojna wuporjedźerńja

Poskićam:

čelace mjaso	punt	**1.20—1.30** hr.
swinjace mjaso	punt	**1.00—1.30** hr.
zmjerzujene mjaso	punt	**0.80** hr.
howjaze mjaso	punt	**1.00—1.20** hr.
mjasowu jušku		**10** pj.
hejdušnu a jatrowu kolbasu		**10** pj.
čopłe kolbaski		**10—20** pj.
wšelaku kolbasu		**0.80—1.60** hr.

Ernst Polter w Budyšinje

rězniski mišter, na Šuleńskej hasy čo. 1 (Schülerstr. 1)

Konjace nožicy, britwje, włosy třihace mašiny, nože, nožicy atd. **toči wustojnje**

G. Goldberg w Budyšinje

na Jerjowej hasy čo. 11

Točerske wěcy přijimuje też posoł „Serbskich Nowin“, kotryž do Wojerec a Delnjeho Wujezda jězdźi.

Bodega

Continental předawanje a wikowanje na Mjasowych wikach 7

Wina za khorych

poručuje wot zarjadźenje za khorych biologiskeho towařstwa. — Najtuńša a najsprawniša nakupowańja wina za privatnych a zasopředawarjow Žadajće sebi woptanki a wosebite płaćizny!

Wječor rozwjeselacy a zabawny koncert!

Składnostna kupa!

Kamorny gramofon nowy, **žonjace kolo,** dobry fabrikat, z rukowanjom, jara tunjo, też na wotpłaćowanje předawa

Johs. Klemm w Budyšinje

na Serbskej hasy 11.

Hotel „Běły Kóń“

mějićel: Curt Lange

telefon čo. 3413

Najwjetša a najrjeńša jědźerńja w Budyšinje

Tunje małe a wulke wobjedy
Najwobšěrniši wubjerk za wječerje

Wšědnje wumětski koncert

Njedźelu wot 1/2 12 hodźin dopołdnja
snědańsći koncert

Točenje Budyšskeho wosebiteho piwa, Radebergskeho a St. Beno-piwa

Wupřahowanje / garaže za awta / rumnosće za zhromadźizny / swjedźeńska sala

Šijace mašiny

prěnje němske fabrikaty kaž: **Anker, Dürkopp, Haid & Neu,** z dołholětnym rukowanjom po najtuńšich płaćiznach, też na přijomne wotpłaćenje

Johs. Klemm

w Budyšinje, na Serbskej hasy 11

Składnostna kupa!

Muž. a žonj. kolo

dobr. znamki, ze swěcu a plumpu z ruk. nowe, za hotowy pjenjez wobej za 130.— hr. předawa **Max Seifert,** na Kamj. hasy 29

Sylne prosata

su na předań w Sašowje čo. 4

Sylna, rjana, wysokosućelna

jałojca

je na předań na Horje čo. 14 pola Njeswačidła.

Wšitke picowadła

Žitny dom w Kamjencu

wotnožka w Pančicach.

Emajlowane twory / zacynkow. twory

naprawy do mlokarnjow, kwasne dary, kaž też wšu **hospodarsku naprawu** w najbohatšim wubjerku, wšo dobre a tunje ma

Felix Münch w Budyšinje

klampnarski mištr / na Žitnej hasy 8

Što praji Schlitz?

Dzens posledni dźeń

na kotrymž so ličba nahromadźenych wotrězkow (Gutscheine) z wěstym napismom wotposćele na

Moritza Schmidta

w Budyšinje, na Kěžorskej drohy 11. Rozdźělenje přemijow.

Składnostna kupa!

Muž. kolo luksusowe wu... hot, kaž nowe, hišče z rukowanjom, za 60.— hr. **Max Seifert,** na Kamj. hasy 29

Vogtland. wumělske Madraske gardiny

też za małe wokna, tunje vitražowe tkaniny, canki, kromy

Ida Erlerec zwož. Wirkerowa

w Budyšinje, Zw. Lawska hasa 10 rožk Kronprynzoweho mosta.

Jěchanske škórnje
dołhe škórnje
wuhornjene škórnje
čopłe podšite škórnje,
nizke črije
buncle
tofle
črije z wjelbł. kosm.

Heinrich Mohr w Budyšinje

na Žitnych wikach.

Žony! -!- Žony!

Wupłókowacz aparaty irigatory, žiwotowe wobwjazki, mšačne wobwjazki a tajke přeswustopowanje, pjeluškowe khowłowški podłožki, štanički a prědki, štaničky za pažeńt. też wulki wubjerk wšelakich **gumijowych tworow.**

Wobročće so dowěrliwje na

K. Wagnerowa

w Budyšinje

před Šuleńskimi wrotami čo. 9

2 motorskej kole

bjez dawkoweho a wjedźenskeho wopisma, hotowej k jězdźenju, za 150.— a 200,— hr. předawa **Max Seifert,** na Kamj. hasy 29

Gramofon, bjez lika, 28.— hr.

podźelne płaćenje dowolene **Max Seifert,** na Kamj. hasy 29

Posleśco z ruk. nowe, nimoměry tunje, podźelne płaćenje dowolene **Max Seifert,** na Kamj. hasy 29

Mužace a žonjace štany, přešiwaki za loža, dźěćace a klanki

W. Köhler w Budyšinje

na Hłownem torhošću čo. 9.

Přiloha k čisłu 274 **SERBSKE NOWINY** pjatk, 25. nowembra 1927

Generalna vizitacija Budyskeje cforije.

Na to podachu so knjeza J autom

k wopytej do Porschistseje wožady.

Tej tu běchu so nimo zyrkwinskich towaršwow, posawniskeho khóra, wojeiskeho towaršwa turnaršej towaršwje a tři wohnjowe wobory se swojimi kapalami sejupake. Knjes ratarški radźićeł Mittag wuhlehny we swojej powitanskej rěcži, so je wožada je swojim jara bohatym wopytom swoje wjeselje nad wopytom Jeho magnifizenzy wopokasała. Psched swjedženiu wupołożenym woltarjom rěcżeše knjes farar Handrik wo słowje: „Sbožni su, kiž Boże słowo słuchcha a wobarnuja“ a pokaja na rospramje i licžbami, so hu woprawdże w Porschitskej wožadze Boże słowo pschezo pilnje słuschane a zwěru wobarnowane, wono je pucź namałko w zyrkwi a schuli, w towaršwach, w krajnozyrkwinskim sjednoćenstwje a w sjawnym žiwjenju a wosadni dźerża hischcze wjele do zyrkwinskich nałožkow.

Swoju rěcź na Porschitu wožadu załoži knjes krajny biskop na adventski tekst: 1. Tim. 1, 15. Krótti wokomik změjm i wami hromadze pobyć. K czemu dyrdźał jón hewak nałožicź, so swojeho sastojnstwa hladam a wam praju tón jedyn evangelij, nimo kotrehoż druheho njeje. Wěm, so wam njepraju niczo noweho, ale njenapoštuchamy žo jeho. Chzu wokomik wužicź, so bych wam staru wjesełu powěsć prajił. Hrěschnizy — sbožni! We znamym zwětkowym pismowitwje njestejitej janej druhej słowje tak blisko hromadze, kotrejž stej tak njejenakej. Hrěschnik je Boži nepschecjel, wot Boha wusamknjeny; sbožny być rěka, i Bohom sjednoćenstwo měcź tu w czasnosći, tam we wěcznosći. Sbožny w Boży być rěka: w Boży dosež měcź a nětko pschindże dźiw, so budu hrěschnizy sbožni. My chzyli pschezo do swojeje dusche rěczeć: Hrěschnizo — sbožni! To je to słowo, kotrejž změlmy słuschecź a je wobarnowacź, a kotrejž žo mjes wami prebuje. Khwaleny budź Bóh, tuto słowa słuscha mjes wami dorosćeni a dźeći a je mnoho dobreich poczinkow mjes wami wupkadźiło. Sawěsće, so wožada, masch wjele pschičinny žo swojemu Bohu a wutrobu dźakowacź. Tak derje kaž ty masch, drje wjesela wožadow njesměje. Ale cžim wjasy je wam nasch dak, cžim wjetsche prawo ma, so waš w tutej visitacžnej hodźinje prascheć, cchto je tuto słowo mjes wami skutkowało, hacź je tu wjele laitich, kotřiž wopraweja na wožobinstej wěrej do tutoho Jesuza Khrystuza, kiž hrěschnikow sbožnych cžini, štoż a móża jo jako porunjatsche swojeje wutroby wusnacź: Jesuš Khrystuš cžini mje sbožneho! K wobsamknjenju pschedpołożu wam visitazijske praschenje: Snajecze 2. artikl, snajecze jón woprawdże jako waschе wusnacze, so je Jesuš mój Knjes, kiž je mje wumohł atd. To je jenicžke visitazijske praschenje, kiž ma Bóh na waš. Wón žohnuj wam tutu hodźinu, so bo tuto praschenje we waš wožiwi a so jo sapomnicź njemóżecze: „Sym zhebi swojeho sboża wěsty?“ doniž njemóżecze wotmołwicź, haj „Knjeże, ja wěrju, so je Jesuš Khrystuš mój Knjes atd. Ale potom dźu hischcze druhe praschenje pschitykajicź: Sche nawukli, so jako wožada skrucžicź, jako wulka jenota wěry. Evangelske khschesćanstwo ma być khschesćanstwo zyrkwje. Dźenża trjebamy w zyłej krajnej zyrkwi wožady, kiž maja być zwětko w kraju, hrod, w kotrymž khschesćanstwo napischecžo wschelakorym straham sastupjeritwo namała. Wožada kaž tale ma wulke powołanje we wojowanjach nětcžiskeho cžasa. Njeje dozpla prajicź, kajke žohnowanje wukhadża i wožadny, kotraž je městno Boże. Knjes žohnuj tutu hodźinu na tebi, luba wožada, na twojim farariu, zyrkwinskim sastupjeritwu, na twojej schuli. Wón žohnuj naš wschitkich hromadze, so zhebi tutu sawdamy a žlubmy, chzemy swjasani wostacź we wěrje do jeneho evangelija, doniž njejepsamy wyšoki zhertwiusch we zwěcže dokonjansosze a žo sazo wohladamy. Bóh spožej jo nam. Hamjeń.

Wulkotnje a khražnje běsche zyrkwicžka w Budyschinku i nětdże 100 zwěcžkami wobswětlena.

Najstarschi farar khž je w sastojnstwje, postrowi knjesa krajneho biskopa.

Schedźiwy, 82letny knjes farar Lic. Mrósak, kiž je 55 lět Khrystuchowu słužbu wukonjał, a tu hischcze na wotpocžinku we sastojnstwje steji, pschecžita, sdobom jako wottkazanje na wožadu słowa na wožadu: 2. Kor. 3, 3. „Wot waš je sjawne, so sche Khrystuchowy list.“ Wón dopomina na nadawk, kiž wožada hischcze ma. Zimaze běsche, jako wón powědaschе, so je tamna mloda holza, kotraž bu w nozy po pokutnym dniu wopor hrójbneho mordarstwa pola Drjezdźan, pschi dupje, kotraž psched nim stejesche, psched 20 lětami khschesćena, kotruž je jako dobru pobožnu holzu psched 6 lětami w Hrodźischczu konfirmérował, hacź ji njeje w tamnej nozy też myslicžka pschischła: Ty sy list Khrystuchowy. Se słowami, budźesze, schtož dyrbjesze być — list Khrystuchowy — słónczi dostojny starz swoju rěcź, drje pozsleduju tajeu.

Knjes krajny biskop pschisamknu so tu s khutnym žudowym słowom 1. Kor. 4. Wot pokutneho dnja a posmjertneje njedźele wulkadżejo postrowi we wjeczornej hodźinje wožadu, postrowi i wožebitym wjeselom cžesczenego muża, kiž běsche w posledninm cžasu i wopornjowosczu i jeje duschepastyrjom. Ssudnisce słowo je swój wobras dostało i hróbnym njesłutkom, wo kotrejž runje khschachmy. Potajnstwo też tuteje nozy budźe też na tamnym wulkem žudnym dnju sjawne. Też rada naschich wutrobow budźe tehdy sjawna. To dyrbimy zhebi hižo w tutej cžasnosczi prajicź dacź, kotraž je hischcze hnadny cžas. Psched žudnym stolom Khrystuchowym budźe tón wědjecź chcyć, schto je visitator na tutym wjeczoru rěczał a schto je wožada tutón wjeczor cžinił. Wschitko z naschcho žiwjenja dże žudej napschecžo. Hodźina pschindże, hdźej wschitko na sjawne pschindże, schtož je w naschich wutrobach. Budu mój potom psched mojim Knjesom wobstacź? To cžeri k druhemu praschenju, kak jo sapoczni, so mózu potom wobstacź? Shladujo na Khrystuza, naschcho žudnika dźenny wulkemu dnjej napschecžo hicź i prósstwu: „Tohodla budź mi žmilny Bóh!“ Moja prósstwa na dnju visitazije na waš budź, so dyrbicže žo knjesej Jesuzej Khrystuchej sa wožobinske žwójstwo sapiskacź, so by wam na tamnym wulkim dnju žmilny był. Knjeże, to sapisch do naschcje duschе, k tomu spožej nam swojeho zwjatcho Ducha.

Pódnja wjeczorna hodźina

visitazijskeho wopyta w Maleschezach

wuhlada też tu jara žynlu wožadu, běsche žo też wogebje wjele mužow schchto. Wojeiske towaršwo běsche je chorhoju pschitomne. Tu wotmě žo wjeczorne temschenje i předowanjom wožadneho fararja knjesa fararja Mikele. Sso załožujo na słowo 2. Kor. 5, 7—9 pschiwoła khschesćanskej wožadze: 1. Budź strochtna łsłudujo na njedźelsku domsinu a 2. sjenoćena w sahorjenju, žo Knjesej spodobacź.

Krajny biskop D. Ihmels załoži też tu swoju rěcź na biblijske słowo, dźiwajo na pokutny dźeń a posmjertnu njedźelu, Luc. 9, 21: „Postajene je cžłowjekej junu wumrěcź, potom pak žudźenje.“ Jene słowo, tak wón dale rozłoži, steji w tutym hróncžku, kotrež chzył wam dźenża do wutrobow sapiskacź, słowcžku: junu. Wono móże žo w dwojakim smyśle rozumicź a cžasu je w dwojakim smyśle podschmórnycź. Najprjedy nětcžo zyle wjeselne: Junu dyrbimy wumrěcź a junu pschindże žudźenje. A tola je jich jenoż zyle malo, kotřiž to woprawdże pschecžakaju. Njewěmy, hacź smy tu hischcze na zaniu adventa, junu dże zyrkwinske łeto ke tónjej a tohodla nusnje też junu žudźenje. Wóh žohnuj tam tutu cžichu hodźinu, so nam wona junu pisches naschе swedomje rěnje. A nětko wuhlehnu tuto junu w druhim smyśle. Mózemy jenoż junu wumrěcź, jenoż junu wobsamknje žo naschе žiwjenje, potom je ke tónjej; tak pschindże też junu žudźenje, kotrež nad nami rozsudźi. Sskyschcże, japoschtoł rěcži jo nam do duschе, na dnju žuda budże wschitko sjawne, so žo nicžo wot toho njesapomni a njesadźe, schtož žo tu na žemi sta, wschitko je wuženy sa žně w žudźenju. Jako khschesćenjo wěmy pak hischcze nětcžo zyle druhe: „Schtož do mnje wěri, njebudże žudźeny, ale je žo je śmjercze k žiwjenju pschehodnył. Mózemy powěcź wo Khrystuchu słyschecź a słyschecź, a njesłyschja ju tola. Ale hdyž naš słowo wo žudźenju pschimnje, potom japoczinjemy pytacź, so bychmy i Pawołom wusnacź mohli: Khodźimy we wěrje. To budź posledńje krótke visitazijske praschenje na waš: Mózecze też prajicź „khodźimy we wěrje.“ Je pod dźełom maschcho Boha w tutej zyrkwi woprawdże k wobsamknjenej wěrje do knjesa Khrystuchsa pschischło a khodźicże też woprawdże we wěrje, pytnu to waschi domjazy, waschi njepschecželesło? Ach pójcże, chzemy cžinicź tónz tutoho zyrkwinskeho łeta, tutoho dźenżnischcho nedźelskeho cžasa, chzemy žo hromadze spowědacź a k tomu Knjesej wuczeknycź, kiž móże naš wucžicź a nam pomhacź, we wěrje khodźicź. Nochcu nikomu i tutoho Božeho domu hicź dacź, so jemu dźenża niebnch słowo na wucź dał: Pola Knjesa je hnada a wiele wumożenja. Schtóż móże, niech sapischija słowo: Budź krosschtny mój žonu, moja dźowka, tebi žu hrěchi wodate. Spytajmy žowo sapischcjecź a potom w jeho mozu do noweho zyrkwinskeho łeta krocžicź a Knjes dopjelni potom swoje słowo: „Hlaj, ja cžinju wschitko nowe!“

Dopisy a dopomnjeńki.

Z Franca Kraloweho listowanja nětko łopjeńkow ze poslednich lět serbskej zjawnosći podawa J. Serbin.

Sobotu, 26. nazymnika je **41. narodny dźeń Franca Krala.** Hižo w čisle 266, z wutory, 15. nowembra, smy w našich Serbskich Nowinach na njeho spomnili, srjedu pohodnoscenski nastawk z pjera njeboh fararja Jurja Libša wo nim čitali, a nětko sćěhuja tu nekotre pokazki z Kraloweje korrespondency abo listowanja, kiž je wosebje z lěta 1999 ze mnu póstował, hdyž hišće w Moskwje přebywach. W łóńe pobych prěni króć w domizenje na prózdninach a tehdy howrjoše runje žalostne wólbne wojowanje po serbskej łužicy, dokelž běchu Němcy našemu zapósłancej **Michałej Lisakej-Kokli wo wjesnym Kamjensko-Kinspórskim wokrjesu napřećiwneho němskeho kandidata postajili,** mjenujcy hospodarskeho radźićela Brühla, tehdy kubleńskeho najeńka wo Łuzy. Pobych zo swojimi drohimi přećelemi, — mjez nimi bě też Franc Kral — na jara ważnej wólbnej zhromadźizne je w Njeswačidle, hdźež Brühl a jeho přiwisk nadeńe přećiwo našemu serbskemu kandidatej wustupowaše. Z kajkim horcym zajimom je njeboćički Franc Kral w tutom wojowanju stał, swědča jeho tudy sćěhowace **dopisy z lěta 1909.** Sto za Serbstwo začuwa, je mi do pomjatnika napisał, hdyž běchmy raz připadnje we Pančicach hromadźe na bjesadźe. A z tutymi jeho słowami wotewrju Kralowo listowanja, do bychu naši lubi Serbja w jeho wopomnjeću zaso trochu wo hrěli a wosebje jutře na njeho so dopomnili.

„Strašne časy naš traša; njepřećelow a wotrokow dźencow syła dźeń a wjetša bywa. A tola so nje dajmy zatrašić! Jadro ludu serbskeho je hišće dobre. Bóh pak wobradź nam dobrych a lěpšich wjednikow!

A kóždy, kiž stoji mjez našimi Serbami, njech so prócuje być pak dobry wjednik pak zmužity wojowar na polu narodnym!

A Wy pak, kotrychž je wuhnał wosud z krajnoho, Wy nas podpjerajće, zo zbudźujece zajimnosć mjez druhimi narodami za naš wobhi lud serbski! Franc Kral.

W Pančicach, dźeń 29. 8. 1909.

I. Dopisy z lěta 1909.

W Khróšćicach, 4. 4. 1909.

Lubodrohi Jano!

To mje jara zwjesela, zo skónčnje něšto dostach wot Tebje. Wčera wječor, prjedy hač dóstach Twój list, runje spomnich ze Sołčic Fridu* na rjany Zej-

*) W Sołčic hosćencu we Łazu běchmoj hromadźe z Kralec Francom připrawiloj Zejlerjowy swjedźeń k wopomnjeću basnikowych stotych narodninow lěta 1906.

lerjowy swjedźeń we Łazu. Trjechich ju w Njeswačidle, druhej mojej dominzje, na dwórnišću.

Wjele, wjele sym přeżiwił, wot toho časa, zo sy so do Ruskeje přesydlił. Stajnjo mam wojowanje z njepřećelemi našeho naroda, z našimi renegatami — mojimi njepřećelemi — kaž su to mój slawny kmótr B a druzy. Ale wšak su wuspěchi na našej stronje!

Zo wo „Raju“ telko zwjeselaceho słyšiš, mje spokoja — ale je Ći štó słał „Raj“? Jeli nic, dostaneš cyły lětnik 1908/09.

Ale napiš mi wo tym! Dźensa Ći jenoż někotre čłsła připołožich. Wo dar so tola njestaraj pjenježny, najlubši — to sebi tola nježdaam. Radźo mi tam a sem mały nastawčk pósćel! Też to z dźakom kwituju. Po jutrach budźo „Raj“ wjetši a rjeńši. Sam so raduju kaž dźěćo!

Zo je K. Hanka we Wochozach, njewěrdźach. Tak potajkim so wutroba hišće hori za „Błótka lube“!

Też ja mam dobrych přećelow pola bratrow Čechow, na př. kaplan Kwětoslaw Fenel we Vodnjanach — tón z pjerom a pjenjezami pismowstwo podpjeraš. K lětu dyrbju tam přednošować — dyrbju tuž pilnje čšćinu studować.

Jutrownu srjedu so moja „Burska krew“ — scéla Ći sobu — k 6. razej hraje — sam hraju młodeho Wlčaza — ow, mohł tu Ty też być!

Najzbožnišo sym, zo je so mi poradźiło, w Njeswačidle „Jutrnicu“ założić — tam so wšitko derje čini — a druhe evangelske wosady dyrbja a budźa sćěhować!

A nětk božemje! Dyrbju hnydom wotejić do wólbneje zhromadźizny, hdźež chcemy postajić serbskeho kandidatu az sejm. Přeco wiehory, kaž widźiš — ale derje, zo přińdu — wožiwja!

Pisaj mi hórzy zaso!

Z horcym strowjenjom

Franc Kral a wuj Rachlowc.

Twój swěrny

W Khróšćicach, dźeń 15. 5. 09.

Lubši bratře!

Zo tak pozdźe a jenoż z krótka wotmołwjam, wodaj — mam zabiće dźěłać.

Wězo sym zhubił w Dušmanu swojeho najwěšćeńšeho, ale bohudźak jich zaso mam — dobroćerjow . . .

Hra je so w Budyšinje jara derje hrała a přijmała. Njejsy w „Serb. Nowin.“ čitał wo tym? „Kaj Posoł“ wo tym njechaše referować.

Jutře mam swójbnu zhromadźiznu w Njeswačidle. Program sym Ći připołožił (tohornja Budyski). Přińdu tam Bukećanske a Khwaćanske serbskeje towaršwje (jako wulšt), dale Rakećan „Lipa“, Ralbičan „Lilija“, Pančičan „Lipa“ Radwořčan „Meja“ a Khróšćičan „Jednota“. Potajkim maly zjězd.

Lětsa we Wósliuku serbske towaršwo założimy — farar Wićejk tam pilnje serbuje. Přichodnje wjacy, lubši bratře! Dźensa božemje!

Z wutrobnym postrowom sym

Twój Kralec Franc.

W Khróšćicach, dźeń 30. póžnjeńca 09.

Jano drohi!

Što dha dźěłaš dobre? Wodaj, zo njepisach prjedy — ale wěš dźě, kak nuzne nětkle pola nas je.

Najhoreyšo so wojuje we wólbnej bitwje. Ale mamy wuhladcy, zo dobudźemy z Koklu. Napřeco Zobje se liberalni stajili wšeteło dr. phil. Purlitza. Zoba se jeho njeboji. Myslimy, zo nam tón wudrěč njebudźi wokrjes.

Zańdźenu njedźelu běch z mojej „Jutrnicu“ w Khwaćicach na zjězdże serbskich towaršwow. Sbóg dźeń bě wulkotny z jenym słowom. Budyska „Jednota“ traš na 150 wosobow sylna, wjele ludu z Radworšich towaršwow, zastupijerjo Bukećanskeho serbskeho towaršwa atd. . . .

„Serbske Nowiny“ maja wulkotne nastawki w wólbach. Derje, zo tajki trochu bój je, to naši skerje wocuéoja. Samo evangelscy burja počinaju stawać

ylysach wo radostnej powjesći: w Porśicach chcetuja założenje serbskeho towarstwa. Njezhubjn dźiju, hdyž widźu, zo so naši burjo bóle čuja Serbja.

Łužica čo. 9 tele dny wuńdże. Twoju rozprawu sym dostał — měj horcy dźak!

Renarjec Jan ma maleho pryneca: Jana Jurja. Póndźelu smy kolancju swjećili —

Jutře dostanu z Prostějova wopyt: přichodny sobustaw „Adolfa Černeho" w Prazy: Józef Vařeka.

Za „Łužicu" a „Raj" wjacy póśćel!

Spominaš na rjany tón čas?

Z wutrobnym postrowom

Twój Franc.

(Pokračowanje sćěhuje.)

Cyrkwinske powěsće.

W Michalskej zyrkwi:

1. njedź. adventa rano we 8 hodź. Bože wotkładanje němske (farar Kaulerc), dop. ½10 hodź. němska Boża słužba (farar Tischer) z narěčju krajneho biskopa a fararja na wotp. Njedy. Sbérka za wulki swón. Towarstwo Jonow póndźelu dop. ¼10 hodź. w Marijnej a Marćinej zyrkwi a wutoru pop. w 3 hodź. w Sozietecźi (adventiska swjatočnosć).

Krajnozyrkwinske sjednoćenstwo w Budyšcinje pschi Pólnym hrodźiku 6.

Njedźelu dop. ¼11 hodź. njedźelska schula (knjez mišionar Kyjeczmar). Njedźelu pop. ¼5 hodź. mišijowska shromadźizna. Rěčnik Jamšny. Wjeczor wjeze Jana shromadźizna.

Schtwórtk wjeczor we 8 hodź. biblijska hodźina.

Pjatk 2. 12. wjeczor we 8 hodź. pschednoschk knjeza sekretara Bettera z Drježdźan wot ev. luth. schulskeho towarstwa. Kóždy je wutrobnje witany.

Sjednoćenstwowy wothladar Zimmermann śmje biblisku hodźinu njedźelu wjeczor ⅛8 hodź. na Zibowje čo. 146, póndźelu w Kumwałdze, srjedu w Korśynju, schtwórtk we Wjelećinje.

Swjazk młodźiny za rozsyrjenje kschesćanstwa w Budyšcinje pschi Pólnym hrodźiku 6.

Njedźelu pop. ¼4 hodź. wobdźělenje na kuricenju za evang. młodźinu w Pětrowskej zyrkwi.

Dalschej shromadźiznje stej wutoru wjeczor we 8 hodź. za młodźenzow a srjedu tehorunja za młode holcy.

Krajnozyrkwinske sjednorjenstwo w Běłej Horje.

Njedźelu pop. ½2 hodź. je njedźelska schuza a w 3 hodź. biblijska hodźina.

Sjednoćenstwowy wothladar Kschižan śmje biblisku hodźinu njedźelu wjeczor w Nowych Porschizach, póndźelu w Zyzezach, wutoru we Wjasońzu I, srjedu w Motydźe, schtwórtk we Wolbramezach a pjatk ⅛8 hodź. w Hornjej Hórźy.

S Budestez.

Sobotu 26. novembra je generalna visitazija psches Jeho magnifizenzu krajneho biskopa. Wjeczor w 7 hodź. ma farar Bóźa němske předowanje a wyschschi farar Domaschka krótku serbsku rěź. Wobadźa je proschena, so by so krótko do 7 hodź. shromadźila.

1. njedź. adventa śmje farar Bójz rano ⅛8 hodź. němsku spowědź, wyschschi farar Domaschka dop. ½9 hodź. němske a w 10 hodź. serbske předowanje. — Popołdnju we 2 hodź. ma farar Bójz kemschenje za dźěći. — Popołdnju w 3 hodź. wobdźělitej so towarstwo młodych holzow a kschesćanske towarstwo młodźenzow na kemschenju za młodźinu w Pětrowskej zyrkwi w Budyschinje. Wotjězd pschipołdnju 11,55 hodź. — Popołdnju w 5 hodź. je shromadźizna kschesćanskeho towarstwa młodźenzow.

Póndźelu dop. ¼10 hodź. je shromadźizna žónskich towarstwow w Marijnej a Marćinej zyrkwi w Budyschinje.

Srjedu pop. ½3 hodź. shromadźizna zyrkwinskich pschedstejićerjow we Budyschinje.

Srjedu wjeczor w 6 hodź. předowanje k. krajneho biskopa w Pětrowskej zyrkwi w Budyschinje.

Srjedu wjeczor ¾8 hodź. je shromadźizna towarstwa młodych holzow.

Schtwórtk wjeczor ⅛8 hodź. je biblijska hodźina.

S Barta.

1. njedź. adventa je rano we 8 hodź. serb. spowědź a dop. w 9 hodź. serbske kemschenje.

S Budyschinka.

1. njedź. adventa budźe dop. ¾11 hodź. serbska Boża słužba (farar Handrik-Porschisti).

Zyrkwinske pschedstejićerstwo wobdźěli so na wokrjesnym zyrkwinskim dnju srjedu pop. ½3 hodź. w Sozietc. w Budyschinje.

S Bukez.

1. njedź. swj. adventa rano ⅛8 hodź. serbska spowědź, dop. w 9 hodź. serbska a ½11 hodź. němska Boża słužba.

Póndźelu pop. w 3 hodź. žónske towarstwo we wobadnej sali. Pschedněschk śmje knjez Dr. Erholdez z Drježdźan.

S Hodźija.

Njedźelu 1. adventa śmje farar Wjesat rano ⅛8 hodź. serbsku spowědź, farar Voigt dop. ½9 hodź. serbske a w 10 hodź. němske kemschenje.

Póndźelu pop. ¼4 hodź. śmje knjes krajny biskop D. Ihmels visitaziju.

S Husli.

1. njedź. adventa dop. ½9 hodź. němske a ½10 hodź. serbske předowanje, kiž so cyła. Kschcenja pop. w 3 hodź. Wutoru dop. w 10 hodź. generalna visitazija knjeza krajneho biskopa.

S Huczjny.

1. njedź. adventa rano we 8 hodź. serbska spowědź, dop. w 9 hodź. serbska a ½11 hodź. němska Boża słužba. Pop. ½3 hodź. towarstwo knjezkow na farje.

S Hrodźischcza.

1. njedź. adventa dop. w 9 hodź. serbska Boża słužba (wošadny farar), ½11 hodź. němska Boża słužba, ½12 hodź. dźěćikemschenje (farar Konik Wósbork-Ko'eczanski).

Pokhowany: Arnosch Ota Krentziger, dźěłaćer we Worzynje, 24 l. 8 m. a 16 dn.

S Khwaczij.

1. njedź. adventa dop. ½9 hodź. serbske a w 10 hodź. němske kemschenje, ½12 hodź. dźěćikemschenje. Popołdnju ¼4 hodź. kemschenje za młodźinu Budyschskeho zyrkwinskeho wokrjesa w Pětrowskej zyrkwi w Budyschinje, potajkim tež za młodźinu najcheje wošadu.

Póndźelu dop. ½10 hodź. wobdźěli so nasche žónske towarstwo na shromadźiznje žónskich w Marijnej a Marćinej zyrkwi w Budyschinje.

Srjedu pop. ½3 hodź. wokrjesny zyrkwinski dźeń w Sozietecźe w Budyschinje. Wichtizy knjeza zyrkw. pschedstejićerjow ju na nju pschepruschem.

Semrěł je 16. nov. Jank Günther, Biedricha Wilh. Zuża, porzelanoweho wjerzerja we Wulkej Dubrawje, m. žnyk, 7. m. 10 dn. stary.

S Klukscha.

1. njedź. adventa rano we 8 hodź. serbska spowědź z Božim wotkasanjom, dop. w 9 hodź. serbske a ½11 hodź. němske kemschenje.

Semrěła: Hanža Wicjasej, zemudóstawarka w Klukschu, 69 l. 2 m. 10 dn. stara.

S Kotez.

1. njedź. adventa je dop. ½11 hodź. serbske předowanje z Božim wotkasanjom (farar Krawz z Hrodźišća).

S Lupoje.

1. njedź. adventa dop. w 9 hodź. serbska a ½11 hodź. hodź. němska Boża słužba, pschip. ½12 hodź. dźěćikemschenje

S Malescez.

1. njedź. adventa rano we 8 hodź. serbska spowědź a dop. w 9 hodź. serbske kemschenje, ½11 hodź. dźěćikemschenje. Pop. w 3 hodź. w Sendźiz sali pschednoschk knjezym Ehrholdez wot tschesć. žónskeje słužby w Drježdźanach za žony.

S Minakala.

1. njedź. adventa rano we 8 hodź. serbska spowědź, dop. w 9 hodź. serbske a ½11 hodź. němske kemschenje.

Póndźelu pop. w 3 hodź. w Khrósće pola Bórnez serbska nutrnosć a spowědź.

S Njeswaczidla.

1. njedź. adventa rano we 8 hodź. serbska spowědź, dop. w 9 hodź. serbska a ½11 hodź. němska Boża słužba. Pop. ¼4 hodź. so konfirmowana Njeswaczidlika młodźina na kemschenju wobdźěli, kotrejž so pschi generalnej visitaziji w Pětrowskej zyrkwi sa młodźinu dźerži.

Póndźelu dop. ½10 hodź. sa sobustawy žónskeho towarstwa shromadźizna žónskich towarstwow eforije we Marijnej a Marćinej zyrkwi w měsće. — Wjeczor ⅛6 hodź. hodź. nutrnosć z rěčanom knjeza krajneho biskopa a knjeza wyschschcho fararja Domaschki w Njeswaczidlskim Božim domje.

Srjedu ½3 hodź. wokrjesny zyrkwinski žejm za k. zyrkwinskich pschedstejićerjow w měsće.

S Nojaczij.

1. njedź. adventa dop. w 9 hodź. serbska a ½11 hodź. němska Boża słužba. Pop. ½3 hodź. towarstwo młodych holzow: adventiska swjatočnosć, pop. ⅛8 hodź. towarstwo młodych hólzow: adventiska shromadźizna.

Pjatk 2. decembra pop. ½3 hodź. serbska adventiska nutrnosć, pop. ⅛8 hodź. tow. žonow.

Semrěł je Korla Gusta Pieschk, khěžkař a dźěłaćer w Spikalach.

S Porschiz.

1. njedź. adventa budźe rano we 8 hodź. serbska spowědź, dop. w 9 hodź. serbska Boża słužba. Dźěćikemschenje w Porschizach dop. ½10 hodź. za młodschе, ½11 hodź. za starsche dźěći. Wjeczor we 8 hodź. bibl. hodźina w Nowych Porschizach psches knjeza wothladarja Kschižana.

Wobadnej towarstwje młodych muzikich a młodych holzow wobdźělitej so na Božej słužbje w Pětrowskej zyrkwi w Budyschinje njedźelu pop. w 3 hodź. a wobadne žónske towarstwo póndźelu dop. w 9 hodź. w Marijnej a Marćinej zyrkwi w Budyschinje k seschadźenju žónskich towarstwow a zyrkwinske pschedstejićerstwo srjedu pop. ½3 hodź. k seschadźenju wokrjesneho zyrkw. dnja w sali Sozietety — wschcho sa generalnu visitaziju naschcho Budyschskeho zyrkwinskeho wokrjesa.

Schtwórtk wjeczor ⅛8 hodź. budźe serbska biblijska hodźina w Boschańskej schuli.

Semrěł je pacerěrki hólz Jan Gerhard Michalk, Roberta Hermanna Michalka, majerika skały w Boschczach m. žnyn, 13 l. 8 m. 11 d.

S Rychwałda.

1. njedź. adventa je dop. w 9 hodź. němske a ½11 hodź. serbske kemschenje.

S Wóslinka.

1. njedź. adventa rano we 8 hodź. serbska spowědź, dop. w 9 hodź. serbske a ½11 hodź. němske kemschenje. Sbérka.

S Wósporka.

1. njedź. adventa je dop. ½9 hodź. předowanje, wjeczor we 8 hodź. towarstwo młodźenzow.

Póndźelu wjeczor we 8 hodź. je pruhowanje posawnikskeho khóra w pacerěrkej sali (wujednistwo: buchowny Wolf z Kschischowa.)

Wutoru wjeczor we 8 hodź. je tam adventiska swjatočnosć žónskeho towarstwa.

Přilopk.

* 11 létnja holza sforži z wokom dele. Sobotu dopołdnja so wobydlerjo jeneho domu na Hebbelskej dróży w Charlottenburgu jara roshorichu. Se starschiskko bydlenja w druhim poskhodze wósche so 11-létnja khmerka do dwora dele cźišku. Dźěćo je so cźežko sranilo, tak, ja dyrbjachu jo do khorownje dowjesć. Holza cźežnje bjez žiwjenje wjacy, dokelž so z maćerju snjesć njemóže.

* **Dyphteritis w Barlinje.** W jenej ludowej schuli tu w pożlednim cźasu nekotre dźěći na diphteritis sthrike. Jedyn hólz je sondźeny tydźeń na tule khorowe wumrěł. Po zdyłym Barlinje so dyphteritis khětro rozschěrja. Też w jenej ludowej schuli w Nauenhagenje pola Barlina je na dyphtheritis podobna epidemija wudyrila. Tam stej botaj dwě dźěći wumrěłej.

* **14 dźěći hischcze w prawym cźasu psched spalenjom wukhowali.** W mcelenburgskej wjsy Sadelu so w nowym gmejnskim khěže wotpali, w kotrejž dwě swójbje je 14 dźěćimi bydlekschej. Jenož z najwjetschim napinanjom wschěch mozow běsche móżno, dźěći, kiž hižom spachu, kolaz wukhowacź, dokelž njemějeschtej domjazu nadobu za wobcźenemi.

* **Winki wobeń dla jeneje myschi.** W Skellelu w Dansker tamnischej Wórcunzej starschej z Kroju 16-cźinju dnju wjecźor w 9 hodź. do bróżnje po něschto pósłaschtej. Jako holza we zlomie myschi schrotowaci sahlyschta, za wustrożu, so z hrozy swěcźku pschecźišnyu, ko'raž do zyme posće. Sa pol hodźiny běchu wschitke hospodarske tawarjnje wotpalene.

* **Wjetši w Pólskej.** Wjesće cźuwa w narodnischich pólskich krajinach je tak pschibórała, so dyrbjachu we Wilnowskej wokolinje wojeske hoitwy na wjelki wotmedowacź. Tute rubjzne swérjata njenadpadowachu jenoż jewotnych puczowarjow, ale w posledních dnjach samo stajze wojakow namjeneneho schkita.

* **Mjes njebjam a semju.** W Pusterskim dole w Alpach so na smjerschej dróży automobilowy omnibus wobsunu, pschelomu murju a wosta sa murine rozpadańki nad blubinu wusajo. Jedinacje wosobow, kiž we automobilu sedachu, mjezachu z jich strascheneho położenja wulkeje wotpalenje.

* **150 swini so spalilo.** Na kuble w Alosbüttelu pola Schenefelda w Schleswig-Holsteinskej wudyri wohenj we žiwinzagych khlěwach. Na 150 swini so sobu spali. Schtyri bydźenjo so też na statok katarja Hansena a nastaty wohenj, kotremuž žyłny wětr połěkowasche, sniczi zyły dwór za krótki cźas.

* Herbstwo a 500 dźesinzow. Pschez 90 letami wujezdny z Hanershausena (w Alfeldskim okrjesu) krajan z njemom Brandt do nižosejnskeje Judiskeje. Brandt běsche sam burske kupżby a je w Indiskej k wulkemu bohatstwu wschitschol. Sawostaji dwě wulkej farmje z hobrskimi plantazijemi a nimo toho nježnerne samoženje we hotowych pjenjesach. Njewożenjeny numer Brandt w dalscej Judiskej. Hižo wjedn rasow pytnjesche nižosejnske kolonialne knjezstwo dźědźinzow Brandta a žadasche sej, so bychu hlowni dźědźinzy nižosejnske stacźastarstwo pschijmjali. To pak wopokasachu, dokelž so hanoweranski bur sczepka wot swojeho wobsedźenstwa dźěli. Prawisnik a dwoje z tych dźědźinzow jědzechu do Hollandskeje a sbonichu tam, so je njeznamom samoženje jich muja z danju na wulku licbu mitijowom narosło. Wschu hromadźe dóńa so do mitijonow na 500 dźesinzow. Tehodla pak hischcze riana schcherpatka sa nich wotkapnje. Naležnosć je snajmjenschcha nětko tak daleko dotyła, so mója dźědźinzoju bórzy z wuplacźenjom dźěłarstwa licźicź.

Hamiske wozze ewjsne z Budyšina.

Pomjenowanje dróhi.

Dróhu 11 nawjecźorneho potwarjenskeho pjana, kotraž ma wot dróhi „Pschi Pólnym hrodźiku" ke krótkemu wjecźoru wotschcźipjuje, śmy k dopomnjeczu na wusitajerja jeneje z najwjetschich wotkasanjow naschcho města, 29. dn. 1830 w Budyschinje narodjeneho a 29. julija 1882 w Budyschinje smrětkeho banfieja, měschczańskeho radu Rudolpha Eduarda Heydemanna mjeno

„Heydemanowa dróha"

dast.

W Budyschinje, 19. novembra 1927.

Měschczańska rada.

Liczenje jkotu.

Dnja 1. dezembra 1927 maju so konje, howjada, swinje, wowzy, kosy, pjerisna, pczelazke kolcze a domjaze rjesanja, kiž njejsu pod wobhladowanjom z naprascheneho licźicź.

Wobdźělenki wobsedźerjo skotu so namolwjeja, so cźichu tym, kotrejž maju licźenje wuwjesć, na wschitke swoje praschenja wotmolwili. Stót, kotrejž licźeć hacź do 4. dezhischcze japichol njeje, ma so hyndom na policajskej straži na klownym torhoschczu 1 pschijsjewicź.

Schtóž z wotpohladom wojzewjenje abo wujasnjenje k kotremuž je wón po wudatym postajenju namołwjeny, njepoda, abo z wědźenjom njeprawe abo njedospołne wudawa, budże z jastwom hacź do 6 tydźenjow abo z pjenježnym thłostanjom hacź do 10 000 hriwnow thłostrowan.

W Budyschinje, 19. novembra 1927.

Měschczańska rada, policajski haupt.

Potwarjenski plan „w krótkim wjecźoru" sa město Budyschin ma so pischemnjenicź. S pischemnjenjom wotwodnje ssćerka pschi njejsy zahonow cźo. 1682 a 1673 pschi Pschischeczańskej dróży, kotraž ma so dale k polnoju pischeńcźenej, a dźěł Humboldtoweje dróhi z wjecźora dróhi cźo. 3. Potrywanjka wyłuwanka 1 wuježi zjawnje 4 tydźenje dołho w kenzlizi twarskeje policije na Zitnych wikach 31 we wschědnym cźasu. Pischeczinjenja pschecźiwo pokrywanjej wyłuwanjej, dołoko so wo pischemnjenja pomjo prjedawschemnu wupołożenju, kiž tu 21. dezembra 1926 w hamtskich nowinach, jedna, maju so hacź do 4 njedźel po tutym wozjewjenju sapodacź, njechcze-li sapodawaŕ swojo pischeczinjenje ske prawo sgubicź.

W Budyschinje, 15. novembra 1927.

Měschczańska rada.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

Za nawětki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedaś, płaći so za mały rjadk 20 słot. pj. Wobdźełanje so stajnje nawětki a tabele sćo wyšše wobliczeja. Za reklamowy nastawki płaći so 60 słotych pj. Rabat po tarifje.

Čisło (Nr.) 275 | Budyšin — sobotu, 26. novembra 1927 — Bautzen | Lětnik 86

Sakski zakoń wo policajskich zastojnikach.

W sakskim sejmje so zakoń wo policajskich zastojnikach wuradźuje. Sozialdemokratowje žadaju, so bychu so jenož ći za policajskich offizěrow pomjenowali, kotřiž su wotrjadnište prothowanje za to wobstali. W sakskej republikanskej policiji je nětkole wuwučowanje, kotrež je hórsche dyžli pola wójska. Sozialdemokrat Liebmann najeźdy dźěsćiwo wschelakim policajskim offizěram a Drjezdźanskemu policajskemu prezidentej Kühnej cźinjesche. W policajskej schuli w Riesy staj na najwonkowniši prawizu složenaj wučerjej postajenaj. Žada so, so bychu so jenož tajzy wučerjo postajili, na kotrychž republikanskim smyslenju so njedźiwuje. Sśesmej dyrbja so wučźone plany za rozwučenje zdźesa policije pschedpokoćić.

Sapódłanzy Siegert, Bethke, Gelfert a dr. Dehne mějachu sakonjowy naczišć, z kotrymž so pomery policajskich zastojnikow polěpšcha, za kmany podłoh k wutworjenju nowego sakonja za policajskich zastojnikow.

Pschedkoha so pratwnemu wubjerkej pschipokasa.

Kriza w zigarowej industriji.

Zentrumska strona je w němsćim sejmje prašenje zapodała, w kotrymž so knježeństwo prašcha, schto dyrbi napschećo wusankinjenju dźěłacerjow z dźěła cźinić.

Rjad němskeho kanclera w Mnichowje.

„Frankfurter Zeitung“ je dopiš z Mnichowa pschinjesła, w kotrymž so mjes druhim praji, so je němski kanzler Marx pschi zwjazu wopyće bayerskich ministrow wyšoki bamžowski rjad njeńt, kotryž je so jemu najskerje dyrbjał do mozy stupjenja němskeje wustawy spožćił. Dale so powě, so je so, hdyž bě so zhonilo, so němski kanzler w frakt a z rjadom pschindże, druhim hosćom telefonizny dźěliło, so bychu zebi tohorunja rjady pschijmyli. Sschuzkuschneje strony w Barlinje so k tomu powě, so bamžowe rjady pod staw 100 němskeje wustawy njeńłuschesa, dokelž so bamž jako njewotwisny knježeć njewobkhladuje. Słónčnje so praji, so njeje němski kanzler tón byl, kotryž je bayerskeho ministerskeho presidenta pohnuł, na zjawjenu z frakom a rjadami pschińć, ale so so hižo we pschepraschenju praji, so so k pschijimanju we frak a rjady pscheja.

Němsko-pólske rěrćenje wo pólskich pućowazych dźěłacerjach so potwierdźiło.

Schtwórk je so we Warschawje němsko-pólske rěrćenje wo pućowańskich dźěłacerjach podpisałko.

Awstriska wohrożena.

Prjedawschi awstriski statny sekretar dr. Renner je w finanznym wuběrku awstriskeho parlamenta wulkej dworźi cźinjaco rěć měł, w kotrejž na to pokasa, so žu powałoki w ranju a krótkim ranju jara njepokojaze. Tak njesmjerujnje pschećelstwowy zwjazk mjes Italiskej a Madźarskej, zwjazk mjes Francoskej a Južnoslowjanskej a pakt mjes Albanskej a Italiskej.

Podawki w Rumunskej pokasuja, so žuny so k Balkanej a jeho strachami pschibłuknyli, a so zamo wójny pschi naschej mjeńy njejžu wusankinjene. Po zyłej cźarje so wichorowe znamjenja pokasuja.

Prascha so, hač nascha republika njeje nutsowana, se pohladom na pschemjenjene połoženje w ranju a krótkim ranju naprawy cźinić. Dr. Renner potom na wobrożenje Burgenlanda pokasa, kotryž dyrbi so na kóždy pad Awstriskej zakhować a kotryž dyrbi so z awstriskimi wojerskimi mocami zakitać. Italsko-južnoslowjanska pschećiwstajnosć, Renner dale praji, wulke starosće dla njeběłoscej nětcźišchego romjeskeho systema cźini. Widźimy, so by so Komunizma do teho žanemo njeběłožowneho połoženja žunyła, kaž Belgiska mjes Francowskej a Němskej, a njejsmy so ta postarali, so bychmy w tutym padźe schitani byli.

Dr. Renner psched bronjenjom mjes ludom a psched strachami, kotrež i teho nasławaju, warnowaschе, so njeby zwukaj žiwój wliw na awstriske smutskownopolitiske wěsty wunschestrěł. Do połodnischich krajow Awstriskeje so hospodarski wliw Italskeje žiwje dobywa a móże so pschi zładnosći politiski scźinić. Hdy by so nětkhdźežkuli pschipadnje z tšělby wutšelilo, hdy bychu smutskowne njeměry nastałe, by žuzoh mohł lohko pschećiwnu k zakroćenju namakać.

pschi cźimž žnadź wobsadźenje a shubjenje swjatkowego kraja hrosy.

Dr. Renner k jednoće namołwjesche a sawołt: Sa naš je jenož jenički puć k trajnemu hospodarstwu a politiskemu wuswobodźenju, to je pschijatkanjenje k Němskej.

Wuznamne wuradźenje we Wilnu.

Politiske wuradźenja we Wilnje, pichi kotrychž žu so ministerski pschedsydża marschall Pilsudski, kloonkowny minister Salesti, pólski póslanz w Moskwje Patek, statny podsekretar Knoll a druhi wobdźěliłi, žu so frjedu stónčźile. Kaž Warschawske nowiny spódźeja, je so na konferenzu we Wilnje wo posledńim wobcežowanju litewskeho knježeństwa pola Rady Swjatka Ludow a pódła teho wo praschenju schtitanja pólskich mjeńšinowm w Litwje a dale wo pomozy za politiskich cźeknjerjow z Litwy jednało. We tychle wuradźenjach je so wobsamkło, so maja pólscy wotpóslanzy w dezemberskim posedźenju Radu Swjatka Ludow namołwiwcź, so by Litwu ponuceźiło, so by „wójnski stan“ z Pólskej skónčźiła a z njej normalny wobkhad sapoczała.

Wobdźělenje pólskeho póslanza w Moskwje Patka na tejle konferenzy so z tym wuswětluje, so dyrbi Patek ruskemu knježeństwu wo pólsko-litewskim konflikta a wo stejischcu pólskeho njeježeństwa podrobnu rozprawu podacź.

Rozhorjenje w litewskim knježerstwje.

W kruhach litewskeho knježeństwa žu so z pólskej konferenzu we Wilnje žylnje roshorili. Boja so, so litewscy cźeknjenjerjo we Wilnje z pólskej pomozu zamóže litewske knježeństwo saloża. Woldemaras je z wojerskimi wjednikami two zakitowańskich naprawach pschećiwno nawałej cźeknjenjowu wuradźował. W posledńjej nozy žu w Kownje proklamowanje rozscheńli, kotrež su so we Wilnje cźišchcźane. W proklamazijach so napominaju, so bychu Waldemarasowe knježeństwo powróćili.

Woldemarajowe stejischcźo so thabła.

W Litwje Woldemarajowe knježeństwo cźeknemu politiskemu wojowanju napschećiwo dźe, kotrež wo dalschim tracźu diktatury rozsudźi. Myšlu w Litwje žu nětkole tajke, so nichtó wjazy druhemu njewěri. Waldemaras je dźe jo periodze smykłow spytał, so z lewizu sbližcź, tola njej z njej nicźo bojednał. W tu khwilu Woldemarasa mjes lewizu a prawizu steji, njewě wjazy, na kajkich offizěrow móże so spuschczeć, powěda so wo tym, so žu jara samožni wjednizy litewskeho generalneho stabа, kotrejž su so loni pschi statnym pschewróśe wobdźělili, hotowi, z nałyšnescu Woldemarasa wotstronicź.

Litewscy politiscy cźeknjerjo žu w Pólskej wuczeł namakali. Pólska je jich pschećelskje pschijała a jich z pjenjesami pschećelskje wudźerżuje. Cźeknjenjerjo pschewrót w Litwje pschihotuja. Posledńje dny je hižo k sraženju na pólsko-litewskej mjeńy doschło.

Ruska so do pólsko-litewskeje swady tyka.

Ruske knježeństwo je pólskemu knježeństwu notu pschepodało, w kotrejž Pólscy radźi, so z Litewskej po dobrym rozrumjeć. Tale kwrcźel je zyle njetrěbna była, dokelž je so Pólska hižo dawno prózowała, so by na pschećelske waschnje dorozumjenje z Litwu namakała. Pólski zwonkowny minister Salesti je jebi wotmyślił, w Genfu je Woldemarasom direktinje wo zadanjach Litwy jednacź. Pólska by, hdy by Litwa swoje zadanja na Wilno spuschczila, hotowa była, do wuprawjenja pólsko-litewskeje mjeńy swolicź. Jeli so pak bychu tele jednanja bjes wuspěcha wostałe, by Pólska Litwje ultimatum pschepodała.

Rumunske knježerstwowe wozjewjenje.

Rumunske knježeństwo je tule pódźelcźiku wozjewiło:

Sajacy z worakawej khoroscźe, je 24. novembra rano Jan Bratianu wumrjeł. Stat shubi dźensa muža, kotryž je dźeše dyžli schtwórcź krótkotka jako radźićeł wulkeje njezmjertneju kralow Karola a Ferdinanda wschitko swoje dźeło a zyłu žiwoju wutrobu wuwiciu, potwyścheniu a wobzamołtanjenju rumunskeho stata wěnował.

Žiwjenjowe dźeło Jana Bratiana wostanje wěcznje swjasane z najwažnišchimi podawkami narodnych a politiskich stawiznow rumunskeho ludu. Wscha wótežinska inteligenza Jana Bratiana bě tomu wěnowana, so by so wobsud rumunskeho ludu k narodnej jednoće dowjedł. Rólu, kotruž je Bratianu pschi do skutka stajenju sjednoćenja gźeje Rumunskeje hrał, najklawnischa strona žiwjenja wulkeho njeboščźežkeho wobstanje. Rumunski lud ma so Janej Bratianej za rjad demokratiskich reformow dźakowacź, za samjedźenje powschitkownoho hłosowanskeho prawa, za rozdźelenje lězownoscejow mjes ratarjow, kaž za zyke dźeło reorganisazije sarjadnistwa Wulkeje Rumunskeje.

Tole dźeło Jana Batiana, wo kotrymž budża stawizny pschezo z wobdźiwanjom a dźakownoscju rěcźeć, bě najbóle wujadrene z hłubokim dźełom, kotrež ftej jeho wótcźinska intelligenzija a njesarunkliwa tworjaca energija, postajenej do słužby Wulkeje Rumunskeje, dokonjałej.

Zyła Wulka Rumunska budże teho žarowacź, kotryž je tak rosćahowazy wusman sa jejne wulkeje mět. Ale runje tak, kaž je shubjenje wulke a ludowa bolosć hłuboka, tak dyrbi w duschi rumunskeho ludu zyłne rosćahowenje być, bolosć a cźežke prothowanje z wótcźinstwi lubosću a solidarnoscju pschemimnyć, kotraž dyrbi wschitkich zynow wótcźiny wokoło najwyschschich zajimow Wulkeje Rumunskeje, njeshmjerneje w žiwjenjowej mozy, pokroku a trocźu, sjednoćeju.

*

Cźežko zemrjetemu ministerskeho pschedsydu Bratiana je so schtwórtk balsamowało a so do kaschcźa położiło. We sali „Athenea“ je so sławne wustajiło a so njedźelu wot tam do Floriży donjese, hdźež so do swjatyńnego rownischcźa staji. W zyłym Bukarestu so žarowanske khorhoje wuhrajuja. Dźiwadło a wschitke zabawne nježitnosće žu zawrjene. Minister Inutskownych naležnoscejow Duca je z kolik wudał, z kotrymž so ludowe žarowanje poruća.

Vintila Bratianu ha prózuje, knježerstwo narodneho sjednoćenja wutworicź.

Ministerski pschedsydża Vintila Bratianu je wuradźenja z wjednikomaj opposizijskich stronow, generalom Averescom a Maniu měł, kotrejž staj ga prjedy teho w regentskej radze pschijałoj. We wuradźenju je wo to schło, knježerstwo narodneho sjednoćenja pod pschedsydstwom neutralneje wosoby, po wschém spodźu prynza Stirbeya, sestajeć. Njeje pak wusankinjene, so budże so teź wo ministerje Ducu jednacź.

Bolharskaj komitaczej so k zmjerći sajudźiłoj.

Pschišłažny žud w Sołunju je dwoju bolharskeju komitaczow k zmjerći sajudźił. Jeju běchu wobstorźili, so staj attentaty pschihotowałoj, z kotrymiž žu so dyrbjałe wušławne twarzenja w Sołunju, južnoslowjanski konsulat, franzowsko-serbska banka a druhe twarzenja do powětra buchnyć.

Italsko-albanski zwjazk.

Po italskej knježerstwowej sdźelenju je so w Tiranje, we albanskim hłownym měsće, 22. novembra mjes Italskej a Albanskej schikitański zwjazk wobsankinył. We zwjazkowjenju stata wsajomnje z derjemčźom a bjeskrasnoscju jeneho stata wsajomnje z derjemčźom a bjeskrasnoscju druheho stata zwjazowanje z bjeskrasnoscju. Kóžda zwjazkowa strona ma sajimy a lépschiny druheje z horliwoscju zastupować, kotruž sa zwoje zamžne sajimy wobžiwdźeja. Zwjazk je na 20 lět wobsankinjeny. Pschi nastaću wójnskeho stracha matej wobě stronje zhromadnje posinpować, dale so wobroženej stronje prawe dosćeńcźinjenje lubi. Hdy by wójna wudyrila, by dyrbjała kóžda strona wschě wojerske a finanzne prědki nałožić.

Powěsć wo tymle zwjazku je politiske kruhi pschekwapiła a so jako wotmołwjenje na franzowsko-južnoslowjanske rěrćenje frosnuni a so w tymle zmyśle twołożuje.

Achmed Zogu chze so kral scźinić.

Do Londona je z Albanskeje pisches Athen powěsć doschła, po kotrejž je zhebi albanski president Achmed Zogu wotmyślił, so 28. decembra sa albanskeho kralа wuwołacź dać. Mussolini je jeho pjecza k tomu nadpjerał.

Venizelos w Athenje.

Po wjazalkimaj njepschitomnoscejoj je Venizelos pjatk do Athena pschišeł, hdźež je jeho pschećelskje wschitke wobydlerjo pschijachu. Dokelž so knježeństwo monarchistowe boji, bě wono wschěch demonstrazije na zjawnej dróhy zakasało. Kaž je słyschcź, chcedźa wyschschi offizěrojo, wuběrje we wójnskim

Łódźiwje Venizela namalowicz, so by so na čoło diktatury hajił.

Kommunistiski pschewrót w Kantonje.

Njepschitomnosćej wjednikow Kantonskeho knježerstwa, kotrejž so pschi konferency z generalom Czjangkaischekom we Shangahaju wobdźeleja, su kommunistojo wuzwoli, so bychu knježerstwo powrócili. Kommunistiski komitej je so wutworił, z kotrehož pschedsydu je Kuminjaues, pschecjel Ruska Borodina. Pschedy je z radiscelom Hankawskeho knježerstwa był. W chinesiskich městach je so powěsć rozschěrika, so je so Borodin wróćił. Hantawske knježerstwo je na to zjimanski wukas pschecjiwo Borodinej wudało.

Krwawe srjadnje pschi strajku wuhlowych dźěłacerjow w Denwer.

W Denwer w połnócnej Koloradowskej w Sjednoczenych statach hórnicy we wuhlowych jamach strajkuja. Statna policija je jamy wobsadźiła, so by je schikała. Njeměry so zapoczachu, hdyž nekotre sta hórnikow z krumpachami, nožemi a kamjenjemi wobroniteli, tykajcu, so do Kolumbinskeje jamy dobyć. Hdyž statnych policistow pschehnachu, tuzi poczachu tšelcz. Tšo hórnicy so pschi tym morichu. Dwaj srjanjenaj staj na swoje rany wumrjeloj.

Amerikanske knježerstwo je wobleńnjenski stan na Denwer połožiło a wjsche podkopki z wójskom wobsadźicz dało. Sastupjerjo hórnikow su pola presidenta Coolidga pobyli, so bychu jeho za pomjerowanje wabili. Tón pak je so zapowědźił, so do konflikta měšecz.

Běli a pišani w Amerizy.

Najwyschichi sud w Amerizy je rosćudził, so maju jednotliwe staty prawo, dźěrenje schule za běłe a pišane dźěći pschipraviecz. K tomule rosćudej je dla zawadneho pada w Missisipipiskej doschło, hdyž su so holzy chinesketje zaraz schuli cznornochow pschipokasałe.

Ze Serbow.

Budownica.

Sobota 26. nowembra.

* 1886 w Radworju Franc **Kral**, zadobny, zlotoswórny założeŕ zjednoćeństwa towarstwa Domowiny.

Ach, njeje wjac nihdźe
Kerašk mi zeleny?
Njej' žana mi róża
We zahrodcy?
Łopjeńka zelene,
Różički kčějate,
Žane mi w zahrodcy
Njejsće wjac tu!
Ach mrózy wy rězne,
Lisće sće zedrěli,
A ze zymu róża
Smjertny spar spi,
Mrózy su morili
Lisće a różički,
Wjadle su ze zymu
Njejsu wjac tu. H. Zejler.

Njedźela 27. nowembra.

1880 załoži so Drježdźanske serbske towarstwo Cornoboh.

Stóž njeje hotowy, zo by wšitko čerpił, a labowanemu po woli był, tón njeje hódny, zo by lubowany rěkał. Lubowacy dyrbi wšitko twjerde a hórke lubowaneho dla na so brać a njesmě so pročiwnych připadow wot njeho wotwobročić.

Domaš Kempenski. Kročenje za Khrystusom.

*

— **Wo wjedrje.** Schleńca ježo na wobhladanje wjedro połožuje. Dokelž su nižiny w połnocy pschiplawy hmjleho powětra z łodyteje połnocy jalesmyte, je pola naš pomjerinje mily počaš. Wot Azorskich kupow pschikhadźasa wyschina teši nad krjedźinjej a njeckownej Europu. Wjedrjenje mjenja, so tuto wjedro zhrubi wobhlowanny. Jutrje, přenju njedźelu swjatego adventa zhadźa klónczko 7,44 hodź. a khowa so 3,51 hodź. Měsačk zkhadźe dop. 10,33 hodź. a khowa so wjecor 6,07 hodź. — Wčera wjecor w 7 hodź. barometer 758, hygrometer +5, thermometer wo dujo +3. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 765, hygrometer —10, thermometer we nozy +2. Wuhlady na njenowbhladnje wjedro.

— Nasch wjedrowarjo njejo na pschichodny tydźeń sčěhowanje wjedro za mózne: Wot nidźe hacz do krjedu rjenje, druhdy trochu wětrnje a wschemjenjato; schtwórtk a pjatk hišće dosć schi; sobota hrube symje wjedro.

— Po khodźenju hacidow a njebjeskich znamjenjow: Njedźela a pónjdźela schpatnej hač za sabawu, dźerži a dobry wječink. Wutoru a krjedu wobhladujmy jako dobrej dnjej za Němčin a wječene powolanja. Schtwórtk a pjatk sej fritiski dnjej, semjerjenje je mózne. Sobota kritiski dźeń 1. tydźenja, schtwórty dźeń za rataškowe, wosomne a hórnistwo.

— **Serbska Boża khižba w Drježdźanach.** Njedźelu 2. adventa popoldnju w 4 hodź. smje knjes farar Krawz z Hrodźiščeza w Khišćinej zyrkwi serbske předowanje a žwjatu swjedź.

— **Wumrěł** je znaty Budyschiši měšczan, knjes šlótnik Gustav Adolf Boetius. Wón narodźi so 10. januara 1853 w Budyschinje, služeše potajkim w 75. lěcz žiwjenja. Wón je sebi wožiwje wo wohnjowu woboru njesamdźiwu sahlužbu dobył, kaž tež khódźeżatki dołho z kpšchenu města sturkował.

— **Hospodarski ptan města Budyschina** za wobkhodne lěto 1927 zu měschczanjezy sastupjerjo dowmradźił. Shromadne wudawki wuczinja 6 134 422 hr. Dothodow je 4 984 791 hr., tak so 1 149 631 hr. njekryte wostanje. Za krucze twdowkowo maju so měschczanske dźěłarnje, kaž mitarnika a phmatarnja, sčahnyncz. K tomu pschidźu hischcze wunoschki z Městoweje banki.

— **Djenzniske wiki.** Prošatow běchu jara wjele na wiki pschiwjesli. Wikowanje běšče trochu klapate. Čzim wuczišcho wotwinowache so wikowanje z hutru. Wona płaciešče wot 1,10 hacz 1,20 hr., jeja 17—18 pj., twaroh 25 pj. Huš běšče wjele na pschedań, hušaza hoška běsche syte wobhladźena, ta hušy dźerżachu sebi wjetšcha 1—1,20 hr., ja kury a kapony 2—3 hr. Na jelenitowych wikach poschitacje so z tydźenju tydźenjom pródnischi wobros. Punt czerwjeneho kalu płaciešče 12 pj., běłeho 8 pj., róża hydrojzeho kala (Blumenkohl) 40 hacz 80 pj., hlowa sellerja 20—40 pj., punt tomatow 50 pj., jabłukow 20—40 pj., kruschwow 20—35 pj., worjechow 60 pj., bérnow 5—6 pjenjezkow, zentnar 4,50—5 hr., litr lancho wolija 1,60.

— **Pschi nutsdatnym po zerkuje** we wokolitsje wot 23. hacz 25. 11. 1927 sm sesčhowaze pschborne zpekwinske sudobja kradnyli: 2 wollarjowej zwjerčnikaj, 2 kheluchaj, 2 winowej hadobje, 2 tafezij, jedna z wicu z wólku, wobłatkowu rowa a połsacenu šlejtu. — Wo wjedowne zožčenja prošy kriminalne wotdźelenje w Budyschinje.

— Na kriminalnym wotdźelenju thowa so hišće z nječzho schatow. Dźeł z nich je z „J. P.“ wosnamjenjeny. Schadowarjo chzyli so na kriminalnym wotdźelenju samolwiecz.

— **Firma Korla Röhner w Budyschinje** pschipokaza z dźensnischemu czišku „Serbskich Nowin“ wuzbešnu pschilohu se sapjerom rodownych płaciznow. Korla Röhner pschedawa hemiwnje bróne, munizyju a potrjebu za hońtwinski sport. Tuta pschiloha leži w Nowinach, kotrež so wupósčeju do Radowcza, Miinakola, Malešeje, Njeswačzidła, Rakez, Pančzic, Pschičzez, Hodźija, Šuski a Khrašczic.

S **Porschic.** Nječzho wuzebiteho posticzi nam pschichodnu njedźelu wjecor pola Handrikez nascha žokolika bohom była, psched kotruż so wón klakasche, z trěbnej měrnjowosću napischeze špicz.

Nadobo so wón smuzi: „Wona je sa mnu žadała a chze so wujednacz; jo njemóju na nikoho a na nicžo so dźiwacz, nečko, hdyž je kždy wokomik drohi.“ Wón wotewri durje, a minale tak khtrje kaž psched khwilku Adam Orlowski pschekroczi wón khódźu. Wón so njewobhladny, a to bě derje; pschetcz hewak drjee njeby postawa, k wokmu pschiphonjena, njepytnjena swjatała, kotrejež zyły napohlad wotrazowasche tu samżnu abo hischcze wjetšchu czinitu, kotraž jeho samżne wobliczo pokrywasche.

Ale też muž, pschi wokrize stojazy, njepytnh, schto so wokoło njeho stawa; tak so jedyn druheho njedobhlada.

Ach, wo tajtich wokomikach, kajchiž dyrbeli po sastupjenju Manfreda Korimskeho do Margicznjeje spanskeje jitiwy, je derje, sahwdźowacz je wodżewkom to, schtož je było. Pschetcz, schtó może dodnicz, kelko bolosče samósče wusche wodżecze człowjeskeje wutroby we žebi potajcz, hdyž psched wotczmej diweju człowjekow, kiž stej na žiwjenjiši puez jedyn druhemu njechinity sczin njetelcz, wscha leju sahłoczez je swojim jebawym žiwjenju, kruzymi bojemi a bolosczenji nimoczehnjene?

Sdźiwja mrjejazje žónske, na kotrejž lekarjo hižo widźachu, so tole nětčiske wožiwjenje je z pohlednim sahapnjenjem žiwjenišcha pkonjenja psched wuhabnjenjem czinjesche, kaž běsche wona prožnja. Woni ju wokschichu, a kaž jara częcko jim to też pschihdże, nětko wet njeje so wotpadlicz, hdyž wona ja nimi tak pohladowasche, jako by czpka jim hischcze raz „na sahżiwdźenje!“ pschiwokacz, wonj wostajichu ju je žiwojim prenim muzom samotnu.

Wo jstwi bu cžicho. Žóniška leżesche tu je sahdźelenymaj wocžimaj; pjanniczna czerwjeń horjesche žo na jeje licznej. Ke jeje nohomaj, ruzy truneje pisches wutrobno na khóji skoczwoschi, stojesche tu wón a wobhladowasche žebi ju. Wona běsche jara rjana. Wona to bě — jeho Natalija — a nětko žona druheho.

Korimski mějesche sacznjeze, jako by dyrbjał pschc nutskowinu bół je sudami khčipicz. Tu wocžini wona wogel, a jeju wocži so sekkachtej z dołhim, němym spohladnjenjom. Wón toho njerozdźerża; nosy zaprostschichu jemu khižbu; wón podyże žo do lenoschi a sakry wobliczo w rukomaj.

„K czomu by mje sawołacz dała?“ sastona. „Tehodła,“ wona wotmolwi z tafim truchym hłosom, so by z tóžbeho człowjeskeho wócžka žyšlu wuwabiła, „dokelž dyrbych czi rjez, so ja nětko wém, so mi ty žiweru złamał njebješče, moje tukanje bě wopaczne. Ja sbrěschich pschczižiwo tebi runje tak, kaž žy ty pschczižiwo Ludmili Borimskej sbrěschik.“

Wón so wurunu, minale pschežkapnjeny wón na nju spohladny: „Ty to wěsch?“

„Ja to halle nětko wém, hdyž je wschitko shubjene, so žy njewjesu mél, haj, wjazy hacz njewěźu, a so žym ja tuttej bytosczi wutrobu zlamała, hdyž žym so mjes tobu a mjes nju postajiła. Wona je wjeczena a dawno hižo pola Boha. Też ja pójdu nětko sa njej a budu so jej bjokowacz, so njeje nasu sakliwdała, ale z modlitwu w erze za naju a za nasche žbožo wumrěła. Tola tale modlitwa njemóżeschе wuzłyschena byez; pschetcz Bóh je dobry a prawny; Bóh njemóżeschе žohnowacz žbožo, kiž bě na rowje niewinowateje, pschcrađzenieje wutrobu sałożene.“

„Natalija, budź žmilna!“ sajtona Korimski.

„Ach, njemyślk, so jenoż tebi winu dawam,“ pschewosche wona z napjerzom. „Njebudźeschcze-li mje bjo, ty by nihdy njebył Ludmilu wopuschcził; tak dyrbju czi dwojake wotprošchowacz: sprenja, so žym cže k njeżwérze žawjeda a potom, so žym twoje njenzo sjawnej haubje wustajila. So žy mje tola sjebał, hdyž praješche, běch za twoja jenicza ka lubował, to czi wodam, tak kaž je Khrystuš mi wodał. Wodaj mi, Manfredo!“

Wona wupischesche žwoju ruku a poda ju jemu. Tola wón ja njej njeschimasche; wón padże na kolena na tom žamżnem městnje, hdyž běsche psched nětčzo hodźinami baron Rainer klečzał.

(Pokračowanje sčehuje.)

Předźenak

we, so wschczakim ludźiczkam [illegible] ani bu nowa pomaška wjazy hódź njeje a so [illegible] hólczišku wjazy njewidźało, kaiko lisiatki a klu[illegible] buchu sebi zo dali. Tohodla je w prowizy [illegible] wschitkich hłodnych nuzach a tradanjach [illegible] ctarjo. — Ty, ječcje to a budźeje dźekowni, so tam Bóh mjes tobu schczedrinje wobradźi swój chlěb! — Čzicho žu so naschi wótzojo nětdy mělí. Tuž budźamy tola jyrjomje! Proiyła placzi jenoż 60 ki. — To je jawdźeje jara tunjo! —

jednota. Pschedstajaj nam rjanu a powuczaju hru „Na wumjenku“. Hrajerjo a hrajetti su wjele prózy nałožili, so bychu tutu hru pschedstajiczej mohli. Ninu dźiwadła pofiscja žo hischcze wschelake hudźbne pschednoschki. Tak budźe so nam rjany a zabawny wjecžor posticzicz. Tohodla njech tola nichtó z Porschcz a blischcze a dalscheje wokolmy tutu sttadnosez njepschepaše. Sapocżajk je wjecžor w 7 hodź.

S **Hudźija.** Na wupisane stajne wuczelšc městno pschi tudomnej ludowej schuli bęsche ministerstwo za ludowe wukhlukanje tśjoch samokrjenych wuczerjow z wólbje namjetowało. Schulske pródstejerstwo a schulski wubjerk wuniwoschtschaj jenohłósnje knjesa wuczerja Albert a Khwaczija. Knjes Albert je 16 lět dosło w Khwaczizach z zohnowanjom stukowal. Wón je 42 lět starý. Swoje tudomne sastojnstwo nastupi hakle mjelerje 1. haprcjt 1928. — Na žiwojim visitaziskim puczowanju po wošadach Budyšlcje eforiz wopyta knjes krajny biskop D. Jhmels pschichodnu pónjdźelu naschu wošadu. Wón pschijedże je Hornjeho Wujeda a budże tu popoldnju 1/4 hodź. Jeho pschewodźataj knjes superintendent Fröhlich a knjes wyschichi farar Domaschka. Kemschenje traje jenoż jene hodźinu. Knjes farar Voigt poda rosprawu wo zyrkwinskim žiwjenju a knjes farar Wjeŕaŕ smeje nutrnosć. Wschitzy wošadni a wschitke towarstwa Jo pozwanjene, so bychu žo we wulkej liczoje wobdźelili.

S **Brěsyny** poła Kamjenza. Dobrodźinje do šmjerczeje schoł je schtwórtk wjecžor tudomny wobšeżdźer hoscenza Robert Hempel. Khorosez a pjenježnych starosczow dla drje je won ruku na žo složił.

S **Wojerez.** Pónjdźelu popoldnju wolmě žo na Rólaz nowskim rewěrje honjtwa. Jako jedyn automobil, z Wojerez pschikhadźazy, do honjtwinskeje krajiny pschijědźe, sta czi nadobo jelenija pschedeń nim na dróhu. Wona pschijědźe na automobilowym khłódźaŕ a rosbi schkitazu schkleńzu a jeje wobluk. Automobil wjerchny swérzio dele, wono pak wokoło a žo, po dźaczu czežko szanjene, w ležu žhubi. Automobil bęsche do pschérowa zajěł a sasta žbožownje, jako bęsche hischcze bréhu podjał. Człowjekowu njepschihódźazu da schkody.

S **Czorneho Khołmza.** Schtwórtk popoldnju wokoło 5 hodź. w tudomnej skale dwě lokomotiwje połneje železnizy do so srasyschtej. Hładkosče dla a dokelž sadnje wosy dla radowageje czary czżschczazu, njemóżeschе lokomotiwa dospinacz a sajędże na druhu lokomotiwu a žo powrócz. Ludžo njepschihódźechu do schkody.

S **Wukrancžiz.** Tudomna evangelska schula žwjeczi jutrje njedźelu swoje 100 lětne wobstacze. Popoldnja we 9 hodź. je žwjedźenske kemschenje w Radschowje a w 11 hodź. žnjatočznosez w schuli we Wukrancžizach.

S **Jamnicho.** Tu semrě minjale 62 lět staŕy šaudowarjaŕ a wuměnkaŕ Arnošt Jakobi. Jeho je Boża ruczka sajała.

S **Wjeski** pola Muzakowa. Czežke njeschoze sta žo sajała z hrjedu na wjecžor w tudomnych brunizowych dźěłarnjach „Babina“. 18 letny samkaŕ Czjemjera z Wjeski ventilator wuprowjedźeschе, jako nadobo z nohomaj do maschiny pschindźe. Maschina stama njeschožowanemu jemu nohu dwójnu a druhu tohornunja czežko. Jeho dyrbjachu hnydom do thorownje dowjesez, hdyž dyrbjachu wbohemu jemu nohu

Za wysoku płaćiznu.

Powdańczło z naschich Łujow.
Napisała Kristina Royowa.

127] (Pokračowanje.)

Adam Orlowski njemyšlesche žebi niže; ale schtož wón zjinjesche, to wuprajicz njemóżeschе. Tola hdyž wo njeho to sekundowy pyschijicho jomu lubowany ert k njemu rjekny: „Sejiš Margitu žbožownu, tak dałoko hacz w twojich nozach sołejš, a njewobejdaj ju; ty žy Orlowski, a tuczi běchu pschecjo žwérni,“ pschińdże j jeho erta wotmołwa, kotruż ani žobuzelnosez ani njewobdźerbny wokomik jemu njebikkowasche, ale kotraż wuroni so z hłubiny wutroby: „Njeboj so, cżeta, za mojeje dobwery njebudu srjcznuzivacz; z mojej winu nihdy njebudżawna njebudże, nihdy!“

Mjes tym khodźeschе po jstwi Orlowskeho knihowuje Manfred Korimski je spěchnymi krocželemi. Wón wodżeschе, czehodła be dyt jem jawołany: jeho jonu tak i horjcej ladojeju lubowana, haj wosbožowana mandżelska chżyschе nim rěczecz. W tutom wokomiku jemu běsche, jako by so jemu wutroba roskocżecz chżyła wot nihdy njewuhażnjeneje lubosez, kiž bě z wosvolnosczu pśtował a kotraż nětko znowa so sapkomjeni, hdyž bě była lěta dołho podusczena, a wot wukhadźazeho z lubosczje žedżenja, tak bórzy hacz so hodźi k njej dobehnycz, a jn, kotraż drje bęsche jeho tak njezwurjekniecze na czejcži sranka, tola hischcze raz, hacz morzu abo žiwu, po telko dołhich lětach dźelenja se žwojimaj rukomaj wobjimacz mózy.

Wona bęsche jemu wulku khżiwdu naczinika; tola hdyż nětko wo wodaeje prošesche, bě to sa njeho krajne doscżinjenje; pschetcz wón unjżesche, so je wona nětko jeho njewinu a žwoju winu spósnała.

Wón žhżichesche, so bě nětko sażo k žebi pschijschła a se dżeżomaj rěczesche. Też Adam bě k njej nuts doschot, a nětkole też knjes Miklawsch. Ale wón pschczo hischcze njemóżeschе dosez mocy, jej, kotraż bęsche jemu nětdy z pschi-

wotewjacz. Njeje wusamknjene, so druhu nohu tež hischcje shubi.

S Mužalowa. Pondźelu popołdnju tu k wohnjej pischachu. We bydlenju knjeza wuczerja Bcžera w žydlischcu běsche so drjewo sapalilo, kiž běsche za kuchinskimi kšachelemi składene. Dokalž pak tu chora hnydom sapłchimny, bu woheń bórzy podushcheny.

Cyrkwinske nowošće.

S Budyšchina.

1. njedźelu adventa 27. novembra 1927. — Spočatk noweho cyrkwinskeho lěta.

Generalna visitazija.

pisches Jeho magnifizenca knjeza krajneho biskopa D. Ihmelsa.

W Pětrowskej cyrkwi ma rano ⅛8 hodź. farar Berv predowanje (cyrkw. hudźba: pischcežele; preludium a fuga w C-dur; khór „Hosiana, Davidowemu synej," thoral, kóžde 3 schtuczki w druhej hadźbje, wot Jana Boseč. Bacha) Na to rěcź knjeza krajneho biskopa. — Dop. ¼12 hodź. shromadne kemschenje dźěrji sa dźěrji Pětrowskeje a Marijineje a Marczinskeje cyrkwje: farar Siegemund a rěcź knjeza krajneho biskopa. — Pop. ¼4 hodź. kemschenje za evang. młodźinu Budyschskeho cyrkwinskeho wokrjesa: farar Bodenstein je Schěrachowa a rěcź knjeza krajneho biskopa. — Wječor w 6 hodź. ma farar Menda spowědź a swjate wotkasanje.

W Marijinej a Marczinej cyrkwi ma dop. w 9 hodź. farar Paul predowanje (cyrkw. hudźba: „Wón pschihodze mózny rjek," 4- hacz 8-hłósna moteta wot Badtmuśa; wječor w 6 hodź. ma farar Groże predowanje. Na to rěcź knjeza krajneho biskopa. Po tutym kemschenju sposrowja knjeza krajneho biskopa evang. nazionalne dźěłaczelske jowaski.

Sbérka za hodowne wobdarjenja najkhudschim nasche je wosadu.

Pondźelu dop. ¼10 hodź. je w Marijinej a Marczinej cyrkwi shromadźizna wschitkich žónskich jowaskow Budyschskeho cyrkwinskeho wokrjesa. Pschihodnoscht knjesa fararja Sšykory z Wjednarja: Słužba žony we wosadźe. Na to rěcź knjeza krajneho biskopa.

Wutoru dop. ¾3 hodź. je w Pětrowskej cyrkwi modlerska hodźina za njedźelnicze.

Wutoru wječor we 8 hodź. ma farar Berg w Ev. towaschnowni bibliski hodźinu.

Wutoru wječor we 8 hodź. je w Tuchorskej cyrkwi hudźbny wječor Budyskeho posawnikskeho mišijonskeho khóra.

Biblisti wječor superintendenty Fröhlicha w Tuchorskej cyrkwi srjedu wječor dla generalneje visitazije wupadnje.

Ssrjedu 30. novembra:

Pop. w 2 hodź. je w Sozietät wokrjesnej cyrkwinskeho rjeźnika Pschichodnoscht hrabje Bitztjuma z Eckstädta: Schto móża cyrkwinskeje prijóbskerjeju za smutkownje wožbudźenje činiczi. Mrěź superintendenta Fröhlicha a knjeza krajneho biskopa.

Wječor w 6 hodź. je w Pětrowskej cyrkwi wobsamknjenske kemschenje generalneje visitazije. Předowanje knj. krajneho biskopa.

Pjatk pop. ¼4 hodź. je w Sozietät Gustav-Adolfske žónske towaschstwo.

Pjatk wječor we 8 hodź. ma farar Siegemund we Ev. towaschnowni bibliski hodźinu.

Tydźenski słužbu jenoż w Marijinej a Marczinej cyrkwi ma farar Pank.

S Rakez.

1. njedź. adventa je dop. w 9 hodź. žerbske spowědne kemschenje z krótkim předowanjom, w 10 hodź. němske kemschenje sa dźěći na farze (dokalž cyrkej hischcze njeje nutrjejena. Sserbski nješchpor w 2 hodź. sa hamžneje pschicżiny wupadnje.

Pondźelu rano we 8 hodź. pisanje z wěze a raischa nutrnoscź. — Wječor w 7 hodź. nješchpor z předowanjom fararja a rěcźu Jeho magnifizenzy knjesa krajneho biskopa a žerbskeho knjesa wyschschego fararja Domaschki je wschitkenoschu generalneje wisitazije. Khór. posrowjacki khór. Wosada je proschena, so by so snajmjenjscha 10 mjazichcinom do kemschenja w cyrkwi sešbdała. We 8 hodź. žónske towaschstwo pola Winterez.

Semrěła je 22. 11. Auinsta Ernestina Alwina Wuschikowa rodź. Neumannez w Schczežiży, 77 lět.

Z Łužicy.

* Se Zitawy. Njeměrjomnje lokkomyślny běsche jedyn tudomnischi pohonc, kiž so je sapalenej zigaretu do loża lehny a wutuny. Se zigaretu, kotraž běsche jemu z huby padnyła, so łožo sapali, so kěrka schkoda sa pschenacjetku nasta. Wohnja so hischcze w prawym czasu dohladachu. Tomu maju so dźakowacź, so so pohonc njeje sadusył a zyle twarjenje so sapalilo.

* S Lěschwizy pola Shorjelza. Saidźenu wutoru je tudomne Sellerez dźěćo na spinalne wokromjenje skhoriło. Dźěćo su hischcze žiwe namakali, ale wono je hižo na puczu do bolnicy wumrěło. Dźěćo bě hischcze žiwe, ale wono je hižo na puczu do bolnicy wumrěło.

* S Drježdżan. (Generalny leutnant Lucius wumrěł.) 19. novembra wumrě tu njedawschi kral. sakski generalny leutnant na mjez. Korla Luzius. We wójnje nalwjedowaschе 23. a 123. diwisiju a 19. wójskowy korps.

* S Mügelna pola Oschatza. (Spinalne wokromjenje.) W šulskej wsy Limbachu je pjećlětna holczka na spinalne wothrowjenje dźěrji skhorita a po schtyri dnjowej khorosći bižom wumrěła. Schulu, kotraž běsche dotal bižom samknjena, su na dalschi tydźeń sawrjeli.

Přilopk.

* Na hunterju hyšmaju. Straschny nutsdobywaŕ a wandobywaŕ z jasnwa Franz Mazijewski běsche sašo z zentralneho jasnwa w Oberswatdźe, jako w khorowni lěkjesche, cżekmył a běsche do Oberswatoy schol. Tu khodźesche wo dnjo zyle kurobse po dwórach a njebésche wójso, jeho dotal sajeć. Schwórrk na wjecżor nětko wyschschi žandarm Wünscha frótko pisched dwórnischczom w Chorinje na drózy Cmlodeho muzijeho sadżerża, dokalž so jemu tutón podhladnyk zda. Dokalž so na dożahowe wabjenje wupokasaeż njemóżesche, wsa žandarm jeho hobu. Jako so podhladnyk młodeho muzijeho sadżerża, dokalž so jemu tutón podhlódnika. Mazijewski njeprjejesche, jako jemu sawżasnje we hlowu pschihwaji, je wón dołho wutany hłósnik.

* Woheń na kupje Fehmarn. W Bannesdorfje pola Bórka na kupje Fehmarn w baltiskim morju je po sdaju s pschetorhnjenjom milinyj woheń nastoł. Jena brózeń, jene domske a drjewjana wóża Bannersdorfskeje zyrkwje, na kotruż běchu schkrě woheń pschenjesle, so wotpalichu. Straschny woheń běsche z twalkim strachom sa zyłu wjeż. Pschi wohnju dźełachar wohnjowe wobory z zyłeje kupy. Nastata schkoda je twalka.

Najnowiše z cyłeho swěta.

— Schkrowa powótřej wo wjedrje sa jutřischnu njedźelu: Mróżele so pschecżahuja, wodnjo mity poczaś, w nozy trochu wiżaty poczaś.

Schtwórrk w nozy su njedocżinkoju w Lipsku w někotrych dróhach hunstka mésta schkleńu někhdże sio wulkadnych wokonow z diamantom rosrěsali. Druhe wokonowe schkleńzy su z diamantom rosdrapali.

*

Se spomoczeńskeho doma w Brännsdorfu je pjeć khowańzow cżeło. S nich su schtyrjoch saso popadli. W poślednich nozach běchu so cżekucżenzy do syhomnacze schreberstich sahradow a do hoscżenza w Rhäsa dobyli a kradnyli.

*

Wójskowy wubjerk franzowskeho sjezma je so z dodawkom sa wobtwjerdzenje mjesow pschecżiwo Němskej a Italskej saběrak. Wójnskemu ministrej je so porucżiło, so by wobtwjerdzenje mjesow po możnosći rucże pschewjedł.

*

Italske nowiny pischu, so wo sapocżatku južnoslowjansko-italskich jednanjow njemóże rěcże być, dóniż Južnoslowjanska Nettunske dojednanje njepodpische.

*

Na kupje Ceylonje w jendźelskej Indiskej je mór wudyrił.

*

Po powěsczach z połodnischcze Chilesleje je pola Rio Aisen žylne semjerjenje było, kotrež je so se satraschnej mórskej nawalnej żołnu pschewodźiło. Njeměrna żołna, kotraž na žiwojim khribjerje cżasmy z muzitwom, schtomy a dźele twarjenjow njeješche, něsotre kilometry daloko do kraja schcżesche a pschistaw w Parez Rosales dospołnje wupuscżi. Nadrobnosche hischcze njeju znate. Boja pak so, so je žedi katastrofa wulku liczbu cżłowjeskich žiwjenjow jako wopor żadała.

Swójbne powěsće.

Semrěli: Korla Bohuwěr Kroschk, wobsedźeŕ wótscheńskeho hubka we Wósporku, 61 lět. — Jan Gerhard Michalk w Boschczach, 14 lět. — Jan Korla Gjarnak w Budyschinje. — Adolf Bóttins, jmjeńer a fabrikěŕ w Budyschinje, 74 lět. — August Robert Hembel, wobsedźeŕ hoscżenza w Brěžni pola Kamjenza, 57 lět. — Bjedrich August Wünscha w Brěžnischczu, 73 lět. — August Wunderlich, wyschschi cżahowny rjadowaŕ w Budyšinje, 56 lět. — Pawoł Mucha, sankaŕ we Wojerezach, 24 lět. — Hellmuth Nerlich, privatis we Wojerezach, 75 lět.

Towaŕstwowski powěsćnik.

Budyšin. „Nadźija" zmjeje pńich. wutoru (29. XI.) wječor ½9 hodź. spěwnu pruhu w „Serb. Domje". — Dokalž mamy pilnje wuknyć, prosymy wšitke sobustawy, zo bychu so połnoličbnje wobdźělili. Hosći radiubje witamy. Dirig. a pśed.

Budyšlu. „Bjesada" skhadźuje so kóždu póndźelu w Serb. kofejowni.

Drježdżany. Tow. „Hromadnik" zmjeje štwórtk, 1. decembra (hodownika) wječor pola G. Zmija, na Klurystianskej drózy 22, swoje měsaćne posedźenje. Přednošk: Ze serbskeje stawizny. Wšelake wuradźowanja. Naš hodowny swjedźeń! Předsyda.

Khwaćicy. Naše „Serbske towaŕstwo" zmjeje jutře njedźelu pop. w 5 hodź. pola k. Nowaka zhromadźiznu. Předsydstwo.

K. A. Fiedlerjowy Towaršny Spěwnik je z nowa wobdźěłany wušoł. Tutón nowy wudawk je tohodla jara zajimawy, dokelž su wšelake mjenje ważne spěwy prjeć wostałe, za to pak je wjetša ličba nowokomponowanych spěwow přijata. — W žanym serbskim towaŕstwje a w žanej swójbje njedyrbjał naš rjany serbski „Spěwnik" pobrachowaś. Dostanjeśe jón w Smolerjec knihaŕni we Serbskim Domje w Budyšinje.

Našim Sokolskim jednotam. Sotry a bratŕa, kotříž maju hišće wotpołład so na Sokolskem wjećorku w Prazy wobdźělić, njech to najpozdźišo haš do pśich. póndźele (28. XI.) jednaćelej Zwjazka wozjewja abo jemu pas pśipósćelu.

Njeswaćidło. „Jutrnica" wobdźěli so pśich. póndźelu wječor pri cyrkwinskej visitaciji. Zhromadźimy so k tomu popołdnju ½5 pśi khorhoji a to w čornej drasće a wysokim klobuku. — We połnoličbne wobdźělenjo prosy a wšśe wočakuje předs.

Paućicy. „Lipa Serbska" (měšany khór) spěwa pśich. wutoru (29. XI.) wječor we wosmich pola Natuśeo w Kukowje. Prosy so, zo bychu wšitcy pśišli a to z dypkom. Dirigent.

Porśicy. „Jedn. Sokoł" woswjeći jutře njedźelu wječor w 7 hodź. w Handrikec hoscźencu w Porśicach swój 5. założeński swjedźeń z krasnym dźiwadłom a druhimi rjanymi poskićenjemi. Wšě bratrowske jednoty a wšitcy Serbja z blizka a daloka su wutrobnje witani. Podpjerajśe naše serbske swjedźenje.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smoleŕ w Budyšinje. — Za lokalny dźeł a feuilleton: A. Duěman w Budyšinje. — Za hospodarski dźeł: Arnošt Bart w Brěžnicy. — Za nawěšti: G. Janak w Budyšinje.

Magnetny dom!

Dom hódnostnych tworow!

GÖRLITZER JOHANNES Kamm-Fabrik Schmaler BAUTZEN

Wolmjane musellny a pisane šidy za šórcuchi
zelene, čerwjene a módre sukno za suknje
čorne podehnjenje za kónluše
pisany barchent za kónluše
čorne wobsadki za kónluše
pisane wobsadki a banty wokoło šiwota
wolmjane tkaniny a šidy za nahłowjace rubiśa z pśihódaćymi žiwidźanymi francami, chenillowe rubiśa

Wosebje tunjo:

sałinowe šórcuchi, pisane a jenobarbne 3.50
hotowe kapy a banty za holey . 0.95
čorne, běłe a różobarbne Moiréjowe banty 2.50

Sstrow kupcy dom

Sstrow kupcy dom

Dobre cehnje k sebi!

Sserbjo

podpjerajcże swoje

Serbske Nowiny.

Jutrnicu

powjazy za snopy

poruśa

Paul Schulze nasl. w Budyšinje

na Hollc hasy 9

Makulaturu

ma na pśedań

Smolerjec kahlélšćefnja

w Budyšinje

Lacki

šlubfry

khołowy

wobleki

rukajcy

wšitko z čopłym podšćikom

podawa hišće tunjo

Walter Noebel

w Budyšinje

na Bohatej hasy 4

Praktiske hodowne dary

z waših wowčich kožow a druhich kóžkow, za pśikrywy do sanjow a wozow a nohowcy zhotowja

Tauscher w Budyšinje

na Žitnych wikach 4.

200

hriwnow so k 1. XII. pśi wyrokej dani k wotnałaćenju

putaja.

Poskićenja pod ofertu D 70 na wudaw. Serb. Nowin.

Pśidadła

tunjo pola Wetzke w Budyšinje na Pauliskej drózy čo. 5 k. Zane klamy.

Wysokosućelna kruwa

je na pśedań w Bukojni čo. 22 pola Barta.

Wysokosućelna podsobna kruwa

je na pśedań w Krakecach čo. 28.

Thunigec
hodowna wustajeńca hrajkow

je wotewrjena.

Moja wustajeńca wopřija wulki wubjerk nimoměry rjane, nowočasne a jara tunje hrajki wšěch družin.

Klankl a babyje **klankace wozyčki** **klankace jstwy a kuchnje**

hrajki **wobrazowe knižki**

konjency **twarske kašćiki** **železnicy** **čumpate konje** **předawarnje**

Wopytajće prošu moju wustajeńcu! Namakaće štož pytaće!

Založene 1865

Gustav Thunig

w Budyšinje na Znutřkownej Lawsk. hasy 6

Telefon 3713

Najwjetši a najstarši dom brajkow w měsće

Najwjetši a najstarši dom brajkow w měsće

Sanki

Dźěćace meble

Spěw. tow. „Radosć“ w Bukecach

wuhotuje **njedźelu, 27. novembra,** wječor w 7 hodź.

w Stangec hościencu w Bukecach

wulki serbski wječor

Spěwny koncert — — — Wulke dźiwadło:

„Khodojta“, hra w 3 jednanjach

Po porjedźe su **reje** / Programy so do časa předawaja

Wutrobnje přeprošuje **spěwne tow. „Radosć“.**

KELLING

čisći chemiscy

barbi

wobleki

drastu

mantle

a wšě druhe wobločenja

spěšnje, derje a tunjo

Najlěpše zhotowenje přez nazhonitych wěcywustojnych.

Samane přijimarnje:

w Budyšinje na Kóžorskej dróży čo. 6 na Přiležanskej dróży 16 telef. 3638

w Khójebuzu na Hródkowskej dróży čo. 4, telefon 1774

we Wojerecach na Cyrkwinskej dróży čo. 22

w Běłej Wodźe na Bismarckowskej dróży čo. 26

Natурska hojeŕka H. Freund

Magnetopathiju, radźićelka za homöopathiju, biochemiju, Iris-wuspyty

na Jägerskej dróży 5I

3 mjeńšiny wot dwórnišća

Rěčne hodźiny: štwórtk, pjatk a sobotu

Do Budyšina přišedši zetkujemy so stajnje

w Lehmanec kofejowni

na Serbskej hasy čo. 8 — telefon 3118

ff konditorske twory / najlěpše napoje

kofejowe pječwa / jědźny lód

šćomowe tykancy / šokoladu

Wósebitosć: torty

z kóždym lubym napismom k wšěm składnosćam so hodźacy dar

Najkedźbliwišo zawalamy dla rozesłanja

We přećelnych **rumnosćach kofejownje** wšědnje popołdnju a wječor **koncert**

Wosebity wobkhod

za

nawočnicy, šćiparje, (Klemmer)

dalokowidy atd.

Specialist

nowočasneje wočneje optiki

Erich Lenz

w Budyšinje na Seminarskej dróży 5.

Gritznerec šijace mašiny

maja světowe mjeno!

Wulki wubjerk wšěch družin, kotryž so rady kupuja!

Kolesowy dom Jan Witek w Sćijecach

Přijomne płaćizny. Płaćenja w małych dźělbach dowolene.

Košl. barchenty

běłe a pisane, **khabatowe a drastowe barchenty** w najnowišim wubĕrku, **na pol wolmjane a čisto wolmjane tkaniny za drasty,** bluzy a šórcuchi, **hotowe barchentowe šaty,** běłe a pisane, **podšćěrowe šaty za žony, mužskich a dźěći, podšite módre reformske kholowy cyle tunjo.** Najwjetši wubjerk. Hišće stare tunje płaćizny.

Hilger w Budyšinje na Seminarskej hasy 2

Kwaţne ſwojopſchecje

cżeſnemu nawoženi **Maſej Pětrej** ſ Lipin a jeho cżeſnej njewĕſcże **Marji Wukaſchez** ſ Laſa ke kwaſnemu ſwjedźenju na dnju 27. novembra 1927.

Lo wjeſele je hodźinka,
Kiż Waju dźenża ſjednocża,
Kiż ſwójnu cżini wutrobu,
Hdyż ſtupitoj ſtaj k woltarju.

Do Waju ſwjatoj' mandżelſtwa
Waj' pſchewodź Boja prawija
A mól, liż Waju ſnajemoj,
Tu Wamaj ſwoże pſchejemoj.

Njech Wóh da radoſcż wutrobje
A ſcżerpitwoſcż wſchej ſrudobje,
So Wamaj rożа lubośce
Tu ložde krio rjeſkſcha kcże.

O, njeże luboścż naſrjeſcżſcha
Na cżłowiſtim ujeżu ſwĕſtożiczka?,
Tam tnjeżi ſama jednota,
Hdyż ſwjeńcza luboścż pſchebywa.

Hdże tnjeżi radoſcż w mandżelſtwje
A Wóji mĕr we wutrobje?
Tam, hdyż ſu wuſchе pobożne
A ſ Wójeż' hnaby wjeſołe.

Njech Wóh tón Wótcżeż njebjeſſi
Też Wamaj ſtrowoſcż wodradźi,
Njech ſhorośċż pſchcż je ſdalena
A cżiſtoſcż, cżerſtwoſcż tnjeżſtwo ma!

Hdyż Wamaj druhby njebjeża
Sſo cżorne mróżcżiż pócżneja,
Sſo wutroba njech njeruhdi,
Wóh też tu cżémnoſcżi wujeżni.

Też mjeſcżańſtej wój ſrudobu
Se ſwojej lubej marjeżku,
Hdyż Wóh toż nana wotwoła
Tal nałże tudy ſe ſwéta.

Nkt je Waż' jażo ſtrożtował,
Że ſaſtaraża pſchłyſchał,
Żeż' pſchijimaraj ha bonu
Se ſprawnej ſwérnej luboścżu.

Tón tunje dźenż na twaſnym dnju
Też narodny dĕń ſwojeżi tu.
Wóh bej, ſo wjaż' leżbjeżatkow
Wy narodny dĕń ſwojeżicż mohł.

We Waju żywem żiwjenju
We wjeſeżu a pſchi horju
Njech Boja ſwjata biblija
Je ſtajnje Waſcha wodźerka.

Tuż Wóh njech Waju żohnuje.
Njech Wamaj wſchitko ſ Jwoju bże
Wón wjedź Waż' po tym puczżu
Kiż wjedże ſ wĕcżnom' żiwjenju.

Dobra ſnata
pſchez Hańżu Bubańku.

Hotowe zawki

a přikrywy za klanki

we wulkim wubjerku

W. Köhler w Budyšinje na Błownym torhošću čo. 9, pódla Kupnicy

---

Wrócenje česće.

Wote mnje zjawnje wuprajene **aktiwdźenje přećiwo hościencarjej Hanje Völkelowej na Horje** z tutym za njewěrne wupraju a warnuju před dalšim rozšerjenjom.

Korla Proska
w Nowej Jasenicy.

Ložowe bildne a čelne šaty

twjelki a trěnja, frotěr šaty, plat za šaty we wšěch płaćiz. wupjerki, pjerjo a mošk

M. Rätze a syn

w Budyšinje na Kěl. dróży 4

Zadanjamy nalutowańske pjenjezy

z 5–8½ procentami

po wučinjenju

Přijimamy a wupłaćujemy tež pola filialkow

we Wojerecach a w Khóćebuzu

a agenturow w Kulowje, Wjerbnje, Łazu, Rakecach, Nowem Měsće, Wulkich Zdźarach, Khrósćicach, Barće, Delnim Wujezdźe

Serbska Ludowa Banka

Divan-přikrywy předłohi za łoža běhače z tkanin tkaniny za počehnjenje mebłow dekoraciske tkaniny

we wšěch płaćiznach

Otto König w Budyšinje před Mjasowymi jatkami k. Telefon 3162

Wšě družiny hnojidłow

ma stajnje na składźe

Žitny dom w Kamjencu

wotnožka w Pančicach.

W. Köhler

w Budyšinje, Hłowne torhošćo čo. 9, pódla Kupnicy zhotowja **moškowe a wolmjane płachty za hodowny błdo** Mošk a wołmu móže tež kóždy sam k tomu podać. Najl. zhotowjenja. Sprawne płaćizny.

Příloha k číslu 275 **SERBSKE NOWINY** Sob. 26. nover. 1927

Generalna vizitacija Budyskeje cerje.

Druhi dźeń

wjedźeše knjeza generalneho visitatora do herbstich wožadow w naraństich a poknóžnych kónčinach cerje. Najprjedy płaćeše wopyt

Bartšej wožadze,

hdźež běše knjes krajny biskop pola zyrkwineho patrona pśehenozowak. Cźešne wrota, kiž běše młodźina pokazała, strowješe pśi sadžadze na pohrjebnišćo duchowneho wjednika krajneje zyrkwje a měješe napismo: „Tón Knjes žohnuj twój nutskdo!“ Knjes farar Mrósak staji swoju rosprawu pod słowo wo žiwjenju prenjeje kśeśańskeje wožady, Jap. skutki 2, 42. Wót poda jara swjeźelazy wobras wo žiwjenju a wo sakhowanych nałožkach w tutej dobrej zyrkwińskej wožadze, w kótrejž liczba spowědnych, jo jenož je ś rosprawy wulběhnjemy, 104 proz. liczby duschow wuczinjeśe, a w kótrejž stej Boże słowo a zyrkwinski pocźink hišće mócnaj. Wo wuskupjenju ś zyrkwje je tu ledma nješto pytnuc było. Jenož jedyn pad je žo tu stał a to bźešce jena pśiśiczenjena a sašo wuczehnjena žona. Rosprawa njejasnjelcza pak tej druhu stronu a strachi, kiž zyrkwinstwu žiwjenju hroža. Po rosprawje wuspěwa zyrkwinsti chór: „Najrjeńšaji Jesu.“

Knjes krajny biskop sakaž swoju visitaziju rěcź, kótruž na źwjeźenišu wupyšchenym wokśarju dźerźeše, na słowo 1. Kor. 15, 58: „Tohodla, moji lubi bratśa, budźcże wobstajni, njehnucźi a pśibźerajśe stajnje we skutku toho Knjesa.“ Cźešne wrota, tak wón nětkle praješe, žu tomu, kiž je nutsczahnył, Bože žohnowanje pśikale. Sso wam ja tutón póstrow žohnowanja wutrobnje dźakujo wróćam jón wam a pśeju wam, so by wam tutón dźeń žohnowany był. Tohodla próstwa: Pśihźerajśe stajnje w skutku toho Knjesa! K rosprawje wožadneho farara jo pśihlasnje pśihlowała wožadze: Runje, dokelž je tu hišće je wjele swjeźelazeho, tohodla pśihźerajśe stajnje, tohodla budźcże wobstajni a njehnucźi. Pśichetoj wožada, kótraž swoju ludnosć sachowa, je jako kupa, wokoło kótrejež žolmy se wschelakych stronow ku dźeńaju, wone maju pak žo na waschej wožadze stamacź. Budźcże wobstajni a njehnucźi we wěrje a waschich wótzow! A pśihźerajśe stajnje we skutku toho Knjesa, praschejśe žo dźeńa, hacź pśichezo dopołdra dźe ado hacź žo tej źledy pokasuja, jo nasad dźe? Wotmolśicze je ślubjenjom: Njedyrbi nasad, ale pśichezo dopołdra hicź. Visitator namaka potom wožebje pótzowjke słowa sa młodźinu, sa pśijźelerjow, nanow a maczerje. Dopołdra! Dopołdra! Jako visitazijske praschenje spechowkoli jo kóždemu jenoźiwemu: „Je twoje žiwjenje skutk Knjesa? Dźe w twojim žiwjenju ś kóždym dnjom dopołdra? Ow, wśmicze źebi tuto dwoje praschenje žobu domoj! So by k žwjatemu ślubjenju dowjedło: Dyrbi stajnje dopołdra hicź; a potom wotmolwi Knjes: Waschе dźěło w Knjesu njemóže podarmo pśiś. Tohodla chcemy žo kóńcznje sjednoczicź ś króткim słowom: W Knjesu, w Knjesu!

Na to pśichodnješe posawnišći chór hherlusch a knjes wyšichši farar Domaschka poda kaž w kóždej sherbskej wožadze ś króткimi słowami hkowne myśle ś rěcźe knjesa krajneho biskopa sako. Pod sunkami posawništeje hudźby, kotraž hišćeše ras ś wěše laklincźa, wopuśćeši knjes krajny biskop Bartišu wožadu a nětko sćěhowaše

visitazija w Hrodźišćańcu,

ś kotrejež wyhokolećanjeze zyrkwje nowa zyrkwinska chorjoj ś fijałkowym kšicźom k witanju žo smahowaśche, kaž tuž měješe tež automobil jako standartu. Po powitanju pśiśed Božim domom pśiśes zyrkwinske pśihźerajśejerstwo rěcźeše farar Krawz wo słowje: „Knjeże, pokaj nam swoje puce!“ Jako wožebje swjeźelaze bu tu woporniwosć sa mišijonstwo mjes póhanami wulśěhnjene (600 hr. w sandźenym lěcu, to je 30 pj. na hlowu.)

„Njeprędujemy žo ześamych, ale Jesom Khrysta, so wón je tón Knjes, my pak jeho wotrocźny“ (2. Kor. 4, 5.) Na to jakoži knjes krajny biskop tu ześwoju visitazisku rěcź. „Chcyła ty, luba wožada być wožada ličšija, kotraž je pod Jesušowym ličšijom žiwa, tam wumrě a pobudźeje,“ tak pśicheješeśe wón Hrodźišćańcanjej wožadze dźiwajo na jeje rjany wótkrany wobras. Daicze žebi najprjedy lubiśi, so waš dopomnju: Jesuš Khrystuš tón Knjes. Wušicze tutu hodźinu, so byšcheze wocźišći ś pśiznali, hacź je wón tej wopraudźe waich Knjes. Sso pśihźerajśe stajnje we wobšerneje waš

Naš **Kokla** pak je strowy kaž ryba we wodze. Twój list je jeho nimo **měry** zwjeselił. Přeze mnje Ći dawa horcy dźak. Fotografiju a kartku je připołožił.

„Łužicu" najskerje Maćica přewozmje a za redaktorow wuzwoli Cyža a Wyrgača pod Mukowym dohladowanjom. 10. a 11. čisle stej wušłej. Z 11. č. njejsym spokojom. Cyle čisło je jenož H.(ermannej) poswjećeno. Chcych, zo měli so k najmjeńšemu też rubriki wočišćeć, ale tamni njechachu.

„Serbošaw" jutře swjeći prěni załoženski swjedźeń. Tel dny smy też započeli wuknyć za „Jaseńcansku Bjesadu". Hrać budźemy mjez druhim Dučmanowu hru „Klepotarjec koza" abo „Z njezboža wuźitk". W Kukowje chcemy w februaru wuwjesć „Zlote hrody". „Lilija" (t. r. M. Hajna) pak přihotuje nowu krasnu hru „Swj. Hilžbjeta".

Do hód hišće wumdu „Brunčki". Też ja wudam w komisiji „Raja" mału knižku „Jezuskowy narod" (z wobrazkami).

Zo so hiba, to potajkim widźiš. A ja myslu, hdyž je hišće telko žiwjenja w našim narodze — runjeż też tu a tam hrozniye klacalo — to njesměmy zlubić nadźiju, ale z nadźiju kročić do předka!

Sy dostał našu pohladničku? Běchmy runje wjesele hromadźe.* Sym mały wobrazk připołožił. Mam tutón klišej z Českeje: „Burske kubło w Ruskej". Napisaj mi bórzy k tomu něšto teksta. Budź tak dobry. To traš mohł hižo tajki list być, ale kaž chceš. Jenož prošu, krótke wěcki! Te su mi najlubše. Z dołhimi maš potom šmjatańcu.

Njenapisaš za † Ćišinskim ničo do „Łužicy"? Pósćel mi. Sym Ći to hižo zdźěłił, zo je so Rachela-Róžeńčan woženił z Justec Madlenu z Khrósćic? —

Wot Khróšćan šule wjele dobreho!
Tuž božemje za dźensniše!
Z wutrobnym postrowom sym

Twój Franc.

II. Doplsy z léta 1910.

W Khrósćicach, 12. 1. 1910.

Lubši Jano!

Też ja Ći přeju k nowemu lětu, zo by so Ći wšitko poradźiło, štož chceš započinać a wuwjesć. Stare léto 1909 bě za naš narod na kóncu hišće płódne: Brunčki a Jězuskowy narod. A štož je najbóle zwjeselace: Naši Serbja woprawdźe kupuja. Za krótki čas je so něšto stow Brunčkow předało. Też tamna knižka so pěknje rozšerja. Wězo my też mócnu reklamu činimy. Wšako pomha!

Evangelscy seminaristojo pěkny serbski wječor (pod nawjedowanjom hłownoho staršeho Fähle) we Poršicach wuhotowachu. To bě dobry kónc. Léto 1909 dźěn je docyla ważne a wuznamne za naše stawizny — jako čas wojowanja a dobyća. — — —

Za Twój nadobny dar za mój „Raj" wzmi najhorcyši dźak! Njech Ći Bóh to žohnuje! Wšitke Twoje přeća wobstaram a Ći zdźěłuju, zo sy w „Kukowskej Bjesadźe" přijimany, kaž sy sebi to přał. Twój pěkny list je nas jara zwjeselił. Sobustawam so to lubješe a přejachu sebi, zo by Ty čaśišo pisał. Njezabudź też na Rakećansku „Lipu" 13. februara — ma swój 30. załoženski swjedźeń a budźe jón swjatočnje swjećić. Dopomń so na nich — ći so wulcy zwjesela.

Tak powšitkownje je pola nas wšitko při starym — jeničcy, zo je tola žiwiši narodny duch wocućił, ke najmjeńšemu so počinaju wšelacy naši Serbja bóle zajimować za narodne prašenja. A to je hižo wulka kročel do předka. To widźiš też z toho, zo su nakładnicy „Jězuskoweho naroda" tři burja.

Wo slubjenym Delnjołužiskim koncerće nětko ničo słyšeć njebě; njejsu hišće dosć živi ći tam w Błótkach. Fararjej Biegerej sym pisał, zo njech wudawa „Wosadnik" też illustrowany — ja jemu přewostaju wšitke moje klišeje. Wotmołwił mi hišće njeje. —

Mam nětko zatrašnje nuzne: W Jasenicy smy njedźelu a póndźelu hrali a w Pančicach njedźelu hrajemy — a što to pruhow trěbne, sam wěš. To sym był jedyn dźeń tu a druhi tam, tak zo mam nětk skoro dosć. Sym pak wjesoły, zo je so nam w Jasenicy krasnje poradźiło.

Wo mojich wutrobinych należnosćach też hišće słowčko: Wo tom pak, štož Tebi tule pišu, hišće žana duša njewě. Su to jenož plany..... Sym nětko tak myslił: Hdyž chcu być serbski horliwc, dyrbju też za žonu měć dźowku horliwca. A tak sym skónčnje přišoł na našeho..... a jich Marju. Ale Jano, to hišće nichtó njewě. Myslu, zo bych tu dóstał — sympatiska mi Marja je — a też financijelnje bych tak stał, zo bych z wuspěchom mohł za swój lud skutkować. Kak wo tym mysliš?

Přewostaju to w Božej rucy, kak so wupleće a dopleće to. Božemje za dźensniše!

Z wutrobnym postrowom wot nas wšěch

Twój Franc.

(Pokračowanje sćěhuje.)

---

* Je to podobiznowa kartka z Khróšćanskimi knjeźimi wučerjemi na šuleskej zahrodze — rjana idylka.

Załoženski swjedźeń Serbskeho Ratarskeho Dorosta.

Pančicy, 23. nazymnika 1927.

Po dnjach čežkeho a pilneho dźěła chce naša wjesna młodźina so też mjez sobu zawjeselić. A čehodla njedyrbjała! W prawych mjezach dźerżane zawjeselenje pozběhuje zmysł a wutrobu a dawa nowu móc w běžnym dźěnju za wšědnymi starosćemi. Mjez młodym, wjeselym ludźikom čuja so starši zaso womłodźeni. A derje je, zo so serbska młodźina takle narodnych wotežkow přima. **Wězo njeje kłóštrska zemja žana póda za hajenje Serbstwa, našeho ludstwa.** Přewjele kažacych elementow dźěła tu njesprócenliwje na zničenju našeje narodnosće. Štož je najbóle k njezrozumjenju: Mnozy Serbja poskićuja tajkemu narodnemu samomordarstwu swoju ruku. Pomału pjelni so runina žurla, hdyž so wo — serbske jedna. W druhich padach je nawopak. Druhdźe dawa so moralna a pjenježna podpjera. We swojim nic. A tola wołamy husto a zrozumliwje: ***Swój k swojemu!*** Tak też wołaše młody Dorosćan na kóncu swjedźenja. Ći, kotrymž tuto słowo płaći, tu njeběchu. Tych też ženje tuto słowo njedosćehnje, dokelž k Serbam njepříndu, z jeho nowinarstwa to njećitaja. Přejara je hižo cuzbarski duch tych „swojich" překisał.

Po dobrej hodźincy čakanja — ⅛6 hodźin postajeny spočatk so přezahe wupokaza — witaše nětčiši předsyda hospodarskej pomocnik Jakub Lipič ze Wudworja w mjenje S. R. D. za Khróšćicy a wokolinu lubych hosći a wupraji swoje wjesele, zo rjana lička starších hospodarjow a hospozow bě so zešła. Chcyše ze swědkom być, kajki duch mjez serbskej młodźinu knježi. Słubi w mjenje swojich towaršow, zo chcedźa našich wótcow namrěwstwo, duchowne a materielne, skitać a zdźerżeć, dobre počinki a waśnja hajić, kaž so předstejace husto předwidźe. Jeho zahorjacym słowam přizamkny so narodny spěw „Hdže statok mój?", kotryž přitomni stejo wuspěwachu.

Ze zapalom přednošowaše naš serbski deklamator Jurij Špitank ze Zejic Symanowy (drje pseudonym za † Domašku) **„Serbow ranje"**, z Łužicy 1886, kiž je horjacy appell na serbskich młodźencow a knjeżnow, **so ženje Serbstwa wzdać a je** hódny, zo so wospjet we **„Serb. Now."** wozjewi, **našej młodźinje k pohonej a k wučbje.** Na kóncu swjedźenja doda hišće pěseń „Syn z cuzby", wot **Jakubaša.**

A nětko sćěhowaše hra ze žiwjenja (móže so struchłohra mjenować) „Burska krew", wot Rachlowca († Franca Krala), kiž ma hižo swoju historiju. K přenjemu razej hraješe so na 25lětnym jubileju Burskeho towarstwa 1904 we Wjelkowje. Autor, jedyn šlezyski farař, zhoniwši wo derje poradźenym přełožku, wuprosy sej 100 hr. konvencionalneho khłostanja, dokelž bě hru spisał, zo by z jeje čisteho wuroška charitativne zaměry spěchował. A dyrbješe towarstwo nolens volens ju zapłaćić, nocheyše-li dalšich sćěhow měć. Přez wušiknosć přełoženja je hra cyle serbskeho raza dostała. Hižo přeza ze swojimi spěwami a žortami, cyla domjacnosć a druhe wobstejnosće dychaja tak prawje narodneho raza, wězo z **wuwzaćom** *njeporadźeneho syna Jana*, kotremuž wšo serbske „smjerdźeše" a chcyše so swojeje narodnosće wzdać dla cuzbarskeje holey. Kaž wotbłyšć za mnohich našeho časa. Hra žada sej wjele prócy. A teje so wjacy dyžli 20 hrajerjow pod nawjedowanjom k. wučerja Hajny-Khróšćanskeho bojeli njejsu, za čož jemu towarstwo rjanu kwětku dari, kiž ma być druha kwětka w jeho młodym mandźelstwje. Při tajkej ličbje hrajerjow je wězo njemóžne, na kóždeho wosobiće spominać. Nasmonić pak chcemy, zo běchu hłowne róle kaž kubleř Pětr Wićaz (Lešawka), Marja, jeho mandźelska (Krawčikec ze Zejic), Hanka a Jan, jeju dźeśći (Špitankec ze Zejic a Cyž-Žurćanski), Khata (Marka Grofic z Khasowa) a Jurij Walda, farař (Lipič-Wudworjanski), spěwarka na přazy (hornich Grofic), Wendler (Krawža-Žurćanski) w najlěpšich rukach, byrnjež so Janej w jeho zrozumliwej rozhorjenosći mały lapsus linguae podsunył. Připosłuchanje kwitowachu z wulkim dźakom jenotliwe jednanja.

Wosrjedź jedenanja poreča k. farař Šewčik jadriwe słowa našej młodźinje, našemu přichodej serbskeho ratarstwa. Měni: **kajkiž naš ratarski dorost, taiki budźe lud.** Štož na jejnym dźěle widźi, napjelnja jeho ze spokojenjom a znowej nadźiju. Crjódka drje je mała, ale **elita našeho burstwa.** Ta dyrbi wšě woršty překisać, do dalšich krajin Serbstwa hić a tam namołwjeć. **Dobyćerscy doprědka!** Na tym njezaležI, kelko jich je, ale kajki zamysł a ideje ma. Tři brónje da rěčnik našej młodźinje do horšće — **dźěławosć, porjad, lubosć.** Bjez prócy a potu njepřińdźeš k złotu. Smy k dźěłu stworjeni, nic so jeho wotwlakować. Samo wot so ničo njezrawi. Kóždy ma swoju winowatosć dopjelnić. Mozlate rucy su česć za bura. Ale we našim času dyrbi ratař też wjele z hłowu dźěłać. **Bohužel zhuhuja so pola nas kubła.** Tam njeje prawy porjad knježił. Hospodař dyrbi rano a wječor na straži być. Porjad też w nabožnym žiwjenju wosebje we pjenježnych należnosćach. A lubosć přewinje wšo — lubosć k Bohu, swojemu ratarstwu, burskemu žiwjenju. Nic za cuzym hrabać a wot njeho so skazyć dać. Wězo je dźensa čežko za ratarja, z česću wobstać. Rěčnik naspomni hubjeństwo před 150 lětami. Kak so tehdom našemu wjesnemu ludej dźěše. Dyrbimy ze Božej pomocu wšě zadźěwki přewinyć. Rěčnik so wjeseleše, **zo też naše serbske holcy tak žiwje a přikładnje sobuskutkuja.** Na kóncu swojich słowow, wo horcej lubosći k Serbstwu swědčace, přeješe S. R. D. dalši rozróst a rozkćěw k spomoženju serbskeho luda.

Na kóncu dźakowaše so hospodarski pomocnik J. Špitank w mjenje towarstwa wšěm hosćom za wopyt, wosebje swjedźeńskemu rěčnikej, a skitaše S. R. D. přećiwo porokej „radikalisma". Namołwja k pěstowanju serbskeje rěče. Druzy běhaja na wyšše šule, zo bychu cuze rěče nawukli. Mamy w našej tajki kluč k słowjanšćinje. Namołwja swojich towaršow z hesłom „Ora et labora", spěwać a dźěłać za drohi serbsk narod. Jeho słowa namakachu wothłós w Skalowym hrónčku, kiž je S. R. D. wěnował — **„Ruku do ruki sej dajmy"** — a so ze zahorjenjom spěwa.

Tak zwjeseleca kaž dźěławosć našeho doro ta je, dha steja tola hišće mnozy nazdal, **w cuzym lěwje**, a pytaja tam swoje zbožo. Ženje je njenadeńdu, **khiba na krutej narodnej podze.** Tu su korjenja našeje mocy, kóždeho luda, kiž hišće něšto na swoju česć dźerži. Ze zadwělowanjom na njenarodnym ludźe je Ćišinski do rowa šoł. Z češkej wutrobu sćěhuja narodowcy a wótćincojo dalši dóńt serbskeho luda. Serbska młodźina ma w rukomaj, kak chce sej swój přichod wutworić. Trjebamy narodnych kharakterow, krutych, njepowalnych. Tajcy dyrbja so hižo w młodosći skrućić. Po načinjenej škodźe je přepozdźe.

Z wuhladka Serbskeho Domu.

W Budyšinje, 25. nowembra 1925.

Wokno wuhladka wotewriješ, hy rěkało cźopłu jsiwiczku wokłóńnicy, tuj podajmy so tola dźensa pěšći do Budyšina a pśichećhiśujemy dróhi a hajmy do wjećkich kónzow. Hdyž Serbśi Dom wopuśćejimy, putaju naśe wóczi na hižo lube małe ptaćatka, kiž ześi zyrobu pytaju. Hłób jich honi. Sću lać sklubne, so mózgech je ktoro ś ruku bożu hnyć. Mocźakuja dźe wot naš sćeśebriwu pomoz w žurowej symje, po tym, so nam w lěću a pśichi znjach tanrjenje śpěwachu. Hižo ś prěnjej ranśicej pruhu naš teńki wośćchewjachu, naš ś lubym cźikotom se śpara wubudźachu, a nam wześeru myśl do wutroby ronichu. Kak jara pak dyrbja naš nětko prośyć, so bychu ś naśeje ruki dźarmy dawk žnjałe. Budźmy jim k pomoży, wołójujemy jim jich dóńt, so njebychu byle błodej, symje a smjerśśej k woporu. Wutkajmy na wokna śpitkne wotpadki ś naśeho błida, twe powěśmy małe ptežki na śchtom abo pśichi sadnjej stronje naśich domćłow. S wysłaźym śpěwom, ś wośćchewnym cźikotom budźa nam wześe w naležu dźakowne.

Symy žiwi pak nětko hižo w pśechłuśu žwjateho adwentiśkeho cźasa a tajna mózy ryje ś naśich najbłubśich kućźikow wutroby dopomnjeńći na raj dźećatśiwa. Wabidrźimy žej tuž ś myślow se śtukt, kiž naš traśchaju, a pod hładajmy pśichi pśechłodże po měśćańskich bažach śpěchuje do wułkadnych wokno mnohich pśechadwańnjow. Na Khžejoriśej dróhy, pola Nichterjej pśechadwańnje wśchelcźe znowa sastajmy najprjedy naśy śtup. Cźhto wścho pěknehe wuhladamy: Sćélebornokražne njebjo, śtoc któnkźo ś prudami hrěje żelenu traśwku, pśeś kotruž płuśtka błéborna rěcźa, wurunjo ju se śkalnych murjow. Do kraja krocźi rumpodich ś kražnymi darami ś stronje je kwaš klankow, na wułkim łpśeśtrjenju rejwaju a kapała wśićkich mnohich lubych śwérjatow k tomu hudźi pod krutym nawjedowanim a kedźbnosću śtražnika. Hajža, tu je žiwjenje, kat śchwórcza žuknićki w kole bjeś pśechestaca. Na druhej stronje raj hrajkow žo jewi te pśiwych. Wjeśele błyśćeca žo wóczki dźeći, kiž mały nóśt twjerdže śchkleńcy wukładneho wokna pśichitócźa a kat płapata bubića njepśechestaca wajay: „Luby nanko, luba maćeńka, to ześi hišće njech mi Boże dźećo pśichinjeże, dokelž jym tak lubo." Wela, wéjo," śchepnu śtarśi śkoro mechanizm, njepytno ś cźaśa mi wutrobnu radość dźećaca, kiž namaka w nozy we łóžku hišćece dalśi wupłód a kražu. „Nanko, to ja dostanu wot rumpodicha a to wot Tebje. Ty nimaśch tak wjele pjenjes, tuž kup mi jenoż to," tak sahłychach pśichi wokniśćeńku jonu. Ach ty śłota dźećeńska duśćha, njewuputana wot śtarośćow a bycźa cźežom. Kak rad bychmy chzyli hišćece jónu tak žnožownu być kaž ty dźećeńska duśćha.

Spěchajmy dale. Tam błyśćeći žo pśenja adwentna hwězda we barbnej kražu, a pod njej: lute płóśćeńcźki. Žadośćiwje kukaju wócźy małych lubuśćikow na to a tamne, na rjanu zokrotnu mjaku a na pěrneho honaćića a hlej tam, tam na wułkeho śchokołodźaneho rumpodicha. Haj, toho chzu tej hišćece zyle wéśece měć. Wéjo, wéja. Rumpodich wśchak ma tajke wułke śaki a w nich hišćece wjele wjećkich dóńcu, ś kotrejež wjenjeły won padaju. Njech jenoż śtarśi prawje kedźbuja, hdyž póńdża rumpodicha honiś. Hlej, tam we wokniže dźéła parna maśchina a kołowokoło njeje rejwaju, łepaju, cźerpaju a rěśaju pśiśłamjene najtrojśi a wokoło nich jěźdźi wułka żelezniża ś jenoho podjeśńśkeho tunela do druheho a tam, tam wećźi ju wułki wětrnik na Śtrelenkej haju we róźu. W Khróńnje na Kamjeńtnej haju, tam ma rumpodich žwoju dźěławnju a pokaśuje, śchto wścho ma tuto léto na składnje rjaneho: Se pśenja wułki hodowny śchtom se žwećźkami naš wośoży, potom rjane hrajśi ka auta, maśchiny, popśi, bule, żeleźniży, wośwećźi, klinkaźći, žanki, kóła, maśchiny, łóźka te rjanym pocźeśnjenjonj, ćo chzyli ko radośtnje hnydom nuta kuliś, rjane tkaniny, śtupnje a śtupnićki, mydła a wśchelke druhe. Maćź śłada na nana a nan sajo na maćź, dźećo na wobej dwoju a wśćkich wobkrużeji ɜama myślićkaj. Śwjatny adwentśki cźaś — śwjatwne hody. Śwjatowny cźaś; wij ś wutroby ś wutroby kruty žwožowny śwjat lubo bójśe a hrěj tśudobu hacź ś dnju žbóžnośće! Śwony klinkcźa do kraja a powédaju wo pśichódże. Ow, njech žynćki a klinćza też tomy dušće w domach pychi a tśudoby. Tam žyle žonrotny tśóći žo mały pjeraśći je žotśiśću pśichi ruku žo wob rózk doma sa pśehebyć małych dźećcu. Śpěśćnje chwataju domoj. Luby nank a maćeńka na njeju cźaku taj. S nimi póńdu hajtaś. Śbóžowni wotucźa a zaśo potom maćeńk wopuśćeja. Bóh Knjes wśchak tak chze, prajł luby nank. Ow, naśchim lubym śtarśchim budźe Bog je dźećco jara bohaće ś bodam wobradźeć, dokelž ju ta lube. Wéjo, wéjo. Hižo trubi śtrena twornje mośnje pśches cźiśćinu. Nětko, nětko, maćeńka a nank pśchinbźetaj.

Śpěchajmy dale po Zyhelnjśej haju, kiž je nadobo śjana nemu wobłobdej wotewrjena, pśchetoj śyma je to bokonjca, śchtoż ja pot léta mózno njeby. Hdże dźemy! Na Mas jakowśku dróhu. Cźhto tam? Tam śady Hepperej dróhnjow je mećźeńcźanśka śmykańca. Śetkamy go hižo ś nimi ɜankowarjemi a ɜankaćerjemi. Cźi khwataju hižo domoj. Tola śłóśćhtne žiwjenje knjeji hišćece pśchi naźnjuje wjedźazym dele ke łużołej wuśtrowjazeje wody. Kaj ś bu jkone ɜunu ɜo ɜanki dele a wokoło nich ɜo wśćho tuk. Cźopli ɜu tu wśćhitzy ɜwobłekani a wśćhelake ɜónki, o jej — ɜama w khołowcźkach. Wobłicźa pyrja ɜo ś radośćju, wo cźi ɜapaju błyśćeś wjeźela a ɜboja ɜjmśkeho žiwjenja. Wuśt a radośćej śtorhnje naš ɜobu a na nami ɜabjeć na wśćh wśćhdne. Śmy raś wokomik ɜwobodni, ɜwobodni w duchu a śtrilu.

Čžišchinu pšchekorhnje mity zuni klinkot. Swožowanje pšchiležha ho k wutrobje. S wolkal pšchikhadža? S Tucheřskeho pohrjebnišchcza na druhej stronje. Tu wjesele žiwjenja — tam mjer. Kěrchow ho zawěrje a zwónčk woka wschěch wot hórkow lubych. Domoj, domoj dyrbja hicź k wutrobu polnoje połnoje. Jutje šmjedža sako pšchinicź. Mowcźi su rjenje wupyschene ze čzerstwej zelenjnu, z rjanymi wěnzami a kschiženi. Swjatoty advent ted tu na kupje morjowych ho wupina. Sćmjeřtna njedźela, njedźela horow a lubošcje je tu wupyschestrěta swoje kuso. Lubošcź sjenoczeschce ho z lubošcźu. Wóh dak so je kóždy tež cźah žiwjenja tekko twěrkow čzměr žnjecź, kaž nětko na jeho rowczku wotpočzuja.

Nósta lěha ho na lada Boże, na měschczańske domczki, zurkwiczki a wókje a Budyschin honi do ho. wodrubjeny wot nasčheje lubeje domowneje Łužicy w lybolatym ho symtym schacze.

Dobru nóz Wam lubym, kiž sće semnu po Budyschinje nětkowali. Wěsče budźecze derje spinkacź, honicź wo adventskim hodownym cźasu. Lubošcź płodź lubošcź we dnjach lubošcze a pschihotow wosbožazeho wjesela —ŕ.

Sokołstwo, sport a hry.

Sokolske Listy čo. 8.

Před někotrym časom wuńdźe 8. čisło Sokołskich Listow tutoho lětnika. Jich wobsah je tež tón raz 16 stron. Nastawki w Sokołskich Listach su w tutym najnowišim čisle zaso wopraudźe rjane a wuley powučace. Je čitaś z wopraudźitej znutŕkownej radosću a maś tak z nich wulki dychu. W nich puzoli so čerstwe sokołske myslenje a z nich dycha strowy duch, kiž zamóže nas wjesć do wyšinow. Sokołske Listy přinjesu narěši našeho znateho Měrćina Nowaka na swjatočnej akademiji słowjanskeho Sokołstwa w Lucernje, kotrejž stej połnej zmužitosće a sapaceje lubosće k serbskemu narodej. Wokŕewjacej a pozběhowacej za kóždeho čitarja stej nastawkaj wo knjezu fararju Šewčiku z časa, jako ze Serbow do Kamjenicy dźěše. Listy su tónkróć wosebje bohate na rozprawach a powěsćach ze serbskeho a słowjanskeho sokołskeho žiwjenja a dawaju nam jasny přehlad wo sokolskim skutkowanju.

Zwjazk Němskich kolojězdnych, skupina 36 - Budyšin.

Skupina wotmě njedźelu 20. novembra popołdnju w 3 hodź. w Kehelekulerni w Budyšinje powjetšene posedźenje předsydstwa ze předsydami jenotliwych towarstwow. Do posedźenja wobhladachu sebi wobje pincy kehelekulerniju. Kamjeński wokrjes běše tu hižo zapodał: Stejišćo skuniny w zjednoćenju mała skupinow do wulkich. Předsyda pokaza na ćežke wobstatki knjez, kotrejž su też towarstwowemu žiwjenju wjele škody přinjesłe a stajichu wosebje na wšu towarstwa wulke pjenježne žadanja. Towarstwa wulke wubudźowanja wupisać, donje přeco słabe, z tuteje přičiny je nych spertarjow trochu spadnył. a pobrachuje, dha njeje žaneho ja. Druhi předsyda poda dokładzałożenja skupiny hač sem. Wón erta 24 w Budyšinje, kiž je z wulkej wjeselenzy a sćěhowacej w Lubiju, z čimž je ješki wokrjes skupinje trochu wotcuzbniš. Pohowaše wojowanje z Khećebuzkej skupinu wo ježdźenje Wojerowskeho wokrjesa, kiž z wothlosom Budyšinej připadny. Z toho so postupowanja chu. Potom přiňdże wulka bjezdźełosć a mnoze spertarjo njemóžachu so wjacy na wubudźowanich wobdźělić. Wo skupinowym zjězdże w Ptačeach wawi so dźeła rozmołwa, kotruž knjez Adamski ze spokojacym wujasnjenjom skónči. Z dołhich rozmołwow běše předsyda k přeswědčenju přišoł, zo towarstwu mutŕkowne natwarjenje pobrachuje a to nje dobre za wuwjedźenja skupiny. Towarstwo Diamant žada sebi rozsudnje jasnosć wo położenju skupiny, na čož předsyda wotmołwi, zo může skupina kóždy čas wolstać. Wšelacy měnjachu, zo je lětny program přehobaty a zo ma so přichodnje bóle z towarstwami zarunadnje dźełać. Jenomynisnje běše měnjenje, zo maju so skupinowe posedźenja a skhadźowanja na městnach wotměwać, hdyž je přiwabjenja trjeba, kaž w Lubiju a Wósporku. Druhe posedźenje je njedźelu 4. decembra w hosćencu „Město Drježdźany" w Kamjenicu. W 6 hodź. so posedźenje skónči.

14 000 kilometrowska swětowa jězba z motorskim kolom.

Lipšćanski wujězdźowař z motorskim kolom Göbelmann je na swětowym pućowanju ze swojim Dkolom z pódlanskim wozyčkom. 14 000 kilometrow dohi puć wjedźe z Barlina na Nürnberg, Win, Budapest, Sofiju, Konstantinopel, Angoru, Damaskus, Jerusalem, Kairo, Alexandriju, Neapel, Genuu, Nicou, Marseille, Lyon, Straßburg a Lipsk zaso wróćo do Barlina. Göbelmann chce hody zaso w Barlinje być. Na socinsu přewodźa jeho wěsty dr. W. Spok.

Rekordowy dwubój w pluwanju.

Najlěpša swětowa pluwarka ze Skandinaviskeje, Arne Berg je nowe rekordy w pluwanju 300 metrow daloko postajiła. Nětk pak so z Ameriki powě, zo chce ju wěsty Weißmüller zbić. Arne Berg je mjenowanu čaru za 3 mjeńšiny 33 sek. přepluwała, Weißmüller pak hižom za 3 mjeńšiny 31 sek. Weißmüllerowy rekord pak nochcedźa připóznać, dokelž wumělenjenja wobkedźbował njeje.

Hospodarski rozhlad.

sobotu 26. novembra 1927.

Na Barlinskej burźy wežera kursy efektow sako cźežkuje kleńnych. Wino s dołhnymi a rentowymi liścźkami wostachu dale mjerne.

Produktowe wiki pschinjeseechu pschenicźy a rožk sako delebijace płacźiny: Pschenica pschišłabši 10 pf. a rožka 15 pf. Też wowsk bě zentnar po 5 pf. turišchi. Na rěkach a kanalach njeje žaneho sadźenka za pschiwożowanje žita. Na wiki nětko wjele žita woża, pschetoš płacźiny wabja a ratar ma khwile młócźicź.

w Barlinje

pschenicźy 12,10—12,25 hr., rožki 11,90 hr.
hač 12,10 hr., ječmjenja nałetnjeho 11
hač 13,20 hr., wowsa 10,15—10,65 hr.

w Shorjelzu

pschenicźy 12,50—13,25 hr., rožki 12,50 hr.
hač 13,25 hr., ječmjenja nałetn. 12 hr.
hač 13,50 hr., najmyšleho 10,50—11 hr.
wowsa 10—10,80 hr., běrny 3 hr.

w Drježdźanach (šandźenu vóndźelu)

pschenicźy 12,55—12,80 hr. (12,75—13 hr.
rožki 12,60—12,85 hr. (12,70—12,95 hr.),
ječmjenja nałetnjeho 13—13,75 hr. (13 hr.
hač 13,75 hr.),
ječmjenja najmyšleho 11,30—12,10 hriwnow (11,30—12,10 hr.),
wowsa 10,95—11,25 hr. (10,95—11,25 hr)

schwórik w Kamjenzu:

pschenicźy 12,40—12,75 hr., rožki 12,50 hr.
hač 12,75 hr., ječmjenja nałetnjeho hr.
12,70—13,50 hr., najmyšleho 11—12 hr.
wowsa 10,30—10,70 hr.
Pušy punt 1—1,20 hr., běrny 3,10—3,30 hriwnow.
Proša ta 10—14 hr.

W termiłowym mikowanju

sa dezembr: pschenicźy 13,50—13,53¼ hr.,
rožki 12,83¾—12,80 hr., wowsa 11,25 hriwnow,
sa měrc: pschenicźy 13,82½ hr., rožki 13,10
hač 13,13¾ hr.,
sa meju: rožki 13,20—13,21¼ hr., pschenicźy 13,90—13,93¾ hr., wowsa 11,80 hr.

Wiki wužitkoweho ploku wežera pjatk w Barlinje
(Magerwiehhof Friedrichsfelde)

Na nje běchu pschihnali 419 młodych bójkow, šuchanych krowow a jałowjow, 2 wołaj, 154 cźelatow, 7 bykow a 7 prósnikow.

Młode bójki a šuchane krowy płacźachu	250—600 hr.
Šuchane jałowje	220—480 hr.
Byki, prósniki, ſłót k wjasanju a ke formjenju (po zentnarju)	46—50 hr.

Wubrany rjany stót dospě hischcze wyschische płacźiny. Wiki běchu mérne, płacźiny njepschemjenjene.

Pschikazańcź pytaja

Komańskeho, Schubert w Komorowje poła Klukscha a Nauc Gsasindustrie t. ſ w. r. w Bělej Wodźe.

Tocźeńskeho pomocznika abo wuczobnika, Tocźenja we Bělej Wodźe, Hermannowa haša 42.

Na pschedań:

Kóń 4-lětny, kobła, horni młyn we Wulkich Sdźarach.
„ ſołki wałach, hoscźenz w Kubschizach.
Prošnata Franz w Pschischezach.
Prošnata we Sesomjenju 2 poła Hrodźka, Schleiźerneź 2.
Kachle želesne w Budyschinje, Tišlauska dr. 2 deška na lěwo.
Motor 2 PS., transmišija 6½ mtr., 3 kóšiki, Häter we Budyschinje, Kantowa h. 1 w dworje na lěwo.
Piano w Budyschinje na Kamjenzkej haši 341.
Soja w Budyschinje, Slifstr. 6 deška na prawo.
Krowa błiško k cźelenju w Cźornowje 38 p. Kamjenza.
Wóz dźěłazy a dołbe šchórnje w Budyschinje, Anstaltstr. cźo. 7 deška na lěwo.
Wobjel, ſa wuczobnika ho hodźazy, ſonjazy ſymski płaschcź a běła kožuchowa garnitura w Hródku, Hórska h. 51.
Płaschcź ſymski a cźorny wobjel, Pawol Sserbin, kranz w Kulowje.
Kožuch ſa pohonca a druha ſymska drasta, Kühn, blidaŕ w Khrjebi.
Kachle želesne Krüger w Hródku, Zurkwinske naměsto 3.
Leżownoscź, domsće a brózeń, 8 jutrow pola a jutro šadoweje zahrody w Kochanowizach, wobsedźeŕ Gurisch we Sandowje poła Khocźebuza pschi winzach cźo. 1.

Sudniſzy na pschedawanje:

pónd'eju 28. novembra 1927:

w Hatschkrowje w hnjezim domje pschip. w 12 hodź. ſoła,
w Ralbizach (kuzy ſeidu bo pschipołdnju w 12 hodź. we Herbiſej gaſtyce): ſoſa, bušel, pišańske blido a deſkowany wóz;
na Horje poła Wojerez dop. we 8 hodź. w hoscźenzu dwě krumi;
w Delnim Wujezdźe we Wawerez hoscźenzu dop. w 10 hodź. schijaza maſchina;
w jamje Saronija poła Cźišowa dop. w 10 hodź. w hoscźenzu: poſtelſchcźo ſ hłowakontaj, ſofa, cźaſnik, schiphel, emaillowej bowaj, 4 wobrazy, 3 gardinowe prěkuſche, zinkowej bowaj;
w Korzinje pschip. w 1 hodź. w hoscźenzu kolo a ſofa;
w Kulowje pop. w 3 hodź. w hoscźenzu „K 3 krónam": schijaza maſchina.

Škarowe depeše.

Produktowe wiki w Barlinje dźenja dop. 3/11 hodź.:
Žitowe płacźiny bale ſeſtajene.
Dop. 3/12 hodź.: Kaj pscheď hodźinu.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,1885	100 pólsk. złotych	44,88
jendželski punt	20,405	100 čěskosł. krónow	12,40
100 šwajc. frankow	80,69	100 franc. frankow	16,4

Płačiny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wołjowe symje po tuni abo 1000 kg, howak 100 kg.
Płačiny po złotej hriwnje.

	25. 11.	24. 11.		25. 11.	24. 11.
Pšenica	242-245	244-247	buny	20-21,00	21-22,00
rožka	238-242	241-245	woka	22-24,00	22-24,00
nal. ječmjeń	220-264	220-264	módre lupiny	14-14,25	14-14,75
naz. ječmjeń	—	—	žołte lupiny	15-16,00	15-15,75
wowsy	203-213	204-214	zeradella	—	—
kukurica	205-207	205-207	rapa. wosušk	17-18,00	17-18,00
pšeńč muka	32-34,50	32-34,75	lanr wosušk	22-23,00	22-23,00
rjana muka	33-34,00	32-34,50	poc. mlaſana	—	—
pš. wotruby	15,00	15,00	běrnj. kruški	24,50	24,60
rjane „	15,25	15,00	syno, 50 kg	2,502-,90	2,60-3,00
rapa	345-350	345-350	rjana slama	1,01-1,33	1,00-1,30
lane symje			pšeńč. „	0,85-1,20	0,85-1,25
hróch	32-35,00	32-35,00	wowsna „	0,85-1,00	0,85-1,05
pjeluški	21-22,00	21-23,00	ječna „	0,85-1,00	0,85-1,05

Drježdźanska burza (25. 11.)

Pšenica	251-256	běrnjace kruški	26,50-27,00
rožka	252-257	pšeńč. wotruby	15,20-15,70
nałětni ječmjeń	260-275	rjane wotruby	16,00-17,00
nazymsk. ječmjeń	226-242	pšeńčna muka	45,50-47,00
wowsa	219-225	rjana muka	33,50-40,00
čerwjeny dźěćeł	203-270	woka	—
raps	325-335	pjeluški	—
kukurica (Mais)	207-210	hróch	—
suche truhańcki	13-13,40	cokrowe truh.	13,50-21,50

Wične płačiny w Budyšinje.

26. novembra 1927.
Wšě płačiny su po złotej hriwnje zrozymja

Předmjet		najnišša płačizna	najwyša płačizna
Pšenica, nowa	50 kilo	12,25	12,75
Rožka, nowa	50 „	12,25	12,75
Ječmjeń,	50 „	12,25	13,00
„ nazymski	50 „	—	—
Wows	50 „	10,50	11,00
„ nowy	50 „	—	—
Raps	50 „	—	—
Běrny (we wjetš. džělb.)	50 „	2,80	3,50
Butra	1 „	4,40	4,60
Syno, nowe	50 „	2,50	3,00
Słoma, z maš. młóź., pras.	50 „	1,20	1,50
„ „ „ k zasł.	50 „	1,80	2,30
„ z cypami młóćena	50 „	2,70	2,80
Pšeńčna muka, 60%	50 „	21,50	22,00
Ržana muka, 60%	50 „	19,50	20,00
Pšeńčne wotruby	50 „	8,25	8,50
Ržane wotruby	50 „	8,50	9,00
Jeja	1 štk.	0,15	0,18
Prosata 684 štuk	1 štk.	6,00	19,00

Na wikach so prosata słabje kupowachu

Wične płačiny štwórtk w Kamjenzu a w Lubiju

24. XI. Wšo po złotej hriwnje	w Kamjenzu za 1 centn.	w Lubiju za 1 centn.
Pšenica	12,40—12,75	12,50—13,00
Rožka	12,50—12,75	12,50—13,00
Ječmjeń (nałět.)	12,70—13,50	12,50—13,70
Wows	10,30—10,70	10,40—10,80
Syno	2,50—3,00	2,00—3,00
Słoma z maš. młóź.	1,50—1,75	1,30—1,70
Słoma k zaslanju	1,75—2,00	—
Słoma z ruku młóćena	2,75—3,00	2,50—3,00
Běrny poła ratarja	3,10—3,30	3,50—4,00
„ hač na železnicu	—	—
Butra	2,10—2,30	1,10—1,20
Jeja	0,16—17,0	0,14—0,17
Pšeńčne wotruby	—	8,20—8,50
Ržane wotruby	—	8,30—8,60
Pšeńčna muka	—	20,75—21,50
Ržana muka	—	19,50—20,00
Prosata, wulke	—	—
„ srěnje	10—14	—
„ małe	—	—

Drobnowikowanske płačiny w Budyšinje.

26. novbra. 1927 po hamtskim postajenju.
Wšě płačiny su po złotej hriwnje zrozymja.

Twora		najniza. płačizny hr.	najwyš. płačizny hr
Howjaze mjaso z kosćemi	1 kg	2,00	2,40
Ćelace mjaso	1 „	2,30	2,60
Skopjace mjaso	1 „	2,40	2,80
Swinjace mjaso	1 „	1,90	2,60
Tukrajny swinjacy šmałc	1 „	2,40	3,20
Pšeńčna muka	1 „	0,54	0,60
Ržana muka	1 „	0,44	0,46
Khlěb	1 „	0,38	0,40
Jědźne běrny	1 „	0,10	0,12
Rajs	1 „	0,48	1,20
Hróch	1 „	0,70	1,00
Soki	1 „	0,60	1,20
Amerik. swinjacy šmałc	1 „	1,80	2,00
Sušeny połc	1 „	2,40	2,80
Dobre mloko	1 lit.	—	0,30
Jědźna butra	1 kg	4,20	5,00
„ „ wukrajna	1 „	—	—
Jeja	štuka	0,15	0,19
Jědźne buny	1 kg	0,40	0,50
Cokor, drobny	1 „	0,60	0,64
Petrolej	1 „	—	0,40
Kamjeńtne wuhlo (domj. tepj.)	1 ctr	—	2,10
Brunicowe briketty	1 „	—	1,30

Westen für jeden Beruf!

Wužitkosć a přijomnosć dobreje štrykowaneje jaki móžeće jenoż potom pohódnosćić, hdyž maće derje sedźacu.

Płaćizny su tunje:

Lacy z rukawami	25.—,	18.50,	12.50,	6.50
hońtwjeske lacy	32.—,	21.—,	14.50,	9.75
sportske lacy	19.50,	13.75,	9.50,	6.50
sweatery za kolesarjow a za sport			14.75,	8.50

Wilhelm Bretschneider
VORM. HEINR. MÜLLER • BAUTZEN • KAISERSTR. 9
Bestes Strumpf-Wolle-Spezialhaus für Maßstrick- u. Kleiderverfeinerung a. Platz.

Přesadźowanje drjewa

póndźelu, 28. novembra dop. w 10 hodź. **w Kaslowje** za hotowe pjenjezy:

20 rm twjerdych rólow
20 rm halozow

Kupcy zefidu so w Kaslowje na Sernjanskem puću.

Wot njedźele, 27. nov. mam wulki transport zrědka rjanych, młodych, wysokosnućelnych

kruwow a jałojcow,

nowodójkow, jara tunjo na předań.

Hermann Priemel w Kulowje
wikowar z plahowańskim skotom.

Wšě nowosće su dójšłe

Přesłapjace wubjerki we

kožuchowych
počehnjenjach
khabatach
rubišćach
šórcuchach

tkaniny na zwjeršne a spódnje suknje
čorne a brune kašmérowe rubišća
wšo w najlěpšich kajkosćach hižo też po najtúńšich płaćiznach
Pošća • canki • knefle

Alfons Schauseil w Budyšinje

Wosebity dom za serbske drasty!

Hdyž chceće

woprawdźe dobry wobraz
měć, dha dźiće do fotografiskeho ateljeja

Richard Hutha

mějićel Arno Lehnert
w Budyšinje
na Serbskej hasy čo. 13
Kóždu njedźelu wot 1/2 11—3 hodź. wotewrjene

Wšě wobuća a wuporjedźenja wobućow spěšnje

derje a tunjo

wobućowy dom Mark w Kukowje

Křidła piany

August Förster
Najwyšši wukon
po
nizkich płaćiznach!
Elektr. klavěry
(Hupfeld)
Harmonija

Nowe dobre cuze piany
wot 1080 hr.
Połnomócena předawarnja „Electrola"
Přijomne płaćenje podźělbach

Wotnožka w Budyšinje
na Kěžorsk. dróze 15. — Tel. 3327

Sylna, rjana, wysokosućelna

jałojca

je na předań na Horje čo. 14 pola Njeswačidła.

Vogtland. wumělske Madrake **gardiny**
też za małe wokna, tunje
vitražowe tkaniny, canki, kromy
Ida Erlerec zwož. Würkerowa
w Budyšinje, Zw. Lawaka hasa 12
róžk Kronprinzoweho mosta.

Kupuju

nowiny, akty, knihi po 4 np, papjerowy wotpady po 3 np, lapy, bleše běleho wina bleše čerwjeneho wina sektowe bleše, wšě druhe blesy po powyšenych dńjowych płaćinach, **železo a stare metale** jenož na wupokaz wyšnoše.

Popp na Hornćerśk. hasy 12 telefon 3427.

Wšitke picowadła

Žitny dom w Kamjencu
wotnožka w Pančicach.

Heinrich Mohr w Budyšinje

Telefon 2858

a Žitnych wikach / rožk Kěžorskeje hasy

Založeny 1890

Z našeho hotowego składa dostanjeće kajkosćne wobuća wšěch družin našeho samsneho dźěłanja za tunje płaćizny

Mužace črije
wšěch družin, kože a we wšěch wudźěłach hižo wot **11,50** s.
Z wobrěwacym podšićom mužace k šnórowanju a ze spinku
Mužace črije z gumijowej podušu

Mužace a žonjace na pot wysoke stupnje, čorneje a bruneje boxcalfskeje a ševroskeje, lakowaneje a dźiwinskeje kože ke šnórowanju, ze spinku a salonowe stupnje. — Stupnje z gumijowej podušu njejsu k roztornanju

Žonjace wobuća, čorneje boxcalfskeje a ševroskeje kože

Sportske črije
Črije z kožu podšite a z wobrěwacym podšićom
Filcowe stupuje k šnórowanju

Wosebne
lakowe stupnje
Najnowše
z dźiwinskeje kože stupnje
za mužow, žony a dźěći
Za reje a zabawu
brokatowe stupnje

Z kožuchom podšite stupnje
wulka zymska moda
za žony a dźěćy
w čornej, brunej, boxcalfskej a lakowej koži

Ošacske filcow. stupnje a tolle
we wšelakich družinach
Stupnje a črije z kamelowych kosmow
Filcowe spinkate črije z podšićom a bjeze njeho, też z kožanej podušu
Domjace stupnje filcowe a kožane
Gumijowe stupnje a tajke do sněha
Dostanjeće wšo, štož móžeće sebi jenož wumysliś!

Jěchanske škórnje

z boxcalfskeje a howjazeje kože z twjerdym a mjechkim wuhorškom (Schaft) za kóžde powołanje we wulkim wubjerku

Škórnje z nakolenčcu

najlěpše ručne dźěła
w kóždej wulkosći
hižo po **17,50**

W našej dźěłarni po měrje pomhamy też běžnym nohaw, wjele najwyšších wuznamjenjenjow

Wuporjedźujemy

wšo w našej wulkej wuporjedźerni zrjaduje a tunjo

Gumijowe póduše
podšiwamy kóždemu wobuću

Jenička předawarnja swětoznateho „Chasalla" wobuća

Štóž w Chasallaskim wobuću khodźi, njekhromi!

Clemens Jäckel

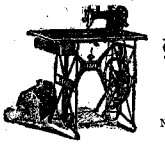

mějićel Gustav Kloeppel
wosebity wobkhod za

šijace mašiny

Jenička předawarnja najwuznamnišich němskich wudźěłkow
Pfaff a Phönix
Narunanske dźěło a wuporjedźenja.

w Budyšinje na Seminarskej hasy 5.
Podźelne płaćenje dowolene!

Ernst Herkner

časnikař / w Budyšinje/Seminarskahasa 13
poruča k hodam dobre a tunje

časniki wšěch družin

Ręču serbski — Ręču serbski

Nakupowanje muki

je dowěra!

tohodla kupuja nazhonite hospozy **wosuškowu muku** pola swojeho pjekarskeho mištra a žadaja sebi wuraznje

Drježdźansku kajkosćnu znamku Kaiser-Auszug
po wuheršim wašnju, hładku abo masotnu

z Egerec młyna
firmy **Richard Eger w Freital-Deuben.**
Njezawalenu abo w originalnych zawalkach z młyna wot 1, 2½, 5 a 12½ kg.

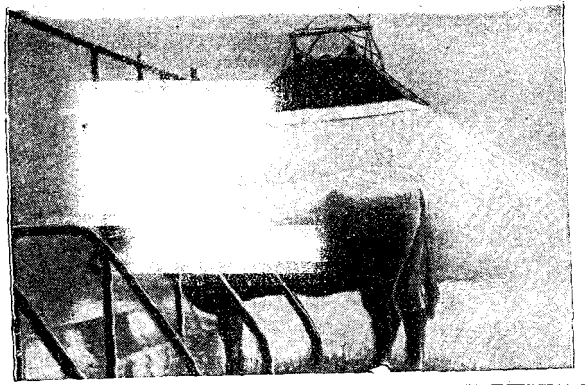

Hórnte [illegible] kitu hórcinku nóh. Wono pschispórja w cyłk. wjelkim cyłe vitaminy. Wschelake vitaminy spěchowoze žiwnje pruhi žo k nam pschez tołsty naš wobdawazy powětr njepschedrěwachu. Na horach je powětr lohši a tam tute pruhi na cyłorjela a wjsche druhe sworjenja padaja a w nich tajke vitaminy pschiporjeja. Hdyž milionowe (elektr.) žwětło pschez t chemjenjowu schkleńzu poda, stutkuje kaž hórste žiwnje. Tohodla wschelake therosce s pomozu tajkeho žwětła hoja. Někto žu k temu pschistupili, kruty s nim wobžwěławasch. S tym pschiporjeja w mloku vitaminy. Tajke mloko je dobre psche jendželsku thorosć a khiprosć matrch dźěći

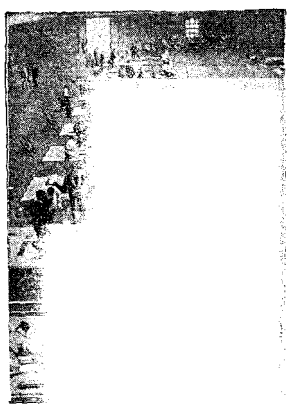

Na pschemo wutonjenje jammerneje pomazy. Tutón kospyt žu w Amerizy cyłili.

Sofija Charlotta [illegible] khžorowcho žyna prynza Eitela Bjedricha, je žo s rytmischtrom Haraldom s Hedemanom slubiła.

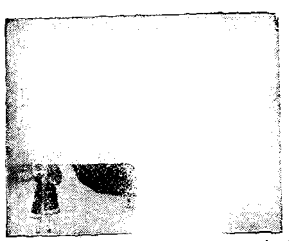

Twar létadła sa 100 pu[illegible] Amerizy létadło twarja sa 100 pucžowarjow. S pomnym poczežењom buże 800 zentnarjow wažicé. Hdyž wono pschi létanju nichtomu na hłowu padnje, tón to wěsche jaczuje.

Hdže je mój bratšik?

Wupytanje wobraza w tydźenšchim cyšle: Staježe wobraz na hłowu a wuhladacže padrjeneho na wołu, kotrež žu jěsdni wopuschčili.

Hódanczło: Kak to, ma žo koža lěpje hacj wolij.

Wuhódanje hódanczka w tydźenšchim cyšle: To „nicžo" je hubjena trawka.

Naš čas we wobrazach

Co. 48 W Budyšinje, 26. novembra 1927 3. lětnik

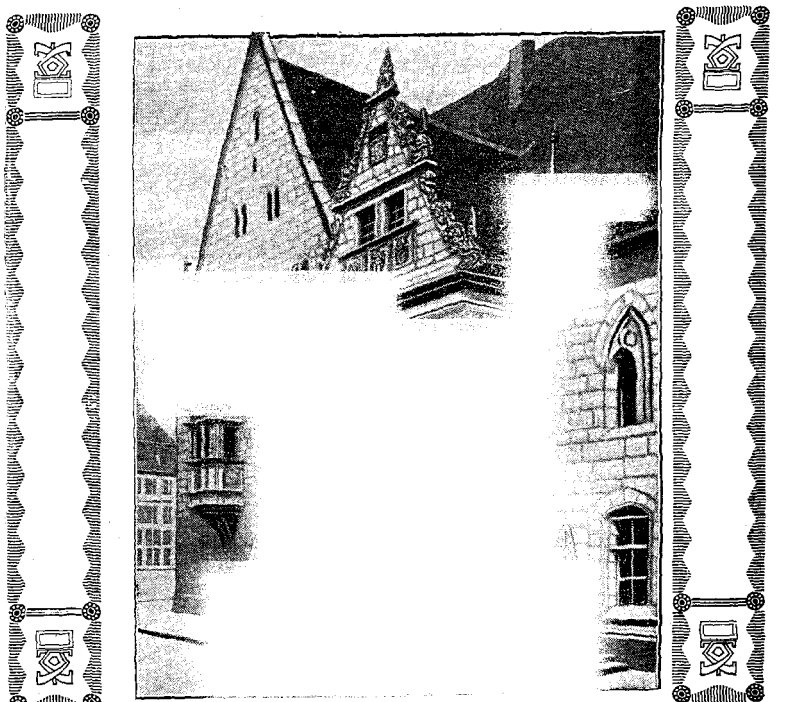

Skhód do radnicy w Halberstadtu.

Radnizu japoczachu 1381 w gotiskim styłu twarić. Skhód pschitwarichu w renaissanzšim styłu 1663

ho też po czasu wschelake druhe waschnja nakladowanja pizy wutworichu. Mjenuja ho po jich posyhtowarjach wschelako: „Herba, Dupler, Iffa, Thermos atd. Tute nakladowanje mjenuja nakladowarja na stódke. Nakladowanje mjenuja s jenym zkowom zilo. Hacz dzemy stódki zilo abo tikalny, to możemy zebi pschi nakladowanju zami rjadowacz a to s pomozu czoplotu, kotraz w pizy zama nastanje. Piza tiza jenoz s pomozu nakazliwinow. Nakazliwinow pak mamy wjele druzinow. My pschejemy zebi pschi tikanju zila abo nakazliwiny a to nakazliwiny mlokowoje tikalny, abo nakazliwiny tikalowoje tikalny. Nakazliwiny butrowoje tikalny zebi njepschejemy.

Kaz wemy, zo wscha selena piza zapari. Nekotra posdzicho, hdyz je na hromadu smjetana. Rostlina, haczrunjez je pobzezena, dha hischcze dale dycha a s tym pschehnuja zo w njej dale wutki, to je schtrub, belkowiny, wuhlicznata tikalina atd. Nimo toho zo piza zapoczinje hischcze drozdzicz a to s pomozu nakazliwinow. Na czaplocze nekto zaleza, kotre nakazliwiny maju w drozdzajez zo pizy pschewahu. Kazda druzina nakazliwinow zada zebi westy stupjen czoplotu. Je-li nakladzena piza hacz do 60° C. zaparjena, wutworja zo w pizy mlokowe nakazliwiny. (Milchsäurebakterien.) Je-li pak zo zantzna piza jenoz hacz do 30 stopni zahrjez, njemoza w njej mlokowe nakazliwiny wudzerjez a wutworja zo tikalowe nakazliwiny. Tute mlokowe nakazliwiny zricza a piza nam jara zakizne. Njemyz-li pak pizu dolez krucze sceptali, dha zo nam butrowe nakazliwiny wutworja a piza zo nam zamjerdzi. Wobaje, tikalowe kaz tez butrowe nakazliwiny zu schkodne. Hacz je w pizy butrowa tikalina, zposnajemy na tym, kak piza wonja. Je-li w njej mlokowa tikalina, wonja piza pschijemnje, sloro jako tikaly kat. Je-li pak w njej butrowa tikalina, zmjerdzi hrosnje jako zhnilty kat. Je-li pak w pizy dolez nakazliwinow mlokowoje tikalny, dha nam piza merkje zakizne. Mlokowe nakazliwiny wobaraju pschistupej druhich nakazliwinow. Mlokowoje tikalny je tez zydom krocz wjazy we nakladzenej pizy hacz tikalowoje tikalny. Tohodla zo je tikalowoje tikalnje nakazliwe radu butrowa tikalina pschidruzi, kotraz je zydom krocz tlabscha. Je-li pak by w pizy telko tikalowoje pizy bylo kaz mlokowoje, dha by bya tak tibala, jo njechcychmy mohli pizu zyzka sotez dawacz.

Ssmy prjedy spomnuit, jo maju tozde nakazliwiny zwonu westu druzinu czoplotu. Kibalowe nakazliwiny zadaju pschi tikanju 18—33 stopni czoplotu, butrowe 35—37 a mlokowe 26—70° C. czoplotu. Najwjazy mlokowych nakazliwinow moze zo wutworicz, hdyz je w pizy 45—60 stopni czoplotu C. dyrbimy tohodla bladacz, jo zo w nakladowanej pizy tak korzy kaz mozno 45—50° czoplotu wutwori. Kak pak mozemy tonu dopomhacz? Wez je zyle jedinora. Czim wjazy wody w nekajkej rostlinje je, czim mjenje zo zapari. To mozemy zami na wschelakich pizach wobkedzbowacz. Chzemy-li nekto na pschiklad repowu nacz nakladowacz, dha wostajimy ju nejchto dnjow na polu, na hromadach lezo, jo by trochu zwjadna. Tak zo hizo na polu zbel wody i njeje wupari a wona zo potom nakladzena czim prjedy zahrje. Wjazy wody je w pizy, ako lepje prajene, czim bole tuschacza piza je, czim mjenje czoplotu zo tez pschi nakladowanju w njej wutwori. Tohodla njeznemny zenje czerstvu pozbzenju pizu nakladowacz.

Dale mamy hischcze 3 skupiny rostlin, kotrez dyrbimy tez pschi nakladowanju wobkedzbowacz. 1. pizne rostliny, kotrez psched kezwom abo pschi kezenju byczemy a kotrym jenoz trochu zwjadnycz damy. 2. Selene pizne rostliny, kotrez zu zyle pschekezele a tez hizo trochu zmjerdle. 3. Wschze jednolecne pizne rostliny abo jich dzele (tu je tez repowa nacz zobu mjenjena.) kotrez zu dospolnje dorosle a kotrez zu z leguminosami smeschane (leguminosy zu dzecjele wschich druzinow abo druhe pizne rostliny, jenoz niz trawy). Czim mjenje juschkole potazlim zu, czim wjazy czoplotu zo w nich wutwori a po tym mozemy zebi wscho zarjadowacz. Kak pak nekto wopraudzicz dobru zilo-pizu pola zkotu wuzijemy a hacz ma tez wliw na dejnosc? Prjedy prajachu, jo zo pschi nakladowanju wjele bellkowinow jnicji. To pak njeje werno. Wschelazy wedomostnu zu je jesehowazmi pospytami zpytali.

1. Kelt. [illegible] na zlodko nakladzeneje pizy pschijimacz a tak mjenje pschijimacz.

2. Moza nam zlorzata tez zhorjecz, je-li jim pschewjele nakladowaneje pizy dawamy.

3. Kazli wliw ma nakladowana piza na zlot porno zynej a wotawje, wosebje schtoz zlodu dojnosez nastupa.

So bychu tole zwjescicz mohli, zu nekotli hospodarjo zlotej zamtzny dzel nakladowaneje pizy dawali kaz hewak, zucheho. Pschi tom zmejscichu, jo zlotej ! jenomu pizowanju na 609 puntow niczo njeschkodzi. Tola pak je lepje, hdyz tutou dzel na zyty dzen rozdzelimy. Jako ! tym zpytachu, dha wschednje dejnosez stupasche. S zyta be dojnosez khmanicha hacz pola tych truwam, kotrymz zyno dawachu.

Nekotli praja, jo tajke mloko za nakladowanej pizu zlodzi. Tez to njeje werno, jeli pschi tym derje na czistotu dzerzimy. Mlokowe budowja njeznemny zenje w hrodzi wostajicz, dokelz zo tak wezo naczehnje. Wostajmy karan abo thamu i mlokom psched hrodzu stoje. Butra pak zo po nakladowanej pizu hischcze lepje dzela, dokelz ma bole tas po zelenje pizy. Tez twarozchi njezju niczo hubjenische. Nazchim hospodarjam bychmy radzili, zo bychu junu z nakladowanjom zelenje pizy zpytali. Ssami moza zo potom pschepokajacz, kak wubjernu pizu moza s nakladowanjom dozpecz.

Rólnistwo.

S draslom (Kali) możemy też w zmje hnojicz.

Mnozy wedza, jo niz, ale czehodla pak niz, donisz poda hischcze zamjerzla njeje. Draslowe zele dze poda we zebi wobkhowa. Wone zo kaz druhe hnoje do zpody njeswopkakaju. Wezo zo zelit (Chlor) s wultimi deschczemi do zpody zwopkola. Rostliny, kotrez draslo trjebaju, zu berny, womz, repa, luki a jeczmjen. Njechamy pak prajicz, jo druhe rostliny zadyn draslowy hnoj njetrjebaju. Wsche rostliny trjebaju mjenje abo wjazy draslo. Tez Demaschomu muczu możemy hnydom w zmje mjetacz a możemy ju krotko pched mjetanjom s draslom mzschecz. Na kotz możemy smzschecz jedym zentnar 40 proz. draslowoje zele poldra zentnarja Domaschoweje muczki. Wezo dyrbimy nalelo tez s dusnkom pschihnojicz njezlymy-li nasymu hnydom hrodzny hnoj zawotali.

Skolarstwo.

Hdy mamy jalojzy pschipuschczecz.

Mnozy hospodarjo pschipuschczeja zwoje jalojzy pschesahe. Woni mjenja, jo jeli so je pschepospdje pschipuschczeja, to jim wjazy njewostanu. Je pak zyle wopak, hdyz mlodu jalojzu hnydom pschi prenim kocjenju pschipuschczimy. Hdy hychu jalojzy podzischo njewostali, dha drje by schwizarlzim hospodarjam zenje zana jalojza njewostala. Czi pschipuschczeja czasto dolez hizo tzi leta staru jalojzu. W Bayerskej a w Badenskej pschipuschczeja jalojzy po druhim lecze. Wina, jo jalojzy njewostanu, tczi druhdze. Ssu znadz pschetuczne abo hewak splazmze khore. W tajkim pschipadze njech mam zlotny lekar paradzi. My możemy pola jalojzy ! dwoma letoma pschipuschczecz. Hdyz je jalojza wahu 400 kg. dozpeka, możemy ju pschipuschczecz. W horzkich krajinach, hdzez je zlot mjenschi, pschipuschczeja jalojzy podzischo. Tam je zlot nekcho mjenschi a pschipuschczeja jalojzy tehdy, hdyz wokolo 6 zentnarjow waza. Staroba jalojzy ma znajmjenza wokolo 18 mezazow hcz. Nicjo bole njewodzi, hacz pschesahe jalojzy pschipuschczecz.. Tajke zlocjo wostanje we wuwiczju wroczo a nihdy zo to njeda podzischo wjazo narunacz. Tajka jalojza podzischo nihdy ton wuzikt njepschinjeze, jako dorosczene zlocjo. Te potomstwo po tajkich jalojzach njeje wjele hodne. Dozkatamy do praweho czaza, dha zo nam to zazo wjazy kroczi narunna.

Hdyz ma zlot wschi,

możemy je na zczehowaze waschnje zniczicz: Najprjedy ma zo zlocjo prawje krucze wuschrofowacz abo ! drapaczej schczetku wuczehowacz. Na to zlocjezu wschc kozmy, wobejbe te, hdzez zu zo wschi zahnedzike, wottzihamy. Na to wumyjemy ! lzolowej wodu. Pschi tym na tajkich meztnach prawje krucze schudrujemy, zo by zo lzolowa woda hacz na kozu dotala. Tak wschi borzy zahimu. Potom możmy je za tzi dny ! drapatej schczetku wotztronicz a tak mamy zlocjo czizte.

Dawajcze kormym zwinjom tez pzawjenu krydu.

Pizy, ! kotrymiz hewak zwinje korminy, jako berny, jeczny schrot a podobne, maju drje doscz belkowin a fosforicznu, nimaju pak doscz wapna. Tohodla dyrbjeli zwinjom, wosebje mladym, nejchto pzawjeneje krydy dawacz. Wona je tunjcha a khmanscha hacz pizne wapno. Na jene mlode zwinjo liczimy na 10 gr. pzawjeneje krydy. Tu możemy hnydom zuchu do pizy zypnycz. Na tajke waschnje ju najlepje pschidawamy. Tak zu zwinje tez najradzicho zeru a najlepje wuzija.

Kralikam pschenczne wotruby njedawcicze.

Wosebje wadza wone, hdyz je jim do picza dawacze. Kralikl po nimi lubnja abo hewak zhorja, tak zo zahinu. Tuz kedzbujcze.

Kak mamy kralikam sascjekacz?

Mnozy zebi mzsla, jo je tele prascheneje znadz zyle podlanska wez, a tola ma wjele na zebi. Dyrbimy wuznacz, zo woptrawdze na wschelake tajte maliczkoscze radzy zapomnimy. Tola pak ma rospominanje tajkeho prascheneja tez zwoj dosez wulki wusnam. Na kozdu wez mamy zwoju kedzbliwosez zlozicz, ma-li nam byez junu ! wuzitkom.

„Czistota je pol zirowosce“, tak praji nam stare pschisslowo. Wjele tajkich pschisslowom ma tez wopravdze zwoje wernosce na zebi. Czistosez w kralicim chlewje możemy na prenim meztnje zenoz ! dobrym zlanjom zathowacz. Sslanje, kotrez w kraliczim chlewje trjebamy, je wschelake. Wezo je to na prenim meztnje zloma, kotruz sczelemy. Teje mamy tez storo mohl rjez wschednje dosez k rukam. Nobla zlomy sczelemy hischcze liscjo, pochominu ,res a popjel atd. Popjel a wschon możny njerjad njeje wjele hodny. S tym zebi potom pomhamy, hdyz nicjo druhe nimamy. Najbole zo pschi zkanju wesa wo to jedna, tak zkanje juchu pije. W tutym nastupanju na jeho kajkosci saleji. Dale pak dyrbimy tez hischcze na to dziwacz, zo maju kraliki nejchto mjebke pod zo a takrjez dosez czorke borko.

Jeli kralikam zlomu sczelemy, dha radzimy wowzinu bracz. Tola prjedy hacz sascjekamy, dyrbimy do zpody nejchto resu nazypacz. Nes lepje juchu pije hacz zloma. Mamy kraliti we wjetschich drjewjanych kaschczach, dha hladajmy, zo maju kaschcze trute dno, tak zo sucha je horzijo kaschcza na kralika w delnim njebezi. Najlepje je, hdyz dno tajkeho kaschcza ! blachom wobijemy. Druhdy zo dziwamy, zo maju kraliki tak mjenowanu kraliczu potkromu. To pak je najbole ! toho, to nimaju dosez zastane abo njeje dno w tajkich kaschczach dosez trute. Kraliki chzedza runje tak wobhladane byez, kaz druhi domjazy zlot. Chzemy-li zebi je ! wunoschkom dzerzecz, dha mamy tez na to zwoju kedzbliwosez zlozicz.

Smužkaty mjeczik.

Ssmuzkaty mjeczik wesze je to mjeno naschim zerbzkim hospozam a hospodarjam mjenje znate. Tak reka kwetka. Jako kwetku znajemy ju pod mjenom „Gladiola.“ Gladiolow je druzina w bohatej merze. Kaz ma wschitko zwoju modu, tak je tez ! kwetkami. Borzy po nym, to bechu je Maleje Aziji a nam tulpy pschiwjesli, bz ! modu tulpy plahowanje „na wyzoki zkodzenk. Sa zyblu zadaneje tulpy placzachu czi, kiz mozachu hluboko do mzschnje, ledma ke werje podobne wyzoke placzizny. Potom pschiwobrecziu zo lubowarjo kwetkow k haienju rozow, pychdejow, kakiejow a zlonczinje ciberkow. W naschich dnjach haja jazo rady Furjowe (Georginen) abo Dahlzje. Sda zo jo budze jich nazledmk jako kwetka modry zmuzkaty mjeczik abo gladiola. Wezeze zebi jazkuzi, jo jej lohornnja mezlaczko w naschich jahrodkach popschecjenym. Wikowarjez jahrodnizy zebi ju hizo dawno jako debjazu a pojchazu kwetku waza.

Wukrajni a tukrajni jahrodnizy zu zo kedzekaili dolgo prozowali, ju we wschech moznych druzinach wuplahowacz. W naschim kraju je westy, Pfitzer w Stuttgarcze zo ! plahowanjom zmuzkatych mjeczikow nahadzowal. Ssam je nchdze 200 wschelakich a to wobzebnych druzin wuplahowal.

Won rosejnatwa tzi druziny zmuzkatych mjeczikow wulko kwetkate gladiolus primulinus. We wschech druzinach zu kwetki pizane a jenobarbnje. Jenobarbnych je wjele wjazy hacz pizanych. Najwjetschu zyzku druzin ma kwetka czerwjeneje barby. S tej zelkujemy zo wot najnezischeje rozicekateje hacz do zo blyschczejeje purpur a scharlachczerwjeneje barby, kwetku zu pomjenowali, „indijka khezorka.“

Se pschebohateje zyty druzin podamy jenoz wobmjesowany wubjerk. Ton nez hizo pschepokaje wo bohatosezi druzin a podawa nam pokiwy, kajke druziny mezli zebi wubracz za naschu domjazu jahrodku.

Czisto bele zu druziny pod mjenom „Europa“, „Hohenstaufen“, „Lohengrin,“ „Magnolija“, „milina“, (Nordlicht) „Parzival.“ Pfitzerowa bela paczerka (zyboli zo we blyschczeju znehbetych paczerkow), najzaznischa je wschedy“ a „bely hobr“. Bele jako alabastr zu druziny „alabastr“, „Marija Glebowa“ a „Liska Schmolik“. Bole na zmjetanu zokto pschekzhdajego zu „Bolinda“, „imperator“, „magnezium“ a djonka Rheina“. S druzinow zokte kaz zinadzit wuzbehnjemy: „Dottor Edith Saigaez“, „Eduard Mörike“, „Golddrossel“ a „Schwaben“. Bole nezne zokto maja druz. „Flora,“ „zokty dzno“, „Khelnikl Dom“. Jazne zokte druziny zu „Fortuna“ a „Gral“. Skotozokte zu te pod mjenom „Kuzot zlota“ a „zlota Measura“. Czemnozokta je „Heliosa.“

Pschewidzejez njesamozenym druziny czerwjeneje barby. W lecze 1927 poradzi zo wuplahowacz nezno rozicekatau pod mjenom „Corzphea“ a „Krimbilde“. Do nich kluschchej tez te pod mjenom „Grelchen Bang“ a „Nemska.“ Rozicekateje barby zu „Mona Lisa“, „Marschall“, „Adelhaide Luxenburgzka“ Dorothy Wheeler a „Elita“. Rozojtej kaz nalika staj: „M. ! Weinberg“ a „Marja Schwinghammerowa.“ Czornorozicekata je „Panauna“. „Rozicekate kaz cattleya zu: „Cattleya“, „Sedei Pfitzerez“ a „Elly Holgerson“. Mjedziowej rozicekateje (kupferfarbig) barby je: „Sahrodnisli inspektor B. Berger“, mjazorozicekatej staj: „Amerika“, a „Scharleta Pfitzerez“. Salamizeje rozicekateje barby zu najbole znate. Mjes nimi chzemy zmuzkate mjeczikl wubzehnycz pod mjenom: „Adagio,“ „Brunhilda“, „Carly Sunrise“, „Elisa Bergerowa, rausche zwobrezio,“ „zrabinka Zeppelinowa“, „Halley“ a druhe. Zozo-

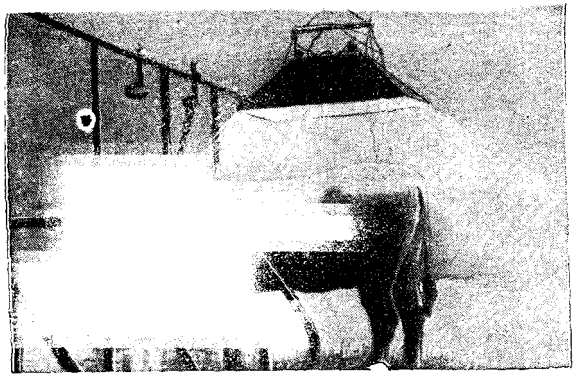

Hórste [illegible] Litu horjiſku mlóz. Wono pſchiſporja w cžłowjeſkim cžele vitaminy. Wſchelake vitaminy ſpěchowoze žłónčne pruhi ſo k nam pſches tokſty naž wobdawazy powětr njepſchedrěwachu. Na horach je powětr lohši a tam tute pruhi na cžłowjeka a wſchě druhe ſtworjenja padaja a w nich tajke vitaminy pſchiſporjeja. Hdyž miſinowe (elektr.) ſwětło pſches chemjenjowu ſchkleńzu pada, ſtutkuje kaž hórſke žłónco. Lohdla wſchelake therojeje ſ vomozu tajkeho ſwětła hoja. Mjeſko ſu k tomu pſchiſtupili, trumy ſ nim wobſwětlowacž. S tym pſchiſporjeja w mloku vitaminy. Tajke mloko je dobre pſche jendjelſku thorošcž a khiroſcž małych dźěži

Na tſchemó wukonjenje ſanitetſkeje pomozy. Tuſón poſpyt ſu w Amerizy cžinili.

Sofija Charlotta Oldenburgſka, dźělena mandjelſka khěžurowego ſyna princa Eitela Fjedricha, je ſo ſ rytmiſchtrom Haraldom ſ Hedemanom ſluhiła.

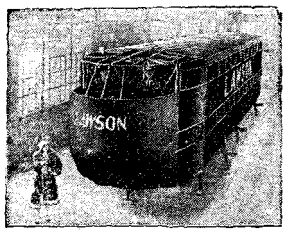

Twar lětadła ſa 100 puczowazych. W Amerizy lětadło twarja ſa 100 puczowarjow. S połnym poczeſenjom buże 800 zentnarjow wažicž. Hdyž wono pſchi lětanju niſomu na hłowu padnje, tón to wěſcže ſacžuje.

Hdže je mój bratſik?

Wupytanje wobraſa w tydźeńſchim cžiſle: Staſcže wobraz na hłowu a wuhladacže padnjeneho na polu, kotrež ſu jěſdni wopuſchcžili.

Hódanczko: Kak to, ma ſo koža lěpje hacž wolij.

Wuhódanje hódanczka w tydźeńſchim cžiſle: To „niczo" je hubjena trawka.

Naš čas we wobrazach

Čo. 48 W Budyšinje, 26. novembra 1927 3. lětnik

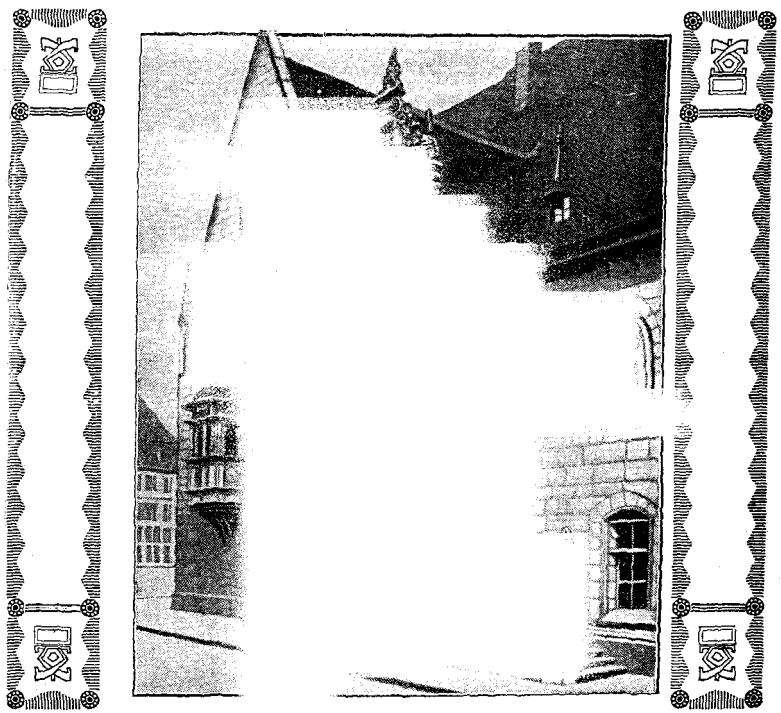

Skhód do radnicy w Halberstadtu.

Radnizu japoczachu 1381 w gotiſkim ſtylu twariž. Skhód pſchiwarichu w renaiſſanzſkim ſtylu 1663

Symši wobraz.

Nětotry dny nězachmy jěru symu. Nětko je žo nam skoro zaso pominyka. H j wschak, nam ratarjam, bo pschezo hischcje pschelahe na schitu pschischka. Hdyž 5 njedžel do hód jamjerinje, žo wě, so nam sima potom dołho traje. — Sa wjele dže aczerjow ochinješe jažna syma tej elaš tradanja. Najlubjuschche wschak je, hdyž žneh jamje pada, holu, pola a kał se zwoim bětym rubom jenak stanje sawodjejo. Kózdy stołpik ma zwoju bětu cjapku. Hakaj a hakošći schtowom zu je lubolatej bělina tołsto pokładjena. Ty chze nam naich wobraz pokasacz.

Powodženje w Ameriki.

Poslěcanje léta kmy wjele ćytscheli a cjitali wo sanubnych powodženjach tež w naschim kraju a we schich lónezinach Europy. Podobne powěcje pdjinadžeja tež i Ameriki. — Z pódla steiczym wobrazom wjeržemy najnowschich cjitarjow do powodženje w Indiany. Je to w kraju Massachuetts. Tutón kraj pschistuscha Sednocjenym stawam połnóczneje Ameriki. Tak dalako hacž wčko zaha, spóznawaty na naschim wobrazu jenotlu zawětlinu. Stotoli domy a domčki su kolo wołoto wodu wobdate. W žołnach satepi žo 18 wobydlerjow.

Wobraz k lěwizy:

Pół ki wupósłanz w Barlinje Olschewsky na lěwizy a na prawizy dr. Jakobowsky, direktor politiskeho wotdźělenja pólskeho zwonkownoho ministerstwa staj na puczu k němskemu ministrej zwonk. należnosćow dr. Stresemannej.

Wobraz k prawizy:

Stara zyrkej w Kopenhagenje, hłownym měsce Danskeje. Tu nazwarichu w podobisnje zyrkwinskich pischczelow a ju njedželu, 11. dezbra. t. l. pożwjeczo.

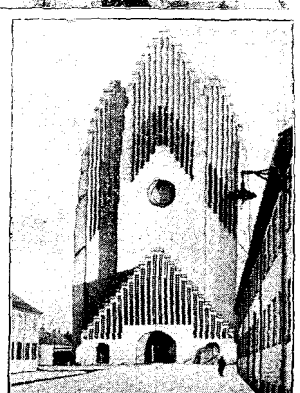

Nowy muzej w Minchowje.

Minchow, hłowne město Barerskeje, je wuwołane se swojimi muzejemi a wschelakimi ważnymi sbérkami. Po sławnym bayerskim molerju Lenbachu namrě město psched tsjomi lětami jeho dom. S nim pschewoja wež wschě tam nakopjene sbérki zadnych a drohotnych wobrazow. Město je dom do muzeja wobrazow pschetworiło. Bóry běchu městnoscje pschemałe, bokelž město sbérku wobrazow pschezo s nakupowanjom pschisporjescche. Tohodla zu muzej nětko s pschetwarjenjom powjetschili. Nasch wobraz wjedže nas psched pryedawschi dom a jeho pschitwark.

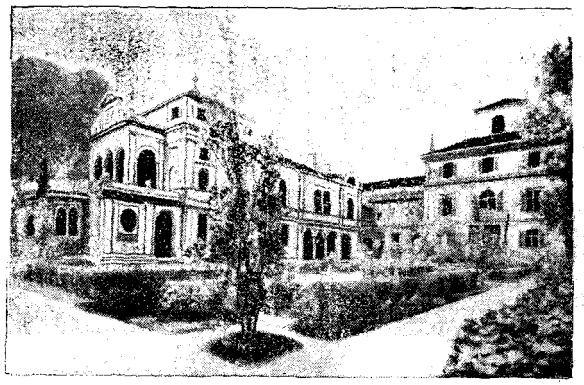

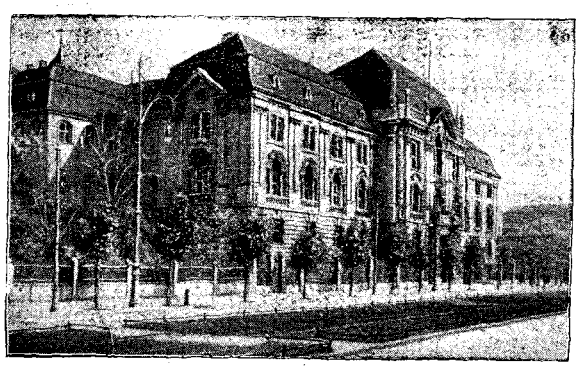

Stutne farjadniske sudnistwo.

Hdyž njejsmy s wschelakimi wunkazami a rozsudzenjemi naschich wyschnoscjow spokojom, mamy prawo, žo na jim pschedstojene wyschnoscje wobroczicz. Hdyž naz tez tych rozsudzenje bischcje njespokoji, mamy pucz wotewrjeny, kaž na pschikład w naschej Sakskej a w zussednej Pruskej, na wyschschi farjadniski sud (Oberverwaltungsgericht). Wo naschim sakskim zněmy praji, so zu jeho rozsudzenja wobydlerstwo swjetscha zwobjika. Wono je wozebje sadaču sajimowało, so ma žo zkaby farjadniski organizm psched sudnischim schkitacz. Něsto pschihotuja farjadniske sudnistwo sa zyłu Němsku, kotrez tu widzimy.

Adolf Joffe bě prěni wupósłanz sowjetskeje Ruskeje we Němskej. Njedawno je žo zatjelił.

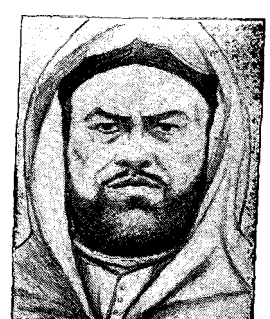

Mulay Youssef bě sultan Marokkowskeje. Njedawno je wumrěł.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

«S. N.« płaća měsačnje we wudawarni 90 sł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,20 zł. kr. Do wukraja 16 Kč. Kóžde do, płaći 40 sł. pj. Wudawa a dźěi Smolerjec knihidźerńja, sp. dr. z w. ruk. w Serbskim Domju w Budyšinje. Telefon 2057.

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedaj, płaći so za mały rjadk 20 słot. pj. Wobchěrjše so stajace nawěstki a tabele so wyše wobkedźeja. Za reklamowy z m rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. z m

Čisło (Nr.) 276 — Budyšin — pónjeźelu, 28. novembra 1927 — Bautzen — Lětnik

Sula dźěz wuznaća w nowym němskim šulskim zakonju.

Sobuskański wubjerk němskeho sejma je paragrafej nadźija šulskeho zakonja pschihotował, kotryž wo žiwotnej šuli jedna. Namjet němskeje ludoweje strony, po kotrymž mohu jenož dźěći starschich dźěs wěrywuznaća žiwotne šule wopytać, schtož by pschi wětšych wobstejnosćach k wustupowanju z zyrkwje wuswolało, je so zaćěłknył. Paragraf, kotryž je so pschijał, praji, so je šulska dźěs wěrywuznaća poćahana na dźěći, zanemu wěrywuznaću zjednuschazych, abo za tajke dźěći, kotrež drje wěstemu wěrywuznaću pschisłuscheja, kotrež pak tuž wobsoby, z kich wozjednjenju woprawnjene, z nabožensskeje wucźby wobsedźenje. Tajke dźěći nimaju ani zhromadnu ani wusnańsku šulu wopytać. Schulu dźěs wusnaća hnydom abo druhe dźěći wobsedźitych pschiźiwnikow dla wopytaja. Se pschiźiwnikow tajkich dźěći šulska karakter šule dźěs wuznaća njeslubi. Wuwuczowanje a wozjednjenje nadawki

pschihodźi. Strach tohodla strach njemujemy a Mussolina njepschećela měra. Ninna samhyšla, psched podawkami wozli saćinicź a sebi myslicź, so Briandowe rosrěčenje z Mussolinom wěz pschemèni.

Pręcel měra njewěri měrej.

Sjedź jendželskich pschećelow měra, kotryž bě so z nakładźenjom wulkeje propagandy pschipowědźił a za kotryž běchu so wulkanni politikojo jako rěčnicy dobyli, je so z njewuspěchom skónčił. Němscki sozialdemokratiski wjednik Breitscheid bě spěchł, so njemóže rosprawu wo Europje podacź, a pjatk bě Franzowoja de Fouvenel swój pschednoschi wo praschenju Swjatka Ludow wotrjekł.

200 wobdźělnikow, mjes kotrymiž bě 90 procentow klarschich jendželskich knjezow, je de Fouvenel z postrowom, kotryž sjedźeł pódla, njewozkazane wostrózbjenje pschihotował. Město so by so wo łapschinach měra wuprajił, de Fouvenel praji, so budźe kritike léto zwótkowych zjawiznow 1935. W tymle lećje „zawěsćenje Franzowskeje“ z jenicźkim woprawdźitym zrěkkom wobhładźenja Pacheinskeje pschestanje. Franzowska dyrbi wschě zwonkowapolitiske praschenja hacź do léta 1935 pak z dojednanjom pak po druhim puću rosrišacź, so by so, hdy by tole zwótkowe zawěsćenje Franzowskeje napschećo Němskej pschestało, mózne stejšchego wutworika, kotrejž „nadpadowarsku wójnu pschećiwo Franzowskej“ sajemóžni. We měrowym rěčenju postajene zawěsćenje Franzowskeje z wobhładźenjom na 15 lět po wobsamknjenju měra, je po pravowm pschekrótke było.

Spjećenca jatych w Kalifornieskej.

We khłostarni w Folsomje w Kalifornieskej je spjećenza jatych wudyrika, kotraž nima žanecho pschikłada. K spjećenzy je na źiedowaze waschnje dóschło: Wokoło pschipołdnja so na dźakowanskim dnju, najwjetschim amerikanskim zwjatym dnju, w sali tak mjenowanoho starcho khłétkatcho doma, w kotrymž jenoż cźežy pschestupnizy hedźa, nkdźe 1000 jatych zhromadźi, so bychu filmowemu pschedstajenju z pschizinu zhromadźeho dnja pschiwhladowali. Na dobo so na wschelakich městnach sale zahwisda, na cźož so jeźi do jastnikow, w sali pschitomnych, kotřiž běchu njezwobroźnjeni, dachu, poraschu jich k sebi a jim kłuce wutorhnychu. Njewopisowane wustupy zhlédowachu. Druhi jeźi so spjećiwym pschidachu, dźiwje herjekajo khłóbu pschebožźachu, po zhodach horje pschihnachu a druhich jatych wuzwobodźichu, tak so so liczba spjećerowarjow po něcźim na 2000 powjetschi. Cyrjóba so do pschiboczneho twara wali, hdźež so sady samtknjenych durjow bronje zhowaju. Khłostarnjo revolwry, tšélby a maschinske tšélby zbrachu, druhe wotdźelenje po pitanje jastwowskeho direktora khwataše, so by jeho zajako. Direktor mjezyche hischcze thwile, so telefonisuje se zwonkownym zwětom zwjazaca z wojakow na pomoz zawolacź. Jastnizy druheho khłostarninoho twarjenja, kotrejž na druhim boku dwora leži, běchu so w prěnim wokomiku do hrozy dali, zamochu pak hischcze wschě tšélby swojeho twarjenja, w kotrymž je 1800 jatych zamješczenych, selamkacź a hłowne wrota zaraćicź. Potom zapoczachu do spjećiwych jatych w dworje tšélecź. Tucźi so na to w starym tšélatym twarjenju zaraćicźu a z bełym plakatom wosjewichu, so wošom jastnikow jako zajatjenzow wrócźo dźerża. Mjez tym so so na cźežitych automobilach wojazy pschiwjezechu, jastnizy z jatymi jednadne. Na to k prawidłenemu wobleschnjenju dóndźe.

Kaž so dale powdź, durbjachu wojazy z tankami a lětadłami pschećiwo spjećiwym jatym postupowacź, dokelž spjećerowarjo dobrowólnu kapitulazyju wotpokazachu. Prěni króć so wojazy wotrataschu. Hdyž běchu so z lětadłami maschinske tšélby pschinjesłe, wojazy druhi króć postupowachu a syšli słužbnje bomby do khłostarnje smjetachu. Potom wojazy dalsche pozsylnjenje woczakachu, so bychu nowy nadběh cźinili.

Hdyž bě statna miliza słónczneje hrohyła, so tšélkaze twarjenje powodźi a jatych wuhłódni, so tucźi bjes wumělenja podachu.

Sjedźisco Zjednoćenych statow pręciwo zakazanju wójny.

W swóju wo rosrěčenju wo namjetu, so by so je wjasajom internazionalnym dojednanjom wójna jako srědk k rosrišanju swadow mjes ludami zakasała, je so z knjezerstwa Sjednoćenych statow połnózneje Ameriki dźěłało, so wono na zledowazym sjedźiscu w tutym praschenju steji. Kóžde tajke powschitkowne dojednanje by amerikanskej wustajwje napschećziwo stało, po kotrejž una jenicźky kongreß prawo wo wójnje a měrje rozsudźicź. Rosrěčenje wo rosrišazych sudach z wjele statami wobsamknywschi a zwoje wójsko smjerschinjschi zu Sjednoćene staty swoju sprawnu měrowu wolu wobkrućiwše, tola internazionalne rěčenje k wotstronjenju wójny by po měnjenju amerikanskeho knjezerstwa pschewjele sadźekowo nadeschoł, dokelž so boja, so bychu so Sjednoćene staty zwjasałe, do konflikтow zapschinacź, za kotrejž nimaju žaneho zajima. Też njeje hischcze w tu thwilu žaneje pschesjenjosće wo tym, kotry lud by so měł we wójnskim padźe zako nadpadowanskich a samolitwity wobhładacź. Praschenja ludoweje cźežesce bychu so dyrbjałe jako wobezita nalenosnosći wobhładacź, tak so so lud, kotryž so w tajkich praschenjach njeby rosrišazemu sudej podcźinył, so njeby mohł jako nadpadnik wobhładacź.

Dopisy a dopomnjenki.

Z Franca Kraloweho listowanja něsto łopjeńkow ze poslednich lět serbskeje zjawnosći podawa J. Serbin.

(Skónčenje.)

Dwě pohladničcy z 17. a 28. 9. 10.

Lubši Jano!

Dźensa smy so w Kašecach zešli a na Tebje spominamy w swórnej lubosći.

23. 9. budu we Łazy rěcźeć ja swjedźenju Lipy-Rakečanskeje. Započatk novembra wudam protyčku za dźěći. Maš nješto?

Twój Franc, kiž Ći bórzy lisćik pósele.

Podpisani su nimo toho Cyžec swójba a sobustawy Pančanskeje „Lipy Serbskeje“.

—:—

Lubši Jano!

To dźe sam wěš, kak nuzne wuj Rachlowe ma. Dóstawaš Łužićen porjandne? Ja ju zara rady rediguju — mi so to lubi. Wudam započatk novembra protyčku za dźěći: Nadźija. Sym z Čech jara wjele zajimawych knihsjow dostał. Jeli maš nješto zajimawe za tajku protyčku, to tola pósćel. Twoje listy so nam jara lubja — séel wjacy. Póndu hnydom do „Serbosława“, hdźež kaplanej Delanej bożemje prajimy a wjećor do Jasćanskeje Kat. Bjesady. Wo mojich privatnych wěckach pozdźišo, hdyž budźe wšo bóle wujasnjene.

Z wutrobu
Twój Franc.

—:—

Pohladnička Čišinskeho, z heslom: O skitu, Knježe Bože, Serby moje!

We Łazu, na swjedźenju Rakečanskeje „Lipy“
25. 9. 1909.

Luby Jano!

Smy so na Twojim lisće jara zwjeselili a přitomnym sym jón přečitał. Derje, zo zaso porjadnje časopisy dostanješ. Jězba njebě khmana, rozjězdźene, mokre puće, zo wjazmychmy, ale skónčnje tola dojědźechmy. Ludu je tu pomérnje dość. Měj so dobje w cuzem kraju.

Horcy postrow
Twój stawnje swérny Franc.

Dalše podpisma: Juraj Siedak, farar Krěsow, Khorla Mička, Jan Kwaza, M. Frencelika, Bláža Karl Schulze, J. Sch[illegible]dt.

—:—

W Khróšćecach, 7. 12. 1910.

Luby Jano, Januško!

Twoja spomnjeńka, zo traš so zawohladamej hody, mje woprawdźe pře wšu měru zwjeseli. Ale posluchaj, při wšěm naju přećelstwje. Ta tamna přóstwa! — Tak fiks so to tola njebodźi. Wo tych wěckach dźe khmanišo poměrnje wótrje. —

Moja wutka, wutka starosć je nětko přećiwěm, hdźe zastaju jatry nohu, hdźe so zasydlu jatry. Do Khróšcie přińdźe Kubašec Marja z Khasowa, štož dźe mje też zaso zwjesela, dokelž wém, zo je po mni w Khróšćecach zaso swérna serbska duša. Skónčnje budu hišće jako wuhnanc hić dyrbjeć a wopuščić moji serbow, kotrychž z najhłubšich hłubin mojeje wutroby lubuju. Kaž budźe Boža wola! —

Ty potajkim přiń, Jano, cyle wésće! Waša mać je staruška a wěř mi, khipra. Zwjesel ju z Twojim wopytom!

„Nadźija“ je hotowa. Póscelu Ći něsto eksemplarow. Twojemu dźěłu sym dał napismo „Dźećelowe lopješko“. Protyka budźe so Ći lubić. Mi samomu spodoba so. Dóstawaš „Łužicu“ porjadnje? Po hodźoch budźe też zaso zhromadźizna wjesneho wólbneho towarstwa.

Z wutrobnym postrowom
Twój Franc.

—:—

III. Dopisy z léta 1911.

W Kamjeńcu, dźeń 14. 6. 11.

Mój luby Jano!

Jeno mi to za zło njeměj, zo njepišu. Ty sam najlěpje wěš, kajka ćeża dźěła na mni wotpoćuje.

Najprjódcy wzmi moje najwutrobnišе zbožopřeća k Twojemu wuspěchej*). Z Tobu so sobu raduju. Maš tola nětk wěsty přichod před sobu!

Zo je mój nan po jutrach bórzy wumrjeł, sy drje zhonił z nowin. Čišе je w Bohu wusnył. Ow, zo by nam też tajka była smjerć spožčena! Scźelu Ći malu dopomnjeńku na njeboćičkeho sobu.

Sym nětko w Kamjeńcu druhi wučeř, vikar na statnym nóstnje. Ale přeco hišće nic statny sam. Ow, zo by skoro było. Hdy bych mohł, bych dźě radšo wénował jeno narodnemu prócowanju a pod wisnył bych wučeřstwo na hozdźik. Njeje pak tu hišće móžno. Kak zo raz budźe!!

Dźěłać mam tu teź w šuli wjacy hač w Khróšćecach. Je dźě to měšćanska šula — a to so wjacy žada. Přez 50 procentow dźěći su česke. Mam je wot sebje rad a wone su mi dobre. Docyła so tu z ludźimi jara derje znjesu.

Cyłe swjatkowne próznjny přebywach pola bratrow Čechow. 5 dnjow sym był we Wodnjanach, hdźež bě swjatki wulki łužiski wjećor. Měł sym tam přednošk. Mam krasne wopomnjeńki na tón čas. Też w Prazy bě jara rjenje — to dźě sam znaješ lěpje.

Raduju so na Twój wopyt. Haj, přińdź jeno zasć k nam do Łužicy. Rad Će witamy.

Wo lubosći Ći ničo njepišu. Nimam woprawdźe nětkle lóšt a wolu, a tak to myslić.

Hdy traš přijědźeš k nam do Łužicy? Za dźensnišе božernje!

Wutrobnje Će strowi
Twój luby bratr Franc,
Redakcija Raja.

*) Běch w tom naléću statne pruhowanje za ruski statnu słužbu złožił.

Za wysoku płaćizny.

Powědanjczo z nasich cźasow.
Napisała Kristina Nowowa.

128] (Pokračowanje.)

„Za nimam nicźo wodacź; mój žiwoj jenak winowataj. Ja jsym Ludmilu wojebał, ty by mje wopuschczila a fiebaka, dokelž by Rainerej tuku podała. A tola mój jenak njestojimoj; pschetož budźech-li cźi wěrnotcź rjekł, to by so wschitko stacź njetrjebało. Tola mi běšche to njemóžne. A nětko cźe proschu, praj mi to jene: wot koho by wěrnosć zhonita? Ssy žebi ty wědoma, zo je njemytlisch?“

„Je ja rjeą njemóžu,“ zhochmy zona; ja buch z tym cźłowjeku, kaž jandźel dobremu, žnjerzniu rana zahodźika.“

„Ach, pomyślił, mój malk nje na cźěł pschiwjesesć a ja buch tola rad wschitko jako zarunał.“

„Zarunał, narunał? Wbohi Manfredo, to je tola wschitko nimo. Prosch Boha wo hnadu, nawrócź so ke Knjesej Jesušej, Wón sam może tebi pomhacź, pschetož Wón je hotowy, wschitko wodacź. Mi wón woda; Wón tej tebi woda, wujednaj so se mnu,“ rjekny zona po khwili bolostnoho mjelczenja je šamym hłosom, „pschetož ja mrěju.“

Wona wuruna so we łožu a hłoczesche swoju ruku na wutrobu. Wón widźesche, to wona wróćo pada a zhrabny ju se swojimaj rukomaj. Lód bě rostał, a pozdźenje mozny wobknježenja žebje šamoho jeho wopuschczichu. Zaćišna bół jeho pschewza pschi spóznaću, so je jeho jenicźke žiwjo k njemu so nawróćiło, so by na jeho rukomaj duchu wudychało.

„Njewumrí!“ jawoła wón jadwěcźujcy, dźivjo ju z lubuschkowanjemi a nježnymi njenami k wědomju wróćicź.

„Budź sazo moja! Chcemoj nowe žiwjenje sapocźeć; ty budźenny tebje na rukomaj nošiwcź, dźešći a ja; ow, njetwopuschcź nas!“

Wona njewotmołwi, hačzrunjeź wón widźeschе, so jeho khłychi a rozumi. Wona leżeschе w jeho rukomaj kaž sćisnjena kwětka, se žahadkom cźełnje bolosce wokoło sklédźenju hubow.

Tu saslyschja wot durjow pschikładazy šum; Korimšti so wobkładny. A byrnjež jeho wocźi je syslanni po sastupiłej, to wón tola dosć derje wědźeschе, kak tam pschi wudwjernach knjerezkłódły muž so cźerwanje stoji. Jeju wocźi so seitaschtej, a — to bě zaroźiny wokomik!

„Kak so ty swajiśch, jeje so dótkaš?“ tak źa so, jako by hrožaze spohladnjenje baronowe prajicź chcyła. „Schto tudy pytaśch? Wona je moja a jenicźay moja; wona je so ke mni nawróćiła!“ wotmołwi zpjerawje Korimschejo spohladnjenje.

Tu wocźini žona wocźi a hładajsche horje k mužej a dźivjsche jenu wotmołwicź. Hdyž pak jeho wócźku sežehowaschе, wuny so z jeje wutrobu zaroźiny wukschcichł. Hałle tutón wokomik pokaja jej zyły wulki hrěch, kotryž běchu cźile tijo skućili, z kotrehoż nětko tudy na jemi wumoženja njebywa; pschetož schtož bě so stalu, njebudźeschce so sejinicź njestałe. Hotowy skutk so wróćicź njeda! Schtož běschе hrěch rosbowoził, to njemóžeschе so ženje wjazy sjednacźicź.

Na macźerne šaschkinjenje pschibliža Margita nuts a wuhlada nana se sadwěcźujcy so kamazymaj a na cźoko a wocźi stóčenymaj rukomaj na jenej stronje loža stojo; na druhej pak, nad njej so nałhileju, hłoczeschce — o zakosći! — baron Rainer, a we łožu wotpoczowaschche jeje macź z tajkim džiwnym wurazom we wobliczu.

„Ow Božo“, saklinca sebi Margity, „wona je morwa!“

Potajkim běschе wona tola pschedy z tamnym spohladnjenjom z dźesćomaj po rešzohnowała, a to „na zagowidźenje!“ kiž bě jimaj pschikwała, dyrbitej žebi žiwo na wěčne zagowidźenje wobkhowacź.

Hdyž běchu so za něchtko wokomikow wschitcy zhromadźili, wědźeschce tóždy, schto běschе žonu morito. Nikolaj Korinski do womory padnywschi bu wot nana a woheju lěkarjow wunješeny. Adam Orlowiti a Margita wědźeschtaj stareho knjeza, kiž njechcjaschce so dacź troschtowacź, prjeź. A pschipódła jemrěteje žony, ani žłowa zobuzelnosće njeprajo, hłoczeschce baron Rajner.

Schtóž by był do wobliczа z cźiwiu poroka šwohlźeschе, pohladnył, tón budźeschce cźucź dyrbjał, so pschebe wschěm wón, hdy by njeměł podlejcź a hdy by so mjeło w jeho nadobo poczinunjenem duchu zaho rošaženjcź, nětko trjebaschce, kiž by so w njeho starał. Tak znajmjenschi pomyślł Anežka H., ale wona njeměješche smužitosće muza w jeho wulkej bolosći myslicź. Stračhožiwje rozhladowaschе so po jitwje, schtó by to na jeje nětčnje cźinic myhł, a na połwótřje, wumožaze „bratr Ursiny“ wuzwuł so jej z erta. Wona stupi k durjam, hdźež młody muz nimale bjes mozy zeprěty stojeschе.

„Wy tudy, knjes Ursiny? O hładajcze, baronka je bjez morwa, wona wumrě tak nahle, tak njenadźijcy; ach, to ći ja wschěch tak kwałka bolosći! Knjes Nikolaj padze do wot morwy, jeho dyrbjachu wotnjesć.

„A wy sće tudy? wopraschcha so spodźiwajcy provisor.

„Haj wschitcy, tež knjes lěkarnik.“

„A schtó je tam?“

„Knjes baron Rainer, wo toho wbohcho so nichtó nje stara. Wón pschińdźe w nozy; potom je wotschoł, hnadu nješto wukasacź, a wróćí so runje w tom wokomiku, hdyž žónka wumrě. Ach, mi je jeho tak žel, a ja nimam wutrobitosće, na njeho sarćecź, nimo toho dyrbju hospodyntaź a so wopraschcź, schto manty z knjeni baronu cźi nicź; dołho ju tola takle wostajicź njemóžemy.“

„Dźiesć, Anježka!“

Młody provisor wotstupi z durjow precź. Holczka widźeschce, kak wón k łožu dźe; wona pak też hischcze widźeschce, kak so wón sezinjenemu mužej pokłaknu.

„Jeje duscha spodobajcze so Knjesej, tohodla Wón thwatasche, ju ze źiedźišnym njespravnosćeje wutorhnyć.“ rjekny wón ješćo, ale tak hnuje. Słyšla satschepota w jeho hłosu, tak so muž do hromady sjedźe. Wón hładaschе k struchłym spohladnjenjom do zunjeho, zobuzelneho wobliczа so z zusym hłosom.

„Schtó wy sće?“ wopraschcha so wón njedźiwajcy wjace „Mirosław, Ursiny.“

(Pokračowanje ześchuje.)

Lubemu přećelej B.... Janoj!*)

Swerlenći kala Ty! Cheeš Ty tak bórzy hać móżno ke mni přińć? Wot 31. 7. sym w Kinspórku a mało k rěcam. Najwjacy časa myslu, změju jutře wutoru 25. 7., hdyž reserwišca k nam přińdu. Najwěšćišo mje *to lepiš* připołdnju wokoło 12. hodź. w Schneiders Restaurant — Oststraße. Tam wobjeduju. Přińdź! Hewak sym dźe wjećor — njemujcy te druhe dny — też zwjeska swobodny! Moje bydlenje je Nordstraße 4, II. Tuž na zasowidźenje!

Twój Franc Kral.

*) Hdyž běch na prózdninach w serbskej dominje, pósła mi z visitku tole přeprošenje, dokelž hó runje na wojeńskim zwućowanju w Kamjenskim polku 9/178.

Ze Serbow.

Dalownica.

Póndźela, 28. novembra.

1794 spali so w Šešowje Jurij Ryćeć z Hórkow, wohenzałožeŕ. —

W adventskem času.

Twoje zerja, zbóžny časo,
Běchu wótcow žadanje;
W runych čućach přeco zaso
Davit psalmy spěwaše;
Też proreći, wěriwi
Za tróstom su žedźili,
Modlachu so zo sylzami,
Pomoc ze Ziona, budź z nami!

Bohu dźak! to je so stało:
Wótcec z tym nas wobzbożi,
Štož je zastarsku so přało
W člowjoskich dušach na zemi
To štož Bóh je zaručił,
K zbožu nam je dopjelnił
Jeho bójska smilnosć miła
Zbóžnika je wobradźiła.

Korla Fiedler.

— **Wo wjedrje.** Schlesije pokazuje dale na rjane. Wyšina leži nad *frjedźnej* Europu a haća hać do rańšnjeje. Po dnju je wyšina nad Europu sylno skrućena. Satlantiskeho oceana přichadźaja nižiny niseamóža ju wutłóčić. Tohodla ćahaja we połnocy nimo. Tak nam pjechkruta tschěkkaja hnydom njehrosy. Sa žita wschat je wuzitkom njeje, jo wokoło přećiwołonia *taje a w nozy njerinje.* — Julije wutoru sfhadźa jtónčko 7,47 hodź. a fhowa so 3,50 hodź. Měsačk sfhadźa pchiv. 12,06 a fhowa so wjecjor 8,15 hodź. — Wječera wjecjor w 7 hodź. thermometer +4. Dńenja rano we 8 hodź. barometer 756, hygrometer —5, thermometer we nozy —2. Wuhlady na mało so pschemeńujoze wjedro.

— **Swišelnaze nuamjo je.** So je lětża mjes serbskim ludom wulke napraschowanje za naschim ljubym „Pschedźinakom. Rasch wašeny protykał je jón pschezo tak krašnje wuhotował, so jeho we wschěch domach *j* woběmaj rukomaj witaja, haj njemóża dočakaći, jo by jkoro sabo sastupił. Niepřitajny jenož próżdne fkowa, za naschim starym, lóžo lěto młodym, haj womlodźenym „Pschedźenakom" po lětża wobrawdźe njewschědnje žiwje pratscheja. Wschědnje bjeza wjele fnow, hižo nikotre njedźele pospochi, do serbskeho kraja. Raschi knihowjasarja móża lědma dowjasaći. Sonny jich tele dny *j* najnowschej wobrěowanjskej maschinu *j* tudomnych Johneg dźěłarjnjow wuhotowali. *S motorjej mozu* jo ćěrzjazy wobrěował nadobo wokoło 100 protykow wobrěźkuje. Raschа ſerbſka cjischezejnja ma, bźakowano Bohu, bźěła dosć a nadosć. Johnez dźěłarnje ſu nam tele dny wonu cjischezejtku maschinu ſtatili. Wschě wsche hospodarske wustawy ſu, Bohu budź dźak, na puczu dalscheje konſolidazije a ſkrućenja. Nasche narodne organisazije postupuja we wschěch kónčinach naschеjz ſerbskeje jemje, *w jnowe skrućenych kolijach.* Hdyž hischcze zanych njeje, pokazuja so kochorki k nowym sjednoczeńſtwam, hdyž nałkwilnje drěmaja, wotmućuja k nowej dźěławoſći. Njepołožmy ruzy do klina! Dowěrnu k sebi a woći k njebju. Schtož ſhnike je, njech Bożemje wotpadnje, potom ſtrowehu njenakaje.

— **Wo lubojnej idylzy** nam jedyn pschećel powědasche: Wječera wotmě w Bukezach wjeſne ſpěwne towaſtwo „Kradoſeł" w nowonatwarjenej Staregez ſali ſwój towaſtwowy ſwjedeń. Krasnje ſo poradźi. Cjischina wo czas pschedwjedzenjow knjezišche, ſo by błyſchał liſcjezo k ſemi padnyez. Tule pschiſlužnoſć njeodaehu ſebi někotři Němzy nimo hicź, ſo bychu Serbow ſa ſwój „Kulturkreis" dobyli. W podłuſkej ſtwiczy ſpěwachu *j* wyſokim hłosom pſchihitkne ſpěwy, kiž runje wo najwyſchſchej kulturu wjeſwědźachu. Raſchi Bukečanjzy Serbja pak njeroſumjachu taſtheho žorta a měnjachu, ſo je wyſokeje kultury nětko boźeć a jo ſebi njepſcheja dalſche wumělſte pſchedwjedki. To běſche jim też prawje a podnuricha ſo do cjichoho rospomnjenja, kak rjenje je, ghdź kraſtja w łubjezi mjes ſobu bydla! — Rosprawu ſo krasnje poradźenym ſerbſkim ſwjedźenju podawy w jutřiſchim cjiſle naſchich „Nowin". Stawa Bukečanam ſerbſkeho kruchu rjapa!

— **Wupłaczenje podpjery małym rentnarjam** ſa dezember je ſyzeda 30. nowembra 1927 dopołdnja we 1/9 hodź 1/21 hodź. w Sſejmowni na Hrodowſcej haſy 10, dźěłach (w wupłaczerni). Wſchi tom mamy dorajnje kedźbu cźiniez, ſo ſo podjera jenoż w poſtajenym czaſu wupłaczuje.

— **Posamniſli mišijónſki wjecjor** w Tuchoŕiſcej zyrkwi. Juliſſe wutoru wjecjor we 8 hodź. wotměje tudomny mišijónſki posamniſki khór w Tuchoŕiſcej zyrkwi wjecjor hodownych khěrluſchow a ſpěwow. Kóždy je k temu najwutrobniſcho pſcheproſcheny. Sastup je darmo. Spěwowe nowizy ſu ſa 20 pj. bóſtaez. Kujes ſarař Rjotaſ Rakez, kiž kaj je ſnate, ſam w dźeſe posamniſſeho mišijónſkeho ſtejí, poda ſako ſobudujeſ łuſaſowoze ſłowa k jenotłiwym khěrluſcham a ſpěwam. Tak hižo też Sſerbja tutón prěni wjecjor adwentſkich khěrluſchow w tutym kčeje derje wopytaju.

S **Wulkeho Wjelkowa.** Wutoru, 29. nov. pop. 1/16 hodź. ſo w naſchej ſchuli adwentſka nutrnoſć w ſerbſkej rěcźi dźerži.

S **Libichowa.** Pjatk, 2. dezembra pop. 1/16 hodź. ſmějemy adwentſku nutrnoſć pola Jakeleg w ſerbſkej rěcźi.

S **Khrowźi.** Naſche ſerbſke towaſtwo wotmě wječera ſwoje měſnačne poſjedźenje. Župne wjednjſtwo bě naſchemu towaſtwu pſchewoſtajilo, ſo po ſwojim pſchecźu jenej ſkupinje pſchiſamknjez. Towaſtwo wobſtankny jenoſhłoſnje Małeſchanſkej ſkupinje pſchiſtupi. Pěrwi ſkupinowy ſwjedźeń by towaſtwo rady do Khwaźiz witało. Rosprawa wo ſpěchnym wuwiću župneje pohnjerinje pokładnje wſchěch jara ſwjeſeli. Daſche ſobuſtawy dachu ſo do njeje ſapiſać.

S **Wulkeje Dubrawy.** Zandarmſki komiſar, kitjes A. Wetzel, kiž běſche na 13 lět we ſwojim tudomnym ſakſtojnſtwje, bu do Drježdźan pſcheładowany a poda ſo hižo ſche dny na dołhe ſaſtupjenu nowotočink. Na jeho měſto pak pſchińdźetaj hnjeſaj žandarmſkaj hłownaj ſtraſnmiſchtraj Rüdiger *j* Arnsdorfa a Keil *j* Pančźiz. Knjes Rüdiger budźi hižom w Abolſkej Hěcźe.

S **Jakriza.** Sandźenu ſobotu wumrě najſtarſchi wobydlěr naſcheje wſy, wumělnikař Michał Schołta. Wón bě jeſche we 83. lěcźe ſwojeho žiwjenja. Wutoru dopołdnja budźe wón kſcheſcźańſky khowany. Sčuſerdu běſche jedyn *j* najſtarſchich hoburſtawow naſcheje Katolſkeje Bjeſady. Tohodla Bjeſada jeho pſchi ſwojim 50-lětnym jubilcu ſa cźeſtneho hoburſtawa ponjeſenowa.

S **Kamjenca.** Wutoru wjecjor ſo w tuhotnym Turez hoſcjenzu pańſkonſke hry „Khrystus" w filmje pſchedwjedźechu. Wone pſchedſtajeja žiwjenje naſcheho Sbóžnika wot jeho naroda hać do horjeſtacźa. Haćzrunjez běźaſe ſnjeſowe wjedro jara njepſchihódne, běſche ſo tola wulka ſpła wopytowarjow ſeſchła. S wulkim ſchorjenjom wſchitzy filmowenu pſchedſtajenju ſeſlěchowachu.

S **Wjeſeje.** Sandźenu pjatk běchu tu na wikach hižom pěrwje Bojodźěćzowe ſchtomiki na pſchedań. Dokelž pak pſchedawarjo wikowej policiji njemóžeſche dopokaſacź, kak je k ſchtomikam pſchiſłoch, je wona ſebra.

S **Khoćebuſa.** Jedyn ratař, kiž w jenej wjeſy njedaloko Khoćebuſa bydli, ſchtwórtk pſchi wjecjeri ſwoje nałaćdźane ſuby pożeŕ. Snydom ſtajany khorobny auto dowjeſe jeho do Khoćebuſkeje měſtſchańſkeje khorownje. Kaž ſo powě, njeběźeſche operazija mjina.

Hospodarski rozhlad.

póndźelu 29. nowembra 1927:

Barlinſka burſa pokazowaſche ſańdźenu ſobotu trochu pſchećelſnjelſche wjeſowozo. Kurſy efektow běchu ſkerje ſtruſene, tehorunja te dołſnych *a* rentowych liſcźinow.

Produktowe wiki běchu ſańdźenu ſobotu ſeſtajene *a* pſchenicu, rožu *a* mowſ pſchedewaczu pornjo pjatker wo 5 pj. mnjeſho. Žito na wikach wjeſy ſadne njeje. Sdobom běchu płaćźiny na wukrajnych wikach ſeſtajene. Zonnaſ płaćźeſche ſańdźenu ſobotu

w Barlinje

pſchenicu 12,05—12,20 hr., rožki 11.85 hr.
hać 12 hr., jećmjenja naſtupjeho 10,10 hać 10,60 hr.

W termijonowym wikowaniu

ja dezember: pſchenicu 13,42½—13,43¾ hr., rožki 12,82½—12,83¾ hr.
ja měrz: pſchenicu 13,81¼ hr., rožki ſa hać 13,12½ hr., wowſa 11,60 hr.
ja meju: pſchenicu 13,92½ hr., rožki pak 13,21¼—13,25 hr., wowſa 11,90 hr.

Na pſchedań:

Bůſej a krdenza dubowaj w Kamjenzu na Wettinſkej haſy 6 a.

Prawe wyſokoſmjećzena, ſtara zyheliza w Czelchowje a w Bukowi 22 pola Barta, w Kortnizy 12, w Krakezach cźo. 285 a we Wujeſchku 1 pola Bukez.

Kuchinſka nadoba w Wětſej Wodźe, Schützenſtr. cźo. 17 delka.

Kóń wolach 10-lětny podſyobny, Simanz w Libuchowje a podſyobny, Kada w Schěrachowje.

Běhałaſ w Jamje cźo. 6.

Proſata, knježi dwór we Luwocźizach

Koſch dźěcźazy w Budyſchinje, Albertowe naměſto 14 delka.

Warjeſka maſchina 40-ſoł cm., Hofmann w Budyſchinje, Albertowe naměſto 10 a.

Sud *k* naładowanju mjaſa, Gnauck w Pomorzach.

Pſchihtajicej pytaja

Hózu do domu, Kurza w Biſkopizach, Drježdźanſka dróha 42. — S. Meierowa w Biſkopizach. — Łahoda we Budyſchinje, Zyhelnička haſa 31. — Stáckłeŕa konditorija w Budyſchinje.

Buchinſki, dom kſcheſelkulerjow w Budyſchinje.

Hohonca, Ruchtaŕ we Wolelſchnizy pola Lubija.

Sanktaſkeho wurjadnika w Budyſchinje, Hornjeſerbſka haſa cźo. 26—28. — Zimmermann, tmaź wokluw w Budyſchinje.

Hólkowicu, Biesoldowa w Budyſchinje na Bohatej haſy 7.

Stwinſku, knježi dwór we Małſzezach.

Domownika, Herbſka gruchta we Wjeleczinje.

Soudnizy na pſchedźjewanjez:

wutoru 29. nowembra 1927

w Kamjenzu dop. w 10 hodź. *w* komornym twarjenju maſchinſkich tšelłow: Kofraj, ſnchaiki, draſtny kanor a draſchla, pihanſke blido, pſtſchelowy ſofa, wobraz, koſchowej kołaj, 3 ſukuje, 8 ſpónich kholowow, ſpódnjej ſukni *a* khanſki pſchikryw, 11½ dźeſ. dubjaczných rubiſchkow a 175 mtr. koſchlaczeho barchanta, 4 kupańſke trjenja, 14 *z*awbow, kuchinſke wuhotowanje, ſofowej płaćźki, 4 łožne pſchikrywy, 11 porow pjaſczowych rukajzow, 4 hoſowe wocźehnjenja, ſchijoza maſchina, 18 ſukuje *a* thabaćźiť, 4 czapki, wobłek, běhaj, blido, ſofa *a* łěhaći ſofa;

w Jěſowje dop. w 10 hodź. w Wětſej hoſcjenzu ſchijaza maſchina.

Škrowe depeše.

Produktowe wiki w Barlinje dźenja dop. 3/11 hodź.: Pſchi znadnym wobroczje žito na płaćźiny dźerži. ſatwoſlanje, tola tu a tam kurjawoje. W nchD2 hs niat Dop. 3/12 hodź.: Kaž pſched hodźinu.

Płaćźiny na Barlinſkich produktowych wikach.

Žito a wolijowe ſymjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg. Płaćźiny po złotej hriwnje.

	26. 11.	25. 11.		26. 11.	25. 11.
Pšenca	241-244	242-245	buny	20-21,00	21-22,00
rožka	237-240	238-242	woka	22-24,00	22-24,00
nat. jećmjeń	220-263	220-264	módre łupiny	14-14,25	14-14,75
raz. jećmjeń	—	—	žołte łupiny	15-16,0	15-15,75
wows	202-212	203-213	zeradella	—	—
kukurica	206-208	205-207	raps. wosušk	17-18,20	17-18,20
pšeńć muka	32-34,50	32-34,50	lany wosušk	22-23,0	22-23,00
rźnua muka	33-34,10	32-34,20	pocu. melasa	—	—
pš. wotruby	15,00	15,00	běrnj. kruški	24,50	24,60
rźne „	15,25	15,00	syno, 55 kg	3,502-3,90	2,60-3,00
rapa	343-350	345-350	rźna słoma	1,0-1,33	1,00-1,30
lane symjo	360-365	—	pšeńć. „	0,85-1,20	0,85-1,25
hróch	32-35,00	32-35,00	wowsna „	0,55-1,00	0,55-1,05
pjeluški	21-22,00	21-22,00	jećna „	0,85-1,00	0,85-1,05

Płaćźiny rźnecho skotu na Barlinskich skótnych wikach.

26. nowembra 1927. * Płaćźiny po centn. a zł. hriwnach. Skótne druźiny a wozuamjenjenje.

Woły: 492.

Połnomjanse, wukormjene, najwjetšeje rźneje hódnoſće haš do 6 lět.	61—62
Młode mjasne, njewukormjene, ſtarše wukormjene	58—58
Mjenje wukormjene młode, derje picowane ſtarše	50—52
Mjenje picowane wšěch ſtarobow	40—46

Byki 512.

Połnomjanse, wurośćene, najwjetšeje rźneje hódnoſće	59—60
Połnomjanse, młódše	55—57
Mjenje wukormjene młódše a derje picowane ſtarše	50—53
Spatne	47—48

Jałojcy a kruwy: 1169.

Połnomjasne, wukormjene kruwy najwjetšeje rźneje hódnoſće	48—50
Połnomjasne, wukormjene jałojcy najwjetšeje rźneje hódnoſće haš do 7 lět	38—43
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite młódše kruwy a jałojcy	26—35
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałojcy	22—24
Mjenje a špatnje picowane	—

Ćelata: 1612.

Najlěpše wukormjene (2. druź.)	78—86
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca (3.)	60—75
Spatne (4.)	42—55

Wowcy: 4525.

Młódše a ſtarše wukormjene (2. druźina)	60—65
Starše wukormjene (3.)	45—55
Mjenje wukormjene (Märzschafe) (4.)	38—43

Swinje: 11091.

Połnomjasne, wosebitych rasow a jich křižanjow, haš do 1½ lět ſtare	52—54
Wukormjene	52—52
Mjasne	55—59
Spatne	52—54
Kancy a kundrowe	44—44

Z Łužicy.

* S Rjuńnowa pola Zitawy. Satšěcźeneho namakali ſu w bełnicy wšy w domje cźo. 600. 28-lětnjeho wójnſkeho invalidu Keliga Reijnera, kiž běźe napoſlědk w naładźe Hofmanna a Reibera w Sporjeźcu pſchiſtajeny. Reijnner běźe wot wutoru pola ſwojeho bratra w Rjuńnowje na wopyće a je tu ruku na ſo ſłožił. Wſchitzkim je pjeza njeſbožowna łuboſć.

Ze Sakskeje a dalšich krajow.

* S **Nožena.** (Zóńſki organiſt.) Knjeżna Gabriela Pětſhoz, kotrejž ſtjom dlěſchi czaſ w tudomnej měſchczańſkej zyrkwi na pſchećźelach ſ wulkeſchom hrajeź, bu jenoſhłóſnje ſa organiſtku Nožeńſkeje wohađy wuſwolena.

* S **Hłuchowa** (Glogau). (Stupy.) We Hłuchowje wumrě rentnikaſtawaŕ, kiž ſa ſwe wolhudnjenſtwo pſlačiſche a wot ſpomožerſtkoho hanta pohnjeru dóſtawoſche. Wón frjedźeſche do łapow khraſcźeny khodźeſche. Po jeho ſmjerći ſu wukopa, jo mě*ć*ſe wboh khaćhrć ſa 120 000 hriwnow hódnoſtnych papjerow we ſwojim wobhedźenſtwje.

Přilopk.

* **Kello wobydlerjow ma Europa?** W Europje bydli dźenſnišchi dźeń 453 miljonow cźłowjekow. Wokoło lěta 1800 měſeſche Europa jenoż 185 miljonow wobydlerjow. Spěſchne pſchibźěwanje wobydlerſtwa w Europje w 19. lětſtoku wobkedźbowaez. Mjes tym ſo měſeſche Europa frjedź ſandźeneho lětſtoka 268 miljonow wobydlerjow, běſche jich liczba wokoło lěta 1900 hać na 308 miljonow frołtka. W Ruſkej, Hollandſkej a Bołhaŕſkej wobydlerſtwo na kóžde 1000 wozbow 15 wozbow pſchibudujde. W frjedźnej Europje a Skandinaŕſkej pſchiběra wobydlerſtwo wo 8 wozbow na tyſaz wob lěto, we kaćaŕſkich kraiach wo 10 wozkow na tyſaz.

* Ludowy kalendar na 1928 lěto je so wčera wozjewił. Wón ma 128 stronow a je z wobrazami wuhotowany. Wobsah je wšelakorodny a zajimawy. Wón je w nakładnistwje Ludowych nowinow wušoł a stoji 1 hrivnu.

Přiloha k čisłu 276 **SERBSKE NOWINY** Pónjeźelu, 28. nowembra 1927

Generalna vizitacija Budyskeje cerkwje.

Tśerśi visitazijśi dźeń

běšche wośadam Biskopskeho wokrjeża wěnowany. Njezrjawajuc sajnicje hodźinu na dźěławym dnju a njedźiwajuc njewutśerpjenieje zyrkwje běšche jo

w zyrkwi Frankenthalu

njewocakana wulka licźba wozytowarjow sejchła, a schtóż běšche nětkaŕ mohł wotcekć, je pschijschoł, wośebje běchu teź mużojo połnje sajstupjeni. Frankenthalscy wopokazachu swoju ześěru k zyrkwi. Knjes farař Horner poda rosprawu, ſ kotrejež wuthadźeshe, so jo teź tu, kaž we najwjazy wopytanych wośadach, wotpokazanja tśichcenieje nad wupytśenym a połnym Božim domom, pschiwoła Frankenthalskim słowa: „Sypłajśe jo ſamych, hacź stejicze we wěrje a pruhujcze jo ſamych!" Generalna visitazija może jenoź ſwonkowne widźeć, ale kak ſ wěru jenotliwza śeji, może jenoź tón ſam pruhować. K tajkemu pruhowanju źebje ſamoho chze visitazija nawotwjeć.

Pschi wopytśe w Goldbachu,

w prěnjej zyrkwi, hdźež bohužeł pschecejśe mjelczachu, dokeł běšche organist k ſwojemu wobjarowanju pisches schulisti sakoł jadźkowany, poda farař Steuda ſ Wulkich Trjebjenjach jako sajtaraŕ wośadu rosprawu, kotruż jałozi na słowa, kiž steja pola Mateja na pobledninim stawje: „Hlaj ja ſym pola waš wschitke dny hacź do stónczenja świeta." Wón ryśowasche wobcežne poměry runje tuteje wośady, ſkotraž bu wot Bijskopskeje maćerśerśeje wośady dźelena. Wustupjenja zyrkwje su ſ wjetšcha ſe saśojasłupjenjemi narunane.

Teź knjes visitator rěcźeshe po słowje ſ Psalma 39, 5 w thuinej myślli, kotruż běšche wośadnu farař naczał, dale. Wón pschedpokoji wośadźe praschenje, hacź je wona źiwa wędźo, so jo śwět te tónzej blišt. Na praschenje, kak nawuknjenym w naschim cźasu tak źiwi być, so ſ wěcznosće mozy do tuteje cźasnosće pschinźu, wotmołwi wón ſ psalmistom: „Knjeże, ja dowěrju jo tebi."

Po pschipołdnischej pschestawy pschisamknu jo

visitazija we Wulkej Hartshawje.

To je wośada, kotraż ma 80 proz. dźěłaćerskeho wobyźeństwa, ryźedźiwajuc taho pak běšche wopyt zyrkwje na dźěławym dnju dobry. Po rosprawje knjesa fararja Horna, kotraż steješe pod słowom „pśches kchiž ke króńje" dowjedźe knjes krajny biskop wośadu we ſwojej rěcźi wo Sbóžnikowym wołanju: „Pójcze ſem ke mni wschitcy, kiž scze sprózni a wobcźeženi atd.", na wyschinu bójskeho pschipomeńdanja. Khwaleny budź Bóh, wušběhny wón dale, kiž naš pschi generalnej visitaziji śudźi a porst na cźežu hrěchow położi, kiž pak nam pschiwota: „Pójcze ſem, ja chzu wokschewiśa!" Chcemy ſtejbi źłubiśi, so ma naschе źiwjenje wot nětka wopschijeće měcź: Jesom Khrystа.

Pschi visitaziji we Wulkich Trjebjenjach

rěcźeshe knjes farař Steuda ſe słowom: „Knjeże, ja wocakuju twoje słowo a cźinju po twojich kśesach", we ſwojim pschehladźe wo źiwjenju ſwojeje wośady adventske słowa. Wón wušběhny, so teź we Wulkich Trjebjenjach njeje ženeho wuſtupjenja ſ zyrkwje a zyrkwinſke towaršſtwowe źiwjenje bywa tam jara źiwe a so zyrkej a ſchuła rjenje hromadźe dźěkatej. Knjes krajny biskop běšche ſtejbi za ſwoju rěcź 3 słowa wusſwolił, kiž ſu wschitkim ſnałe a kotrýž ma kóždy tuteje hodźiny w pomjatku ſtrowacź, słowa: „Jene je nusne!" a wušběhny, so ſo pola ſchescźana słónczńnje jenoź wo tute tśi słowa jedna. My chcemy ſkwile měcź ja ſemſchenje a Jesuš Khrystuš dyrbi być ſatkad a wopschijeće naſcheho źiwjenja.

Dospołnu adventſku pychu

pschi wjeczernym wopyśe w Pózkowach

pokazowasche tamniſchi Boži dom. Wośrjedź zyrkwineje łódźe witšaśhe wulka adventska hwězda a 2 wulkaj adventſkaj wěnzaj ſ błyſkotazymi świěcźkami. Zyrkwinſki a dźěcźazy chór poſticźeſchtaj wurjadnje dokonjane śpěwy a wulka wośada ſanješe ſwobu Hoſiana-wołanje, na cźoł knjes farař Herrmann wjeſele a dźak wośady ſa wopyt krajneho biskopa ſe ſłowom adventſkeje epiſtole „Wjeſelcze ſo w Knjesu kóždy cźaſ" wupraji. — Sa rzaſne powitanje je ſtrony tuteje wośady ſo wutrobnje dźakujo, pschiwoła knjes krajny biskop Pósǩowſkej wośadźe: „Ty pak wośtań w tym, schtoż ſy nawuknył a schtoż je tebi dowěrjene" a wušběhny pschi tym wośebje słowcźko „pak". Schtóż chze ſchescźan być, dyrbi tuto „pak" prajicź móz pschećiwo każazym nahladam cźasa. S hnutrnymi ſłowami dopomni młodźinu na pobožnu macź abo na krute wocežnjenieje nana, hdźež je młodźina wulknyła. Wón proſchesche młodźinu, jenotliwych, ale teź zyłu wośadu, ſo by woſtała w tym, schtoż je nawuſła. Tuto wośtacze dyrbi wěſo prawe być, wono dyrbi ſ wośobniſcheho naſhonjenja ſ evangelija wurośćí. Visitaziſka hodźina dyrbi być hodźina rozsudźenja.

Wobſamknjenje ſtećeſcheho dnja visitazijow běšche

wopytej města Biskopiz

wěnowane. W rjanym Božim domje, kotrnž je knjes krajny biskop hakle psched nětkaŕ dobrym létom po ponowjenju poſwjecził, běšche ſo luhata ſyła poſłuchatſow tuteje najwjetšcheje wośady ſa Budyſchinom k ſwjatoćkanej wječornej hodźinje ſeſchła, ſo by witała wjednika kraſneje zyrkwje, kotreſnoł, kaž běšche to we wſchěch wośadach waſchnje, namšſtny pschedhyda zyrkwinſkeho pschedſtejićerſtwa witaſche. Knjes farař Seume predowaſche ſ mózným ſłowami na ſałoſku 2. Pětra 1, 9 wo możnich pſoſeczińſkim ſłowje a wobſwědčeńi: Zyrkej ma Bože ſłowo jako ſwoje ſwětło a ſwoju nadźiju, ſo by jo kaſ ſteji ſ predowanjom a ſ wośadu. Cźiniſce derje na tym, ſo na njo kedźbujeſce. — Na predowanje, kiž k rosſudźenju pohonjowaſche, ſpyta knjes krajny biſkop ſ duſche pschipołkuchariow prawje wotmołwicź ſ 1. Tim. 1, 12. — Visitator ſtónczi ſ dopomnjeczom na lutherſti ſmětowy konvent w Eiſenachu, kiž je wón nawjedował, dha ſabłyſchczi ſo wječor na Wartburgu wyſoki ſchiſ runje kaž pſchi 700létnym ſwjedźeniu města Biſkopiz ſ wěſe měſchczańſkeje zyrkwje. — W Tšelerni wotmě ſo hiſtoſke derje wopytany wośadny wječor, pſchi kotrymž farař Müller „idealny wobraz ſiweje wośady" ryſowaſche.

4. dźeń.

Na ſónzu tydźenja ſobotu popołdnju placzeſche wopyt wośadam ſ połodnja Budyſchina w induſtrijnej kraſinje, Koſſymje, Wjeſelcźinej, Wjaſoſizy a Budeſtezam. Wſchudźom ſmahowachu ſo tu zyrkwinſke khorhoje ſ wěžow. Najrjeſchi witaſiſi poſtrow běšche pak w tutnych wośadach, w kotrejž wjetſchina dźěłaćerjow bydli, běšche wurjadnje ſyłny wopyt Božich domow.

W zyrkwi w Koſſymju,

ſ kotrejež kěrki je knjes krajny biſkop pſched 3 létami na jeje poſwjeczeńſtim dnju prěnje predowanje dźerżał, ſpěwaſche zyrkwinſki chór najprjedy „Swſyaty ſwjaty je tón Knjes!" Knjes farař Hammerſcheid napiſa nad tutu hodźinu w ſwojej powitańſtej rěcźi ſłowa: „Wjeſelmy ſo." S wjeſelym doſcźińjenjom ſmědźeſche wón ſdźěłcź, ſo je wot teho cźaſa, ſo bě wośada ſamoſtatna, hibanje wuſtupjenjow ſ zyrkwje pſchezo bóle woteběrało a nětko nimale zyle pschestało, ſo ſo tu wośada wjeſele wokoło ſwojeje rjaneje noweje zyrkwicźſtej hromadźi a ſo ſebi zyrkwinu ſłużbu pſchezo rad pośada.

Knjes viſitator praji, ſo wośebje hnuty na tutym měſtnje ſteji. Wjeſwólnje ſo w tutej hodźinje wonowi, ſchtoż je tu pſched 3 létami naſhonił. Dźenſa ſo viſitator nětko po Luk. 18, 5 praſchesche, hacź ſu ſo wſchitke tehdomniſche wozakazowanja doſpełnikle, hacź je ſymjo na płodnu rolu padnyło. Wón ſtaji potom tśi viſitaziſke praſchenja na wośadu: Scźe buli poſtuchaſo ſłowa, ſcźe je wobthowali a ſcźe płody pschinjeſli. Wón proſchesche na ſónzu w tutej zyrkwi, kotraż bu k wopomnjeczu we wójnſke padnjenych natwarjena: „Syntajcze ſ luſtnymi wſchitko dacź wutlinczejcź do „ſwjaty, ſwjaty je naſch Bóh!"

K temu pſchiſamknu ſo

wopyt we Wjeleczińje.

Jako ſłowo Boże ſa ſwoju rosprawu běšche knjes farař Rjenčź ſebi wuſwolił ſłowo: „Njeje w żanym druhim ſbóżnoſcź atd." Wón mósſeſche wuſběhnyć, ſo ſo we Wjeleczińje njedźelu pschezo hiſtoſke dobra ſadrowa wośada ſkhadźuje, njedźiwajuc wſchitkeho próżowanja ſe ſtrony, kiž je zyrkwi njepſchezelna, teſ je ſtrony ſeſtow. Biblijſke hodźiny wopytuje porjadnje nětkaŕ 60 wośobow. Wośebje poſběhowaze běšche, jako tu zyrkwinſki chór mózne „Tedeum" ſanješe.

Ręcź knjeſa krajneho biſkopa dopominaſche tu na ſłowo ſ Jeſuſowego erta: „Źnź ſu ſónz ſwěta (Mat. 13, 38). Ssónz tydźenja a zyrkwinſcho lěta dopominatej naſ na ſónz ſwěta, a tutón ſónz ſwěta budźa źnź. Mózemy tute ſłowa teź wobtrocźicź: Sónz ſwěta, teź ſónz twojeho źiwjenja budźa źnź. Kajſke ſymjo ſmy wuſſywali? To je viſitaziſke praſchenje! Pójcze ſchescźencjo, chcemy ſo Knjeſej dźakowacź, ſo je teź w tutym Božim domje na waš a waſchich ſnjach ſa wěcznoſcź dźěłał. Na wuſtym źnjowym dnju ſo teź ſa tebje roſſudźi, kajſe ſymjo ſy wuſſywał. Kaſſim ſnjam ſrawi twój wuſſyw napiſchecźo? Teź tuta viſitaziſka hodźina chze być ſ wuſſywom ſa dźeń wuſtich źnjow.

K visitaziji we Wjaſoſizy

běšche ſo wuſti Boži dom k cźeſći generalneje viſitazije rjanu adventſku pychu wobleſł, adventſku hwězdu a adventſke ſchtomy a adventſke ſynki zyrkwinſkeho a poſawniſkeho chóra wuſnamjenichu ſwjatoczńu wječornu hodźinu w ſaſnje roſſwěſtenym Božim domje, kotrejž běšche njedźiwajuc łónza tydźenja na ſwjeżelaze waſchnje hacź na wobej łubje horje polnje wośhadźenu — wuſnaczke ſ zyrkwi. Rosprawu mějeſche druhi duchowny, farař Handrik, podacź. Njedźiwajuc wſchelakich ſchkodow a ſłomdow, kotrež wón ſe wſchej ſprawnoſcźu njeſamjelcźa, mózeſche wón tola tej tutej wośadźe adventſke wjeſele słowo pschiwołacź „Knjes je blíſko!"

„Schtoż łubiſch, to dźerż, łépje je, ſo niczo njeżłubiſch, hacź ſo njedźerżiſch, ſchtoż łubiſch. (Přeb. Sal. 5, 3 ſcźeh.) Na tuto ſłowo ſakoži generalny viſitator w tutej ſwjatoczńej wječornej hodźinje ſwoju rěcź. Jenoż tón Knjes ſam mózе do wutrobы pohladacź. Tu rěkaſche viſitaziſke praſchenje: Schtó by tutón wołtaŕ w ſbězdcźiſ, kiž je łéko wot léta waſche łubjenja kliſchcź. Scźe je dźerżeli? Wón proſcheſche je ſwjatej khutnoſcźu, ſo by ſo teź tuta wośada wo tſcheſcźanſke poczinki ſ zowaka a napominaſche ſ cźopkymi ſłowami wo ſłużbu a wośadu a wo próſtwu ſa wośadu.

Poſběhowazu kemſchazu hodźinu na ſyłwej rańkim wječoru ſtareho zyrkwineho léta pschinjeſe

generalna visitazija w Budeſtezach.

Dyše hacź na poſledńje měſtno wobſadźeny Boži dom běšche rjana adventska pycha. Moteta zyrkwinſkeho chóra a mnoho towaršſtwow ſ Budeſtez, Roſwodez, Hornjeje Hórki a Wětſchez (turnaſke, ſpěwne a wojerſke towaršſtwa, Młodoněmſki rjad, wobnjowa wobora, towaršſtwo młodźiny a zyrkwinſke towaršſtwa), jich thorhoje wokoło wołtarja ſeſtajane — to wſchitko běšche ſ dopołkajom, ſo běšche generalna visitazija ſa Budeſtezańſku wośadu wulki podawk. Po wołtarnej Božej ſłużbje knjeſa wyſchſcheho fararja Domaſchki predowaſche knjes farař Bóſ z wo Pawołowym ſłowje: „Rośtmy we wſchittkim na tym, kiž je hłowa, Khrystuš!" Wón pschedpołoži wośadże pruhowańſke praſchenja „Ssy ty rośtła, so by generalna visitazija ſa kóžedeho jenotliwcho ſ wažnym podawkom była.

Knjes krajny biſkop położi wośadże ſbóżnikowe praſchenje na wutrobu (Jana 6, 56 ſcźeh.). „Chcźeze wy teź precź hicź?" a wušběhny jako wotmołwu wotmołwu Jeſuſowych wuczownikow: „Knjeże, komu pójdźemy, ty maſch ſłowa wěcźneho źiwjenja." Wobhładacźe tutón wječor generalneje visitazije, kaž napominaſche wón ſe wulkej thutnoſcźu, jako by Knjes pſches rjady ſchoł a ſo kóžedeho jenotliwcho praſchał: wón dyrbi a chze to wěricź, hacź chze ſebi kóždy jenotliwy tamne praſchenje wuczownikow pschijmnoſcź. To by być ſohnowanje dźenſnjſcheho wječora, kóż by ſo dźenſa wječor po domach tam a tu ſtała k tajnemu ſjednoczeńſtwu ſeſchła, tu domoj, tam dom w kotrymž cźłowjekoſo ſ hłubiny ſo wołaju k Jeſuſej. Tak pschiźadze moja próſtwa: Sjednocźcze ſo wokoło ſwojeho Knjeſa. Na wſchelake towaršſtwa ſo wobroczo rjetny wón, kaž rjenje by być, hdy bychu ſo ſdobom pod Khrystuſowej thorhoju ſhromadźiłe ſ heſłom: „Njeſkaſe buju ſo evangelija wot Khrystа." a ſo ſtarale, ſo w tutej wośadże wuſnacze Knjeſa njeby wumrěło, ale dobrocźeſſjo poſtupowało.

5. dźeń.

Prěnja njedźela adventa běšche dźeń generalneje viſitazije Budyſkeje Pětrowſkeje a Michałſkeje wośady. Wona ſapocza ſo rano

ſ rańſchim kemſchenjom w Pětrowſkej zyrkwi

hdźež mózny adventiſti khěrluſch ſaklinczi: „Wotewrzcze wrota ſchěroko" a hdźež zyrkwinſti chór w Bachowych ſynkach „Hoſiana, ſynu Davidowemu" ſaſpěwa. Knjes farař Berg ſtaji ſo ſałoſkuju na ſamowuſnacze Pawoła 1. Tim. 1, 15. adventſke praſchenje: „Kak powitam ja tebje" a da w ſwojim predowanju dwójnu wotmołwu 1. ſ dźakownym wuſnaczom: mi je ſo ſmilnoſcź doſtała a 2. ſ wjeſelej wěſtoſcźu: Ja wěm, do koho wěrju.

Wo ſwojej krótkej viſitaziſſej rěcźi wuwi Knjes krajny biſkop nětkaŕ ſcźehowaze myſle: Teſ moje krótke ſłowa dyrbja adventſke ſynki pschiwjeſcź, kiž ſmy ſebi prjedy do wutrobow ſpěwali. Teſ viſitator je Knjeſowy poſoł, teſ wón ma adventiſku powěſcź pſchipowedacź: Wón pschińdźe, ſtał cźaſcze (Pſ. 24, 7—8). To je ſmyſł prěnjeho adventa w dopołnjenjum cźaſu, ſo je naſch Bóh ſam w Khrystuſu do ſwěta pſchiſchoł a to je ſmyſł kóždeho adventa, kotryž dożiwimy, ſo Bóh ſam naſ wopyta w Khrystuſu Jeſuſu, ſo by hreſchnikow ſbóżnych cźiniſ. Moje viſitaziſke praſchenje na waž je: Je Jeſuſ też do Naſcheje wutroby pschiſchoł? Moja próſtwa na waž je: Wotewrzcze jemu wutrobu. Potom pak też: Wotewrzcze wrota w ſwěcze, ſtaracźe ſo ſa to, ſo bychu ſo w tutej wośadże durje wotewrźe, kiž ſu hiſtoſcze ſamknjene a proſchcze wo to. To praju duchownym wjednikam tuteje wośady, ſtarſchim a wſchitkim, kotriž wośadu lubuja. Viſitator dopomni na ſónzu na ſamołwjenje, kotreż ma Pětrowſka wośada ſa zyły zyrkwinſti wokrjeż.

W krótkej pschestawy psched kemſchenjom w Michałſkej zyrkwi

powita knjes ſuperintendent Frőhlich knjeſa krajneho biſkopa

w połedźeńſkej ſali wośadnych ſaſtupjerjow Pětrowſkeje wośady. Wón cźiniſcheſe ſo jako primarius tuteje wośady, kotraż ma wjaſy dyli 32 000 duſchow, ſchtoż je ſchtwórty dźeł duſchow zyteje eforije (131 000). Wón wobkrućи w mjenje wośadneho ſaſtupjerſtwa: W naſ je źiwa wola k zyrkwi; wośadne ſaſtupjerſtwo je ſa wolu k ludowej zyrkwi, wone je ſ wośadnymi duchownymi jene w próſtowanju, ſo by być jenoż Khrystuſa piſchekrajnjeny. S króſkeje rosprawy wo zyrkwinſkim źiwjenju wośady ma ſo wośebje wulka woporniwoſcź we wośadże wulběhnyć. Se wſchej poniżnoſcźu chzemy ſo pod Knjeſowu thorhoj ſtupicź a Khrystа ſapſchijeć. W ſwojej wotmołwje wupraji knjes krajny biſkop ſwoje wjeſele, ſo je jemu, runjeż króſke, pschehbywane ſe ſaſtupjerſtwom Pětrowſkeje wośady hromadźe ſpoźcźene. Wón pschesy ſebi a nadźija ſo, ſo je hiſtoſcze w ſaſtupjerſtwie docźaka, ſo też Pětrowſka wośada ſamknu wośadny dom doſtanje. W rosmołwje, kotraż ſo pschiſamknu, bu naſtork k apołogetiſkim pschednoſchkam ſa roſdźełanych ludźi, kotriż hiſtoſce ſ hoka zyrkwje ſteja, daty a ſa mnohich wjacy evangelińſkeje żebjewědomoſcże żadane. S modlitwu wobſamknu knjes krajny biſkop też tutu ſhromadźiznu.

Maćerka.

(Wobras ſe wěſy.)

Haj wſchak, nan je hłowa ſwójby, je po prawom ſe nicźkiſ ſaſłužeſ a dyrbi ſo drěcź a cźeżcź dźěłacź, ſo by měła ſwójba thłeba na blido, ſo by ſwójba mohła po cźeſći ſo ježiwicź. Dyrbi ſo wo nju ſtaracź wot ſaſnjeho ranka hacź do pózdnjeho wječora. Dyrbi do kóždeho

wjedra won a hušto dołcź daloko na dźełło jeździecź. Luź je to zyle w rzedze, so najwjetšchi kušt mjaśa dóstanje a so jen butru tróšchku tołšcho na khlěb a zaltu namasa hač druhy.

Ale we žywóšbje a domjazności je tola pischcza a pischego sažny maćerka duscha a wutroba a to, khi ma wscho dohladacź a na kotrejež ramjenjomaj wo domje a w makem hospodarstwje wscho wotpocźuje. A hdyž jen wěz prawje wobhladaschi, ma wona wo wjele wjazy cźinicź hač samo muž. To pak so swjetscha njewěri. A cźehodla so njewěri? Zyle jednorje. Po mužu, khi je zpricźi dźeń dźełał, widźisch, schto je shotowik. Ale pola žony, pola tajsele maćerki wjele njewidźisch. To dźeń je ta wěz. Nan dże na žwoje dźełło, abo jedże ſ wołomaj won na polo a móże njemyleny žwoje dźełło dozhinicź, žwoju schkórnju dale dźełacź. A nětko jen rosmyšlicźe, kak to je, w maćerjenej khži tcźecź. Sta a tyhaz trúcź tu a tam sapschimnje w domjazności, cźini telko „handarnsow", kotrež žadyn cźłowjek njewidźi. Kak to druhdy wscho na prěki dże a njewě, hdże ji hłowa steji. Szyła hdyž cźirjódła drobnych dźecźi ko wołoko njeje žuwa, sa falu so dźerża a bjecza a schkrecźa, so mohła ſ koże wujecź. Jene dhze to, druhe reji a njewě cźehodla, tjecze pischinješe wscho sažy do njeporadźa, schtož je runje srjadowała, schtwórte dhze jěcź a pjate picź. A tak to dźełła zpricźi dźeń. Tajka maćerka mohła żelesnu naturu měcź. Nichtó jej njemóže pschedstajicź, schto tajka žonka wob dźeń žo wudracźuje a wujachluje, naßwari a spraska. Tomu žłuscheja cźuwy kaž tódźne powjasy a měrna krej. Dźiwacź wschak so njetrjebamy, hdyž so ji ras łoćcź pschelije abo dhze so ſ mjersanjom pukneź. Ow, ty njespróznima maćerka! Hatle hdyž sthorišch abo wumrěješch, potom sacźuwaja, schto stej twojej ruzy wschednje nadźełałej. Tohodła njeješy wobužna, hněwna a mjerzaza a njeshubišch hłowu pschi wschej draczjinje. Dźełałsch žwoje dźełło měrnje dale, byrnjež nan hižo dawno žwojej nosy pod blido tyknył. A tak masch hospodarcź, lutowacź a ſ kóždym pjenjezkom liczicź, so njeby ko ničźo njetrjebawschi wudało, so by so nanowa sałkżba prawje naložowała. A hdyž je druhdy pschi žamej krosmje a njedožaha, dha jej wottorhnjesch a tradach, so njebychu muž a dźećzi to pschejara sacźuwali. Na jebje žamu njemyšlisch jej žyła, jenoż na žwojich. Luboscź dawacź, luboscź bracź, to je wobžah twojeho zukeho žiwjenja. Nan je hłowa, ale to ſ tym wutroba žwójby. Kaj lube Boże błónczko ſy, khi wscho scźopli a wobžwětluje, khi žwětlosćz a žohnowanje wuksywa, khi dawa a nastajnje dawa, khi cźinisch žwójbne žiwjenje ſ rjanemu spěwej, ſ lubosnej kwětkotjej sahrodzy.

Maćerźka! Schto wscho wopschija tuto złowczko! Mohł rjeź, wscho dobre, wscho luboscź, kotruż cźłowjek žyła samóže dawacź. Kak plenczi make dźećzatko w jeho prěnich tydźenjach a měžazach? Kak husto ma je na rukomaj a je koschi? Kaž by pisches to wulke narostte. Móże žnadź nan, móże jedyn druhi cźłowjek je žibolatkom tak rjenje cźinicź, tak ſ nim hrajacź a so žmjecź kaž maćerźka? Móże žadyn druhi cźłowjek tak luboscźiwje do zóźka donjesć a ſ nimi paćerje spěwacź? Tak ſ nimi so helcźicź, hdyž ju khore? Jim tak rjenje wo njebježsach a jandźelkach powědacź? Makeho pjerscha tak wutrobicźe sa ruczku wsacź a prěnjemu rasej ſ nim do schule hicź? Jemu rucze sažy dobra byćź, hdyž je nęchto stuczi? A byrnjež nan dźeśacź krócź prajit, so dyrbi trucźiśchu byćź a njeśmě wschu wolu cźerpjecź, jena macź to pisches wutrobu njepschinješe. Pischezo sažy dobre hłowo sapokoji, jene wócźko sacźini a da radicho žamu žo naßwarjecź. Mózesch sacźuwacź, kak w lubej maćerźnej wutrobje je, hdyž ſ rosborjenymi porstami žwojemu lubuschkej na konfirmaziśtim ranju hakżtu na hrudź tykny? Móże schtó wuliczicź tamne bjesparne nozy a paćerje, hdyž je so wo žwoje dźećzi w zulbje strachowała? Tamne žnjły, hdyž ji jene dźećzo mnohich starośćow a rudźenjow nacźini. Pola nana to tak hłuboko njeješe a njepali kaj maćerźnu wutrobu. Napopak ma pak macź nozy a wodnjo wietischeho a hłubscheho wjeśela, hdyž so dźećzu derje dże, hdyž je ſ njeho schwarny cźłowjek naitak. Je tola jeho macź. Njech je lepje wojenjene, njech so mandźelstej na rukomaj nazhtaj, ale maćerźna luboscź njeda so tohodła na stronu storcźicź. A hdyž móżech ras sažy maćerźay do wócźka pohladacź, to je wěz žama sa so, to je kruch njebježsow, hdyž so njeda so wot so lubowažnych mandźelskich pschetrjezhicź. Luba maćerźka dże tak rjez pisches zpricźe žiwjenje žobu. A byrnjež žno we wyšokej starobje był, wostanjesch tola jeje hólź abo jeje holza. Swjetscha potom hakle sacźuwaschi maćerźnu luboscź, schto ſy ſ njej thubił, hdyž móżesch k jeje rowej stupicź. Potom hakle sapocźina nechtóžkuli myślicź a to rospominacź, schto je na žwojej maćerźay mél. Ssamo we wyšokej starobje spěwaich hischcze te schtuczki a paćerje, kotrež je luba maćerźka cźe namuczíła, khi hižo pod selenym dornom dréma. Pischezo sašo myślicźi wrócźo na rjane cźasy sa nězneho dźećzatistwa.

Haj wschak, nan je hłowa žwójby, wiża też na žwojich dźećzoch a tute njesabudu nihdy na nihdy na njeho. Ale nad cźeju, kotruż dyrbi macź na žwojimaj ramjenomaj nošnecź, pschc macź a jeje lubosći ničźo nježdże. Maćerźka je a wostanje luba dobra maćerźka.

Kwěćki k hodam.

Schtó by nodźiył k hodowanym žiwjatym nęchto kwětkow na wokuje męcź? W nękotrych krajinach rěsaja w nasynnitku bolowe halóžki, kotrež wokolo hód sakżěžowaju, hdyž žo ſ nimi prawje wobhladaja. To dźełło pak wschednemu cźłowjekej-njewotrjadnikej pischejara wulku haru cźini, hdyž so běchu halży w najwjažy padach njetrjebawschi žwotrše sane. Runje tak sujewuśiwajú žo rěży (wjeśbine wowozi), kotrež wotrěsowacź ujeje žima dowolene. K hodowniczźy sa Boži dźeń pschedawajomne bujne halóžki ſ wowzami pothadżeja wot jahrodniikeho plahowanja. Schtó pak hże nęchto nałeczowosjemjazych kwětkow męcź, tón njech žebi nětko žnéhowki do kwětkowzow naładża. Zybliczki njejšu drohe a jara dźakowne. Mimo naschich snatych žnéhowkow (Galanthus nivalis) žu měrzšte, bele žwónczki (Leucojum vernum) wobkubjene, khż na žwojich městnach w pschirodze tohorunja pod schkótom wyschnjesće rostu. Pola jich zybliczki możemy w kóždej wikowańi je žymjenjenj je sahrodnischej plahowanja kupicź a ſ tym žebi pos dźišcźo sahrodku wobešacźicź. W nowischem cźasu maja ludźo też druźiny žnéhuschkow, ſ Makeje Asije pschikhadżajch, jara rad, pschede wschém Galanthus Elwesii žnéhbélu wulkokwětkatu druźinu. Wschitke tele zybliczki žadźo ko nětko w małych ſtupinach do kwětkowzow, tak so žu runje je jemju sawodżete, dżerża so najprjedy měrnje we wložnjosći a cźemnosći a gdyž jyma sastupi, po nęcźim de cźoplischich temparaturach k wokwu kwitenjenych jstwom. Hdyž ſ nimi prawje wobkhadżesch, masch potem wulke wjeselje nad nimi. Schtóž tajke kwětki žam plahuje a pěstuje, tón so podjśišcźo na tych, w pschirodże žwobodnje rosćażych schkitanych rostlinach njepschehrěschi.

Do dźełła Serbjo!

Wrahija, žotry, pożłuchajcźe,
Stojcźe žwéru sa Sserbstwo,
S wótrym mjecźom pornhajcźe
Ducha roboćańskeho,
Sdobom wot žo žmjetacź chcźemy
Bludne cźinjli zuibarjśe,
Sa to pak so wobteržemy
Drohe kubła narodne.

Sserbsti žym a žerbiska dźowka,
Sserbsti nan a žerbiska macź,
Sserbsti dźéd a žerbiska wowka
Sa žwój narod dyrbje stacź.
Schtó mohł wotacź kiwki stelo,
Hdyž won widźi w „hubjeństwje"
Sdam žwój narod, kotryż mrěło
S bolościemi žałośće.

Schtikacź chcźemy njebojałnje
Naschich wótrzow namérschtwo.
Wuśinjowacź wschudźe rajnje
Sa tyschcźene Sserbowstwo.
Njech jo jemu khrobłoscź ludu
W ludu žerbiskoh naroda
A ſ njej žobu nihdy njeda
Khż je ho nihdy njepoda.

Jurij Schewczjk.

Přilopk.

* **Starý Frnza a Kaczmarek.** (Tuta anekdota powědasche so wokoło lěta 1775). Bjedrich Wulki dźěsche ras we zibilnej drakcje po dróhach w Potsdamje. Pischi tśełerni widźesche halle njedawno najimaneho gardźita, kotrehoż patronowa tosćka wocźinjena stejesche. Kral ko ja pschicźinu praschesche a wojak, kotremuż hnydom na mjesnoczu widźachu, so je ſ Hornjoschlesiskeje, nochjuśsche so najprjedy wusmacź. Na kralowe pohnuwanje stónczinje so wusna, so ma w tosćich kernuschkow kuloru tcźazy, khż be jedyn pischinjesny ſ domišnym žobu pschinjeſł. Kral dasche jemu k wodżenju, so njeby kusk kolbaży runje zapeł. „Nó, dha njech je! Nech kruch wokuśinje!" ménjesche gardźita a poda kolbażu kralej. Tola tón da dołhe cźirjetwo nospjet a namłowjesche jeho, najprjedy wotkuśnjez. Tola žo gardźita spjecźowaschc, dokelž na straži steji. Tola kral napschecźiwi, so je też wojak byl, a kusk je tola dowoleny, łdyž nichtó njewidźi. Gardźit be wężiwny a po praischesche, kak daloko bě staryj muż we wójnjej ſłużoje pschischoł, to reka, kajke sastojnstwo bě dożpeł. Kral daschc jemu ſhódowacź. Tammy sapocźinasche pola kaprala a dóńdże hacź ke generalej. Pischezo hischcze doścź njebéschce. Sstónczinje prajesche kral: „We wójnje běch prěni wojak we wójšni, nětko w mérje žym — kral!" Gardźita so ſtrózi a poda staremu Fryzej kolbażu: „Wón móże ju tak dołho dżerżecź, dóńdź njejšym reverenzu (cźešcź) cźinił."

* **Shnile jejo.** Snajemy ſławne jejo Krystoſa Kolumba, też kurjaze jeja, ale też ſhnile. A wo tajke ſhnile jejo wjerscźesche so cźeſki prosej psched dźełowym ſudom w Barlinje. S jenym ſhnilym jejom ſaběrachu ſo bohaty dołho jedyn pschedhyda, pschiježdnikaj, sapiſowaŕ, ſtórzinjeny a ſwědejo. Na dobre ſboje njelejesche ſhnile jejo jako korpus delikti (wobſtórżbna wěz) na ſudnišim błidze. Pschedstawisiny hrajachu w Barlinſkej zentralnej wikowańſkej hali. W jenym pjerisnistim wobkhodże bésche jara rjana pschedawarka pschistajena a w pódlanſkim rěsnistim wobkhodże ſtejny rěsnisti pomozuit, khż bě ſo njekmjertnje do pschedawarkti ſaſubował. Nětko pak dże łubosći pisches ſołdk. Hdyż dże tajka młoda ſónista ſaſubowaneho muzjeſkeho na ſo ſwjaſacź, dyrbi jeho derje ſhnjecź. Chcźesch-li jeho wotbyeź, masch jeho ſhubjenje ſaſtaracź, myślesche rjana pschedawarka, khż jej je ſaſubowaneho rěsnistkeho absolutnje nicźo njeschcźinjesche. Bésche njesmjeja vegetacźa (wot seleninny žiwa) a dżerżesche ſo k tajkemu pschekupcźej. So by rěsnistkeho wotbyła, dari jemu jeneho dnja jene ſhnile jejo. Na to ſo rěsnistki jara rosſmjeła a chżesche ſo ſwjeźicź. Tuż wunoschowaschc, ſo je jemu pschedawarka ſwjedżesche jeja darila. To ſhoni też jeje ſchef a ju na błaku ſe ſłużby puschcźi. Tuż jeho wobſtorżi. Tak pschińdże wěz pjched dźełowy ſud. Po dołhim a ſ dźela rosborjazym ſnóżenju ſo wupołasa, jo bé wócźka ſ porjadnym podawjanjom jeji na ſaſubowaneho rěsnistkeho njeweźna. Tola wosta na ſtórżbinju nęchto wijaju, njeumjeja tamne ſhnile jejo. Te njemójeſche japrjecź. Tola ſo ſudnišiwo k tomu rosſudźi, ſo jene ſhnile jejo njeje doſahaja wina, nękoho hnydom ſe ſłużby puschcźesć. Wobſkorżeny wikowaŕ ſ jejomi bu ſaſudżeny, ſtórżbinju hischcze pokneź mężaaj mſdu ptacźeć. — S błoom wżjo ſłuchjasche wobſkorżeny na ſudništi rosſud a wuprajcha ſo jenoż: „Prajeſe mi, kujes rada, ſtho bychcźe Wy cźinił, bych-li Waß tak wobkradnył?" — Na to pjchedhyda króśko wotmolwi: „Nimam žanych ſhnilych její." a kroczesche k twinwanju dalſich ſudnišich wécźow.

Listowanje.

M. T. Nimacźe prawje. Na ſhwětowym rekordźe ſtejesche do wyschnin njejšu hacź dotal nimjan Ktarjo wot dźeseni. W registrérnym ſapišku w běhu 18-lětneho wuwiesa tuteho rekorda fu 27 ſapiſani. Mjes 19 franzoſkimi pilotami (lktarjemi) je hiſchcźe 8 amerikanſkich mjenujomnych. Prěni rekord do wyschin bé 155 metrow, hižſledni (pschipóſnaty) wuczinjeſche 11 145 metrow. Abſolutnje najwyſchſchu wyſchinu, wěſo w powětrownje (Luftballon), dozpě Amerićan Gray a to ſ 12 872 mtr., wo ſaſkim nimale 13 kilometrow. W tajſich wyſchinach dyrjetać kiſnikowe aparaty nócź.

M. B. Njetrjebacźe wjazy winowatoſczow pschewjasacź hacź ſcźe po wobſtejazych wotnazeńſkich wuczinjenjach winowaty abo ſchtož ſcźe lěto dołho porjadnje wukonjał. Nochcźeźe pak ko nowym ſarjadowanjam hospodarja podźěſnyncź njeſłyſwa Wam nicźo druhe, hacź pola wujedinańſkeho hamta žo naprafchowacź. Hdyž podpodrunik žadyn druhi wodow k ruzy nima, dha Wam hinak kadźicź njemóżemy, hacź jo jemu ſ jenej ſwójbowéj ſobu wuzjiwacź dacźe.

G. P. Wotnajeńſki wujedinańſki hamt pośiaja jeho **dowajiſki podrunj pjenjes**, khż nětcźiſki. Macźe wotajiſ 125,5 proz. wot wujedinańſkeho hamta poſtajenych dowajiſkich podrunjych pjenjes wot 410 hr. płacźicź. — Powjeſkownje je waſchnje, ſo pſchepalene ſawdrżki (Sicherungen podruźnik ponowi. Njedyrbje-li ſo w tym ſ hoſpodarjom wujedinacź, dha ſo na wujedinańſki hamt wobrocźeźe.

N. L. Je-li w leżowoſtnej knihi (Grundbuch) pola hypotheki ſapiſane njeje, ſo wona hnydom ſpadnje, je-li ſo dań w prawem cźaſu njeſapłacźi, dha ju do 1932 wupowědźicź njeſmjeźe a dyrbieźe ſ wupłacźenjom hacź do tohole léta cźakacź. Tuż Wam nicźo druhe njeſłyſwa, hacź dań bjez woſpjet wulkorźicź.

Smě kl

** Maly auto prózuje ſo podarmo, dale jěcź. Na to ſo wjednik na hólzow, kotliż ſady njeſho ſteja a ſo ſmějeja wołka: „Hallo, hólczata! Hrajka ſej ſa autom nicźhż ſ ſamkajkim magnetom?"

** Młode ſboje. Wšichtaj tři dny wożenjenuaj. Na ranje ſchtwórteho dnja pſchińdże žona ſ płacźitmaj wokcźomaj a ſe ſaćiekłym mjeſwoczom a jara loſtoczita k ſnjedanju. Tak khodźeſche zyły dźeń. Skónczinje ſo pomóżi ſo nęſchto prajeſche. „Hendricho", prajeſche roſborjena „jeſi ſo mi hiſchcźe ras dźiż, ſo ſy jenu druhu ſonu ſchit, dha ani ſłowcźka wjazy ſ tobu njerěcźan, tak doſ hacź ſym żiwa."

** **Sbożowne žiwjenje.** „Mój bratr", powědasche jedyn knjes „ma wopraudźe ſboje. Jako dźěcźo padnu je cźeſkańeje kruwy a woſta njeſtrajeny. Pośdźicźo ſo na lodu pschepadny a dosta jenoż kuſk łoſchele. Jako ſtudent pſchińdże w Schwizarſkej pod lawinu a padny někotre ſta metrow do hłubiny. Jeho njeſranjeneho wurjebachu. A nětko je hižo dwanaćzi lét wożenjeny a pheżo hiſchcźe wjeſołeſe mýsle."

** **Kuchinſka parla.** Młoda hoſpoſa: „Kak dołho dacź ſo jejam wariecź, Mina?" Nowa kuchinſta: „Runje tak dołho, kaž zigareta traje, hnada knjeni!"

** **Na jěſdźe do njebjeſ.** Mała Emma widźi ſ prěnjemu rasej, kak powětrom (Luftballon) ſ nękotrymi muſkłima ſo n rumej wyſnje do powětra ſdyha. Łokho njetrać a ſa ſo mrócźelach ſhubili. Na to mała Emma roſborjena „Maćzi, wocźakuje Bóhłby knjes tutych muſkłich?"

** **Jona:** „Kóždy krótk, hdyż rjanu hołzu widźiſch, pjeca ſabudźeſch, ſo žy jenjeny." — Muż: „To ſo ſtraſchnje myſlisch, moja luba. Potom ſo tak prawje dopomnju, ſo ſym jenjeny."

Hamtske wozje cwjne z Budyšina.

Wólby dowěrnikow a namjetnikow ja ſawěſcźenje pſchiſtajenzow

ju we wóllmym wokrjeżu, khż Budyſke hamtſke hejtmanſtwo wotpiſcźja, ſcźehowazy wunoſchk wóle. Wolemi ſu:

I. Dźełodawarjo.

a) dowěrnizy:

1. rycźerkubłeŕ dr. August Kauffmann we Luſy,
2. ſyndikus dr. jur. Viktor Jbach w Korſymju,
3. twarſki miſchtr Korla Micź w Korſymju.

b) prěni namjetnizy:

1. rycźerkubłeŕ Pawoł Luźius w Małej Borſchcźi,
2. wobſedźeſ fabriki Korla Augſt w Hornjej Wjeſowizy,
3. wobſedźeſ fabriki Filip Schöne we Wjedmarjecźach.

c) druhi namjetnizy:

1. wobſedźeſ fabriki Albert Henczel w Sohlandźe n. Schpr.
2. wobſedźeſ fabriki Hans Schickétanz w Sohlandźe.
3. wobſedźeſ fabriki Pawoł Alexander Grindt w Hornjej Wjeſowizy.

II. Sawěſcźeni.

a) dowěrnizy:

1. prokuriſt Waltaŕ Knüpfer w Korſymju cźo. 75,
2. wyſchiſchi miſchtr w pſchadawni Bjarnat Müller we Korſymju na Mnſchonſkej dróſy 50.
3. pſchekupſki pomocnik Waltaŕ Hejda w Goldbachu cźo. 40

b) prěni namjetnizy:

1. wjednik dźełarnje Wilhelm Pawoł w Hucźinje cźo. 50,
2. gratmiſchtr Oswin Wiebig w Sohlandźe n. Schpr. cźišło 145,
3. rentſki miſchtr Jan Zelder w Rakezach.

c) druhi namjetnizy:

1. pſchekupſki pſchiſłajeny Arnoſcht Garbaŕ we Wulkej Dubrowicy cźo. 30,
2. gratmiſchtr Oswald Pawoł w Hornjej Hóry cźo. 76,
3. wjednik roſdźełerńje Hermann Pawoł we Wjeleczinje cźo. 68.

Pſchecźiwo płacźiwoſczi wólbow może ſo w běhu 8 dnjow po wojſewjenju wólbneho wunoſchka polo hamtſkeho hejtmanſtwa w Budyſchinje pſchecźiwjenje ſapodacź. Na wobſcźěſowanje roſſudźi ſkónczinje wyſchſcha ſarjadniſtwowa wólbna wuradź.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

Čisło (Nr.) 277 — Budyšin — wutoru, 29. novembra 1927 — Bautzen — Lětnik 86.

Za nawěški, kiž maja so hač do 8 hodź. dop. wotedaś, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobšěrnje se stajace nawěški a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy za rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. = =

= = Płaći se měsačnje we nadawanju 90 zł. pj., za póśe a pola dawěrnikow 1,80 zł. pj. Do wukraja 16 Kč. Kóžde čo. płaći 40 zł. pj. Wudawa a źišći Smolerjec knihiźišćarnja, nap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Schacht přećiwo Beerej a Rollej.

Přeco Barlinskim krajnym sudom je póndźelu powołanje jednanje w procesu dla sćěhowidłom dla wótpadnjenja, kótrež je president nimšćanskeje banki dr. Schacht pśećiwo wjednikomaj nahódnjeńskeho śwjatka, sapódłanjej provinzialneho śejma Beerej a fabrikantej Rollej sawjedł. Wobeju běchu w přećiwej instancy k jastwu na dwaj měsaj dla sćěhowidłenja jadnuźili, kótrež je śo we wótcěrjeńcynju lista w organje wěrićelow nimšćanskeje banki „Nowe hospodarstwo“ widźało. Dr. Best bě tónle list kardinałej Faulhaberej napisał. W lisce śo na kónzu praji:

„Bjez hańby nan žyna wobsćudźi, bratr žotru, president nimšćanskeje banki, dr. Schacht, kótrež je žedi je inflaciskimi dobytkami ryćerskubła nokupił, hejtmanowu wudowu.“

W póndźelnišćinim jednanju su presidenta nimšćanskeje banki dr. Schachta słyšeli. Někotre dopokasanje nanjety je sud wotpokazał, na pśikład dyrbjeśe śo president śeźa nimšćich muźstow jako świedk wo tym słyšeć, so je rěcź presidenta nimšćanskeje banki pśećiwo nimšćim kommunam kreditej nimšćich gmejnow we wukraju sćikhodźiła a so je śo presidentej nimšćanskeje banki dla jeho rěcze krajna pśećerada we sjawnosći porokowała.

Podružnicy wobdźełeński hospodarski zakoń žadaju.

W dwanje wuśeśeśeho towarstwa w Barlinje je śo njedźelu protestowańska shromadźizna zastupjerjow podružnišćich towarstwow wotmełła.

Swjatkowy pśedsejdźa nimšćich podružnistich towarstwow Herrmann z Drježdźan w mjenje podružnikow žadaśe, so by śo zakoń k zachitanju podružnikow jako trajne **prawo wuttwarił, kótrež dyrbjało śo w nimšćim wobdźełeńskim zakonju zakorjenić.** Měsačnjanota Treffert z nimšćeho swjatka dźełaćerskich towarstwow praji, so śo wobdźełeńśej nuźy jenoź se žywnišćinim twarjenjom dontow hodźi wotpomhaś. Stunišćenje hodźi śo dopśeć z podawanjom tunich twarskich leźowonoseźow, typizowanjom twarow, prawoseźaśnym podawanjom sjawnych pjenjes a porjadnje shromadźenje pśichódnych twarskich pśedsedźerjow. Pśedsejdźa Wulkobarlinskeho provinzialneho swjatka małosahredniśkich towarstwow w Nimšćej, Werner Reinhold žadanje małosahrednistich organizacijow zastupowaśe. Hdyž bě hišćeze pśedsejdźa Barlinskeje organizacije swjatka nimšćich senjskich reformarjow dr. Kastner porěćał, so rozhłudźenje pśichoda, w kótrejž śo mjes druhim žada, so dyrbi śo zachitanje podružnikow a nitkodźerjenje podružnišćeho pjenjesa hač k wudaću zeźaśneho nimšćestatneho bydleńskeho hospodarśeho zakonja jako trajne prawo zakhowaś.

Přidatne knježerstwo w Braunschweigskej.

Po wunoščku njedźelskich wólbow w Braunschweigskej so wočakuje, so śo nowe knježerstwo se zozialdemokratiśeje, demokratiśeje a zentrumskeje strony sostaja. Tymle stronam je 145 000 hłosow pśisłubało, mjes tym so za druhe měsačzarske strony, w kótrychž rukach je dotal knježerstwowe wotezył leśele, jenož 131 000 hłosow dostaśe. Spomnjenja hódne je, so je so też w Braunschweigskej **wulki dźeł wuswolerjow wot měsačzanskich stron k zozialdemokratam pśichilnobrocźił,** so pak napśeśiwo Bremenskim a Hamburgskim wólbam kommunistojo njejsu mohli liczba swojich mandatow powjetśiś. **Też nimska ludowa strona je cźežko cźerpiła.** Dźeł jejnych wolerjow je śo po dacźu nowej stronje thodźerjow a ludowej prawnej stronje (nahódnješerjam) pśichilał. Najbóle su nimskonacionalnych pśichi wólbje wesołowali. Tuchi su nimale pokoju swojich mandatow sćehnuli.

Němske studentstwo přećiwo wukazam pruskeho kultusowcho ministra.

Němske studentstwo w njedźelu w Buschez zpruśu pod hesłom **„Za akademiśku swobodu a wulkonimske zhromadźenjstwo** pśećiwo wukazam pruskeho kultusowcho ministra wo nowym studentskim prawje protestowało. Pśichwał bě tak wulki, so dyrbjeśe śo zpruś zkónčnje dla pśichopśestajenja policajskich zarjadnikow. Mjes pśichitomnymi bě też prusti princ Joachim Albrecht.

Pólska nota na wulkomocy.

Marschall Pilźudśti je póndźelu zwonkowne ministerstwo wopytał. Tam je konferenza ministrow wobjamkla, notu wulkomocam pósłaś, w kótrejž stejśišćezo pólskeho knježerstwa w pólsko-litewskim konfliktu rosjaśni. Nota je śo dyrbjała póndźelu wječor wótpósłaś. Wona ma śledowaze wopśijeśe:

Praśenje pólsko-litewskich poćasowo je śo je zdźerža litewskeho knježerstwa pśećiwo pólskemu knježerstwu na dnjowny porjad bliźšeho poźeźenja swjatka ludow stajiło. Pśichi tychle wobstejnosćach ma pólske knježerstwo za mustu, hišćeze raz swoje stejśišćezo, nětśišće pomjery naśtupaze, nadrobnje rosjaśniś. **Pólske knježerstwo nima žanych wotpohladow, kótrej bychu pśećiwo politiśkej njezwotwinosći a krajnej njesranliwosći litewskeje republiki namerjone byle, a jich jeniźke pśiźeze je z wolu diktowane, je litewskim knježerstwom dobre žuśodne poźahi na najmérnische waśnje nawjasaś.** Pólske pśiźeza śu pak śo hač dotal pśeźezo saźo wo rajne wotpokazanje wšeźich litewskich knježerstwowi rosbiśe. Po mjenjenju pólskeho knježerstwa tele wobstejnosśe cźeźi strach za měrne hromadźeźkanje ludow wosnamjenja, kótrejž njeśmědźa dale traś. Tejele pśiźeźiny dla je knježerstwo Pólskeje pśeśiwdźeśe, so wšyśke knježerstwa a sjawne mjenjenje śwěta jejnemu położenju rozumja, a so tele knježerstwa swoje gódbi, nad katrymiž poruśuja, a swoju móc k tomu wuźija, so bychu tónle wójnski staw stónźśile, schóź by dołžojadane pśiźeze pólskeho knježerstwa dopjeć mógli.

S knježerstwa śo potwjerdźo, so Pilźudśti k bliźšemu poźahanju Rady Swjatka Ludow do Gensa poźeźe. Pśichodźenje wón 4. dezembra do Warschawy wotźeźe.

Jendźelska ma pólske stejśišćo za prawe.

Londonske nowiny śo w sawodnych nastawkach z pólsko-litewskim konfliktom zabjeraju, w kótrychž śo powschitkownje mjenjenje zastupuje, so je **strach wobronjeneho konflikta mjes Pólskej a Litwu wošćitowanjej, so pak śo z rozrisanjom Wilenskeho praśenja z pożrědnistwom Swjatka Ludow njeźmě dźeś cźakaś.** „Times“ podchmórnje ważnu rólu, kótruž Němska w tymle konflikcu hraje a wusměhuje, so je nětko swěźeźene, so śu śo nadpadowanske wotmyślenja, kótrež śo Pólskej pschipisuja, jako njewopravnjene wopokazale.

Ruske knježerstwo je poźlednje dny zpytało, wobcźežnosće z rośćerśerjenjom dźiwich powěsćow a z podbarnjenjom najwóršich wotpohladow Pólskeje powjetśicźej.

Mjes tym so je po powěźeźach je wschelakich rauśkich skowanych městow ruska nota na Pólšu pśećiwo Litwje złoźena, śo w „Times“ mjenujo“ nastawku praji, so je wona pśećiwo Pólskej namérjena. Wona wschak jenoź próśne machinjenje pśichodźaja, dokelž śo pschi nětcźišćich wobstejnosćach w bolschewitiskej Ruśi jara wérje njepodobne byc̀ źa, so śu Ruska za Litwu abo za nětkuo druhego do wójnskich schmatanjow zapśeśeź da. Możnosć, so śo wuruanje śwadźy a cźaś nětcźišćeho poźahanja Rady Swjatka Ludow stanje, najbóle wot teho wotwisuje, so Litwa na rośumne pschicźiny dźiwa. Wulki dźeł pak też wot Němskeje wotwisuje. **Dokelž njesranliwosć Litwy, za kótruž śo Němska a Ruska zajimujetej, z Pólskej njeje wohrožena, śmědźa śo nadźeźi, so Němska w Genfu ruśe nahlady njebudźe podpjerowaś.**

Dr. Stresjemann je je swojim wobsołuśnym zakrocźenjom pschi jednanju wo němsko-pólskim wikowanišćim srećenju znowa saźo wjele dobreho za wobnowjenje měra we Europje cźinił. Wjele z tuteje wuźiteje krocźele by pozdarmo było, hdy by śo němske knježerstwo nětko russemu nahladej pschisamko. Kóždemu dorosumjenju wotkhińe sadźerjenje Litwy pśećiwo Pólskej je śo z wulkeho dźěła na nadźiju sejerało, so jejnej móznej žuźodźinje Němska a Ruska za nju zakrocźitej.

„Daily Telegraph“ tehorunja na to pokazuje, so je pólske knježerstwo hač dotal zyle korrektnje postupowało, a so śu śo wobojenja, wobeźe z Moskwy rossćerjene, jako njewopravnjene wopokazale.

Pólsko-litewske praśenje pred Zwjazk Ludow přindźe.

Pólske knježerstwo je jendźelskemu knježerstwu spśeźiło, so je słušnitwe, wschě swoje konflikty z Litwu Swjatej Ludow k wurunanju pschedpołožeć. Pilźudśti śo pschi Lliźšinim poźeźenju Rady Swjatka Ludow źam wobdźěli.

Pólske pósłanstwo w Londonje je na to pokalało, so śu **nowinske rospravy z Moskwy, Rigi a Barlina wo wotmyślenjach Pólskeje pschećiwo Litwje zyle njewérne.** Jenicźke žadanje, kótrež je pólske knježerstwo pschećiwo Litwje pschećiwo znowa cźinilo, je, so dyrbi Litwa pschestaś, bo we wójnskim stawje z Pólšcej wobkladaś. Pólska chce do porjadnych bliźšich poźahow pschińeź. **Měrny charakter** pólskeho stejśišća z Litwje dyrbjało powschitkownje znaty byeź. Pólske knježerstwo tohodła dokładne rozpominanje pólsko-litewskich poćasowo w poźeźenju Rady Swjatka Ludow jara powita.

Marschall Pilźudśti do Gensa poźeźe.

„Głoś Prawdy“ dźensa na podkładu knježerstwowych informacijow powěźeź potwjerdźa, **so marschall Pilźudśti do Gensa poźeźe, so by śo na zhromadźiśnje Swjatka Ludow wobdźěliś** a tam pólske prawa na Wilno napschećiwo litewskim zadanjam zastupowaś.

Litewskich offizjerow zajeli.

Do Londona je pschez Rigu powěźeź doschła, so je **litewske knježerstwo nětdźe 20 offizjerow zajeć dało.** Wotpósłanstwo offizjerow je pjeza po poruźnjosći wulkich dźělow wójska wot litewskeho statneho presidenta žadało, so by śo nětcźišći ministerśi kabinett rozschěrił. Presidenta tole žadanje wotpokaza, na cźož śo offizjerjo k ministerskemu presidentej podachu. Posłoźišćo potom knježerstwo offizjerow zajeć da. Litewskaj diplomatiskaj zastupjerjej w Barlinje a Moskwje staj pschi wschitkich rospravjenjach mjes presidentom a ministerskim presidentom a pschi jednanju ministerskeho kabinetta pschitomnaj byłoj.

Němski šmuskowny minister z Keudell bě telegram pósłał, w kótrymž praji: „W duchu mjes Wami, w šmuskownym swjasanju śo znowa k Wam wušnawa z wutrobnym strowjenjom Waśch z Keudell.

Němsko-žejnski sapódłanz profesor dr. Spahn wo akademiśkej swobodźe rěcźo praji, so śo duchowne bźeźenja njechodźa po puśiś wukasow wunjeźeja. Němska swobodnostna wola njechodźi śo wot myśle wulkeńcźnoswstwa dźeśiś.

Přestłušenje nadpadnika Strebingera.

Pschestłušćenje Strebingera, kótryž je nadpad se revolwrom na Winskeho měšćanosnu Seitza cźinił, je dopokasało, so je attentat jeniźcźy z mosnow bludneho Strebingera wuśchoł. Na praśenje, kajkeje pschicźiny dla je attentat śneził, je Strebinger wotmołwił, so njeje chcył měšćanosnu morieś, ale jenoź franieś, so by woźił śwěta na Awstriśku wobrocźił. Revolwer bě je schěźeź kulkami nabitykanu, z kótrychž śu śo tři wuttełśile. Se Salzburga, hdźeź bě wón pschi tamnischim dźiwadle za małe róle pschijaty, so powě, so śu jeho tam za dźiwnuśchego cźłowjeka mełi. Wobźeźe jeho dla jeho zonohidźerstwa jankotwachu, hacź wnuje bě schwarny pachoł. Hdy bychu jemu klubu rěcźeli, by so rosbrował a z revolwrom hrozył, jeli so jeho njebychu na pokoju wostajili. Revolwer mějeśe wón pschezo pschi sebi.

Rohrbachske létadła za létanišći wobkhod Madrid-Barcelona.

Do Gensa śu śo z Barlina tśimotorske Rohrbachske jenoźsitśne létadła pschibliźeźe. Wone śu do Marseilla wotleźale, z wotkal do Schpanišćeje poleźa. Tam je schpanišće létanišće towarstwo „Iberia“ pschewośnje, kótrež z nimi pschedwidźomnje w sapoćatku dezembra wobkhad na cźaśu Madrid—Barcelona wotewri. Tale cźara by poślenki kuch wotmyślenjeje pschebźeźeze wobkhadneje cźary Němska—Schwajcarska—Schpanuska z hlowinymi mjeśnostajnišćejemi Basel—Genf—Marseille—Barcelona—Madrid wu.

S Lejpsiwa so powě: Rondzelske letadło 1230, kotrež je po wjazumějeršnjuc cžakanju dwójzy podarmo spytało, do Ameriki wotleczeć, dyrbi so někto wottklasć, dokelž je kř w junijowu cžasu bjes wuhladowu. Nowy lět dyrbi so hakle w nadcžu swjlacž.

Rumunska oppozicija dale wojuje.

Bratianu

W tęczim dźelu porjada wenowachu so wychitzy wjeselej rejzy, ke kotrejž hołdowaschе młodźina kaž staroba swojich znatej dobrej serbskej hudźbje mischtra Strnada a swojich zwěrnych. Krótka chwila hischcze shromadneho bycza i lubymi znatymi a hižo žadasche czaj k spěchej do Pomorz na dwórnischczo, so by czaj naš dowjesć do Serbowm stolizy. Nózka bě mika a njebjesći wobsor polny huckow. W mysłach hrajesche dźiakne pomnjenje na Bukeczanstu „Radosć“ a wschěch zwěrnych a horliwych w jeje tłinje. Wětřicz zwaha pisches wjeselschi schtomow dychasche a jemu dowěrich moje pischeczе: „Serbšća lubi, dźelajcze wschitzy tak! Sakhowajcze zwěru swojich wótzow rěč a wéru!

—ć.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Wutora, 29. novembra.

Jeje založši so towarstwo Serbosław w Khróšćeach.

Nětk šěre steja haje
Tu pychu swlečene,
Jich rjanosć w pěsku tłaje,
Jich lisće mlódniwe.

Polnócny wětr huška,
Wšo kwětki ponowi,
Nie ptačatko, nie muška
Zynk spěwny njepušći.
Tak zandže lóšt a wjesele
Tak čeknu lěta młodosće.

Handrij Zejleŕ.

*

— Wo wjedrir. Wczera wjeczor w 7 hodź. barometer 752, hygrometer 0, thermometer wo dnjo +1. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 7[illegible], hygrometer 0, thermometer wo nosu 0. Wuhladny [illegible] mało so pscheměnjacy wjedro. — S wjeczora pisches krjedźom šahaju, cżehnje so do rańischcze Europy wobtajna wyschina a swobodny nasche wjedrej šuchi nas. Schtrowja wyšoko na rjanz pokrowje. S pischiščenym [illegible]ischcho pokhmurjenja je wubčk w połnocy ni[illegible]ch nižinow. Temn [illegible]Buje wěsće wuczelunjenie. [illegible]ony wot pjatka k hobotu je połnjami Afriku žadanje njewjedro se slubkostym dyschczom potrjechiło. Wone su šawinowale šahatne powodźenja. Pisches 100 wošowow so šatepi. — Jutrje krjedu tkhadźa słónczko to 7,48 hodź. a khowa so 3,49 hodź. Mšaczk šchadźa pschipoldnju 12,39 hodź. a khowa so wjeczor 9,50 hodź. Jutrje je Handrija.

— Lěto 1928. Wótrjsche lěto je pschestupne lěto a ma 366 dnjow. Nowe lěto padnje na wjedźań. Jutrownicka je 8. hapr[illegible] hwjatkownicka 27. meje, Boże stpicze je 17. meje a pósłuzny su 21. februara. Pischestupny dźeń je 24. februar, to je jedyn pjatk. W pschichodnym lěcżi[illegible]ama so [illegible]ch słónzowe [illegible]ačnicža a dwě měsaczkowej [illegible]ačnicži. [illegible]ne [illegible]ačnicže mónja pola naš njebudže widźeć, [illegible]ma nia prěnje [illegible]ačnicže měsaczka. Druhe [illegible]ačnicže mónja je jenož w połnocnej Ruskej widźeć. Tšetje [illegible]ačnicže słónczka, je [illegible]dźelne a je jenož w jenom dźelu Europy widźeć. Wono padnje na 12. novembra. Druhe měsaczkowe [illegible]ačnicže je pschi swojim spocżatku w połnocnej a nawjeczornej Europje widźeć.

— K merdarstwu na Heleni Schönbergez je jara ważne, so so swěsći, hdże je drasta morjenje wostała, kotruž je žebi wona z Budyschina ćahu wzała. Jedna so wo czerwjenobrunu ćahu, ne wyschokosći bjedrow a kwikosć: wuschiwni[illegible]ami, krjedźa 3 tłoczesće saldy wot horkach bele; [illegible]ch [illegible]ubjeny, nčhdy srjany schat, so jelena barba trowi[illegible]estupnje, pod pažomaj a we wyschokosći sjedźała trowa[illegible] zwjernom wuporschczanu; módru plišejowu šukinu; bělu nóšnu jaku, wokoło schije a rukawow z różžkojtej kromu; schórzuch, i bělymi a čšemnowódrymi šnurkami, na dolnjej kromje a wokoło rukawow z módrej kromku, nowy selený schórzuch a čšemnowódrym schórzuch i bělymi šnurkami, z turkowstej kromu, barba je trochu pospischiła. — Tute wobleczenja su najšerje pschedate abo šatate abo šu w jenym nóžnym kwartérje mordarja Dietricha a jeho wopora Schönbergez lěża wostałe. Stóžkenja wo tutej naležnosći njech so kuhdom na kriminalne wobdźelenje w Budyschinje, telefon 2802, abo we pschijšluschne žandarmstwo sapodadźa.

— **Rosčerjenje Budyskeho měschczańskeho autowoho wobthada.** Wot saldźenje nje dźešja na Budyskich dróhach tři autobuhy, kiž sa měschczaństi wobthad słužu. Dotal běschtaj jenož dwaj autobušaj. Wóz 1. czerny jězdżesche z Wjeleczańskeje dróhi na dwórnischczo, pisches šmutkowne město na Lubijšku dróhu. Czerna 2. wosa běsche se Sedańskeje dróhi na dwórnischczo a po šamšnym puczu dale na Hausenšku dróhu. Nětko, hdyž su tři wozy we wobthadźe, je tej rozdźelenje czarow trochu hinasche. Prěnja czara z Wjeleczańskeje dróhi na dwórnischczo šmutkowne město hač na Lubijšku dróhu wostanje kaž dotal. Druha czara pak je w jenojim druhim dźelu zyle pischeměnjena. Jeje wós jězdźi je Sedańskej dróhi po Wettinskej dróhi horje po Karolinej dróhi, nimo dwórnischcza, po Bismarckowej a Kózerskej dróhi, Zitnych witkach, Bohatej haju, Hkownym torhoschczu, Smutskownej Lawiśkej haju, pisches Kronprynzowy móst, po Kaeublerowej dróhi a Schliebenowej dróhi hač k Fiedlerjowej dróhi a po šamšnym puczu wróčo. Tak maju wobwdlerjo nowsho města nětko tež swišk s nutskownym městom. Tšecza czara wjedźe pak z Wjeleczańskeje dróhi hnydom po Swonkownej Lawiśkej haju do smutskowneho města a wot tam dale kaž czara 1 na Lubijšku dróhu. S tym je Wjeleczańska dróha 20-mjeńschinši wobthad dóstała, to běsche sa nju tež jara ruzne, dokelž wokoło njeje wjele fabrikow leži. Měschczaństi autobuhowy wobthad je žebi dohyła luboscż a pschikhilnosći měschczańskeho wobdźelerstwa dobyk a wono nochze wjazy bjes njeho bycż.

Pož. Sčem pschiběžane abo niczeje płaty maja so po **pojšatejnach namakanych wězow pošudowacż.** „Namakar ma winowatosć, je-li je jemu wobžedżeć znaty, to jemu dowjesć. Njeje pak tutón jemu znaty a pož wjazy dyžli 3 hriwnow wunoty, dha ma to měschczańskeje wosjewicż. Namakar je winowaty, psha tak dołho khowacż a ležiwicż. Je pak to z nimohimi wuhadkami sjednoczene, šmě wón psha zjawnje pschepadkowacż. Schtož je wuwikował je jeho. Pryjedy hacż so pschepadkowacż, ma to měschczańskeje wosjewicż. (§ 906 stat. jak. knihi.) Tute postajenja płaczа tż[illegible] sa policiju.

— **Kradnjene zyrkwinske šudobja jako dóstali.** Wotkałe šudobja, kotrež buchu w czašu wot 23. hacż do 25. nowembra t. l. z zyrkwje w Hórnjim pola Zitawy kradnjene, su šahu dóstali. Zurkwinskeho nutsdobywarja Bjedricha Waltarja Rübenacke z Lipška-Slótterizy je Lipčzańska kriminalna policija w Lipšku šajała. Kradnjene zyrkwinske šudobja jemu wotewsa, kotrež běchu wšo hižom rozbite.

— **Warnujemy** psched wšelym finanzjum institutom „Credit-Continental-Amsterdam“, kiž w wowischim czašu šaju w Salkkej pschiwabjenske pismo rozpósčelе, kotremuž su jako wabidła lisčiny z mjenami wošowow wschidate, kotrymž buchu po wndawanju pjeza hižom njenjesty na dobyeża muplacżene. Warnujemy tu snowa pschedy tutej firmu a psched wotebčeranjom wobdźelerskich hartow. Sdźelenja wschitzmuje kriminalne woldźelenje w Budyschinje abo kóžda žandarmska słužbna městnosć.

S **Kubschicz.** Swojomu žiwjenju šama kónz jenjila je w nocy wot wjedźele na pónđelu 30-letna mondźelska tudomneho žiwnoschczerja Hanusche. Wona, kiž běsche čzerna mandźelska a macż, hižom tři lěta dołho czežko na cżuny cżerpjesche a je hižom czahczicho prajila, so bydi žiwjenje nosmje. Nětko je tutón wotpohlad j wobwěsnjenom wumjeła. Mandźelskeho, kiž je j tutym podawkom czežko pruhowany a kotremuž je loniske lěto brózni wotwali, kotruž bósche jene dźeczo sawalikło, powschitkownje wobžaruja.

S **Malcho Wjelkowa.** S pomocu wjesnje polizije je so tudomnemu žandarmej poradiło, niebźelu padaschneho prošcherja sajeczi, kiž je tu psched nyžšze dwórnej njedźelskomaj w holczazym wunstawje bratrowskeje gmejny j holczazeje komory pjenjez kradnył. Paduch je 21-letny molerski se Shorjelza, kiž tuklowitu žanoho dźela nima. Wón je też j wokólne bratrowskeje gmejny w Ochranowje (Hermsdorf) mutaze jedne kolo kradnył. Žandarm paducha statnemu rěčnistwu pschepoda.

S **Noweje Wsy** pola Klukicha. Njedźelu popoldnu wokoło 1/4 hodź. je so 5-letny synk gratnischtra Webera z nascheje wsy zatepił. Hólčk pade pschi šankowanju do Schprjewje a jeho nan jamó jeho ja nyžšze schtudrcż hubiny j wody wuczahnyc, dokelž jeho žołmy wotnjeschu. Dačzmjeż so nekotrji wobydlerjo jara prózowachu, so bychu dźeczo do žiwjenja wrócżili, běchu tola wschitke pozhyty podarmo. Knjes Khař dr. Krauz z Wulkeje Dubrawy wótzeńe jenož hischcze sunjerc dźeczа spósnacż.

S **Kamjenza.** (Ssadarstwo.) W pčrnich 9 měsaczach tutoho lěta je po runje wotjenjenej němskostatnej statistiki Němska jenož 74 260 tunow cżerstwych jabłukow w hódnosći 34,5 milijonow hriwnow j wukraja rukowała. Pschi tym pak je jabłuko nascha hłowna šadowa družina, kotraž może so wschudżom w Němskej j wuschčhom pschahowacż. Schto to sa nasche šudowe hospodarstwo wosmamjenja, je drje wschitkim pschecżelam domizny jasne. Sa sajimanjazow na šadarstwje wobstejі pak mnohowatosć, so buchu nicżo njespytane njewostajili, to bychu domjazje šadarstwo wunoschnische sčinili. „Pschijamkmjenje k wokrjesnemu šadarskemu towarstwu“ je wažny faktor w tutym prózowanju a może k powdźerjenju wunoschkow a k lepschemu wunwažicżu tkěrho pschinoschowacż. W Kamjenzu, Gerssdorfje, Wulkich Nedarjecach, Brezinach a Hajschtrowje wobstoja hižom wokrjesne šadarske towarstwa, kotrež rad kóždomu trěbne wukasinja. Nimo teho ma so pschez sajo na „šadarstu radupodawanu“ Kamjenzskeho hamtskeho hejtmanstwa“ pokasacż. Tuta je kóždy prěni schtwórtk w měsazu popoldnja wot 8—11 hodź. wotewrjena a podawa darmotnu radu we wschich praschenjach šadarstwa a šahrodnistwa. Smérny cżaš za ratarske dźela a w šahrodnistwje dawa pschiležnosći, hižo nětko k pschemyšlenju powschi šadźenjow a wobsche k wažnemu pruhowanju wuběranja prawych druzinow. Schcrokosći šadźenja, jamste wotkładanje šarschich schtomow, wobdźelanje semje a hnojenje su dalsche praschenja, wo kotrychž radupodawanja šchtwórtk 1. dezembra rad radu podawa. Powschikowna musa ratarskeho stawa dyrbi k tomu množcż, so bychu šiedi ratarjo pódlanišku šahtužbu je šadarstwa wyche wjazy hacż dotal, hdyž kóždy hodaš swoju pschihłuschnosć cżinicż je schohupomozu a wuwinjenjom wschitkich naspomnjenjow, kiž sa šadarstwo mamy.

S **Lejnicha pola Wojerez.** Saldźeny schtwórtk wotmě so na tudomnych honach honitwa, pschi kotrejž 11 sajazow a 4 karnikle satpělichu. Tutón wunoschk je za nascha kraju pokojazy.

S **Běleje Wody.** Słósnika, kiž je na tudomnym pohrjebnischczu mnoho pomnikow z rowow smjetał a wotschkodźił, je polizija wuhladźała a sajała.

Myslički ke generalnej vizitaciji.

Sa nimale wschitke serbske wosady je wisitacija nimo. Wšelke je knjes krajny biskop dźiwl serbšć: wobsedy wusmamjenicż, hdyž je je šmužim dźělom mjez nami sapocżał. Jeho sajim sa Serbow hischcze wot Drježdżan sem znaju. Psched swojej wólbu je mi prajił, so jeho jenož zyrkwinske žiwjenje sajimuje, njesmje nazionalnosć a je słubił, so budże sajimy Serbow pschjeżo sastupowacż. Huseńscho pham skladnosć měł, temu wo zyrkwinym a nabožnym žiwjenju mjez Serbami powdaċ. Nětko je so šam pschesswědczicż mohł, so njesłyšmy jemu njewěrnosć prajił. Wschudżom polne Boże domy! Wschudżom nutrni pożiwdarjo! Jeho jadrinym słowam kóždy rad pschihłuschdżujesche. Kóždej wosadźi z krajnego naklada swojeje wěrizneje wutroby něschto druhe prajieċ wo. A schtož wón prajі, njeje nětajke wumyślenje, ale je znutskowne naschonjenje a bożiwsenje. Wón je šam pschesswědczeny schesczijan. Sdźelene naležnosće, kiž su za wěczawosć bjes waznosće, jeho njesajimuja. Pschi wschej nahladnosći a cżuczenosći je pokorny cżłowjek, hordosć a nadutnosć njesmje, hacż cżuncżeż ma njes wschitkimi lutherskimi tichjesczijanami zyleho šwěta jeho mjeno wulku ważnosć. A kajka móz ducha z njeho rěcż, i tehdy nimale 70-letneho muża. Je kaž tchom pschi wodowych rěkach, kotrehoż móz njesahdże. Njeschto je w šerbskich wosadach wěsće hischcze pytnyl. Hačzmjeż kóždemu Sserbej jeho słowa k wutrobje dźechu, dha su nutrnosći hischcze wjetsche, dha so wšelka jasnischcza sapředcżichu, hdyż nasch lubowany a wysokocżesczeny knjes wyschischi farar Domaschka w nacżerjenej rěczi z krasnymi słowami nam po šerbskim wosłozi, schtož běsche knjes cżiskop němšzy prajił. Kak lubje klinczachu j jeho certa šerbske słowa a schtučzki. Knjes biskop, kiž tuješ tym wosadu wokedźowasche, je wšesce wo tom so pschesswědcził, kak sa hucharjow słowa w nacżerjenej rěczi wokschewja, wosbohuja. Njech tón Knjes na wschitke šwěrne prózowanje nascheje zyrkwineje wyschnosće žiwoje žohnowanje miłosczije połoži, so by nam też tale wisitacija k žohnowanju była.

Hanrżka.

Z Łužicy.

* S Wulkeho Schunowa. Sa šmužity šmuk je Budyske wokrjesne hejtmanstwo blidarjej Emilej Lanšy, kiž je 24. měrza t. l. j mužitosću a rosšěrjenosću dźěcżo pschedy šatcżenjom wukhował, pjenjezne myto pschisłuschoło.

Najnowiše z cyłeho šwěta.

— **Schkrowa powěsć wo wjedrje za jutšiscu rjedu:** Mrócżele ko pschecżahuja, milisczo. W Jendźelskej je šo wuwjedrilo.

Morderja 20 lětneje žłužobneje hołzy Helseny Schönbergez z Budyschina su sajeli. Kriminalna polizija we Drježdżanach je wosjewiła, so je 27. novembra w Selentym Hołdze we Wojerowskim wokrjesu tamnischi žandarm 27-lětneho dejerja Kurta Waltera Dietricha sajał, na kotrehoż wschitke wobšlejnoscże pokasuja, so je Dietricz zjónzowal. Dietricha su do Drježdżan dowjedli.

*

Němskostatny žud je po namjecze němskostatneho rěcznistwa wužud Landsbergskeho pschisaženho žuda powalił, dokelž je Landsbergski žud cżežke femste krjudowanje na podčaznym pscheradniku Gödizy w Gorgastskim fortu jako jednore cżežke sranjenje pokhłostał.

*

W Unterdettingenach su je paduschi do pižanzje dobyli a 1 njcze 6½ zentnarja cżežki pjenjezny khamor i njeje wuwielki. Potom su jón roseschkrěli. W nim su 15000 hriwnow nisdowych pjenjez namakali.

*

Njedźelu su w Barlinje na Tauenzienskej dróhy lěkarjo a schkleńcy wukladuneho wokna słotniščich klamow rosčěrnyli a ja 50 000 hriwnow debjenkow kradnyli. Jedyn stražnik nutska a dwaje wonka klamy strażowachu. Njedźiwajcz, tehdy je so kradnischtwo poradźiło.

*

Na pschedbwórnischczu w Pscherowje w Czechach je spěchny tworowy cżah, kotryż skót do Wina wjesesche do ranżerowańskeho tworowego cżaha sawadźił. Lokomotiwa a 19 tworowych wosow je so rosbiło. S rosbitkow su cżeżko sranjenaju dźiakarjeja a wojaka wuczahnyli, kotryż konje do Snojma pschewodźesche. Podźiłcho su cżežko cżahowcho pschewodźerja namakali. S rosbitych wosow wjele skotu, wotšeže šwini do šuščodnych polow cżekny. Nětko 70 sranjenych šwini je dyrbjał żelesniški personal sarěsacż.

*

Njewjedra a šliwki, kotrež wot nětotrych dnjow w sranzowšej afrikskej koloniji Algerience šakhadżeja, su w městcze Masiagenemje wjele khežow podmlěle, kotrež su tam se šolmami wotzkwatali. Wobydlerjo su so hižom w nozy se wulkej wodu pschekwatali. Powoda so wo 100 morowych. Dolowa šawěra pola Peraguara, wo kotrejž měnjachu, so najwjetschu wodu wuhjerji, so njedźelu popoldnju pschedrě. We wokolnoscżi Mostagenema je wodа dróhi wukhodżała, wschě telegrafowe a telefonowe swjasanja su so pschetorhnyle. Nětkaje 250 000 ludźi je bjes dyhła. Wézna schkoda so na 10 miljonow frankow wobliczа. Też nad městom Tunisom je so šlimi rospuschcził, kotrejž je delnje město potopiło.

*

Na poklupje Kamczatyn w ranischej Sóibirskej wobeblubuja hora Kezimen šahlu šawu bluwo, kotraž 1 Bělej rěży běži. Druha šawelwa rěka z wóžy Schapinkam běži a je schtyri kilometry wot wóžy šalena. Lawa je w pschekrótu tři metry wyšoka.

*

Kupa Haiti we Wjecżornej Indiskej (krjedźnej Ameriziy) je so je šatrašchnymi wětrami a powodżenjemi podeschła. Skoro 300 000 ludźi je bjes dyhła. Na nětotrych městnach su so ludźo we wulkej wodże tepili. 500 kókmych mil je powodżenych. Naštała schkoda njehodźi so hischcze pschewidżecż.

*

W Assamskej a Bengalskej provinzy w Indiskej wschednje nětotre sta ludźi na kholeru wumrěwaju. Jendźelske knjezerstwo trěbne naprawy cżini, so by so rosšěrjenju mrětwy wobaraso.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

S wobsankhijenjom podpisjanscho hamtskeho žudnistwa je 4. nowembra 1927 bu wudowa kosijowho wuhibarja

Marja Zyžowa rodź. Kunzez we Lušy

dla wopišchowa pod pschedpornischnistwo stajena.

W Budyschinje, 14. novembra 1927.

Hamtske žudnistwo.

Hamtske wozjewjenje z Wojerec.

Schewišli mischtr Jan Sschkora w Desinje Wuježdżu wa naměstnika hamtskeho prijdkstejerja za Delnje Wujež-

sydlanišći kamišći wokrjesch wupwolenu a wot knjesa wyschschego presidenty 12. nowembra 1927 wobkrućenemy.

We Wojerezach, 15. nowembra 1927.

Pischedźyuda wokrjesnuho wubjerka. Dr. Lenoir, krajny radź.

Wozjewjenje.

Schwinjazy mór je jaschol mjes schwinjemi wobsydźerjow Bypoka, Wuschka a Nowaka w Bluniu.

Hamtiši přisódstejer. Säuberlich.

Swójbne powěšće.

Sslubjenaj: Erna Bretschneiderz w Barcź a Erwin Bart w Lubiju.

Swěrowanaj: Pawol Bulink w Jěžowje ſ Linu rodź. Leschiź w Kschidole.

Semrěli: Marja Zieglerowa rodź. Knöchelez w Budyschinje, 70 lět. — Augusta swud. Belzerowa rodź. Wagnerez w Habrachćijach pola Lubija. — Hana Szymankowa rodź. Jurkez we Wojerzach, 48 lět. — Franz Hertel, wójnišći mischtr na wotp. we Wojerzach, 88 l. Bruno Horschig, pschekupz w Hródku, 62 lět.

Towarstwowski powěstnik.

Budyšin. „Nadźija" změje dźensa wutoru (29. XI.) wječor 1/4 9 hodź. spěwnu pruhu w „Serb. Domje".

— Dokelž mamy pilnje wuknyć, prosymy wšitke sobustawy, zo bychu so polnoličbnje wobdźělili. Hosći radlubje witamy. Dirig. a předs.

Budyšin. Naša „Jednota Sokol" ma swoje zwučowanja kóždu srjedu wječor we 8 hodź. w towaršowni (Christl. Vereinshaus) na Hornčerskej hasy. Načolnik.

Bukecy. „Radosć" změje jutře srjedu spěwanje. — Započnjemy wuknyć wulki Kooorowy oratorij „Nalěčo". K tomu su wšitcy spěwarjo a spěwarki nuzne. Dirigent.

Delnj Wujezd. Serb. tow. „Zahrodka" ma kóždu srjedu spěwanje pola Haškec. Wšitcy Serbja, wosebje naša młodźina, so k sobuskutkowanju přeprošuje. Dirigent.

Drježdźany. Tow. „Hromadnik" změje štwórtk, 1. decembra (hodownika) wječor pola G. Zmija, na Khrystianskej drózy 22, swoje měsačne posedźenje. Přednošk: Ze serbskeje stawizny. Wšelake wuradźowanja. Naš hodowny swjedźeń!

Hornja Hórka. Tow. „Lužica" změje njedźelu, 4. hodownika, pop. w 4 hodź. w Hänzlec hosćencu swoju měsačnu zhromadźiznu ze swětłowobrazami. Winowatosć kóždeho sobustawa je, zo přińdźe. Naši dowěrnicy so prosa, sobustawy na to kedźbne činić. Hosćo su witani. Wo bohaty wopyt prosy předs.

Lichań. „Zernička" změje dźensa wutoru wječor we 8 hodź. spěwanje.

Laz. Serb. tow. „Handrij Zejler" spěwa kóždy štwórtk wječor we 8 hodź. Wšitcy spěwarjo a druzy swěrni Serbjo, wosebje naša młodźina, so prosa, zo bychu so w bohatej ličbje wobdźělili. Předsydstwo.

Malećecy. Pruha narodnych rejow je wutoru wječor. — Pruha Sokolskeje hudźby wotměje so srjedu w Delnjej Hórcy. Knjez dirigent přińdźe!

Radwoř. „Sokoł." Njedźelu (4. XII.) pop. 1/4 hodź. mamy generalnu zhromadźiznu. Porjad: Rozprawa, nowowólby, wšelčizny. Kóždy sobustaw ma so na njej wobdźělić. Hosćo su nam lubje witani. Star.

Rakojdy. „Jedn. Sokol" zwučuje kóždy štwórtk wječor z dypkom we 8 hodź.

Sowrjecy. „Podšornobóh" a „Sołobik" mataj přichodnu njedźelu (4. XII.) pop. w 3 hodź. pola Palerjec we Sowrjecach swoje měsačne posedźenje. — Jednać budźe so wo posmjertnej pokładni a přednošk so wšěsce dźerži. — Činiće wšěch znatych, też žónskich, na to kedźbliwe. Wočakujemy bohaty wopyt.

Wotrow. Naša „Jedn. Sokol" změje štwórtk (1. XII.) wječor we 8 hodź. swoju zhromadźiznu. Sobustawy so naležnje proša, zhromadźiznu wopytać. Star.

Wulki Čisk. „Jednota Sokoł" ma kóždu srjedu a sobotu zwučowanje.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smoler w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučman w Budyšinje. — Za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Brězyncy. — Za nawěstki: G. Janak w Budyšinje.

Prošu wobhladajće sebi naše wukładne wokna!

Pijće jenož Thams a Garfsowe kofeje!

Z wulkich wuwzačnych dnjow

wot srjedy 30. nowembra hač do wutory 6. decembra.

Dostanjeće při nakupowanju wot 3.- hr. **darmo** (też cokor a znamkowe wěcy liči sobu)

punt dobreje pšeńčneje muki (Auszugsmehl)
pak **punt cokora**
pak **1/2 punta powčěšenjow na hodowny štom**

Pruhujće sćěhowace twory na płaćiznu, kajkosć, wubjerk a budźeće so přeswědčić, zo so Wam wjac poskićić njemóže.

Pšeńčne muki		Rózynki		Mandle		Palene kofeje	
pšeńčna muka	punt 25 pj.	sultaniny	punt 100, 90, 75, 65 pj.	mandle, słódke a jerke	1/4 punta 55 pj.	přeco čerstwe palene	
najl. pšeńčna muka	punt 27 pj.	rózynki	punt 80, 60 pj.	hobrske mandle	1/4 punta 65 pj.	1/4 punta 120, 110, 100, 90, 80, 70 pj.	
Kaiserauszug, hładka a masotna	29 pj.	korynty	punt 50 pj.	brěškowe mandle	1/4 punta 35 pj.	**cokor** punt jenož **31** pj.	
margarina	punt 100, 80, 70, 60, 55 pj.	citronat	1/4 punta 40 pj.	kokosowy worješk	punt 70 pj.	při wotewrjeću 10 puntow punt po 30 pj.	
kokosowy tuk w taflach	punt 65 pj.	módry mak, cyły a mlety		citrony, vamile, prošk k pječwam			
2 puntowska tyza kra nych bónow	63 pj.	2 puntowska tyza měš, warjow	85 pj.	Powěšenja na štom	1/4 punta 38 pj.	marcipanowe wěcy	wot 10 pj.
2 puntowska tyza hrocha	75 pj.	2 puntowska tyza slowkow	88 pj.	poprjancowe mužiki	wot 10 pj.	poprjancy w pakćikach	wot 10 pj.

W Budyšinje Thams & Garfs w Kamjencu

Prošu wobhladajće sebi naše wukładne wokna!

Pijće jenož Thams a Garfsowe kofeje!

Poručam nimo měry tunjo wot suda:

Tarragona
Malaga
Wermouth
Insel Samos
wina

Alfred Hemmann
w Budyšinje
na Žitnej hasy 16

Žonjace kolo

derje zdźeržane tunjo předawa Max Seifert na Kamjent. h. 24

Pytam k 1. XII.
serbskeho zastojnika
kotryž ma wobkhodne nazhonjenja.
Poskićenja pod „D. 71" na wudawarnju „Serb. Now."

Pytam wjele holcow do dobrych službow ze dobru mzdu
Přistajenja w Klukšu

Motorske kolo

bjez dawkoweho a wjedźensk. wopisma
Max Seifert na Kamjent. h. 24

Jěchanske škórnje
dołhe škórnje
wuchorjenješkórnje
čopłe podšiteškórnje
nizke črije
kanclе
toflе
črije z wjelbł. kosm.
Heinrich Mohr
w Budyšinje
na Žitnych wikach

Předźenak
Protyka za Serbow
1928
na předań
w Serbskej kniharni w Budyšinje
w Serbskim domje

Chceće-li Wašim domjacym přistajenym

prawe hodowne wjesele činić, tak dafće jim rjany pjelščinowy kornaŕ z bohateho wubjerka pjelščineweho doma **Arthura Fiegela nasl. w Budyšinje** na Kěžorskej drózy 6.

Tam namakaće mjez stami kornarjemi wěšće jedyn, kotryž so Wam lubi a też Wašu móšeń spokoji.

Mjenowana firma sćele Wam rad wubjerk do domu, jeli z telefon čo. 3667 wot to žadaće.

Sprawnu hłownu abo pódlansku zaslužbu namaka nazhonity
wabjacy zastupjer
(tukhwilu na proviziju, kóždu bydleńske městno so hodźi). Na kóždy pad dyrbi wobkrućeje serbsku a němsku rěč. Poskićenja na: Weymann w Lipsku C. 1, Rudolfstr. 4.

Fürchten Sie sich noch vor der grossen Wäsche ?

Ich nicht mehr.

Ich habe ja eine Miele!

In den einschlägigen Geschäften zu haben.
Auf Wunsch bequeme Ratenzahlungen.

Mielewerke A.-G., Gütersloh i/W.

Mužnje kolo

jónkróć jězdźene z rukowanjom za 60.— hr. předawa Max Seifert na Kamjent. h.

Lacki
šlupfry
kholowy
wobleki
rukajcy
wšitko z čopłym podšićom
podawa hišće tunjo
Walter Noebel
w Budyšinje
na Bohatej hasy 4

Słodke twory

wšěch družin kupujeće přeco čerstwe a tunjo. Na přikład:

płacki	1/4 pt.	15 pj.
kokosowe truški	„	16 „
kaksy	„	20 „
praliny	„	20 „
likěrowe buny	„	23 „
smjetanowe płacki	„	23 „
połnomlóčne a połnomlóčne worj. šokolady,	tafla	38 pj.
mjed. poprjancy, pakćik	wot 6 hač 76 pj.	
dessert, 1/4 pt. wot	26 hač 60 pj.	
figury, darjeńki za kóždu składnosć hodźace a wjacy druhe	dostanjeće we	

Kurl-předawarnjach
w Kamjencu, na Bismarck. dr. 4, a w Połčnicy, Neumarkt 4.
Čińće też posypt z našimi pal. kofejemi, 1/4 pt. jenož wot 60 pj.

Příloha k číslu 277 SERBSKE NOWINY Wutoru, 29. nowembra 1927

Generalna vizitacija Budyskeje cerje.

Visitazija w Michalskej zyrkwi w Budyschinje.

Dostojny Boži dom běšche towaŕstwo žonow rjenje wupyschilo. K prěnjemu rasej błyschćejsche žo adventska hwězda horjekach pśched woltarjom a teŕ hewaschа wěnzowa pycha wokrašnjejsche śwjedźeńśka wošada, kiž běšche žo we bohatej liczbje sesenka. — Pśched zyrkwju powita knjesa krajneho biskopa w mjenje zyrkwinskeho pŕódkstejerstwa knjes Henzel s Wunjowa. Po woltarnej Božej słužbje, kotruž knjes farar Kapler dźerżeše a jako běšche zyrkwinski chór adventski tŕerlusch s wubĕrnymi hłosami pśednjenjeł, stupi knjes farar Tischer na kliku a dźerżeše žwoje adventske pŕedowanje žo słošujo na pśedpołožane bibliske słowo se 4. rjada, 1. Tim. 1, 15: „To je sawĕsćo wĕrno a jara dostojne słowo, so Kryschtus Jesuš je do świeta pśischoł, hrĕchnikow sbožnych cźinicź." W žwojej rosprawje wo Michalskej wošadze wusbĕhny knjes farar Tischer, so je Michalska wošada žwojorazna, žnadź najsajimawscha se wschitkich sakskich wošadow. Zyrkej je nimale to lět starscha hač wošada, wona śteji tak rjec žwonka wošady a wobsteji mĕšćańskeje Pětrowskeje wošady. Sswoje dalsche rospominanje staji wón dźiwajo na wupyschenу Boži dom pod wjednišu myśl: Jesuš je nascha hwězda, kiž nad nami žmĕći se žwojej wĕrnosću, a wón je nascha pycha, kotruž je nam žam se žwojim skutkom dobył. Wobstrědź krajneje zyrkwje mózemy mĕć Jesušа, kiž je pschichoł, hrĕchnikow sbožnych cźinicź.

Knjes krajny biskop sakoži swoju visitaziju rĕč na słowo s adventskeho sćenja (Mat. 21, 5) „Hlaj, twój kral pschidźe k tebi s cźichej myślu." S tutymi wulkimi słowami postrowi wobzału a pschedpołoži ji ći visitazijke prascheńa. Prènje prascheńe rĕkasche: Widźićh ty jo, mój šchesćano? Strach je wulki, so jo njewidźimy a wschitko na tym saleži, so jeho wobstojnizu widźecz nawušnjemy. Buschcze wy cźłowjekojo, kotśiž widza žwojeho Knjesa, kiž pśches zyrkej krocźi. S druha: Wĕsch ty, so je tón, kiž tu pschidźe, kral, kotremuž smy wschitcy podeńśnjeni, a kiž žebi wot tódzeho pośtuschnosć žada? Wĕsch ty, so tutón Jesuš, kiž k adventej pschidźe, może s twój kral bycź? Ssy žebi we wĕdze teho wĕry a wĕrich, so chze cźe we tutej cźažnosći a junu we wĕcznej žohnowaći? Jako śiecze ważne praschenje słoži knjes krajny biskop na wošadu słowo: Wĕsch ty, sroumich a nashonich jo, so twój kral k tebi pschidźe? Wy pschitkhadźa k nam w tódzym zyrkwinym śćcze, haj, dnes snowa a kłapa wo durje nascheje wutroby. Pśecźo wo tom, so Jesuš teź wo durje twojeje wutśapa? Abo ży hijom nashonik, so je Jesuš k tebi we wschelakich podeńśenjach, so je nĕtko we wutrobje cźiche wuzkanje. S wulkej chutnosću cźe misitator wošadze do žwedomja rĕcźec s prawa, hacź tódzy jenotliwy teź wowomni, so chze Jezumeman k njemu wošobinzn pschiśicź. Wón chze s cźichej mysli, hišchcze niz jako šudnik, ale jako mnik a weka wschitkich k žebi, kiž žu sprózni a wobcowni. Krajny biskop napominasche wošadu, so by sa biskla ke Knjesej, ke kralej pśched jeho woltar a tam wschitku winu a cźesu delewoložika, so by dostała wodzeńe hrĕchow, žiwjenje a sbožnosć, nowu mózy a rjanu wěcznosć sa nowe zyrkwine lĕto.

Na to wordza knjes farar Rĕda, hywschi duschepastŕer Michalskeje wošady na město sadóžźewaneho knjesa wótschskeho fararja Domaschki s Budestez k wošadze krótke žerbske słowa, pśchi cźimž visitaziju rĕcź krajneho biskopa w krótkich žadach Sserbam w macźerńej rĕcźi poda. Knjes krajny biskop jo žebi pschał, so bychu žo jeho słowa w žerbskich wošadach žerbśi krótko wospjetowale. S teho spśinjajemy luboscź krajneho biskopa k nam Sserbam, kiž chze, so by žo teź nam nasche prawo dostało.

Knjes krajny biskop visitaziśe kemschenje s modlitwu a nowanjom słowcźi.

Kemschenje, wusnamnje se žwojim waschnjom w rjenosći wošadnych kemschenjow pschi generalnej visitaziji

kemschenje sa dźĕcźi w Pětrowskej zyrkwi.

Wjese pśches 1000 dźĕcźi tudomneju wobeju dźĕcźazeju kemschenjow da žo pod adventsku powĕsć stajicź a s chórowym śpewom: „Dźowka Zion, wjeselu žo!" k prawemu adventskemu a hodownemu wjeselu dowjesći. Hdy bychmy žebi my w adventskim wopon molowacź chcyli, tak wuwjedźe knjes farar Siegemund we žwojej dźĕcźazej katechesy, dha dyrbjał wón běłu rózu, cźerwjenu wutrobu a cźorny šchicź wopschijecź. Tute wobrazy chcedźa prajicź: Jesuš, tón najrjeńschi, je nasche wjesele, lubuje naš a je sa naš wumrĕł. Tute ći wobrazy dawaju wopon Lutherowy, kotruž je na śkotym rjeczasu nad tichikom, sastojitkim snamjenjom krajneho biskopa, widzecz. A nĕtko poškuchasche wulka śwła dźĕcźi na słowa, kiž mějesche ji generalny visitator prajicź. Sso pschisamkulo na hodowny śwjedźeń, kiž je w mlodych létach nashonik, położi wón na waschnje, kiž je dźĕcźom najlubše śrosumliwe, próstwu na Boże dźĕcźo na wutrobu. Na druhu stawišnu dopominajo pschiwołа wón dźĕcźom: Wy słuchećcze do njebjeśeńskeho kralestwa a napominasche je, so buchu pobožni byli. Hdyž tódze dźĕcźo śiajnje na to myślí, schtoł je jemu pobožna macź prajiła: Moje dźĕcźo, Bóh cźe widzi, potom budże wasch wschitkich łonz šumu w njebjeźach. Słónczńje pschejesche wón dźĕcźom, so dyrbjało dźĕło na nich niesło podarmo było.

Wołsebje wjeśele sa młodźinu zyrkwinskich swjatkow w eforiji běšche, so běšche žo na pschecźe knjesa krajneho biskopa sa nju wołsebite kemschenje postajiło, we kotrymž mózesche žo wona wokoło žwojeho wjednika krajneje zyrkwje shromadźicź, kiž ma žwojeho dolholĕtneho dźĕła dla jako universitetny profesor runje teź sa młodźinu wołsebje cźopku wutrobu. Tak běšche žo teź se wschelakich wołsadow eforije wulka žobuštawow towaŕstwow młodźenzow a młodych łolzow sešchła z wiele thorhojemi njedźelu popołdnju na

kemschenje sa młodźinu w Pětrowskej zyrkwi.

Knjes farar Bodenstein se Schĕrachowa mějesche jako wokrjesnу pschedźynda towaŕstwow młodych łolzow pŕedowanje: Adventska smyślenosć je młodźinje blisko, je pak teź je strachom, so słowo hodźiny pschejtyschi: „Hlaj, twój kral pschidźe k tebi." Ssmy kralowi wojowarjo, kiž žo jeho thorhoje dźerżimy. Nasch kral je woprawdźity Jesuš, niz nĕkajki kral pschecźa a žadanja. S kralom bycź rĕka s wojowarjom bycź. Jesuš je pschecźiwo cźĕmnym mozam wojował. Wón je s dobrycźerjom. Kral dyrbi mĕcź lud, pschiwišnikow teź mjes młodźinu.

Hodźina s młodźinu je biskopej wołsebje luba, tak wón we žwojej rĕcźi, na 1. Tim. 6, 12 sakoženej, wuwjedźe, pschetoż s njej „cźehnje nowy cźaš". Prènje visitazijke prascheńe na młodźinu je: Sće wy woprawdźe wojowarjo sa Knjesa? Sslubili sće je pschi konfirmaziji. We wojowanju dże wo wĕcźne žiwjenje, ke kotremuž sće powołani. Wĕcźne žiwjenje nashonimy wobstrědź cźažnosće. Jenoż tón pak jo sapschimnje, kiž žo wo nje bŕdźi. Kschesćanstwo bjes wojowanja nima žanoho słubjenja. Nasche wojowanje je wojowanje wo wĕru wobstrědź dwĕłow moderneho cźaša. Druhim dyrbimy słowo wo naschim kralu prajicź. Món wobsamknu s visitazijskim praschenjom: Sće porjadni wopytowarjo Bożeje słužby we žwojich wošadach? Pschikthadźecźe k Bożemu blidu? Sće modlerjo? Wobstrědź wošady dyrbi bycź žiwa łyła młodych wojowarjow

Wieczorne kemschenje w Marijnej-Marcźinej zyrkwi

wobsamknu wusnamny 1. advent. Zyrkej mějesche se žwojej pychu, s wulkimaj adventskimaj wĕnzomaj nad woltarnischcźom a s mnoho małymi, s kotrymiž běšche hłowny sakhod wupyschenу, krasny napohlad. Widźomnje žwjeselenу běšche knjes krajny biskop nad dźĕcźimi, kotrej jeho bĕłu drastu wobleczene a se žwĕzdźami w ruzy spalĕr tworjo jeho powitachu. Rospramwješ pschiwoła we žwojim adventskim pŕedowanju wošadze: „K nowemu zyrkwinskemu lĕtu — nowe žiwjenje. — Stawaj se spanja a wobleczź so Knjesa Jesom Khrystа."

Knjes krajny biskop pak dowjedże s adventskim słowom: „Hošiana, chwalenу budź, kiž pschidźe w mjenje knjesa, Hošiana we wyšokosći" wošadu hišchcze junu na wyšokošći dnja. Wón namołwješche wošadu k modleršej chwalbje a pschedpołoži ji visitazijske praschenje: Buchmy pod dźĕłom adventskeho krala cźłowjekojo, kotśiž jeho chwalicź nawušnu — teź pod žyślami? Słónczńje wschitko na tym saleži, hacź smy žwójstwo adventskeho krala. Je-li temu tak, potom może tuto kemschenje jenoż s wjeselym halleluja wullincźecź. Tak mam jenoż jenu próstwu na waš, so k adventskemu kralej pschidźiecźe. Wołsebje wutrobne słowa wenowasche kn. krajny biskop dźĕcźom, kotrej běchu jeho pschi jeho sastupje swjeselile. Na wschitkich kemicherjow so hišchcze junu wobroćo, pschejesche žebi wón, so niebo nichtó pobrachował, hdyž žnimy s khwalenjom Knjesa do wĕcźnosće sacźahnyncź. Dźensa wjeckor běšche rjenje, wo kak wjele rjeńšho hakle potom budże!"

Hnydom po kemschenju powitachu pśched woltarjom evangelske dźĕłaczeńske swjatki krajneho biskopa. Knjes Ziegler, wokrjesny pschedźynda Hornjeje Lužicy, postrowi jeho a poda jasnu rospramwu wo hibanju evangelskich dźĕłaczeńskich swjatkow a wo jich nĕtcźišchim stawje. Jich samĕr je snutskownjenje dźĕła, k cźemuž so pomału zyrkwje a podpjeru duchownych potrjebaja. Knjesej krajnemu biskopej sa jeho „sozialnu powĕsć" s Bethelskeho zyrkwinskeho sjeła so dźakuju słónczi se adventskim picźeńom, so by zyrkej žobu sa dźĕło evangelskich dźĕłaczeńskich swjatkow wustupowała.

K žobustawam dźĕłaczeńskich swjatkow, kiž běchu we mnohej liczbje a i rjanej nowej thorhoju pschitomne, so wobroćowschi wobšwĕdźi jim knjes krajny biskop žwój najwjetschi sajim sa nich, kotśiž maju ważnu sozialnu nadawk wuwjesći. Tule hodźinu won njesapomni. Món so jim dźakuje, so su smužnosć namakali k wustupjenju sa žwoju dobru wĕź a pschilubi jim pomoz spĕchnje. Tónle 1. advent dże wschitkim, kotśiž žu jón žobu dożiwili, njesapomnity wostanje.

6. dźeń.

K wołsebitym seńdźenjam, kiž žo we wobluku generalneje visitazije wotmĕwaju, płuscha wołsebje

Ssromadźizna wschitkich žónskich towaŕstwow eforije,

kotraž so póndźelu dopołdnja w Marijnej Marcźinej zyrkwi wotmě a běšche se strony 44 žónskich towaŕ wom we wokrjesnu jara derje wopytana. Knjes farar Essykora s Wjednarjez mějesche pschednoschk wo „słužbje žony we wołsadze." Won wopischowasche najprjedy cźłowjeka, lud, towaŕschnosć, žwójbu a žonu, kajkuž je ju dźenjownischi cźaš se žwojimi wobsteinosćemi sesnił. Won staji praschenje: A schto nĕtko chzemy? Bóh chze, so by žona we wołsadze słužiła. Niz khwatnitwosć a wobstaranja, ale macźerńosć, to je słužba žony we wołsadze. Won rĕcźesche wołsebje wo pomĕrach mjes macźerju a dźĕcźom a wusbĕhny, kak bohata macź na žwojich dźĕcźoch je a kak jim se žwojej luboscźu a staroscźu domišnu pschihotuje. Jeje sfutkowanje sćele žwoje pruhi hacź do šlubobstwa a pschecźelstwa.

Do tuteho pschednoschka běšche pschedsydstwo žwjatka žónskich towaŕstwow, jeje jasnosćej wjerchowka s Hanawy knjesa krajneho biskopa powitała. Wona poda žobom rosprawu wo dźĕławosći 44 žónskich towaŕstwow we wokrjesu a pschilubi w mjenje žónskich towaŕstwow: Budźemy teź dalewon wusłupowacź sa kichesćanstwo stutka.

Knjes krajny biskop podiakowa žo sa postrowjenje a wuprajі, so je jemu wołsebite wjeselo, so žmĕ tu žónske towaŕstwa powitacź. Won pschiwoła žonam s adventskeho psalma: „Sskuźcze temu Knjesej s wjeselom!" Zo na ma wot pschirody dwĕ thmanosći k žłużenju. Wona mózesche žwuschcźicź a žo zyle pschepodacź. Sslužba žónskeje dyrbi žo w domje zapocźeć. S domu wjedu žónske towaŕstwa žwoje žobustawy do wošadu, kaž jim to cźaš dowoli. Kschesćanske žónske towaŕstwo stanje žo se žwĕtkom wošady. Wschitka słužba ma pak jenoż wuspĕch, hdyž žo s wjeselom stawa.

Generalna visitazija wotmĕwasche žo póndźelu popołdnju dale a to najprjedy we wošadach s połnoza, kiž hišchcze njebuchu wopytane.

Wopyt w Hornjo-Wujezdźanskim Bożim domje,

adventska pycha a dźĕcźazy chórowny śpew wjednika krajneje zyrkwje powitachu. Dźeń prjedy bu tu zyrkwinske tepjenje žhotowjene. Knjes farar Günther sakoži žwoju rosprawu na Fil. 3, 13 a wusbĕhny, so we Wujezdźe njeje mało takich, kotśiž ho njebychu wo njeje herbitwo prózowali.

„Jako pošoł Knjesa", praji knjes krajny biskop, „pschiwołam wam s jeho woltarja: „Komuž chze žo picź, pój ke mni a napij žo." Wón staji visitazijsej praschenі: Ssu lacźni tu — a buschcze cźłowjekojo, s kotrychž rĕći šiweje wody bĕža. Kak chzejsche visitator tak rad hebi wĕtkoć žobumsacź, so Bóh teź s tuteje hodźiny trafenemu žohnowanju wurotcź da.

Hodźijska wošada

wopokasa s powitanjom, s kotrymž krajneho biskopa pschija, wołsebje pak s połnje wobšadženym Božim domom, so je jeho wopyt a dźeń generalneje visitazije sa nju wołsebity podarok. Pschi sakhodze pschepoda konfirmanda krajnemu biskopej twĕcźel se sćeńkowazymi słowami:

Pśeni postrow, kiž s dźĕcźa erta ślyschicźe,
Wam Hodźijskich wschĕch wulke wjesele pokaże,
Jo wopytacź nasch Bóh dom dźenš pschijśidźecźe,
njech pschijinješe wschitkom žohnowanje bohate.

Senior zyrkwinskeho pŕódstejerstwa, knjes rucźer Kubler Stärker je Zickenja powita krajneho biskopa. Wobniowa wobora a ifi wojeńše towaŕstwa s wošadu běchu žo na woltarnischcźu se cźiche. Knjes farar Voigt poda najprjedy krótku rosprawu s hobateje 800klĕtneje stawizny Hodźijskeje zyrkwje a wo sestajenju wošadu nĕkdy a prjedy (41 wšow w 27 politiskich gmejnach); wón wubĕhny wobsebje sakłušnu nĕkotrych wjednišich kararow, pśches kotrychž bu mjeno Hodźija daloko a schiroko znate. Potom rosprawješche wo nĕtcźišchim stawje zyrkwinskich wobstejnoscow. Knjes farar Wjesar Mějesche biblisku rĕcź wo słowje: Tón Knjes je we žwojim žwjatym templu, njech pśched nim mjelczi wschitkón žwĕt.

Knjes krajny biskop pschedpołoži wošadze w žwojej visitazijskej rĕcźi słowo: Sbóžni su, kiž hłowo žiwjenja a jo wobarnuja," a wupraji žwoje wjeśele, so bu we wobsadze Bože słowo lĕtśitoli dołho pŕedowane. Jeho praschenje běšche: Sssyšchźe dźensa Bože słowo s cźehodła dyrbi tak bycź? Starajcźe žo wo to, so dobry wopyt Božich słužbow ko njebu pschemĕnił, so je fischescźanke pozcźinki njebychu posłubjałe. K prawnemu khłyschenju dyrbi stupicź wobarnowanje. Seźe Božе słowo wobarnowali, so je wono woprawna móz. K nowemu zyrkwinskemu lĕtu žebi pschejemy, so by žo wschitcy

Visitazija w Njeswacźidle.

Kajki śwjeselazy wobras poskicźi tu Bożi dom we adventskej pschejse visitatorej: zyrkej běšche s wopytowarjemi napjelnjena hacź na žwoje wyšoke lubje. Konfirmanda w tu hischcze dźerżanej šerbskej drasce pschepoda se šerbšlej pĕsnju krajnemu biskopej wrjošowu kwalcźel. Wołsebitnischcźo pjelnjachu muž pschi mužu sastupjerjo wschelakich towaŕstwow s chorhojemi, wohnjowe wobory s Njeswacźidła, Luha a Schescheowa, turnarske a wojeńše towaŕstwo, muśiše śwónne towaŕstwo a šerbšte towaŕstwo „Jutrnija", Stahlhelm a Jungdo. Pschi sastupje do Božeho domu powita knjes rucźerkubler Beck. Knjes farar Kapler poda na to rosprawu, kiž wobswĕdźi, so w Njeswacźidle, kaž śwjetscha w šerbskich wšach, hischcze dobre zyrkwinske žiwjenje a zyrkwinske pozcźinki knjeza a so tu pschecźiwnosći zyrkwje tu tak derje kaž dozhla njese sabydlicź mohła. Wotnoška evangelskeho światka dże runje tu evangelske wĕdomjo posłyńjecź. Dźećzany chór saśpĕwa motetu: „Za posłĕbnu śwojej wocźi k horam." Potom poškuchasche wschitko na śkowa krajneho biskopa, kiž tu wo postrowje měra rĕcźesche (Sjew. 1, 4), i kotrymž běšche wschitke wołsadu pschi spocźatku śwojeje rĕcźe postrowił: Je to postrow hnady a měra wot teho, kiž běšche, kiž je, a kiž pschijśidźe — k žudej. Na to spominacź, mamy na dnju visitazije wołsebitu pschicźinu. Visitator stałesche khutne śwobodne

praschenja: Wobmyßlicze, so Knjes jaßo pschińdże a ßebi samokwjenje żada, kaike płody ßu f jeho postrowom nastałe a schto bu nam tuta hódźina ßhromadnje. Do tutych chutnych praschenjow staji pak krajny bistop adventiski postrow: Wschitkim wutrobam, kotreż ßu Knjesowej hnadu a ßa mérom Bożim ßebi żadaju, pschiwokana hnada a mér, też wschittim pschijnoßerjam.

Přilopk.

* **Potajnstwo ßhubjeneje łódże.** W lěcze 1921 ßhubi ße nadobno na jéßbje do wukraja némßka mórßka łódź „Antrax". Dołhe léta leżeshe ezmowe potajnstwo nad łódźu, kiż bé ße njejapzy f morja ßhubika. W pryedawschich léttstokach njebé to niczo nowe, hdyż ße na morju łódź ßhubi, dokelż tehdom njemédżachu hischcze bjesgrotnu telegrafiju, też niz druhe możnoßeje, druhim łódźam k wédżenju dać, bé-li njeßdało ße ßtako, chiba ße béchu runje w blißkoßeji katastrofy. Dźensa pak, w czaßu bjesgrotneje telegrafije a telefona, kiż we prénim rjedße k temu ßluji, pschi njeßbożach w ßhubjenju pschebywaje łódże na pomoz ßowołacz abo wo ßwojim njeßbożu powěßeć dacz, je wußamknjene, ße ße łódź na wodße ßhubi, bjes teho, ße hy nékaike ßnamjo wo ßwojej tragedźi dała. — Na mitym naßtupnim dnju w lěcze 1921 bé mjenujzy ßez „Antrax" f Kiela wujéła a je ße wot teho czaßa dożdżita ßhubika. Mórße wyschnoßeje njewérjachu do nékaikeho njeßłowżnowego pschipada, dokelż njebé łódź znaeje powěßcze wot ße bawa, a bésche tola hacz nanajkhmaißcho ßa ßwoju dałoku jéßbu wuhotowana, ße ße nékaikeje katastrofy bojeć njetrjebachu. Pola płachtakow wßhat ße dowiwili, ße béchu tydżenje dołho ßhubjene a jako ßmiczene khaczachu, dóńż ße ßchéćtydżeńßkim czakanju czołny prénje ßmamjenja wot ße dacz, bynjez f najkhmaißchimi apparatami jenecheho parnika, kiż bé derje f wuhłom ßaßtarany, njemóżachu ßez to myßlicz. Łódźne ßarjadnißtwo ßpyta wßcho możne, to by ßchlerwjer potajnstwa ßdéhnyło, ale podarmo. Hakle 1924 rożaßnu ße tragedija jeneje łódże a jeje ßwérneje wobßadki. Pschi pytanju ße ßakami béshe némßka łódź dałoko na morju w nij pschebywobeej wobße rozbitu łódź namakała. Hnydomne pschepytowanje wobkruczi, ße ße wo ßhubjenu łódź „Antrax" jedna, kiż bé bjeße wicheje hory do hłubiny ße podnórika. SStoro wérje njepodobne njeßboże je tutu tragedźiju ßawinyło. A tak njemóżeshe ani ßnamja wot ße dacz, bynjez f najßhmaißchimi apparatami tami bjesgrótneje telegrafije wuhotowana hyła. Na łódźnym dnu bésche ße żelezna płata puschejzita a łódź bé ße w nozy, hdyż wobßadka ßpasche, ßpéchnje podnórika, ße wjednik a wobßadka ßa krótki czaß ße zatepichu.

* **Nowy „Bóh."** (Dźéłacżer Solimon je póßlany, 1000 létne kraleßwo wutworicz.) Bynjez póda ßa ßwódźiwych ßmjatych tu khwilu w Europie hubjenje hnojena njeßhyła, wołanje tola orient (narańcze kraje) ßaßiki kraj ßa nabożne horlißtwo. Wot nékotreho czaßa ßem rośßorja ße kyrißti wilajet Homo (w Azíji, prjedy turkowße) pschez ßkłoczerja Solimona, kiż ße ßa boha a jeho żonu ßa bohowku wudawa. SStej w krutej ßamoże żiwaj a pokaßataj ße ßamo ßwojim naßßwérnißchim pschiwißowarjam jenoż na wßéhym dnju w dńu méßaza. Mjes wohdlerßtwom je ménjenje rośßchérjene, ße jenoż jédże k ßebi bjerjetaj, kiż jimaj njebjeßi pożok nożu. Solimon ße wuprajł, ße ma wotpohlad, tak dołho na ßpréże wostacz, doniż je kraleßtwo wécznebo méra a wécznebo ßboża nje ßkowjekam wutworił. Po powěßczach wérinych je nowy bóh hijom ßpodźiwne wézy wukonjał. Liczba jeho pschiwißowarjow rośże dżeń wote dnja. Pschi prénim ßjawnym wußtupowanju Solimona ßu pschecziwnicy ße njepschezelo ßtrużze do ße. Cyrjóda njewérliwych ßpyta jeho pschómacz, na czaż ße njeni ißłecz poczachu. Pschi tym dóńdże k woprawdźitej bitwje. Někotři ludźo buchu morjeni. Dakle francowßki żandarmowjo ßcżinichu bitwje kónz.

* **Neapel je najwjetßche méßto Italißeje.** Po italißej nowinje „Tribuna" je ßtatißtika wo ßyłnjacych wobydlerjach we jenotliwych Italißich méßtach wozjewjena. Po tutym wo ßjenjenju méßeßche w ßeptembru Neapel néhdże 941 000 wobhdlerjow, ja nim pschińdże Milanu (Mailand) ße 916 000, potom Rom ße 850 000 a kóńczże Genua ße 615 000 wobhdlerjenti.

Listowanje.

R. G. Jeli je wobßedżeć (hojpodar) podrużnicej hotwolił, ße ßmé kej ßwoje bydlenje wobéćcz a wumołowacz, dha ßliczowanje molerja wéßo na wobßedżerja dże. Tón je tola winowaty, wobhdlenje tak ßtotowicz dacz, jo mógże ßo w nim bydlicz. Podrużnik płaczi pßches wobßedżerja jenoż te dawki, kotreż ßu w ßakońßkich podrużnych pjenjesach wopßchijate.

ßt. w P. Poßtajenja nahódnoßtneho ßakonja ßez mnoho wopak wutkladuja. Je nahódnoßtna ßuma po 25 prozentach do ßałożneje knihi (Grundbuch) ßapißana a nichtó jeje ßnißenje ani wobßedżer, ani wobżobnißti dołżnik) namjetowacz dha je namjet na pschemėnjenje nahódnoßtneje hypothek do ßakożneho dołha (Grundßchuld) po naßchim ménjenju bjeßwußpéchny. Praktißaj ßo tuto poßtajenje wußtutkuje, hdyż może wobżobinißti dołżnik ßnißenje nahódnoßczenja na 15 proz. f wulpéchom namjetowacz, potom hy nahódnoßtny pjenjes po 15 proz. do ßałożneje knihi ßapißacz mohł. Tomu pak ßmé ße wéricz ßnapißcheżiwicz, ße ßez 25 proz. jako ße łożny dołh ßapißacz da.

K. 100. Wina na tym je wobkhodnik. Poßtajeße jemu hißchcze ras wéßty czaß ßa wrócżenje cżakniika f hrożenjom, ße pschi bjeßwuspéchnym wotbérjenju czaßa jeho na wrócżenje wobkhodnikzicze abo ßez łarunanje żadacz na podanonje czaßnika w ßamej hódnoßeći abo wuplaczenje pjenjes. Méjeße pak ße też po tym. Macże k tomu też ßrédżow.

F. T. Hacż dotal ma Nimßka ł 40 proz. najmjatych wobkhodnych łódźi w ßtarobje hacż do 5 lét. Ze ßtarße łódże ł wjazy hacż 25 létami namakaja ße pschez wßchém w Japańßkej, Schwjedßkej, Italßkej, Spanißkej a Grekißkej. SSwétowemu wobkhodnomu łódźińtwu kiwa po dołhim mérje nowe wumiecze, dokelż pschi pschesmérnim wobkhodże łódże ł 10—12 mil. ßpéchnoßczu (18—22 km) wjazy njeßodßahaja. 4

A. G. Po novelli (dodawk k ßakonjej) k nahódnoßczam ßchłenu ßakonjej ße ßżyła jenoż na wobßobinßke żadanja pschi wyßchßim nahódnoßczenju dżiwa. Pschi tym jedna ße wo ßbytne łupne żadanja (Restaufforderung), kotreż ßu we lécze 1921 ßo wobkruczińe. Dokelż pak je ße naßpomnjene żadanka hijo we lécze 1920 wobkruczińe, dha ße tu pschemėnjeny ßakoń nalożowacz njeßhodźi. Tuż Wam też nékaka ßkórżba niczo ponthała njeby.

F. Kr. Kiż je wo ßwoje dźéło pschijßchoł, je potajlim bjeßdźéłny w ßmyßle ßakonja a ma ßo poßtaracz, ße ßwoje prawa na rentu njeßhubi a jeho khartu njeßpadnu. Tohanc placzi pschi ßamóżeńßkim ja pschißtajenych. W czaßu bjeßdźéłnoßcze ma tajßi jenu marku po 2 hr. wob méßaz ßo picz 6 to 8 méßazow dołho tak dałoko hacż ße je ße njeßpéchnym ßakoń nalożowacz njeßhodźi. Tuż Wam ześ nékaka ßkórżba niczo ponthała njeby.

F. Kr. Kiż je wo ßwoje dźéło pschijßchoł, je potajlim bjeßdźéłny w ßmyßle ßakonja a ma ßo poßtaracz, ße ßwoje prawa na rentu njeßhubi a jeho khartu njeßpadnu. Tohanc placzi pschi ßamóżeńßkim ja pschißtajenych. W czaßu bjeßdźéłnoßcze ma tajßi jenu marku po 2 hr. wob méßaz ßo picz 6 to 8 méßazow dołho tak dałoko hacż ße je ße njeßpéchnym ßakoń nalożowacz njeßhodźi. Tuż Wam też nékaka ßkórżba niczo ponthała njeby.

F. Kr. Kiż je wo ßwoje dźéło pschijßchoł, je potajlim bjeßdźéłny w ßmyßle ßakonja a ma ßo poßtaracz, ße ßwoje prawa na rentu njeßhubi a jeho khartu njeßpadnu. Tohanc placzi pschi ßamóżeńßkim ja pschißtajenych. W czaßu bjeßdźéłnoßcze ma tajßi jenu marku po 2 hr. wob méßaz ßo picz 6 to 8 méßazow dołho tak dałoko hacż ße je ße njeßpéchnym ßakoń nalożowacz njeßhodźi. Tuż Wam też nékaka ßkórżba niczo ponthała njeby.

Hospodarski rozhlad.

wutoru 29. novembra 1926:

Wěcrawße kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,1815	100 półsk. złotych	46,85
jendźelski punt . .	20,405	100 čekośl. krónow	12,396
100 šwajc. frankow	80,62	100 franc. frankow	16,445

Barlinßka bursa ßaßtupi do nowcho tydżenja ſ horjeßbijażnymi kurßami efektow. Żiwy wobrot bé też na wikach f rentowymi a dołżnymi liſtcżinami.

Produktowe wiki nochżedża ße hischcze prawje wożiwicz. Jenoż rożka trochu lépje dże a bé zentnar po 5 pj. drożßcha. Naßtini jeczmjeń ß 5 pj. pschißahli. Pschenża a wowß bésche ßo ßobotnißchu płaczißnu dostacz. Wożera płaczeße zentnar

w Barlinje

pschenży 12,05—12,20 hr., rożi 11,90 hr. hacż 12,05 hr., jeczmjenja naßtinjeho pak 10,95—13,10 hr., wowßa 10,10—10,60 hriwnow,

w Drjeżdżanach (pjatk)

pschenży 12,55—12,80 hr. (12,55—12,80 hriwnow,

rożi 12,65—12,90 hr. (12,60—12,85 hr.)

jeczmjenja naßtinjeho 133—13,75 hr. (13 hacż 13,75 hr.)

jeczmjenja naßymßteho 11,30—12,50 hriwnow (11,30—12,10 hr.)

wowßa 10,95—11,25 hr. (10,95—11,25 hriwnow).

W termijnowym wikowanju

ßa dezember: pschenży 13,50 hr., rożi pak 12,88¾—12,90 hr.

ßa měrz: pschenży 13,85 hr., rożi 13,16½ hriwnow, wowßa 11,65—11,60 hr.

ßa meju: pschenża 13,95 hr., rożi 13,25 hriwnow, wowßa 11,85 hr.

Na pschedań:

Kóń ßiwy, knježi dwór w Tumizach.

„ kobla, 2½ létna, knježi dwór w Bélom Kholmzu.

Kóń cżumpaty a cżorny wołek w Budyßchinje, Połnózna haßa 13 III.

Kojuch ßa żelezniarja w Budyßchinje, Jurjowa haßa cżo. 28II na prawo.

Trompeta w Spytezach cżo. 6.

Pschikazacj zytnja

Holzu do domu, Schmabelez khoßejownja w Lubiju.

Kowatßkeho, Neue Glasindußtrie Geßellßchaft m Bélej Wodże.

Drewnerarjow, Wünßcha w Hrubjelczańach.

Schmatßkeho, Pelz a. Schneider w Budyßchinje, Lubißka bróha.

Cendnißa na pschekadżowanje:

hrjeßu 30. novembra 1927

w SSmjerczańach (kupzy ßeißu ße dop. w 11 hodź. we hoßcencu): SSofa, werćika, błido;

w Brěßnje pola Kanjenza (kupzy jeißu ße pop. w 3 hodź. w hoßcencu „K wicßejnemu khlězi") motor;

we Bukim Radßchonje dop. w 10 hodź. (kupzy jeißu ße w hoßcencu): 5 profatow, werćika a komoda, ßchpihel;

we Bojerczach w hoßcencu „K ßłotemu ßawej" dop. w 11 hodź.: 3 łoża ſ matrazu, meble, radio, ruczny wóz a hudźiwy ßtrój, pißańßki ßtroj, ßchijaza maßchina, 12 ßchtuk ßcherćéłkow, 24 barbiczow, 40 kanjenjow na rowy, dołhi létni mantl, mużazej wobßekaj, cżorny mużazy mantl, dołße ßchłórnje, krowa, konjej, łaßlaty wóz, dełkowanej wojaz, 3 ßwjaßki Brockhanßoweho ßłownika;

we Bukich Ędźarach pschip. w 1 hodź. w SSchoriz hoßcencu: Nowa ßchijaza maßchina, nowej mużazej kołeßu;

ßchtwórtk, 1. dezembra 1927:

w Budyßchinje dop. w 10 hodź. na ßudnißtwje: Dżéłba pschedhoßchcżeńßkowe ſ kornarjom, ßwjeßchne kóchle, ßportße garnituru, 3 pschejtywowaze maßchiny, rólny wóz, 70 mużazich łazow, 24 puntow maßchińßkeho pschedżena.

Skrowe depeše.

Produktowe wiki w Barlinje dżenża dop. ¾11 hodź.: Płaczißny żita ßterze wyßche, ale żadyn wobrot.

Dop. ¾12 hodź.: Kaj psched hodźinu.

Płaczizny na Barlinßkich produktowych wikach.

Zito a wołjowe ßymjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg.
Płaczizny po złotej hriwnje.

	28. 11.	26. 11.		28. 11.	26. 11.
Pßenica	241-244	241-244	buny	20-21,00	20-21,00
rožka	238-241	237-240	woka	21-24,00	22-24,00
nal. jeczmjeń	219-262	220-263	módre łupiny	14-14,75	14-14,75
naz. jeczmjeń			żołte łupiny	15-16,0	15-16,00
wowß	203-212	202-212	seradella		
kukurica	207-209	206-208	rapß. wonßik	17-18,90	17-18,20
pßeße muka	32-34,50	32-34,50	lany wonßik	22-23,0	22-23,00
rżana muka	33-34,10	33-34,10	poen. melasa	—	—
pk. wotruby	15,00	15,00	bórzaj. kruški	24,50	24,50
rżane „	14,01	15,25	ßyno, 50 kg	1,50-2,90	2,60-3,00
rapß	345-350	345-350	rżana ßłoma	1,01-1,33	1,00-1,30
lane ßymjo	360-365	—	pßeńć. „	0,65-1,20	0,85-1,25
hróch	32-35,00	32-35,00	wowßa „	0,85-1,00	0,85-1,05
pjeluški	20-21,00	21-22,00	jeċna „	0,85-1,00	0,85-1,05

Drjeżdżanßka burza (28. 11.)

Pßenica	251-256	**bórnjace kruški**	**26,50-27,00**
rožka	253-258	**pßeńć. wotruby**	**15,20-15,70**
nałatni jeċmjeń	260-275	**rżane wotruby**	**16,00-17,00**
nazymßk. jeċmjeń	226-250	**pßeńċna muka**	**45,50-46,50**
wowß	219-225	**rżana muka**	**38,50-40,00**
ċeßwjony dźeċel	203-270	**woka**	—
raps	340-350	**pjeluški**	—
kukurica (Mais)	210-213	**hróch**	—
suche truhanßki	13-13,60	**cokrowe truh.**	20,00-22,00

Płaċizny rżaneho ßkotu na Drjeżdżanßkich ßkótnych wikach.

28. novembra.

129 wol., 224 byk., 372 kruw. a jałoje., 667 ċelat, 616 wowċ., 4503 ßwini.

Płaċizny za

woły: 1. **62—65,** 2. 53—58, 3. 43—**48,** 4. 34—**38;**

byki: 1. **60—64,** 2. **50—56,** 3. **43—48;**

kruwy: 1. 51—**55,** 2. 40—**46,** 3. 28—34, 4. 23—**26;**

jałojcy: 1. 57—**60,** 2. **45—53;**

ċelata: 1. 70—**75,** 2. **60—67,** 3. 52—**58;**

wowcy: 1. **60—65,** 2. **50—58,** 3. **42—48;** 4. **36—40;**

ßwinjo: (přez 300 pt.) 62—65, 2. **(240 — 300) 59—61,** 3. **(200—240) 56—58,** 4. (160—200). 53—55. **Raney 53—56.**

Listowanje.

R. G. Jeli je wobßedżeć (hojpodar) podrużnicej hotwolił, ße ßmé kej ßwoje bydlenje wobéćcz a wumołowacz, dha ßliczowanje molerja wéßo na wobßedżerja dże. Tón je tola winowaty, wobhdlenje tak ßtotowicz dacz, jo mógże ßo w nim bydlicz. Podrużnik płaczi pßches wobßedżerja jenoż te dawki, kotreż ßu w ßakońßkich podrużnych pjenjesach wopßchijate.

ßt. w P. Poßtajenja nahódnoßtneho ßakonja ßez mnoho wopak wutkladuja. Je nahódnoßtna ßuma po 25 prozentach do ßałożneje knihi (Grundbuch) ßapißana a nichtó jeje ßnißenje ani wobßedżer, ani wobżobnißti dołżnik) namjetowacz dha je namjet na pschemėnjenje nahódnoßtneje hypothek do ßakożneho dołha (Grundßchuld) po naßchim ménjenju bjeßwuspéchny. Praktißaj ßo tuto poßtajenje wußtutkuje, hdyż może wobżobinißti dołżnik ßnißenje nahódnoßczenja na 15 proz. f wulpéchom namjetowacz, potom hy nahódnoßtny pjenjes po 15 proz. do ßałożneje knihi ßapißacz mohł. Tomu pak ßmé ße wéricz ßnapißcheżiwicz, ße ßez 25 proz. jako ße łożny dołh ßapißacz da.

K. 100. Wina na tym je wobkhodnik. Poßtajeße jemu hißchcze ras wéßty czaß ßa wrócżenje cżakniika f hrożenjom, ße pschi bjeßwuspéchnym wotbérjenju czaßa jeho na wrócżenje wobkhodnikzicze abo ßez łarunanje żadacz na podanonje czaßnika w ßamej hódnoßeći abo wuplaczenje pjenjes. Méjeße pak ße też po tym. Macże k tomu też ßrédżow.

F. T. Hacż dotal ma Nimßka ł 40 proz. najmjatych wobkhodnych łódźi w ßtarobje hacż do 5 lét. Ze ßtarße łódże ł wjazy hacż 25 létami namakaja ße pschez wßchém w Japańßkej, Schwjedßkej, Italßkej, Spanißkej a Grekißkej. SSwétowemu wobkhodnomu łódźińtwu kiwa po dołhim mérje nowe wumiecze, dokelż pschi pschesmérnim wobkhodże łódże ł 10—12 mil. ßpéchnoßczu (18—22 km) wjazy njeßodßahaja. 4

A. G. Po novelli (dodawk k ßakonjej) k nahódnoßczam ßchłenu ßakonjej ße ßżyła jenoż na wobßobinßke żadanja pschi wyßchßim nahódnoßczenju dżiwa. Pschi tym jedna ße wo ßwoje dźéło pschijßchoł, je potajlim bjeßdźéłny w ßmyßle ßakonja a ma ßo poßtaracz, ße ßwoje prawa na rentu njeßhubi a jeho khartu njeßpadnu. Tohanc placzi pschi ßamóżeńßkim ja pschißtajenych. W czaßu bjeßdźéłnoßcze ma tajßi jenu marku po 2 hr. wob méßaz ßo picz 6 to 8 méßazow dołho tak dałoko hacż ße je ße njeßpéchnym ßakoń nalożowacz njeßhodźi. Tuż Wam też nékaka ßkórżba niczo ponthała njeby.

F. Kr. Kiż je wo ßwoje dźéło pschijßchoł, je potajlim bjeßdźéłny w ßmyßle ßakonja a ma ßo poßtaracz, ße ßwoje prawa na rentu njeßhubi a jeho khartu njeßpadnu. Tohanc placzi pschi ßamóżeńßkim ja pschißtajenych. W czaßu bjeßdźéłnoßcze ma tajßi jenu marku po 2 hr. wob méßaz ßo picz 6 to 8 méßazow dołho tak dałoko hacż ße je ße njeßpéchnym ßakoń nalożowacz njeßhodźi. Tuż Wam też nékaka ßkórżba niczo ponthała njeby.

F. Kr. Kiż je wo ßwoje dźéło pschijßchoł, je potajlim bjeßdźéłny w ßmyßle ßakonja a ma ßo poßtaracz, ße ßwoje prawa na rentu njeßhubi a jeho khartu njeßpadnu. Tohanc placzi pschi ßamóżeńßkim ja pschißtajenych. W czaßu bjeßdźéłnoßcze ma tajßi jenu marku po 2 hr. wob méßaz ßo picz 6 to 8 méßazow dołho tak dałoko hacż ße je ße njeßpéchnym ßakoń nalożowacz njeßhodźi. Tuż Wam też nékaka ßkórżba niczo ponthała njeby.

Směškl.

** Dwaj ßwětaj. Wón: Lenka, ty ßy mój zyły ßwět. Wona: Ale Khorla, ty bé prjedy hižo ras ßtudżeny, ßy wécże tołame prajił!" Wón: Ale moja luba, mamy tola ßtary a nowy ßwět.

* **Najwjetßche zyrkwje w Europje.** Po mnohojeći ßwjatich méßtnow placzi ßa najwjetßchu europßku zyrkej Zjedn. ßtow. Pétra w Romje, kotraż wopßchija 57 000 méßtnych. Ji ßcżehuja dom w Milanu (Mailand) ße 37 000 méßtnami, zyrkej ßwj. Pawola w Romje ße 25 000 méßtnami, Zofijina zyrkej w Konßtantinopu ße 23 000 méßtnami, zyrkej Naßcheje Lużenje w Paríżu ße 21000 méßtnami a katedrala w Pißy w Italßkej ße 13 000 méßtnami.

** **Młode ßboże.** Młoda żona je runje pschi pjeczenju tórty. Hijo po zyłym domßkim ßpodźiwnje wotßeże. Ale hdyż jeje muż do kuchnje pschińdże, zawoła jadwéłowaze: „Schto jenoż bych cżinila, tórta je ßmudji a po warjenißku łuißy na hijéchcze dżeßacz mjenißchinow w kachlach była!"

** Jeże ßboże. SStarßcha, krótkowidżaza żónika, hyła ße w elektrißej na cżaßku ßtatneho wobornika, kiż bé ju pódła ßebje bolożił. — „Pročßchi jara we jamatkujeße", „Nima niczo rjez," ßmjeßcze ße wojak. „Widżeße jenoż wjeßoła, ße żanych nahłowjakow ł wótrymi łónczkami nimamy."

** **Cżehodła tu?** Béchu wjchi pschedhoncżowanju manewrow. Komandérowe wobßebitoßcż bé, ßtraże tak kontrolowacz, hacż też w cżini njeßahudu, ßi tajh łacżerjow atd. Leutnant, kiż bé wo wotwołkadże komandérowe nimeje inßpekzije ßhonił, dżéßche ßmudom, hdyż ße cżemu poża, k patrolji Meyer. Dokelż bé Meyer najhibliżßi mużßtwom, kotremuż bé to króśko pred hißchcze nadrobnuje w nastupanju ßadżerzenja rozpowedał, pschipinaże, hdyż traßch ße nechtó pschibliżuje. Meyer ße leutnanta zyle mérnje ł ßebi pschińcz, a bynjez leutnant kachżował, njedahże ße Meyer zamylicz „Khóts wooz ße la", żarcji leutnant na njeho. „Cżehodła dha na mnje wołkacze?!" „Mój jejdrzko, knjez leutnanto! K pomßchi, ßtym tola hnadom ßpóznał, cżo Wy to jeße! Dha ßu ßtrjeßkam dakle polko pražeczej."

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

Za nawčatki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so ze mały rjadk 20 złot. pj. Wobčežne so stajace nawčatki a tabele so wyšše wobličeja. Za reklamowy rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. = =

Čisło (Nr.) 278 — Budyšin — Srjedu, 30. nowembra 1927 — Bautzen — Lětnik 86

Strajk železnicarjow w Drježdźanskim Bjedrichskim měsće.

Dźěłačerjo we wuporjadźenej němskeje železniznej we Drježdźanskim Bjedrichskim měsće strajkuja. Dźe wo strajk solidarnosće. Ssobotu běchu so tyto dźěłačerjo bjez wupowědźenja z dźěła puščili, dokelž běchu so pyšli dźěłowej zhromadźiznje wobdźělili. Železniske zarjadnistwo jich jako powabarjow zhromadźiznu wobkładowasche. Jenotliwy strajk němskich železniznarjow so na to pola železniskeje direkcije wobčežowasche a na hrožaze zešikowši kedźbliwe čzinjesche. Swjazkowym zastupjerjam so poradźi, direkcijo pohnuć, so puščenje jenoho dźěłačerja wróćo wza, pola napschečiwo dwěmaj druhimaj dźěłačerjomaj železniske zarjadnistwo na swojim stejišču wosta. Dźěłowa zhromadźizna je so dla skrózenja akordowoje mzdy wotmyka.

Zastupjerjo železniznarjow su hišće njedźelu połoženje rospominatelschi, prajili, so so solidarizuja z naprawnymi železniznarjemi čzuja a su hotowi wobarańšte naprawy čzinili. Pónjdźelu rano so tohodla dźěłačerjo pyšed wrotami dźěłakanje napominachu, so njebychu do dźěłakanje šli. Wschitzy su po tymle napominanju čzinili. We Kristallowym palazu so zhromadźizna železniznarjow wotmě, kotraž wobsamknjenju zastupjerjow pyschlikowachu. Wschitzy dźěłačerjo z wuwjazom schtyrjoch su dźěłakanju wopuschčili. Direktzija dźěłakanje je z plakatom wozjewiła, so dźěłakanja hač na dalsche sawrjenu wostanje.

Konferenca železniskich składzischčowych dźěłačerjow z zuleje Saffkeje, kotraž je njedźelu w Riesy była, je rezolucziju pschijała, w kotrejž so mjez druhim proji:

Zastupjerjo fakticzich železniskich składzischčowych dźěłačerjow Drježdźanskim kollegam polnu sympathiju wuprajeja a pschipowědaju, so fsu swólniwi, wojerwanje je wschěmi sredkami, kotrež su w jich mocy, jeli trjeba, też aktiwnje podpjerać.

W Kamjenicy je po hamtskej powěsći w ranžerowarni złužbje hižo 11 000 złotnych wóskow nastało, hačrunje kale dźěłačerska skupina w tu chwilu hišće njeje aktiwnje do strajka solidarizuje zastupiła.

Kendellowy telegramm na němskich studentow.

Pruski kabinet je so wutoru se fsatym telegrammom němskeho fmuskowneho ministra f Kendella na Barlinske studentstwo faborał, dokelž w pruskich koalizijskich stronach w tymle telegramje swužowanje pruskeho kulturoweho ministra dr. Beckera widźa. Ministerski pryšident Braun němskemu kanzlerej list pósćele, w kotrymž stejišćo pruskeho knježerstwa k tomule praschenju rosłoži.

Křesćijanscy hórnicy přećiwo Marxej.

W zhromadźizne swojaskow křesćezijanskich hórnikow we Wessenkirchene, w kotrejž bě so 1500 zastupjerjow sejsko, je zentrumski zapósłanc Imbusch f wurjadnej wótrosći přećiwo **hospodarskej, sozialnej a finanznej** politizy Marxowoho kabinetа rěčał, kotryž reakzionarnym prózowanjam k wuworjenju nowoho klažowoho stata połěkuje.

Rěčnik wótre najzdyby přećiwo kanzlerej Marxej a finanznemu ministrej dr. Köhlerej cżinjesche, kotrajž drje fsane sozialne rěcze słyschećej dawa, kotrejž politika pak je praktizny do zyle druhcze strony složena. Marx je 1923 **poruchrskim industrialnym wulke wotchłdźenje** za **poruhrske** wojerwanje pschiswolił, dźěłačerjo pak su próżdni wuschli.

Zhromadźizna potom resolueziju pschija, w kotrejž so přećiwo **prózowanjam** klažowoho stata protestuje, so požkodźenje produktiwneho dźěła žada a so wojerwanje sa socialny ludowy stat pschipowěda.

Zasozjednoćenje centrumskeje a bayerskeje ludoweje strony.

Pršed wosom lětami su so bayerscy katolikojo wot němskeje zentrumskeje strony dźělili. Wot teho czasa so „bayerska ludowa strona“ mjenowachu. W poslednim czasu su so sašo k zentrumskej stronje sbližili a so njedawno w Regensburgu sašo z njej spschecżelili. Dojednanje wo tymle sbliżenju je sa bayersku ludowu stronu jejny president Speck, sa zentrumsku **stronu** němski kanzler Marx podpisał. **Dojednanje je so stało, so by so we wschěch ważnych politiskich praschenjach jenotne postupanje powěźiło z wottuhnjenym kónzom, so by so politiska jednota wobnowiła.**

Wo parlamentarskim hromadźe dźelanju frakzijow so postaji: Frakzija zentrumskeje a bayerskeje ludoweje strony **swobodne dźelanske zhromadźenišćo tworitej. Frakzija samostatnej wostanjetej.** Sa wobłeje ważne praschenja so zhromadne pozedźenja pschedhydźiłowow a frakzijow wotměja.

Sa **Pfalzu** je so mjes druhim dojednało: Pschesłuchowanje je wo tym, so by so **w Pfalzu zhromadna organisazija poczeła.** Wubjerk zastupjerjow organizacijow wobeju stronow so wutwori, kotryž dyrbi wschě spomožne pschiprawy za dowołanjenskim myśl cżinić.

Sa praworheinsku Bayersku pschedhydźiwo němskeje zentrumskeje strony pschihłuschnikow strony namolwi, so buchu swoju wolnu dźelawosć we wobłuku bayerskeje ludoweje strony wukonjeli.

Wjednišwo krajneje strony bayerskeje ludoweje strony měnjne organizacije swojeho krajneho zwjazka namolwi, so tychle zentrumske organizacije pschepropyšc, so bychu do organizacijow bayerskeje ludoweje strony zastupiłe a pschihłuchnikami zentrumskich organizacijow loyalne hobłodźelo próznile.

W nastupanju krajnozejmskich a němskozejmskich wólbow za Pfalzu so postaji: politiske wólby so se zhromadnymi lisćinami pschewjedu. **Zhromadna lisćina za krajnozejmske wólby ma pómjenka: „Bayerska ludowa strona“** a so z wólbnym namjetom bayerskeje ludoweje strony na prawizy Rheina zwjaza.

Sa němskozejmske wólby smeje zhromadna wólbna lisćina wostajenjenje: **„Zentrum a bayerska ludowa strona“** a so němskozejmskemu wólbnemu namjetej němskeje zentrumskeje strony pschijamkuje. Na zhromadnej němskozejmskej lisćinje so na prěnim městnje kandidat bayerskeje ludoweje strony, na druhim městnje kandidat zentrumskeje strony postaji.

Pólske poroki přećiwo Němskej a Ruskej.

Organ pólskeho knježerstwa „Messager Polonais“ je zwji sawodny nastał s **małym porokom pschećiwo Stresemannej** sapoczał, kotryž je sa Pokakow chory był. S tym so teho podatkuje, so Stresemann njeje pólskeho pósłanza Olschewskeho pschijał, dokelž je pjeza khory był a kotryž **je jenoj sa Litwinowa khwile mél.** Na to „Messager Polonais“ spomni, so je pólski pósłanc ruskemu knježerstwu pólski měrowny wołu wobkrućił, a wobzarujo, so je we tym samym wokomiku, w kotrymž je pólski pósłanc we Moskwje wo paktu njenadpadnjenja jednał, a němsko-pólske poměry w Barlinje pschihódnje běžachu, nota ruskeho knježerstwa, hač runje bě w pschecżelnej formje dźerżana, njerafatosćej sfudźiła. Dyrbi so na to dopomnić, so so bolschewiskke knježerstwo prěni króć do pólsko-litewskich poměrow njemješcza. Salelti je ruske knježerstwo hižo na to jedźiwe cżinił, so rusko-litewske trěcżenje we wschitzych dypach Riškeumu rusko-pólskemu trěcżenju napschećiwow stejí. **Pólske knježerstwo tohodla na rusku notu njewotmolwi.** Pólske knježerstwo so jenoj we dorosumenje z Litwu prózuje, kajšej zebi dobre fusodstwo žada. K tomu njeby pójnistich prědkow trjeba było, hdy bychtej wobaj krajej wobru wolu mělo.

Jenoj pólski satraschazy popyt.

W rozrěcżenju je fastupjerscni tukrajnych a wukrajnych nowin w Kownje je ministerski president Woldamaras so najprjedy wo so rosšěrjazych powěścach wuprasił. Praji, so su **powěsće wo wojerstich pschihotach pschećiwo Pólskej pschi Wilenskej mjezy pólske hwisdanje.** Tajcich pschihotow njeje so stało. Hłowne wukhadźischcżo wójnskeho alarma Woldemaras w Moskwje widźi. Barlinske nowiny su jenoj jako wotkłóz złužiłe. Po mjenowanju litewskeho knježerstwa njeje wulkeho strocha, so bychu mohłe pólsko-litewske njepschećelnosće nastacz. Možno wschak je, so bychu so bandy sa tak mjenowany złóžk organisowałe. Dokelž je mała ličzba litewskich emigrantow znata, njeby wschak Pólska f nimi nicżo mohła zaporcżeć. Samyski tychle manewrow móże pak so spóznać, hdyž so pomyśli, so je Piłsudski zyelk, so hišćeze lětza pólsko-litewsku swadu słónczi, so pak je wo nětcżišchim litewskim knježerstwje pschećiwnika nadeschoł, kotremuž dyrbi najprjedy roht storhacz. S nawalom hrožo chze po tajtim Pólska Litewsku satraschicz, so by so Wilna zdała, prjedy hač by Swjask Ludow zakrocził.

Alarmowaze powěsće pólskich nowin.

Rišske nowiny „Jaunakas Sinai“ powědźa, so pjeza 15. dezembra litewšzy cżekwjenzy pod wjednišwom Pleczkaitisa na město Kowno pocżahnu. „Kurier Cżerwony“ je Wilna powě, so fo emigrantojo f Kowna zhromadźuja, kotriž su psched krafcenjom Waldemarasowho knježerstwa do Pólskeje cżekli. S Litwy pjeza nowomobilisowani wojacy cżekaju, dokelž nochcedźa pjeza pschećiwo Pólskej wojowacz. Runje tak su pjeza podoficzerjo a offizerjo mjezy pschekrocżili, kotriž so njeběchu chcżeli wozudej offizierow, w Kownje sajatych, podeńcz dacz. Też f Lotyschskeje so powě, so tam wjele cżekwjenzow f Litwy pschikhadza. W Lotyschskej pschebywaju cżekwjenzy su w pschebjesnosći f litewskimi cżekwjenzami w Pólskej wobsamkli, wotpósłanzow do Genfa pósłacz, kotriž dyrbja Swjatej Ludow podawki w Litwje rosjašnicz a sajmy cżekwjenzow fastupowacz. Jako wjednizy wotpósłanzstwa so litewski sozialdemokratiski sapósłanz Pleczkaitis a redaktor Mikiš njemjetaj. W Sswjenzanach (w Pólskej) su pjeć litewskich agentow sajeli, kotriž su w katolšcy zyrkwi njemér fbudźili, žadajo, so dyrbi so w litewskej rěcži předowacz. Se pólsko-litewskeje mjezy so powě, so su wobronjeni Litwjenjo do pólskeho kraja pschestupili. S sfelczizu, kotrež je so sa nimi fpuschczika, su nasowani byli, so wrócżo jezachnjeć. Tajcich srajenjow je na nětkrótych městnach było

Namjety Ruskeje na Genfskej wobrońenjeńskej konferency.

Genfski dopisowaćer Parižskeho „Excelsiora“ we nadrobnosće ruskich namjetow k wotbronjenjeńskemu praschenju pódcże. Po nich chcedźa Rušojo namjetowacz, so by so w fkronjenju wschěch ludow dźesaczelnja pschestawka cżinilo. Sa tónle cżas dyrbja so wschě wudawki za wójsko, fłótwo a lětarstwo na pokojun fnižicz. Dale dyrbi dopisowaćer, so Němska, Hollandska, Danjska, Norwegska Schwedska ruske namjety podpjeraju.

Bratianowe pohłednje rosrěcżenje f newinarjemi.

Londonske „Sunday Times“ su rosrěcżenje f rumunskim ministerskim presidentom Janom Bratianom wocżischczale, kotrež je jwon krótko psched swojim wumrjecżom se fastupjerjom mjenowaneho tydzenika měł. Sstrjedzocżerupske połoženje rospraja, Bratianu měnjenje wupraji, so móże Mussolinowa swonkowna politika pschećiwo jeho woli k wójnje dowesć, kotrejež so njeby mohł fmjeć. Bratianu dale praji, so by tódy pospyt; nětcżišche mjezy Rumunskeje pschemjenicz, na cżož zebi Madźarsko myślа, wójnu rospušcżał, dokelž Rumunska njeby ani kusta drohu wuleđženeho kraja fpuschczika, tola so taka wójna njesda mózna być, dokelž Francowska a Jendźelska zenje njepschihotschcżiwej, so by so rumunsko-madźarska mjesa pschemeniła.

Ratarska strona w Bolharskej.

W Plowdiwje je so wot 21. hač 24. nowembra sjězd bolharskich ratarjow sthadował, prěni, kotryž je po powrocżenju Stambolijiskeho ratarskeho knježerstwa w junizu 1923 dowolił. Sjězd běchu dźiwli do hłowneho města Sofije swołacz, tola knježerstwo njebě k tomu dowolnosć dało. Wuradźenje bě jara njemjerne. Rosprawu sapósłanza Markowa, kotryž so sa to wuprajі, so by so parlamentarska koalizija je sozialdemokratami a pschemysłnikami sakhowała, Jordenanowni pschiwiłowarjo wotpósłi mjezy wołajo pschetorhnychu. K fjawnej roskorje pak njedóńdże. Nadźijeja so, je budże ratarska strona, jeli so budże so na fryjednjum wuczin mjes nawopakami dźerżeć, w Bolharskej, hdyž je 85 prozentow wjesnego wobydlerstwa, sahe hrabacz może. Na sjězdże běchu wotpósłanzu z Czejkoslowakskeje, Pólskeje a Južnoslowjanskeje pschitomni.

Sjězd je so pschećiwno nětcżišchemu knježerstwu wuprajił a žadał, so by so koalizije knježerstwo na podkoju nowowolbowu wutworiło a so by so wobsćerna amnestija politiskich jatych dała.

Majedonske złósze dale traja.

Bolharske knježerstwo je w Beogradze žadało, so by so fawrjecże južnoslowjanskeje mjezy za bolharskich staczanow wrócżo wsało. Južnoslowjanske knježerstwo pak je so tejle žadosći zapowědźiło, dokelž bolharsko-macedonske komitaczojo hišćeze pschecżo w południowej Sserbiji wobydlerstwo traschcha.

Rjesnaczi su njedźelu nahladnoho měschczana Gligorjewicza na sjawnej drohy nadpadli a f nětkrótymi muschkelemi z revolwera cżekło sranili. Nadwah su najskerje mazej

ponuzy komitaczojo skuczili, dokelj je žo Gligorijewicz zapowědžił, do službny mazedonskeho komiteja stupicj.

Skupschina němsko-južnoslowjanske wikowanske srěczenje jenohlósnje pschijała.

W skupschtinje je žo němsko-južnoslowjanske wikowanske srěczenje jenohlósnje pschijało. Wikowanski minister Spaho srěczenje rozłoži. Južnoslowjanska je po wójnje prěni catarski stat, kotryž je z Němsku tarifowe srěczenje wobsahnuł. Južnoslowjanski žo te žane lepschiny pschinjesła kaž Czeschkoslowakiej, Madjarskej, Polskej a Rumunskej. Němska je žo bohužel žadanjam Južnoslowjanskeje w nastupanju veterinarskeje konwencije a ponižena zła za swinje pisches 110 kilogramow zapowědžita. Južnoslowjanska je Němskej jenicžy wotstrowjene wuwozneho zła na žyre koze pschisiwolika.

Generalna vizitacija Budyskeje eforije.

Jako pozledneju wjez 6. visitacijteho dnja dozpe hn. krajny biskop w pósdnjej wieczornej hodźinje

Rakezy.

Posawništi chór pschednjeje pod hokym njebjom: „Wulli Božo, khwalbu czi." Zyrkej błyschczesche žo we bohatej pysche pletwow a wěnzow. Jeje najrjeńscha pycha pak w pschijomnje czoplym Božim domje běsche, jo tu njebě prózdneho města namakacj. Je tu pjecza 1400 ludzi było, to je něhdže pokojza wschitkich wožadźinych duschow. Khór žlepych zaspěwa pschi zaczehnjenju: „Dźowka Zion, wjeźel žo!" Adventišti něschpor pod hežłom „Pschińdź, Knjeże Jesu", žo sapocza. Se žwjatymi psalmodijemi, wotměnjazym spěwom, magnificatom i pschewodom posawnow we wotměnjazym spěwje pschedjeżenym móznym Tedeum, kak bohata je tež nascha lutherista zyrkej na litlurgiskim spěwje. Dwaj chóraj skutkowaschtaj tu zhromadnje, derje wuwuczeny zyrkwinšti chór pschi byrglach a chór zlepych nad wottarjom. Jimaju skutkowasche runje tutón chór zlepych, jako z wutrobu zaspěwa: „Zlej, Knjes pschiźdże a z nim wschitcy jeho žwjezli. Swěczicz budże žo na tamnym dnju wulke žwětło." a kak chór Bachowy choral „Kak rjenje žwěczi jerusczka" spěwa! Tej wěcz kujesa fararja Riety wo 1. Tim. 1, 15. stejesche pod žamžnym hežłom „Pschińdź Knjeże Jesu!" Wón staji dwě prascheni: Schto wočakuje Knjes wot naš a schto wočakujemy my wot njeho.

Knjes krajny biskop praji něhdže sczěhowaze: Kajki adventišti žwjedżeń w tutej wupschnjenej zyrkwi pod khěrluschemi, sdobom zimazymi a tež zwjezelazymi. Tola dajcze žebi hischcze nas předowanje słónczenja zyrkwinscho lěta prajicz: „Wschitko czěko je jako trawa: „wschitcy rzłowjeczke krasnosczi jako trawna kwětka atd.", so by žo z toho prawe adventske smysłenje narodźi o. Schto wo tom, hdyž žo krasnosczi zypnje a twoje žiwjenje je nimo? Njeje nicžo trajazeho? Haj, złowo naschcho Boha traje do wěcznosce, ale to mózemy tež hižom tudy naschonicz. Tež w tutej zyrkwi dyrbi žo wono naschonicz, tež w tutym wokomiku, hdźež adventska powěsczˇ sakkinczi. Wschitkim dawam próstnu žobu domoj, so žo žadyn njeby tutej powěsczi z mozu zawjrek. Wjmicze ju za nowe zyrkwinske lěto žobu na žwój pucz. Dyrbjał-li ja naš pozledni bycz, dha je potom próh k wěcznosczi, wo kotrejž moja posawniske zynki a thórowe spěwy tuteho wječzora sa wěschczenje ptaczicz. Potom budźemy Tedeum zaspěwacz móz, wuzwobodzeni wot wschitkich zesnškich putow.

W pozlednich tšoch wožadach, hdźež je wobkleschtwo zwjetcha žerbske, rěczesche tózdy ras, prjedy hacz knjes krajny biskop modlitwu wuspěwa a wožadu pozohnowa, knjes wschitcy farar Domascha a pschipoštuchar ja hlowne mysle i rěcze krajneho biskopa skrótka w žerbskej rěczi.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Srjeda, 30. novembra.

Handrija, apoštoła.

† 1892 w Zarěču wjesny sudnik a blidař Jan Mlynk, założeř serbskeho towarstwa.

W adventskim času.

Hlaj, naš Zbóžnik steji z nowa
Před durjemi wutroby,
Słyš! Kak wón tam klapa, woła,
Přejo sebi hospody
Ty sy khory, wopomń to:
Wón ma duši lěkarstwo.
O tuž wotewř durje jemu,
Dowěrnje praj takle k njemu:

Hosiana! Powitany
Budź mi, luby Zbóžniko!
Pój, mój dom je zhotowany,
Sčiń sej we mim póslančko.
Durje sym ći wotewrił,
Přebytk rjenje wudebił;
Tuž dha pój, zo by w nim bydlił,
Jako kral na trónje sydlił!

Korla Fiedler.

*

Dźeń swjatcho Handrija.

Dźenja je zwjatcheho Handrija. Pola grichiskeje zyrkwje wuzdwasche zwjaty Handrij wulku czesc. Wón je jedyn z dwanacze japoschtołow a je pjecza w Matej Asiji. Wotherkej a polodnischej Ruskej předował. W Patrazu pocżerpi martrarsku zmjerc na schibjan. Kězor Konstantin da jeho kosce w lěcze 359 z Patrasa do Konstantinopla pschewjesc a je tam 30. novembra pohrjebacz. Wot toho czasa je tutón dźeń jemu žwjezeny. Pola naš je dźeń žwj. Handrija wjazy jako zyrkwinski zwjaty dźeń njeżwjeczi. Ale mjes ludom ma wulku wažnosc. Wschelazy wczipi so na tutym dnju rad pschichod prajczeja z kokimzetanjom, z wołoscżom abo z nopaschkibžehanjom. Tute waschnja žu hižom stare, ludzo je w dźenżnischim czasu pschazo hischcze rad nałožuja, runjez nam wjcžo wožebiteho sa pschichod sjewicz njemóża.

*

— Wo wjedrje. Wczera wjczor w 7 hodź. barometer 753, hygrometer 0, thermometer we dnjo +1. Dźenja rano we 8 hodź. barometer 759, hygrometer 0, thermometer w nozy +1. Wuhlady na czpolnische wjedro. — Schlesiza pokasuje jenak žylnje na wobsahnje wjedro. Nad rańschej Europie nětko jadro wyschiny leži. Se atlantiskho ozeana nowa wyschina pschikhadża. Wjele snjemjenjow na to pokasuja, so nimale trajna smjerzka zyle papuschcži a so rostaje. Powodźenja w polnoznej Afriji žu wjele hórsche hacz prjenje powěsczene powěchu. W žolmach wulkich wodow žu jele dny zadawny wichor zuchnowal a wjele łodow rozłamał a rozbił. — Julije schtworik khadża klónczko 7,50 a khowa so 3,48 hodź. Měsacz khadża pschipołdnju 1,65 hodź. a khowa so w nozy 10,49 hodź.

— Serbska Waja sjutsba w Drjezdżanach. Pschichodnu njedźelu 2. adventa popoldnju ¼4 hodź. zeidu so wschitcy Drjezdżanscy a wokolni Serbja w Kschižnez zyrkwi k serbskemu kemschczu, k předowanju a wudźelenju Božeho wotkasanja w maczerinej rěczi. Předowanje smjez knjes farar Krawz z Hrodźiscża. Wo bohate wobdźelenje wschech zwěrnych Serbow, tež wschi Božim blidže, so prošu.

— Posawništi mišijonski wjeczor w Tuchorscej zyrkwi. Wczera wutorn wjeczor poticzi mišijonski posawniski khór Traužnje voradženy posawniski mišijonski wjeczor w Tuchorscej zyrkwi, na kotrymž drje žu wopytowarjo, kotřiž zyrkej hacz do pošlednischo mjesna pjelnjachu, hwo-

je prawe smutkowne natwarjenje namakoli. Pschecej hacz, ba je cžłowjeschej wutrobje mózne předowanje, rumi kaž złowo. Sdsuschachmy wczera krasne pacze adventiskich a wosebje hodownych, spěła nimale zyle njeznatych tšoch, luschow a duchownych spěwow. Knjes farar Nisch z Nakez, kiž posawništi chór nawjedowasche a w nim ham hobu skutkowasche, srosnmi kemscherjow se žiwosimi złowami, kotrež běchu tak prawje jednore a tohodla srjedzimske a kube, wjesel pisches zyły krasny wjeczor. S tym hakle samuri pschipoškucharjow do krasnosce adventiskeho a hodowneho spěwa. Sjmužkrajchmy tu žitschcej tej tuchi hodowne khěrluschke w druhich wumělskich złoschach. Zyła hodowna stawizna, wot saczehnjenja Khrystušowcho w žiwojenju ludzi, hacz k pastyrjam na Bethlehemskich honach, widźachmy psched duchownym wóczkom nimo czahnjecz a wotmětnjejo z hudźbu posawnow a hyrgelow wyschische wožada hobu njebjeskemu adventiskemu kralej a Sóšnikej žwěta napischczo. Mjes wopytowarjami běsche tež mnoho Serbow, kiž běchu z dżela z wokoliny pschijschli. Njech je był tutón rjany adventski wjeczor wschitkim, kotřiž zmužkajchu jón nužiwacz, z mutskownym zohnowanjom.

— Budyski wotrjadny rataski zwjazk (Bezirksautomobil) wotmě sadżenu sobotu fyluje wopytanu wurjadny zhromadźiznu hobustawow w Krónje w Budyschinje. Po powitanskich złowach knjeza ratatskeho radźicżela Richtera pschednoschowasche zapósłanz sakskeho žejma Grellmann wo namjecze za němsce stany schulisti sakoń. We dźesczim pschednoschku zaběrasche so z wudawanjemi pschecżiwnikow nacżiska a stónczenje so mjenjenje ratatskeho zwjazkowneho sjednoczenja: „Ratatstwo žada žebi na kóždy pat konfesionalnu schulu, wotpowkasuje mi kóždy pad sjednoczenu schulu (Gemeinschaftsschule). Pschednoschenjez jenohlósnje pschijimkowachu. Druhi pschednoschi mějesche direktor Stagura wot Sakskeho ratatskeho swjazka. Wón rěczesche wo ratatskich žiwjenskich wusnoszech a wopisowasche rosdźiwjace pady katastrofalneho ratatskeho położenja.

— Nowy 40 000 volkowski powód žyłneho pruda je wotdźelenje w Rosswodzach do Langburkersdorfa staji so kónz nowembra t. l. pod milim. Powod wjedże we wokrjesu Budyskeho hamtskeho hejtmanstwa pisches Rosswodzanske, Wójswjeczańske, Korschnišc, Wjeleczańske, Mokhlanske, a Wolbramske leżownosce. S tutym na to pokasujemy, so je kóždy posypt, na schczejory załesch a je powoda dóstnuc, je smjertnym strachom sjednoczeny. Tež je sakasane, so pschimacz žnadź nějdże kónzow powoda, kiž dele wiżaju, wone mója tż hischcze z prudom napjelnjene bycz. Wosebje dżyzi starschi swoje dżeczi napomninacz, so by njechychu tajkich dżełow dótkake a zim nekasali, w blizkosczi elektrikskeho powoda smiju puschczecz. dokelj może kóżde dótknjenje smjerzneho powjasa z najwatym powodom najcżeżsche wobschkodżenja, haj žama smjercz pschinjesez. Stónczenje žo nam to pokasuje, so moża wschi tajkich podawkach jara drohe haczenja w milionowej dżełarni nastacz. Wosobhy, kotrež to sawinuja, maju žudnje khłostanje wocżakowacz. Dale na to pokasujemy, so dohlado.wanke wožoby, wosebje starschi ako jich sastupnjo sa jchkody ruknja, kiž jich dżeczi ako wocżehnjenske dżecz naczinja.

— Pschijimanske a wudawanske wokna na pósce 1 (na Wósstowym namjesczu žu wot 1. dezembra hacz na dalsche popoldnju hižom wot ½2 hodź. wotewrjene. Wone žu pisches pschipohlonju jenoz wot ½1 hacz do ½2 hodź. — dotal pak wot ½1 hacz do ½3 hodź. — sawrjene. Sa wotpósłanjow jenotliwych paketow je tež hischcze po 6 hodź. pschiležnosczˇ k wotpósłanju na pósce 1. Wożebity wotedawanski njenjes wo 30 pf. žo w czasu wot 6 hacz do ½7 hodź. wjacz njeběra.

— Kradnyli žu 23. 11. 27 popoldnju wokoło ½6 hodź. z jeneho dwora na Khěžorskej dróhy ródowanske ganske a žylnjenaj horjelhibnjenymaj rohomaj. — Dale žu kradnyli we wokolinje z nutsdobnjczom w nozy k 26. 11. 27 schésczi hus, kotrež hnydom na městnje sarschachu. Pschez

Za wysoku płaćiznu.

Powdaňczko z naschich knjow.
Napisała Kristina Rogowa.

130] (Pokračowanje.)

XI. — — — —

Lědy bě baron Rainer z jenymi durjemi wuschoł, hdyž z druhimi durjemi Margita bźeda nuts wjedżesche.

„Wuhladawschi Ursineho, žo jeje woblicżo, z wuplakane, błede rosjasni.

„Hlejcze, Mikrožlavo," wona sawola, ruku sa nim wuspschestrěwschi, „moja maczerka je wumrěła, a to tunje někole, hdyž žmy žo wschitcy z njej wujednali, hdyž budźedźmy ju na rukomaj nožyli a wo nju žo starali, so by zhožowna było."

Njeżarucjeje, knjeni Margita," rjekny mlody muž, zwupschestrětu ruku ze swojej prawizu pschimajo, „wona njeje wumrěła! Njewěsczе to, jo: „Schtóž bo mnje wěri, njeżarucje žmjerczе nawěki?" Wona je žiwa, žiwa něttkole hakle, hdźež je Knjeza Jesuza zawohladała, tiž je je se wschelje bolosce wutorhnył a dospołnje pokojał. Wona njebudże hižo hłodu a picża tradacz, a njebudże tež na nju padacz hłonżo abo nekajka horzota. Naš zawostajı w bolosczi a borju, tola ja so Knjesej djakuju, a tež wy dyrbjeli so Jemu djakowacz, so je nětko wo mérje.

Margiczina bolosez nadobo wopschesta; wona nakhili so k maczeri. Ow, kajża zpodźiwna, krasna wěrnosczˇ Knjes Jesuž je ju dospołnje pokojił; wona je Jeho nětko widżała; wona je wo mérje!

W sczěhowanych dnjach, haj, pisches zyle je žiwjenje, tak zjasno hacz Margita na žwoju macz spomnjasche, mészasche we wutrobje sażo saczucze njejapkeho słoża a mére, kotryž bě saczuła, hdyž bě žlowam Ursineho rokrita a wone jeje duschu kaž z žwětłom rosžiwětlichu.

„Haj, nětko ty ty pola Njeho a znajesch Jeho lepje hacz my wschitcy," spkakowasche Margita. Ale to njebě chu hižo žyły njepokojomneje bolosce; pschetoż wone wotewsadnu jenoz hischcze pozledni tołk wot jeje wutroby a zmóżnichu Margicze bycz w tutych tak czežkich dnjach je žwětłom sa jeje žwójbu.

Mjes tym pschistupi Ursiny knjesej Miklawschej, kaž sprostnjenu tu žedżazemu, sa kotrejž njebě nětko hižo nicžo na žiwcze khiba jeho morwe dżesco.

„Wascha mikosc!"

Starz spohladny kaž na pał bjes wědomja. „Wona je wumrěła," pokasa wón na dźowku. Budźech-li ju tam pola wał wostajił, to by hischcze žiwa była; ale my žmy ju cżiwilowali a tak zara voshorjeli; my žmy jeje pozledne wokomiki pschikrótschili a sjerili, a nětko nieje hižo możno, ju wo wodacze protżecz."

Knjes Miklawsch lědy wědżesche, ke konu a schto rěczesche; wón dyrbjesche jenoż žwoju potłoczenu duschu wotložicz.

„Wona je wschitko wodała, wascha miłosez. Do Božeho kralestwa njenoscha žanoho hněwa žobu; dusche, kiž tu do tamneho žiwjenja wotesche, mója jenoż žohnowacz, pschetoż ju pola Boha, kiž je lubosez žam."

„Myschliczе-li?" Knjes Miklawsch pschimny ruku mlodeho cżłowjeka a dżerżesche je tu krucze; wón cżinješe, so tamny nješchto wobwědżi, schtoż jemu brachowasche, z cżemuż mohł so pschitżiwotnicz, so by niedyrbjał pod cżežu so stamacz. „Myschliczе, so njeje do cżisża schła, so je domoj schła, kaž je wěrika?"

„Boži Syn praji: „Hdy by wěrika, to by Božu krasnosez žalwohladała." Bóh njeje kaž cżłowjek; wona je Jemu wěrika, a Wón njemóżeschе ju žjebacz. „Pójcze ke mnje wschitcy, kiž jesze mucżni a wobżeżeni, a ja dam wam pokoj." Tuž, wona je schła, a Knjes je ji pokoj wobradźił. Hdyž pastyr žhubjenu wowzu namaka, hdże, dha ju druhdże donjeże, hacz domoj? Tež wona bě jena je žhubjenych wowzow Khrystušowych; ale Knjes Jesuš je ju namakał, wón wza ju na swoje rameni, a nětko wola Wón žwojim jandżelam: „Wjeżelcże žo se mnu, pschetoż namakał žym

žwoju wowzu, kiž běsche žhubjena." Wona je doma, wascha miłosez, ale jeje cżełne powostanki tu hischcze mamy a dyrbimy nješchto cżinicz, so bychmy jej pozledniu cżežej wopokasali."

„Wy macże prawje."

Starz, spodźiwnje žo sněrowaschi, kotremuž sdachu so złowa mlodeho cżłowjeka lycz je wožbožowazej dobrej poezesczu, wuzwobodźiwschi jeho wot žakostneho njemérja, spóna žwoju hacz dotal žabytu winowatosczˇ.

Nětko sapocza po starscej a dżelo, pschetoż knjeni bankowa njemjeschese nicžo žobu, a njeběsche możno w Podbrvadze pschichódne wuhotowanje za nju wobstaracz. Margita wupyta žwoje najrjeńsche schaty a pomhasche macz žwoblekacz, wona roscżesza jeje huste, dołge włosy. Potom jědżesche z Anežku do Podbrada a dosta tam k wuklemu žwojemu wjeżelu trochu běłeho atłasa, kiž běsche pschekupcz sandżene lěto sa žwoju njewjestu wobstarak, kiž pak bě potom leżo wostał, dokelj z kważa nicžo njebu. Hdyž k tomu njedostachu pschihódnych zankow, wschachu jenoż to, schtoż běsche hewak nuzne. Margita wotpro zanki je žwojej kwažnеje drosty, a Anežka da žo je šiwinkej do dżela. Se tši hodźiny bě rasta hotowa a knjeni baronka zwobiczana. Wonej roscżešeschtej jeje dołhe słote włosy a zwjasaschtej Margiczinym schlejer wokolo nich.

Tak wuhlada za słónczniu žym, kotrehož žiwjenje pschez nětkrotnymi hodźinami jenoż na nitzu wiżasche a tiž możeschе tež nětko jenoż j pschecżełom pod pažu do žmjertnej žiwy, j kwětkami łuzkokrajnje wuppschenеje, sastupicz.

„Božhu žo, Nikuschka", nuzowasche pschecżełej jeho.

Mlodożeny pożtuchasche. Wón pohlada na macz kaž na žnje.

„Knjes kolega, žnadź budźechmoj jeho tola žem pschiwjesez njeżmělioj," cżinješe žebi doktor Rauscher starosch. „Jeli jeho hischcze tas widlischeja pschimnu, tak je wschitko nimo; wboh Nikuschka!"

(Pokračowanje sczěhuje.)

kupcyjom po wortinje. — Wo wezowne spadenja proshy kriminalne wotdželenje w Budyshinje.

— **Missa solemnis w Budyshinje.** Pshichodnu sobotu 3. dezembra wječor we 8 hodź. wuwjedże dotalny krajnoslawski seminar zyrkwinski koncert we wulkej zyrkwi (Petri-Dom). Pshchedpisane je Beethovenowa Missa solemnis pod zjednym protektoratom kulturowego ministra dr. Kaiserа a druhich statnych a měsčanskich wyshnostnych jato dospjel dotalneho seminara. Rimske wuchowy naschi evangeliscy kantorojo tu swoje wukubłanje w hudźowedźenju koncerta staj pshchedźydu Sserbskeje Ludoweje Rady pshcheprosyłoj, so by sobu do zjednoho wubjerka sapinjł, schož je so ſ dźakom jako wosebite cježenje naschich kujezi kantorow pshijałko. Tuž też na tutón wuradny koncert pokazowany, a prosyuny, so bychu so też Sserbja tón w bohatej liczbje wopytali.

— **Wotčehnjenje a sylnosć wole.** Kak mamy je runje w naschim czasu wociahnyć sylah sylnoje wole a truchleho kharaktera, je kóždemu snajerjej naschego ludoweho žiwjenja a naschich hospodarskich nusow jasne. We pucicich taksheho wotčehnjenja rěčesche snaty Halleski physiologa profesor Abderhalden slot. sjoma na 3. němskim kongresu za bjezalkoholne wotčehnjenje młodźiny, kotraž so njedawno w Berlinje wotmě. Wón wopisowasche zrosenje njesbožne sežiwki, kotrež pshinjese młodostnemu organismej wuživanje duchownych napojow a tež tobaka. Tute jedy, — tak tutón hlawny wučeny wosebje dźiwidźachu — rubja młodźinje jeje zylu radosć a móc, činicza lóscht le skótkowanjn, podraja wschitko honjenje za bezalemi a tupja zyle myslenje. Čłowjenu a duschinemu wuwiću pobrachuje pod wliwom tutych jedow wótšinow młodostne saharjenje a smyslenje, nowicze bywa tupe a puste. „Chžemyli splah kruteje wose wociahnyć, dyrbimy najprjedy tute jedy daloko wot njeho dźerżeć a jón k jeho noremu, naturlemu žiwjenju sčinjeć."

— **Porjedźenka.** Powěsć we manndźelskej žiwnosćerni Hamusche, kotruž we wjezerawschim cżisle pshinjeschesmy, njepowiedachu so na Kubschizy, ale na Mjeschizy.

S Hodźija. Pónđelu popoldnu stu so w nocnej wšy smjertne njesboże. Pjeršt Konrad Libsch, kiž su pola swojeho bratra dźěłasche, wjesrsche ruczny wós popjerk ſ pjekarnje na šmjeczomwitschcze. Nidźaloko wsnjeje schule šo na lodojtym a pjelskim puczu wobkuny, padże, a še hlowu wo tworedu semju dyri. Jena schuſtka hnča jeho krowanjazeho na puczu leżo namaka a hnydom po pomoz běžesche. Wobleżo šmjerjbożeneho, kiž wědomnje šmrbi, dowjesechu domoj, hdźež sa krótki czaſ wumrě bjez toho, so by so jemu wědomje wrócziło. Wón bješe 50 let stary.

S Brěžnyc pola Hućiny. Tudomnym scherzišt mischtr knjes Max Sommer, je 21. t. m. w hoſczenzu „K markhrabi" w Budyschinje pshed pschisłuschnej komisiju swoje mischtrske pruhowanje derje wobstał.

S Detnjeho Wujesda. Sańdźenu sobotu mějesche rychtarjowe knjes Kluga ſ nalsheje wsy wosebite honjenje sboże. Wón na Lipjanskich honach pschi honjenju schtyri dźiwje sjaje zastreli. To je wosebity podawk, kiž so tak často njestanje.

S Njeswarzidła. Smutkowne ministerstwo je swobodnemu tajnejej drje ſ Wiekingshoff-Riesch ja jeho wujnamu dźěławosć w hajnistwje titul „hajnišli mischtr" spožesiło.

S Wósporka. Njedźelu a pónđelu wotmě so tu hodowny hermank, na kotryż běsche rjana liczba pshchedowadowskich hamor, sofa, nóżnej kamorežkaj, 49 stołow, bliđo k nocy, 2 koji, kodowy kamor, draſtny kamor a schlafsimerjowej kamorej, komoda, korbowy stołk, schitnje bliđo, schpihel, wobrazy, regulator, nalsheńk, wujazk 44 knihow, bušel, kredenza, klawěr, frijerska toiletka a frejazy czasnik, czajowe bliđo, kuchinske wuhotowanje, 40 zentnarjow wotrubow, thabatej do wětra, 3 symske thabaty, 6 wolmjanych lezow, 19 hólczażych wobleżow, 97 hólczażych zyhowich thołowczkow, 18 koschkow, 20 gumlow wotkny, 20 mtr. barchenta wokolo nohow, 40 metrow jamkarskeho barchenta, 12 mtr. wolmjanych thanikowu, 73 mtr. kejrowskeho barchenta, 2,70 mtr. thanikowu na ustr, 2 pumtaj móschka, 10 puntow pjerja, prochjerbkaſ a bušej;

w Pěsčanach (łupzy seidu bo pop. w 10 hodź. w hoſczenzu) schtjaca maschina;

w Brěžnje pola Kamjenza (łupzy seidu bo pop. w 3 hodź. w hoſczenzu „K wjeselenemu hubjerjej") schtrikat;

w Kulowicy pshed radnizu dop. w 11 hodź. klawěr.

S **Wojerez.** Na proſbaze wiki janowemu sobotu běchu 283 pruſatow pschiwjesli. Wone płaczachu wot 6 hacz do 13 hriwonow.

S **Khoczebuza.** W jenom bydlenju na Hrodźowej hnaj 44 wudżeri sobotu pshijpołdnju wohenj, kiž nejesche jara czeże sežehnyk. Zlótny ſynk dźěłaczerja Wittowej hy bě sche hebi najskerje pshi żelesnych khachlitschach khatlał, je stónżnje khachlitschowe durcżka wocżinik a ſ dosežesche tu njenjanr pshebolito pshijsch. W blizschim wokolniku sa sche dźěło zyle do wohnja sawalene a poża wotacz. Sonhoda sebo wuskyschachu a dokelž běchu durje sanjatkowe, dyrbjachu hebi hakle rěbl stajicz a ſ wolnom do hodowna salěcz. Lékař da wbohe dźěcżo do zhorewnitze donjesecz, kotrež nětko czeżka khore leży.

S **Khoczebuza.** Dwěłetny hólczk, kiž je so sobotu pshi zjuwanym wohnju na Hrodowej haby czeżko wopalił, je njedźelu popoldnu wumrěł. To běsche ſynk dźěłaczerja Wittowskeho.

Mordarja Helenu Šönbergec zajeli.

Njedźelu pshichpoldnju w Selenym Hóždże pola Wojerez.

We wjezerawschim cżisle hižom skótka jdźelichmy, so fu dojerje Kurta Wattarja Dietricha, kiž je 26letnju Helenu Schönbergez ſ Drožhiju skónzował, we Wojerowskim wokrjesu zajeli. Jeho fu do Drježdżan wotwjedli.

K tomu podamy dźensa podrobnischu powěsć:

Njedźelu pshichpoldnju chyżesche rolar Hendrich Fijsch w Selenym Hóždże we Wojerowskim wokrjesu w swojej brózi, kotraž twori zwonka wsy stej, nanjerjnjenu cunkliu, kotruż ma tam ležo, hebi wobhladacz. Brózeſ je mašinne twarjenje, kiž běsche nětdy wobydlene. Jako wobsedżeſ k twarjenju pschinjeże, jemu napodny, so běsche jene wokno rosbite a so je po sledach w snežy jena wobowa twarjenju wutkom pytała. Dokelž so jemu wež prawa njeda, so wobhledże wrócz a dźesche po swojeho hyna. Sšyn hebi wěstoješe hla brózi sobu wja. Nan a syn falešeschtaj nětko do brózje. Podhlad, so dyrbi nječto we brózi tjeez, so poſzylni je sledami, kotrež w brózi namakałschtaj. Wonaj wschitko pschepytałschtaj a najprjedy nikoho njenamakałschtaj. Stónżnje vjeschtaj wonaj we wocrichczi a namakałschtaj po dalšim prózowanju hlubokoho do zlomy zarpeho njesnateho cżłowjeka. Wonaj jeho wuczahnyschtaj a namotwjedschtaj jeho, so by ſ nimaj ze gmejnſkemu prjódbźetjerjej schoł, so by tam swoje papjery pschedpołżił. Wón dźesche ſ nim sobu a po dozwla njespjecżowasche. Ale jako psches brózowe kerczki krocżachu, ji maj cżekny a njemóżeschtaj jo jadźiwacz. Wobsedżeſ thwatasche hnydom do wiju, so by hižo na pomoz zawołał. Sšyri pak njes tym za cżekanym běsche. Dokelž hnehy leschesche, mózachu cżekanu puczi lohko namakacz a jeho dobanyncz.

Gmejnſkemu prjódbźetjerjej najprjedy praji, so je dźe laczeſ Dieg ſ Drježdżan, ale búrju wušna so swojim pschewodżerjam, so Dietrich rěka, a so je swoju lubku w jenej klomowej jajmje w Dippelsdorfie pola Drježdżan jatkelił. Wonaj staj pjecza hromadże wumrěcz chżyłoj, wón pak njeje je smujitoſeje dosež měł, tej hebje hamoho hischcze jatkelicz.

Dietrich běsche tamhnu draſtu wobleczeny, kaž běsche Drježdżanſki kriminalny haut wjesewił. Wón mějesche też hischcze swój revolwer pshi sebi, kotruż jemu hnydom wotewlachu a w kotrymž běsche jenoż hischcze jena patrona. Dietrich mějesche też aktowu mapu pshi sebi, w kotrejž mějesche wschelaku draſtu, kotraż ſtónżowanej ſtuchca. We swojim motorſkim kole pak gmejnſkemu prjódbźetjerjej žanoho rosjašnjenja njepjeda. Wón praji, jo je pěschi tam pschischoł a so je dyzył w blizschich nogach do Budyschina dale hicz, so by tam swojich ſnatych wopytał. Wón so też wušna, so je so prózował, so by tak dołho hacz nětko móżno, so thlostjanja sminył. Gmejnſki prjódbźetjerjej hnydom po żandarma telefonowasche a donjż tutón njepschińdże, Dietricha spytaneho dźerżeſche. S wjeczornym cżahom dowjesechu jeho do jastwa hamtſkeho hudnitſwa w Rólanach a pónđelu popołdnju do Drježdżan.

Ze Sakskeje a dalšich krajow.

* S **Frankenthala.** We nozu na njedźelu w naschej wšy ſ sało k wohnju alarmowachu. Se žnjemi najpjelnjena brózeń nětkuležkoho Barthoz kubła, w kotrejž so też ratařske majchiny, wosly ald. khowachu, dospołnje wotpali, hacz tu njej wohnjowe wobory ſapschimnychu. K wohnju běchu pschikhwatale ſykawy ſ Raunowa, dobrowólnoje wobory ſe Wiſkotz, ſ Wulkeje Harthawy (1. mjto) a ſ Goldbacha (2. mjto). Też we tutym wohnju hebi mytła, so je jón ſlóſnika ruka ſakožiła.

* S **Breznaga.** Spěſchna ſnjerej pschekhwata ſa krótke dny tudomneho mějiczla ſtarożnateje Bodenez firmy Ericha Bodena, kiž w najrjeńſchich letach ſtojesche. Wón mějesche małe ježcżiſko pschi hubje, kotrež pak ſo tuże pschińdżi a k ſaſedożeznju krwi dowidże, na kotruż Boden njedźiwajcy wſchitkich lekařſkich naprawow w nozy k pónđelu w diakonyſkim wuſtawje w Drježdżanach wumrě.

Hospodarski rozhlad.

srjedu 30. nowembra 1927:

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,1815	100 pólsk. złotych	46,85
jendźelski punt	20,405	100 čeſkosł. krónow	12,396
100 šwjez. frankow	80,62	100 franc. frankow	16,445

Na Barlinskej burzy nimaš so wczera žiwiſchi wobrot. Kurzy eſekrow nimale sčiſt dźerżeſe poſtupowachu, podobnje tyho wiſchat ko sajko ſeſlabjowachu. Na wikach rentowych a dołżnych liſcimach bě wobrot sajko mérnischi.

Produktowe wiki nicżo nowcho njepschińdżesche. Obrot wosta jara šmadny. Żito płaczeſche ſa ſandźenu pónđelu. W Barlinje płaczeſche wczera zemnaſ

pschenicżu 12,05—12,20 hr., rožki 11,90 hr. hacz 12,05 hr., jeczmjenja 11—13,20 hr. wowsa 10,10—10,60 hr.

W termijnowym wikowanju

ſa dezember: pschenicży 13,97½ hr., rožki 12,95—12,91½ hr., wowsa 11,05—11,10 hriwnow,

ſa měrc: pschenicży 13,85 hr., rožki 13,13½ hacz 13,17½ hr., wowsa 11,70—11,7[illegible] hriwnow,

ſa mejo: pschenicży 13,95—13,92½ hr., rožki 13,27½—13,22¾ hr., wowsa 11,85 hr. hacz 11,90 hriwnow.

Na pschedaż:

Bužele tjeschne starz, Brünninger w Kamjenzu.

Pschikazujcy pytaja

Blidarjskeho, Heida w Cžornowje pola Pomorz.

Kramſkeho wuczownika, Kopsch w Kamjenzu na Budyschſej drohy.

Dołżu do domu, Richardowa w Hródku, Kolotska haſa 3.

Sudnizy na pschehladowanjet

schtwórtk 1. dezembra 1927:

w Lubiju na šudnistwje dop. w 10 hodź.: Meble, 3 wobsiſe rečzaki, tepidla do żeleſkow, 15 porow żonſazych ſtupnjow, 8 porow gumijowych ſtupnjow, 11 porow kopatſkich cżižow, draſchala a wschelake hrajki, kamowej kamoraj;

w Kamjenzu dop. w 10 hodź. w domje maſchinſkich tkáčow: Wukolowanje tkáčnje, kubowu ſtol. kobru, kubowy kamor, ſofa, nóżnej kamorežkaj, 49 ſtołow, bliđo k nocy, 2 koji, kodowy kamor, draſtny kamor a ſchlafsimerjowej kamorej, komoda, korbowy ſtołk, ſchitnje bliđo, ſchpihel, wobrazy, regulator, nalsheńk, wujazk 44 knihow, bušel, kredenza, klawěr, frijerska toiletka a frejazy czasnik, czajowe bliđo, kuchinske wuhotowanje, 40 zentnarjow wotrubow, thabatej do wětra, 3 ſymske thabaty, 6 wolmjanych lezow, 19 hólczażych wobleżow, 97 hólczażych zyhowich thołowczkow, 18 koſchkow, 20 gumlow wotkny, 20 mtr. barchenta wokolo nohow, 40 metrow jamkarſkeho barchenta, 12 mtr. wolmjanych thanikowu, 73 mtr. kejrowskeho barchenta, 2,70 mtr. thanikowu na ustr, 2 puntaj móſchka, 10 puntow pjerja, prochjerbkaſ a bušej;

w Pěsčanach (łupzy seidu bo pop. w 10 hodź. w hoſczenzu) schtjaca maschina;

w Brěžnje pola Kamjenza (łupzy seidu bo pop. w 3 hodź. w hoſczenzu „K wjeselenemu hubjerjej") schtrikat;

w Kulowicy pshed radnizu dop. w 11 hodź. klawěr.

Škrowe depeše.

Produktowe wiki w Barlinje wjenża dop. 3/11 hodź.:
Pschi šmadnym wobroce płaczíjmy ſkerje ſesłabjene.
Dop. 3/12 hodź.: Kaž pshed hodźinu.

Płaczizny na Barliuskich produktowych wikach.

Żito a wolijowe ſymje po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg.
Płaczizny po złotej hriwnje.

	29. 11.	28. 11.		29. 11.	28. 11.
Pšeńca	241-244	241-244	buny	20-21,00	20-21,00
rožka	238-241	238-240	woka	21-24,00	22-24,00
nal. jeczmjeń	220-264	220-263	módre łupiny	14-14,75	14-14,75
naz. jeczmjeń	—	—	žołte łupiny	15-16,00	15-16,00
wowsa	202-212	202-212	zeradella	—	—
kukurica	207-209	206-208	rapa. wosušk	17-18,90	17-18,20
pš. muka	32-34,50	32-34,50	lany wosušk	22-23,00	22-23,00
rżana muka	33-34,10	33-34,50	pocn. wolasa	—	—
pš. wotruby	15,00	15,00	bérnt. kruški	24,50	24,60
rżane „	15,00	15,25	syno, 50 kg	2,40-2,80	2,60-2,90
rapa „	345-350	345-350	rżana słoma	1,03-1,30	1,00-1,30
lane symje	360-365	—	pšeńč. „	0,85-1,15	0,85-1,20
hróch	33-35,00	32-35,00	wowsa „	0,85-1,00	0,85-1,00
pjatuški	20-21,00	21-22,00	jeczm. „	0,85-1,00	0,85-1,00

Hrózbne njewjedra a zliwki w połnócnej Africy.

Nětkuże 100 morwych, mjes nimi 20 Europjanow.

Kaž hižo hižom w najnowischich powěſczach wutworischeho cżiſka wojerwiſi, hu w Algeriſku w połnócnej Afriky hróſne njewjedra je zakoſtnymi ſlukami potrjechile. Na hóże běsche w tutom kraju pjatk a sobotu. To běschtaj wopraſdże hrudnaj dnjej. Hižom tydzeń pſedy mějachu w Marokkowſkej, kotraž dale k wjezerowu leži, tehorunja pjelne njewjedra ſ powodżenjomi. Ale w Algeriſej je wjele hórje.

Najwjetſchje ſapuſczenja fu wulke wody mjes Sſrjedźnim morjom a żeleſnińſkej czaru, kotryż ſ Orleansville do Berregeausa wjedże, nacżinile. W nozy wot pjatka ſo **bohoże liješche ko w tutej krajinje ſlukotyhi dešcheſ, ſo że wſchitke rěki pscheliwachu a nozy daloke krajiny pócżrechu.** Sdobom pocża hylny wichor zwichnowacz a pjatk wſcheżo rospuſczeſi ſo nad Orleansville a wokolinu ſrudne nje-

S **Wojerez.** Na proſbaze wiki janowemu sobotu běchu 283 pruſatow pschiwjesli. Wone płaczachu wot 6 hacz do 13 hriwonow.

S **Khoczebuza.** W jenom bydlenju na Hrodźowej hnaj 44 wudżeri sobotu pschijpołdnju wohenj, kiž nejesche jara czeże sežehnyk. Zlótny ſynk dźěłaczerja Wittowej hy bě sche hebi najskerje pschi żelesnych khachlitschach khatlał, je stónżnje khachlitschowe durcżka wocżinik a ſ dosežesche tu njenjanr pshebolito pschijsch. W blizschim wokolniku sa sche dźěło zyle do wohnja sawalene a poża wotacz. Sonhoda sebo wuskyschachu a dokelž běchu durje sanjatkowe, dyrbjachu hebi hakle rěbl stajicz a ſ wolnom do hodowna salěcz. Lékař da wbohe dźěcżo do zhorewnitze donjesecz, kotrež nětko czeżka khore leży.

S **Khoczebuza.** Dwěłetny hólczk, kiž je so sobotu pschi zjuwanym wohnju na Hrodowej haby czeżko wopalił, je njedźelu popoldnu wumrěł. To běsche ſynk dźěłaczerja Wittowskeho.

Mordarja Helenu Šönbergec zajeli.

Njedźelu pshichpoldnju w Selenym Hóždże pola Wojerez.

We wjezerawschim cżisle hižom skótka jdźelichmy, so fu dojerje Kurta Wattarja Dietricha, kiž je 26letnju Helenu Schönbergez ſ Drožhiju skónzował, we Wojerowskim wokrjesu zajeli. Jeho fu do Drježdżan wotwjedli.

K tomu podamy dźensa podrobnischu powěsć:

Njedźelu pshichpoldnju chyżesche rolar Hendrich Fijsch w Selenym Hóždże we Wojerowskim wokrjesu w swojej brózi, kotraž twori zwonka wsy stej, nanjerjnjenu cunkliu, kotruż ma tam ležo, hebi wobhladacz. Brózeſ je mašinne twarjenje, kiž běsche nětdy wobydlene. Jako wobsedżeſ k twarjenju pschijnjeże, jemu napodny, so běsche jene wokno rosbite a so je po sledach w snežy jena wobowa twarjenju wutkom pytała. Dokelž so jemu wež prawa njeda, so wobhledże wrócz a dźesche po swojeho hyna. Sšyn hebi wěstoješe hla brózi sobu wja. Nan a syn falešeschtaj nětko do brózje. Podhlad, so dyrbi nječto we brózi tjeez, so poſzylni je sledami, kotrež w brózi namakałschtaj. Wonaj wschitko pschepytałschtaj a najprjedy nikoho njenamakałschtaj. Stónżnje vjeschtaj wonaj we wocrichczi a namakałschtaj po dalšim prózowanju hlubokoho do zlomy zarpeho njesnateho cżłowjeka. Wonaj jeho wuczahnyschtaj a namotwjedschtaj jeho, so by ſ nimaj ze gmejnſkemu prjódbźetjerjej schoł, so by tam swoje papjery pschedpołżił. Wón dźesche ſ nim sobu a po dozwla njespjecżowasche. Ale jako psches brózowe kerczki krocżachu, ji maj cżekny a njemóżeschtaj jo jadźiwacz. Wobsedżeſ thwatasche hnydom do wiju, so by hižo na pomoz zawołał. Sšyri pak njes tym za cżekanym běsche. Dokelž hnehy leschesche, mózachu cżekanu puczi lohko namakacz a jeho dobanyncz.

Gmejnſkemu prjódbźetjerjej najprjedy praji, so je dźe laczeſ Dieg ſ Drježdżan, ale búrju wušna so swojim pschewodżerjam, so Dietrich rěka, a so je swoju lubku w jenej klomowej jajmje w Dippelsdorfie pola Drježdżan jatkelił. Wonaj staj pjecza hromadże wumrěcz chżyłoj, wón pak nje je smujitoſeje dosež měł, tej hebje hamoho hischcze jatkelicz.

Dietrich běsche tamhnu draſtu wobleczeny, kaž běsche Drježdżanſki kriminalny haut wjesewił. Wón mějesche też hischcze swój revolwer pschi sebi, kotruż jemu hnydom wotewlachu a w kotrymž běsche jenoż hischcze jena patrona. Dietrich mějesche też aktowu mapu pschi sebi, w kotrejž mějesche wschelaku draſtu, kotraż ſtónżowanej ſtuchca. We swojim motorſkim kole pak gmejnſkemu prjódbźetjerjej žanoho rosjašnjenja njepjeda. Wón praji, jo je pěschi tam pschischoł a so je dyzył w blizschich nogach do Budyschina dale hicz, so by tam swojich ſnatych wopytał. Wón so też wušna, so je so prózował, so by tak dołho hacz nětko móżno, so thlostjanja sminył. Gmejnſki prjódbźetjerjej hnydom po żandarma telefonowasche a donjż tutón njepschińdże, Dietricha spytaneho dźerżeſche. S wjeczornym cżahom dowjesechu jeho do jastwa hamtſkeho hudnitſwa w Rólanach a pónđelu popołdnju do Drježdżan.

Ze Sakskeje a dalšich krajow.

* S **Frankenthala.** We nozu na njedźelu w naschej wšy ſ sało k wohnju alarmowachu. Se žnjemi najpjelnjena brózeń nětkuležkoho Barthoz kubła, w kotrejž so też ratařske majchiny, wosly ald. khowachu, dospołnje wotpali, hacz tu njej wohnjowe wobory ſapschimnychu. K wohnju běchu pschikhwatale ſykawy ſ Raunowa, dobrowólnoje wobory ſe Wiſkotz, ſ Wulkeje Harthawy (1. mjto) a ſ Goldbacha (2. mjto). Też we tutym wohnju hebi mytła, so je jón ſlóſnika ruka ſakožiła.

* S **Breznaga.** Spěſchna ſnjerej pschekhwata ſa krótke dny tudomneho mějiczla ſtarożnateje Bodenez firmy Ericha Bodena, kiž w najrjeńſchich letach ſtojesche. Wón mějesche małe ježcżiſko pschi hubje, kotrež pak ſo tuże pschińdżi a k ſaſedożeznju krwi dowidże, na kotruż Boden njedźiwajcy wſchitkich lekařſkich naprawow w nozy k pónđelu w diakonyſkim wuſtawje w Drježdżanach wumrě.

Hróżbne njewjedra a zliwki w połnócnej Africy.

Nětkuże 100 morwych, mjes nimi 20 Europjanow.

Kaž hižo hižom w najnowischich powěſczach wutworischeho cżiſka wojerwiſi, hu w Algeriſku w połnócnej Afriky hróſne njewjedra je zakoſtnymi ſlukami potrjechile. Na hóże běsche w tutom kraju pjatk a sobotu. To běschtaj wopraſdże hrudnaj dnjej. Hižom tydzeń pſedy mějachu w Marokkowſkej, kotraž dale k wjezerowu leži, tehorunja pjelne njewjedra ſ powodżenjomi. Ale w Algeriſej je wjele hórje.

Najwjetſchje ſapuſczenja fu wulke wody mjes Sſrjedźnim morjom a żeleſnińſkej czaru, kotryż ſ Orleansville do Berregeausa wjedże, nacżinile. W nozy wot pjatka ſo **bohoże liješche ko w tutej krajinje ſlukotyhi dešcheſ, ſo że wſchitke rěki pscheliwachu a nozy daloke krajiny pócżrechu.** Sdobom pocża hylny wichor zwichnowacz a pjatk wſcheżo rospuſczeſi ſo nad Orleansville a wokolinu ſrudne nje-

wukoro. Wola Warmera wotrezowy wuma woda schyri żelesnisse a schyri drohowe masty, so bu wschitkon wokhad pschetorhujeny. Wlisko wsy Chasserian wichor a żolmy dwoj turiskaj statokaj tak rjez se swojeho meřina wunjeczichu. Wobydlerjo sin so sobu shubili. W tamnischej wokolinje su 37 czełow s wody swuczahali. W Tenešu pschi brjohu Ssrjebżnjeho morja lisiche so njewjedrowy deschcz 48 hodżin dołho. Rěka Wadi-Abdallah, kotrez su pola Tenéša do morja wuliwa, běsche sa krótki czas pschejata a torhasche sobu schtomy a skot. Jena konserwowa fabrika je so zyle shubiła. Jow so sani człowjekoje njetepichu, dokelž běsche depescha wo wulkej wodże s czahom do města dóschła. W Perregeaussu pak su żelezny haczenje Fergusseje rěki pschekamtale a wody su so do města nawalile a zyle město pócżrjesle. Tu stoji woda w twarzenjach hacz do tśjoch metrow wyżoko, domjazu nadobu je wona zwotpakwiła. Najczeżschu potrjechene pak bu město Mostagonem pschi morskim brjohu. Tam so senja wotwali a napjatu rěku sahrabny. Torhaze wody dyrbjachu zhromadu druhi pucz pytacz a walachu so je żelesnistim turcelom do města, podmlekchu tam mnoho twarzenjow. 50 twarzenjow je so sahrabło, mjes nimi sudnistwowy hród. Pschi sahrabnjenju je nehdże 70 człowjekow wo żiwjenje pschischło, mjes kotrymż běsche na 20 Europjanow. Zyle město je dospołuje wot zwonkowneho zhdka wotrěsnjene. Jedyn żelesnisti czah běsche zebł tak do wulkeje wody zajeł, so njemożesche ani dopredka ani dosadu. Puczowazy dyrbjachu někotre dny w czahu wostacz, wokolo kotrehoż żolmy rjachu. Jim letadło zyrobu w mjechach dele mjetachu.

Hijom w lěcze 1881 potrjechi zamnjum krajinu czežke powodżenje. Tuto pak je hórsche. Tehdy wjeso so pola Perregeaussa 200 człowjekow w nozy w żoknach shubi. Tónkrócz pschihódżechu wody sazo w nozy a buchu drje zebł hischcze wjazy woporow zadate hacz tehdy, ale wobydlerstwo běsche tónkrócz s depeschu s czahom na strach pokazane a samo so wutkowacz.

Najnowiše z cyłeho swěta.

— **Schkrowa potrjesz wo wjedrje sa julijski schtwórk:** Pothmurjene a trochu symniſche. Podobnje też w Jendjelskej.

Schulskeho radźiczela Lissana w Grimmenskim wokrjesu w Pomorskej su dla czežkeho falschowanja liscinow a dla pschekschiwjenja w Barlinje sajeli. Lissan bě so psched tśjomi dnjemi je swojeho bydła w Greifswaldze shubit, prajiwschi, so budże na smykaczach po lodze jězdzicz. Nasajtra jeho klobuk pódla wulkeje dźery w lodze namakachu. Ludowe zamomerdarstwo policiju njewobdźerża, tójazy list sa Lissanom wudacz, kotryż je k jeho sajeczu dowjedł.

*

W Barlinje su wuteru popołdnju wokolo 5 hodźin we khěži cyjkło 35 na Gennawskej dróży korczmarja Rogowskeho słonzowaneho a wurubjeneho namakali. Sa morderjom nimaju żanehu zkeda.

*

Djełaczerjo badenskeje tobakoweje industrije su so s dźela wusankli.

*

Schesa litewskeho generalneho staba Plachowitinja, nawjedowarja łonschcheho statneho pschewróta, kotremuż ma so Woldemarasowe knjeżerstwo sa swoju existenzu dźakowacz, su sajeli. Plachowitinja winnja, so ma polajne poczahi k Pólšej. Sdobom s Plechowitinjom su 27 wosobow, swjetscha offizjerow, sajeli.

*

Francozowski marschall Franchet d'Esperey w tu khwilu w Czechach pschebywa. Bitwischcza pola Kraloweje Hradza a Sadowy wopytawschi je won njedźelu do Prahi pschijeł. Primator (prěni měschczanosta) dr. Baxa marschalla w staromeschczanskej radnizy s narěczu powita.

Swójbne powěsće.

Semrěli: Hona swob. Hokerowa rodź. Pjetaschez we dyschinje. — Franz Thierfelder, stud. rada a profesor w Kamjenzu, 48 lět. — Ota Kühne, fotograf w Lubiju, 64 lět.

Towarstwowski powěstnik.

Budyšin. Naša „Jednota Sokol“ ma swoje zwuczowanja kóždu srjedu wječor we 8 hodź. w towarschowni (Christl. Vereinshaus) na Hornčerskej hasy. Načolnik.

Bukecy. „Radosć“ ma dźensa srjedu spěwanje. — Započnjemy wuknyć wulki Kocorowy oratorij „Nalšćo“. K tomu su wšitcy spěwarjo a spěwarki nuzne. Dirigent.

Drježdźany. Serb. tow. „Čornobóh“ zhromadźi so přich. sobotu wječor we 8 hodź. k swojemu měsačnemu posedźenju pola sobustawa G. Zmija na Khrystianskej dróży 22. — Namjety maju so do hłowneje zhromadźizny předsydze připósłać. Přich. njedźelu wotmjeja so 1/4 hodź. w Křižnej cyrkwi serbske kemšenje, też tam so bohate wobdźelenje wočakuje. Předsydstwo.

Khróšćanska „Pčolnica“ a „Wrjós“. Naše sobustawy su přichodnu njedźelu popołdnju do Njeswačidła na pčołarsku zhromadźiznu tamnišeho towarstwa přeprošeni, hdźež k. dr. Leuschel z Budyšina z swětłowobrazami wo pčołkacych khorosćach přednošuje. M. Hajna.

Hłowny redaktor a zamolwity za politiku Marko Smoler w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučmaŋ w Budyšinje. — Za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Brězyncy. — Za nawěšk: G. Janak w Budyšinje.

Moje lětuše wulke hodowne předawanje

je so započało!

Poskićam ze wšěch swojich składow překłapjacy wubjerk najrjeńšich

hodownych darow

po płaćiznach, kotrež kóždemu zmóžnja, swoju potrjebu pola mje zasłužić. Wobkedźbujće moje wukładne wokna!

Jan Jurij Pahn w Budyšinje

na hłownem torhošću, rózk Žitneje hasy

Vogtland. wumělske Madraske gardiny
tež za małe wokna, tunje vitražowe tkaniny, canki, kromy
Ida Erlerec zwoż. Würkerowa
w Budyšinje, Zw. Lawska hasa 10
rózk Kronprynzoweho mosta.

Transmisije
kóždeje družiny
wolije, hencin atd.
podawa ze składa
Carl Gast
w Budyšinje
na Driewowych wikach čo. 27

Gramofon
bjez lika, za 28.— hr. předawa
Max Seifert, na Kamj. hasy 29

Wjac kop
hodownych štomow
pytam kupić. Poskićenja z płaćizmu pod „D 72“ na wudawarnju „Serb. Nowin“.

Žonjace kolo, derje zdźerżane, za 46.— hr. před.
Max Seifert, na Kamj. hasy 29

Zhotowjenje a předźelanje mošk. prikrywow a prěsiwakow
Hot. posłeńca a prěsiwaki přeco na składzie, reform spódnje posłeńca z wolmu pjelnj, hygienisce bjez poroka
M. Rätze a syn
w Budyšinje na Kěž. dróży 4

Křidła piany
August Förster
Najwyšši wukon
po
nizkich płaćiznach!
Elektr. klavěry
(Hupfeld)
Harmonija
Nowe dobre cuze piany
wot 1080 hr.
Polnomócna předawarnja „Electrola“
Přijemne płaćenje podźělbach
Wotnožka w Budyšinje
na Kěžork. dróży 15. — Tel. 2327

Hotowe zawki
a přikrywy za klanki
we wulkim wubjerku
W. Köhler w Budyšinje
na Hłownym torhošću čo. 9, pódla Kupnicy

Bože dźěćsowe štomy zmjetaj na předań
Natuš w Khrósćicach a Natuš w Kukowje.

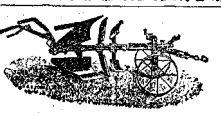

Jurij Hänsel w Budyšinje
na Bukelnskej hasy 34 :: Telefon čo. 2736
Hłowna předawarnja Rudolfa Sacka z Lipska
w Budyšinskim hantskim hajtmanstwje
Skład ratarsk. mašinow a gratu wšěch družin

Za hodowne blido
foto-aparaty a wšě trěbne wěcy
kinowe a projekcijonske aparaty
barby na tkaniny a wšě trěbne
wěcy k tomu poruča
Winter Mjersec bratřa naslědnik
w Budyšinje na Žiln. wikach 30
Telefon 2015.

Najlěpše
likěry
wotočuju a w blešach kupječe
přeco tunjo pola
Alfred Hemmann
w Budyšinje
na Žitnej hasy 10

Mužace kolo
jónkróć jěrdźene z rukowanjom za 60.— hr. předawa
Max Seifert na Kamjent. h. 24

Rěčadła tunjo pola **Wetzke**
w Budyšinje na Pančiskej dróży čo. 5.
Žane klamy.

Posleščo tunjo předawa
Max Seifert, na Kamj. hasy 29

Mlody čehniwy wol
je na předań w **Rudej čo. 9**
pola Delnjeho Wujezda.

Pytam k 1. XII.
serbskeho zastojnika
kotryž ma wobkhodne nazhonjenja.
Poskidenja pod „D. 71“ na wudawarnju „Serb. Now.“

Poskićam ze samsneho zhotowjenja
walkowane zoki
„ žonjace nohawy
„ dźěćace nohawy
„ rukawy
„ pjasćowe rukawy
„ spódnje kholowy
kruše podšite kholowy
za žony a mužow
kholowy ze štatćikom
reformowe kholowy
podšite štatćiki
strykowane lacy
sweatery
dobre twory! tunje płaćizny!
Oskar Krumbholz
nohawcowy a wolmjany tworowy wobkhod
w Budyšinje, na Kotolskej hasy 22. Telefon 3295

Princeske suknje
hotowe, žonjace kholowy, jaki, slowy płat, kopčiwinu, běłe tkane ložowe šaty, čople statćiki jara tunjo
K. Erler w Budyšinje
na Žitnych wikach čo. 11
znaty pječa hosć. „Złoty hwězdy“

Motorske kolo
bjez dawkoweho a wjedźenskeho wopisma
Max Seifert na Kamjent. h. 29

Rybjacy wolij
za skót (Vichlebertran) z rukowanjom prawy
Winter Mjersec bratr. nasl.
ch wikach 30

Naturska hojeńka H. Freund
Magnetopathiju, radźićelka za homöopathiju, biochemiju, Iris-wuspyt
na Jägerskej dróże 5
3 mjeńšiny wot dwórnišća
Rěčne hodźiny: štwórtk, pjatk a sobotu

Feodor Wulcy zwjeselenaj wozjewjamoj z tuhym, zo je so namaj
strowy synk
narodźił.
Dr. Jan Cyž a mandźelska Leńka
rodź. Smolerjec